2943

БРОЈ 1 У БЕОГРАДУ ПЕТАК 6. ЈАНУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЧЕТВРТУТ НА ТАБАК
Цена су Србији:
На годину . . . . . 6 дин.
За пола године . . . . . 3 дин.
За странство особи на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату плаћа слата унутрашњим на општинском суду а сва кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ЗРАЋАЈУ СЕ.
Н. плаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗ ОПШТИНЕ

Границе вароши Београда. Г. Министар грађевина, одобрио је поднети му план варошких граница, и оне сад у главном се овако теку:

Од савског железничког насипом до прве рампе. Овом иде у правој линији до „бив. тунелина", пресеца топчидерски друм и иде испод и дуж болнице за сумануте до барутане. Одатле, Лаудановим шанцем, пресецајући прогујевачки друм код њиве Пере Аџиловића. Обухватајући ову њиву и имање Милко Дојчиновића, допире до мокролушког пута и иде даље истим путем обухватајући га до раскрснице са путањом која води „Чубури". Даље иде истим путем искључујући Каленића ливаду и допире до царинградског друма, овај пресеца, па, обухватајући га иде дуж пута к новом гробљу, до раскрснице са тежачком улицом. Одатле обухватајући тежачку и лесковачку улицу иде даље и савија испод старог јеврејског гробља, па, пресецајући цигларску улицу допире до половине мирјевске улице. Даље, обухватајући ову пресеца вишњичку улицу код Краљевих штала, и, обухватајући ову улицу, иде њоме до раскрснице са болничком улицом, савијајући у десно преко баштованџинице иза „две буне" и допире до шанца, а одатле шанцем до Дунава.

ПОРОТНИЦИ ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

Према чл. 6 закона „о пороти, општински је одбор у седници својој 16. ов. мес. изабрао следећа лица за поротнике вароши Београда идуће 1889 године и то:

Јоца Пачић трг. Настас Тадић рент. Лука Ђеловић трг. Светозар Хаџи-Тома трг. Драгомир Здравковић трг. Данкан Стојковић лебар, Младен Стојићевић приват. Милоје Тадић трг., Димитрије П. Ђорђевић државн. трговац, Тодор Чупић земљоделац, Живко Леоновић трговац, Милија Јаковљевић магаз., Фердинанд Розелт грађевинар, Јеремија Љ. Миливојевић бакалин, Коста Михајловић бакалин, Илија Савић каф. Младен Вељковић трговац, Димитрије Илић рентијер, Васа Мијатовић каф., Коста Лазаревић трг. дуг. Ђорђе Димитријевић лебар, Милан Трајковић трговац, Младен Илић трговац, и Давид Симић трговац.

Ово се на основу чл. 8. горе поменутог закона продаје јавности.

Од стране суда општине вароши Београда 18. Децембра 1888 год. №Бр. 973.

ОБЈАВА

И ове године општина ће београдска продавати лед свој находећи се на целом њеном земљишту и обалама савској и дунавској од кола 30 пара дин.

Сваки онај коме лед потребује дужан је предходно јавити се рачуновству судском и таксу платити. Иначе, ко се ухвати, да крију мчарски лед носи, платиће четворо струку таксу у корист касе општинске

Од суда општине вар. Београда 24 Децембра 1888.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

НОВА ПРЕДУЗЕЋА У СРБИЈИ

Под овим насловом а под датумом од 31. Дек. пр. год. донео је познати пештански лист „*Revue de l' Orient*" један интересантан *чукор* капиталиста и капиталистима Мађарске, што нешто за пру од некаких „буна и револуција" у Србији. У том пролазом истиче и хвали домаће напоре наше да до народне, индустрије дођемо, и што нам треба *сами* себи сто-

рими. Ма да нам се чини, да мађарски пријатељ прави сувише велике комплименте домаћој предузимљивости нашој, ипак налазимо за вредно да његове мисли овде пребројемо. Ево дакле шта „народни сарадник“ тога (на француском излазећег) листа непатеског о нама у главноме вели:

Будим Пешта 12. Јан. (н. в.) 1889.

Борба око промене устава у Србији тако је заинела Европу, да се више но икада заборавило: да у тој земљи, поред партија које воде високу политику, има света који ради, као и да, поред агитатора који јуре за популарношћу, има људи који теже за напретком. И за то нека нам се, после сензационих депеша са којима вас поплавише, дозволи: да коју речемо о *индустријским* предузећима, као и једном врло интересном пројекту јавних грађевина у Србији. Пре свега имамо да кажемо, да су они земљаци наши, који од ово десет година једнако проричу некакву велику „*револуцију Српску*“, највише тиме напикодили — својој рођеној земљи. На пример. Наш *Трговачки Музеј* дошао је био пре две године на мисао, да подигне један свој филијал у Београду. Али од свега тога не би ништа. За што? Е, макар се и о дискрецији огрешили, изнећемо *побуду* која као да је руководила извесне личности да — ништа не ураде. Оклевало се са оснивањем једног таквог филијала у Београду за то, што се у Трговачком Музеју мислило и говорило: да би такав један завод пропао на дан „*неизбежне*“ револуције српске!

Или ће нам се тражити да дамо и један други пример овако глупога и смешнога страха, који не да мађарским индустријалцима да ставе Србији на расположење своје капитале и своје техничко знање. Да! Пре десет година краљ Милан је лично позивао једног од најпознатијих фабриканата хартије у нас: да дође и подигне такву једну фабрику у Београду; али, при свој топлој жељи да се одазове српском владаоцу, овај добри човек то не учини. За што? За то што му је неважан наш „*Пешти Напло*“ улио смртна страха, проповедајући, да у Србији тек што није планула буна. И тај би човек дан дани зазирао од те буне да — само није као — *умро*. Страх га је, међу тим, преживео, и наследници његови још једнако чекају, да им њихов деда каже: како је и Србија земља као свака друга, где људи раде и цене благослове мира и напретка. Разлика је само у томе: што тај „напредак“ неће на сваког да чека, јер, како нам данас јављају из Београда, *српска влада већ је дала повлашћицу на праг српску фабрику хартије г. Бури Вајферту, српском пиварју.*

Још нешто.

Од кад овај лист La Revue de l' Orient издајемо, ми непрестано обраћамо пажњу мађарских и других капиталиста на блага која крију српске планине. Ми смо доказивали, да би се тамо радионице или фабрике машинске лепо рентирале, и да мађарски капиталисти могу и на потпору српске владе и на учешће српских капитала да рачунају.

Али нисмо имали коме; јер нас нико није хтео да чује. За што? За то што сваки Мађар има своје новаце, а ове су му прорекле: да ће у Србији сутра планути буна. Данас, пак, дознајемо да је један капиталиста српски, по имену *Ранко Гобовић*, тражио и добио повлашћицу за фабрику мртвачких сандука и других израђевина од ливена гвожђа.

И то је тек почетак. *У колико се дух предузимљивости буди буде*, ипаче у тој земљи рударске индустрије, које ће богатити и њу и њене поданике. Срби ће најпосле претећи Мађаре *Дабогда!* Ур.] На онда. Ово је десета година како нашу Пешту десеткује нечиста и нездрава вода, и како је питање о варошким водоводима на дневноме реду. Али ми смо ти, као увек, *јавашлуди*, и општина никако да дође до какве одлуке.

Београђани су, напротив, вредни. Тако, они су саставили себи одбор који има да изради предлог за водоводни систем српске престонице. Тај одбор и ради под председништвом професора Велике Школе г. *Миливоја Јосимовића*, и његов пројекат опсе се на поставци: да постојеће водоводе старих Римљана — тих класичара у, ове врсте, грађевинама — треба преустројити. Пројект је врло интересан, и, ако успе, ми ћемо, с обзиром на неспособност наших домаћих иницијатора, тражити ког *српског* иницијатора да нам помогне да дођемо једанпут до добре пијаће воде.

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ АМУРА!

(ИЗ НЕДОВРШЕНА ДЕЛОВА ПОКАРИЋАНИНА*)

I.

Племе Гиљаци. — Њихова кошиља и боравишта на Амуру — Њихов домаћи и ловачки живот — Обичаји — Вера — Идолопоклоништво. — Смежне равнице и њихов источни Сибир. — Корист од њих при тадашњем путовању. Медвед као посредник између Гиљака и „Великог Духа.“

Најинтересантније племе источног Сибира јесу, тако звани, Гиљаци. Они борave на обалама доњег Амура

*) Биће скоро две године како је у подлистку наше пашиње дошло једно нешто занимљиво писмо „са далеког Амура.“ То је писмо нама послао био један наш пашег Покарићанина, који је онда, као ваистин добро, по тој реци сибирској плаио. Пре два месеца вели се земљак наш у српску му постојбину вратио, с патриотском жељом и намером: да у њој и остане. На жалбу нашу, да нам пошаље шта је какво у тако далеком крају снета, он нам се одазвао овим лепим покушајем који је прав, али ипак не и — само прав.

Уредништво.

северно од Охотског мора а јужно од Императорског залива.

Гиљачко племе, *монголске* је расе, средњега раста, руку и ногу танких и мршавих али снажних и жилавих, а прсију веома развијених. Мушки су мрке а жене нешто беље боје. Носе перчине као и Кинези (Хинези).

Горње одело, зимско нарочито, праве себи од јелена, срне, медведа и у опште од дивљих зверова, а гаће и кошуље од псеће коже. Буџе им шиеу напред разрезане, него само озго, куда главу провлаче. На рукавима прешивене су им рукавице, а по задњи буџе кожна кукуљача која служи и као шубара и која има и једно четвртасто парче, опет од коже, за покривање лица од ветра и зиме. Обућа су им: чизме *без брнова*, и оне су, као и чарапе, од *јеленске* коже и стежу се више колена најпиом.

Летње хаљине праве доста укусно од рибиће коже, коју врло просто али практично израђују, тако, да ни најмање влагу не пропуштају. Ове хаљине имају, у осталом, и своју незгодну страну; јер, кад какав Гиљак уђе у собу Европљанина, и у њој пробави неколико минута, хаљине његове остављају за собом, такав рибиш задах да се соба по неколико дана мора ветрити. Али има Гиљака који лети иду и са свим голи. Највише ако покрију средњи део тела, са каквим плавим платном или рибљом кожом, а сви на глави носе шешире од брезове коре, које још и каквом црном кором išaрају.

Гиљаци имају по две куће, једну за лето а другу за зиму. Куће за лето, граде као ми што градимо кошеве за кукуруз, са један и по до два метра над земљом, и покривају их брезовом кором. Ове куће они "издижу за то да се при разливу реке сачувају од поплаве, као и навале пацова, који се на суву рибу („јукало") куће и којих тамо увек врло много има. Све су куће ових полу-дивљака подељене у два одељења; једно за спавање а друго за огњиште (кухињу). Одељење за спавање застрто је травом, трском и асурама од шевара. Огњиште је сграђено од квадратно исечене земље и олепљено блатом помешаним с песком. На њему ложе ватру, а дим, по што нема димњака, излази кроз таван и у веће растерује комарце, који тада облацима лете. Дакле, Гиљакова летња кућа брани га од поплаве, од пацова и од — комараца!

Зимске куће граде као и наши Цигани. Укопају неколико дирека, оплету прућем, олепе блатом помешаним с плевом, и покрију трском. И ове су куће подељене у два одељења. У првом у собу, начињена је пећ од камења — метар и по висока и метар широка — а озго узидан је казан за кување. У истој соби начињен је опшги кревет од камења и олепљен блатом, дугачак пет а широк два и по метра, или према броју породице. На томе кревету спавају сви заједно — па и гости. Испод кревета спроведен је канал који води на пећи и греје га.

Намештај је Гиљаку сав од трске, сламе и асуре, а на виду: виси му копље, стрела, ножеви и кременача препотопског система!

Гиљаци су, напред сам то већ мислио, савршено неписмен народ. Трага и од најпримитивнијег покушаја таквог нема код њих, ни на кожи ни на дрвету ни на камену. Али имају своје приче — своја усмена предања — која прелазе с колена на колено, и које странац не може никада дознати. Гиљак се увек тада прави као да не разуме положена питања, и одмах се пађе у неком послу — само да не би морао одговора дати.

Вера је у Гиљака идолопоклоничка, али их имаде и хришћених, *православне* вере, који се одмах по опшивању коси познају. Гиљак, кад се покрсти, не сме више да иде међу своје, јер га тамо одмах убијају. На, како нису увек сретне руке ни у новој вери, то их се већина таких скита по руским селима, просе или и краде; па, кад им коса поново нарасте, *враћају се* својим сународницима и продужују свој стари живот. Гиљак, који учини ма какву кривицу, бежи обично у шуму и више се од туда не показује; а нема власти ни потере која га у гори стиђи и ухватити може.

Гиљачки су идоли разни. Тако на пример „**Домаћи Бог**" њихов јесте уједно и покровитељ риболова. Тога бога Гиљаци себи праве од дрвета, обично пола метра високог, на коме је изрезано људско лице. Судбина тога бога често је и врло трагична; јер, ако риба не пође у своје време уз воду, они га изнесу у дворишше, привежу уз дрво и *бију канџишима*! После таког једног акта побожности Гиљаци га одреше, намажу рибљом крвљу, као рањеника умотају у које какве крпе и унесу, у кућу. Ту му држе врло корисне лепшје и ваксле. На пример, карају га и коре блаџим тоном: што их је довео до тога, да су морали тражити каџишке и батине — када му је лако било избећи сваку казну. Та, он је само имао да заповеди, па би риба одмах уз воду пошла.

Црно-гриба, — тако се зове Гиљачки дечији бог. Њега режу од брезове коре и обесе на зид више дечијих глава, где она спавају. Сем ових, имају Гиљаци и других идола, па и такве, које нарежу себи у виду медведа или рибе моруне.

Домаће животиње су у Гиљака само мачке и пси. Мачке држе даљу привезане на ланцу за једну даску која је прикачена за таваницу. Ово чине за то, што мачке, ни у Сибиру, не живе лето с псима; и што би их ови подавили, а сами били зло изгребани, ако би до даске могли доскочити. Тек пољу пуштају их да се мало по соби прођу.

Што је код Тунгуза и Јакута *северни јелен*, то су код Гиљака пси. Гиљаку не помаже пас само у лову, него му и вуче санице и чамац уз воду; а, кад остари или дошше, псеће му је месо најмилија

посластвима! Од меће коже прави он себи хаљине, од жила конце, а кости употребљује на разне цеље. Кад Гиљак куда од куће полази он обеси на врата пећи „черен" као знак, да ће се куће ускоро вратити.

Гиљачки пси, и по длаци и по величини, личе на курјаке. Само, што су им ноге краће и трбух мање. Они су до смрти верни своме госи, и страва човека никако не тиче. Они су и врло јаки, лукави и крадљиви; а животиње у лову гоне док их не стигну и не савладају.

Обичном псу је цена пет до петнаест рубаља, а добром псу, који вуче санке и поставља се за *вођу* напред, цена је но *сто, до сто и педесет рубаља!* Гиљак се са таквим псом неће растати ма и главу изгубио. Пси, који вуку санке, потпуно разуму команду свога госе, и он њих никада не туче. Они чак и сами пазе један на другога, те да свако под једнако вуче; а ако се који оленя, тада[8] навале сви други на њега и изујеђују га, и у ред утерају, па после продуже пут да не мож боље бити.

Зими нарочито употребљују се гиљачки пси за превоз поште од Николајевског до острва Сахалина На санке, чији су саоници *широки* да не би у снег пропадали, натовари се по 80 ока поште, а кочијаш упрегне и по шеснаест паса! Они доиста одвуку пошту за три дана, ма да је удаљеност од Николајевског до Сахалина неких сто и осамдесет морских миља. Они то врше и без путовође, без компаса, на чак и без астрономских инструмената! а факт је: да *никада не залутају*, ма да ништа друго не виде пред собом до небо и лед.

Ако за време путовања осете да ће бити буре или снежне вејавице — а она је врло опасна за путнике — пси залају, газда их одмах испрегне и наране „јукалом", сувом рибом; затим простре око себе три-четири медвеће коже, покупи око себе псе, привоље путника, ако се који деси, а одозго покрије све другим кожама. И тако седе, или боље рећи леже, сви на сред снега или залеђена залива — док бура не прође. Чим пак бура прође, пси одма осете и одмах почну лизати своја газда и лајати — дајући му тиме знак: да их може упрећи да пут да продуже.

Рекосмо већ, да је та снежна бура или „пурга", како ју Гиљаци зову, врло опасна за дођене становнике. Она доиста руши куће до темеља и ишчупује дрвеће из корена. Кад наиће, Гиљаци беже и склањају се где год се ко затече. Док она не прође, трговине, канцеларије, радње и све живо затворено је по пет дана.

Четње се дешава да бура заноси снегом људе на путу, па и по *улицама*, тако, да се тек у прољеће кад се отопи надаже мртви лешеви. Наравно, да се становници Николајевског за време буре живи не показују. Ако који није на време набавио и једе или једа тај мора да топи снег и једе оно што у кући нађе. Чим почне та кошава, шиљбоци напуштају своје шиљбокане и беже у касарне. То им је, наравно, одобрено, јер се раније дешавало да шиљбоке снег заноси и они се после буре налазе мртви и укочени.

Као што смо већ нагласили, Гиљаци се искључиво баве ловом и риболовом. Риба и дивљач су им до скора били: храна., Тек од времена, од како Руси завладаше Амуром, почеше и они да троше по мало брашна.

Ракија им је одавна позната и зову је *Араж*. Њу су добијали из Кинеза под именом Хан-шин и Су-ли, но сада радије пију руску *водку*, коју или купују за готове новце у Николајевском, или ју добијају у размену за своју рибу.

Сому рибу хватају у великој количини и продају по стотину комада за једну или за једну и по рублу. Риба, коју Гиљаци највише хватају, Руси зову *Кета* (Salmo dalecephalus) и почиње долазити месеца Августа из Охотског мора у Амур у великим масама. Чим, пак, у речну воду уђе, риба та изгуби вид, и може се онда лепо видети како слепо удара о стену и обалу.

Када та риба навали у Амур, кроз њихове гомиле-а оне су густе и збијене — не може да прође ни чамац ни барка, него мора да их обилази и с пута им се уклања.

Од дивљачи, Гиљаци ловe *самура* стрелом или замком, а медведе, јелене. срне, лисице и другу ситну дивљач бију стрелама. Ме вед пада када га добро стрелом погоде на неколико метара од места; али, кад га лако ране, он скаче на ловца, који га онда дочекује на *ноже*. По што се медвед у борби исправља на задње ноге, то ловац добије прилику да га ножем у само срце удари. Наравно, да је такав погодак за животињу смртоносан.

Гиљаци иду у лов и на дивље гуске. Ове хватају живе по средством својих *прећа*. Прећу на пример метну у воду, до суног земљишта где гуске надиру, а за тим им зађу за леђа и стану викати, и на воду натеривати Гуске нагну на воду — нађу на прећу и тако се ухвате Гиљаци онда извуку прећу на суво, и све их живе похватају.

Као што смо напред поменули, Гиљацима је оружје: копље, лук, стрела, нож и пушка кремењача. Са сваким родом оружја ови људи на сигурно гађају. Из пушке пуцају само на ситне птице.

Да кажемо, најзад, коју о празницима овог амурског племена.

Гиљаци имају само један празник у години, који пада концем јануара а свршава се у другој по-

ловини фебруара гледајући на месец. Празник почиње веселем и гоњењем паса, без презања, а последњег дана шаље се нарочити медвед *„Великоме Духу“* са разним поруџбинама и молбама од целог племена, да он измоли од њега богат риболов, богат лов звериди, плодност паса и т. д.

На сам дан свршетка светковине привежу реченом медведу дебео дрек за врат, и воде га из куће у кућу, часте га најбољим „јукалом“ (сувом рибом) и посластицама, а за тим одведу га у шуму и привежу за дрво. Два млада Гиљака почну га тада бости копљима, а друга два стрпља га стрелама и луком у руци пушане и чекају док се згодно окрене и онда га погађају у срце. Од болова почне медвед ровети, тако јако, да се сва шума разлеже, и у томе ровењу „шаље он поруке Великом Духу“! С убијеног медведа скину кожу, месо поједу, а главу медвеђу по сватовски спроведу до најближег дрвета у шуми. Ту ју обесе при најнижој вици, певању, урлању и лавежу паса. Тада се окрену истоку и сви пљују на небо; а за тим се опет уз вику и певање и лајање паса враћају кући и тиме — празник окончавају.

Сибирјак

Подлистак

ГРАЦИЈАНА.

(*Новела из француског живота*)

Једног летњег вечера, од прилике пре сто година, седо Сент-Етјен-д' Орт беше весело.

Познајете ли ви Сент-Етјен-д' Орт? То је веома леп предео, са красним зеленим брежуљцима обраслим, шареним боровинком. Речице Гав и Адур њега умилно грле и напајају, па се после сами састају и једним коритом теку. Као два добра пријатеља чаје је срце једна и иста лепотица освојила, они се најпре њој око ње, па, кад време дође да ју оставе, они истим путем иду и о њој говоре.

И доиста, кад би се могло разумети о чему зборе вали Адура, ломећи се о стубове моста Међународног, кладим се, да би се чуло: како они о Сент-Етјен-д' Орту причају.

Дакле, тога летњег вечера је било цело седо весело. Ево зашто. Беше празник, летњи *свети Јован*. Вама је по свој прилици познато, да је на селу обичај у вече на светог Јована, по што је скоро увек врло топло, по раскршћима ложити велике ватре, око којих се сва комшилук, скупља и коло игра. Као неки чудан и огромам ражањ који се сам око себе окреће — наглед тада тај људски скуп.

У том пределу — научењаци ће вам сигурно разјаснити за што — постоји и тај обичај, да се ватра на светог Јована поздравља и огњем из пушака!

Млади момци обустављају игру сваки четврт часа, скидају пушке са рамена, пуњеју, и гађају велико огњиште — које у загради речено, ни најмање не мари — јер стрељају, ко боље може, нешто *пруће* у пламену.

Ове године се налазаше највећа ватра у Сент-Етјену, на пијаци пред Касуповом кућом. *Путујник*, син закупника овога местанца, беше наложио ватру са правом уметничком вештином. Метро је најпре толико дрва на ватру да би се њима две године дана једна болница могла грејати: у средину растов пањ — четири јеле косо положене подупирају га да стоји право — сруда на около читав товар багрена и врба; а с пола пуно дењкова лозе и ситне јеловине, помешане са сувом сламом, тако би ватра што пре букнула. А на самом врху, на храстовој клади, Путујник је поцео једног *лутка*! у виду *пољака* — пудара. Та новина се свима јако допадала. Видећи то, ловци које општинари гоњаху, почеше бесно пљескати.

Наступи и мрак, и, над нагомилане масе дрва постепено горећи, захватиште поред сламе, и јеле, и лозе, и багрене, и храст па и *лутка* — сва закупљени становници Сент-Етјена кликнуше тријумфално, и тако громко, да је усклик њихов на далеко одјекивао. Одмах за тим поче игра и пуцање. Девојке из околине, истина мало просте, али добре и богате, прихоше, уселе без свебинања руке младих момака; и онда сав тај народ, раздрагап топлотом огњишта, мирисом запаљених јела, тужним пуцкањем храста, трзањем дутка од мецинка чије се груди беху срозале, поче скакати, певати, разбацивати се, и као једна трака младости и весеља око пламена окретати.

На један пут, у сред најлепшег весеља чу се један болни врисак из гомиле света. Шта би то на један пут? *Полак* се са врх огња страпоштао, и ђаволе једне девојке заиалио! Сви дотрчаше да помогну, али богме и да се — уплове. Ватра је то!

Жртва њена беше једна красна девојка, приомањаста и висока. Она није могла бити из Сент-Етјена, јер нико не знађаше да ју зовне именом. Пламен ју већ лизаше до појаса. Натерана природним нагоном, поче она бежати — но само да тако брзим кретањем још већма разбукти ватру која је сада и ветра добила. По што ју нико не сиеде пријн на помоћ пружити, она се поче бесно по земљи ваљати, дајући потмуле гласове од себе. Изгледаше већ као да је и живо месо почело горети, јер се чујаше неко непознато цвчање, од које се коса на глави подизаше. Забленута светина гледаше ту престану, не знајући шта да ради, и дерући се хиљаду пута у залуд — док се ни ненада не појави један млад човек без капута, проби се кроз гомилу света, обори усијут неколико бесомучних торокуша, па брзо покри девојку, која се ушаше на земљи, са великим вољским покрозцем, водом напапиеним.

Кроз дим који се даље могло се видети, како се човек баца на девојку, умота ју као неки завијутак, па ју за тим целом тежином свога тела притиште. Пре него што сведоци тога догађаја имађаху времена да му се дише, завезљај би развијен, покривач скинут, а девојка спасена али и онесвешћена. Јунак, избавитељ њен подиже ју тада на руке и кући понесе.

— *Места! Места!* викаше он уз пут пробијајући се кроз гомилу љубопитне светине; а за тим одважно, и брзим кораком, доспе до своје куће, унесе он девојку у кућу и положи ју на најбољи кревет.

Па, ко је тај Путујник што онако пуркано притече у помоћ несретној девојци? То је син Касуповог закупника, од својих двадесет и осам година, средњег стаса, ни велики ни мали, ни дебео ни мршав, приомањаст, на чак и пријуразст, а са лицем, сасим обрађаним. *Он* је онај злопаћеног

лутка на врх поноса; даље, он је и први узрок случају који се десно беше.

Али се за то добро и наложио опасности. Спасена девојка беше довела тућинка. Један дечак, који се на љубопитства надаласе у Касу-у, а у што доба и неколико других зајала, рекоше да је она шкала у Белису — на суседне општине. Други неко пиет тврђаше, да јој је име Марија. А један трећи искрену да доказује: како је он с њоме играо балцер у Пор-де-Лоју, сад у понедељак на Духове.

Девојка дође једна себи, и рече да јој је име **Грацијана**, да је клинарка из Ортвела, и да је овуда случајно прошла — с посла враћајући се.

(наставиће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

1. Јануара 1889 ступа у своју трећу годину

БРАНИЧ

часопис за правне и државне науке

који је орган удружења јавних правозаступника у Србији

а уређује га

Ђорђе А. Ненадовић

јав. правозаступник.

То је довољно дуга периода времена за оцену важности овог часописа и — према нашим приликама — надржљивости Удружења Јавних Правозаступника у ширењу правних и Државних наука; а држимо да није нужно ни говорити о потреби „Бранича“ као јединог правног часописа у Срба. Равнодушност према струци науке коју заступа „Бранич“ била би само доказ несвесности о потреби правног знања и усавршавања баш у време наше установе преображаја.

Старајући се да одговори своме програму и намењеној цељи, уредништво „Бранича“ било је срећно да прикаже читатељима у тому ове две године најодабранije радове наших домаћих и страних писаца. У томе правцу, а уз сарадништво истих зналаца наше струке, којима ће, се придружити и више нових радних снага, наставиће се издавање часописа и у трећој његовој години.

Тако између осталих радова донећемо у првом броју за идућу годину расправу нашег уваженог сарадника г. Алексе С. Јовановића, члана Касационог Суда: „Правда и Управа у врачанској попрашни до доба Турака“, на коју скрећемо особиту пажњу наших читалаца. Г. Алекса С. Јовановић познат је као један између најбољих наших родоника на пољу историје права и обичајног права. Његови радови одавна побуђују интересоване наших правника.

Познати наш правник г. Јован Аћимовић судија, ненакадашњи уредник „Српског Правника“, приласећи колу наших сарадника израдио је за „Бранич“ расправу „о кодификацији црногорског грађанског права“, поводом оснивања имовинског законика за књажевину Прву Гору. Потреба прераде нашег грађанског законика коју је умесно нагласио наш уважени сарадник г. Андра Ђорђевић професор права на В. Школи, у својој ваљаној расправи о овоме законику, назива потребу свестраног изучавања тога Богатињевог урнек-дела, које изучавају и неке се дине сви европски научници. А правно знање г. Аћимовића јемчи читатељима да ће се имати чему поучити на његове расправе.

Водећи рачуна о нашим државно-правним питањима која су на дневном реду, и у жељи да све више подстичемо на рад и наше млађе правничке снаге, ни смо се постарали да добијемо за „Бранич“ расправу г. Живка М. Милосављевића, дипломираног париског правног факултета, а сада судског чиновника: „Представнички систем и начело сразмерне репрезентације мањине у народном представништву.“

У осталом, за обилно изучни садржај „Бранича“ и у идућој години довољно јемче читалачима имена наших сарадника: г. г. Алексе С. Јовановића, Глише Горшића, Јов. Ђ. Авакумовића, Пантe Ј. Савића, Архимандрит Н. Дучића Андре Ђорђевића, Милана Ст. Марковића, Миленка М. Жујовића, Јована Аћимовића, Ђорђа Ж. Ђорђевића, Стевана Максимовића, Јована Миличевића, д-ра д. Т. Мијушковића, Николе Кашанковића, д-ра М. Р. Весића, Д. Гођевца, М. Дамјановића, Мате Радићевића, Ђ. Б. Несторовића, Алексе Радуловића, Мијаила Стевановића, д-ра М. В. Васића, Тасе Ј. М. и осталих, који су нашим правницима познати са својих изворних радова на пољу правних и државних наука.

Као што смо у овој години, тако ћемо и у идућој доносити што више правних случајева, које буду расправљали наши судови.

А да би увећали број наших читалаца и тиме правомогли још већем распростањењу правних и државних наука, управни одбор удружења одобрио нам је да спустимо цену часопису. И тако од 1. јануара 1889 год. „Бранич“ стаје

за целу годину 12 динара
за пола године 6 динара
за три месеца 3 динара

а наплаћује у месечним свескама од три печатана табака најмање.

Ко се упише и плати одмах при упису за целу годину, добиће бесплатно књигу: „Узроци са којих су недозвољена седања законска нарећења о личној безбедности у Србији и предлози формулисаних одредаба, које треба о томе узаконити и у материјалном и у формалном праву“ од А. Радуловића, коју је наградило Удружење Јавних правозаступника.

Претплата шаље се или непосредно уредништву „Бранича“, Београд — Кастриотова улица бр. 16, или се положе поверенишиму Удружења: у Алексинцу г. Николи У. Бабобовићу, јав. правозаступнику: у Ваљеву, г. Кости Живковићу, јав. правозаступнику; у Врању г. Платону Врајовићу, судији окр. суда: у Јагодини г. Ђорђу А. Петровићу јав. правозаступнику: у Неготину г. Душану Димитријевићу, јав. правозаступнику: у Нишу г. Светозару Јовићу, судији окр. суда; у Пироту г. Добросаву Стојановићу, јав. правозаступнику; у Пожаревцу г. Ст. Максимовићу, јав. правозаступнику; у Смедереву г. Петру Радуловићу, јав. правозаступнику; у Ћуприји г. Петру Тирићу, јав. правозаступнику; у Ужицу г. Стеви Драгојевићу, јав. правозаступнику; у Чачку г. Радомиру Тирановићу, судији округа суда; у Шапцу г. Алекси Фотићу, јав. правозаступнику.

У исто време јављамо, да је Управни Одбор решио да и улог чланова Удружења буде мањи од 1. Јануара 1889 године. И тако редовни чланови улагаће годишње — 20 дин. а ванредни чланови улагаће годишње 12 дин.

Члановни удружења добијају бесплатно сва дружинска издања.

Дајући на овај начин прилику нашим правницима и пријатељима правних и државних наука, да буду чланови Удружења или да држе наш часопис но врло ниску цену,

ми шпедујемо на свест и патриотизам српског народа, посебице морално и материјално помоћ српских правника, међу којима судије и јавни правозаступници треба да заузму и овом пријком најугледније место, и надамо се да ће нам се они одазвати у великом броју.

Уредништво „Бранича."

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Да се *стрељачки лист* покрене, потреба је која се давно опажа, а коју је изазвао службени рад *„Савеза Стрељачких Дружина"* и потреба, да се и путем књиге поради на *постизању циљи Стрељачких Дружина*. С тога је Одбор *Савезне Београдске Стрељачке Дружине*, као представник Савеза, у седници својој од 30. Октобра пр. г. решио: да се издаје *стрељачки лист*, кога је назвао **„Стрељачки Гласник"**.

„Стрељачки Гласник" је орган *„Савеза Стрељачких Дружина у Краљевини Србији"*. — Према томе и главни је његов задатак, да дејствује на постизање циљи, рад које постоје Савезне Стрељачке Дружине.

Излишно би било набрајати све што спада у задатак **„Стрељачког Гласника"**, у толико би мање било томе места овде, где се ни летимичном прегледу ово неколико листића првог броја његовог не може да скроје ни његов цео програм и задатак.

С тога и Одбор *Савезне Београдске Стрељачке Дружине*, место напироког разлагања програма **„Стрељачког Гласника"**, — обраћа се овим свима *Савезним Стрељачким Дружинама*, свима *српским стрелцима и ловцима*, свима *пријатељима стрељачке вештине* и свима *пријатељима српским*, да прихвате овај **први српски стрељачки лист** и да се на њега **претплате**, јер ће он од њиховог одазива и помоћи зависити.

„Стрељачки Гласник" излази: за време сезоне гађања 2. пут месечно, иначе 1 пут месечно, на 1 ½ табаку. Према потреби излазиће и већи а и *ванредно*.

На *„Стрељачки Гласник"* може се претплатити само за целу годину и коита: за Србију 2 динара; за иностранство 2 фор. а. вр.

Претплату треба слати плаћено *„Благајнику Савеза Стрељачких Дружина у Београду*, а рукописе и огласе *Уреднишшву „Стрељачког Гласника" у Београду*.

Ниска цена листа довољно је јемство, да *„Савез Стрељачких Дружина"* не издаје лист из каквих спекулативних обзира, већ да има пред очима други узвишенији задатак.

Одбор
„Савезне Београдске Стрељачке дружине".

КОЛО

Лист за забаву и књижевност

Дан. А. Живаљевић

Од ове године „Коло" ће редовно излазити три пута месечно 1-ог, 10-ог и 30-ог.

За „Краљевину" је „Колу" годишња цена *10 динара* полугодишња *5 динара*, а на четврт године *3 динара*. Претплата се шаље *администрацији „Кола"*, Београд. (Савамала број 6), а и свима поштама.

Први број „Кола", који је изашао о Божићу, послат је свима, за које је администрација мислила, да ће га примити. Ако га ко случајно није добио, нека изволи јавити да му се пошаље.

Други број „Кола" изаћи ће 10-ог јануара, а послаће се *само онима, који хоће наставак претплату.*

АДМИНИСТРАЦИЈА

ИНТЕРЕСАНТНА КЊИГА

БЕОГРАД У ТАМИ

СЛИКЕ ИЗ ПРЕСТОНИЧКОГ ЖИВОТА

од ТАСЕ Ј. М.

II. КОБНИ БРОЈЕВИ

ЦЕНА ПО ДИНАР

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ У КЊИЖАРИ

„В. ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ.

Изашла је из штампе и може се добити у Књижари **В. Валожића** и **Д. Валожића.**

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ИЗРАДИО

ПЕРА ЈОРИЋ

млађи учитељ прве, сре. државне штампарије

Цена 60. пара динарски

Наштампано је II-а књига :

ЛИСТИЋИ

ИЗ

КЊИЖЕВНОСТИ

ОД

проф. Свет. Николајевића

са овом садржином: **Бајрон** и **Монтескије.**

Продајна је цена 1. дин.

Може се добити у свима књижарницама,

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА.

И преко свију опомена и наредаба, ипак се дешава да по неко противно правилима о извожњи ђубрета поступа.

Тако:

а). или допушта извожњу ђубрета и другима сем повлашћеника варошког.

б). или износи ђубре својим колима не само из своје куће у којој живи него и из других;

в). или газда куће не плаћа тачно таксу неприкупљајући је од кирајција него упућује повлашћеника да таксу сам од кирајција наплаћује.

Овакво поступање од штете је по само уређење, и никако се не може даље допустити. Али, пре но што би се предузела најстрожије мере и казнама подвргавали сви они који се правила о извожењу ђубрета не придржавају, овим се издаје последња напомена:

а). да извожењу ђубрета из свију вар. зграда само овлашћеник има да врши а никако приватни возари;

б). да са својим сопственим колима ђубре може да извози само из оне куће у којој сам сопственик живи;

в). да таксу за ђубре морају повлашћенику плаћати за себе и сваку партију кирајција сами сопственици кућа, и то при концу сваког месеца иначе је Суд принудним путем наплаћује.

Буде ли се десило да когод и после овога, преко правила преступи и тако повреди наредбу полицијске власти, кажњен ће последице правилима прописане.

Од стране Суда општине вар. Београда ДБр. 129

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1888 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравњење са прошлим стањем	
Главница					20,000 000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000 000	—		
Акционари			7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату		141.350			14,078.360	—	— 2.850	—
„ „ „ „ сребру	*привремени стаоци*	2,399.150					— 98.700	—
		11,537.860					45.300	—
Благајна у звечећем новцу у злату		3,409.644	56				+ 90.969	44
„ „ „ „ „ сребру		4,034.098	53	7,952.785	80		+ 13.523	81
Стрине вредности и салда стриних кореспонд.		509.009	71				— 55.106	66
Менице у злату		806.982	80	3,801.432	25		— 6957	—
„ „ сребру		2,994.449	45				— 13.200	22
Зајмови по државне обвезнице у злату		2,490.526		3,438.338	—			
„ „ „ „ „ сребру		947.812					+ 4278	—
Текућу рачуни у домаћим новчан. заводима			1,378.719	65			— 203.856	11
Менице за наплату			6.568	74			+ 6.5	25
Каушије			148.480	—				
Полагачи каушија								
Оставе просте			75.600	—	148.480	—		
Остављачи простих остава								
Оставе по текућим рачунима			2,005.559	50	75.600	—		
Остављачи по текућим рачунима					2,005.559	50		
Резервни фонд					20.847	68		
Вредности резервног фонда			2 1.433	70				
Положене акције српске Народне Банке								
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			2 ·173	55			— 53	80
Обавезе по текућим рачунима					29.494	01		
			46,358.341	19	46,358.341	19		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 2 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 22. ЈАНУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАЈАУ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати упутством за општински суд и тек опредељење за уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Ове године из одбора вар. Београда иступају 14 одборника и 3 заменика сходно 54-ом и 55-ом члану зак. о устројству општина и општинских власти. Тако исто истиче рок службе и има се извршити избор 2 члана и 5 помоћника општинског суда по 24 и 29 чл. општ. закона.

Према томе, а сагласно чл. 21-ом реченога закона, општински је одбор решио, а општински Суд позива грађане ове вароши, да 29. и 30 ОВ. МЕС. дођу у дворану општинске куће на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради горе речених избора.

На збору 29-ог извршиће се избор 2 члана Суда и 5 кметовских помоћника, а на збору 30-ог ов. мес. извршиће се избор 14 одборника и 3 каменика.

Из општинског одбора иступају:

ОДБОРНИЦИ:

Г. Г. Вучко Стојановић надзор. царинара, Дим. Ђ. Миловановић апел. судија, Дим. Наумовић казанџија, Др. Ђ. Димитријевић сек. мин. уп. дела, Јовица Барловац трг., Коста Цриногорац проф., Др. М. Т. Лесо држ. хемичар, Мијаило Стевановић чл. вар. суда, Мијаило Кретић инспектор мин. грађев., Никола Ђорђевић трг., Самуил Пијаде трг., Светомир Николајевић ректор вел. шк., Јован Петковић земљоделац;

ЗАМЕНИЦИ:

Г. Г. Марко Стефановић столар, Стеван Јосиповић трг.

Једно одборничко и једно заменичко место упражњена су раније.

У одбору општинском остају:

ОДБОРНИЦИ:

Г. Г. Јаков Бајлони индустријалац, Коста Д. Главинић проф. вел. школе, Светозар Милојевић инжинер, мин. фин. Мијаило Кр. Ђорђевић правобранилац, Милутин Ј. Марковић правобран. Никола Вулковић трговац, Милан Ванковић трг., Милан Ж. Маринковић трговац, Светозар Карапешић трг., Тодор Михаиловић трговац, Ђока Поваковић члан апелац. суда, Дим. М. Ђорђевић платнар, Захарије К. Поповић јувелир, Миливој Јосимовић проф. в. шк., Петар Д. Видаковић трг. Милан Мостић адвокат, Марко Велизарић професор, Гргур Миленковић инжењер;

ЗАМЕНИЦИ:

Г. Г. Никола П. Михаиловић бакалин, Станко Петровић опанчар, Милорад Јанковић бакал, Димитрије Т. Вељковић трг., Раденко Драговић дрвар, Јован Ивић воскар, Настас Кретић трг. Светозар Боторић каф., Хаим Д. Аврије трг., Никола Поповић управитељ осн. школа Коста Петровић бакал, Глиша Јосиповић гвожђар, Танасије Ђ. Наумовић бакал.

У општинскоме су Суду: чланови Мијаило Кр. Петровић и Јанаћко М. Јанковић км. помоћници: Тома А. Поповић, Мијаило Ерковић, Пера Хаџи-Јањић, Ђока Хаџи-Живковић и Влајко Каленић.

На општинскоме збору имају право гласања сви пунолетни грађани, који по члану 164 Устава грађанског не плаћају мање од 15 динара непосредне порезе годишње; који нису под туторством или старатељством и који нису под платом код другога у служби.

Немају право гласа на општинскоме збору:

1). Официри и војници по члану 15. општ. закона;

2). Они који дугују државни порез више од онога полугођа у коме се збор држи;

3). Који су нади под стециште, за време док стециште траје и док се не прогласе за невине;

4). Који су под полицијским надзором;

5). Који се налазе под кривичним излеђењем за дела у шестој тачци набројана;

6). Који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или кад су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа који човека бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана, од дана издржане казне.

Према чл. 52-ом закона општинског, за одборника, заменика, члана Суда и км. помоћника може бити изабран сваки који има право гласања на општинскоме збору, или има сталну радњу коју на своју руку води.

Одборници и заменици који иступају, могу по ново бити изабрани, али се не морају избора примити. То исто важи и за чланове Суда и за помоћнике кметовске.

Сваки гласач може на збору само лично дати свој глас.

Збор ће се отворити и избор почети у 8 часова пре подне па трајати до 12 час. у подне, а за тим наставиће се у 2 па до 5 часова по подне. После 5. часова неће се нико на збор пуштати, а од свију који до тога доба буду дошли, примиће се глас.

Избор ће се пуноважно извршити са онолико гласача колико их на збор буде дошло до означеног времена.

Општински је суд по прописима закона саставио и у благајничком одељку изложио списокове грађана, који имају право гласа на овоме збору. Списокове те може сваки прегледати, и употребити своје законо право, ако нађе да има што против њих да примети.

Саопштавајући ово грађанству, општински Суд позива га да означеног дана дође на зборно место и изврши оно што му закон и грађанска дужност налаже.

АБр. 21
16. Јануара 1889 год.
Београд.

Председник општине београдске
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ.

Деловођ
СПАСО ХАЦИ-РИСТИЋ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 5. Јануара 1889. год. у Београду

Почиње у пет час по подне

Били су на састанку: председник општине Ж. Карабиберовић, члан суда општинског Јанић Јанковић, и одборници: т. Гргур Миленковић. Ђорђе С. Новаковић, Милорад Д. Јанковић, Коста Петровић, Никола П. Михаиловић, Милан Ж. Маринковић, Др. Марко Т. Леко, Тодор Ј. Михаиловић, Мика Ђорђевић, Милутин Ј. Марковић, Јован Петковић, Светозар Боторић, Никола Вулковић, Милан С. Мостић, Марко Велимировић, Јаков Бајлони, Раденко Драговић, Коста Цицоторац и Никола Р. Поповић.

Садржај одборске радње:

1). Избор председника којих недостаје. 2.) Избор нових чланова. 3.) Исказивање за прочитавању записника при изборни лукава што под замуне. 4.) Питање о комасацији винограда. 5.) Одређивање дана за избор одборника и члановa општ. Суда. 6.) Избор комисије за преглед плана грађевинских граница.

Председник. Молим вас господо да почнемо рад.

Састанак је отворен.

Изволите саслушати протокол последњег састанка.

(Секретар чита)

Има ли ко да примети што?

(Нема).

Дакле прима се протокол. (Вика)

Сад пре него што пређемо на дневни ред, ја ћу вас молити да саслушате писмо г. министра војног, којим наређује да накнадним изборомпрошлогодишњи број стручњака, који ће за ову годину имати да чине комисијски оне предмете које Управа војне одсеће за војну потребу набавља.

(Секретар прочита акт).

За сам дан суд да ми он кандидује та лица, да би било олакшице. Хоћете ли да чујете ту кандидацију (Да чујемо).

Секретар чита.

За плаћно:

Давид Були, Настас Крстић, Самуел Пијаде. Алекса Савић, Самуило Јанић, Мајандо Гатковић, и Вељко Николић трговци:

За чоху:

Велько Савић, Младен Милић, Живко Кужановић трг. и Таса Живковић терзија;

За опанке:

Алекса Алексић, Димитрије Ђорђевић, Петар Новаковић, Никола Спасић, Благоје Спасић, Антоније Малиновјевић трг. Панта Ивковић и Милан Јовановић опанчари:

За ћоше:

Јован Антула, Ђока Протић, Гавра Којен, Јован Одавић, Манојло Клидес трговци. Јован Јовановић и Радојица Шолајић сарачи:

За ћебад:

Младен Милић и Милан Невајовић трговци. Милован Миленковић, Живојин Стојадиновић сарачи. Панта Живковић, Марко Дечић и Јован Обрадовић, абаџије:

За израђено одело:

Видоје Витровић кројач, Таса Живковић терз. Јачић Х. Фичо трг. и Милинје Врбић кројач:

За обућу:

Јанић Ђорђевић обућар. Нестор Стојадиновић, Станко Дугалић, Сава Младеновић и Милош Савић обућари;

За гвоздене ствари:

Милутин Николић ков. Милош Обрадовић, бравар, Јосиф Вагнер бравар, Милан Миладиновић ковач и Петар Палић бравар;

За металне ствари:

Захарија Поповић ћулџија, Стеван Левтовић, златар, и Симон Ландау лимар;

За дрвенарију:

Марко Стевановић, Ђока Стошић, Лазар Тадић, и Никола Д. Николић столари;

За дугмад:

Дина Русидес б. трг., Филип Антоновић кујунц., Ђока Пилаковић трг., Алекса Живковић кројач, Васа Радојковић бив. трг. и Васа Селаковић дугмеџија;

За ножеве и корице:

Глиша Јовановић, Јован Ђурђевачки, Димитрије Видојковић, Јован Крстић ножари и Коста Апрамовић сарач;

За мамузе и чутуре:

Светозар Карапешић трг. Милош Гођевац трг. Софроније Јовановић лим. и Илија Антоновић ножкарџи; и

За казане:

Доброслав и Јефреи Нешић, Риста Е. Вељановић, Димитрије Трајковић, Стеван Станојевић и Прока Стојковић казанџије.

Слажете ли се са овом листом, или да је изменимо (Не треба). Дакле усваја ли се ова кандидација (Усваја се).

У последњој седници знате да смо изабрали тутора црквене, но од тог времена нешколико ново изабраних тутора молило је, да се ништеди од те дужности, из разлога, које ће те чути из њихове представке. — Моле да се ослободе:

Секретар чита: Риста Миленковић, Бољин Вуковић, Благоје Јовановић, Тодор Лазаревић и Мита Ристић.

По оцени разлога, које су молиоци навели у својим изјавама — решено: да на место Тоше Лазаревића код црквене вошесенске, и Ристе Миленковића код црквене саборне, остају стари тутори Петар Лазаревић и Милија Карастојановић; и да Риста Петровић при наилазу црква буде помоћник на место Благоја Јовановића а молбе осталих нису могле бити уважене.

Сад њено господо да пређемо на најважнију ствар нашу, ради које смо се састали. То је питање о кантарији и због њега — које је у вези с буџетом — по замашности цифре приход, ја још нисам много пред вас ни да изнећем са новим буџетом.

Ви се опоменућете да је последњи пут, кад је то питање било пред вама, остало на томе да ваш се пошаљу: расиће министра народне привреде и сви закони који се односе на то питање о кантарији те онда да ствар решимо, како би најчешће правници на наше средине о самој ствари били потпуно обавештени и тако у стању дати своје мишљење. Сад вас молим да чујете расиће г. министра, који смо ушред буди речено добили од надлежне власти после 2—3 месеца од дана када је он датиран. У званичним новинама учитај тај расиће да сам и покренућу ово питање о коме данас има одбор дефинитивно да реши.

Секретар прочита расиће, који гласи:

НАРЕДБА

министра народне привреде, свима начелствима и управама вар. Београда и М.-Пеш.

Поред других представака, које је Привредни Одбор, у интересу унапређења домаће и извозне трговине, учинио министру народне привреде, јесу и следеће:

1, да се ослободи плаћања општинске кантарине сва роба, која се на страну извози:

2. да се ослободи плаћања општинске кантарине она роба, на коју је при куповини, ма у којој општини, један пут кантарина наплаћена;

3. да се мерење жигосаним мерама сматра, у смислу кантарске уредбе, као мерење са обичним, а не стамболским кантаром, и да се према овоме и кантарина наплаћује.

По овим представкама Привредног Одбора, министар народне привреде, узео у обзир:

1, да се извоз робе из Србије, за стране државе, не може сматрати као свршена продаја, те да се на ту робу при извозу но одредби тач. 2-е закона од 25-ог јуна 1846-е (Збор. III. стр. 151.) и исте допуне од 18-ог маја 1867-е год. (Збор. XX. стр. 22.). — сме наплаћивати кантарина, већ сматра да извозник носи непродату робу на страну државу где ће је продати и тамо кантарину или другу сличну дажбину платити.

2. да је наплаћивање кантарине, на ону робу, на коју је један пут у једној општини кантарина наплаћена, на се она преноси у другу општину на сметиште или на манипулисање, а не мора се општинским кантаром мерити — противно последњем ставу одељка I-ог закона од 25-ог јуна 1847-е год. и горепоменутој допуни овога закона.

3. да је министар народне привреде наредбом од 10-ог октобра 1884-е год. Мбр. 506 регулисао и изједначио наплаћивање кантарине по новој мери у целој Србији,

наређује:

1. Да се при извозу робе из Србије, не наплаћује никаква кантарина, осим оне, која је прописана тач. I. чл. 6 закона о општ. царин. тарифи (Збор. XXXIX. стр. 84.).

2. Да се роба при преносу њеном из места у место, кад се овај пренос врши лађом или железницом, — сматра као премерена и да се на њу никаква кантарина не наплаћује. Изузима се случај, кад се мерење нарочито тражи.

3. Да се не наплаћује кантарина ни на ону робу, која је у једној општини премерена и кантарина на њу наплаћена, па ма где се она роба даље на светиште и манастирацију превозила.

4. Да се све општине у Србији, дакле и београдска, при наплаћивању кантарине имају тачно придржавати оне тарифе, коју је министар народне привреде на основу чл. 30. закона о мерама прописао 10-ог октобра 1884-е год. Мбр 5065, и по којој се наплаћује:

Од	30	до	50	кгр.	5 п. дин.
„	50	„	100	„	10 „ „
„	100	„	150	„	15 „ „
„	150	„	200	„	20 „ „ и т. д.

од сваких 50 кгр. по 5 пара динарских.

Ваљан предмет 50 кгр. рачуње се при наплати кантарине у 50 килограма.

Препоручујем начелству — управи — да се стара о тачном вршењу ове наредбе у своме подручју, а о пријему исте

Мбр. 2973.
1 Септембра 1888 год.
у Београду.

Заступник
Министра народне привреде,
министар
просвете и црквених послова
д-р Владан Ђорђевић с. р.

Још имам да кажем, пре но што се пређе у саму дебату, то, да ово питање, задире јако у наш буџет, јер ако се избрише из буџета овај приход који нам је досадашњо од кантарије, онда ће наш буџет то јако осетити у одбору који је састављен био од стране г. Министра нар. привреде и који је саветовао г. Министру те је овакан распис донео, гледало се на ову ствар са интереса трговинског, али питање је овде и нехотице: да ли је општина у стању претрпети губитак једног тако знатног прихода, без накнаде у чему другом. Ја сам и сам био почаствован учешћем у томе одбору г. министра, и могу слободно рећи, да с погледом на интересе земаљске трговине, мера коју је г. министар предузео, оправдана је и без сумње колико корисна и потребна. Али питање је тако исто важно по општину и по нас: јесмо ли у стању претрпети толики губитак без накнаде? и смемо-ли престати са прибирањем једног прихода који нам је законом признат?

Као што рекох, у комисији министарства привреде говорио сам као грађанин, па и сада као грађанин држим за сигурно, да је за нашу трговину много боље да не буде кантарије и да се управља по распису г. Министра; али, као кмет београдски, писам у стању заступати то гледиште, кад се општинског прихода тиче и кад је у питању то, да ли да се општини укине једно право, које је до сада имала, и које, по мњењу наших правника (већине одборске комисије) још и данас има.

Ми смо и раније требали расправити ово питање, да би се преко нашој одлуци и Суд могао управљати; али кад је наша комисија свршила свој посао и поднела реферат свога нахођења и мишљења, није нам до данас било могуће држати седницу због учешћа наших другова — правника у уставном одбору. Данас на окупу су и г. г. правници па молим одбор да изволи донети своју дефинитивну одлуку.

Ваша комисија, коју сте били одредили да проучи ово питање поделила се као што знате на већину и мањину. Већина је нашла да се овај распис носи са законом по коме општина има права на наплату кантарије, као што је то до сад радила; а мањина је противног мњења. Г. Милутин Марковић може нам и данас лично навести разлоге већине, а то исто за мањину г. Бадони, који је такође био у комисији.

Милутин Марковић. Закон стоји да општина има право да наплаћује кантарију, а овај распис министров то у неколико забрањује општини. По томе јасно је за сваког, да се распис г. министров носи са законом који постоји, а да је сваки закон јача од расписа у оваквим случајима, о томе не треба ни да говорим. Истина је то, да је сваки закон донети привилеј, и да се са народно економног и трговачког гледишта ће може да прида дати опстанак једног таквог закона; али је истина и то, да се расписом не може заменити нити поништити један потојећи закон, него да се то ради само путем законодавства.

К. Пројогорац. Право би било да се драмиво тога акта или расписа који сте Ви прочитали — или над стоји томе противан закон, онда. Да представимо ту ствар г. министру и да заступамо наш општински интерес као представника општине, јер друкчије ми би ни могли радити. Иначе ми не би одговорили својој дужности. По томе ствар је чиста и јасна шта треба да урадимо.

Милан Мостић. Ја би хтео да се нало наше разговорно и објашњено о овој ствари, али да ја не буде у јавној седници, где нашу стенографи и да се спиразумемо о начину и садржини писма који ће се г. министру о овој ствари учинити представка (Прима се)

(После договора у конференцији)

Милан Мостић. Дакле, одбор би по нашем мишљењу имао да одговори г. Министру тог да он нашла да је распис г. Министра о овој ствари противан закону, па с тога, и како је ступио у живот и пока устао, по коме министри никако не могу да тумаче законе без законодавне власти, то је и оно питање сада постало безпредметно.

Мики Кр. Ђорђевић. Ваша и по самом старом уставу министри нису имали право да тумаче законе, а још мање да издају расписе, који би били противни закону. Овај распис г. Министра носи се са јасним одредбама закона, по којима је општина задобила право наплате кантарије; и ми нити сиемо нити можемо да општину лишавамо тога њеног задобивеног права. За сам дакле мишљења, ако одбор усвоји, да би председник имао т ребало да одговори г. Министру овако: да одбор дели мишљење г. Министра да треба што пре поправити на подзаконску наше индустрије, и да ће општина Београдска са своје стране учинити колико могадне за то; али да одбор држи да то сада и на овај начин није могуће једно, са тога, што се захтев г. Министра носи са позитивним законом; а друго и са тога, што би се општина лишила једнога извора финанцискот и тиме интересе своје јако оштетила. (Прима се.)

Јован Бадони. Ја видим да је одбор вољан да реши ово питање у корист општине. — Али но што сам ја био и у оном саветујућем одбору при министарству народне привреде, а и сад сам у овом одбору, који не усваја мишљење онога одбора, то ја из разлога, који су већ исказани у одборском мњењу комисије која је ову ствар студирала, остајем при томе, да се ово питање о кантарији регулише онако како је расписом г. Министра привреде регулисано. Јер, што је то тако одредио г. Министар, то је било по нашем мњењу и то је било једнино из бриге и потребе да се учини на колико у томе правцу што ће потомоћи, да се наша извозна трговина што је више могуће концентрише у Београду, а

кад то буде, онда, ће извесно и општина београдска бити више у добитку него што је сада са кантаријом. По старој пракгици нама трговцима отежава се јако радња. Узмите то да се на један вагон шеница спремљене за извоз нама наплати на београ. станишици 7 дин. пара на сваки сто кила. Бама ће се учинити да је то мала дажбина и да трговци њима могу то поднети, — али није тако; јер, за тих 7 дин. пара од стотине, трговац неће да дође на београд. станицу него ће да крене своју робу на Смедерево где се мање плаћа на ће умо да утоварује. Дакле, ако не учинимо што за ову наповану трговину Београд ће опасти са свим у трговини са житом, тако да се неће ни сам моћи снабдевати са потребном храном. Ни сам Београд не може се хранити са храном на своје околине. Београд треба сваки дан у најмању руку 30—35 000 кила жита, а над се оптерети допоз жита у Београд, онда не можете никад имати у Београду повољну цијену житарску, него се још може дочекати да је никако и не буде. Ја то знам по искуства, јер ми имамо већа стоваришта храна у разним местима и нигде у Србији не плаћамо више од 2 паре на сто кила у ове кантарије, а само у Београду се плаћа 7 пара — но није још ни то све. Ми трговци рачунамо се као магазације, па по томе старом закону плаћамо по 7 пара на сто кила; али сељак кад довезе један вагон жита на београ. пијацу, он по истом закону мора да плати не 7 динара као ја, него пуних 20 динара! Ја сматрам да по Београд и београдску општину неће бити никакве хасне што би задржали ову кантарију, особито, кад се још узме у призрење и то, да и само наплаћивање те кантарије кошта општину доста новаца.

Милан Мостић. Нема сумње г. Бајлони, нанео нам је врло јегровите разлоге да ова кантарија која данас постоји у Београду, јако оптерећује трговину и отуђује је од Београда. То састи јесте тако. И не само са гледишта трговинског, него и са гледишта лакоће наших животних намирница, боље би било да нема те кантарије. Али на жалост не има, и то је има по закону, и питање је овде сво у томе: је ли ово по закону што је г. министар расписао и како данас има да се ради? На жалост, ја могу рећи чак и то, да је ову закон неправедан и варварски, али опет до год је закон морамо га сви поштовати. Коме је до тога да упредни, не само трговину нашу, но и подмиривање намирница самих житеља београдских, зна се какав пут за то треба да предузме те да се донесе други закон који ће се овај што сада стоји у сили и снази, укинути.

Св. Боторић. Је ли по закону и то што рече г. Бајлони да сељак плаћа 20 динара од вагона док остали трговци плаћају само 7 динара?

Председник. Овај закон у цељи олакшица трговини дао је магазацијама, који раде са храном ту концесију да плаћају не 7 пара, а сваки други требало би да плаћа по 1 грош од сто ока. —

Јак. Бајлони. Али су и остали трговци уврштени као магазације те и они плаћају више од 7 пара у Београду, а нижне суда у Србији по 2 паре. —

Председник. Јесте, то је искључно Београду дато право законом да на плаћује 7 пара од сто ока. Све оно што је казао г. Бајлони заиста је тако, и са обзира на унапређење трговине заиста је боље да се ова кантарија не наплаћује; али с друге стране пред нама стоји потреба да се до Београду могућности да живи, и код г. министар буде изнесено овај закон пред скупштину, да се укине, сматрајно ја мислим да ће нас питати и да ће ново се ми постарати да с Друге стране створимо општини београдској приходе да би могао живети и развијати се као престоничка општина. Само је сад питање смемо ли допустити да се овај закон замени расписом?

Милутин Марковић. — Ја би имао да додам још то, да онде није питање о томе како ће ми да олакшамо трговине? То питање не може ни да буде на дневном реду код нас него у законодавном телу. Овде је само то питање има ли општина право да наплаћује кантарију, и питање, хоћемо ли ми то право, које по постојећем закону имамо, да чувамо или ће мо га напустити? Напустити га не смемо, а ако га чувамо и бранимо, из онда вршимо своју дужност као представнице општине. Према томе не може бити овде питање о ономе што изнеси г. Бајлони, јер ово што је рађено у ономе одбору, који је познао г. министар шар. праћреде, то је све рађено са гледишта на трговину и на то, како би у интересу трговине требало да се у будуће та ствар законом, а не расписом, уреди. (Тако је) Зато ја држим да је ова ствар сасвим испрљена, и да би требало да пристушимо решењу.

Св. Боторић. — И ја сам за то да сва напитања општински интерес на основу закона, али само не знам да ли стоји нарекох у закону да београдске магазације плаћају 7 динара и онај који донесе на сели вагон жита да плаћа 20 динара. У колико сам ја разумео то није по закону, и требало би ту исправити све.

Јов. Бајлони. Да објаснимо. Ово је учињено у олакшицу трговцима који у Београду раде са храном како би се што више ране доносило на пијацу. Та олакшица простире се на све трговце у опште па био он бакалин или механција. Само се наплаћује још од сељака по 1 грош на сто ока. —

Милан Мостић. — То што је казао г. Боторић то је друго питање и он може у другој седници изнети предлог о томе, да се и од сељана наплаћује по 7 пара а не по грош — и над се то стави на дневни ред онда ћемо о томе говорити. Сад пак имамо да је време да решимо ову ствар која је на дневном реду. (Вичу: чујемо се).

Председник. — Дакле господо, чујеш ли се ова ствар о кантарији тако као што су нами правници у одбору нашли да треба одговорити г. Министру и да олакшајући се на закон који постоји бранимо гледиште које нам је изнела њихова комисије у оном извештају? (Чујеш се).

Добро, онда смо то свршили, јел те? (Јесте).

Сад имамо да чујемо извештаје ове комисије која је одређена да разгледа оно земљиште што нам га тражи управа монопола дувањског на послугу. —

Изволите чути извештај.

Секретар чита.

Суду Општине варопи Београда.

Према позиву од 20. Децембра т. г. № 1918. потписати пашли су на лице места и прегледали земљиште, које тражи управа монопола дувана за прачекаонницу за раденице, које би нашли склоништа док се фабрика не оправи. —

Актом од 8. Октобра т. г. Д. бр. 6188 управа монопола дувана тражи за подизање прачекаонице површину од 200 кид. метра и потписати су се сложила да им се уступи од прилике тражена површина источно од зграде фабрике. —

Означено земљиште граница и мери од северне стране до зграде монопола дувана 7^{m}, 95. седам метра и двадесет и пет сит; од источне стране до општинском земљишта 30^{m}.72. тридесет метра и седамдесет и два Сит; од западне стране поред зграде монопола дувала 31^{m},78 тридесет и један метар и седамдесет и осам сит. —

Земљиште ово треба уступити управи монопола дувана под следећим условима.

1.) Да Управа монопола дувана плаћа општини извесну суму позајца месечно или годишње за употребу земљишта, колику суму одбор за сходно нашао буде.

2.) Да Управа монопола дувана на истом земљишту може подићи само причекаоницу (склониште за радионце) и никако баraку или кантину, а ако би се доказало, да се у истој причекаоници кува или продаје јело и точи пиће, то да од истог дана уговора овај пада, и за 10 дана да је управа монопола дувана дужна порушити баraку и пратити општини земљиште.

3.) Да земљиште ово уступа општина управи монопола дувана на употребу за 10. година.

30. Децембра 1888 год.
Београд.

чланови комисије
Јаков Бајлони,
Остоја Јосифовић,
П. Д. Видаковић,
В. Х. Живковић,
помоћник члanов
Ј. Смедеревац,
инжинер

Јак. Бајлони. Кад смо дошли тамо, онда је г. директор казао да мисли да подигне кућу где би се кувало јело за радионце и да се тамо точи пиће. Ми смо му казали да то не можемо одобрити, но што је фабрика на једном крају вароши где има доста кафана и шпиљница где људи те радње врше — и тако је г. директор пристао да се обвеже, да се тамо неће кувати ни пиће точити. На с тога и но што се тражи једно ћоше које је у руци и није ни за какву употребу општини, ја мислим да се може уступити под тим условима који су у изјешћу наведени; а да би се знало до је то земљиште општинско решено је да плаћа управа цену малу кирију, — макар 10 динара месечно.

Мика Ђорђевић. — Што нисте напомињали и цену кирије?

Председник. — Ја мислим да је мишљење г.г. комесара врло умесно и да га можемо у свему примити: а што се тиче цене, држим кад би плаћали 300 динара годишње то би било доста.

Јак. Бајлони. — А, то је врло много. Доста је да плате 100 — 120 динара годишње, јер више и не вреди.

Мика Ђорђевић. Кад комисија није утоварила цену, најбоље је да овластимо г. председника да о томе начини уговор и тражи од 300 динара, па на ниже доле се погоди.

М. Великовић. Било би грех тражити 300 динара, јер ће верујем да и који год фотограф у самој варошии плаћа толико за празан плац. Ја мислим да се уговори 10 динара месечне кирије. То је доста.

(Вичу: доста).

Председник. Дакле је су ли господа одборници за то да уговоримо кирију од (120 динара годишње под оним условима које је комисија исказала (јесмо) Дакле, то се усваја тако (Усваја се)

Др. Мауко Лека. Само ја не би био за то да се стави у уговор, да се не дозвољава продавање јела и пића, јер и иначе по фабрикама често је потребно, а и врло корисно, да радници у самој фабрици добију храну, која може бити много боља и јевтинија, но ван фабрике. У корист је самих радника дакле, да могу у фабрици добити добру и јевтину храну и то у толико пре, што у овом случају, фабрика није приватно већ државно предузеће.

М. Великовић. То је за она места умесно и потребно где су фабрике удаљене од вароши а овде је ова фабрика у самој варошии. (Тако је.)

Председник. Дакле остаје као што је комисија казала. —

Сад молим вас да чујете један распис г. министра унутр. дела односно општинских избора.

(Секретар прочита распис којим је општинском Суду препоручено да се и при изборима и иначе придржава одредаба новога Устава, по чијем 154 члану имају се и изборске радње спроводити.)

Председник. Овај распис господо ми смо схватали овако: да сваки грађанин српски који плаћа 15 динара порезе има права да бира, т. ј. да сви они грађани који су до сад имали права да бирају посланике за нар. скупштину од сад имају и то право да бирају општинске чланове. (тако је) Разуме се да они који дугују две порезе немају право бирања по 5-ој тачки 21 чл. општинског закона. Ја тако разумем: (Тако је) Пре дакле него што би објавио изборе ја сам сматрао за дужност да вам ово саопштим и да чујем ваше мишљење; и молим вас ако ко год има шта да примети нека каже. (Нема)

Сад вас молим да одредите из ваше средине два лица која ће присуствовати избору: и два лица, која би их на случај потребе заменила.

Изабрани су: Пера Видаковић и Тоша Мијаиловић и за замењике Милан Банковић и Марко Велизарић.

Председник. Молим вас господо да још нешто кажем.

Ја сам добио прекуче у вече један акт од г. министра унутр. дела, којим се јавља, да је г. министар грађевина успојио план реона Београда у оним границама — са неким малим изменама — које је ранији општински одбор и то мањина одбора усвојила и обележила. Знате да је мањина била за то да реон Београда буде шири, а већина за то да буде ужи — без Енглезовца и т. д. — Но ја сам имао прилике да са нашим инжињером разгледам тај план и приметио сам, да у стварн има грдних погрешака у томе плану. Има појединих имања грађана за која се каже да су ван реона београдског, док у стварн се зна да то другчије стоји. Сад могуће је да је то на лицу места другчије, али нама мени се чини, да линије граничне нису право повучене, па да се тачно зна докле је граница вароши. Дакле, с тога ја мислим да би добро било да одредимо једну комисију стручну да тај план размотри и да на самом месту назначи границе тачно па ако би се нашло шта да примети да о томе поднесе реферат. (Врло добро)

Ако то примете молим вас да одредите комисију, која би за време долазећих празничних дана могла тај посао спровести. (Прима се)

Изабрани у комисији: Грегур Миленковић, Коча Главинић, Марко Велизарић и опшг. инжињер Ст Чађевић.

Ст. Богојевић. Кад ће бити избори у општини?

Председник. Ја ћу се споразумети са г. Министром унутр. дела, и држим да ће бити или 22 или 29 ов. мес. У законту стоји да одбор одређује дан избора, и ја вас сад молим да га одредите пак да мене овластите да одредим пошто се разговорим са г. министром. (Оклапљује се г. председник)

Хвала вам, и ја држим да ће бити 22 или 29 ов мес. (Добро)

Изволите сад дати уверења која власт тражи.

(Дају се уверења. —)

Састанак закључен у 8 сах. по подне.

РАСПОРЕД

за полугодишње испите, који ће се држати по мушким и женским основним школама у течају школске 1888/9 године.

У школама код саборне цркве.

25-ог јануара по подне I. разред мушке.
26-ог „ пре „ II. „ „
26-ог „ по „ III. „ „
27-ог „ пре „ IV. „ „
27 ог „ пре „ I. „ женске
27-ог „ по „ II. „ „
28-ог „ пре „ III. „ „
28-ог „ по „ IV. „ „

У школама дорћолским:

25-ог јануара по подне I разред мушке.
27-ог „ по „ II. „ „
26-ог „ пре „ III. „ „
27-ог „ пре „ IV. „ „
26ог „ по „ I. „ женске.
26-ог „ по „ II. „ „
28-ог „ пре „ III. „ „
25-ог „ пре „ IV „ „

У јалијској школама:

27-ог јануара по подне I. разред приправне
26-ог „ по „ I. разред мушке.
25-ог „ пре „ II. „ „
26-ог „ „ „ I. и III. „ женске.
27-ог „ „ „ III. и IV. „ „

У палилуској школама:

26-ог јануара пре подне I. разред мушке.
27-ог „ „ „ II. „ „
28-ог „ „ „ III. „ „
25-ог „ „ „ IV. „ „
26-ог „ по „ I „ женске
27-ог „ „ „ II. „ „
28-ог „ „ „ III. „ „
25-ог „ „ „ IV. „ „

У теразијској школама:

25-ог јануара пре подке I. раз. I. одељ. мушке.
26-ог јануара пре подне I. и II. раз. II. одељење мушке
25-ог јануара по подне II. раз. II. одељ. мушке.
26-ог јануара по подне III. раз. I. одељ. мушке.
27-ог јануара пре подне III. раз. II. одељ. мушке.
27-ог јануара по подне IV. раз. I. одељ. мушке.
28-ог јануара пре подне IV. раз. II. одељ. мушке.
25-ог јануара пре подне I. раз. женске.
26-ог јануара пре подне II. раз. женске.
27-ог јануара пре подне III. раз. женске.
28-ог јануара пре подне IV. раз. женске.

У школама на западној Врачару.

23-ег јануара пре подне I. раз. I. одељ. мушке.
23-ег јануара пре подне II. раз. I. одељ. мушке.
25-ог јануара пре подне III. раз. I. одељ. мушке.
25-ог јануара пре подне IV. раз. I. одељ. мушке.
24-ог јануара пре подне I раз. II. одељ. мушке.
24-ог јануара пре подне II. раз. II. одељ. мушке.
23-ег јануара пре подне I. раз. женске.
23-ег јануара пре подне II. раз. женске.
25-ог јануара пре подне III. раз. женске.
25-ог јануара пре подне IV. раз. женске.

На источном Врачару:

26-ог јануара пре подне III. раз. II. одељ. мушке.
26-ог јануара пре подне IV. раз. II. одељ. мушке.
24-ог јануара пре подне I. раз. женске.
24-ог јануара пре подне II. раз. женске.
26-ог јануара пре подне III. и IV. раз. женске.

У вежбаоници Више Женске Школе:

26-ог јануара пре подне I. разред.
24-ог јануара пре подне II. разред.
25-ог јануара пре подне III. и IV. разред.

У савским школама:

26-ог јануара пре подне I. раз. мушке.
23-ег јануара пре подне II. раз. мушке.
25-ог јануара пре подне III. раз. мушке.
23-ег јануара пре подне IV. раз. мушке.
27-ог јануара пре подне I. и II. разред женске.
24-ог јануара пре подне III. и IV. разред женске.

Предњи распоред испита главни школски одбор саопштава грађанству, а нарочито родитељима и стараоцима ученика и ученица ради знања молећи их, да би изволели на испите доћи и о спреми своје деце уверити се.

Наставницима односно наставницама препоручује се, да узајамно испите посећују, а школским одборима налаже се, да одређеног дана на испите, тачно дођу.

Испити почињу пре подне у 8, а после подне у 2 сахата.

ОШбр. 2. Од председништва главног школског одбора 10 јануара 1889 године, у Београду.

ЧЛАНОВИМА ДРУШТВА СВ. САВЕ

На основу члана 4 друштвених правила управа друштвена сазива III. главни скуп друштва Св. Саве а дан 29 Јануара ове године у Београду (у сали велике школе у 9 часова пре подне).

На дневном реду биће ови предмети:

1. Говор председника друштва Св. Саве,
2. Извештај о раду и имовном стању друштвеном.
3. Извештај рачуноиспитача о исправности рачуна друштвених.
4. Избор нових чланова за главни одбор.
5. Избор нове управе,
6. Предлози друштвене управе, и
7. Предлози појединих чланова.

Сви друштвени чланови, који желе на ономе скупу присуствовати, имају од 1 благајника глав. одбора, пре друштвеног скупа, узети улазнице за тај скуп.

Улазнице издаваће се у стану друштвеном сваког дана, почев од 20-ог ов. месеца, од 9½ до 12 пре, и од 3½ до 6 часова по подне.

Друштвени чланови из унутрашњости могу имати железничке карте у пола цене, ако се до 22 ов. м. закључено, јаве главном одбору са тачним назначењем, од које станице желе железницом путовати.

У једно се јавља свима члановима, да су друштвени рачуни за рачунску 1888 год. дефинитивно закључени, и да се исти не могу ни у колико мењати све дотле, докле их изабрани рачуноиспитачи не прегледају и докле их друштвени скуп не одобри.

Са тога разлога главна благајница друштва Св. Саве обуставила је сваку наплату и исплату до краја овог месеца.

Бр 602
8 Јануара 1889 год.
у Београду.

Председник друштва Св. Саве,
Свет. Николајевић.

I благајник,
Тих. Марковић.

ИСПРАВКА.

У последњем броју наших новина довели смо у преводу чланак „*Нова предузећа у Сувају*“ који је изашао у броју од 31. децембра пр. год. познатог пештанског листа „Revue de l' Orient“:

Ми тај чланак нисмо стручно коментарисали, а та је страна погрешно представљена, бар у питању о нашем *општинском водоводу*. Управо, и на захтев председника „*техничког одбора за водовод*“, професора Велике Школе, г. Миливоја Јосимовића — ми овим ревизију бележку горњег листа пештанског и исправљамо.

Технички одбор за наш будући варошки водовод (ради према донетим одлукама одбора општинског, које су и познате нашим читаоцима из већ штампаних протокола одборских састанака. Дужећи се тих одлука Одбор технички се приближао и крају својих предходних радова, а води усмене и преговоре са г. О Смрекером из Мајхајма за израду детаљног пројекта за водовод. Према томе ни технички одбор, ни г. Јосимовић лично, нису могли радити на каквом „*пројекту*“, у најмање је било речи о каквом „*врло интересантном пројекту*“ за реконструкцију постојећих *рамских* водопода.

Судећи пак по *досадашњем* раду нашег техничког одбора изјашњено довољно основа да се надамо: да ће питање *београдског водовода* бити решено на најрационалнији и најкорисније начин. Ако се даље, тим поводом наши пештански пријатељи (а „Revue de l' Orient“ спада у такве) изјаве побуђења, ду лепу реч реку о нашим инжињерима, нама то наравно само драго бити може — у толико — пре што су *сретни* инжињери ретко кад те среће били код своје рођене куће.

ОГЛАС

Чишћење димњака у варошн Београду изузимајући зграде државне и Владичове, општина је издала под закуп Димитрије Лазаревићу димњичару до 1 Новембра 1889. год.

Грађанству се ставља до знања, да ће такса за чишћење димњака ово:

1.) За сваки индивидуелни димњак без разлике на катове плаћа ће се по 40 пара дан.

2.) За гвоздени не узидани шпархерт по 40 пара дан.

3.) За узидани шпархерт плаћа се по 80 пара дан.

4.) За узидани велики шпархерт но гостионицама по 1 динар.

5.) За један оџак до два боја по 40 пара дан.

6.) За прост оџак плаћа се по 20 пара дан.

7.) Чишћење чункова до 2½ метра са пењима једно плаћа се по 20 пр. дан.

8.) За чишћење чункова од 2½ метра на више ма колика дужина била опет са пењима једно по 40 пара дан.

9.) За палење индивидуелног оџака без разлике на катове 1·50 динар. но ова последња такса наплаћиваће се само онамо, где се не пуши, редовно чишћење оџаки, а, где се редовно пуши ту се палење не наплаћује.

Предпомнута такса наплаћује се од једног чишћења.

Све димњаке закупац је дужан једанпут месечно чистити, изузимајући димњаке на пекарницама, кафанама, механама и циглицама, а ове чистиће двапут месечно.

Ко би захтевао да му се димњаци више пута чисте сем одређеног времена закупац је дужан извршити, но за свако напредно чишћење сваственик куће плаћа такву увећ.

Сем закупца други нико нема права, овај посао обављати у варошн.

На седнице суда општине Београдске 12 Јануара 1889.

КОЛО

лист за забаву и књижевност

Дан. А. Жикељевић

Од нове године „Коло“ ће редовно излазити три пута месечно 1-ог, 10-ог и 20-ог.

За „Краљевину“ је „Колу“ годишња цена *10 динара* полугодишња *5 динара*, а на четврт године *3 динара*. Претплата се шаље *администрацији „Кола“*, Београд. (Саинградска број 6), а и сиска пештама.

Први број „Кола“, који је изашао о Божићу, послат је свима, за које је администрацији изјавио, да ће га примити. Ако га ко случајно није добио, нека изволи јавити да му се пошаље.

Други број „Кола“ изаћи ће 10-ог јануара, а послаће се само *онима, који дотле положе претплату.*

АДМИНИСТРАЦИЈА

Дао сам у штампу и проз који дан биће готово

ПОЗНАВАЊЕ ПРИРОДЕ

ЗА IV. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

од

М. М. Протића

учитеља

Књига ће изићи 7—8 штампаних табака.

а цена ће јој бити 60 пара динарских

Све поруџбине ваља слати на књижару В. Валожића у Београду и Д. Валожића у Нишу.

Даје се одличан рабат.

22. Јануара 1889,
Београд.

Пера Ворић
млађи доктор проз. срп. државних штампарије

Са непредвиђеног случаја овај број није могао на време изаћи. Читаоци ће, међу тим, бити њиме пријатно изненађени.

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 3 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 29. ЈАНУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЗАХВАТИТ НА ТАБАНУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
За пола године . . . . . 3 дин.
За сваки појам на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату зоља слати уплатницом на општин ски суд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ЗРАЋАЈУ СЕ.
Најављена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Ово године из одбора вар. Београда иступају 14 одборника и 3 заменика, сходно 54-ом и 55-ом члану зак. о устројству општина и општинских власти. Тако пето истич с јест службе и има се извршити избор 2 члана и 5 помоћника општинског суда по 24 и 29 чл. општ. закона.

Према томе, а сагласно чл. 21-ом реченога закона, општински је одбор решио, а општински Суд позива грађане ове вароши, да 29. и 30 ОВ. МЕС. дођу у дворану општинске куће на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради горе речених избора.

На збору 29-ог извршиће се избор 2 члана Суда и 5 кметовских помоћника, а на збору 30-ог ов. мес. извршиће се избор 14 одборника и 3 каменика.

Из општинског одбора иступају:

ОДБОРНИЦИ:

Г. Г. Вучко Стојановић надзор. царинара, Дим. Ђ. Миловановић апел. судија, Дим. Наумовић казандија, Др. Ђ. Димитријевић сек. мин. ун. дела, Јовица Варловац трг., Коста Цропоран проф., Др. М. Т Лесо држ. хемичар, Мијаило Степановић чл. вар. суда, Мијаило Крстић инспектор мин. грађев., Никола Ђорђевић трг., Самуил Пијаде трг., Светомир Николајевић ректор вел. шк., Јован Петковић земљоделац;

ЗАМЕНИЦИ:

Г. Г. Марко Степановић столар, Стеван Јосиповић трг.

Једно одборничко и једно заменичко место упражњена су раније.

У одбору општинском остају:

ОДБОРНИЦИ:

Г. Г. Јаков Бајлони индустријалац, Коста Д. Главинић проф. вел. школе, Светозар Милојевић књигов. мин. фин., Мијаило Кр. Ђорђевић правобранилац, Милутин Ј. Марковић правобран. Никола Вулковић трговац, Милан Банковић трг., Милан Ж. Марковић трговац, Светозар Карапешић трг., Тодор Михаиловић трговац, Ђока Новаковић члан апелац. суда, Дим М. Ђорђевић платнар, Захарије К. Поповић јувелир, Миливој Јосимовић проф. в. шк., Петар Д. Видаковић трг. Милан Мостић адвокат, Марко Велизарић професор, Гргур Миленковић инжењер;

ЗАМЕНИЦИ:

Г. Г. Никола П. Михаиловић бакалин, Станко Петровић опанчар, Милорад Јанковић бакал, Димитрије Т. Вељковић трг., Раденко Драговић дрвар, Јован Илић воскар, Настас Крстић трг. Светозар Боторић каф., Хаим Д. Азријел трг., Никола Поповић управитељ осн. школа Коста Петровић бакал, Глиша Јосиповић гвожђар, Танасије Ђ. Наумовић бакал.

У општинском су Суду: чланови Мијаило Кр. Петровић и Јанаћко М. Јанковић км. помоћници: Гома А. Поповић, Мијаило Ерковић, Пера Хаџи-Јањић, Ђока Хаџи-Живковић и Влајко Коленић.

На општинскоме збору имају право гласања сви пунолетни грађани, који по члану 164 Устава земаљског не плаћају мање од 15 динара непосредне порезе годишње; који нису под туторством или старатељством и који нису под платом код другога у служби.

Немају право гласа на општинскоме збору:

1). Официри и војници по члану 15. општ. закона;

2). Они који дугују држави порез више од онога полгођа у коме се збор држи;

3). Који су пали под стечиште, за време док стечиште траје и док се не прогласе за невине;

4). Који су под полицијским надзором;

5). Који се налазе под кривичним истеђењем за дела у шестој тачки побројана;

6). Који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или кад су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа који човека бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана, од дана издржане казне.

Према чл. 52-ом закона општинског, за одборнике, заменика, члана Суда и км. помоћника може бити изабран сваки који има право гласања на општинскоме збору, или има сталну радњу коју на своју руку води.

Одборници и заменици који иступају, могу по ново бити изабрани, али се не морају избора примити. То исто важи и за чланове Суда и за помоћнике кметовске.

Сваки гласач може на збору само лично дати свој глас.

Збор ће се отворити и избор почети у 8 часова пре подне па трајати до 12 час. у подне, а за тим настављене се у 2 па до 5 часова по подне. После 5. часова неће се нико на збор пуштати, а од свију који до тога доба буду дошли, примиће се глас.

Избор ће се пуноважно извршити са онолико гласача колико их на збор буде дошло до означеног времена.

Општински је суд по прописима закона саставио и у благајничком одељку изложио спискове грађана, који имају право гласа на овоме збору. Спискове те може сваки прегледати, и употребити своје законо право, ако нађе да има што против њих да примети.

Саопштавајући ово грађанству, општински Суд позива га да означеногa дана дође на збориo место и изврши ово што му закон и грађанска дужност налаже.

АБр. 21
16. Јануара 1889 год.
Београд.

Председник општине београдске
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ.

Деловођ
СПАСО ХАЏИ-РИСТИЋ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕФЕРАТ ОПШТИНСКОГА СУДА ОПШТИНСКОМЕ ОДБОРУ УЗ БУЏЕТСКИ ПРОЈЕКТ ЗА 1889 ГОД.

Чим је благајна општинска прибрала све суме прихода које утичу на склапање новога буџета, завршени су рачуни прошле, и општински суд предузео израду пројекта за нову рачунску годину.

И поносећи данас тај пројект надлежности општинскога одбора, има част у исто време изјавити: да је пројект израђен *на основи предосећајâ*, другим речи, позиције прихода нису предвиђене само с погледом на стварне цифре прихода минулих година, и размеру редовног напредовања општинског буџета — прихода, него су, у колико је било могуће, суме прихода нарочито предвиђене у мањој мери, те је тако велика и сигурна вероватноћа, да ће се на крају рачунске године у границама целокупнога буџета показати већи или мањи вишак.

Сем овога, општински је суд обратио погледиште нашкоју и на то, да буџет прихода доведе у склад са буџетом расхода тако, како ће за пређе потребе у овој наставој години, моћи бити утрошене бар сразмерно одговарајуће суме.

I

О буџету прихода.

Прошле рачунске године био је предвиђен буџет прихода *са 765.426·50 динара*, а стварног прихода добивено је свега *790·314·00 динара*.

Према томе добивено више прихода но што је предвиђено 25.000 динара (више 6).

У буџету прихода имамо ове партије:

а., Закупнину општинских непокретних добара,

б., Аренде и др. приходи од општинских права,

в., Приход од каллрмаје, и

г., Ванредни приход.

Да их пређемо редом.

А.

Закупнина непокретних добара.

Овај приход прибира општина издавањем под закуп: *Четири* куће, *Седамнаест* дућана, *Шеснаест* плаћена у на-

роши, једну њиву, *Двадесет и пет* њивачких места за сталне продавнице, *четири* дедењице и *једног* подрума (и од ове године плаћа за фабрику палидрвања)

За прошлу годину по буџету је ова партија 32.317·40 дин. а ове је предвиђено 34.479·35 дин. колико се и мора добити, јер се закуп са незнатним изузетком оснива на уговором осигураној кирији.

Б.

Аренде и приходи од општинских права.

Ову буџетску позицију образују:

1., Такса од месарница: гонеђење, овчевине, и кожетине;

2., Приход од шубока, што општини припада од стоке која се на клаоници коље;

3., Саламска аренда;

4., Обалаџирина;

5., Такса од месарница свињетине;

6., Аренда од уступљеног права на чишћење димњака;

7., Акцис од пића;

8., Аренда за употребу ђубрета;

9., Кантарија;

10., Такса за пумпање воде из Саве водоносцима;

11., Таџис — аренда;

12., Аренда од права на напожњу ђубрета

13., Аренда права на испражњивање нужника и помијара

14., Цсетарина;

15., Пијацарина;

Прва позиција: такса од месарница (гонеђење) била је предвиђена са 270.000 а добивено је свега 258.767, дакле мање 11.233. И поред тога што је прошле године била велика потрошња живине са јефтине цене, ипак прави узрок што је ова позиција изневерила, место да је дала нешто више од предвиђене цифре, лежи без сумње у томе, што редовни поражтај ове прихода за прошлу годину није био толики, колико је предрачунато. Последњих неколико година приход овај растао је редовно најмање 10.000, и 20.000 динара. За то је и прошле предвиђено 20.000 динара више, а међутим добивено свега 8.767 дин. Истина, равномерно поражњивање и овог прихода не мора да буде редовно; али ипак општински Суд мисли, да узрок показаној разлици прихода од прошле и предпрошле године лежи и до контроле клања, која прошле године није показала ни обичне резултате.

Ове године предвиђено је свега 270.000 динара с предпоставком, да ће поражтаји нешто бар разлику прошле године.

Друга: шубок је прошле донео 24.000 динара а ове пашће 27.000. Дакле 3000 динара мање но самом уговору.

Трећа: саламско право било је предвиђено са 1300 динара, а уступљено је лицитацијом за 1146 динара. Толико је мање 154 дин.) у буџет ове унето; а хоће ли се добити више, зависиће и ове године од резултата лицитације идуће јесени.

Четврта: савска обала била је предвиђена са 2300 динара, а добивено је свега 860 дин. За прошлу годину општина је задржала у своје руке ово право, и није га после одлуке одборске (из предпрошле године) издавала под закуп, што је проширила тарифа за свршенију службу и потпуније право општине на обалаџирину, а то чекало на више одобрење. Али примена правила о обалаџини одложена је; јер је од стране министарства народне привреде, услед уговора њиме са Аустро-Угарском државом, право општине по себи изгубило важност у правцу вредности своју.

Тако ће општина моћи организовати обалаџиначку службу по истеку рока реченоме уговору (кроз 3 године) а дотле остаће да се обалаџина прибира на досадањи начин.

Преха томе, опет лицитацијом, издаће се под закуп обала поново, јер на тај начин биће да не буде могуће постићи последње закупне цене. (добивене лицитацијом 1886 године), већ да се добије и само толико, колико су општински органи прибрали, па је корист у томе, што општина неће плаћати своје органе. Међу тим прошле године нало је само 860 динара понајвише из узрока дуговремене поплаве обала.

Пета: такса од свињских месарница била је предвиђена са 16.000 а добивено је 18077·90, динара. Ове је године предвиђено 18.000, па ће се обични редовни поражтај показати као више.

Шеста: аренда димњака има по уговору и ове године донети 3001 дин.

Седма: акцис механски донеће ове године 31000 јер је за ту цену уступљен осналу механском, после неуспеха са држаним лицитацијама. Разлика од прошле је 2571 дин. —

Осма. Право на употребу ђубрета издаће се у Марту под закуп. Прошле године добивено је 231. а за ову предвиђено 200. динара.

Девета. Кантарија била је предвиђена са 70.000 динара а пало је фактички за прошлу годину 82.979, динара. И ако право општине на кантарију према одлуци одбора не може бити сужено, бар за ову годину, ипак у пројект је унето 70.000 динара, колико и прошле, те ће вероватни пашар цифром својом целокупан буџет оснажити.

Десета. такса од водоноша није дала предвиђених 14.000 динара, већ свега 9645. и поред тога што је прошле године била мања потрошња воде за грађевине, јер и грађевина прошле године није било толико колико у предпрошлој, ипак је но сигурно, да би овај приход општински морао бити већи, када би се могло стати на пут крупном захватању воде са недозвољених места. С погледом на то, што ова установа има за цељ да олакша, управо омогући захватање чисте и здраве воде до нових водовода, а не да општина доноси приход, не може се ни гледати само на то, да општина добија што већу цифру годишње. Но приход прошле био је најмање због тога тако нали, што за сво време поплаве, пумпа није ни радила, а водоноше захватаху где су год хтели. И за то је ове године и стављено 9.645. колико је прошле примљено, те ће се пашак у редовним приликама ове године без сумње показати.

Једанаеста. таџис предвиђен у 4.000 динара, као прошле године ново уведени приход права општинског, морао је бити сведен на 3.958, па и та сума није могла сва на време да се наплати, него је на дуту остало 957. динара. што ће се прикупити у овој години. Вересија ова није остала за то, што сам приход није маљавио прикупљали. већ једно то, што су тудући пафе махом сиротни људи, па је многима плаћање — и у ратама — пшло врло тешко, а друго: што се приличан број продаваџа туџане каће у току године мањо тога посла, на тиме и таџис престао плаћати. Први пут разрезање суме таџиса многим туџачима кафе, морале су у текућ. год. бити спуштене, кад се председништво уверило: да су оптерећена толиком таксом, колику им није могуће подносити. према њиховом раду: због чега је предвиђена позиција од 4.000 и дала свега 2.958 динара. Сада је унето 2.000 динара свега.

Дванаеста. аренда од права на напожњу ђубрета била је предвиђена са 2.000 а добивено је 4.516 дин, лицитацијом и уговором. Толико се има примити и у овој наставој години

Тринаеста. аренда од права на испражњивање нужника и помијара предвиђена је била са 9.000 дин. на основу лицитације и уговора. али је примљено 7.000 динара услед

одлуке одбора, који је закупцу сведена годишња закупнина на ту цифру. Као позитивдени он је добродошао приход и у толико мера.

Четрнаеста, осетарина, такође новоуведена мера, донела је 6940, а била предвиђена са само 1.000 динара.

Ове године опет је стављено 1.000 дин. и ако је сигурно да ће приход бити већи.

Петнаеста, пијацарина била је предвиђена са 21.000, а добивено је 25.165·33. Прошле године на великој пијаци уведена је нова практика у наплаћивању пијацарине која се није дала одмах правилно регулисати, услед чега је нешто остало и на дугу, те ће се у овој години наплатити утрећ, јер знатан број сиротиња продаваоца већ плаћа и пред нове таксе и стару у ратама. Али како је на крају прошле године потпуно уређено даље наплаћивање пијацарине у вароши, да не би и даље бивало пересаје, то је по искљученом предрачуну предвиђено и у пројект буџета унето:

а), од пијаца	19.000
б), при царинари	5.000
в), од опћин. места	4.000
г), од дебара и зеница	1.800
д), од дончара	1.400
Свега:	31.200

колико ће се најмање и добити.

Изложене позиције друге главне буџетске партије дају 477.162. дин. Цифра ова већа је од прошле године за 6.759 динара.

В.

Калдрмија.

Трговински пројект утиче једино на ову партију буџета општинског. У колико пројект буде већи, у толико су полазни царинске знатније, па у толико и калдрмија расте.

Прошле је године било предвиђено 68.000 а добивено је 80.312. Ове године предвиђено је 78.000 — и ако би се с основом приход прошле могао узети за претпоставку ове године; но у толико је више изгледа за већи стварни вишак у току године при значе редовним немањским приликама.

Г.

Вапредни приходи

Вапредни приход прибирамо од:

1, камени мајдана,
2, неизграђених плацева
3, продаје леда,
4, продаје траве у сењану.
5, „ „ у општ. гробљу,
6, чуварине сена у сењаку,
7, биљова и др. забана кафанских,
8, поваше на утрини,
9, мртвачких кола,
10, разних казни,
11, интереса на разне наплате,
12, канцеларијских такса,
13, прираза на сиротињу,
14, прираза на вар. трошкове
15, добровољни прилога за сиротињу,
16, претплате на општинске новине,
17, расадишне општинске,
18, непредвиђених прихода.

Камени мајдани требали су донети 5000 дин. по буџету а пало је 4107, мање, 893 дин. Узрок је мања потрошња камена. Ове године уноси се 4000 динара.

Неизграђени плацеви доносе како које године, како је кад напазе: цркуса, пивопоја и томе подобних изграђавања. Било је предвиђено 4000 и добивено 3096. За ову унето 3000 динара.

Трава у сењаку донела 106. у н. гробљу 65 дин. пра била предвиђена са 200 а друга са 100, али није и отишло колико. Ове је године предвиђено колико је добивено.

Продаја леда била је прошле године предвиђена са 300 а пало је 2001 динар. Но ове године потрошња леда неће бити са београдских обала толика, и због ниже и због сељачке доношње леда на продају у Београд. За то је предвиђено 1000 динара.

Чувариње сена била је предвиђена са 1200 а добивено 1585. Како је лето рало иного стогова аденуто у сењаку, биће већа и сума прихода, па је у пројекту предвиђено 1585 динара.

Забаве и балови донели су таксе 2364 — мање 36 дин. Ове предвиђено 2400 дин. Но општинска самоуправа учиниће да општина вуче и на ономе праведно већи приход, који самоњој спречади прилази, а данас га међу тим прибира управа, па га и распоређује по своме нахођењу на друге хумане али и јаче прече циљеве.

Поваше утрине у прошлој донела 3075 а предвиђено било 3000. Толико и ове.

Мртвачки кола требала су донети 4000 а примљено је 3750. Но пало би знатно више пред позиције суде да општина није прекидала издавање својих кола за време докле су била на оправци. Свакако општина мора држати још једна резервна мртвачка кола. У овогодишњем пројекту унето је опет 4000 дин.

Позивних кола било је за 1200 дин. а буџетом предвиђено 2500, колико је у претпрошлој добивено. По томе даје се извести, да је или било мање крајумчарског клања за ону годину или слабије контроле дотичних, органа. Једно је извесно! Унето у пројект ове год. опет 2500 динара.

Канцеларијских такса добивено је за 7800 а било предвиђено 6000 динара. Ове унето 6500 динара.

Интереса на наплате било предвиђено 1200 а добивено 2860 дин. За то ове предвиђа 2000 динара.

Прираза за сиротињу од старих пореза било предвиђено за 709 а пало 550 динара. Те се суме исправљају, за то ове предвиђено 500.

Вгровски прираз био је предвиђен са 130.000 а добивено је 166.700, дакле 36.000 дин. више. То даје разлога да се према прошлогодишњој цифри, ове, предвиди бар 140.000 динара.

Добровољних прилога за сиротињу добивено је 2.480 а у буџету предвиђено пр. г. свега 1.600. Сада је унето 1.800 дин.

Претплата општинских новина донела је прошле године 902 а било предвиђено 1300. Ове је предвиђено 900, по има вере ће мало 500 динара, што са наплаћеном сумом на време износи колико је и било предвиђено.

Приход од опшг. расадника износи пр. год. 880 дин. а у буџету је било предвиђено 600.

Непредвиђени приходи донели су предпрошле године 23.500, те је прошле предвиђено 30.000, и ако ова позиција не може да се предвиди ни приближно тачно. И као што једне године донесе огромније вишак, — често и изневерава. Тако је прошле добивено свега 6.950 динара.

За ову предвиђено је свега 15.000 динара.

Према свима овим, напред изложеним партијама, целокупан буџет прихода износи 778.589·35, по приложеном пројекту.

II.

О буџету расхода.

Према џефтеру прихода и буџет расхода за ову годину предстаља џефтер 778.589 дин.

Расход се дели на ове главне партије:

а. плате вишег персонала,
б. плате органа за сноб. службу,
в. плате писара и вршиоца,
г. плате практиканата,
д. плате служилаца,
ђ. плате ноћних стражара,
ж. плата пожарне чете,
з. набавке справа пожарних и сточ. потреба,
и. храна општинске стоке,
ј. ков стоке,
к. персонала са санитетског одељења,
л. лечење општ. сиротиње,
љ. издржавање напбрачне деце,
м. издржавање сиротиње,
н. интерес и отплата управи фондова,
њ. разне грађевине,
о. водоводи,
п. осветљење варош.,
р. оправке и набавке фењера,
с. школске и угредне потребе,
т. разне општинске потребе,
ћ. одржавање паркова,
ф. штампање општинских новина,
х. статистично одељење,
ц. непредиђени непредиђени расход.

а.

Плате вишег персонала.

Прошле године утрошено је 51.633·24 а било предвиђено 52.·64. Мање потрошено 1060.76 динара. Ове је предвиђено 51 554, пошто је општински суд другог пореског књиговође пренео за кантарског контролора на упражњено место при жел. станици, те је тако укинути место II пореског књиговође ради штеђње, чиме се партија ова умањује за 1440 динара годишње Но у пројекту је на тој позицији унето још 360 дин. за плату б. књиговође до половине Јануара.

б.

Плата органа снољне службе.

За прошлу било је предвиђено 853.080 а утрошено је 50.408, те уштеђено 2672 динара У пројекту ове више унето 1714, преко уштеде која је учињена укинутим местом надконтролора канала и водопоја на пумпи.

Разлике ове године биће у овоме:

I 1800 дин. на стенографисање одборске радње.
II 580 „ на преустројену контролу канала, и
III. 300 „ на исправљање плате кантар. контролора

2.680 динара свега. На стенографисање плаћано је и до сада, само не на засебне позиције (повишено је свега по 15 динара месечно) а на преустројство контроле канала ни већи додатак не би било скоп с погледом на користи које већи приход од месарине услед боље контроле на сигурно доноси

в.

Плата писара, вршиоца и пор. надзорника.

Прошле предвиђено 21 028 а утрошено 20.927. Ове се предлаже 21.748, да би са 720 дин. више могао бити хонорисан благајник царинаре београдске, који општинску калдрмиџу прибира и сировода савесно, а није до сада имао никаква додатка, и ако благајник царинаре није бог зна како плаћен.

Кад се и пореским надзорницима даје награда за сличну дужност, право је и овде одредити бар у 60 динара месечно.

г.

Плата практиканата.

За прошлу год. издато 9418 а предвиђено било 10.000, а ове године унето 560 динара више, што је још у току прошле морао бити узет још један преписач на рачун уштеде одакле се и плаћало.

д.

Плата свију служилаца

Прошле године било предвиђено 37.520. динара а потрошено 36.869·25 динара За ову годину остављено је 38.492.

Од прошлогодишње ова је позиција за текућу годину повећана свега са 972. динара; а имене су:

1	Отворено место једном служиоцу грађевинског одељења који се до пр. год плаћао на кварту	930 дин.
2.	Уведена још два чувара друмова и мајдана (са 780)	1560 „
3.	Дата позиција кланичном служиоцу	180 „
4.	Укинуто место једног чувара на пумпи	960 „
5.	Регулисање плати фењерџијама на правој падатак и тиме уштеђено.	768 „

Ове измене учињене су:

а) Што је пом. одељку потребан нарочити служилац, који је уносиће са тих. радовима;

б. Што су досиси четворица чувара друмова потребни па да се и насипи ресна београдског одржавају непрестано у доброме стању, а и мајдани општински чувају, са чиме се и одбор у једној седници сагласио;

в. Што дотични кланични служилац, као столар, врши и све ситније оправке у кланици, поред редовног служитељ. посла, на је јевтиније повећати му у неколико плату но плаћати нарочитог столара.

ђ.

Плата ноћних стражара

Ова партија остаје не промењена; 72.000 динара, колико се годишње и издаје на 100 ноћних стражара; но, међу тим, од Управе вар. после свршеног пројекта добивен је акт који се још 100. стражара што се износи на оцену.

ж.

Плата пожарне чете

Пр. год. одређено било 25.460 динара колико и утрошено, ове године имало би се потрошити 280. дин. више, да би сних 7 кочаџаша добили подједнаку плату (820) динара, са патрогасцима, јер им је дужност и већа и скоро тежа.

з

Набавка пожар. справа

Издато пр. год. 8068. а било одобрено свега 5000. динара. Сад се предлаже опет 5000 дин. за рад исправљања прошлогодишњег прекорачења јер у прошлој су години набављене многе нове справе, а ове године падатак ће бити мањи те и прошлогодишњи вишак покрити

ii

Храна пожарних коња

Пр. год. одобрено 5000 а утрошено 6013; за то ове године и унето 6000. — 1000 динара више.

j.

Ков коња пожарне чете

Падат је за 189 динара. Прошле године предвиђено 360. а плаћено 156·75. динара.

k

Санитетско одељење

У буџету прошле одређено 19·124. а утрошено 17·431. уштеда у 1692. динара долази отуда, што општина нема сталног мар. лекара а хонорарноме се почела давати цела плата сталног тек од јуна, кад је за м. преглед прописана нова такса од г. Министра, која се уноси у општинску касу.

Ове године унето је 19.374. да би се општин. лекару дорђолског квартa (по мишљу шефа лекара) могло дати нешто за заслужење поштеније (бар 250. дин.) дуго годишњом службом, при општини, и што му је посао сразмерно највећи. Лекар палилулског и врачарског квартa, имају по 500. дин. додатка за кола, а и дорђолски квартaл раштркан је знатно.

л

Лечење општ. сиротиње

У пр. год. стало је општину 3990, дакле 490. динара више, но што је било предвиђено; али тај вишак учињен је на исплату рачуна апотекарских из претпрошле године пошто их све не поднесе на исплату на крају текуће рачунске, већ прошле, године.

Сад је предвиђено 3600 дин.

љ.

Издржање находчади.

Прошле године утрошено 9700 а одобрено 9500. Ове унето 9700 колико је за данашњи број деце, коју општина чува потребно у самој ствари.

м.

Издржање сиротиње.

Прошле године на обема позицијама ове партије утрошено је 47,444 дин. али је пиан и за ову предвиђено 50,000 динара, но што огроман број молаба чека за решењем, те ће се морати ове године више утрошити.

н.

Интерес и отплата управи фондова.

Годишње се даје управи фондова 26.8·2·84 дин. За то та партија остаје не промењена.

њ.

Разне општ. грађевине.

Прошле године одобрено је 137.500 а утрошено свега 170.329 по свима позицијама и то:

1, на оправку и дизање општинских· добара одобрено 15.000 а више од тога утрошено за сагра̂ђени додатак теразијске школе 4279 и за награђених 12 дућана нове зграде у фишекџијској улици 13,813. динара.

2, на канале и ћуприје било одобрено 2 500 а утрошено 12,587. што је 9.743 динара издато на направку двају нових канала у б. Венецији:

3, на насипе одобрено 10.000. дин. а утрошено 8.150;

4, на грађење нове и оправку старе калдрме одобрено 80,000 дин. по више утрошених 36.500 дин. употребљени су: 30.000 буџетом прошле одређених нарочитом позицијом за анунтет коцкасте калдрме која пр. год. није ни грађена. Осталих 6.500 дин. прекорачења падају на терет целокупног буџета, према одлуци одбора пр. год. да се не исплаћене калдрме ранијих година исплате из вишка стварног прихода.

Од утрошених сума плаћено је 38.041 на направку 15,687 кв. метара тротоара у врачарским улицама; 16,904 на откопавање земљишта испод тротоара; 25,500 динара на откопавање земљишта и калдрисање у Светогорској улици, а остало на калдрме варошке.

За ову годину предлаже се:

1, на оправку општинских добара	12 000
2, на оправку канала и ћуприја	3000
3, на оправку дрвореда	30.000
4, на калдрме и откопавања	95.000
5, на анунтет кол. калдрме која би се продужила градити	30,000
Свега дакле	170.000

Кад се узме у обзир да све позиције постоје, па и поменања (за калдрисање и откопавање) створена баш за подмирење скоро најпречих и увек стварних потреба, жалити је што није могућно определити и више од 32 500 динара са колико се процентом умањење за ову годину та важна партија и позиције њене, на које никакав задатак нити је изнишан нити може бити скуп.

о

Водоводи општински.

На оправку чесама и водовода било је одређено прошле 2500 но, како је утрошено 1.412 мање, то је ове године стављено 2600 динара.

п.

Осветљење варошки.

Прошле год. буџетом је на осветљење, набавку гаса одобрено 18000 и 500 дин. на жицице и више утрошено је свега 15.750 за гас и 330 за жицице и кране. Ове године цена гаса скупље се плаћерује 4 паре (3.65) а и број фењера увећан је знатно, па су за то у пројекту предвиђене овеће суме (18500).

р.

Набавка и оправка фењера

Утрошено је пр. г. 2.400. толико издато по уговору; а ове године уговором је уступљено за 1.900 динара годишње колико је у пројект и унешено.

с.

На школе и школске потребе

Укупно на ову партију пр. год. одобрено је 116.650 динара а издато је:

1. накнаде учитељима	52·413
2. школским служионима плате	16·277
3. на огрев	3·502
4 кирије за закупљене зграде	27·359
5. разне потребе школске	5·750
6 потпомагање спр. ученика	3·000
7. књижницу школску	2·000
8 плату деловођи школском	500
	110·801

На накнадама учитела уштеђено је пр. год. 1.987 динара, али пак се остаља иста цифара и за ову због могуће поделе разреда у н. шк. години (54·400)

На платн служитељу уштеђено је 1.723. али се оставља иста сума на случај потребе нових фамулуса, ако буде нових разреда (18.000)

На огреву школском уштеђено је пр. год. 1.498 динара али ове је унето 10.000 (5000 више од лањске), што је 387 хвати раздато ове јесени школама а то стаје 9682 динара без тестерисања (10.000).

На куришћу уштеђено пр. г. 641. према закупној цени за ову годину, позиција ова требала би сада да се одреди са 2382. дин. мање. Но по што је но све могуће увећање разреда, те и закуп други још зграда, то је у пројект унета прошлогодишња цифра те да се пошаже навесна уштеда, ако се остане и од повећ. године при данашњем броју разреда (28.000 дин.)

Остале четири позиције остале су исте по њима, а по њима су и издате благајнику школ. одбора.

Према томе укупно на ову партију предвиђено у пројекту нов. буџета 121·650 дин.

т.

Разне општинске потребе

На све позиције ове партије одређено је пр. г. 32.134. а издато је свега 38·609.75. и то овако:

На свечковање било одобрено 1,500 а утрошено 2,320. дин; због напредне свечковине Вуков стогодишњице и прирећене балладе Ив. В Краљу у очи дана, кад је Уставотворни одбор отворен. Ове се год. одређује 1.500. опет колико је у редовним приликама довољно.

На огреу канцеларије Одобрено пр. г. 2.000 а утрошено 3.574. дин. ове године плаћено је већ 2.525 те је предвиђено 3000 дин.

На канцеларијске потребе пр. г. одобрено 5.000 а утрошено 9115.78. не само због напредних набавања у прошлој години за грађен. одељење, статистику и уставотворни одбор него и што је но повољној цени лањске лицитације узета ваше извесна количина материјала, те ће у неколико покрити и потребу у овој години. За то је у пројект унето опет свега 5.000 дин.

За чишћење нужника по уговору је пр. г. плаћено 8829. но ове је превиђено 6547 што је за ту цену лицитацијом уступљено.

Отписка возова плаћена је прошле у 1845, а ове године уступљена за 1650 дин. колико у пројект и стављена.

На утамањивање паса одређено пр. г. 500. а издато 1630. дин — више 1130 што је пр. г. врло строго и ревносно вршено хватање паса и убијање њиховно, у след ново заведене пестарине, која је тај издатак накнадили четвороструко. Ове године предвиђено 1000 јер је вероватно да ће толико и требати.

На клаоничке потребе утрошено је пр. г. 1950. дин. било одобрено. 1.500 колико и за ову годину остављено, пошто је прекорачењем лањске набављено доста олова за паркирање, на ће се употребити и у овој години, јер није утрошено.

Канцеларске потребе и др. потребе пр. год. стале су 1198. дакле мање од буџетом одобрене цифре за 102 динара, те за то за ову предвиђено 1.200 дин.

Кирија за стан мобилне стражаре била је прошле године 2.160 дин. но како је почетком ове рач. године по одлуци одбора узета још једна кућа за други одред до Маја тек. год. то се за ову годину пројектом одређује 3·024. — више 860 динара

Разне потребе општ. расходне ишчезле су пр. год. 1.102 те тако уштеђено од буџетом одобрене цифре 1398 динара.

Према томе за ову годину одређује се 2000 дин. свега. Држави је плаћено порезе 4.886, а било је одобрено 5000, колико је поново унето.

По свима позицијама ове партије за пр. годину издато је више свега 6.475·78 за ову годину цела партија износи 32.021 динар.

у.

Одржавање паркова.

Било је прошле године одобрено 3000 а од тога уштеђено је пр. год. 1.006 динара; но пак и за ову годину предвиђено је пројектом 3000 динара.

ф.

Штампање општ. новина.

Прошле год. предвиђено је за штампање општинског листа 1.600 и награде уреднику 1.500, другом деловођи за сређивање службеногра материјала 500, и двојици разносача 288 — свега 3.888 динара.

За ову год. на штампање је потребно резервисати 2 400 због скупљег штампања у државној штампарији. Остали издаци остају исти.

Но пако је нарочитој комисији поверено да регулише даље издавање општинских новина то ће се по њеном реферату имати донети одлука и о томе, где ће се лист општински и како штампати.

У колико буде потребно и Суд ће поднети одбору засебни реферат уз елаборат комисије.

х.

Статистично одељење

На ће је прошле године одобрено са додатком опсерваторије (у 500) свега 3.700 дин. Толико је предвиђено и за ову годину, јер због непривика са штампаром пр. г. тек ће се у овој моћи почета отштампавање статистичких радова општине; а од идуће године, као друге од постанка, дати и увидети: Хоће ли и колико у засебној позицији бити потребно статистичноме одељењу кредита на штампање образаца и публикација.?

п.

Непредвиђене потребе

Према свима напред изложеним партијама расхода за ову рачун. годину, за партију напредних непредвиђених потреба остаје свега 25.554·51 динара.

Закључак

У буџету — расхода, као што је и за приход у почетку речено, намерно је по свима партијама предвиђено колико је више више, те тако се даје за сигурно узети, да ће се на концу године указати не само вишак редовног буџетског растења већ и утеда по партијама расхода.

На ономе месту општински је Суд дужан напоменути да је на крају протекле године општински одбор донео одлуку да се другству Св. Сави сваке године издаје по 1000, динара помоћи из општинске касе.

Како је одлуку одобрио г. министар финансије, за прошлу годину помоћ дата је друштву из партије на непредвиђене потребе. У пројект буџета, који се одбору подноси, општински суд, није сталио ту позицију, налазећи, да је то ствар општинског одбора.

Сем тога, постоји начелна одлука из пр. године: да се при грађењу буџета више у оцену: да ли је могуће и потребно послати једног питомца да учи медицину.?

18 Јануара 1889

Београд

Председник Општине

Ж. Карабибероић. с. р.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ.

На редовном састанку 19. ов. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

1.) да се идуће седнице изврши ревизија изабраних стручњака, за преглед већих набавака;

2.) изабрана је одборска комисија да прегледа пројект буџета општинског за 1889 год.

3.) да се уступи држави општинско земљиште за опсерваторију, ако држава да у замену за то «Пашин чајир», или које друго земљиште равне вредности.

ЗБОР АКЦИОНАРА НАРОДНЕ БАНКЕ.

Пети редовни главни збор акционара Народне Банке биће 1 Марта о. г. у Грађанској Касини у 9 час. пре подне са овим дневним редом:

1. Извештај управног одбора и полагање рачуна за 1888 год.
2. Извештај надзорног одбора.
3. Одобрење биланса и радње управног и надзорног одбора за 1888 год;
4. Предлог о подели добити.
5. Предлози акционара, ако их буде поднесено по пропису статута чл. 66.
6. Избор тј и члана за управни одбор и
7. Избор три члана за надзорни одбор.

Примање акција и издавање улазница за овај збор биће до закључно 18. Фебруара о. г. и то у Београду код саме Банке а у унутрашњости код новчаних завода.

ОБЈАВА.

На дан 3. Фебруара тек. године Суд општински издаваће путем јавне лицитације, под закуп своје право за наплату одређене таксе, од свију оних, који разне материјале и производе дуже и продају на незастрађеним плацевима у бари Венецији. За време од 1. Марта ове 1889 до 1 Марта 1892 год. уступиће га оном лицу, које највећу цену понудило буде. Такса коју ће закупац у корист своју наплаћивати ова је:

а; на 40 квадратни хвати заузетог земљишта 6 динара;

б; а од 40 до 100 хвати 12 динара месечно. Ова се такса у напред наплаћује, па ма заузимао само један дан заузето земљиште употребио.

Сваки лицитант дужан је у почетку положити 200 динара кауције и услове подписати на лицитирати.

Ближи услови за давање под закуп овог права могу се видити сваког дана у канцеларији рачуноводства судског, па и на сам дан лицитације. Ово се предаје јавности, и познају се сви они, који се желе примити овог права да одређеног дана дођу на лицитацију која ће се држати пред кафаном Косте Димитријевића у Венецији од 8 до 12 пре, и од 2 до 5 сати по подне кога ће се дана закључити.

Из седнице Суда општине београдске.

Сѫ 7 у Београду 21. Јануара 1889.

ОБЈАВА

С концем месеца фебруара тек. године истиче рок закупу утопора за употребу извесног бућрета варошког, које је до сад држао под закуп Јаков Леви забрикант овд.

С тога ће суд општински, ово своје право под новим положити лицитацији, за три године, на дан 1. Фебруара тек. године под условима, који су за ово право прописани.

Лицитација ће се држати, у рачуноводству овог суда, и пре и после подне, и закључиће се у 5 часова по подне.

Сваки лицитант дужан је положити у име кауције 100 динара у звечећем новцу или српским папирима, од вредности, и да поднише услове да су му познати.

Из седнице Суда општине београдске.

Сѫ 7 у Београду 21. Јануара 1889.

ЧЛАНОВИМА ДРУШТВА СВ. САВЕ

На основу члана 4 друштвених правила управа друштвена сазива III. главни збор друштва Св. Саве на дан 29 Јануара ове године у Београду (у сали велике школе у 9 часова пре подне).

На дневном реду биће ови предмети:

1. Говор председника друштва Св. Саве.
2. Извештај о раду и имовном стању друштвеном.
3. Извештај рачуноиспитача о исправности рачуна друштвених.
4. Избор нових чланова за главни одбор.
5. Избор нове управе,
6. Предлози друштвене управе, и
7. Предлози појединих чланова.

Сви друштвени чланови, који желе на овоме збору присуствовати, имаду од 1 благајника глав. одбора, пре друштвеног збора, узети улазнице за тај збор.

Улазнице издавање се у сваку друштвеном сваког дана, почев од 20 ов. месеца, од 9½ до 12 пре, и од 3½ до 6 часова по подне појединих чланова.

Друштвени чланови из унутрашњости могу имати жељезничке карте у пола цене, ако се до 22 ов. м. закључе, јаке главном одбору са тачним назначењем, од које станице желе жељезницом путовати.

У једно се јавља свима члановима, да су друштвени рачуни за рачунску 1888 год. довршивно закључени, и да се исти не могу ни у колико мењати све дотле, докле их наизбрани рачуноиспитачи не прегледају и докле их друштвени збор не одобре.

Са тога радног главна благајница друштва Св. Саве обустављала је сваку наплату и исплату до краја овог месеца.

Бр. 602
8 Јануара 1886 год.
у Београду.

Председник друштва Св. Саве.
Свет. Николајевић.

I благајник,
Тих. Марковић.

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник П. С. Јовановић.

БРОЈ 4 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 5. ФЕБРУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОЧЕТКОМ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
на страни земаљ на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату коју слете упућивати ли одметак сви рад и сва кореспонденција за уредника
РУКОПИСИ НЕ ЗРАЋАЈУ СЕ.
Напољена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

I

На збору грађана ове општине и вароши, објављеноме 16-ог, а држаноме у недељу 29-ог ов мес. ради избора два члана општинскога суда и 5 кметовских помоћника — дошло је и гласало свега 740, а по забучним списковима имали су право гласа 3032 бирача. Савршену већину, коју је претстављало број 371, није добио ни један од истакнутих кандидата, но највише гласова добили су:

ЗА ЧЛАНОВЕ СУДА:

Мијаило Кр. Петровић, Јанаћко М. Јанковић, Милан Банковић, и Коста Томић.

ЗА КМЕТОВСКЕ ПОМОЋНИКЕ:

Петар Х. Јањић, Тома А. Поповић, Коста Чупић, Јевта Неимаровић, Јован Антонијевић, Танасије Наумовић, Младен Тодоровић, Ђока Х. Живковић, Мијаило Ерковић, и Тодор Чупић.

Према томе, бирачки је одбор одмах на самоме збору решио: **да се 5. фебруара т. год.** у дворани општинске куће држи:

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

и на њему (по 4-ом ставу 10-те тачке члана 21-ог општин. закона) извршн ужи избор:

а). ДВА ЧЛАНА СУДА

између: г. г. Мијаило Кр. Петровића, Јанаћка М. Јанковића, Милана Банковића и Косте Томића: и

б). ПЕТ КМЕТОВСКИХ ПОМОЋНИКА

између: г. г. Петра Х. Јањића, Томе А. Поповића, Косте Чупића, Јевте Неимаровића, Јована Антонијевића Танасија Наумовића, Младена Тодоровића, Ђоке Х. Живковића, Мијаила Ерковића и Тодора Чупића.

О овоме се грађанству извештава ради знања и управљања.

Београд 29 Јануара 1889 год.

Деловођ
СПАСО ХАЏИ-РИСТИЋ с. р.

Председник збора и бирачког одбора
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ. с. р.

Чланови бирачког одбора:
Петар Д. Видаковић с. р., **М. Велизарић** с. р., **Лука Ћеловић** с. р., **Стев. Ивковић** с. р.,

II.

На збору грађана ове општине и варопи објављеноме 16. а држаноме на Три Јерарха 30. овог мес., ради избора 14 нових општинских одборника и 3 заменика — дошло је и гласало свега 557, а по азбучним списковима имали су право гласа 3038 бирача.

Према овоме савршена је већина гласова у броју 279: али, како толико гласова није добио ни један од истакнутих грађана за одборнике и заменике, то се има извршити ужи избор између оних који су на овоме збору добили по највише гласова.

С тога, а сходно четвртоме ставу 3-ће тачке 21-ог члана општ. закона, бирачки је одбор решио: да се у **уторак 7. Фебруара** тек. год. држи у општинској дворани.

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради ужег избора **14. одборника** између:

Николе Милишића бакалина, Јована Ж. Ђурића бакалина, Др. Марка Леко држав. хемичара, Милоша Обркнежевића ковача, Светозара Зорића инжињера, Алексе Кнежевића инжињера, Илије Цветановића сапунџије, Милоша Дамњановића инжињера, Милована Маринковића професора, Др. Боке Димитријевића, лекара, Димитрија Ђирковића трговца, Милана Миловановића правобраниоца, Николе Х. Поповића пензион., Н. Кики бак., и Косте Алковића проф. вел. школе, Милије Јаковљевића магазајџије, Косте Павловића пен. Стевана Ивковића трговца, Јована Крсмановића трговца, Алимпија Богића пензионара, Косте Шуменковића кафеџије, Спасоја Стевановића трговца, Димитрија Стојановића директора железнице. Ристе Миленковића трговца. Јована Ристића барутџије, Проте Живојина Јовичића професора, Марка Денића абаџије Николе Бошковића абаџије и Станка Дугалића обућара.

3. заменика између:

Видоја Виторовића кројача, Ђорђа Николића трговца, Живана Бугарчића кафеџије, и Михајла Јовичића трговца, Ђорђа Б. Вељковић земљоделца и Стевана Карапешића трговца.

Ово се јавља грађанству да би се могло управљати.

Београд 30. Јануара 1889 год.

Деловођ
СПАСО Х РИСТИЋ с. р.

Председник збора и бирачког одбора
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ с. р.

ЧЛАНОВИ БИРАЧКОГ ОДБОРА:

Марко Велизарић с. р., **Тодор Ј. Мијајловић** с. р., **М. Срећковић** с. р., **Анг. Р. Ђорђевић** с. р.,

Предају се јавности горње две објаве бирачких одбора држаних зборова за избор: чланова суда, км. помоћника. одборника и заменика. и у исто време позива грађанство на поново одређене зборове, да би се према горњим објавама могао извршити ужи избор.

Из седнице суда општине вар. Београда 31. Јануара 1889 год. АБр. 50.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 19 Јануара 1889 год. у Београду

почетак у 5 и по часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан Суда г. Јован М. Јанковић, чланови одбора г. г. М. Ј. Марковић, Мил. С. Мостић, Ђ. С. Новаковић, Н. П. Михајловић, М. Велизаров, М. Д. Јанковић, М. Стевановић, К. Петровић, М. Јосимовић, Грегур Миленковић, К. А. Главашић, М. Кр. Ворђевић, К. Црногорац, Дим. Наумовић, П. Д. Видаковић, Ст. Петровић, Рад. Драгојевић, Т. Ђ. Наумовић, Св. Боторић, М. Ж. Марковић, Др. М. Т. Лека, Гл. Јосиповић и Јов. Илић.

Садржај одборске радње:

1.) Предлог за решење избора председника којих надлежника; 2.) Интерполација о прегледу старих општ. рачуна; 3.) Избор комисије за преглед пројекта буџета за 1889 год. 4.) Решење да се уступи држави општ. земљиште за обсерваторију, ако држава уступи општини „Пашин чаир".

Председник. Молим вас, господо, састанак је отворен. Извол'те чути протокол последњег састанка нашег. (Секретар прочита.)

Председник. Има ли, господо, шта да примета на овај протокол?

Дим. Наумовић. Молим вас, да чујем још једанпут, који су од кандидација изабрани за комисаре. (Секретар прочита.)

Д. Наумовић. Ту има људи, који нису мајстори и који немају ни гроша капитала.

П. Видаковић. Има и страних поданика, а има их, који су и под стечајем.

Св. Боторић. Ми смо изабрали пре неколико седница навесна лица за те комисије. Но г. министар војни тражио је још неколико лица. Суд је поднео ову кандидацију, и ми смо је уважили. Јесу ли они мајстори или нису — не знам.

П. Видаковић. Знати да Суд није знао кога кандидује.

Председник. За те људе не познајем. За те комисије узети се они људи који се у наше књиге уводе као чланови тога еснафа.

М. Мостић. Не треба више о томе да говоримо, него да признамо да је учињена погрешка па да бирамо друге. Јер и, пр што г. Видаковић каже да ту има и страних поданика, а то не може бити; за тим има их и таквих, који су под стечајем — ти ће људи њих само да примају дипурву, на ће примати за добро и оно, што не ваља.

Председник. Можемо најзад поменати у колико је нужно и ову листу, ако има у њој нестручних лица и под стечајем.

П. Видаковић. Ја мислим, да би требало да донесено закључак: да на идућој седници то решимо, а да на овој седници не решавамо. Не преди сада дангубити око избора, него ћемо други пут пре почетка одборске седнице конференсати о томе и утврдити кандидацију, пак пред одбор поднети готову листу лица, која се морају одликовати карактером и способношћу. (Врло добро).

Св. Боторић. Ми смо пре неколико месеци молили Суд, да замоли главну контролу, да нам врати рачуне, које је рачуновођа наш послао њој, а без прегледа одборског, те да видимо шта је и на шта утрошено. До данас ми о тој ствари нисмо добили никаква извештаја, ни не знамо, да ли је по тој ствари што рађено.!

Председник. Данас писан сређен да ми одговорим на тој питање: даћу вам одговора идуће седнице, а надам се, да ће се дотле та ствар свршити.

Св. Боторић. Данас је на дневном реду буџет и ми о њему не можемо да говоримо, док не видимо шта је и поднио за шта потрошено. Онемо прво то да видимо.

Председник. Као што сам рекао одговорићу вам на питање идуће седнице, јер та ствар нема никакве везе са буџетом, који је данас на дневном реду, и ја желим да се један пут прегледају ти рачуни.

М. Марковић. Ово што г. Боторић тражи свакако је главницје посао. Ти се рачуни траже још од пре шест месеци и извештаја нема; ваљда ће нам се дати кад затражимо?

П. Видаковић. Ја мислим, ако је данас поднет буџет, то још није свршено. Г. председник каже је, да ће на идућој седници одговорити и онда можемо изабрати комисију за то, која ће упоредо са буџетском комисијом радити и са прегледу рачуна општинских.

М. Марковић. Господи ће да му се каже шта је, јер се та ствар повлачи већ 10 месеци.

Председник. Тиме што ће се недељу дана пре или после добити ти рачуни и ми поновни преглед по нашој жељи извети, не губи се ништа. Ја вас дакле молим само, данас да се не задржавамо на томе, а идуће седнице даћу одговор на питање, после чега моћи ћете даље поступити.

На дневном реду имамо пројект буџета за 1889 рач. годину.

Без сумње и ви ћете се сложити с тиме, да по обичају поверите пројект буџета, што га Суд подноси и предлаже, на оцену нарочитој комисији. Онде пак могу рећи да целокупан буџет прихода за ову годину износи 778.589·35 дин. а расхода је мање за 25.554·51 — колико долази на непредвиђене трошкове.

М. Стевановић. Ја мислим да би требало, да се прво буџет прочита па онда да одредимо комисију.

М. Мостић. Кад ми дајемо једној комисији да то уради и кад ће после њен рад пред нас. онда ја не знам за што сад да га читамо?

К. Главашић. Ако би дали реч, да ћемо водити сад дебату, не би биле рђаво да се сад прочита. — али ако се отвори дебата нећемо ништа свршити.

Св. Боторић. Ове ли се буџет штампати, па, док комисија ради на њему, да и одборници имају кад да га прочу?е?

М. Мостић. Е то разумем. То већ може да буде.

М. Стевановић. То наступа по што комисија прегледа.

Председник. У пројект буџета, који вам се подноси, остављено је једно место за две позиције, које Суд није сам унео, него вама на оцену оставио. Једно је: одлука одбора из протекле године да се друштву. Св. Сави сваке године даје помоћ у 1000 дин. и тога ради у буџет увек уноси. Одлуку је г. министар финансија одобрио. Ја сам у одбору био против таквом тестаменталном решењу, но одбор је имао тај предлог усвојио. Ове ли се та помоћ и у будуће издавати редовно, то ви сад имаоните решити. Друга је рубрика односно сина једног нашег грађанина, који је свршио Велику Школу и који се тражи за општинског пштомца да иде на страну да сврши лекарске науке. Ви сте раније решили, да приликом грађења буџети узмете у оцену и решење ту молбу. С тога вас молим да данас решите, хоћемо ли узети то у пројект или не? како би га штампали потпуно.

М. Мостић. Пројект буџета то је ствар општинскога Суда и по томе одбор не може да решава шта кете с пројект унети, већ да цени оно што буџете унели.

Председник. Прихв. ли се предлог г. Боторића да се пројект буџета општине ? (пришла се).

К. Пуповорац. Ја мислим да би то била једна практика, да се тако тиме решење једнога одбора. Правилније би, мислим, било, да је г. председник ту партију увео у буџет, па после одбор, ако је не усвоји, да се може набрисати. Велим било би неправилно, да се напипитава решење једнога одбора на овај начин. Ја протестујем против тога и кажем, да то није једна практика.

М. Мостић. Прављење буџета општинског, као што сам рекао, није наша ствар. То је ствар председника и суда општинског, и она га могу направити, како знају. Наше је да после видимо, шта ћемо, примити, шта додати, а шта опет набрисати. Ми да решавамо како да се прави предлог буџета, не можемо.

К. Пуповорац. Све што је један одбор решио, то мора да уђе у пројект, а ако одбор нађе да то не треба, онда он може набрисати; али да сам суд брише то не би било коректно.

Председник. Молим вас кандидујте лица на ту комисију. Ја ћу комисији поднети пројект онакав, без тих позиција; а што г. Пуповорац мисли, да би се тиме погрешно поступило, не налазим, по што суд не престављује већ изричио наредбе на оцену постојећу одлуку, која не може ни имати ту силу да веже и данашњи, и сваки позиџи одбор.

Св. Боторић. Ено ја сам спремно ону кандидацију: Н. Видаковића, М. Марковића, Бошу Новаковића, Марка Велизарића, Марка Лека и Јак. Бајлона. (Чује се: то је много. Ја мислим, да је буџет важна ствар и да у ову комисију треба да уђе што више људи.

М. Мостић. Ја имам ову кандидацију:

. Св. Милојевић као стручњак у сплавању рачуна; од правника г. Ђ. Новаковић; од професора М. Велизарић; од инжењера г. Гр. Миленковић и нека буду још и два трговца.

Биће изабрани: Н. Видаковић Ђ. Новаковић, Св. Милојевић, М. Бапковић, М. Велизарић, Гр. Миленковић, и М. Марићковић.

Председник. Сад је на дневном реду извештај комисије, које је имала задатак да набере земљиште за опсерваторију.

К. Пуповорац. Ја молим господу. што су ушла у комисију да похитају с радом, јер, чини ми се, кад дође дан избора нових одборника, онда мандат наш престаје, и ни што смо овде толико фунгирали, држим, да треба да дамо свој глас и за буџет. Ја бих молио господу, да похитају са прегледом пројекта буџетског, те да и ми дамо своју реч.

М. Мостић. Не само с тога разлога него још и с тога што је буџет веома хитна ствар и за саму општину. (Тако је).

Председник. Молим вас чујте извештај комисије.

Секретар прочита извештај који гласи:

Председнику општине вароши Београда

Потписани састали су се на позив г. председника од 16 Новембра т. т. да разноте и прегледе земљиште, које треба уступити државе за астрономску и метеоролошку опсерваторију.

Г. проф. Милан Недељковић образложио је комисији, какво је земљиште потребно, да би се на њему могла подићи опсерваторија астрономска и метеоролошка. Према овим разлозима, земљиште потребно за опсерваторију, која би све астрономске и метеоролошке радове вршила, требало би да има са слеју страна отворен хоризонат, да је равничено, и према природи земљишта и његове околине да износи више хектара.

Опсерваторија пак, коју министарство просвете и црквених послова оће да подигне, бавиће се свима метеоролошким радовима као и посматрањем земног магнетизма, а од астрономских имаће за задатак оне радове, који се тичу праћења Астрономије, — пошто се астрофизичким питањима она не може бавити за дуго, јер нека дагледа да ће моћи располагати нужним инструменталним средствима. Са ових разлога г. Недељковић тражио је земљиште од комисије, које би најбоље, бар ове скромније, захтеве једне опсерваторије могло задовољити — које би би било што увећање и отворење, а нарочито у правцу Север и Југ, или бар у правцу југа; које би било такође, да у правцу Север-Југ мери бар 150—200 метара, које би било у близини вароши да не би надзирање опсерваторије коштало много, а тиме штетило комплетирању њених, а и за то што доцније, када се узмогну астрофизички и друга астрономска радови вршити, нораће се створити довољна опсерваторија у повољнијим приликама. —

Земљиште које одговара за астрономску и метеоролошку опсерваторију по мишљењу г. проф. Недељковића постоја на западном Врачару

По парцеларном плану западног Врачара земљиште са означеном дужином у правцу Северо-Југ, и површином коју г. Недељковић тражи, не може се у једној парцели добити осим ако се две парцеле не споје у једну; а то спа ање најбоље је постигнуто са последњим двема парцелама од крајњачког друга број 2 и 3. (плавом бојом обележено), које је земљиште г. Недељковић и тражио за опсерваторију. —

Г. Недељковић изјавио је и то: да ће се према пројекту подизања обсерваторије подићи и парк на њеном земљишту и да ће пристуи извесних дана бити слободан одраслој публици по примеру осталих опсерваторија. —

Према горњим разлозима потписани сложили се, да се уступи држави парцела број 2 и 3 за астрономску и метеоролошку опсерваторију с тим: да држава на истом земљишту подигне све потребне зграде за радове напред обележене, и, кад још буде било могуће и друге зграде, које стоје у вези са радовима астрономске и метеоролошке опсерваторије, као и зграде за хидролошки биро и геодетски институт, и друго да пристуи у опсерваторију и парк буде дозвољен, као што је то и у другим опсерваторијама, у обичају.

Овадне парцеле заједно са просечном улицом међу њима, која се затвара имају 1.310 хектара.

29. Новембра 1888.
Београд

Чланови комисије:
Јаков Бајлони с. р.
Милорад Д. Јашковић с. р.
Милутин Ј. Марковић с. р.
Ј. Смедеревац с. р.

М. Мостић. Да им дамо као што је комисија предложила колико им је потребно, или нешто.

М. Велизарић. Да ли ми немамо право, да им тако уступимо то земљиште?

Председник. Да им са свим уступимо, не можемо; или ја мислим да им дамо у службеност за извесни број година.

К. Главинић. А како је онда дато министарству народне привреде за рударски лабораторијум?

Председник. То је дато у трамну за друго земљиште, а што је дато више, него што је добивено, то је дато на службеност за извесно време.

М. Мостић. Ми треба са своје стране да дамо, и нека се збор сазове да одобри наше решење.

Председник. За мислим да донесемо оваква закључак: општински одбор уступа то земљиште држави, али но што по закону не сме без збора да отуђи ништа, то одбор тражи у замену од државе друго које земљиште.

М. Мостић. Не може да буде ни трамце без збора.

П. Видаковић. Ја делим мишљење г. председника, да се пре свега покуша са трампом, па ако се не може онда да се сазове збор.

К. Протогоров. Ја сам разумео г. Мостића овако: науци вала дати, и тај збор, који дође неће бити против науке. Ја гласам да се да.

Председник. Ми не можемо дати у својину. Решите то ви и једногласно, ја то не смем учинити.

М. Стевановић. Ја мислим, да онде нема ни једнога, који би био против науке. Али ја сам апсолутно противан да им сами уступимо то земљиште, кад нам закон не да. Ми се морамо кретати у границама закона. Ја сам за то, да ми са своје стране одобримо, али да се збор сазове, да он одобри наше решење.

Председник. Кад је г. Мостић казао, он није рекао да дамо без збора, него да дамо све што можемо по закону.

М. Мостић. Ја сам казао да ми решимо оволико, колико можемо. Ми можемо (по закону) да решимо да немамо против тога ништа, и нарећујемо председништву, да све што по закону треба учини, да би се то земљиште могло дати. Г. председник, кад има такво решење,ако ју треба збор, нека га зове, и ако тај збор не да—на част му, а ја не могу никако гласати, да се ради науке, па и ради наших варошких интереса, не да толико парче земљишта, колико им потребује.

П. Видаковић. Требало би да покушамо трампу, па држава, ако нема шта да у трампу даде, онда да се изнесе пред збор. Општина београдска за ово неко време од како сам ја одборник по често добија од државе, да јој треба оно и оно. Ми имамо врло велике потребе, сразмерно према нашим доходцима веће него и држава, јер она може да нађе и с друге стране, а ми немамо само у овој општини. Наше финансије нису ђаци у најбољем стању . . . од куда ћемо да их поправимо? Нама ће у скором времену требати да помаломано основне школе такође да просвету. Ако збор реши, ми би могли да продамо наше плацеве те да подигнемо школе, које су нам тако нужне. За то немојмо да растурамо своје снаге; требо и онде да покушамо трампу, јер и ми који предлажемо трампу нисмо противни жртвовати за науку, но што тим самим пристанком на трампу да држава за науку дамо потребно место за обсерваторијум, које је — место — са свију страна отворено, коме равна нема у свом пространству овди у Београду, ми много жртвујемо, што је и достојно.

М. Мостић. И за трампу тако исто треба збор, јер је и трампа то исто што и отуђивање. Збор и у ту треба да да свој глас. Та контрола треба да постоји, јер ми можемо трампити неко земљиште од 500 □ хв за друго од 5000 □ хв. Ми можемо извршити трампу са своје стране, али држава не може.

Председник. Код приватних људи може се и претпоставити да би се могле догодити удурбе; али овде је трампа између општине и државе. (Вичу: да гласамо). Онда ћемо да гласамо овако: ко је за предлог г. Мостића да се уступи без трампе, тај ће казати за; а ко је за то да се покупи трампа, тај ће казати против?

М. Мостић. Ко гласа за, тај гласа, да се да без трампе, јако то збор усвоји.

Б. Поповић. И ако се реши да се да у трампу, опет то не може да се спрши без збора.

Св. Богоран. Ја мислим, суд и одбор баш и ако не мирују, на шпаи треба да саслушају збор, у тако важном питању. Над збор сазва да је и одбор за трампу, без сумње ће га одобрити.

М. Мостић. На сваки начин, кад збору буде саопштено да је и одбор против онда ће и збор бити против, јер ми овде представљамо збор. Али над ми решимо да дамо, онда ће и збор свакако то решити; а, ако збор каже да не да, онда ће мо ићи кућама, јер то значи неповерење да штитимо интересе општинске.

Ми овде представљамо општину. Ми смо један пут писали министарству, да смо вољни да му уступимо тражено земљиште, само да нам се каже: где се и колико тражи? Сад ви ћете да решите, да се покупа може ли што да се добије у замену. Е онда каку жртву приносимо ми?

К. Протогоров. Узимно ultima ratio да збор гласа и каже „не дамо" Али узимно случај да држава не да „Пашин чајир," онда како стоји одбор према држави? Излази оно што је г. Мостић казао.

Председник. Изволите, господо, чути писмо које смо писали г. министру.

(Секретар прочита).

М. Ђорђевић. Излишно је о овој ствари говорити више. Овде нема ни једног, који би био за то, да се не да. Било да дамо у својину, било у трампу, ми то не можемо без збора. Нека се сазове збор, па он нека реши ће ли се дати или неће?

П. Видаковић. За што та комисија није нашла згодно земљиште, које ће то да захвати? Ја мислим, да је та комисија, која је ишла на лице места, требала да промисли и о земљишту, које ће од државе да тражи у замену. С тога нажем, да је извештај комисијски непотпун.

М. Ђорђевић. Комисија није то могла урадити, док држава не каже да пристаје да трампи.

Председник. Изволите чути, шта је г. министар одговорио на наше писмо.

(Секретар прочита).

П. Видаковић. Ја бих волио да се усвоји, да комисија сврши свој рад до краја и да прегледи земљиште, које ће нам држава дати.

М. Ђорђевић. Најпре треба да се разчисти питање: да ли је држава вољна за трампу или није, на тек да се даље ради.

М. Мостић. Ако покушамо трампу, две су могућности: или ће министар пристати на трампу, или ће казати да не пристаје. Ја вас питам, ако министар каже да не пристаје на трампу, да ли има овде иког од вас овде, који ће казати, да не да. Онда шта ће нама? Покушали смо трампу, па, кад се није могло, дали смо и без трампе и тиме показали да писмо баш предусретљиви према науци. Боље је да скинемо капу па да кажемо: ево ти брате, па ради како знаш.

М. Маринковић. Овде г. Мостић износи што ће министар одговорити. Ми се овде не можемо упуштати у то, шта ће министар одговорити. Ми радимо како ми мислимо да је добро. Ако нам не испадне за руком, ми опет писмо поништења, ми не отимамо ништа и никога не вређамо.

Председник. Ја мислим, да ћемо то крој 8 дана свршити.

М. Мостић. Изволте. Али ја вам прорачун да ћемо ми то шпак дати.

П. Видаковић. Ми немамо то парче земљишта од кога имамо нешто користи, а оно је потребно држави. Држава

пак има Пашин чајир, који јој је непотребан, а од кога земљишта вуче 60 дуката годишње кирије, што иде у општу државну касу. Ми, сама општина београдска, дајемо целој земљи — свима општинама — а међу тим од ње државе — не добијамо ништа у замену. То није право.

М. Мостић. Ми морамо општинске интересе, али потпуно да заступамо или никако; погађања ту нема. Треба то земљиште, или да дамо бадава или да тражимо онолико, колико оно вреди. Г Видаковић рачуна колико вреди то земљиште, али он треба да води рачуна и о томе колико вреди за целу земљу, да има такав један завод.

К. Главинић. На ближег сазнања да нам кажем ово: од тога да ли ће општина да дâ то земљиште на укидање или други који начин, зависи: да ли ће се за годину дана или две подићи та оперативна? јер због земљишта је све до сада подизање оперативије одгађано.

П. Видаковић. Ми кажемо дајемо и баш то земљиште које је науци потребно, и коме равна држава нема овди у Београду, али да нам цела земља — држава — да што год у замену. Општина београдска је за место, те чим што затреба држави, одмах вичу: дај општино.

Председник. Ако се усвоји оно што г. Видаковић каже, ја ћу добити одговор за 8 — 10 дана.

Молим вас, господо, да решимо ову ствар. Ко је за то да се речено земљиште уступи без трамне, казаће „за", а ко је за то, да се покупа трамнити, казаће „против".

Гласали су „за".

г. Ђ. Новаковић, М. Марковић, М. Мостић, Н. Михајловић, М. Јосимовић, К. Главинић, М. Ђорђевић и К. Црногорац.

„Против" су гласали:

М. Велизарић, М. Јанковић, М. Стефановић, К. Петровић, Д. Наумовић, Св. Боторић, М. Марињковић, М. Лека, Ј. Илић и Гл. Јосимовић.

Председник. Гласало је 8 за, а 14 против. Дакле решење је да се покупа трамна.

Изволите издати још неколико уверења о владању њиховом ставу оприлепленка (прочитана дотична ната)

Састанак је овај трајао до 7 и по часова у вече.

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ ИСТОКА!

(Из белешкиња једног Пожаревљанина)

II.

Владивосток.

Варош Владивосток, та тихо-океанска лука, лежи у заливу „Златног Рога", северо-источно од Амурског залива у који утиче бродоплована река *Суд-Фун*. Сви бродови и пароброди, како трговачки тако и убојни, стају у воде „Златног Рога", који је дугачак шест а широк једну и по врсту, и подељен у четири дела. У први део смештају се трговачке лађе, у други ратне (тихо-океанска ескадра), у трећи сибирска флота, а у четврти стране убојне лађе, које се обично увраћају тамо месеца Јула, када у Китају и Јапану владају највеће врућине.

Владивосток постоји тек од пре осамнаест година, јер пре није тамо било ни једне куће. Лука је пренешена из Николајевског, са ушћа реке Амура, пре дванаест година, од када се и варош почела наглo дизати. Владивосток има сада већ доста двоспратних, па и тропратних, кућа које су на обали морској подигнуте и на море врло леп изглед дају. Осим државних зграда вредно је споменути касарну I-ог Источно-Сибирског стрељачког батаљона, која лежи с леве стране залива, на предгорју „Голдоби"; па онда касарну владивосточе тешке батерије, подигнуте на десној страни залива, као и најновије здање *Механички завод*, браварско столарски, с пловећим доком за оправку пароброда. Најзад, 20 гвоздених магазина за провијант и материјал пароброда сибирске *убојне флотиле*, уз осамнаест зграда за матросе Источно-Сибирског екипажа.

Варош се протеже на 6 врста дуж самог залива. Броји две мале цркве, а сада довршује и трећу, *Успенски собор*. Од школа има једну мушку нижу гимназију са 6 разреда, женски институт са 5 разреда, женску основну школу за сиротну децу, коју издржавају грађани и добротворна друштва, и најзад мушку основну школу за децу, морнаре и војнике која се зове *„Екипажска школа"*. Од државних надлештава ту је Градска управа (општина), Окружни Суд, Управа области војске, и Под-адмиралитет са својим штабом.

Сталних становника има око 8000 душа; а сем тога има 1200 Китајаца (Хинеза) и Манџура, 1500 Јапанаца, 1700 Корејаца, 40 Немаца, а притом Француза, Американаца, Талијана, Грка и *Срба* који се дају на трговину избројати.

Војске има 2 батаљона пешадије, 1 батерија опсадне и 1 батерија лаке артиљерије, 200 Козака, 1 чета пионира и један флотски Екипаж од 1200 матроза са војном музиком.

Већих трговачких кућа има у Владивостоку до 15 и две банкарске радње од којих је једна руска а друга немачка из Хамбурга. Остале ситније радње и трговине у рукама су Китајаца и Манџура. Сем ових има још 5—6 китајских и 3 јапанске куће са добрим капиталом.

Сточарство и ратарство врло је слабо у овом крају света. Земља се обрађује у околини Владивостока, а стока допрема из Манџурије и Кореје — по највише из манџурског пограничног града Хун — чун. Зеље доноси се са острва које је одма преко од Владивостока и зове се „Руско острво" и које тамо обрађују Китајци.

Фабрика, и у опште индустрије, може се рећи да нема — ван ако се то може рећи за оних 5 стругара, 4 парна млина, и две пиваре.

Али у јесен се доноси много и лепа дивљач на пијацу, као, на пример, срна, јелен и фазани. Фазани

се цене пар 25 копјека (три гроша) а фунта срнећег или јеленског меса 5—10 копјека! Него, зими се доносе на продају и *тигрови!* то јест њихове коже! а плаћају од 20 до 50 рубаља! Шуме има доста како за грађевине тако и за огрев, и дрва су врло јевтина.

Сва роба, колонијална, мануфактурна и галантеријска, довози се из Русије морем преко Сујешког канала, односно, из Марсеља, Хамбурга па и саме Инглеске. *Угаљ*, се довози са острва *Сахалина*, на коме раде робијаши. Број трговачких бродова, који у Владивосток долазе, расте из године у годину.

Увоз је, међу тим, већи од извоза, јер готово све што се из овога краја у свет шаље своди се на коже дивљих зверова, на слану рибу, и рогове од јелена.

За Русију, као државу и царевину, Владивосток је од огромне и још неоцењене важности. Војнички, то је жива стража и главна стратегиска тачка њена на далеком Истоку. Он је и операциона основа њена у водама Тихох-Океана, као што је котва крајње — источној морској трговини са многољудним Китајем, Јапаном, па и самом Индијом. Али ће се важност Владивостока још боље моћи уочити кад се она погледа у зраку будућности који му свиће. Владивостоку је суђено да буде прва, односно последња, станица оне џиновске *жељезне пруге* која ће везати Русију, а преко ње и Јевропу, са обалама Тихог Океана. *Индијски су већ ту*, који, са његова краја, имају почети трасирање жељезнице. Сумње нема да ће Владивосток, који је и овако брзо порастао, добити само нова полета од дана кад се на његова прибрежја буде стизало из Петрограда за 12 или 13 дана, у место неких десет недеља који данас требају поштанским колима....

Видели смо да је он — и овако иза божијих леђа, далеко и од Русије и од Јевропе — и жив и напредан; али заборавили смо да кажемо, да Владивосток уме да буде и сретан и весео! За ово он има да благодари највише њеној дружевној природи и нарави Руса у опште, руске војске на по се. Владивосток је и боравиште сувоземног гарнизона, и уточиште тихо-океанске флоте; и цело лето у њему одјекују пријатни звуци војене музике — и оне на води и оне на суву.

Дакле, ако је живот и на овом попришту модерне цивилизације борба за опстанак, опет он није у Владивостоку ни дуг ни досадан.

Подлистак

ГРАЦИЈАНА.

(Наставак)

На срећу ране не беху тешке. На ногама беше је нешто неколико болних али не и опасних мехурова. Али за то беше одело сво распарчато и остајаше у рукама при додиру.

Једна баба, која се ту беше десила, завеже јој ране; Путујникова сестра Фејова узајми јој једну своју хаљину, и ово новоћи, док је напуштена и тужна свето-Јованска ватра само још слабу црвену светлост од себе давала, и док се од времена на време по која жалосна ракета небу уздизала, узме Путујник једаи сто — што сељаци носе по кад над родп одбране — па по што даде девојци чашу вина да попије, пође са њом њеној кући у Оргивел, неких четири километра од Сен-Етјена.

Месечина као дан праћаше тихе путнике, а пријатан поветарац надимаше и хлађаше топле груди двоје младих. Кад дођоше поред једног дебелог дрвета, Путујник се приближи Грацијани, загледа се у њено лепо лице, и блену у њену таласасту косу. Жмарци га подиђоше као никада, и он се маши да сриу одоле и — у Грацијанином се коси изгуби. Али Грацијана скочи као опарена.

„Да ме нисп дирнуо“ — викну она колико гњевним толико громким гласом; а, да би уверила Путујника о озбиљности отпора који даје, показа му оштар нож који на месечини засија.

Путујник се трже, заплеси, и — Грацијану мирно до куће допрати. Тек, кад су се растајали, примети Путујник неку промену у гласу и тону Грацијанину. Тај глас не беше више ни груб ни оштар, као под оним громом, него пун неке топлоте и тихе нежности. Више и од тога, Грацијана га испрати у приличном растојању од своје куће; а за тим остаде гледајући за њим — док се то јест кроз месечеве зраке у шуми давао видети. Тада ће сести да слуша пораке који одминаху у ноћној тишини и полагано се губљаху. А кад сне заиеми, она се попе на брег, окрете Сент-Етјену, сави руке у недра и оста у том положају све док јој и последњи пламичак оне ватре свето-Јованске, у којој хтеде да изгоре, ону не изнаће.

* * *

Грацијана се промени. После Сент-Етјена, и онога што се ш њоме десило, она постаде друга девојка. Путујник је њу избавио доиста из ватре свето-јованске, али само да у бапи у огањ — љубави. Грацијана се страсно заљуби у свога избавитеља.

Ово, вађда се и не зна добро шта је то љубави без кокетерије, шта је то сраз простих сељачких девојака. У истини, то је вела и безумна привиженост која уништава сваку другу привиженост, то је неограничена страст која угушује сваку другу страст, дивља веза која спаја две душе у једну. Ах љубави, *прозе* љубави, ти божанско осећање, ми смо те и сувише изопачили са нашим модама, парадама и кокетеријама, нашом лажном цивилизацијом, те да би још могли имати правога појма о опоме што ти можеш и што чиниш!

Грацијанин млад, тако несео и предан до сад, престаде мало по мало да ради. Млада жанарка сад је убијала

време лутајући по Сент-етјенским шумама и певући се на највише стене и кршеве само за то да види Путујикоп завичај.

Она му првом приликом и призна своју љубав, а призна је са оном чистом и простом наивношћу, каква се може наћи једино код кћери села простодушна.

То не учини, из прва, особити какав уцвећак на Путујика, а не учини за то, што он још не могаше да заборави одсјај оног оштрог ножа — који му се показа на свето јованској мисечини!

Али један пут, имајући намеру да обори једно дрво на земљишту које обрађиваше, испусти из неумешности велику грану на Грацијану и повреди до крви руке младе девојке. Она му у том трепутку причаше баш нешто о *семичкоме*, и, у место да јаукне, *продужи* мирно своју повест као да јој се ништа на свету није десило.

Путујик, изненађен и узбуђен толиким, управо, јунаштвом једне девојке, приближи јој се баш као оне јавске вођи. Али у место да му покаже нож, Грацијана му тада пружи руку и — продужи своју причу као да се ништа није ни десило.

Грацијана од тог доба проводаше живот у шуми или у пољу или кадгде у друштву Путујикову — и не сањајући колико тиме себе веже, а момачко срце освоји.

(Настављће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашла из штампе књига,

КАРАКТЕР

по

САМУИЛУ СМАЈЛСУ

Цена 2 динара.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31. ЈАНУАРА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20,000 000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000 000	—		
Акционари			7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату	134.450				13,374.180	—	— 3.700	—
„ „ „ „ сребру	*привр. стање* 2,218.760						— 29.160	—
	11,020.970						— 387.910	—
Благајна у звончићем новцу у злату	3,159.300	61					— 312.644	47
„ „ „ „ „ сребру	4,048.317	96	7,621.474	39			+ 2.470	31
Стране вредности и салда страних кореспонд.	413.855	82					— 52.795	91
Дисконто у злату	778.670	30	3,505.919	78			— 33.793	—
„ „ сребру	2,727.249	48					— 82.201	94
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,489.671		3,357.902				— 855	—
„ „ „ „ „ сребру	868.231						+ 1872	—
Текућу рачуни у домаћим новчан. заводима			1,304.624	91			+ 10.700	95
Менице за наплату			2.050	08			— 2.139	15
Каушије			148.480	—				
Полагачи каушија					148.480	—		
Остале просте			80·600	—				
Остављачи простих остава			1,837.072	—	80.600	—		
Остале по текућим рачунима					1,837.072	—		
Остављачи по текућим рачунима					58.721	82		
Резервни фонд								
Вредности резервног фонда			22.079	62				
Положене акције српске Народне Банке								
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			167·202	70			+ 19.257	75
Обавезе по текућим рачунима					48.601	60		
			45,547·655	48	45,547.655	48		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 8 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 12. ФЕБРУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ГЕРАЊИТ НА ТАБАЦУ

Цена за Србију:

на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату моли слати унапријед за општински суд и сва кореспонденције за уредништво

РУКОПИСИ НЕ ЗРАЋАЈУ СЕ.
Најављена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗБОРИ ОПШТИНСКИХ ЧАСНИКА

На држаним изборима грађана општине Београдске 29. и 30-ог пр. мес. ради избора 2. члана општ. суда и 5. кметовских помоћника. 14. одборника и 3 заменика, није ни један од истакнутих кандидата добио свршену већину, те је тако на поновним зборовима 5. и 7. ов. мес. извршен ужи избор између оних, који су на првим зборовима добили по највећи број гласова.

Исход држаних зборова овакав је:

На збору 29. пр. месеца за избор чланова суда и кметовских помоћника дошло је и гласало свега 740 бирача. Од тога броја добили су појединце гласова:

За чланове суда.

Мијаило Кр. Петровић 361, Јанић М. Јанковић 302, Милан Банковић 270, Коста Томић 269, Ђорђе Рушкулић 142, Добросав Марковић 96.

За кметовске помоћнике.

Петар Х. Јанић 352, Ђока Х. Живковић 253, Тома А. Поповић 286, Мијаило Ерковић 194, Влајко Каленић 122, Јевта Немировић 267, Јован Антонијевић 260, Коста Чупић, 272, Танасије Наумовић 256, Младен Тодоровић 256, Милош Вујић 148, Остоја Николић 153, Тодор Чупић 176, Димитрије Стаиковић 165, Алекса Стојановић 144,.

На збору 30. пр. месеца, ради избора одборника и заменика, дошло је и гласало свега 557 бирача. Од тога броја добили су највише гласова.

За одборнике:

Никола Милићић 259, Јован Ж. Ђурић 229, Др. Марко Леко 227, Александар Кнежевић 224, Милош Обреновић 224, Светозар Зорић 224, Илија Цветановић 223, Милош Дамњановић 223, Милован Маринковић 222, Др. Ђока Димитријевић 222, Димитрије Ђорковић 221, Милија Јаковљевић 202, Коста Алковић 202, Милан Милованковић 219, Никола Кики 218, Никола Х. Поповић 209, Коста Павловић 194, Јован Крстановић 167, Риста Миленковић 159, Стеван Ивковић 170, Спасоје Стевановић 163, Марко Денић 158, Живоин Јовичић 159, Димитрије Стојановић 162, Јоца Ристић 157, Никола Бошковић 158, Станко Дугалић 158, Алимпије Богић 166, Коста Шушенковић 163, Мијаило Павловић 133, Никола Ђорђевић 132, Самуило Пијаде 132, Петар Ђелић 132, Стева Добривојевић 131, Јованча Антула 134, Алекса Миласављевић 132, Стева Јосиповић 132, Стева Д. Поповић 130, Милан Димитријевић 134,.

За заменике:

Видоје Ватровић 224, Ђока Николић 221, Живан Бугарчић 213, Михаило Јовичић 201, Стеван Караџешић 163, Риста Крстић 156, Мијаило Јанковић 132, Ђока Б. Вељковић 137, Благоје Јовановић 129,

На зборовима 5. и 7. ов. месеца ужим избором добили су већину гласова и тиме изабрани за:

а. за чланове суда

Милан Банковић 480, Коста Томић 478

б. за кметовске помоћнике

Јевта Немировић, Јован Антонијевић, Коста Чупић, Танасије Наумовић, Младен Тодоровић.

в. за одборнике

Димитрије Ђорковић трговац, Милован Маринковић професор, Др. Ђока Димитријевић лекар, Никола Х. Поповић пенсионар, Александар Кнежевић инжинир, Илија Цветановић сапунџија, Др. Марко Т. Леко држав. хемичар, Јован Ж. Ђурић бакалин, Милош Дамњановић инжинир, Милош Обреновић ковач, Светозар Зорић инжинир, Милан Милова: новић адвок. Никола Кики бакалин, и Никола Милићић бакалин;

г. за заменике:

Видоје Ватровић кројач, Живан Бугарчић каџелија, и Ђока Николић трговац.

Имали су право гласа: на првоме збору 3032 на другоме, 3038. на трећем и на четвртом 3160. грађана.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СРБИЈА

У

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

СЕН-РЕНЕ ТАЉАНДИЈЕ

ДРУГА СВЕСКА

ПЕТИ ДЕО*

Под кнезом Милошем

Династија Обреновића основа се у часту Русије и постоје подврзи у Петрограду. — Руске интриге у Србији. — Спор око богородичних утврђења. — Повод да и сеуди, цар Николај ошбуђује Милоша и одржава турске еснаге у српској престоници. — Улога Милошева у балканској буни. — Срби потпомажу и Срби Хрватска. — Политика књаза српског између руског цара и турског султана.

„Ви сада имате наследног књаза, — честитам вам“! Са овим речима пријино је цар Никола депутате Милошеве у скоро после проклановања *хатишерифа*

* Ма да је ова свеска дело једном већ изашла у овим новинама — пре годину и по дана — опет, због досадашње прекида, а у интересу исте читаонице, сматрано за вредно да је ту при овој обнови прозвао друге свеске Таљандијеве историје новога доведемо.

који осветша победу кнеза српског. На да ли је ова честитка била искрена? Депутатима — Авраму Петронијевићу и Цветку Рајовићу — учинило се, као да је цар то рекао гласом мало подругљивим. Свакако, исту такву (проличну) честитку добили су они и од једног министра руског, државног саветника и шефа азијског одељења г. Родофиникa. Из његовог говора пробијао је неки пратајени незир, а показивало нешо изненађење осветљено лакин но горким осмехом. Све се то, нак, дало превести на ово: „*Ха! ви побеђујете без нас; ви мислите да можете без нас.... узмите се на ум!*

У осталом, оба Србина беху врло лепо примљена у Петрограду. Већ, зна се, колико Руси умеју да задобију своје госте. Обасуту пажњом и окићени орденима, а уведени чак и у кругове руског племства са сваког препоруком, Петронијевић и Рајовић просто бише очарали. Они ту заборавише и ону шаду прзога дана, и осетише се само у милости!

Што се политике тиче, царски дипломати нису много муке имали да тачно сазнаду, право расположење кнеза српског. Већ тада они добро предпђаху да се Милош неће дати тако лако употребити од Русије, као оно влашки и молдавски господари. Из нехотичних исповести српских депутата јасно им изађе, да тај страшни човек, тај лукави, вредни, славољубиви Милош, који тако суревњивим оком бди над независношћу своје земље, да он у даноји прилици ноже да буде чак и непријатељ руске политике. „Од тог трепутка“ — вели један дубоко посвећен човек у тајне ове историје — „Русија добро узеше Милоша на око, почеше стварати му тешкоће у земљи и тражити, из далека, пута и начина да га оборе“*)

Што се тиче самога пада кнеза Милоша, било би и сувише згодно за апологичаре његове, да исти (пад) објасне простим непријатељством Русије. Треба имати на уму и мане деспота. Историја ће, доиста, потврдити, да је Русија имала великог удела у катастрофали које ћемо овде испричати. Русија је имала интереса да Милоша уклони, и да отуда користи извуче. Али, опет, не заборављајмо: да, ако је Русија и оборила Милоша, Милош је баш био тај који јој је оружје сковао. Брзинти кнеза Милоша простим откривањем московске дипломације, значило би изазвати са свим готове рекриминације; јер, на послетку, факта су ту: зна се какав је био Милош, видело се, да је и сам долазио до нужде да тражи опроштаја за свој деспотизам, из признања према заслугама које је земљи учинио; на опет, чим се осећао безбедан, а он је пуштао старој својој нарави на вољу. Ми овде нити хоћемо да правдамо Милоша ни да умањавамо улогу руске политике. Ништа природније но да осиивач српске кнежевине има и присталица и противника на међану, на коме је свој снагу развијао; али за нас, као просте посматраче из дањине, постоји само један интерес, а то је, жеља да сазнамо *истину*: е да би у исто време могли пронићи и руске политичке планове у источној Европи.

Дакле, нама се чини да *једно* стоји као осведочено, а на име: да су Руси, и акерманском конвенцијом и хатишерифом од 1830 год. хтели, *али само донекле*, да послуже ствари Срба; не дајући им никако да сувише порасту. Осниваље династије Обреновића постигнуто је без њихове заслуге, или још правије, у пркос њима. За то, чим Милош уђе у Београд као господар — ето ти читавих батаљона агената руских са задатком надзора над њим. Рекосмо надзорника; но, да ли та реч довољно казује! — кад ти људи већ беху његови цензори, а сутра ће му бити и ривали? Читалац ће се опоменути како су старе војводе из борбе за независност, како су другови Карађорђеви, као и он 1813 у очајању прешао Дунав, напли склоништа у Русији. Влада руска их је наместила у јужним провинцијама својим, у Бесарабији нарочито, и одредила им ту доста лепе пензије. Само место (Бесарабија) било је добро изабрано, јер су се одатле они могли према приликама употребити, и као посматрачи, и као посредници, и као авангарда преко Дунава — једном речју, — како год догађаји буду захтевали. Дакле, чим султан Махмуд признаде Милоша за наследног кнеза Србије, петроградски кабинет даде бесарапским емигрантима на знање, да је час њихова повратка у постојбину куцнуо. Политичко стање Србије биле је тада већ осигурано и кнез Милош прими их све, на препоруку руског цара, и даде им ухљебиша. Управо, какког је смисла и могло имати даље постојање такве једне емиграције! Људи се долета, и врате али, као и сви емигранти, заборављајући да су друга времена настала, да активна, звања припадају онима који су у земљи остали и седамнаест година под теретом стењали — једни — они се врате са свим својим амбицијама, жучући и увређени што нису више први у својој земљи.

На челу ових стајао је стари Јаков Ненадовић, јунак од 1804 год. и један од ових војвода који су и са моћ Карађорђу смели диктатуру спорити. Милош га прими даде му кућу, земље, воденицу у Ваљеву, — столица његове некадање и јуначке војводине. Сину његовом, Јеврему буде поверена војена команда нахије, а сам остали буду призвени са истом благодарношћу, на да никоме не буде дата стара власт, ни наслеђе на које су они наде полагали. Милош ци по ништ хтео дати да заскрсну стара спахилуци из прог доба. Он је, у осталом, одмах проиадао а тајне намере Русије, и знао је: да ће ови број његових непријатеља. Вађало је, међу тим, примити их вдадалачки, пуне шаке и без свака страха, али у исто време држати их мало по даље од себе и потрати на свака покрет њихов.

Да је Милош доиста прозрео у смерове Руса, за доказ нам служи и то: што, при свом назначењу њиховом, не хтеде отворити врата Србије удовици и сину Карађорђевом. Он им је уступио један богат спахилук свој у Влашкој, и слао им сопствене касе годишњу пензију, али све то под условом: да се сами одреку сваке наде на повратак. Дабогме, да је Милош хтео са овим да извуче племениту удовицу из средине партијских интрига, те да се, у случају какве завере или буне, не мора светати над једним славним, земљи драгим, именом. Догађаји су као што ћемо видити, а сувише оправдали ове слутње и предохране кнеза српског.

У осталом, и једна друга епизода могла је уверати Милоша о злом расположењу Русије према српској кнежевини. Читалац ће се опоменути, да је хатишериф од 1830 остављо Турцима пограничне градове. Отоманска застава нимала се од сада вити једино над њиховим бедемима, који се сада сматрају као царска својина и штит земље противу туђина. Даље је условљено, да се утврђења која нису постојала пре рата за независност, поруше. Но сад, да ли је Београд — *град?* Ако се одговора да јесте, онда Турци имају права да у њему остану; ако није, онда ваља да иду. Дакле, колико сутра дан по призору који смо у

*) Види „Essai historique sur les révolutions et l, indépendance de la Serbie“ доктора Куниберта, на кога смо се већ више пута до сада позвали.

последњој глави имали прилике да опишемо — призору овако славном за Србе и овако срамном за Турке — побеђена (турска) страна покушавала је, да се на овој (градској) тачци освети служећи се ту и шиканеријом и прекосним полагањем права. „Београд је утврђено место“ — говорили су турски комесари — „Београд је нуждан и за одбрану Дунава; погледајте само на његове шанчеве и палисаде.“ Међу тим, навесно је било да су „утврђења“ Београда била порушена још 1739 год. после рата између Турске и Аустрије. Београдски уговор мира који је учинио крај тој војни, садржавао је то (рушење) и као формални услов. Управо, тек доцније, и за време првог српског устанка, варош је с н а б д е в е н а са околним утврђењима. Та утврђења требало је сад поравнати, а Београд онда није „град“ већ варош која је Србима досуђена, наиме, наравно онај *прави град* или цитаделу која по хатишерифу османским гарнизонима припада. Доиста, ништа јасније није могло бити; па опет она двозначност „утврђења“ („палисада“ и „шанчева“) послужи Турцима за повод да узимају данас ово што су дуге дали. Они су једнако тврдили, да су та „утврђења“ постојала *пре* српског устанка и показивали су пустом на трагове њихове — као да су та утврђења, — баш и да их је било пре 1804 — могла учинити да се зна, шта је *варош* а шта *град* — Београд.

Преговори су трајали доста дуго. Кад год се тицало избегавања сопствених обавеза, турска дипломација умела је увек да нађе по нешто с чим ће ствар да одлаже, предлажући уз то великолепне формуле. На послетку, царградски Диван предложи Милошу, да њихов спор пресуди руски цар Никола. Милош није могао не пристати на такног судију. Што се, пак, турске владе тиче, она је ту водила парницу за коју је напред знала да ће добити; јер је у то време баш петроградски кабинет, — и онако незадовољан што види да Срби сувише срећно и брзо успевају, — обасипао Диван својим љубазностима, с да би га склоније на закључак *балта-лиманског* уговора. Цар, доиста, и пресуди противу Милоша. Би, дакле, решено, да цела варош Београд, под именом „града,“ остане Турцима. Милош је на ову пресуду дошао у такву лутњу да је хтео прибећи оружју. За тренут и сувоб изгледаше неотклоњив. Турци се већ беху повукли у град, топови градски наперени на хришћанске делове вароши, и саме тобџије турске стајаху већ на свом месту са запаљеним фитиљима. Још само један знак кнеза српског, и сва би Србија била на ногама, а Београд узет на јуриш пре него ће Махмуд и имао времена да пошље војску противу бунтовника. Истина, да би то изашло на један страшан рат, и — Милош имаде снаге да се уздржи и одложи победу до дана када ће она бити и сигурнија и јевтинија. Он остави Београд, и врати се у свој Крагујевац.

Ево, дакле, под каквим је знаменьима отпочела друга периода Милошеве владавине. Признат као кнез Срба и проглашен за главу династије хатишерифом Махмудовим, он ипак мора да оставља престоницу у којој тек што се крунисао, а Русија је баш та, која му, пружив руку Турцима, задаје овај удар.

Некако у исто време букнуше и два устанка да му створе нове и особите тегобе. Две области турског царства, *Арбанија и Босна*, дигоше се противу Махмуда. Наследник Селимових реформа, пријатељ јевропских идеја и делат јаничара, био је у очима старих Турака душман Мухамеда: и они су и њега, као год Селима, звали „султан-ђаур.“ Тога дакле, „султан-ђаура“ хтели су оборити Арбанаси и Бошњаци. Али било је, опет, велике разлике између ова два устанка. Глава Арбанаса Мустафа-паша од Скадра био је, пре свега, властољубац који се хтео користити заљуљаним положајем царевине, да се сам ослони; зера је ту њему служила као изговор. На против глава Бошњака, Хусејин-Капетан, јесте убеђени бранилац старих закона, јунак и светац. Исту противност налазимо у спољним околностима. Мустафа се јављао као непријатељ Махмудов још у године 1829, и у часу кад Руси марширају на престоницу царевине. Хусејин-Капетан, опет, диже Босну тек после једренског мира. Отуда и разлика у одлукама Милошевим. Да је Мустафа паша у год. 1829 електрије показао, турско царство било би јако угрожено. Од своје стране, кнез Срба, имајући пред очима интересе Србије, морао се питати: шта ће бити од његове ствари ако арбански паша, успев да обори Махмуда помоћу Руса, добије и главну улогу у преображају царства? Мустафа је живо напаљивао на Милоша да му се придружи и да му помогне бар у новцу — чему се Милош и одазове, одвојивши 200.000 гроша. Али то је била проста тактика с Милошеве стране — као нешто „алу ше требало“ — јер у својој души Милош није желео пропаст Махмудову; а већ смо видели колико су Срби ценили овај једренски мир који учини краја рату 1829 год. ослабив, али не и срушив, турску царевину. Према тоне, кад је Хусејин Капетан на челу Бошњака му, устао противу „султан-ђура“ Милош се није ни мало колебао. Тај „султан-ђур“, кога Турци босански нападају, то је полу-јевропски владар, цар, који пристаје на реформе, и који је поштовао Србима велики део њихове независности. Ствар Махмудова је (са те тачке) и ствар Србије.

Наравно, није наше овде да причамо историју ове бошњачке буне; нама је само стало било да кажемо, да је онако држање Милошево допринело победи Махмудовој, као и да је та победа доцније приписивана Милошу у тешки грех. По нашем мњењу, ништа не може бити неправичније од такве оптужбе. Ако кога ту треба тужити, онда треба оптужити српску историју, и ону вековну поцепаност племена српског: јер, може ли се рећи да је Милош крив што су фанатични борци Хусејиновци, што су упорни браниоци Ислама, потомци српског Душана и Лазара? Страним критичарима лако је, дабоме, декламовати на овај начин: „Истуречени Срби устали противу Махмуда и траже склоништа у Срба Хришћана, а ови (Срби Хришћани) издају их Турцима! Истуречени Срби хоће да сиђу у поље Косово, да освете своје старе, и оборе наследнике Муратове, а Срби Хришћани дају наслона потомцима оних који су уништили војску Лазареву.“ Нема спора, да је таква једна појава, таква збрка интереса, у недрима једног и истог народа, сам лути јад и жалост; али на кога за то пада одговорност ако не на људе који, да би спасли себе и своја добра, превриште вером прадедовском! Нама хвале и побожност, и поштење, и сјајне племенске особине Хусејин-Капетана; али шта то познаже? Ма колико поштована да је достојна привременост њихова вери Мухамедовој, Срби потуреченьци у деветнајестом веку морали су испаштати за надбенчке у четрнајестом. Будимо једном за свагда на чисто с тим: да су у источној Јевропи верозповедна питања нераздвојно везана са националним интересима. Не може се ту рећи: „и Турчин сам и Србин сам: и ходите за то ви, браћо српска, у поноћ“. Нарочито је бесмислен и одвратан овакав говор кад се буна диже да се поврати сила старине *исламу*, оном исламу, који Хришћане дави, и од кога су Срби

отчупали своју независност тек по цену потока своје крви. Познавали, не беше ли главом Хусејин-Капетан и његова браћа, тај који овакав позив на Србе управљаше?— као што ће после бити непријатељи Милошеви који ће све ове контрасте за своје циљи употребити. Међу тим, ако је Хусејин доиста имао да освети своје старе, што пре четири века падоше на пољу Косову, онда, шта му је сметало да дигне и њихову стару заставу хришћанске цивилизације, и да се придружи јуначкој Србији Карађорђа и Милоша? — Очевидно, не може се Милошу замерити што је нашао да му онако улогуваља играти у кризама које се десиле одма у почетку ове нове периоде. И у једној и у другој кризи он је поступио као наметан човек, као човек, коме је једна велика ствар поверена, и који не само да не сме циља из вида губити, већ му мора и одлучно јездити. Дао би Бог, доиста, да се међу лутим превокрима, којима се нађе Србија изложио, не нађу други, од ових праведнији.

(Наставиће се.)

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Solei"-у)

Петроград, 30 јануара 1889.

Две важне новости из иностранства искрсиле су од прошле недеље сву пажњу петроградског друштва, на другу страну. Хоћу да говорим о набору ђенерала Буланжеа у Паризу и о смрти царевића Рудолфа у Мајерлингу. Од ова два важна догађаја, тако различитог значаја, сматра се први као поуздани знак: да је парламентарној владавини у Француској откуцнуо час. Слагао бих кад бих рекао, да се је свет због тога сневиђао. Немоћ француских комора тако је потпуна и очевидна, њихове седнице тако бурне и тако неподношљиве, а промене министарстава које су оне изазивале тако учестане, да нико овде (за разумеће оне, који су пријатељи Француској) неће пожалити, ако ничеше установа, која је са собом донела вилсоновцан и Тонкин, а да не говорим о губитку света утицаја Француске у јевропским стварима. Ако су француски „500 краљева", који сачињавају нашу скупштину, постали непопуларни у Француској, они су давно већ то били у Русији. Доста је кад вам кажем, да нас гласање од 27 јануара није ни разналило ни изненадило.

Међу тим, изазвала је смрт царевића Рудолфа узбуђење са сним друге врсте. Пре свега, овај жалосан чин нико није ни у сну предвидео. Поред осталог, тајанствене околности које му окружавају смрт, оживеле су и ненамерно успомену на преку смрт нашега драгога и великога Скобељева. На послетку, царевић Рудолф уживао је овде изнесену популарност, у колико на такову може да рачуна један члан аустријског царског дома код владе и код народа руског. За њега се држало, да је задахнут идејама широка срца, идејама слободњачким и мирољубивим. Са задовољством се гледало у њега, као на непријатеља Немштине и као на будућег супарника Вилхелма II. од Пруске, на бојним пољима будућности. Једном речју, њега сматраху, да ли с правом или не, као непријатеља тројног савеза, који би се раскинуо, да је он дошао на владу. А шта би један човек могао више да обећава, те да га Руси заволе? Неочекивана смрт његова, предаће круну, млађој лози. Шта ће бити с Аустријом? А шта ли ће бити с нама самима? По овоме што се прича, нови је наследник престола затуднан католик; а ово може завадити Аустрију с Италијом, која јој је тек припремена савезница. Томе на супрот, може произаћи неко зближење Русије, у последу на Пољску и Бугарску. Али, с несталношћу влада, и с револуцијом, чији се потмули гласови спутде у Европи могу разабрати, зар се може с разлогом истаћи каква претпоставка? Како да предвидимо оно што ће се случити сутра? Довољно је, мислим, ако кажем, да је с тугом примљена вест, о смрти овог царевића филозофа, у целој Русији.

Полузванични листови, доносећи податке о догађају, не пропуштају да изнесу сву хвалу, и узвишеним изразима царевића Рудолфа, његовом поштовању човечанства, његовој љубави за науке и вештине. Сви се утркују у исказима саучешћа према несрећнога оца, који је доживео толико горких искустава са својим народима, и толико жалости у своме дому. „Мисли се сустиче" вели орган г. Гирса, „око цара, око оца и његове туге за губитком овакога сина. Реч су немоћне у борби с оваком тугом. У Русији, где је хришћанско осећање тако снажно, свак уноша да у њему нађа и тражити лека у оваким приликама. Познате су сваком везе пријатељства између Њ. В. Цара аустријског и наше владалачке породице. Сви се ми здружујемо нама у оплакивању једног који је само прерано отргнут од недара својих".

У ствари, изрази званичног жалења нису били мање штедри. Царски се дом увео у црно за две недеље. Пуковник Рајнов, командант кијевског пука, који је носио име несрећног царевића, добио је налог да отпутује у Беч и да буде при погребу. У Петрограду, похитали су сви чланови дипломатског тела, чим су добили вест о смрти, да изјаве своје сажаљење у аустријском посланству, а и би приређен свечан помен за душу овога, који беше царевић Рудолф. Додајмо још на брзу руку, да је према заповести царевој престао свијезни пук да носи име царевићево, и да ће се од сада звати само 34. пук. Ова пређела изгледа да нам открива неко неповерење, које се има према будућем наследнику хабсбуршке круне.

Иначе, може се тврдити, да се наши односи неће променити много докле је год жив цар Фрањо Јосиф. Аустријски је двор претрпео за ових тридесет година толико пораза да се неће олако упустити да произведе какав европски напаст. Може се прорећи, да ће се и питање о Новоме Пазару, које се прелама преко свје јевропске новине, спрштити пријатељским споразумом. Али, шта ће се збити по смрти цара Фрање Јосифа? Нико не зна. Међу тим у очима народа руског, изгледа као сигурно, да ће у споје време, драма у Мајерлингу имати за последицу прај јевропском миру, који је тако и тако на разне начине поколебан.

Аустрија, међу тим, неће поћи на Солун, а да Русија себи што год не сачува на Истоку. Александар III. дала ваља, по савету Гирсовом, данао је напустио писао да господари на Балкану.

Он неће покушавати, као цар Никола да натури јужним Словенима своју вољу, нити као Александар II., да вади свој мач за њихово ослобођење. Он ће гледати да на балканске земље примени, стару и мудру политику равнотеже између сила. Све докле Аустрија и Енглеска остане Исток на миру, Русија ће бити неутрална. Али, ако утицај немачки или католички узме маха, влади руској не треба ништа више, но да да знак православни Словени устају на оружје.

У Бугарској, исто као и у Србији, има руска партија и православна, која држи у шкрипцу кнеза Кобурга и његову владу. По што је Русија на политичком пољу претрпела пораз, неожа је расположена да пожње који успех на нерозаконском попришту.

Званични лист Гирсов, не устеже се да очита молитву кнезу Кобургу, да га прекори и да му поприпрети.

„Мимо претпостављања једне стране вере, које чини вишу, има и других поступака, који су упредили идеал део становника ове несрећне земље. Сваки нам дан доноси у тој правцу, најжалоснije новости, које показују да је православна црква оскрњена у њеним најсветијим догмама. Нека сваки зна: у земљи верној православљу вера се претапа у идеју о народности и отачаству. Дрнути руку на ту светињу, значи дирнути народ у живаз, а нико то до сад није учинио без казне. Даље, црква не може у овој борби ништа изгубити. Нападаји на њу морају се обрнути против угњетача. Таква несрећна политика носи у себи клицу пропасти.

Ја сам већ рекао једном да интереси цркавни надмашују све остале у очима руске владе од неколико година; али се барем претапају с питањима о народности. Орган Гирсов понавља данас то изреком, а догађаји тоже потпуно одговарају. Пропаганда православља, но што је много дејствовала противу лутеранства у балтичким покрајинама, окомила се сада по најжешће против католика у Пољској. Можда се ја и варам, али ми се чини да ће католицизам скупо платити у Пољској сваки успех који ће постигао у Бугарској. Већ се говори полузванично, да ће требало свечано прославити педесетогодишњицу повраћаја у православље литавских унијата. Овај знаменити догађај повратио је руској цркви милијун и по селака пољских. Заслуга се за ово прекрштење приписује у главноме митрополиту виленском Симашку. Али је сигурно да је полиција цара Николе нашла мођућих средстава за уверење, но што је имала речитост владичина. Данас, над је Пољска побеђена, утучена, заборављена, потпуно онеспособљена да се икада подигне као слободна држава, отпор ће католицизма бити слабији, и успеси руског свештенства лакши.

Кроз који месец празноваће се друга свечаност и жиће насилна и поучајнија. Идућег 26 Септембра биће сто година, од како су Руси заузели Одесу. Ова велика и сјајна варош бејаше тада још незнатно селаште разтркано око града Калиброса. Цело становништво заједно с, турском посадом, није имало више од две хиљаде душа. После две године, јашким уговором би уступљена Одеса Русији (1791)

Од тога дана полази њено напредовање које се може мерити с напретком великих варошн америчких. Благодарећи трошци Француза у прогнанству, војводи од Ришелија адмиралу Рибасу и грофу Ланжерону, Одеса се преобрази за неколико година. Године 1804 имађаше већ 10.000 становника, 1829 имађаше 50.000 Од то доба није се заустављала у растењу. Године 1850 достигла је 90.000, 1870 бројала је 162.000 а лане је претурила 300.000 Прошле године увећао се источни Марсељ са 12.000 људи, а број кућа достигао је 11-ту хиљаду. Као трговишна варош Одеса је брже напредовала и од самог Петрограда. Руски економиши се сагласавају у прорицају њене најсјавније судбине, и мисле да ће за један век моћи такмичити се и с Цариградом.

За одбрану овако напредне вароши, било је нужно да се створи флота, која ће се разместити између Севастопоља и Николајева. Та флота постоји данас у стварн. само је остало довршити њено наоружање. Што је сад тек постигнуто новим дивовским топовима. Брод „Синопа“ добио је нарочито два голема топа, који теже сваки по 60 000 килогр. без прибора. Ова убојна чудовишта имају за задатак да пабацују на 21 километар дањине ђулад од 600 килогр. а с брзином од 3.000 метара. Довољна су само два човека да рукују хидрауличким машинама, које ове топове чисте и пуне. Тврди се да су намаи адмирали тако задовољни успехом ових топова, да је наређено да се таквима слабду и све нове оклопнице, које се сада граде у Петрограду.

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ ИСТОКА!

(Из бележница једног Пожаревљанина)

III.

Пут на далеки север

— Берингов пролив — Домовина вечне зиме и северне светлости — Пловидба кроз густе магле, санте и ледене брегове — Опасности на оваком путу — Сећања у Петропавловск, Шантарска острва и Чухотска предгорја. — Срећно довршење до *Срчаног Камена* и ушћа ледене реке Анадира. — Повратак.

На дан 10-ог Јуна 1886 год. дигла је котву на пред Владивостока велика корвета руска *„Џигит.“* и, под командом заповедника тихо-океанске убојне ескадре, чувеног под-адмирала *Корнилова*, предузела тешки и опасни пут — на далеки север. Задатак је ове експедиције био, да у испитачкој цељи допре до крајње тачке Берингова пролива, до Срчаног Камена, додирујући уз пут сва места од значаја, као: Петропавловск, (Камчатку,) отоке Шантарске и предгорја Чухотска. Судбина је хтела да се на тој лађи нађе и један наш Пожаревљанин — писац ових редова — коме пека је слободно да исприча шта је тамо видео и — *забележио*!

И доиста, не само суве обале него и *воде* овог краја света вечно су студене и ледене, јер их није кадро да згреје ни најтоплије јуженo и јужно сунце Владивостока. То је права домовина белога медведа, скупих веверица и још скупљих самурова! То је завичај оних полудивљих *чухотских* племена, суеверних поклоника идола, који не лове само дивље звероне, него и — *живе ш њима!*

Ми ћемо о овим синовима ледиога севера даље, и особено, прозборити. За сад ћемо само толико рећи: да су они ти живи примерци који нас, више но икоји други, задивљују чудесном издржљивошћу људске природе и организма — јер, доиста, они бораве не на земљи већ на стени леденој — изгубљени у поларним маглама и снежним вејавицама њеним. Једино, управо, што душу ових бедних представника човечанства, може да осветли и огреје, то су, зар они чаробни зраци *северне светлости*! који им се у место сунца рађају.

Али да причамо редом. . .

Корвета *„Џигит“*, као што рекосмо, кренула се из Владивостока 10-ог Јуна '86. То је већ лето, у велико, у Владивостоку; и Јуни је, заједно са Јулијем, још најбоље време за путовање на далеки север. Август је већ лађан и непогодан. Али, и ако су ово најбољи и најтоплији месеци у северну календару, опет је наша лађа, после кратког пловења у правцу севера, ударила на густе магле и тешке санте. На да су ове магле бар краткога века, него сакривају сунце по читавих 15 па и 20 дана узастопце, и гоне мрнара да свакога часа застаје,

дубину проба, и — више пипа и мили него ли броди ил' плови. Горе, теже, и од густе магле јесу ледене санте које сваки час о брод ударају, и — најкуражнија срца потресају! Срећа је, управо, кад се не нађе и на какав ледени брег довољне брзине, јер је у таквом судару судба и најјаче лађе запечаћена. Путовање и по релативно, тихим водама морским, и по благим климама земног шара, скопчано је са тешкоћама и непријатностима, али је залазак у ове углове вечите зиме предузеће окружено и напредним тегобама и опасностима. Нити се те тегобе и опасности огледају само у маглама кроз које се лута, и леденим масама кроз које се брод пробија. Оне леже и у погрешкама у које лако падају и најискуснији мрнари, и у умору коме подлеже најчвршћа послуга бродарска. Слободно се може рећи, да су за сво време оваког једног пута, и највиши адмирал и најнижи матрос: прави мученици. Официри, нарочито, пагинбоше на вечитим и честим сменама својим, на крову лађе, где их бије свака непогода, а где се тражи толико издржљивости и присебности. Али нисмо ни много срећнији ми што се по топлим кабинама кријемо. Има нас и таквих на које су страхоте овог пута и *религиозно* подејствовале! Тако видећете многог бањушку где је узео какав црквени молитвеник, и, читајући га побожно, тражи наслона души својој. А, кад каква добра санта спола удари и задрма лађу из темеља, он се почне крстити, као да је у Исаковој цркви у Петрограду! Други ће опет наћи писма која је од рођака или пријатеља у Владивостоку подобијао; и, ма да их је донде, ваљда, двадесет пута прочитао, сада опет тражи да види шта му пишу? Трећи ће повадити на торбе фотографије своје жене и деце и над њима — уздисати! Ну најинтереснији од свију путника јесу ипак они које је морска болест савладала. Ови људи постају тада прави ликови уображења, киселости и клонулости. Тако, на пример, сиђе ли когод с крова да се нашали речма: „хеј да видите колика је санта пред нама*! нађи ће се болесник који ће му одговорити: „каква санта — *ледено острво иде* на нас*! Груне ли, доиста, каква ледина у брод — на болнима се то по најпре и највише позна. А немојте мислити да су то иначе какви слаби људи. Има ту и ветерана из битака — војника највршег калибра. Не! то је чудно дејство морске болести, која је чак и *нарав* њихову изменила. Доктори, нарочито, много трпе од ове промене. Тако, на прилику, ако болнима — по што-што дође да их обиђе — доктор не прописе *„водку“* или оно што, при поремећеном желудцу, зажеле, њега прате и клетве и псовке. А, кад доктора из вида нагубе, онда ће кисело расположење сваког оболелог и свом другу да досађује.

«Доби ли ти „водке“ — бањушко*!

«Нисам — проклет да је доктор*.

«А што?

«Што ћу да крепам без ње*.

«Па неће те погреб много коштати — *за ноге па у море*“!

То теби нека да бог*.

«А што? зар је мало таквих Господар прежалио за *Бугаре*“!...

И тако даље.... Дакле, које у шали, које у болу и плачу, страху и уздаху, прођоше нам од Владивостока *осамнаест* дана! Јест, тек 28-ог Јуна ујутром указа се кроз маглу обала *Камчатке*.... *Петропавловск*. — викнуше матроси и дотрчаше да јаве путницима у кабини. Све живо, и здраво и болесно, скочи и на кров истрча. Чудна игра природе! која и тајну морске болести лечи! Поглед на парче суве земље, на нешто за шта се можеш руком да ухватиш, и на шта можеш ногом да станеш, тај један поглед моћнији је од најјачег рецепта лекарског! Као руком однесена, морска болест пролази, и људи, чије нас је бледило до пре неколико минута само плашило, сад су од једном здрави и читави — и крепки и весели.....

Петропавловск је пристан руског полуотока Камчатке. Он је тако мален и јадно место да не заслужује име ни једне варошице, а камо ли какве „вароши“. У истини, то је једно морско село од 80 кућа и стотину салаша, у којима живе свега 400 душа, расејано свуде по околним шумама. При свој маленкости места и броја становништва, Петропавловск има и школу (основну) и цркву, има „власт“, потребна надлештва и одговарајуће особље чиновничко. Он није ни без трговине, али о томе на другом месту. Овде ћемо само о Петропавловском споменути још: да је он славан и као поприште борбе коју Русија води са јевропским Западом око светског господарства. Године 1854-и 1855, у току великога рата кримског, потекла је крв и на овом крају далеког севера. Удружени Инглези и Французи беху тада загрозили овој посебини руској са неких шест убојних лађа, коју је бранила једна мала чета војника, наслоњена на свега једну батерију. Непријатељ је неколико пута покушавао да изађе на обалу и заузме Петропавловск; али је тако вешто и храбро дочекиван, да је најзад морао одступити и Камчатку Русима оставити. Ова сјајна одбрана једне шаке људи нашла је и достојног признања код руске владе јер су на једној коси око Петропавловска, и на месту где су шанчеви и батерије стајали, подигнуте о државном трошку два лепа *мраморна* споменика у борби палима....

„*Дигит*“ је стао у Петропавловск само за то, да узме угља и провијанта; а, чим је себе снабдео са потребном количином и једног и другог — пут је настављен у правцу севера и, тако званих, *Шантарских острва*.... Управо, и тек после неких *двана-ест* дана грувања кроз лед, и залажења у све ладније зоне, допрло се до крајње станице *Берин-*

зова пролива — до интересног *Срчаног Камена*! на ушћу студене реке Анадира. Ту смо сви изишли на брег, и размишљали се по околним селима Чухотским — неки да се прођу и ноге на тврдој земљи опробају, а други богме и да назаре, да купе што, или да трампе свој дуван за самуре, видре, веверице и другу лепу дивљач! Три дана бављења под овим новим небом северним било нам је доста. *„Цигит"* је своју испитачку и извидничку улогу на овом крају света извршио, и већ 14 јула под-адмирал Корнилов наредио је да се иде натраг. — Рачун је овај у толико био тачнији у колико је с календаром сигурнији био. Август је, као што рекосмо, месец и сувише неповољан и опасан за пловидбу по овим водама. Тешко оном кога он заледи! Дакле, немојте се чудити ако је „Цигит" и грабио назад — тако да се на дан 20 тога месеца (Августа) већ нашао у заливу «Златнога Рога» и весело бацио котву испред горда Владивостока!

Сибирјак.

Подлистак

ГРАЦИЈАНА.

(Наставак)

Чегртање воденице се, мало по мало, стиша. Грацијана не пословаше више. Њена мати, стара Кадишка — побожна жена — коју је Оргвичелски попа своме стаду увек као пример наводио, разболи се од туге.

Али то не скреше Грацијану са њеног пута. Сујеверни сељаци који су на девојци толику промену видели, говорили су да је у њу пекакав бес ушао; а једна милосрдна сусетка јој тога ради даде отштати код попа молитву. Али зао дух не хтеде да оде, ни после молитве. Једне вечери, међу тим, Грацијана дође њеној веома весела и нежна. Она јави мајци да ће један њезин младић доћи да ју проси. Срећна мајка и не питајући ко је, благослови Бога, и загрли своју кћер опоравши ју сузама.

* * *

— „То је дакле због тога било": — узвикну она са узбуђеношћу старих матера, — „и нека је од Бога срећно."

* * *

У Оргвичелу спремало се за дочек Путуникових родитеља, који беху обећали да ће сутра дан доћи.

Ово се збиваше у јесен. Језеро под млином, увећано њуском који је недавно падао, пређаше да обори зграду, и већ је у два пут, услед излива Гава, нарастао поток који довођаше воду, и срушио један цео зид слабе куће.

Путуник са својим родитељима пресе после подне. Кипа пљушташе као из кабла. Грацијана оде по њих са својим чамцем, који не беше већи од једног чунића, и коме вода долажаше до саме ивице, под теретом од три особе.

Валда би се и четворо могли у њега укрцати, али не без опасности.

По што обичаи друм беше водом поплављен, Грацијана на предострожности заобиђе

А над сви пет лица беху скупљена, почеше о удадби говорити и о условима се препирати.

Баба Кадиш, врло слаба, мораде у кревету остати. Њено тешко дисање беше доказ у каквој је јакој грозници.

На један пут се зачу, у сред разговора, нека страховита тутњава у млинском воду.

Као да греде пуцају.!

Сви се дигоше, успаничени и са накострешеном косом . .

Вода!

У исто доба одјекнуше пет узвика.

Кров са ужасном лармом сударених цигаља, растворе се као на две поле расцепљен.

Грацијана скочи к чамцу.

— Одите, одите, викну она промуклим гласом,

Сви дотрчаше.

— Брже!. . .

Још једна ломљава! И пола куће се сруши, притиснувши воду која појури десет метара у вис.

Престрављени, бледи, Путуникови родитељи ућуше први у чамац.

— Хајде! још неко! викну Грацијана што игда може.

Путуник се беше заплео међ греде, и стајаше на оном делу млина који још беше читав. Још неколико тренутака па ће та вода заједно с млином однети. Његови родитељи стајаху скаменељени, нити смејући нити могући да му у помоћ притеку. У тај пар ће Грацијана, са опасношћу живота прискочити Путунику.

„Та оди — док ниси погинуо" викну му она громко, и однесе га више но што га доведе до чамца. За тим узе весло у руке, и веслајући најжавље, изведе на обалу Гава и Путуника и његове родитеље — све — своју рођену мајку једино изузев.

А како то?

У хитњи да спасе Путуника, да му се одужи за спас на ватре свето-Јованске — она је заборавила да јој болна и немоћна мајка под угрожењим млином оста.

Грацијана се те дужности своје сетила тек по што је Путунике здраве и читаве панела. Кад је с чамцем полетила назад — већ је доцкан било. Млин се срушио и мајка у таласима Гава гроб нашла.

* * *

На погребу своје матере, чија се лешина тек после осам дана нађе, Грацијана плакаше горко. Она не хтеде више Путуника да види; она не сиђе више ни куда жива да се покаже.

Не да се љубав њена према свето-јованском избавитељу угасила него се грижа савести у кћери пробудила.

Али једне вечери, видевши своја заручника из далека, оде му јецајући на сусрет.

— Ти знаш да сам ја моју мајку због тебе изгубила. —

— Због мене нисам ти могла тако што хтети; а што се сама несрећа десила — њена је такна божија воља била.

Нежој, тако, Грацијано — него буди моја жена као што сам ја моја заручница.

Ове речи подејствоваше силно на Грацијану. Она из њих наведе да ју Путуник цени, поштује, колико год ју љуби

Она му даде поново тврду реч да ће за њега поћи, чим у селу уобичајено време од смрти родитеља прође.

(Свршиће се)

ИЗЛОЖБА СРПСКИХ ПРОИЗВОДА
намењених за париску светску изложбу

Одбор за париску изложбу прикупио је многе разноврсне предмете по свима крајима наше народне привреде, па је од прикљених предмета одабрао оне, који ће се за париску изложбу послати.

Ови предмети изложени су у згради Народне Скупштине.

Па, како је ово ретка и сасвим удесна прилика, да се на окупу виде одабрани предмети из свију грана наше народне производње, као и уметничке и просветне струке, то је одбор у споразуму са г. министром Народне Привреде решио, да се ови предмети, намењени за париску изложбу, изложе јавноме разгледу.

Према овоме, одбор за париску изложбу јавља поштованој публици, да је за пет дана, почев од *десетогстог па до шестнајестог овог месеца закључно*, *свакоме дозвољен бесплатан приступ* у просторије скупштинске зграде рада разгледања изложених предмета и то од 9 до 12 часова пре и од 2 до 5 часова после подне.

Бр. 1153. 10 Фебруара 1889 г.
у Београду.

Председник одбора за париску изложбу
Министар на расположењу
Јеврем П. Гудовић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашла из штампе књига,

КАРАКТЕР

по

САМУИЛУ СМАЈЛСУ

Цена 2 динара.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8. ФЕБРУАРА 1889 ГОД.

	Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница			20,000 000	—		
Акције	20,000.000	—				
Привремене акције			10,000 000	—		
Акционари	7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату	137.850				+ 3.400	—
„ „ „ „ сребру (*приврем. столне* 2,149.750)	10,946.630				— 69.010	—
					— 74.340	—
Благајна у звечећем новцу у злату	2,930.087	42			— 229.215	19
„ „ „ „ „ сребру	4,057.348	61	7,404.237	06	+ 9 030	85
Стране вредности и салда страних кореспонд.	416.801	03			+ 2.945	24
Меница у злату	975.070	15			+ 196·399	85
„ „ сребру	2,781.026	54	3,756 096	69	+ 53.777	06
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,492.491				+ 2.748	—
„ „ „ „ „ сребру	824.981		3.317.400		— 43.250	—
Текућу рачуни у домаћим новчан. заводима			1.281.044	66	— 23.580	25
Менице за наплату			4.546	57	+ 2.496	49
Каушије			148.480	—		
Полагачи каушија						
Остава простог			80·600	—	148.480	—
Остављачи простих остава					80.600	—
Остава по текућим рачунима			1,789.838	—	1,789.838	—
Остављачи по текућим рачунима					58.721	82
Резервни фонд					172.125	—
Вредности резервног фонда			22.079	62		
Положене акције српске Народне Банке			172 125	—		
Полагачи акција „ „ „						
Разни рачуни			55·898	88		
Обавезе по текућим рачунима					48.601	66
	45,532·596	48	45,532.596	48		

ВАЛЕВИЋИ ОПШТИНА БЕОГРАДСКА — ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ — Уредник И. С. Јовановић.

БРОЈ 8 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 19. ФЕБРУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ТЕКАЋИТ НА ТАБАК
Цена са Србију:
ЗА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ЗА ГОДИНУ . . . . 8 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин., пара од врсте. Претплату ваља слати уредништву на обичаван суд и све кореспонденције на уредништ
РУКОПИСИ НЕ ЋЕ ЋЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нељаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕФЕРАТ

сталног техничког одбора за извршење водовода Београдског.

о

УГОВОРУ ЗА ИЗРАДУ ПРОЈЕКТА

за тај водовод.

На своме напредном састанку, од 3-ег Новембра 1888 год. одбор општински донео је одлуку, по којој има: израда пројекта за варошки водовод да се повери г. Оскару Смрекеру, инжињеру из Мањежа, и г. Председник општине да с њиме одмах ступи у преговоре, односно награде, те да погодбу која би се постигла поднесе одбору општинском на претходно одобрење.

Кад је г. Смрекеру овакова одлука, одбора општинског саопштена, он је својим писмом од 7./19. Децембра прошле године, поднео нацрт уговора за израду пројекта. Међу тим, сем сами израде пројекта обухватио је г. Смрекер у својем нацрту још и руковођење пословима при грађењу и надзор при овоме, а у своме спроводном писму нели о томе следеће:

„Даље узео сам себи слободу, да поменутим нацртом уговора обухватим и ту евентуалност, да се мени повери руковођење пословима при грађењу. Ово сам сматрао да морам да учиним, да би себи осигурао сарадњу при извршењу мојега пројекта. Јер, ако се општина варошп Београда реши, да се послужи јавним стечајем за извршење водовода, што је свакојако могућно: онда би мени била одузета свака могућност да при грађењу суделујем, но што до сада начелно писам учествовао при јавним конкурсима. За такав случај прямо бих се, дакле, да у име општине варошп Београда руководим пословима при грађењу."

Ову понуду г. Смрекерову упутио је г. Председник општине техничком одбору, с тиме, да ју овај претресе, те да уједно према својем нахођењу ступи у преговоре са г. Смрекером, па, када дође до споразума да му цео предмет прати са нарочитим рефератом и формулисаним предлогом, који ће он онда изнети одбору општинском на решење.

Технички одбор проучавао је поменуту понуду г. Смрекерову у шест пуних састанака. Резултат тога проучавања следећи је.

1: Нацрт уговора, који је г. Смрекер поднео, израђен је на брзу руку и није довољно прецизан, те се с тога има нарадити прецизније и детаљније нацрт уговора.

2: Награда за израду пројекта, а за суму колико ће и наш водовод од прилике коштати, према немачким нормама износи на 1, 1%: и то 0,8% за генералну а 0,8% за детаљни пројекат:. Према томе технички одбор налази да није претерана сума од 15.000 динара, коју г. Смрекер тражи за израду укупног пројекта.

Међу тим односно питања, које је г. Смрекер овом приликом покренуо, да се њему уједно и истим уговором преда и руковођење грађењем и надзор при овоме, технички одбор у начелу је сасвим сагласан са таквим поступком и налази: да би то са многих разлога било корисно за општину. Најглавнији разлози за то следећи су:

1. Ако општина варошп Београда повери руковођење грађењем г. Смрекеру, ова ће бити сигурна, да ће при грађењу водовода њени интереси бити заступљени као што ваља, и да ће посао бити на најкорисније начини диспонован и извршен. Као јемство за то служи искуство и призната способност г. Смрекера у овакавим пословима. Општина ће у томе имати толико веће сигурности, што г. Смрекер сам тражи, да сам посао прими у споразуму и под надзором техничког одбора, нити хоће да има решавајућег гласа у чисто материјалним и новчаним питањима.

2; Надзор при грађењу водовода општина не би била у стању да њиме сп својим сталним персоналом. Она би морала и свој персонал и увећати и опет узети капиор у овом послу искусног страног инжињера, који би грађењем руководио и надзор вршио, на било да сама гради водовод, или да га каквом предузимачу у израду преда. Трошак, дакле, који је са тим скопчан, не би општина ни у којем случају уштедила, нити се опет сме рачунати као изгубљена она сума, која се утрошп на добар надзор.

3; Ако општина повери надзор г. Смрекеру, уштедиће трошак за напанљање неспособне наших инжињера на страну у пракси; јер би они могли и код куће имати добру школу под управом в. Смрекера, могли би се добро употребити при самом грађењу, а сем тога г, Смрекер се обавезује: да их у томе времену толико увежба и упозна са послом, како ће доцнпје моћи са коршћу да се употребе у општинској служби за одржавање водовода и његову експлоатацију.

4; Ако општина има сигурно лице за руковођење грађењем и надзор при истоме, може она слободно да приступи извршењу водовода у сопственој режији. Грађени пак водовод у режији, показује нам већ и поврпан рачун, да ће нас водовод на 10—15% јефтиније стати, но када би га предали у израду једном предузимачу. Сем тога, грађени водовод у режији, општини остају потпуно слободне руке, да мења диспозицију у самоме току грађења, смањујући или увећавајући обим радова према стварној потреби, у колико се ова не би могла унапред предвидети.

5: Ако се водовод гради преко једног предузимача, морање општина, пошто се доврши и прими пројекат, на основу истога да расппше јавни стечај са 'роком од најмање три месеца дана. Сем тога, за оцену понуда, склапање уговора са предузимачем, и друге такве послове, треба такође времена. Сво то време уштедиш би се, ако општина реши да руководење грађењем повери способном лицу, као што је г. Смрекер, и посао да изврши у сопственој режији. Међу тим

таквом уштедом времена било би постигнуто то, да би се и само грађење могло на сигурно још ове године отпочети, као што је то општа жеља.

Такво је мишљење техничког одбора што се тиче начелне стране тога питања.

Што се пак тиче награде г. Сирекерове за руковођење грађењем и надзор при истоме, тражио је он: 4% од суме коштања за свој лични труд; путни трошак за себе над од послом у Београд доће; путни трошак до Београда и натраг, и месечну плату од 750. динара за својег најчешћег заменика и пуномоћника: и, напад, ослобођење од порезе и других оваквих плаћања на личност своју и свога заменика.

Кад се уме да ће наш водовод од прилике стати $1^1/_2$ милиона динара, онда према реченоме излази, да би општину београдску израда пројекта и руковођење грађењем стало на $7^1/_2\%$ од укупне суме коштања.

Технички одбор учинио је по овој ствари следеће примедбе:

1; Кад се једним уговором даје и израда пројекта и руковођење грађењем, онда није целисходно ни награда да се одвоји као што је то г. Сирекер учинио.

2; Награду ваља двојако срачунати: За случај да општина гради водовод преко предузимача, и за случај да га у сопственој режији извршује. Ово је потребно с тога, што је у последњем случају потребно више труда и рада за руковођење грађењем, те се и према немачким нормама награда за оба случаја различује за $^1/_2-^1/_4\%$ укупне суме.

3; Са обзиром на грађевинске и друге тешкоће под нас, као што су недостатак поузданих и у овакним пословима извеџбаних радника, надзорника и инжењера, и друго — биће и труд г. Сирекеров већи но што би то био случај н. пр. у Немачкој. Према томе може се у начелу усвојити и дозволити мало већи %, но што се рачуна по немачким нормама. С тога, у место 4%, за рад преко предузимача и 4, 8% за рад у режији, као што према немачким прописима излази за укупну суму од $1^1/_2$ милион динара, технички одбор налаже је, да се г. Сирекеру може дати нешто већи %, но да је одвећ велики процентат од $7^1/_2$ као што он тражи.

4; По што сада још не може тачно да се одреди укупна сума коштања водовода, та треба постанити изнесену таблицу за срачунавање хонорара. Таблица та треба тако да је удешена, да са малом сумом коштања процентат за награду расте, као што се то тако и по немачким нормама рачуна. Међу тим, да би осигурали што већу економију, како при диспонирању водовода, тако и при самоме грађењу, нашу таблицу ваља тако удесити, да процентат за хонорар јаче расте но што је тамо.

5; Са обзиром на разграната радњу г. Сирекерову, право је да му се дозволи, да има у Београду својег заменика. Међу тим, општина мора себи да задржи право, да цени способност истога, те да га прими или не прими, а већ плата за истога не би могла никако општини пасти на терет, но би га сам г. Сирекер имао плаћати, као год што општина нема никаква разлога ни самом г. Сирекеру да плаћа пут, кад послом у Београд долази.

6, Технички је одбор у начелу противан, да општина варошн Београда за г. Сирепера и његовог заменика плаћа порезу, прирезе и др. или да тражи да се исти од таквих плаћања ослободе.

Ове су примедбе г. Сирекеру саопштене, и предложен му је нов нацрт уговора, који је на основу истих израђен и много детаљније и прецизније написан. Уједно изјављено му је, да технички одбор само онакав нацрт уговора може општини Београдској предложити и препоручити да га усвоји, а да готово се њима нацртом не може да учини.

Г. Сирекер одговорио је, да сажаљева, што не може наш нацрт уговора да усвоји, па, по што сматра, да и даље мора да остане при својим приобштим захтевима, молио је, да се цела ствар одложи до његовог првог доласка у Београд, којом ће приликом он о истој лично дискутовати са г. Председником општине и са техничким одбором.

Према оваквом стању ствари, а по што технички одбор са једне стране, није могао да усвоји разлоге г. Сирекерове, о оправданости његових захтева, као у своме умесне, а са друге стране, покренут жељом да се ствар не отежава и да се бар са израдом пројекта не одуговлачи — одлучио је се, да г. Сирекеру предложи, да поново односи питање о руковођењу грађењем и надзору при истоме, од питања о самој изради пројекта.

Позода за то нашао је технички одбор у једној ранијој писменој понуди г. Сирекеровој, у писму његовом од 19. Септембра/1. Октомбра: прошле године, где само тражи да му се повери израда пројекта за водовод, а за награду од 15.000. динара.

Према томе нацрт уговора, који је технички одбор направио, преписан је у толико, што је у њему изостављено све што се односи чисто на израду пројекта.

Овакав нацрт уговора предложен је г. Сирекеру, с тиме, да се питање о надзору при грађењу остави за доцније, док, услед усмених и писмених преговора стварр у толико сазре, да се евентуално може и склапању уговора приступити.

Г. Сирекер и у оваквом нацрту уговора тражио је, да се учини неколико ситнијих измена, на је у својем писму од 24. Јануара (5-ог Фебруара) ове године изјавио, да пристаје на такав уговор, ако одбор општински донесе уједно одлуку, да у начелу пристаје да њему повери и онај други посао т. ј. руковођење грађењем и надзор при истоме.

По што је технички одбор прогчно имене које г. Сирекер у поднешеном му уговору тражи, и по што их је као умесне признао, израђен је нацрт-уговора (на српском и немачком језику), који се овде прилаже, а који се има сматрати као крајњи резултат дюмесечног споразумевања.

Технички је одбор мишљења, да уговор са г. Сирекером за израду пројекта ваља одмах закључити, како би он могао већ и изради истога приступити, те да општина Београдска што пре дође до траженог пројекта.

Што се пак тиче уговора за надзор при грађењу, ои није тако хитан, те се могу преговори са г. Сирекером на тешње продужити, а технички се одбор нада, да ће се и у томе доћи до споразума, по што је г. Сирекер већ у својем последњем писму изјавио да попушта за $^1/_2\%$.

Општина Београдска, при склапању овога другог уговора, нора такође да тежи, да дође до што праведнијих и повољнијих услова, но, са обзиром на то што, повераваљући г. Сирекеру руковођење грађењем и надзор при истоме, има могућности да уштеди 10—15% од укупне суме за грађење водовода, било,би сасвим оправдано и доношно, да и општина од своје стране пође г. Сирекеру на сусрет, те да и он од својих захтева у неколико попусти, ако то буде нужно.

Према томе технички одбор налази, да може одбор општинском да предложи да донесе одлуку следеће садржине:

„Нацрт уговора, за израду пројекта за будући велики водовод варошки, који је технички одбор на основу својег споразума са г. Сирекером подпео, усваја се и г. Председник општине вароши Београда овлашћује се да тај уговор у име исте општине потпише.

Уједно, у начелу усваја се предлог техничког одбора, да се г. Сирекеру повери руковођење послова при самоме грађењу водовода и надзор при истоме, а под главним над-

зором техничког одбора и у споразуму са овим. Председник општине овлашћује се, да у друштву са техничким одбором наставн преговоре са г. Смрекером односно склапања уговора по томе предмету, као и да тај уговор може састанити, у границама г. Смрекерових захтева и примедаба техничког одбора, а под што повољнијим условима за општину Београдску. Тако састављен уговор има се затим поднети одбору општинском на одобрење.

12-ог Фебруара 1889 год.
у Београду.

Сталног техничког
одбора за извршење
водовода Београдског.

Председник: М. Јосимовић, св. р. проф. Вел. Школе
Деловођа: Н. И. Стаменковић св. р. „ „ „
Члан: Коста Д. Главинић св. р. „ „ „
„ Светозар Зорић св. р. инж. мин. грађевина
„ Л. Пачу св. р. шеф. општ. лекарн.
„ Др. Марко Леко св. р. државни хемичар
„ А. Алексић св. р. цивилни инжинер.

НАЦРТ УГОВОРА

Између општ. варошн Београда, са једне стране, и господина Оскара Смрекера инжињера из Мањаџма, са друге стране, закључен је следећи уговор.

§. 1.

Општина варошн Београда да даде у израду детаљни пројекат за варошки водовод, а г. О. Смрекер прима се израде тог пројекта.

§. 2.

На основу резултата предузетих истраживања, Општина варошн Београда прописаће детаљан програм за израду пројекта.

Тај ће се програм саопштити г. О. Смрекеру чим буде утврђен, а он је дужан истога придржавати се.

Отступање од тога програма предпће само услед писменог пристанка Општине варошн Београда.

§. 3.

Општина варошн Београда, за свој будући водовод варошки узима у обзир становништво од 80.000 душа и просечну дневну потрошњу од 100 литара воде с главе на главу. Дакле, водовод има се пројектовати са обзиром на укупну дневну потрошњу од 8.000м³ у просеку. Међу тим, пројект се има тако удесити, како ће се водовод извршити у први мах за просечну дневну потрошњу од 200м³, па да се доцније може поступно, проширењем појединих постројења, та количина лако увећати, за исто толико, и све до горе поменутих граница.

§. 4.

Машинска постројења морају бити таквa, да просечну дневну потрошњу воде свлађују при нормалном броју обртаја и при раду од 20. сати, а максималну количину воде да могу да дају при увећаном броју обртаја и при дневном раду од 22 сата. Максимална потрошња рачуна се при томе за 50% већа од просечне.

§. 5.

Резервоар се има тако саградити, да кота дна не буде ниња од 135, 00 метара изнад јадранског мора. Садржина мора да му је за први мах 1500м³, и то у две коморе по 750м³ а доцније треба да се може евентуално увећавати са по једном таквом комором.

§. 6.

Потпуни детаљни пројекат обухватиће следеће радове:

a., Све практичке радове односно опште диспозиције водовода у свима његовим деловима; односно представљања ситуације и потребних уздужних и поперечних профила; претстављања грађевина, машинских и других постројења; као и односно нужних детаља.

b, Детаљисан прорачун рада и материјала (Massenberechnung).

c.) Опширан предрачун трошкова за целу грађевину (Kostenanschlag).

d.) Писмени извештај за објашњење укупних пројектованих радова.

§. 7.

Размер за поједине графичке радове остаља се слободноме избору г. О. Смрекера; међу тим, исти не сме бити мања од $^1/_{500}$ за општу дипозицију и уздужни пресек водовода, као у варошн, тако и ван исте; $^1/_{100}$ за грађевине $^1/_{50}$ за машинска постројења и њихову диспозицију; $^1/_{10}$ за за грађевинске и $^1/_{10}$ за машинске детаље.

§. 8.

Графички радови и прорачун рада и материјала морају бити толико специјалисани, да се сви послови могу дати у израду, било укупно или у појединим деоницима (лозонима).

§. 9.

За циљ пројектовања варошког водовода, општина варошн Београда назначиће г. О. Смрекеру поделу својих варошких улица у класе према стварној насељености.

Исто тако она ће му ставити на расположење, у копији све карте и планове, којих има, а могу бити од потребе при пројектовању.

Општина ће даље г. О. Смрекеру ставити на расположењу у виноду и копији све резултате и податке претходних радова, како већ извршених, тако и оних који би до израде пројекта накнадно још могли бити потребне приликом извршења.

Сва оваква накнадна испитивања, снимања, мерења и т. д., што би за рад пројектовања још била потребна, падају на терет општине.

§. 10.

Господину О. Смрекеру стоји до воље, где ће пројект израђивати.

§. 11.

Као рок за предају потпуног детаљног пројекта, сматра се време од 2 (два) месеца, рачунећи од дана када се г. О. Смрекеру, саопшти програм о којем је реч у §. 2 овог уговора

§. 12.

Сваки дан задоцнења преко рока у претходном параграфу, кривцем г. О. Смрекера, казниће се конвенционалном новчаном казни од 30. динара у злату.

Ова ће се казна применити највише до суме од 1800 динара.

Даље, и за задоцнење неће од 2 месеца дана, новчана казна неће моћи ту суму прећи, но у таквом случају Општина варошн Београда власна је, да сматра, да овај уговор више не важи.

Усљед таквог раскидања уговора, Општина неће бити дужна никакву накнаду давати г. О. Смрекеру за дотле израђени посао и за његове податке по предмету овог уговора.

Када Општина варошн Београда своју одлуку, о оваком раскидању уговора, достави г. О. Смрекеру, овај ће бити дужан, да јој у року од 15 дана врати све планове цртања и све друге податке, што су му за пројектовање били на расположење стављени.

§. 13.

Од данас када општина варошн Београда прими пројекат, на у року од 4 недеље дана, биће она дужна да прегледне преглед и оцену истога.

Овај преглед пројекта Општина ће извршити преко својег техничког одбора, који је предходне радове за водовод руководио, а којем ће се према потреби за речени посао придодати и још који од српских уважених техничара.

Ако би овако састављена комисија за преглед и оцену пројекта нашла да нсти не одговара прописима опота уговора и захтевима технике, те општина варошн Београда реши, да пројект не усвоји: онда ће зарад новачног решења тога питања, г. О. Смрекер имати право да захтева сазив нарочитог избраног суда. Такав избрани суд мора ће се састојати из стручњака, од којих општина варошн Београда и г. О. Смрекер именују по једнога, а ова двојица бирају трећега, између признатих специјалиста за водоводе.

Сви трошкови за сазив оваквог изборног Суда, падају на терет оне од двеју уговорених страна, по коју решења истога неповољно испадну.

§. 14.

За израду укупног детаљног пројекта за водовод варошн Београда, према захтевима технике и прописима опота уговора, Општина варошн Београда имаће да исплати г. О. Смрекеру суму од динара 15.000 (петнајест хиљада) у злату, као једину накнаду.

Сума ће се ова исплатити одмах, чим се прегледом пројекта констатује, да одговору овоме уговора, те да се може усвојити.

§. 15.

Ако би се накнадно са г. О. Смрекером закључио уговор за вршење надзора при грађењу, или за само грађење варошког водовода, онда њему не припада никакна особена накнада за израду пројекта, а по овом уговору већ исплаћена сума од 15000 динара одбиће се при првој, односно врим, исплатама.

§. 16.

Уговор овај веже г. О. Смрекера од дана кад га потпише, а општину варошн Београда од дана, када га државна надзорна власт одобри, по што га је предходно одбор Општински усвојио, и председник Суда општинског у његово" име потписао.

Ако би за време трајања овога уговора г. О. Смрекер преминуо, уговор ће се сматрати као раскинут.

§. 18.

Уговор је овај састављен на српском и немачком језику, а меродаван је српски текст.

§. 19.

За случај неспоразума и спора по предмету овога уговора, обе уговарајуће стране признају краљевско српске судове у Београду, као једино надлежне.

§. 20.

Таксе, које се за овај уговор имају плаћати, падају на терет Општине варошн Београда.

§. 21.

Уговор је овај састављен у два потпуно једнака оргиналпа примерка од којих по један за се задржава свако од уговарајућих страна.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ.

На редовном састанку 15 ов. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

1.) Изабрао за председника пороског одбора г. Димитрија Ћирковића трговца, и за чланове г. г. Светозара Карапешића, Давида Симића, Борђа П. Ђорђевића, Перу Д. Видаковића, Милорада Д. Јанковића, Николу П. Михајловића, Стевана Радојковића трговце, Др. Јована Ђурића апотекара, Димитрија Стаменковића трговца, Захарију Поповића јувелира, Тихомира Ј. Марковића трговца, Илију Савића гостионичара, Самуила Јаћића трговца, Сапу Савића магазанију, Стевана Ивковића трг. Јована Петковића земљоделца, Давида Були трговца и Николу Кикић трговца.

2.) Решено да се усвоји нацрт уговора за израду пројекта за будући велики водовод варошки, који је, нацрт. технички пододбор на основу својег споразума са г. Смрекером поднео, с тим још, што се и председник општине овлашћује да тај уговор потпише од стране београдске општине.

У исто време начелно је усвојен и други предлог техничког пододбора да се г. Смрекеру повери руковођење послова при самоме грађењу водовода и надзор при истоме, а под главним надзором техничког одбора и у споразуму са овим.

Председник општине овлашћен је, да у друштву са техничким одбором настави преговоре са г. Смрекером односно склапања уговора по томе предмету, као и да тај уговор може саставити у границама г. Смрекерових захтева и примедаба техничког одбора, а под што повољнијим условима за општину београдску. — Тако састављен уговор има се са тим поднети одбору општинском на одобрење.

Усвојен нацрт уговора за израду водоводног пројекта да с правне стране прегледају претходно одборници г. г. Ђ. Новаковић, Милутин Марковић и Милан Миловановић. Награда за израду пројекта по томе уговору, одобрава се у петнаест хиљада — 15.000— динара, а исплатиће се тек тада, кад се прегледом израђеног пројекта констатује по § 14. уговора, да њему потпуно одговара.

3.) Решено да комисија одборска проучи све што је раније од стране општине и надлежних власти предузимано ради регулације у «бари венецији», и да по том предложи, како би се дала извести регулација с погледом на потребу да се у њој резервише место за велику производну пијацу.

СРБИЈА

у

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

СЕН-РЕНЕ ТАЉАНДИЈЕ

ДРУГА СЕКЦИЈА

ПЕТИ ДЕО

Кнез Милош.

Насиље Милошево. — Завера браће Симића. — Крушевачка свечковина. — Бунт у којој су умешани и министри кнежеви (јануара 1835) — Она бива побеђена у часу кад изгледа да је победила — Тријумфални улазак Милошев у Крагујевац — Он обешава земље устао.

II

Спољна политика кнеза Милоша била је скоро увек безпрекорна; али унутарња политика његова била је врло често грешна. У односима са руским царем и турским султаном, па, као што ћемо мало час видети, и у односима са Аустријом и Енглеском, Милош добро види и мудро ради; али према своме народу, он упорно скаче из погрешке у погрешку, и, најзад, неизбежно пада.

Да не би овде у појединости улазили, рећи ћемо одмах: да је зла срећа Милошева била у томе, што је хтео *да влада сам*. Чл. 3-ћи *тачније, мора* од 1830 створио је закон, по коме „кнез управља пословима Србије у договору са скупштином од прилика српских.“ Да се Милош држао овога програма, он би учинио нешто што би најбоље отргло Србију од отоманског царства и осигурало њену самосталност. Овако, ми имамо пред собом једну чудноватy појаву. Царинградски Диван је тај који учи Милоша либерализму, дакле нечему, су чим би се Срби могли користити на штету Турака; а кнез српски је тај који се и милом и силом уназађује у турски систем. Више и од тога, у Милоша нема ни једног „Дивана,“ нема никаквог вишег тела ни савета које би своме владаоцу са обавештењем при руци било — не — Милош хоће да је сам.

Несрећа је већ била за младу кнежевину и то, што је она *народна скупштина*, која је некада таквога гласа и такво славног удела у судбини земље имала, да је та скупштина сад била омаловажена, десетковина и на неизнатан број сведена; па, и тако немоћна, да је иван узимала довољно неповерења да се чак из дилека, и то као по некој милости, звала — велимо — и то је било велико зло, али је још горе било ово уобичајено понашање кнеза према чиновницима државним. „Код нас“ — вели г. Леополд Ранке — а г. Ранке ту може говорити и у име свике цивилизоване земље као год у име своје Немачке — „у нас је пошта према јавним звањима и онима који та места заузимају једна од друштвених снага; њих треба свако да респектује — и владалац као год и народ.“ Милош није хтео да зна за ово начело. А, да би што боље показао даљину која га раздваја од његових старих другова, овај кнез-сељак павлаше је понижавао своје највеће слуге.

Па, да ли је то код њега био систем? или проста и прека нарав којом није умео владати? Било је и једно и друго. Чиновник се морао као роб покоравати свима њеовима господара. Он је био зло плаћен и ш њиме се зло поступало — час је без икаква мотива унапређиван до највишег звања, а после, са истом самовољом, стропоштаван на најнижи степен — тако — да је изгледало да му господар завиди и на оном парченцету власти које има, и хоће да му га отме. За најмању погрешку, чиновника је стизала страшна казна — одма се ту јављала сила и батина, а по који пут и кнез је лично узимао штап да крвнца удари[1]).

Друштвена последица тога стања била је и та: да чиновник, ако је имао берку, подео је дати за каквог трговца, занатлију или и тежака, него ли за каквог свог колегу. Које је, управо, онда и могло бити до државне службе? Србијанци, бар, тада нису на то више помишљали, и до чиновничких звања су онда долазили само Срби из прека, и то они од њих, који, немајући среће код куће, тражаху је по свету.

Па шта би? Би најпосле то, да Милош оста сам у центру своје власти, али — ваљ! *не* онако сам као што би желио. Ако се изузме један мален број људи које су доиста њихове његове ретке особине, и који су му искрено одани били, деспот је имао око себе саме пустолове и издајнике. Може се рећи да за *последњих* шест година пре владе Милошеве*) набијају једна за другом саме и најразније завере — завере којима је душа била Русија, које Милошу лако беше изиграти, које је он више пута сузбио и над којима је победе добијао, до душе, више својом умешношћу него ли суровошћу — али којима он најзад подлеже, јер терет његових погрешака претеже у данашње часу збир добрих му дела.

Међу људима који се око кнеза најближе налажаху, беху на првом месту два брата Симића, Стојан и Алекса. За њих се, доиста, може рећи да их Милош није држао „мало по даље од себе.“ На против, он их беше јако волео и даровима обасипао. Намењу кнеза и Стојана Симића постајала је чак она духовна веза *побратимства* која тако скупо место заузима у срцу српскога народа. Но, да ли онај Милош, — који даје Стојану толике доказе своја пријатељства — који му поклања и титуле и земље и важне функције, који му поверава да води тугаљиве преговоре и у Цариграду и у Петрограду — да ли тај Милош и њему није хтео дати осетити да је он господар свега и свачега у Србији? или је то био онај нуђи деспотизам чија суревњивост расте из дана у дан, и који, и не дотичући се непосредно Стојана Симића, ипак му узимаше страха за будућност? Ја не могу да нађем тачна одговора на ова питања. Једно извесно стоји, а на име: да се Стојан не осећаше сигуран са својим богатством, и да је, незадовољан са мало утицаја који имађаше, почео завидети влашким бојарима. Он је више пута ишао у Букурешт; док дотични конзул руски није могао имати никакве муке да му покаже колика је разлика између стања једног таквог српског господина, као што је он, и једног влашког спахије. На

[1]) Ако је ту и било изузетних примера, то је само могло бити један разлог више за кнеза крвнике суду предаје да их он суди. Једнога дана секретар самог суда г. Ђорђе Протић буде позвао да дође кнезу да му нешто каже. Овај то учини — нађ за њ нешавно корака од суднице, и у ходнику где кнез свет види, њега дочека један Милошев слуга обора га на земљу, веже му руке а ногс, и почне батинати. На ову неочекивана дотуче његови другови; и, у интересу и стога господара и пријатеља. Дознавши ноћне зрелишта кнеза да стане. „Куни — гласно му одговори Мелов — ја зовем за што то радиш.“ На осуда и Јаковљевића на неколико дана хапсе, што се нешто у стиар које та се не тиче. Доцније се дошапо да је Ђорђе Протић, који се онако био ћорком пекао Токаловића, активног пријатеља кнежевог, обезчашћено своју очастику — једну своју младу девојку, родом и сама родбинску.

*) Јер ћемо доцније видети, да, но што је оборен с престола у 1839 он му се граћа у 1858 и укоре као кнез Србије у 1860.

што је ту и само богатство? кад му оно никакве власти у земљи не даје. Милош ведри и облачи и јесте све и сва. На против, влашки бојар скоро је раван своме господару, и — ето какве установе треба дати Србији. Још нешто. Милош је био револуционар по француском начину, а његов секретар Давидовић мисли само како ће на обалама Дунава пресадити превратна начела Запада. И за то, онога дана (дао је разумети конзул) кад на Милошево место дође какав праведнији и достојнији кнез — а за што то не би могао бити Стојан Симић? — јавила би се српска аристократија, српско племство, као чедо витешке борбе, и заузело до владаоца место које му припада"

Оно, ни толико није требало — па да се подбуни човек који је, говорећи о Милошу, рекао: „он свима нама на путу стоји". Дакле, Стојан Симић поново главним личностима у Србији све што је чуо у Букурешту из уста царева заступника, и — завера се брзо склони у коју уђу и кнезови нахија, и велике судије, и кнежеви министри, на чак и они од министара, који су свакога дана Милошу уз колено били.

(Наставиће се)

Подлистак

ГРАЦИЈАНА.

(Свршетак)

Да! и само да Путушик немаде сапарника у Сент-Етјену.

То беше нека Фирмен комшија Путушиков, али од оних какве само нашим непријатељима желимо. Фирмен се није задовољавао тиме што ће на потаје стоку своја помицје сапирата, гору таманити и ограде дизати, — он се и наруживаше Путушиковој *удовици*. Грацијана га није допета трпела, али је и нехотице у Путушку неку суревњивост на и сумњу будила. Да не би ствар даље ишла, Путушик се реши да с Фирменом, због штете на имању, парницу поведе а са свадбом похита. Ради парнице оде он, прве суботе, после Кадишкина вараштоса, у оближњу варошицу *Дакс* да адвоката за савет упита; а дан свадбе имао је бити утврђен истога дана у кући Путушикових родитеља.

Ну, зла је судбина хтела да Путушик у Дакс и Грацијану поведе.

У Дакс приспеше око подне. Био је вашар у месту. Путушик оде да распита за цену волова на тргу Св. Вињентија, а Грацијана за цену живине на тргу Св. Петра. После су требали да се састану пред адвокатовом кућом. Тако и буде, али врањујући се на трг Св. Петра Грацијана опази пека велика зелена кола а око њих гомилу сељака. То беху кола једне врачаре!

Млада девојка се најпре из љубопитства приближи — а после се и до врачаре догура. Врачара се — а то беше једна стара вештица — доспевало кроз једна кола платнена врата, по задњ кола.

Сваки пет минута се та врата отварају и по једна сељанка силазаше са срећним осмехом на уснама. Сав овај народ пшао је са уверењем у пророчку моћ врачаре, следствено, и са нестрпљењем да што пре своју судбину дозна.

У згодном тренутку Грацијана одби свом снагом неколико сељанака, и ступи на колске стубиде.

— Улазак је два динара — рече баба, препречивши јој пролаз. Грацијана се збуни. Немађаше у џепу више од једног динара.

„Примите овај један динар — кад више немам".

„Хајд на поселетку, али ћете за динар добити одговора само на једно мало питање. Дакле, видите ли ону прљаву завесу на оној страни кола"? показавши Грацијани врата са прљавом завесом покривена.

„Видим"

„Уђи тамо и узми које хоћеш парче хартије, што на дасци стоји"

Грацијана уђе и узме са једном црвеном хартијом.

„Шта више на овој хартији"? упита Грацијана.

„Више твоја судбина?"

„На прочитајте ми". Баба пружне наочари на очи и прочита гласно: „Ти ћеш бити узрок несреће твога мужа".

— „Дакле..... је ту написано"? запита Грацијана, једва држећи се на ногама.

— „Сасвим јасно, моја јаднице". Али видевши упропашћено сељачично лице, додаде филозофски:

— Шта ћете? да сте два динара имали, можда би бољу хартију извукли?

Грацијана поново. —

— „Дакле велите да је баш тако написано"? рече она гласније, а са чела јој капљаше зној.

— Кад вам кажем да јесте! одговори старица, примећивши с каквом тврдоглавом девојком има посла.

За тим полугласно, и тајанственим начином.

„Немојте нашком казати, да му се не би збила што зло догодило".

„Али, ако је тако написано да ће му се зло догодити — да ће му бити узрок његовој несрећи"? — рече Грацијана и сиђе с кола бледа као крпа, верујући у врачарино пророштво више но и сама врачара....

* * *

Грацијана је буквално послушала савет врачаре на Дакса — не хтеде нашком на ни Путушику, казати шта је од ње чула — али учини нешто што се са сујеверицом њеном слагало. Не хтевши бити „узрок несреће" човека, кога је волела, и имала за што да воле, она после два месеца, и то лицем на Св. Јована, уда се за ..... Фирмена!

Јесте, за кратког непријатеља Путушикова. Али у вече, по своме венчању, оде она на радозналости да нађи ватру коју је њен Путушик наложио, па, спазивши да *лутак* оне године није нико други но она сама, Грацијана у венчаној хаљини — нова Г-ђа Фирмен — бледа као смрт, принесе руку своме срцу, као да га је неко пробо; па, примећивши како јој се Путушик рука и како се његова чета комшија спрема да опали из пушке на нарешетаног лутка, — дође на једну страховиту мисао: да нагло, нападно, и пре него да стрелци имали времена да пушке с нишана скрену, себе куршумима наложи. У оном грозном искушају она, накалост, и уме.

Млади момци не имађаху времена да одвраће своје оружје, и Грацијана, нарешетана оловом, паде у жеравицу.

— Пакао! шта си то градила? викну Путушик очајним гласом, а на тим скочи да ју као оно лане, из огња избави. Ма да он Грацијану није разумео, и да је њено венчање с Фирменом као најгрешнију падају сматрао, он је њу на срцу носио, као што је у овај пар на све заборавио. Али овога пута све беше доцкан. Смртно погођена, а притом спржена, Грацијана је још само имала снаге да Путушику и тајну побуде свога самоубиства искаже.

По што ју је Путушик на патре напукао, и запаљене хаљине угасио, из недра њених испаде једна мала изгужвана црвена картија.

„Прочитај шта ту пише па ћеш све ово сасвим разумети. То, рекао, Грацијана и душу испусти. — —!

У забуни која настаде Путујак оде на другу страну ове несретне ватре свето-јованске. — али само да сигурније прочита шта на овој изгужваној хартији пише.

„Ти ћеш бити узрок несрећи твоме мужу“ ?

„Дакле, за то је она курпупме примила и за то није за мене ни пошла — да не буде узрок мојој несрећи. Али ја нећу бити несрећан“.

И није више ни био.

После неколико часова — кад се свето-јованска ватра угасила, светина разишла, и над Сеат-Етјеном поноћни мрак ухватио — несрећник Грацијанин, Путујак, скочи у Адур“.....

Пр. **И. Ц**

ЧЛАНОВИМА И ПРИЈАТЕЉИМА „УЈЕДИЊЕЊЕ ОМЛАДИНЕ“

Управни одбор „Уједињење Омладине“ у тежњи, да што ближе остварењу дружинског задатка, између осталих покушаја у томе правцу, покренуо је био и часопис „Омладину.“

Са каквим се тешкоћама имало борити и какве препреке савлађивати, те да се часопис „Омладина“ одржи, појамно је за сваког, који поле познаје наше прилике у Србији.

Ну, покрај све добре воље и наше заузимљивости, глас „Омладине“, за време угушен је оном истом мером, која у нас коси обично сваку књигу, па ноје не стоји потпора државе или какав јак фонд. Неуредна уплата претплате — пересија, — обуставила је издавање „Омладине“.

Па ипак, одбор није малаксао на путу добре воље и тврде решености, да уложи сав своју снагу ради одржања часописа „Омладине“. Није малаксао само за то, што је из дојакошњега рада увидео, да такав часопис може опстати, развијати се и напредовати, и уз најобичнију прилоиоћ чланова и пријатеља „Уједињене Омладине“.

Услед тога одбор је на последњој седници одлучио: да се предузму све нужне мере, како би се најбрже дошло до наплате пересије и осталих дружинских прихода, да би се могло што пре наставити издавање „Омладине“.

У тој цељи одбор се овим обраћа свима члановима „Уједињене Омладине“, свима пријатељима, и свима претплатницима „Омладине“ и моли их лепо: да сваки свој дуг што пре пошље дружинском благајнику г. Пери Павловићу, књиговесцу на варош капији.

У местима где постоје дружински пододбори, дуг се може платити благајнику пододбора, а у местима где нема пододбора ваља слати овамо, или предавати овлашћеноме лицу које буде дуг потражило.

Од заузимљивости чланова и пријатеља удружења и пријатеља „Омладине“ зависи, да се што пре појави „Омладина“ и да удружење одлучније коракне напред у своме развијању и јачању

Наши чланови и пријатељи не треба да скечу с ума, да је у реду узрока, ради којих је „Омладина“ обустављена за време стојао и тај узрок, што је покрет око промене устава прибукао на се пажњу целе земље, и да се пред њим морало за часак уступити; али, кад се тај покрет одлично у дело његова устава, који треба да нам подјемчи шире слободе, онда се може очекивати, да ће и „Омладина“ од јако моћи у много јачој мери испуњавати ону потребу, којој с правцем својим наиљења.

За рад тога, пријатељи, ваља и више помоћи, и ми се уздамо да нам је нећете ускратити.

Упис у чланство отворен је за 1889 годину и може се свак уписати у Београду, код благајника г. Пере Павловића, књиговеза на на варош капији, свију чланова управног одбора; г. А. Пурића, књижара и г. Мих. Банковића, шпедитера на Сави.

По местима где има пододбора код управе пододбора.

Места која немају пододборе могу та образовати на овај начин:

Члан 5.

Члан друштва може бити свако лице, кад испуни један од услова из чл. 6-ог ових правила.

Члан 6.

Чланови су: а., утемељачи, који у један пут или најдаље у року од године дана уплате шест динара једанпут за свагда б., редовни који улажу годишње по три динара.

Члан 7.

Остала се могућност, да једно исто лице може бити утемељач и редован члан, али са правом једнога гласа на скупштинама.

Члан 8

Сви чланови имају једнака права на учешће у свима одлукама на друштвеним зборовима и на бесплатно посећивање књижница, читаонице и јавних предавања.

Члан 17

Месни ће се пододбори образовати по могућству у свима местима по унутрашњости Србије, и то, чим у једном месту буде најмање пет чланова. Они ће се сматрати као привремени месни пододбор, који ће радити до прве месне редовне скупштине (чл. 8).

Члан 18.

Месни се пододбори састојати из председника, благајника пословођа (који врши дужност књижничара) и 4. до 6. одборника.

Дојакошњи чланови удружења моле се, да улог за ову годину положе што пре.

Управни Одбор
„Уједињене Омладине“.

ОБЈАВА.

Суд ово општински обзнањује свакоме, да је на продају јагњећа одређена марпена пијаца, и да ће се од 17. ов. мес. наплаћивати за општину такса од 0·50 дин. за свако продато јагње од свију пијара, шпекуланата или сељака који стоку на комад купују, па је тако препродају.

Ко се ухвати да противно ради, казниће се као кријумчар.

Трговци или сељаци, који стоку чопором на пијацу дотерују, ни је на комад продају, неће плаћати ову таксу.

Од Стране Суда општинског 15. Фебруара 1889 год. СВр. 1536.

у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
И У СВИМА ДРЖАВНИМ КЊИЖАРНИЦАМА

ЈОШЕ СЕ ЈАВИЛО

КОСМОГРАФИЈА

ИЛИ

ОСНОВНИМ АСТРОНОМСКИМ НАПОМЕНАМА

ЗА

ВИШЕ РАЗРЕДЕ СРЕДЊИХ И УЧИТЕЉСКИХ ШКОЛА

ОД

МИЛАНА Ј. АНДОНОВИЋА

проф. вел. школе

У ЊИЗИ ИМА 114 слика и 25 таблица

Београд 1888.

Садржина: I. Звездано небо, обртање и подела небеске сфере. II. Астрогнозија видљивих звездања јата. III. Облик и величина наше земље. IV. Обртање земље око своје осе. V. Координатни систем у астрономији. VI. Годишње сунчево кретање. VII. Годишње обретање земље око сунца. VIII. Математичко-географске напомене. IX. О времену у опште. X. О бројењу, подели времена и календару. XI. Звезде некретнице. XII О сунчаном систему у опште. XIII. О сунцу XIV. Главне планете. XV. Физички опис главних планета. XVI. Средње планете. XVII. Репатице звезде (комете). XVIII. Звездане (метеорите) XIX. Маглински колут. XX и XXI. Решавање задатака. XXII. Пертурбације у сунчаном систему и у опште. XXIII. Прилог и одлив. XXIV. Напомене о постанку света.

Цена је књизи 6 динара.

Изашла је нова књига

КРВАВ САМАР

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕТКА

ЧИЧА МИЉКО — НЕДЕЉА

ПРИПОВЕТКЕ

К. ПЕТРОВИЋА

Цена 1 динар

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 15. ФЕБРУАРА 1889 ГОД.

	Имовина		Дуг		Сравњење са прошлим стањем	
Главница			20.000.000	—		
Акције	20.000.000	—				
Привремене акције			10,000 000	—		
Акционари	7.500 250	—				
Благајна у златном новцу	139 200		13,117·910	—	+ 1 350	—
„ „ „ „ привремена стопа	2,081.410				— 08.340	—
„ „ „ „ сребру	10,897.300				— 49·350	—
Благајна у звончевом новцу у злату	2,756.018	03			— 1.4.069	39
„ „ „ „ „ сребру	4,060.896	54	7,229 573	95	+ 3 547	93
Стварне вредности и салдо стварних коресонд.	412.659	38			— 4.141	65
Листови у злату	979.349	43	3,781 556	94	+ 4·279	28
„ „ сребру	2,802 207	51			+ 24.180	97
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,492.419		3.318.250			
„ „ „ „ „ сребру	825.831				+ 850	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима	1.328.999	11			+ 17.954	45
Меничке за наплату	4.418	82			+ 127	75
Каушије	148.480	—				
Полагачи каушија			148.480	—		
Остале просте	80·600	—		—		
Остављачи простих остава			80.600			
Остале по текућим рачунима	1,830.078	—	1830.078	—		
Остављачи по текућим рачунима			58.721	82		
Резервни фонд			303.125	—		
Вредности резервног фонда	22.079	62				
Положене акције српске Народне Банке	303·125	—				
Полагачи акција „ „ „						
Разни рачуни	52·075	15				
Обавезе по текућим рачунима			60.571	77	— 11.970	—
	45.599·486	59	45,599.486	59		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 7 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 26. ФЕБРУАРА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОЗАКИНУТ НА ТАВАНУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату моли слати управником за општинск суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СРБИ!

При растанку своме са великом уставотворном скупштином, ја сам вам преко ваших изабраника наговестио да ћов устав пићој милој и драгој отаџбини дајем, не себе, већ сина и Србије ради.

Данас је настао час да своју мисао народу објасним, да дам следства својој вољи од дужег времена утврђеној намери.

За ову искрену и последњу реч ћао Владалац народу Своме, дававши сам дан изабрао, с тога, што је то за Мене једна од оних успомена на свеглe тренутке, када сам помоћу вашом, Срби, успео да у државном животу Србије своју владавину обележим новом земаљском тековином.

Седма се година навршује како сам се ношом вашом и признањем Европе увенчао на краљевско достојанство, а двадесет је пра скорим како по праву рођења свога и земаљских установа седим на престолу својих славних предака.

За то време радио сам колико сам умео, знао и могао, свакад само у циљи, да послужим обновљеној Српској државној мисли, утврђеној самашности, осигурању будућности.

У унутрашњој политици земаљској имао сам јасан и одређен правац, да Србији дам облик, установе и нористи модерне Европске државе. У деветнаестом веку рођена држава и не може и не сме себе ради друкчије, она се мора руководити и напретку, култури и цивилизацији, ма с колико жртава то било скопчано; и то вам у оном часу, у ком се моја улога свршава, понављам из дубине душе ваша захвалан и одан вам први Краљ.

У првим годинама моје владавине у спољној политици пошао сам путем сходним за остварење једног од народних идеала, његове независности; после Берлинског уговора Србију сам водио путем сходним да стечену и Европом признату независност учврстим, путем поштовања воље Европе, поштовања општих и наших међународних уговора, путем у ком би јасно била обележена тежња Србије да она хоће и треба да буде на Балкану један живаљ реда и мира. Најсходнији начин за то био ми је: трудити се да задобијем пријатељство и поверење свих интересованих да одрже стање створено Берлинским уговором и мир Европе. Односи Србије су данас тако уређени, да сам дубоко уверен да ће се она само користити радом Мојим, продужујући и усавршавајући га.

СРБИ,

Владавина је Моја била бурна и обележена и унутрашњим и спољним борбама, у једнима и другима, и успесима и неуспесима. Суђено ми је било да будем ваш поћа у часовима тешким и опасним. Свој рад као владалац остављам оцени повесници, а вама од срца благодарим на поверењу, коју сте ми указивали. За успехе вама хвала и слава, а за неуспехе нека на мени лежи одговорност.

У тим борбама, као и у мучним данима, које сам као човек имао да прокинем потрошио сам своју снагу.

Две периоде моје владавине су овенчане: прва спољним тековинама, друга великом уставном реформом.

Нова ера захтева снаге за рад.

Не осећам се моћан потребама њеним да одговорим: немам права да то и покушам ни према Србији, коју сам љубио и коју љубим, али која данас потребује не само љубави већ и оног полета за рад озбиљан, привредан и плодан, ни према сину своме, ни према Европи, која ме је обасипала својим симпатијама и којој остајем дубоко захвалан на толиком благоволењу према мени и народу моме за време моје владавине. Последње своје напоре осећање дужности и родољубља налагало ми је да уложим у делу стварања новог устава. Њим сам утврдио мир ред и спокојство у земљи, положио сталну основу за њен развитак и напредак.

На политичким партијама, које можда нису свакад мој рад, моје тежње разумевале и цениле, лежи данас дужност, да поштујући нов устав, дело земаљске интелигенције као и слободног и законитог споразума између народа и круне, даду доказа о своме родољубљу, о својој државничкој мудрости и радом својим оправдају поверење народа.

Ако сам према унутрашњим политичким струјама грешно, нек је при овом растанку са њима Мени од Бога просто, а ако су оне према мени грешиле, нек им је од Мене просто.

У будућности, драговољно са престола сишавши, далеко од сваке политике, у земљи или ван ње, трудећи се по праву и дужности, коју Ми да је устав, да од свога сина створим доброг владаоца, Ја ћу бити први и најревнији поданик Његовог Величанства Краља Александра I.

СРБИ,

Сина Мога, сина Србије, законитог Краља вашег, потог из племена наше народне династије, окружите оном љубављу, оном верношћу и одношћу, у којој сам Ја међу вама као малољетан одрастао, у којој сам као владар своју снагу црпио, и на којима ам вечита хвала.

Намесништво Краљевско предајем у руке опробаних, искусних, родољуба, мудрих државника.

Ја имам и поверења, да ће они Његовом Величанству Краљу Александру I. бити верни, да ће земаљски устав поштовати и по њему у име малолетног Краља владати, да ће све своје трудове уложити, да земљу напутра унапреде, а с воља подити је правцем, који би осигурао мир и спокојство на Балкану, сачувати земљи користи, које сам јој задобио благоволењем Европе.

СРБИ,

На основу члана 70. Устава Краљевине Србије, Ја преносим своју власт на својега малољетног наследника сина мога Александра, а за краљевске намеснике именујем:

Г. Јована Ристића,

Г. Јенерала Косту С. Протића,

Г. Јенерала Јована Бели-Марковића.

Председнику Нашег министарског савета препоручујем, да наше именовање о Краљевском Намесништву обнародује и о извршењу се његовом стара, властима сина заповедам, да по њему поступају, сина и сваког, да му се покоравају, дичној, милој ми и Обреновићима вазда верној војсци, да данас положи заклетву верности Његовом Величанству Краљу Александру I.

Нека Бог благослови Србију,

Живило Његово Величанство Краљ Александар I.

Живео Народ Српски.

Дано у Београду,
у Нашем Краљевском Двору,
у двадесет првој години Наше Владавине,
22 фебруара 1889.

МИЛАН с. р.

ПРОКЛАМАЦИЈА

СРБИ!

На листовима историје наше младе Краљевине записан је данас један редак, значајан догађај.

Његово Величанство Краљ Србије Милан I. давши следства Својој од дужег времена потхрањиваној намери, одрекао се свечано Краљевскога Му престола, и по праву, које Му даје Устав земаљски, пренео је Краљевску власт на свога малолетног сина и наследника Краљевског Престола.

Редак је пример у историји, да се један владалац одрече Престола после многих сјајних успеха. За седамнаест година, од како је Краљ Милан, као пунолетан, стао владати, Србија је учинила знатних напредака. Од васалне Кнежевине Он је Србију увео у ред самосталних држава и подигао на ступањ Краљевине; њене је границе проширио, а на њене установе ударио печат најнапреднијих установа суврсмене Европе. Ако Његова владавина броји и по који неуспех са свим природно везан за судбину оних, који су позвани, да непрекидним радовима решавају најтеже државне задатке, беспристрасна историја одаће му правду: она ће пресудити, да је Краљ Милан стекао права на признавање Србије.

Наша отаџбина мора жалити, што се лишава владавине једнога Краља у најбољој снази Његовој, обогаћена искуством у државним пословима, а украшена сјајним даровима духа. Морамо жалити, што су остали узалудни сви покушаји и наши и владини, да Га од те намере одвратимо. Његова је воља остала пресудна.

Народе Српски!

На престолу Србије седи данас нов Краљ. Услед старијих народних закључења донесених пре 1839, услед закључења Великих Народних Скупштина од 1858, 1868 и 1869 године, као и на основу Устава земаљског (чл. 57), Краљевско Достојанство, као и сва уставна права Краљевска, наследно је сад Краља Милана I. Краљевић Александар, као пети владалац из народне династије Обреновића.

Његово Величанство Краљ Србије Александар I. сео је данас на Престо својих славних предака, да настави мисију, коју је Промисао божији наменио наследној народној династији.

А пошто Краљ Александар није пунолетан, Краљ Милан, преносећи на Њ власт краљевску, наименовао је, у исто време, по праву, које Му припада чл. 70. Устава земаљског, три Краљевска Намесника, да врше краљевску власт до пунолетства Краља Александра.

Срби!

Избор Краља Милана пао је на нас потписане. Позвани да приступимо своме новом задатку, ми смо данас, у присуству Његовога Величанства Краља Србије Александра I. као и у присуству Његовога узвишеног родитеља Краља Милана I. положили уставом прописану заклетву, да ћемо Краљу Александру бити верни и да ћемо владати по Уставу и законима земаљским.

Наша заклетва садржа, у исти мах, и нашу Намесничку мисију.

Имамо да очувамо аманет, који нам је поверен, а решени да то извршимо не презајући ни од каквих тегоба, ми смемо рачунати на потпору целога народа. Њему је пао у део тај благодарни задатак, да сам себи одгаји владаоца. Младог огранак Обреновића, живећи у средини народној, напајан љубављу и одановић народном, а задахнут духом и предањима народним, као што су били задахнути сви владаоци из Дома Обреновића, спремиће се, да се одушеви и заложи за срећу и идеале народне.

Имамо да владамо по Уставу и законима земаљским. Верно духу слободоумних установа, које је наш нови Устав освештао, Краљевско Намесништво вршиће своје уставне дужности без партијског предубеђења. Од данас ни један од потписаних не припада ни којој политичкој партији. У колико ћемо ми претходити доказима добре воље, да поштујемо земаљски Устав, у толико ћемо се осећати јачи у праву, да од свију и сваког тражимо не мање поштовање према основном закону земаљском.

Срби!

Ми смо пуно уверени, да ћемо се с вама сусрести на овоме путу, који нам обриче мирни и правилан развитак коме ни с поља не прети никаква опасност.

На нама је старати се, да не само очувамо оно пријатељство великих сила, које је Краљ Милан нашој отаџбини стекао, но да га још развијемо и попунимо добрим међународним одношајима и поштовањем међународних уговора.

Ми не презиремо тешкоће прилика, у којима примамо на се, истина частан али и тегетан, задатак Краљевскога Намесништва, ну пређети добром и одсудном вољом, да своје дужности испунимо, ми, с вером у Бога, не очајавамо о успеху.

Са младим Краљем на престолу, са новим Уставом у јавноме животу отпочињемо, у име Божје нов живот, ново доба рада и штедње; нарочито приступамо на рад око народне привреде и народнога благостања.

Употребљавајући мудро народне слободе, одржавајући добар ред и мир у земљи, ми ћемо најбоље послужити оснажењу своје отаџбине и остати елеменат реда и мира и на дому и у колу балканских народа.

Срби!

Божија је воља, да Србија у тешким историјским данима наше свагда нових животних извора под сретном звездом Обреновића. Прикупимо се сви око њиховога славом увенчаног Престола, уз њиховог младог и племенитог потомка, па да Му, у осећању оправдана поноса, можемо сви заједно, кад дође време, предати Србију задовољну, срећну и напредну.

Живео млади Краљ Србије! Живео Александар I! Живела Србија!

У Београду, 22 фебруара 1889 год.

Председник министарског савета,
министар војни,
генерал,
К. С. ПРОТИЋ.

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ:

ЈОВ. РИСТИЋ
К. С. ПРОТИЋ ГЕНЕРАЛ
Ј. БЕЛИ-МАРКОВИЋ ГЕНЕРАЛ

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 19 Фебруара 1889 год. у Београду

почетак у 5 и по часова по подне

На састанку су били: Председник општине: Ж. Карабиберовић, члан суда: Јанаћ М. Јанковић, чланови одбора: г. г. Захарије Поповић, М. Бановић, Н. Н. Михајловић, М. Д. Јанковић, К. Д. Гламанић, Јов. Нанић, Грегур Миленковић, Н. Крстић, Х. Д. Азарел, Т. Ј. Мијајловић, Раденко Драговић, Никола Р. Поповић, Мил. Ж. Марковић, Т. Ђ. Наумовић, Св. Карапешић, М. Јосимовић, М. Ј. Марковић, Дим. Т. Вељковић, Н. Д. Вујаковић, Н. Милишић, Ј. Ж. Ђурчић, Ц. Цветановић, М. Милошановић, М. Обрнежевић, Дим. Ђирковић, В. Вукоровић, Ђ. Николић, Н. Д. Каки, Жив. Бугарчић, Св. Боторић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић и Јаков Вајлони.

Садржај одборске радње:

1). Избор Председника и чланова пореског одбора; 2). Нацрт уговора са г. Сирекером за грађење пројекта за гарантна водовод; 3). Избор комисије за регулацију „Баре Венеције".

Пре но што је приступљено дневном реду, положили су по закону заплетну поновозабрани *одборници*: г. г. Никола Милишић, Илија Цветановић, Милан Милошановић, Милош Обрнежевић, Јован Ж. Ђурић, Никола Д. Каки и Димитр. Ђирковић и *земљорадник* г. г. Живан Бугарчић, Видоје Вукоровић и Ђорђе Николић.

Г. Председник. Састанак је господо отворен. Изволите чути записник одлука из последње седнице, од 19. пр. мес. (Прочитан и примљен без исправке).

На првом месту данашњега дневног реда имамо избор председника и чланова за порески одбор, који ће проз који дан почети свој овогодишњи рад.

Како најгломазнији, најважнији, посао и у овоме пореском одбору природно лежи на председника, и како исти мора непрестанце да је и у службеноме односу са надлежним министром, то је обично увек до сада за председника бирано лице, коме је могућно оставити остале послове и од почетка до краја, по све дневно, и увек по цели дан, проводити у одбору. За то бих вам ја предложио за председника одбора г. Атанасија Бабовића бив. председника пор. управе, који је и правник, а и иначе са своје благе нарави врло подесан. За чланове промишљамо и листу састанити према варошким бројевима.

Г Д. Ђирковић. Не слажем се никако с тиме, да председник пореског одбора буде чиновник, већ трговац. И ако је потребно да буде правник, можемо и такног узети. Ето да изберемо г. Тихомира Ј. Марковића — Шапчанина, он је и правник.

Г. Милут. Марковић. Много би згодније било да се у конференцији договоримо о целокупној листи за порески одбор, јер избор овога, ствар је од опште важности, па сваками вала размислити мало. (Усвојен предлог и седница претворена у конференцију. После конференције:)

Г. Ник. Поповић. Према малочашњем договору у конференцији, предлажем за председника пореског одбора г. Димитр. Ђирковића трговца, а за чланове г. г. Светозара Карапешића, Давида Симића, Ђорђа П. Ђорђевића, Перу Д. Вујаковића, Милорада Д. Јанковића, Николу П. Михајловића, Стевана Радојковића трговце, Др. Јована Ђурића апотекара, Димитрија Стамечковића трговца, Захарију Поповића јувелира, Тихомира Ј. Марковића трговца, Илију Савића магазацију, Стевана Ивковића трг. Јована Петковића земљоделца, Давида Були трговца и Николу Каки трговца.

Г. Председник. Усвајате ли господо сви једногласно ову листу, коју предлаже г. Поповић према договору?

(Усвајамо). Оглашујем да је општински одбор једногласно предложена лица изабрао за порески одбор.

На другоме месту дневнога реда, имамо „пројект уговора са г. Сирекером, по коме би нам он израдио пројект и планове за нови водовод. Ја сам био овлашћен од општинског одбора да приступим погодби са г. Сирекером, како би везали уговор за израду пројекта.

Но кад је тога ради он дошао у Београд поднео ми је понуду за уговор на другачијем основу од онога, на коме сам имао овлашћење за погодбу т. ј. изјавио је жељу да се са њиме више уговора за израду пројекта с изгледом и на његове накнадне израђеног пројекта. Због тога нашао сам да ће бити много згодније, ја сам погодбу за грађење водовода унутно г. Секретара да с њиме лично преговара. Пододбор је преговоре са г. Сирекером свршио, те изволите чути највише које ће дати одборник г. Јосимовић, као председник пододбора за водовод.

Г. Мил. Јосимовић. Да проговорим најпре неколико речи ради објашњења како се је развијало водоводно питање, у колико мислим да нам је потребно ради г. г. одборника који до данас нису били у нашој средини. Биће познато свима да је пре годину — две дана општински одбор решио да се распише конкурс и у конкурсу даду нови водоводи, које општина намерава градити. Конкурс је био расписан и по њему добивено неколико понуда које су биле поверене широј комисији стручњака на оцену. Прочули све понуде, комисија је рефератом најавила, да се ни једна од њих не може примити. Зарад решења самога питања као и о томе одакле вода да се узме, протекло је више комисија и у рано доба и утрошено је на то доста времена, но није се успело да се питање разбистри, нарочито и с тога, што се овакни послови не раде комисијски.

Остало је било на томе, да се за употреби садања изворска вода, са навесном допуном и проширењем, а за осталу потребу да се узме сасвим нова.

На тој основи били су расписани и поменути конкурси а на истој је и данашњи председник општине ступио у споразум са г. Сирекером и побудио га, да на сопствени ризик изради и поднесе генерални пројекат за водовод. Овакну понуду г. Сирекеровну изнео је прошле године председник одбору општ. на решење.

Како смо нас неколицина инжењера били у одбору, ми смо начелно били против предухитреног решења тога питања и доказивали смо: да би било врло штетно и неоправдано на речени начин поступити, и сваком водом зарош снабдевати, но што се предходно није испитало да ли има изворске или подземне воде. Усљед тога одбор је изабрао у истој седници једну техничку комисију од 7 чланова и стављено јој у задатак на прноме месту да прочни елаборат г. Сирекера и каже шта ваља чинити. Прочули понуду г. Сирекера, ми смо поднели највише да се она, такса каква је, не може примити, и да је ради дефинитивног решења питања о новим вар. водоводима потребно претходно тачно испитати, има ли изворске или подземне воде, које би се за водоводе могла употребити, па тек ако би се показало потпуним испитавањем да у околини Београда таке воде у довољној количини нема, тек тада да приступимо комбиновање систему. Усвојен је гледиште, одбор је одмах потврдио 20.000 дин. за истраживање

воде, и ми смо успели склонити г. Смрекера, као парочитог стручњака, да са нама на томе истраживању ради. Посао смо почели Јула прош. год. и у јесен поднели извештај о резултату чињених испитивања, којима се показало да се у области „белих вода", можемо надати потпуноме успеху. Тога ради било је потребно предузети накнадно веће, квантитативне покушаје и испитивања, да би се видело да ли одиста има оне количине воде на коју ми рачунамо и да ли неће набена вода мењати свој квалитет кад се буде у већим количинама црпела? Општински одбор одобрио нам је и те предлоге, те смо посао наставили, и кроз 2 месеца поднећемо извештај са детаљима предузимањих и извршених радова на томе испитивању. У истој седници кад смо добили одобрење и за квантитативно испитивање воде у области „Белих вода" предложили смо одбору, да се са г. Смрекером одмах ступи у преговоре и погодбу за израду водоводног пројекта, како не би губили времена, већ били у стању, по свршетку квантитативних испитивања, одмах приступити и дефинитивним радовима за остварење нов. водовода. У овај посао могли смо се пак упустити, по што је г. Смрекер пристао да ради пројекат са обзиром на воду из области Белих вода, а ако се последњим резултатом истраживања воде не покаже довољан успех, да изради по истоме уговору пројекат и за другу евентуалну комбинацију. Одбор је примио и тај предлог у начелу и овлашћено председника општине да са г. Смрекером ступи у погодбу. Но г. председник је његову понуду унутно нама, по којој шта смо радили изволеће чути на нашег извештаја, који гласи: (види бр. 6. „Новина Београ. Општине.")

Пројект уговора овако је склопљен. (види исти број „Новина Београдске општине.")

Г. Председник Као што сте, господо, из извештаја и пројекта видели г. Смрекеру би се имало дати 15.000 награде; но, пошто је општински одбор већ и раније начелно одлучио, да се њему повери израда пројекта за уговор, то је сада потребно и главно размислити о правној сигурности уговора.

Г. Димитрије Тадровић. Ја бих био за то да никако не пезујемо уговор пре но што пронађемо воду.

Г. Председник Из говора председника техничког пододбора г. Јосимовића, данас, као и на поднесог раније извештаја, можете се г. одборници, уверити да је вода пронађена. Данас се накнадно још испитује, да ли ће та вода бити увек иста и потпуно добра кад се буде и у великим количинама употребљавала. Међу тим, нема никакве бојазни да се израда пројекта водоводног поверн г. Смрекеру, јер он ће нам за исту цену израдити пројект било за живу „Белих вода" било за комбиновани систем данашњих извора са њиме, и сасвим воду за осталу потрошњу. Сем тога донустите ми поменути да се и иначе г. Смрекеру може наћи на сусрет сваким поверењем, јер то није обичан предузимач који иде по свету и тражи посла. На против, он данас има гласа као светски знаменит, који је не само у Мађарску пронашао воду, него су и водоводи изграђени под његовим управом у *Милану*, Мађарској и другим местима, па је усиехом тих својих значајних предузећа дошао у положај да га нову и траже. Намерни се срећно на-ћ, ја сам и био усиео да од њега добијем тако корисну понуду по којој би били сопственици господарских појединих водовода и воду нашли по 20. и неколико д. пара, докле су раније хтели уступити сва права другоме на би куповали своју воду по 80. дин. пара.

Г. Милан Марнковић. Ако стоји то да ће за исту цену израдити и други пројект на случај да се не употребе жице белих вода, онда би могли уговор вежати одмах.

Г. К. Главинок Ваља да се разумемо потпуно. Данас није у питању хоћемо ли са са г. Смрекером везивати уговор за израду пројекта водоводног. То је одбор раније већ решио и по томе данас можемо се разговарати само о томе: да ли да уговор вежемо по најпу коју технични пододбор предлаже, или другачије?

Не треба се ни најмање плашити, јер ми не губимо ништа; дајемо човеку у израду један посао за који ћемо му исплатити 15.000 динара, кад га сврши и то, разуме се, ако га сврши по уговору. Међу тим, дефинитивну израду тога пројекта он ће предузети кад довршимо претходно и квантитативна испитивања пронађене воде, и тада већ знаће да ли има да ради дефинитивни пројект за „беле воде" или за комбиновани систем.

Г. Мил. Јосимовић. Треба бити на чисто с тим, да је вода нађена. У простору 20 километара околине Београдске није било изворске воде колико је потребно, на ни макролушка долина не даје ни на близа довољне количине. Данас добија се са извора 3. литра у секунди а потребно је у секунди сада већ 50 литара. Доцније биће потребно и свих 100. Толику количину могли би добијати само из области „белих вода". Тако смо на 11-ом метрс нашли воду која продире кроз шљуновите слојеве и пење се до на 60—70 сантиметара испод терена и образује простран ток подземне воде са падом ка Сави и Чукарици. Често се дешава у сличним приликама да таква вода садржи и гвожђе, више или мање, на такав је случај и код нас констатован За то је ваљало испитивањем и великих количина воде уверити се хоће ли увек бити иста мера гвожђа, или ће се показати више, ко што сме да буде. Иначе на других здравствених и техничких обзира та је вода добра што, је потврђено хемијским анализама и у нашим и у странии лабораторијумима.

Кад се дакле довршс ова квантитативна испитивања г. Смрекер би имао у року од 2. месеца да нам изради пројект за водовод по програму која технични пододбор прошиле.

Г. Жив. Бугарчић Само исплата награде да се изврши по свршетку посла; рата да не буде, нити што издаје напред.

Г. Мл. Цветановић У колико сам видео из прочитаног пројекта уговора и извештаја, не стоји ништа и о томе да ли нам се даје каква гаранција од стране предузимача.

Г. Председник Гаранција нам није ни по чему тако потребна. У осталом, и ако што сам већ једном рекао, глас г. Смрекера даје нам гаранције. За 15.000 дин. такви људи не могу себе доводити у питање. После, ми немамо шта губити; једино да се сврши пројект на време, у што ни најмање не треба да сумњамо, јер му најзад ништа у напред и не плаћамо.

Најзад г. г. ја вам не говорим сам, већ и комисија наших стручњака тако исто мисли, што и мене самог најраније најбоље да о томе човеку тако добро мислим и говорим.

Г. Сост. Богоњић. Одбор је водоводно питање поверио руковођењу своје комисије, у којој нао стручњ има подпуно повереље. Ми смо све досадање радове те комисије предусретали с одобравањем и захваљношћу. И данас тража с пуним поверељем успојимо што нам се предлаже.

Г. П. Водоковић. У техничкоме пододбору, који је грађио нацрт предложеног нам уговора није било и правника, а питање је од стране председника положено, да ли је с праве стране нацрт уговора добар? С тога би требало да га предходно прогучимо правници.

Г. Марко Великовић да ли је г. председник општине предузимао нужне кораке ради откупа и закупа потребног нам земљишта. (И.З. одговорено у конференцији).

Г. Мил. Јовановић Односно питања о земљишту за резервоар имам да приметим, да оно до сада није могло бити

решено, јер ни смо на сигурно знали још ко ће нам висина према терену у непосредној близини Београда стоји на расположењу. С тога, смо ми најпре и узели у обзир као минималну коту на резервоара 135 м. па је тако и у уговор унешено. Но како је накнадним мерењем нађена друга наша тачка, остављено је да се договоримо са г. Смрекером, кад буде дошао, те онда тек да се питање дефинитивно реши.

Што се тиче предлога г. Видаковића могу рећи да се не може имати ништа противу правичке ревизије уговора.

Но да поменем само, да су нацрт на моју молбу већ прегледали г. г. Андра Ђорђевић и Др. Драгутин Мијушковић проф. в. школе г. г. Милутин Марковић и Милан Мостић правозаступници и наши другови овде у одбору. Прва двојица нису учинили никакве, а г. Марковић јесте неке ситније примедбе.

Г. Ник. Милошић Предострожности ради мислим да нам треба добро пазити. Можда је предузимач и солидан — не могу ништа да речем; но само помињем како су нам пре неколико година са оних страна и за Бонтуа говорили, не само поједина лица него и многа заводи, како је врло сигурна кућа на коју смо се несрећом дошли.

Молим да се узме ова моја реч као жеља за потребну пажњу.

Г. Ст. Богорић Са свим је ово различита ствар. Ми имамо нам у часну комисију коју знамо Смрекера не устука ни чим, и која му не би ни допустила да нас изиграва.

Г. Ник. Милошић Ипак ми се чини да не би требали вечерас ствар да предузимамо. Боље је да штампамо нацрт предходно, па нек виде бирачи.

Г. К. Главинић није с горег бојати се и бити предострожан, кад су у питању општ. интереси, али треба и правити разлике код оног питања. Ми у овоме случају не улазимо Општину ни у какву опасност, нити што дајемо. Простим речима речено ушикамо човека у најам да нам сврши завешено посао, па кад то учини да му онда платимо уговорену награду.

Нама је план за изради водовода потребан, ако хоћемо једанпут да до водовода дођемо. Не треба оклевати без нужде јер да смо и раније имали пројекат за водовод пре би га мисли и сагадити. Не може бити речи о томе, да се ово питање доми преко колена, јер је већ скоро година дана, како смо ми једнако опрезни на овим предходним пословима, и ја рас нас бавили су се други овим питањем.

Г. Милутин Марковић Немам шта да говорим против саме ствари, него на говор г. Милишића да учиним примедбу. Нацртом уговора, који се предлаже не даје се г. Смрекеру ништа више но израда пројекта, израда потребних планова, по којима би се водоводи градили. Само нас грађење водовода то је засебна, подпуно одвојена, ствар о којој данас није реч. Уговором са г. Смрекером добићемо само план за водовод, а доцније ће мо се са њиме погађати да ли нећу да поверимо и грађење.

Доиста, не смемо одлагати, јерше време остварити водоводе, а већ има година, како се осећа потреба и у одбору ради на овоме. Једном треба доћи крају, јер се без воде доле не може.

Г. Председник Како се нико више није јавио за реч, молим вас господо да кажете, усвајате ли предлоге комисије у извешћу, предложени нацрт за уговор, као и то, да се уговор пре подписа још једном прегледа од стране правника из одбора (усвајамо)

Оглашујем да је одбор решио: (види одлуку у броју наштампану).

Председник Сад идемо даље. На дневном је реду и једам акт Управе в. Београда. Пана је господо познато, да је пре више година једна комисија радила на томе, да се регулише бара Венеција. Неки грађани који тамо имају своја имања тражила су код полиц. власти да им се да линија, па нам је полиција писала да са себе скида одговорност. Ја већ да именујем лица, која су то тражила и да ли она на то имају права, тек доста то, да ранија комисија није доспела била да тај посао сврши. Чуо сам да је било у тој комисији стручних чиновника који су тај посао прили, и онда се стало на пут да се тај план не потврди. Полиц. власт сада оставља рок од три дана за извршење овога.

Ја мислим да се установи једна комисија од стручњака и од грађана, и да се та комисија користи свима досадањим радовима по тој ствари, и за тим да она све то прегледа и цео посао сврши уз припомоћ нашег општинског инжињера, те да нам после поднесе свој извештај како би се према томе тај посао свршио и како не би општина навукла на себе одговорност. Моје је мишљење, да та комисија има на уму и то, да је интерес општине да на све ствари пешто за себе извуче, а да се неки приватни људи некористе бадава на штету општине, него да тако уреди ствар како би и једна и друга страна правичношћу била задовољена. Даклеако усвајате мој предлог онда изволите да образујемо комисију.

Раденко Драговић Ја знам да је пре две године била комисија из нашег адвоката, чиновника и више грађана, па су неки добили тапије а неки нису, и незна се шта је општина о томе решила.

Председник. Овде је главна ствар да се да правац за регулисање улица. Комисија ће све то наводити и колико који нема тапије на то ће да плати колико одређено буде.

К. Главинић. Нема сумње да треба да образујемо комисију од стручних лица, као што г. председник предлаже, само би ја био и за то да иста комисија прочи и питање о заузимању општинске земље у томе крају (врло добро) те да се зна како та ствар стоји. Дакледа она мора и тај посао свршити.

Илија Цветановић Ја се опомињем да је пре две три године био један план и да има једна линија да се просече поред Илије Марковића до мононола дувана и опет друга линија. Тај је план после поднет г. Министру Грађевина и он га је препачио, те после одбор то препачење није усвојио. Сад шта је даље учињено то незнам.

Председник На то сам ја и казао већ.

Сект. Богорић Да усвојимо предлог г Главинића потпуно. Нек се изабере комисија на више не треба говорити.

Јован Илић Као што је казао г. Главинић да усвојимо па који нема тапију нек му се одузме све, јер је он то од општине неправедно присвојио.

Председник Ми морамо одредити техничку комисију која ће казати како да се одреде улице, па, кад се то сврши, онда ћемо даље све знати шта је и како је. Ја би молио г Главинића да кандидује лица за комисију.

К. Главинић Ако сте господо вољни да кандидујем лица за комисију (добро) онда ја предлажем г.г. Григорја Миленковића, Алексу Кнежевића и Милоша Данојловића инжињере и одборнике. Они знају све те ствари. Са њима нека буде и општински инжињер.

Председник Ја сам мало пре казао, да ће са та комисија користити и свима досадањим радовима по тој ствари. Она само има права да се користе, али ми их не вежемо, да то учине како је пређе било већ, како они сада нађу тако и могу тај посао свршити. Г. Григор ће, као одавнашњи општински инжинер знати, како треба да се сазна све што треба а он ће познати и г инжињера Колића коме је такође то све познато.

Дакле г. Главињић је предложио три стручна лица, а сад би молио, да предложите некога и од грађана. (Чује се: г. г. Карапешића, Видаковића, Димитрија Ћирковића и Раденка Драговића. Усвајате ли? (Усвајамо).

Ја господо још док сам био прође председник имао сам намеру да преместим малу пијацу на какво згодно место И ова мањена пијаца не може остати онде где је, због неудесности за остале крајеве, одкуда се производи доносе — па с тога ја комисија нека има и тај задатак да створи тамо једно земљиште за велику производну пијацу. па том приликом да се створи и место за једну школу. (Врло добро).

К. Главињић. Кад сте г. председниче ви покренули питање о пијаци, онда ћу ја бити слободан да напоменем комисији да тамо између имања браће Ђорђевића и Н. Михајловића има један канал општински. Тај је канал сад пошиван на нека комисија ова и то има у виду приликом овога рада добро).

Председник Дакле, свршена је и ова ствар.

Сад да пређемо на другу.

Ваша је познато, да је било покренуто питање о реону варошн Београда. Та се ствар вукла дуго и напослетку од стране општинског одбора исправљена г. г. Министрима унутрашњих дела и грађевина на решење према двема варијантама комисијске већине и мањине. Г Министар грађевина у последње време усвојио је реон по мишљењу мањине са неким изменама. и ми можемо мислити, да је то обвезно за нас. Но стручни људи на одбора прегледали су тај план и нашли се, да је то само скица и то која не одговара природи и коју је напрпно један човек. По томе ја сам изнео одбору акт г. министра (врло добро) и на мој предлог одбор је општински одредио једну комисију која је пошла и сравнила тај план са природом. Молим вас да чујете шта да комисија каже:

Секретар чита извештаје који гласе:

(Свршка ск)

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СРБИЈА

у

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

написао

СЕН-РЕНЕ ТАЉАНДИЈЕ

ДРУГА СВЕСКА

ПЕТИ ДЕО

Пад кнеза Милоша.

Насиље Милошево. — Завера браће Симића. — Крушевачка свечковина. — Бунт у којој су умешани и министри кнежеви (јануара 1835) — Она биће избављена у часу кад изгледа да је победила — Тријумфални улазак Милошев у Крагујевац — Он обвезан земље устао.

II

(Наставак)

Тешкоћа је била договорити се, јер агенти Милошеви беху на опрезу, и састајање оваких личности изгледало би им подозриво. Још је опасније било водити преписку или радити преко најмањих људи — но што нико никоме није смео веровати под будним оком Милошевим. Најзад, укаже се једна згодна прилика, на коју се, као на праву ствар, могло и сачекати. На измаку 1834 године жена Стојана Симића породи се, а син кнежев, по праву пенчаног кумства, имао је дете да крсти. Стојан Симић живео је тада у Крушевцу, на свом огромном имању. У свако друго време, мајка би отишла куму у кнежевски му конак, али јој Милош хтеде уштедити тај пут, и пошље у Крушевац кнегињу Љубицу са младим кнежевићем. Само свечковање било је сјајно. Под изговором прављења приватна друштва кнегиња, Симић позове све личности у завери, као Аврама првог министра Милошевог, па Ђорђа Протића, Милету Радојковића па Ресавца и најзад кап. Мидутина, брата оног страшног Хајдук Вељка што погибе на кули неготинској последњих дана Карађорђеве владе. За пуним столом пило се, наравно, у здравље кнежево, али у вече, кад кнегиња и пратиља јој одоше на одмор, завереници се скупе у један бучак куће, да тамо сложе свој план. Најжешћи међу завереницима, Стојан Симић и Ђорђе Протић, сиедоше предлагати и само убиство кнеза: али остали се томе одлучно одупреше. Милета Радојковић нарочито, — а то је један од оних који су се противу Милошева деспотизма најенергичније борили — дотле је чак пшао да је казао: „ко год дигне руку на Милоша, или само покуша да га тера, нека зна да ће и мене наћи на свом путу“.... Дакле, реше да се једна велика демонстрација спреми за *скупштину* која се има састати првога фебруара, или после пет или шест недеља. Дотле, сваки је дужан био да задобије скупштинаре који се још колебају, и добави потписе на једну општру молбеницу. На кратко, скупштина ће из гласа тражити *устав* који ће учинити крај владајућој самовољи. Завереници су знали да ималу за се оне чији је углед Милош умалио и полет задржао, — као што беху војводе и сеоски прваци, — али су знали и то, да је сељак добро расположен према влади. Да би, пак, задобили и масу, они унесу у свој програм и нешто демагоштва, навесна, опасна јер претерана обећања, која су напред били решени да заборавс кад им посао за руком изађе. Тако, на пример, они не само да су обећавали, да ће укинути кулуке и навозну царину на стоку, него, да ће свако моћи сећи шуме без обзира на стечена права. На тај начин и прост народ ће пристати, и онда ће се моћи сложно диктирати Господару. Тек, ако би се Милош успротивио, прибећи ће се оружју; и сваки од завереника обвеже се да ће подићи свој округ.

По свршеном весељу, кнегиња опет узме пут Крагујевца — и не сањајући да се тако страховита једна завера сковала на њеним очима, и у сред здравица и усклика. Тек, двојица из њене пратње, — неки Анастас будућ-баша и Некета татарин, — могоше нешто наслутити. Њима су се многе ствари учиниле подозриве. По што су, јахајући поред кнегиње на неком остојању, мало више један с другим шапутали, то једног од завереника, капетана Мидутина, узнесиви њихово држање. Кад год им је прилазно — а то је било више пута — њихов се разговор с места прекидао. Њему се тада учини да је све откривено и изгубљено. И онда, кидајући ствар, рећи ће им: „шта ту вадан тајите? Зар ја не знам о чему ви разговарате?.... али ако сам се и умешао то је само за то да ствар књазу откријем“. Може се мислити да су Настас и Некета једна дочекали да дође капетан у ову шатру, те да од њега изнуде праве тајне. Они се направише као да све знају, док, у истини тек, тада за све дознадоше. Чим стигну у Крагујевац, они изврсте

кнеза и о завери и о томе како су ју проклували. Милутин понова призива и дода још неке појединости, као на пример, да су Ђорђе Протић и Стојан Симић били решени да га убију. Јадник је био свестан бруке коју чини, па, по што је видао своје другове, ишао је да их избави. Чим дође кући он напише Симићу да је Милош све дознао.

Ова вест мораде убрзати догађаје. У место да чекају на скупштину, завереници одмах пречу да побуне округе на које су рачунали. Тако, док су Милосав Ресавац, Милета и Стојан Симић скупљали око себе своје верне, чланови врховног Суда, који беху учесници у овој завери, поимењце Ђорђе Протић и Мајсторовић, издаду у име кнежево, наредбу свима командирима народне војске, да све што могу крену на Крагујевац, где се има сакупити војска српска да одбије упадај Турака. Већина људи који тада маршираше на Крагујевац није, даборме, ни знала шта ће тамо.

Јануара 6-тог 1835 Симић, Милета и Аврам Петронијевић, приватни се са разних крајева Србије, саставе се у околини Крагујевца, на чelу неколико хиљада људи. И ту, пред војском, пред министар Милошев, Аврам Петронијевић, изађе са најжешћом опужбом против кнеза, свога господара. Он је нападао и његов јавни рад и његов приватни живот. „Ова слобода Србије (рећи ће он) зарад које је толико породица српских у црно завијено, је ли то својина целога народа или је спахилук једнога Милоша? Како ствари сад стоје, Србија је само тиране променила: добила је, на место паше београдског, Милоша који на њу товари намет за наметом, баш као да је ова земља његова градина а овај народ његов роб..... На онда, каква чуда и покори! Има ли тога чија је жена или ћерка сигурна од његових ћефова? И где су нам грађански закони? где пост и правење? Ово је друга година како Бог шаље на земљу сушу и град, а то није ништа друго до божија казна над земљом безбожна господара. Јест (рећи ће још Петронијевић) сто за што је Милош постао мрзак свима, — и старим пријатељима и најстаријим слугама својим, па и самој жени својој, светлој кнегињи Љубици, која се и побунила на толике неправде и одобрила овај устанак приликом свог путовања у Крушевац. Дакле, сви пријатељи српске ствари треба сад, без оклевања, да иду на Крагујевац, где ће им се хиљаде устала народа придружити. И ту, у самом срцу своје државе, Србија ће опет узети власт у своје руке“.... Тако је Петронијевић говорио, али народ који га је слушао већ не беше спреман за такве разговоре. Људи почеше колебати се и гунђати.... Осетив то, говорник, са чудесном вештином, промени тактику: „Боже ме сачувај (настављаће он) да ја што Милошу учиним! На зар му ја нисам кум! И зар ја не знам шта сам му дужан? Не говорим ја ово у свом интересу, већ у интересу земље. Кад би ја само себе и своју корист гледао, ја бих онда ћутао — јер, овде глава игра и ја могу за општу ствар и животом да платим — али осећам за Србију и чиним ово из благодарности према самоме господару, који је почињо толика велика дела, и који сам није крив, него они око њега, који му подилазе, с народом га завађају и иду да га упропасте“....

Сведена у ове границе изјава је могла бити прихваћена од народне војске. Кад је реч била само о томе да се кнезу учине неке учтиве примедбе, свет је био готов да пође за заверенцима.

Него, шта ради Милош за време док се буна више око капија његове столице? Он беше тада у Пожаревцу. Дознав да оружан народ са свију страна навалъује на Крагујевац где су смештене све касе и архиве државне, он, у први мах, подаде се слабости која би била необјашњива код таквог једног човека кад не би било гриже савести у деспота. Његове погрешке, његова греси можда, шваћоше тада пред њега и избрисаше спомен патријотских му заслуга. За трепут он изгуби свака појам о својој величини и паде испод самог себе. Несигуран у верност војна му министра Томе Вучића, који је командовао војском у Крагујевцу, уверен да је и сама Љубица, за време бављења јој код Стојана Симића ступила у договор са завереницима, и видев у страху где се сва Србија диже противу њега, он се осети сам немоћан, осуђен и — хтеде да бежи. Он је, управо, и нагао био — решен да остави Србију и пошао је чак и не објаснив се са другом јуначких му дана, не узев због тога ни од ње ни од деце своје. Стварр би била и свршена, да не би једног човека у његовој пратњи, неког Коце сердара, који га је и молио и корио, и кумио и преклињао, ради славе његове и ради имена српског, докле га није, готово на силу, задржао и у Пожаревцу пратио.

(Настаноће се.)

ИСПРАВКА

У последњем броју нашег листа, а у *реферату сталног техничког одбора за изравнење водотока београдског*, поткрали се више штампарских погрешака. Тако на пример, на другој (41-вој) страни првом ступцу и последњем реду стоји „готово се њима“, а треба да стоји: *то се неговом*. Даље на истој страни *другог* ступца у 52-гом реду стоји „довољно“ а треба да буде *довољено*, и у реду одмах затим (53-ћем) при крају „он“ у место *оно*.

Исто тако и у следећем нацрту уговора треба исправити ове погрешке. У § 1 први ред у место „да даде“ треба да буде *даје*, у § 3 седми ред у место „200m„ треба *2000m²* у § 6 а) први ред у место „све практичке“ треба да стоји *све графичке* и у истом § под b) у место „пројектаних“ — *пројектованих* родова. Даље, у § 12 страна 44-та у трећем реду стоји „податке“ а треба да буде *издатке*, и у истом реду истог § и стране у место „цртаће“ *чртеже*. Најзад, у § 13 први ред у место „Од данас“ треба да стоји *од дана* и у 14-том реду истог §. у место „из стручњака“ треба да стоји *из три стручњака*.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашла из штампе књига,

КАРАКТЕР

по

САМУИЛУ СМАЈЛСУ

Може се добити у свима књижарома.

Цена 2 динара.

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник И. С. Јовановић.

БРОЈ 8 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 5. МАРТА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ИЛИ ЧЕШЋЕ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
ЗА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК ЗА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати управнику за општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На Престо **Српске Краљевине** Ступио је **ПЕТИ** из омиљене народне династије — **Узданица Срспства, Његово Величанство, Краљ Александар Први.**

У славу тога, по Српски Народ знаменитога чина, држаће се 5 ов. мес. благодарење по свима богомољама у земљи.

Значај те прве молитве Српскога Народа за срећу и славу младога и милог **Краља** свога, поздравиће тога дана престоница свима оним свечаностима, које **Престолу** и видно сведоче: **искрену радост, неизмерну љубав, непоколебну оданост Народа Српског према својим Великим и Родољубивим Обреновићима.**

У то име, **Пети Март** треба да затече престоницу у свечаноме руву: окићену народним тробојкама а у вече и са осветљеним домовима. Представништво престонице, заједно са грађанством, приредиће **Његовоме Величанству Краљу Александру Првом** и бакљаду, у 7. часова у вече.

По закључку представништва вар. Београда у седници 2. Фебруара 1889. АБр 116

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ

ДЕЛОВОЂ
Спасо Хаџи-Христић

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стеногр. белешкама)

држан 19 Фебруара 1889 год. у Београду

почетак у 5 и по часова по подне

(Свршетак)

Суду Општине вароши Београда

Према одлуци одбора од 5. ов. мес. АВр. 22. да се уверимо на лицу места има ли доиста, и каквих, погрешака у плану који су главом линијом утврдили грађевинску границу за варош Београд г. г. министри грађевина и унутрашњих дела, прегледали смо одређену границу на самоме терену и част нам је да о томе своме прегледу поднесемо овај извештај.

Грађевинска граница која полази од савског железничког моста на железничким насипом преко прелаза у ниво, па преко бив. прокопа на Топчидерском другу, изнад лудиице искључујући ову, на Лаудановим њивцем до крагујевачког друма, слаже се као цртеж у плану са местоположајима у природи.

Даље, од Крагујевачког до Цариградског друма цртеж у плану апсолутно са местоположајима у природи се не слаже.

Поједине парцеле, имају у плану један а у природи сасвим други облик. На тај дужини, и поред свега труда и воље, нисмо се могли оријентисати.

Од цариградског друма иде линија ново-гробљанским насипом до тежачке улице па овом до дунавске. Даље иде лесковачком улицом, исход Јеврејског гробља пресецајући цигларску улицу дошире до половине мирјенске улице; ону заузима па иде вишњичком улицом до раскршћа са болничком Ту скреће у десно преко баштованџиница па иза „Две Буве“ дошире до шанца. Даље опиа тече до Дунава.

Ова линија у плану приличио се слаже са местоположајима у природи.

С тога, пак, што се најважнији део грађевинске граничне линије између прагујевачког и цариградског друма у природи није могао одредити према овоме плану, и што су граничном линијом око ботаничке баште искључене из варошког рејона неке парцеле, које је регулационом фонд продао приватима, нисмо се могли упустити у крајину самога полигона грађевинске границе већ сматрамо за своју дужност да напоменемо: да пре него што би се прецизно опредељо правац граничног полигона, прво је нужно да се спини земљиште које лежи између крајних Халванџијених тачака па преко оне линије још за 300 метара даље.

Тако најшири, непремерени а познажњији простор којим протиче ова линија, лежи између прагујевачког и цариградског друма. Та је попришта доста насељена.

Ту највише је на на томе простору комисију изненадно и задимо прави хаос и лавиринат неправилно без икаквих техничких, саобраћајних, здравствених правила подигнути склет искрпуданих улучица.

Граничне газде појединих имања, да би што већу корист од свога земљишта извукли, договоре се кад ни нико не смета, да дуж својих заједничких међа остане и један и други по 2. а највише 2½ хвата „под улицу“, па остали простор поделе на плацеве. И тако су поставе на великом простору силне искрпудане и жалосне улице које теку онако као што је раније граница појединих имања текла. Овоме чуду нико није стајао на пут, и сад нико не стоји.

Нигде у Јевроии несме тако да буде.

Уверити овај лавиринат у рејон Београда значи поново пошто се колико толико ослободно увалити Београд у непрегледне трошкове, да не речемо за подизање животних потреба становништва, већ за регулисање.

У туђим државама постоји закон да нико не сме парцелирати своје земљиште пре него што то одобри министар грађевина и унутрашњих дела, будући је држава и полиција да се брине о слобођењим и здравственим приликама свога народа.

Да би се пак општина сачувала сада и у будућности од великих повчаних трошкова који ће бити потребни за регулисање тога дела вароши и подизање других варошких потреба у њему, ако и он сав уђе у рејон београдски, част нам је предложити:

1. Да се одмах умоле дотична господа министри да надлежним путем „одмах“ забране свако даље парцелирање приватних имања на томе простору и свако даље подизање зграда и на већ парцелисаним земљиштима, све дотле, док се дефинитивно не реши питање о грађевинским границама Београда;

2., Да се Енглезовац и известан део Селишта прими, у рејон београдски, само под условом: да становници тога краја немају никаквог права на накнаду за земљиште које им се буде одузело приликом регулисања улица у томе делу вароши по регулационом плану који одобре надлежна госп. министри.

3., Пошто је за снимање тога дела вароши и израду регулационог плана нужно више времена, то да се не би решење, питање о ограничењу Београда и даље протезало, да се умоле дотични госп. министри за образовање једне комисије из стручњака и компетентних лица које ће изабрати госп. министри грађевина и унутрашњих послова и одбор општине која би, прочуна тај део вароши на самоме земљишту, утврдила и обележила граничии полигон „сталним знацима,“ који би се затим и у план унели, а при томе би се старало да исти буде што правилнији и подеснији за будуће ширење ове вароши.

4. Да се што пре сними и у план унесе, земљиште између Крагујевачког и Цариградског друма, које лежи између крајних Халванџијених тачака и 300м. иза граничне линије које су Г. Г. министри грађевина и унутрашњих послова у приложеном плану одредили.

5. За тим да се у најкраћем року, у израђени план тога дела вароши уцртају регулационе линије које ће бити обавезне за све оне који буду ове грађевине подизали.

14 Јануара 1889 год.

У Београду

Чланови комисије:

Коста Д. Гвозденић с. р.
М. Велизаровић, с. р.
Јов. Смедеревац с. р.
Јов. Чол. с. р.
Стеван Чабовић с. р.

Одвојено мнење подноси одборској седници

24 Јануара 1889 г.

Београд

Гргур Миленковић
инжинер

Председник. Сад изволите чути одвојено мнење г. Гргура:

Одбору Општине београдске — одвојено мнење.

Као члан комисије за преглед одобреног рејона вар. Београда подносим одбору моје мнење у следећем.

Допуном закона „о местима у Србији“ од 21 Априла. 1885 год. наређује се, што иде:

§. 7. У оним случајевима, кад се које место прогласи за варош или варошицу, дотична општина дужна ће бити, за три године дана од дана издатог краљевог указа о проглашењу, дати израдити правилан регулационе и нивелационе планове нове варошн или варошице с обележењем варошког за зграде одређеног простора. Овај се план подноси министрима унутрашних дела и грађевина на одобрење.

Овако поднети план, када се одобри, има се сачинити у три једнака комада и чувати по један у министарству унутрашних послова и грађевина, а један у дотичној општини.

По овако одобреном плану мају се варошн и варошице развијати и мимо тог плана неће се сметн куће и друге зграде подизати. Одступања од овог одобреног плана у оправданим изузетним случајевима, могу бити само по нарочитом одобрењу министрима унутрашних дела и грађевина. По тим одобреним плановима подизаће се куће и друге зграде у варошн и варошицама. Ни у којем случају неспе се мимо одобреног плана варош и варошица ширити ни растојати.

Ако дотичне општине у одређеном року не би оне планове на одобрење поднеле, или их не би дале израдити као што треба, министри унутрашних дела и грађевина наредиће извршење тога на рачун дотичне општине.

Оне пак варошн и варошице које би већ израђене или одобрене планове имале, имају накнадно извршити оно што овај закон прописује а не би већ извршено било.

Сав трошак који се око тога учини, наплатиће се приреном од дотичне општине, по рачуну од министра грађевина одобреном.

Овако ће се поступити и у оном случају, ако општине, о којима гласи §. 7. овог закона, не би поднеле или израдиле нас што треба у одређеном року потребне планове.

Законом је јасно одређено да се ни једна варош неће смети нан одређеног ограничења ширити као варош но само се могу легализовати или зграде за газдинство (нпр. куће пољопривредне, занатлијске или столарске и т. д. и т. д.) правити.

Као што се се види, за одређај рејона вароши Београда требало је по закону да се направи тачан план као за регулацију тако и за нивелацију пар. Београда с обзиром и на проширење ако их буде; даље, да се ти планови надлежно одобре, и тек по одобрењу да се по њима у будуће управља зидање варошких зграда. По од свега тога није ништа било т. ј. план регулације није направљен а нивелација је тек пре неколико дана одобрена и то само за постојећу стару варош Београд, без обзира на могуће проширење исте; па за то је потписана мисља, да се направи тачан план регулације, онако, како се законом захтева, да се у тај план уврсти рејон зидања, да се нивелација целог рејона доведе у везу са већ одобреном за стару варош, и све то, кад буде готово, да се поднесе надлежној власти на одобрење све онако како закон прописује; а за време пак док се ово не сврши, да се надлежна власт умоли, да на пакет донето решење о рејону вароши Београда суспендује, јер је исто несагласно са законом.

14. Фебруара 1889 до.

у Београду

Григор Милинковић с. р.
инжињер

Председник. Чули сте господо мишљење и једно и друго. Ја од моје стране благодарим господи и за једно и друго мишљење и што се мене тиче ја би био за мишљење мањине.

Мислим од своје стране, да би могли приступити да се план Београда направи. Разуме се да морамо молити наше стручне људе, да они нађу једно лице, које ће тај план израдити, но што ја то не могу примити на себе као нестручан. С друге стране опет, да питнемо г. министру, да не можемо опакав план да примимо, који ће бацити Београд за 50 година натраг. Ако морамо Дорћол да регулишемо, који нам је управо чукундеда, не морамо друге нове крајеве, који прелазе рејон Београда. Дакле, да се у овом смислу питне г. министру да Београд не може такав терет надржати и да се умоли да забрани даље подизање зграда по крајевима док се план не направи.

Б. Гавриловић. Из нашег извештаја види се, да смо ми у првој тачки казали као најважније то: да се умоли г. министар, те да забрани даље зидање зграда по тим крајевима Неучини ли се ово, онда ће се после кратког времена морати раширити рејон још више, па се самим рејоном неће моћи постићи ово што се жели. Ово што је подигнуто не може се збрисати из рејона, само треба да се забрани даље подизање зграда у оном крају, за који је план са свим нетачан, на тек после да се прави план.

Председник. План је погрешан и треба да се направи нов, а комисија сама да одреди рејон. Ми нећемо казати, да општина скида са себе одговорност за накнаду ако би ко по новом плану морао да се повлачи, и тада власт мора да забрани.

Живан Бугарчић. По мом мишљењу, кад је већ пошло и пуштено да се варош шпиани, мора да се у рејон варошки и тај крај прими; само њима треба ставити услов за неколико година, јер, чим се сада у рејон приме, ти ће људи тражити нпјаку осветљење и т. д.

Председник. Питам ја то казао да се у рејон не прими, већ то, да се направи план на онда кад се улице регулишу да уђе по плану на линију без накнаде, а иначе и ја сам зато, да се и тај крај прими у рејон варошки.

Милорад Јанковић. Ја мислим да је ово што је министар потписао на нас закон, и тај план мора остати јер сада министар неће поречи ово што је потписао.

По моме мишљењу не треба се обраћати министру, јер је то ствар свршена.

Председник. Немојте тако г. одборниче да говорите. Истина ни сте на тога краја, али знајте да се овде интерес општине заштићује а не појединих, и нема те власти у свету која може да наметне општини терете које она не може да надржи.

Милутин Марковић. Све ово што је рекао г. министар не може да вреди, кад се противи томе закон. Сад се иде на то, да се поправи погрешка која се г. министру поткрела. Дакле не може се ово сматрати да је свршена ствар и да је то закон. То би зло било и напоако кад би но решило да је рејон један варошн, па да после морамо да правимо улице до Кумодраза.

Председник. Г. Милорад има право што настуна тај крај, али опет треба да се регулише и дотера у ред. Ми дакле не рушимо сада те куће него кад буде после 20—30 година, кад план постане закон, онда да они уђу унутра или напред без икакве накнаде, јер су подизали зграде на своју одговорност.

Милорад Јанковић. Што се тиче праљења кућа о томе постоји закон, па треба да се каже: ни не смете правити у будуће, а што је већ извршено и била грешка од власти то не може да шкоди појединим грађанима.

К. Гложановић. Ја мислим да решења и наредбе министра имају силу закона само онда кад су на закону основана. Из одређене изјаве г. Гргура Миленковића, који је са грађевинским законима тоне упознат, видим да се ово коси са законом и потоме по мене министру немоће да преда. Ја познам ко би могао узети у реон вароши и оно место где су питани. Шта ћемо радити кад се мораднје и оно регулисати. Одкуд да плаћамо? —

Перо Вељковић. Наше је право да одредимо рејон, а над ми то учинимо њихово је да то потврде. Никако није то њихово право да они одређују. Ја сам мишљења да се усвоји оно мишљење г. Гргура.

Председник. Дакле господо, решено је да ја пишем г. министру да општина сматрује што не може да прими означени рејон с тога што нам није као што нама израђен; и друго што је закон казао како то треба да се изврши па пошто то није извршено, општина је образовала комисију, која ће план нарадити и у исто време моли г. министра да забрани даље зидање зграда на тоне страну. Мени је познато да су врачарци 40 година били без фењера и ако су сносили терете, па тако нека и они живе, јер ако стану и они на цигански нале тражити фењере, ко ће то издржати.

Молим вас дакле одредите одбор који ће овај посао извршити. Чује се: нека решење овог предмета остане за идућу седницу).

Добро.

Чујте нека уверења (радата).

Састанак је овај закључен.

Састанак је овај трајао до 8 сати по подне.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 2. ов. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

1). По саопштењу председника, да ће се 5. ов. месеца по свима богомољама у Краљевини држати благодарење у славу ступања на престо Његовога Величанства Краља Србије Александра Првог, — решено: да се тај дан прослави и са свима уобичајени свечаностима у престоници; да се Његовоме Величанству Краљу Александру приреди бакљада од стране општине и грађанства престонице, и да се Његовоме Величанству Краљу приликом бакљаде преко нарочитих изасланика преда и споменица на пергаменту;

2). Да се изврши оправка насипа у бари Венецији, који спаја жељезницу са Савом;

3). Одобрена лицитација за издавање под закуп баре Венеције;

4). Одобрена лицитација за издавање под закуп извежског ћубрета.

5.) Изабрана комисија од г. г. Гргура Миленковића, А. Кнежевића, и М. Дамњановића, инжињера, да, према усвојеним предлозима ранније комисије, предузму даље што је потребно за утврђење грађевинских граница варошких — рејона варошког.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СРБИЈА

у

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

написао

СЕН-РЕНЕ ТАЉАНДИЈЕ

ПРУГА СВЕСКА

ПЕТИ ДЕО

Под кнеза Милоша

Писмо Милошево. — Завера браће Симића. — Крушевачка свечковина. — Буна у којој су учествали и министри кнежеви (јануара 1835) — Они бивају побеђена и чине кад изгледа да је победило — Тријумфални улазак Милошев у Крагујевац — Он обеглава земље устве.

(Наставак)

II

Једном дошав себи, Милош се исправи. То беше, опет онај стари Милош — велика мегдана! Која га је увернло, да су га превариле, да буна није опасна, да је он драг српскоме народу, и да и међу самим буптовницима, има многих који би се на први знак трезн. Милош, дакле, полова предузе команду, а околни народ скочи да га брани.

Оно је био трепутак када побуњеници, сједињени под капијама Крагујевца, нећаху шта да раде. Да ли да заузму варош? Или да пођу најамнике у Пожаревац да убију тиранина? Најжешћи међу њима, — Симић између осталих — подупирао је ову последњу одлуку; али Милета још једном одржа победу са умереном му политиком. Ући у варош са дозволом оних који ју бране, образовати неку врсту мирне али оружане *скупштине*, управити на Господара једнодушни протест земље, и, назад, натерати га да даде устав — то се успело као програм. Ућући, ми смо већ видели, да командује војском Милошевом у Крагујевцу: и он, на да је био подозрив Господару, и тајно натпљао завереницима, ипак се врло вешто умео одужити свима задатцима својим. Он, пре свега, уведе отклоните сукоб између два табора пустив буптовнике да уђу у Крагујевац — под условом: да заузму само један део вароши, а избегну сваки додир са војском кнежевом. На тај начин он пресече буну, сачувавши јој у исто време, а по жељи Милетиној некакав законити карактер. Избегао се, дакле, грађански рат, и — сад је на Господару да се споразуме с народом.

Ваше буптовничке, мило и збуњене својом победом, још беху бурно већале шта да раде — кад ето ти секретара кнежева, Давидовића, где долази у Крагујевац да их пита: шта они траже од Господара? Одговори му се: да земља тражи устава и закона. „Али то није дело једнога дана — рећи ће Давидовић — него на првој скупштини која ће бити за месец дана, кнез ће прогласити устав и у њему се одазвати жељи свију." По што ове речи беху грозно поздрављене, Давидовић помисли, да може саветовати вођама да распусте своју војску, а као цену тога он им обећа опроштај и заборав свега што је било. Али, као што се дало предвидети, они то одбише; и не хтеше се раздвајати од своје војске докле год за поднета обећања не добију довољно јемства. Више и од тога, они тражаху да

скупштина буде одмах сазвата. Него, у самој ствари, они не беху више у стању да услове диктирају. Док је њихова војска сваким даном бивала слабија, тужећи се да је преварена, Милошеве масе стизаху са свију страна — тако — *да је* буна опет дигла главу, она би непрекидно била претежена. Крагујевац не беше више у опасности, и нов командант војске, Петар Тупаковић, дође на место Вучићево, који оде у Пожаревац да објасни кнезу своје држање и добије његов опроштај. Милош уважи праведање Вучићево и колоноћама бунта јаки: да ће све бити предано забораву ако они на први позив положе оружје. Што се Симићеве и Петронијевићеве војске тиче, она је већ била почела да се разилази; а ово је нарочито бивало ноћу, када су појединце томиле могле кришом, без ларме и нереда, хватати себи пут, тако, да, кад је дан освануо, побуњене војске више и није било.

Почињући, све се ово догодило првих дана месеца јануара 1835; а 12-ог истог месеца Милош уђе у Крагујевац под звуком звона и грмљавом топова. Свечина је опета клицала: али она не поздрављаше тиме дучерањег деспота, већ старог Милоша измиреног са својим народом. Милоша, опомењута грубим искушењем, и који обећава да ће владати мудро. Кад је с коња сишао, воље заверенике, које се су донде страшљиво држале у прикрајку, надоше му пред ноге, и запросише опроштаја. Милош их подиже, пољуби, и са сузним очима, као и са дирљивом простодушношћу, ослова: „Сви смо грешни људи. И ја сам много грешио. Праштајмо један другом и гледајмо да поправљамо.“ Истога дана он даде донести сви трошиц коловођа: Стојана Симића, Аврама Петронијевића и Милету Радојковића и изговори им као што би отац говорио својој деци. „Ја писам никада (рекао ће он) презирао добре савете. У место да се буне, они, којима је добро народа на срцу, њихали су да ми покажу у чему сам грешио. Јер, борити се њихалице и за цват противу оног кога су догађаји поставили на чело Србије, значи немати љубави према самој ствари народној.“ За тим их позове да оду у цркву, и тамо се на јеванђељу закуне: да ми је опростио.

Ну, да ли је Милош ту доиста био искрен? Његови непријатељи још једнако тврде, да је он умео додата сјају ћешања му и — демонско притворство. Међу тим, како да не верујемо у његову искреност, кад се његова штедрота тако савршено слаже ту са његовим интересима? Он је добио једну страшну опомену; он је осетио на себи како је то „кад те народ остави, и како то боли бити изгнаник; а знао је и да га ражају сплетке Русије. Савест му је диктирала, да њима и за себе добије оно што непријатељима својим пружа, а то је: *опроштај* за најтеже грехе. Сравњати или не, великодушност Милошева морала је бити искрена. Не треба само заборавити, да је он заверенике од 1835 и даље одржао на највишим положајима државним, као и да су они баш били та која су га најзад и оборили.

III.

Скупштина 14 фебруара 1835. — Кнежева беседа — Патријархалне финансије. — Читање устаног акта. — Дана разјасни. — Невоље и опасности устаног. — Опште незадовољство у Србији. — Силне опасности. — Протести Турске, Русије и Аустрије противу Милошева устава. — Руска и Српска дипломација. — Милош и изасланик царе руског. —

Милош је обећао да ће прогласити земљи устав 14 фебруара 1835, или три недеље после догађаја које испричасмо, и — он одржа реч! Фебруара 14-ог, посланици се доиста скупе у Крагујевцу. Кнез је хтео да то буде највећа и најсвечанија скупштина народна: па је позвао у њу поред кметове из сваког села, по једног представника од сто кућа, и заступнике свију варошких еснафа. Више од четири хиљада људи одазове се позиву. Сам дан, 14 фебруара, пада се у *белу* недељу, а Срби су тада нарочито бирали какав велики празник црквени за отварање своје скупштине. Дакле, после свршеног религијозног обреда, посланици се искупе на једној широкој пољани, где већ беше подигнута нека врста шатора за кнеза, митрополита и високу господу. Ту се дао видети чак и Стојан Симић, — онај исти, који се месец дана раније заклињао српу Милошевом — али није било дукавог, и ако мање дрског, Аврама Петронијевића, који је после претрпљене срамоте избегавао да се покаже јавно.

Милош назове бога скупштини и заповеди Давидовићу да прочита беседу коју му је издиктирао био. У беседи се прво даје објашњење, за што Србија није до сада устава имала. Тек лане су пограничне спорови између Србије и Порте изравнати: тек од јуче Србија и постоји као држава. Па да ли је ту требало хитати? Да ли је требало, каквом несмишљеном речју или делом, истрчавати се, и излагати се ризику ударања натраг? Ветрови су имали да прођу, док су се основале државе које данас у свету постоје, па, кад и у њима увек има што шта да се додаје, зар је могла Србија за једну годину све да постигне да уреди? „Народ српски“ — (вели Милош — а, ми овде тачно наводимо речи његове, јер није довољно саму им мисао извети) — „народ српски има много својих особина које му ваља у склад довести са цивилизацијом и просветом Јевропе, ако хоћемо да и он временом заузме достојно место у њеним редовима.“ Кнез за тим прелази на општи распоред устава који земљи даје. То није нацрт закона који се има претресати, већ је то устав који нама успоштити и на који се кама заклети: а Милош ту није сумњао у једнодушни пристанак народа. „Овај статут вама ће се прочитати; ви ћете видети да су ту потанко утврђена и општа права народа и права сваког појединца, онако како човечанство прописује. Дакле ћете наћи личну слободу за сваког, као и то, да је сваки Србин господар имановине му. Ми се сви морамо заклети да ћемо поштовати овај закон — и ми овде и она браћа код кућа. Дакле се морамо заклети један другом — кнез властима и народу, и народ кнезу и властима — да ћемо као сметињу чувати и поштовати овај устав, и да нећемо, ни колико за један прст, одступити од њега без узајамна збора и договора“.... И тако се ова беседа најзад завршн излагањем финанцијског устројства Милошевог. Читајаи нам неће замерити ако изнесемо овде и сам текст тога навештаја по што се у њему наивно огледа, примитивна простодушност Србије. Ја не знам, где би ми и могли наћи вернију слику владе која је у исто време и патријархална и деспотска! На пример, ако је Милош био деспота, запамћено је видети каква ограничења он сам себи поклања да стави. Људи којима је, као њему, поверено да уреде земљу почетницу, земљу заседама окољену, и изложену опасности да погине од међусобна раздора, таквим људима, слободно је по који пут и предати се искушењима неограничене власти. Али Милош, који доиста толико пута попушта и заносу свога положаја и суровостима свога карактера, ево где *зауда* да самог себе зауда. Једна од најопаснијих тачака била је ту *финанција*. Дајмо, дакле, реч овом кнезу — сељаку. Он вели:

„Ја сам испунио дато обећање да ћу на закону основати унутрашњу управу земаљску; а сад да пређем на једну другу и важну тачку из моје ланске беседе, на начин разрезивања порезе у народу.

„Српски народ мора да се стара како ће да подмирује следеће издатке: данак султану, цивил-листу књезу и његовој фамилији, плату државним чиновницима и владикама, трошкове око одржања војске нужне за мир и поредак, трошкове око надзиравања стражара који чувају границу и бране да нас когод спола не изненади: поштанске издатке, трошкове око подизања и одржавања болница, путовине депутацијама у Цариград, плате агентима и заступницима нашим на страни, и најзад напредне и непредвиђене трошкове. Сви ови издатци до сад су подмиривани из разних извора али ми смо се постарали — ја и наш врховни суд — да изнађемо пута и начина који ће одговорити свима потребама, а бити, и користан по државу и што лакши и праведнији за народ. Ми смо често претресали ово питање прошле године, па смо се често у мишљењу и разилазили. Најзад, мени се учинило, да ће најбоље бити да се све данције у Србији сједу у један главни порез, који ће се сакупљати два пута преко године, о Ђурђеву и Митрову, тако да свака пореска глава има времена да се изнађу једног и другог плаћање одуви.

Но, да се не би народ потрзао за ситнице, ја сам предложио један једини данак од три талира на цела година, и да му се ништа више не тражи на рачун досадањих данција, као што беху: *харач, чибук,** *влашкиња, свадбарина, мелиорат, казанџијска, жировина*, десетак у кукурузу, пшеници, ражи меду и вину. Најзад народ неће више бити дужан да кућучи чиновницима, и ми ће на кућук само нада га власт позове на грађење и предузећа од опште користи. Шта више, држава ће плаћати те кућуке, свакако онима који раде по цео дан. Што се грађења сеоских путова и мостова тиче, дотичне ће општине ту договорно радити. Даље, сеоске шуме и утрине имају се сматрати као опште добро. По што цео народ плаћа порез за њих, то је и право за које сви плаћају својина свију. Даклe, од сада гора неће бити ничија — ни државина, ни кметовска, ни чиновничка, ни трговачка ни сељачка. Ну неће нико смети заграђивати, ни приступ забрањивати, па макар у градини не било ни десет грмова, и макар ју потребовали људи из других села и округа.

Сад, ако народ буде имао на уму, да ова три полгодишња талира заменују сва стара давања, рачунајући ту и свештени бир, да ће од сада задржавати себи све што му Бог буде дао, не бојећи се никаква десетка; да ће се слободно моћи служити и шумама и утринок: да се сви кућуци чиновницима укидају, а оне које влада нареди да ће плаћати — ако велим, буде узео у рачун ове разне користи — то ће падати се сваки признати, да је три талира полгодишњег давања, с главе на главу, најумеренија пореза која је икада плаћана у Јевроши. Ово, ми ћемо видети да ли можемо са овим порезом све трошкове покрити. То је проба коју чинимо. На концу године биће дужност управника финанција да покаже и мени, и совету и скупштини тачна рачуна свију прихода и расхода.

Да би се, пак, и ова малена сума од три талира на по године разрезала што је могуће праведније, на задовољство свију, и сиромаха и богаташа, сио ћу вам поднети књигу женских и неженених људи заједно са њиховим имањем. У осталом, сваки кмет зна колико је сваки од његових општинара имао десетка да плаћа. Порез ће се, дакле, разрезивати према овим књигама, али само разрезивање неће пришти моја влада већ ће то бити посао старешина у свакој општини. Кметови ће се уносити са овим књигама, упоредиће ш њима свачији десетак, па ће у договору са капетанима и судијама нарезати сваком брату према стању му, — а све — како не би сиротиња имела места да се тужи на неправду и долазила да ми досађује са својим тужбама.

Ево вам, дакле, браћо и господо. свију тих појединости, и сад хоћу да чујем шта ви мислите .. Но што положите закletву на ове законе ви ћете изабрати између себе најспособније, и даћете им пуномоћија као вашим представницима, те да могу заједно са мном и државним саветом учинити даље што треба..... Овакна једна гомила света не може се састајати сваке године без великих трошкова, али скупштинари какве вам ја предлажем постоје у свима парламентарним државама и они су нам нужни"....

Са овом беседом књежевом, а посред одушевљених усклика, завршио се ова седница скупштинска. Сутра дан било је иста рада и одлика. Милош, окружен својом породицом, вишим свештенством, и државним великодостојницима, председавао је овој скупштини Срба на сред једне огромне пољане. Тај је дан био одређен за читање устава, а, кад је устав прочитан, митрополит је устао са формулом заклетве коју сви имају положити. Милош се закуне први, понављајући од речи до рече дотичну формулу, а за тим је исто чинила цела скупштина, на један глас изговарајући: „*у име свете Тројице вјерујем се*" и т. д.

Него, ова је седница била обележена и једном значајном појавом. Неколико кнезова, који беху остали верни Милошу кроз последњу заверу, и допринели његову одржању, гневили су се, што Симић и Петронијевић остају и даље у вишим положајима. „На што је бити веран — говорили су они — кад се издајници награђују"! А кад још видеше Стојана Симића у ложи књежевој, у њима гњев ускипе. Они се скупе, позову главније кметове из својих округа, заузму место према Милошу, и стану вребати прилику да га оборе. Група је она била бројно велика а држање јој је било претеће. Сведок један, који нам овај призор описује (књежев лекар, доктор Куниберт) прича: како он у први час није знао у чему је ствар и почео се бојати какве несреће. Али брзо увиде кога се све то тиче: Симић беше блед као смрт. И само да је књез пустио да кнезови тужбу своју дигну, запос народни био је тако силан, расположење за устанак тако једнодушно, да никаква снага човечија не би могла спасти непријатеља Милошева од светске освете. На срећу, чим до Милоша допрене прве речи: „о, господару издајницима ти седе уз колено" — он скочи и својим громким гласом пресече све. Људи покушаваше да добију реч, али — узалуд. Господар утушн протест својих пријатеља, да би могао спасти најперфидинјег од непријатеља му.

Једна друга епизода, који се не сме овде заборавити, беше: предаја Милошу поклона које је ранија скупштина вотирала била. На предлог врховног суда, народна скупштина од 1834 год. аклamацијом реши, да се господару поднесе на дар, једна златна сабља у дијамантима, а тако исто и један златан пехар! Оба ова предмета била су са ретком вештином израђена у Бечу. На ко-

* Харач је личка пореза коју у Турској плаћа свака мушка глава од седам до седамдесет година; а чибук је такса од пољане која се плаћа од брата

риди од сабље биле су, у драгом камену, изрезане оне речи: *„Своме књазу, Милошу Обреновићу, благодарна Србија!“* На дан 16-ог фебруара, или по прогласу устала, чим је Милош заузео место у дожи више гомиле, њему приступе прховне судије, а међу њима и Милета Радојевић, најумеренији вођ последње завере, и предаду му на кадифеном застучету, речену сабљу, пун пехар вина и леба и соли. Један свршено источњачки поздрав пратио је у бескрајним ћирибодама ову љубав Срба и давао изразе дотичним симболима: „Милостиви Господару (казало се ту) ми доносимо Вашој Светлости четири дара који одговарају вашима: со и леб, сабљу и пехар — со и леб за наше откупљено робље, које си ти хранио; сабљу за оружје које си ти посветио одбрани наше земље, а пехар за путир среће и спасења које си нам ђуче подарио.... Нека би Бог дао да израда њиу си ти подигао буде трајна, као што је трајан дрвни камен ове сабље и пехара, и толико исто боји руке људске и љуба премена. Ми смо, Господару, љубављу везани као што су со и леб једно с другим везчани; па као год што се сан од капи овога вина не да растаити, тако се ни ми никада нећемо растајати с Тобом, ни с Твојом племенитом лозом, а тако исто ни Ти ни Твоја лоза од нас.“

Од своје стране Милош се захваљује са истом топлотом и завршује свој одговор овим резима: „ми можемо браћо, сви грешити; и ја сам грешио и још ћу грешити, али смем рећи, да су намере моје биле чисте и на добро земље управљене, а оне ће то увек и бити. Да бог да се овај леб који једем и пиће које пијем у отров претворио ако би се ја икад са злањем огрешио о дужности које имам. Ја желим само да се ни сви душом и срцем тако слажено као што се слажу капи вина у овом пехару, а који ја и пијем у здравље народа и његове среће и напретка.“

(Настављће се).

НАРОДНА БАНКА

Извештај Народне Банке за 1888 год. отштампан је. Акционари банчини, који су депоновали своје акције за збор, који ће бити у недељу 5. ов. мес. у Грађанској Касини, могу овај извештај добити у Банци у одељењу за зајмове и остање, сваки дан од 9—12 пре и од 3—6 по подне.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Порески одбор за нар. Београд образовао се и отпочео свој рад, да распореди порез на грађанство за 1889-у рачуноку годину.

На основу чл. 62. закона о непосредном порезу, позива се овдашње грађанство да поднесе пореске пријавне листе одбору пореском до 13-ог марта о. т. закључно.

Да би се пријам ових листа олакшао и убрзао, наређује се: да сваки своју листу *пред порезнину у кварт у коме станује.*

Свака пријавна листа треба да је снабдевена таксеном марком од 30 пара динарских. Оне ће се примати свакога дана од 8 до 12 пре и од 2 до 5 сати после подне

Сваки грађанин треба за се да поднесе пријавну листу, коју ће тачно према своме имовном стању попунити.

За масе — пушлине и банкротске — дужни су да учине пријаву њихови старатељи; на оне који нису овде, — њихови пуномоћници; за правне личности, — управници установа; за жену, или децу, — муж, односно отац.

Газде и мајстори одговарају за порез својих момака. С тога се на основу чл. 56. поменутог закона, позивају, да своје момке: слуге, слушкиње, калфе и т. п., особено пријаве пореском одбору

У чл. 86. зак. о непосред. порезу прописана је казна за оне, који се у остављеном року не би пореском одбору пријавили.

Уједно обраћа се пажња грађанству на законска наређења *о савесности* пријаве. Тешке су законске последице за оне, који не би истинито своје стање пријавили. А на случај, да се у истинитост нечије пријаве посумња, одбор је властан, да сам даје оцене о стању сваког таквог пријавника.

Тога ради умољава се грађанство, да својој дужности савесно одговори, како одбор не би био принуђен, да према сумњивим пријавницима употреби право, које му прописи закона дају.

Да би се пријавне листе што тачније попуњавале, овде, се, поред упута који је издао господин министар финанције од 21-ог прошлог месеца Прбр. 1253, следеће објашњава:

1. Трговци, занатлије и индустријалци, поред осталих облика пореза, плаћају још и порез на капитал уложен у радњу.

У чл. 49. зак. о непосред. порезу прописује се, да за оцену величине капитала, који је у радњу уложен, важи извод из књига, које су уредно вођене и судом потврђене. С тога сваки, који подлежи плаћању овог пореза, треба да, уз пријавну листу, поднесе *извод из својих књига, потврђен овд. трговачким судом*, као доказ за величину свога капитала. Ко то не учини, а одбор посумња у истинитост пријаве, тога ће се капитално стање у одбору оценити

Као капитал рачуна се не само сопствени новац, већ и повучени кредит; па с тога нека сваки при стављању свога капитала има и ово у виду.

2. И готовина, која се не улаже у радњу, нити се даје под интерес, — порезује се по закону као капитал, који је у радњу уложен. С тога сваки онај, коме се готовина затекла у каси, нека исту у дотичној рубрици пријавне листе тачно означи.

Као на све, тако и на овај облик пореза обратиће се у одбору нарочита пажња.

3. Они, који би имали законског основа, да се плаћања ма каквог облика пореза ослободе, треба да се са тражењем и доказима пријаве пореском одбору.

Бр. 1. Из седнице пореског одбора, 27. фебруари 1889 год., Београд.

ЛИЦИТАЦИЈА.

На дан 30. тек. мес. од 3 до 6 часова после подне, држаће се у канцеларији инжињерског одељења Суда опо општинског јавна устмена лицитација за одношавање и планирање земље и претресање каљуге у Призренској улици.

Лицитација ће се држати од квадратног метра.

Кауција је 300 динара у готовом новцу, или у државним папирима.

Ближи услови, план ситуационн и поперечних профила као и предрачун, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији

После свршене и закључене лицитације неће се примати никакве понуде.

Из седнице суда општине београдске ГИ. 798/88 .3 Марта 1889 год. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

„Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставаља се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се раставаља од ње и бољи него што је био кад ју је узео да чита".

Свет. Николајевић.
академик
ректор Велике Школе.

„Народу није снага толико у броју колико у чврстини карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с раширеним рукама.

М. Ђ. Милићевић
академик
народни библиотекар.

„Ово дело снажно ће утицати на образовање карактера".

Д. Јовић
професор

„Права драгоценост!"

Чед. Мијатовић
председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 28. ФЕБРУАРА 1889 ГОД.

	Имовина		Дуг		Сравњење са прошлим стањем	
Главница			20,000·000	—		
Акције	20,000·000	—				
Привремене акције			10,000·000	—		
Акционари	7,500·250	—				
Благајна у злату	132·200		12,903·890	—	— 1·850	—
Благајна у течају у злату — *привремена стопа*	1,945·520				— 104·060	—
Благајна у течају у сребру	10,826·170				— 87·060	—
Благајна у хартијама новца у злату	2,591·385	75			— 104·096	87
Благајна у хартијама новца у сребру	4,109·723	10	7,045·062	97	+ 31·770	41
Стране вредности и салда страних кореспонд.	343·954	12			— 17·480	27
Меница у злату	1,003·417	23	3,697·668	17	— 2·268	20
Меница у сребру	2,694·250	94			— 84·949	03
Зајмови на државне обвезнице у злату	3,288·632	—				
Зајмови на државне обвезнице у сребру	806·234				— 132	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима	1,402·474	44			— 5·071	42
Менице за наплату	8·869	06			— 9642	30
Кошције	148·480	—	148·480	—		
Полагачи кауција				—		
Остале просте	80·600	—	80·600			
Остављачи простих остава	1,910·193	—	1910·193	—		
Остале по текућим рачунима			58·721	32		
Остављачи по текућим рачунима			432·500	—		
Резервни фонд	22·079	62				
Вредности резервног фонда	432·500	—				
Положене акције српске Народне Банке						
Полагачи акција	56·898	87				
Разни рачуни			59·323	31	— 796	72
Обавезе по текућим рачунима						
	45,593·708	13	45,593·708	13		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 9 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 12. МАРТА 1889 ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОСЛЕ ПОДНЕ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 8 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату моле слоге уредничком и општинском суду и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нефранкована писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Београд 11. Марта 1889

Приликом бакљаде која је приређена на дан 5. Марта о. г. Његовом Величанству Краљу Александру I. а у славу ступања му на престо, поздравио је, од стране преставништва и грађанства престонице, председник општине г. Живко Карабиберовић Његово Величанство Краља АлександраПрвог оваком беседом:

ДИЧНИ КРАЉУ И ГОСПОДАРУ!

Уздanице васцелог народа српског!

Грађанству српске престонице пестало је омиљено предање, да топло саучествује у свим, и веселим и тужним, данима Твога дома, који су увек весели или тужни дани за цео српски народ. Од како се својим заслугама за слободу и напредак српске државе заблистала на српском небу звезда Обреновића, Београд није никада ту звезду претходницу из вида изгубио; ни један облак није никада могао помести Београђане, те да не виде место где им та звезда сија. Од кобних дана, кад се у сред најпрве ноћи почела помаљати на Засавици и Забрежју, па кроз све ведре и мрачне дане, кроз које је та звезда провела српски народ, Београд је с вером и љубављу ишао њеном славном стазом, радостан кад се у српској срећи блистала, тужан кад год јој је магла зраке обрвала.

Верно својој прошлости, ево и данас грађанство српске престонице долази, да поздрави нови сјај, којим се 22 фебруара ове године светлост појачала звезди Обреновића.

Нас не доводи овде, Господару, ни страх од каква самовољства насиља, ни пожуде себичњачких смерова, ни ниске навике удворичких обичаја; нас доводи овде једино љубав и оданост, које је 22. фебруар тим већма разбуктао, што је сада с Тобом, Господару, засела на српски престо српска нада, а лепа нада увек јаче говори срцу, него ма какве успомене и хладна мудрост.

Господару! Одлука Твога узвишеног Родитеља, Његова Величанства Краља Милана I. удвојила је значај већ знаменитог дана 22. фебруара. Није наше да испитујемо разлоге и побуде тој замашној одлуци. Ми ју с поштовањем и дивљењем прихватамо; ми се заверавамо, да ћемо тежње и смерове те велике одлуке стално и снажно потпомагати, колико год буде до нас стало, јер само задахнути завесношћу, да је ту одлуку промерио и изврши њежан отац, ватрен Србин, велики Краљ, мудар државник.

Мудрост је уступила место нади на српском престолу. — Та је сјајна нада, која је у Тебе представљена, Господару, обузела сва српска срца; по Србству се оре веселе песме; сваког је Србина та нада оснажила и охрабрила, да речју и делом, умом и десницом, радом и жртвовањем, што више принесе на постигнуће српске среће и величине; на остварење свега онога, што нам поуздано обриче српска уздanица на српском престолу. И та српска нада, којој си ти знамење, Господару, није магловита машта, којој основе нема; на против, њој ништа недостаје што је потребно, па да постане потпуна стварност, славно дело. Ништа недостаје нади, која је избила из лозе усађене у срцу српског народа; ништа недостаје нади, која ниче на стаблу укорењеном у плодном земљишту сопствених заслуга и народне љубави; ништа недостаје нади, чији је пупољак први Краљ у обновљеној српској Краљевини залио најмудријим саветом, што је икад који краљ изрекао. А да неће недостајати љубави и оданости народне, које су потребне за остварење српске наде, томе је доказ не само српска прошлост, него и одушевљен одзив, којим те дочекује, Господару, цео твој народ; а доказ смо и ми овде, грађани српске престонице, који ти се свечано заричемо, да ћеш нас увек сложне и одлучне наћи на путу српског напретка и српских идеала.

Пре пет стотина година, Господару, очајање узалудног јунаштва у српској је крви српску круну изгубило. Ове године, о петстотињитом Видовдану, српска уздanица у теби оживела, Господару, опет у вис издиже српску круну, и над њом се блиста звезда Обреновића.

На том путу српске славе, на путу Обреновића, сви смо с Тобом, и уза Те ћемо увек бити, Господару, те усклицима српског народа придружујемо и наш:

Живео наш дични Краљ Александар I.

Живео српски народ!

Његово Величанство Краљ Милан Први, благоизволело је на овај поздрав представништва у име Свога малољетна сина одговорити од прилике овако:

„Кад сам у више оваких прилика узимао реч, да Својим драгим и оданим Београђанима изразим Своју особиту захвалност на верности и оданости према дому Обреновића, Ја сам то чинио као Краљ Србије и као вођа народа Српског. У овој прилици узимам реч, да у име мога сина и по Његовој заповести, будем тумач Његове захвалности. Као њежан отац и као патрен Србин, Ја ћу гледати да Свога Сина васпитам у духу српском, у духу патриотском, те да дошавши, кад буде пунолетан, и дође на Престо Србије, може примити тешку и часну дужност. Његово Величанство Краљ Александар I. је увек имао прилике да види, како грађани српске престонице дају јасна доказа о својој верности и оданости према дому Обреновића. Његово Величанство је из малена навикнуто, да љуби Свој народ у опште, а Своје Београђане на по се, јер је у њиној околини одрасло. Његово Величанство је још младо, те вам не може исказати своје осећаје, што Ја, као отац Његов, сад чиним. Ви, Београђани, имате још познијше да га љубите, јер је Краљ Александар I. једини из породице Обреновића *Београдско Дете*.

Кад сам се Ја пре краткога времена одрекао престола од Своје воље, видео сам, да сте ви то примили са изразима дивљења и поштовања. Обрадовало ме је кад сам видео, да су сви ваши политички људи схватили положај, и према приликама удешавали своје односе. Кад вам сад говорим, Ја вам говорим не као Краљ Србије, не као вођа народа, по као патрен Србин, који у пуној мери може изразити своје дубоко убеђење и наду, да ћете ви бити свагда верни и одани своме Краљу Александру I. Дозволите ми да вам још нешто кажем. Ја вас молим, Ја вас преклињем, да помажете Намесништво Краљевског достојанства сад, а доцније и Краља Александра у њиховим пословима, и да будете прожмани оном љубављу, коју Краљ Александар треба да очекује од Својих Београђана. Ако сте веровали у срећну звезду Обреновића; ако сте веровали у љубав и патриотизам Краља Милана, то ћете умети увек стојати на бранику части и славе дома Обреновића.

Још једанпут вам топло и искрено захваљујем, Београђани, у име сина Мога. Придружујући Његов глас моме, Ја кличем из дубине душе:

Живео народ Српски!

Живели Београђани!

После бакљаде представништво је предало Његовом Величанству Краљу Александру Првом овакву споменицу:

СВОЈЕМУ КРАЉУ

АЛЕКСАНДРУ I.

приликом Његова ступања на Престо
које су
22. Фебруара 1889 године
добровољном одлуком
Првога Краља обновљене српске Краљевине

МИЛАНА I.

љубав оца, родољубље Србина,
самопрегоревање Краља, мудрост државника,
ускорили.
Грађанство српске престонице
подноси смерне знаке
непоколебљиве љубави и оданости
младом изданку, дичне лозе
коју је
захвалност предака уздигла,
љубав савременика одгајила,
а сама је себи
оданост потомака овековечила,
кад је на српском Престолу,
рука Првога Краља
неизгладно знамење урезала:
Приступам само истини
Неприступам ласкавцима
Одавде се влада као народ жели.

У престоници српској Београду 5 Марта 1889 године АВр. 116.

(долазе потписи целога представништва).

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држани 2 Марта 1889 год. у Београду

почетак у 5 часова по подне

Присуствовали:

Председник општине: г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Јанаћ М. Јанковић, чланови одбора г. г. Светозар Карапешић, Миливоје Јосимовић, Ђорђе Николић, Н. Л. Милишић, Н. Х. Поповић, Ж. Бугарчић, А. Кнежевић, Мелош Дамњановић, К. Петровић, Др. М. Т. Деко. Милован Р. Маринковић, М. Миловановић, Вид. Виторовић, М. Обрадежевић П. Д. Видаковић, Св. Милојевић, М. Белимарић, Св. Вотерић Рад. Драговић, Гргур Миленковић К. Д. Главинић, Гл. Јосиповић Н. П. Михајловић, П. Вулковић, Мил. Ж. Маринковић, М. Д. Јанковић, М. Банковић Н. Д. Кика, и Илић.

Садржај одборске радње:

1) Интерполација о Вуку Стојановићу контролору због злоупотребе; 2) Питање о напредак кадрове у дворској улици; 3) Одредба имања од железничке до Саве; 4) Предлог ступања на Престо Њ. В. Краља Александра, I. 5) Лицитација баре Вошедије; 6) Лицитација за употребу пожежног зубрета; 7) Избор комисије за утврђење варошких грађевинских граница.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

Има ли ко шта да примети на протокол?

Никола Х. Поповић. Ја видим овде се пита протокол последње седнице и тражи се да се исти усвоји. Међу тим, ја незнам да ли су сва она господа овде, која су тај протокол решавали или нису. Ако су онде, може се примити, а ако нису онда нек остане док они не дођу те да они исти одобре.

Председник. Има овде доста господе одборника, који су били присутни на оној ако имају шта да примете, добро, а ако немају они усвајају. Сви не морају бити.

К. Главинић. Кад сам прошлог састанка предлагао личности за комисију односно реона београдског, ја сам казао, да ту буде и један општински инжињер. То у прочитаноме записнику није записано, а у стенографским белешкама стоји да је одбор усвојио тај предлог. Молим нека се то у овоме записнику поправи.

Председник. То се разуме да ће бити и општински инжињер. Као орган плаћене општинске службе није уврштен међу чланове, али је наредбом мојом, сходно предлогу, одмах придодат комисији.

Сшеш. Карапешић. Ја би молио, кад је већ овде и г. Никола Х. Поповић да и он уђе у комисију одређену за проучење питања о регулацији баре венеције, и извињењу заузетог општинског земљишта од стране приватних; јер је њему познато као искусном човеку цело стање ствари, а међутим г. Пера Видаковић оптерећен је другим послом, може који пут и недоћи.

Председник. Усвајала се протокол? (Усваја) Сад можемо одмах решити, ако желите, да се дода још један члан комисији.

Сш. Карапешић. И то г. Никола Х. Поповић.

Сшеш. Богорић. Верујте господо, што год је више чланова у комисији то се све теже ради послови. Ако има осам чланова, онда дође четворица на чекају на петог и тако се дангуби. Боље је да остане одређени број, а комисија је овлашћена да може сама позвати још кога у помоћ, па ако јој треба нека позове, а надам се да ће јој се свакад одазвати.

Сшеш. Карапешић. Не долазе сви, па за то је нужно да буде већи број.

Сшеш. Богорић. Ко је тај што не долази. Још ни смо ни почели рад, а ни већ кажете, да не долазе сви.

Перо Видаковић. Ја морам да исправим говор г. Карапешића. Он каже да г. Видаковић може бити неће долазити. Ја сам господо најревноснији у пословима комисијским и редовно долазим. По томе г. Карапешић нема право што баш за ме мисли да неће увек долазити — и ако сам оптерећен и другим комисијама. Ја одбијам од себе оно што је неумесно рекао.

К. Главинић. За што око тога да се води дебата? Узмите још једног за свршен посао.

Председник. Ја мислим да можемо усвојити предлог Карапешића, да се уме још један и то г. Никола Х. Поповић, јер и он је правник а тако у комисији има само један правник, па кад један осуствује биће други.

Прима ли одбор? (Прима)

Сшеш. Богорић. Петог Јануара ове године кад је била одборска седница после закључене седнице остао сам ја и г. Марковић и вама г. председниче споменуто о једном контролору и његовим злоупотребама у колико смо могли сазнати. Ви сте нам казали, да сте и ви о његовој једној крупно злоупотреби од грађана сазнали. Ми смо тражили, да се тај човек одмах уклони с тога места, где је тако велики приход, или да се одпусти ако доиста стоји оно што су грађани достављали, или на послетку да се премести на друго место, где не може да краде. Тада сте ви обећали да ћете то учинити најдаље до 15 Јануара.

То обећање нисте испунили, јер тај контролор стоји и сада на истом месту и рукује са приходима, па сте му шта више дали још веће повереље јер наплаћује аренду на пијаци од продаваца.

Председник. Општински суд је господо поднео буџет. Буџетом ће се то питање расправити и данашњи ће контролора скоро сви отпасти. Ја ћу вам и овде казати, да је овога месеца приход мањи са 4900 и нековико динара, него што је јањске године у јануару месецу износио био. Због тога ја држим, да су садањи наши контролори лабави у вршењу своје дужности, а може бити да чине и злоупотребе. Ја истина немам доказа за то, али нешто мора бити. Ја сам се решио да, чим се буџет одобри, да отпустим све те контролоре, па после у договору да наредимо шта да се чини. Моје је мишљење да поставимо једног главног контролора, који ће бележити све што који на пијаци купи и који ће над свима контролу водити.

Сшеш. Богорић. Г. председниче, када се буџет за једну годину склопи и одреди плата, нпак извесна личност која ту плату узима не мора остати целу годину на томе месту, него се може отпустити и другом поштеном човеку дати.

Како смо ми овде одборници, већ је година дана. Ми смо непрестано хватали злоупотребе и вама достављали, на нпак ништа, већ и даље сваки од њих ради на своју страну како хоће. Ми смо и у нашем извештају казали, да према сваким злоупотребама над приходима општинским, пада одговорност и на сам Суд с тога, што не прши посао, као што треба, али тај наш глас остао је „глас вапијућег у пустињи". После тога ја сам вам са још једним одборником казао: „овај човек краде, треба да се отпусти", а ви га још држите, док се буџет не реши. Чим се ко ухвати да краде, одмах га треба отпустити.

Председник. То је баш главно: „чим се у крађи ухвати" — и кад се само сумња, онда још није ухваћен. Ја треба прво да имам доказ, па да могу нога назвати лоповом.

Сшеш. Богорић. Изгледа као да ви само са одбором разговарате, али после ништа не радите. Што г. Карапешић рече да г. Видаковић неће можда долазити у ову комисију врло чудноватo изгледа, јер и сам сам запазио у комисији за злоупотребе контролора, на шта је било: ми смо учинили предлоге да се помогнемо, на нпак ништа.

Председник. Ви овде представљате господа поени одборницима, као да контролори привилују приход. То не стоји. Контролори само хватају крајичаре, а приход се овде у Суду прикупља. Немојте тако претстављати ствар. То изгледа као да ви хоћете мене да оптужујете. Ја то не дам, кад тако иде. Што се тиче правила, ено нашег друга, ја сам га молио да начини правила. О нашим жељама, ја сам у буџету водио рачун. Ја сам предложио једног контролора који ће водити надзор над осталим. Биће 6 контролора и један надконтролор. А ако ви нађете, да треба и један кнез да прави надзор, онда је то друга ствар.

Светозар Милојевић. Кад је била реч о тим контролорима у седници одборској, онда је изречно у одбору решено, чим се и најмања сумња породи код тих контролора онда одмах да се отпуштају. Г. председниче, услед интерпелације, изгледа као да признаје да је било сумње.

(*Председник*: Било је) Кад је било, онда сте требали одмах да га отпустите, а не да му дајете другу службу која има свезе са приходима општинским.

Г. председниче, има поштених људи, који ће ту службу за сто мало плате поштено вршити! Са овога гледишта ја сматрао одборнике интерпелацију г. одборника.

Председник. Треба да знате господо у чему је та ствар. За Божић обично се прилажују касапи да коју прасце и свиње. Они траже дозволу, да могу заклати и ако се потреба појави, и онда тај контролор који маркира, има да контролише и тај вишак, да би и на њ такса била наплаћена. Тај посао, природно, мора да се повери истоме лицу.

Сад ја сам сравњавао приход лањски са овогодишњим, па сам приметио, да је приход мањи, и због тога ми је пала сумња, али доказа о злоупотреби неким никаквих, нити имам доказа да је он крао.

Марко Велизарић. Али ми смо ухватили и вама доставили. Мене је г. Боторић једном позвао на вечеру и показао једног контролора који је дао листу, а ниже уза пире.

Председник. Тај је одпуштен.

Сект. Боторић Пошка је у варошки непрестано, да ови контролори раде непоштено. Ми смо у извештају нашем све казали и одбор је решио, да се сваки отпусти на кога падне сумња. Ја сам једном показао г. Х. Јанићу написане неправилности, а он ми просто одговорио: „шта мог, ја над су ти контролори напредњаци, на излазе у 9 сахати и неће да контролишу“.

Никола Х. Поповић. Ја видим да је ствар односно оне интерпелације непрљена. Међу тим, ја налазим да цела ствар нати што нема правилног расподела у радњи о ватаљ тих крцумчара. За то би требало да су правила на среду, на да знамо шта смо у стању чинити.

Председник. Ја сам признајем, да међу овим свима контролорима који су данас, једва и свега двојицу што могу проворчати да остану. Плата је господо 60 динара. Они се жале да је то мало. Ја сам сада у буџету учинио распоред на три класе: 90—75 и 60 динара. Остаје им проценат на име награде. То је сад предлог по новоме буџету, за ову годину. Тај је буџет на несрећу моју остао тако дуго нерешен и ако је врло нуждан. Сад, ако хоћете да оставемо без контролора онда да отпустимо, па да узмемо за 15 дана друге и опет да терамо.

Сект. Миловановић. Чим се у кога посумња одма га треба отпустити.

Председник. Кад нема стварних доказа, мислим да је много умесније да причекамо који дан док се буџет не одобри, па ћемо онда лако регулисати питање о контролорима и несавесне отпустити.

Сект. Боторић. Како сте пре неколико дана могли отпустити једног контрола.

Председник. Мени је достављено да сви тога контролора служи код једног касапина, који највише крцумчари и Суд је предложио да се отпусти, па сто га и отпустили.

Перо Видаковић. Господо! Сво зло лежи у општинском закону. Кад дође време да се прави закон општински, онда треба пастати да у закон уђе право одбору општинском да поставља персонал и остало чиновништво, а не управна судска седница.

Ми смо овде један пут и решили да се отпусти један општински чиновник, па опет није отпуштен.

Сад је бадава да говоримо.

Ја сам био у комисији кад се извршила крвица једног чиновника, па опет није извршена учињено. Треба гледати да у будуће дође закон, по коме ће одбор бирати не само чиновнике него чак и служитеље општинске.

Никола Милетић. У колико сам могао разумети г. председника, видим да се досиса показао мањак онога месеца према упоређењу са лањском годином. То је вероватно по како ћемо радити да се томе злу стане на пут, те да се даље не шири. До кога је та крвица? То ви као стари одборници добро знате. По вароши се разни гласови проносе о тим злоупотребама. Али има узрока у неколико и до самих уређења. Н. прим. један контролор кад ухвати нога и јави га суду. Одмочне се спор. Адвокат општински од силне таке паринце добије 6 динара, а паринца опет траје две године и тако томе контролору на део нема шта да припадне и онда он због тога и нели: куд ћу ја да чекам за свој део две године? Боље је да приђи сад одмах 2 дин. од кога и да га пропустим, него да га хватам и власти јављам.

Да не би онако што даље бивало, нужно је да се наведи да контролору припадне све оно што се ухвата, а плата да буде много мања, па ће онда видети како ће он све крцумчаре хватати. Другче не може се избећи лоповлук на ма ни тамо метули свеца за контролора.

Председник По што ја видим да већина одборника хоће да се сви контролори отпусте, ја вам дајем моју реч да до 15 овог месеца неће бити у служби ни један, на био буџет свршен или не. Двојицу ћу само дотле да задржим, за које мислим да су у своме послу тачни, а остали контролори ни су у реду ни у своме послу, јер да такви нису дружчије би било. Ја мислим да се они погађају са људма, бар тако ми је достављено. Каже се да узимају од људи по 2—3 динара па онда пропуштају, но то се не доказује. Нпр. један ми је прачао, да му је један контролор тражио у залам 7 динара, на над му није дао, он је онда набедио да коље без такси. За ово ја немам доказа па за то и не могу да га осудим, јер може и противно бити.

Перо Видаковић Ја би молио, да овог контролора о коме вам је г. Боторић казао, одмах сутра отпустите, а за друге да то исто учините, чим добијете упређење да је нешто урадио што не ваља.

Сект Боторић За тога контролора и вама је г. председниче познато, на не само да га ниете отпустили, но сте му још и други приход општински поверили.

Председник За сам вам дао разлога за што му је дат и други посао. Но опет велим да ћу да га отпустим; јер кад се тврди да не ваља на једном посту, не ваља ни на другом.

Марко Велизарић. Ја мислим господо да сво сам за то, да се отпусти сутра (Јесно)

Председник Добро господо, онда је свршена ствар.

Живан Бугарчић По мом мишљењу не би било право да се сва отпуштају, јер међу њима има и поштених људи, па за што да се и они отпусте? Ту ћемо погрешити. Нека председник отпусти оне који су неваљали, а поштени нек остану.

Председник На одбор је тако и казао, да онога отпустимо, а за остале ако не буду добри да их отпустим, а иначе да тај контролор не прима приход општински, већ само удара печат пошто се наплати такса.

Сект Боторић. Ја знам да баш тај контролор прима и приход.

Перо Видаковић Ја не знам за што сво ми овде, кад нас нико не слуша.

Милош Марковић За то да се покрене исти говор скоро сваки час. Ви знате како се неколико пута овде решило и

закључило да поступимо онако или онако, а после то нико неће да сврши. Због тога се и чине злоупотребе, и због тога се једно исто питање толико пута и покреће.

Председник. Мени се не чини господо да је тако.

Перо Видаковић. Ето још Јануара месеца прошле године грађани сапског краја и закупци плаџова општинских тражили су да се калдрмише један мали део од капане лађарског друштва па до општинске пумпе. Од тога доба до данас још нема ништа и ако је одбор решио, да се направи предрачун; па не само што то није учињено, него нема чак ни акта о томе.

Ја мислим да мало треба водити рачуна и о том крају јер људи тамо плаћају општини по 1500 динара аренде за плаџеве где држе дрва, а осим тога дати толики снег иде тамо на купање и хоће да га удави прашина и блато. Савски крај има 63 године како сноси све општинске терете па опет ништа не тражи, док су други крајеви добили калдрму само за то, што су умели да обилазе прагове, па су чак и створили установе неке за уклањање снега краја.

Ја молим господу одборнике да наређе да се и на овом крају једном калдрма сврши.

Председник. Кад већ не могу да се држим одређеног дневног реда, ја ћу да вас задржим часком на једном таквом важном и хитном питању. Молим вас да га решите пре дневног, реда и ако није стављен на данашњи дневни ред. Чујте тај акт. (Секретар чита реферат о потребној оправци насипа у Бари ненезији, који малу пијаду неузме са железницом; јер је постао скоро неприлазан). Одборник г. Др. Кирковић и још неки казали су ми о овоме и ја сам одмах наредио да се реферат с предрачуном поднесе, но нисам могао наредити оправку, док ви не одобрите јер као што сте чули за то треба потрошити око 4500 дин.

Сост. Богојевић. Али ово што помену г. Видановић друга је и већ решена ствар: да се начини предрачун. Међу тим код инжењера нема ни тога акта.

Председник. Ви сте тражили код г. Чађеваћа, и ја дајем све г. Смедеревцу да ме више послове. Тамо је и тај предмет. Ја ћу наложити да се уме у поступак. Што се тиче ове оправке нема шта да се данас решава, него да одредите једну комисију из одбора, која ће изаћи на лице места па нек ова погоди и шљунак нек држи лицитацију и све остало сврши.

Перо Видаковић. То је врло добро, али овај топчидерски шљунак некад је, па би боље било да се замени са дрински шљунком који је много тврђи, те се за то теже под теретом претвара у прах.

К. Главинић. О овом насипу говорено је и раније. Изабрана је и наручена комисија после поплаве. У тој комисији био сам и ја, г. Смедеревац, г. Ј. Бајловић, Глиша Јосиповић и други. Инжињер је премерио део насипа и начинио предрачун из кога се види да би оправка тога насипа и друга топчидерског стала 30 и нешколико хиљада динара. Шљунак топчидерски није најбољи, али шта ћемо кад немамо боље.

Председник. По нашем општинском закону управна седница има права да учини расхода до 1000 динара а да не пита вас. Кад је било зимус ја сам за топчидерски друм набавио колубарски шљунак за пробу.

Прво сам нашао за 8, други по 7 дин. и најпосле један предузимач се обвезао, да ми даде за 6 динара или за 6½, не знам сад баш сигурно.

Ја сам покушао да ми донесе за хиљаду динара.

К. Главинић. Вероватно је, да је дрински шљунак бољи, али пак треба га прво пробати.

Грегур Милетковић. Доказано је да је овај шљунак једино употребљив за макадам, али је доказано и то, да кошта много више. Требало би увођити да се калдрмише, а макадам да се избаци.

Сост. Милојевић. Сем ове комисије, коју помиње г. Главинић, одређена је још једна комисија у којој сам и ја био. Ми, кад смо изашли на лице места видили смо да тамо пута треба калдрмисати и општину ће много мање коштати, а нећемо имати ни блата ни прашине. Ако се насипа онда ће бити вечно блата и прашине. Тај извештај није ни изнешен пред одбор.

Председник. Ви сте сада умешали још једно питање за које нисте били надлежни. Ви знате да сте одређени били, да нађете начина како да се прашина полива, а ви сте у место тога говорили да се коцкастим камењем калдрмише.

Сост. Милојевић. Ми смо као чланови одбора свестрано узели у оцену ту ствар па смо казали: као год што се не може да уклони оно блато одande, тако исто било би блато и кад се полива: за то је комисија предложила тако. Комисија је ово предложила у интересу општине.

Председник. То је таква једна улица, да се то неда лако извршити.

Марко Велизарић. Ја би желио да се тој комисији да шира обим, на да она обиђе Београд и све улице, и да прибележи где треба да буде калдрма на првом месту, па онда да се калдрмишу само улице оне које комисија предложи, а не онако по предлогу једног одборника.

Др. Димитријевић. У прилог онога што је казао г. Грегур и други предговорник, ја имам само то да кажем, да са хигијенског гледишта треба макадам избацити. Тим се прави прашина и знатно више кошта.

Што је казао г. Милојевић да треба ту улицу калдрмисати и ја сам тога мишљења; и, кад би се могло то извршити коцкастим камењем, онда би то најбоље било.

Што се тиче макадама, но ново нелим, томе сам у опште противан.

К. Главинић. Ја сам члан оне комисије која има задатак да проучи питање о калдрмисању Београда. Ви хоћете комисију извинити што то до сад још није свршено, јер та иста комисија ради и на питању о водоводима али се надамо да ће за кратко време и то бити готово. —

Ви хоћете нама у нашем извештају предлог, да се макадам сасвим одбаци, јер је скоро два пут скупљи од калдрме а теже га је и одржавати у доброме стању. Но поводом говора о блату и прашини у Кнез Милошевој улици имао би да вам напоменем само ово: ни од коцкасте калдрме нећемо видити велику ваздаја, ако је не одржавало и не чистимо као што треба, но останемо у томе погледу и даље какви смо сад, и ако наша полиција и у будуће буде подјла мало рачуна о својим наредбама за чишћење улица и тротоара као што то сад чини. Кнез Михаилова — Дубровачка улица, имају и коцкасту калдрму и добре тротоаре па сте опет за то до скора морали газити по њима скоро веће блато но по другим улицама без коцкасте калдрме.

Данас сам случајно видио како се скида блато са насипа што води од мале пијаце ка железници. То је врло добро Тако би требало радити свуда и у своје време, па не би имали ни оволико блато као сад ни оволику прашину какву имамо сваког лета.

Живан Бургерчић. Ја сам имао да кажем то, да се за неки од неколико година прави најпре калдрма у овој улици и крају вароши која има одборника овде у одбору; па ма та калдрма и не била најнужнија. Лепо је казао г. Марко Велизарић, да се одреди једна комисија те да прегледа цео

Београд и улице, и где ова реке да је најнужније ту да се и калдрма направи.

Милоје Јосимовић. Ја би молио да се данас неуништимо у решавање тога питања, док недоће комисијски извештај. Комисија се због многих и узкорених послова на водоноду задржала како са питањем о калдрмисању вароши, јер је истој и та студија поверена; али ипак кроз који дан извештај ће бити поднесен.

К. Главинић. Има улица у Београду које се морају у скоро калдрмисати и то по старome начину. С тога не би било од штете над би се примило предлог г. Марка Велизарића.

Перо Видаковић. Данас је господо на дневном реду извето питање о поправци насипа од жељезничке станице за на малу вијаду. Немогуће је и помислити, да ја о овоме говорим као заинтересован на овог краја. Онде је реч о једном путу који доноси велику корист општини. Ви знате да општина има знатан приход од калдрме на ћумруку и жељезнице. Сви плаћају калдрмину, па, господо, кад ти људи толико плаћају они имају права и да траже да им се сачувају олакшица, како би лакше њихове трговинске послове вршили. Општина је дужна на овом месту и сама да то учини те да људи и трговци олакша подвозна средства. Ви знате господо како је једном ћумрук задржао општини калдрмину све дотле док калдрму општини није оправљао. Овде се господо не може применити оно мишљење: где су одборници с ког краја, да се тако и калдрма прави, већ се овде и сам одбор мора бринути за сачувања средства ака не мисли да смета и отежава трговину и ако нежели да држава на рачун општине раше овакве послове извршио. Овде треба конкастом калдрмом патосати пут, јер су то најтежи терети који се проносе, било да долазе водом или жељезницом. Зато сам ја мишљења, да се још вечерас реши: да се овај део пута не поправља, већ калдрмише конкастом калдрмом.

Н. Милошић. Врло је добро казано да се одреди комисија и она да каже где треба прво калдрмисати, јер има улица, које немају ни осветљења а камо ли калдрму па о томе нико и не зна.

Свет. Богорић. Да решимо ово што је г. Видаковић предложио. Ишсам за то да се усвоји предлог г. Велизарића. Две комисије за један посао не може да буде.

Председник. Ја сам ону ствар изнео као хитну ствар и она се мора најмање за 20 дана извршити, а све остало што је је сад говорило вредиће за будуће. Трошина господо не може чекати. Мишљења сам да се овај пут начини онако како је инжинер предложио.

Марко Велизарић. Усвајам мишљење председника, но само с том примедбом, да се само тај пут поправи како комисија одреди, а остале улице да сачекају комисијску одлуку.

Председник. За које улице има начињеног већ утрошка са предузимачем, ту се мора радити, а за остале нећу ништа без вас радити.

Никола Милошић. Ја сам хтео у прилог предлога г. Велизарића да кажем то: ако ће се у једној улици правити калдрма, онда предузимач, над има да ради мали посао више ће да тражи, а напротив кад се више улица калдрмише онда ће имати више рада па ће јефтиније и да предузме рад.

Председник. Ја би молио да одредите комисију за овај предлог. —

М. Јосимовић. Нека се одреди комисија и у ту комисију нека уђу два инжињера, па неки кажу како где да се ради. —

А. Кнежевић. Ја мислим да су за то надлежни општ. инжињери. Они нека направе предрачуне, они нека направе планове, нека кажу где шта треба да се ради; а комисија она само да прегледа то и да види, како се шта урадило. Мени се чини да је за ту ствар већ одређена једна комисија.

К. Главинић. Пређиће још неко време док одређена комисија донесе свој извештај, али сад имамо покренуто предлог од г. Велизарића за поправке калдрме и за оно подизање онде где их нема а нужне су. Господо, Март је већ ту. Треба већ спремити материјал за благовремено калдрмисање варошки и отпочети рад што пре а не да калдрмишемо у месецу новембру као што је до сад рађено. С тога је заиста нужно, да се одмах изабере једна комисија, која ће обићи све улице и донети нам што је пре могуће извештај у коме ће казати где је најнужније да се одма предузме калдрмисање или поправка, јер има улица које још нису калдрмисане и које ће се морати калдрмисати по досадањем начину.

Св. Милојевић. Господо, нужно је и једно и друго да се учини, и оно ради чега је већ одређена комисија и оно ради чега се сада тражи комисија. Али ова ствар што се сада тражи најхитнија је. Изволите оно решити па ћемо решити и оно друго (вичу: решено је)

Председник. Даље молим вас господо јесте ли у начелу сви за овај предлог? (Јесмо). Сад вас молим да дате два стручњака из ваше средине и два грађанина под чијим ће надзором то да се изврши. Они чекај нађу најбоље да се исправка изврши, било тамбидерским шљунком било другом како они нађу. Тако ће се моћи само брзо ствар свршити.

К. Главинић. Ја мислим да ће за ту ствар бити најподеснији г. А. Кнежевић, Милош Дамњановић као стручњаци и г. С Карапешић и Р. Драгојевић (Прима се)

Председник. Даље, с овиа је овај предлог свршен а г. Велизарића молим да за свој предлог предложи комисију у идућој седници, но што предлог формулисан донесе, да знамо шта ће комисија да ради, па ћемо и то свршити. (Усваја се)

Сад вас молим да нашу седницу претворимо у конференцију ради једног слоништва и договора. (Бива)

(После конференције)

Прекидамо господо поново у јан. седницу.

По што смо у конференцији сви били за то, да се у недељу 5 он месеца приреди бакљада у славу ступања Његовог Величанства Краља Александра I на престо, и да се Његово Величанство од стране престонице поздрави и да Му се преда написана споменица — ако до тог дана може да буде израђена. — то разуме се да ће тога дана бити варош окићена заставама, а у вече и осветљена. Овај закључак наш ја ћу објавити плакатима и позвати грађанство да учествује у свечаности и бакљади. Само вас молим, да и ви сви учествујете у бакљади.

(Вичу: Хоћемо)

За оним је изабран припремачки одбор, да учини спрему и то Св. Каранешић П. Видаковић, Милан Марковић, Милан Вапкопић и Милан Миловановић.

Сад је господо на днев. реду извештај о лицитацији. Имам две лицитације. Једна о поставци које се купе. а друга је за бару Венецију. — Изволите чути извештаје.

Секретар прочита извештај о лицитацији за кости.

Председник — Ја сам знао лицитанта М. Мунка и он је услед моје опомене пристао на цену која је и лане била (одобрава се). Изволите чути други извештај

Секр. чита извештај о лицитацији за бару Венецију.

Гл. Јовановић. Је ли који од одборника присуствовао оној лицитацији?

Рад. Драгојевић. Ја сам присуствовао! (Вичу одобрава се)

Председник. Усваја ли одбор овај извештај? (Усваја).

(Свршиће се)

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ СЕВЕРА*)

(Из бележника једног Пожаревљанина)

IV

Живот на Беринговом пролазу. — Вечна борба с природом. — Чукци. — Монголско порекло овог дивљег племена. — Камчадалци измешани с кавкаском расом и просвећенији. — Зверолов и риболов главно занимање ових севераца. Китобоји и Китоловци.

У последњој глави наших бележака (III) описан је пут који је, лети у години 1886. руска убојна корвета „*Дигит*„ предузела била на далеки Север. Видели смо ју како се кроз густе магле пробијала у правцу чувеногa Берингoвог пролива, како се јавља пред интересним предгорјем Камчатке, и како се кроз санте и ледине пробија до крајње пловидбене тачке ове северне воде — до *Срчаног Камена*. То је већ ладни, у географији познати као, 65-ти степен северне ширине. Зима лута и студена влада овде сних *девет* месеца, а и лето није као лето, него као наша фебруарска студен. Ми, путници „Дигитови". били смо у толико срећни, што смо се од овим управо поларним небом десили у Јулу месецу — кад су дани још најдужи па и најтоплији. Али ни ови „топли" дани нису тако интересни као *светле* ноћи. То је домовина оне, *северне светлости* која ноћу своје зраке шаље и о чијој смо лепоти и дивоти толико слушали. Можда нам се само чини, ал' рекли би, да ни зима није тако тужна, ни дуге ноћи нису тако страшне, под чаробним дејством овог дара неба северног!.. А сад, да пређемо на живе људе, који у овоме ледноме углу земна шара бораве и борбу за опстанак воде. То су ти, тако звани *Чукчи*, племе монголско, али које и по ношњи, и по вери, и по занимању и по нарави, својој потпуно је праву дивљину. Да! Чукци не тргују само са кожама дивљих зверова; они се и обличе *у медвеђању — од главе до пете*. Језа нас подилази кад их сретнемо, и у сред бела дана, где год на улици Срчана Камена, а да како ли је угледати их на легалу, у њиховој колеби? Као племе они су средњег раста, бакарне боје, пљосната лица, мала носа, развученех уста и широких груди. Снажни су и жилави као јужно амерички Патагонци — што живе око *Магелановог* пролива и Следовог Канала. Вера им је као и у свију дивљака: незнабожачка. — идолопоклоничка. Они немају никаквих предања, или бар нико од њих није могао тако што навући, а не зна им се ни прави број ни разметај. Боравећи на, тако рећи, једној леденој стени, они се вечно боре с природом и њеним породом — дивљим зверовима. То је њихово главно, јединствено занимање целе дуге и страхотне зиме, јер су они, лети *риболовци*, а и у јеном и у другом послу, и на пољу зверолова и риболова, готово ненадмашни вештаци. Зверове, нарочито, ове веома успешно, а на китовој кости и леву зароду нзаћу. Чукци су као и Камчадалци добра муштерија Русима, али нарочито Американцима, који им одавна доносе, шпиритуса, дувана, барута, челика и олова, а то, у размену за њихове коже уловљених медведа, лисица, самурова, морске мачке итд. као и за већ поменуту а много цењену *китову* кост. Руси су тек од последњих четири—пет година почели долазити у додир са овим дивљим донста но, интересним племеном чухотским, и потискивати са њихове пијаце америчке „китобојце" и китоловце. По што реч китоловац саму себе објашњава о „*Китобојцима*" немамо речи: да се тако зову *бродови*, који у лов на китове иду, и у тој цељи ове обале обилазе. Управо, сваке године по 30 по 40 таквих лађа долазе из Сан-Франциска, прошлове око Шантарских и Тјуленских острова, налове се скупих китова и напазаре тако исто скупих кожа дивљих, од Чухаца и Камчадалаца, на се са тако и лепом и богатом робом враћају у своју америчку постојбину. Ну, ако ту награду своме занимању умеју да нађу прости и дивљи Чукци — још су јачи у сваком погледу и *калајисани* и *Камчадалци*, који се на географски згодним или бар нешто топлијем положају налазе. Камчадалци, или уроћеници Камчатке, јесу као и Чухци монголског порекла, али су тако измешани са белом кавкаском расом да представљају читав тип мелеза и креола. По што ћемо ми о њима још у овој глави наших бележака особено прозборити, то ћемо овде само још констатовати: да се они (камчадалци) не могу мерити са чухотским суседама својим ни у врлинама ловачким ни у слабостима дивљачким. Чукци су прави господари северних дивљина, страшило поларних легала бела медведа, дивље мачке и дивља самура; али су у исто време и најслабији кућевници и привредници. Јер, ако изузмемо намирење најпростијих ловачких потреба њихових, као барута, олова и челика, сва крвава тековина ових смелих дивљака тоне у порок пића и пијанства. У томе су они збиља јачи, или боље рећи слабији, и то не само од Камчадалана него и од Самоједа и од Остјака и од Јакута и од Даура, као и од готово свију других дивљих и полу-дивљих племена азијских.. Али да се вратимо Камчатки, на чије нас је предгорје убојни „*Дигит*" од Владивостока пошав прво извео, те мало из ближе упознамо са животом и народом њеним.

(Наставиће се)

*) Наставак кутошица „*Слике со далекој истока*".

ЛИЦИТАЦИЈА.

На дан 30. тек. мес. од 3 до 6 часова после подне, држаће се у канцеларији инжињеријског одељења Суда ова овлашћењем јавна усмена лицитација за одкопавање и планирање земље и претресање калдрме у Прерадовској улици.

Лицитација ће се држати од квадратног метра.

Кауција је 300 динара у готовом новцу, или у државним папирима.

Ближи услови, план ситуационе и попречних профила као и предрачуна, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

После свршене и закључене лицитације неће се примати никакве понуде.

Из седнице суда општине београдске ГН. 798/88 3 Марта 1889 год. у Београду

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

„Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставља се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се раставља од ње и бољи него што је био кад ју је узео да чита".

Свет. Николајевић.
академик
ректор Велике Школе.

„Народу није снага толико у броју колико у чврстини карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с раширеним рукама.

М. Ђ. Милићевић.
академик
народни библиотекар.

„Ово дело снажно ће утицати на образовање карактера".

Д. Јосић.
професор

„Права драгоценост!"

Чед. Мијатовић.
председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8. МАРТА 1889 ГОД.

	Имаовина		Дуг		Сравњење са прошлим стањем	
Главница			20,000·000	—		
Акције	20,000.000	—				
Привремене акције			10,000 000	—		
Акционари	7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату	131·100		12,916·850	—	— 1.100	—
„ „ „ „ *сребру* (*привремене, стопе*	1,878.920				— 66.600	—
	10,906.830				+ 80·600	—
Благајна у звончевом новцу у злату	2,637 493	31			+ 46.107	50
„ „ „ „ „ *сребру*	4,130.874	62	7,001 877	26	+ 31 151	52
Стварне вредности и салда стварних кореспонд.	293.506	33			— 50·444	79
Дневница у злату	1,125 269	60	3,795 288	72	+ 121·852	37
„ „ *сребру*	2,670 019	12			— 24.231	82
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,467 419		3,222.332	—	— 15.000	—
„ „ „ „ „ *сребру*	754.913				— 51.300	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима	1,418.085	74			+ 15·611	30
Менице за наплату	10·439	56			+ 1570	50
Касације	150.355	—				
Полагачи кауција			150.355	—		
Остале просте	80·600	—				
Остављачи простих остава			80·600	—		
Остале по текућим рачунима	1,930.265	—	1,930·265	—		
Остављачи по текућим рачунима			58.736	82		
Резервни фонд			339·875	—		
Вредности резервног фонда	22·079	62				
Положене акције српске Народне Банке	339·875	—				
Полагачи акција „ „ „						
Разни рачуни	85·387	23				
Обавезе по текућим рачунима			140·153	31	+ 80.830	—
	45.616·835	13	45,616.835	13		

ЗАДАЊИЧКА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 10 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 19. МАРТА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОСЛЕ ПОШТЕ НА ТАВАНУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претплату моле слоте упућивати на општинск суд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ЗАЋАЈУ СЕ.
Напљавана писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске
(по стенографским белешкама)
држан 2 Марта 1889 год. у Београду
почетак у 5 часова по подне

(наставак)

Председник. Ви господо знате да смо у прошлој седници говорили о реону Београда и остало је на томе да се сада одреди компесија. (Чује се: требало би у конференцији да се разговоримо). — Добро господо, ја писам противан — нека буде конференција. Ствар је заиста важна. (Настаје конференција).

За време конференције:

К. Главашић. Ствар је ова врло важна господо и у грађанству постоје погрешна мњења о нашем раду овде по тој ствари. За то би ја желео да се у јавној седници о овој ствари говори и да се све зашише што се говори. (Вика)

Н. Милошић. Ја сам мало час казао и сада кажем: ако је општина Београдска вољна примити тај крај себи као свој део и своје сугрђане — добро, и то би било врло добро: али ако се мисли да општина прима тај крај за варош а да ће трошити на њ ни за осветљење ни за калдрму ни за патролу итд. него да ми у томе крају останемо и даље у томе положају као што смо данас: да сами себе чувамо а да патролације и ми плаћамо као остали грађани, онда верујте то нећемо. А мени се чини да се тако нешто мисли т. ј. да се ми разумемо само у Београд а да не узимамо ништа што Београд узима. Бар по говору г. Видаковића који смо мало час чули, изгледа, да ми не ћемо тамо добити калдрму ни после 50 година! (Видаковић: Писам то казао) Молим, молим, ја сам вас тако разумео, и како ви кажете, ја би волео да се тај крај одвоји за себе па нека се сам о себи стара и украшава како год зна, но што су се људи који тамо живе и до сада сами уређивали и о себи старали. Ту нема никакве кривице до оних људи што су се тамо настанили, него је кривица до оних који су руковали с тим, који су знали у дужности да се бришу о уређењу престонице па то нису радили. С тога, над нису ти људи криви од куд имамо право да им одузимамо имања за регулацију без отпуша, од куда смемо да их тако казнимо и упропаштимо кад они нису ништа криви? Како би то изгледало да се спроведу на Енглезовцу одузме што од плаца или и цела кућа груши због регулације па да му се ништа не плати?! Је ли то право? Ја сам то слушао да је негда и овде где је сада Коларчева пивница био рит и жабљак: ту су кажу били плавине — али данас је ту главна улица варошка. Дакле, кад се допустило те су на Енглезовцу и селишту подигнуте куће оне се никоме без накнаде не могу узети: а што кажу да се није плаћало ни у варошки свакоме то мени није познато; али ово ће и народна скупштина одобрити да се плати, јер то захтева правда. Ја тако мислим и нико ме не може убедити о противноме.

Н. Видаковић. Господо, недостојно је кад поједини од нас овде устане на заштиту своје интересе на штету општинских интереса. За сазивање је господо кад заборави одборник да се ономад заклео овде, да ће заступати само интересе ове општине — докле год ради као одборник општине. Господо, интереси ове општине не могу да се руководе по интересима извесних личности и по интересима извесних крајева варошки. Ја, кад сам говорио о овој ствари, и кад сам у опште о каквом било предмету говорио са овога места, ја никад писам говорио у интересу лично своме ни у интересу мога краја варошки, него сам говорио свагда онако како мислим да је у интересу целе општине, а овај г. одборник који је пре мене говорио, био је тако дрзак да ме је лично напао за мој говор, што писам говорио онако како његов интерес захтева. Ја сам овде господо само испричао историјски развој ове варошки, како се она подизала, а то сам био и позван да кажем, нарочито онима, који су тако рећи јуче у ону варош доселили се и сад хоће да заступају интересе своје и свога краја где су се населили. — Још имам и ово да кажем, да нема ни једне варошки у Европи, која процентуално, према броју људства, има више калдриме од Београда. И то треба имати на уму кад се овде говори о потребама варошким у опште. Ја кад сам говорио писам говорио по срцу и по интересу своме него као заклети одборник ове општине да ћу свагда заступати интересе ове општине. Ово што сам ја казао, ово је како је до данас рађено. Ја сам то казао, и опет напављам: да се никад нимања ван шанца нису откупљивала за регулацију. Познајем господу која су овде, а имају имања ван шанца. т. ј. ван. бив. шанца варошких, нека кажу да ли је њима познато да је икоме до данас дата накнада за регулацијом узето имање — Та имања ван шанца стоје онако како стоје, али над ко хоће по пово да диже кућу или дућан, он мора да уђе у регулациону линију без икакве накнаде за оно што му од плаца отпада за улицу. То је чиста и јасна ствар — Кад истраје коме кућа, онда му се каже: сад не можеш задати ту него под линију да идеш. — Ја кад сам говорио о Енглезовцу и селишту писам тражио ништа више него да се и тамо тако поступи, и г. предговорник као одборник место да ми са њихове стране пружи достојну захвалност, што признајем и тражим да треба поступати и са тим комшијама кумодражана и вопролужана онако како се поступало овде са Београђанима ван шанца старе варошки, он ме је још недостојно напао. Није то тако као што каже г. Никола Милошић; ни нећемо ово, нећемо оно; Енглезовац то је један крај варошки Београда, господо и сад на нама представницима ове варошки стоји дужност да тај крај доведемо на онај ступањ на коме треба да стоји, разуме се, у колико то можемо постићи; на онај ступањ како интереси наше општине буду захтевали и како материјалне прилике

буду дозвољавале. Али да све одма сутра буде, што треба да буде, то ни људ не може од нас захтевати пад се зна у каквим се материјалним неприлікама наша општина налази а шта јој и шта преких потреба стоји неподмирено. — То је што сам имао да кажем.

К. Главинић. Како сам и ја био члан комисије која је прегледала онај рејон Београда и сравнивала га у природи са планом, то ми дозволите, да и ја кажем неколико речи о томе крају варош о коме се сада реч повела. Ја ни у овоме питању као год и г. Видаковић немам апсолутно никакна своја интереса, него ми је једино пред очима интерес Београда. У нашој публици, у грађанству, сувише су побрканн појмови о томе, шта је варош и шта је подмирнвање варошних потреба. Ја сам данас читао у једним новинама нашим где се каже, да данашњи одбор треба да ради на томе да подмири све варошке потребе и реши питање о Енглезовцу на опште задовољство на тиме заслужи захвалност. Лепо, ако можемо све варошке потребе да подмиримо онда смо добри; ако не, онда нисмо — кажда то само од нас зависи! Осим тога читао сам опомад у Дневном листу једну белешку с потписом: „Томазеус", где се пишеће остатога каже: Београд — варош — хоће воду. То је „луксуз", хоће водкасту каларму и т. д. Дакле, ми морамо један пут да расчистимо пишеће себе то, шта су интереси вароши а шта интереси појединих крајева. Као члан комисије за калдрмисање вароши, имао сам прилике да сазнам, да онај део Београда без Енглезовца и Селишта има по регулационим линијама 964.000 квадратни метара калдрме и тротоара. То је по 10 динара кв. метар рачунећи око 10 милијуна динара, ако би свуда градили коцк. калдрму. Још нешто: по доста тачним податцима излази: да је до сад Београд калдрмисан само са $^3/_{12}$ (без Енглезовца и Селишта,) а $^1/_4$ нема још никакну калдрму. Београд се дакле грдно рашириво погрешкама појединих грађана и власти која томе у своје време није стајала на пут. Томе није крива општина и ко хоће да заступа као одборник интересе општине, треби да зна све шта је на томе рађено од стране општине. Треба да зна да се општина Београдска жалила на то што се допушта тако рашириве вароши да се чак и по Селишту и Енглезовцу подиже варош, али — није успела. Сад, према стању које постоји данас, сви крајеви Београда одиста не могу уједанпут да се подмире свима најнужнијим потребама. Нама је у комисији рачун показао, да је Београд од кад је престоница на до сад. калдрмисао свега оно 600.000 кв. нет. Међу тим за последњих десет година калдрмисано је блізо $^3/_4$ од целог тог простора. Ви ће те видети то општирније наказано у извештају који вам будемо поднели. Ја држим да нема у свету ни једне вароши у којој су све улице калдрмисане и то на један исти начин. Међу тим знамо сви да сваки грађанин испред свога плаиња мора да прави о своме трошку калдрму за три хвата, па, кад то стоји, зашто је не праве одмах тако где им је потребна. Они на Енглезовцу и Селишту могу то да изврше још најлакше и на тај начин да добију калдрмисане улице, јер тако има много таквих улица које и нису шире од 6 хвати; па кад један с једне а други с друге стране улице начини по 3 хв. калдрме, улица ће бити калдрмисана и можда ће још што и ўварити ако улица не буде шира од 10 метара или нет хвати и они ће још по пола хвата или по цео хват мање калдрме начинити но што по закону морају, а општина им у томе неће ништа сметати — само нека потраже од ње нивелационе линије и попречне профиле за те улице. Свуда је у свету то правило да онде, где је средина варошн где је трговина најживља где је саобраћај највећи, ту се прво и све потребе које захтева хигијена, трговина и саобраћај морају да подмире. Шта би било и како би наседељи ми над би у кпез Михаиловој улици остављи да тамо по блату а дижали калдрме по Енглезовцу и Селишту или по другим споредним улицама, у варошн? То би било и чудно и смешно. Ја не разумем човека који се потписује „Томазеус", да тај човек каже да је „вода луксуз" Ја живим доле у дорћолском крају; тај је крај продајом плацева платио регулацију неке вароши, јер су поцинма који су од становника тога краја добијали за продате им држ. плацеве, плаћање све досадање регулације, на шта тамо и данас стоје рушевине у томе крају, стоје улице неизкалдрисане којима се не може проћи, — али ми не протестујемо толико, колико зучарали становници Енглезовца, јер знамо да општина има много преких и већих потреба да подмири пре но што на наш крај дође ред. То треба да имају на уму и становници Енглезовца. Нико њима не одриче и не спори право на подмирење свију потреба које и други крајеви вароши од општине имају — само треба знати шта је кад могуће да се учини, и бити стрпљив.

Милорад Јаковић. Онде је мало више речи о Енглезовцу и његовим улицама него што треба, али није још ни један никаквер општински дошао да премери улице. Ја тамо живим и могу да вам кажем да тамо нема ни једне улице уже од 12 метара, а има их и од 18 метара. Кад ћемо дакле платити по три хвата ширине ми ћемо тако лако доћи до калдрме, и на општину неће доћи велико плаћање. Али главно је за сада то, што тамо немамо страже ни осветљење. Узмите случај који се прошле ноћи десно, да је жена заклата на сокаку да је унета у своју кућу, и чак да је прато тамо где је било крви, па то нико није имао да прими. Нама дакле треба ире света то, да нам се даду ноћни чувари и осветљење — за калдрму можемо и прачекати. Само што се тиче ширина улица нема ни једне уже од 12 метара, — а ја би молио да ми се каже колика мора бити ширина улице (чује се: нема о томе закона). На кад нема о томе закона што се једнако говори о томе да су улице узане?

Председник. Онде није главно то питање, него је главно да се објасни свету, да не стоје она тврђења која су означена против општине, као да она неће да ма за потребе тога краја. Тај Томазео, што га спомену г- Главинић он је и мене напао, и тврди чак, како сам ја нешто потрпо новим одборницима и. т. д. Међутим ја често пута писао имао фајде ни од оних који су ме хвалили, као ни од оних који су ме кудили, али ви сти знате господо шта сам ја овде говорио и по томе писао хтео ни да се упуштам у одбране и одговарање на та нападања.

К. Главинић. Дозволите да одговорим г-Милораду Јаковићу. Он рече да нема ни једна улице мање од 12 метара ширине. Он то говори о Енглезовцу, а ја не раздвајам Енглезовац од Селишта. Нека узме пантљику и пође у селиште на ће се уверити да има таких улица које немају ни нет хвати ширине а уз то су још тако крипе да се не зна крсна имена како иду, где почињу и где се спрћују. Треба најпре на видети како то тамо — изгледа.

Председник. Ја сам био кмет и онда кад су се тамо делили и продавали плацеви т. ј. кад су се од њива плацена образовали — али за сво време мога кметовања у оно време је њива. Али доцније министар полиције који је тада био одговорио је да се потрпљују такве тајије, јер они који су имали у томе интереса, да продаду њиву од 50 дук. пес. за 500 дук пес Праведно жалили су се и знали су да израде да им се дозволи то продавање и насељавање.

Св. Милојевић. Господо, мени се чини да се овде размимоилазе мишљења у овоме где почиње интерес општине а где има да се стане с њим. На говору појединих одборника који су настављени у старој варошци или у шанцу варошком, изгледа, да су интереси општине до тога шанца и даље не. Нису господо интереси општине само у средини вароши него су интереси општине и у крајевима вароши. Где је год који крај, где је год који кварт варошки, ту је интерес општине; и, кад се који одборник заклео да брани интересе општинске, он се заклео да их брани у целоме свом обиму а не у ономе обиму само који се односи на средину вароши или на такође засебан крај. По томе, ако који одборник захтева да се подигне извесна потреба једнога краја вароши тиме он не тражи своју заклетву него испуњава своју дужност. Господо, ви сте чули овде речи од оних који су на томе крају о коме се говори. Они су изашли пред вас једни факт, кад кажу, да немају ни осветљења, да немају ни патролија, немају видела и немају сигурности. Питам вас: је ли интерес општине да тај крај и даље остане без осветљења и без сигурности? Ја мислим, заступајући интересе ове општине да је преко потребно да се што пре подигне обе те потребе тога краја вароши. То правда захтева, то захтева и наша сигурност који сте подаље од тога неосветљеног, мрачног, и несигурног краја. Ја мислим да неће бити ни једнога међ нама који неће дати свога гласа за одлуку да се почну мало по мало подизривати потребе онога краја вароши. На послетку, је ли то уредно за престоницу и је ли то заступање интереса престонице наше, кад дође какав странац из Европе, на поље по том крају где су подигнуте куће једна до друге а међу тим нигде нема ноћног осветљења нити има ноћног чувара? Не, заиста. Немојте господо тако, него размислите добро, па донесимо једногласно одлуку да се ове најнужније потребе општине одмах и сместа подигне — Што се тиче калдрме, лепо је казао г. Милорад, то се сада и не тражи одмах. Они имају мало тротоара и мучиће се док не буде могућности да се калдрма подигне. Али фењери и ноћни стражари одмах су нужни. Треба да овде заступамо правду и да гледамо да сразмерно ономе што који крај даје да тај крај и добија од општине за намирење његових потреба.

П. Видојковић. Мени не би било жао над би ме нешколован човек ћрано разумео, али ми је криво кад ме школован човек ћрано разуме, јер то значи да хоће да ме ћрано разуме. Ја нисам нигде казао да су потребе оне општине ограничене на оне само крајеве вароши што су у варошком шанцу него сам само казао, како је варош регулисана у шанцу а како ван шанца; како је у шанцу за регулисавање давата накнада, а ван шанца никад није давата (чује се: давата је).

Н Х. Поповић. Давато је — Ено вам за доказ улице Вишњичке

П. Видојковић. Мени то није познато. — У осталом господо дедикатност би захтевала од вас да не говорите тако ватрено о питању где се суобљавају и лични ваши интереси. Ја памтим добро да је једном пребачено једном одборнику због тога у извесној прилици па је онда он заћутао и није се заузимао више за ту ствар као дотле. Сад видим неки нови одборници су тако исто почели да раде. Господо, ми никад нећемо одговорити нашој дужности, ако будемо тако радили. Ја овде видим неколико људи са онога краја — са Енглезовца — да хоће по што по то да натерају општину да им створи и коцкасту калдрму и све што им треба (чује се: није истина) молим, молим ви хоћете и патролу и осветљење и калдрму и све и сва — (жагор) Ја не знам шта хоћете господо. Ја чак и у то сумњам да се не иде с планом на то да ме наљутите да напђем из седнице но што знате да сам човек љут. (Чује се: сачувај Боже —) Добро пашите — решавајте. Ја сам казао оно што сам био дужан да кажем као заклет одборник.

Коста Главиновић. Молим вас господо немојмо да будемо такви, да се ћрано разумевамо. Ми смо овде представници целе вароши и ми ако нећемо да се објаснимо онда не знам ко ће. Ми смо овде за то да пречистимо сва питања која се тичу целе општине. Ја не знам ако је и мене разумео г. Милојевић тако да сам говорио против подизривања потреба општинских — онда ме је наопако разумео. Ја нисам био за то да се томе крају о коме је реч не да осветљење и патроле; него, ја сам говорио само о калдрми као најекснијој потреби коју за сада апсолутно није могуће подизрипати у томе крају над нам у сред вароши стоје улице некалдрисане.

Председник. Дакле, господо, ја држим да смо довољно о овој ствари говорили. Ми ћемо укратко доћи на то питање да говоримо и о калдрми и осветљењу и другим потребама. Сада смо пак само у томе послу, и то нимамо да решимо да се начини план тога краја вароши. Кад ми то хоћемо, види се већ и по томе да тај крај признајемо за варош, и разуме се да се морамо бринути о његовим потребама као год и о сваком другом крају вароши. Сад вас дакле молим да одредите комисију за то, да наради план по што ће човека за ту израду, па кад план дође пред нас онда ћемо о тој ствари говорити. — Што се тиче фењера, господо, где год је товажно да се да, а потреба се увидела, давати су и у салоју вароши на ће мо и тамо то учинити — чим се формално призна тај крај за варош. Молим вас одредите сада комисију. Да узмемо једног човека стручног који ће нарадити план, јер ако се то остави да одреди министар грађевине може нас скупље стати.

Марко Велизаровић. Ја бих односно те комисије казао то: чим та комисија има да одреди у томе крају рејон вароши т. ј. докле се спатра за варош, онда се тим самим тај крај, или бар онај део који буде у плану, признаје за варош и то спада у атар вароши. Према овоме пазари, ако ми можемо неки део тога краја одвојити од вароша, а неки узети под варош онда можемо и цео тај крај — цео Енглезовац — да одвојимо. Неће се дакле ништа изгубити ако се причека и до скупштине народне, која ће могла о томе решити и на тај начин може бити да ће се дало задовољена оној жељи тамошњих грађана да за себе општину имају и да сами воде бригу о својим потребама варошким. Јер, ако је тај крај у атару београдске општине, он не може имати за себе кланицу и т. д. —

Председник Ја сматрам да је то сасвим други предлог о коме сада није на реду да се говори. Овде је реч о томе да испуните оно на шта смо заионом позвани, да нам не дође каква казна јер за мене би била казна и то кад би сам министар грађевина наредио да се начини план тога краја па ми после да плаћамо што и невреди. (Чује се: треба видети колико ће куће остати ван реона) то ће се знати кад буде план готов. Можда неће ни једна кућа остати ван реона. Та комисија ће отићи на лице места, одредити реон и начинити план пако ће се у будуће тамо задати зграде.

Гр. Миленковић. Прво има да се начини план ситуације. После тога да се повуку регулационе линије и кад све то буде онда тек доћати да се одреди рејон.

Н. Х. Поповић. А зашто да се забрањује тамо подизање грађевина?

Председник. За то, да се не штете људи јер можда ће им улица пресећи грађевину.

Н. Х. Поповић. А што да туторишемо поне?

Председник. На то је решено прошле седнице, да се у реону не сиеду задати поне грађевине док се не не обележе регулационе линије. Ви сте тек решили и наредили сте ми да пишем г-Министру унутр. дела да се не дозвољава поно задање грађевина у Енглезовцу, јер за сада је и он још ван реона варошког.

П. Видаковић. Господо, интереси су ове општине, а увиђење дошиње и слановници Енглезовца да су и њихови интереси, да Енглезовац буде у реону вар. Београда. Варош и Енглезовац једно уз друго су. Ту су сокаци варош. Београда до сокака Енглезовца и то зар могу бити две варошн? Не. Само односно услова за регулацију и подизање грађевина неће се ни њима стављати други услови но они који су стављени у другим деловима варошн.

К. Главинић. Законом је прописано и свуда у свету постоји то правило да се изван реона варошког не сме задати ни једна кућа за стално обитавање, осим кућа у виноградима — летњиковци. — Што је то законом прописано има узрока. Кад један подигне кућу ван реона, има право и други и трећи, а кад се подигне неколико кућа, већ ће се наћи ко ће подићи и механу, а где су механе ван варошн ту су обично скупови или конаци и. т. д. Погрешено је што није одмах још писано г- Министру да се даље подизање зграда на томе простору забрани.

Председник. — Сад можемо изабрати и комисију за ту ствар. Ја мислим да буду у комисији два стручњака два грађанина и један инет — или само да буду стручњаци.

П. Видаковић. Довољно је да буде три стручњака.

Гр. Миленковић. Ту ће имати просто да се спиши терен и начини план регулације. За то не знам шта би ту имали да раде грађани као комесари.

П. Видаковић. г. г. Ал. Кнежевић, Гргур Миленковић и Милош Дамјановић, довољно је да тај посао сврше као што треба (Врло добро)

Председник. Господо, слажете ли се са тим да она три господина начине план, и да у исто време употребе и нашег инжињера који ће им цртати. Осим тога, да ова комисија нађе и човека стручног који би нам начинио детаљни план као што треба и да са њим уговори награду за то, па да то све свршено донесе. (Врло добро) Прима ли се дакле све то? (Прима се) Добро — онда смо то свршили.

Сад, господо, изволте дати уверења која се траже.

Дају се уверења за:

Вељка Белшића обућара из Палилуле. Косту Јовановића, свештенчара, Светозара Милановића слугу, Аксентија Милојевића. Драгутина Јосимовића шпекуланта, и

Јована Јовановића бак. — да су непознатог владања и стања. А за: Милана С. Мостића адв. и

Расту Белановића кафе. — да су доброг стања и доброг владања.

С овим је закључен састанак у 9 час. по подне

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 9. ов. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

1.) Изабрао присутнике при кривичним испитима од кварто ва;

2.) Накнадно извршио избор тројице чланова поречког одбора;

3.) Извршио ревизију изабраних стручњака за преглед воћних набавака;

4.) Изабрао одборнике који ће присуствовати премеру и издавању тапија лицима чија имања граниче са Лаудановим шанцем;

5.) Изабрао комисију да проучи понуду Живка Кузмановића, којом нуди свој план за основу школу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ОПШТИНСКА СТАТИСТИКА

Пожега 25 Фебруара 1889 године.

На опоме месту ми смо прошле године прогонорили две три речи о *општинској статистици*, и нагласили: да би вођење општинске статистике много користило и онима, који се баве државним и народним пословима, и онима који пишу расправе о нашем економском и у опште друштвеном животу.

Овом приликом у стању смо саопштити читаоцима, да је ове године министарство народне привреде почело прикупљати од општинских судова податке статистичке по свима грашама рада општинског.

Но овогодишњи подаци статистички, који ће се покупити од општинских судова, неће бити тако потпуни какви би требало да буду, и какви морају бити, ако се хоће тим подацима користити.

Неће недати, бити потпуни с тога, што општински судови нису бележили статистику, нити водили списоке на којих би се могли подаци тачно забележити.

Ми смо још лане наговестили, да статистика неће бити тачна, јер се општинским судовима не израде статистичке формулари и упутства за вођење статистике општинске.

Кад се за статистику планају нарочити људи, кад се дакле на статистику троши извесан део народне муке, онда би господа на статистичког одељења требала бар неколико тренутака утрошити на израду статистичких формулара и упутства за општинске судове, па послати општинама да по њима воде статистичке податке преко целе године: па ће општине моћи свагда поднети тачне и потпуне статистичке податке.

Ти формулари и упутства могли би се одмах израдити како би се још од ове године статистички подаци могли по општинама тачно прикупити.

Д.

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Солеју“

Петроград 24 Марта 1889.

Пре петнаест дана рекао сам вам да ће немили догађаји код Сагала имати озбиљних последица. Као што је било лако и предвидети, ове последице почињу да се опажају. Уз пркос званичним изјавама мудрога г- Гирса, дознао сам из поузданог извора, да је цар веома раздражен. Покоравајући се неком

званичном миру, новине су престале да показују ону наклоност француској влади, коју указују руски листови свакој законитој страној влади. До сада је по предаји наше новинарство подржавало све владе противу ма какве опозиције. Од две недеље па овамо није више тако с Француском. Полузванични листови прибележавају све телеграме који долазе из Француске али их не разлажу, посвећујући своје стуце Немачкој, Аустрији, Уједињеним Државама и Енглеској. Нема ни најмањег прекора за француску владу, (а наши званични листови никад никога и не коре). Они чине нешто још јаче — за њих француска влада и не постоји. Ова хладноћа с рачуном рђаво прикрива прекор најжешћи. Ево тако је поменуло наше новинарство протест Деруледов, узбуне у скупштини, гоњења патриотске лиге — без и једне напомене. На сваки је начин дат миг, али за то значило би рђо мало познавати предусретљиво понашање нашег двора, ако се већ у овоме увидело понашање које задивљује и које нас не би бацило у бригу.

Противно овоме, слободоумни листови или само или само самостални, осули су се без призрења својом критиком противу бомбардовања Сагала. Јавно је мишљење још једнако јако раздражено противу Француске. Метци, које је набацио Адмирал Орли изгубили су вам све земљиште, које сте с великом муком били задобили овде за ових пет, шест, последњих година. Разносе се по руском друштву бони гласови, истина невероватна, али их народ шак радо слуша. Тврди се да је француски заповедник пуцао без опомене. Вели се даље да је француска ђулад раздробила четири или пет жена, убила неколико попова, па и једно дете.

Морам додати као веран приповедач, да платоничко сажаљење француске скупштине није имало овде никаквог дејства; томе се могао сваки и надати. Шта вреде лепе речи и уверавање о пријатељству кад их дела тако грозно утерују у лаж?

Међу тим, пизава Деруледова, и патриотске Лиге изазвала је мало узбуђења, нарочито, кад се чуло за насиља, којима се хоће да угуши. Не може се нико претварати; у битци, која се заподела између министарства и скупштине, све су руске симпатије на страни Буланжиста. Нико не може већ од сад пре двидети, ко ће бити сутрашњи победилац; али Руси који су патриоти (а то су сви) жале пораз парламентаризма.

А сад, хоћете ли да знате што год о прошлости Козака Ашинова, човека, о коме цео свет говори ве познавајући га? Ево вам података, што сам могао о њему прибрати:

Ашинов није Козак по крви; он је обичан Великорус. Он је постао козаком по занимању, ако се тако може рећи, према граматичком значењу те речи, које јој придају историчари на старе Русије.

Козаци су били пређе чувени авантуристи, сељаци или грађани, који су одбегли на ађе Дњеперске да избегну господарство католичких Пољака, мухамедовских Турака или тиранских бојара. Сличне чувеним шпанским конквастедорима, који следоваху Кортесу или Пизару, они су волели да освајају с мачем у руци какву нову земљу, нову отаџбину, за себе или своју веру. Такав је и Ашинов. У шеснајестом би га веку отерала судбина за стопама козака Јермака, да освоја Сибирију од незнабожаца. Данас га је нети инстинкт упутио на обале Абисинске да брани афричке православне од бесправних напада талијанских. Ашинов је човек старога кова, који је залутао у данашњи свет и и дипломатског етикета. Тим је он Русима само драж, јер они у њему виде једнога од оних смелохрабрих о којима се сад само с побожношћу прича деци.

Николе Ивановића Ашинова отац био је трговчић у руском месташцу Пенза. После банкрота једног од његових главних дужника, напусти и он радњу и пресели се у Царицин на обалу Волге да тражи срећу. Он жељаше да управља каквим већим господарским имањем; али свуда га потискиваху најамници немачки, који су у томе крају врло моћни. Од тога доба, по свој прилици, угњездила се неодољива мржња противу Немаца, у младог Ашинова. мржња, коју он у осталом дели с већом половином руског сељака. После дугог тражења отац Ашинов нађе напак једног спахију, који га га радо прими, и узе му ћерку за жену (старију сестру нашег Ашинова.) Тада му његов господар поклони једну земљу у Никифоровцу на три сата од Царицина.

У овом последњем месту почео је Ашинов школовати се, и ту уђе у окружну школу, што је нека врста више основне школе. Од туда пређе у Саратовску гимназију. Али ове недаље спознадоше његову породицу. После две године учења у гимназији отац његов одреди га, и ако још беше врло млад да управља имањем у Никифоровци. Овај скроман и миран положај није годио његовој жудњи за путовање. Тако и би; чим му отац умре, он прода своју земљу и баци се у бели свет, у борбу, у опасности.

При почетку настани се на једном великом острву у Волзи; са свим онако као што су чинили велики козаци у шеснајестом веку по Дњепру, о којима је само читао у гимназији. Острво је било дивље и пусто. Он отпоче храбро да га крчи својим јаким мишицама, као нови Робинзон, који не имађаше ни свог петка. Успех је одговарао његовим напорима, острво постаде питомо. Али зла срећа, која свуда праћаше Ашинова, хтела је, да и општина царицинска подагаше право на то острво, те с тога покуша да га отуда изгони. Поведе се парница. Ашинов се бранио јуначки, и на последњу добије парницу. Али наш млади козак не беше створен за миран живот.

Чим престадоше да га узнемирују на његовом острву оно му се огади. Он га тако прода за осам хиљада рубаља, што чини око двадесет хиљада динара, и упути се у Кавказ, у земљу бојева и опасности, с веселим срцем, и пуном кесом.

Али кеса не беше пуна за дуго, јер наш Апшиов немађаше практичног духа трговачке окретности. Он предузе, да сади дуван на велико с ове стране Кавказа. Други би се ту обогатили, али он пропаде. Ну живот у Кавказу остављао је у његовом карактеру црту, која се не да избрисати — он је још више залудио за својом вером, услед додира с мухамедованцима, и изобразио се још више као насељеник и војник. Он се врне у Велику Русију да тражи насељенике у Полтави и Черигову. У кратко, 1884 године, ми видимо Апшинова на обалама црнога мора са сто двадесет породица које се настанише у рајском пределу код Сукума.

Ово је био само први успех. Апшиов је сневао о куд и камо већим подузећима; а влада, коју је поштено послужио у њеној тежњи за насељавањем Југа, била му је добра. Остало вам је познато. Он је пропао. С тога ће га се одрећи. Тако мора бити. Али народ неће заборавити онога, који му је послужио, можда невешто, али са страсним пожртвовањем.

Озбиљност овог догађаја није ми допустила, да вам говорим о једном другом, који није ни мало мање важности и коју узбуњује много наше дипломате. Хоћу да говорим о оставци Краља Милана...,

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ СЕВЕРА

(Из белешкица једног Пожаревљанина)

V

Камчатка. — Оштрина климе и бесплодност земљишта њеног. — Камчадали, вредно и скромно племе монголског порекла а вере православне. — Укротиоци првог медведа, и припитомиоци срне и јелена. — Велика верност и корист *пса*. — Камчадали, деца риболовци и зими ловци. — Провођење века у шуми и дивљини. — Вештина у ловљењу и крупне и ситне звериди.

Задржали смо право да *нарочито* прозборимо о Камчадалима. Још у последњој глави ових белешака, у којој смо се са, тако званим, *Чухчима* — тим најсевернијим становима Берингова пролива — бавили, нагласили смо: да су Камчадали племе *монголског* порекла, али да су са пошом, *белом*, или *кавкаском*, расом тако измешани да образују особени тип *мелеза* или *креола*. Више и од тога, Камчадали су, према Чухчима свакако, један цивилизован народ. Управо, и не само да нису, као ови, дивљи незнабошци и идолопоклоници, него су готово сви и исповедници православне вере. Камчадали махом говоре *руски*, али чим уста отворе одмах се види да нису Руси. (Тако на пример они никад не могу да кажу „что“, него „сто“ и т. д.) Камчадали имају у својој средини и *писмених* и *просвећених* људи али су као маса, прост и смирен народ. Поштени су и радени до примерности, а — да не живе на тако задњеме крају света, они би били красни агрономи, пољопривредници. Али Камчатка је ладна и студена — свих *осам*, па и девет месеца у години. То није доиста онај готово *поларни* север Срчаног Камена чухотског — 65-ти степен географске ширине — али јесте 55-ти степен оног северног појаса, чију површину сунце огреје у Јуну и Јулу — да ју опет преда мразу и леду у Августу. Лето Камчатке то је, највише, сезона од половине Маја до половине Августа, и Камчадали су срећни кад им оно донесе добру жетву — знате ли чега? — *пољских јагода*! У истини, Камчадали живе од *увоза* са стране. *Све* им отуда долази — наравно и поглавито — у размену за њихов драгоцени зверолов и риболов. Лети риболовци, зими звероловци. Камчадали су у свако доба године, тако да кажемо, *скотоводци*. Око куна њихових вију се и дају се видети припитомљени *медведи*, срне и јелени, као год по далији српски домаћини кокош, гуска, или патка. Рогате марве имају врло мало, па и то мало чувају баш као мало воде на длану — да их дивљи зверови не нападну и не растргну. Дабогме, да су им у опој вечно трудној улози сточарској, или боље рећи чобанској, главна стража и потпора *верни пас*. Они су им и другови у борби и помоћници у привреди, као што су Гиљацима. Тек после њих долазе јелени који вуче и теше и терете послове, носе им храну и товаре у планину, а хране их, као и срне и медведи, својим укусним месом. Као становници, Камчадали се не дају поделити у, тако да кажемо, варошане и селане. Пристан *Петропавловск* једино је место које име „вароши“ може морално, „у начелу“, да понесе, јер је и трговачки и војнички и политички центар ове далеке притежбине руске. Али и тај славни Петропавловск, као што смо видели, не броји више од 400 душа — а то је цифра која једва да представља и снагу једног нашег обичног села. У истини, Камчадали су, скоро сви из реда, становници камчатских дивљина, — комшије и житељи — као што су *ловци* и припитомиоци дивљих зверова. Век свој они у лову и проведу, јер се оно мало летњих дана и недеља које посвете риболову, а особито *китолову*, губе у ледником периоду ловачком, у дугој и студеној зими. А сад да опишемо пут и начин којим они интересни људи долазе до своје ловачке зараде и награде.

Камчадали су, пре свега, као и Чухци, на вечној стражи, — са пушком, ножем или стрелом ловачком у руци, али не долазе они, не до самура а

камо ли до медвеђе коже, само голим оружјем. Медведа, на прилику, хватају на један врло интересантан, јер оригиналан, начин. Ископају многе јаме на више разних места, а по три метра у дубину. На дну тих јама побију јаке и велике јексере *мертеке*, а отго покрију сеном или ситним грањем. Тада падају вину и стану њоме звера мамити, и на јаму навлачити. Идући по шуми, звер држи главу горе, јер прислушкује од куда глас долази. Он се у правцу тога гласа и упућује; али у путу, скоро неизбежно, наплази на јаму, пропада у њу и на мертеке се набоде. Паравно, да тако пропалог звера стаје ужасна рика. Шума се разлеже и одјекује, али све узалуд. Управо, што се жртва више бори и отима, све се дубље на мертеке набоде, крв губи, и најзад издане и умукне. Камчадалац тада приђе јами, извади жртва звера из јаме, однесе кући, и одере, да месо поједе а кожу у Петропавловску прода.

Да! тако се лове на Камчатци медведи и друга крупна зверад. *Не* тако и ситнија и мање опасна дивљач. *Срне* на прилику лове Камчадалци у замкама — мамећи их на сољицу, а самуре, видре и лисице у *клопке!* Но себи се разуме да су ово спори и доста несигурни путеви где нарочито стрпљења треба. — Крупна и ситна зверад ових дивљина пада још и од ловачке пушке, стреле, или и гола ножа. Да! и, ако и не може да се ова мекпа чељад Камчатке мери у ловачкој хитрини, лукавству, куражи и издржљивости, са суровим, дивљим и дрским Чухцима, опет су они њима као вештаци најближи. Као трговци они су и промућурнији, па и богатији, јер за свој труд и опасан занат, беру лепе паре и награде на морској обали. Ну ово спада већ у *трговачку* књигу дивље Камчатке па за то нек остане, иста за нарочиту и следећу главу.

ЛИЦИТАЦИЈА.

На дан 30. тек. мес. од 3 до 6 часова после подне, држаће се у канцеларији нижњеерског одељења Суда ово општинског јавна устмена лицитација за одкопавање и планирање земље и претресање калдрме у Призренској улици.

Лицитација ће се држати од квадратног метра.

Кауција је 300 динара у готовом новцу, или у државним папирима.

Ближа услови, план ситуациони и попречних профила као и предрачун, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

После свршене и закључене лицитације неће се примати никакве понуде.

Из седнице суда општине београдске I'H. 798/88 .3 Марта 1889 год. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

«Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставаља се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се расталља од ње и *бољи* него што је био кад ју је узео да чита».

Свет. Николајевић.
академик
ректор Велике Школе.

«Народу није снага толико у броју колико у чврстини карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с рашпреним рукама».

М. Ђ. Милићевић
академик
народни библиотекар.

«Ово дело сигурно ће утицати на образовање карактера».

Д. Јосић
професор

«Права драгоценост!»

Чед. Мијатовић
председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
И У СВИМА ДРЖАВНИМ КЊИЖАРНИЦАМА
ИЗИШЛА СУ ДОВЕТЕ

КОСМОГРАФИЈА

ЧА

ОСНОВНИМ АСТРОНОМСКИМ НАПОМЕНАМА

ЗА

ВИШЕ РАЗРЕДЕ СРЕДЊИХ И УЧИТЕЉСКИХ ШКОЛА

ОД

МИЛАНА Ј. АНДОНОВИЋА
проф. вел. школе

у којини има 114 слика и 25 таблица

Београд 1888.

Садржина: I. Звездано небо, обртање и подела небеске сфере. II. Астрогнозија надњених звездапих јата. III. Облик и величина наше земље. IV. Обртање земље око своје осе.

V. Координатни систем у астрономији. VI. Годишње сунчево кретање. VII. Годишње окретање земље око сунца. VIII. Математичко-географске напомене. IX. О промену у опште. X. О бројању, подели времена и календару. XI. Звезде непокретнице. XII. О сунчаном систему у опште. XIII. О сунцу. XIV. Главне планете. XV. Физичка опис главних планета. XVI. Средње планете. XVII. Репатице звезде (комете). XVIII. Опкездне (метеорите). XIX. Магличаста колут. XX и XXI. Решавање задатака. XXII. Перпурбације у сунчаном систему и у опште. XXIII. Пролаз и одлаз. XXIV. Напомене о постанку света.

Цена је књизи 6 динара.

Изашла је нова књига

КРВАВ САМАР

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕТКА

ЧИЧА МИЉКО — НЕДЕЉА

ПРИПОВЕТКЕ

К. ПЕТРОВИЋА

Цена 1 динар

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 15 МАРТА 1889 ГОД.

			Имаовина		Дуг		Сразмно са прошлим стањем	
Главница					20,000 000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000 000	—		
Акционари			7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату		128.050			12,855·340	—	— 3.050	—
„ привремене стопе		1,882.840					— 46 080	—
„ „ „ „ сребру		10,894.450					+ 12 380	—
Благајна у звичеем новцу у злату		2,552.467	62	6,965.544	84		+ 85.025	69
„ „ „ „ „ сребру		4,136.108	30				+ 5 233	68
Стране вредности и салда страних кореспонд.		276.968	92				— 16 540	41
Лисшма у злату		1,140 279	60	3,814 792	44		+ 15·010	—
„ „ сребру		2,674 512	84				— 4.493	72
Зајмови по државне обвезнице у злату		2,464 5 9		3 211.072			— 2.880	—
„ „ „ „ „ сребру		746.533					— 8.380	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1,428.239	04			+ 10 153	30
Менице за наплату			11·405	02			+ 965	46
Каушије			150.355	—				
Полагачи каушија					150.355	—		
Остале пролте			50·600	—		—		
Остављени приеих остава					50.600			
Оставе по текућим рачунима			1,956.106	—	1,956.106	—		
Остављени по текућим рачунима					58.730	82		
Резервни фонд					133.375	—		
Вредности резервног фонда			22.079	62				
Положене акције српске Народне Банке			133 375	—				
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			75·657	28				
Обавезе по текућим рачунима					114·975	42	+ 25,179	89
			45,319·486	24	45,319.486	24		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 11 У БЕОГРАДУ СУБОТА 25. МАРТА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАК

Цена за Србију:

за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страни земаља на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слаже унутрашњи општински суд о све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ЗРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске
(по стенографским белешкама)
држан 9 Марта 1889 год. у Београду
почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине: г. Ж. Карабиберовић, чланови суда г. Јанаћ М. Јанковић, чланови одбора: г. г. Н. Вулковић, Илија Цветановић, Милован Р. Марковић, Др. М. Т. Лека, Јаков Бајлони, Мил. Д. Јанковић, Н. Х. Поповић, Коста Д. Главинић. М. Велизарић, Др. Ђ. Димитријевић, Гргур Миленковић, Живан Бугарчић, П. Д Видаковић, и Зах. З. Поповић

Садржај одборске радње.

1). Избор присутника при крвавом исљењавању код полиције; 2) Накнадни избор чланова одборског одбора; 3). Решења изабраних отпушала за преглед и оцену зграда; 4). Избор одборника који ће присуствовати при премеру и подавању такија на плаћа која граниче с Лаудановим шанцем; 5). Позива Женка Кумановића, којом буде свој плац за основну школу.

Председник. Молим вас господо, Састанак је отворен.

Изводите чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

Живан Бугарчић. Мени се чини да је решено да се одреди комисија која ће да ревидира улице.

Председник. То је остављено да г. Велизарић поднесе писмен предлог.

Има ли још ко шта да примети против протокола? (Нема).

Има реч г. Марко Велизарић.

Марко Велизарић. Ово је већ трећи пут како се ја не зовем на састанке. Писам зват 22. фебруара, даље писам зват да потпишем споменицу, па ни данас писам зват. Кад се једна погрешка понавља више пута, онда то не значи ништа друго него неучтивост. Тако се исто дешава и према другим грађанима. Мени је спомао један грађанин казао и то Светозар Х. Тома, који је представник једне врло уважене фамилије, да и он није зват на ову највећу свечаност.

То су такве погрешке којима се мора тражити лека.

Лек је за позивање одборника тај. што се не врши одлука одборска да се сви одборници пре два дана на седницу позивају, а по што има и сувише послужитеља, они треба да дотле траже одборника док га не нађу и онда се лако могу сви сазвати, сем ако послужитељи не раде приватна посла појединих органа општинских.

Перо Видаковић. Па и ја писам зват А што се тиче Х. Томе ја знам да је зват и колико се спомињем г. председник му је послао по послужитељу позив за данас Сад, ако није послужитељ одмео то је друга ствар.

Председник. Г. Видаковићу, ево у позиву стоји поред вашег имена написано „зват". Сад, како ја могу другче да контролишем кад овако стоји написано. Г. Велизарић изгледа као да мисли да то ја тако хоћу. То не стоји. Ја увек зовем на седницу и све замењенике, што не би требало да чиним, догод има одборника, али ја нисам то чинио што желим да што више одборника учествује у општинским пословима.

К. Главинић. Ово није први случај да се одборници не позивају уредно.

Ми смо заиста решили ово питање како да се одборници зову.

Кад је требало да се потпише споменица многи нису позвани. Нпр. Г. Др. Ђока Димитријевић, Моливоје Јосимовић. Не само ја, него многи од нас случајно су дошли Мене је данас могао наћи на плац није. У позиву стоји на 7 места написано „зват" „на пут". Има један послужитељ, који је сасвим не савестан у томе послу. Он сам напише „зват" или „на путу". Ја би молио, да се тај послужитељ узме на одговор.

Председник. За вас ми је рекао служитељ да вас је лако и господа ваша му је казала, да сте ча часу, и да ће вам јавити над дођете.

К. Главинић. Рекао је неистину, и ја то га треба казнити.

Др. Ђока Димитријевић. Ја сам до душе увек зват, а кад је било да се потпише споменица, ја нисам зват.

Председник. За споменицу да вам кажем како је било. Министар г. Таушановић рекао ми је, нек потпишу макар њих 20, а после ће и остали потписати кад предамо пергаментску. Но ја сам знак све звао, а што момак није извршио, узрок је у томе, што сам тек у мрак био извештен о споменици, те вас момак није лако ни могао све наћи. Но да би се избегле све нетачности у општ, ја вас молим, да сваки потпише своје име, кад му се дозове позив а не само „зват". Ја вам господо благодарим на ову приметбу, а ја ћу опет наредити шта треба.

Сад је на реду да изберемо присутнике при пописивању кривада код полиц. власти. Господа сѣ спремила ову кандидацију. (Чита).

За кварт доњолички: Стеван Радојчић пензионер, Риста Петровић — Сировина кафеџ., Дума Дедa бакал. Јанаћ Константиновић, Дума Ђ. Јања. бакалин, Никола Вуловић пензионар, Аврам Нахман подвељчар, Тајра Петровић.

За кварт коллиулски: Стеван Јовановић бакалин, Васа Дучић бакалин, Милан Павловић пензионар, Милош Ђурић бакалин, Јоца Ристић барутција, Милош Грковић кафеџија Петар Марковић пензионар, Алекса Стојановић тежак.

Квагт Варошки: Риста Бока ликерција, Димитрије Анђелковић бакал. Сава Цвајровић, Андреја Дада бакалин Танасије Поповић обућар, Лаза Стојадиновић и Јосиф Вагнер бравар.

Кварт Теразијски: Урош Стефановић бакалин. Благоје Марковић кафеџија. Сава Савић магазација, Милан Тодоровић и Мијајло Мијајловић бакали, Димитрије Кнежевић трговац Васа Илић рентије.

Кварт Саборњански: Мита Павловић лончар, Мијајло Пјанић трг. Дамјан Стојковић лебар, Димитрије Јовановић бакал. Трифун Ђурић трг. Петар Ђурић трг.

Кварт Врачарски: Јеремија Миленојевић бак. Ниџифор Јовановић пуковник, Мијајло Протић апотекар, Димитрије Шпарталић трг. Благоје Аџаковић, Јован Станковић бакалин Милија Јаковљевић трговац, Павле Целебић. Дамјан Димитријевић и Сима Вукићевић пензионар.

Устаја ли одбор ову кандидацију? (Устаја.)

Сад се траже три лица за порески одбор на место г. Шапчанина, Ђорђевића и Јанића.

Никола Вулковић. Ја мислим и предлажем да буду она лица.

Младен Вељковић, Драгомир Здравковић, Младен Милић.

Председник. Устаја ли одбор ова лица? (Устаја)

Ви знате господо, да је министарство војено тражило да одредимо стручне грађане који ће при лицитацијама војним оцењивати војене набавке, па смо ми били одредили биле повесна лица, и доцније на предлог г. Пере Видаковића то је измењено у неколико услед тога, што су погрешно ушла нека нестручна лица. Сад је та листа спремљена. (Секретар чита Заменује се:

за коже:

Г. Г. Бока Протић и Гавра Којен са г. г. Дим. Стаменковићем и Андром Одавићем,

за одело:

Г. Милисоје Врањ. кројач са Димитр. Величковићем терцијом; и

за опанке:

Да уђу још и г. г. Станиша Петровић, Стојан Златановић и Маринко Петровић.

Дозволите, господо, да вам кажем. Ова наши грађани који имају земље око Лаудановог шанца често продају та њихова имања и тада обично иду и наши одборници те присуствују пре мери. Ти су одређени одборници измењени, па те вас молим да изберете друге за њихово место. Чујте који су били пре. (Секретар чита).

Пера Видаковић. Да узмено Милана Миловановића адвоката, Светозара Боторића (чује се и г. Николу Х Поповића) треба да буде правник.

Никола Х. Поповић. Зар ја ни сам правник г Видаковићу? (Чује се: Би сте граничар) Ја сам граничар, али имам танције од своје земље.

Милорад Јанковић. Овим се путем не може ништа учинити, него треба општина да одреди шта вреди један квадратни метар, па да се ништа шта је заузето од општинске земље и наплати

Председник. Па добро само нека то ова комисија коју сад одредимо поднесе извештај у том смислу, па ће ја онда поднети одбору. Дакле изабрани су: Милан Миловановић, Јов. Ж. Ђурић, Никола Х Поповић, Светозар Боторић и Милорад Јанковић (Јесте).

Ја сам ставио господо на дневни ред једну понуду вашег једног грађанина. Ми то сад не можемо решити, но био би ишчиљева, да се одреди једна комисија. Живко Кумановић трг. овд. купио је неко имање Куманудичино које је општина пропустила из вида да купи, а то је баш до школе теразијске. Он је нашао рачун да то имање прода нама, па да купи друго. Ја мислим да се та понуда цетона узме и да се одреди комисија, и да ова види да ли ће нам тај плац требати? Дужина тога плаца је равна са нашим плацем. Кад будемо зидали школе, ми треба да имамо простора тамо на комисија нек и то узме у вид. Сад то не мора бити услов, да се мора примити, али нека се види то што ова нуди и нек поднесе извештај

Јован Бајлоне. Може бити да општина тамо има и неко право, па и то треба комисија да изиђи.

Председник. Ја предлажем за ту комисију одборнике: Николу Вулковића, Марка Велизарића, Гргура Миленковића Др. Боку Димитријевића са санитетског гледишта. Милана Банковића и Милутина Марковића (Прима се).

Сад имамо једну молбу од грађана, коју данас не можемо решити што нас нема у довољном броју. То је молба односно пок. Љубибратића за гробницу. Ми смо дали на јемство грађана без новаца, и сад ако одбор буде нашао за добро да му поклони. онда ће се ослободити јемци и ништа они ће платити.

То питање дакле остаје за другу седницу

Ја би нам господо нешто нашао што нисам ставио на дневни ред, и то само с тога, да се мало промислите о томе. То је у опоме, са касапницама јагњади врло худо иде. Знате да је такса од јагњета била динар, па је спуштена на пола динара. Верујте да ми једва добијемо 2. динар дневно на ime те таксе. За што то, нејзам, сем ако људи крију или свако каже да је сељак па се таксе не плаћају. Међу тим ти прекупци има их 20. опет траже да такса буде још мања Нека ли било боље да на све ударимо мању таксу на би онда знали на чисто шта имамо, а овако да имамо врло велику штету. Кафеџије су обвезане да плаћају таксе од јагњета, али од 100 кафеџија, једва се двојица пријаве. Ја би хтео да ослободимо и кафеџије, па да од сваког ко дотера у варош напљатимо но 25 п. дин. од јагњета, па после да се опоме који се за клање пријаве овде, да му се урачуна што је платио при куповини јагњаџа.

Пера Видаковић. Нема од тога ништа без ћерма.

Председник. То што г. Пера не може се одмах извршити, а ја би, ако да се спрши одмах идуће седнице на један од других могућих начина.

К. Главинић. Ја сам баш ономад видео где један носи расплућено јагње. Питање је ово о коме треба размислити. Слажем се са г. Видаковићем односно ћерма, јер само ћерам може то питање да реши.

Марко Велизарић. Ако само ми хоћемо да радимо, та ствар није тако тешка. Да одредимо одмах комисију која ће реферисати како треба тај ћерам установити и држим да би то за 20 дана било извршено.

Председник. За то немамо закон. А за оно остало ми смо успешни по аналогији.

Марко Велизарић. Ми мислимо да немамо права, али може бити да баш имамо. Као што мислим да имамо права и на калдрмију. Дакле, нек се установи једна комисија за овај посао.

Живан Бугарчић. Држим да је предлог г. председника врло добар и то с тога,што се сад врло мало прихода добија и боље је макар и преким путем добити штогод. него ништа.

Др Ђ. Димитријевић. Ја се бојим да ће нас тада контрола више коштати но сада, па се ипак неће ништа постићи.

Коста Главинић. Да оставимо то питање о ћерму за идућу седницу. Немојте се уплитати у то питање, јер комисија која ради за калдрмисање она ће вам и о томе поднети предлог. (Чује се врло добро).

Председник. Па ја сам и казао, да се разместите прво.

Сад молим вас чујте неколико уверења која се траже: (Секр. чита) за Јована Јовановића Цигањина џамбаса — (непознат) за Јову Киселевића надничара из Босне (непознат) за Васу Цимшића калфу молерског — (непознат) и за Данила Ковачевића магазацију. — (Владања доброг и стања сиротног).

Састанак је закључен.

Састанак је овај трајао до 7½ часова по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 18. Марта. 1889. год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали. Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан Суда г. Јанић М. Јанковић, чланови одбора, г. г. Н. Х. Поповић, Јаков Бајлони, Жив. Бугарчић, Дим. Т. Вељковић, Јов. Ж. Бурић, Н. Л. Милишић, Милош Обреновић, М. Величарић, Ђорђе Николић, Мил. Д. Јанковић, Милов. Р. Мариновић, Милут. Ј. Марковић, Коста Д. Главинић, Милош-Дамјановић, Раденко Драговић, Н. Р. Поповић, Сп. Боторић, Милан Ж. Мариновић, Мил. Миловановић, Г. Миленковић, Св. Карапечић, Јов. Илић, Н. П. Михаиловић, М. Банковић, Н. Вулковић, Дим. М. Ђорђевић, П. Д. Видаковић, Хајим Д. Аврилел, Г.Г. Јосиповић и Илија Цветановић.

Садржај одборске радње:

1.) Лицитација за грађење калдрме у дрварској улици; 2.) Лицитација за поправку пасиша од жељезничке станице до Саве; 3.) Избор комисије која ће прочитати и резервисти које улице у границама центра варошке нарече калдрисати; 4.) Избор комисије која ће предложити кандидата за општ. лекара за кварт трнварски; 5.) Решење да се уступи општ. земљиште на поступу за кодикиле астрономско-метеорологише опсерваторије; 6.) Молба подножна; 7.) Молба трговодавца загребачка.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

Има ли ко да примети што на протокол? —

Никола Х. Поповић. Ја бих имао да приметим.

Ја чух сад овде, да неки од изабраних лица нису хтели да се потпишу, а нису хтели ни да се приме избора. Да ли то може да буде?

Ја мислим да то не може да буде, тек тако просто „нећу", него треба да наведе узроке и да оправда за што не може да се прими.

Председник. Ја мислим да је сваки грађанин дужан да општинске послове прими на које изабран буде. Али, кад један грађанин каже, ја сам примо ту дужност пре две три године, ја мислим да треба да му се то уважи.

Никола Х. Поповић. Онда он треба да да акт о томе. Његова молба није овде прочитана, и ја држим, да сваког грађанина такву њиову треба поднети одбору, па одбор да оцени има ли места наводима његовим или нема.

Председник. Ја сам добио налог да одмах пошљем списак изабраних лица и према таквом хитном налогу шта бих могао друго да урадим но да предложим, да се изабере друго лице, јер порески одбор није могао да ради.

Никола Х. Поповић. То стоји што ви кажете, али стоји и ово што ја кажем. Треба да се одреди један поступак према ономе грађанину који је одказао.

Милутин Марковић. Г. Поповић пита, да ли по закону може изабрано рице да се не потпише.

То може да учини, али то још није никакав узрок напиивајући, да се од одређене дужности ослободити може. По закону он се ослободити не може, но опет је дужан да се јави одбору и да поднесе узроке, за што не може да се прими. То је одговор на питање Х. Поповића.

У осталом, овде сад има да се реши: прима ли се прочитани протокол или не прима? (Тако је).

Председник. Свакојако није добро да се не прими, краткога времена спречила је шири поступак.

Усваја ли се протокол? (Усваја).

Молим вас господо! Хоћете ли дозволити да ви изнесем две лицитације. То је лицитација за калдрму и за пасиш који сте решили да се оправи. (Прима се). Изволте чути. (Секретар чита протокол лицитације о грађењу калдрме између општинских плацева у дрварској улици).

Као што чујете ни један од одређених одборника није дошао да присуствује при овој лицитацији. То је жалосно. Били су одређени г. г. Видановић, Драговић и Јосиповић.

Разговорно сам се са Људма о овој иалицитираној цени, и кажу ми, да је каиредно јевтина. Ја сам и сам прочитао протокол лицитације, и, кад сам видио разлику, и ене је самога то збунило. Он је примио нараду по врло јевтину цену, и ја мислим, да су га на то напеле остале калдрмације те да надзри штету, и после да бега од овога посла.

Коста Главинић. Ево услова. Услови врло добри. Цена није скупа. Само би приметио да при изради те калдрме треба обратити велику пажњу. Ја сумњам да ће он знати ваиде од овога посла.

Никола Х. Поповић. Неки од калдрмација дали су преко мене један предлог о грађењу и поправкама калдрме. Они неле, да је по општину врло корисно оно што они овде наносе. Ја желим да се овде прочита и да се види како они мисле и молио би, да се пре о калдрми пашта више не реши док се и ово не оцени.

К. Главинић. Ја мислим да ми немамо нрво да решимо, хоћемо ли да примимо ову лицитацију или нећемо да. Цена је ниска а услови су онакви као што су и прошле године учињени. Шта су они радили то се нас не тиче. Од своје стране, држим, да се може одобрити. (Одобрава се).

Председник. Ја бих мого то прочитати, али то се тиче сасвим друге ствари. Ја практикујем тако, кад хоћу да се изврши каква оправка.

Председник. Усвајате ли ону лицитацију? (Усвајамо). Овај поднети предлог хоћете ли да оставимо за другу седницу? (Хоћемо).

К. Главинић. Ја сам предложио да се прими ова лицитација с том напоменом, да се обрати особита пажња при прављењу те калдрме.

Председник. Ја ћу молити ону господу одборнике, које будемо одредили да воде тај надзор, па нек кажу, да се калдрма савесно изврши.

Милан Мариновић. Нека се одреде и ондашња два човека па нек и они контролишу, јер видите да наши одборници неће ни на лицитацију да оду

Председник. Ја тако и радим, па поред одборника одређујем и грађане из оне улице где се калдрма прави и они као интересовани најбоље и кажу.

Милан Мариновић. То је лепо што ви радите, али опет за то имајте на уму предлог г. Главинића.

Председник Господо, пре него је одређена комисија, која ће начинити пасиш између дрвара и жељезнице, прочитаћу вам је предрачун. Кад су чланови комисије отишли

на лице места и прегледали нашли су: да никаква репарација, као што је предложио г. инжињер, не би била корисна, па су инжињеру издали налог, да направи други предрачун. Пре је био предрачун од 4500 дин., а сад је од 9000 динара. Сад чујте извештај о тој лицитацији. (Секретар чита)

Господо, комисији су објаснили да се калдрма не крпи, него да се метне још један слој камена, на онда преко тога шљунак, да не би вода, ако прође насип, могла исти да сруши. Ја мислим да она господа имају право што су овако предложили. (Врло добро).

Одобравате ли ову лицитацију? (Одобравамо).

Молим вас господо. Један од господе одборника учинио ми је једну врло умесну примедбу. То је у овоме.

По новом Уставу они који су под истрагом код полиције, не смеју тамо под том истрагом стајати неограничено ни дуго већ је сад то одређено извесним роком. За таква лица тражи се уверења од општинске власти и та уверења општина треба одмах да издаје. Молим вас да дозволите да одмах прећемо на то. (Дозвољавамо). Дакле, чујте.

(Секретар чита: За Димитрија Живојновића — Решено непознатог владања и имовног стања. За Алберта С. Леви. Решено: доброг владања и доброг стања. За Саву Недића. Решено: непознат — За Живка Цукића. Решено: хрђавог владања. Стања непознатог и за Благоја Спасића — Решено: доброг владања и доброг стања.)

Сад је на реду избор лекара за квар вракарски.

Марко Велизарић. Пре него што то предузмемо, да довршимо ону ствар што сам предпрошле седнице предложио. Ја сам нешто био у неколико речи такв јасну ствар, па не знам, за што је г. председник казао да формалан предлог поднесем у идућој седници. Та ово је и био формалан предлог. Но...

(*Председник.* Па изволте потврдити те речи, па свршена ствар).

Повинујући се тој наредби г. Председника износим сада захтевани формални предлог, понављајући оне исте речи:

Да се изабере једна комисија којој би био задатак да у рејону, који је најближи центруму вароши, обиље некалдрисане улице и да предложи ред по коме би се те улице правилно калдрисале.

За ту комисију предлажем: Г. Бајдина, г. Милана Миловановића, г. Милована Марјановића и г. Николу Вулковића, као незаинтересоване људе, који немају куће у тим улицама.

Никола Х. Поповић. Ја мислим да би добро било ради олакшице, да се тој комисији дода још једна комисија, па да једна прегледа један крај вароши, а друга други и тако брзо да се све сврши, јер ова комисија не може цео Београд да прегледа.

Узимо на пример оно подрумче код Пашове, што заузимава цео један део вароши са главном њиром, па то никако не може да дође на ред, а преко је потребно, да се сврши.

Димитрије Ђорђевић. Ја мислим да је довољно за ову ствар једна комисија.

Марко Велизарић. Ако хоћете другу комисију, усвојте ово: Ја знам да у Пешти постоји један сталан одбор за унапређење и улепшање Пеште, а мислим да тога има и у сваког уређеној вароши. Установимо и ми такав један сталан одбор за унапређење и улепшање Београда. А израда правила и програма за тај одбор, нека се повери комисији за водовод, јер мислим да је она најкомпетентнија за то.

За овај мој први предлог мислим, да је довољна комисија коју сам предложио.

Коста Главинић. Кад је г. Велизарић изнео овај предлог прошле седнице, ја сам га потпомагао у томе, јер држим да је уметан. Узгред ћу да напоменем то, да комисија која претреса питање о калдрисању града, план и распоред по ком би се имало да изврши калдрисање целе вароши.

Та се комисија мало задоцнила, али верујте да је то због тога што је заузета другим приватним општинским и државним пословима. Сад мислим да је излишно да се одређује друга комисија да израђује штатут, но што ће одређена комисија поднети план и распоред за калдрисање Београда, а ова комисија, коју г. Марко предлаже, треба да у центруму Београда види, које улице треба да се калдришу и које уде здрављу, па да нам она поднесе извештај, и ми ћемо из ове велике комисије прегледати и направити примедбе.

Никола Х. Поповић. То је већ решено, да се ова комисија одреди, јер има већ улица где се људи даве у блату. Треба одмах да се одреди и посао предузме и да што пре свој извештај поднесе. Она треба да има одређени круг где ће да се креће.

Живко Бугарчић. Са тим калдрисањем отишло се толико неправилно, да су многе улице по крајевима вароши калдрисане, а остале су не калдрисане иначе улице у средини вароши. То не сме да буде јер у вароши пада највећи колски терет на калдрму, па треба да је и направљена.

К. Главинић. Нека се одреди круг што каже г. Н Х. Поповић, но само нека буде што тешња. Г. Поповић, мисли да треба све улице калдрисати, где се дави свет. Ако хоћете све да калдришете, треба нам на 600.000 динара. То је за општину немогуће.

Никола Х. Поповић. Кроз улицу од Видин капије на ладну пијацу, ако ко тамо може проћи кад је кишно време ја му дајем живот. Ја сам за ову улицу интересован само у толико што се неда проћи и што је и сувише гадно видети у вароши такво што. Међутим ја сам слушао, да су становници те улице скупили и неку суму новаца на цељ грађења те калдрме, и, ако је тако, то је прено потребно прављење калдрме, јер на то људе велика нужда и потреба планина, а и праведно је да им се општина што пре одазове, кад и они снове све општинске терете.

Председник. Ја мислим да се усвоји предлог г. Велизарића са мојим додатком да и он уђе у ту комисију.

Марко Велизарић. Ја не могу да уђем, но што сам интересован, но ја молим да на место моје дође г. Х. Поповић.

Сост Карапешић. У опште се сваках узима да је у комисији и предлагач.

Председник. Ја имам нека акта од полицијске власти за неке улице где се тражи што скорије, да се калдришу. Та ћу акта дати одређеној комисији на пека и то види.

Никола Вулковић. Треба и један техничар да уђе у ту комисију — (чује се:) нека уђе г. Милан Дамјановић. (Добро)

К. Главинић. Ја разумем тако задатак те комисије, да она просто забележи које улице треба да се калдришу што пре, па онда тај свој извештај да нам поднесу. (Тако је).

Свет. Богорић. Молим вас господо. Ова комисија, хоће ли да гледа само оне улице које немају калдрму или и оне које имају калдрму али није добра него покварена?

Ја сам чуо г. Х. Поповића где спомену улицу код ладње пијце, но изволте видети улицу код три кућа, улицу Дрвишку, Светог Марка итд. То су тако искварене, да се не да с кола проћи и комисија треба и ове улице да има у призреју. Лакше је проћи с кола улицом где нема ни-

какве каздрме, него онде где је има па је иалокана да копа и коломе ноге лоше, а кола се крхају. (Тако је).

Председник. Просто нека она комисија све прегледа и поднесе свој извештај и тад ћемо говорити: Сад само чујте која су лица у тој комисији. (Секретар чита:) г. г. Милан Маринковић, Јаков Бајлони, Милан Миловановић, Никола Вулковић, Марко Белизарић, Никола Х. Поповић и Милош Давидовић. И тако, сад је ова ствар свршена.

Сад је на реду да бирамо лекара за кварт врачарски. Хоћете ли да ми бирамо или да одредимо једну комисију која ће прегледати поднета документа и оценити шта ће нам поднети извештај (Чује се: комисију) Онда по што онде није г. Др. Ђока Димитријевић, то нека уђе он у ту комисију, г. Др. Марко Лека и г. Др. Лаза Пачу. (Устаја се).

Ви се господо сећате, да је г. Министар просвете и црквених дела тражио од општине, да се држави уступи једно место код сењака војених за астрономску кућу; па сте решили да пишемо г. Министру, да учинимо замену. Сад наводите чути, шта је на ово казао г. Министар. (секретар чита).

Ми смо тражили да нам даду у замену други плац, а г. Министар о томе ништа не говори. Но има један разлог по коме ми морамо тражити и своје општинске интересе заступити. А тај је, повод што г. Министар тражи од нас наређу у 83 хиљада за зграду у којој је варошки суд смештен. Мени је врло незгодно да ово говорим, али кад они хоће сад тако, онда и ми морамо да гледамо на наше интересе. С тога вас молим да одредите комисију, те да ово види, шта је по овоме до сад урађено

Милан Мостић. Ко је закључно уговор за закуп те зграде где је смештен варошки Суд? (Нико). Онда за што да плаћамо?

Милан Маринковић. То није на дневни ред. Пређимо на оно што је на реду.

Председник. Ја само ово узгред напомињем, да ми се не би казало, што нисам казао кад имам тај акт у рукама.

Перо Видаковић. Општина паша и онако има врло мало непотребног имања у околини, и готово све што је држава тражила то је чинила као на послугу за неки број година, па после је тако и остало у њених рукама и на послетку узела бадава. Ја сам противан да се даје на послугу, него ако хоће да тражимо.

Никола Х. Поповић. Г. Видаковић је врло лепо казао. Држава би могла општини уступити нека земљишта у којима би општина могла да регулише велики део вароши, па за што да нам не уступи? Општини је нешто нужно, а нужно је нешто и држави, па нека учине замену себе размену. Нужно је да се за ову ствар одреди једна комисија.

Милован Маринковић. Овде је разговор о томе, како тражи Министарство просвете да се одреди земљиште за подизање опсерваторије. и то, не за потребу само општинску већ општу т. ј за потребу целе земље и науке. То је питање, које треба сад решити. Што се сад помиње питање о размени?

Молим вас, немојте тако. То се питање не може сада одмах регулисати, него доцније. Ово што се тражи да решимо одмах. Ја вас молим, да то земљиште, које је најбоље као добро за подизање те куће, одобрите држави. Што имамо да тражимо, тражићемо, и ја ћу бити први да тражићу помажем. Што каже г. Видаковић „општина онде дала, онде дала па није накнаду добила". то не стоји. Нека општина тражи, па ће јој се навесно дати накнада.

Председник. Онде има нових одборника, који не знају шта је раније рађено по овој ствари. Нека г. Секретар све

(illegible)

Коста Главинић. Овде је у питању оно што каже г. Милован, хоћемо ли да помогнемо науци или нећемо. Астрономска опсерваторија је и нужна и наше, али метеоролошки опсерваторија је врло потребна. Г. Министар не каже поклоните ви нама, него каже: да би се дошло до цели дајте нам па послугу па после ћемо се погађати како ћемо уделити то. Дајте за колико хоћете година. Метеорологија је корисна и за остале људе, и да сам имали таквих штампија не би било много којекаквих штета. Ја сам за то да се да.

Перо Видаковић. Господо, немојте да изгубите на виду, да општина све своје што има да држави и опет не може она да подмири своје потребе које има. Општина београдска ако све своје даје, њој неће остати ништа. То се истина тражи за науку, али општина не може све да издржи, јер држава сваки час треба по нешто. Ја како сам одборник ово је већ други случај. Због тога требала би држава да у замену да општини нешто равно ономе што јој се даје, јер ми доста жртвујемо. Ако ми дамо све држави, онда неће нам остати земљишта за подизање школе које сваки начин извршити нешто је врека потреба.

Милован Маринковић, Дозволите ми да проговорим још неколико реча о овом питању и то с тога, што видим као да се разумело, да ја нисам сказано оно о чему се овде говори. Истина је да нисам био у овој седници кад се решавало, да се успоставља размена земљишта, али опак моја разлоза остају ма да нисам целу ранију одлуку знао. Кад се хоће за опавону потребу као што је поменуо и г. Главинић, да учини нека услуга, ваља онда надвојити ту потребу од потреба других, за које ваља тражити накнаду. Ја нисам зато, да се једном руком да, а другом узима. Изврсно је згодно земљиште за навесну потребу. Министарство вели општини: дозволи општино да подигнем једну станицу да могу посматрати метеоролошке појаве у Београду. Дај ми службеност. Нека господа то одрични тражећи накнаду. Потражимо тај чајир од државе у службеност на ћемо га навесно добити у накнаду за ово земљиште што она тражи.

Што каже г. Пера Видаковић: „општина све што год имаде даде држави". А молим вас зар београдска општина нема користи од државе? У београдској општини троши се око $^{9}/_{10}$ државног буџета, па је и дужна да даје држави. Ја мислим кад онако говорим да то говорим у интересу саме општине.

Јаков Бајлони. Ја сам за то да се не одступи од тога да се тражи накнада. Ово напочито и највише говорим с тога, што ја имам Пашин чајир под закуп. Ми смо довољно давали плаћене бадава, и ако то продужимо и даље, ми не ћемо имати ништа.

И Х. Поповић. Ја сам мишљења да се не уплаштамо у друге препирке, но да дамо.

Међу тим чуо сам да је општина у више прилика добољно земљишта уступила држави, с тога сам да председништво све што је дато прибележи, па да према томе и ми тражимо какво згодно место од ње које ће за општинске потребе од врло велике користи бити.

К. Главинић. Ја ба молио да ми се каже шта је општина дала. Ја знам да је дала своја два дела своја земљишта. један учитељској школи за башту, у којој ће се ђаци вежбати у пољским радовима, а један за рударску лабораторију, и то, онај други, у размену за један државни плац. Сад се тражи и за астрономско-метеоролошко опсерваторију.

Да општина релативно врло мало даде према ономе што добија у овоме случају то је казао г. Марииновић, а ја ћу да кажем само још оно. У Београду има неколико гимназија и полугимназија. Пашка ли општина те зграде?

Не, него државна. У Београду има више судова: варошки и трговачки и ту општина ништа не плаћа; једино сад што се тражи кирија за варошки суд. Узмите како је у другим општинама. Тамо саме општине подижу школе, а округи сами праве зграде за начелства и судове. Даље, кад имамо вазде од државе, треба и ми њој да дајемо. Истина, ја мислим да се да без накнаде, али кад држава вели, дајте ми сад те да постигнем циљ, ми треба да дамо, а после ћемо тражити накнаду у другом плану.

Перо Видаковић. Ја морам да кажем г. Главињићу да је дат још један велики простор.

Председник. Ја имам да исправим реч г. Бајлона. Ја не признајем да је све оно чиме што он држи. Ту има општинске земље, и управо то све што он држи општинско је. За време мога бившег кметовања о томе је била једна комисија, која је казала, да је то земљиште општинско и општина га је давала под закуп. Сад је на једанпут полиција другчије решила; али, она за то није надлежна. Полицајци који се служе тим земљиштем сведоче, да је то земљиште општине београдске и о томе ће суд имати да пресуди. Ми плаћамо и порез на то земљиште, а како би плаћали порез кад не би било наше?

Ј. Бајлони. Мене је полиција сама звала, и казала ми, да не платим општини кирију него полицији; а чије ће то имање бити ја не знам.

Председник. Знам, али то је питање које има суд да реши.

Милутин Марковић. По овој ствари ја ћу да кажем неколико речи. У колико се сећам, ми смо донели одлуку да се уступи држави оно земљиште као што тражи, али одлука наша није могла тако да се саопшти г. министру за то, што смо у исто време казали, да покушамо не би ли што добили у замену. Сад, рачуне се, ми писмо могли тако и да препизиравамо нашу одлуку, да у писму кажемо како покушавамо да што одбијемо у замену за ово што дајемо, јер, ако би тако казали, изгледа је да не би добили. — Односно саме ствари имам ово да напоменем што предговорници нису напоменули, а то је: да је држава за ову потребу могла да се послужа законом о експропријацији па да од нас и не тражи послуге. *То је једно. Друго*, ово цело земљиште које нам се тражи, оно нам данас не доноси апсолутно никакве хасне, и ми данас не би могли да расположимо по вољи са оним земљиштем, за то, што оно сто који под копитом коњском. Тамо се вепба војска. Даље, ми ћемо кад ово земљиште уступимо држави, добити то, што ћемо са остатком бити у могућности да расположимо слободно, јер оно неће више бити за војена вепбања удесно па ћемо моћи да га разделимо на плаџене и да га употребљујемо у нашу корист. Најзад и ово треба да се има на уму: ако ми не би успојали овај предлог ако што се тражи, могуће је, да и ми не би лако прошли код државне власти са нашим намерама ако би то поле хтели да употребимо на општинску корист. То су разлози према којима држим да не би требало сада ништа више да говоримо, него да усвојимо, да уступамо ово земљиште које се тражи под условима који су овде означени, т. ј. да на извесан број година дамо на службеност. —

П. Х. Поповић. Ми да дамо на службеност за 15 година, а после тога рока, кад тамо буде подигнута грађевина, држава ће и сама бити принуђена да с нама ступи у погодбу и да нам да накнаду.

Председник. Ја мислим да можемо свести говоре појединих од г. г. одборника, или управо свију њих на ту жељу, да, општина даје ово земљиште у службеност за 10 или 15 година, рачунајући спакојако, да ће и држава у сличној прилици одазвати се општини.

Н. Х. Поповић. Даље, особено треба да се изнесе тај предлог, у коме ће се побројати све што је општина учинила држави, па да се од државе тражи, да и она буде општини на руци у њеним предузећима и да је потпомогне и тиме накнади за ово.

Жив. Бугарчић. Ја мислим господо да држава с правом може тражити од нас и по закону експропријације одузети оно земљиште где се нађу руде, злато, сребро, угљен и т. д. а остала земљишта општинска не може, јер су чини ми се и уставом гарантована општини њена земљишта, и казано, да их не мора дати без накнаде. За то сам ја мишљења, да држава треба да да општини замену за ово земљиште. Иначе сам противан овоме предлогу. (Вичу да гласамо).

Председник. Предлог је био да се да ово земљиште држави на послугу за 15 година, и ја томе додајем и то, да се умоли г. министар да буде у подобним приликама готов да учини општини услугу коју затражи.

Жив. Бугарчић. То ми изгледа као милост, а ја нисам за то, да се траже милост онде где немамо права.

П. Видаковић. Ставите на гласање, ко је за то да се ово општинско земље уступи без претходне тражње, нека каже *да*, а ко је за то да се претходно тражи друго земљиште равне вредности, нек каже против, па ћемо видети где је већина.

К. Главинић. Ја не мислим тако, него држим да ће бити најсигније и најкоректније да се у протоколу штампа последње писмо г. министра и стави на гласање то: ко је за то да се учини по томе писму да каже за, а ко је томе противан из буди нога разлога нека каже против.

Председник. Молим вас да прочитамо још један пут писмо г. Министра. (Секретар чита).

Дакле, уступате ли под овим условом само да се одреди још број година?

Св. Боторић. Ја би желио г. г. правника да кажу за које време можемо по закону да уступимо земље у службеност.

П. Видаковић. Може и за 30 година. По закону и кад општина напусти какво имање на га не држи, опет јој не застарева право својине док не пређе 30 година.

Председник. Дакле господо да гласамо. Ко је за то да се уступи оно ов. земљиште држави овако како га министар тражи, али за 15 година у службеност, он ће гласати: за — а ко није за то, он ће гласати: против.

Гласају:

Никола Х. Поповић за. Јаков Бајлони за. Живан Бугарчић против. Димитрије Вељковић за. Јован Ђурић за. Никола Младић за. Милош Обреновић против. Мар. Велизарић за. Ђ. Николић против. Милорад Јанковић за. Милан Ж. Марићковић за. Милутин Марковић за. Коста Главинић за. Милош Дамјановић против. Ђаденко Драгомић против. Никола Поповић против. Светозар Боторић против. Милан Миловановић за. Гр. Миленковић против. Св. Карапешић за. Јован Илић за. Никола Мијајловић за. Милан Ванновић за. Никола Вулковић против. Димитрије Ђорђевић за Пет. Видаковић против. Хаџим Азрџел за. Гл. Јосиповић против. Илија Цветановић против.

Председник. Дакле 11 је гласало против, а 18 за — по томе усвојен је предлог, да се за 15 година уступи држави у службеност ово земљиште. —

Сад би била на реду једна молба Врачарца. Ала како је то ствар о којој ће извесно бити дуже дебате, а неће је доцнити, то да узмемо у претрес молбу сакацића и пијара, јер је ствар прилично хитна. Чујте молим вас.

(Секретар чита молбу сакацића: по прочитању).

Св. Боторић. До сад занста сакацише нису имале удобног пута да дођу до имуне и да поду тамо захватају. Али,

пошто смо решили сада да се начини калдрма у дрварској улици и одредили смо лицитацију, држим, да она ствар односно сакупља може да остане како је и била.

Председник. Молим вас да вам објасним ову ствар. Наређено је од стране санитета те смо пумпу за воду поделили. Надзирање те пумпе нас кошта годишње 4—4500. динара. Сакупље се жале да на пумпи не могу на дан више но 4 -5 сака да напате, јер им је тешко доћи до пумпе; а, када би им се веле одобрило да захватају воду и са Дунава, онда би могли и по 20 пута на дан доћи и напунити саке. Сад општину кошта пумпа, коштао је машиниста итд. и она не може дозволити да сакупље носе воду и да нелаћају, али, ја сам им обећао израдити да могу и на Дунаву пунити саке. но иман да плаћају нешто колико би истерали трошкове за пумпу. Говорили смо тако: да плаћају за 4 месеца записка по 6. динара месечно, а за 8 осталих месеци по 10. динара месечно. Они су на то пристали, и, кад сам отишао код г. Министра унут. дела и он је одобрио да могу на Дунаву воду захватати. Паплаћивање ово иде врло тешко, како је до сада практиковано. Они нећају саке, нелаћају и не можеш да га нађеш кад га тражиш. Сад су поднели ову молбу и ја сам им казао да ћу њихову молбу ставити пред одбор, али да не могу бити за то, да им се дозволи да цабе воду захватају. Ја мислим да им је доста учињено кад им се за записке месеце рачуна само 4 саке дневно, али по 1 грош таксе, за макар и 10 сака захватали.

(Свршиће се)

† ЈОВАН НИКОЛИЋ-ЧОКЕЉИЋ

На дан 30. ов. мес. угасио се један живот, скроман но пун врлина, и као такав достојан озбиљне поште и признања. Самој жалости ми овде пораза не дајемо једино за то што би некакав ред налагао да се ода и последња пошта једноме дугогодишњем службенику наше општине, једноме човеку, који је читав низ година провео вршећи одличну дужност правобранилца престонице, који је као савестан референат заштитио многи интерес њен, а као уважени саветник *председништва, одбора* и *суда општинског* послужио им у многој тешкој прилици, него који нам даје и пример тиха и честита трудбеника баш на пољу на коме се страсти људске најчешће укрштају. Доиста, Јован Николић-Чокељић силази у гроб само слично оној тишини која га је последњих година живота му окружавала, али не и слично пробама и кризама кроз које је у свом раније веку прошао. Довољно је да се сетимо, да је и покојни Јован Николић био члан онога чувеног Великог Суда од 1864 год. који је своју самосталност својим бићем платио, па да га уврстимо у ред оних који, ако су и пали, на великим су мегданима пали.

Биографија покојникова у кратко је ова:

Родио се у Крагујевцу. Ту је редовно школовање довршио. Свршив лицеј постављен је 30 Јула 1841. г. указом Књаза Михаила за писара рудничког суда. За тим је у њиу година био: "канцелиста" Апелационог суда; писар јагодинског суда; секретар смедеревског и крагујевачког суда; „столоначелник попечитељства правосудија"; и у књажевској канцеларији правосудног одељења као „столоначелник." На ово последње место дошао је по нарочитој својој правничкој способности, јер је то, правосудно, одељење у то време била Касација.

Дошије је дошао за секретара „попечитељства" унутрашњих дела, а септембра месеца 1858 постављен за председника суда вар. Београда, и у томе положају био је посланик знамените Свето-Андрејске скупштине, те од кнеза Милоша одликован сребрном медаљом „за привржености".

Када је бесмртни Кнез Михаило по ново дошао на Престо, заповеди попечитељу правосуђа да стави у указ судија Великог Суда, Јову Николића; тада у Зајечару и тако 4. новембра 1860. буде постављен за члана великога Суда, за криминална дела.

У томе положају, поред обичног редовног рада, био је члан многим комисијама, па и оној, која је израдила законик о судском поступку у грађанским парницама, по коме се и данас суди.

Када је поводом бомбардовања Београда проглашено у земљи опсадно стање и у Београду, због велике несигурности живота и имања установљен *преки суд*, томе је суду за члана био постављен опет Јован Николић.

Када се пред судом окр. смедеревског расправљала кривица Антонија Мајсторовића, Милића Стокића, Стевана Милосављевића, Косте Антоновића, Живана Глишића и других оптужених за велеиздају *велики суд* донео је и по тој кривици своју одлук и окривљене испод суђења пустио.

Како су меродавни кругови сматрали ту пресуду као несавесну и пристрасну, написан је закон познат под именом *„вартоломејски"*, по коме је образован нарочити Суд за суђење кривице великих судија, и тако тај „Изванредни суд" у јуну 1864, осуди све чланове *великога суда* за „криминална дела". па и г. Јова Николића, на трогодишње заточење. Место одређено за њихово тавновање беше: Карановац, камо су се 15. јула исте године на пут кренули, но одакле су сви чланови пуштени 4. септембра 1865. односно на дан рођења кнеза Михаила, помиловани.

После неког времена, а по нарочитој жељи Кнеза Михаила, буде изабран за председника општине београдске. После смрти кнежеве остаде, Јован Николић још врло кратко време председником општине. Свиша са председничке столице по-

којник се не прими државне службе, него пристаде на врло скроман положај општинског правозаступника — положај — на коме га је и смрт у 67-ој години старости затекла.

Нека му је лака српска земља, а жив спомен међу нама.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 56 својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини";

2. Из наука филозофских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове";

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15. јуна 1389.) *њени узроци и њезине последице*," и

4. Из уметности:

„*Студија о карактерним особинама српске народне музике,о њеном постању, развијању под разним државним и друштвеним приликама, као и о утицаја у који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*„.

Најбољој расправи сваког од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Надужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношању ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16 марта 1889
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије,
М. Ђ. Милићевић.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 22 МАРТА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20.000 000	—		
Акције			20.000.000	—				
Привремене акције					10.000 000	—		
Акционари			7.500.250	—				
Банкноте у течају у злату	126.600				13,104·490	—	— 1.450	—
„ „ „ „ сребру	1,815.620						— 17 220	—
	11,162.270						+ 267·820	—
Благајна у златнем новцу у злату	2,672·609	98	7,080.722	08			+ 120.142	36
„ „ „ „ „ сребру	4,141.514	13					+ 5 405	83
Стране вредности и салда страних кореспонд.	266.597	97					— 10 370	95
Дисконт у злату	1,123.169	60	3,823 155	17			— 17·110	—
„ „ сребру	2,699.985	57					+ 25.472	73
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,464.539		3,214.824					
„ „ „ „ „ сребру	750.285						+ 3.752	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1.448.286	14			+ 20·047	10
Менице за наплату			10·323	90			— 081	12
Касације			145.355	—				
Полагачи касација					145.355	—		
Оставе просте			50·600	—				
Остављачи простих остава					50.600	—		
Оставе по текућим рачунима			1.989.098	—	1.989.098	—		
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82		
Резервни фонд					33·375	—		
Вредности резервног фонда			22·079	62				
Положене акције српске Народне Банке			33·375	—				
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			171·436	32				
Обавезе по текућим рачунима					107·850	41	— 7.123	01
			45,489·505	23	45,489.505	23		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 12 У БЕОГРАДУ СУБОТА 1. АПРИЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ТЕКОМ ГОДИНЕ ОД ТАКАВ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слаже уредништво на општинском суду о сем кореспонденције на уредници
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Најављена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

ЦВЕТИ и ШЕСТИ АПРИЛ

СВЕТКОВИНЕ ТАКОВСКИ УСТАНАК И ПРИМАЊЕ ГРАДОВА.

два су дана из нове прошлости, на које ће успомене српског народа и његове престонице вечито бити свеже и радосне. У круни успеха народних, они светле првенством свога значаја, и неоцењивим користима, које су народу донела та два дела јунаштва и мудрости његових великих добротвора, КЊАЗА МИЛОША и КЊАЗА МИХАИЛА.

Због краткоће међувремена, престоница ће и ове године своју светковину спојити са општенародном, О ЦВЕТИМА.

Јављајући ово грађанству, представништво врши само врлу пријатну дужност, кад га позива на учешће у светковину: ДОЛАСКОМ НА БЛАГОДАРЕЊЕ (КОД ТРИБИНЕ У ГРАДУ), МАНИФЕСТАЦИЈОМ КОД СПОМЕНИКА, УКРАСОМ ДОМОВА СА ТРОБОЈКАМА И ВЕЧЕРЊИМ ОСВЕТЉЕЊЕМ.

По закључку седнице општинског одбора 24. Марта 1889. г. АБр. 157.

ПРОГРАМ СВЕТКОВИНЕ

1. У очи светковине и на сам дан изјутра, огласиће се она топовима са бедема београдске тврђаве.

2. После службе у саборној цркви, кренуће се свештенство из цркве са литијом у горњи град, где ће на општинској трибини Његово Високопреосвештенство Архиепископ београдски и Митрополит Србије Господин Теодосије одслужити благодарење.

3. После благодарења отићи ће Господин Митрополит са свештенством и општинским представништвом пред споменик Кнеза Михаила, где ће се учинити црквени помен, представништво општине положити венац на подножје споменика, а сва певачка друштва отпевати народну химну.

4. После подне биће у горњем граду народна игранка, на којој ће свирати војна музика,

5. У вече је у народном позоришту свечана престава.

6. У исто време варош ће бити осветљена а војна музика свираће у главним улицама.

Деловођ
СПАСО ХАЦИ-РИСТИЋ

Председник Београдске општине
ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 18. Марта 1889. год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

(Седница)

К. Главинић. Али 4×6=24 и 8×10=80 то је преко стотине динара годишње; а то је заиста много да они плате на своју радњу. Не знам колико је дошло прихода од овога у пр. години.

Председник 9600 динара: а расход је био 4500 динара.

К. Главинић. Вода је животна потреба и не би требало да се од ове радње прави капитал. Ни једна радња не плаћа толике данције општини као ова. Требало би удесити толику таксу колико ће бити довољно да се покрију трошкови на одржање пумпе. Али требало би, и ја би молио г. председника да он од стране одбора и од стране суда подејствује код управе варошке да се она наредба која је једном издата о сакама и сакацијама строго одржава; т. ј. да је свака сака нумерисана, да се увек има списак свиј сакацији, да се зна, које саке носе воду за пиће и које за пиће и купање и т. д. То би требало строго да се прати, а такса да им се сведе на нужни минимум, само како општина не би имала штете.

Председник. — Али ко може у напред да зна колики ће бити приход за ову годину, а колики ћемо управо имати расход. То зависи често и од случаја а зависи и од броја оних који се овим занатом баве. Они кад долазе к мени, дође их по 110, а овде видим није ни потписало више на овој молбеници него 50 —

Г. Јосимовић. Ја знам да су и онда, кад је први пут намештена пумпа, сакацији много зналце и тада им је повећана и такса за продају воде. Али они знају шала да извршају и да завате воду на другом месту а не са пумпе. Осим тога, то су махом људи који данас не потроше више од жарјама, а сваку крајцару, који овде зараде они носе „на вилајет" у Турску. Међу тим, требало би да се нареди да не смеду с другог места занатлије него само на пумпи јер иначе знамо како су пре носили мутљаг у сакама на ће опет тако радити само ако им се дозволи да занатлију воду где хоћеју С тога сам ја мишљења да остане као што је било до сад — т. ј. да на пумпи занатлију и да плаћају таксу која је прописана и услед које су они повисили цене за своје саке. —

Со Богорић. Ја имам да одговорим на реч г. Главинића. Ако се смањи такса за воду коју носе сакацији, опет ми нећемо добијати јевтиније воду. Они зими чим опазе мало леда дижу цену, лети чим се мало засуши опет дижу цену и траже по 4— и по 5. гроша за саку ма да имају прописану таксу. На шта бива? Ја над ми треба вода морам да му платим колико тражи јер не могу останити посло на ради тога што ће дати грош два више да идем у полицију и да надангубим цет—шест пута више, докле га пријавим — А што рече г. Јосимовић то су махом страни поданици. Ако је да се тражи у војску он одмах вади страни пасош. Што рече г. Главинић да се строго пази на њих — то није могуће, јер ако би за сваки пиво по један стражар. Чим је вече видићете их на сваком потоку где има воде. За то није ова такса велика. Кад плате 5 пара од саке то није много.

П. Х. Поповић. Да попустимо мало као што је казао и г. К. Главинић. Ја сам је начињена на санитетским обзира на време колере, на кад је престао узрок због кога је то установљено, онда треба и да их се олакша нешто.

К. Главинов. Кад је општина наглата да направи ову пумпу, то није само ради луксуза било него на праве и свакидашње потребе, и само је онда употребљена згодна прилика кад се колера појавила те ће то установило. Само срећне да имамо већ и на Дунаву једну пумпу. Од ње немојте да одступате. Она је нужна свагда. Њоме се пре вода са дна и даље од обале а не из горњих слојева но којима плива свакојака нечистоћа наших канала. За то и опет кажем нека немамо никаква барда од овога, али само да умолимо управу да строго пази на то где сакацији воду заватају и да им се не дозволи да пруч са Дунава одакле хоћеју или са чубуре или што сам ја видео и на мокролушког потока где вода смрди — Осим тога, треба да је дужност и свакога одборника да пријави на то. Ми ту попуштамо; све велимо: нека ради другога, — али неможно тако, ако хоћемо да се и ова стварда доведе у ред како треба да буде.

Председник. Ја не знам сад шта да ставим на гласање

Милутин Марковић. — Да се остави као што је било до сада, а прво њихове молбе да се пређе на дневни ред.

М. Бошковић. Ја би желео да се то удеси мало боље но што је до сад било, а то ће бити ако се на сваку саку која носи воду за пиће и домаћу потребу са словима напише на самој саци и да се казне они, који носе у таквим сакама воду која није за пиће. Међу тим дозволио би свакоме да завата где хоће — само да му је вода као што треба, а не ђубре и баре.

Председник. Овде је главно питање о такси. Јесте ли мишљења да је такса велика (Вичу: није, није) — Онда јели већина за то да се преко ове молбе пређе на дневни ред. (Јесте) Добро — Сад имамо господо једну молбу од пијачара — пијара и прекупаца. Изволте чути шта они траже.

(*Секретар* чита)

Председник. То је онај предлог што сам пређе напоменуо и молио вас да о њему размислите. Ако има могућности да на какав други начин уредимо ову ствар, добро би било, јер овако како сад стоји, ми немамо никаква прихода а прода се дневно по 4—500 јагњаћа на пијаци.

Г. Јосимовић. Ви ли могли уредити да тражимо од свакога који продаје стоку сточни билет?

Г. Миленковић. — Ја би предложио да сама судска седница о овој ствари размисли па да донесе одбору своје мишљење или формалан предлог; онако о чему сад да говоримо?

К. Главинић И ја мислим да је суд најбоље упознат са свима тешкоћама које се ту дешавају, па за то нека суд размисли о томе и уреди ствар ову као што треба.

Ђ. Николић Ми смо дужни да заштитимо наше грађане Ја сам на пијаци сваког дана и видим шта се ради. Сељак дотера стоку а мокролужанин дође па је прекупи и онда он је крчми као своју и ништа њиком не плаћа; а зашто би то било да он не плаћа а наш прекупац да мора да плаћа?

Председник. За то и ја кажем да је најправедније да свакоме наплати ко год дотера стоку на пијацу на било то и сам сељак — но питање је само, можемо ли то без нарочитог закона?

Св. Богорић. Ово како је сад таксирано заиста је неправедно. Мокролужани и околни сељаци који сваког дана догоне овде стоку те продају то су све шпекуланти људи. Они купују по селима па догоне овде и продају а често куће од других сељака и на самој пијаци па ту продају, а ништа

neplaћaju takse. Што рече г. Јосимовић да се траже сточни пасоши то не би помогло, јер зар није могуће да ће кметови сеоски давати уверења својим комшијама да догони своју стоку на те општине, и ако је она покупована на разних места зарад чисте шпекулације. Заиста није право да наплаћено ову таксу само они наши сиромашни грађанини који се тим баве, те зарађују по 5—6 дене и своју кућу одржавају. Него требало би и то прописати да прекупац не сме пре 10. сати куповати на пијаци....

Председник. — Онда ће он да пресретне сељака на путу, на још горе. (Чује се: То и баш)

Јак. Бајломе. Ја држим да је најправедније да се не наплаћује ништа од прекупаца, кад већ не наплаћујемо од сваког, јер на овај начин више нас кошта контрола него што добијено прихода. (Тако је)

Председник. Тешко је — али ја мислим да би могли опробати да наплаћујемо од сваког по један грош од комада.

Жив. Бугарчић. Господо, ја се бавим од неколико година на пијаци марвеној, и видећи да тако постоје разне неуредности, и тако да кажем читаво харање, држим да би се томе, ако могло да стане на пут, кад би општина одлучила, да се тражи од сваког ко хоће да буде или сеоски, или прекупац, да мора имати уверење о добром владању свом, и да му се прошишу правила како треба да се влада на пијаци. Јер ја видим, дошо сељак тамо, дошао трговац, и натура се један од оних на неда зноне да куни, а бива и то, да се негде склони, на чим који сељак прода, он га окупи како си свео да продаш, иди, у полицију — и тако обмане човека, док му узме који грош или динар.

Председник. То о чему говорите, данас уређује полиција, а кад дође самоуправа општинска онда изволите о томе решавати

Дакле, онде је чинет предлог да о овој ствари управна седница још једном размисли и да ову ствар уреди? (усвајате ли то? (усваја се)

И. Вулковић Ја би предложио док то не буде урађено поначно да се наплаћује по 1. грош од сваког комада ма ко да продаје, те да видимо за неколико дана како ће ићи (Чује се: Све ли се) Ја не мислим да се наплаћује и од сељака него од оних лица од којих је до сад наплаћивано по $^1/_2$ динара за комад.

Председник. То значи да усвојимо њихову молбу, јер и они то траже.

Гл. Јосимовић Онда боље да неплаћују ништа, јер кад није било рачуна до сад кад се наплаћивало $^1/_2$ динара, како ће то сад са 1 грошем та контрола да се надзри?

Председник. Ено како. Један од оних молилаца каже ако се ово уважи што траже, он ће дати 100 динара месечно општини на да он то наплаћује. Нек да и мање — опет је добро, па нек он наплаћује како зна.

Св. Богорић. Не могуће је то тако. Или доносимо закључак да плаћају сви или нико — јер овако ће сваки дан да се бију и кољу на пијаци, него на пијаци нек се продаје слободно, а од јагњета, треба наплаћивати динар и још га казнити.

И. Вулковић. А над каке продао сам томе и томе на носи му кући?

Председник. Ја би наплаћивао по 1 грош од свију продаваца осим сељака, и правдао би то тим што ми имамо право да наплаћујемо на касапницама, а онај који врши стоку на пијаци или носи на продаје — он има касапницу, те и ту му наплаћујем

Гл. Јосимовић. — ако општина нема права да наплаћује од сељака онда нема права да наплаћује ни од другога.

Председник. Онда да оставимо ову ствар за идућу седницу по што управна седница размисли како би било најбоље да се ово уреди. (Прима се)

Чујте сад још један предлог

(Секретар чита писмо професорског удружења који моли да и општина прими учешће при доченчавању професора о Ускрсу на скуп).

Председник. Ово удружење до сада није код нас постојало и сад г. г. професори намерили су да га установе. То је код нас нова ствар. У другом свету тога одавно има и тамо су оне ствари добро познате и у пријатна оваквих скупова заиста се чине олакшице од стране грађанства онима што долазе на скупове. Наши професори позвали су и мене да учествујем у њиховој седници коју су имали ради договора у дочеку. Наравно, као човек је писам могао да примам на себе обавезу да ће општина суделовати при дочеку. То је ствар коју ви можете решити. По себи ствар је заиста таква да општина престоднице српске треба да је потпомогне колико год може, из разлога, што они недолазе да се о својим личним стварима разговоре него о науци, да образовање буде једнообразно итд. За то сам мислио да ће те се примити неког домаћинства. Они су били смерни и кажу да учествујемо као домаћини, сад на који начин, ваше је да решите. Многа господа одбораници знаду да у Немачкој и Француској у таквим приликама бивају читаве свечаности — но ми нећемо бар за сад бити у тоне скромни.

Милован Миринковић. — Познато је да је пријатком стогодишњице Вукове дошао велики број професора у Београду. Том је пријатком појавила мисао да се оснује друштво професорско. На скуп пријатком те прославе било је око 60—70 професора, који су изабрали један одбор за израду правила тога друштва. Један од чланова тога привременога одбора и ја сам. Одбор је тај одлучио, да сад о успаљивши празницима сазовемо збор професора из целе Србије, да би се друштво стално основало. Одбор је за тај збор позвао све другове из Србије које је могућно да дође у Београд; а са своје стране, одбор се постарао да учини какву олакшицу гостима да дође на скуп и док скуп траје. Ево тих олакшица: израђено је код друштва паробродског да им се да подвоз у пола цене. Тако исто и код т. министра грађевине израђено је да им се да подвоз железницом у пола цене. Осим тога, одбор је намерао, и нешто је већ о томе, како да им се учине неке олакшице и за време бављења у Београду У том последу учињено је одбор већ и неке кораке. Међу наставницима је распоређени извесан број у станове, и око 40—50 већ је осиг, рано становима. На тај начин биће дан дна, док се баве у Београду, заложени од трошкова. У седници одборској, коју је спомињу т. председник, ми смо и то уочили, да не би било лепо да се одлучимо према општини и д је не позовемо на учешће у овом гостопримству. Јер, професори, који ће доћи на скуп, не долазе ради личне користи своје, него долазе да оснују друштво, коме ће бити главни циљ, да науку, и наставу унапреде, јер досадашњи начини недружена чини, да нас наставе у средњим школама не задовољава. — Сад од општине београдске, у којој смо ми збор заказали, зависи хоће ли се одазвати овоме позиву, и ако мислим да је овакво једно друштво потребно и корисно, хоће ли га помоћи д чеком на чиме.

Б. Главинић Сваки који има шта је чуо овог удружења мораће признати да је такво удружење неопходно нужно и врло корисно . Камо среће да смо и раније имали такво удружење — много би нам што шта у школи и науци боље

и напредније било. Али као што рече и г. Марићановић до сад скоро никаких дружбе није било међу наставницима; они нису стајали у ближњим односајима у циљи обавештавања и унапређења у наукама које њима предају. Нема сумње дакле да ће бити користи опште од сваког удружења, у коме ће се људи који се баве обучавањем омладине разговарати и договарати о савршенијим методима предавања, бољем распореду и програму и т. д. Ви ће те сви знати колико је у овом погледу показало успеха наше учитељско удружење од како је постало. У томе су удружењу већ многа и многа питања основне школске наставе разчишћена договарајући се и разговарајући се у заједничким скупштинама. Општина наши у таким приликама назад је приликала у помоћ томе удружењу, кад год је оно имало скупштова у Београду. С тога држим да то треба и сада према овоме удружењу професора да се учини, колико се може. Ви ћете сви знати да ваше наставници наших средњих школа нити су бог зна како плаћени, нити су чиме какви богати људи. Неопходно би дакле било нужно да општина уме удела у дочеку тих људи и да се одана како неки домаћин приликом овога скупа. Сад како и на који начин ја то не могу да кажем. О томе би требало размислити. Било би стидно и пред страним светом кад би општина београдска остала у овој прилици немарна. У другом свету општине варошке грабе се које ће да угосте такав скуп. Више те видети да се такви друштва сваки најсредније дочекују; па и Београд је имао прилике пре годину дана да дочека једно друштво страних научника које је ишло Дунавом. Дочекани су и проведени по Београду и Топчидеру, показата су им сва места која су их интересирала, и ти су људи одиели лепе успомене. — Овде је сад главно да се размисли на који начин да се општина побрине за станове тих људи који ће доћи на скуп. Удружење, или прив. одбор ће знати колико ће чланова из унутрашњости овде доћи и општина би могла да уме на се, та се састара за станове. Ја држим, да за то можемо овде изабрати један одбор, који ће се о томе споразумети с ким треба, размислити о начину на који ће се оно моћи учинити, па о свему да нам идуће седнице поднесе извештај са предлогом, и онда да ту ствар свршимо, како треба.

Председник. Ја сам и у првом говору мом казао да је ово за нас ствар нова, и ја не би смео примити на се старање о становима, јер не знам како би наше грађанство прихватило ту ствар, и ја ћ јим се да ће учинимо фијаско. Повтораам опет то, да се од нас и не тражи потпуно домаћинство, него да будемо учесници тога; па, с тога, ја мислим да би било најбоље кад би одредили једну суму новаца па казали: но што не можемо да дамо станове — јер то код нас свет још није навикао — то да дамо новчану помоћ.

Св. Карапешић. Мени се чини да би се могли наћи станови у гостионицама, па ми да их платимо.

Председник. То и јесте моја мисао. Ми кад то дамо, г. г. одборници удружења објаснићеће да смо то учинили.

Милош. Марићановић. Молим вас да рећем још неку ради објашњења. Ми смо рачунали да ће нам око 390 наставника у свима средњим школама нашим. Од тих 390 у Београду је 97 или 95. Ово је другу у Србији. Ми рачунамо да сви неће доћи него 150 а највише 200. Од тих неки број има овде својих родитеља или других сродника, где ће отићи на стан. Има их доста, који ће отићи код својих другова и пријатеља. Али ми смо, међу нама, учинили неки распоред да извесан број снабдемо становима. Неће дакле бити њих много за које би се још имало постарати. Међу тим пре скупа знаћемо тачно колико ће их доћи. До 5 априла јавиће се сваки, који долази. Мислим, да је најзгодније и најпрактичније да општина заузме извесан број кревета у гостионицама — или да стави извесну суму одбору за дочек на ту цељ. Тако смо и ми с наше стране чинили.

Коста Главинић. Ја кад сам казао да општина узме удела у овоме дочеку писао сам мислио, као што ме је г. председник разумео, да општина размешта људе по приватним становима. Ја разумем то да општина, буде домаћин и да узме собе гостионичарске где ће смештати оне који дођу. Гостионичари су свуда гостионичари. Кад се укаже згодна прилика кућеју да наплате више, и за то кад општина осигура износни број станова то је најбоље доброчинство које се у таким приликама може да учини. За држи пак, да је најбоље да се сад изабере један одбор, у који треба да уђе и г. Марићановић, но што је и он члан прив. одбора самог удружења на да се споразуму и предложе начин на који ће то да се изврши. (Врло добро).

Председник. Ја сам мислио да то можемо и вечерас свршити.

Свет. Богоров. Г. Главинић је изнео врло леп предлог Да се изабере одавде један одбор које ће са прив. одбором удружења радити на томе да нађу станове за госте колико буде требало, на каду сазнаду цифру колико ће гостију доћи и колико ће требати станова, онда нека погоде станове са гостионичарима и да се исплати из општинске касе колико треба.

Председник. Ја држим да би било најбоље да ми изађамо на ту цељ прив. одбору друштвеном 300 динара на он нека се стара о дочеку. Међу тих, господо да оставимо ову ствар нерешену до идуће седнице те да размислимо боље, и дотле ћемо моћи боље знати и то колико ће бар од прилике требати станова. — Састанак је овај закључен у $9^1/_4$ час. по подне.

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 24 Марта 1889 год. у Београду

ПОЧЕТАН У 5 И ПО ЧАСОВА ПО ПОДНЕ

Присуствовали: Председник општине: г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Јанаћ М. Јанковић, чланови одбора: г. М. Велишарић, Милован Р. Марићановић, Милош Дамјановић, М. Банковић. К. Петровић, Н. Л. Милишић, Свет. Зорић. Милан Ж. Марићановић Јаков Бајлони. Мил. Д. Јанковић, Св. Милојевић, Гргур Миленковић, Св. Карапешић. Миливоје Јосимовић, Никола Н. Михаловић, Илија Цветановић, Коста Д. Главинић. Др. М. Т. Лека. Митар Ј. Марковић. Милан Милозановић, Т. Ј. Мијаиловић. Ц. Д. Видаковић, Јов. Илић и Ђорђе Николић.

Садржај одборске радње.

1.) Устројење записника одборских одлука и комисија; Помоћ професорском удружењу; 3.) Такса за гробишту и Мићу Љубибратића кајдоје, да се не наплаћује; 4.) Регулисање „Цетињске“ и „Л. Јовановић“ улице; 5.) Комисија за зрелост корњачких и поперених прозора улица београдских; 6.) Казне за потрчарце; и 7.) Предлог да се удоваци к. Јове Николића адвоката опет. даде надзиратељ.

Председник. Састанак је отворен. Молим вас, господо чујте протокол последњег састанка (секретар чита)

Има ли ко да што примети?

Јаков Бајлони Ја мислим, да смо у прошлој седници решили да се земљиште да на послугу држави за 15.

година. Ту стоји на 10. Мислим да је то погрешно. (Чује се: Јесте на 15 год.)

Председник Ја сам и сам при потписивању акта на г. министра приметио ову погрешку, и, кад сам потписао, ја сам у томе учињено исправку на је писмо правилно отпшло на 15 година.

Има ли но што друго да примети на протокол? (Нема) Дозволите ми господо да пређем на једно питање, које није на дневном реду, а хитно је и треба предходно да се реши. Ово је у томе: Приближује се 6-ти Април када општина слави добитак градова, а и Цветни народни празник. Седница одборска раније решила је да се 6-ти Април, сваке године прослави у престоници. Но, како је шести Април врло близо са Цветима, добро би било да се оба та дана прославе у једно. Дакле ја вам предлажем да и ове године буде у једно као што је и лањске године било, на да заједно оба дана прославимо. Држим, да ће ово одбор одобрити, и онда ћу ја то саопштити влади и и објавити грађанству. Усваја те ли? (Усвајамо).

Сад изволите да решите нека уверења за извесне грађане. (Секретар чита).

За Параскеву жену Николе Томића из Параћина која живи овде. Решено: Доброг владања и доброг стања. За Лазара Шлежа надничара, Заку Пајића Живана Крунића и Јоцу Ребрића. Решено: непознатог владања и стања. За Јакова Меморана мењача. Решено: доброг владања, и доброг стања.

Марко Велизарић. Предходне студије за водовод приближују се крају. За то би молио да нас известите, шта је са овим финансијским одбором коме су штудије за финансирање поверене?

Председник Он није ништа радио, а ни ја га још ни сам позвао Идуће недеље знаћу га. Од своје стране сам сам радио и покушавао да нађем кога да прими план и да ми учини понуду. Та је ствар од велике предности и можда ће требати зајам од неколико милијона динара. Сем тога и г. Вујић садања министар члан је тога одбора и треба његово место другим попунити.

Марко Велизарић. Она треба да штудира целу ствар па ма колика количина новаца била.

Председник. Свакојако идуће недеље знаћу одређену комисију

Миливоје Јовановић Питање о водоводима треба у опште да се регулише.

Светозар Милојевић Г. Председниче. Немојте једну ствар да правдате другом.

Председник Овде је раније било говора, да, ако за свако предузеће правимо зајам, да ће нам теже и онда ћемо имати више терета, и тада је најбоље за сходно да се све скупи и у једно изврши.

Марко Велизарић. Ја мислим, да, кад је члан тога одбора и г. Вујић, те сад као министар не може да учествује, да треба одредити друго лице. Ја би од своје стране предложио за тај посао г. Петра Алексића који се у том послу врло добро разуме. Или, ако но има какво друго лице да предложи нека га предложи.

Председник Ја мислим, кад смо набрајали 7—8 лица за ту комисију, да би добро било да се они сами између себе попуњују. (Чује се: врло добро).

Др. Марко. Леко И ја овом приликом хоћу да напоменем, да је заиста од стране председништва врло некоректно и штетно по општ. интересе, што се комисије изабране од стране нашега одбора тако дуго не сазивају да поверени им посао свршавају.

Ми сви знамо, да се обично овде у одбору само онаши послови одмах решавају, а за веће и крупније ствари бирају се нарочите комисије. Уобичајено је да те комисије сазове г. Председник, и оне су остављене на милост или немилост председништва, хоће ли их сазивати или неће. Ја сам члан више таквих комисија у које се никако не зовем. Нема сумње да је то један од важнијих узрока што се општински послови тако споро и непотпуно свршавају.

За то би ја предложио, да се у будуће, кад год се каква комисија од стране нашега одбора изабере увек овласти један члан те комисије да остале чланове сазове, који би у исто доба могао бити и председник исте комисије.

Овим би се председништву општине олакшао посао и овлашћени сазивач комисије могао би у свако доба, да поднешта одбор о току рада дотичне комисије.

Председник. Ја не бих био мишљења да се одређује председник, већ да комисија одреди једног од чланова комисије, које ће нам познати.

Сект Милојевић. Одавно сам се канио да поднесем предлог односно тога, само у другој форми. Одбор донесе извесну одлуку и тај одбор треба да води бригу о томе, да ли се је та одлука извршила. Да би се ово постигло, ја мислим да треба да одредимо из своје средине један ужи одбор који ће водити рачуна, да ли се те одлуке врше и, ако се нешто не изврши, да поднесе одбору о томе извештај. Сваки појединац не може да чита стенографске белешке те да види шта је одлучено и је ли све извршено или није, а одређени одбор могао би то потпуно контролисати.

Сект Зорић. Има један прост начин за постизање две цељи, а тај је у томе, да свака комисија у току 15 дана поднесе одбору извештај шта је урадила и шта још да уради.

Председник. Молим вас г. Леко кажите ми у којој сте ви комисији, па још нисте знати.

Др. Марко Леко. Ја сам у комисији за осветљење која има да пропише правила за то, а поред овога има и других комисија, где сам одређен а нисам знат.

К. Главинић. И ја сам у тој комисији за регулисање питања о осветљењу, па још до сад ни сам знат, а требало би да се поменемо и једном то питање регулишемо. Ја би молио г. председника да са овом ствари ускори.

Председник. Ја сам добио од одбора дорћолског интерпелацију односно крчћења улица у којој сте и ви члан комисије.

К. Главинић. Разлика између ове две комисије: комисије за крчћавање улица и комисије за осветљење, у томе је, што за ону последњу ни један њен члан није познат а комисија за крчћење улица држала је неколико пута своје седнице и што до сада није свој посао свршила, није крива немарност њених чланова, већ многе тешкоће које је при томе требало савладати, као и значични и приватни послови комисијских чланова, који су у исто време и чланови многих других комисија и општинских и државних.

Мени се чини, да је овде била таква практика, да се води списак свију одборских одлука и у том списку увек се каже која је одлука и када извршена. Ја не знам да ли се то и сада тако води, а ако се не води, онда би требало опет то увести, на тај списак нека стоји увек онде те да га можемо увек прегледати.

А што се тиче других комисија, које имају већи задатак и које морају трајати дуже времена, за њих може бити само списак да се зна кад је одређена и који су јој чланови, јер одређивати јој у задатак, као што наведе г. Зорић, да сваки 15 дана подноси извештај о своме раду — то не може бити.

Сеет. Милојевић. Кад сам поднео предлог о овоме одбору за контролисање извршења одлука одборских ја сам мислио за све одлуке у општ. Има одлуке које дубоко засецају у општинске интересе на се ге извршују и због тога сам баш и тражио, да се одреди одбор који ће о томе бригу водити.

Др. Марко Лека. Предлог г. Милојевића врло је кориетан, али би се тешко могао извести. Том контролном одбору, кога предлаже г. Милојевић, дао би се овим један врло велики посао, који управо припада председништву.

Поред других многих званичних и приватних послова већине нас, тешко је и ону одборску дужност вршити у смену како интереси општине изискују, и приморани смо да тражимо начина како себи тај посао да олакшамо, кад нам председништво у томе не иде на руку.

У овом случају главно је, да ми овде имамо јасноћа прегледа о свима нашим комисијама и одлукама. А то мислим могло би се у неколико постићи, кад би овде у сали висила једну велику таблу (црну таблу), за којој би се плакатима редовно објављивало какве комисије имамо изабране, које свој посао нису још свршиле и које одлуке одборске нису извршене и да се и у будуће свака новоизабрана комисија на тој табли објави и дотле на табли остане док свој посао не сврши. Исто тако и неизвршене одборске одлуке.

Председник. Ја сам тако одредио једну комисију односно садашњег придоласка воде на дорћолу, у намери, да се види шта ћемо ако буде нужно за помоћ тамошњим становницима, које вода плаши, па од тих чланова дошли су само двојица, а остали нису хтели доћи.

Милан Маринковић. То је требало раније гледати шта је требало радити, а не сад над водом јако напредује.

Председник. Шо што се види, да вода долази, ја сам тражио да дођу те да виде и нађу начина како да се предузме посао те да се вода спречи. А ако не може ово да се постигне, онда да се одреди једна комисија, која ће те људе спасавати, и да на тај начин учинимо оно што се може, кад већ нисмо направили жељ.

Марко Велизаревић. Комисија који сте ви поменули није могла доћи с тога, што је тада тако ружно било преко, да се није могло ни ући а камо ли радити. Сем тога један од њих није знао, а двојица кажу да не могу доћи. Тога је дана била тако велика киша и блато, да човек није могао ићи без чизама.

Милан Маринковић. Г. Председниче, да ли вам је познато, да је пут овај који је до плаце браће Поповића доказарен?

Председник. Одмах сам наредио, да кажу г.г. браћи Поповића да тај пут направе, јер су они туда направили канал и овај провалио

Милован Маринковић. Ово је сад нов предлог што га је изнео г. Милан Маринковић, али о ономе питању што се тиче комисија била су изашли овде у одбору 3—4 мишљења. То само што су оволика мишљења поникла јасно је, да је то питање важно, и да би требало, да се на нешто сложимо. Један је предлог да се одреди ужи одбор те да контролише да ли су и у колико комисије повериви им послао извршиле Други је предлог да то сама комисија извршује. Трећи је предлог, да се на једној табли забележе комисије и имена чланова комисије и четврти, да ми сами прбаво председника над комисију одредимо. Дакле, види се потреба да те комисије више раде од сад, него што су до сад радиле. Ја мислим да то питање треба сад да решимо. Ја истина ни сам раније одборник већ нов и познам све одборске одлуке, али ми се чини да досета те комисије стоје само за то, да се посао одуговлачи. И пр. која ваљда од комисије у којој сам ја одређен, ако она мора наћи на свој посао тек у месецу Августу. Друго је питање опет ово. Председник општине има доста послова, ја то признајем и да све узме на себе био би врло велики задатак те би морао остале послове напустити. С тога би потребна највише била, да изберемо згодан пут, како да се те ствари најбоље израђују.

Милан Маринковић. На добро, онда треба да се сагласимо на један начин те да се боље одлуке извршују. Ја бих пристао да одмах одредимо председника сваког комисија која се образује, па да он позива чланове. Ја мислим да је ово најбржи и најлакши пут.

Милован Маринковић. Ја сам био и у другој општини одборник и видио сам, како то иде напочако, и све што одбор реши, управна се седница општинског суда пита одобрава ли или не? То није правилно било и ваљда се овде тако чини.

Председник. Суд не може ни у коме случају да прими или задржава од извршења законите одлуке општинског одбора. Без самоуправне општине, имала је право задржавања само надзорна власт, па и то у случајевима ако се одлука неби са законима и интересима дркавне. Ако желите, онда да свршимо ову ствар да изберемо комисију, која ће примити оно што је казао г. Милојевић, а кад у будуће будемо бирали комисије од одборника увек можемо ставити једноме у дужност да се стара за сваки њихов састанак.

К. Главинић. Молим вас господо. О томе што се записнички радови одуговлаче према стању ствари у коме се те комисије крећу, није ни чудно што тако споро раде. Нека не замери г. Председник јер на њега не мислим, комисија нема никаквих спремљених података нити каквих средстава за тачно и лакше извршење поверенот јој посла. Ја ћу само да напоменем за оно што сте напоменули на крчење улица. Ту су тешкоће што нема тачног снимка о томе како се која улица зове. Нема регулационог плана. Ја сам морао да купујем план за своје паре те да могу нешто радити. То су незгоде, и с тога би ја молио, да се у будуће спреми све што је нужно за комисијски рад, на да се посао може брже радити Комисије треба за дају своја мишљења, а не оне све и да спремају и да цео посао израђују као да су за то плаћене.

Она два предлога што је г. Милојевић изнео а и други — и то прво да се изабере одбор који ће контролисати рад комисије, и извршење одлуки општинских, а друго, да се изабере председник који ће изабрату комисију позвати, могли би се смести на то, да се увек изабере један контролни одбор ради комисијских послова, а после и један одборник који би чланове изабране комисије звао у прву седницу, а поред тога да се тачно води списак од одборских одлука, те тако кад се мучимо и трошимо време бар да имамо ваиде.

Пре 7 месеци ја сам два пута поврено питање да се одреди једна комисија да се побрине за потребне планове за школе. Казано ми је, да има комисије за то одређене, на ево ни до данас није на томе ништа урађено, а на прагу је и 1890 год. дакле кад по закону треба да имамо добре школске зграде. То не вреди ништа ако се тако немарно бринемо.

Миливоје Јосимовић. Друго је питање односно одбора који ће контролисати да ли се врше одлуке општинске, а што се тиче оиога одбора, да контролише да ли и ове друге стручне комисије раде, то не може да буде. То би се могло само толико дозволити, да се уверн, да ли је комисија таква конституисана, а да јој контролише и остало то ја први не би ни то пристао.

Св. Коровићевић. Тако смо ми одређени у једну комисију за Бару Венецију. Ствар је хитна, али смо нашли на велике незгоде што немамо плана. Каку да је код Хаџи Живковића и да нећемо да га чекамо!

Председник. Што се тога тиче у томе је ствар: ја сам послао Х. Живковића у министарство грађевина за план и г. начелник Антић наредио је да се тражи, јер су ту сви планови Београда тамо, а нису код нас у општини. Ако нема плана и ми наредите нека га нам нижењер начини.

Илија Цветановић. Ја се опонијем г. председниче, да је прављен тај план и да је на њему рађено више година, за то га треба наћи. Није вајда прошло.

Св. Милојевић. Ја сам хтео да кажем само још ово: да би тај ужи одбор који би био одређен да контролише извршење одборских одлука треба да направи и списак тих одлука.

Коста Главинић. То би требало да се овде начини, да ко од персонала суда то ради, а не одбор.

Св. Милојевић. Ја ћу да кажем само два примера на да видите да је то нужно, да се контролишу одлуке и извршена одлука одборских.

К. Главинић. Без сумње нужно је то — али незгодно би било да одбор води тај списак, него то треба да ради, судски персонал.

Св. Милојевић. Слажем се с тим, али само нужно је да се заведе овде један протокол у који ће се бележити шта је одлучено и шта је урађено.

Марко Белимарић. Ја мислим да сви пристајемо на то да се води један протокол о комисијама и раду њиховом, и да је нужно да тај протокол буде увек овде на да сваки има права да види шта је по каквој ствари одлучено, и шта је урађено по тој одлуци.

Председник. Сваки посао који се да каквој комисији униште се у наш протокол и сад треба да се све то што је код комисија на раду прибере уједно и да се каже шта је која комисија до сад градила и шта има да ради.

Др. М. Лека. Само да ућу у тај списак све до сада одређене комисије и да нам је тамам списак увек онде на уледу.

Св. Милојевић. Према томе што говорите само о одлукама за које су комисије одређене на искључује господо од контроле све друге одлуке одборске, међу којима има врло важних и хитних али се не извршују. За то је нужна ова контролна комисија.

К. Главинић. Ја немам ништа против тога да се изабере нарочити комисија за тај посао, али ја сватам вођење тога списка, тако да се уништује сваки одлука одборска, а не само она по којој би каква комисија била одређена, па онда ћемо моћи сви да контролишемо шта је урађено а шта стоји нерађено од онога што је решено (Тако је)

Председник. Добро, господо. Начинићемо један протокол свију решења, и један протокол комисија које смо одредили. Дакле, усваја ли се то? (Усваја се) ту ће се завести и све одлуке досадање које нису извршене — само би требало да кажете од кад? Ја мислим да узмемо одлуке од 1. Новембра пр. године — као рачуиске године. А ако има незавршених и ранијих одлука ви можете напоменути и њих.

Милутин Марковић. Ја бих желео да се упишу у ту књигу све одлуке од почетка 1888 године и да се каже шта је извршено а шта није.

Св. Милојевић. И ја мислим да треба пописати све одлуке од 1888 г. јер овде има још одборника од те године, па треба да знају шта се од њихових одлука извршило а шта није.

Милив. Јосимовић. Ја сам хтео поводом интерпелације о финансијском одбору за наша општинска предузећа, водовода, осветљење и т. д. и поводом нашег одговора г. председнике да кажем само ово: ја мислим, кад је одбор изабрао тај одбор или ту комисију финансијску, он није њој дао предрачуне о радовима које имамо да извршимо, на да се зна колико ће нам новаца за то требати, него је та комисија позвана да у опште вентилира то питање финансијско и размисли о најкорисијем начину да се дође до потребних сума новаца.

Председник. То се разуме, и наравно, ако тај финансијски одбор буде што решио, то се неће моћи да изврши док се не добије и одобрење целога одбора. Овде је чисто начелно питање које тај ужи одбор има да расправи, т. ј. питање, како да дође општина до потребног новца, да ли на дугорајски зајам, да ли на који други начин: а нарочито је задатак томе одбору да размисли и наће изворе из којих ћемо плаћати годишње аануитете.

Ја мислим да ми све то очекујемо од тога ужег одбора финансијског, да нам он изнесе цео план те операције финансијске.

Милив. Јосимовић. Онда ћемо још дуго чекати на извештај те комисије, јер на пр. ми, који смо у комисији за водовод, и ако радимо непрекидно на тој ствари, опет још не знамо колико ће нас коштати водовод.

Председник. Дакле, господо је ли ова ствар свршена (свршена).

Мил. Марковић. Комисија, која је радила на буџету предала је председништву пре девет дана извештај свој. Ја сам мислио да ће то питање једном већ доћи на ред, али ено већ и Март месец је на измаку, и још нам стоји буџет неревшен. За што је то?

Председник. Ја сам добио извештај о буџету предпоследње седнице, и могу вам казати, да ћемо сутра бити готови са нашим одговором на ово што сте ви изнешали у буџету, и прве идуће седнице, који ће напредак бити, изнећете се пред нас буџет. Ја нисам ово срећан да сте ме позвали у ваше седнице кад сте на буџету радили, те да дајем објашњења, на с тога сад морамо спремити одговоре на поједине ваше примедбе у буџету. Само кад се повела реч о томе, г. Гргур ми је рекао једном приликом да треба сав буџет и рад о томе да се напштампа. Разуме се ако се штампа једно, требаће друго; и оно што сте ви пројектовали и оно што смо ми. Но ја без вашег одобрења то не могу дати у штампу, јер не смем толике издатке да чиним, а ни ако решите штампањемо све.

Св. Милојевић. Ви говорите о неком судском одговору на извешће комисије буџетске. У колико ја знам одбор је одредио комисију да прегледа ваш — судски — пројект буџета. Он је тако урадио и поднео извештај који ви треба да поднесете одбору овде на решење. Сад ја незнам какав одговор на то ви имате да спремите. Нема никакве нужде дакле да се та ствар и даље отеже због вашег одговора. Суд је учинио предлог буџета. Одбор је тај предлог предао једном ужем одбору на оцену, и сад, кад нам дође и једно и друго ми ћемо видети шта ћемо усвојити.

Председник. Знам господо, али склапање буџета није лично моја радња него је то радња велика и разграната. Ја морам да се од појединих органа судских известим о свакој партији буџета, да вам знам дати објашњења и одговора на ваша питања кад будете решавали о буџету. Сад на прилику кад сам примио ваш извештај о буџету, ја сам пре него га овде донесем, морао да питам кантарског контролора или надзорника да ли на десет кантарева, које сад

имамо може да буде 7 мерача капатарија, јер ви толико издржавате. Ја нећу да се изложим тој случајности да учинимо нешто потребно тако да нам се смеје свет. Кад сте ви господо у комисији радили на прегледу буџета 7 недеља, дозволите да и ми за који дан размислимо о чему треба па да спремни изађемо пред вас.

Марко Велизарић. Ја морам да одбијем тај предлог да смо ми радили 7 недеља — а неће бити ни 7 него 6 — па за то да и ви бар 2 недеље још ту ствар задржите. Кад сте ви за сам преписе старог буџета могли чекати скоро 4 месеца, па онда да предате буџет комисији на рад, онда нисте могли ни од комисије очекивати извештаје пре 6 недеља, том пре, што смо ми, рађени на буџету тражили разна акта, па нисмо могли сва ни сва добијемо. Оставите дакле све то за ону седницу, у којој ћемо специјално о томе говорити.

Председник. Добро господо. Ја нам кажем да ће идуће недеље бити то питање изнето пред вас, а сад ја га писам ни покренуо, него ви, а онда био сам дужан да кажем за што до данас није то питање изнето пред одбор

Сад да пређемо на дневни ред.

Као што знате господо у последњој седници нашој при крају, када су нека господа већ и отишла била, изнет је био један предлог од г. г. професора наших средњих школа да општина суделује као домаћин у дочеку чланова професорског удружења које ће о ускршњим празницима држати скуп у Београду. Тај предлог је прочитан. Било је говора о њему, али није се дошло до закључка. За вас молим да чујете тај предлог још једном, па онда изволите решити.

(Секретар чита).

После подужег обавештења у конференцији одборској:

Председник. Дакле, господо решено је да се на цељ дочека овога пошље привременом одбору професорског удружења из општинске касе три стотине динара, с тим, да се за тај новац набаве станови за госте у колико их не би могли по приватним кућама разместити (Вичу, тако је.)

Сад изволите чути предлог за сахрану пок. Мише Љубибратића.

Секретар чита.

ОДБОРУ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Миша Љубибратић бивши војвода Херцеговачан умро је сиромашан. Његова целокупна прошлост и ако је била испуњена часном службом, великим идеалима народним, била је врло сиромашна. Он нити је тражио награде за своје труде и покрићовања, нити је био награђен како треба. Трпељиво је сносио беду и сиротињу, и, као код што је чео свој живот провео у сиромаштви, тако за њега лично и после смрти не би било нечасно, да се на најскромнијем месту у гробљу сахрани. Но пријатељи његови и пријатељи српске ствари, не мисле тако. Они су држали да посмртним остацима овога представника српскога протеста противу освајача наших земаља и угњетача наше браће треба дати угледно место, да се види, да ми, не предајући њега заборављу, тако исто не предајемо заборављу ни начело, које је он представљао. Осим тога српска ствар треба ће још доста жртава и мученика. Њих треба окуражити уверењем, да у Србији још није сасвим умрло осећање признања. Погреб Љубибратића је један леп пример за то. Војска, општина, грађанство, чиновништво, и неваче дружине, учинили су те је достојно испраћен овај борац народни, а тиме показали, да у нама још куца српско срце. Ова пошта после смрти заслужионе покојнику добиће још више вредности, ако се општина, поред до сада учињеног, њој придружи и увелича је уступајући гробницу и место где је покојник сахрањен бесплатно.

Ми потписани молимо Одбор да то учини, а да би олакшали одлуку одборску, част нам је известити га, да је Љубибратић сахрањен у гробници задану од највише класе, како би ова жртва што лакша била општини.

7. Марта 1889 г.
у Београду.

С одличном поштовањем,

Луко Ћеловић
Н. Чајкановић
Месаровић и Павловић
Јов. М. Тадић
Сава Константиновић
Мијајло Цветковић
Свет. Николајевић
Ј. Антула
Ник. Антула
Јанов Бајлони
Радован Миленковић, столар
М. П. Михаиловић, пачелник.

(Свршиће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

«Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставаља се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се раставаља од ње и *боља* него што је био кад ју је узео да чита».

Свет. Николајевић.
академик
ректор Велике Школе.

«Народу није снага толико у броју колико у чврстини карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с раширеним рукама».

М. Ђ. Милићевић
академик
народни библиотекар.

«Ово дело снажно ће утицати на образоване карактера».

Д. Јосић
професор

«Права драгоценост!»

Чед. Мијатовић
председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

ВАНРЕДНИ БРОЈ

БРОЈ 13 У БЕОГРАДУ ЧЕТВРТАК 6. АПРИЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАВАНУ

Цена за Србију:

за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за остале земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату сваки члан општински ли општинских суд а сви кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ БУЏЕТСКЕ КОМИСИЈЕ

по проучењу судског пројекта за општински буџет 1889.

Одбору београдске општине

Комисија, која је одређена одбором ове општине, да прегледа буџет за ову рачунску 188⁸/₉ годину, свршила је преглед, па сада јој је част да овоме одбору поднесе свој извештај.

I. По члану 38. закона о општинама и општинским властима, општински буџет саставља општински суд, њега по 2. тачци члана 65. истог закона, прегледа именује и одобрава општински одбор, и тако састављени буџет општина у почетку рачуниске године по 3. алинеји чл. 78. подноси на одобрење министру финансије.

Рачунска година по §. 13. закона о буџету рачуна се од 1. Новембра једне, до 1. Новембра идуће године; по томе буџет општинским судом састављен и одбором прегледан, требао је да буде министру поднешен још у Новембру прошле године.

Но у место тога, суд одбору подноша на преглед буџет Фебруара ове године — дакле после три месеца доцније.

Овака практика судска, и кад се не би намерно упражњавала, сасвим је некоректна; јер по њој, док се буџет судом састави па одобрен прегледа, и најпосле поднесе министру на одобрење, могло би се чекати за буџетом не само три но 4—5 па и више месеци.

Па она је и штетна, да се не рече толико по саме општинске послове, који се њом у неред доводе, колико по материјалне општинске интересе, а и интересе грађана; јер се са оваквим задоцњавањем продужавају плаћања и оних расхода, који би се по новом буџету имали смањити, или сасвим укинути, а са грађана не би се скидали они прирези, којима су већ намирене потребе због које су уведени, и који се по закону од измирења не би смели више наплаћивати.

II. На сам пак буџет комисија је обратила највећу пажњу, те за то и поставила себи за задатак: да брижљиво потражи од суда материјала и објашњења, од појединих органа, те да га оваквог изведе, какав треба да је у ствари, с погледом на општинске потребе и приходе.

И на основу тог материјала и објашњења, у колико га је могла добавити, она је нашла да у расходима има: 1. много позиција које су непотребне, као што су оне за статистичко одељење, или које су постале излишне услед тога, што је престала она потреба, рад које је одређена, или што су послови, рад којих су више места установљена, такви, да се могу вршити и са мање персонала; те је потребно да се са свим укину или сведу на најнужнији број; и 2. да има и таквих позиција, које су, сравњујући места за која су уведена, са местима н. пр. у државној служби, или код других завода, много плаћена, те да и њих треба смањити, како са ових разлога, тако и с тога, што код огромних и преких потреба које општина има да подмири, као што су плаћања за планове и друге радове око водовода, канализације, осветљења и ситуационог плана вароши Београда — преко је нужно на њима уштедити; иначе би морао пасти на грађане још један терет, те да се подмири све што треба.

Тако је комисија нашла да треба укинути из рачуна расхода места под бројеве 6, 7, 11, 20, 41, 55, 77, 93, 94, 95, 96 и 97 предложена расхода буџета и то:

1.	Место судског рачуновође са платом од	3.050 динара
2.	Место првог деловође одборског	2.500 „
3.	Другог књиговође	300 „
4.	Помоћника надзорника	1.500 „
5.	Полака	960 „
6.	Додатак тројици лекара	1.250 „
7.	Деловођи школског одбора	500 „
8.	Додатак II. деловођи за службени део	500 „
9.	Награде двојици разносача	288 „
10.	Место шефа статистичког одељења	2.000 „
11.	Место помоћника	1.200 „
12.	Помоћника опсерваторији	500 „

А да се смањи број персонала и служења:

а.,	Од десеторице контролора под бр. 21. на њих седам са платом по 1.200 динара	8.400 „
	и да имају 20% глобарине.	
б.,	Од десеторице мерача под бр. 25 на њих седам са платом по 864 дин.	6.048 „
в.,	Од шесторице писара под бр. 29 на њих пет са платом од 1 476 дин.	7.380 „
г.,	Од седморице надзорника под бр. 30 на њих шест са платом од	4.320 „
д.,	Од дванаесторице практиканата под бр. 31 на њих осморицу	7.104 „

ђ., Од петнајесторице служитеља под бр. 32, на њих десеторицу са платом по 60 дин. . . . . 7.200 динара

е., Од дванајесторице ђењерџија под бр. 34 на њих десеторицу по 60 д. 7.200 „

ж., Од двојице чувара сењака под бр. 35 један по 50 дин. месечно . 600 „

з., Од четворице чувара каменог мајдана под бр. 36 на једног по 50 дин. месечно . . . . . 600 „

и., Од тројице служиоца на кланици под бр. 37 на њи двојицу по 50 дин. месечно . . . . . 1.200 „

ј., Од тројице служиоца код баштована под бр. 38 на њих двојицу по 50 дин. месечно . . . . . 1.200 „

к., Од двојице служиоца код пумпе под бр. 42, да буде један машинист са 90 дин. месечно . . . . 1.080 „

А да се уведу још ове нове позиције у расходу:

1., На плату судског и осталог персонала и служитеља, што ће се више падати за 5 месеци због задоцњења буџета . . . . . 25.000 дин.

2., За планове и друге радове око водовода, канализације, осветљења и ситуационог плана вароши Београда . . . . . 57.377·50 д.

3., На плату два друмска чувара који ће уједно бити и насипачи друмова, на место оних под бр. 36 у рачуну расхода, са платом 60 динара месечно . . . . . 1.440 дин.

4., У место сто да се узму сто двадесет ноћних стражара по 60 дин. 72.000*) „

Позиције под бр. 64 и 65, за грађење старе и нове ц. грађење коцкасте калдрме, да се споје у једно и за све да се потроши . . . . . 125.000 „

Друге позиције и то:

1., Плата члану благајнику под бр. 2, да се сведе на . . . . . 4.000 „ у коју му се рачуна и додатак од 1.000 динара за управу са гробљем.

2., Члану судском правнику под бр. 3 на . . . . . 3.000 „

3., Четворици помоћника кметовских под бр. 4, по 2.500 . . . . 10.000 „

4., Помоћнику кметов. за Палилулу под бр. 5 . . . . . 2.500 „

5., Деловођи одбора под бр. 8 без додатка на уређивање листа . 1.800 „

6., Судском секретару под бр. 9 1.800 „

7., I-вом књиговођи под бр. 10 који ће бити код благајника . . 2.400 „

8., II-гом књиговођи код благајника под бр. 12 на . . . . . 1.600 „

9., I-вом инжињеру под бр. 13 на 4.000 „

10., Двојици стенографа под бр. 17, по 720 . . . . . 1.440 „

11., Водовођи под бр. 18 на . . 1.500 „

12., Надзорнику добара под бр. 19 1.440 дин.

13., Контролору за нијачну таксу под бр. 22 . . . . . 1.200 „

14., Главном контролору кантара при ђумруку под бр. 23 . . . . 1.440 „

15., Четворици контролора кантарских под бр. 24 по 1.200 . . . 4.800 „

16., Контролору за водоноше под бр. 26, по 72 динара месечно . . 864 „

17., Општинском баштовану под број 27. . . . . 1.440 „

18., Двојици добошара под бр. 33 по 60 дин. . . . . 1.440 „

19., Двојици служиоца код водовође под бр. 39 . . . . . 1.440 „

20., Тројици пољака пешака под бр. 40, по 36 дин. месечно . . . 1.296 „

21., Командиру пожарне чете под број 45. . . . . 1.440 „

22., Двојици старешина под бр. 46 1.680 „

23., Двадесеторици пожарника под бр. 46, по 62 дин. месечно . . . 14.880 „

24., Седморици кочијаша под бр. 47, по 60 дин. месечно . . . . . 5.040 „

25., За набавку разних пожарних справа под бр. 49 . . . . . 3.000 „

26., За храну коња пожарне чете под бр. 50 . . . . . 5.000 „

27., На издржавање породица умрлих општинских чиновника под бр. 59 1.920 „

28., За набавку палидрвца и платна, под 68 . . . . . 300 „

29., За набавку нових и оправку старих ђеђера под бр. 69 . . . 1.000 „

30., Школ. служитељима под бр. 71. 16.200 „

31., За огрев канцеларија под бр. 79 2.500 „

32., Потребе за кланицу под бр. 84 900 „

33., Разне потребе за општинску расадницу под бр. 87 . . . . . 1.000 „

34., Одржање паркова под бр. 90 1.500 „

35., Награда уреднику под бр. 92 1.200 „

36., На ванредне и непредвиђене потребе издатака под бр. 98 да се сведе на . . . . . 10.000 „

А остале позиције да остану онако како их је суд у буџету ставио.

Овако сведени позиције расхода за општину је се уштедило тек оних 57.327·50 дин., за ону нову позицију; а свакојако би се уштедила и она сума од 25.000 динара, само да се је поднео буџет у своје време; јер са толико би се учинио издатак на персонал, служитеље и остало.

Да ли би се пак могла још већа уштеда учинити, то би имао да покаже писмени распоред рада, кога сада при суду нема; јер би се из њега могло увидити, на што је који од персонала и служиоца општинских употребљен, те би се према овоме могло оценити да ли од њих који није залишан. Осим тога он — распоред — је веома потребан и за правилно и брзо вршење општинских послова, но кад се остави да се сваки може употребити те на овај, те на онај посао. За то је комисија мишљења: да се од стране одбора нарочито препоручи суду, да овакав распоред што пре састави и одбору на одобрење поднесе, те да се у суду по њему ради.

*) Ако би се узели 120 по 60 дин. месечно, жора бити позиција 86.400.

Примедбе Срба.

Чињећи ове примедбе комисија налази, да је некоректно од стране суда и што је у практику увео, да за по неке послове издаје плату поједином чиновнику или службеницу на неке особене признанице, а не на општи платни списак; јер на овај начин често се може узети у службу неко на рачун неких мнимих послова, па да се тај издатак често провуче и неопажен. То не треба да буде у будуће.

Што се тиче рачуна прихода он није специјализан као што треба, јер су по неколико позиција уједно стављене, као што је н. пр. код позиције под бр. 66 где није одвојено: шта се добија од такса говеђих, шта од овчијих и шта од козијих. А и приход по мишљењу комисијском би могао бити већи, но што су неки од оних извора, који су означени под II., III. и IV., само да се је већа контрола била обратила на оне који су их наплаћивали. Неки од извора са сим су изостављени, као што је онај од новог гробља и песка, а неки су стављени у малој цифри, као што је такса од псетарине, фијакера и т. д. Колика би пак цифра од свега тога била пронађене се, кад се буде прегледао рачун, а комисија за преглед буџета то није могла чинити, једно, што би јој за то потребовало доста времена, а друго, што би било места приступању овоме раду тек онда, кад би рачун расхода био много већи, но што је приход, те би онда потребно било проналазити изворе и стављати веће позиције прихода у рачуну. Те потребе нема, јер сума прихода превазилази суму расхода; па с тога све означене позиције прихода треба оставити онаке као што су.

III. Према овоме, општински буџет за ову годину имао би да буде овакав, као што је комисија у овом од ⅞ свом нацрту саставила.

На закључку овог извештаја, комисија поред горњих напомена има одбору да саопшти и ту неправилност од стране суда: што је без одборске одлуке и лицитације, уступио под кирију један плац под број 37. прихода и што, кад је закуп о обали закључен са г. Миланом Јаношевићем, раскинуо, није поново под закуп дата, но је оставио да приход од ње под врло слабом, а можда и никаквом контролом, наплаћује једно лице од њених служитеља, те је због тога добијена, и од тог извора прихода унешена, врло мала сума.

Тако исто на суду стоји и та незаконитост: што је по 6. алинеји пом. чл. 78., дужан био закључити општинске рачуне најдаље за шест недеља по свршетку рачунске године, а он то није учинио до данас, — дакле ни после осамнаест недеља.

С тога треба позвати суд да то што пре предузме, иначе мора протећи година и више дана, док се то учини, а за то време може се општина знатно оштетити. Јер неполагање рачуна, осим тога што не даје знања о правим општинским изворима, може служити и као средство прикривања правог стања имовног.

А пошто пре среди ни уговор о закупу имања под *бр.* 37., треба суд и њега да раскине, па да га јавном лицитацијом под закуп да. То треба да учини и са обалом, а против закупца Јаношевића, да предузме све мере којима би се наплатила од њега штета, коју је проузроковао тиме, што своје обавезе по уговору није испуњавао.

Напослетку, комисија има приметити, да у рачуну расхода стоји сума под *бр.* 88. од 47,000 динара за издржавање сиротиње — а то је доста повелика сума; па како се с њоме као таквом може боље сиротињи помоћи на друге начине, н. пр. подизањем сиротињске зграде, кујне и т. под.; то је част комисији, да о овоме обрати пажњу и члановима одбора, како би и они промислили о овој ствари, те предложили: шта да се предузме, те да се правој сиротињи у ствари помогне, јер на овај начин до издржања долазе често и они којима не треба давати, а права сиротиња т. ј. та: у коју долазе немоћни, стари и за рад по све неспособни, често се и обилазе.

Међу тим док то не буде, треба одредити комисију која би имала задатак: да се лично уверава о свима који помоћ примају је су ли они сви овд. грађани, и да ли долазе у ред тих људи којима због сиромаштине, старости и неспособности за рад, треба општина да помаже; као и да у једној фамилији не примају по више њих чланова помоћ, те се тако једној фамилији даје више, док друга може да остане и без сваке помоћи, — па да поднесе извештај са предлогом коме треба ову помоћ давати.

13. Марта 1889 год.
у Београду.

Чланови комисије:
Ђ. С. Новаковић
М. Велизарић
Петар Д. Видаковић
Гргур Миленковић
Свет. Милојевић
Милан Ж. Маринковић
М. М. Банковић.

РЕФЕРАТ ОПШТИНСКОГА СУДА

НА

извештај буџетске комисије

Поштована Господо одборници!

По 38-ом члану закона о устројству општина и општинских власти, буџет општине саставља општински Суд, и пошто га одбор општински прегледа и одобри, подноси се на коначно одобрење Господину Министру Финансије.

Према овоме законскоме наређењу, општинског је Суда дужност да буџет састави тако, како ће сразмерно бити могућности за подмирење потреба општине, а да се никако не изађе из граница стварних годишњих прихода њених.

На томе основу састављан, буџет наше општине није изневерио још ни једне године, него је редовно бивало више прихода од цифара буџетом предвиђаних.

Овако повољно стање општине, допуштало је да се из године у годину повећавају и све оне позиције буџета, које служе за подмирење главних потреба општинских, те да тако сваки годишњи повраштај редовних прихода корисно послужи на унапређење општинских послова. На такав начин општина је и дошла у могућност да данас размерно целокупној снази може на најважније потребе своје одвајати скоро довољне суме, као што су н. п. позиције:

на каларму и оправку друмова 155.000, на основну наставу 121.000, на издржање и лечење сиротиње 82.600, на чување варошн 72.000 дин. и т. д. и т. д.

То редовно унапређивање буџета, постављало нас је у положај, да при решавању његовоме пажња и општинскога Суда и одбора буде усредсређена поглавито у томе, да се виђак минуле године, као основ за нову, распореди правилно на позиције пречих и већих потреба општинских, и да се у опште учине исправке буџета нове, према позицијама буџета прошле године, у колико су поједине биване предвиђање мање или више од фактичке потребе.

И при пројектовању буџета за ову годину, општински Суд руководио се искључиво тим правилом, које је кроз толико година примано, па је буџет састављен на сигурној поставци да ће на крају године бити стварно више прихода.

Према овоме, општински се Суд с правом надао да ће пројект буџета бити усвојен од стране буџетске комисије, и одбору препоручен. Али комисија, као што сте из прочитаног њезиног реферата изволели саслушати, и ако се у главноме сложила са позицијама буџета, и прихода и расхода, ипак се у неким основним тачкама разилази са општинским Судом у мишљењу: какав би за ову годину требао да буде буџет општине.

У след овога, општински одбор при решавању имао би да узме у оцену и мишљење општинскога Суда као и нахођење буџетске комисије, и да према томе на један или други начин донесе одлуку, којом би буџет одобрио.

Ретко се дешавало да се буџетска комисија не сложи са општинским Судом у скалпању буџета, јер је општински Суд увек по дужности својој готов да прими све измене које условљавају већу правилност и сигурност буџета.

У изузетним случајевима т. ј. ако би буџетска комисија предлагала измене толике важности да општински Суд не би смео на се примити одговорност, кад би се по њима буџет регулисао, председништво општине увек је радо приступало својој дужности да пред одбором општинским што потпуније расветли гледиште општинскога Суда, са којега налази да буџет треба утврдити по предложеноме пројекту. Ове године то је у толико потребније, што је буџетска комисија од стране Суда предложени пројекат, прочувавала и оцењивала сама, докле је увек до сада радила са председништвом заједно, па је тако оне разлоге, којима општински Суд свој пројекат брани, могла унети у свој извештај, и одбору претставити због чега се и у чему са општинским Судом не слаже.

Извештај буџетске комисије у главноме се дели на двоје: *једно* су примедбе у опште, на буџет у целости, и *друго* примедбе на поједине партије и позиције

У првој групи комисија примећује:

а.) да је буџетски пројект требало извети одбору много раније, па да буџет буде у одбору решен и одобрен на време т. ј. пре наступања нове рачунске године;

б.) да рачуни прихода нису специјализани као што треба, јер се по више позиција буџетских стављају у једну;

в) да би приход од појединих позиција могао бити већи, да је било веће контроле над радом органа, који их прибирају;

г.) да је приход од новога гробља изостављен сасма као и од песка, а други опет да су предвиђени у малој мери, као што су пегарина, такса фијакерска и т. д.;

д.) да је један плац бр. 37. уступљен под кирију без одборске одлуке и лицитације, и да је по раскинућу уговора са М. Јаношевићем о закупу обавле валало одмах лицитацијом издати другоме под закуп а не да општина под врло слабом и никаквом контролом сама таксу прикупља, због чега је и пала незнатна сума;

ђ.) да је рачуне општинске за прошлу годину требало по зак. општинском закључити по истеку 6 недеља од свршетка рачунске године, и

ж.) да би се валвало састарати те за помагање и издржавање сиротиње нађи згоднији начин, као и контролисати: коме се и по колико издржавања даје из општинске касе.

Прву примедбу комисије општински Суд прима, али би се по њој могао буџет у будуће на време решавати само тако, ако се нађе начин и могућност да општина издавањем својих права под закуп, постигне на правим лицитацијама повољне успехе. Сем тога, што је у след напредних прилика отављене и знаменитих догађаја у престоници и општински одбор био спречен по дуже време од редовног рада свога — с општинским буџетом задоцнило се ове године напредно с тога, што општински Суд није смео износити пројекат пре но што прикупи и последње суме годишњих прихода, које и покрај највеће воље и енергије, није могућно прибрати увек на време (но општина се тиме нештети, јер прима интерес на све суме, за које буде принуђена причекати своје грађане, не желећи принудним мерама да неприлике и штете им наноси). Документа благајне општинске показују да су приходи прибирани све до конца Децембра и тек кад су и последње знатне суме примљене, могло се приступити изради пројекта, те да он не буде заснован уображењем већ позицијама стварних прихода. Напред је, а и у реферату општинскога Суда уз буџетски пројект наглашено, да напа општина за буџет прихода нове, увек узима цифру стварног прихода минуле године. Због тога је ретко кад могла буџет свршити на време, али опет за то ни једне године није буџет прихода преварио и изашао мањи, што је увек могућно ако не и извесно кад се буџет саставља „на памет". Ако се буде ускоро узаконило да рачунска година тече са грађанском, биће могућно свршавати буџет на време, јер би тада до Децембра општина могла издати под закуп своја права, ма се држало и по неколико лицитација, јер је анатнија права општине скоро не могуће давати под закуп пре јесени, пошто их се нико неће да прими. Шта би иначе и био узрок, да општински Суд не поднесе буџет на време, кад би му то било могућно.

Друга примедба комисије о специјализању позиција прихода, корисна је као препорука општинске Суду, да у буџету дели на засебне позиције све одлите приходе, као и расходе. Иригу о томе водио је општински Суд увек до сада и што год је било могућно издвајао је у засебне позиције. При-

мени ове примедбе у овогодишњем буџету могло би се без препона приступити, да је комисија у своме елаборату изнела које би и са којиком поделом позиције ваљало на мање и засебне издвојити? Кад то комисија није учинила, остаје да се при догодишњем буџетском пројекту Суд састара, и по тој примедби, у колико год више буде могуће, позиције буџетске специјализира. Овде нека је још толико поменуто, да има пуно узрока који увек не допуштају то специјализисање, с којим узроцима општински би Суд могао обавестити, ако се хоће, комисију, која буде прегледала рачуне, пошто би се набрајањем тих узрока овде, далеко отишло од главне ствари.

Трећа примедба да је приход од појединих позиција могао бити већи, да је *било* веће контроле над органима, не може овде имати места у толико, што се то односи на прошлогодишњи буџет, и тиме се комисије за преглед рачуна о приходима и расходима за прошлу годину. Међу тим не треба губити из вида да је и сам општински Суд у спроводном је ерату*) буџ. пројекта нагласио, да појединe позиције зависе прилично од контроле органа, као н. п. контроле над кланьем меса у вароши. Баш тога ради општински је Суд у пројекту буџета и предложио нову контролу, као потребу покушаја, да се остварају већи успеси од боље контроле. Но у осталом не треба губити из вида да је скоро немогућно одржавати потпуну контролу према природи посла, и да по томе примедба комисије није примедба на буџет, већ напомена да се чини све што је могућно за јачу контролу, и тиме за веће приходе од појединих позиција.

У томе погледу, комисија је дакле поделила гледиште општинскога суда.

Четврта примедба да је приход од гробља изостављен сасма, као и од песка, а други да су предвиђени у малој мери, као пиетарина и т. д. неправилна је. Приход од гробља не улази у општински буџет за то што гробљанска каса на основу правила о централноме гробљу, постоји одвојто под гробљанском управом, и по томе има одделити буџет. Не само дакле да није погрешно што неулази у главни буџет, него је баш корисно тако поступати, и другаче не би смело бити. Општина је одвојила грдну суму на откуп земљишта за гробље. Ту суму гробљанска управа треба да јој врати, кад јој капитал нарасте, па кад дуг општ. каси исплати, онда да се гробљански приходи даље употребљују на уређивање гробља, и ни на што друго. Докле би се иначе гробљанске паре трошиле и на друге потребе општинске.

Приход од песка не може се стављати у засебну позицију, што је неједнак, и што није редован. Кад је година таква, да га је могуће вадити, тада се и прибира, и он улази у позицију ванредних прихода.

Пиетарина јесте прошле године била предвиђена са само 1000 динара, а фактични је добивено 6940 динара. Тиме није погрешено. Ове године не може се у истој мери предвидети, колико је пр. год. добивено, што неће ни бити толики приход, пошто је велики број пашчади снабдевен маркама у пр. год.

Шеста примедба да је плац бр. 37. дат под закуп без одобра, нема толики значај, јер је тај плац издат привремено, а не би се ни могао давати лицитацијом. Једноме грађанину у близини био је потребан, па му и дат под закуп простим решењем, *без* уговора, и само докле, докле не буде општини потребан.

Седма примедба о издавању обале под закуп, није ни могла бити постављена, пошто је општ. суд у првом реферату објасниo због чега се није могла обала дати под закуп, кад је уговор са закупцем Јаношевићем био раскинут.

Осма примедба да је рачуне општ. ваљало по општ. зак. закључити по истеку 6 недеља од свршетка године, не може при грађењу буџета узимати се у оцену, већ при прегледу рачуна. Но та је примедба од буџ. комисије постављена само због тога, што је комисији било непознато допуштење глав. контроле, да се рачуни могу и доцније подносити, и друго немогућност свести за 6 недеља рачуне у престоничкој општини, из узрока, који је и за доцније подношење буџета наведен.

Девета примедба да би ваљало удесити други начин за издржање сиротиње и контролу издавања те помоћи, није примедба на буџет. У току ове године покренуће се питање у погледу потпунијег, јевтинијег и правилнијег издржавања и лечења сиротиње. Што се тиче комисије за контролу исплаћивања милостиње, она је увек постојала па и данас постоји, али на жалост није увек долазила па и данас не долази да ради и издавање милостиње контролише, а општински Суд и кад би имао потребе није у стању да нагони одборнике да читав дан проводе у општини поврај два органа плаћене службе, и да издају они по 5 и 6 гроша сиротиња Но поред књижина сваког спромаха, воде се и уредни спискови, па ко год жели може се увек уверити о исправном исплаћивању.

Десета примедба да је суд завео штетну праксу издавања плате појединим органима на признанице, не може се примити, јер је то само један једини случај био у прошлој години, кад је грађевинском одељку био потребан у току године због повећања још један нарочити служилац. Да је стављен у списак, била би прекорачена позиција на плате служилаца.

У другоме низу примедбама, које се односе на појединe буџетске позиције, комисија налази најпре да треба из рачуна расхода укинути ова места: /види у извештају комисије — овог бр. стр. 1 *стуб. II.*

Са овим примедбама буџетске комисије, општински суд не би могао никако да се сложи из узрока, што се прво, буџетом не могу укидати појединa места општинске службе, која су нарочитим одлукама заведена искључиво по стварној потреби општинске администрације, и по томе друго, што би само пословни општинске надлежности трпели огромне штете. Према томе општинског је суда дужност, изнети општинском одбору своје гледиште, и на тај начин, ако би се нахођење комисије усвојило, скинути са себе сваку, у томе случају неизбежну одговорност. Наша општина мора имати нарочитог рачунара, јер рачуне, једне општине, чији је годишњи буџет преко 700.000 динара, не може нико водити поврај друге какве дужности, нити се рачуни смеју поверавати нестручном лицу Према томе оставити општину без рачуновође, значило би створити хаос у општинским рачунима и нанети општини ужасне

*) Види бр. 3. „Оп. новина“ од ове године.

штете, које неминовно морају наступити. На против, услед разрешења од дужности данашњега рачунара, мора се у најкраћем року поставити други рачуновођа, да би сви рачунски послови потекли даље својим током.

Тако исто не би требало укидати ни место једног деловође. Из дана у дан послови се наше администрације све више гранају и укрштају, па ће у след административних реформа, које ће се у надлештву морати у скоро извести, бити све то више посла, да их један човек неће моћи никако сам да савлађује.

Према томе не би ни корисно било правити уштеде платом једног таквог органа, чија је служба од толике важности.

Место другога књиговође пореског, сам је суд изоставио, пошто је услед престајања старе пореске радње, постало непотребно имати их двојицу.

Помоћник надзорника добара такође је но све нужан. Општинска добра и технички радови трпе и данас веома, што их не могу у довољној мери да контролишу ни два лица. Одкуда ће моћи то да чини један човек. Он не би био у стању ни сваког 5. дана да обиђе на све стране; било би дакле огромне штете, ако би се надзорништво свело на једног јединог човека. То би значило оставити сва непокретна добра, све материјале техничких послова, целу утрину, скоро без икакве контроле. И по томе не само да се помоћник надзорника добара не би требао укидати, већ би било корисно отворити место још једноме помагачу-коњанику, да би се сваког дана могло стићи на све стране.

Један пољак више на плати не осећа се много; али ће служба трпети веома, ако се од 4 свеђу на 3. Комисија подцењује пољачку службу у нашој општини, али суд општински тврди да их је данашњи број једва толики, да са послом стижу.

Додатак тројици лекара могао би се само тако укидати, ако би одбор хтео да дорђолски, врачарски и палилулски кварт остану без општ лекара. Није то општина завела из луксуза, него се није хтео да задржи ни један лекар пре тога — а да општина остави толики сиротињи живаљ без лекарске помоћи, то не сме; нити је опет корисно, недовољном платом учинити, да се један лекар општинске службе прими, па да је после невриши савесно и потпуно.

Деловођи школског одбора мора се давати награда. Поред редовне своје службе и одређене дужности, не може се ни један чиновник општински натерати да прими бесплатно у дужност и тај посао, који се не ради у време канцеларских часова, већ увек ван тога. Ако се не би хтео давати додатак, морала би се одредити већа награда, па једноме органу дати тај посао у искључиву дужност, те да је врши у канцеларско време. Ово би много скупље коштало.

Додатак II. деловођи на сређивање службеног материјала за општин. новине, није право укидати, јер му је дат онда, кад се увидело да услед растења послова општинских, одборски деловођа из дана у дан мора да ради по сат-два дуже од осталог персонала. По како је нарочитој комисији остављено да регулише даље издавање општинскога листа, која комисија није могла радити што су неки њени чланови били и чланови буџетске комисије, то би та комисија имала и то да расправи да ли треба и колики додатак на речени посао давати.

Разносачима листа мора се плаћати нека награда; они лист разносе увек недељом и у вече, а како иначе врше другу службу, не може се захтевати од општинских послужитеља да бесплатно отправљају ванредне службе, и цепају обућу, кад се међу тим за такву свакоме органу државне службе дају хонорари чак и кад је врше у време канцеларско.

Нахођење комисије да треба укинути место статистичара општине и његовог помагача, и тиме затворити статистички биро општине, мора запрепастити сваког, ко може не поступа из вида потребу и незмерни значај сваке статистике. Зар претпроше године општина једва дочекала што је добила стручно лице да може водити статистику, а ове године већ да укидамо то нове одељење општинске управе, то одељење, које се с правом може по важности својој назвати одељење живота наше општине, одељење будућности општинске.

Камо лепе среће да је статистички биро установљен пре 10—15. година, до данас би већ били пречишћени појмови о толиким најживотнијим односима у нашој општини и вароши. И зар можемо онда ми данас поћи у назад, и спречити сваки рационалан полет наше општинске администрације; оставити да и даље незнамо ни величину Београда, ни број зграда и домова, ни размере здравствених незгода које ће нас сатрети, ни финансијску моћ општине, ни трговинске промете, ни број становништва, на ни све оне остале многобројне односе, без познавања којих, не може се ни мислити на какав напредак општине. Али све и кад би могли допустити да и даље лутамо по мраку, да и даље на пр. тропимо по 150.000 дин. на калдрме, а да ни када не знамо тачно у сравњењу јачину камена који употребљујемо да и даље издајемо утрошене издатке на све оно што би нас куд и камо мање коштало; да и даље не будемо у стању на сигурним основима предузимати и извршивати општинске послове, све и онда статистички биро не можемо укидати, нарочито данас, кад су нам на прагу велике реформе, јер без статистике ми не знамо ни количину воде, ни број пламенова, ни метеоролошке односе, ни све остало, што је већ за претходне студије преко потребно. Треба се сетити да смо уговором за израду пројекта водоводног обавезали се дати потребне податке, и треба знати да сваке године редовно држава тражи тачне статистичке белешке о свима односима у нашој општини, која улазе у састав статистике. На ко онда да сређује све то ако не стручан човек, статистички биро општине.

Све дакле и кад би се хтело општина не може да укида једно такво одељење. Јер учинити то значи забости нож у срце сваком напретку наше општине, стати на пут сваком развитку.

Статистику по целом свету води скоро свака већа кућа, а и не говорити о томе да без статистистике није скоро ни једна уређена општина.

Што се тиче оних 500 динара годишње помоћи опсерваторији, нека општински одбор узме у оцену да ли је скупо за ту багателну цену имати све ме-

теорелошке податке наше околине, толико потребне за наше општинске реформе и редовне послове, и да ли београдска општина треба да одрече таком научноме и по нас потребном заводу незнатних 500 дин. баш данас, кад се и општина ужичка решила да подигне своју метеорелошку станицу.

Комисија даље предлаже да се сведе број: контролора клања од 10 на 7; мерача од 10 на 7; писара од 6 на 5; практиканата од 12 на њих 8; служилаца од 15 на 10; фењерџија од 12 на 10; клапичких служилаца од 3 на 2; баштованских служилаца од 3 на 2 и служилаца пумпе од 2 на једног.

Усвајање ових примедаба донело би такође огромне штете.

Десет контролора клања потребно је за то, што и комисија усваја миљење суда да је потребно повећати контролу. Десеторица би били распоређени тако да један наплаћује аренду у општини, други да маркира месо на кланици, трећи свињетину на кантару марвене пијаце, а од осталих 7 шест да контролишу клање и хватају кријумчаре по целој вароши и свима продавницама а 7-ми да над њиховим радом води контролу. Кад би их тројица било мање остало би се при досадашњој јачини контроле, и ништа више, а суд је уверен да би за веће успехе контроле, тај број био недовољан.

По томе сасма је потребно остати при подели како је пројектовао суд.

Неће ли се то, значи да се општина у ствари одрече своје установе слободнога клања.

Али треба се споменути да је једном за увек било осуђено издавање права под аренду, и да је општина од онога дана, од када сама прибира аренду допуштајући клање своиоме, повећала своје приходе од 10.500 дук. на близу 25000 дук. Нека се дакле допусти чак и кријумчарско клање, па је општина опет у добитку годишње близу 15.000 дук. Али зашто да се не води што је могуће већа контрола, и зашто да се не допусте три контролорска места више, кад ће општина тада за 3000 динара плате моћи добијати и преко 10·000 дин. више аренде. Прост рачун показује шта је корисније.

Број мерача од 10 не може се сводити на 7 јер општина има десет кантарских станица. Одкуда онда може бити мањи број мерача, сем ако се не мисли укинути 3 кантара и одрећи се прихода од њих. И овде се треба споменути да је општина издавањем кантара под закуп вукла годишње само по 15.000 динара докле данас прибира годишње по 70 — 8000,0 динара. О каквим уштедама тада на броју мерача може бити речи?!

Ни за сва остала горе побројана места, која да се укину комисија предлаже, не би се смело решавати при буџету; јер буџетска комисија и покрај свега оцењивања, не може бити у стању тачно одредити колики је број органа за коју канцеларију и за који посао потребно. Према томе усвајање тих примедаба донело би штете по службу општинског надзештва, јер и данас свеколики послови администрације из више узрока не теку у потпуној лакоћи и брзини, па је за то корисније наћи начин за упрошћење администрације, но на један пут преполовити број тог нижег персонала, јер се на његовим платама не може толико уштедити, да буџет општине осети унапређење.

На израду планова за велике послове није у овој години потребно 57.377·50, јер би то значило да на штету осталих годишњих послова општине ове године исплатимо суму, која би се да за поделити и у буџет краја више година у мањим цифрама провући. У осталом сасма је све једно, хоће ли се на планове, као напредне послове, издвајати у буџету засебна цифра, или ће се они исплаћивати из партије на напредне потребе, како је суд предложио, пошто и јесу напредни послови.

Предлог комисије да се место 100 уза му 120 ноћних стражара на плаћају са 50 дин (у извештају комисије погрешно стоји 50) место досадашњих 60, — био би користан, али питање је да ли је умесно обарати плату стражарима. То су људи, који знатно троше на одело и из године у годину нишу повишицу. Питање је би ли са 60 динара плаћала рачуна да служе таква лица, која имају све услове прописане за ту службу. А да се за љубав нешто мање плате и ради незнатног увећања њиховога броја на такав начин, поверава тако важна служба, чување живота и иметка грађанства и лицима са мање услова, без сумње није најпрактичније.

Спајање позиција пројектом подељених за: *инуитет*, ако би се нова калдрма градила, *оправке и направке обичне калдрме и откопавање земљишта*, може се по миљењу комисије примити. Само суд је изгледало за много целисходније, ако се и ове године у буџет за инуитет зајма (на случај да се учини у циљи калдрмисања вароши у већим размерама и на модернији начин — стави засебна позиција, која би поуџбачима давала доказа да општина на сигурној основи преговара. Без зајма та би се цифра и тако одељена употребила на обичне калдрме и откопавања, као и пр. године што је учињено

У трећој врсти ове друге групе примедаба, комисија је изнела ди би, са колико и коме од органа општ. службе требало умалити плату.

Тако мисли да првоме члану место досадашњих 5150 (и 1000 за гробље) треба дати 4000 свега; другоме члану суда места 4000, — 3000 дин., а помоћницима по 2500, место досадашњих 3008 динара

Општински суд коме паде у део да буџет одбору за ону годину поднесе, могао би слободно пустити, да одбор регулише сам плате кметовима, пошто ће данашњи у скоро одступити; али како су они имали срећу да уживају плату коју им је општински одбор из сопствене иницијативе одредио, сматрају да им је дужност да бране гледиште ранијега одбора, што тиме једино дају разлоге да се одржи оно, што неће њима донети користи, већ што се тиче само нових кметова.

По томе, с руком на срцу, може се са потпуном савесношћу рећи, да одбор јевтинији од досадашње службе не може тражити од оних грађана, који примају ће кметства за две године, а овог пута само до краја ове године, излажу се толиким штетама што своје редовне послове напуштају.

Кад је општински одбор једном одредио меру плате, са којом треба награђивати кметове, само би се могло смањивање плате предлагати, кад би — по незгоди — наступиле такве околности, да буџет прихода не покрива буџет расхода. Никакав други стварни разлог не може бити основ, да би се усво-

јило мишљење комисије. У осталом зар се може и тражити да кметови новог стања општинског служе по мању награду, и ако се послови општински из године у годину све то већма развијају? Ако се од кметова тражи да буде и буре за општинским интересима, не може се захтевати да то чине са личним материјалним жртвама.

Треба их дакле платити пристојно, те ако не са што више, оно са онолико колико су и до сада уживали.

Не треба губити из вида колико важне интересе имају да штите кметови општине, и да то не би ни када могли вршити у потпуној мери, ако би због недовољне плате морали ићи и за својим приватним пословима. Одвајајући се од својих дотадањих положаја, они треба за време кметства, парочито кметови у престоници, да се баве само општинским пословима и интересима, а за то их треба наградити толико да могу живети.

Тако општински Суд налази, а одбор има да каже своје. Но нека за то одбор буде добар примити у оцену и то, да се може наћи много људи у свету да и бесплатно служе општину. Са колико љубави и преданости, то је онда друго питање; и да тако исто, ни коме не може ни право ни мало бити, да му се рад награђује са мањом платом од претходника.

Комисија даље налази да би деловођама одбора и Суда од 2500 требало спустити плату на 1800, и да тако исто треба првоме општинском енжењеру плаћати 4000, место досадањих 5000, првоме књиговођи благајне 2400 место досадањих 2508; другом књиговођи 1600 место досадањих 2000; водовођи 1500 место досадањих 2004; надзорнику добара 1440 место 2280; контролору за нијачну таксу 1200 место досадањих 1500; главном контролору кантара 1440 место досадањих 1800; командиру 1440 место досадањих 1800 а пожарницима по 62 месечно, место досадањих 78 динара, и да тако исто:

писарима,
извршницима,
пољацима,

и свима осталим службеницима буде умањена плата овако: (види из извештаја комисије — стр. I. овог броја, стубац II.).

Не може се рећи да је деловођа одбора и председништва скупо плаћен кад му се даје 2500 динара годишње, па се не може ни тражити од никога да са потпуном предањошћу, потребним устаништвом и савршеном љубављу отвраћа толике послове свога опредељења. Деловођа одбора и председништва душа је толиких и тако важних послова општинских. Не гледећи на то, што се његова служба не може да сведе у обично канцеларијско време, и да за то он изузетно од осталих општиноких органа свога реда, има увек пуно више посла, стоји непрестанце у непосредној одговорности за тачност и уредност најосновнијих послова општине; деловођа одбора праведно треба да буде награђен толико, да може с вољом и озбиљношћу предавати се пословима, који тако рећи коштају и здравља.

Незнатна уштеда на плати тога органа, и одборске и председничке па и судске надлежности, у колико се не односи на послове судније, нити може бити осетна, нити оправдана, ако се жели да на томе месту много година у интересу службе седи једно лице. Према свему томе 2500 динара само су скромна награда и по важности и по обилности послова деловође, те општински одбор не би требао да дира у плату свога секретара, чији му је рад и множина послова непосредно позната.

Позиција за судског секретара бивала је за последњих неколико година 2500 динара, али није у толикој мери увек одређивана при постављању судских секретара.

Баш за то треба је оставити опет у истој мери, и на даље, те не спречавати могућност, да се дужности судског секретара нађу рачуна примати и лица веће правне спреме и судског искуства.

У осталом не може се изненадити да судски секретар буде несразмерно мање плаћен од кметовских помоћника, и кад ови имају 3000, сасма је правилно буџетом на судског секретара одобравати 2500; а општински суд изнађе при постављању свакога да с' почетка служи за мању плату, јер тек после више-годишње службе даје се она, коју буџет престаља; иначе бива сваке године уштеде у колико је мање узимала.

Плата I. општинском енжењеру није могућно да буде мања. Шеф свију техничких послова треба да је плаћен добро, па да савесно и енергично продаје општини целокупну спрему, па и телесну снагу своју. Зар се може тражити онда да шеф-енжењер не буде награђен толико, колико држава плаћа доброг енжењера и за много мању количину, па и мању важност послова. Општина београдска плаћала је и мање своје енжењере, али она више никаквој уштеди на енжењерској плати не може да жели, јер свака пара такве уштеде и сувише је може скупо да кошта, и коштала је некада. Може се наћи енжењер и за 1500 динара али има само нешто мало разлике између енжењера и енжењера, а после нешто се више даје изнесивати од шефа-енжењера, кад је он добро плаћен. Технички радови општине нити ће се задржати на данашњој, нити ће они из године у годину расти у редовној мери. На против ако општина у техничким пословима не успе поћи скоро гиганским корацима, неће јој користити ни све и да заштеди 1000 динара. Сви обзири дакле налажу неекспериментисати с' положајем шефа грађевинског [техничког] одељка општине, па за то треба општина доброме енжењеру и да даје добру плату.

Без добрих књиговођа општине, не може се тражити тачност књига и исправност рачуна општинских. Финансије општинске развијају се а књиговођама увек придају и толики други послови. Но и без тога, добар и тачан књиговођа постаје се тек после низа година. За то се не може никада само за што мању плату такав посао поверавати лицима која дужност не разуму; а човеку који у служби проведе низ година, није много плаћати онолико, колико је суд предложио.

Тако исто не може се очекивати искрена и енергична служба од надзорника добара, од водовође, од командира пожарне чете, надконтролора кантара, од баштована, ако им се не буде плаћало ни колико им је за живот најпотребнијв. Све ове органе општина је и до сада награђивала са скоро најмањом мером плате, прелазећи преко молаба књижних за повишење.

Не треба изгубити из вида количину и вредност послова надзорника добара; важност и водоводјане дужности; деликатни, хумани и безазлазни положај командира пожарне чете; добар и вредан болтован мало је и до данас био плаћен, јер сем плате нема ништа више, па ни стан; па онда, с погледом на приход од кантара, не може се надконтролору свију кантара не давати ни толико плате, колико има обичан контролор једне кантарске станице, јер приход од кантара много зависи од енергије надконтролора. Тако исто нема места писарима, извршиоцима и практикантима одређивати мање плате, но што даје држава. На такав начин никада се неможе општина надати да ће се општинске службе примати лица са већом спремом, а због недовољне спреме тог писарског особља, трпе само послови општинског надлештва у већој мери, но што општина може имати хасне све и кад би се са довољном спремом хтели примати службе по мању плату.

Општински Суд не може да прими на се одговорност за последице које ће наступити, ако би се решило да се број данашњег персонала по напред показаним примедбама буџетске комисије, сведе.

На партији практиканата воде се и 3 извршиоца, по томе било би штете да се број практиканта умањи, јер би се морали отпуштати и извршители, а то би изазвало нагомилање извршних послова, па би на општинску управу полетале у много већим размерама жалбе грађана, што им се спорови не убрзавају, као што би и приходе општинске теже било прикупљати. Три извршителя за последње 3 године баве се искључиво са прибирањем општинских прихода, и по томе умањивати им број, често послова произвео би се баш у извршавању пресуда и забрана.

У последњој линији комисија чини примедбе на позицијама:

а.) За набавку пожарних справа, на је ставила 3000 место 5000 динара. Суд је предвидео ове године речену цифру за то, што се морају набавити неколико пари добрих коња, пошто је данашња општинска стока посустала и за рад постала неспособна. На и сушка цифра од 5000, не би била довољна.

б.) За храну коња пожарне чете стављајући 5000 место судом предвиђених 6000. Толико ће према показаноме рачуну у првоме реферату бити мало, те ће се морати прекорачити.

в.) За издржање породица умрлих чиновника комисија одређује 1920, а Суд предлаже 3000 дин. Ове године ће се морати дати издржање још двема породицама, ту скоро умрлих чиновника, за то не би требало ни ову цифру партију мењати.

г.) За набавку палидврана и крпа за брисање, комисија ставља 300 дин. а по пројекту је 500, колико ће бити иначе мало, пошто сваког дана све је више фењера.

д.) за набавку нових и оправку старих фењера комисија ставља 1000 а по пројекту су 1900 колико се и мора платити, јер је лицитацијом толико уговорено, те се мора и платити. Овде се комисији поткрала погрешка, за то, што је испустила из вида да је лицитацију сам одбор данашњи одобрио — по уговору.

ђ.) за школске служиоце комисија опредељује 16.200, међу тим број њихов не може се умањивати, јер је толики број фамулуса колико их и мора бити. По томе потребно је колико је и предвиђено пројектом (18.000) а врло је могуће, на случај отварања нових разреда, повећање броја фамулуса.

е.) за огрев канцеларија комисија ставља 2500 а суд мисли да прекорачења неће бити само тако, ако се остави пројектска цифра (3000).

ж.) за потребе клиничне комисија опредељује 900 а по пројекту је метуто више 600, да не би било прекорачења

За остале позиције, суд је дао мишљење у првоме реферату.

Поштована господо одборници!

Као што сте изволели саслушати, буџетска комисија у оцени судског пројекта слаже се са истим пројектом, у колико је имала оценити: да није општински суд предвидео више прихода, но што у ствари може пасти за годину дана. Тако исто комисија је с малим и незнатним изузетком примила и партије расхода, како их је општински суд извео.

Према томе главне примедбе на пројект буџета, комисија је учинила у овоме што налази:

а.) да треба укинути известан број органа општинске службе, и

б.) да треба појединим органима дати мању плату.

Ови закључци од огромног су значаја по општинску администрацију, а да би се преко њих могло олако прећи. Комисија их је поставила једино у тежњи, да се што је могуће више уштеди и одвоји за општинске послове. Али, и ако је општински суд и вољан и дужан потпуно и увек придржити се и потпомоћи уштеду свију непотребних издатака, у погледу смањивања плата и укидања толиких органа наше општинске службе, општински суд не само није у стању сложити се са мишљењем комисије, него је принуђен обратити пажњу општинског одбора на ужасне последице, које би неизбежно наступиле, кад би закључци комисије били примљени и остварени.

Никакав буџет није могућно осетно унапредити тиме, ако неколико органа буде мање на плати; али је међутим врло лако могућно да се администрација једнога надлештва веома увазади у свакоме погледу, кад се и само неколико органа одвоје од текућих послова.

Но и да не стоји тај разлог, није ни правилно, нити је могућно, при решавању буџета смањивати или увећавати број персонала.

Питање да ли би се дала упростити администрација наше општине, и тада укинути непотребна звања, сасма је одлите природе, и оно би могло бити задатак само неке нарочите комисије, која би са судом проучила све послове нашег општинског надлештва, и на томе основу израдила правилник, по коме би се послови дали упростити и на мањи број персонала разделити. Према томе тек би се по времену и претходној сигурној студији, могло извести оно што буџетска комисија предлаже а ни-

како на пречац, простом одлуком при грађењу буџета.

Буџетска комисија није ни могла ићи од кап. до канцеларије, да се упозна са свима дужностима појединих органа, па према томе не би могла са сигурношћу варећи колико је за коју грану службе потребно органа.

Број данашњега персонала постоји на основу нарочитих повремених одлука општинскога одбора. Одкуда се може онда од једном, без икакве претходне и распореда, решити, да се број персонала са толико и толико смањи.

Сем тога, општински Суд мисли да се смањивање може извести и после утврђења буџета, ако се повери нарочитој комисији да то проучи и нађе начин: како да се послови распореде, те да не наступи никакав застој или штета од тога, што би послови остали без отправљача.

У оцењивању колико се данас годишње троши на свеколико особље општинске службе и надлежности, ваља строго разликовати персонал општинског надлештва од персонала *шпекулативне радње општинске*, јер контролори клања меса, контролори кантарâ, пијаца, мерачи, фењерџије, насипачи друмова, чувари сењака и мајдана, баштован и помагачи итд. не могу се убројавати у особље општинског надлештва. Истина је да због свега тога има два пут више данас персонала, но што је било пре 7—8 година, али тако исто истина је да је и буџет општине и. пр. 1880. био 300 и неколико хиљада динара, и да је одмах порастао скоро дупло, кад је општина речене радње: кантаре, касапнице, пијацу итд. у своје руке примила.

Тако исто при рачунању шта се годишње троши на плате општинског суда, треба одвајати плате: лекарâ, бабицâ, пожарне чете и ноћних стражара — ја то често по неки погрешно урачунава у једно).

Што се тиче другог главног закључка комисије буџетске: смањити плате данашњим органима, таква мисао мора запрепастити сваког, ко узме у призрење стање наше општинске службе и положај општинских органа.

Оне плате, које се данас у буџет уносе, добили су поједини органи поступно, повременим повишицама, у читавоме низу година. Зар је могућно донети онда одлуку да се без икаквог разлога смање плате, до које се дошло више-годишњом службом.

Такав поступак не би се дао објаснити нити ичим оправдати. Он би изазвао да се општинске службе одреку органи боље спреме, а услед тога не би се могло надати да ће се општинске службе у будуће ико хтети примити, ко год поле има спрему. И обичан газда, не укида плате својим слугама коју им је једном дао, сем горке нужде: ако му предстоји пропаст, па и у томе крајњем случају, он боље слуге задржава са истом платом а лошијима отказује место.

Ваља најзад узети у обзир да је положај наших општинских чиновника скоро бедан, јер ни у колико није осигуран. Због чега другог имају рачуна спремнији људи да служе нашу општину ако не због тога, што им се мало боље плаћа, да би могли што заштедити, ако је у општ и поред тих плата могућно штедити.

Државна служба, па и свих других завода н. пр. поштанских, осигурава својим чиновницима и толика друга права: пензију за се и за породицу, па онда сталност положаја. Наша општина тога им не нуди; па све докле се законом не уреди положај наших општинских чиновника, дотле се морају давати колико-толико веће плате. О смањивању датих, не треба ни мислити.

То би било толико исто, као кад би народна скупштина једне године донела такав буџет, по коме би на један пут свима чиновницима била преполовљена плата. Тако што не треба, тако што и кад би могло не би смело бити. Па и наша општина не би требала да заводи неку нову праксу, — да један одбор безузрочно смањи преко мере, а други доцније да повишава преко мере плате чиновницима.

Тако би се могло поступати само кад то не би били стални органи, кад им се не би у току година повишавала плата, када би били надничари, па данас да служе под једну а сутра под другу надницу.

(Ако би одбор желео, могао би му се поднети пројект за уређење положаја наших општинских чиновника, који стоји готов и чека на остварење, а тако исто могао би образовати комисију да испита како би се дала упростити и појевтинити наша општинска служба).

На општинском одбору остаје да цени околности, које је општински суд имао у виду, и да према томе приступи решењу буџета. Са своје стране општински је суд уверен, да је буџетска комисија предлоге за смањивање плата и броја персонала учинила што је хтела констатовати потребу за што потпунијим уређењем наше општинске службе, и да према томе и сама у главноме неће одрећи основаност разлога, који војују противу смањивања плата и броја.

Према томе општински суд има наду, да ће општински одбор ладним оцењивањем погодити праве интересе општине, и да ће најмање данашњи одбор донети одлуку без довољно опрезности, која би и нехотице повукла штетне последице.

Оволико је општински суд био дужан изјавити, ради лакшег решења буџета у одбору, не правећи никаква лична питања.

29. Марта 1889 год.
Београд.

Председник
Ж. Карабиберовић.

Судије:
М. Кр. Петровић
Јанаћ М. Јанковић
Мих. Јорковић
Пет. Х. Јанић
Ђ. Х. Живковић
Тома А. Поповић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ДИЈУРНЕ СЕОСКИХ КМЕТОВА

Да у кои политичном листу износимо наше општинаре, многи би рекао, да то чинимо из партијске тесногрудости. Можда има и таквих случајева, да се дописи баш неверно нашу, али ми на овоме месту показаћемо сушту истину, о којој се могу надлежни свагда уверити.

Није да су то ретки случајеви, да кметови наплаћују дијурнину за сваки пајков излазак из сударнице. По читавој Србији кметови наплаћују некакву дијурнину за извођење потраца, гоpосеча, премеравање земаља, суђења на лицу места, пописа маса, и у опште за све послове за које морају напи из сударнице.

Дијурна је негде мања а негде већа. Као стална и одређена дијурнина је 3 динара, премда се и више понегде наплаћује, али негда мање од 2 динара. — Па се још та дијурнина наплаћује за сваког кмета ја у суђењу их има по три) и чак негде и за писара!..

Да се доиста та дијурнина наплаћује, не само да ми имамо потпуног уверења, него би могли штампати хрпу доказа из званичних акта.

И против таквога глобљења пишта се не предузима, него се трпи. Истина пре годину-две дана издата је наредба да кметови за исписивање маса не наплаћују дијурнину; али они наплаћују за друге послове. — Има чак и таквих сеорова, где кметови узму више дијурнине него што вреди сва.

Надамо се, да ће садашњи министар укратити глобљење сиротињега света и забранити наплаћивање дијурнине кметовима, јер они имају плату за кметовски рад.

ДРУШТВО СВ. САВЕ.

ЗАХВАЛНОСТ.

Друштво Св. Саве почиње бројати своје лепше дане. Поред обнављања старих пододбора и живљега рада друштвених повереника, оснивају се пододбори и у оним местима, где их до сада није било. Заузимањем појединих родољуба јавља се све већа покрет у корист овог патриотског друштва. Оно добија своје поборнике и свуда, одакле се до сада са необавештености, сумњало у патриотски рад славнога одбора и нападало на њ. Број чланова и добровољних прилога множи се с дана у дан све више. Дао би Бог, да се у коло овог патриотског друштва стеку сви родољуби из свију крајева српских, а тада ће, убеђени смо, и Српство бројати лепше дане своје.

Управа ће се постарати да што скорије изнесе имена свију чланова и добротвора друштвених у краљевини. А за сада, у име главног одбора, управа сматра за дужност, да изјави већину захвалност:

1. Привилегованој народној банци краљевине Србије, Београдској задрузи за међусобно помагање и штедњу и црквено-школској јеврејској општини у Београду, што се уписаше за чланове добротворе са улогом по 500 динара;

2. Певачком друштву „Станковић“, које се уписало за члана утемељача, и у то име од чистог прихода са приређене забаве у корист друштвене, послало 140 динара;

3. Г. Ристи Атанасковићу, трговцу, који је поклонио нове „штофе“ за десет одежда и један комад вунене материје за 10 стихара, у вредности око 400 динара;

4. Приређивачком одбору забаве у Прокупљу, који је послао чиста прихода 423·15 динара.

5. Густаву Фрајнду, инжињеру из Београда, који је поред потпуног утемељачког улога дао још добровољна прилога 150 динара;

6. Г. Алексе Јањићу, механџији овд, за добровољни прилог у 60 динара; и

7. Г. Мати Бурмазовићу, из среза мачванског, за добровољни прилог у 28·40 динара.

Хвала им на таквом родољубљу!

Д.С.С. Бр. 453

1. априла 1889 год.

у Београду.

председник друштва св. саве
Свет. Николајевић.

тајник
Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

„Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставаја се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се раставаја од ње и *боље* него што је био кад ју је узео да чита“.

Свет. Николајевић.
академик
ректор Велике Школе.

„Народу није снага толико у броју колико у чврстини карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с раширеним рукама“.

М. Ђ. Милићевић
академик
народни библиотекар.

„Ово дело снажно ће утицати на образовање карактера“.

Д. Јосић
професор

„Права драгоценост!“

Чед. Мијатовић
председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
И У СВИМА ДРЖАВНИМ КЊИЖАРНИЦАМА
може се добити

КОСМОГРАФИЈА

са

ОСНОВНИМ АСТРОНОМСКИМ НАПОМЕНАМА

за

ВИШЕ РАЗРЕДЕ СРЕДЊИХ И УЧИТЕЉСКИХ ШКОЛА

од

МИЛАНА Ј. АНЂОНОВИЋА

проф. вел. школе

у књизи има 114 слика и 25 таблица

Београд 1888.

Садржина: I. Звездано небо, обртање и подела небеске сфере. II. Астрогнозија видљивих звездања јата. III. Облик

и величина наше земље. IV. Обртање земље око своје осе. V. Координатни систем у астрономији. VI. Годишње сунчево кретање. VII. Годишње окретање земље око сунца. VIII. Математичко-географске напомене. IX. О времену у опште. X. О бројању, поделе времена и календару. XI. Звезде непокретнице. XII. О сунчаном систему у опште. XIII. О сунцу. XIV. Главне планете. XV. Физички опис главних планета. XVI. Средње планете. XVII. Репатице звезде (комете). XVIII. Одвездице (метеорите). XIX. Магловити колут. XX и XXI. Решавање задатака. XXII. Пертурбације у сунчаном систему и у опште. XXIII. Прилив и одлив. XXIV. Напомене о постанку света.

Цена је књиги 6 динара.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачки 4. члана 56 својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини“;

2. Из наука филозофских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове“;

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15. јуна 1389.) *њени узроци и њезине последице*,“ и

4. Из уметности:

„*Студија о карактеристим особинама српске народне музике; о њеном постању, развијању под разним државним и друштвеним приликама, као и о утицају у који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*“.

Најбољој расправи сваког од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Надужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се објавити све формалности при подношају ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16 марта 1889
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије
М. Ђ. Милићевић

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31 МАРТА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20.000·000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000 000	—		
Акционари			7,500·250	—				
Банкноте у течају у злату	124·600				13,109·239	—	— 2.000	—
„ „ „ „ *сребру*	*изворем. стање* 1,765.920 11,128.718						— 49.700 — 33·560	— —
Благајна у звончем новцу у злату	2,599.399	01	7,041.945	95			— 73.210	97
„ „ „ „ *сребру*	4,158.374	48					+ 16 860	35
Стране вредности и салда страних кореспонд.	284.181	46					+ 17·574	49
Лисенице у злату	1,247 169	60	3,781·077	93			+ 124·012	—
„ „ *сребру*	2,533.895	43					— 166.990	14
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,464.539		3.210.951	—				
„ „ „ „ „ *сребру*	746.412						— 3.873	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1.447.386	15			— 917	99
Менице за наплату			1911	49			— 8.412	41
Каушије			145.355	—				
Полагачи каушија					145.355	—		
Остале пробете			50·600	—				
Остављачи простих остава					50.600	—		
Остале по текућим рачунима			1,989.812	21	1,985.812	21		
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82		
Резервни фонд					3.750	—		
Вредности резервног фонда			22·079	62				
Положене акције српске Народне Банке			3.750	—				
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			158·109	37				
Обавезе по текућим рачунима					85.716	79	— 22.133	62
			45,349·200	82	45,349.200	82		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 14 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 16. АПРИЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОСЛЕ ПОДНЕ НА ТАБАК

Цена за Србију:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати унапредак на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Напсјавна писма не примају се.

КОСОВСКА ПЕТСТОГОДИШЊИЦА

Господа Краљевски Намесници,

15. јуна ове године навршује се пет стотина година, од како је царска српска круна на Косову пољу у српску крв утонула. За тај судбоносни дан везане су тужне али сјајне успомене најнећега пожртвовања и родољубља, како на престолу старе српске државе, тако и у редовима племе властеле и целога српскога народа. Успомене оног дивског пожртвовања и родољубља, од косовског удеса па кроз сва доцнија времена, загревале су груди Србиње, несме су му задахњивале, потхрањивале су му предања, у ропству су га храбриле, свест су одржавале о српској заједници и одгајиле су у Србину наду, да ће му опет сванути сунце слободе, које му је на Косову зашло. Из те српске наде, коју су косовским успоменама распаљивале гусле и манастири, и поникао је заиста почетак обновљене српске слободе. На прагу петога века од косовског разбојишта ускрсла је српска независност. Отуда петстогодишњица косовске погибли има за Србство двогубу знаменитост: као успомена на минулу српску славу и на узорите врлине косовских јунака, и као прослава победе народне духовне надмоћности и српске свести.

Тај двоструки значај овогодишњег Видов-дана покренуо је српске осећаје, те је приватна иницијативна одушевљено почела спремати и у српској краљевини и ван ње, како ће тај дан достојно дочекати и прославити. Али у петстогодишњем свечаном спомону старе српске краљевине мора млада српска краљевина првенствено суделовати. С тога Краљевској Влади дужност налаже, да се у овој прилици својим и народним осећајима одазове, те да се побрине, како ће се петстогодишњица косовска што достојније прославити. С ових побуда имам част у име Краљевске Владе предложити Краљевском Намеснишшву, да изволи одобрити ову одлуку.

1. Да се 15. Јуна ове године учини у целој земљи свечан спомен Кнезу Лазару и погинулим јунацима за веру и отаџбину на Косову.

2. Да се тог дана у Крушевцу положи темељ споменику погинулим јунацима на Косову, као видљив знак љубави и захвалности њихова потомства. Овај споменик да се подигне о народном трошку, путем добровољних прилога.

3. Да се о државном трошку штампа *„Косовска Споменица,"* у коју ће се прибрати све народне песме о боју на Косову, са илустрацијама косовских јунака и догађаја.

4. Да се установи орден Кнеза Лазара, који ће бити само једног реда и који ће моћи носити само српски Владаоци и Њихови пунолетни Престолонаследници.

5. Да се у вези с овом Косовском прославом, 20-ог јуна ове године Његово Величанство Краљ Александар I. миропомаже у манастиру Жичи.

За извршење ове одлуке, да се под председништвом министра просвете и црквених послова одреди нарочити одбор, који ће се старати, да се према овој одлуци Косовска прослава што достојније изврши.

Ако, Господо Краљевски Намесници, овај предлог усвојите, онда Вас молим, да га својим потписом утврдити изволите.

8 априла 1889 год.
у Београду.

Господе Краљевских Намесника
покорни слуга,
С. Грујић с. р.
председник министарског савета
и министар иностраних дела.

ОДОБРАВАМО.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
С. Грујић с. р.

Влада Краљевског Намесништва, према одлуци о прослави Косовске петстогодишњице, коју су Господа Краљевски Намесници потврдили, саставила је одбор, који ће се под председништвом министра просвете и црквених послова старати, да се поменута одлука у свему достојно изведе. Тај одбор састављају ова господа:

1. Генерал Милојко Лешјанин;
2. Чедомиљ Мијатовић, председник Академије Наука;
3. Стојан Бошковић, члан државног савета;
4. Архимандрит Нићифор Дучић, Председник Српског Ученог Друштва;
5. Светомир Николајевић, ректор Велике Школе и председник „Друштва Светог Саве;"
6. Милан Ђ. Милићевић, библиотекар народне библиотеке;
7. Пуковник Јован Драгашевић;
8. Јован Ђаја, начелник министарства иностраних дела;
9. Јован Бошковић, професор Велике Школе.
10. Михајло Валтровић, професор Велике Школе.
11. Драгиша Милутиновић, професор Велике Школе
12. Љубомир Ковачевић, професор војне академије.
13. Андра Николић, секретар министарства просвете и црк. послова;
14. Живко Карабиберовић, председник београдске општине;
15. Светозар Карапешић, трговац;

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 24 Марта 1889 год. у Београду

почетак у 5 и по часова по подне

(Свршетак)

Председник. Кад је Љубибратић умро, један од господе који су на овом акту потписане дошао је к мени и тражио ону помоћ од општине. Ја што сам могао сам учинити учинио сам т. ј. дао сам коње и кола бесплатно; што се тиче гробнице оне се не дају ником бесплатно, и за то сам казао да се може узети једна гробница, али само тако. да се даде гаранција да ће се платити ако општинска одбор не би одобрио да се нада бесплатно. И то је тако рађено. Сад ви изволите о томе донети своје решење. (Вичу: *„одобрава се једногласно"*)

Ник. Милићевић. Ова молба треба да се уважи, јер је доиста овај човек, о коме је онде реч, жртвовао много за Србство и за општу ствар. Заслужио је потпуно да му општина бесплатно даде гробницу.

Миловоје Јовановић. И ја сам то исто хтео да кажем, но с тим још, да о овој ствари не треба ни дебатовати, него да се једногласно усвоји (Вичу: усваја се.)

Председник. Дакле, одбор је усвојио једногласно да се ова гробница са означеном сумом урачкоду је по књигама. (Јесте).

П. Видаковић. Још само ово да кажем: општина заиста сматра за приватну дужност што је ономе врлом покојнику могла бар после смрти да ода признање за његове врлине, кад то није могла за живота. (Бог да га прости)

Председник. — Молим вас, сад долази на ред питање о регулисању улице, Цетињске Скадарске и Доње Јованове, у колико стоје у свези. О томе изволите чути мисмо полицију.

(Секретар чита)

Председник. Смат ам за дужност да само неколико речи кажем. Регулације у шанцу варошком, као што знате господо, плаћа државна власт на фонда регулационог. Законом који је овде управа напомену ла, свакојако обвезана је општина, да сама извршује регулације ван шанца варошког. Али ми за ту цељ немамо буџета, немамо никаквог фонда одакле би то плаћали. Где се може ми вршимо те регулације ван шанца, али тако, да онај грађанин коме се што одузима регулацијом добије од општине накнаду доцније, кад буде за то установљен фонд. На то је нуждан и пристанак онога кога се тиче, и под тим условом ја држим, да би могли и овај план регулације о коме је сад реч да усвојимо. Ево вам плана, изволите га разгледати, а г. Гргура Миленковића као одборника и стручњака молим нека ову ствар објасни.

Гргур Миленковић. Ова је ствар управо задоцнила и једна је од оних ствари које је општина већ требала да сврши. Општина је била дужна по закону о регулацији који управа наводи да направи план о целој регулацији варошки и тако направљен план, била је општина дужна да пошље г. Министру грађевина на одобрење. Али то општина до сад није још учинила. Сад се појединци, сопственици имања која леже ван шанца, имајући потребу да зидају грађевине на своме имању, сами морају да обраћају за регулацију, како би добили линију којом ће зидати, и да ни се да план, да се доведу улице у ред и т. д. Такав је случај и овде. Ако општина сад пристане на овакву регулацију ове улице, како је обележено у овоме плану, она може да умоли г. Министра грађевина да одобри овакву регулацију, тим више, што и сабође имања пристају на овакву регулацију. Ко хоће да види како би се та регулација извршила нека изволе доћи да му објасним на плану. (Разгледа се и објашњује план.)

Председник. Господо, ако што је ово ствар, која засеца у материјалне интересе општинске, и тиче се не само онога лица које је непосредно интересовано него се тиче будућности целога оног краја вароши, где ће се регулација извршити, то ја мислим, да ће бити најболе да одредимо два три стручна човека из наше средине да оду на лице места да виде, како ће та регулација изгледати у природи, да разгледа све што је нужно, па о свему да нам поднесу свој извештај (Врло добро) Усваја ли се то? (Усваја се) Ја мислим да у ту комисију одредимо г. г. Милоша Дамјановића, Гргура Миленковића — Александра Кнежевића, да са нашим инжињером г. Чађевићем изиђе ствар на месту, па да нам поднесу извештај имајући у виду будућност тога краја вароши који се регулише. (Прима се) .Г Гргура молим да позове комисију на посао што пре.

Молим вас, господо, чујте даље један предлог нашег инжињера г. Чађевића. Изволте г. Чађевићу —

Сп. Чађевић. — Ја сам за читав Београд направио нормалне просечне профиле улица, а за неке пространије улице као што је Краљ-Миланова, Крагујевачка, и др. неправилне улице, ту су направљени нарочити профили. Дакле, то би требала да прегледа једна стручна комисија, па да онда иде од општинског представништва г. Министру грађевина на одобрење. (Добро)

Председник Ја мислим да изберемо у ту комисију господу: Јосимовића и Главинића, сем оне господе коју смо мало час изабрали за регулацију — (Прима се)

Још вас молим да изберете једну комисију која ће да процене какве ће штете.

Изабрани су: господа Петар Видаковић, Коста Чупић и Влајко Калеић —

Пера Видаковић полаже за реч, има један предлог —

Господи одборницима биће познато да је пре неколико дана умро честити старина и грађанин ове вароши г. Јован Чокешић – бивши правобранилац ове општине —

Нама је свима познато да је његово материјално стање било худо. Он се није постарао, као његово друштво за његове генерације, да стече пара и имања, него је живео скромно и умр'о у сиротиња. Оставио је удовицу и породицу у врло жалосном стању.

Господо, ви сви знате тога честитог старину. Знате да је он био и председник ове општине. Знате да је био и судија Великог суда који је за своје убеђење и пострадао. Знате да су се другови његови доцније сви пратили у службу, али он то није хтео, ни гледао, него је као адвокат себи зарађивао леба, и фамилију издржавао и школовао — Ја сам радио у буџетској комисији, и ваном, кад смо дошли на плату правозаступника, онда смо само на призрења према овоме човеку остављали плату од 600 талира општинске правозаступнику. Међу тим, ја држим да, кад би се потражио конкурсом адвокат за општину, да би се могао наћи и честитих људи и савесан бранилац општинских права, и за плату од 2000 динара годишње. За то предлажем господо, да се она 1000 динара што смо више давали једино пок. Чокешићу, из призрења на његове заслуге, да се та 1000 динара годишње даје од сада његовој удовици и да то давање траје док она живи. Ја мислим да је то овај човек заслужио — он је заслужио правнаја од целога Сриства, али од ове општине најпочито, и ја сам уверен, да ни један од његових колега која га заступе у општини неће заказлити што се на ову цељ даје једна мала сумица из плате правозаступника општинског.

Председник. То је господо нов предлог, и, но што овде нема сада 21 одборника, мислим, да ће бити најбоље да о тоне предлогу поведемо реч при претресу буџета, кад будемо одређивали цифру плате нашем адвокату. У начелу мислим да се усваја ово? (Усваја се) — Е онда ћемо о тоне као о старом предлогу говорити при буџету. — Седница је закључена.

УГОВОР.

За израду детаљног пројекта за водовод вароши Београда.

Између општине вароши Београда са једне стране и господина Оскара Смрекера инжињера из Манхајма, са друге стране, закључен је следећи уговор.

§ 1.

Општина вароши Београда даје у израду детаљни пројекат за варошки водовод, а г. О. Смрекер прима се израде тог пројекта.

§ 2.

На основу резултата предузетих истраживања, Општина вароши Београда прописаће детаљан програм за израду пројекта.

Тај ће се програм саопштити г. О. Смрекеру чим буде утврђен, а он је дужан истога придржавати се.

Отступања од тога програма предиће само усљед писменог пристанка Општине вароши Београда.

§ 3.

Општина вароши Београда за свој будући водовод варошки, узима у обзир становништво од 80.000 душа и просечну дневну потрошњу од 100 литара воде с главе на главу. Дакле, водовод има се пројектовати са обзиром на укупну дневну потрошњу од 8.000 кубних метара у просеку. Међу тим пројекат се има тако удесити, како би се у случају потребе могао водовод извршити у прва мах и за просечну дневну потрошњу од 2000 кубних метара па да се доцније може поступно, проширењем појединих постројења, та количина лако увећавати, за исто толико и све до горе поменуте границе.

§ 4.

Машинска постројења морају бити таковa, да просечну дневну потрошњу воде савлађују при нормалном броју и при раду од 20 сати, а максималну количину воде да могу да дају при увећаном броју обртаја и при дневном раду од 22 сата. Максимална потрошња рачуна се при томе за 50% већа од просечне.

§ 5.

Резервоар се има тако саградити, да кота дна не буде нижа од 135,„ „ изнад јадранског мора. Садржина мора да му је за прва мах 1500 кубних метара, и то у две коморе по 750 кубних метара, а доцније треба да се може евентуално увећавати са по једном таквом комором.

§ 6.

Потпуни детаљни пројекат обухватиће следеће радове:

a), Све графичке радове, односно: опште диспозиције водовода у свима његовим деловима; односно престављања ситуације и потребних уздужних и попречних профила; престављања грађевина, машинских и других постројења; као и односно нужних детаља.

b), Детаљисан прорачун рада и материјал (Massenberechnung).

c), Опширан прорачун трошкова за целу грађевину (Kostenanschlag) и

d), Писмени извештај за објашњење укупних пројектованих радова.

§ 7.

Размер за поједине графичке радове остаља се слободном избору г. О Смрекера; међу, тим исти не сме бити мањи од $^1/_{5000}$. За општу диспозицију и уздужни пресек водовода, како у варони, тако и у ван исте; $^1/_{100}$. За грађевине: $^1/_{50}$ за машинска постројења и њихову диспозицију; $^1/_{20}$ за грађевинске и $^1/_{10}$ за машинске детаље.

§ 8.

Графички радови и прорачун рада и материјала морају бити толико специјализани, да се сви послови могу дати у израду, било укупно или у појединим диспозицијама (Loose),

§ 9.

За цељ пројектовања варошког водовода, Општина вароши Београда назначиће г. О. Смрекеру

поделу свију варошких улица у класе према стварној насељености.

Исто тако она ће му ставити на расположење, у копији, све карте и планове којих има, а могу бити од потребе при пројектовању.

Општина ће даље г. О. Смрекеру ставити на расположење у изводу и копији, све резултате и податке предходних радова, како већ извршених, тако и оних које би до израде пројекта накнадно још биле потребне признала и извршила.

Сва оваква накнадна испитивања, снимања, мерења и т. д. што би за рад пројектовања још била потребна падају на терет Општине.

§ 10.

Господину О. Смрекеру стоји до воље, где ће пројекат израђивати.

§ 11.

Као рок за предају потпуног детаљног пројекта сматра се време од два месеца, рачунећи од дана када се г. О. Смрекеру на потпис саопшти и у копији преда програм, о којем је реч у §. 2. овога уговора.

§ 12.

Сваки дан задоцњења преко рока у претходном параграфу а кривицом г. О. Смрекера казниће се конвенционалном новчаном казном од 30 дин. у злату.

По истеку од два месеца дана од рока прописаног у претходном параграфу, општина вароши Београда власна је и да овај уговор раскине и огласи да више не важи.

Усљед таквог раскидања уговора, Општина неће бити дужна никакву накнаду давати г. О. Смрекеру за дотле израђени посао и за његове издатке по предмету овог уговора

Када општина вароши Београда своју одлуку, о оваквом раскидању уговора, достави г. О. Смрекеру преко званичних „Српских Новина“, овај ће бити дужан да јој у року од 15 дана врати све планове, цртеже и све друге податке, што су му за пројектовање били на расположење стављени.

§. 13.

Од дана када Општина вароши Београда прими пројекат, па у року од 4. недеље дана биће она дужна да предузме преглед и оцену истога.

Овај преглед пројекта општина ће извршити преко својег техничког одбора, који је претходне радове за водовод руководио, и којем ће се према потреби за речени посао придодати и још који од српских уважених техничара.

Ако би овако састављена комисија за преглед и оцену пројекта нашла, да исти не одговара прописима овога уговора и захтевима технике, те општина вароши Београда реши, да пројекат не усвоји, онда ће зарад коначног решења тога питања г. О. Смрекер имати права да захтева састав нарочитог изборног суда. Такав изабрани суд мораће се састајати из три стручњака од којих општина вароши Београда и г. О Смрекер именују по једног, а ова двојица бирају трећега као председника између признатих специјалиста за водоводе.

На случај да се наименована два судије не сагласе у избору председника, онда ће овога изабрати Грађевински савет Краљевско-Српског Министарства Грађевина.

Сви трошкови око састава оваквог изборног суда, падају на терет оне од двеју уговарајућих страна, по коју решење истога неповољно испадне.

§ 14.

За израду укупног детаљног пројекта за водовод вароши Београда, према захтевима технике и прописима овога уговора, општина вароши Београда имаће да исплати г. О. Смрекеру суму од динара 15.000 (петнајест хиљада) у злату као једину накнаду.

Сума ће се ова исплатити одмах, чим пројекат буде усвојен.

§ 15.

Ако би се накнадно са г. О. Смрекером закључио уговор за вршење надзора при грађењу, или и за само грађење варошког водовода, онда њему не припада никаква особена накнада за израду пројекта, а по овоме уговору већ исплаћена сума од 15.000 динара одбиће се при првој, односно, при првим исплатама.

§ 16.

Уговор овај веже г. О. Смрекера од дана када га сам потпише, а општину вароши Београда од дана, када га државна надзорна власт потврди пошто га је претходно Одбор општински усвојио и Председник Суда Општинског у његово име потписао.

§ 17.

Ако би за време трајања овога уговора г. О. Смрекер преминуо, уговор ће се сматрати као раскинут.

§ 18.

Уговор је овај састављен на српском и немачком језику, а меродаван је српски текст.

§ 19.

За случај неспоразума и спора по предмету овога уговора, обе уговарајуће стране признају краљевско-српске судове у Београду као једино надлежне.

§ 20.

Таксе које се за овај уговор имају плаћати, падају на терет Општине вароши Београда.

§ 21.

Уговор за овај састављен у два потпуно једнака оригинална примерка од којих по један за се задржава свака од уговарајућих страна.

у Београду 22 Марта 1889 год.

Председник Општине вароши Београдске

Ж. Карабиберовић с. р.

Инжењер

Сирекер с. р.

Да су за општину вар. Београда председник исте г. Живко Карабиберовић овај уговор пред влашћу у свему за свој признали и закључили са г. Оскаром Сиркекером инжињером из Манхајма, који је такође овај уговор за свој признао, кварт варошки тврди с тим: да је такса на вредност у 61.30 дин. наплаћена, која је у таксеним маркама на копији овог уговора прилепљена и уништена.

№ 1394
22 Марта 1889 год.
Београд

Члан ког. варошког:
М. П. **Н. Каралић** с. р.

САСТАНАК

одбора општине београдске
(По стенографским белешкама)
држан 28. Марта. 1889. год. у Београду
Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. м. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. Светозар Караџешић, Глиша Јосиповић, Светозар Боторић, Милутин Ј. Марковић, Н. А. Милинић, Живан Бугарчић, Милорад Д. Јанковић, Стаико Петровић, Коста Петровић, Никола Х. Поповић, Милан М. Банковић, Илија Цветановић, Никола П. Михајловић, Милов. Р. Маринковић, Раденко Драговић, Видоје Виторовић, Коста Д. Главинић, Милан Ж. Марниковић, Милан С. Мостић, Др. М. Т. Лека, Ђорђе Николић, Т. Ђ. Наумовић и Настас Крстић.

Садржај одборске радње.

Питање о згради за варошки суд.

Председник. — Молим вас господо, састанак је отворен. Ја сам господо добио у суботу у подне један акт од г. министра финанције, који се тражи, да се питање о изместају варошког суда из садање зграде што пре реши, и у томе се писму каже, да ће један чиновник његов, а тај је државни правозаступник, доћи овде као његов заступник, који ће са одбором овај посао да сврши.

Вама је познато и то, да сам прошле седнице саопштио први акт, и напоменуо како се тражи од општине кирија за варошки суд. Уз ово другу писмо од г. Министра прикључен је један преседајал, којим се тражило да још у недељу држим седницу, али то није могло бити по што ја немам одборника овде у суду па да их повем у седницу у свако време кад год хоћу, но их треба по варош тражити. Али одмах сам умолио г. г. правнике из одбора да са нашим правозаступником расмотре сав досадашњ рад по овој ствари, јер мени се чини да смо се у овој ствари доста праведно бранили и да ће наш се од стране владе дати праведног задовољења.

Сад вас молим да прочитамо сва акта о овој ствари, па да се договоримо шта да радимо. Акта гласе:

Суду општине вароши Београда

Господин министар финанције, претписом од 7 ов. мес. Шв. 1662, одазвао је Управи ову наредбу:

„По допуни §. 36 и 37 закона о јавним грађевинама (збор 38 стр 276) општина вароши Београда треба да има своју кућу за смештај варошког суда, или да плати кирију за приватну кућу, а бригу о томе да води управа вароши Београда по § 37 под *а* овога закона.

Варошки суд овде у Београду смештен је у државној кући, а управа вароши Београда од дана, кад је закон у живот ступио, а то је од 3. Јануара 1883 год. па до сада никакву бригу о овоме није водила, те тако је до сада општина, са варошким судом ужинала државно добро без икакве накнаде.

У овоме делу нити је вођен рачун о извршењу закона, нити и интересу државне касе, и са тога препоручујем управи: да се одмах споразуме са општином, на који начин она мисли у будуће да држи ово државно имање, и пристаје ли, и колико, да плати државу на име кирије за дојакошње ужинање од дана, кад је закон издан.

О свему овоме нека ме управа одмах извести, како би благовремено могао општини одказати даље држање овога имања на случај да наступи неспоразум за дојакошње ужинање".

Моли се суд да изволе, према овоме јавити управи одмах: на који начин општина мисли у будуће да држи ово државно имање, и пристаје ли и колико да плати државу на име кирије за дојакошње ужинање од дана, кад је закон издан.

Бр. 11.451 *Први дужност управитеља*
9. Октобра 1887 год. *члан*
у Београду **Г. Ђорђевић** с. р.

писар
Мил. Тодосијевић с. р.

Акт г. Министра финанције од 13 Марта 1889. ПБр. 566 гласи:

Општини вароши Београда.

Општина је та у свом писму од 3. Октобра 1887 год. АБр. 963 разложила потребу због које мора и даље да остане варошки суд у државноме здању и најавила, да ће се постарати, да за најкраће време подигне здање за овај суд. Она је у том свом писму напоменула и немогућност плаћања кирије држави на ово њено имање, и најавила нади, да држава неће то од ње ни тражити.

Држава је оценила ове наводе општине, и нашла:

1). Да општина за овако дуго време није учинила никакан корак за подизање здања за варошки суд; и

2). Но и да је, да држава нема никаквог законског основа, по коме би могла да напусти своје право тражбе према општини, односно дојакошњег ужинања овог државног добра.

Кад би дакле држава по захтеву општине пречутала своју тражбу накнаде за ужинање овог државног имања, она би то радила противзаконо, а на сваки начин и противно интересима државне касе; јер би изгледало да држава која плаћа грдне суме на име кирије за смештај својих надлештава, напушта своје имање, да га друга безправно, а без икакве накнаде, ужива.

Ја дакле не могу више да ову ствар држим овако, јер, као што рекох, немам за то законског основа; но сам принуђен да позовем општину, да своју одлуку донесе: пристаје ли да плати државу кирију на ово имање од 3. Јануара 1883 године на све док тамо буде варошки суд, или не пристаје?

Ако општина на ово пристаје, онда би најбоље било, да се изберу вештаци, која би вредност кирије определили, па то да буде мероданво за обе стране.

На случај непристанка општинског на ону моју понуду ја сам принуђен одмах издати наредбу за вођење парнице против општине, што на свако начин не би општини користило.

Своју одлуку нека ми општина саопшти најдаље до конца овог месеца и године.

Министар финансије

Др. М. В. Вујић с. р.

Секретар чита писмо општине београдске од 27. Октобра 1887 АБр. 963.

Управи вар. Београда.

Раније од времена, кад је законом регулисана дужност општине да подигне зграду за београдски варошки суд, она је увиђала да би само на штету и тешкоћу грађанства било, кад би он само за то остао дуже час доле на Сави, што је сметнуто у државину зграду. А од дана, кад је допунком вак. о јав. грађевинама општини наређено да се за зграду вар. суда о своме трошку састара, она је одмах приступила дефинитивним радњама како да и ту своју дужност изврши на време, без одлагања. Но оскудица редовних средстава и за обичне потребе, учинила је да и поврх све готовости и дужности, општина није могла прићи грађењу пре но што ће начина да реализира потребне изворе.

Код оваког стицаја околности шта јој је остајало да чини, но да на надлежноме месту замоли да се варошки суд из државне куће не измешта докле општина не изгради потребну зграду. То је и чинила. Нарочита комисија изашљана од стране одбора успела је била представити немогућност општине да се дужности своје одмах одазове, услед чега је од господе министара, као што ће и Управа бити позната, потекло одобрење да вар. суд остане у државној кући докле се нарочита не подигне (што н. пр. показује и акт управе од 22 Дек. 83 Н. 17936). Једновремено с овим, општина је тражила да јој се даде план за зграду а по 2-ој, допунској алинеји 36-ог чл. дотичног закона, одреди и план. За план добила је овлашћење да га сама посредством својих инжењера начини а план јој је одређен овај до зграде вар. управе, на коме је постајала тешкоћа. Тако је остало још створити у буџету цифру за инуитет и остварити зајам, на онда започети зграду и начинити је онакву, каква је по добивеном распореду и броју одељења и просторија, потребна за београдски суд. Али ма да цифра, коју ће та зграда коштати, није незнатна, она није ни толика, да би се инуитетом могла амортизирати, те је за то нужно било удружити више грађевина ради већег капитала. Због тога је остављено да се варошки суд гради са основним школама. Међу тим кад се крајем прошле године министру правде било јавно изнесени предузимач понудом да направи државни и општински потребна здања, општина се радо одазвала позиву господина министра правде и изабрала комисију да преко господина министра ствар уреди.

Ето на чему је питање о грађењу куће за варошки суд; и као што ће Управа увидети оно је приведено своме крају, те ће се у скоро подизању зграде моћи приступити.

Што се тиче питања господина министра (ПН 1662) и управе од 9 ов. мес Бр. 11451: „на који начин општина мисли у будуће да држи ово државно имање, и пристаје ли и колико да плати држави на име кирије за дојакошње уживање од дана кад је закон изашао?“ — оно само изнеђује и председништво и одбор а обоје доноси у врло незгодан положај. — Општина је увек била готова да се одазове сваком захтеву државе чак и онда, кад је по неки од њих имао карактер драговољне услуге, те би у толико пре и раније одазвала се и овоме захтеву. Али притешњена својим материјалним стањем, она би дошла у непријатну, кад би господин министар остао при своме тражењу кирије — ма и само за оно кратко време, за које би од сада имао вар. суд остати у државној згради. Међу тим још нешто. Допуна закона, који опредељује и београдској општини дужност одржавања зграде за вар. суд (и поред свеколике осњудице њене чак и за остварење њених потреба вароши) нема смисао, нити је била тежња законодавчева да створи државни приход од зграде, коју би општина од државе узела под закуп, него: да се положи правни основ по коме би на општини лежала дужност да се брине за зграду, те по томе награди је онакву, каква је потребна престоничноме суду; који у осталом и није суд за београдски но више за страначки живаљ. При том још, варошки суд не постоји у државној згради на штету државне касе, пошто се она и по исељењу суда неће и не може давати под закуп, него ће се уступити царинари да се њене канцеларије и персонал разреди према потреби (претпис од 3. апр. 84 ЦН. 1036).

Према томе, стоји само до воље и доброте господина министра финансије, па да варошки суд остане у данашњој згради још за најкраће време, докле се нова не подигне; те тиме општина поштеди од једног издатка, који фактички није у стању да одмоји. — Кад се општина решила да подигне зграду за вар. суд не само колико да се подмири потреба, него да та кућа и судница одговара и угледу престонице а тиме и државе; и пошто ће та зграда у самој ствари бити државина, ничим се не крње интереси државе што се за вар. суд ни овог кратког времена неће плаћати кирија; јер би у противном та сума кирије морала пасти на терет предвиђа за нову зграду и она онда у толико неће бити оскуднија.

Правичност ове молбе београдске општине, сама се у толико јаче показује, што се она не клони користи општине и њене касе, него користи саме ствари, ако се узме — у што да сумња, општина нема повода, јер не губи нади да ће господин министар, баш кад би се увело да је ослобођење од кирије корист општине, примити у оцену и ту околност, да је општина небројено пута чинила материјалне услуге и уступке држави, које нема потребе али би могла и да наброји. У осталом, и на послетку, допуни законској у самој ствари дала би се неправно повратна сила; јер закон није потекао тога ради да општина плаћа кирију, већ да подигне здању зграду за варошки суд и судској потреби уступи; што је и пре допуне закона најчешо тражено.

Из свих ових обзира, а остајући и при наводима своје раније преписке са г. г. министрима правде и финансије, председништво општине има радлога да се нада, да ће се господин министар одазвати овој представци општине и њеног одбора, па за то моли управу да и она потпомогне општину код господина министра.

Председник општине београдске

Ж. Карабиберовић с. р.

Деловођа

Св. Х. Ристић-Шокорац с. р.

г. Председник. Ако немате шта да примећите, ја би предложио да овај посао свршимо у конференцији, како би господа одборници могла слободније да изнесу своје мисли. (Устаје се)

После конференције.

Председник. — Дакле господо, пошто је посланик г. министра финанси,е, државни правобранилац најави да није овлашћен да закључи дефинитивно погодбу с нама данас, то је одбор закључио једногласно да се учини предлог г. министру да ми платимо држави 4.500 динара годишње ки-

раје за зграду где је сада централна пошта смештена па ту зграду да узимемо за варошки суд.

Што се тиче тражења за досадашње ужинање државне зграде дати одговор на ономе истом основу, на коме је општина своје тадашње дала у акту председништва од 27. Октобра 1887. АБр. 963.

Ја мислим да је на на то сведен ваш разговор и да је то закључено. (Тако је) Добро онда нећемо тако и да учинимо.

Закључен састанак у 8 час. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 31. Марта 1889 год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Ј. М. Јанковић, чланови одбора т. г. М. Јосимовић, М. Дамјановић, М. Кр. Ђорђевић, Т. Ј. Мијајловић, Х. Д. Аврамовић, К. Петровић, Ј. Илић, Д. Т. Вељковић, М. Д. Јанковић, Н. Крстић, Г. Миленковић, С. Боторић, Т. Ђ. Наумовић, Н. Х. Поповић, М. Ж. Марковић, М. Обрадовић, Г. Јосиповић, Ж. Бутарчић, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић, Ј. Бајлони, Н. Л. Милићић, М. Вашковић, М. Великарић, М. Р. Марковић, К. Д. Главашић, Др. М. Т. Лека, В. Виторовић, Н. Д. Кика, Н. П. Михајловић, Св. Карапешић, Н. Р. Поповић.

Садржина: 1. Извештај статистичког одељења; 2. Регулација Доњо-Јошанске улице; 3. Дневни ред седнице да се одборници разиђу.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен.

Изволите чути протокол редовног састанка. (Секретар чита)

Милан Марковић. Пре него пређемо на дневни ред ја бих имао да приметим ово: Ви сте сазвали овомад ванредну седницу због премештаја варошког суда, а сад, кад је дошао на дневном реду, изнели сте још друга 2—3 предмета. Мислим да је дошао тако важна ствар да не би требало стављати на дневни ред и друге предмете. Сам дошао треба 2—3 седнице одборске, па да се може решити.

Г-л. Јосиповић. Ја предлажем да се дошао остави за идућу седницу, а чим тога да се дошао штампа и свима одборницима разда.

Председник. Дозволите господо, да је председникова дужност и право да ставља на дневни ред оно што налази да је потребно. Сем дошао, данас имате чути претходно годишњи извештај статистичког одељења. Тај предмет стављен је на дневни ред с тога, што се сада решава дошао, па је нужно да се види, шта је то одељење урадило за годину дана и треба ли да се дошао из дошао или не, као што комисија дошао предлаже.

Што се тиче дошао он се неће моћи ни решити вечерас, но што би се тек онда дошао решио ако га 2—3 седнице решавано и добро проштудирамо.

Жив. Бутарчић. И ја сам тога мишљења, да се прво дошао штампа и свима разда, те да видимо све шта у њему треба да остане и шта да се избрише.

Председник. Добро! Али најпре да прочитамо пројект и извештаје суда и комисије о дошао. Пре тога пак имам да вам саопштим један акт, који ми је поднео техничке одбор одређен за водоводе, те да се може идуће седнице решити. То нећете вальда дозволити да могу изнети и ако није на дневном реду. (Прима се). Чујте тај акт.

(Секретар чита акт којим се предлаже изашиљање једног инжењера у Љубљану, на праксу при тамошњем грађењу водовода). Ако нас има 21 на окупу можемо ово питање и сад решити да не би дангубили сутра. — (Чује се: Нек остане за другу седницу). Добро.

Господо, пошто су Цветни и ваши народни празници, то вас молим, да сутра сви одборници и заменици као представници оне општине и целог грађанства дођу пре у Саборну цркву, па одатле после да пођемо мало раније и одемо у град и тамо литију дочекамо. Ја нећу звати ни једног грађанина, но што ви представљате грађанство, а после нећу ни за то да ми се не замера, што нисам звао овога и онога. Молим вас немојте да изостанете да не би било као у другој прилици да је остаоше са 4—5 одборника.

Молим вас чујте сад неколико уверења. (Секретар чита):

За Андрију Југовића бакалина. Решено доброг владања и средњег стања. За Вељка Милошевића обућара. Непознат. — За Јована Мурића пиконошу: доброг владања а сиромашног стања.

Молим вас сад чујте извештај шефа статистичког одељења уз који извештај приложене су и све таблице статистичке.

(Секретар чита):

Сп. Боторић. Ја нађим да је он већином радио на основу података из других државних канцеларија, а и на суда, и сам ништа није тражио.

К. Главашић. Ја бих хтео да објасним г. Боторићу, да се статистички податци не могу другче ни прављати ни прибављати. Он не може да иде од једног до другог да тражи, већ поједина надлештва дужна су да му све шаљу. На пр. о венчању, рођењу и умирању и т. д.

Председник. Ја сам ово само прочитао да знате, а сад вас молим да чујете дошао општинска. Прво чујте како та је предложио општински суд; за тим, како је то преначална одборска комисија, па онда и мишљење суда на извештај комисије, а ово с тога, што у тој комисији није учествовао ни један члан суда, те да им код изнесених позиција своја објашњења даде.

Др. Марко Лека. Што се тиче публиковања прочитаног статистичког извештаја ја предлажем, да се штампа у засебној књижици а не у новинама, да не би тај материјал био растрешен.

Председник. Тако ја и мислим. Усвајате ли то? (Усвајамо).

Чујте даље извештај комисије о дошету, а судски дошет вам је познат, јер је већ штампан.

(Секретар чита.*)

Чујте сад приметбе суда на овај извештај**). (Чује се: „Могло је то и краће бити)".

Ја мислим господо да треба да имате стрпљења па да чујете све што суд мисли, јер и он има права да предлаже дошет. Сад на решите како хоћете, само би приметио, да знате, да треба и остали свет да чује мишљење суда, а не само ми овде. Наша је дужност ово да учинимо, а опет нашем, ви решите како знате.

Сад је изашао предлог да се све ово штампа, и по томе не треба да губимо време у разговору док се оно не испши. (Тако је).

Ако мислите да се штампа, то, да ли у новине или засебно? Ја мислим да се штампа само извештај комисије и приметбе суда онда добро, и ако ниде могуће онда засебно.

Мајдо Великарић. Већ је пет месеци како је протекао рок за решење дошета т. ј. требало је да буде решен још пре првог новембра прошле године, кад почиње рачунска година. Не треба више с тим одлагати, већ сам мишљења да се та ствар сврши у току ове недеље и да у суботу буде редовни састанак.

Председник. Ја мислим у четвртак да буде седница, а не на велику суботу. (Чује се: Још боље). Што се тиче штампања то ће се дотле извршити и ви ћете сви добити.

Мајдо Кр. Ђорђевић Мислите ли да се све ово може свршити у једној седници у четвртак ? — Не може. За то нека остане за после празника; само, за време празника да имамо све ово штампано те да проштудирамо, и после у први четвртак по празнику да држимо седницу.

*) Штампано у прошлом 13-ом броју ових новина

**) [illegible] броју

Коста Главинић. Деловођа је потребно вашу мисао. Нека се буџет штампа тако, да у једној рубрици стоји цифра предложена од општ. Суда, а у другој до ње цифра одборске комисије и ту је онда и праве а и лакше за преглед. Што се тиче питања о штампању, нека се штампа у новине ако може у једанпут, а, ако не може, онда засебно, и најпосле да нам се до четвртка прочт пошље.

Председник. Добро господо. Онда како лакше буде тако ће се и извршити, но главно је да нам се до првог четвртка пошље. (Тако је) Усвајате ли овако (усвајамо) Прве недеље после празника имаћемо у четвртак седницу. (Добро)

Имам један извештај о регулацији улице Д. Јовановог Истина није на дневном реду, али по што се то тиче нашег друга, можемо се дуже задржати и ствар решити. Чујте молим вас.(Секр. чита.)

Јован Бајлонић. Ако министар одобри ово мишљење комисије и одбора онда ја пристајем, иначе, ако министар одобри продужење оне улице у неком другом правцу, онда нема смисла да на толику штету пристанем.

Гргур Миленковић. Ако г. Министар одобри, ово онда ће тако и бити; а ако не одобри онда ова ствар мора опет доћи пред одбор.

Председник. Ја би молио г. Гргура као члана техничке комисије да он каже: шта одбор треба да реши?

Г. Миленковић. Наше је мишљење обележено у плану. Ту има од 1оштета кућане 700 метара. Ово мишљење треба одбор да усвоји, па онда да се предложи Министру на одобрење и ако одобри онда је ствар свршена, (Чује се: Прима се)

Председник. Дакле, ово је сад свршена ствар? (Јесте).

Данас у подне у 12 сахати добио сам акт, који се односи на наше изборе кметова и државни савет уважио је нашу одбрану и наш је рад правилан био. Кад можемо држати напредну седницу у којој ће нови кметови положити заклетву? (Чује се: у понедељак) Добро, онда ћу ја наредити да кметови сва рочишта одложе, која су за понедељник, за други дан; и после нек продуже нови кметови (добро)

Светозар Корчагинић. Једаи предлог. До сад се увек у списку на поне се одборници позивају стално и дневни ред. Но с тим се није ништа постигло. С тога би било мишљења, да се штампа једна форма дневног реда и само попуни, па у засебном коверту шаље сваком одборнику, и онда ће то у исто време бити и позив за седницу и и знаће се дневни ред и не ће ће никад десити случај, да когод изостане (Чује се: врло добро)

Председник Врло добро. Ако усвајате, тако ћемо у будуће и радити. (Усвајамо)

Састанак је закључен.

Овај састанак трајао је до 8 часова у вече.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8 АПРИЛА 1889 ГОД.

			Имаовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20.000·000	—		
Акције			20.000·000	—				
Привремене акције					10.000·000	—		
Акционари			7.500·250	—				
Банкноте у течају у злату		122·800			13.145·820	—	+ 1·800	—
" " " " сребру	*привремен. стање*	1,739.570					— 26·350	—
		11,183.450					+ 154·740	—
Благајна у звечећем новцу у злату		2,527.476	42				— 71·922	59
" " " " " " сребру		4,764.519	80	6.995·903	85		+ 6·144	60
Стране вредности и солда страних кореспонд.		303.908	35				+ 19·735	89
Лисковна у злату		1,242.151	60	3,773·229	44		— 5·030	—
" " сребру		2,531.077	84				— 2·817	59
Зајмови на државне обвезнице у злату		2,449.683		3,189.627			— 14·856	—
" " " " " " сребру		739.944					— 6·468	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1.672·077	71			+ 224·709	56
Менице за наплату			5815	40			+ 3·903	91
Касације			145.355	—				
Полагачи кауција					145.355	—		
Оставе просте			50·600	—				
Остављачи простих остава					50.600	—		
Оставе по текућим рачунима			1,937.659	21	1,937.659	21		
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82		
Резервни фонд								
Вредности резервног фонда			22.079	62				
Положене акције српске Народне Банке								
Полагачи акција " " "								
Разни рачуни			161·576	33				
Обавезе по текућим рачунима					116.002	53	+ 30·285	74
			45,454·173	56	45,454.173	56		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јованозић.

БРОЈ 15 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 23. АПРИЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ ЈЕДНОМ ЗГОДИШЊЕ НА ТАВАНУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
на страни земље на годину . . . . 8 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управништву општинског суда и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске
(по стилу грегоријанском бележника)
држан 3. Априла 1889 год. у Београду
Почетак у 5½ часова по подне.

Били су на састанку: председник Ж. Карабиберовић одборници: Јован Ж. Бурић, Милош Дамјановић, Милутин Ј. Марковић, Милош Обрнежевић, Коста Петровић, Никола Х. Поповић, Јован Илијић, Мика Кр. Ђорђевић, Илија Цветановић, Станоја Петровић, Н. Л. Милићић, Милорад Д. Јанковић, Видоје Витровић, Гргур Миленковић, Светозар Каранешић, Др. Марко, Т. Леко, Живан Бугарчић, Димитрије Т. Вељковић, Миливоје Јосимовић, Светозар Зорић, Марко Велизарић, Петар Д. Видаковић, Никола Р. Поповић, Милован Р. Марковић, Раденко Драговић и Светозар Боторић.

Садржај одборске радње:

1. Избор комисије за присуствовање при примопредаји дужности од старих кметова; 2. Предлог комисије за истрашивање зоде, да се поправе један нивелир да практикује при градњи водовода у Лубљани; 3. Преписка варошког Суда; и 4. Истраживање представништва о доцнијем финансијском комисије једним чланом.

Председник. Пре него што отпочнемо рад, молим г. г. да положе заклетву (Кметови, и то: члан суда г. Милан М. Банковић, члан суда г. Коста Томов, кметовски помоћници г. г. Јевта Некаровић, Танасије Наумовић, Младен Тодоровић, Јован Антонијевић и Коста Чупић полажу заклетву).

Председник. Сад вас молим господо да чујете протокол нашег предпоследњег — ванредног — састанка.

(Секретар чита).

Председник. Има ли ко да примети шта? (Нема) Дакле усвајате ли овај протокол? (Усваја се) Сад изволите чути протокол последњег редовног састанка.

(Секретар чита.)

Председник. Има ли примедбе на овај протокол? (Нема) Усваја ли се? (Усваја се) Изволите чути писмо г. министра, које смо добили услед нашег закључка односно варошког суда. Али прво да прочитамо писмо које смо ми писали г. министру финансије о тој ствари, па онда његов одговор.

Секретар чита писмо општ. суда, које гласи:

А № 153.
29 Марта 1889.

ГОСПОДИНУ МИНИСТРУ ФИНАНЦИЈЕ.

Услед захтева Господина Министра од 25 ЦБр 1577, да се према препису од 13. ов. мес. ПБр. 566. у најпрвом року расправа питање о исељењу варошког Суда општински је одбор синоћ држао напредни састанак и на истоме донео одлуку пристанка да се варошки суд без одлагања измести на зграде у којој је до сада био, и да се на име кирије из општ. касе плаћа 4500 годишње за просторије данашње централне поште, ако се и од дана када се она варошкоме Суду стави на расположење.

Ову одлуку општински је одбор донео према писму варошког Суда од 7. ов. мес. Н. 2996, којим је он претпостављено Господину Министру приказао да би се зграда централне поште могла употребити за варошки Суд.

У седници одбора био је и поверених г. Министров државни правобранилац Арса Јовановић, али како он није имао овлашћење да у име државе пријави пристанак на такав споразум, председништву општине част је молити Господина Министра финансије да изволи примити одлуку општинског одбора и наредити да се општини што скорије одговори.

Што се тиче другог дела питања о потраживању кирије за досадање уживање државне зграде, у којој је постојао варошки Суд, на то је општина дала своју изјаву прекоУправе вароши Београд, још 27. Окт. 87., актом Бр. 963. Но иначе председништво сматра за дужност и на овоме месту изговестити да држава, све и кад би могла имати право, на наплату какве кирије, не може претрпети никакве штете тиме ако призна праведљивост захтева општине да се о кирији прекине свака даља реч.

Јер, поврх свих у реченоме акту напављених разлога са којих општина није обвезана на плаћање кирије за зграду у којој се Суд затекао и приморано до сада остао, не би се кирија с правом могла тражити ни по томе, што општина није ни у колико штетила државну касу, пошто се та зграда не би ни издавала под кирију, и што јој је остајање све до сада, одобрено. Више од тога, Господин Министар финансија биће добар да прими у оцену и то, да се правичност општинског једнштва потврђује сличним услугама општине држави: уступањем свога имања на бесплатну послугу за читав низ година, као што су н. пр. земљиште за рудареки лабораторијум, другог за осигуравајућу итд. итд.

У последњој линији општина бар не сме испустити из вида, па за то напоменуће, да законом није прецизирано ни право државе, ни дужност општине, и да би по томе овако спорадуман прекршај питања једном за свагда био најзгодније на и кориснији излаз по обе стране.

Председник општине београдске
Ж. Карабиберовић с. р.

Делиовођ
Св. Х. Ристић-Шокорац с. р.

Затим се чита одговор г. Министра финансије, од 3-ћег Априла текуће године ПБр. 758. (После прочитања).

Председник. Ово се господо сад прима знању, а радићемо даље по оној ствари шта треба како се договоримо.

Сад је на дневн. реду да изаберете, ко ће од г. г. нових клетова да прими руковање главном касом, а ко ће руковати касом депозитном.

Н. Х. Поповић. За што да депозитном касом рукује други а не главни касекранитељ? То је један посао, који треба регулисати, јер што да један члан суда држи пресуде и да их он даје извршитељима на извршење? То нема смисла. То је распострањење посла без нужде. Ми треба да избејемо једну комисију која ће све да распореди радове целом персоналу, судском, да не буде као што је било до сад. Ја нисам ни хтео ни данас, потребно је да један рукује депозитном касом засебно.

Милутин Марковић. На реч г. Х. Поповића ја би имао само то да приметим, да је овде до сада тако било, да је депозитна каса засебно постојала. Међу тим, знам и сам да су послови једног депозитара у општини тако велики, да главни благајник, поред својих разноврсних и многих послова, не би могао да сналађује и послове депозитних рачуна. Ако мислимо доцније да начинимо неко друго простије устројство, па да то може бити, онда је друга ствар, али док је овако како је данас, потребно је да један рукује депозитном касом засебно.

Н. Х. Поповић. Онда нека то буде само за време, али мени се чини да и судски и рачунски послови код нас стоје тако неуређени, да ту треба одмах приступити преустројству и видети, да ли су потребна два благајника или нису, и шта још треба да се учини па да се сви послови распореде и пуне онако како треба.

П. Вујаковић. До сад су руковала двојица рачунима општинским, т. ј. један је имао касу главну, други депозитну. И сад се чраки да се одреде ти руковани једне и друге касе, а ништа друго. С тога ја мислим да касу главну прими члан суда г. Милан Бањковић (Прима се) А за касу депозитну: мислио сам да одредимо г. Јевту Несимировића, али како је он човек доста слаб и волео би да буде више на њеју него у канцеларији, то ја за депозитну касу предлажем руковача у лицу г. Младена Тодоровића (Чује се: врло добро.) Ја мислим да се то може примити (Чује се за депозитара боље да ужмемо г. Тасу Наумовића) — Енс зашто ја предлажем г. Младена: он је човек потежи, и зато њему треба дати посао у канцеларији, а Наумовић је човек лакши и боље ће вршити послове спољне.

Н. Х. Поповић. Ја би желео да и они сами даду реч о томе и да кажу: би ли се примили драговољно тога.

Мл. Тодоровић. Баш ја бих молио да на тај посао одредите г. Наумовића, јер је он тим рачунским пословима научи.

Т. Наумовић. Мени је господо одборници право како год на наредите. (Врло добро — онда г. Наумовић да буде депозитар).

Св. Боторић. Мени се чини да је за овај посао згодније г. Младен Тодоровић, ако хоћемо да се пресуде брже и тачније извршују. Он можда избегава од додира са светом, али је он и куражнији и боља за тај посао. Г. Наумовић је такође добар, али чини ми се да је много мирнији човек од г. Тодоровића, који је општрија по нарави.

Председник Није довољно да ко буде само општрија него, треба да је и способан за рачунски посао, јер на тога који те послове ради обично се највише викало. То је господо тежак положај, али један сада мора да загризе у то, па кад и сам г. Тодоровић вели да је г. Наумовић вичнији томе послу, да узмемо њега (Добро — прима се) Дакле усваја ли се то да г. Бањковић прими главну касу, а г. Наумовић депозитну? (Усваја се.)

Добро господо. Сад је то свршено, но треба да изберете 4—5 одборника у комисију за предају касе.

Св. Боторић. Мени се чини да најпре треба ставити на гласање то: ко је за г. Тодоровића да буде депозитар, а ко за г. Наумовића: (Чује се: то је свршено) није свршено.

Мика Кр. Борбовић. На неки устане ко је за то да буде г. Тодоровић депозитар.

Св. Боторић. Ја ћу да устанем (још један: и ја.)

Председник. То је свршено. Сад треба да изберете комисију пред којом ће се примити касе.

Мика Борбовић. За сви спремно за тај случај шест кандидата (вичу: да чујемо).

Дакле ја за ову комисију предлажем: г. г. Светозара Милојевића, Тодора Мијаиловића, Николу Вуковића, Милана Миловановића, Милутина Марковића, Светозара Карапешића (прима се)

Председник. Дакле ова шесторица изабрани су у комисију и они нека се сами поделе на двоје, на један нека буду при предаји главне касе а други, при предаји депозитне. То може да буде врло лако, но што сте имали на уму те су у комисију ушла два правника и други људи рачунски — (Усваја се).

Н. Х. Поповић. Ја мислим да та комисија треба да поднесе извештај и да каже, да ли може касекранитељ да прими и депозитарску дужност. (Усваја се)

Председник. Ја сам вам господо у последњој седници нагласио, да имамо један предлог од наше техничке комисије за водовод, или управо за истражавање воде. Сад вас молим да чујете тај предлог. (Он гласи:

ОДБОРУ ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Општина варош Београда, према закљученом уговору са Г. Оскаром Смревером, инжињером из Минхена, имаће најдаље кроз три месеца дана потпун пројекат за свој будући водовод.

Ако и одбор, који је општина прошле јесени постанила са задатком да прочи питање како да се набави повод за извршење великих радова који нам предстоје, свој посао дотле изврши, моћи ће се оне јесени отпочети и са самим грађењем водовода.

При томе послу мораће општина имати своје способне и поуздане инжињере с, а не мање дужност јој је да се брине да спреми важно особље и за експлоатацију водовода.

Технички одбор биће слободан, да по томе предмету у своје време, изнесе одбору општинском опширнији предлог; међу тим за сада сматра да је неопх и корисно и потребно, да се о општинском трошку изаиђе одних бар један од наших млађих способних инжињера где год у пракси при грађењу водовода.

Приликс за то има у Љубљани, где г. Смрекер баш сада завршује водовод, а тај је господин изјавио своју готовост, да прими једног инжињера у праксу при томе послу, и да обрати своју пажњу на то, да се такав инжињер, колико је год могућно највећа.

Према свему у наведеноме, технички одбор за извршење водовода, донео је одлуку на својем састанку од 29-ог Марта ове године, да поднесе одбору општинском следећи предлог:

„Да се одмах пошаље један од наших млађих инжењера г. Сирекеру, да практикује при извршењу водовода у Љубљани. Технички одбор за извршење водовода у споразуму са г. Председником општине, да изабере лице за то. Бављење изасланог инжињера на страни остаје неодређено, и када буде томе време сама ће та општина познати да се натраг врати.

Из општинске касе да се поменутом инжињеру из партије непредвиђених трошкова дају путни трошак до Љубљане и натраг, као и месечно благодејање од две стотине и четрдесет динара, док се буде тамо на раду бавио.

Техничком одбору част је умолити представљене народне Београда, да и овоме предлогу његовом изволе поклонити достојну пажњу

31. Марта 1889. године

У Београду

Техничког одбора за извршење варошког водовода.

Председник

М. Јосимовић,

професор Вел. Школе.

Делопобори

Н. И. Стаменковић

професор В. Школе.

Св. Богоњев. Молим за реч. По што је техничка комисија за ову ствар и до сад, од кад је почела да ради, умножила наше пуно поверење и свагда смо јој били благодарни на њеном заузимању и озбиљном раду, то би ја молио одбор да се и овом приликом њен предлог једногласно прими и да се њој само остави да изабере лице, а одбору да каже кога је изабрала. (Врло добро — примамо.)

Мика Кр. Ђорђевић. Би ли се за тај посао могао употребити г. Н Стаменковић? Он је у Минхену учио специјално ту науку о водоводима и о томе је код нас писао.

Милив. Јосимовић. Али је професор вел. школе и одређен је као стручњак у овај одбор који има да води надзор над целим радом на водоводу. Он је дакле већ на томе послу, али, општина ће над се отворити ти радови морати да има један биро од неколико инжињера који ће непрестано радити на томе великом послу, јер ни ја, ни г. Стаменковић не би се могли примити тога да будемо непрестано на послу при самом раду, но што смо сићом редовном дужношћу спречена. За то је нужно послати једнога да изучи те редове који ће затим овде наш шеф биро-а инжињерског руководити послове.

Св. Зорић. И после, тај би човек морао остати стално у служби општинској догод се цео посао не сврши

П. Видаковић. — Кад се у начелу усваја да пошљемо једнога човека на страну за изучавање ових радова — онда, господо да бих молио да се усвоји, да тај кога ћемо послати буде београдски син, Србин, а, ако то није могуће, онда да је свакојако рођен у Србији (Врло добро).

Св. Богоњев. Ја мислим да ће техничка комисија тај избор најбоље извршити и да ће она све то имати у виду.

П. Видаковић. Ја сам то за то напоменуо, што је извесно да ће онај који је београђанин боље и савесније послужити својој општини но какав човек са стране —

Мил. Јосимовић. У ствари одбор општински требао би да изабере то лице, али ми нисмо тако предложили, што би се ту отварао конкурс; а кад је конкурс, онда сваки може да се јави, и осим тога ствар би се отегла бар за два месеца. Међу тим, ми немамо много времена; нама је потребно да такав човек што пре оде на посао, но што сад имамо згодне прилике да нам се човек који гради један велики водовод нуди да поведе собом једног нашег потомца ради обучавања и штудирања таквих грађевина. С тога ми смо већ размишљали и о самој личности, коју би изабрали па смо се споразумели да то буде г. Јован Јовановић, инжињер округлин у Смедереву. Он је Србин. Рођен је овде и прави Орашковић. Познат је као заузимљив, бистар и предан младић (Врло добро) За то смо тражили да ми учинимо избор, како би сад одмах по Ускрсу могао човек већ отићи на рад.

Милутин Марковић. По што против свега тога што се овим предлогом тражи, нема ништа да каже, и по што смо приступили већ томе великом послу грађења водовода, који нас већ доста и кошта, ја би желео само то да напоменем: да се стави тај услов, да онај, који о трошку општине оде да тај посао изучи, буде обавезан да ради на томе послу у нашој општини дотле док не подмиримо ову потребу, т. ј. док нам водовод не буде сагређен.

Мил. Јосимовић. Свакојако ми ћемо то имати у виду, и по што не знамо на којим ће основима уговор правили кад се још није решило о плану који би за саму грађевину био усвојен, то мислим да ће бити довољно ако му пишемо и кажемо: „ако хоћеш под овим и овим условима да идеш одговори нам“, и то ће бити доста логолно

П Видаковић. Ја мислим да треба градити као што ради и држава у тим приликама. т. ј. обвезати га да дужан буде служити општину најмање дуплo онолико колико га је времена општина на страни задржавала, и то најмање са оном платом, коју је као штипендију уживао.

Св. Богоњев. По што је ово први случај да општина шаље питомца, ја држим да на оном који буде за то изабран лежи морална одговорност да одржи реч и да ће је он као син београдски и као Србин заиста одржати те да неће науком коју прибави помоћу општинском штетити, но само користити општини. То треба све оставити да буде као техничка комисија нађе да треба и како са њим уговора, а ми смо уверени, да ће та комисија имати у виду све интересе општинске, како ће својим радом осветлати себи образ и оставити светло спомен за овај рад.

Председник. Ја држим да треба ставити у услове то, да је дужан бити код нас у служби општинској дотле, док се не сврши водовод са платом која би најмање била толика колика му је била штипендија. (Врло добро.) — Дакле усваја ли се то? (Усваја се).

Мика Кр. Ђорђевић. Само би још једно приметио. Овде се предлаже да тај човек остане тамо док општина не почне градити водовод. А шта ћемо ако га општина не почне градити за шест година?

М. Јосимовић. Он ће остати тамо док траје грађење водовода тамо — али ништа неће општини сметати да га позове натраг кад год хоће. (Тако је)

Председник. Дакле, усваја ли се тај предлог под овим напоменама које су учињене? (Усваја се:

Сад имам једну исправку.

Претпрошле седнице одборник г. Марко Велизарић, предлагао је да се попуни упражњено место у комисији изабрано да одреди начин за опипасирање великих послова.

Као што сте чули пре седнице, г. Велизарић се бући и протестује што је у записник стављено да је он кандидовао *Петра Алексића*, над је међу тим предлагао *Косту Алексића*.

У седници су помињана имена и Петра, и Косте а и Анте Алексића, и ја сам разумео да г. Велизарић предлаже Петра Алексића. За то сам и нарадио г. секретару да место *Косте* стави Петар.

Погрешка та, моја је дакле, али и сасви неважна. Дајем часну реч на то; а исправљајући погрешку констатовањем да је г. Велизарић предлагао г. Косту Алексића за члана финансијске комисије, молим г. одборника да се овим задовоље и имена ме.

Мар. Велизарић. Ви ме г. председниче не можете убедити да је то учињено нехотице, што сте погрешно разумели. Али да би прекинуо сваку непријатност даље, задовољићу се најпре ако се донесе исправка, у којој да констатујете да сте ви помешали име и место *Косте* стављали *Петар*.

Председник. — Изволите још неколико уверења дати па смо онда свршили данашњи рад. Дајте уверења.

Богољуб Аћимовић непознат. Цена ж. Ристе Божиновића — средњег стања а доброг владања.

С овим је седница закључена у 8 час. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 13. Априла. 1889. год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда г. г. Милан М. Банковић, и Коста Томић; чланови одбора: г. г. М. Јосимовић, Др. М. Т. Лека, Св. Зорић, Т. Ј. Мијајловић, Никола Х. Поповић, Коста Д. Главинић, Јов. Илић, Х. Д. Азријел, Гр. Миленковић, Милов. Р. Маринковић, Светозар Карапешић, Глиша Јосимовић, Милутин Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Светозар Боторић, Коста Петровић, Живан Бугарчић, Настас Крстић, Ј. Ж. Бурић, Милан Ж. Маринковић, Милорад Д. Јанковић, Дим. Кирковић, Раденко Драговић, Видоје Ветровић, Н. Вулковић, М. Миловановић, Никола П. Михајловић, П. Д. Видаковић, Н. Р. Поповић, Илија Цветановић, и Ђерђе Николић.

Садржина:

Претрес буџета за 1889 год.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволите чути протокол напредног састанка од 3. Априла ове године. (Секретар чита)

Има ли ко шта да примети против протокола? (Нема).

Чујте господо. Тражи се уверење о владању. (секретар чита).

За Аврама Трајана надничара. Изањељено: Непознат.

Сад је господо на реду буџет.

Но какој жели све је штампано, и мислим, имала сте прилике да видите сва мишљења т. ј. и мишљење суда и мишљење комисије. Сад треба да ову ствар одиочимо и да ју једном свршимо.

Желите ли да говоримо у општем о буџету, или ћемо у појединости? (У општем).

Бока Новаковић. Овај пројект буџета правно је суд са старим кметовима, а и одговор на примедбе одређене комисије правно је суд са старим кметовима. Сад, но што се смањивање плате тиче нових кметова. мислим, да би нужно било, да се и они изразе: пристају ли да служе по овој плати, коју је комисија одредила, или не пристају?

Председник: Ја сам господ. јуче са новим кметовима држао управну седницу, на, између осталих предмета које смо свршили, поверио сам и ово питање буџетско. да би знао и њихово мишљење, како би од стране суда знао како да браним буџет. Овде су сад два нова члана, и ја би желео, да и они дају о томе своје мишљење, и ако дозволите нека исказу у име својих другова и у опште како о тој ствари мисле.

Никола Х. Поповић. Најпре треба одборници да кажу у опште своје мишљење, па ако буде потребно онда, нека се и њима да реч.

Бока Новаковић. Ако буде пристанка од њихове стране, онда ће се у многоме посао спратити.

Коста Главинић. Ја мислим, да је на свом месту да ми у начелу говоримо у опште о буџету, без обзира на то: хоће ли ко да пристане да му се смањи плата или неће. Нас се то ништа не тиче. Господа садањи кметови могу после да говоре шта хоће. Прво треба ми да пречистимо целу ствар. (врло добро).

Председник. Овде дежи пред вама буџет на основу закона поднесен од општинског суда, и, но што исти није решен за време док су они били, ја мислим да би било добро, да се садањи кметови саслушају; јер ја сам до сад брано гледиште суда, па је нужно да они кажу, остају ли на гледиште пређашњих кметова или не остају? Мени је то нужно да знам, јер то је за мене регулатор како би се знао управљати. (Чује се: да чујемо. Нећемо).

Живан Бугарчић. Овде се решена питање о буџету и ми ћемо решити га онако, како најправилније знамо. Тражим да буде то наша ствар, како ћемо буџет правити.

Милован Маринковић. И ја сам мишљења да је оно сасим на свом месту што је г. Главинић казао, кад не би наступиле оне измене какве су биле, и кад не би биле те промене. Али како су се стари кметови измењали, који су буџет и приметбе дали, а нови дошли, онда, но што су стари кметова саслушани, а они нису, требало би и њих чути те да знамо и њихово мишљење. Тим не губимо ништа од наше аутономије, ако чујемо, да ли се они слажу са мишљењем бивших кметова или они имају друго мишљење.

Светозар Боторић. Најстарији члан општинског суда г. Банковић био је и члан буџетске комисије, који је такође поднео своје мишљење са комисијом о буџету, и, ако хоћете да дајете реч члановима суда, онда дајте најстаријем члану да нека говори о томе.

Милан. Ж. Маринковић. Ми кад смо радили у комисији нисмо се обзирали на то, но ће остати а ко неће; с тога не треба о томе напред ни говорити, него да пређемо на ствар.

Др. Марко Лека. Колико сам ја разумео г. Главинића његова мишљење не слаже се са мишљењем г. Маринковића. Г. Главинић каже, да се пређе на буџет, а не да кметови дођу чекају објашњења, а г. Маринковић хоће да се пусте прво да они говоре. То су два са свим противна мишљења. И ја сам одсудно противан да кметови дођу прво своја објасне, о пристанку или не пристанку, пре но што одбор донесе о томе своју одлуку.

Ђ. Новаковић. Ја ни сам говорио о томе, да ми тражимо објашњења. него о томе: да ли они хоће да пристану на ово, како је буџетска комисија казала; јер само у оном случају може бити дебате о смањивању плате ако не пристају; а иначе не може бити. Шта би значило говорити против ако они сами пристају? —

Коста Главинић. Ја мислим да ово није умесно што г. Новаковић тражи. Пристали они или не, ми немамо права предходно да се споразумемо, и, ако би решили што, што је по њих штетно, могли би они дати своје објашњење; а ако ми за њих ништа штетно не решимо, онда нема смисла они ни да говоре. (Врло добро) Ми треба да решимо буџет и о њему да говоримо у опште без обзира хоће ли кметови пристати или неће.

Перо Видаковић. По закону је овако: Ако, кметови не пристану на смањење плате, и не буду задовољни, они могу апеловати на г. Министра. С тога је ово што је напоменуто г. Новаковић потребно т. ј. да се од њих има пристанак на ону цифру, коју буџетска комисија одређује. И ако они пристану, онда неће бити нужно да се о томе дебата води; а ако не пристану онда ће се водити дебата, на како испадне.

Коста Главинић. Мени је непријатно што морам и трећи пут да говорим, а други ни један пут. Ја нисам рад никако да доводим кметове у тај положај да апелују на министра. Не знам ја да ли је вољна онде да се прими комисијски буџет или да остане по старом. Ако буде решио одбор већином гласова, да остане комисијски буџет, онда се можемо с њима споразумети о плати братски како треба, а да их не доводимо у непријатан положај.

Никола Поповић. Тако је што се тиче кметовских плата, али онде има да се говори и о платама других лица. За то треба да говоримо у опште, па ако успојимо у начелу буџет онда да пређемо на појединости.

Председник. Моје и мојих колега било је мишљење да говоре о целом буџету а не само о њиховим платама, и онда нека не мисле господа одборници да сам ја ово казао на каквих других разлога.

Никола Х. Поповић. Ја тражим реч да говорим у начелу.

Одборска комисија у свом пројекту буџета не чини ни ка ве примедбе против примања у буџету општинског суда изложених и по томе, о примањима општине београдске не ћемо имати ништа да говоримо. Само два или три случаја која је превидео општински суд, а то су приходи од гробља и песка. За ово ће општински суд дужан бити накнадно допунити свој буџет.

Што се тиче издавања, ја сам мишљења тога, да остане плата и сви расходи онако како што их је општински суд предложио, а међу тим односа да се приступи саставу правила по којима да се контролише радња општинског суда, јер и сама буџетска комисија каже, да непостоје никаква правила, на онда да та комисија испита: звања, места, плате и све на по оцени, да одбору на увиђај поднесе те да одбор донесе своју одлуку. Овај буџет општинског суда нека остане, па да се поднесе г. Министру на одобрење. Штедити онде, где ће после бити много веће штете нема смисла.

Милован Маринковић. Кад је већ приступљено да се говори у начелу о буџету, ја узимам на око једно питање, које ме занима у овој општини и које је од врло великог значаја. Сабирао сам цифре, које су стављене у приходу и расходу целокупног буџета, па сам видео, да је на артији то све изравнато. Али како ја ценим и налазим, општину београдску врло много кошта административна служба. Ја сам сачунао да треба још једна мала цифра од 500 дуката, па да она кошта 15.000 дуката искључујући ли то га неће страже, пожарну чету и остале установе без које не можемо нарочито бити. За мене је та цифра на првом погледу врло велика и налазим да она треба да је мања. Чини ми, се да имамо велики број људи, који управљају општинским пословима, а међу тим могао би се тај број смањити.

Ја мислим да то смањење може бити бројно, а не само смањењем награде. Послови ће се добро и брзо свршавати и са мањим бројем људи, кад се тим људима што остану добро плати, па се посвете том послу у свако време, или све своје време посвете послу да послуже општини како ваља. Истина, може се рећи: „ни и добро плаћени људи могу чинити злоупотребе", но то је изузетак. Више се чине злоупотребе кад их има много а мало су плаћени, јер ови баш за то и чине тако, што не могу са малом платом да подмире своје намирнице. С тога сам у начелу, да треба смањити персонал а што остане, да се добро награди — дакле у начелу сам за укидање места а нисам за укидање награде.

То је у опште моје мишљење, а над пређемо на појединости онда ћу казати о којим местима мислим да треба укинути.

Ја нисам имао више прилике те да све знам, али се слажем са следећим комисије да је најнесретније стање, над може да се појави то, да једна партија примања није заведена у општинске књиге. Нпр. приход од гробља и песка, и т. д. То је хрђаво стање, то је за мене доказ да је стање болесно у руковођењу са општинским приходима. С тога тражим да се то лепо на други начин, а не множењем општинских органа.

Председник. Ми смо господо што се тиче гробља и песка објаснили у нашем одговору. Тамо је казано: Да гробље има свој засебан буџет, а што се тиче песка то иде у непредвиђени приход. Немојте тумачити тако, да то није ушло у општинску касу. То не стоји. Све је то ушло у касу и у књиге заведено, и мислим да је један од нових кметова примио ту дужност.

Вока Новаковић. Буџетска је комисија навела у свом извештају за што да се смањи плата а за што персонал. Разлог је тај, што је цифра врло велика, па да је она довољна, коју је комисија означила. Ми имамо примера код државних чиновника где после толико година добију до 300, 400—500 талира, а у општини се даје за краће време већа плата. Ну највећи је разлог што је комисију руководила потреба штедње, јер имамо много потреба да подмиримо. Нпр. водоводе, осветљење, канализација и т. д. Ако то не учинимо, онда ћемо товарити на грађане све веће терете, а то није мала ствар. Ми сад плаћамо 28 процента, а кад дођу водоводи и остале потребе, које су неопходно нужне, биће и више. Дакле, то је руководило комисију да да уноди цифру смањења плате. А што се тиче смањивања персонала то је друга ствар. Општински суд није никакве важне разлоге навео против извештаја комисијског на се неможе ни примити.

Ми смо казали у нашем одговору да нема писменог расподеља те да се види колико има персонала, и на који је посао који одређен, него колико смо ми могли видети нашли смо да има и сувишан број — Дакле, ја сам за то, да се прими пројект буџетске комисије.

Др. Марко Лесо. Из извештаја буџетске комисије ја мислим да смо сви довољно обавештени, те да можемо сад брзо бити готови с начелном дебатом.

Из извештаја види се, да је комисија хтела штедњу и ми се сви с тиме слажемо. Комисија предлаже, да се штедња постигне укидањем извесних звања и смањивањем плате. Осим тога комисија предлаже, да се уштеђена сума од смањивања плате и укидања звања употреби за унапређење општинских послова специјално за пројектована велики општинских предузећа.

Да би у начелној дебати дошли што пре до резултата не треба никако да изгубимо из вида та три главна питања и да их се строго придржавамо.

Ја мислим да би она начелна дебата на праћа била, кад би прво решили питање о смањивању плате у опште. Ја ни сам за то, да се за сада плате смањују но да се једино, у укидању звања тражи уштеда.

Коста Главинић. Господо, из прног дела извештаја буџетске комисије види се да по мишљењу комисије има у буџету непотребних позиција. На пресуду, бар по моме мишљењу, дошла је као прва непотребна позиција „статистичко одељење". Моје је мишљење, да је то грдна погрешка и да је то неоправдан пример. Како други мисле ја незнам. Сем тога, комисија правди своје мишљење о смањивању плата и тиме, што су општинска чиновници боље плаћени од државних. Ја мислим, да се сваки разложан господар, примајући кога у службу, руководи тиме, да тражи од онога кога прима у службу да му он ту службу врши тачно и добро, али и да му за то добро плати. Казати само, да се у општинској служби више плаћа но у државној то је врло лако, али треба и доказати, да ли доиста тако и стоји. Шта општина нуди својим чиновницима? Ништа. Једино је то док га држи у служби да му плати што је заслужио, а кад умре онда његова породица нека скапље од глади. Држава осигурава чиновнику породицу — У општини тога нема. У државној служби често се ради само до подне, а у општини су тако послови да се морају радити од јутра до мрака. Ако хоћете да вам се ради добро, морате добро и да платите.

Напомиње се да је инжињерско одељење, код нас у општини боље плаћено него у државној служби. Али молимо вас, кажите ми, је ли корисно што држава српске инжињере онако хрњаво плаћа?.. Хоћете водоводе, канализацију и т. д. Тражите страпце да вам све нужне мере спреме, за то и плаћате скупо, а српске синове нећете да примите и да им добро платите. Ако то нећете, онда не можете тражити да вам се посао савесно ради. Но мом мишљењу, није свака штедња, штедња, и налазим, да је комисија ушла у погрешну штедњу, јер од те може бити грдне штете.

Ја се господо слажем у неким позицијама са комисијом али све не могу да примим из наведених горе разлога.

Што се каже да нам претстоје велики издатци — То стоји. Али, ни једна држ у свету, ни једна варошица није подмирила своје напредне потребе својим редовним буџетом. Ја ћу пристати на то, да се све напредне потребе подмире редовним буџетом, ако само може бити, али је немогуће па макар сазвп персонал на једну трећину.

Ја сам сам неке цифре повадио на нашег буџета и по комисијском и судском буџету приход и расход износи око 780. хиљада. Ја сам нашао, да општина на намирење својих преких потреба троши преко 600 хиљада динара. Да наведем неке позиције: стражари, пожарна чета, пожарне справе, кирије за школе и т. д. све су то ствари нужне, лечење, и издржавање спротиње и т. д. све су то издатци без којих не може бити. Сад, што је Београд у тако несретном положају, те не може да подмири све своје потребе у најкраћем року није чудо, јер се не може све за 2—3 и 4 године да створи. Даље, има позиција у комисијском извештају са којима се ја слажем, а има их у којима се слажем са судским буџетом.

Што напомену један болега да нема сигурнијег пута те да се знађе на чистину с тим што можемо да утврдимо, него ако се састави једна комисија па да прогледа све шта је рађено и шта има да се уради и како, то је добро, и ја се с тим слажем, па нек та комисија састави један распоред рада и тако ствари уреди. Тако се може нешто постићи, а овако, како комисија мисли, не може се ништа учинити, јер то је све учињено без дубљег познавања ствари.

Мени ни суд ни комисија нису казали, за што се што мора баш онако урадити, као што они предлажу, нпр. за што да буде 10. писара а не осам, а тако исто ни комисија није доказала да може бити осам, а не десет.

Никола Х. Поповић. Г. Главинић је јасно објаснио ово, што сам ја говорио. Иначе ми би ушли у једну велику погрешку кад би се упустили у смањивање плата и укидање звања. За то нека буџет иде својим путем, а нека се одреди комисија која ће да све то изводи и прописе правила, и онда ћемо видити, шта можемо укинути а шта смањити. Дакле у начелу ја мислим да смо доста говорили.

Милован Р. Марјановић. Дозволите ми да говорим још једанпут, ма да вам изгледа да ћу бити досадан. Ја хоћу да објасним неколико ствари, које нису по мом мишљењу довољно објашњене. Хоћу да објасним ово своје гледиште што сам казао, да је боља уштеда са лицима него уштеда са смањивањем плата. Не слажем се никако у томе, да гледамо ће ли један службеник добио 40 или 60 динара плате; но ја налазим да је уштеда у томе ако место 10 људи постављено 8, који могу свршавати добро и савесно све послове које би оних 10 свршити могли. То бива и код људи у приватним пословима. Сасвим је лепо објашњење г. Главинић, да се овде не може упоредити награда државног чиновника, који су одавно у служби, са наградом чиновника у општинској служби. Не може се упоредити с тога, што чиновници државни имају извесна права и други положај. Тако су извесна повлашћења и спуштања, али чиновник општински живи једино од своје плате и врши све послове, и такав чиновник општински, који је посвећен у посао, ако нема довољно средстава за подмирење својих најнужнијих потребина разуме се да се мора упуштати у злоупотребе, док иначе иде, је са платом награђен, вршиће послове безбрижно и моћи ће сав свој труд на своју дужност посветити. С тога сам ја мишљења, да ако је могуће смањимо број лица, а које задржимо, да им остављено досадању плату.

Узвајам и оно мишљење, које је напоменуо један предговорник раније, а после и г. Главинић, да се приступи озбиљној организацији општинске администрације, па тим да учинимо уштеде за подмирење издатака општинских.

С тога ја не могу да се сложим те да се прими и смањивање плата и укидање звања, него сам да се држимо једног, а то смањивања лица, а да награде остану као што су, те тако да створимо могућност, како би општински послови текли онако, како сви желимо.

Перо Видаковић Не могу да се начудим, кад погледам неку господу, која су се за ово неколико дана преобразили. Ми смо сви до скора, док су овде на влади били напредњаци, говорили да у општини београдској има персонала толико да јелан другог гура. Господо, у овој општини има општински надзорник, па у њиме послова надзорник употребљује помоћника, а помоћник патролцију и тд редом. Даље, ја не знам како онде иногда сад говоре онако, како не мисле. Ја тако не могу. Учимо се господо да говоримо истину, да један пут слушамо истини и да један другом истину у очи кажемо.

Персонала је заиста много, и толико да један другог гура, а нико ништа не ради. Ми смо до јуче осуђивали и на сва уста говорили како су то велике плате у општини, а сад опет хоћемо то да одржавамо. Замислите како ће свет о нама мислити, кад сад онако радимо.

Помислите како је у државној служби. Један инжињер који толико учи, једва за велики број година дође до 700 талира. У судској струци знамо људе који служе по 10 година па једва имају 400 талира. Ја нећу да говорим о појединостима. Ми смо се објаснили у комисији шо долази ту, и како долази и да ли треба да плаћамо намеднице.

Што се тиче кметова ја не мислим да она служе за што већу плату, него они као грађани више своју дужност, а плата им се даје да не буду од својих приватних послова штете имали.

У општини има толико писара, контролора, практиканата, да им се ни крсна имена не зна. Ми смо у комисији тражили, да нам се да распоред, да видимо који су то, где који ради и како се који зове, па нам се ни то није могло казати.

Тако су радили напредњаци, на које смо ми викали, па зар сад и ми тако да радимо? То је зло. Не ћу вам више ништа ни говорити.

Никола Х. Поповић. Ми смо се г. Председниче удаљили од предмета који је изнесен на решавање. Казао је да говоримо у начелу о буџету, а овде се говори о појединостима. За то сам да се у појединости неуступамо, док прво у начелу не решимо.

Св. Зорић. У општини влада мишљење да ће општина предузети неке велике радове и према томе требаће више и персонала и новаца. На укињење звања долази нешто више од 12 хиљада динара а сад смањују 52 658. То није ништа. Шта се може с тим учинити? Ништа. Ја у опште сматрам овај предлог комисије као на многим местима довољно непроучен. На пр. Укида се неки декар. Даље статистичко одељење и други неки и тд. Ја се слажем са г. Х. Поповићем да се то озбиљно проучи и на послетку напоменућем да ћемо ми у најскорије време морати увећати персонал према пословима, који нам претстоје; а ако би и требало нога укинути то ће бити само за ове, који су сасвим не потребљиви. На над се уже, да ова цифра важи само за пола године онда то доиста није ништа.

Милоје Јосимовић. По што су г. г. Х. Поповић и Главинић довољно ствар објаснили, ја само могу да благодарим комисији што је изјавила жељу за штедњу. Али налазим да ова сума од 60 хиљада и неколико динара није довољна, да подмири све потребе.

Што се тиче персонала и ја налазим да треба смањити, но да ли то треба сад учинити или доцније то незнам.

Свет. Карапешић. Пред нама је пројект буџета сушког и комисијски. Господа, предговорници, сви који су говорили слажу се с тим да је велики број персонала и да га треба смањити. Говори се и то да се одреди и накнадна комисија, да све то разгледа и прочише правила и т. д. И сам мислим да би то врло добро било, и могло би заиста добро послужити те да се на сигурно зна шта се може а шта не може укинути.

Но кад се овде говори у начелу о укињењу места а и комисија то предлаже, мислим да можемо прићи у начелу предлог комисије на њено у појединостима назати где треба укинути, а где не треба.

Коста Главинић. Ја морам мало да зађем у личне ствари Г. Видановић је поменуо у свом говору да се чуди и не може да се начуди како људи да за 24 сата и о мену своје мишљење. Господо, част и поштоваче сваколике, али, господо ја морам да предноставим, да сваки који је овде дошао, мора да заступа општинске интересе; и ако неко мисли на њему опако, а овде овако, за мене је меродавно оно што се овде говори и не ће требало, да се због тога један одборник изчуђава. Ја држим да се на мене не односи његов говор но по што ја браним предлог буџета, од Судд предложени, може се рећи да се у неколико и на мене односа. Ја не кажем да истреба смањивати персонал, но на против кажем да има персонала вишшшог. Ја само не пристајем да се и плате тако знатно смањују и персонал своди на што мањи број.

Што каже г. Марковић да задржава плате и хоће да се остали истерају, ја само не пристајем да се на ова начин истерује на службе.

Мени се чини да је г. Карапешић врло умесно казао, да усвојимо предлог комисије у начелу, па после при говору о појединостима кад дођемо до појединих позиција, онда да решавамо шта ћемо смањити а шта нећемо.

Живан Бугарчић. Господо, Вама је сасма добро познато како је од пре неколико година текла и куњила наша држава, којим је путем шила државна управа и привреда, и докле је на послетку довела земљу нашу. Мени се чини да се за то време и наша општина угледала на управу државну и да је тако исто руководила општинским приходима и расходима као и држава што је радила. У општини су власници, који су државну власт руководили прошлих година тако радили, да су сваком пријатељу гледали да унуку ту кога свог човека, да добија општинску службу и плату онаку какву и државни чиновници нису имали. А немојте нигда господо да сравњујете и да равнате чиновнике општинске са државним чиновницима. Они не могу бити равни ни по спреми ни по плати. Општина узима или треба бар да узима своје чиновнике по погодби. Она узима једнога органа да јој прими извесну службу докле јој треба, и погаћа се с њима за плату. Што се тиче рада, како га врше општински органи ту треба добру контролу удесити и чим ко добро не ради не треба општина да га држи и плаћа бадава. Тако ми треба да радимо. Ми смо дужни господо да покажемо сад грађанству да нисмо онај одбор напредњачки, који је руководио општину београдску по својим партиским рачунима а на штету саме општине. Ми смо они, који смо такав рад напредњака, који су само своје интересе гледали да намирују, најжешће осуђивали и гадили се на њихово руковање општином. С тога сада ми морамо да тражимо да посигнемо знатне уштеде у општинским расходима; с тога да се састарамо што пре за намирење многих потреба општинских: да се не давимо више у блату по улицама нашим; да имамо водовод, да имамо осветљење, да имамо канализацију — а не да све што имамо прихода дамо на плате персонала општинског. Ако радимо тако како су напредњаци урадили и нама у наследство предали, онда ми нећемо учинити ништа у корист општине, онда ћемо остати у блату; онда ће и нас сутра да псују наши грађани. Ја то не смем да дозволим и зар само ми за то дошли овде у општину? Не, сви ми знамо врло добро шта нам треба да радимо; и за то, да не говорим дуже, ја сам за то да се највећа штедња учини у буџету општинском, а никако писам пити ћу кад год бити за то, да сав приход општински дамо на плате персоналу општинске управе. То би било наопако. Ја се данас слажем са мњењем буџетске комисије у свему, само се не слажем у томе да се штеди на платн оних служитеља који имају 60 динара плате на месец, јер то је све сама сиротиња; а не слажем се ни у још неким позицијама, као што је на пр. г. Томићу, јер он је као адвокат више зарађивао. На кад се приноси кметства треба да му остане плата ова коју је имао и досадњи кмет, који је само мешаница био. У свему осталом ми морамо да штедимо. Ако ми не покажемо знатне уштеде у буџету општинском, знајте господо да ћемо у нашем грађанству бити обруган. Од нас грађанство очекује да уредимо општину као што треба, да нарош калдрмишемо

да канализацију извршимо и тд. и за то морамо да штедимо. Што веле да неће бити људи који би служили са малом платом, то није истина. Имаћете на уму ово што ћу да вам кажем: ја сам уверен, да ћемо ми наћи органа за 10 дуката месечне плате на место оних који су до сад 20 и више пари па да раде 10 пута боље, и да нам још свуд где нас виде свидају наше. — Ја сам дакле мишљења, да се усвоји извештај комисије будетске изузимајући само оних позиција о плати службеника и г Тошића а и плате инжињера, по што су то стручни људи који нам требају и које с тога морамо боље наградити за њихов стручњачки рад. Што се тиче осталих органа, имаће их да се за свако место јаве по 20 за ону плату коју комисија предлаже. С тога, ја сам мишљења да је ово прилика најбоља где ћемо моћи да покажемо грађанству наше заузимање за општинске интересе и да им се покажемо као енергични и свесни одборници.

(Свршиће се).

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У интересу је и грађанства, да се приходи општине не крше ничијим злоупотребама, и по томе морална је дужност сваког грађанина да по могућству и драговољно потпомогне органе општинске службе, кад им је у спречавању злоупотреба помоћ појединих грађана потребна.

Општина београдска штети се знатно, што по једини клачи меса избегавају клање на општинској кланици, да тиме не плаће таксу, која општини по закону од сваког грла заклате стоке припада.

Због тога пао што је општ познато, општина и држа неколико варошких контролора да хватају крцумчаре, те да се никоме не допусти клање ван кланице, које не штети само општинску касу но наноси незгоде и по јавно здравље, због чега је кланица и установљена.

Да би контролори могли с успехом вршити своју службу, често им је потребно имати сведоке за ухваћене крцумчаре на делу.

Услед тога, општински се Суд обраћа са молбом на грађанство варошн Београда, да појединн не одреку помоћ контролорима на случај потребе и њиховог позива. Само тако моћиће се сналзи стајати на пут злоупотребама оних, који на општу штету крцумчареки хоће да кољу.

Од стране суда општине варошн Београда 12 априла 1889.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 15 АПРИЛА 1889 ГОД.

	Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница			20.000·000	—		
Акције	20.000·000	—				
Привремене акције			10.000·000	—		
Акционари	7.500·250	—				
Банкноте у течају у злату 122.750			13,117·400	—	— 50	—
„ примерн. стопе 1,726.050					— 13.520	—
„ „ „ „ сребру 11,267.600					+ 14·850	—
Благајна у звечећем новцу у злату 2,425.569 84	6,894·509	40			— 101·906	58
„ „ „ „ „ сребру 4,171.696 06					+ 7·176	98
Стране предмети и солда страних коресподн. 297.243 50					+ 6·664	85
Листина у злату 1,236.390 60	3,814·193	02			— 5·761	—
„ „ сребру 2,577.802 42					— 46·724	58
Зајмови по државне обвезнице у злату 2,449.683	3,192.061	—			— —	—
„ „ „ „ „ сребру 742.378					— 2·434	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима	1,664.725	71			+ 7·852	—
Менице за наплату	3810	97			+ 2·004	43
Касације	145.355	—				
Полагачи кауција			145.355	—		
Остале просте	62·600	—				
Остављачи простих остава			62.600	—		
Оставе по текућим рачунима	1,934.819	21	1,934.819	21		
Остављачи по текућим рачунима			58.736	82		
Резервни фонд						
Вредности резервног фонда	22.079	62				
Положене акције српске Народне Банке						
Полагачи акција „ „ „						
Разни рачуни	170·229	94				
Обавезе по текућим рачунима			85.722	84	+ 80·279	69
	45,404·633	87	45,404.633	87		

ВЛАСНИК ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић

БРОЈ 16 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 30. АПРИЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ТАКОЂЕР НА ТАВАНУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унапријед на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске
(По стенографским белешкама)
држан 13. Априла. 1889. год. у Београду
Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда г. г. Милан М. Банковић, и Коста Томић; чланови одбора: г. г. М. Јосимовић, Др. М. Т. Лека, Св. Зорић, Т. Ј. Мијаиловић, Никола Х. Поповић, Коста Д. Главинић, Јов. Илић, Х. Д. Азријел, Гр. Миленковић, Милов. Р. Марковић, Светозар Карапешић, Глиша Јосимовић, Милутин Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Светозар Боторић, Коста Петровић, Живан Бугарин, Настас Крстић, Ј. Ж Бурић, Милан Ж. Марковић, Милорад Д. Јанковић, Дим. Кирковић, Радивоје Драговић, Видоје Витровић, И. Вукановић. М. Миловановић, Никола П. Михаиловић, П. Д. Видаковић, Н. Р Поповић, Илија Цветановић, и Ђерђе Николић.

Садржина:

Претрес буџета за 1889 год.

(Свршетак)

Перо Видаковић. — За бих желио да одговорим г. Зорићу макар у неколико речи. Он каже, на шта ће те уштедити ? 14.000 динара на платн, то није ништа; 51.000 дин. на другим уштедама у званима — и то није ништа! Комисија, вели, није добро проучила ствар! Чудновато зашто. Ово све што је комисија овом приликом штудирала и о чему је размишљала, да је све то и написала, то би био један толики извештај да ви заиста не би имали стрпљења ни да га саслушате док би се прочитао. Није комисија олако ову ствар схватила и извршила. Не. Она је испитивала све што се могло да испита; и кад вам каже, да нема чак ни распореда ко и какву дужност од општинских органа врши, кад треба да се дође на дужност а кад да оде, кад кажем да ни тога нема, онда знаћете како је општина руковођена; али пиак, све оно што је било у суду и код председништва за рад обавештења комисиског, то је комисија проштудирала, испитала, исцрпла, потпуше и поднела вам свој извештај. Шта хоћете још? Мени је жао што се тако може што рећи, и то ће учинити да се ни један од одборника који воде рачуна о своје раду неће више ни примити за комисара, кад се дешавало да у месту да му се благодари што је пробавио неких 20—30 седница радећи у комисији, он дође у одбор да чује како му се каже: е ово комисија није добро проштудирала. Мени се то већ десило. Ја сам у комисији за извиђање злоупотреба касапских и пиролора радио неких 30 седница; написао извештај, и случајно отишао на пут. па је други неко тај извештај овде изнео и онда се опет неко нашао да прави замерке такве врсте, да је одређена опет нека комисија из истих и других лица и т. д — Но да не идемо сад у ту ствар. Довољно да кажем, да сам ја овде и сада уверен што је г. Зорић казао да није комисија довољно проучила ствар. Међ тим, кад би пажљиво добро у извештај комисије, који има при руци, он би видео многе ствари које није можда знао и које се више не сиеду да трпе у општини. Видео би на примеру то, да има чиновника општинских који неке три плате примају; видео би да је један био кмет и вршио дужност секретара на вукао и кметску и секретарску плату; видео би да је други рачуновођа у исто време и секретар школског одбора и т. д. и све то кад би он добро видео и проштудирао, онда. место да каже хвала комисији што је изнела да се то исправи, јер ми овде не знамо шта је тамо бивало, и у место да се најмање прихвати предлог за исправку стања, оно се још замера да комисија није ствар проштудирала!

Дим. Кирковић. И ја сам хтео да кажем то сво. Није за нас мала сума 50—60 хиљада динара, као што рече један господин. На против, то је много нешто за нашу општину ако се може да уштеди. Уштедимо ли 50.000 динара, ми са тим новцем можемо да плаћамо интерес на један милион зајма. А дрним да ћемо сви бити мишљења да за намирење пречих потреба општинских не смемо товарити приреве на грађанство, него се морамо задужити са интересом макар и скупљим — због тога, свака пара коју данас можемо да уштедимо нама је добро дошла. Не сме се више рачунати: толики нам је приход, нек буде толики и издатак, него мора да се штеди.

Др. Марко Лека. — Мени се чини да је већина г. г. одборника сагласна с предлогом г. Карапешића: да се усвоји извештај буџетске комисије у начелу, па да пређемо на претрес појединих позиција. Али, по мом мишљењу, сад би одма могли да решимо и питање односно смањења плата. Односно тога питања, пажљеви ми такође, да је већина одбора за то, да се за сада бар одустане од тога смањивања плате, нарочито с тога, што и сама комисија каже да у нашој општини нема још писменога распореда рада, те се не зна колика је и каква дужност појединих органа, да би се могло оценити, да ли ни је плата претерано велика или није и т. д. Дакле с тога мислим да можемо да останемо старе плате. Можда дакле да се реши то, да ли у опште одбор пристаје, да се плате смање или не пристаје, на према донетој одлуци, да наставимо рад даље.

Милутин Марковић. Кад је већ предузето да се говори о овоме у начелу, ма да ја мислим да нема смисла говорити о овоме „у начелу", опет ћу да кажи неколико речи. Комисија коју смо изабрали за буџет прегледала је судски пројект буџета. Али, као што рече и г. Видаковић, оне уштеде које комисија предлаже, она је предложила уелед свога про-

матрања и мишљења, а није имала пред собом тачан распоред појединих радова општинских органа, да би их могла контролисати и оценити: да ли се ти радови могу да свршавају са општинским персоналом колико је оно предложила да буде? Кад тако стоји господо, ја мислим, да ми сад не можемо и не смемо да узмемо то као факт који постоји: да се толико заиста може да уштеди, па да кажемо, укидају се она места, и нису нам потребни ови и ови чиновници и т. д. и ако немамо тачни података да оно што укидамо заиста не треба да постоји. Дакле у основу оно што је казала комисија ми не можемо сада одмах да усвојимо но треба претходно да добро испитамо ствар. Тако и и комисија нам предлаже да се укине извесне рачуновође судског. То заиста постоји одавно и свака већа општина у Србији има своја рачуновођу; а, у колико сам ја упознат са општинским околношима, у нас рачуновођа у овоме суду има доста посла, и од како то место стоји управљено, многи послови рачуноводства стоје несвршени. Рачуни стоје несвршени и неуређени, а то је зло од кога смо и до сада патили. Исто тако ние и других места која неби могла да се укидају. Предлаже се укидање једног пољака коњаника. По моме мишљењу и то не може да буде. Атар је наше општине веома велики, и, ако не би имали једног коњаника пољака, морали би увећати број пешака пољака, дакле, не би учинили стварне уштеде а могли би да учинимо то да се пољачки послови несвршавају брзо и онако како је потребно. (Жагор. чује се: то је специјална дебата) — За то ја кажем да ми сад нити можемо решити да усвојимо оно што комисија предлаже, нити да не усвојимо, догод се тачно не испитају сви послови који се врше у општини; но, с тога што то не можемо сада да учинимо, нека нико не мисли да тиме хоћемо да кажемо да комисија није испунила своју дужност, и г. г. Чланови комисије не треба то да истичу и да сматрају као неко неповерење. Комисија је урадила колико је могла да уради према овим подацима које је имала; она је на то утрошила и доста времена и труда — и сви ми који смо овде, сви смо људи који имамо својих послова, али смо познали дужношћу да и на овом послу општинском радимо; па, и ако је овај посао често пута неблагодаран, и ако по некад претрпимо неке непоновности, над као чланови комисије радећи по својој савести и своме мишљењу не потребимо оно што је мишљење већине у одбору. У комисији има неколико лица, а овде нас је 30—40, али с тога, што ми друкчије мислимо не може се изнети да је комисија ненарно или несавесно радила. (Тако је). Према свему овоме ја бих имао да кажем још и то: да не би требало више да говоримо о овој ствари „у начелу“, јер о томе се не може ни говорити, него да прећемо на поједине позиције буџетске, и онде где се код појединих позиција у надлатима може да уштеди ми ће мо уштедити, а где не може, не може. Де год се може да уштеди нема ни једнога међу нама који неће на то пристати. Ми немо код сваке позиције имати пред собом разлоге суда и разлоге комисије, мерићемо и једне и друге, и шта каже суд и шта каже комисија, па ћемо решити како знамо; па може бити да ће бити позиција где ћемо усвојити оно што комисија предлаже, а негде опет оно што суд предлаже, а можда ће бити и тога да код неке позиције нећемо усвојити ни гледиште суда ни гледиште комисије (одобравање).

Јока Новаковић. — Г. Малутин је казао између осталога да комисија није радила на основу тачних података, а ми велимо, да смо радили на основу оних података које смо могли прибавити, и према тим подацима ми смо саставили нацрт буџета, а казали смо у извешћу још и то: да би се осим ових уштеда, које смо на основу података предложили, могло доћи још и до већих уштеда, то је записано од писменог распореда рада који општински суд нема. Што се тиче рачуновође, ми смо предложили да се то звање укине, али смо казали и то, да све послове његове врши један нижеговођа, који остаје; само, за то место треба наћи способно лице. Не стоји дакле назад да је комисија радила без података за оно што год је предложила.

Светозар Бетороић. — Ја сам чуо да неколико предговорника рекоше, да општина београдска треба и мора да плаћа више своје чиновнике него држава и друге општине у Србији, по што су у овој општини велики послови и по што општински чиновници нису осигурани пенсијом и т. д. Господо, заиста то је нешто као што рече г. Видаковић чудноватo. Не знам за што општина београдска мора да плаћа више него држава и друге општине? Ако ко год, кад му се скине неки динар с месечне плате, неће да служи, не стоји му ништа на путу да остави службу, а уверени будите: да ће се на његово место јавити десет других који ће са том платом може бити и боље и поштеније радити од дутра до мрака. Кажу се да пензију чиновници општински онога осигурања и будућности као државни чиновници. Господо, ја мислим ако општ. чиновници хоће и сложе се да уплаћују своје плате у фонд, као што то раде државни чиновници, онда и они могу да осигурају и своју будућност и своју фамилију. Нешто ако неће бранити да раде. Ко год служи нек уплаће у фонд, а ако служи рђаво па га општина отпусти нека му пропадне улог као што пропада и држ. чиновницима кад буду истерани из службе — тим ће се користити они поштени и вредни службеници општине — и то би све њих задржавало и подстицало да боље и савесније служе општину. Тај фонд они могу да установе сутра као што га је народна банка установила за своје чиновнике. С тога, ја бих молио г. г. одборнике да по предлогу г. Карапешића у начелу приме предлог комисије, изузимајући 3—4 тачке у којима се не слажемо и о којима можемо говорити кад тоћу на ред — али надам се да ће већина бити тога мишљења да се потпуније усвоји све по предлогу комисије. Јер, кад смо борили ову комисију ми смо отварали очи, и сад не треба одако да узмемо њихов толики рад и труд, да кажемо није довољно података нашла, и за то да остане по старом буџету! То би било само наругање. Ја молим дакле г. г. одборнике да приме предлог г. Карапешића, па да идемо даље да не дангубимо.

Мил. Ж. Марковић. Два сата се разговарамо о буџету, а стварно наша још нисмо прешли. Одбор је цавбрао ову комисију — комисија је радила са оним што је имала пред собом па је донела свој предлог и извештај по своме разумевању. Али општински суд, незадовољан је радом комисије па је изазвао целу ову полемику и створио читаву борбу. За што? Што му се не допада да се смање плате чиновницима општинским, и с тога је изашла ова дебата која траје већ два сата. Ја мислим да је узалудно дуже губити време око оног разговора. Ако је сад одбор био вољан да се штеди и над је поклоњио вере комисији, комисија је размислила о свему на је поднела свој предлог и казала где се може да уштеди. За шта ћу ја сад, и за то сад треба примити предлог комисије; а што неки кажу да остане по старом на да се поново одреди нека комисија да изнађи нешто, то је само одуговлачење, јер и ова неће бог зна шта више наћи. (Да се реши).

Коста Гавановић. Ја сам господо увек за то да се о ситним стварима не говори много; али буџет није ситна ствар, и ја сматрам ово начелно решење о буџету за врло крупну ствар. Кад пречистимо што је главно при буџету, кад се решимо на којој ће мо основици да га створимо, онда ће мо после лако решити позицију по позицију буџета. Да-

кле од дужег разгогора о овој важној ствари не може никако бити штете но само ваљде. Истина мени је неугодно што баш ја вечерас изгледам као неки мучилац одбора, јер већ неколико пута узимам реч да говорим, али кад се оваква важна ствар има да реши, онда ја сам дужношћу повазан да бранам своје убеђење и глас који ћу дати за или против. Нужно је да се потпуно објасвитимо. Г. Бугарчић мало пре рече да већина говорника која су говорили у правцу противном ономе што он заступа, неће штедњу! Не господо. То није. Немојмо тако рђаво да се разумемо. Врло је мало оних овде, који су за судски предлог буџета да све остане као што је било — управо да сумњам да међу одборницима има таквих. Али ја заступам то мишљење да није свака штедња — штедња. Треба о томе добро промислити. Треба добро испитати да ли, кад се укидањем звања уштеди 50.000 неће бити штете за 100.000 динара; ако се уштеди место 50 само 30.000 да ли неће од такве штедње бити, заиде можда и за више од 100.000 динара! Ја заступам начело штедње, хоћу да се уштеди где се може, али заступам у исто време и то начело: кад хоћеш да ти чиновник ради нако треба да ради, плати га добро. И пословица наша каже јевтино месо чорба за пас! па и јевтин рад не вреди много него је често пута још и штетан. На укидању неких звања можда се може нешто уштедити, и ту треба да се уштеди, али само немојте онима који се задржавају да раде и од којих тражимо да нам добро, савесно и поштено служе, немојте њима да сад заиздајмо плате. Кажете: кмет, то је звање почасно! Јесте, кад би он седео овде два сата дневно, али он мора да седи овде од јутра до мрака. Морају људи који се кметства приме, да напусте своје послове, и кад је тако, онда мора им се дати напивада. Немојмо дакле да се рђаво разумемо. И ја сам за то да се штеди, али да се штеди умесно. Не можемо казати да је излишно статистичко одељење у општини, не можемо тражити да нас патролије служе за 4 дук. месечно и т. д. Ја дакле држим да је крајње време да приђемо буџет у претрес на основе основу па да приступимо читању и решавању о сваној позицији посебице.

Гргур Миленковић. Говорено је у начелу о буџету и свршене. Општински је суд имао извесан пројект за буџет у коме је казао оно нам треба, без овога не можемо. Комисија пак је разделала тај буџет казала је, да се може бити и са мање расхода но што предлаже суд. Сад остаје у одбору да усвоји, било ово судско било ово комисијско мишљење. Ја сам дакле за то, да се прекине ова дебата која је узалудно и вођена ,на да се чита и претресе позиција по позиција и ово што суд предлаже и ово што одборска комисија предлаже, на где се уштеди. Ми који смо били у комисији донели смо извештај по појединима какве смо нашли, а сад нек се прође на само читање буџета, на ће се видити где смо предложили смањење, где укидање, каквог издатка, нека се покаже зашто смо тако урадили, на онда на одбору је да усвоји једно или друго. (Вичу: тако је, да се реши).

Председник. Ако господа која су се јавила да говоре жеље да решимо ствар. (Вичу: да се реши.) Јесте ли сви тога мишљења да је доста говорено? (Јесмо).

Св. Коришћевић. Само за објашњење да кажем ово. Ја кад сам предложио мало час да се прими у начелу предлог комисијски. изнео сам такав закључак из говора већине предговорника, који су говорили у оном смислу као што је и комисија предложила да се уради. Сад пошто је било говора и за то да ли да се смање плате или не, ја не знам да ли се и то питање може сад решити, но држим да ће бити боље да се о томе реши онда, кад се буде претресала позиција о платама. Што се мене тиче, ја у том погледу жељим да од оних људи који су у општинској служби од сада буде већег рада, и да прибаве општини већег прихода, а плате да им остану као што су, јер онда ће јевтино и они бити задовољнији.

Св. Богојевић. Они ће да раде да користе општини а и ми ћемо их помагати. Пregaонима и Бог помаже. Не треба да се бојимо да неће радити ако им се плате смање. Има их доста који ће да раде.

Жив. Бугарчић. Ја морам да одговорим на то што се каже свакога треба добро наградити па да рада. То је напомењо нарочито г. Главинић. Ако господо нису сви људи једнаки. Има људи лењи, има битанги, који неће да раде на мапар му платно 100 дук. а има добрих радника који ће да раде и за 10 дук. Треба да се има на уму да људи раде а не раде плате.

Председник. Дозволите господо да и ја кажем моје мишљење о решењу овога питања. Овде су изнешене мисли. Чуло се разних мњења, а да би изашли на чисто ми се морамо држати закона. Закон каже суд општински предлаже, а одбор решава буџет. С тога не може се начелно решити у једном да ли се прима предлог комисије или предлог општ. суда, него ћемо имати да претресамо позицију по позицију из оба предлога на шта одбор усвоји оно ће и бити Јер, не мора се примити ни све оно што одборска комисија предлаже ни све оно што суд предлаже, већ може одбор усвојити и нешто треће.

П. Видаковић. Није тако по закону. Ваш судски буџет прошао је. Он је одбачен у пројој седници кад је прочитан и одређена комисија да састави буџет.

Председник. Није тако, судски буџет није онда ни прочитан.

П. Видаковић. Ко каже да није прочитан. Зар ви износите пред одбор па и не прочитате? Изволите казати где стоји у закону да општ. суд прави буџет а не одбор.

Председник. Изволите чути како закон каже.

(*Секретар* чита члан 38 општ. закона).

П. Видаковић. Ви сте предложили, али одбор није усвојио него је одредио комисију да начини буџет.

Председник. Опростите господине. Није тако. Ја сам поднео буџет и казао одбору: обичај је да, кад се поднесе буџет, онда одбор одређује комисију која са једним заступником судским буџет претресе и у колико је могуће израна недостатке на се онда изнеси пред одбор на решење и предлог судски и извештај комисијски, а каже се: ово ово је предлог суда а ово извештај комисије на онда одбор решава о томе предлогу с погледом на извештај. Тако је назад до сад било, а тако је и закон прописао.

Гл. Јосимовић. Сад нека одбор реши начелно да ли усваја предлог буџета општинског суда или предлог буџета комисије одборске?

П. Видаковић. Говорено је о томе два пуна сата да ли да начелно усвоји пројект буџета комисијског или пројект буџета судског, и сад кад се претресе завршено да то остане нерешено, то ја не разумем никако. Господо, ви знате колико је вас и ваших браћа стало труда док сте куртасали старих кметова За ime божије јесте ли сви ви осуђивали њихов рад. И сад хоћете да примимо буџет који су ти кметови написали!?

Милутин Марковић. Истицање питања да ли се у начелу прими овај или онај буџет, то је сасвим неумесно и излишно питање. Да је општ. суд предложио нешто на то што је он предложио да је комисија сасвим изменила, онда би то још могло да буде. Али овде комисија је ⅔ примила[1]

на предлога општинског суда. Дакле не може бити начелно другог питања, већ ако хоћете то: ко је за то да буде буџета, и ко је за то да не буде буџета? А то не може бити. Него има да се чита позиција по позиција па шта се усвоји.

Др. Марко Т. Лека. Ми морамо на сваки начин преласити позицију по позицију; али ако се предходно о главном питању споразумемо то ће нам олакшати цео овај посао. Ми смо овај буџет упоредо с извештаји одборске комисије пред собом неколико дана и могли смо га о празницима свестрано проучити, тако, да нам сада није тешко донети коначну одлуку у опште. Можемо дакле решити, хоћемо ли у опште да смањујемо плате и да укидамо звања или не. Ја сам мишљења односно укидања звања да се то у неколико и сад може извршити, а што се тиче плате ако што сам већ напоменуо писао за то да се смањују, и опет би желио да се то питање пошесе пре свега на решавање.

И. Р. Поповић. Ја сам противан овоме што је г. Лека казао. Овде има да се реши то: пристаје ли одбор да узме за основу претреса пројект судски или комисијски; а за тим кад се то реши, долази питање овамо ли да смањујемо плате, да ли ћемо да укидамо звања итд.

Светозар Богојев. Председништво кад је отворило седницу изнело је два питања на дневни ред а то је општински предлог буџета по пројекту суда, и по пројекту комисије па је позвало одбор да начелно о томе говори и реши који ће се од ова два пројекта узети за основу специјалног претреса о буџету. Ово тога смо говорили читава два сахата и мало пре се дође до решења да се прими комисијски пројект и да по њему одиочемо радити па се сад то извитопери и нађе нешто друго.

Председник. Кад се отпочела дебата ја сам казао да су старе судије казали шта мисле о овом буџету. Сад изволите чути и седање кметове . . .

Дим. Тимотијевић. Шта ће нам то за Бога; ставите на гласање прима ли се комисијски или општински пројект? Не може тако — ми једно хоћемо а ви заводите на другу страну.

И. Х. Поповић. Мој је мни предлог био да се узме за основу претреса буџет општинског суда.

Гл. Јосимовић. Предлог г. Лека и г. Главинића ако се стане на гласање само ће се тако ова питања решити. Јер ко усвоји општински буџет он је усвојио да се не смањују плате, а ко је усвојио овај комисијски предлог, он у начелу усваја да се смањују.

Мил. Јосимовић. Комисија није ни састављена за то да начини нов буџет но да учини примедбе на овај буџет који је суд на основу закона пред одбор изнео. Овде дакле нема два буџета, него има предлог буџета општ. суда и имају примедбе комисијске на тај предлог. Сад нема ништа друго да се ради него да се пређе на поједине тачке и онда да се чита и оно што је предложио суд и оно што је комисија на тај предлог приметила. То је све што има да се сад уради. (одобравање)

Мил. Марковић. Ја сам већ казао и сада опет напоменем да је најпшно ово питање решавати у начелу. У овом буџету има позиција у којима се не слажем са општ. судом, а има позиција у којима се не слажем са комисијом, и сад се тешко да ћу гласам за један или други пројект. То не може бити и ја не могу да дам глас ни за један, него да пређемо на поједине позиције па где ћемо примити мњење суда где мњење комисије. (Чује се: ти се уздржи од гласања). Није то тако, ни по закону не може се то допустити. Вас 4—5 хоћете нешто што не може бити! (Вичу: нека се гласа).

П. Видаковић. Ако вас је 4—5 који то хоћемо, ми ћемо остати у мањини при гласању, па свршена стварь.

Председник. Знам господо, али не можемо ми радити ништа противно закону. (Чује се: па како је по закону)!

Коста Томић. По закону је овако као што је г. пред. седник напоменуо и као што сте чули од предговорника, правника, Ја знам да нема овде ни једнога који ће да ради противно закону. По закону општински суд пројектира буџет и предлаже га општинском одбору на решење. Одбор има права да тај пројект суда сасвим измени, да га допуњава, да брише што нађе за нужно. Изван тога свака друкчија практика била би незакона практика. Дакле, у име председништва, као члан суда општинског, и као члан одбора ако хоћете мене као правника да саслушате, онда ја вам кажем да базис нашега претреса и решавања о буџету по закону је може и мора да буде овај пројект буџета које је суд саставио и поднео одбору на решавање; а разуме се да одбор има права да тај пројект мења и допуњује онако како мисли да треба. То је што сам имао да кажем као правник.

П. Видаковић. Има овде и већи правници, који не мисле тако.

Ђ. Новаковић. Ја не мислим да суд општински по закону има права, већ дужност, да гради нацрт буџета, него то право по закону има само одбор општински. Суд прави тај нацрт буџета, али одбор га по праву одобравања у ствари гради и решава.

Коста Томић. Молим вас да чујете како закон гласи.

Бор. Новаковић. Суд има дужност као што сам мало час казао само да напише нацрт буџета јер су код њега јачући расходи и приходи, и што је он сваіда на окуну, а одбор који је на окуну над се њима, тај је, који одређује да се овај или онај приход троши на ово или оно, дакле према овоме она чињеница, која може не само одобравати буџет, него и сасвим њом направити.

Председник. На и ја на то пристајем, и ја кажем то исто, да суд саставља буџет и подноси га одбору, а одбор може тај буџет суда одобрити или примити. Ја не разумем за што да се напрасирате да радите нешто што би било против закона. За што да се не чита буџет који сам је суд поднео по закону и дужности своју?

И. Х. Поповић. Читали буџет судски и комисијски све ће опет изаћи на једно, јер ми можемо и комисијски буџет неприкнути у целости, него узети нешто на судског пројекта.

Ж. Бугарчић. Али што одбор да не може радити како хоће, кад је он газда и он по закону има да реши шта ће бити буџет.

Председник. Општински закон постоји и до год онако гласи ми тако морамо радити, иначе, ако не радимо тако сва радња наша не вреди и нада. За што би дакле само одуговлачили решење ове ствари, која је одавно требала већ да буде свршена?

Ја ћу дакле ставити питање: но је за то да се ради онако како закон каже, т. ј. да се прочита пројект суда и узме у претрес упоредо са извештајем комисије тај ће казати за: а ко је такође радьи противан, нека каже против.

Св. Кораћевић. И ја кад сам мало час учинио сплаза предлог, нисам имао у виду овај пропис закона, који смо сад чули. За то и ја држим да се другчије не може радити него да се узме у претрес предлог судског буџета заједно са извештајем и предлогом одборске комисије, на где се буде имало што да мења. ми ћемо мењати. То је тако по закону.

П. Видаковић. Нека се реши о томе како је по закону. Овде се мора гласати онако како је дебата вођена. Вођена је пуна два сата о томе који ће се предлог буџета узети за основу специјалног претреса и решавања, да ли онај који је суд саставио или онај који је комисија састави-

ла. Тако је вођена дебата. Сам г. Карапешић је предложио да се успоја у начелу буџет комисијски, и сада ми је за чудо како може да противно мисли и да на један пут друго нешто предлаже.

Св. Карапешић. Јесте ја сам ово предложио тако; али над сво чули како законом прописује, мени је жао што се овде обелодањује да ја разумем закон боље него ви, који се нама сваком приликом намећете као правник.

П. Видаковић. Овде је мене господин увредио. Овде има и један правник већи од мене који је члан великог суда, и ја се у овом питању с њиме потпуно слажем. Што се пак наметања тиче ја се до данас нисам ником наметао, а још мање каком Св. Карапешићу који је се наметује радикалима.

Св. Карапешић. Ви господине ако хоћете да се управљате и понашате онако како достоји једном одборнику, дужни сте да поштујете овде свачије мишљење. Ви кажете да сам предложио једно а сад кажем друго. Јест, ја сам казао и мало час да сам предложио онако, али над закон каже да суд саставља и износи пред одбор свој предлог буџета, онда се тако мора и урадити а не као што ви силом хоћете да наведете одбор на противзаконит рад. (Жагор)

Председник. Молим вас господо, оно што сам нашао није одиста никаква подвала и ја се чудим што се томе спомира толико. Ја сам дужан да радим по закону, а ви можете решити како хоћете. Ако ваше решење буде тачно да се слаже са законом, ја га морам извршити, а ако не буде, онда ћу се морати да обратим надзорној власти. — Сад изволите гласајте: ко је за то да се чита предлог суда и упоредо са извештаем комисијским да се о њему дебатује и решава о сваној позицији буџета, он нека каже — зас а ко је против тога, да се овај судски предлог не чита, но само комисијски, он нека каже *против.* (Настаје гласање. После)

Гласало је 20 одборника *за* а 10 *против.* Дакле свршена је ствар по закону.

Св. Богојев. Но што смо вечерас доста дебатовали, а доцне је да узмемо у претрес поједине позиције буџета сад, ја молим да се одложи седница за сутра

Председник. Добро, господо. Само сутра не може бити седнице, јер сам позвао у одбор за прославу Косовску, с тога ћу звати седницу за преко сутра.

Састанак је завршен у 9 сах. но подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 15. Априла 1889 год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабибероњић, чланови Суда г. г. Милан М. Банковић и Коста Тошић, чланови одбора г. г. Гл. Јосимовић, Милош Обреновић, Свет. Карапешић, Ж. Бугарчић, Ник. Х. Поповић, Димит. Т. Вељковић, Зах. З. Поповић, Ђорђе С. Новаковић, Коста Д. Главинић, Др. Марко Т. Леко, Настас Крстић, Дим. Ђирковић, Јов. Илић, Јов. Ж. Ђурић, Станко Петровић, Раденко Драговић, Илија Цветановић, Видоје Витороњић, Н. Вулковић, Гргур Миленковић, Ђорђе Николић. Дим. М. Ђорђевић, Никола П. Михајловић, Милутин Ј. Марковић, Светозар Зорић.

Садржај одборске седнице:

1. Таксиране хлебе; 2. Ремонте о буџету.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен.

На дневном реду имам један акт Управе вар. Београда о такси на леб. Тај акт је дошао још ононад у вече. Тражи се хитан одговор. С тога сам га морао ставити пред вас на решење. Чујте тај акт. (Секретар чита).

Као што чујете Управа каже „*ако општина не одговори*" и тд. Акт је овај дошао у петак у 5 сах. у вече. Ја, не имајући појма шта ће нам хтео да изнесем пред вас знајући да ће седница бити у суботу. С овим актом ја сам везао и стара акта о томе питању. Чујте шта сам ја Суду одговорио (Секретар чита). Управа је вратила питање на одбор да чује и одборско мишљење.

Ја сам за ово кратко време прибавио цене брашну и сад наводите решите ову ствар.

Димитрије Ђирковић. Ја бих имао да кажем, да цене нису промењене ни више, но сад је још јевтиније нап. Цена житу је била 13 дин. а сад је 11 ¼.

Председник. За то сам ја прибавио ценовник па ћете видити да нема разлике никакве. (Врло добро).

Никола Х. Поповић. Да чујемо те цене. (Секретар чита известај да је просечна цена брашну 16. а житу 12 дин. 100 кила.)

Председник. Дакле, јесте ли мишљења да остане као што је било?

Бока Новаковић. Ја не знам да ли је комисија дала о томе своје мишљење.

Председник. Комисија је дала мишљење, и они преко свега тога опет траже да се цена хлебу повиси.

"Јесте ли за то да се цена хлебу повиси? (Нисмо)

Дакле с тим је свршено.

Чујте уверења што Управа вар. Београда тражи. (Секретар чита).

За Саву Петровића Ковачевића тражи се, какног је владања и стања — Најављено: Владања доброг а стања средњег.

Сад молим вас да пређемо на буџетску ствар.

Прво је на реду приход буџетски. Хоћемо ли да читамо. Ту комисија није чинила никакве примедбе. Она је усвојила све оно што је предложено. Хоћете ли и ви то усвојити? (Усвајамо).

Никола Х. Поповић. Моја је примедба да дође у буџет и приход од песка и гробља, а гробљански рачун да се поднесе те да видимо како постоји, јер и то има везе са буџетом.

Председник. Ви можете да тражите то, и ја ћу наредити благајнику да се тај рачун потражи. Но то се засебно води, јер је гробље одвојено.

Ви желите у будуће да се у буџету стави и партија за песак. То ће се учинити, а за ову годину то иде у непредвиђене приходе.

Димитрије Ђирковић. Ја не видим и партију од добошарије.

Председник. То све иде у непредвиђене приходе, јер кад би се све могло предвидети, онда не би ни било те непредвиђене партије. Но ако баш желите онда идуће године може и то ући у засебну партију.

Дим. Ђирковић. Како то, кад се од добошарије може знати колико прихода долази.

Глигорије Јосимовић. Добошарија каже се износи 2000 динара. Како то може да иде у непредвиђене приходе?

Председник. Па добро, кад хоћете онда ћу ја идуће године ставити у буџет и ту партију за себе

Раденко Драговић. Ја не видим да је овде стављен приход од кладрме, а зна се да становници појединих улица плаћају по 3, хи. сами, и тако им и општина у рачун спада.

Председник. Код нас се од најкада практикује, да општина, чим се нова калдрма у којој улици направи, исплати све, на онда она у одлакшицу својих грађана наплаћује ту на њих припадајућу кадрму у року од 3 године. Дакле и ту има вересије, а данас и све се о томе води рачун у рачуподству.

Коста Главешак. Да није случајно Раденко Драговић покренуо то питање, ја би га покренуо. Ово је сигуран приход општински. Општина треба да зна, колико има свега тога прихода и то треба да дође у буџет. Ја видим у буџету од 82-3 године да је пројектовано толико и толико прихода, и наплаћено толико и толико. Дакле и то треба да се каже овде. Даље, приход од каменог мајдана и то треба овде да дође онде у овом пројекту и приходима видим да је предвиђено од каменог мајдана 4 хиљаде динара. Сад колико је наплаћено прошле године не зна се. У пројекту за 1883 год. стоји да је у 1882-гој год. предвиђено 7200, а наплаћено 4600. У 1887 год. предвиђено 5000, а у спогодишњем буџету предвиђено 4000 динара. Мени ова цифра изгледа врло мала, јер се прошле године у овој варошн видало много.

Што се тиче прихода од кадрмије то је приход сигуран јер општина има права да туже и да се наплати од онога који неплати. С тога и то треба да се заведе у приход и на крају године да се каже наплаћено је толико и толико а остало на вересији толико и толико.

Бока Новаковић. Ја сам сазнао да општина има прихода и од цветног трга, а овде у буџету нема тога прихода.

Председник. Од цветног трга немамо никаквог прихода јер он има права да ужива за извесни број година бадава, на онда по истеку да уступи општини у својину све оне дућане.

Милутин Марковић. Овде треба да уђе и приход од добошарине.

Глиша Јовановић. Овде је предвиђено прихода непредвиђених свега 15 хиљада динара — а ја мислим да има више.

Никола Поповић. То ће све показати ова комисија, која је рачуне прегледала.

Председник. У буџету се не заводи вересија, јер би онда и према њој правили расход, а ми то не чинимо што се дешава да нам се каже према оволиком приходу може се извршити још ово и ово и. пр. дај још оволико и оволико питрошиша више и то нам онда прави расход а међутим то стоји на вересији која се не може пресијом од грађана узети, но што општина мора да води рачуна о својим грађанима да их не би упропастила.

Др. Марко Лека. Ја мислим да се сад не можемо упуштати у специјалну дебату о појединим незнатним позицијама прихода. Напомињу се неке позиције о којима до сад није специјално вођен рачун. Ја мислим треба те све позиције као што и буџетска комисија предлаже у будуће засебно водити и према приходу који буде ове године у тим појединим позицијама постигнут идуће године у буџет приходе увести — (тако је).

Председник. Дакле јесмо ли сад на чисто што је одбор примећо да се води ове године тачан рачун од гробља и сем тога и од песка, добошарије и калдрме, на идуће године да и то уђе у позиције буџета (јесмо).

Илија Цветановић. Ја не видим овде партију од фијакера.

Председник. Дакле, кад смо са приходима готови сад прелазимо на расход. Чујмо даље. (секретар чита).

I *Плата персонала судског.* 1. Председнику општине 12000 дин.

Светозар Богорић. Пошто је председникова плата овде на првом месту, ја предлажем да је то велика плата и да треба да се смањи на 8000 динара.

Председник. Ја господо према томе што се о мојој плати решава не би требао да будем присутан, због тога ћу се удалити, само примећујем то, да одбор не може то сманити.

Светозар Богорић. Ако не можете присуствовати, вас ће заменити најстарији члан суда.

Председник. По споразуму намеђу власте и општинског одбора плата је моја одређена указом краљевим, и. док то стање траје, одбор то не може мењати.

Никола Х. Поповић. Нека се најпре о томе гласа: може ли се узети плата председникова у претрес или не може?

Свет. Богорић. Решено је, господо, да се уме у претрес свака тачка у буџету расхода, па према томе и плата.

Председник. Добро господо, ја немам ништа против тога, и кад тако хоћете, ја ћу оставити седницу за време док то ви решите, а према исходу ја задржавам право одбране код надлежне власти. (излази).

Раденко Драговић. Односно ове плате г. председникове молим правнике да дају своје мишљење.

Члан. суда Б. Томић. Односно те плате прочитаћу вам закон. (чита). То је меродавно за одбор.

Глиша Јовановић. Господине. Ви сте казали да је то по закону и на основу томе говорите. Ја кажем да је устав закон над законом, а у уставу члану 16 стоји овако: (чита) у уставу стоји да је својина општинска неповредима и према томе она може сама својим имањем управљати, и кад то може онда она сама и плату председнику своме може одређивати. То је прво. Друго, општине имају своју самоуправу по члану 162 устава чита). Дакле се не каже да ће министар одређивати плату председнику. На послетку, у члану 204 устава каже се: (чита). Дакле, кад би сад тај закон предно што га чита г. Томић преко овога устава, онда општини београдској не би се признало право на својину и самоуправу (чује се: врло добро). А како је то уставом ујемчено, то онда одбор има право да одређује плату председнику, а нико други.

Светозар Карапешић. Ја би молио г. председника комисије да нам објасни за што није и председнику смањио плату, кад је и другима смањио, и да ли и он држи да се по закону то не може учинити сада.

Бока Новаковић. Заиста, ми смо у нашој комисијској седници доста дебатовали о плати г. председника, на смо нашли, да по закону не можемо за сада у његову плату дирати, јер то мора остати све донде, док се не донесе нов закон о општинама. Сад, ако ко има разлога противног нека говори.

Светозар Карапешић. У колико је мени познато пишки је кмет тако исто постављен указом, на, кад је отишао са тога места у Прокупље за начелника, није се други указом постављао, већ избором, на је том новом кмету остављена иста плата која и указом. Тако би било и са нашим председником кад би он ово место оставио или би са истог уклоњен био, а док то не буде држи да ми до новога закона не можемо у ово улазити.

Никола Вулковић. Молим вас господо. Кад је већина комисије а и сав одбор одлучио, да се штеди, онда прво мора пасти на плату председникову, која је и сувише велика. Он и ако има право на исту треба да и сам пристане на штедњу и да одобри да му се смањи.

Милан Ж. Марковић. Нека прво правници објасне, да ли је јаче ово по уставу или ово по закону?

Глиша Јосимовић. Ја би то исто учинио, да замолимо господу правнике да објасне. Али по што г. председник комисије г. Вока Новаковић, који је по свом положају најјачи правник, вели, да општина нема тога права, на шта ће се сигурно сагласити и остали правници који су овде — ја би само ово хтео да нам правници кажу: прво, вреди ли за општину члан 16-ти устава? Друго, има ли општина београдска своју самоуправу, и треће, вреди ли чл. 204 устава где се каже: да сви садањи закони који се косе са уставом губе силу закона?

Коста Главинић. Ја би тако исто молио г.г. правнике да објасне ово питање. Но кад је г. Новаковић као правник по своме положају нарекао, да немамо права, онда на што да се ми око овога свађамо и то само за плату од неколико месеци? Док се закон не промени важи стари закон. Ја тако разумем, а за мене је мероданно мишљење стручњака, који тако исто говоре. Друго је то што се вели, да нађа да штедимо; и ја сам за то, али кад не можемо по закону овде ништа уштедити, онда пристајем и ја да упитамо г. председника пристаје ли на мању плату, па ако пристане добро — а иначе није нам вајде губити време око посла који по закону не можемо прекинути. (Тако је).

(Свршиће се).

ОБЈАВА

Господин Министар унутрашњих дела прописом својим од 20 Априла ове године № 5127 издао је следећи распис:

„Међу узроцима, са којих се од прилике у време јавља незадовољство у народу на општинске управе, без сумње је један и тај што кметови, како сам и сам дознао а како се тврди и у многим органима јавног мишљења, наплаћују незакону дијурну за послове, које, они имају по дужности својој да изврше ван општинске суднице, а у кругу ове општине којом управљају. И по мом дознању и по тврђењу јавног мнења, ове кметовске дијурне често износе знатне суме новаца, те јако отежавају грађанима да до својих права дођу. Колика је отуда незгода јасно је, без сумње и за Управу, те се отуда сама собом истиче потреба да се тој незгоди доскочи и узрок сукобима и незадовољству који отуда потичу отклони.

С тога сам се нашао побуђен препоручити Управи на да се најбрзим начином и најозбиљније постара о овоме што следује.

1; Да се објави у свима општинама обичајеним начином свима грађанима — сеоскима, *да кметови* по закону немају права ни да какву дијурну ни за какав посао, који раде по службеној дужности својој, као кметови, у кругу своје Општине; а исто тако да права на то немају, у горњим границама, ни остали чланови, званичници или службеници општински.

2; Да се ова наредба моја саопшти свима председницима општинским на потпис

3; Да у свакој општинској Судници стоји објављена, на видику свима, који у Општинску Судницу долазе.

4; Да окружне и среске власти као и Управе строго пазе на тачно вршење ове наредбе, и да одмах, свака у границама својих законских права, свакога на одговор узму и казне, који би се о њу огрешио".

Ово се грађанству јавља ради знања.

Из седнице Суда општине вар. Београда. 28 Априла 1889 А.Бр. 227.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Одборска седница

У понедељак 1 Маја т. г. у 5½ часова, по подне држаће одбор општински редовни састанак.

На дневноме је реду:

1). Лицитација за грађење калдрме у Сарајевској, Сјеничкој и Фрушкогорској улици;

2). Лицитација за откопавање, планирање и калдрмисање Принцеске улице;

3). Предлог за даље откопавање улица: Доње гралско поље, Јевремове и др.

4.) Извештај комисије о улицама које се првенствено имају калдрмисати;

5.) Молба калдрмијских радника;

6.) Извештај о исплати капија новога гробља;

7.) Молбе за калдрмисање „Београдске" и „Изворне" улице;

8. Избор чланова школскога одбора;

9.) Избор лекара;

10.) Молба „друштва за уређење и унапређење дунавског краја", да општина набави намештај за дечије забавиште;

11.) Молба Марка О. Марковића и комп. за за дозволу спајања парног млина железничким путем, са железничком станицом;

12.) Молба врачараца да откопавање улица врачарских падне на терет општине;

13.) Молба неколицине механција да одсеком плаћају касапску аренду;

14.) Избор једног црквеног тутора;

15). Молбе за новчане помоћи ради лечења у бањама;

16). Извештај комисије о јеврејском гробљу; и

17. Молба пијара са вел. пијаце.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У интересу је и грађанства, да се приходи општине не крше ничијим злоупотребама, и по томе моралне је дужност сваког грађанина да по могућству и драговољно потпомогне органе општинске

службе, кад им је у спречавању злоупотреба помоћ појединих грађана потребна.

Општина београдска штети се знатно, што по једини клачи меса избегавају клање на општинској кланици, да тиме не плате таксу, која општини по закону од сваког гра заклате стоке припада.

Због тога као што је опште познато, општина и држи неколико нарочитих контролора да хватају криумчаре, те да се никоме не допусти клање ван кланице, које не штети само општинску касу но наноси незгоде и по јавно здравље, због чега је кланица и установљена.

Да би контролори могли с успехом вршити своју службу, често им је потребно имати сведоке за ухваћене криумчаре на делу.

Услед тога, општински се Суд обраћа са молбом на грађанство вароши Београда, да појединци не одреку помоћ контролорима на случај потребе и њиховог позива. Само тако моћиће се знатно стајати на пут злоупотребама оних, који на општу штету криумчарски хоће да кују.

Од стране суда општине вароши Београда 12 априла 1889.

ПОЛИЦИЈСКА НАРЕДБА

Управа вар. Београда, у интересу јавнога реда и морала, а у вези њене наредбе од 26 фебруара 1881 год. Бр. 3345, издате по договору са одбором београдске општине, издаје сада ову наредбу:

1. Управа вар. Београда једина је и надлежна да за варош Београд даје дозволу: на давање балова и концерата, на свирање и певање по гостионицама, гостионичким баштама и јавним локалима, на изигравање циркуса, на излагање панорами, менажерија, на окретања ринглишпилова и т. д.

2. Ко хоће да даје бал, мора се на један дан раније јавити управи; а ко хоће да добије дозволу на давање вештачких представа, изложених у претходећој тачки, треба да се обрати с молбом управи вароши Београда и да покаже доказе:

а, да је вешт томе послу;

б, да је доброг владања, а за тим

в, да изложи тачно програм представа, које мисли давати; и

г, ако има више чланова, онда да се именује, који је старешина и који су поимење чланови.

3. Дозвола на давање оваквих представа вреди само за онога, на кога гласи, и тако исто представа може се давати само на месту, које је у дозволи одређено.

4. Само се могу представљати публици они комади, који су у програму управи предатом означени.

5. Одступање од ових правила и означеног програма забрањено је, а поред казне, дата дозвола одузеће се.

6. Забрањено је:

а, излажење певача и певачица у непотпуном оделу;

б, певање безобразних песама, којима се вређа вера, морал, народност или постојећи ред и закон; и

в, намигивање на публику, изазивање, зачикивање и немарално показивање појединих сцена.

7. Давање оваквих представа може бити само у дане када нема представа у народном позоришту.

8. Представе не могу трајати дуже од 12 сати ноћу.

9. Добијену дозволу полицијске власти старешина представљачког друштва мора уза се носити, и на захтевање власти или њених органа увек ради увиђаја показивати.

10. Онај, који тражи дозволу по тачци 1., има претходно да положи за сиротињу београдску:

а, за свако давање балова и забава у кавани и другим јавним местима 10 динара.

б, за давање концерата (у певању и свирању) по гостионицама, баштама и јавним локалима за свако вече 5 динара.

в, за обично свирање по кавanама и за певаче српске поданике за месец дана 60 дин.

г, за излагање панорама, менажерија и ринглишпилова дневно 20 дин.

д, за изигравање циркуса и гимнастичких представа, као и за женске оркестре за свако вече 30 дин.

е, за кафе-шантан и фолксенгераје за свако вече 50 дин.

11. Дозвола за представу вреди само за онолико време, на колико гласи.

12. Гостионичари, који у својим локалима дозвољавају давање представа без претходног одобрења власти, казниће се као онај, који буде те представе давао, само што ће гостионичар још бити дужан да плати и таксу по тачци 10., и

13. Поднете молбе за дозволе решаваће потписани управитељ, а таксу ће наплаћивати и писмене дозволе, у којима ће бити и примљена сума означена, издавати благајник управни, као и до сада што је рађено. Свака примљена сума новаца уводиће се у благајничке књиге, на концем сваког месеца, што се буде прикупило, предаваће се редом: заводу за напуштену децу, београдској општини и народном позоришту.

Управа вароши Београда издавајући на основу §-а 326-ог крив. зак. ову наредбу, позива оне, којих се тиче, да се по истој управљају од 1 маја тек. год.

Бр. 4826.
25 априла 1889 год.,
у Београду.

Управитељ
вароши Београда,
Г. Ђорђевић

Писар.
Мирослав Љ. Узун-Мирковић

ЗАДУЖБИНА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 17 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 7. МАЈА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОДНЕВНУТ ИЛИ ТАКАВУ

Цена за Србију:
На годину . . . . . 6 дин.
За пола године . . . . . 3 дин.
За стране земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слати уплатницом на општинском суду и сва кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

КОСОВСКА ПЕТСТОГОДИШЊИЦА

Краљевска Влада одлучила је, да се месеца Јуна ове године државном светковином изрази дубоко и живо народно сећање Косовске Битке, и да се, с овим споменом народне туге, удружи и радосна светковина Миропомазања Његовог Величанства Краља Александра I.

Одбор, којему је поверено старање о прирећењу ове светковине, има част објавити, да је, по одобрењу Краљевске Владе, утврђен овај:

Р Е Д

СВЕТКОВИНЕ КОСОВСКЕ ПЕТСТОГОДИШЊИЦЕ

I.

КОСОВСКИ СПОМЕН

14. Јуна.

1. Светковини у Крушевцу присуствују Краљ, Краљевски Намесници, чланови Владе, Архијереј, председник Државнога Савета, председник или потпредседник последње Велике Народне Скупштине, председник Касационога Суда, настојатељи свих задужбина Кнеза Лазара, Царице Милице и Деспота Стевана, депутације свију пукова свих родова војске, окружна изасланства, у која долазе председници општина окружних вароши и по један председник општине из сваког среза, изасланства певачких дружина које ће се позвати да потребним бројем својих чланова суделују у овој светковини, и главни приређивачки одбор.

2. 14. Јуна до подне треба да су у Крушевцу сви који имају суделовати у светковини.

3. 14. Јуна у седам и по часова у вече почеће у Лазаревој цркви у Крушевцу, и по свима црквама и манастирима, у земљи, свечана вечерња с бденијем по српском. Ово бденије оглашће звона по целој земљи.

4. Бденију у Лазаревој цркви присуствоваће Краљ, Краљевски Намесници, чланови Владе и сва лица споменута у тачци I.

5. На бденије, као и сутра дан на литургију, долази се у црнини или са знацима жалости.

6. Од шест часова у вече 14. Јуна па до поноћи 15. Јуна неће бити у целој земљи свирке ни весеља.

15. Јуна.

7. 15. Јуна, у зору, свугда где има топова, по 21 пуцањ оглашује светковину.

8. У 9 часова пре подне почиње по свима црквама и манастирима свечана литургија (по српском). Литургији у Крушевцу присуствују Краљ, Краљевски Намесници, чланови Владе и сва лица споменута у тачци I. За време литургије биће упарађена војска. На овој литургији, на овом месту, учиниће се помен погинулима на Косову.

9. По свима црквама и манастирима говориће се на литургији сходна беседа.

10. После литургије и беседе држаће се свуда парастос погинулима на Косову. У Крушевцу, а тако исто и свуда где је могућно, „Вечнаја памјат" пропратиће се плотуном из топова и пушака.

11. Колико и друго што по обичају треба при парастосу припремиће у Крушевцу општина, а по осталим местима црквене и манастирске.

12. У пет часова по подне полаже се темељ споменику Косовским јунацима.

13. Полагање темеља извршиће Краљ у присуству Краљевских Намесника, чланова Владе, лица споменутих у тачци I., упарађене војске и т. д.

14. Председник Министарскога Савета отвара ову свечаност кратким говором и читањем записа на пергаменту. Запис овај, по што га потпишу Краљ, Краљевски Намесници, чланови Владе, Архијереј и председник крушевачке општине, уздаће се у камен темељац. С овим записом уздаће се Косовска Споменица и по један новац од садашњих српских металних новаца.

15. Полагање темеља пропратиће се 21-им пуцњем из топова, кад Краљ удари чекићем у темељац.

16. Говори беседу један члан главног приређивачког одбора.

Напомена: На путу из Крушевца у Жичу Краљ ће свратити у Љубостињу, где ће се учинити парастос и положити помен на гробу Царице-Милице.

II.

МИРОПОМАЗАЊЕ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА

АЛЕКСАНДРА I.

19. Јуна.

17. Светковини Краљевог миропомазања присуствују Краљевски Намесници, чланови Владе, Архијерej, председник Државнога Савета, председник или потпредседник последње Велике Народне Скупштине, председник Касационога Суда, депутације свију пукова, свих родова војске, округа изасланства која састављају председници (или њихови заменици) свих општина у округу, изасланства певачких дружина, и главни приређивачки одбор.

18. У Краљеву, 19. јуна пре подне, Краљ прима депутације.

19. У вече, бденије у манастиру Жичи.

20. Осветљење варошии и околних висова.

20. Јуна.

21. У манастиру Жичи архијерејска служба и Миропомазање Његовог Величанства Краља Александра I. Долази се у свечаном оделу. Војска стоји упарађена пред Жичом.

22. Свечани чин Краљевог миропомазања извршује се у подне и поздравља се 101-им пуцњем из топова пред Жичом. Истога часа по целој Србији звоне звона, а топови, где их има, избацују по 21 метак.

23. После миропомазања Краљ, на удесном месту пред Жичом, прима честитања. Ова се свечаност свршује дефиловањем војске.

24. После подне, народно веселье у Краљеву.

25. У вече, бакљада Његовом Величанству Краљу. Певачке дружине певају патриотске песме. Осветљење варошии и околних висова. Ватромет. Осветљење по свима варошима Краљевине Србије.

Напомена: За спомен светковине сковаће се Косовска Споменица.

У Београду, 1 Маја 1889.

Главни приређивачки одбор.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 15. Априла 1889 год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови Суда г. г. Милан М. Банковић и Коста Томић, чланови одбора г. г. Гл. Јосиповић, Милош Обрекнежевић, Свет. Карапешић, Ж. Бугарчић, Ник. Х. Поповић, Димит. Т. Вељковић, Зах. З. Поповић, Ђорђе С. Новаковић, Коста Д. Главашић, Др. Марко Т. Леко, Настас Крстић, Дим. Ћирковић, Јов. Илић, Јов. Ж. Бурић, Станко Петровић, Раденко Драговић, Илија Цветановић, Видоје Виторовић, Н. Вулковић, Гргур Миленковић, Ђорђе Николић, Дим. М. Ђорђевић, Никола П. Михајловић, Милутин Ј. Марковић, Светозар Зорић.

Садржај одборске радње:

1. Таксирање хлеба; 2. Решење о буџету.

(Скраћено)

Милутин Марковић. Ја бих имао само да кажем то, да доста постоји оно што члан одбора г. Јосиповић вели: да је по уставу општини признато право самоуправе, као што је њене огарантовано и правно уређење о својини. Али тако исто морам рећи одмах и то, да се питање о својини не може да примени у овоме случају.

У уставу су у опште изречена сва начела, само у главним потезима, јер је ствар специјалних закона да у њима буде свих потребних одредаба до границе могуће детаљности. Докле год се, на темељу данашњега устава, не донесе нов закон општински, дотле данашњи остаје у важности, са свима одредбама својим које се не косе са данашњим уставом. Међу тим, и то ваља имати на уму, да је од стране надлежне власти протумачено у колико се данас већ, пре новог општинског закона, могу применьивати самоуправна начела која су у уставу изречена, за све остало, важе одредбе општинскога закона. Према томе, питање о плати председниковој, не може се ни узимати у претрес, с тога, што је јасно казано у општинском закону, да се плата председникова одређује или одлуком од стране општине или указом. По што сада нема закона по коме општина може сама да бира себи председника, то се разуме, да садашњи закон и за овај случај вреди. Не може дакле бити питање о смањењу плате председникове; јер само у томе случају, кад би место председника било упражњено, могло би се прећи примени устава, по коме се нови председник не би могао постављати, већ би се имао бирати, а изабраноме општина сама одређује плату. Дакле, да се не може ни узимати у претрес ова позиција будета. (Тако је).

Живан Бугарчић. Ја сам хтео господо да напоменем само то, да ја и нећу говорити о председниковој плати. Како хоће нећина она нека рећи. Него само хоћу да напоменем, да је ова варош претоварена плаћањем прореза. Ми видимо да је општина скоро продала своје грађане. Продала је њиве, дуборе, паплаћује на стоку, и то од једног вола 26 дин. и одузима касапину од вола ноге, главу шпегерцу и шта ти ја знам. На једно јагње паплаћује динар и шесет пара динарских а цело јагње 4 динара — дакле скоро половину мора да плати општини таксе. Шта више, нема изгледа да нас наша општина сматра као оне азијатске робове. Видимо даље, да је ударен намет и на сакаџије, тапшиџије и т. д. Знам ја да ће неко рећи: на они су из Турске и носе одавде паре тамо, али у томе неће имати право јер треба знати, да су тамо њихове фамилије коју они хране и коју морају видити и посетити. Поред овога ударен је намет и на пијаце итд. итд. и над се толики приход прибавља, а од нас се тражи да водимо рачуна о интереса општинских, онда настаје питање, куда тај приход иде? Ми морамо то знати. Нама је нужно да обратимо сву пажњу на унапређење наше вароши, а не на плате чиновника општинских. Добро је познато свима, да смо незрелано слушали како су у Аустро-Угарској велики намети и скоро до пре две три године ми смо се сви на то грозили, а сад ево чуда и несреће где то и код нас дође, и сад ми у место да се тога отресемо, а ми

му све даље на сусрет идемо. (Председавајући пред кмет: молим вас пређите на ствар). Ја о ствари и говорим. Наши несретни напредњаци донели су земљу до пропасти трпајући дугове и намете на народ, на вар ми, који смо све то на сва уста и на сваком кораку осуђивали, сад да идемо њиховим трагом? Ја од моје стране нећу, а ви радите како хоћете. (Чује се: Нећемо ни ми). По моме мишљењу треба да се ревидира цео буџет и да се смање плате. Садање су плате и сувише велике да се већ издржати не могу. (Тако је).

Глиша Јосимовић. Г. Милутин Марковић као правник не одговори на оно питање: да ли пред чл. 16 устава, где је гарантована лична својина, па и општинска, и да ли те гаранције могу овако уставом да се од општине одузму? Коси ли се овај чл. 16 са чл. 204. Устава?

Члан К. Томић. Кад г. Јосимовић тражи да му се одговори да ли се чл. 16 устава коси са данашњим законом, онда ћу му ја као правник одговорити. Општинама је новим уставом гарантована самоуправа, и то у својим унутарњим пословима, а пошто има других послова где се Држава меша. Тако је раније донето законско наређење, и сад, кад се донесе нов закон према уставу о самоуправи, онда ће се по томе закону вршити нов избор и моћи ће се тада и плата председнику мењати. Док тај закон не дође, ми у ово не можемо задирати него мора овако остати. Дакле, г. Глишо, према томе што по новом уставу није допшо још нов закон о општинској самоуправи, не може се казати да се закон коси са уставом, јер је Устав казао, да сви закони вреде док се нови не изведу. (Тако је).

Јока Илић. Ја се слажем са мишљењем г. Глише, да ми немамо права да одређујемо плату.

Нама је познато као је за време председништва г. Владана Ђорђевића било питање од власти, колико највише може да му се одреди плата? Наши предходници били су законодавци па му одредили хиљаду дуката и овај је после правио себи и шетње по Лондону о трошку општинском. Ја сам за то да ми немамо право одређивати плату председнику.

Свет. Богојев. Овде је господо пред нама питање о смањивању плате г. председнике. Ја мислим по здравом разуму, но год има право да му повећује плату тај има право и да му смањује. Због тога сам ја потпуно за то, да ми и према новом уставу и према закону немамо права да смањујемо плате, а сад и према овим околностима још пре, јер сво сиромашни, а да смо богатији и да нисмо оптерећени дугом ми би му могли подизати плату и на 20 хиљада динара.

Глиша Јосимовић. Г. Томић каже, да општина има право само са унутарњим својим пословима да управља. Ја молим да ми се каже: зар наша општинска није њена унутарња ствар? Влада неће рећи да је она спољашња ствар не општину.

Димитрије Марковић. Ја само имам толико да кажем, да ми немамо право да располажемо у овој ствари, и молим да се више не говори, већ да се стави то питање на гласање.

Никола Х. Поповић. Овде је прво питање које се има предходно да расправи, да ли можемо о председниковој плати говорити? (Вичу. Можемо — Не можемо).

Милутин Марковић. Као што видите у питању је можемо ли удаљити у претрес о плати председниковој или не можемо? Ја сам моје мишљење казао, и сад може овако питање да се постави: Ко је за то: да се не улази у претрес тај ће казати „за", а ко је да се улази тај ће казати „против", и над се гласање сврши ако буде већина да се не улази, онда ћемо прећи даље, а ако буде већина да се улази, онда ћемо прећи на предлог г. Глише Јосимовића.

Свет. Богојев. Овде, г. Х. Поповић каже, да је ово нов предлог о смањењу плате. Ја се позивам на стенографске белешке, да сам ја први казао, да се председнику плата смањи. То је председништво усвојило и сад је дошло до решења и дошло је до тога да је питање на колико да се плата смањи? С тога треба овако питање положити. Ко је за смањење плате на 8000 дин. тај нека каже „за" — а ко је за то да му остане плата по старом, тај ће казати „против".

Коста Главашић. Ја господо никако не волим над чујем, хоћемо да се служимо законом, а овамо нећете на чисто да кажете. Ја сам увек за отворено мишљење. Ја видим да сам већ нешто такав да заступам оно што је по старом било, али шта ћу кад се сад другче не може. По уставу, а у члану 203 одељку четвртом, стоји: (чита) Дакле нова општина нове установе. Док стоји стара морамо се управљати по законима, који постоје док не дођу нови. У истом члану тек 7. стоји „Законом биће довољни и т. д. Дакле, над то наступи онда ћемо моћи решавати и о смањењу плате.

Гл. Јосимовић. — Господин правник Томић, нама неправницима каже, да општина има права да решава само о својим унутрашњим стварима а не и о спољним. Молим вас, зар је општинска каса спољна ствар или она баш стоји унутра? Како може нама наметати ко, колико ћемо ми коме да платимо на наше кесе?

Д. Кирковић. Ја немам шта друго да кажем до то, да ми немамо право да располажемо нашим новцем. За то вас молим, станите ствар на гласање на ће мо видити имамо ли то право или немамо.

Н. Х. Поповић. У опште стоји мишљење да је председнику велика плата, али је питање да ли можемо ми према указу краљевом и према уставу да мењамо ту плату сада? Ја држим да не можемо, и мој је предлог први био за то да се у то сада не улази.

Св. Богојев. Овде г. Х. Поповић каже да његов предлог био први у овој ствари. То не стоји. Ја се позивам на стенографски записник да то оснедочи. Чим смо отпочели да говоримо о расходима ја сам прва узео реч. Чим је ова прва тачка ред се говори о плати председника дошла на решење, ја сам предложио да се та плата смањи на 8000 динара. О тој је ствари дебатовано доста, и сад треба да се гласа на како испадне већина.

Милутин Марковић. Овде је главно питање то: да ли ми можемо по закону и уставу узети у претрес питање о председниковој плати или не можемо? Према томе треба поставити такво питање: које за то да се не улази у претрес ове ствари, а ко је за то да се уђе? После тога ако већина узме ову ствар у претрес може доћи то питање: колика ће се плата одредити.?

К. Главашић. Ја не волем никако господо кад се човек служи законом а не изнесе и покаже сам закон, па да видимо шта говори за једно мишљење а шта за друго. Ја сам увек за отворен рад. Ако узмемо да цитирамо поједине ставове устава онда можемо га тумачити и онако и онако. Али то тако не иде. Ја вен унапред предвидам да ће ме нека господа рђаво разумети и замарати ме као бранилца става овога које постоји, и као човека који неће да се штеди. Али ја то одбијам од себе унапред. И ја сам за штеђењу, али се бојим да вршећи штеђњу не дођемо у судар са законом који постоји. Господо у чл. 203 под рим. IV стоји у уставу ово: (чита) „Док се не донесу закони о уређењу нових установа које се стварају овим уставом, продужиће своју радњу установе које се затечу кад се овај устав обнародује управљајући се по одредбама овога устава." Нова општина, која ће се према уставу и створити, нова је установа, али док се не донесе нов закон о општинама за општине као старе установе преди закон о општинама онакан

каква је данас и даље, у истом члану 203 под рим. VII стоји (чита): „Сви закони биће прегледани и доведени у сагласност са овим Уставом“ То још није учињено, а кад се учини, онда ћемо ми имати да претресамо сво питање како хоћемо и како нов закон пропише, а сада се морамо држати закона који постоји. То је за мене јасно.

К. Томић. И ја тако сматрам ову ствар, као што сам већ и казао, да о њој сада не може бити речи по закону који постоји. Државна власт и даље има да се меша у општ. послове што се тиче њеног надзора над општинама. О овоме питању часта је ствар. Власт државна по постојећем закону регулисала је у своје време плату председника ове општине онако како закон прописује, и сад не може о томе бити више разговора. Ево како гласи та тачка закона на основу које је плата председнику одређена: (чита) „Кмету, који се у вароши Београду постави одређује плату одбор *при наименовању*. Ко ако буде плата мала, или не одговара положају, одређује се указом при наименовању, и то је за општину обвезно“ то каже чл. 23-а — закона о општинама, — и по овом закону, баш и онда када овај одбор при наименовању председника, одредио да му буде плата 8000 а не 12.000 динара, опет је државна власт указом могла да одреди 12.000 и то је обвезно за општину до год је то лице на томе месту. (Вичу да се гласа).

Овде су једни говорили за то, да се узима у претрес плата председникова, а други за то да се не узима јер на то немамо права по закону. Дакле, о томе ћемо сада и гласати.

Св. Боторић. За што о томе да се решава. Она је ствар већ узета у претрес и дебатовало се о њој, и за то сад треба питати ко је за то да буде плата 8000 динара председнику а ко је за 12.000 па да се од једном ствар сврши?

К. Главинић. Ја мислим да је за сваког чисто да је цела дебата опретала се око тога питања, да ли по закону имамо права да сада решавамо о плати председника, или немамо то право? Кад смо о томе дебатовали, то треба сада и да је решено. (Тако је).

К. Томић. Ја стављам на гласање: Ко је за то да се може сада узети у претрес и решавање плата председника општине, он нека каже *за*, а ко је за то да то неможе бити по закону, тај нека каже *против*.?

(Гласају:)

После гласања

К. Томић. Дакле гласало је 18 одборника *за*, а 14 *против*.

Сад г. Боторић је предложио да буде плата председнику 8000 динара.

Н. Х. Поповић. Ја би био мишљења да новом председнику кад га изберемо буде плата 6000 динара а не више, али овоме који је по улазу досао не можемо умалити. (вичу: то је свршено).

Јова Илић. Ја би предложио да буде 9000 динара као што је и пре било. —

К. Томић. Онда да ставимо прво решење предлог г. Воторића на онда друге који се јаве.

Јова Илић. Не, ја одустајем од мог предлога; нека буде 8000 — доста је — па нека се пита, ко је за 8 а ко за 12 хиљада? — (Врло добро).

К. Томић. Дакле, да ставим питање тачно, ко је за 8000 а ко је за данашњу плату? Ко је за 8000 он нек каже *за* а ко је за 12.000 нека каже *против*.

Милутин Марковић. Овде имамо два предлога, и то један предлог изванчан од стране општинског суда за 12.000 динара плате и други предлог одборника за 8000 динара. Ред је да се стави првенствено на решење предлог судски и по томе ко је за тај предлог он треба да гласа *за*, а ко је за 8000 он да гласа *против*. То је по закону (Лепо, нек буде тако).

К. Томић. Ја мислим да се неће нико збунити кад се овако питање стави, и молим вас да гласате тако: онај који је за стару досадању плату нека каже *за*; а ко је за плату од 8000 нека каже против.?

(Гласају:)

После гласања:

Гласало је 18 одборника *против*, 11 *за* а 3 су се уздржали од гласања.

Сад да пређемо на тач. 2 буџета расхода.

Гл. Јовановић. Ја молим да г. члан, кога се тиче ова позиција, уклони. (Председник долази).

М. Бапковић. О не, изволите ви говорити, не мењајте се ништа. (одлази).

Председник. Дакле, господо сад изволите ако имате шта да кажете на ову позицију. Само ради објашњења имам да кажем још то, да оних 1000 динара што при члан као додатак има, то прима из касе гробљанске а не из опште буџета. До сада је то засебно вођено но правилима која за гробље постоје.

Гр. Миленковић. Ја мислим да та правила о гробљу пређе за извесно време и нису непромењљива, па кад сада говорино о општинском чиновништву и плати свију чиновника, онда држим да се може плата овога пред члана суда одредити тако да он има свега 4500 динара па да врши и дужност за гробљанску касу. Тога сам ја мишљења. (Чује се врло добро).

К. Главинић. Ја сам разумео ову примедбу г. председника и држим да је врло умесна. Ако се то не би имало у виду онда би се показало уштеде за 2156 динара. То значи, до сада је имао овај члан суда по буџету 5156 динара осим оних 1000 динара из гробљанске касе; а по примедби комисије сада би имао свега 4000 динара. (Вичу доста је) Добро. Решиће се — само да вам обратим пажњу на једну ствар. 1882 године господо прелазило је кроз руке нашег благајника мало мање новаца на годину — 500 и неколико хиљада, а данас прелази годишње преко руку његових око 800.000 — па, кад је онда за мањи посао имао ову плату, право је да му се она сада толико много не смањује.

Т.л. Јовановић. Моје је мишљење да остане по предлогу буџетске комисије, јер 4500 динара то није мала плата. Узмите судије окружних судова, шта они плате имају. Један судија окр суда има више плате над доће на то звање него сано 2500 динара па онда мора да служи 5 година док добије т. ј. после пет година судијске службе једна доће до плате од 3000 динара: а ово ми одмах дајемо 4500 то је и сувише.

Ж. Бугарчић. Ја мислим да о овоме не треба ни да се упуштамо у дебату, него да једноставно онако како је комисија нашла, — с тим да овај кмет врши и дужност за гробље са истом платом, а да му се недаје додатак за то. Њему је доста 4000 динара, али од оних 1000 да дође 1000 на гробљанске касе а 3000 из главнога буџета.

Председник. Треба да знате господо, да је дужност благајника једна од најтежих, а ко врши дужност гробљанског благајника, тоне се никада не зна ни празник, ни Васкрс ни Божић. Он спакад, над год се зове, мора да дође онде да дâ гроб, да наплати и да заведе и т. д.

Др. Марко Леко. Ја сам у начелу против тога да се смањује плата општинским чиновницима, особито, док још немамо писменог расподеда о дужностима њиховим да знамо шта све има ко од њих да ради. Она плата није тако велика, ако се хоће да општински благајник буде онакав какав

треба, и да се са свим поснети томе послу без обзира на своје послове приватне. За то сам ја мишљења да и она плата остане, и у општине све плате чиновницима да не смањују већ пре расподела њихових послова.

К. Томић. Мени је господо дојста непријатно да говорим о плати чланова судских, али по што сада није у питању лично моја плата, дозволите да о другоме говорим, да говорим о плати мога друга. Ја држим да је врло погрешно правити упоређења између плата општинских часника и плата државних чиновника. Шта општина пружа своме чиновнику за старост и будућност, а шта држава пружа своме чиновнику? То се зна. Према томе треба да се поставите на једно праведно гледиште, на основицу, којом ће те да поћете при одређивању плата, тако, да се не учине неправде оним који су повереном грађанства изабрани и позвани да врше дужности кметова у општини. Кад се уз то зна, да су данас општински послови јако разграната и разносгруки, кад се зна да су они кмопликовани и много већи него послови ма у коме окружном суду или другом државном надлежателству; кад се зна, да је општински чиновник привремено звање; кад се зна, да он сутра кад изађе из ове службе нема од општине никакве више помоћи, или кад умре, његова породица нема никакве — а све то у државној служби стоји друкчије уређено, онда ја могу отворено казати, да ће та уштеда, која се чини на чиновништву општинском и њихови платама бити ужасна. Јест, онда ћете за та места моћи да добијете само напаљене, људе, који нису кадри ни други начин себе хранити ,а од тога што је доста већ патили и старали се да то поправимо. Кад то стоји и кад то имате на уму ја мислим да ни један од вас неће пожелити такво стање какво је већ било у погледу на радењке и послове у овоме суду. Ко жели то стање поново, он може и да га добије! али ако се хоће да се ради као што треба да се ради, онда на платама општ. чиновника не треба штедити него треба штедити на персоналу који је непотребан и кога не треба ни да имамо у општини. То треба заједнички да уредимо да уштедимо сва места која нису потребна, а она, која су потребна треба платити па да раде како ваља.

Св. Богојев. Онде је сада реч о плати пређа члана суда, и он, кад је изабран за то место и примио се избора, није дошао да служи општину за љубављалите. Кметови то су нечасна звања више него што су звања која треба да траже велике плате. Што се тиче породице и породице трговаца веће дођу до бољег а неке до спротивног стања; али мени је то јасно, да је ова плата коју комисија предлаже са свим довољна да се може добро живети. Иначе, ако треба све платити а нашта да се не ради на части и патриотизма онда и ми одборници треба да имамо неку плату, бар за оно време док сло онде на реду. Али то не иде, господо. У осталом, кад дође на ред да се говори о онима који су дошли у општинску службу за леб а не из почасти онда ћемо следати на све што треба да се уради у приређење и ја нас све молим још сад да нам будете руководиоци. На послетку да не требало да се и неговори више о овој позицији кад је и сам тај члан кога се тиче ова плата био у комисији и потписао извештај комисије чиме је и сам пристао на ову плату колико му комисија даје.

К. Главинић. — Господо, и ја сам био у начелу против тога да се штеди смањивањем плата. То сам говорио и онома кад је било речи о томе; па и сад то исто могу да кажем. Ја сам за оно што рече и г. Леко, лепшијо сва ова звања што нам не требају, а што нам требају да платимо добро и тражимо од свих тачан и савесан рад. Моја је дужност да браним оно што мислим да треба бранити, па макар ми се пребацало да мислим на штедњу, јер ја разумем штедњу каква треба да је, а не штедњу бескорисну која често мора да донесе штете. Можемо ми проповедати колико ко хоће да је кметство у општини београдској почасно звање. Није то. Лако је бити кмет у другој варошици где се сврши посао у суду за сат два, па се иде на свој посао у дућан а друго је овде у Београду, где н. пр. благајник општински мора годишње 800.000 динара да протури кроз руке своје, где мора да седи у канцеларији од јутра до мрака, често и на највећи празник — Господин предговорник рече, да се кмет бира из почасти, и треба да покаже пример патриотизма и т. д. Све је то лепо, али не треба тражити од 2-3 човека које узимамо за кметове да ти људи жртвују своје интересе, да напусте своје радње, па да општинске послове врше из почасти. Кмет који је изабран и примио се посла има истина у својој радњи деловоду, има редовно ортака и т. д. али зна се господо „туђа рука свраб не чеше". Мене се господо не тичу људи који су данас кметови па да за њихов хатар ово онако говорим. Седели овде напредњаци, седели либерали, седели радикали, мени је, у овом погледу, са свим све једно. Ја велим, да сваки рад треба платити. Кад се нашло 1882 г. овде људи који су казали, кад благајник општински претури годишње преко 500,000 динара прихода, право је да има ову плату, онда не знам за што сад да му се та плата смањује кад он има, не 500,000 него, преко 800.000 динара годишње да протура кроз руке рађени на општинској каси.

Св. Богојев. — Што г. Главинић тако мисли и говори не може му нарашно нико замерити — кад тако мисли; али мени се чини да он заборавља кад се позива на пример из 1882 г. да је сада отпало прикупљање пореза које је пре давало највише посла благајнику.

Милутин Марковић. Ја ћу да кажем само неколико речи. Вама је свима познато како је у београ. општини од сада било доста неправилности и да смо увек скоро сматрали општинску управу за неуредну, и да највеће зло долази од нетонтролисања радова органа општинских. С тога смо при изборима старали се, да такво стање нежелимо стањем какво треба да буде и да изберемо људе на које знамо да ће пазити радити како треба да се ради. Али нико није замишљао господо, да ће се од тих људи тражити да раде бесплатно, или да, радећи у корист општине, раде на своју штету. То треба нарочито имати у виду кад се говори о кмету благајнику. Сви знамо да благајник општински има данас веома много посла, и да су се ти послови, као што рече и г. Главинић, од 1882 г. на овамо знатно увећали, тако, да благајник, ако хоће да испуњава дужност своју како треба, он мора да дође на дужност сваког дана пре 8 часова па да пође после 12 сат. у подне, па да дође пре 2 сахата по подне, па да пође поподне — Осим тога треба знати, да је то дужност не само терегина него и одговорна Он мора добро да отвори очи ако хоће да не страда. Дакле ја мислим да је чак мала и ова плата садања, али не тражим да се повишава сада него сам мишљења да остане по предлогу општ. суда.

Ред. Дрогловић. — Господа нека кажу да су до сад биле злоупотребе, али и до сада сви кметови имали су ове плате које суд сад предлаже, на онет су чињене злоупотребе. Дакле, плата ту не помаже, него људи треба да буду поштени и савесни па не ће бити злоупотреба. Сада наши грађани захтевају и траже да не буде злоупотреба, да се послови врше брзо, да буде веће контроле, а не тражи се у грађанству да им се смањи плата нити су нам бирачи то казали. За то сам да плата остане која је била, само контроле да буде боља.

Мил. Ж. Марковић. — Ја мислим да ову ствар треба једном већ да решимо. И до сад су кметови добро плаћени

били, али нису нам добро радили него напљазимо на неке злоупотребе као што то знате. Не да се то на драмове измерата, колико баш треба да се плати па да се добро ради, јер то зависи од човека који ради, а не од онога који плаћа. У главноме овде имамо и признаак овога члана на ову плату коју комисија предлаже, јер је и он био у комисији и потписао се, па за то да приступимо решавању да више не дангубимо.

Г.г. Јосиповић. Ја мислим да треба усвојити комисијски предлог, а ако се нами чланови покажу добри раденици као што се надамо, ми ћемо, кад нам буде могуће, повисити плату (Вичу: да се гласи).

Председник. Хоћемо ли да гласамо? (да се гласа).

Сек. Коларешић. Ја би предложио само то да се избрише она сума на набројавање, а остало да остане по предлогу суда.

К. Главинић. Ја сам за то да се остави члану благајнику плата 4000 динара по овом буџету, и 1000 динара да има из касе гробљанске.

Председник. Молим вас да се објаснимо, како ћемо гласати. Ко гласа господо за, то значи да гласа за предлог судски...

Сек. Богоров. Немојте тако господо; овде има више предлога. За то питајте ко је за комисијски предлог, а ко је за друге предлоге што су изишли на дебату, па ако не прође комисијски, онда ћемо узети остале предлоге у решавање.

Св. Коларешић. Можемо свршити уједно ствар. Нека се гласа за предлог комисијски, и за предлог да се из буџета овог одреди благајнику 4000 динара а из касе гробљанске 1000 — свега 5000 динара (врло добро).

Председник. Добро. Ко је за предлог комисије тај нека каже за, а ко је за то да буде благајнику плате 4000 динара из буџета и 1000 динара из гробљанске касе, тај нека каже *против*. А да се боље разумемо, ја повлачим судски предлог о овој плати натраг па остаје предлог комисије и г. Главинића. Комисија даје свега 4000 динара а г. Главинић предлаже да буде свега 5000 динара плате благајнику.

(После гласања).

Председник. Господо, гласало је 16 одборника за предлог а 16 против предлога комисије, но како сам и ја као председник против предлога комисијског, то по закону усвајам предлог, да благајник општински има 5000 динара на плате и то 4000 из општинске а 1000 из гробљанске касе.

Сад изволите да идемо даље на позицију под бројем 3.

Суд предлаже да члану судском буде плата 4000 динара годишње, а комисија предлаже 3000 динара.

Св. Богоров. По што је већином гласова решено да први члан суда као најбогатији међу њима има 1000 динара више плате, но што је комисија предложила била, онда ја предлажем да и судском члану који је правник и остави свој адвокатски посао, буде досађена плата од 4000 динара. (врло добро — усваја се.)

Председник. Прима се то једногласно (прима се) сад долази позиција 4. Четворица кметовских помоћника суд предлаже 3008 а комисија на 2500 динара годишње плате (вичу: по старом) (Чује се: набришите оних 8 динара.)

Председник. Хоћете ли да се набрише оних 8 па да ради лакшег рачуна буде по 3000 —

Св. Богоров. Ја држим да ту није ништа поможено Кад се до сад рачунало и са тих 8 динара нека остане и — нећемо ни општина ни једне паре да одузмемо (вичу: тако је)

Председник. Добро, онда молим вас усваја ли се потпуице по предлогу судском да им буде плата по 3008 динара? (усваја се)

По што се овим закључује данашња седница, имам да вам кажем господо, да сам се ја у овој прилици понашао како сам по закону морао. Кад сам говорили о плати председничкој нисам присуствовао, али, сад ми дозволите да кажем: да ја сматрам да сте погрешили и противно закону урадили кад сте решили да се смањи плата председничка. Ја морам да браним гледиште законско и учинићу по закону што је нужно, по што сматрам да ви по закону док год он постоји нисте били позвани да о томе решавате а после кад се измени опшг. закон колико рекнете да буде нека буде.

То је што сам морао да вам приметим, да би знали како мислим о овој ствари и шта намеравам да чиним.

Састанак је трајао до 8½ час. у вече.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У интересу је и грађанства, да се приходи општине не крше ничијим злоупотребама, и по томе моралне је дужности сваког грађанина, да по могућству и драговољно потпомогне органе општинске службе, кад им је у спречавању злоупотреба помоћ појединих грађана потребна.

Општина београдска штети се знатно, што по једини клачи меса избегавају клање на општинској кланици, да тиме не плате таксу, која општини по закону од сваког грла заклате стоке припада.

Због тога, као што је опште познато, општина и држи неколико нарочитих контролора да хватају крнумчаре, те да се никоме не допусти клање ван кланице, које не штети само општинску касу но навоси незгоде и по јавно здравље, због чега је кланица и установљена.

Да би контролори могли с успехом вршити своју службу, често им је потребно имати сведоке за ухваћене крнумчаре на делу.

Услед тога, општински се Суд обраћа с молбом на грађанство вароши Београда, да појединци не одреку помоћ контролорима на случај потребе и њиховог позива. Само тако моћиће се знатно спречити на пут злоупотребама оних, који на општу штету, крнумчарски хоће да кољу.

Од стране суда општине вароши Београда 12 априла 1889.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ПРОГЛАС

КОЛА ЈАХАЧА „КЊАЗ МИХАИЛО"

Удружење **Коло Јахача „Кнез Михаило"** основано је на Ђурђев дан 1888 год. Правила његова потврђена су код надлежне власти 24 Маја 1888 године Бро 5562. и оно је од тог времена узело на се задатак да приређивањем раз-

повремених јавних наградних утакмица са домаћим коњима и писањем поучних чланака и књижица, а тако и свима другим подеснодним средствима, подстиче: *побољшање домаћег соја коња и уздизање јахачког духа у народу српском.*

У смислу те истакнуте сврхе, друштвени орган „Шабачки Гласник“ већ је доносио и доносиће сходне чланке, а сем тога, удружење је прошлог лета приредило већ и *две групе јавних наградних утакмица* и то, једну групу о Тројицама а другу 4 Септембра (на рођен дан великога Краља Милајла) прошле године, — на које су се стицали такмичари и из Београда, Ниша, Јагодине и Лознице а гледалаца је такође дошло било из многих крајева српских.

Трећу пак групу *разговорних* јавних наградних утакмица већ је објавило *за други и трећи дан* свете Тројице ове године. . . . .

Велике су, скоро невероватне, оне тешкоће с којима је друштво имало да се бори и да их савлађује, те да у таком кратком размаку од свога постанка, спреми три групе утакмица са наградама. Но друштво је се ипак уздржавало да изађе ма с каквом молбом пред васколики народ српски све дотле:

Док се није удостојило *Високог Благоволења* и *високе помоћи* са највишег места;

Док није предходно пожњело похвалне квалификације са највиших стручних места:

Док није обавило напред речене две групе јавних наградних утакмица с којима је *јасно* свој рад обележило и било у стању да оба пута, свима присутним *стручним и занатским* изасланицима и многобројним гледаоцима, *на делу* покаже, да му је *убиласи* стало до успеха у задаћи, којој се сном сматрао посветио.

А сад, по што је се удостојило, *Високог Благоволења* и знатне материјалне потпоре *са највишег места* и признања надлежних стручних лица; сада, по што је већ народ наш са величином и значајем тежње своје упознало и по што је свој рад на видљив и сналатан начин доказало, тек сада се оно ето усуђује да путем овим са молбом својом изађе *пред цео народ српски*, да овим путем пређе свима грађанима и грађанкама Краљевине Србије, као и и свима Србима и Српкињама ван граница Краљевине, који полажу наду на Краљевину Српску и будућност српског народа, да их све скупа научитиције и најсевердније замоли за помоћ, која му је у овом, по средство веледажном и корисном, задатку, врло нужна. —

Сем навесних земаљских закона који би обухватали интересе коњарства; и крок моралне потпоре свију и сваког а нарочито српске патриотске штампе; сем пријатељске помоћи свију српских стручњака по овој спреми, у достављању популарно написаних поучних чланака и књижица за народ; — удружењу је *нужно*, *врло јака сума новаца*, те да би се из њезиних прихода бар колико толико покривати могли они годени издатци, који су неизбежни на овом пољу, на коме послује Коло Јахача, ако се хоће *поредак успех*. На да би друштво свој рад заистожерало и учинило на темељу таквом, који му тај успех што више уједначи, и без кога му је и сам опстанак немогућ, друштво је основало:

Утемељачки фонд.

Од величине тога фонда зависиће величина и брзина успеха.

По величини тога фонда цениће потомство наше, колико смо ми били проникни истинским интересима лепше будућности српске.

Величина тога фонда казиваће назад, кроз сва времена целом свету, колико смо ми, *на делу* умели сами себи да будемо пријатељи; колико је самопрегорења и пожртвовања било у овом поколењу, у питањима, која су се тицала заниминог болитка мање нам отадбине наше и целог Сриства.

Ниje могуће описивати овде посебице све моменте из историје српског народа, као ни све појединe прилике из савремених и будућих природобсних и ратних ставља у којима је *добар* коњ Србину не само од *неизмерне користи* већ апсолутно *нужан*.

Исто тако није могуће у подробности поновити овде: колико пажње поклањају сви остали културни народи на побољшање свог домаћег коњског соја; колико и каквих друштава у тој цељи постоје; колико милиона на то годишње потроше, и колику гадну корист дотични народи од тога имају; но о свему томе писано је на основу аутентичних података, подробно, у друштвеном весинику, те за то немо ми овде само у кратко напомењути:

1 Да су нам свакад и свугда *добри* коњи *у што већем броју* врло нужни, ако хоћемо да се што пре побољша и уздигне *домаће газдинство*. Они би нам исто тако необходно нужни били и онда кад би земља наша, била земља фабрична (индустријска) а овако кад почива у главном само на земљоделству и сточарству, нужни су нам но готову још више.

2 Добри коњи и јахачки дух од ненимерне су потребе да би се очувала тековина предака наших и да би могли да останемо верни заклетви: *„Твоја месо погинути неће,“* јер без **добрих коња** *за комору, товоре и комору*, и без **јахачког духа** нећемо никад бити способни да *победоносно проткрстарамо све српске земље ни да осветимо Косово*, а то је услов и за наш сопствени постанак.

Колико смо претрпели непријатка при коњици, при артиљерији и при самој комори с тога, што се већ *равоје није* био подигао добар коњски сој у земљи, томе смо ми сви, живи сведоци, који смо издржали потоња три рата. —

Па, кад је све то неоспорно тако, онда може ли игде бити Србина и Српкиње који неће похитати да своим прилозима окрене **утемељачки фонд** друштва коња јахача, тог првог и за сада јединог српског удружења те врсте, јер као што се види, томе је друштву цељ: *да се брзо и знатно умноже одгајивачи добрих сојева коња, да новац за коме не иде вон земље, и да отадбина наша у свако доба располаже са знатним бројем и знатним комада каква нам требају за све пролазе и ноголе, и у домаћем газдинству и миром времену, и на које се* **поуздати** *можемо да што пре сопоју српској мети добемо, и да нас ко други у томе и не претече*; — *а кром свега тога пак, да имамо у изобиљу добрих коња и за извоз.*

У то име, Коло Јахача „Књаз Михаило,“ стојећи под високом заштитом Његовог Величанства Краља **Александра I.** обраћа се са најучтивијом молбом на:

Све многоуважене службенике свете цркве.

Све парохије и сеоске српске општине,

Све трговце мајсторе и земљоделце;

Сву господу српске официре појединих команда, надлештава и завода,

Сву господу чиновнике свију положаја надлештава и завода по *свима* струкама,

Све еснафе,

Све поучне заводе,

Сва удружења,

а тако и на све појединe Србе и Српкиње како у Краљевини нашој тако и ван граница њених, којима је дао Бог, те могу материјално помоћи: да се у овој прилици, по могућству *што обилније одазову у погледу оснажења друштвеног утемељачког фонда.*

Фонд утемељачки неће се никад трошити; он остаје неприкосновен вечито, као год што ће се и свагда у годишњим извештајима износити и имена свију оних даровалаца који су својим патриотским прилозима (удзбина) **утемељачки фонд** засновали и тиме оставили трајног доказа да смо у 1889 години не само **увиђали голему потребу и користе**: *да је највољнове домаће* **књиге и гајења заиачког духа врло нужно**, — *већ да смо то и* **делом, материјалним покртовањем, доказали.**

Најмањи прилог у **фонд утемељачки** јесте 120 динара, и свака општина, команда, завод, надлештво, еснаф, друштва и т. д. као и сваки поједини Србин и Српкиња који бар ту суму приложе, сматраће се за увек као друштвени чланови утемељачи, за шта ће уз вечиту захвалност добити и друштвену диплому.

Новац треба слати на адресу: *Коло Јахача — „Кнез Михаило“ за фонд утемељачки Шабац*, а уз новац послати списак све господе на дотичне команде, надлештва или завода који су се удружили и заједнички уписали за члана утемељача, са назначењем њихових појединих прилога.

Потребно је да се са пошиљањем те новце што пре и врло патриотске и материјалне помоћи похита, како би се већ и у овај пред годишњи извештај о раду друштвеном, сва досадања утемељачког фонда, убележити могли.

Из осећаја топле благодарности напомињемо овде, да је општина шабачка поимајући велику корист овог полезног удружења за земљу, поред свитних материјалних жртава приметих за друштво до сада, уписала се и за члана утемељача са улогом од *600* динара, а следујући примеру општине шабачке одазвали су се већ са утемељачким улогом: општина Каонска среза Посаво Тамнавског, друштво „Шабачка Омладина,“ друштво „Св. Сава“ из Београда, „Шабачка штедионица,“ еснаф бакалски у Шапцу, певачко друштво „Станковић.“ — Поред овога, друштво с највећим задовољством спомиње да има и неколико чланова утемељача из нашег уваженог официјерског кора, као и да у своје чланове утемељаче броји и неколико првих грађана како из престонице тако и из осталих места. —

Све је ово дало друштву потпуне смелости и воље да се овим путем обрати на сва српска удружења, општине, господу официре појединих команада и надлештва; на сву господу чиновнике свију надлештава и струка; на све поштене занате, еснафе, као, и на све поједине патриоте и патриоткиње српске, да што пре похитају и својим се позивом као чланови утемељачи одазову овоме удружењу, корисном за нашу отаџбину. Коло се у исто време нада *моралној* потпори свију наши власти, почев од *највишних централних*, тако и у свесрпску штампу, као и у сву гг. свештенике и учитеље као и у сваког брата Србина који долази чешће са народом у додир, да ће најенергичније и најсрдачније приномоћи, да материјална помоћ коју друштво ови од народа моли, не изостане, а имена свију њих у годишњем извештају изнеће се одма и у друштвеном веснику.

Сва уредништва српских листова моле се најучтивије да овај прогласе изволе одштампати у својим листовима.

Шабац
Априла 1889

Коло Јахача „Кнез Михаило.“

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27 априла ове год. бр. 512 приређује на дан 1 септембра све године лутрију, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је зидању *Светосавског Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова у новцу.

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце обзнанити, и.

105 згодитака биће у разним књигама.

Лозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на њима напомена која се налази на свима осталим лозовима-и која гласи:

„Лицу, које добије главни згодитак, стоји до воље, да прими или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а то је, 10000 динара у сребру.“

На лозовима од броја 400 закључно бројеви су рукописни, а на свима осталима печатни.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним.

Д.С.С. Бр. 533
3 маја 1889 године

Председник,
„Друштво Св. Саве“.
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 58 својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини“;

2. Из наука филосовских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове“;

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15.-ђува 1389.) *њени узроци и њезине последице*,“ и

4. Из уметности:

„*Студија о карактерним особинама српске народне музике: о њеном постању, развитку под разним државним и друштвеним приликама*; *као и о утицају који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*“.

Најбољој расправи свакога од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Надужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношају ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16 марта 1889
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије.
М. Ђ. Миличевић.

Власник општина београдска — Штампано у краљевско српској државној штампарији — Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 16 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 14. МАЈА 1889 ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАЈАТ
Цена за Србију:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати управником на оглашени суд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 18. Априла 1889 год. у Београду

Почетак 6 у часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови Суда: Коста Томић, чланови одбора: г. г. Милутин Л. Марковић, Миливоје Јосимовић, Јаков Бајлони, Ник. Х. Поповић, Хаим Д. Аздрија, Александар Кнежевић, Милован Р. Мариновић, Мих. Кр. Ђорђевић, Никола П. Михајловић, Свет. Караџић, Никола Милошић, Стаико Петровић, Ђорђе С. Новаковић, Ж. Бугарчић, Коста Д. Главинић, Милош Обреновић, Ђоџе Николић, Др. Марко Т. Леко, Дим. Кирковић, Никола Вулковић, Гл. Јосимовић, Милан Ж. Мариновић, Дим. М. Ђорђевић, Светозар Зорић, Никола Поповић, Радивоје Драговић, Настас Крстић, Јов. Ж. Бурић, Милорад Јанковић, Светозар Боторић, Илија Цветановић.

Садржина:

Претрес буџета за 1889 год.

Председник. Молим вас, господо. Састанак је отворен.

Изволите дати мишљење за два лица, каквог су владања и става према захтеву полиц. власти.

(За Петровића вршилера у Пресличкој улици, и за г. Илију Марковића пензионера овд. одборско мишљење, први непознат а други: владања доброг, а тако исто и става доброг).

Сад прелазимо господо на буџетску ствар. Сад долазимо на новицију под бр. 6.

Глиша Јосимовић. Ја мислим да треба прво да прочитамо протокол од прошле седнице. То је ред.

Председник. Ја остављам г. одборнике да то учинимо онда кад свршимо цео буџет (Чује се: хоћемо сад). На добро. Онда чујте (секретар чита).

Има ли ко што да примети? (Нема)

Чујте протокол од 15 Априла (секретар чита).

Глиша Јосимовић. Ја сам хтео то да кажем, да јуче, кад је решавано о кметовским платама, да та седница није законо вођена, а то у томе, што су и кметови као интересовани били присутни и гласали за своје плате т. ј. један је гласао за плату једног, а опет овај за плату првог кмета. Ја мислим да то није лепо било од њих, јер су и они требали да учине онако, као што је сам председник — изашао на седнице за време решавања своје плате.

Коста Томић. Ја нисам био присутан кад се решавало о мојој плати, а што сам био присутан при решавању плате првог члана г. Банковића, на то по закону њима право, па и да гласам за његову плату. Ви сте то г. Јосимовићу погрешно узели.

Глиша Јосимовић. Мени изгледа као да је неки савез утврђен између председника и оба члана, јер су оба члана гласали да остане плата г. председнику на 12000 динара, а опет г. председник је одржао плату г Банковићу једнима својим гласом. Зар ово не изгледа на договор између њих?

Председник. Г. одборниче, ако хоћемо строго да следамо на закон, ја сам требао да повем у седницу само одборнике, и тек ако од њих неко не може доћи да повем заменењике.

Према овоме, кад би се имало нужде за договор, какав ви наводите, кад би дакле то била истина, имао бих онда ја и другог начина да се сачека вама и још по некоме од од г. г. заменика, који су хрђаво спрам кметова расположени, да у седнице одбора учествују. Не заборавите, опет велим, да се по закону општинском заменици зову само онда кад јави ко од г. г. одборника да не може доћи, и кад према томе не буде било довољно чланова за решавање. Али ви видите господо, да је редом повем овде г. г. и одборнике и заменике — само да нас је што више при решавању; и кад је тако, онда како можете казати да смо ми у некоме договору, и зар би ја имао потребе да гласам у корист њихову, кад они нису могли моју плату да одрже. Но ја господо кажа радим и гласам непристрасно, по својој клетви, у свима питањима и пословима. Немојте такими средствима г. одборниче да се служите, немојте бар за то, што су то речи врећајуће, а ми ваљда нисмо дошли један другог да вређамо.

К. Томић. Ево г. Глишо како ће кметови имају право гласа онако исто као одборници. (чита).

Милан Банковић. Ја видим куда ви цилате г. Глишо. Но ја вам кажем да није истина што кажете, да сам ја за Томићеву плату гласао. Ако вам је жао што је моја плата остала на 4 хиљ. динара, ја ћу вам моје место сад одмах уступити. (жагор).

Мика Кр. Ђорђевић. Ја нисам био у одбору, кад се то решавало. Но, господо, кад закон каже, да један члан суда може да гласа о плати другог члана, а само не може бити присутан ни гласати о својој плати — онда не треба више о томе говорити, него прећимо на дневни ред.

Милован Мариновић. Разговор који је г. Глиша повео то је „после кише јапуџице на гране" Ја мислим да у томе није никаква погрешка учињена, и он, зато је мислио да је неправилно што било, требао је онда и говорити.

Глиша Јосимовић. Ја бих желио да стоји само примедба, да се зна да сам ја на ово приметио, да су 16 одборника гласали за више плате кметовске а 14 за веће, а и да су ја ових 14 гласали још један кмет и председник за веће плате, и тако је неправилан био глас кмета који је интересован да му остане већа плата.

Коста Главинић. Мени је увек непријатно кад год се говори о лицу а не о ствари.

Ми овде говоримо о ствари како треба да учинимо, а не треба прелазити на личност, као што је говор неумесно поведен. По моме мишљењу, ми се нисмо огрешили о закон у томе што је један члан одлазио на плату другог. Но сем овога још сам хтео да учиним једну малу исправку. Г. Глиша вели, кад нисмо могли да смањимо плату првом кмету онда нисмо могли ни другима. Ја се од тога ограђујем. Првом кмету одређена је плата на 5 хиљ. динара са примедбом, да прима из опште касе 4 хиљ. и 1000 дин. из гробљанске касе; а кад овако стоји, онда је и њему смањена плата према плати бив кмета са 1156. Дакле, не стоји оно што г. Глиша каже, да му није плата смањена.

Милутин Марковић. Прочитан је протокол прошлог састанка и по закону г. Глиша има права да искаже ако што у записник није ушло. Ово што он сад говори, то се може сматрати као неки нов предлог. То се поднети може на крају седнице т. ј. кад се седница хоће да закрши или засебно идуће седнице. Дакле, онде је главно је ли ово записано у записник или није? (Тако је).

Глиша Јостић. Ја слушано сваког од вас кад говори. Треба да слушате и ми мене. Ја сам казао своју примедбу, а ви усвојте ако хоћете. Ви сте г. председниче казали, да ниште морали ни да ме зовете, а ви ме опет зовете као редовног одборника.

Председник. Ако сте одборник не смете никога да прекаћете. Ви сте мене и моје другове увредили тиме, што сте казали да смо се договорили. Кад ви предлажете на личност, више о томе не може да се говори.

Да идемо господо даље. На реду је 6-та позиција (секр. чита):

6. Рачуновођи судском по предлогу суда 3050 дин. а по предлогу комисије укида се.

Живан Бугарчић. Господо, ја сам мислио као човек да у овој нашој уведемо штедњу, те да се у неколико помогне нашима да њено уређење и да се даље направе водоводи, осветљење, канализација и т. д. Сад, кад видим да г. г. одборници неће ништа да штеде, а час неки кажу да и само грађанство не тражи штедњу, кад овако ствар иде, онда треба да усвојимо будет по предлогу општ. суда и ово што смо преначинили да исправимо па да не изгледа да смо решавали из партиских страсти. —

Председник. Ред је да се чита редом, а даље је ваша ствар, како ће те усвојити или неће. Мислим, дакле, да треба правилност да забудавамо.

Живан Бугарчић. Ја предлажем да се усвоји цео будет.

Милан Марковковић. Мени се чини, да сад хоћете да се гласа о целом буџету.

Председник. Све је господо решавано специјално према предлозима, само је председникова плата решена противно закону. Закон каже: кад се нешто против закона учини онда суд општински то решење не сме да изврши но му је дужност, да то питање изнесе пред одбор још једанпут да исто исправи, па, ако одбор остане и даље при том, онда да се жали полиц. власти. И са овим питањем ја ћу тако учинити, и ако и после овога одбор остане при смањењу плате онда ја имам и права и дужност да то изнесем пред државну власт и да јој кажем, да је одбор ово и ово незаконо учинио. — Да идемо даље!

Вока Новковић. Ми смо нашли да ово место рачуновође треба укинути с тога, што није потребан — кад већ стоји помоћник благајника који може да врши и дужност рачуновође.

Никола Х. Поповић. Предлог је општинског суда да ово звање рачуновођино остане. Комисија каже да се укине. Г. председник комисије изнео је неки разлог за што то треба да се укине. Ја сам још у почетку, кад се буџет почео претресати, казао: да укидање звања и смањење плате треба да се регулише комисионално, а не овако у кратком времену, у кратком испитивању дужности званичника. Ја сам дакле за то да и ово звање остане по предлогу општинског суда.

Вока Новковић. Ја мислим да сам доста ову ствар објаснио. Ову дужност коју врши рачуновођа може да врши помоћник благајника. Ако хоћете да остане рачуновођа онда укините место помоћника благајника. Ја не знам шта би имао да ради тај помоћник.

Коста Главинић. Ја ћу сад у овом моменту да кажем недоследан. Ја сам онамо био против смањивања плате, а сад хоћу укидање. Но да не би у овоме били преварени, ја ћу вам казати, да ја ни први пут нисам био против штедње, само кад је у томе интерес општине.

Не пристајем на предлог г. Бугарчића, да се цео буџет усвоји по предлогу општинског суда, јер би то сад изгледало доста смешно. Ја опет кажем, да не гледам ни другог него једино на интерес општине, и, као што сам казао да се смањи плата првом кмету са 1156 дин. тако исто и сад предлажем, да се укине место рачуновође или под-благајника.

Димитрије Тарковић. Ја бих имао да одговорим г. Х. Поповићу да је и онде комисија радила своје. Какву другу комисију сад хоћемо? Зар ова друга неће бити на наше средине? Кад би по вашем предлогу учинили то бих било неповерење овој буџетској комисији.

Никола Х. Поповић. Не, господине. И ја делим то мишљење да треба непотребна звања укинути, само треба то да се спестрашије испита, те да се на сигурно зна: но да се укине, а не овако летимице, па после да напрашно збрку.

Председник. Ја бих нас молио, да звање рачуновође неукидате, јер би чудновато било, да једна овако велика општина са оваким приходима и расходима нема свога рачуновођу. Код позиције књиговође, бришите како хоћете. Рачуновођа је господо регулатор целе рачунске радње при овој општини. Само код њега се правилно може знати стање касе у свако доба, а мени је све то нужно да у свако доба знам, како би и вама мотао, кад што буде нужно, објаснити. Дакле, то је звање врло нужно и ја вас молим да то место не дирате.

Коста Главинић. Ја мислим да је наша буџетска комисија о томе размишљала, и она је нашла дошла до уверења да треба једно место да се укине. Сад, по што је објашњено г. председник за што треба да остане рачуновођа, то сад остаје да одредимо плату, јер је ранија плата тешка за наше годину.

Светозар Корошевић. Ми можемо то место остављено сад треба да му плату одредимо, а не по старој плати.

Милан Ж. Марковковић. Главно је да се једно од то двоје укине, јер су оба звања непотребна; а, кад хоћете да рачуновођа остане, онда нека се укине звање једног књиговође.

Коста Главинић. Много је празнаније да му дамо звање рачуновође, а да врши и друге послове.

Председник. Рачуновођа долази у додир са Главном Контролом, по свима рачунама нашим, и с тога је врста потреба да остане. Стари рачуновођа је разрешен и ја сам морао другог да постанем, и сад ова врши дужност рачуновође са својом платом, а то је од 2 хиљ. динара. Тај је човек одавно у општинској служби и зове се Станимировић. Требало би му сад дати нешто више.

Милутин Марковић. Ја молим само да се при одређивању плате има у виду то, да сад овај човек врши две дужности: и рачуновође и књиговође.

Милан Бакић. Г. Станимировић је радио код главног благајника. Тај посао сад може један да врши и према томе да књиговођу главног благајника сасвим је напрасан, и може сам вршити дужност рачуновође.

Председник. Једног сам ја чуо, и, као што каже наш нови касир, тај што код њега остаје може да врши и посао који је вршио г. Станимировић. С тим је уштеђено два места и то: Станимировићево и још једно.

Коста Главинић. Ја сам био мишљења, да плата рачуновођи буде 2 хиљ. динара, али сад, по што чујем од г. председника да тај г. Станимировић служи у општини од више година онда предлажем с обзиром и на то, што му се даје већа дужност, да његова плата буде 2400 динара годишње.

Председник. Па, добро господо. Онда ко је за то, да буде 2400 тај нека каже „за", а ко је противан и хоће 2 хиљ. динара, тај нека каже „против."

Мијајло Борбевић. Напшено је да губимо време гласањем поимење. То треба да буде устајањем и седењем. Тако бива обично и у скупштини (чује се: хоћемо поимење).

Председник. Добро — (секретар прозива — после гласања).

Гласало је 20 одборника „за" а 10 „против." Дакле, плата је рачуновођи 2400 динара. Чујмо даље (секретар чита).

7 Првом деловођи одобра по предлогу суда 2500, а по мишљењу комисије укида се.

Вока Новаковић. Суд је предложио два деловође и једног секретара. Ми смо нашли да је то много. Шта ће нам тројица? И иначе посао секретара вршио је један судија с додатком, па, кад је до сада могло бити без секретара, за што сад да не може?

Мита Кр. Ђорђевић. И ма да је опште мишљење у нашој да је буџет општине београдске већи, но што је државе Црне Горе; и ма да грађанство с' правом има да тражи од општине много што шта више, плаћајући овако огромну цифру; и ма да се, признаћу, даје много што шта од данашњег буџета изрисати и подкратити: — али опет за то, немојте ми замерити, што држим, да ово није пут ни начин. Укинути поједина звања, смањити плате, то је врло лака ствар: али питање је, шта ће после наступити? Мени се чини, да за овакав посао треба много више времена и много више штудије. И ма колико да је комисија овоме питању пажње посветила, ипак ја сам имао прилике да видим, да је њен рад једностран. Тако н. пр. комисија предлаже да се укине место првог деловође; а ја налазим да баш то место не би требало да се укине. Ево разлога за што.

У општини има три секретара. Један је сад овде — г. Саша. Он има искључно да се бави са радом општинског одбора и са администрацијом, а то је толики посао да је за једнога човека, да га на задовољство прши, довољан и не треба га више оптерећивати. Други је деловођа судски, који се бави једино судским пословима: одређивањем рочишта, израђивањем забрана и пресуда и т. д. и за њега је тај посао довољан, јако хоћете да судски послови не рамају.

Сад долази трећи секретар, а то је први деловођа. За њега нагледа, на први поглед, да би могао да се избрише, али не губите из вида да је тај деловођа у једно и уредник нашега листа. Ако ми укинемо ово место, онда ми морамо да тражимо уредника. Тога уредника не можемо наћи за малу плату. Даље, треба имати у виду и ово. Општина београдска има да изврши огромна предузећа, чега ради она ће долазити у додир са странцима: нужно је дакле да има једно своје лице које влада страним језицима. Слушао сам да, када је г. Владан био председник, да је општина плаћала 1500 д. једном лицу искључно за преношење и туманчење. То је место укинуто, кад је овај први деловођа г. Никола, звани „Американац", овде дошао, јер он влада страним језицима: немачким, француским и енглеским. Сад, кад би ми њега отпустили, морали би друго лице за то плаћати.

Даље, према снему што сам нашао нашли, да баш не би било добро по интересе општинске да овога првог деловођу избришемо, и мишљења сам с тога да он остане и даље.

Вока Новаковић. Говор г. Ђорђевића односи се на г. Американца, но ми у комисијској седници ни смо мислили баш на његово место, него да се укине један деловођа од њих двојице, а он да остане са оном платом, коју сад остављи за другог деловођу, и поред тога да има особену плату за уређивање новина. За трећег деловођу — судског секретара — нашли смо да треба укинути с тога, што и до сад није била потреба за то место, јер је тај посао вршио један кмет. И пре тога, г. Драгољуб Стојаковић бив. деловођа општинског суда, вршио је све те послове у одбору, па је био и уредник новина; и, кад је он могао вршити, може други. Дакле, Комисија није укинула место баш г. Николино. Он може да остане као један способан чиновник, и за то да има плату, а поред тога да има и плату за уређивање новина.

Коста Главинић. Неблагодаран је посао говорити против штедње у тренутку кад треба штедити. Ја сам и у почетку, кад се у начелу говорило, казао, да свака штедња није штедња. У кратко да кажем: Ја се слажем у томе потпуно да ми смањујемо број персонала, и чак држим, да ми имамо и излишан број персонала, али вас молим будите правични, водите рачуна о њиховом праву и дугогодишњом службом стеченом. Ја сам као и овомад напоменуо, да и у приватним службама ни један газда не ће истерати ни једног свог слугу на тај начин, што ће му заслугу на један пут преполовити — 188 : год. имао је деловођа 2500 дин. плате. 1883 год. тако исто, па ће бити да је и све редом нешто тако до данас. Међу тим додатак овоме деловођи за уређивање листа био је већи.

Рекосте, да је г. Драгољуб Стојаковић видно протокол у одборским седницама и уређивао лист. Ја вас молим будите добри и видите како су онда вођени записници. Покушите ондашње бројеве и сравните са данашњим па ћете видити колика је разлика. Нису новине само за то, да се штампају једно наши радови, него треба да има и нешто више. Што оне нису онакве какве ја замишљам, неруте, да није крив уредник. Ми смо нрави. Тај пети седмак уредник молио је мене неколико пута, да му напишем нешто по питањима техничким; и ја сам хтео али нисам могао да му помогнем, јер сам заузет у неколико комисија, те немам ни часа времена. У осталом не може се тражити од нас да жртвујемо своје здравље за патриотизам. Ја знам да би наше новине биле више пута празне, кад некад кад по 18 дана не буде седнице, и због тога је наш уредник морао да преводи. Тада је он био све и сва и што нису новине биле празне, имамо само њему да благодаримо.

Не можемо од њега тражити, да он више и стручније ствари. Он није само о оном у чему је он стручан. Узмите друге новине на распитајте и видиће те, да за свако питање пише друго лице — и да се све за то плаћа.

Ми треба да гледамо да имамо више претплатника, те да се може лист из прихода издржавати, по што он није политичан лист. Наш лист треба да буде лист стручан те да и нама Србијама има од њега вајде.

Гледајте даклe да смањимо персонал онде где можемо учинити у интересу општине. Истина, ја нисам на чисто с тим које место треба да се укине, али верујем комисији да је она то детаљно проучила.

С тога сам ја за то, да остане при деловоћа, да му буде плата коју је комисија одредила за другог деловоћу и поред тога да му остане додатак уз новине.

Бока Поповић. Нас је руководило поред датих разлога за ово укинуће једног деловоће, још и то, што онда, кад је био г. Драгољуб, није било степотрава а сад има, и они цео протокол одборски однесу уреднику, па он нема шта да се брине до једнио за коректуру, и у томе му је учињена велика олакшица.

Св. Богојев. Г. Главиниh и сам је признао да уредник није научен на све општинске послове, јер он треба да пише, а поред тога вели, да новине немогу опстати само са радом општинским него треба да и нешто друго уђе у њих.

Господо, било је пре три месеца, кад су наше седнице у новинама излазиле после три месеца и тражен је овде у одбору напочетак додатак из скупље плаћање те да брже излази рад општински. Онда смо сви били за то, да у њима излази само радња одборска, а сад се предаване да излази и нешто друго. Ја сам противан новинцији.

Свет. Корњачић. Ја држим да је комисија доста додатака пашела за укинуће једног деловоће, и био би за то, да се комисијски предлог успоји. Сад, после, који ће од два деловоће остати то је друга ствар. Ствар се ништа не мења. Колико сам ја слушао, мишљење је, да Никола остане као први деловоћа, а други да иде у судски одељак.

Бока Поповић. Ми нисмо казали да се укине место првог или другог деловоће за то, што би само на њега цилали, већ да се укине један деловоћа, који не мора бити први.

Коста Главиниh. Ја прво морам да одговорим г. Боторњу, да се не сећам да сам икад казао да не треба у новине ништа друго да излази него наш рад. Ако сам казао, онда сам то учинио у брзоме говору. Ја нисам казао ни да је наш уредник неспучан за уређивање новина. Код сваких новина има по нековико одељака и на сваком делу ради друго лице. Наш уредник има своју струку и он је добар. Ако нису новине излазиле на време, то је било за то што је он био тада на осуству. Ако не верујете, ви се можете о томе уверити из општинске архиве. Ако пак тај деловоћа први није вршио све послове у одбору, није он крив за то, него онај који му то није давао. Сад мислим да је понижење свести титулу првог деловоће на другог. Просто кажем: први секретар да буде деловоћа у одбору и уредник; други у судски одељак, а трећи да се изоставе.

Члан Суда К. Томић. Ја мислим да ви треба да решите: треба ли један или два деловоће, и о томе ко ће да остане то је ствар Суда. Секретар судски је врло нуждан.

Мирослав К. Борбојевић. Ја бих молио председника да он објасни шта ко од њих ради? Ако према објашњењу, председништва није нужно да буду двојица, онда ћемо решити како да буде.

Председник. Кад сам ја први пут био председник, ја сам имао једног, а и сад држим једног, за све послове општинске и за администрацију који као председник имам. Кад сам по други пут дошао, ја сам затекао још једног. Истина, ја нисам имао толико кореспонденције колика је била за време мојих предходника. Мени је овај садаљи деловоћа г. Спаса свршавао све послове, и ја сам с њим врло задовољан. Што се тиче новина, кад дође ред на позицију уредника онда ћемо и то решити. Ви видите, од кад сте овде, да овај деловоћа г. Спаса врши све послове и он их врши на задовољство и врло пажљиво. И сад господо кад ми неко казесно ради ја не могу другчије да кажем. Дакле, ја мислим да један деловоћа може све те послове да врши.

Светозар Лорић. — Ја не знам какву ћемо ми овде економију да учинимо. С почетка су неки од господе говорили да неће да се плате смањују, но да се нанесена звања укину која нису потребна. После тога, при гласању, видели смо да су неке плате прошле и остале како су и биле — дакле и од укидања плата мало је се учтедело — те као што се жели чини, после свега пашић ће сва наша економија на то: да се избаци деловоћ г. Ник. Американац и а се избаце 2—3 послужитеља! Ја сам противан томе што се напочето наглашује да то буде први деловоћ кога треба избацити, а бић први деловоћ, г. Јовановић треба да остане као човек школован, који се у исто време може употребити као уредник; и који влада страним језицима а ако ћете да кога уклоните, уклоните другога да бар деловоћ уредник и преводилац буду у истоме лицу. (Вичу: да се реши)

М. Кр. Борбојевић. Ја сам молио г. председника да нам каже шта који од оних деловоћа наших ради, и г. председник или ме није добро разумео, или га је друго што руководило те ми није одговорио на оно што сам ја тражио. Кад г. председник вели, да може да буде задовољан са једним секретарох, ја га молим да нам каже: шта је посао тога секретара? Но може мишљењу тај секретар, или као што се овде назива деловоћ, има да ради у одбору, има да израђује оно што ми решимо. Има да врши и среће стенографске белешке, да их коректира; и он је личин секретар г. председника, са ову администрацију његову у општинским пословима; и на послетку има да врши сву кореспонденцију. (Тако је) Дакле, кад је то тако, онда нас, молим разиислите да ли је могуће да један човек врши све те послове и још уз то да уређује лист општински. Ако је то могуће, онда нас молим да за тај посао изберемо такву личност која ће моћи да отправља послове и овде и у редакцији. Иначе ћемо морати засебно да тражимо уредника, јер нико неће да од нас неће хтети да београ. општина остане без свога листа; а уредника ја вам гарантујем ви не можете наћи без 25 дуката месечне плате!

Председник. За сам одвојно уређивање новина и писам гарантовао да један деловоћ може стићи за сав посао овде и још уређивати новине. Ја мој посао у одбору и председништву могу да обављам са једним деловоћом, но да ли ће тај моћи да досте да и новине уређује, то нисам сигуран.

Н. Милићевић — Ја сам слушао да има људи који су се нудили да оба та посла обављају, и онда, за што се не узме такав човек који хоће да нам и једно и друго свршава.?

М. Ж. Марјановић. Ако може г. Американац и овде да ради и новине да уређује, онда је то најбоље, а ако не могне ми ћемо тражити ко ће моћи.

Никола Р. Поповић. Ја ћу сад да говорим. крој уста двојице наших секретара, о којима је баш сад реч. То је било пре нековико месеци кад се овде у одбору повела реч о уређивању општинских новина и раду наших секретара. Онда, ако се сећате, при деловоћа — г. Американац — казао је, да он може вршити оба посла, али му се не да; казао је да му се и за уређивање новина не даје материјала, него материјал среће други деловоћа одборски. Кад ово стоји са једне стране, и кад уз то стоји факт, да је дужност судског секретара вршио један кмет, онда они сами говоре да је њих тројица много у суду општинском, него да могу радити двојица, и то један овде у одбору и на листу, а други у судници. То су они казали пре нековико месеци, кад су нам овде давали објашњења. Најјача је још разлог који би овде могао да одржи првог деловоћу наше једино то: што он влада

са 2—3 строна језика. Дакле, главно је питање овде то да ли нам треба свега два или три секретара? Па, кад у одговору на ово питање можемо да узмемо то што су сами они пре неколико месеци изјавили, да један може да врши послове у одбору и на листу, и други у судишти, онда за што то неби примили да тако и буде? За што онда да тражимо и једног секретара који у стварн није ништа друго до само уредник листа? С тога, кад сам тај уредник даје најаву, да и овде може да врши послове и уредник да буде, ја мислим да место уредника треба сасвим обрисати, па секретар, који би и лист имао да уређује, да добије и већу плату, а други ће у судишти радити. Али ја од кад сам одборник првог секретара нисам видео овде на послу. Видео сам само да седи ту у општинском суду и да пред његовим вратима стоји нарочити хомак, који се не сме ни другу посао употребити, него је просто одређен за његове послове уређивачке. Осим тога, за уређивање општ. листа ми знамо да смо пре неколико месеци одредили једну комисију, и до данас тај уредник није поднео ту комисију да држи ма само и један састанак на коме би се о томе договорило, како да се у будуће уређује општински лист.

С тога ја мислим, изузимајући само онај један једини разлог што га је поменуо и г. Борђевић, да нам је нужан човек који влада са више страних језика, да се може са свим да укине једно секретарско место па да остану два, и један од њих да се зове одборски а други судски секретар. Један да врши послове у одбору и редакцији, а други у суду.

Сп. Боторић. И ја сам хтео да говорим оно исто што је сад казао г. Поповић. Ми се сад наложисмо кад је први секретар услед интерпелације одборника о уређивању листа дао овде одговор. Онда је он казао, да је њему управо одузет посао на шалтеру. Он је казао да је могао да ради и овај посао у одбору и на новинама, али се не употребљује. С тога је заиста излишно једно секретарско место, него треба да буду свега двојица, један за одбор и новине а други за судску седницу. Сад, по ће бити на једном ко да другом месту то неки сам суд наберне. То је ствар његова.

М. К. Ђорђевић. Ја ћу молио само још за две речи. Мени се чини да су г. г. предговорници на посредњем путу и потпуно извештени. Као што је мени познато г. Американац, за време председништва г. Светомира Николајевића био је деловођа у одборским седницама, а био је и уредник новина општинских; обављао је дакле све послове сам. То је нумера један. Нумера два: кад је ступио у службу он је ступио као први деловођа, са платом тога звања, и засебан додатак добијао је за уређивање листа. У стварн он је дакле први деловођа. Према томе, он треба и да остане, напрочито, кад у њему немамо и човека који зна стране језике, а нама је потребно да са странцима водимо разговоре и преговоре чим отпочнемо већа општинска предузећа која нам предстоје. То молим да имате на уму; а још што још треба да знате и то, да ја онај захтев што се даје овоме деловођи за плату за уређивање листа, нећете нигда моћи да нађете уредника другог који ће тај посао вршити исто тако.

Председник. Ја мислим да ћемо сврши ову ствар решавање. Ја сам упитан, може ли да врши послове секретарске у одбору и управној седници судској један човек — ја сам казао да може; али не држим да може тај човек стања да и новине уређује. Сад је питање, хоћемо ли задржати у одбору два или једног деловођу, јер судски секретар мора остати.

Сп. Боторић. Свега треба да их буде двојица. Ми знамо да је опште мишљење и у варошн да нам није потребно више од два секретара.

Милутин Марковић. Ја мислим да и секретару судском не треба ни говорити. Он је потребан и мора остати. Што се тиче добијаће одборских деловођа, и та је ствар довољно објашњена. Г. председник каже да се рад, који се обавља овде у одбору и његовој канцеларији, може да сврши са једним деловођом. Што је поменуо г. Боторић и г. Поповић тако и ја делим уверење, да један деловођа може овде да буде и да он лист уређује. То је и практичном доказано. Ми знамо да је г. Американац радио, и овде као деловођа и уз то уређивао лист. На послетку ако се покаже да је то не могуће, онда ми смо ту па ћемо ствар уредити. Према томе и ја сам мишљења, да буде један одборски деловођа, али односно плате његове, ја мислим, кад имамо на томе месту човека од пре толико година са овољном платом, колико му се од стране суда и сада у буџет ставља, онда то не треба мењати, нити имамо разлога за то, него нека остане иста плата; а ако се покаже да овај човек не може да врши све послове ни ћемо тражити другога ко може; за сад нема разлога да се он смењује. — (Вичу: да се реши).

Председник. Дакле, судског секретара ћемо да оставимо (Тако је) Питамо да решимо само о томе; хоће ли у одбору бити два секретара или један.? (Вичу: један.) о томе треба гласати. Ко је за судско мишљење да остану два секретара у одбору као и до сада, он ће казати, за; а ко је за мишљење комисије да се један укине, он ће казати против.

Гласају:

Милутин Марковић: против, М. Јосимовић није ту. Јаков Бајлони: против, Н. Х. Поповић: против; Х. Аврјел; против; А. Кнежевић отишо; Милан Ж. Мариновић против; Мика Кр. Ђорђевић против; Н. Мијаиловић против; Св. Карапешић против; Н. Милошић против; Ст. Петровић против; Ђ. С. Новаковић против; Живан Бугарчић против; К. Главинић против; Милош Обреновић против; Ђ. Николић против; М. Леко против; Д. Кирковић није ту; Н. Вулковић против; Гл. Јосимовић не гласа; Милован Мариновић против; Д. Ђорђевић против. Св. Зорић не гласа; Ник. П. Поповић против; Радивоје Драговић против; Настас Крстић против; Јов. Ђурић против; Милорад Јовановић против; Св. Боторић против.

Председник. Дакле са 25 гласова решено је да буде један деловођа одбора, а не двојица. Нека су господа изашли из седнице, а неки су се задржали од гласања. Само ја опет нажем; да не гарантујем да ће један моћи и да врши делопроизводство и да буде уредник. Бар ја не знам да ли ће један човек моћи да врши оба посла као што треба, јер кад мени треба деловођа, он не може ићи у штампарију и т. д. ради листа.

М. Кр. Ђорђевић. — Прерано је да се о томе сад разговарамо. Ми кажемо да један ради оба та посла. Ако се покаже да то није у стању да ради један, онда ћемо видети.

Св. Карапешић. Ја бих желео само то, да разислимо о плати тога човека. До сад је имао деловођа 2500 и као уредник 1500. Сад ја мислим да одредимо за деловођу 2000 а за уредника 1500 динара — па ако један врши обе дужности добро, а ако не може онда да се плати уредник.

К. Томић. По закону суд општински одређује шта ће ко да ради од персонала. Одбор жели да један човек буде и деловођа одбора и уредник листа општинског. Суд ће то имати у виду: а ако се покаже у практици да то није могуће, онда се може другом коме од персонала дати хонорар за уређивање листа одређен.

Јак. Бајлони. Мени се чини да је овде јасно шта жели одбор. Одбор жели да г. Американац буде уредник он. листа и деловођа одбора, а г. Јерковић деловођа у суду. Г. К. Томић вели, да по закону не припада одбору да одређује личности, — Ако је тако онда што даље да говоримо.?

Б. Новаковић. Ја се не слажем са г. Томићем. Он вели судска је ствар кога ће узети да буде деловођа одбора. Мени се чини да то не стоји. Само кад је реч о судском секретару, још се може допустити да суд може и без одборске одлуке узети лице за то место, али кад је реч о деловођи одбора, ту је одбор најмеродавнији да каже: овога хоћу, овога нећу. Одбор је под судом, а није суд под одбором. Кад одбор најави жељу за једно лице, суд је дужан да води рачуна о томе и да учини по жељи одбора. (Одобравање).

К. Томић. Но што г. предговорник узима мене за циљ онда да говорим са законом у руци. Суд одговара за сва. пословe који се врше у суду. Те послове врши судски персонал. За то је законодавац и наредио, да персонал бира сам суд. То је јасно казано у закону општинском, а на ime. у чл. 35 (чита) „општински суд, као власт општинска, која има да заступа и да чува општинске интересе, ради следеће послове: 1. Бира писара и друге званичнике општинског суда“ . . . и т. д.

Н. Х. Поповић. Јест. „општинског суда“ али не одбора.

К. Томић. — Све. Само за лекара и инжињера општинског казано је у тач. 10 чл. 66. закона општинског да их бира одбор, али опет по предлогу суда.

Председник. Ја мислим господо да је овде јасно шта је жеља већине одбора. По закону је власта судско да набере лица која ће бити у служби општинског суда и одбора, али, као што ја казао и г. Бока, суд је свекако дужан да води рачуна о жељама одбора свога: и ако се може да се жеља одбора у овом погледу испуни а да ни послови суда не страдају, онда ће се то учинити. Али, ако се не може, онда нађа неће ништа од одборника желети да се ја као кмет обрукам, и да се суд компромитира узевши за извесан посао човека који не би био за то.

Св. Карапешић. Истина је нама тако и протумачен једном закон, онда, кад је била реч да се збоји рачуновођа Стаико; и с тога смо ми изјавили да у суд набереио људе у које имамо поверења, те да не буде поцепаности између суда и одбора.

Председник. Лепо, па кад сте изабрали ове чланове суда имајте сада у њима вере да ће радити по нашој жељи.

Б. Новаковић. — Ја правим разлику између персонала судског и персонала одборског, где долази деловођа за уредника листа општинског. Ту разлику и закон означава. Он је истина оставио суду да узиме себи персонал, али није искључио ни одбор као контролну власт, да о храњеме каже своје: „нећу“, па о томе да суд води рачуна; иначе би одбор био само фигура. Ну, персонал на себе за своје седнице, он има право да бира, као год што може рећи: нетреба у одбору деловођа и — нека ту дужност врши по један од одборника; или може захтевати да један практикант суда ту дужност врши, па опет да нам не треба наручити деловођа. Ну пана, одбору, потребан је стручан човек за уређивање листа, па га ми хоћемо да набереио. И то бива по томе, као што мало пре рекох, што Суд бира себи персонал судски, а одбор себи. Шта више, суд радећи и оно што по закону може, дужан је да води рачуна о намерама и одлукама одборским. (Тако је); али не да се мешта и у она права која искључно одбору припадају.

Председник — Али господо то је тако, само ниајте и ви на уму, да ја не могу да узмем да ми ради један посао човек у коме немам поверења.

Б. Новаковић. Кад одбор о једном чиновнику општинском каже овде да је нетредан и да га треба уклонити, онда треба ли суд да води о томе рачуна?

Председник Треба.

Б. Новаковић. Онда за што да говоримо даље?

Председник. Ја овде начелно говорим. Немам против личности ништа; али кажем да је незгодно наметнути суду човека у коме не би имао вере.

М. Ж. Марковић. Зар онда да останемо три секретара, на сваки шес суда да бира онога који је нему по вољи? То не може више да буде.

Милов. Марковић. — Ако се господо упутимо ми у бирање личности за ову или онај посао, то ће нас довести дотле: да сву ноћ овде седимо и опет да не решимо ствар. Молим вас да решимо ми сад о томе па да видимо. Ако суд уради нешто што не треба, ми смо ту да га контролишемо и интерпелирамо.

Председник. Ви сте господо решили да буде један деловођа одбора који ће, бити уједно и уредник општ. новина. Сад изволите казати коју му плату одређујете.

Св. Карапешић. Овде се предлаже од стране суда деловођи одбора 2500 динара и за уређивање Новина 1500 динара — свега 4000 динара. Компанија је предложила 1800 и 1200, свега 3000 за оба ова посла. Међутим ја сам мало час предложио, а и сад предлажем, да одредимо деловођи 2000 а уреднику 1500 свега дакле 3500. То је доста.

Председник. Ја мислим да би то што г. Карапешић предлаже, било практично и с тим, што ако један човек не би могао да врши оба посла, онда би једна цифра била плата деловођи а за уредника могли би узети друго лице за и не питати за одобрење. За то је добро да се то подели и да се каже у буџету: деловођи толико, уреднику толико. (Добро, пристајемо).

К. Главинић. Ја мислим да је грехота да се више баиимо око овог питања, јер само дангубимо. Већина одбора тражи то да буде један секретар одбора, да он врши дужност у одбору, да помаже председнику у администрацији и да буде уредник општ. новина. За ту службу њему се одређује, рецимо 3500 динара, као што г. Карапешић предлаже. Не може ли тај човек да врши сам тај посао, онда нека га уклонити на тражити другога који ће моћи, на свршен посао.

Св. Карапешић. Ви непрестано имате на уму г. Американца. Али шта ћемо ако тај човек сутра оде из општ. службе у државну службу? За тај случај боље је, као што г. председник и жели, да се предвиди плата деловођи и плата уредника, па да се зна колико се плаћа деловођи а колико уреднику листа.

М. Кр. Ђорђевић. Но што је ту човек који ужива наше поверење и који ће као човек способан моћи да врши боље дужности, ја не би одиздао ништа од садање плате, но нека остане колико је и било — 4000 динара.

Н. Вујковић. Много је. Ми знамо да сви, од надничара до милионара, данас не зарађује код нас оволико колико су до сад зарађивали. Једно то, а друго, кад се узме у обзир да ми немамо каквог нарочитог извора ни благу, да немамо воде него се бијемо деци по чесмама док завапимо тестију воде, и т. д. онда морамо да уштедимо где год се може је да намиримо животне потребе варошке.

Мих. Кр. Ђорђевић. То што стоји да немамо каљдрме, да немамо воде, осветљења и т. д, не може да буде јак разлог да одвајамо од плате овог човека 500 динара. Тиме нећемо помоћи намирењу других потреба ништа. Зло је у томе што се суме, одређене на подизање потреба варошких нису до сада употребљавале као што треба. Сви знамо да су се у нас каљдрме правиле у месецу Октобру и Новембру кад и људи једва не грађевине не врше. Сви знамо да су се школе оправљале и кречиле у сред зиме, и т. д. Ту је зло и о томе

треба водити нећег рачуна, него да ли ће један добар чиновник имати 4000 или 3500 динара плате на годину. (вичу: да се реши).

Милутин. Марковић. Ја ћу само две речи да кажем. На случај да овај деловођа који буде на овом послу не врши посао као што треба, бираћемо другога, и онда нећемо бити обавезни да баш њему морамо дати 4000 динара, а не би било лепо да сад овоме закидамо од плате коју је већ уживао и кад и он сам изјављује да пристаје да врши оба ова посла т. ј. и уређивање новина и да буде деловођа одборски.

Председник. Дакле, хоћете ли да гласамо? (хоћемо). Ко је за предлог судски нека каже за; а ко је за то да плата овоме деловођи одбора буде — 3500 дин. 2500 плата и 1000 динара хонорара за новине нека каже против (гласају).

Милутин Марковић за. М. Јосимовић, отпшко. Јаков Бајовић против. Н. Х. Поповић за. Н. Петровић за. Свет Капашевић за. Н. Милинић за. Станко Петровић против. Ђ. Новаковић против. К. Главинић за. М. Кнежевић против. Ђ. Николић против. М. Леко за. Д. Ћирковић отпшко. Н. Вучковић против. Гл. Јосимовић не гласа. Милан Ж. Марковић против. Дим. Борђевић против. Св. Зорић за. Ник. Р. Поповић против. Раденко Драговић против. Настас Крстић против. Јов. Ђирић против. Милор. Јанковић против. Светозар Боторић против.

Председник. 10 је за а 15 против. остаје дакле 3500 динара

Састанак је закључен у 8½ часова по подне.

ДНЕВНИ РЕД

РЕДОВНЕ СЕДНИЦЕ ОПШТ. ОДБОРА 15 МАЈА 1889.

1). Да се регулише последња вановредна партија и да се потпише буџет 1889.

2). Понуда Пантe Живковића абаџије и другова за општински плац на зеленом венцу;

3). Извештај о исплати капије новога гробља;

4). Молба „Друштва Св. Саве“ за 1000 куб. метара камена;

5). Молба „друштва за уређење и унапређење дунавског краја“ да општина набави намештај за дечије забавиште;

6). Молба г. Марка О. Марковића и комп. за дозволу спајања парног млина на жељезничком путу са жељезничком станицом;

7). Молба врачараца да откопавање улица врачарских падне на терет општине;

8). Избор једног црквеног тутора;

9). Извештај комисије о јеврејском гробљу;

10). Молба пијара са велике пијаце;

11). Помоћ Алекси Костићу, ђаку трговачке школе и Марији Петровић дугогодишњој прив. бабици; и

12). Уверења за ђаке и друга за окривљенике.

ОБЈАВА

Према члану 5-ом закона о чувању пољског имања, општински је одбор одредио следеће казне за потрице, и то:

I. За прегажени или опашени 1 квадрат. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине . . . . . 0·10 дин.

II. За 1 квадрат. метар баште — баштованишице — прегажен или опашен 0·50 „

III. За 1 чокот виноградски, упропашћен . . . . . 1·00 „

IV. За прегажени или опашени 1. кв. метар њиве, засејане житом или гражом 0·20 „

V. За прегажени или опашени 1=кв. метар њиве засејане јечмом или овсом . 0·15 „

VI. а). за 1 струк кукурузни пре прашења . . . . . 0·05 „

б). за 1 струк кукурузни после прашења . . . . . 0·10 „

в). за 1 струк кукурузни после првог копања . . . . . 0·15 „

г). за 1 струк кукурузни после другог копања . . . . . 0·20 „

Ово се даваја грађанству ради знања.

Од стране Суда општине варошки Београда, 9-ог Маја 1889 год. АБр. 254.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КОЛО ЈАХАЧА „КЊАЗ МИЛАЛО“

ШАБАЦ, АПРИЛА 1889.

РАСПОРЕД

Мајских утакмица 1889. г. у Шапцу.

Под Високом Заштитом Његовог Величанства, нашег уваженог Господара и Краља *Александра* I., Коло Јахача *„Књаз Милало“*, приређује трећу трку разноврсних, јавних наградних утакмица са домаћим коњима, на други и трећи дан Св. Тројице (29. и 30. Маја) 1889. год. у Шапцу.

Сви они који желе да се такмиче на овим утакмицама треба да пријаве своје коње, односно ждребад, најдаље до 20 Маја, јер после тога рока неће се моћи ни једна пријава примити.

Пријаве примају чланови управе господа: Капетан Стеван Митровић, Ђорђе П. Куртовић и Душан Тодоровић.

Поједине утакмице обавиће се овим редом:

Другог дана овете Тројице, а то 29. Маја у **понедељак**, приредиће се:

I.

Изложба *(јавни наградни преглед)* домаће **једногодишње** и **двогодишње** ждребади.

Та изложба имаће два одељења:

1. Једно одељење за *једногодишњу* ждребад и
2. Једно одељење за *двогодишњу* ждребад.

У сваком том одељењу наградиће се по двоје најбоље одгајене ждребади са *новчаном* наградама а крон новчаних награда, даваће се још награде још и писмене и усмене Похвалнице, које ће се, као и новчане награде, убележити у протокол наложбе а по том предати јавности кроз друштвени песник „Шабачки Гласник“. Ове награде (писмене и усмене похвалнице) издаваће се и оним одгајивачима којима не буде досуђена ни једна новчана награда, а међу тим и њихова ждребад буду довољно негована и правилног кроја (без телесних мана).

Новчане награде биће ове:

За прво најбоље једногодишњаче *50 динара*.
За друго најбоље једногодишњаче *25 динара*.
За прво најбоље двогодишњаче *75 динара*.
За друго најбоље двогодишњаче *50 динара*.

Са овим новчаним наградама добиће одгајивачи и писмене увере у којима ће се, поред тачног описа ждребета, назначити, којом су приликом, са којом новчаном наградом (првом или другом) и са којиком сумом за дотично ждребе награђени, као и колико је ждребади (од пете старости, свега), том приликом на тој утакмици било.

Ако би које од положених ждребади било *повређено* пратилном кроја и *неима* брижљиво одневано, његовом притјажаоцу досудиће се поред новчане награде још и писмена похвалница.

Ко жели да своје ждребе на овај *наградни* преглед доведе, треба да се пријави до 20 Маја о. г. Пријављивање може се учинити писмено или усмено.

Никаква такса неће се при пријављивању, ни доцније полагати нити је потребно да се ждребе приликом пријављивања доноди.

Сваки може довести на изложбу само онолико ждребади колико у одређеном року буде пријавио. Са ждребадима треба по могућству довести и њихове мајке.

Сва ждребад која су благовремено пријављена и убележена, треба да су на *други* дан Св. Тројице *најдоцније до 6 часова пре подне*, друштву доведена на место, које ће се у своје време објавити.

Друштво жели да сваки одгајивач (излагач) умедне да каже, колико толико података у погледу порекла положеног ждребета.

Изложба ће се отворити у 8 часова пре подне, а дотле морају сва приведена ждребад бити побележена, описана и по одељењима распоређена; зато се излагачи умољавају да са довођењем ждребади неокасне.

Место одређено за изложбу биће украшено, и у почаст излагач свирање на изложби музика.

Отварање изложбе почеће „Химном Краљу", за тим ће председник друштва или његов заменењи изговорити пратећим излагачима сходан поздрав; за овим ће се прочитати списак свију излагача, а, након овога, одсвираће музика, марш Кнеза Михајла.

У подне од 12—2, док се ждребад и кобиле хране и док се њихова места почисте, биће прекинуто пуштање гледалаца на изложбу.

За удобност излагача и гледалаца који преко подне на изложби остану, набавиће управа једног угоститеља који ће бити снабдевен разним јелом и пићем у довољној количини, а по умереној цени.

Изложба ће се закључити истог дана у 6 часова по подне.

На дан час пред затварање изложбе одвиће се *коначно оцењивање ждребади*, а по том ће се *делити награде* које буду досуђене за добро одгајену ждребад. За оним ће се управа излагачима захвалити и ш' њима се опростити.

У знак завршене изложбе, свираће се други део „Химне Краљу" и ускликнути: „Живео Заштитник."

(Свршиће се)

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8 МАЈА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20.000 000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000 000	—		
Акционари			7.500·250	—				
Банкноте у течају у злату	120 700				13,784·670	—	— 4.650	—
привремене стопе	1,635.880						— 28.810	—
„ „ „ „ *сребру*	14,028.090						+ 165·570	—
Благајна у звечећем новцу у злату	2,403 742	26	6,855 911	94			— 64.961	49
„ „ „ „ „ *сребру*	4,196.124	10					+ 3·449	32
Стране вредности и злата страних кореспонд.	255.345	58					+ 45·257	37
Менице у злату	1,084.142	50	3,774 513	25			— 16·941	19
„ „ *сребру*	2,690.370	75					+ 69·465	33
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,449 271		4,004.392				— 412	—
„ „ „ „ „ *сребру*	1,555.121						+ 19·128	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1,621.597	36			+ 38·566	60
Менице за наплату			1.922	46			— 522	74
Каушије			145.355	—				
Полагачи каушија					145.355	—		
Остале просте			67·600	—				
Остављачи простих остава					67.600	—		
Остале по текућим рачунима			2,206.383	56	2,206.383	56		
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82		
Резервни фонд								
Вредности резервног фонда			49 241	61				
Положене акције српске Народне Банке								
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни			160·677	07				
Обавезе по текућим рачунима					125.098	87	— 50·026	41
			46,387·844	25	46,387.844	25		

Власник општина београдска — Штампано у Краљевско српској државној штампарији — Уредник Н. С. Јованович.

БРОЈ 19 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 21. МАЈА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОСЛЕ ПОДНЕ ТАКСЕ
Цена са Србији:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страни земаљ на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слати унапријед на општинску гуд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Најављена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 20. Априла 1889. год. у Београду.

Почетак у 5½ часова по подне

Председавао Члан Суда г. К. Томић, присутни чланови одбора: г.г. Милутин Ј. Марковић, Миливоје Јосимовић, Јаков Бајлони, Н. Х. Поповић, Хаим Д. Алдријел, Александар Кнежевић, Милован Р. Маринковић, Мих. Кр. Ђорђевић, Никола П. Михајловић, Свет. Карапешић, Никола Милићић, Станко Петровић, Ђорђе С. Новаковић, Ж. Бугарчић, Коста Д. Главинић, Милош Обрикешевић, Ђорђе Николић. Др. Марко Т. Леко. Дим. Кирковић. Никола Вулковић, Гл. Јосиповић, Милан Ж. Маринковић. Дим. М. Ђорђевић, Светозар Зорић, Никола Р. Поповић, Раденко Драговић, Настас Крстић, Јов. Ж. Ђурић. Милорад Јанковић, Светозар Боторић, Илија Цветановић.

Садржина:

Решавању и буџету.

Председавајући. Састанак је Господо отворен.

Милан Маринковић. Пре него што се пређе на дневни ред имам да изјавим нешто. Господине кмете, каква је та контрола што се код нас овде у Суду води над органима општинским кад се овако неправилно ради н. пр. г. Петар Поповић орган општински, који води неки рачун о мртвачким колима, неуредно са овим послом руководи. На пратњи једној требао је да пошље мртвачка кола у 4 сахата по подне, а кочијаш је дошао сат и по доцније. То је неуредност крајња и није дело, да доводи публику до нестрпљења. То је једно, — а друго и стидно је овако изнети кола и коње са дроњавим штрангама, излизаним покровима, са истрцаним капом и нечистим хаљинама кочијаша. На то треба строго пазити. Није само доста наплатити 36 дин. и дати квиту на онда за кола чекај кад доћу. Ја чиним у овоме приметбу и желео би да се на ово обрати строга пажња.

Председавајући. У томе се ред води потпуно. Тачно се бележе колико има пријављених за кола, за која и у које време. То се јави командиру пожарне чете и он одреди кола и коње. Тај случај мора бити да се десно јуче јер је било четири пратње, па није се могло стићи једно задруго. —

Младен Тодоровић. Ствар је господо била у овоме. Умро је један ђак. Г. председник наредио је да се даду велика кола и то бесплатно. Командир чете коме је акт упућен да кола пошље није загледао акт, него је послао проста кола у болницу где је тај ђак умро. Фамилија то није хтела примити око тога и док смо добили и карту од г. Мике Ванковића и док су се нашла кола, прошло је неко време. (Чује се: То треба пазити).

Председавајући. И то и остало уредније се господо, а ово је случајно тако испало.

Коста Главинић. Кад се повела реч о овоме, неће бити згорега да и ја обратим пажњу на једну неуредност коју сам приметио. Пред пратама пожарне чете стоје увек на улици општинска кола која ђубре вуку. Ту пролази свет и требало би их гдегод на другом месту склонити. Ја сам о томе и г. председнику приватно приметио. Молио би председништво да нареди да се та кола у будуће склоне на неко друго место, јер то није лепо, да онако прљава кола распростиру смрад у варошн и да стоје на углед целом пролазећем свету.

Никола Милићић. Познато ће бити свима вама господо, да сам ја пре неколико дана поврпио прегледо општинску кућу, и то по своме сопственом осећају, без да је и.ога од општ. органа тамо било. Може бити да је моја намера била, да нешто друго видим. По новинама је то друкче представљено те изишло што ко вели пословица: „терао зеца на истерао курјака." Ја сам тада нашао, да је општинска зграда склона паду. Да ли је то познато члановима општине и за што нису предузели шта треба?

Сем тога молио би председништво да испита, који је то од млађих чиновника онде што је у новинама ову ствар метуо, кад је то све што сам ја радио било у тајности?

Поред тога молим господу одборнике да одреде комисију да прегледа, како стоји зграда општинска и у каквом се стању налази. То је нужно да се изиђе, јер ће једнога дана цео овај плафон пасти на нас. И једником изиђаја могла ја сам питао шта је ово — и казано ми је, да је узрок томе цигла, и сад веде то је дигнуто.

Кад је ово онако, онда где је та цигла и да ли је то ушло у приход општ. и ако јесте где је заведено. ?

Секретар објашњава: Кад је једног дана пао био таван и умаї што није човека убио, онда је наређено да се цела зграда прегледа, и кад је извештај од инжињера поднесен нађено је, да би садашњи зидови могли комотно да издрже и горњи бој. То је тако остављено и чека се на одборско решење (Чује се: Кад нам се изнесе решењено).

Председавајући. Чујте господо полиц. власт тражи два уверења о стању и владању извесних грађана (секретар чита).

За Петра Мојсиловића зидара — изјављено: непознат. За Алберта Рише, Косту Симоновића и Николу Шабекидеса сајџије овд. изјављено: доброг владања средњег стања.

Сад је на реду претрес буџета. —

Никола Х. Поповић. Молим вас предходно оправдајте зашто председник није дошао.

Председавајући. Извините молим вас.

Г. председник је позван у седницу за косовску петстогодишњицу, па је отишо и с тога није могао остати овде.

Изволите чути даље о буџету, секретар чита:

9. Секретару судском. По предлогу суда плата је 2500 а по мишљењу комисије 1800 динара.

Глиша Јосимовић. Ја би предложио да се усвоји мишљење буџетске комисије јер је плата од 1800, динара довољна.

Живан Бугарчић. Ја предлажем 2000 динара.

Коста Главинић. Молим вас господо. 1882 г. била је плата секретару 2000 дин. 1883 год. толико исто и после је доцније порасла на 2500 дин. Треба увек при одређивању плате водити рачуна да ли је човек који то захтеве има познат са пословима суда, јер он треба све да зна па да и другом поможе и у наредбе да издаје млађима.

Овај човек који сада заузима место секретара сасвим је упознат у послу, јер од ниже годи а на истом послу ради, па је праведно да се на ово већа пажња обрати и да му дамо плату од 2000 динара, као што и сам г. Бугарчић предлаже. Плата од 1800 динара биће мала.

Никола Х. Поповић. Ја мислим да се комисијом одређена плата може терати до 2000 дин. Но ја би био мишљења да плата секретара судског може д фунгира до 2500 динара. И према томе како и колико ко служи да му се ова и повећује. Нпр. ако ко служи 5—6 година и способан је, онда да му се повиси, а иначе секретару почетнику довољна је плата од 1800 дин. као што је комисија и предложила и и после постигнело да му се повишава до 2 хиљ. а да може доћи и до 2500 дин.

Бока Новаковић. Није нужно више да говорим о смањењу плате, само ћу да напоменем овде ради знања, да плата од 2000 дин. претставља плату од 400 талира, а то је доста. С тога и ја сада предлажем да буде плата од 2000 динара.

Председавајући. Ја хоћу као члан суда општинског да кажем неколико речи о овом звању.

Секретар суда искључиво ,се бави судским пословима. Ја као шеф суда морам да кажем да ли се може са том платом од 2000 динара добити спреман човек или не може. Његова је дужност, да води белешке по свима споровима и да израђује пресуде. Сваки дан ми имамо 20—25 до 30 суђења. Тај огроман посао мора један секретар сам да сналази. Сем тога администрација судска разноврсна је и то све мора да спрашава. Забрана има свако дневно 15—20 и то све мора он да сналази. Сад или би ми оставили овога човека или узели каквог новог мислим да за 400 талира не би могли да добијемо спремног човека за ову плату. Морали би да узмемо или од оних људи једнога, који је већ био секретар или каквог правника, а занста господо, правник неће да дође у општински суд кад има у државној служби много већу будућност. И мене је то на општине отерало кад бејах секретар и ако сам имао 2500 динара па сам морао и адвокатски испит да полажем, само да неостанем овде у неизвесности. Господо, ово сам сматрао за дужност да вам кажем а ви сад радите како знате.

Глиша Јосимовић. Господин председавајући кмет каже да му је мала плата што тај човек мора много да ради. Па разуме се да мора, јер иначе не би му ни оволико платили. Што каже да нема човека и да се неће нико наћи нерадите да ће се сад наћи способних људи колико хоћете само да имају зараде и то би било бивших чиновника који би се радо задовољили са половином комисијом одређене плате. Ја предлажем као што је казао г. Ђ. Новаковић 2000 динара. (Чује се: да се гласа).

Председавајући. Дакле да се гласа. Хоће ли појменце. (Чује са што појменце) Добро. Онда које за то да буде плата 2500 динара нека устане, а ко је за 2000 дин. нека седи. (Већина седи). Дакле плата је 2000 дин.

Никола Х. Поповић. Ниједан није ни био за 2500 дин. него сам само ја то казао, да дотле може доћи највећа плата (чује се: То је свршено да буде 2000 динара).

Председавајући Чујте даље (секретар чита).

10. Преом књиговођи нореском. По предлогу суда 2508, а по предлогу комисијском 2400 динара.

Никола Х. Поповић. Хоће ли се моћи ономе књиговођи већа радња дати но досад.

Др. Марко Леко. За другога књиговођу нореског видимо да и суд и комисија предлажу да се то место укине. То већ показује да у општинском нореском одељењу нема бог зна каквог посла. Изгледа ми да и нрни књиговођа нема толико посла, да би то место ваљало одржати. Ја сам за то да се и то место укине. Или ако књиговођа други какав већи посао поред овога свршава, онда према главном послу нека се и зове.

Бока Новаковић. Ја држим да то може да остане.

Председавајући. Овај човек нужно је да се задржи због оних нореских списковa, о гласању, а после тај човек већ има како служи општину скоро 15 год. Он се по имену зове Илија Вучковић.

Никола Г. Поповић. Ја се слажем са г. Марком и желео би да суд каже: да ли је тај књиговођа потребан и ако је потребан онда да остане. Но према онома што сам слушао од неке господе кметова, баш тај човек готово више седи ,ваће него што ради. Што рече господин Томић, да је нуждан због списковa ми сви знамо какви су били ти спискови, и да је више задовољавало неке људе који нису наши грађани само да се после избор поквари. Кад се зна, да држања власт прибира порез и сироваоди суду, онда је занста тај чиновник сасвим излишан Него ја верујем у ово, да ће данашње председништво општинског суда бити толико резносно и тачно да ће ово водити бригу, па задржати само оне чиновнике, који су преко потребни па ће укинути сва она места која су непотребна, и само с тога сам да тај књиговођа остане али да му плата буде 2000 динара.

Милан Бачковић. То се место не може да укине, јер ће он добити још и друге послове. Ја нећу овде да говорим о личности него о месту на ма ко то био.

Др. Марко Леко. Онда нека се не зове књиговођа, него другчије.

Мика Кр. Ђорђевић. Ја мислим да не треба да трошимо време око тога хоћели се знати овако или онако, то је сасвим свеједно.

Председавајући. Доста је било говора. Ја ћу да ставим питање.

Ко је за 2000 дин. тај нека седи, а ко је за 2500 дин. по предлогу судском тај нека устане? (Сви седе). Дакле усвојена је плата од 2000 динара.

Позиција 11 и 12 отпала је.

Сад прелазимо на плату ванничника за спољни посао, Чујте даље. (Секретар чита).

П. Плата ванничника за спољни посао.

13. Преом инжењеру. По предлогу суда 5004, а по предлогу комисије 4000 динара.

Никола Х. Поповић. Како стоји с тим инжињером? Је ли он општински инжињер по избору или је државни чиновник? Чуо сам да је државни чиновник на осуству. (Председавајући: Он је само задржао права у држ. служби, а наш је инжењер по одобрењу Господина Министра).

Коста Главинић. За опет морам да кажем да не би пристао на комисијски предлог само с тога, што је први инжењер досад вуко 5004 дин. са мање послова, него сад. Нас чекају сад много већи послови и разуме се тај ће човек имати много посла.

Будимо ми вредни па да га контролишемо да мора да ради, а никад није много кад је плата у пословима техничким 5 хиљ. динара. Ја мислим да инжењеру првом буде плата 5000 динара равно, а она 4 динара да се скину.

Глиша Јовановић. Ја сам хтео све ово до каквог, што је казао г. Главинић. Нама требају учени људи. Суд треба да има одређене руке, јер овај може да остави. За инжењере писао нико да се смањује.

Мика Кр. Ђорђевић. Поред тога што су остала господа навела, ја би вам скренуо пажњу још и на то: да поред знања, треба дотични чиновник да има и „чисте руке". У колико ја познајем овога господина, у њему је оличено и једно и друго.

Никола Р. Поповић. Поред онога што су казали г. Ђорђевић и г. Главинић ја могу само још ово да додам: Познавајући деликатност рада инжењерског и знајући како су се његови предходници владали, молио бих да суд умоли овога инжењера, да и даље остане у општинској служби а да не крњимо ни мало од плате на чак ни оних 4 динара.

Бока Новаковић. Поред разлога, које сам досад казао и које је и комисија имала приликом смањивања плате, имам и ово да кажем. Плата од 4. хиљ. динара претставља плату од 800 талира.

Председник и чланови Апелационог суда до те плате долазе после 20 година службе. Овде се код општине долази одмах до те плате а само се тражи способност.

Поред тога треба да имате на уму и ово, да инжењер овај није ограничен само на посао овде, него може и на приватне послове да настојава. Сем тога он може и друге инвенске послове да ради и зато добија награду као што је и добио од општине ове 20000 дин.

У телеграфској улици подизана је једна грађевина, која по регулационој линији није се могла подизати и то је урађено на штету општинских интереса. Он пролази поред те куће на ће чини и невешт. Шта више, ја сам видио да је он настојавао код једног приватног лица, који је сретством својих пријатеља досело да се од регулационе линије начини једна права брука. Сем тога, та личност — г Мајданац је од његове старе куће која је имала да се сече 2½ метра препрано нелину зграду и што би му се дало нешто за одузимање имања, сад му се мора много већа цена дати јер му је дозволено да кућа добије скупоцени облик.

Он господо као општински инжењер треба да настојава да се овако што не чини на штету интереса општинских, а не још да настојава, јер ако би прече платила општина накнаду 1000 дуката сад мора платити 2000 дуката кад се стане сећи.

Даље још то имам да кажем.

На врачару почели су нивелисати улице. Направљен је нивелациони план, потписао га само министар Грађевина, а није се чекало да потпише и Министар унутрашњих дела, него је тај инжењер почео рад и извазао паринце против општине и општина је већ две-паринце-такве изгубила због тога, што није сачекала да се и те формалности испуне. Сад ако се још која паринца подигне ми нећемо моћи изаћи на крај плаћајући штету.

Све ово узимајући у обзир, ја мислим зато, да му се плата одмах повишује на 5000 динара.

Коста Главинић. Ја морам овде да узмем у заштиту на првом месту струку, а на другом месту у неколико и личност. За годину дана и нешто више ја сам био у 40 — 50 комисија и то махом по техничким питањима и имао сам прилике да долазим у додир и са нашим шефом инжењером. Ја би могао и дозволити то да он није отпаљивао дужност и послове као што би се захтевало, но за то сам ја и мало пре казао, да нам треба тражити и имати јаку контролу па се онда немамо чега бојати. Ја вам господо тврдим, да он ако хоће да врши општинске послове као што треба, он не може и не сме да се прихвати приватног посла сем ако то хоће моћу да ради, а то је само да гради какав план. Дакле ми треба да га у послу контролишемо, и чим опазимо, да не ради савесно или не врши шире послове како треба, одмах да сменимо са њим.

Г. Новаковић замера инжењеру првом што су подизане можебити куће, које се нису смеле подизати на штету општине. Ја незнам како то мисли г. Новаковић, али знам да то није инжењера нашег дужност. и да он нема за то права већ је то по моме мишљењу, на првоме месту дужност инжењера управе вароши Београда. Кад ми будемо добили регулациони и нивелациони план у наше руке. онда ћемо ми и казити и тада би било места овоме што г. Новаковић тражи од г. првог инжењера. Он ако, хоће да врши дужност своју како треба неможе нам плате имати ни приход, који долази од плаћа за премер око издавања таппје, јер он нема над ни за часак да се удаљава од својих техничких послова и те послове око танџа врши други инжењер.

Што се тиче погрешака на врачару те је испуштено онако, то је више крив онај који је одобрио, да се тако ради без законског определења.

Председавајући. Суд је тражио да се стане на пут задању ономе што напомену г. Бока, али на жалост жалба је Суда одбачена и тако је г. Мајданац мого да подиже кућу.

Бока Новаковић. Општински Суд господине није николутно предузимао у овоме никакав корак. Г. први инжењер општински и ако је знао да ће та зграда доцније донети велике штете општини, ипак је настојавао као г. Мајданчев настојник како да се кућа прави, па при свем том није хтео као општински инжењер да општину заштити. Ако он господо није надлежан као општински инжењер да зна и да руководи регулисање улица у овој општини, он је ипак имао дужност као савесан орган општински, да о томе општину извести и да каже тај и тај ради то и то, а од тога ће општина имати крупне штете, те да у таком случају општина предузме корак да код своја права не буде оштећена. То први инжењер г. Чађевић није хтео учинити,него је ћутао.

Никола Х. Поповић. Ја налазим господо, да смо се ми удаљили од питања, које је на решењу. Овде је питање о одређивању плате првом инжењеру, а ми то не претресамо, него смо се упустили у стање суда и осуђујемо дела данашњег првог инжењера. Ја мислим да сад томе није места но само да се плата одреди, а председништво нека ово пребележи и у томе погледу учини што му надлеж и. (Тако је)

Председавајући. Јесмо ли доста говорили? (Јесмо)

Дакле да решимо ствар.

Ко је за предлог Суда да буде плата 5004 дин. тај нека седи а ко је да се сведе по предлогу комисије на 4000 дин. тај нека устане. (Већина седи)

Дакле сви су за предлог суда, а противни су четворица и то. г. Бока Новаковић. г. Марко Лесо. Милорад Јанковић и Милан Марковић.

Чујмо даље. (Секретар чита) *14. Другом инжењеру.* По предлогу Суда и комисије 3000. динара.

Нико се не јавља за говор. Усваја ли се ова плата? (Усваја)

Сад долази позицији 15 та (Секретар чита)

15. Пратичу инжењерског одељења. И по предлогу Суда и комисије 1800. динара.

Усвајате ли ову позицију?

(Усвајамо). Чујте даље (Секретар чита.)

16. Правозаступнику општинском. По предлогу Суда и комисије 3008.

Никола Милошић. Ја мислим да није нуждан тај адвокат за општину. Нека општина узме адвоката у појединим пословима кад га затреба. Ја не разумем то за што је нужно да општина има адвоката под платом Молим нека објасне надлежни, колико предмета тај правозаступник сврши преко године?

Председавајући. Могу само да вам кажем то, кад би узимали приватног адвоката за поједине послове онда би општина морала платити не само 3008 него 5008 дин. Да ли би корисније било да општина нема адвоката свога ја би молио г. г. од борнике, адвокате, нека то објасне. По моме мишљењу општину би много више коштало, него свако.

Никола Милошић. Неће нас више коштати, јер у закону стоји прописана такса за сваки рад адвокатски и онда се зна, шта он може наплатити, а шта не може.

Мика Кр. Ђорђевић. Као човек од заната је сматрам за дужност да и сам неколико речи кажем. Господа предговорници погрешно схваћају задатак адвоката општинског. Једна општина, а нарочито Београдска, мора имати свог годишњег адвоката.

Ако би се усвојило предлог да општина нема своја годишњег адвоката, него да та узме онда кад јој треба, онда сваке је сумње да би то општину коштало далеко више него да та годишње плаћа.

Општина кад има да води парницу природно је да мора тражити доброга адвоката, да јој парницу води или даде мишљење по закону како би се штете сачувала. То што господи рече да стоји у закону записано, колико адвокат сме наплатити за свој рад, то је тако; али закон не може никога да натера да се посла прими и да иде на рочиште за 12. динара, него се плаћа по 20—30 и према важности спора и до 50 динара. Ја од кад сам у општини као одборник има година и по. До сад је њих било 20 случаја да смо ми овде у одбору решили: да се извесне општинске ствари даду општ. адвокату да подвесе своје написмено мишљење. Кад немамо адвоката свога, онда би морали адвоката набавити са стране. Мислите ли ви да би вам тај адвокат расматрао акта и дао написмено мишљење за 12 дин? Слабо Бога ми Сам закон даје му право да за то наплати 60 динара.

Ја држим да је према овоме што реко јасно, да је јептиније имати годишњег адвоката него му плаћати на парче. Узмите само у обзир, ноћчане заводе, који завод нема своја адвоката? То они не чине без уврока, него за то што је јептиније и сигурније. (Чује се: Тако је)

Никола Х. Поповић. Ја се у свему слажем са г. Мином. Да ли он врши и какве друге приватне послове и да ли за то има времена то треба општински Суд да води бригу.

Глиша Јосиповић. Ја се не слажем са предговорницима да немамо адвоката редовног. Ја мислим да је доста да одредимо на адвокатске послове 2000 динара.

Што се тиче расматрања и давања мишљења ми сад хвала Богу имамо кмета правника, па ће нам он онде казати шта треба да радимо.

Он може и у канцеларијско време да одреди другог да га у сућењу замени а он да проштудира какву ствар и мишљење своје да. Дакле ја предлажем 2 хиљаде динара на правозаступничке послове па да се то стави Суду на расположење да уради како за добро нађе.

Коста Главинић. Ја молим одборнике да воде рачуна о објасњењу оних људи који су тим пословима добро познати. Ако може један правник да нам даје мишљења и да буде кмет и да суди и администрира и поред тристa дужности да и правозаступничка посло прими, онда ја пристајем. Али ја сумњам у то.

Кад би кметови примали и ове дужности, онда би друге њихове дужности трпиле уштрба — дакле опет штета. —

Живот Бргарчић. Ја сам хтео да кажем: Знајући како је и по унутрашности, свако село од 100 пореског глава има своја заступника. То исте кметови по селима но и они кад имају попећу парницу траже адвоката. Општина Београдска не може никако остати без правозаступника.

Никола Милошић. Ми господо данас немамо кмета, који је правник и неће бити велик посао за њега ако он каже хоћемо ли изгубити ону парницу или нећемо, и ако нам каже да ћемо изгубити ми се нећемо ни упуштати, а ако каже да ћемо добити онда ћемо водити спор. Наша општина сумњам да има 20—30 предмета преко године код Суда, и с тога сам да општина не држи засебног правозаступника.

Председавајући. Ја вам само то могу казати да ја као кмет не могу давати мишљења правна поред моје дужности. Општински су послови разноврсни, а спорови не воде се по писменим исправама, него све усмено. Општина мора да има јавног правозаступника. За ону цену неће ни један адвокат да се прими. Новчани заводи имају све своје адвокате и ако су код њих само артије мењце и тд. Но они држе, за то, што ће јевтиније коштати. То вам ја искрено кажем а може вам казати и г. Милутин Маркевић наш одборник. Општина има само 100 тужаба за заузеће по дукат сваки спор. то је 100 а кад се све узме у обзир, онда, ће прећи и 5000 динара.

Никола Х. Поповић. Треба ли општини адвокат или не треба. То треба да решимо.

Мика Кр. Ђорђевић. Само још две речи да кажем. Ми у опште патимо од тог, што хоћемо сви све да знамо, и што један у другог немамо поверења. Овде је питање струке или ако хоћете заната. Ја сам занатлија и када вам ја кажем и још вам зам разлоге за то, држим да је у реду да се то верује.

Ја сам казао да општина не може да буде без годишњег адвоката, и кад хоћете, да тај адвокат буде савестан и ревносан у послу, онда тај адвокат није много плаћен. Оно што важи за спремна инжињера важи и за правозаступника. Држим да је излишно даље о томе да разговарамо, него да приступимо гласању.

Председавајући. Предлог је Суда да буде сталан адвокат и стална плата, а г. Милишић предлаже, да не буде сталан.

Сад које за предлог општинског Суда нека седи, а ко је за Милишићев предлог нек устане. (Већина седи)

Дакле решено је да буде сталан адвокат и стална плата.

Даље господо. По предлогу Суда је да плата буде адвокату 3008 дин, а г. Јосиповић предлаже 2000 динара.

Ко је за предлог општ. Суда нека седи, а које за 2000 дин. нека устане. (Тројица устају и то: Милорад Јанковић Глиша Јосиповић и Никола Милишић)

Решено је дакле већином гласова, да буде плата 3008 динара годишње.

Сад долази позиција 17. О стенографима. Чујте (Секретар чита).

17. Двојица Стенографа По предлогу Суда по 900 дин. свега 1800, а по предлогу комисије по 720 — свега 1440 ара.

Суд је у предлогу свом казао, да им се повиси на 15 дин. месечно те тако да имају по 75 динара месечно.

Усваја ли одбор ову повишицу? (Усваја)

Чујте даље позицију 28. (Секретар чита)

18. Водовођа. По предлогу Суда. 2004, а по предлогу комисије 1500 дин. годишње.

Коста Главинић. Водовођа овај господо, кога имамо данас, служи у нашу општину равно 25 година. Колика му је прва плата била не знам. Но 1882 год. имао је 2000 дин. 1883 год. толико исто, а и сад 2004 динара.

Нама је водовођа потребан, а биће нам прилком радова за водовође још потребнији, па и после. Да вас молим немојте од тога човека одузимати ништа. Немојте терати човека, да се на недозвољени начин наплаћује. Тражите од њега да савесно врши своју дужност па нека му се плати и шта више, ја бих му још и повисио плату. Но као што рече г. Бугарчић да му сведемо плату на 2000 динара. Брука је господо за Београд да само један човек и то овај зна отуд добијамо воде.

Никола В. Поповић. — Сад је згодна прилика да се о овоме водовођи проговори која реч, јер сваки онај, коме је познат рад тога човека у последње време, не може казати да је то славан радник, као што га представља г. Главинић, као год што у осталом није ни велика ова плата од 2004 динара над би за њу имали водовођу одиста оваквог какав би требао да је. Овај човек, који је данас водовођа општински, служи општину као што рече г. Главинић већ 25 година. То је лепо. Али, ми знамо на жалост да ју служи као човек, који је монополисао водовод. То неко хоће да му упише у заслугу, а ја на против мислим да то није никаква заслуга, што тај човек једина зна наше водоводе како теку и где иду, а никоме другоме то не казује! Из тога се види, да он сматра наше водоводе општинске као своју својину. Да је тако, ено доказ. Лањске године, кад је умалило воде на чесмама, саопштено је нешто што ћу сад да кажем. Код Чунур-чесме има један канал који доводи воду. Кад је лањске године престало воде, па се на захтевање отворио тај канал, ми смо видели ово: да је чесмеција у тај канал, који спроводи воду за чесму, метнуо плуто на тиме предњопо воду, пола на чесму, а пола у башту једнога који му је за то добро платио — свакојако — Кад смо дозвали власт да и она то види, општински суд добио је тужбу, наиме да је уверио се о томе, да је вода подељена и ништа више. За што? Не знам. Тек види се на овога да су до сада и сами општински чесмаџи пили чесмеџији на руку. За то је данас ово врло подесна прилика, да се данашњем чесмаџиству општинском стане у дужност, да тога чесмаџију притегне и контролише на сваком кораку као што треба; а плата нека му остане каква је, хоћемо ли његов рад савестан.

Светозар Зорић. Ја што сам имао да кажем казао је предговорник. Водовођа је довољна ова плата, јер шта нам он ради? Ништа. Кад би имали чесмаџију тачнијег ми би и од садашњих водовода наших имали више воде. С тогу сам за предлог комисије.

Н. Вулковић. Ја сам слушао, а не знам да ли је истина, да овај чесмеџија подноси неке нетачне рачуне општини на исплату. Н. н. поквари се нешто и он то оправи с једним надничаром а подноси рачун за десет. Је ли то могуће? Треба строгу пажњу обратити на то.

Коста Главинић — Ја нисам казао да је овај водовођа славан раденик, шта више, казао сам да не знам како он ради; али на сваки начин он је мудар кад је могао општинске представнике да вуче за нос пуних 20 година и да нико не зна ништа о нашим садашњим водоводима где су. И ја сам слушао новике на тога човека. Али то не може да буде разлог да му плату смањимо — Оставите му плату исту. Она није велика, али тражите рад какав треба. Не дајте му да дане душом. Он има посла сваґда — само га треба контролисати строго. То је дужност и општинског суда и нас свију. Није он крив, што се њему до сад дозвољавало да ради тако како не треба. У осталом, он нам не може Бог зна шта ни учинити за унапређење наших садањих водовода кад се непрестано ставља у бучет само 2000 динара на одржање водовода. Да је стављено не 2 него 8000 динара ми би имали много више чесама и много више воде но што данас имамо Али за то је крив ово представништво општинско које је пре нас оде било на ниже увећало кредит и наредило умножавање водовода. Ваш данас ја сам био са оним водоводом. Гледао сам шта има да ради. Увиђали смо се у један канал, који треба оправити, и он каже, да је за ту оправку поднео одавно реферат општ. суду да му се даду надничари, али нема већ неколико недеља од кад је то тражио на вели да још нија решења! Данас, ја сам прошавши овде чуо да је суд одобрио да узме надничаре. То је посао који не трпи одлагања и никада не треба да се догађа тако што да се за оваковим послом чека по неколико дана на решење. Кад прсне цев, олма се мора оправити, иначе оде вода на другу страну а не где треба да иде. То што код нас има по приватним имањима чесама и ћерпиа зашто је жалосно кад се те чесме одвајају од општинских водовода на штету јавних чесама наших. Отуда бива да се једни дане око чесама и немају воде, а други опет немају чесме на се купају изворском водом и заливају своје баште. То је жалосно, али то треба спречавати, и казнити сваког који на тај начин отима општинску воду.

Н. Х. Поповић. Ја видим да смо се ми удалили од предмета. Предмет је о коме имамо да већамо то, да се одреди плата чесмеџија, и за то не знам шта да говоримо сад о чесмама и шта ту треба да се уради ради осигурања за воду. То је ствар засебна о којој ћемо моћи другом приликом да говоримо.

Г. Јосиповић — Ја се чудим томе, како је могуће да само овај један чесмеџија зна од куда нам нода долази, а да то не зна још ни један наш нижњер. То је њихова дужност да знаду, и, кад до сад нису знали, треба им у дужност ставити да сазнаду. Кад се то зна онда ћемо знати и стање водовода и шта треба оправити; а овако може да нам траже за најпростију оправку по 3—4 хиљ. динара.

Ж. Бугарчић. Овде је цала реч којом се хвали наш чесмаџија као добар раденик. Ја знам да док беху и Турци у нашој варошн да ми имадосмо доста воде. Овај чесмаџија је у општ. служби као што рекоше већ 20 година. Па онда, ко је крив што нам се изгуби она вода коју смо за Турака имали? Нико други није крив више од овога чесмаџије, коме је дужност била да ради тако, како ће нам се водовод одржати бар у овом стању као што је био пре 20 година, а не да нам сваке године вода умањује се. Што је предговорник Јосиповић казао зашта је нужда и преко је потреба, да нам нижњер што пре сазна куда иде наша вода па да о томе извести суд, но што се на лицу места увери и испита како стојимо са нашим садањим водоводима.

К. Главинић. Ја не знам за што сад претресати то стручно питање: што немамо воде довољно?, где се оне деле? и тд. Јесте, за време Турака било је у Београду доста воде, као и по осталом свету, али данас, већ није то више случај. То зависи и од саме природе. Посекосмо сву шуму у околини па разуме се да немамо сад воде колико смо за Турака имали. И саме чесме наше које нису

добијале воду из општинских водовода већ особених извора пресушује јер нестаје воде. Чесма Кнегиње Љубице има засебан извор, на неће проћи још много времена па ће и она пресушити. Симићева чесма пропала је, јер је вода од разних нужничких канала покварена и постала је неупотребљива, и тд. Било је и више других извора у Београду и околини као и онај с Савамали код Вишњичкиног имања; али пресушише. Шта ћемо? (Да се реши)

Зам. Председника, г. К. Томић. Ја мислим да решимо ствар. Мени се чини да не би плату овога човека требало ићи, али контролисати га морамо надстрожије. (Тако је Усваја се.)

Усвајате ли да остане иста плата? (Усваја се).

Сад долази на ред: надзорник општинских добара. По предлогу суда њему би била плата 2280, а по предлогу комисије 1440 динара

Јесте ли сви за то да буде по предлогу комисије? (Јесмо — сви).

Добро. Сад долази: помоћник надзорника општинских добара. Комисија је предложила да се то звање укине (Вичу: да се укине) А хоће ли један моћи да врши послове? (може, може) Добро, ако држите да може. Дакле хоћете ли сви да се ово звање укине? (Сви).

Онда да идемо даље.

„10 контролора касапских" — комисија смањује на 7. Плата по предлогу суда 11.780; по предлогу комисије 8400 на све.

Зам. председника: *К. Томић*. Ја као члан суда могу казати да треба да имамо више контролора. Ако буде боља контрола више ће бити и прихода. Укидањем контролора може се уштедити нешто мало на плати, али ће више штете бити од тога него ваљде. (Вичу: нек остану 10).

Гл. Јовановић. Све злоупотребе које су се код контролора до сада дешавале нису потекле због њихове мале плате него с тога што се није пазило ко ће се узети за контролора. Ја држим да је и број контролора до сад био већи но што треба; и за то сам мишљења да остане но предлогу комисије и плата и број, само нека се суд побрине да се изберу добри људи.

Б. Николић. И ја сам за то да буде 7 контролора. То је доста, а што их је било 10 то је много.

Милорад Јинковић. Ја сам вазда код батал-памиће и не видим никад тамо контролора. Шта више и над пијаће у недељи дана једанпут он вида шта се тамо дешава како се самсари нажељу сељацима и т. д. на ништа. За то сам ја за предлог комисијски. Доста је да буде 7 контролора, али да се притегну да врше дужност тачно, а не као до сад.

Милутин Марковић. При решавању ове позиције ми имамо да узмемо у обзир то шта раде ова контролори, каква је дужност њихова? Они раде на послу, који нам даје највећи приход, контролишу касапе, а аренда од касапница по буџету даје нам највећи приход. Сад за то баш, што је то тако важан приход, што је било велике борбе између општинског суда и публике око оног контролорења и око аренде за то је и увећан број контролора. Но ипак опасније се да за контролоре нису узети људи на свом месту. Што се тиче броја, ја држим да сам тај факт што постоји да се контролори као што помену г. Милорад ретко виђају на пијаци долази не само са њихове немарности него и с тога што их нема довољно колико треба. Према томе ја мислим да ми не би погрешили и када би увећали број контролора, али за сада то нећу да предлажем него нека остане како је сада по предлогу суда односно броја, а односно плате но што је врло мала разлика између плате коју суд предлаже и коју предлаже комисија, ја сам тога мњења да укинемо плату по предлогу комисије па да тражимо од контролора бољи и савеснији рад, јер онда ће нам навесно и приход већи бити.

Гл. Јовановић. Имају ли они уз плату и неки додатак?

К. Томић. Ево како стоји са овим контролорима. Један је овде у суду који прима пријаве и даје дозволе за клање — други је на касапници — клаоници. Трећи на мајчиној пијаци. Они имају веће плате од осталих, који иду по варошн и вагају крџумчаре. Од њих један су овде на овој пијаци великој, други на цветном тргу и т. д. Дакле ако се хоће да се врши контрола као што треба, онда је мало да буде 7 контролора. Ови контролори што вагају крџумчаре до сад су имали по 60 динара месечно плате. Раније су имали и по 120 динара али доцније им је смањена и дазато им је још 50% од крџумчарења.

Гл. Јовановић. 7 људи довољних је, само нека суд општински контролира њихов рад; а да би се стало на пут, крџумчарењу нека се даде 50% свакоме грађанину који прокаже крџумчара.

Ж. Бугарчић. Ја сам мишљења да буде 8 контролора и да се да свакоме по 80 динара месечне плате, но да се узму добри људи, јер боље је да имамо 8 каљавих но 15 рђавих.

Милутин Марковић. Ми треба да имамо чист рачун пред очима. Ова позиција доноси општини велики приход и то је тако чиста и јасна ствар да у колико имамо више лица који ће контролисати, у толико ће и приход бити већи од клања. Ако умалимо контролоре, ми ћемо имати мање прихода. Тиме дакле не чинимо уштеде, јер ћемо привремено уштедити неколико стотина динара, али ће се знатан мањак у приходу показати. Треба само тражити од контролора најсавеснији и најтачнију службу, а остављати сваљаи број контролора.

К. Гламочанин. Ја држим да можемо приступити гласању. Имајте само на уму да је овде с овим питањем у вези један од највећих прихода општинских и да је ово један неблагодаран посао, тешка дужност, које свако неће ни да прими.

И. Вулковић. Односно броја не би имао шта да приметим, али односно плата ја мислим да она троша који раде у општ. суду и клаоници имају по 100 динара а остали по 80 динара месечно плате. Онда би сума на свих 10 изнела 10 300 динара.

К. Томић. Ја мислим да је најбоље да оставите суду, коме сте поклонили ваше поверење да он распореди плате према заслугама оних који у овој дужности буду.

Гл. Јовановић. Лепо. Нека остану слободне руке нашим кметовима, али ови нека добро гледају ногу ће узети у ову службу, јер они ће одговарати ако се не врши ова служба као што ваља.

Ж. Бугарчић. Ја сам противан томе да контролори добијају по 50% од крџумчара, јер за љубав тога они нападају људе који нолу за своју кућу. Дајте им пристојну плату да могу живити, али овај додатак да однадне.

К. Томић. То се даје по правилима која сада постоје. Кад се та правила имене неће бити ни тога додатка. А то одбор може учинити над год хоће. (Вичу да се реши).

Дакле, господо да решимо ствар. Ко је за предлог да буде 10 контролора са оном платом коју суд предлаже нека седи....

Б. Николић. Немојте тако, него ко је за предлог г. Вулковић, нека седи. (Вичу: судски и Вулковића предлог да решимо).

К. Томић. Добро. Онда предлог комисијски однада. (Вичу: однада)

М. Банковић. Немојте господо за једну хиљаду и нешто мало више динара да крвите овај предлог судски. Ту нема велике економије, а боље је бити ако суд имадне одрешење руке на, да подели рачуна о приходу, узма и људе за овај посао који му требају и која ће вршити дужност како треба.

Н. Вулковић. Ја са моји предлогом писам нишо ни нашта друго него да они контролори који по нароши иду добијају по 80 динара месечне плате.

К. Томић. То ћемо примити знаћу, и уредићемо тако, али само останите ви ову целу суму коју суд предлаже на контролоре, па ми да у границама те суме учинимо распоред какав знамо.

Н. Вулковић. Лепо, али само нека не буде мања плата од 80 динара онима што седе по нароши као контролори и нека се од сних захтева тачна служба (Врло добро).

К. Томић. Јесте ли дакле ви за да остане ова сума коју суд предлаже, с тим, да се да контролорима најмање по 80 динара плата (вичу: јесмо). Усвајате ли сви то? (усвајамо). — Онда да идемо даље.

Секретар. Чита: „22. Контролору за пијачну таксу по предлогу суда 1500 по предлогу комисије 1200 динара".

М. Лекс. Кад би се на то место поставио нарочити човек који би скупљао таксу, не би била велика плата; али контролу над оним који то врши могу вршити кметови. За то ово звање контролора треба укинути.

К. Томић. На овај и наплаћује ту таксу и сваки дан мора да је на пијаци.

М. Лекс. Ако он наплаћује онда је погрешно назват контролором.

Н. Р. Поповић. Требало би да се именн овај назив на да се зове скупљач пијачне таксе, а не контролор. Што се тиче плате довољно је да се томе човеку да 1200 динара јер он има посла само до подне на пијаци.

Г. Јосимовић. И ја сам за то да му се да 100 динара месечно плате — то је доста; али треба кметовима ставити у дужност да га контролишу да ли врши наплату како треба. Јер, ево ја знам шта се дешава. Једном сам куповао паприке кад је овај чиновник општински дошао да наплати ту таксу од пиљара, и видео сам да му је пиљар дао 2 гроша, а он му дао квиту на 60 пара.

М. Банковић. Не стоји то да овај човек нема посла и да само до подне ради. Он је до подне на пијацама и ту бележи приход у једну књигу привремено. После има књигу с датумима у којој се уписује тај приход и по тој књизи он мора сваки дан да направи извод и преда рачун. Дакле, то је прилично посао (вичу да се реши).

К. Томић. По предлогу суда ономе би скупљачу таксе пијачне била плата 1500 а по предлогу комисије 1200. — Ко је дакле за 1500 нека каже за (вичу нека седи) добро — нек седи; а ко је за 1200 динара нека устане? (Већина устаје).

Већина је решила да буде ова плата 1200 динара. Сад долази на ред позиција „23. Глав. контролору кантара при Ћумруку по судском предлогу 1800 а по комисијском 1440 динара годишње. (чује се: да се укине).

К. Главинац. Као што се може видети из партије прихода, Београду донози каддрнија од царинарске београдске 78.000 динара годишње прихода. То је заиста приход; и господо сам тај приход проће кроз руке овога човека. С тога је природно да се њему да боља плата, јер ту треба да се нађе бољи и способнији човек него што су други обични мерачи и контролори. Тај човек има доста и одвише посла, и кад сврши сав посао у Ћумруку, он мора да обигра још и све кантаре општинске, јер му је стављено у дужност да их контролира и да сам приход прикупи и општини преда.

Г. Јосимовић. Колико има свега кантарнија при Ћумруку? (два и овај контролор). Доста је да остану ова два а контролор није потребан никако, но што сам приход што у Ћумруку иду за каддрнију доће у књиге, и по Ћумручким књигама може да се контрола води. У осталом, ја сам у основу противан овом прикупљању прихода јер сматрам да је безразван.

Н. Милошић. Ја се такође не слажем с овим предлогом да се задржи тај главни контролор. Шта ће нам он кад сав приход што га општина има од царинаре пређе кроз књиге Ћумручке. Ово што приказа општини на име кантараје Ћумрук одређује при сваком експедицији, и он кад то наплати нек пошље општини; шта нам треба ту контролор? Доста је да остану она друга лица што раде на кантарама.

Н. Р. Поповић. Реч је о контролору кантара при Ћумруку. После ове рубрике долази друга за четири контролора кантарска; на онда долази 10 кантарских мерача. Дакле имамо свега 5 контролора на 10 мерача кантарских! То је сувише. То је 15 лица што сад раде на прикупљању овог прихода, који је одиста позамашан. Али по мом мишљењу они контролори — нарочито главни — нису ништа друго него посредници између општине и мерача. У место што би мерачи, кад завриве мереље сваког дана, доносили непосредно приход општини, они га дају овим контролорима својим, а ови њима главном контролору, на тек овај предаје приход општинској каси! За што би то било? Осим тога 5 контролора на 10 мерача значи да 10 мере а 5 их контролишу. Ја мислим да се ту може нешто смањити, а нарочито сматрам да је довољна плата 1440 динара ономе гл. контролору, ако се он задржи.

Ђ. Николић. Што се тога контролора тиче, ја знам, да он много мање има да ради него други. Ја сам на пијаци сваки дан и знам да има дана кад они што на пијаци мере, и контролишу морају да почну рад од 5 сати у јутру па до мрака не могу ни да ручају ни да оруткују — док напротив онај глав. контролор има да ради од 8. — 12 пре и од 2 или 3 до 5 сати но подне па пак овај има већу плату. За што то? Што се вели да он скупља сав приход и предаје општинској каси, што би то било кад може они који су на кантару радили да донесу и приход?

К. Главинац. Ја нисам упознат баш добро са целом радњом овог главног контролора, али прилично знам ту радњу, по што је у прошлој години на том месту био један мој рођак, који је умр'о. — Добро те је умр'о јер би и њему сад укидали место или плату, а ја не би као интересован могао ништа да говорим — Ја знам господо према ономе шта тај човек има да ради, да је он одиста потребан. Ја би молио и чланове суда да даду објашњења о раду и дужности овога човека.

К. Томић. Свакојако је потребан и не може се без њега јер ако не буде при Ћумруку главни контролор, мораће се одавде од судског персонала који употребити на скупљање тога прихода и контролираће целе те радње. Ови контролори дуги налазе, а на местима где је највећи промет и где су кантари општински. Ту мерач мери, контролор записује у књигу, даје признанице и после предаје приход главном контролору који над њима свима води надзор. Мерачи не могу бити сви писмени да сами то раде, а на местима где је велики промет не би један мерач тај посао ни свладавао.

Н. Милошић. Ја могу да докажем да се на Ћумруку не мери ништа, него трговац доће буре гаса 160 кила а оно нема ни 120, па сирома трговац трпи то и плаћа. Шта ће, треба му есап...

Милут. Марковић. Молим да се саслушамо. У колико се опомињем ово питање о кантарији било је пре месец

два дана дана расправљано у одбору у неколико седница. То питање није мало но велико и врло важно. Да би се то питање уделило тако, да и трговина не пати од кантарије и опет да општина не изгуби један од својих највећих прихода треба о овоме озбиљно размислити. По тој ствари било је до сад говора већ у 10 — 15 седница одборских и опет није регулисано. Није се знало ко ће да контролише сне радинке — мераче — који зарађују тај приход и дошло се до тога да ти раденици морају имати нарочите контролоре који ће их непосредно контролисати и давати податке о целом промету и приходу. Разуме се да у такву службу ни су могли да се узму људи који нису били послу вични, писмени, савесни итд. Такви људи, који раде и какав је био нок. Јоца Поповић нису млого плаћени. Нарочито овај човек, који је био дуже времена у општинској служби и дао нам је лепих података у овој ствари те смо због тога данас и могли доћи до оволике суме прихода од те кантарије. Овим хоћу да потврдим то, да међу органима општинским који непосредно раде на приходу озоме мора бити један способнији од свију, који ће бити кадар да даје правац целој радњи тако како ћемо до већег прихода доћи. Јер, заиста не може се захтевати од једног простог кантарџије као што је онај чича на пијаци, који једва уме да запише цифром колико је измерио, да он може признавање, склапа рачуне, води белешке о ценама итд. То има извесну практику, коју могу пружити само људи која су писмењији, способнији и који нешто знају о тим стварима. За то сам ја за предлог суда. Овим што сам казао нећу да браним садашњег контролора него говорим просто у интересу овога прихода који општина има и ради кога нам је апсолутно нужно да имамо на том месту једног способнијег човека но што су обичне кантарџије и други контролори.

Ж. Бугарчић. Што вели г. Милутин да мора да мора да буде један главни контролор да прикупља податке и приход на да подноси општини, ја нисам противан; но до сада је било да је општински суд на молбу својих пријатеља стварао таква места која баш и нису потребна. По моме мишљењу и ону контролу над кантарима може да врши сам општински суд. Одредити на тај посао једнога, сутра другога, прекосутра трећег — па и одборника можете узети; а што се тиче података ја мислим да је сваки толико спреман да их да, и да каже колико је измерено, но што је шта и тако даље.

М. Банковић. Што се тиче мерача и контролора ја бих имао да кажем нешто што се није нико осим да уме у нод. Мени се чини да ми не требамо толико мерача баш за цело време године, него у извесном времену, кад је пијаца жива, кад се храна сређена и доноси на продају. За то би се могло укинути које место мерача и да буде свуда и мерача и контрола толико колико их сада имамо. Ево данас ја сам видео да нам један мерач до 3 сата седи у кафани, а то значи, да нема посла. С тога било би најбоље да се остава суду у буџету цела она цифра која је до сад била, али суд преко године да води рачуна о томе кад је какав посао па да узме на ове послове онда кад затреба само толико људи колико му је потребно. (Чује се: неће моћи. Може кантар увек затребати).

Н. Х. Поповић. Господо ја би предложио да ово питање вечарас оставимо нерешено но што је већ доцкан а треба да се боље обавестимо. Осим тога већ су неки од г. г. одборника отишли. — (Прима се)

Закључен састанак у 9 сах, по подне.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

О Б Ј А В А

Пут који спаја жељезничку станицу са „малом пијацом" оправља се, и, од сутра па док се не оправи, неће кола њиме моћи пролазити.

Од стране Суда општине вар. Београда 21 Маја 1889.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27 априла ове год. бр. 512 приређује на дан 4 септембра ове године лутрију, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је зидању *Светосавскога Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова *у новцу*.

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце обзнанити, и.

105 згодитака биће у разним књигама.

Лозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на полеђини напомена која се налази на свима осталим лозовима и која гласи:

„Лиџу које добије главни згодитак, стоји до воље, да прими или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а та је, 10000 динара у сребру."

На лозовима од броја 400 закључно бројеви су рукописни, а на свима осталима печатни.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним.

Д.С.С. Бр. 533
3 маја 1889 године

Председник,
„Друштво Св. Саве".
Светозар Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Дате су у штампу

ПЕСМЕ
ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЈЋА

књига ће изићи 16 табака.

Новац треба слати г. Перу Зорићу, нл. фактору кр. ср. држ. штампе, и књижарама: В. Валожића у Београду и Душ. Валожића у Нишу.

Власник општина београдска. Штампано у краљевско српској државној штампарији Уредник Н. С. Јовановић.

БРОЈ 20 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 28. МАЈА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ДОСТАВЉУЈУ СЕ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страни земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 5 дин. пара од врсте
Претплату која слата упућивати на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 22. Априла 1889. год. у Београду.

Почетак у 5½ часова по подне

Присуствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић; Члан Суда г. К. Томић, чланови одбора: г.г. Милутин Ј. Марковић, Ђорђе С. Новаковић, Ж. Бугарчић, Јаков Бајлони, И. Х. Поповић, К. Петровић, Др. М. Т. Лека., Илија Цветановић, Јов. Ж. Бурић, Ђорђе Николић, В. Виторовић, Станко Петровић, Никола Милићић, Никола Р. Поповић, Светозар Бо-Коста Д. Главинић, М. Миловановић. Настао Крстић, Дим. М. Ђорђевић.

Садржина:

Решавање о буџету.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволите чути протоколе последњих састанака.

(Секретар чита протокол од 18 Априла.)

Нема ко да примети што на овај протокол? (Нема) Чујте други протокол. (Секретар чита протокол од 20 Априла).

Нема ко да примети што? (Нема) Сад изволите двојица од вас да ове протоколе оверите.

Сад да продужимо даље. На реду главни контролор кантара на ћумрук. (Секр. чита).

23. Главном контролору кантара код ћумрука:

По предлогу Суда 1800. а по предлогу буџетске комисије 1440 динара.

Милутин Марковић. По овој позицији вођена је дебата прошле седнице и у главном свршена је. Сви смо скоро били за то, да остане као и до сада *главни контролор*, напоменуто над нам је објашњена дужност тога контролора да он између осталог саставља и статистику пијачних цена и поди све књиге о кантарском целокупном промету.

У тој седници писао донели закључак, што је било већ пре прекинути седницу. Данас нам вала свршити се сих оних ралога и стати на земљиште општинских интереса. Приход од ов. кантара је огромаи, па се не смемо упуштати у експерименте. За то сам да се место не укида, а буде ли доцније могућно смањити број кантарских контролора у општ. ништа нам не стоји на путу.

Никола Милићић. Ја се не слажем са мишљењем г. Милутина Марковића у толико пре, што је ова ствар боље позната нама трговцима него другима. Пре неколико година сами ћумручки чиновници употребљавали су суду тај приход кантарски онако исто као и приход од кладионице. Само су на том крају трошила. Они свега до подне раде па после седе. Главни контролор има прилично замашну плату а међутим има биш ништа није потребан. Она двојица друга довољна су за тај крај а главни контролор да се укине. Ако хоћете контролу над контролом, онда би требало и тоне главном контролору поставити надконтролора.

Председник. Ја би имао само то да исправим, да ћумрук не наплаћује кантарију, него наше чиновнице. Док је кантар давао под аренду, наплаћивано је арендатор, а од тог времена ми сами наплаћујемо преко наших чиновника. Само колд мију наплаћује ћумрук.

Да није био Јоца Поповић на ћумруку ми се би имали на 60 хиљ. динара од кантарије и међутим његова је плата била 2280 дин. и то је била плата прво жала сирао његових заслуга. Ми смо овоме садањем контролору дали плате 1800 динара и то није велика плата, јер и ми хоћемо да штедимо.

Живан Бугарчић. Ја сам прошле седнице господо мислио да је ово место излишно и био сам мишљења да га треба укинути. Но она два дана ја писам хтео жалити труда него сам отишао на дице места и уверио сам се према послу да је овај главни контролор запета потребан и сад поштено сам то видио, гласам да остане.

Коста Петровић. И ја знам да је потребан и да се не може укинути.

Никола Р. Поповић. Ја мислим да је ова ствар довољно објашњена.

Бока Николић. Ја сам прошле седнице говорио и нећу казати да не треба контролор, али сам противан што се зове главни контролор и што му се због тога даје толика плата од 1800 дин. Ја мислим да су они сви једнаки и сви роде, сваки у своме листу прибележава промет и сваки од њих може списковне о томе донети непосредно суду, а не да шаљу главном контролору. Ја сам за предлог буџетске комисије.

Председник. Не може бити све једно. Јер ако би се тај посао дао неком у општини да поред редовних послова и то ради, и томе би требало платити неки додатак.

Бока Николић. Ја сам рекао толико, да сваки контролор посебценно шаље свој извештај овде, и тај посао може и новинар да ради.

Коста Главинић. Из онога говора г. Николићевог изгледа господо да ми хоћемо овде да одређујемо дужност спина служитељина и општинским чиновницима. Ако ми тако радили будемо онда не можемо још за 15 дана бити готови са буџетом. Ја приличио знам што је томе контролу посао. Ту мора да буде лице, које мора да зна све ствари које се односе на кантарију. Мора да зна све законе све расписе г. г. министара, који су расписи због кантарије излазили од њаздва. Они други контролора то не морају знати.

Поред своје дужности они прше контролу и над сами шиљарцима које овамо прелазе и знам да су много пута

они ухватили и припумчаре. Кад је г. Председник објасниo, да је тај човек потребан по општинске интересе, те да се ти приходи сачувају, онда је много згодније, да он тамо на ћумруку и врши посао, а не овде, јер све једно је седео доле или овде. То је један исти посао.

Милутин Марковић. Ја сам хтео да додам може раније јем говору, само још то, да је он само главни контролор по називу, а иначе и он ради као и остали и више. На ћумруку је највећи приход од кантарије и он регулише начин наплаћивања код свију осталих контролора како ови да наплаћују кантарију и на општинама. Дакле је мислим да ми треба да имамо једног човека, који је за све то способан те да може уређивати наплаћивање кантарије да се ова сума једнобразно прими. Ово је главно што је нужно рећи за ово место, и за човека, који хоће овај посао да води добро и савесно, мора више да се плаћа, нарочито што он доноси велики приход општини. Ја сам за то, да се ово успоји онако како је предложио општински суд тим пре што је г. председник објасниo мало пре да је раније контролор г. Јоца Поповић, који је много радио на овој служби и увећао приход, имао много већу и плату.

Никола Милошић. Лепо је то. Али ја мислим да је најлакше да тројица раде један посао. Г. Милутин је истина лепо ову ствар представио, али треба знати да пијарнице долазе свега до подне па онда дотле и нема посла, и по де подне седе бадава. Ја мислим да један може да иде и у магацин па поред осталог посла да врши и тамо посао. Ја сам противан томе да тројица остану и да главни контролор вуче толику плату, а ја радите како хоћете. (Чује се: да се гласа).

Председник. Овде има два питања прво да се реши: хоћете ли да остане на ћумруку број контролора по предлогу општ. суда или да буде као по предлогу г. Милошића? При ћумруку као што знате има један главни контролор који води главну књигу и приход прима, један је што ради у причекаоници, и куп приход, који се од пијарница наплаћује у име најчаће таксе, а трећи је у другом ћумрукном одељку.

К. Главинић. Г. Милошић тражи да буду свега двојица а главни контролор да се укине. То ставите на гласање.

Никола Х. Поповић. У првој седници кад се говорило о овим контролорима, најбише се говорило, за што да буде 10 мерача а 5 контролора? Ово питање ми сад да се реши: пристајемо ли да и даље остане 10 мерача а 5 контролора или непристајемо. Пошто се то начелно питање реши, онда се одређује број контролора и број мерача. Да ли ће се тај први звати главни контролор или не то је сасвим друга ствар.

Председник. Ја незнам шта је у последњој седници говорено пошто нисам ту био. Но само кажем то, да је контролор овај коме се поверава посао и који води књигу. Мерач је један прост човек, који само мери, и главни регулатор тих послова то је општи контролор свију мерача и то онога места где је одређен.

Никола Х. Поповић. То је главно питање, што овде има одборника међу којима сам и ја, да непожемо да трпимо, да буде 10 мерача а 5 контролора.

Живан Бугарчић. Молим г. председника да објасни, колико има кантарница?

Председник. Колико кантара толико и кантарија. Сада нема контролора. На примор на цветном тргу један, на топџијској пијаци један. На великој пијаци опет један итд. и онде где је већи приход ту је уз мерача постављен и контролор. Ја мислим да ће те одобрити, да је ово преко нужно за наш сељачки свет. Пређе је врло мало било сељаки који су на овој пијаци радили а сад долази мало више. Смедеревску пијацу подносе је само то, што је сељаку одмах поштено од општинског кантарџије измерен донети производ и он онда више пишта не брине.

Светозар Богојев. Ја би молио да ми се објасни какву дужност прави тај надконтролор и шта он контролише. Мени су сви послови око те дужности познати али шта је његова нејаки посао ако подноси свој извештај колико је свега премерено. Правила пропише и подаје општински суд. Нужно је да има и контролора поред мерача на већим местима, али ми је непознатно шта ће ту надконтролор. Ја незнам за што да се држи тај контролор само због ових једала.

Јаков Бојовић. Тај главни контролор сређује сав тај материјал што га прикупљају ови други. Он мора са свију кантарских станица да прикупи материјал и да среди колико се чега измерило и да одреди просечене цене. То је његов посао на Сави који он врши ћумруку више пореда других својих послова. После се те цене своните трговачким свету те се овај користи. Ја и. пр. немогу сваки час да идем на батаљаницу да видим цене производима но отидем код њега и видим из књиге и тако се користим. Поред тога он врши још и други посао на који је одређен и по мом мишљењу он треба да остане. Што се тиче назива како ће се звати то је сасвим друга ствар. Што се пијаца плате тиче, оне се према послу не награђују, већ им је толика плата да могу тек једва да живе. Ја налазим да су сви људи потребни. У Београду неке трговина правилно, нешад има толико посла да ти мерача и контролора немају код да знају главе, а има у годишње 2—3 месеца кад је посо мањи, али због тога не може општина да напусти та места.

Светозар Богојев. Ја нисам против броја мерача и контролора код кантара, али сам противан главном контролору јер је његов посо свега у томе, што он од осталих контролора добије све написано колико је на пијаци чега измерено, па то тако пошље општинском суду. Такав је тај посо и његов на ћумруку.

Јока Николић. Ја бих говорио у прилог говора г. Николе Х. Поповића односно 10 мерача и 5 контрола. Што се тиче главног контролора и ја сам за то да тај никако не остане. Мени је његова дужност боље позната и боље би је вршио него он.

Никола Х. Поповић. Господо. Сав овај говор који сам о контролорима водили нам га тога, што видим да немају прописану дужност. Да су њихове дужности прописане ми би сад знали начасто какав им је дужност, колико је радно који и какви су ти послови и према томе ми би на часто знали колико нам мерача и контролора треба. Дакле онде палази то, да сво ми необавештени учествали се у опште у говор.

Коста Главинић. Ми говоримо много. Случај је тако донео, да ми је ова служба добро позната. Мој рођак пок. Јоца Поповић био је главни контролор. Кад је једном дошло питање о кантарији министар природе хоће да уништи један приход општински од 75 хиљада динара и то једним простим расписом. Требало је то питањем претрести. Питао је један кмет, други кмет и други, и нико није знао да каже ни ко ни са законом то наплаћује: отишли су код пок Јоце. Он има једну књигу у којој је побележено све расписе на ово односеће се још из пређатог доба и то све његовом руком преписано, и на основу тих података, које је поднео комисији општина је набавила приход од 75 хиљада динара.

Тај контролор има дужност да прикупља кантарџију на ћумруку по свакој декларацији. Он мора онде да буде сваког

момента. Он седи тамо дого̀д седе ћумручки чиновници и мора да обиђе од времена на време све кантарџије да реферише суду о кантарима који нису добри и који треба да се оправе: да се направе кућице за кантаре итд. У то исто време кад он тај посао прими мери се и у магацину и ту ради други. Тада биш долазе пиљарџије и тамо ради трећи. Дакле ту су три различита посла, који се прше на ћумруку па један човек не може у једно исто време да буде на сва три места. Ја опет кажем да општина мора имати једног, који ће све остале унуђивати, јер једна је кантарџија од друге различна и другачије се пашалуџије у магацину а другчије на вољу.

Сад ако овај наш главни контролор не прши тако свој посао, то је с тога, што је скорашњи. Треба да се навикне послу.

Свет. Богорић. Ја нећу да говорим о човеку који је умро, нити дајући уверења о његовом раду кажи је он био. То ће знати грађани а и општински суд. Но ја велим да немогу да знам каквог је тај човек има тако велику титулу и плату, кад то може да прими човек и са мањом платом. Не могу да признам да се једном човеку остави на милост и немилост све, те да он прописује правила, шта ко има да ради од кантарџија. За сад рад има прописаних правила. Међу тим ја не могу да знам, да је тај човек нуждан за то место.

Милутин Марковић. Ја морам да говорим опет о овој ствари која ми је толико непријатности задала, што ниједно питање досад. Прошласа су правила за све радњике и тад је назначен за шефа. Тај шеф има толико посла да један човек не може да свлада. Ја сматрам, према томе што је објашњено од стране председништва да је тај човек потребан, да г. Богорић, г. Х. Поповић и Николић које само да се играју једном овакном слугбом на штету општине. Ја то не могу да разумем. Нам се објашњава од стране председника званично а и појединци одборници нас уверавају о томе шта тај човек има да ради и ми опет кажете не ради ништа. Један трговац и наш одборник, који је нередован за ту ствар, каже: да он отуђне тамо под тога општинског контролора и уверн се о ценама које је овај побележио. То није мала ствар нити је то мали посао и према томе плата његова од 1800 дин. годишње то је једна багатела на толики посао. Ја треба ово да усвојимо и да тражимо човека који ће тај посао радити како ваља а да му и ову плату смањујемо, то не можемо.

Никола Х. Поповић. Ја ћу опет да останем на земљишту на коме сам стајао, па ма колико се г. Милутин љутио. Он нема права што се љути. Ја знам који су били чланови те комисије, па су се и они подељали на већину и мањину и над овим као правницн ни су се могли сложити, не треба г. Милутин да се чуди, што се ми делимо. Ја стојим на овом земљишту да на 10, мерача не треба да има 5. контролора него мање и не треба да има међу њима ни једног који ће сам шеф, већ да остану тројица и један од њих да је настојник. Ово је моје убеђење и неможе нико да ме разувери.

Што каже г. Бајдина, да тај главни контролор чак срећује и цене, то просто није истина, нарочито сад и овај контролор то не ради. Што каже г. Главинић да је био неки Јоца на томе месту, о томе сад не треба ништа говорити. Кад није могао то да учини цео суд мање ће моћи учинити један човек.

К. Главинић. Треба имати на уму, да за овакн специјални посао мора бити и специјалан човек. Општински суд има хиљаду других послова. Немајте тако да бркате појмове.

Председник. Ја сам дужан као председник одбора да вам објасним, да је ово једна грана, која велику цифру прихода доноси. Ми смо налазили да треба то одигратн тим, да имамо људи који ће се одати на штудију нарочито те контроле. Ово што је мој пријатељ г. Главинић објасно врло је добро учинио, а то сам ја и пре њега казао. Пок. Јоца се био дао на штудију те је нокого општину. Мислим, да нећете остакнти овако једну велику грану општинских прихода без стручног заступника.

Што се тиче кметова, они имају разноврсне послове. Имају да суде; имају да процењују разним мерењима и разним другим пословима. Овај посао треба нарочитог човека. Ја мислим да она плата није штетна код толиког прихода од 80 хиљада динара. Ако немамо тако тога човека онда ће се приход намањити. Многи могу да пређу ћумрук и да не плате.

Дакле сад према овоме решите хоћемо ли имати контролора или нећемо

Коста Томић. Онде је и предлог Општ. Суда и комисије да остане контролор.

Председник. Ко је за то, да на ћумрику буде контролор шеф осталих контолора тај нека каже — „за“ а ко је против — нека каже: „против. (Настаје гласање. После гласања).

Дакле већина је против и решено је да немамо шефа.

Јесте ли ви за то да појединачно плату свима контролорима подједнако по 1500 дин. Комисија предлаже по 1200 дин.

Јован Бајдина. Ја сам што, кад су без шефа да им се да свима по 1500 дин. као што је Суд предложио, јер им се новац повећава.

Вока Николић. И ја сам за то да им плата остане на 1500 динара.

Димитрије Ђорђевић. Ја мислим кад се укида шеф онда треба да остану свега 4. контролора.

Председник. Онда значи да се укине онај код ћумрука.

Никола Милетић. Ја мислим да треба штедњу увести но свима граната.

Комисија ноју смо набрали не бн требала на свиком свом предлогу да паседне. Она је казала колика ће је довољна плата, на толико нека и буде.

Председник. Дакле које за то, да буде плата од 1500 дин. тај ће казати „За“, а које за 1200, тај ће казати против.“ (Натраје гласање. После).

Дакле једнанаест је гласало „За“ а 9 „против“. Дакле плата је контролорима 1500 дин.

Сад идемо даље. (секретар чита).

25. 10 мерача и 3 кантарина. Комисија предлаже 7 мерача по 1200 дин. а судски је предлог 10 мерача свега 10560 динара.

Коста Главинић. Ја не знам да ли су они мерачи у свако доба године потребни. Ја држим да би ово требало регулисати другчије на да се уштеди на месец и кад буду потребни да се уиму, а кад нису потребни да им се неплаћа. Ја би молио за објашњење може ли ово бити или неможе.

Председник. Ја мислим да неби било практично да се тако поступа јер би онда морали узимати надничаре а то би било врло незгодно.

Свет. Богорић. Молим вас г. председниче, колико има свега кантара.

Председник. Десет.

Свет. Богорић. И сви десет раде: (Сви).

Живан Бугарчић. Објасните дал им је свима једнака плата (Није) Онда сам ја за то; да им се изједначи.

Председник. То не би било право да овај који данас узмен има исту плату са онима, који више година служи. Молим вас да не укинете плату. Дајте им приланце да не краду.

Живан Бугарчић. Зашто, они су сви мерачи један као и други. На што то да их делимо на класе.

Коста Главинић. Ако се упустимо у то да одређујемо посао персоналу ко ће шта да ради и кога ће Суд поставити, онда тим појављујемо Суду неповерење, које смо ми онамад овде при избору дали.

Бока Пуколић. Г. Главинић рече да ми нашим садашњим поступком издајемо неповерење садашним кметовима. То не стоји, ми им дајемо поверење у сваком погледу, што се тиче потребе 10 мерача и ја мислим да толико треба а писам противан ни да се награде.

Живан Бугарчић. Ја познам што се г. Главинић љути овде.

Др. Марко Леко. Према ономе што сво чули од комисије, било се, да може да буде 7 мерача. Што се тиче плате ја сам да им плата остане, но само да се њихов број сведе на 7. (Чује се: Неможе).

Председник. Ја би нас молио да одобрите оно, што је суд предложио.

Коста Томић. Најбоље познају посао контролора наши трговци који са њима сваки час имају посла. Сви ћете се сложити с тим, да је апсолутно немогуће, да буде мерач на ономе месту где је посао развијен. Дођите на батал џамију. Једног дана довуну 100 кола жита и то је посао хитан и ако све не сврши једног дана ту се долази до сукоба и пораћа се велика штета по трговину. Зато ја молио г.г. одборнике да остане овај број мерача по предлогу.

Живан Бугарчић. Колико је мени познато на батал џамији има и два контролора, два мерача. Верујте да неких дана ни ми нетолико посла да они нису у стању на позив сваки стићи и свршити посао

Коста Главинић. Један чист рачун да не може да буде 7 мерача, као што је комисија предложила и као што каже г. Леко. Комисија предлаже 7 мерача. Пет сте контролора примили, то је свега 12. На 10 кантара треба 10 мерача. На ђумрук треба три, то је свега 13 —

Никола Малешић. Само кантар на батал џамији има сваки пут посла али има кантара где не раде по завдан. За то треба распоредити тако да се учини уштеда

Свет. Богојић. Има овде господе, која се љуте али немају право. Верујте има на малој њиној кантарџија, који ништа не ради. Ми писмо господо дошли беде да говоримо за шат и да од пријата правимо бедо. То не треба нико да мисли него нек зна да су нам све ствари познате, па зато и хоћемо штеђу и кад кажемо да може бити доста њих 7 мерача, то говоримо по нашем чистом и савесном убеђењу.

Бока Новаковић. Ми смо имали на ум 7 седам места, па за то смо и казали 7 кантарџија.

Председник. Знам али можете ли оставити на ђумрук само једног мерача, код оволике гомиле људи, и где је толика приход?

В. Новаковић. За то се ту може контролор да употреби

Јаков Бојлома. Ја молим г. г. одборнике да ову позицију одобре онако, како је суд предложио. Ово молим због тога што трговина не сме да три оскудицу у брашну; јер се иначе трговина одбија, а ми не смемо дозволити да буде Смедерево све а Београд ништа. Ми сад одобравамо 10 мерача за 6 месеци а господа кметови који су сад, нека гледају може ли се што уштедити или не може и према томе нека се управљају само нек добро имају на уму, да трговина ништа не изгуби. (врло добро — да се реши).

Председник. Ко је за то, да ова позиција остане по предлогу суда нека каже „За“ а ко је за комисијски предлог нека каже против. (Настаје гласање. После).

Дакле гласало је 12 „За“ а 7 „против“. И тако усвојено је по предлогу суда. Чујте даље. (Секретар чита).

26. Контролору водопоша. По предлогу суда 960, а по предлогу комисије 864.

Јаков Бојлома. Ја мислим да је и сама комисија нашла да је то место потребно

Живан Бугарчић. Ја мислим да је то место излишно. Противан сам ономе приходу да општина београдска узима од једног пројака приход.

Јаков Бојлома. Што се тиче тих људи, који се сакупљеном занимају, општина не треба много око тога да проводи време. Они боље и да нису овде, јер дође овде на коњу са три дуката капитала, па у јесен одисе 30 дук. у Турску — Дакле они односе новац из земље, а земља ова нема од њих никакве користи.

Живан Бугарчић. Жао ми је што је онака реч пала овде. И то су Срби наша браћа, која живе у Турској а овде по невољи долазе да би коју пару зарадили и са мизерју своју надживали.

Председник. Ко је за предлог суда, нека каже „За“ — а ко је за мишљење комисије нека каже „против“ — (Настаје гласање. После).

Дакле гласало је десет одборника „За“ — а 7 против. И тако је плата 960 динара као што је и суд предложио.

Идимо даље. (Секретар чита).

27. Баштовану општинском. По предлогу суда 1880 д. а по предлогу комисије 1440.

Др. Марко Леко. Мени изгледа дужност баштована општинског излишна. Истина општина има своју расадницу која је много коштала и мора о њој да се брине. Но ја би био мишљења да се расадница да под закуп а знање општинског баштована да се укине.

Баштованијски послови у нашој општини тако су ограничени да би их врло добро могао вршити баштован на града или општинског парка или који други баштован, с неким хонораром.

Према садашним приликама ону нашу расадницу с њеним баштованом сматрам за један велики луксуз.

Председник. Данашњи баштован ради и на гробљу. Он плаћен и по улицама, и ради где шта треба, истина приход је врло мали и ја сам не би се заузимао за расадницу, али баштован је нуждан ако хоћемо да одржимо алеје по харошки улицама и гробљу. На другим местима гробље је рај. У Женева у Швајцарској гробље је права рај и милина је често човеку да оде, разме се ал опет да се врати (Смеј). И ми морамо да имамо нашег баштована, јер се у томе осећа све већа потреба.

Др. Марко Леко. Мени је врло добро познато да треба гробље да је уређено и да је потребно одредити суму на паркове, но то је одређено у позицији 90 тој. Општ — буџета.

Председник То је засебна ствар. Он је надзорник гробља и ово је стручан баштован.

Коста Главинић. Ја се врло често слажем са г. Леком али у овоме питању не могу. Ја неког да сматрам да је подизање паркова од позиције баштована. По том мишљењу ова цифра на одржање паркова, која је само од 3000 динара, врло је мала. Што наша расадница није онакна каква треба да је, то је друга ствар. Није за то крив баштован, него онај, који је дужан био да прописе правило како да се цела ова ствар руководи.

Господо, сваки од нас зна шта је гробље за нас Србе. Тамо се иде сваки дан. Ако ми немамо људе на водило рачуна о свима потребама и наше ће гробље изгледати много

боље, а и сама расадница изгледа сада боља, но што је била пре годину дана или пре две године. Господа кажу, ми се нећемо да упуштамо у спекулације. И ја нисам за спекулацију, али сам за субјање оних предмета што се доносе споља. Јесте ли слушали за Бога колико ми дајемо за шибе које се споља доносе? Зар то није штета. Овај баштован сад је засејао око 20 хиљада борова и јела и то ће се моћи после неколико година да пресађује; а мислим да нете сви признати да је боровина и јеловина у једној варошки врло корисна по здравље. Овај парк, овде, кошта много и непрестано због њега вичу, али за то опет, нетреба тврдити да нам парк нетреба. Камо среће да је пред великом школом подигнут. Пре је на том месту где је сада парк, била прашина и блато, а сад погледајте, како се зелени и нема ни блата ни прашине.

Водите рачуна господо од онога што се издаје, а немојте казати да је ово излишно. Код нас свет још није напишнут да и сам чука засађење паркове. Ту неки дан гледао сам где једно дете хоће да одсече дрво, а отац седи поред њега и ћути.

Ми господо морамо имати баштована као стручно лице које ће тај посао потпуно разумети и руководити га: ми треба само да га контролишемо и да имамо чуваре, па ће све добро бити. То је моје мишљење.

Никола Милошић. Нико овде није казао, да је против расаднице. Мислим да су као што сам и ја противан само томе, што та расадница постоји од пре неколико година (—8—) и по Београду нигде се не види како лепо дрво. Ми тога украшења у вароши немамо. Дакле кад тај баштован толику плату узима, он је мислим дужан да води рачуна о дрвећу по улицама, па кад једно угине, да друго на његово место метне. На против тај се не чује ни да је жив а прима толику плату.

Др. Марко Леко. Кад сам се јсудио да овакву релативно важну санитетску установу назовем луксузом, кајдада сам о томе мало промислио. Разуме се, да сам пре том пођао рачуна о нашим приликама и дошао до уверења, да је ова наша расадница с њеним баштованом према другим далеко пречим санитетским потребама, излишна, да је дакле луксузна, тим пре што нам је расадник топчидерски ту у близини.

Пре два дана био сам у том нашем расаднику, због кога држимо баштована, и видео сам у каквом се пустом стању налази. О оним јелама и боровима о којима говори г. Главинић, нема их ни 50 све су друге осушене.

Ја не знам зашто поред других много пречих потреба одржавати једну за сада тако излишну установу.

Коста Главинић. Ако ме не натерате да ћутим ја ћу говорити о овој ствари читава два сахата. Оне јеле и борове, што су се посушили донешени су из златибора и планине „Таре.“ Али овај је баштован засадио 20 и неколико хиљада борова и јела семеном и другчије ће успевати онај, кад су овде произведени. За оне јеле и борове што су донети као што рекох, за Таре, није данашњи баштован крив, јер оне немају нужних услова за добро успевање

Председник. Ми овде сад дебатујемо о расадници, а сад о томе није питање, већ је у питању само: хоћемо да баштована који нам треба и због гробља, или нећемо?

Др. Марко Леко. На гробље може и њаван надзорник да прими тај посао.

Председник. Молим вас који је што да се баштован укине .(Нико нико) Сад да гласамо о плати. Суд предлаже 1800, а буџетска комисија 1440.

К. Главинић. Ја имам један предлог да изнесем односно уштеде код тих баштованских послова, но то је на другом месту т. ј. код послужитеља.

Председник. Ко је за суцки предлог да плата буде 1800 дин. тај нека каже „за“ а које да плата по предлогу комисије 1440 дин. тај нека каже „против.“

(Настаје гласање — после).

Дакле примљен је предлог комисије и плата је баштовану 1440 динара.

Тражи се господо уверења од стране полиц. власти за нека лица — Чује — (Секретар чита)

За Хајрика Илека позитивно: доброг владања, спротног стања.

Један грађанин који има под гробља земљу донео је један акт којим достаља да ново еврејско гробље није по линији. Изволите чути. (Секретар чита).

Ја би молио господу одборнике да одреде из средине своје једну комисију, која ће сести овде на кола и отићи да види шта је у ствари и ако је корисно и добро за општину нека се и погоди. Ја мислим сазивајући ће бити добро да се узме то земљиште пошто би улица била шира а нужно је да се то ускоро учини, да не би на том земљишту саздала се каква кућа. Дакле ако желите именујте господу: (Чује се:) Нека буду: г. г. Никола Х. Поповић Настас Крстић општ. инжинјер и један кмет.

Усваја ли ово господо ову кандидацију? (Усвајамо).

Састанак је господо закључен.

Састанак је овај трајао до 8½ часова по подне

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СПОМЕНИК ЂОРДАНУ БРУНУ

Општина је добила од највишег одбора за подизање споменика Ђордан Бруну овакан проглас:

Свечаности откривања споменика Ђордану Бруну у Риму.

После више од десет година борбе против клерикалне нетрпељивости, статуа великог филозофа из Ноле ево ће се с тријумфом подићи, 9 јуна 1889., на истом месту које је некада било поприште његова погубљења.

Подизање споменика Ђордану Бруну у Риму разумно је обележје којим се означује свршена стогодишњица од 1879 године (од француске револуције).

Није у томе несугласица између божије разума и највишег бића: судија је између њих губилиште. Но ово је принцеласе највишег идеала у грађанском човечанству. С једне стране католичка црква, с друге стране нова (модерна) држава, а међу њима споменик Бруну, знак (симбол) ужасне трпељивости у слободи мисли, вере и неповиновести.

Јер овде се може видити, како наши врши слободно своју власт поред државе која такође слободно претреса права суверенства. Овде је слободно свештенству да у цркваима пречи својим верним страхотама сирти, и то баш напрам Атенеја која проповеда са своје стране нас постањења и право живота и тиме потврђује закон природе. Овде дакле између две различне цивилизације диже се споменик Бруну, који обимајући у једнистви мисли оба света, креће их заједничком задатку.

Ма која била земља из које долази човек који ће се наћи пред оним споменикам, он ће се сећати да оставља за собом доста разлика у народима и језицима, и да је дошао

овамо као у нову отаџбину, која нема ни граница ни поласница. Јер тамо де се мисао рађа из свога пепела, припушла се сва историја људског рода, а ту се осећа како се различни облици речи стапају у општу мисао и тежњу једнога једнног језика људског.

Сви колико их год има слободни умови и научници образованих народа. Атенеји (гимназије), велике школе, друштва, примајући се код нас, да својим присуством почаствују отварање овога споменика, који се подиже сагласно и прилозима свију земаља, даће јасни доказ да се потомство сећа Ђордана-Бруна, који унесе међу народе речитост мисли, хтење да је освешта својом смрћу у универсалом граду (Риму).

Као што смо од почетка наумили, да се грађанска светковина завршн сложном и једнодушном манифестацијом свију пријатеља слободне мисли у свету, без разлике политичких странака или филозофске школе: наше је дозо остати и даље као и од почетка, све до свршетка под старањем истога почасног међународног одбора, састављеног 1. марта 1885.

За Француску: Виктор Иго, Ернест Ренан, Џул Бер, Т. Рибо и т. д. За *Енглеску:* Херберт Спенсер, А. Ч. Свинбурн, Макс Милер и др. — За *Немачку:* Хекер, Бихнер, Грегоровијус и др. — За *Шпанију:* Ем. Кастелар, Салијерон и др. — За *Аустро-угарску:* Хамерлинг, Кошут и др. — За *Русију:* Розети и т. д. — За *Италију:* Амари, Амаделј, Ађано, Бакарини, Бикчели, Бертали, Бонго, Каприни, Киванони, Крипси, Гарибалди, Мамијани, Манчини, Никотери, Занардели и т. д.

Откривање споменика, израђеног уметником Етором Феррарјеси, биће у недељу 9. јуна пре подне, у присуству почасног одбора, изасланика страних и талијанских универзитета, и познаних општина и друштава.

Свечану беседу пред спомеником на пијаци Кампо де Фиори говориће професор Ђовани Бовио. У очи светковине у Капитолиј говориће професор Ђовани Бавио држаће своје прво предавање о Данту, на катедри основаној на универзитету римском у част највећега талијанскога песте, који се као Ђордано Бруно уздигао до висине, стављајући љубав ка истини пред љубав ка животу.

На дан открића споменика, медаља од бронзе, скована старањем завршног одбора, остаће за вечити спомен ове грађанске светковине.

Да би се олакшао долазак са свију страна на ову светковину, тражено је код железничких друштава јадранског и средоземног мора највеће спуштање цена путничких карата, и можемо бити сигурни, да ће се ове олакшице одобрити поглавн одличних људи који се заузимају за ову светковину.

Молимо универзитете, општине, друштва итд. која за цело неће проћути да пошаљу своје представнике са заставама, да наводе на време јавити о свом доласку завршном одбору у Риму, 66, Rue due Macelli. 2. Etage".

Исти одбор послао је председништву општине и позив за учешће и наше престонице при откривању тога споменика који ће се извршити данас. Позив гласи:

Извршни универзитет Одбор за споменик Ђордану Бруну.

Рим, 19 Априла 1889.

Господине председниче!

Скоро ће се извршити жеља слободоумних људи свију народа, да се подигне спомен мученику и филозофу Ђордану Бруну на оном истом месту, које је некада било позорница његова погубљења.

С учешћем представника талијанских универзитета, слободоумних друштава свију народа и присутних најславнијих људи у науци, откриће се 9. идућег месеца јуна споменик великом филозофу на Ноле, да свечан начин како је означено у приложеном програму.

Да би ова светковина слободе и науке добила сјајно величанствене манифестације, дужност нам је и жеља, да позовемо у Рим тога дана све слободоумне људе и научне образованих народа. Срећни смо што можемо позвати на ову светковину и поштовану општину нар. Београда, у којој ни достојно председавате, и сигурни смо се ни наш утицај, за допадан и многобројан одаја у овој пријави од стране вашега града.

У светковини слободне мисли сви слободоумни људи могу осећати да припадају једном јединог народу.

Шаљући вам прилог програма, да би сте их наводели тамо обзнанити, журимо се да нас известимо, да ће се за госте на ову светковину добити смањене цене путничких карата на железницама.

Очекујући да нас што скорије известите о пријему овога писма, ми вам тодло унапред захваљујемо, и молимо вас, да примите уверење о нашем највећем поштовању.

Савет одборског председништва.

Ав. Л. Васо, Ав. Е. Канонџи, М. Паскволи, Ав. Ђовани Аничи, секретар.

(Свршиће се)

КОЛО ЈАХАЧА „КЊАЗ МИЛАЛО"

ШАБАЦ, АПРИЛА 1889.

РАСПОРЕД

Мајских утакмица 1889. г. у Шапцу.

(Свршетак)

Управа се нада да и овим прилогом (пред ову утакмицу) неће изостати добровољни прилози српских патриота с којима би се напред поменуте награде и увеличале и умножиле, те за то је врло вероватно да ће одговарати и веће награде добити него што су ове горенаведене.

Сем тога, друштво обећава да ће се побринути да писмене одгајивање са села, обдари и књигом о „Коњарству".

Ако ко од пријатеља не би желео да се његово ждребе подвргава прегледу и оцени оцењивачког суда, већ би хтео да му ждребе буде изложено само ради угледа и пуне посетиоца, онда ће се за такову ждребад образовати у изложби једно *изванредно* (треће) одељење, које ће носити назив: *одељење за ждребад изван утакмице.*

II.

Утакмица у правилном јахању и дресури:

Ова утакмица одиграће се другог дана Св. Тројица у 8 часова по подне.

У овој утакмици могу учествовати сама српски *коњички резервисти* (нижи чинови и војници) на сопственим ко-

њима а тако и *коњаницом сталног кордра* који сопствене коње имају.

Утакмица ова састоји се у томе, да сваки утакмичар (јахач) три пута крене свога коња с' места у **ход** и три пута га заустави.

Опширан упут за ову утакмицу одштампан је у 33 броју друштвеног весника „Шабачког Гласника".

Пријавити се треба најдаље до 20 Маја о. г. — Пријављена неполажу никакав улог.

Да би се ова утакмица обавила треба да буде до реченог времена пријављено бар шест утакмичара.

Награде за ову утакмицу одређене су у суми од **педесет динара.**

III.

Утакмица у јахаћој игри.

Утакмица у јахаћој игри обавиће се другог дана Св. Тројице у 4 часа по подне ако се до 20. Маја за њу пријаве бар три утакмичара.

Подробно упутство и за ову утакмицу одштампано је у 33. броју „Шабачког Гласника", но управа друштвена, и поред тих штампаних упута, даваће сваком предходна објашњења, ко се год буде на њу, тога ради, било писмено или усмено обратио.

И за ову утакмицу под бројем III., имају право на пријављивање, само српски коњици *резервисти* (ниже чинови и војници) на сопственим у нашој земљи оздребленим коњима, и тако и *коњаници сталног кордра* (једногодишњаци) *који сопствене коње имају* — При пријави пријавка се плаћа такса пити се какав улог полаже.

Као ова утакмица под бројем II тако и ова под бројем III обавиће се у наречито обележеном (засебном) простору у ближини до *положене* ждребади Такмичари треба да се благовремено јаве одређеним редитељима.

Награде за ову III. утакмицу одређене су у суми од **педесет дин.** —

Управа учтиво моли све чланове и пријатеље кола јахача, да ове врсте утакмица које су наложене под бројевима I., II., III., изволе народу у згодним приликама објаснити, пошто се оне, сад *прво* пут приређују.

IV.

Утакмице по бранши и надрилиности (трке).

Ово утакмице (трке) обавиће се на шабачком тркалишту на **трећи** дан Св. Тројице (30 Маја) *по подне*.

1. Трка шабачка. У овој трци могу се такмичити коње који су сврстана пог шабачког грађанина.

Прворе (најбржем) 200 динара.

Другоме високо (прописано) седло са целим прибором.

2. Трка начванска. Приступна за коње који су сврстана пог грађанина из тог среза.

Прворе (најбржем) 200 динара.

Другоме високо (прописано) седло са целим прибором.

3. Трка Посаво тамнавска. Приступна за коње из среза Посаво тамнавског.

Прворе (најбржем) 200 динара

Другоме високо (прописано) седло са целим прибором

4. Трка земаљска. Приступна за коње из целе Србије сем оних који су из округа шабачког.

Прворе (најбржем) 200 динара.

Другоме високо (прописано) седло са целим прибором

5. Трка официрска са препонама. Отворена за господу српске официре на сопственим коњима. Препоне су од шибља

Прворе 200 динара од кола јахача и један велики двоглед (увеличава 18 пута) у вредности 240 динара. — поклон од унука мишарског коњичког барјактара.

Другоме 125 динара од кола јахача и један енглески (булдок) револвер од унука мишарског коњичког барјактара.

6. Победна трка. У овој ће се трци такмичити по три најбржа из варошке и земаљорадничких трка, то јест из трка под бројевима 1, 2, 3, и 4.

Прворе 500 динара.

Другоме 250 динара.

Ако се за утакмице под бројевима 1 2 3 и 4 пријави толико утакмичара да неког да трче сви у један мах, онда ће се они, према потреби, поделити у два или три јата.

Дужина тркалишта стазе непрелази 2000 метара.

Пријављивање за *трке* као и за све напредпечене утакмице траје до закључно 20 Маја ове године. Оне коње који су прошле године добили награде у *победној* трци, искључени су од тркања. Исто тако немају приступа на тркама ни они коњи који недостижу ни висину од 148 сантиметара који нису навршила 4 године старости и који нису оздребљена у Краљевини Србији.

Постројавање утакмичара на тркалишној стази биће по реду пријаве, те тако они утакмичари који се раније јавили буду, постројаваће се са унутрашње (краће) стране тркалишне стазе. Такмичари за трке при упису полажу за сваког пријављеног коња по 2 динара на име уписне таксе и по 10 динара на име суме кајалише (на име пшималуна). Ове од по 10 динара братиће се одмах после свршених трка, свима онима чији су коњи на тркама учествовали.

Нужно је да се при уписивању (пријављивању) за трке, поднесу уверења да су коњи у Србији оздребљени и тако и какког су занимања њихови садаши држаоци као и они код којих су се оздребили. У тим уверењима треба да је дотични коњ тачно описан (висина, длака особени знаци рођаки, године, спол, итд. итд.) Приликом пријављивања треба именовати и јахача који ће учествовати на дотичном коњу на утакмици.

Пријављивање и уписивање такође за трке се чини код чланова управе: гг. Стевана Митровића капетана, Борђа П. Куртовића и Душана Тодоровића трговца.

После 20 Маја неможе се ничија пријава за утакмице примити, зато управа Кола Јахача моли све оне који се такмичити желе, да се до тог рока пријаве ради уписа и да приведу коња да би се измерити и описати могао. Из удаљенијих места (то јест из места која су изван округа шабачког) могу се пријаве чинити и писмено уз тачан опис коња.

На друштвеном тркалишту дозволено је да се обучавају само они коњи који су за утакмице пријављени и за које је прописана такса плаћена.

Збориште место одакле ће сви тркачи са заставом и члановима управе, поћи на тркалиште, биће пред Конаком Господара Јеврема мишарског коњичког војводе Лазаревић Луке у Шапцу.

Сви тркачи треба да су с коњима на том збормом месту на трећи дан св. Тројца, *најдаљније* до један час по подне рачунајући време по торњевском часовнику цркве шабачке. Који тркач до тог времена на збориште место недође и неказке одређеним родитељима пријавну листу коју је добио кад је коња пријавио, тај се не може пустити на утакмицу и сматраће се да ниже ни дошао.

На самом тркалишту треба да су тркачи с' коњима, непрестано на овом месту, које је за њих одређено да би их надзорници поласка, и редитељи, *лако коњи могли тд* да се обављање утакмица неби спорадало.

Свака кола часа биће једна трка.

Награда ће се делити одма после свршених утакмица сходно постојећем тркалиштном правилнику који је засебно одштампан.

Имена свију утакмичара са описом пријављених коња и ждребади као и имена тркалиштних часника (тркалиштне управе, оцењивачког суда, надзорника тркалиштне стазе, надзорника подаска и т. д. и т. д.) објавиће се благовремено и у „Шаб. Гласнику" и у засебним обзнанама.

*

Ако друштво буде могло благовремено да набави потребну сараву онда ће се за времена објавити и утакмица у теглењу са домаћим коњима.

Исто тако, друштво ће се постарати и да награди овог земљорадничког коња (који је за трке пријављен) који буде исправљинџет кроз ци ма и не биће најбржи, — ако до тог времена добије повчане помоћи и с које стране.

*

Да би се народ више са овим предстојећим утакмицама благовремено упознао, управа друштвена и овом приликом најучтивије умољава све државне и општинске власти, г. г. свештенике, сво поштовано наставничко особље наших школа као и сваког другог патриотог који с народом чешће у додир долази, да дају народу обавештења о овој по њега корисној установи.

А исто тако, управа се у учтивости нада, да господа официри, познајући од колике је потребе: ширење јахачког духа, ширење правилног јашења и одомаћивање што боље коњске неге у народу нашем, неће жалити труда, да они који могу, на утакмице дођу, те и тиме укажу патриотску услугу, отачаству, пошто би присутни гледаоци из народа нашег, чинили том приликом упоређења јако између свог и њиховог јашења тако и у погледу неге и послушности коњске а тајна упоређења неопходна су и корисна су по опште добро свију нас.

Шабац

Управа

КОЛА ЈАХАЧА „КЊАЗ МИЛАНО"

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Дате су у штампу

ПЕСМЕ

ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЋА

калиграфа ће изаћи 16 табака.

Новац треба слати г. Перу Зорићу, хл. фактору кр. ср. држ. штампе, и књижарама: В. Валожића у Београду и Дим. Валожића у Нишу.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 22 МАЈА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравнење са прошлим стањем	
Главница					20.000·000	—		
Акције			20.000.000	—				
Прекомерне акције					10.000·000	—		
Акционари			7.500·250	—				
Банкноте у течају у злату		112.050			13,871·610	—	— 5.700	—
Сребрни новац	*приврем. стопе*	1,577.920					— 25.120	—
	сребру	12,181.640					+ 68·570	—
Благајна у звечећем новцу у злату		2,141·755	33				— 10.954	49
" " " " " сребру		4,263.641	84	6,723.420	43		+ 58·867	96
Строне вредности и салда строних кореспонд.		318.023	26				+ 60.812	90
Меница у злату		1,102·730	53	3,976·393	16		— 8·895	—
" " сребру		2,873·662	63				— 21·419	54
Зајмови на државне обвезнице у злату		2,424·695		3,978.095			+ 99	—
" " " " " сребру		1,553.400					+ 1·840	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1,637.416	36			— 41·288	25
Менице за наплату			4.753	62			+ 2·152	63
Каушије			145.355	—				
Полагачи каушија					145.355	—		
Остале аресте			151·850	—				
Остављачи простих остава					151·850	—		
Остале по текућим рачунима			2.333.631	06	2.333.631	06		
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82		
Резервни фонд								
Вредности резервног фонда			49.241	61				
Положене акције српске Народне Банке								
*Полагачи акција " " " " *								
Разна рачуни			127·824	32				
Обавезе по текућим рачунима					67.047	68	— 78·912	75
			46,628·230	56	46,628.230	56		

Власник општина београдска — ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ — Уредник Н. С. Јовићевић.

БРОЈ 21 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 4. ЈУНА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕКОЛИКО ПУТА НЕДЕЉНО
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за остале земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату воле слати општински ли општинским суд и сва кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 24. Априла 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић; Чланови Суда г. К. Томић, чланови одбора: г.г. Свет. Карапешић, Дим. Т. Белковић, Јакоб Бирлови, Милорад Д. Јанковић, Никола Х. Поповић, Свет. Зорић, Ђорђе С. Новаковић, Др. М. Т. Лекс. И. Л. Милићић, Јов. Ж. Ђурић, Коста Петровић, Владоје Витороглић, Ј. в. Илић, Младен Р. Марковић, Милутин Ј. Марковић, Коста Д. Главинић и Милан Ж. Марковић.

Садржина:

Решавање о буџету.

Председник. — Молим господо, састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка.

Секретар чита протокол од 22 т. м.

Председник. Имали ко да примети што на овај протокол? (Нема).

Изволите дати неколико уверења. Дају се уверења за: Јевту Миљића бакала одд. да је: владања доброг, а стања средњег; Јаћима Рајковића момка Јевтиног да је: неповаран:

Јаћима и Драгутина Илије Марковића пена. да су: владања доброг и стања средњег.

Председник. Сад да пређемо на дали претрес буџета.

Секретар. чита „28. — Истеривши вишковима по предлогу суда и комисије 7800.“ (Прима се).

Секретар чита „29 Шестнаести писара по предлогу суда 8 008; а по предлогу комисије на пет писара по 1476=7380 динара.“

Председник. Код нас нису сви писари с једном платом јер они који служе од пре више година и право је да имају већу плату (Чује се: онда да одредимо једну суму за све).

К. Томић. Питање је да ли се могу послови да врше са пет писара као што предлаже комисија. С тога ја би био мишљења да остане иста сума и број писара како се затекло па ни ако можемо да радимо са мање људи ми ће мо учинит и ушteду у томе и сами укинути једно место писара.

Н. Х. Поповић. И ја сам мишљена да остане као што је по предлогу судском док се не преиначе правила и не учини распоред рада у општинском суду на онда ће мо укинути све што нам није потребно.

Н. Милошић. Кад је комисија казала да може да се укине један писар. онда држим да је она о томе ствар испитала и да с тога треба да усвојимо њен предлог.

Председник. Але треба да имате на уму господо да сте укинули два књиговође. У пореском одељењу био је књиговођа и писар, књиговођа је укинут и сад тамо мора остати писар иначе г. Банковић не може да ради сам све послове. Ја вас молим усвојите предлог суда а суд ће гледати да учини ушteду у овом персоналу само ако је то могуће безштете за послове (вичу: на добро, нек остане). Дакле, ко је за предлог суда нек седи а ко је за предлог комисије нек устане? (Устају 4). Дакле већина је за судски предлог.

Секретар чита „30 Шестнаести пореских надзорника и једном при бућурку по предлогу Суда 5040 а по предлогу комисије само шеснаести пореских надзорника 4320 динара“.

Ђ. Николић. Порески надзорници су државни чиновници па узгред наплаћују и прирез општински кад порез наплаћују. Зато држим да им не треба давати плату.

Мил. Марковић. Објасните нам г. председниче, је ли општина дужна да плаћа и пореске надзорнике кад им држава плаћа и кад они овај посао више раде но што се од државне плаћају. И општина врши неке државне по лове и чини јој услуге, па зашто да и државни органи не помогну општини у неким пословима.

Председник. Нека г. секретар каже од куда је ово дошло — њему је познато.

Секр. Св. Х. Ристић. Општина је кад је изашао закон о порези који данас ваши обрачала се државној власти да јој учини услугу у томе — но онда ши г. министар није то одобрио. С тога је општина била у почетку принуђена да држи при сваком кварту по једног надзорника који је одмах чим ко донесе порез наплаћивао и прирез за општину Али то се показало врло незгодно и скупо, па се онда општина обратила г. министру с молбом да пор. надзорници уз наплату порезе наплаћују и прирез општински а за ту услугу да им се нешто плати. Онда је г. министар то дозволио и казао да ће та чиновници бити одговорни општина ако ове наплате тачно не изврше и тако је постао овај надзор у буџету на пореске надзорнике.

Милутин Марковић. Осим тога ја знам да је од стране оних надзорника општинских, који су у прва два дана одређени да прирезе наплаћују врло рђаво вршена та наплата и да је општина имала штете од њиховог рада; међутим од када то наплаћују пор. надзорници ствари иду тачно и на време се наплате изврше. Па за то по моме мишљењу и са рачунског гледишта ова ствар треба да остане овако као што је, само да буде шест пор. надзорника, као што и комисија предлаже.

Председник. То смо и ми усвојили. Један је укинут (вичу добро).

Дакле усваја ли се ова позиција? (Усваја се комисијско мишљење). Идемо даље господо.

Секретар чита „IV плата практиканта бр. 31 на 12 практиканата по предлогу суда 10560 : а по предлогу комисије на 8 практиканата 7104.“

Милутин Марковић. Колико сада имате практиканта.

Члан Коста Томић. — Свега 10.

Милутин Марковић. А колико их врше праву службу практикантску?

Члан К. Томић. 8 — Управо ено како стоји ствар. (Чита где ко од практиканта ради).

Милутин Марковић. Лепо. Кад неки од практиканата врше службу извршиоца, трошни ли се цела она сума која је на извршиоце одређена?

Члан К. Томић. Трошни се.

Милутин Марковић. А који су извршиоци?

Члан К. Поповић. Извршиоци су: Милан Јаношевић, Ђока Пешић, Ђока Јовановић, Таса Марковић, Петар Поповић и Св. Павловић, — Свега 6. Али од оних Ђока Јакшевић је пијачни контролор од пре два месеца, зато сад у ствари има пет извршилаца, и толико је суд предложио у овом буџету и ви сте већ то усвојили под бр. 28.

Милутин Марковић. Онда налази да усвојимо онај број практиканата који комисија предлаже.

Председник. Али тада ће требати да дате више извршилаца, јер није могуће да се врше послови.

Члан К. Томић. Треба да знате господо како стојимо с пословима извршења. Није могуће да се сви сналазимо како треба без довољно људи. Извршилац Јаношевић он ради само на масама. Један ради само на уверењима о имовном стању. Сваки дан тражи се по 10 — 15 и 20 уверења. Осим тога један мора да ради само на забранама. Сваки дан дође у најмању руку по 10 забрана. Затим долази извршење пресуда. У заседању судском ми имамо дневно по 20 — 25 рочишта и ја сам сад наредио да се одређују још по 5 ствари да би људи дошли што пре до суђења. Извршилац један мора опет да се бави само прикупљањем општинских прихода, дунавског, од попаше итд. А знате ли колико има пресуда на извршењу? Ја држим да ће их бити 2000. — Мени се чини да је крајње време да се ово извршно одељење наше уреди како ваља и да се сваког дана зна колико је један извршилац извршно пресуда.

Ја до данас нисам могао ту ствар да уредим што чекамо на решење буџета — на распоред персонала, па онда да се то учини.

Св. Карапешић. Зашто је нужно да се то уреди и пречиста, јер многи се људи жале на извршиоце.

Члан К. Томић. Знамо ми то све и гледаћемо да уредимо ствар тако да мора бити боље.

Председник. Ви видите господо да се воде у рачуну 12 практиканата, али у ствари 3 нису практиканти. Дакле молим вас оставите могућности суду да се послови распореде и раде како треба. в. т. Томић као председавајући члан у суду он ће учинити све што треба да то буде уређено као што ваља.

Св. Карапешић. Нека сумње да ту има људи за отпуштање, и да их има таквих да два и три не вреде за једнога ваљаног.

Милован Марковић. Дозволите да и ја проговорим неколико речи о овоме, поводом овакога обавештења. Налазе да послови у суду општине београдске још нису распоређени да се зна ко шта има да ради, и да бива то да се један с једног посла употребљују на друге послове. Н. пр. извршиоц се употребљује на други посао, а практикант се употребљује на посао извршиоца. Ми молимо ове кметове да то уреде, да тако више не бива, и да свакога који не ваља не треће но да га замене способним и савесним човеком, који хоће да ради како треба да се ради.

Овде је сада разговор о практикантима, питање је треба ли их 12 или је довољно 8. За осуђење ову праксицу да се практиканти употребљавају за извршиоце. Ако треба 10 извршилаца, онда да дамо 10; не треба ли више но 5 онда толико нека их буде. Тако исто и са практикантима стоји. Колико их треба за тај посао, толико да их дамо. Али кад се практиканти употребљују и за извршиоце, онда налази то, да се ти послови рђаво раде. Шта је хтео он је уредио; а шта није ово стоји не уређено.

Ја дакле писам за друго него за оно што је комисија предложила. Десета је 8 практиканта; и ако треба више извршитеља, ви хоће тражити и ми ћемо дати.

Председник. Код нас се практикује то да се једна округла цифра даје на практиканте на суд распоређује њихове плате. Ми имамо практиканата са 100 динара месечне а имамо их и са 50 — према служби и способности. Има практиканта који треба да је писар, али пошто немамо партије да га платимо он се рачуна као практикант. То би у будуће требало да се исправи у буџету али за сад је тако остало.

Ник. Милићић. Ја не знам зашто је то тако морало да се практикује и да остане кад је персонал у суду онај исти односно практиканата и писара који је и пре био па што се то није исправило да се зна шта је ко и зашто му се плата даје?

Председник. Ствар се тако затекла. То је ствар одељења судског, у које се ја не мешам, и оно ће за будуће исправити то.

Милош Марковић. Ја мислим да ми усвојимо ову цифру коју предлаже комисија, па ви узмите колико можете практиканата за ту суму.

Председник. Ја предлажем да се одреди округла сума од 10,000 динара.

Ђока Новаковић. Доста је ако одобримо суму коју комисија предлаже. Ја мислим да послове треба упростити и боље надзор водити над онима који их врше па ће бити довољно и 8 практиканата; а ако остане све као што је било онда ће 12 него и 20 практиканата неће стићи да све послове уредно посвршавају

К. Главинић. Зашто ово је једна нелогична позиција; нелогична у толико што фигурише у буџету 12 практиканата а у ствари нема их толико него 8 — као што и комисија предлаже — те с тога, ко прочита у новинама ову позицију он ће да се смеје и да каже да општина београдска има више практиканата него и највеће једно министарство у Државној палиј. С тога нелепо бих да се уведе у законик то да одбор тражи да се одреде практиканти засебно и врше само дужности практиканске Али господо немојмо у овакним стварима да што ово каку непријатно и да доведемо суд у непријатну да не може брзо да свршава своје послове. Него остављено ову суму од 10,000 коју предлаже г. председник, али у исто према стављено суду у дужност да упрости послове и да види шта се може учинити, да не буде како је било, да се не зна ни ко више ни ко плаћа.

Милан Марковић. Плаћамо ми — али ја држим да би се и сад могла одредити једна комисија да те послове подели и рашреди да се зна шта ко има да ради.

Милутин Марковић. По мом мишљењу пет практиканата биће довољно за чисто практикантске послове кад се распоред начини како треба.

Милован Маринковић. На добро остављено кметовима да они ту стварі уреде са обзиром на то да је потребно да се учини уштеда каква се може, а ми да одобримо једну цифру на плату практикантa.

Председник. Ја у име суда повлачим предлог од 10.560 и сводим га на 10.000 динара, и молим вас да га усвојите. (Вичу: добро, усвоја се).

Је ли дакле усвојено тако? (Усвојено). Хвала вам — ми немо се старати да уштедимо што можемо или треба имати на уму да је пола ове суме већ утрошено за прошлих 6 месеци.

Сад да идемо даље.

Секретар чита: V. плата свију службеника. (15 службеника). По предлогу суда свега 12.096 а по предлогу комисије (10 службеника) 7.200 динара."

Чл. К. Томић. Ја сам донео списак свију службеника и изволите чути колико који од њих има плате. (Чита).

Председник. Што се тиче броја, ја мислим да је редуцирање од 15 на 10 велико, нама треба за пиринчерско одељење три службеника, од судије један, од благајнице један, од архиве један, код председника један; за извршење потребни су службеници, за позиве пароници, за позиве одборника и т. д. Дакле држим да је мало бити десет. Ми смо прошле године имали 14 па је г. Чаџевић пиринчер, по показаној потреби добио допоља суда да може узети још једнога за преписе. Зато је ове године стављено у буџет 15. Прошле године било је у буџету на 14 службеника 11.136 дин. а сад на 15 имамо да задамо 12.096 динара.

Б. Новаковић. Ја мислим да је могуће овај број свести на 10, јер може се у појединим приликама, нарочито за позиве послужити и патролијама или пожарницима, који седе безпосредно.

Председник. Патролије иду са пожарницима али пожарнике нисмо употребљавали, јер они у свако доба треба да су спремни да пођу на пожар.

Б. Новаковић. Ми смо рачунали колико има соба у суду и нашли смо да не мора на сваку собу доћи по један службеник но да један може на више соба доћи.

Милорад Јанковић. Ја сам слушао да међу данашњим службеницима има и инвалида који нерадо нешто. То ће показује да се може са 10 службеника проћи а да послови ништа не разиђу.

Милован Маринковић. Прегледајући позицију под римско V, која носи назив: плата свију послужиоца, видео сам да се на све послужиоце скупа тражи по предлогу суда 38.492 динара, а по предлогу комисије даје се 23.856 динара на годину. Прегледајући даље специјално зашто се који службеник употребљује, ја држим да би нас далеко одвело кад би се специјално упуштали у разговор да ли н. пр. пиринчерском одсеку треба 3 или може бити са 2 службеника, да ли треба за кланицу два или један и т. д. Зато ја мислим да ми одредимо једну суму на све ове службеике што су овде под V. поређани па нека се уме полако се за ту суму може узети. (Врло добро). Ја бих дакле предложио: да дакле суну од 30 хиљада динара на суд нека је распореди како зна. Иначе ако се упустимо ми у то да оцењујемо сад колико са каким послом треба службеника, нећемо с овим послом бити готови до Митрова-дна! (Тако је).

К. Гавановић. Ја не бих усвојио предлог г. Маринковића тако однах — него би требало да пређено све појединe позиције, нарочито за то, што имамо предлог комисије да се навесна места службеника укину. Тако што се мене тиче, ја мислим да је довољан један чувар за сеђак, јер се сад не седела сено у општ. сеђаку у овој количини како је то од пре бивало. Даље код баштована и ја верујем да су довољна два службеника; или баштован уа то мора да има радење, који ће радити а службеци треба да су такви који могу да надзиравају рад, јер сам баштован не може да стигне свуда.

Ј. Бошковић. Ја држим над би се узела сразмера између предлога суда и овога што је комисија нашла, да би се могла она цифра за службеначке плате свести на 35.000 динара па да буде сав посао задовољан, и све потребе подмирене.

Н. Милићевић. Треба имати на уму и то да н. пр. баштован преко целе зиме нема потребе за два службеника, и онда нека се они употребе на друге послове, а он нека са радницима које ће узети кад му затребају врши своје послове.

Председник. Господо, ми смо тражили за све службеике 38 492 — комисија је дала 23.856, а г. Марковић је предложио 30.000. — Мени се чини да без 32.000 најмање неће моћи да се проће. С тога одобрите 32.000, а ако се што уштеди, ми нећемо одићи куће.

Н. Милићевић. Мени је то за данно чудо што г. председник не да ништа да буде по предлогу комисије те да се на што уштеди. Шта ће баштованy службеници . . .

Председник. Немојте тако говорити, јер тамо смо уложили новац који треба да се чува. Дакле да решимо. (Вичу: прима се предлог г. Марковића). Г. Марковић је предложио 30.000 а ми сводимо судски предлог на 32.000 динара. (Вичу: 30.000 доста је). Дакле усвајате ли да буде 30.000? (Усвоја се). Добро. Адво даље.

Секретар чита: VI плата ноћних стражара 44. Стотина стражара (по комисији 120) 27.000 динара.

Председник. Ноћним стражарима плаћа се по 60 динара; и ако је комисија тако рачунала, онда по њеном предлогу да буде 120 ноћних стражара треа 86.400 — а ако се рачуна да им буде плата 50 динара онда 27.000.

Међу тим ја овим приликом имам да вам саопштим акт државне власти, који се захтева да општина повећа број ноћних стражара на 120. а то значи да буџет увећано са још 27.000 динара више но што сада суд предлаже.

Милов. Марковић. Дозволите да се о томе поведе разговор. Ми дајемо повећан број служаница, који ће нову надзиравати над сигурношћу. Како је то да полиција сваке године тражи да повећамо тај број? Има ли ту границе где можемо стати и по коме се праву то тражи од општине?

Председник. Ја сам дужан да вам саопштим шта власт тражи, а ви изволите решити како знате.

Милов. Марковић: Има ли тај акт разлога, да видимо за што се то тражи?

Председник. Има наравно — Они дају образложења колико има улица у Београду и да се све улице снабдеју ноћним стражарима како треба и како се траже. онда морамо имати 200 лица за стражу.

Коста Гавановић. Заиста Београд без Енглезовца има ће на 200 улица, и према томе броју требало би 200 ноћних чувара. Али ја не знам да ли се сва ноћни чувари употребљују на ту службу, и не знам да ли још где у свету има свака улица чувара на, ма како мала и кратко била. Тако би увећани број или толико, колико се тражи, није нам могуће према данашњим финансијама.

Н. Милићевић. Ја сам слушао да дужност ноћних стражара не прне више но 60 људи. Тим бројем није могуће чувати ваpош: и ако хоће да се чувају сви крајеви као што треба да буде, онда треба увећати број тих стражара.

Б. Новаковић. Треба само да имате на уму то да је комисија по своме нацрту буџета рачунила патролијама по 50 дин. месечно плате: а одкуд је у извештај ушло 60 — не знам. Али ако се прави да буде 120 патролија по 60

динара, онда се увећава број надатака за 13600 динара више но до сада што је било —

К. Главинић. Ја јесам зато да се повећа број патроцијја бар на 120 али плата од 50 динара мала је (чује се: мала) и нужно је да остане досадања плата јер ти људи сами себи и одело набављају.

Председник. Господо што се тиче ове ствари ја као кмет не би требало да говорим против повећања стражара, и нећу то говорити — али држим да би ни обзира на то што је прошле пола године буџетске и што друга половина године пада у летње доба, могли за сада до нове буџетске године задржати овај број који сада имамо, а од првог Новембра да буде тај број увећан као што комисија предлаже. (Вичу: врло добро).

Милутин Марковић. Али и плата иста од 60 динара да остане? (Тако је).

Председник. Ја мислим да о тоне доносимо нарочито решење у коме ће се изјати да је одбор усвојио да остане 100 патроција; али у исто време да је решио да се тај број повећа на 120 од 1. Новембра тек. године. Ја мислим да то може да буде (вичу: може. може). (Дакле усваја ли са тако?

Бор. Новаковић. Ја држим да то не би могло да буде по закону. Ми не можемо унапред решити сада једну позицију за буџета који ће тек од 1. Новембра важити и онда бити унет пред одбор на решење.

Н. Х. Поповић. Ја држим да је најбоље да питање о умножењу патролиџа оставимо за други претрес, и да га онда засебно претресемо и решимо, пошто је засебним предлогом од стране позиције то питање и покренуто, а сада да усвојимо оно што предлаже суд у овој позицији буџете То ће бити најчистија ствар. (Вичу: Тако је).

Председник. На дело. Онда да запишемо да се усваја ова позиција као што је до сад била (Тако). Усвајате ли тако (Усвајамо). Читајте даље.

Секретар чита:

VII. Плата пожарне чете 45. Командиру чете по предлогу суда 1800. по предлогу комисије 1440. дин. 46. Двојица старешина по предлогу суда 1800, по предлогу комисије 1614 динара; за 20 пожарника по предлогу суда 16.400, по по предлогу комисије 14.880. динара; 48. на 7 кочијаша по предлогу суда 5740 а по предлогу комисије 5040 динара. *Свега:* по предлогу суда на пожарну чету 25740; а по пред логу комисије 23.040 динара.

К. Главинић. Ватрогасци имају мало опаснију службу од ноћних стражара али немају тежу, и ја мислим да и њима буде иста плата као и ноћним стражарама. Што се тиче командира чете, ако овај који је сада на томе месту не одговара њиному своме, онда га треба уклонити, али плату не треба смањивати: само би му требало одредити већу дужност.

Св. Корапешић. Што се тиче ватрогасаца ниje им плата велика само би требало да се над сама води строга контрола: јер, бивало је случајева да се пожар угаси док они стигну, а то значи, да нису свагда на окупу ту или да не раде посао као што треба уредно и брзо.

Б. Новаковић. Ми ако станемо одобравати све позиције по судском предлогу, онда нећемо уштедити ништа за прављење планова за подовод итд. — ја мислим да је доста ако се командиру да плата коју је комисија одредила, а тако и другим пожарницима.

К. Главинић. Има ли старешина пожарника бесплатан стан (Има и огрев) онда је довољна плата по предлогу комисије.

Председник. Дакле да гласамо господо.

Дим. Борбевић. Хоћемо ли гласати за све четири позиције или само за командира (Вичу: за све).

Председник. Добро дакле за све позиције под VII. Имамо предлог суда и предлог комисије. Које је за судски предлог казаће „да“... (Вичу сви сво за *комисиски* предлог).

Јесте ли сви за то да се усвоји предлог комисије односно ватрогасаца. (Је смо) Добро — онда идемо даље.

Секретар чита: VIII набавка пожарних справа 49. за набавку разних пожарних справа по предлогу суда 5000. а по предлогу комисије 3000 динара“.

К. Главинић. Ја би молио да се објасни, из ког ће разлога суд предложио ову суму од 5000 динара.

Председник. Суд је ону цифру предложио што има да се набаве коњи јер видите да немамо ни једног пара добрих коња. Осим тога немамо ни довољно мртвачких кола.

К. Главинић. Колико сте предвидели за набавку коња?

Председник. 3000 динара. Али та набавка пашће се пред одбор на решење.

К. Главинић. А јесмо ли подмирили потребу са справама и прибором ватрогасним?

Председник. Јесмо у неколико. Но имам још нешто да допуним. Ви сте сви имали прилике да видите како кубурмо са мртвачким колима. Имало свега двоја; једна за сиротињу, и друга — мале — боља —За отменије грађане. На шта бива. Бива да се задоцне кола и да се чека на њих по читав сат. А зашто? Зато што немамо више кола да можемо подмирити сваку потребу тачно на време, нпр што се деси да се на једној братској сломи нешто на точку или се сломи руда и док се то намени или оправи задоцни се. То ме је довело на мисао шта би било да се деси да се једном сломе кола на братској капиџи, тако да се не могу брзо да оправе? Ко би онда однео мртвача који чека на кола? Осим тога дешавају се и друге незгоде те се с колима задоцњава. Ето оногад је био опасан случај. Дошао је један млад човек који ми је представио да је умро један одличан ђак учитељске школе који је спремао па је тражио кола мртвачка бесплатно, и то сам му дао. Али у исто време да би се одлично омладини нашој и показао колико је љубим, да сам наредио да се деду ова боља кола. Међутим то су учитељи заборавили казати. шта ли је, еле стигла су она друга сиротињска кола, па пошто је родбина умрлог знала да сам дао друга боља кола она је та кола тражила и она вратила и док се то свршило задоцњено је за читав сат те иста та кола нису могла да оду на време под другог мртвача нашег уваженог грађанина и мог доброг пријатеља пок. Стеве Далића, који је истог дана требао да се сахрани. Ја ту нисам био ништа крив, — али због оскудице у колима та се задоцњења чешће могу да догоде.

Милан Марковић. Не знам се шта се ради. Ја знам за тај случај, да је тачно записане овде да кола буду код куће Далића у 4½ сата а нису дошла тако рећи до мрака.

Св. Корапешић. Ја мислим да треба да се набаве још још једна боља кола и још једна за сиротињу класу, на неће бити таких неприлика.

К Главинић. По свему се види да нама треба набавке и кола и коња и запреге и да ће све те набавке морати да прођу кроз одбор. С тога ја мислим да можемо одобрити ону суму која се тражи, па ако се не потроши остаће. Само она позиција рђаво је записана: „Набавке пожарних справа“.

Председник. Напобљетку можете примити предлог комисијски. а што треба да се набави односно кола мртвачких

и запрете то ће се наћи у своје време пред одбор, па можемо платити из нек једнијених трошкова, пошто сад и не знамо тачно колико ће нам за те набавке требати.

Предпрошле године на то је потрошено 8000 динара и прекорачена сума буџетска зато је боље да о тим набавкама засебно говоримо. — Дакле јесте ли за то да усвојимо предлог комисије (Усваја се). Добро.

Секретар. Чита:

IX. Храна коња пожарне чете. 50. На храну коња пожарне чете 6000 по предлогу суда а по предлогу комисије 5000 динара*. (Усваја се по мњењу комисије).

X. Ков коња пожарне чете 51. На ков коња пожарне чете по предлогу суда и комисије 189 динара. (Усваја се).

Председник. Пошто је већ доцкан ја мислим да прекинемо седницу (бика).

Закључен је састанак у 8 и по сах. по подне

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СПОМЕНИК ЂОРДАНУ БРУНУ

(Свршетак)

Одбор општински на састанку 8. маја т. г. решио је: да се на дан свечковине пошаље честитка извршном одбору, што је председништво 28. пр. мес. и учинило. Послата честитка гласи:

Извршном Одбору за споменик Ђордану Бруну

у Риму.

У име општинског одбора вароши Београда, особита ми је част, да честитам Извршном Одбору спомковину отварања споменика великом талијанском филозофу Ђордану Бруну, који је пре триста година обасут сланом међународног проповедника слободне мисли и крунисан мученичким венцем у борби за људска права. Успех и величина нове Италије само су последа знаменитих њезиних неумрлих синова, њенија из прошлих векова на свима пољима народног живота, научника, поета, уметника и државника. Они са сјајним предањима прошлости спојише свете и неодољиве тежње новијих нараштаја за ослобођењем и уједињењем Отаџбине, а тиме стекоше свом народу симпатије слободних народа и целога образованога света.

Надајмо се, да Италија неће заборавити света и спасоносна начела међународне солидарности, братства и ослобођења која су руководила стварањем њезине нове народне државе.

На том путу и српски народ каква је тајно према својој великој и славној суседници на западу најискреније симпатије, чекајући од ње обилну моралну потпору у извршењу историјске мисије која му је међу балканским народима намењена.

Слава Италији!

Слава Ђордану Бруну!

Ж. Карабиберовић с. р.
председник општине београдске.

НИВЕЛАЦИЈА ВАРОШИ БЕОГРАДА

Пошто ће се ускоро наћи на дневни ред пред одбор, рачунски део о нивелању вар. Београда; то доносимо реферат г. Чезенића који предаје општини нивелационе планове и његову накнадну белешку.

Из овога и раније штампаног реферата упознаће се господа одборници о целокупном раду овога предмета.

ПРЕДСТАВНИШТВУ ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Реферат о извршеној нивелацији вароши Београда

I

Приступ.

30-га Септембра пр. год. поднео сам представништву реферат о дотадањем и будућем раду на нивелању вароши Београда.

Овај је реферат штампао у општинским новинама бр. 5 од 1/II. 87. и бр. 6. од 7/II. 87 год.

У овом реферату показао сам колико је до 1. Октобра пр. год. извршено и колико би се имало још извршити.

У ставу VI. о предлозима казао сам да са погледом на средства којима општина располаже ради најхитније и темељније извршења посла, да продужи даљи рад иста лица која су и одпочела. На име потребују три инжињерско-техничка лица и један цртач.

У моме реферату од 16. октобра пр. год. који је штампан у општин. новинама бр. 56. од 6/XII. пр. год., на постављена питања од бив. председника госп. Богићевића казао сам:

1). да радећи даље горе наведени број техничара моћи ће целокупно нивелање вар. Београда бити готово до Петровдне ове год.

2). да ће за овај искључиво инжињерско-технички персонал потребовати још 8.000 динара рачунајући од 1. Новембра 1886. до 30 Јуна 1887. год.

На основу овога реферата општинска је одбор истога дана решио:

Да се са сламом уговор закључи да цео рад око нивелања вар. Београда по цену од 12.000 дин. извршим рачунајући ту и суму већ раније издату у 4000 динара.

за канцеларијски материјал, моике, инструменте и све остале потребе да се обраћам суду са требовањима.

Као што ће се јасно из оба моја реферата видети, мени је далеко од памети било да ја овај посао умем у наушак и да фигуришем као предузимач.

Нити сам то могао бити као чиновник.

Сваки паметан предузимач кад намерава да неки посао изврши он богме рачуна и на своју добит.

У моме доцнијем реферату ја сам казао да за тех. особље треба за 8 месеци 8000 динара.

а то је:

месечно првом инжињеру	300	дин.
„ другом „	250	„
„ трећем техничару	250	„
„ цртачу	200	„
	1000	дин.

за 8 месеци скупа чини 8000, динара то је чист рачун. Тако и по толико је и плаћало.

Ја сам био прост референат.

На ових разлога писао ни ово вољан да се самном уговор закључује.

На предстаи и разлоге бан. председника госп. Богићевића који је увек жељео и трудио се да испуноди потребе оне општине што при подизаи: вели на његову преставу: „да је општина београдска до данас свакоме заслугу платила, па док види, наш рад и труд ће пристојно оценити и наградити.“

Зато сам подписан уговор и даље одпочео рад.

У средини поштованог представништва има признатих и уважених инжинера и нека би се ма која примитиа поштo би ми по напријед примерене и управо површинско вишеланве улица од 5300% куратних метара.

Данас пред вас господо одборници пашео сам целокупан рад вишеписања варени Београда.

II.

Начин израде и систематизирање планова

Начин израде ових планова већ вам је познат из првог реферата са којим сам вам поднео на оцену и суд, више нивелисаних и напртаних улица као: Кн. Михаилове, Обренове, Кн. Милошеве, Сарајевске, Споменичке итд.

Овај систем и начин израде признат је тада као целисходан и да потпуно задовољава свеколико постављене и потребне услове и мени је у уговору препоручено да и остале улице по овоме уређају израдим, што сам и учинио.

И нашта више се шта у планоима неби нашло ни задовољавати ни пожелети, у њима су сви мере и висине узвишење које целисходно и намерно повлачење нивелета условљавају.

У свима планоима владао је исти систем означења. И сад би било после излишно овде поново наводити оно што је већ у моме првоме реферату објашњено, разложено и напато.

На први поглед плана врло се је лако наћи. Свако је потпуно јасан и разумљив. Нема ништа излишнога. Сва су потребна дата и мере унешене и уцртане. И при повлачењу нивелета и одеви будућег тереског стања, на сваку убогу тачку улице и место, и интелигентан техничар може се лако наћи разумети.

За сваку улицу у Београду не само што постоје и што су напртани уздужни профили (т. пузеи оне улице које се због тереиских препона нису могле мерити и које ће се на своје месту поменути) него су још начињени и нормални попречни профили за већи део улица; будући вид и начин грађења каддрме у свима појединостима и димензијама.

За свеколике подношење планове састављо сам један целисходан списак.

Овај ми списак олакшава те нам нећу морати овде поборављати и досађивати, које улице имају заједнички уздужни и које нормални попреч. профил. Из отога списка све се на први поглед јасно види.

Тако:

У списку су поређане свеколике улице постојеће у Београду, како оне које имају своје име тако и оне које немају, по азбучном реду.

За свако писмо остављено је места за какву будућу нову улицу или преиачење имена.

Прва колона показује редне бројеве улица по азбуци.

Друга колона редни број кутија

У трећој колони стоји име улице или њен опис местоположаја.

У четвртој, дужина или појединих улица или сумарно свеколико које састављају један уздужни профил.

Пета колона показује какви улица свој засебан уздужн. профил.

Шеста показује кад су заједно више улица на једном уздужном профилу и које су то улице.

Седма показује јели нивелета повучена.

Осма јели нивелета одобрена.

Девета постоје ли за дотичну улицу засебан нормални профил.

Десета, какви нормални профил за више улица и то за које.

Једанаеста показује колико је улица широка и до за исту важи нормални попречни профил од дотичне ширине.

Дванаеста је колона за примедбе.

У почетку, при мерењу и саставу уздужних профила у по неким улицама писам се држао нових утврђених регулационих правила, што је према првоме положеном програму Халачијев план и рад имао да послужи као базис и да се само још нужне тачке уметну. Писам се држао ни после кад сам одбашио ту заиисао и почео радити на познати начин, зато што то одноои градској благајни а вољало је нивелање за 4 месеца доконати. Међутим нарочито у улицама које имају благ свој у неколико већа, или мања дужина незнатно утиче на нивелету.

Тако су биле поправљене: Которска (Зерек), Душанова, Душанова и Скадарска улица.

Али кад и при свем напрезању опет за врло одређено време од 4. месеца неможе се цео Београд саршити, и кад одбор одобри још 8. месеци рада на ту цељ, ја сам одмах пастао код уређење вар Београда да нам се падају сви планови улица вар. Београда за које су регулационе линије повучене и одобрене те је добар део оних превршен.

Ови регулациони планови у току даљега рада послужили су као базис за нивелање улица.

Мерењем улица у свима нивелационим правцима у стално утврђеним регулационим границама, а нарочито праве уличне осовине где је год то могуће, постизава се тачан профил за сва времена, докле се год утврђени регулациони фронтови не измену.

Да би се тако са погледом на утврђене регулационе линије тачан профил добио, врло често морале су се сваљивати тешке теренске препоне, изваласки нивелационе правце и заплачени се по кућама и дворштима. Врло велики је посао и труд задавало истраживање у врло малим улицама и утврђивање нове регулационе осовине.

Овај посао апсолутно није свршен у нивелање.

Још је чесу забуну проузроковали та недаља што ни једној једној улици у Београду није утврђена осовина, па се скоро на две куће заједно не слажу у регулац. правцу, ма да се сматрају да су на регулационим линијама подигнуте.

Тако код је дато времена попова сам штампиосао и нивеоао Которску и Дунавску улицу, у границама нових регулационих линија, и ако су постојеће дужине осовина од будућих незнатно разликују, једино у намери да се оне арторизоне сагобраћају праве начине што тачније уздужни профили на да нови регулационн фронтови пролазе преко кућа и са сим одступају од постојећег правца нарочито у Которској улици.

За Душанову улицу задржата је стара осовина, по којој је нивелање већ извршено, с тога што она тече приближно паралелно фактичној осовини и што кад би се по овој штампиосало и нивелало морала би се и данас на више места помоћу паралелних пивалаштв дизле посредно, несигурно Међу тим дужине обеју осовина разликовале би се или врло мало или нимало, што на благи свој у овој улици ни мало неби утицало. Висине пагоса, свију солидних грађевина на регулационој линији намерене су.

Смедеревска улица апсолутно није се могла по целој својој дужини измерити по новим регулационим правилима. Она је измерена у постојећим границама. Иначе у дужини и висинским котама, разликоване се врло мало од фактичног стања у односу будућих регулационих линија.

И поред све воље и готовости неке улице у садашњем стању апсолутно није могуће испивелати и неке са претешком муком и великом дажбом посредним мерењима тек би се могле измерити.

Оне или нису просечне или и ако постоје улице, регулационим правцима знатно одступају од постојећег правца тако да не само основна тачке преко кућа и других прелова већ и фронта саме линије.

Ево тих улица које се нису могле мерити и немају уздужних профила:

1.)	Вишњичка	улица	код Палилулски
2.)	Кладетина	„	„
3.)	Златарска	„	варошки
4.)	Наверна	„	палилулски
5.)	Јакшићева	„	Дорћолски
6.)	Лесковачка	„	палилулски
7.)	Мирцјевска	„	„
8.)	Новакова	„	„
9.)	Сребрничка	„	варошки
10.)	Тронска	„	„
11.)	Тежачка	„	палилулски
12.)	Цигларски	„	„

За сваку од ових улица ваља је лако увидети из регулационих планова зашто које није се могла премеравати. Оне су скоро све кратке и побочне.

Иначе моја ће искључива брига бити да, сваки од ових улица, чим се буде указе потреба биле и колико омогуће мерене, у најкраћем року измерам и начиним уздужни профил.

Дужина свију измерених и нивелатих улица износи 53457, 02 мет.

До 1. Октобра 1886. год. кад сам предао прву партију израђених планова са првим мојим рефератом, чим сам зготовио и поднео нивелете за једну или више улица шиљати су планови од стране општине г. министру грађевина који је при слању комисије за оцену планова и нивелета прикључио и два одборника инжињера која су раније изабрати од стране општине, те су тако планови прегледани и нивелације нивелете оцењиване и одобравање.

Кад сам по уговору предузео дати род на нивелету, поплачио сам на готовим плановима постуно и нивелете у колико је свршени сплет улица дозвољавао. И тако за највећи део улица попуках сам сам нивелете; но кад сам прочитао одборску одлуку од 23. Јуна о. г. штампану у бр. 27 од 5. Јула о. г. општ. новина, којом је образована комисија на два већана српска стручњака и 4. одборника, која би од стране општине прегледала и оцењивала нивелационе планове и нивелете и тек по томе она би се планови шиљали господи министрима грађевина и унутрашњих дела на одобрење; нашао сам за наметно и добро да бар за остали део улица у сугласју са комисијом поручем нивелете.

III.

Нормални попречни профили.

Нормални попречни профили као што је напоменуто одређени су и начињени за сваку без разлике улицу којој је, стално утврђена ширина било немогућношћу постојећег стања било погледом регулационих линија од стране министарства грађевина.

За улице Краљ Миланову, Крагујевачку и Кнез Милошеву шису састављени норм. профили за то што се изискује нарочита студија.

Нормални профили опредељивани су по најновијим техничким правилима, која су дугим искуством и статистичким прибирањем стечена и уконирена.

Да ли је нормални профил начињен само за неку улицу, или је за више улица, или служи за више улица једног истог рачуна, као што је напред назато види се јасно из списка улица.

Где се за коју улицу има подиђи тротоар и како, или од правилних форми или од ломљеног камена као и колова, оцењивао сам према саобраћају и према местоположају улице. —

Тако за све важније и на живљим саобраћајним линијама улице, усвојио сам да тротоар буде од правилних форми. За улице по периферији и са слабим саобраћајем усвојен је тротоар од ломљеног камена.

Још су начињена два уздања профила, један за надрисане правилним формама било целе улице било само тротоара.

У правилне форме убројане су и уштрапане ове врсте:

а.) Коцке правилно и прописно сатесане или за тротоар или за колова.

b.) Камене плоче правилно сатесане.

c.) Асфалт.

Са каменим плочама и асфалтом калдрмишу се само тротоари.

Коцкама правилније отесаним по кад-кад калдрмишу се тротоари а обично калдрмишу се колонози нарочито у саобраћајним улицама.

Све остале ивице за тротоар и колонози исључио сам, пошто су нероадовни људи дугим проматрањем и упорењем нашли да не ваљају.

Зато их ни за шисам у уздању профила уврстио.

Друга је уздања профила за калдрмисане улица ломљеним каменом.

Сад ако би се на у којој улици одступило од начињеног њеног нормалног профила, стављене су опаске на сваком профилу дотичне улице показујући се на уздања профил који би послужио за усвојени начин калдрмисања.

По правилу не препоручује се сађење дрвећа у улицама које имају мали тротоар од 5 метра, стога што би се заклањале зграде, кварило грађем исте и влажиле, мени се нај чини да је ова граница претерана и да ће мало које дрво у границама прелазити пречник од 8 метара дакле неће сметати згради ни у ком погледу.

Стога сам ја усвојио да се може засађивати дрвеће у улицама са најмање 4. метара ширине тротоаром. А то је једино што код нас има врло мало улица од 4 метара па на више шир. тротоара.

Међутим позната је ствар да дрвеће чисти ваздух чини хладовину на летњој припеци и засађени тротоари продатих су металишта а нарочито баше за Београд који има једини несрећан парк палилулански.

Одстојање од сводне ивице калног камена до средине дрвета не треба ни да је веће ни мање од 0·70 мет.

Само за Кр. Миланову, Крагујевачку и Кн. Милошеву улицу шисам начинио нормалне профиле зато што за ове улице ваља напре бити на часто са положајем нивелете. Ваља расчистити и то питање онеди се штедити дрвеће постојеће или неће. Јер оно ни у једној од ових улица није на прописаноме месту.

IV.

Трошак око нивелама вароши Београда.

Из списка под А. видиће представништво да целокупан трошак, учињени на нивелање вар. Београда за радионице, за цртаћи и канцел. материјал за дрвеће, за које и т. д. (ван суме од 12.000 дин. за нижињ. техничко особље) износи . . . . 7.411·04 динара

Сума одобрена на нижињерско техничко особље . . . . . 12.000·00 динара

Тотална сума издатака на нивелање варошн Београда износи . . . . . 19.411·04 динара

У ону суму каса није урачунала оне издатке, за предмете који остају у општ. нижињерској канцеларији као: за инструменат, за мотке, за пратиоиваче и т. д. и који се неког урачунати као искључиви издатци за нивелање.

Уз списак А. иде и списак В. за одужење учињеног привременог издатка по 3. признанице наведеног под бр. 57. списка А.

V.

Закључак.

На уречено време до Петрова-дне (30. Јуна 1887. год.) свеколики радови око нивелања нису могли бити готова.

Врло велики део одређеног времена одузели су други општински радови.

И раније и нарочито од како је г. Бура Јочић дао оставку све потребне општинске послове обављали су нижињери за нивелање.

Управо читав месец Новембар отишао ми је на утврђивању нивелета по улицама запад. Врачара.

Више од трећине сваког месеца до мога ступања у поштинску службу отишло ми је на друге општинске радове, као давања висина и правца у Кн. Михаиловој улици бављење по разним комисијама. Оно 15. дана отишло ми је на грађење плана и предрачуна за свеколике оправке на ово општинске здању.

Исто тако употребљавана су и остала два господина врло често на разне општинске послове.

Ако треба моју сваки убога дан показати где је шта рађено.

Осим тога неуморним тумарањем по београдској калдрми у Децембру месецу пр. год. заболела ме је јако нога те сам се управо вукао све до половине Маја о. год. под највећим болоима.

Потписати никад није могао одређи рад на другим општинским пословима из поштовања према бив. председнику господ. Богићевићу.

Зашто сам се задоцнио?

Признајем да одкад сам ступио у општ. службу имао сам се и морао бавити са осталим општин. пословима. Зато остајем захвалан садашњем господ. Председнику који ме је за ово месец и по дана на моју устмену молбу штедио од осталих општинских послова само да час пре нивелање довршим.

И сам посао захтевао је да га ја довршим и до краја наведем.

Сад је целокупан рад нивелације пред председништвом на оцени.

Рачунајући на свест и на племенитост господе одборника да ће моћи праведно оценити велики уложени труд и рад ма кога налазим оболео и онеиашћски оштећен једном неочекиваном појавом.

Ипак моје ће највеће задовољство бити и остати у томе ако овај трудан и велики рад послужи престоници корисно за све здравствене и сабраћајне циљи.

20. Августа 1887. год.
Београд.

Поштени председништву
Стеван Чађевић,
нижињер.

Примедба: 1. Одмах пош одпешеном реферату повукао сам нивелете и на остале улице. Тако за све поднешене улице повукао сам сам пре комисијског рада свеколике нивелете.

2. С пролећа пр. год. нивелате су и начињени планови за улице: Миријевску, Цигларску и Цветну које скупа износе 735·92 м.

3. Начињени су нормални попречни профили и за улице: Краљ-Милапову, Крагујевачку и Кнез-Милошеву.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27 априла оне год. бр. 512 приређује на дан 1 септембра ове године лутрију, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је зиданју *Светосавскога Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова *у новцу*.

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце објавити, и.

165 згодитака биће у разним књигама.

Лозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на полеђини напомена која се налази на свима осталим лозовима и која гласи:

„Лицу, које добије главни згодитак, стоји до воље, да прими или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а та је, 10000 динара у сребру.“

На лозовима од броја 400 закључно бројеви су рукописни, а на свима осталима штампани.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним и Д.С.С. Бр. 533
3 маја 1889 године

Председник,
„Друштва Св. Саве“,
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Дате су у штампу

ПЕСМЕ
ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЈЋА

књига ће изићи 16 табака.

Новац треба слати г. Пери Зорићу, кл. економу кр. ср. држ. штампе, и књижарама: В. Валожића у Београду и Душ. Валожића у Нишу.

Власник општина београдска штампано у краљевској српској државној штампарији Уредник И. С. Јовановић.

БРОЈ 22 У БЕОГРАДУ НЕДЕЉА 11. ЈУНА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за четири недеље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Прекидају само слати уредништву на општински суд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држани 27. Априла 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић; Чланови Суда г. К. Томић, одборници и заменици: Св. Зорић, Бока Николић, Илија Цветановић, Др. Марко Леко, К. Петровић, Н. Х. Поповић, Јов. Ђурић, Милош Обрикешевић, Жив. Бугарчић, Раденко Драговић, Ђорђе Новаковић, Никола Мишић, К. Главашић, Свет. Карапешић, Хајим Азријел, Јаков Бајлони, Дим. Ђорђевић, Станко Петровић, Ник. Вулковић, Дим. Ћирковић, Милорад Јанковић, Свет. Готорић, Видоје Ватровић, Никола Р. Поповић, Милан Ж. Марииковић, Ник. Михаиловић и Др. Е. Димитријевић.

Садржина: 1.) Решавање о буџету; 2.) Предлог за пензије пралја о сталој дужности општ. лекара; 3.) Предлози: а) да се општ. лекарима напреди да строжије врше преглед житних намирница и б.) да се установи месно општ. хемичара.

*

Председник. Састанак је господо отворен. Молим вас изволите чути протокол последњег састанка.

Секретар чита протокол састанка од 24. Априла т. г.

Председник. Има ли ко да примети што год на овај протокол? (Нема)

Молим вас пре него што би дали на дневни ред прешли, мој друг и члан суда г. Томић има да нам учини једно саопштење, како би према закону могли донети решење ваше, јер од 1. идућег месеца ми ћемо морати да издајемо плате персоналу онако како буџет гласи. (Излази из седнице).

Члан суда К. Томић. Господо, претресајући буџет за ову рачунску годину, одбор је решио већином гласова да се плата председнику општине сведе на 8000 динара. Ја сам у одбору бранио мишљење противно таквоме решењу, доказујући, да по постојећем закону није било могуће да се сада такво решење доноси. Но сад суд цео сматра за дужност, да то питање о плати председника још једанпут изнесе на решење. Закон даје право суду да, кад одбор реши неку ствар противно закону, поново исту одбору на решење пошаље. (Чује се: Је ли се жалио г. председник). Није се жалио, него се сад износи ово питање поново да га реши те, на ако остане такво решење, којим се не би задовољио, он се може жалити.

Р. Драговић. Што се тиче плате председникове и ако смо решили да се смањи, она опет мора остати по старом, до год се то решење не одобри од стране г. министра.

Члан К. Томић. Знам, али ми смо ради да од 1. Маја регулишемо плате персоналу по овом новом буџету и ако он још није било пред г. министром.

Ж. Бугарчић. За прошлих 6 месеци сви персонал примао је плату према лањском буџету. С тога би требало донети закључак да од 1. Новембра не сме да се издаје плата која је у буџету, ако буџет за ту годину не буде свршен до 1. Новембра.

Н. Х. Поповић. Ја држим да општински суд мора да се управља по старом буџету док год се нов не одобри.

Члан К. Томић. То стоји. Но пошто у овом новом буџету који се још решава, има нових позиција, има укинутих звања и сведених плата, то ми мислимо да од 1. идућег месеца укинемо сва звања која је одбор укинуо и да издајемо плате као што је одбор решио. Иначе би чинили и даље веће издатке но што је одбор одобрио. С тога и наносим ово питање у опште о свима сведеним платама и укинутим звањима, а и о плати г. председника, на одбор нека изволи решити. На случај ако се не би опиман буџет одобрио, онда би лодније издали ово што што би сад задржали према сведеним платама.

Ж. Бугарчић. Господо, истина и ја сам био одсудно за то да се сведу на мање плате нашим кметовима, на и председнику, који има заиста врло велику плату. Но ја сам рачунао ово: да се иде при решавању овога буџета с рубрике на рубрику, па да се праве уштеде суда где год се може и где год су веће плате. Али пошто смо видели да се није могло у томе успети, онда изгледа ова ствар незгодна. Остали кметовима као колегама г. председника ипсу умањене се плате а председнику самом се умањује. То би изгледало да смо ми партијски радили, па с тога мислим кад је г. председник толико време примао ову велику плату нека му, остане и за ових 5—6 месеци, а после ћемо, кад дође да важи нов закон о општинама, ми сами уредити ту ствар онако како треба да буде.

Бор. Новаковић. Ја сам, господо, и пре говорио да се плата председнику ја сада не може смањивати. Сад по што се ово питање поново покреће нека ми се дозволи неколико речи. Пре свега ево да прочитам чл. 43 општ. закона. У том члану се одређено каже да суд општински може поново изнети једну ствар на решење (чита чл. 43) Према овоме како се сад поново оиа ствар наноси, онда по њему треба то питање ставити на дневни ред нд. седнице. (Вичу: врло добро — прима се то).

Ј. Бајлони. Кад је решавано о плати председниковој, ја случајно нисам био у седници. С тога сад се и ја слажем са г. Новаковићем да ову ствар одложимо за идућу седницу, јер није ствар тако природе да се мора хитати, и међутим има наших другова који су о тој ствари решавали, али их данас нема овде, нити су знали да ће се о овоме да решава. Ствар је тапка, да о њој треба размислити. Што се тиче мене ја сам убеђен, до год су старе прилике, док стоји са

данѣ закон општински и док г. Карабиберовић седи на столици председничкој по старом избору а не по новом, ми немамо право да му дирамо у плату. Но поштo, као што рекох, ја писам пређе ни био у седници над се о томе расправљало, није право да ја сад својим гласом кажда пореметим решење које је онда донето. — Зато лека ово питање остане за идућу седницу. (Врло добро).

Глиша К. Томић. Јесте ли сви за то? (Јесмо). Добро — онда ће мо ставити то на дневни ред за идућу седницу.

Сад имамо да дамо неколико уверења која тражи власт.

Дају се уверења:

за Марка Тасића посача бр. 11 — непознатог владања и стања; и

за Владислава Мијаиловића-Хаџиарлију дајџијиста — владања доброг стања слабог.

(Председник улази у седницу)

Председник. Мени је господо казано да сте одложили за идућу седницу питање о плати мојој, с тога дозволите да кажем за што смо то питање данас изнесли. Ми сутра имамо управну седницу у којој смо хтели да регулишемо издавање плате целом персоналу по новом буџету од 1. идућег месеца, и с тога сам био рад да се и ово питање овде сврши, поште није лепо да се говори о другим платама а не и о плати председника

Сад вас молим да ићемо даље.

Дошли смо до исцрпке под бр. 52.

Секретар чита: XI Санитетско одељење бр. 52. Шестоприци лекара по предлогу суда и комисије 12.500 динара бр. 53. Марјеном лекару по предлогу суда и комисије 2.000 динара, 54. Шест бабица по предлогу суда и комисије 3624 динара, бр. 55. Додатак трици лекара, по предлогу суда 1250 динара, а по предлогу комисије да се укине.

Председник. Дакле, разлика је само односно овога додатка. Суд предлаже да двојици лекара остане додатак који су и до сада имали по 500 дин. и да се још једноме да додатак у 250 динара. Господа из комисије мисле да се ови додатци укину сасвим. Али, господо, то су додатци за ове квартове, који су рашћркани, а то су врачарски и палилулски а сад и дорћолски, где има доста, сиротиње и где лекари морају колима да иду кад се позову, да би могли све обићи.

Ђ. Новаковић. Истина је комисија нашла да се ови додатци који су постојали укину, но ја мислим да би требало оставити их онима лекарима за квартове врачарски и палилулски, пошто су ти квартови много рашћркани те им је потребно да држе кола; иначе ми је немогуће да болесницима на време указку помоћ.

Др. Ђ. Димитријевић. Ја сам мишљења да не би требало укинути оне додатке. Зашто кварт врачарске врло је рашћркан и кад се деси да лекар неколико пута буде позван да иде на један и други крај тога кварта, није му могуће отићи без кола. Осим тога но може мишљењу требало би и другим лекарима дати већу плату, јер не знам да има у Србији варошке општине која своје лекаре мање плаћа од београдске општине; а међу тим ниједан од општ. лекара нема толико посла колико лекари у београдској општини, јер они поред лечења сиротиње имају да се старају о добрим хигијенским односајима у вароши, да воде надзор санитетско полицијски, да контролишу касапнице, пијаце, да забрањују продају неисправног воћа, укварене хране и свега што је по здравље штетљиво, да прибирају податке статистичке о боловању, умирању, да врше преглед мртваца и т. д.

Н. Милошић. Не знам само да ли општ. лекари врше службу по закону и да ли наплаћују само онолико колико је по закону?

Председник. Не смеју да наплаћују од сиротиње ништа и ко год има билет да је сиромах, за њега општина плаћа и лекове. —

К. Петровић. То би требало да се објасни људима, да би онај који је сиромах могао доћи до тога билета.

Председник. Кад ми плаћамо лекара годишње, лекар је дужан да лечи бадава сваког ко има уверење да је сиромах. Но што се тиче лекова ту морамо бити обазриви и да добро отварамо очи, јер ти лекови коштају много и ми треба да дајемо бесплатно лекове само крајњој сиротиње док не би у болници отишла.

Н. Милошић. Ја знам за један случај у палилули пре годину дана, да је лекар позвао кад је умро један сиромах, али он је тражио пет динара за кола.

Председник. Онда за такав случај сваки који дозна требало би да јави.

Св. Карпетовић. Ја се слажем са председником, само би желео да се испуњава и овај услов: да лекари општински морају становати у кварту за који су одређени и да имају табле као сиротињски лекари.

Др. Ђ. Димитријевић. По закону је тако и општина не би требала да дозволи да лекар за сиротињу једног кварта станује изван тога кварта; и у колико ја знам сви имају табле као општински лекари за сиротињу.

К. Глишовић. Ја би желео да се овом приликом уведе у записник још једна примедба. Та је примедба да би требало да председништво наше прикупи податке колико свега сиротиње лече општински лекари у једној години? Затим да колима да се изнесе као предлог у једној од идућих седница, да се образује једна комисија, која ће напидети шта ми по закону имамо права да тражимо од наших лекара. Ја усвајам предлог да им се да она плата и да им се дају додатци, како то суд предлаже; али мислим да ћемо најсвесније урадити кад их будемо у свима пословима и дужностима њиховим контролисали и кад комисија једна пред ће тачна правила шта све ови лекари морају да раде. То је мој предлог, да се та правила прошшу.

Милорад Јанковић. Ја сам хтео да кажем оно што је моменту и г. Карапешић. Кад се нађе да који лекар општински или бабица не нетне на своју апрему да сиротињу лечи бадава, онда тога лекара или бабицу само зато треба одмах отпустити. Ко се стиди да буде општ. лекар или бабица, не мора бити, но нека се тражи одмах други. Садањима који су у служби треба то саопштити.

Др. Ђ. Димитријевић. Та је примедба умесна и то је наређено од стране министарства, да сваки лекар буде дужан истаћи таблу на свој стан као лекар за сиротињу; и ја не знам који лекар то није до сада учинио?

Др. Марко Лека. Све оне примедбе које су учињене односно вршења лекарске службе, мислим да су умесне, но о њима није места да се сад говори. То је све дужност шефа општ. лекара да пази да ли се врши све оно што је санитет. законом прописано, и у дужност стављено лекару општинском. У нашем санитетском закону све су те дужности тачно побројане. — Но ако се хоће да се врши тачно све оно што закон прописује, онда садања плата општ. лекара не да је нелина, него је одвећ мала, и наши општ. лекари нису натрпљени ни онако, како су натрпљени срески лекари. С тога сам за мишљења да им се да бар по 2500 дин. годишње плате колика је пред плата среских лекара. —

Ову приликом не могу да пропустим а да не изнесем једну празнину у санит. одељењу наше општине.

Општински лекари поред других дужности морају и да воде надзор над свима стварима, које се троше као храна,

пиће и т. д. Али, и поред најбоље воље лекари нису у стању сами ту дужност с успехом да врше. Већ хемијске анализе, не може се поуздано тврдити, да је нешто фалсификовано или да садржи школљиве материје. Тако и приликом прегледања млека, наши се лекари често пренаре и правог осуде а крвнаци се извуче. Од лекара не може се тражити да је и хемичар. С тога ако се обавезно хоће да контролише оно што једемо и пијемо и у опште предмети, који би својом употребом могли школљиво дејствовати на здравље човечије, онда нам је у општини неопходно потребан један хемичар. Ја сам мишљења, да се овом приликом у санитетском одељењу наше општине та празнина попуни.

Председник. Хоћете ли да се сад о томе реши

К. Гламочић. Ја мислим да би се ово могло да реши на крају ове партије. Пошто свршимо одељак „санитетско одељење“ онда на крају да и ово под тај одељак дође.

Ник. Р. Поповић. И по предлогу суда и по предлогу комисије у колико је овај говором г. председника комисије измењен, излази то: да је нужно дати лекарима неким ул плату и додатак, и то двојици по 500 а једноме 250 динара. Чули смо све разлоге који говоре за овај предлог и као нарочит разлог износе је тај, што она два лекара, која имају по 500 динара, додатка, врше дужност у два највећа квартa врло раштркана, а овај трећи, коме се предлаже додатак од 250 динара он је у мање раштркано квварту. Но мени се чини да у томе не би требало правити разлике између тих стручних људи и нужно би одбор да се свима да једнак додатак од 500 динара, јер какву способност притежавају она два лекара, такву мора да има и овај трећи, и зато што они раде у кварговима више раштркани, тако овај ради у кварту који је истина мање раштркан али је у њему више сиротиње, те лекар има више и посла; он лечи и ону сиротињу, која живи у граду. А какве су улице, нећиком у кварту дорћолском, то ће г. г. одборници и сами знати. С тога сам да и овај трећи лекар има додатак 500 динара као и она два, јер су сви разлози ту.

Др. Ђ. Димитријевић. Ја сам био тога мишљења да остане ова позиција у свему као што је предложено на лекаре кварта: врачарског и палилулског с тога, што општ. Лекари у тим раштрканим кварговима имају чешће потребу за кола, а у исто време да би и свима осталима општинским лекарима требало повећати плату бар за 250 динара годишње. Међу тим г. предговорник држи да не треба правити разлике већ лекарима односно додатка. То је врло умесно и ја би био одмах за то, јер као што сам казао нема ни једне општине варошке у целој Србији, која би плаћала мање своме лекару од Београда; а сви знате да је у Београду као у престоници далеко теже и скупље живети него у унутрашности.

Јак. Бајлони. Ја се слажем с предговорником да се извесним лекарима да додатак. Да се пак свима да додатак за то сада нисам. Јер и ако на пр. у савском кварту има доста сиротиње, опет има и богатијех људи па је пракса лекарска ту већа, јер поред сиротиње лечи се и богатија класа. Али на дорћолу је пракса рђава по лекара; тако исто и на врачару и у палилули где се сиротиње мање налази и међу тим живи раштркано на све стране и често неће да се користи лекаром без крајње нужде. С тога ту нека и остану додатци, а за остале нека остане иста плата која је до сада била, док не видимо како ћемо да изађемо на крај са овим буџетом.

И. Х. Поповић: Ја сам такође за предлог г. Бајлона с тим да се ни сва три лекара да подједнако додатак по 500 динара.

Д. Ђорђевић. Ја нисам никако за то да се даје лекарима додатак. Ти лекари не живе у палилули па да имају само динар од визите у богатој кући а од сиротиње ништа. Није истина да је њему мала плата; јер ако је ко њоле бољи лекар, он се зове не само у крају где живи, него на све крајеве Београда. Они нису ограничени само на кварт у коме станују него имају леп праксу и живе комотно. Ми видимо готово код свију њих да имају кола, добре кварџире и у опште да су људи доброг стања, што код других чиновника не бива. И они лекари у палилули то не могу да имају што они у Београду имају. Ту се зарађује; а кад би се водила статистика да се зна колико сиротиње годишње сви они бадава лече, ни би се држим зачудили — малом броју. Зашто? К то је прва контрола од општине, што не контролише колико који лекар годишње има посета код сиротиње.

Св. Богојевић. И ја се слажем потпуно са г. Ђирковићем да не треба дати овај додатак лекарима. Само би њима да додам ово: ја пристајем да дамо једном добром лекару и већу плату и. пр. да дамо 4000 динара, али да он врши дужност у два кварта и не у једноме, јер уверен сам да је то могуће без икакве штете за оне који потребују лекарске помоћи. Данас један лекар стигне те обиђе цео Београд, а што да не би у само два кварта могао бити један лекар, особито, кад се зна, да има и таквих квартова, где нема много сиротиње која тражи лекарске помоћи, на ту лекар прима плату тако рећи бабе. Осим тога треба прописати да сваки општ. лекар сваки 8 дана подноси одбору извештај: кога је посетио у кварту лечио и колико дана, па онда ћемо знати шта је радио, моћи ћемо да га контролишемо, и знаћемо колико у коме кварту има сиротиње што се бесплатно лечи. (Одобравање).

Ђ. Николић. Ја сам хтео да кажем само то: да ако се да додатак од 500 динара оној двојици, да се и трећему лекару на дорћолу даде, где је много сиротиње; јер тај је лекар овде 15 година, и треба га боље наградити, пошто он има доста сиротиње коју мора бесплатно да лечи. А ако се скида њему додатак на 250, онда нека се свима који имају додатак да по толико а не више.

Др. Ђ. Димитријевић. Што се вели да лекари у Београду који стоје у служби општинској, имају и своје приватне праксе, ја могу да вам кажем, господо, да та пракса приватна није баш тако бриљантна као што је представља и замишља г. Ђирковић. Треба знати да у Београду има 36 лекара који практикују, док у палиланка има свега по један — два, највише три, и кад овај у палилули, који је један једини ту, наплаћује само по динар за визиту, он излази на крај куд и камо боље од београдског лекара. Зато ако хоћете да имамо и добијамо добре лекаре, треба да им дамо бољу плату.

Што каже г. Богојевић да можемо узети једног лекара за два кварта, ја да му боље платимо, ја сам томе противан већ и зато, што то по закону о уређењу санитетске струке и о чувању народног здравља не може да буде. Закон постоји који каже да свака општина у Србији, која има 10.000 душа свог становништва, дужна је држати по једног лекара; на 20.000 душа мора држати три, а на 30 000 зет. Међутим Београд броји преко 36.000 становника; дакле по закону општина београдска мора сразмерно броју становника држати бар шест лекара. Напоменуло се да лекару на дорћолу треба дати већу плату што тако има доста сиротиње, и што он служи овде одавна. И ја сам за то. Али ми имамо још врло ваљаних лекара као г. Др. Хирша, који такође одавна служи, и по томе, ја попављам, да би било најправичније да се свима или даде додатак или плата са по 500 динара повиси, те

да се по плати исправају бар са лекарима општинским по унутрашности, којима је најмања плата 2500 дин. годишње. Мало пре поменуо је један господин како је некакав лекар знат да прегледа мртваца на ниje хтео да дође, док му се неда 5 динара. Ја мислим да је то овај случај који је био пре 2 године са др. Вирером, те је због тога, и других подобних случајева, био отпуштен из службе.

К. Главинић. Већина говорника је за то, да лекарима треба боље платити труд, али ја мислим да за сада задржимо ону цифру коју предлаже суд. — До болих финансијских прилика. Излишно би било да о томе и даље говоримо. За сад нека остане овако, а кад комисија коју сам предложио мало час изради правила, и кад се прикупе тачни подаци: колико се сиротиње у Београду лечи и колико на који кварт долази, онда ћемо учинити даље шта треба. Онда можемо да им повисимо плату или да учинимо ону помоћницију, коју је поменуо г. Боторић: да на два кварта узмемо једног лекара с већом платом.

Св. Боторић. Г. Главинић предложио је да једна комисија испита рад лекара и поднесе се одбору извештај. И ја сам потпуно за то. Али док се то испита, да останемо будемо с овом сумом па да после о томе дефинитивно донесемо решење, јер та комисија може свршити посао за неколико дана. Ја сам слушао од једног лекара који каже да би с драге воље пристао да врши дужност у два кварта и да нам сваких 7 дана подноси извештај. С тога би волио г. г. одборнике да о овој ствари боље размисле, јер на тај начин ми ћемо моћи ушпарати бар 2000 динара годишње и биће боље услужени, — а то није мала ствар. Кад би сиротиња знала да се користи законом, и кад би досељала да иде на тужбе власти, и да плаћа марке за таксу ако тога — онда она не би ни тражила бесплатне помоћи лекарске. Баш ланске године ја знам по причању старешине среза калиндског, да је један сиромах знао лекара, на кад се овај подаље на вратила, одмах је питао: има ли тај 2 дин. за вадити, и кад су му рекли да нема, лекар је казао с места да му није ништа, нека му се да бели лук и сирће па ће оздравити! То је жалосно господо! То не сме да буде никад више!

Др. Ђ. Димитријевић. Ја сам мало пре напоменуо да по закону мора бити на 30.000 душа нет лекара, на 36.000 мора их бити шест. Но кад би закон дозвољавао то што г. предговорник предлаже, опет тешко је то да један лекар врши дужност у два кварта. Ја нисам никако за то. У том случају само би патила сиротиња, јер не би лекар могао да стигне да још на време укаже помоћ, и ако би се нашао лекара који би за већу плату примили на се ту дужност да служе у два кварта.

Ж. Бугарчић. Како би било да ми њих исправљамо. Ово наследа излишно да један имају додатак а други не; него нек се каже да сви имају још по 250 динара додатка, па да их исправимо.

Председник. Ја сам затекао то да двојица лекара у протестујућим кварговима имају по 500 дин. додатка на кола. Ако налазите да је плата мала да повисимо свима, али овај додатак даје се на других ударка, даје се за кола због тога, што су кварторна велики где ти лекари служе.

Ж. Бугарчић. Да објасним две три речи. Ја имам кућу на дорћолу, а имам и у палилули. Ја у колико познајем људе у оба кварта, могу рећи, да пређан у Београду не лечи више сиротиње но онај лекар на дорћолу а ово зашто — зато, што већина људи у кварговима врачарском и палилулском, који су сиротиња, употребљују домаће лекове, а на дорћолу ако кога прст заболи одмах зове лекара! Ту су људи друге природе и других навика, и верујте да тај лекар на дорћолу највише сиротиње лечи. Сада решите како хоћете, али не знам зашто да другоме дамо неки додатак а њему мање. (Вичу: да се реши.)

Председник. Дакле да решимо: да решимо прво хоћемо ли дати додатак или нећемо; па после, ако ћемо решити колико ће додатка дати, и хоћемо ли дати свима лекарима. Ко је дакле за то да се да додатак, нека каже за; а ко је против додатка, нека каже против.

Гласају:

Сп. Зорић за, Ђ. Николић против, Јован Бурић против, Ил. Цветановић против, М. Обрвженовић против, Ж. Бугарчић за. Р. Драгомић против, др. Лека за, К. Петровић против, Н. Х. Поповић за, Ђ. Новаковић за, Мих. Милошић против, К. Главинић за, Св. Карапешић за. Х. Азријели за, Јак. Бајлони за, др. Димитријевић за. Станко Петровић против, Никола Вељковић, против, Д. Кирковић против, Мил Јанковић против, Св. Боторић против, Вид. Виторовић против, Ник. Поповић за, Мил. Ж. Маринковић: нисмо присуствовао дебати, зато не гласам, — Н. Мијаиловић за. —

Председник. Гласало је до сад 12 за и 13 против, и пошто и ја морам гласати за јер је то предлог судски, онда по закону решење је оно на којој је страни председник — дакле за то да остане додатак лекарима. (Жагор). —

Св. Боторић. Извините господо одборници што ћу рећи да ми је чудно понашање нашег председника. Правило је да он треба да гласа са већином; али овде за љубав свог потписа на предлогу судском, он је потпуно мањину, и то је постало решење — Ја молим да ми се каже на основу кога је то закона?

Председник. По закону општинском ја као председник одбора имам права да гласам како ја налазим да треба, и по томе излишно је исто питање, премда би и ја волео да није дошао овакав случај да мој глас буде решавајући. Али шта сам ја крив што су неки господа уздржала се од гласања. Да је гласао г. Маринковић, можда ја не би имао потребе да гласам.

Мил. Маринковић. Ја сам у комисији дао глас, али сад пошто нисам био при дебати и видим да је и председник комисије г. Новаковић изменио своје мишљење на гласао за додатке, ја шта сам могао друго да радим но да се уздржим од гласања. Сад треба да се зна где је већина.

Члан К. Томић. Пошто је 13 гласова било за а 13 против, по закону решење је оно заштa је гласао г. председник а то је за додатак.

Председник. Сад господо да пређемо на то: коме ћемо од лекара дати додатак и колики ће бити? Ја држим да ће најболе бити да ставим на гласање предлог суда и г. Бајлона?

Ђ. Новаковић. Ја сам казао у мом говору да се додатак да лекарима за кварт врачарски и палилулски, а за дорћолски не. — То је мој предлог и за то сам гласао.

Н. Х. Поповић. С обзиром што је сад казао г. Новаковић да је гласао само за додатак осим лекарима који су у кварту врачарском и палилулском, налази да је прошао додатак лекару дорћолског кварта. (Чује се: не, није)

Председник Молим вас, ја мислим овако ће се свршити лакше. Г. Новаковић је предлагао да буде додатак за два лекара: врачарски и палилулски, а суд је предложио за два имају тројица врачарски, палилулски и дорћолски и о томе је гласано. Г. Бајлони је предложио да сва тројица лекара имају једнаке додатке...

Св. Боторић. Ја мислим г. г. одборници да ми ову партију оставимо не решену за идућу седницу (вичу: решено је — није решено. Граја) Нејасна је ствар господо, а није

оно мало питање. Јер, ево сад после гласања искрсло је то, да је г. Новаковић казао да је гласао само за двојицу лекара да им се да додатак, а за трећег није гласао. Где је онда већина? После тога шта је са предлогом г. Главиниħа, и тај треба да се реши. Зашто не би остављали то за идућу седницу.

Н. Миљковић. Овде се покреће реч да буде једнаки додатак овим лекарима. То није праведно, с тога што пиварски и палилулски лекари имају квартовске здраво велике, и три пут веће но простору но што је кварт дорћолски.

К. Главинић. Ја мислим да смо се донекле обавестили и да смо обавештени. Ми морамо знати санитетско одељење. Сад неће бити велике разлике ни у платама. Суд се од конкурсне разликовласа у једној суми за додатак од 250 динара, који се предлаже за лекара дорћолског кварта. То сад можемо да решимо — а мој предлог може доћи после кад стигнемо буџет.

Председник. Према овоме што је сад казано, ја мислим да гласамо прво за то, ко је мишљења да се овој двојици лекара да по 500 дин. па после да гласамо за трећег коме се предлаже 250 динара.

Д. Ђирковић. О томе је гласано једанпут.

Председник. Молим вас, не чини ништа да се гласа опет. Ко је дакле за то да се двојици лекара у кварту пиварском и палилулском да додатак по 500 динара нека седи а нека седи и онај који је за то да се да додатак трећем лекару на дорћолу у 250 динара; а ко је противан томе нека устане? (Сви седе).

Др. Мороко Леко. Молим да се вратимо на мој предлог.

Председник. г. Леко је предложио да се дода један хемичар одељењу санитетском. Ја господо не би био за то да се сад нова предлози износе, јер онда са буџетом нећемо бити никад готови.

Д. Ђирковић. Са свим тако. Дајте сад буџет да решимо, па после да предлажемо шта имамо ново.

Председник. Ако нађемо да нам је хемичар потребан ми можемо то решити и доцније, па ће нам министар одобрити накнадно и платићемо га из партије за непредвиђене трошкове. (Врло добро. Тако је).

Др. М. Леко. Али око тога не би имали да се много задржавамо. Лекари су истина по закону обвезни да врше ту дужност контролисања шпекулација и др. но то као што сам напоменуо они нису у стању сами да врше, и тако ако општина нестане узети хемичара, остаће нам и досад, продаваћу фалшификованих и шкодљивих средстава за живот, широм врата отворена. (Вичу: оставите то за сад). Леко — само то је једна од најпречих санитетских потреба.

Председник. Ја мислим да то не мора сад ући у буџет — можете о томе поднети предлог и другој седници. (Вичу: Тако је).

К. Главинић. Још нешто господо — само једно питање овим поводом. Пре неколико месеци упућена нам је једна молба једнога младића из Београда, да га општина прими за питомца по струци лекарској. Онда је донета одлука да се та ствар остави до буџета. Сад ја не видим ту молбу ни у предлогу судском, ни комисијском. Молио бих да нам се каже зашто је то изостављено. Молим за обавештење и задржавам право да у другој седници нарочито о томе говорим.

Председник. Ми смо у пробитник пројект буџета то били ставили и тако је отишло комисији, а шта је било даље не знам.

Ђ. Новаковић. Ми то нисмо имали.

К. Главинић. Ја задржавам право да то питање покренем у првој седници која дође.

Св. Боторић. Како ја видим да се овде ради, ми смо требали још прво вече кад смо дошли да радимо на буџету, да усвојимо све како је суд предложио, па да не дангубимо. Ми сад видимо да није кадре борити се више да се што уштеди на буџету; зато идемо кући (излази са још десеторицом).

Д. Ђирковић. Ми немамо у овој вароши ништа што нам је од преке нужде да имамо, а онако дајемо својим чиновницима масне плате као каква богата држава. Тешко Београду и његовом напредку ако се овако и даље ради (излази из седнице).

Председник. Ја неразумем од куд та срдња. Ми овде претресемо буџет већ у 6—7 седница, и како већина што реши тако мора бити.

Н. Х. Поповић. Ја држим да одборници на овај начин не могу напуштати седницу. То треба да се осуди.

Председник. Шта ћу ја радим, не могу силом задржати никога. Има нас овде нпак довољан број да можемо радити

Н. Х. Поповић. То је друго питање. Али, да ли се сме напуштати седница на овај начин?

Н. Миљковић. Ово што је казао г. Ђирковић оно је онако. Овде се говори само о малим платама, а никаквих уштеда и олакшица нисмо учинили општини. И ја нећу више учествовати у раду.

Ђ. Новаковић. Ја мислим да преко тога треба просто прећи нутке нешто нечковим одлском нисмо оспособљени да наставимо; јер само онда, кад би био тај случај, т. ј. да због тога, не може радити одбор, што су се неки одборници уклонили, требало би гледати шта ћемо. Онако треба наставити рад.

Ж. Бугарчић. Знам ли ја то је незгодна ствар да сад радимо даље, кад је 10—12 одборника отишло из седнице.

К. Главинић. Молим вас г. председниче констатујте колико нас има овде на окупу, па ћемо видети можемо ли продужити рад или ћемо и ми њих. Што о томе вам да говоримо?

Председник. Добро господо — да се прозовемо.

Прозива се:

Св. Зорић ту је; Ђор. Николић отишао; Јов. Ђурић отишао; Ил. Цветановић овде је; Милош Обреновић отишао; Др. М. Т. Леко овде је; К. Петровић овде је; Н. Х. Поповић ту је; Ђ. Новаковић овде; Н. Милишић — ја нећу да радим кад је толико људи отишло; К. Главинић овде сам; Св. Карапанић ту је; Х. Ацрић овде је; Јак. Војдовић овде је; Дим. Ђорђевић овде; Стапко Петровић отишао; Н. Вулковић и ја не могу да радим; Д. Ђирковић отишао; Св. Боторић отишао; Видоје Ватровић овде је; Никола Поповић овде је; Милан Ж. Марковић отишао; Н. Мијајловић овде је. —

Дакле господо отишло је њих 9 а има свега 17 од којих су гројица казали да неће да раде. Дакле можемо пнак радити по закону.

К. Петровић. И ја нећу да радим пошто је много одборника отишло. —

Председник. Лепо; осим мене остаје ту још 13 који хоће да раде. —

Изволте чути даље.

Секретар чита: XII Лечење сиротиње. бр. 56. На лечење општ. сиротиње 3600 динара. —

Председник. Усваја ли се? (Усваја се).

Секретар чита: XIII Издржаље напбрачне деце. бр. 57 На издржавање напбрачне деце 9700 динара. —

Председник. И онде комисија не прави примедбе (Усваја се).

Секретар чита: XIV Издржање сиротиње бр. 58. На издржање сиротиње београдске 47.000 динара (Усваја се) бр. 59. На издржавање породица умр. чиновника 3000 по предлогу суда, а 1920 дин. по предлогу комисије.

Ђ. Новаковић. Ми смо овде узели ону шифру која се данас фактички падаје.

Председник. А суд је предложио више зато што у току године може доћи случај да се још коме да издржање па треба имати за то суму у буџету. Ви се сећате да је овде у одбору учињен предлог да се даје издржање и фамилији п. Јове Николића б. нашег правозаступника. Осим тога имамо једног који је служио на кантару на ушр, а остављено десет у сиротињи. С тога ако је одбор вољан да се и њима да нека помоћ, онда мора бити ова сума већа но што је данас.

Наносветку имам да кажем да је и у ланьском буџету било стављено на ову цељ 3000 а није се толико издало, него само 1920 динара а реста је остало као уштеда.

Н. Поповић. Ја мислим да треба да остане ова сума те да општина може дати помоћи породицама оних својих чиновника који су часно служили и после себе оставили сиротињу. Ту помоћ суд нема права сам да одређује, него ће поднети пред одбор, па ако усвојимо, давање се, а иначе ће бити уштеде. На терет партије непредвиђених трошкова нема разлога да се ова сума стави јер онда би се та партија увећала, а и зашто би се стављало на терет те партије и оно што се може да предвиди. То је свеједно. —

Ђ. Новаковић. Није свеједно да ли ће се овде ставити 3000 или 1200, јер кад одредимо једну суму на извесну потребу она остаје и не сме се на друго што трошити. Зашто да нам стоји толика сума колика нам данас фактички није нужна. Ми са оним средствима којима располажемо, не можемо подмирити ни једну своју пречу потребу у општини ако не уштедимо на појединим партијама. То треба имати на уму.

Председник. Али немамо једно решење одборско у коме је казано да се све уштеде по буџету могу утрошити на калдрмисање.

Ђ. Новаковић. За мене је најпрече де подмиримо прво потребе за канале и водоводе па онда тек остало.

Св. Карапешић. Мени се чини да те позиције нису стално као код чиновника. Ако је некој породици давата пензија, док се налазила у сиромаштву, па је доцније исто стање поправљено, онда и пензија треба да престане. О томе треба да се прибави извештај. Ја знам да се и у инвалидском фонду тако практикује. Тамо се сваке године тражи извештај да ли је стање породице која прима помоћ, остало исто или се поправило, па се према томе извештају и управља.

Председник. Ја вам могу казати коме се даје ова помоћ. Даје се удовици Драгољуба Стојљковића који је био секретар општински и Драгољуба Поповића који је био члан суда. Осим њих има издржање још и Радовањка. — Није дакле то никаква луксуз.

К. Главинић. Са обзиром на ово објашњење и са обзиром на то, што у току ове године може да се појави потреба да још коме морамо дати ову помоћ, и што се о овој помоћи без нас неће моћи ништа да реши, ја сам зато да се одобри сума, коју предлаже суд; а што се не нађа, то ће доћи у уштеде и употребиће се на калдрме по решењу које о томе већ постоји. (Вичу: да се реши.)

Председник. Да решимо ствар. Ко је за 3000 динара нека каже за а ко је за 1920 као што комисија предлаже, нека каже против.

Гласају:

Свет. Зорић за, Илија Цветановић против, др. Леко за, Н. Х. Поповић против, Ђ. Новаковић против, К. Главинић за, Св. Карапешић, за, Х. Азријел за, Ј. Бајлони против, Ђ. Димитријевић за, В. Витровић против, Н. Р. Поповић за, Н. Мијаиловић против, К. Томић за, Ж. Карабиберовић за.

Гласало је 8 за а 7 против, по томе остаје 3000 динара. — Идемо даље. —

Секретар чита: XV интерес и одилата управи фондова.

бр. 60 на име интереса и отплате дуга 26.822 динара 84 паре, —

Н. Х. Поповић. Одкуда тај дуг. —

Председник. Нешто над се калдрма поправљала и поглавито од куповине имања. Кад је купљена кућа А. Кашћанина за школу, примљен је дуг управе, а тако исто и кад је купљена кућа Саве Спахије, јер је њен интерес да се прими дуг са 6% интереса него да се исплати готовим (Усваја се).

Дакле прима ли се ова позиција. (Прима се).

Секретар чита: XVI Ране грађевине општинске

бр. 61. На оправку и израду добара општинских 12.000;

бр. 62. На оправку канала и куприја 3000;

бр. 63. На оправку друмова општинских 30.000;

бр. 64. На оправку старе и нове калдрме 95.000.

бр. 65. На грађење нове поплочасте калдрме и анунтет 30.000. дин.

Председник. Код свију ових позиција, комисија је сагласна са предлогом суда односно суме, само је она позиције под бр. 64 и 65 спојила у једну. Но ми смо налазили да је боље да се у буџет стави засебна цифра за анунтет нарочито с тога, што ће се на тај начин лакше наћи предузимач над зна да има у буџету одређене суме на то да се плаћа интерес и отплата на дуг који се учини за калдрму. Кад имамо 30.000 дин. на ту цељ, онда можемо уговорити калдрму за 300.000 динара. —

Изволте да решимо хоће ли се ово питање потврдити или спојити, пошто се нико не јавља за реч Ко је за предлог суда нека каже за, а ко је за предлог комисије нека каже против.

Гласају:

Св. Зорић за, И. Цветановић против, др. Леко за, Н. Х. Поповић против, Ђ. Новаковић против, К. Главинић за, Св. Карапешић, за, Х. Азријел за, Ј. Бајлони за, Ђ. Димитријевић за, В. Витровић за, Н. Поповић против, Н. Мијаиловић за, К. Томић за —

Председник. 11 је гласало за а 8 против. Дакле примљен је предлог судски.

Секретар чита: XVII Водоводи општински.

бр. 66. На оправку чесама и водовода 2000 по предлогу суда и комисије. (Прима се).

XVIII Осветљење варошки.

бр. 67. Набавка гаса 18.000 по предлогу суда и комисије (прима се).

бр. 68. Набавка на издржања и платна — по предлогу суда 500 а по предлогу комисије 300 динара.

Председник. Не знам шта су мислила господа на комисије кад су на овој набавци одбили 200 динара. Набавка ова до сад коштала је толико колико је стављено.

Ђ. Новаковић. Комисија је рачуном нашла да треба толико потрошити а не више. а да треба и штедети.

Председник. Видо је 500 динара кад смо имали мање фењера, сад их има више но икад више не тражимо на ову

потребу. Ви знате да кад дува ветар мора фењерџија да креше десет пута док запали лампу. То се не ради у себи но на пољу, и с тога се више троши овог материјала. (Вичу: да гласамо.)

Добро господо. Изволите гласати: ко је за предлог судски за, а ко је за предлог комисије против.

Гласају:

Св. Зорић за, И. Цветковић за, др. Леко против, Н. Х. Поповић против, Ђ. Новаковић против, К. Главинић против, Св. Карапешић против, Х. Азријел против, Ј. Бајлони против, Ђ. Димитријевић против, В. Ватровски против, Н. Р. Поповић против, Н. Михаиловић против.

Председник. Дакле сви су против, сем двојице. Остаје предлог комисије.

Секретар чита: XIX фењери.

бр. 69. Набавка нових и оправка старих фењера 1900 по предлогу суда и 1000 по предлогу комисије.

Председник. За ову набавку држана је лицитација и усвојена је погодба 1900 — дакле не може се овде штедити (вичу: онда се усваја). Дакле усвајате ли ову позицију по предлогу суда. (Усвајано.).

Сад чујмо даље.

Секретар. чита: XX на школе и друге потребе

бр. 70. Накнада учитељима за стан и огрев 54.400. динара.

Председник. Усваја ли се? (Усваја се).

Секретар чита:

бр. 71. Плата школских служитеља по предлогу суда 18.000 а по предлогу комисије 16.200 динара.

Председник. Комисија је и овде узела ону цифру која се сада дејствително издаје али познато нам је да се често преко године деси да се отвори какав нов разред и онда је нужно да се увећа број фамулуса.

Ђ. Новаковић. Није нас руководило само то, него што се даје овим служитељима и по 80 динара плате на месец, а ми држимо да се могу наћи и за њих плату добри фамилијари.

К. Томић. Истина је да фамулуси нису сви једне плате Има их са 50 и 60 динара, али нема их са 80 —

К. Главинић. Ја нисам да ли је комисија имала податке како се ова сума троши. Један фамулус служи 15 година, други служи годину и две и међу њима треба да има разлике у плати. Неки имају и стан у школи, други га немају; и према томе треба да се удесе и њихове плате.

Ђ. Новаковић. Ми нисмо имали те податке али ова је цифра коју смо ми предложили довољна. Ја знам да неки фамулуси не само да имају стан него и приватне дуже у своме стану.

К. Томић. Молим кажите где је то па да га истерамо одних.

Ник. Поповић. Ја знам школу где два послужитеља има за четири собе. То је у вароши г. К. Томића, код саборне цркве. А зашто је то нужно?

Председник. Ја мислим да се може примити и комисијски предлог јер дејствително толико и треба; али ако се покаже потреба да се узме који нов служитељ, онда то ће пасти на терет кредита за непред виђених трошкова (Тако је).

Дакле усваја ли се да остане мишење комисије с овом напоменом? (Усваја се) Добро. Нека буде тако. Да идемо даље.

Секр. чита:

бр. 72. Огрев школски 10.000 и по предлогу суда и по предлогу комисије (Усваја се)

бр. 73. Кирија за основне школе 28.000 по предлогу суда и комисије (Усваја се)

бр. 74. школске потребе 5.750 по предлогу суда и комисије (Усваја).

бр. 75. Помагање сиротних ученика 3000 дин. по предлогу суда и комисије. (Усваја се)

бр. 76. Књижници школској 2000. дин. по предлогу суда и комисије (Прима се)

бр. 77 Плата деловођи школског одбора по предлогу суда 500 дин. а по предлогу комисије: укида се.

Председник. Ја сам сматрао и сад сматрам да није право да нико ради тај посао без награде. То није мали посао. Узимо да то ради један учитељ, па је ли право да долази сваки дан овде к вечи. а да не буде за свој рад награђен. Тако исто стоји и са општинским чиновником који се на тај посао употреби ван своје дужности. Напослетку наша је ствар, на изволите решити.

Ник. Поповић. Молим да објасним ову ствар, као учитељ, коме је овај посао школског одбора и његовог деловође добро познат. У Београду постоје неколико пододбора школских и постоји Главни школски одбор. Главном школском одбору председава председник општине. Сви пододбори кореспондирају са главним школским одбором. Ако треба каких књига за спроводње ђаке, ако треба што друго набавити, што год оправити и т. д. за све потребе, пододбори не могу сами да раде без споразума и одобрења гл. шк. одбора. Према томе ту су чисте преписке пододбора са главним одбором, и кад по закону деловође пододбора мора да плаћа општина, није право да се не плаћа ништа оном који са свима тим пододборима ради и кореспондира као деловођа главног одбора. Осим тога има преписку да води, између гл. одбора школског и министра поште има ђака који се досељавају, има их који се одсељавају, и т. д. Нужно је данас да и овај деловођа буде награђен. То не треба нико да спори а може се говорити о томе са колико да буде награђен.

Ђ. Новаковић. Ми смо имали на уму тај посао, али смо држали да га може вршити који од општинског персонала судског.

Председник. Треба имати на уму и то, да ту мора бити на томе месту човек, који има појма о тим пословима.

Ђ. Новаковић. Ако мора за то да буде нарочит човек онда је мало 500 динара плате. Али кад је тај посао до сад могао да врши општински рачуновођа може га вршити и један писар.

К. Томић. Ја мислим да ову позицију не треба да укидамо јер овај посао мора да врши и општински чиновник само у канцеларијско време. Узмите само то колики је ту посао кад дођу набавке потребе за све школе за целу годину. То бадава неће нико да ради. (вичу: да решимо).

Председник. Добро. Ко је за судски предлог нек гласа за, а ко је за предлог комисијски нек гласа против.

Гласају:

Св. Зорић против, И. Цветановић за, Леко за. Н. Х. Поповић против, Ђ. Новаковић против, К. Главинић за, Св. Карапешић против, Х. Азријел за, Јок Бајлони за, Ђ. Димитријевић за, Вид. Ватровски против, Ник. Поповић за. Ник. Мијатовић за, К. Томић за.

Дакле гласало је за предлог суда 9 а 5 против. Остаје по судском предлогу; сад да прекинемо.

Н. Х. Поповић. Молим вас господо чујте извештај комисије о еврејском гробљу.

Председник. Пошто је сад доцне да се што даље по овоме раду, то изволите узети на знање овај извештај, да би га доцније у другој седници могли решити. За сад је састанак закључен. Састанак овај трајао је до 9½ час. по подне.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 3. ов. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

1.) Да се спусти цена хлебу на 18 пара дин. — киле;

2.) Изабрао комисију да проучи, на какав би начин општина најлакше и у скоро могла подићи потребан број зграда за *основне школе, варошки суд и кланицу*;

3.) Решио да се нивелише доњи део «београдске» улице од «Лепе Катарине» до «Крагујевачке улице», да се награде тротоари и одуци за одвођење воде; а калдрмисање да остане за доцније;

4.) Изабрао комисију да проучи и даде мишљење: може ли се и под каквим условима предосигурање допустити Марку О. Марковићу и комп. да преко општинског земљишта постави шине ради везе парног млина са железничком станицом;

5.) Изабрао комисију да изврши преглед састављеног плана целокупне данашње варошке регулационе ситуације (према регулационим линијама од стране г. министра грађевине одобраваним за поједине крајеве и улице) и да у исти уцрта линије предначења регулације, како би се она имала и требала извести према данашњим саобраћајним приликама и техничким прописима, па за тим да одбору да реферат и мишљење о свему, што би се ради утврђења плана и извршења регулационих предначења имало предузимати.

6.) Одлучио да изабрана комисија проучи понуду за закуп «Тамиса»;

7.) Одлучио да се одма распише лицитација за продужење нивелације и калдрме у другом делу пријепољске улице.»

НА ЗНАЊЕ

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печета, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико песме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни и плаћању четворострукe* таксе.

Од стране Суда општине варошки Београда 1. Маја 1889. СВ. 6109.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27 априла ове год. бр. 512 приређује на дан 1 септембра ове године *лутрију*, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је зидању *Светосавскога Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова *у новцу*.

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце објавити, и.

105 згодитака биће у разним књигама.

Лозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на полеђини напомена која се налази на свима осталим лозовима и која гласи:

«Лицу, које добије главни згодитак, стоји до воље, да прима или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а та је 10.000 динара у сребру.»

На лозовима до броја 400, закључно бројеви су рукописни, а на свима осталима печатни.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним.

Д.С.С. Бр. 533
3 маја 1889 године

Председник,
„Друштво Св. Саве".
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Дате су у штампу

ПЕСМЕ
ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЈЋА

која ће имати 16 табака.

Новац треба слати г. Пери Зорићу, нл. економу кр. ср. држ. штампе, и књижарама: В. Валожића у Београду и Душ. Валожића у Нишу.

Власник општина београдска — Штампано у краљевској српској државној штампарији — Уредник Спаса Халџи-Ристић.

ВАНРЕДНИ БРОЈ

БРОЈ 23 У БЕОГРАДУ ЧЕТВРТАК 15. ЈУНА 1889 ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОНЕКАДА НА ТАБАК

Цена за Србију:

На годину . . . . . 6 дин.
На пола године . . . . . 3 дин.
За страни сведе на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Пристојату зола слати уредништву на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Напљаћена писма не примају се.

БЕОГРАЂАНИ!

Петнајестога Јуна, пре пет векова, на тужноме Косову-пољу сломише се крила старој, неманићској држави српској; у витешкој борби славно паде уз кнеза-Лазара цвет јунака српских, и само преко њихових лешева туђинска најезда прегази и потлачи народ српски.

Колики је значај тога и кобног и славног дана 1389-те, казује нам петстолетна прошлост народна, јер светлом спомену на узорито јунаштво и витешко пожртвовање косовских бораца **за веру и слободу отаџбине,** има се највише захвалити, што је у души народној, и у најмучнијим данима, постојано јачало веровање у нову и срећнију будућност српства.

И данас, светковином косовске петстогодишњице, садашњи нараштај треба да се одужи ма и скромним знацима, једноме, истина тужном, али и светлом листу историје.

Представништво српске престонице умољава свеколико грађанство да се придружи светковању петстогодишњице косовске Петнајстог Јуна о. г., на начин, како је то ниже изложеним редом утврђено.

По закључку одборске седнице од 12. Јуна 1889 АБр. 315.

Заступник
Председника општине
Члан суда
Коста Томић

Деловођ
СПАСО ХАЏИ-РИСТИЋ.

РЕД

СВЕТКОВИНЕ КОСОВСКЕ ПЕТСТОГОДИШЊИЦЕ У ПРЕСТОНИЦИ

1. У вече 14. Јуна у 7 и по час. биће у Саборној, и осталим црквама, свечана вечерња с бдењем по србљаку.

2. Бдење ће огласити звона по свима црквама.

3. Од 6 час. у вече 14. Јуна, па до поноћи 15. Јуна, неће бити у целој земљи свирке и весеља.

4. У зору 15. Јуна, са бедема београдске тврђаве 21 пуцањ оглашује светковину.

5. У 9 часова пре подне у Саборној, и свима осталим црквама, свечана литургија по србљаку. На овој литургији учиниће се на свом месту помен погинулима на Косову.

6. По свима црквама говориће се на литургији еходна беседа.

7. После литургије и беседе, држаће се свуда парастос погинулим на Косову. „Вјечнаја памјат" пропраћа се плотуном из топова и пушака.

8. После парастоса општински ће одбор држати у својој дворани свечану седницу, на којој ће један одборник говорити еходну беседу а по том ће се донети нарочите одлуке.

9. На бдењу 14. као и на литургији 15. Јуна присуствоваће представништво вароши, официрски кор, чиновништво као и све остало грађанство.

Приједба. На бдење као и на литургију, долази се у прнвн, или са знацима жалости. На општинској кући као и на здањима држ. војних надлештава, истаћи ће се 14. Јуна црне заставе.

ВИДОВ—ДАН
1389—1889

Данас је сав српски народ устао на ноге да се са осећањима туге али и са осећањима народнога поноса, поклони спомену косовских јунака.

Данас, на петстотинити годишњи дан битке косовске, сва се Србија обукла у црно али свечано руво; и као удовељена мати она суве ліје, али се уједно и јуначком својом децом поноси; цвећем обасипље гробове њихове, али с достојанством погледа око себе и с надеждом гледа у будућност народа српског.

Велики је ово дан, у који народ српски осећа потребу да се прикупи сам у себе, да се на помену Косова и поучи и охрабри.

Да се поучи, јер је заиста велика наука, коју Косово свима народима, а пре свега *српском* народу даје, наука: да и најсјајније јунаштво не може да спасе отаџбину кад јој нелоге и себичности њено срце подгриза.

Да се охрабри, јер народ један који је имао косовске јунаке, и народ један који је ево и данас након пет стотина година од Косова жив и чув свести о своме достојанству и о своме *народном задатку*, такав народ заслужује да има сјајну будућност и такав народ никад не може да пропадне.

Са оваким осећањима српског поноса и родољубиве наде, данас ће њихово сваког Србина, да лети ка Косову и к старој престоници кнез Лазара.

С таквим осећањима и Београд, престоница обновљене краљевине српске, поздравља своју стариј славну сестру, престоницу кнеза Лазара. Крушевац је имао славу да испрати кнеза Лазара и његову војску на бој на Косово, да јуначком сирћу својом запечате љубав своју к отаџбини. Крушевац је имао тугу да види суве царице Милице и њених кћери, и да прима у своје зидине одјек жалости, која се по целој Србији разлегала за јуначким синовима који на Косову за њу изгинуше. Данас, Крушевац има утеху што види како се погледи целога народа упиру са Косова на Лазареву престоницу и са ње на Косово.

А нова престоница српске обновљене краљевине, ево грли духом стару престоницу Лазареву; с њоме заједно пролива суву туге, захвалности и поноса на животу кнеза Лавара и његових јунака, с њоме заједно завеђује се на славним гробовима косовским, да ће љубављу и верношћу стајати уз престо Краља Српског, да ће с њоме заједно давати пример родољубља, радити на слози и јединству браће и на напретку отаџбине.

Заједно са свом Србијом, престоница данас узвикује:

Благо нама што имамо косовске јунаке, да се њима поносимо и да се на њихово родољубље угледамо!

Слава косовским јунацима! Слава! Слава!

Општинске вести

Представништво. На светковини косовске петстогодишњице у Крушевцу, и при миропомазању Његовога Величанства Краља Александра I у Жичи, учествоваће од стране престоничке општине председник општине г. *Живко Карабиберовић* са одборником г. *Светозаром Карапешићем.*

Они су уједно и чланови главног приређивачког одбора.

Свечана седница. Свесна свога положаја и дужности према народу, престоница данашње краљевине српске старала се увек до сада да на олтар отаџбине од своје стране допринеси све што може. Па и данас, кад српство тужним споменом прославља петстогодишњицу славне и витешке косовске битке, престоница жели да једну црту више уреже у споменик славе српскога народа. У то име, представништво њено држаће данас у општинској дворани свечани састанак и на истоме према закључку конференције од 12 ов. мес. донети одлуке, којима ће од сада значај 15. Јуна 1389-те и успомена на њ бити крепљена тога дана сваке идуће године.

Беседа. На данашњем свечаном састанку општинског одбора беседиће одборник г. Милован Маринковић, професор

Прилог. Уз овај ванредни број иде као прилог у засебним брошурама и говор г. Јована Драгашевић, који ће држати данас по подне у Крушевцу, после положеног темеља споменику Косовских јунака.

Ванредни број. У првоме идућем броју, 20. ов. мес. донећемо извештај о данашњем свечаном састанку општинског одбора.

ПОЗИВ СРПСКОМ НАРОДУ

НА ПРИЛАГАЊЕ ЗА СПОМЕНИК КОСОВСКИМ ЈУНАЦИМА

Данас се навршују пет тужних векова од кобнога и страшнога дана, од славне битке на пољу Косову. Народ српски, уједињен под сјајном круном *Немањића*, беше кораknуо далеко у политичкој моћи и хришћанској просвети. Под његовим крилом прикупљаху се у државни савез и целину сви остали народи Балканскога полуострва. Исток и Запад погледаху с дивљењем на младог српскога дива, који се једном руком хваташе Егејскога мора и Византије, а другом Дунава и Јадранскога Приморја, утврђујући с пријатељима и савезницима мир и братство, и тим одбијајући азијску најезду од Јевропе.

Ну још не бејаху довољно утврђени основи и споне, које постави великој држави Српској у половини XIV. века *силни цар Душан*. Његовом прераном смрћу прекиде се историјско дело државнога савеза балканских народа под *српском* заставом.

Области Српске залуђаше се и откинуше од заједничкога царског стабла засебним династичким правцима, а тиме паде главни бедем, који би могао уставити освајачко наступање Мухамедства, које, одушевљено вером, а *чврсто* војничким уређењем, крену у густим гомилама преко Хелеспонта у Јевропу. Први већи успех задобише освојењем Једрена и поразом Срба на Марици.

Тада *кнез Лазар* прегну, да из *Крушевца* прикупи снагу српску, и да обнови бар један знатнији део државе *Немањића*, те да с новом снагом дочека турску силу на *Косову*. Светле успомене *Душанове* царевине опет оживеше. Српски народ, као и сви велики и храбри народи, није могао изгубити своју самосталност *без* велике и славне борбе.

Ну снага српска, на Косову искупљена, беше према турској мала, а раздором међу војводама још и ослабљена. *Кнез Лазар, Милош Обилић* и *Југовићи* оставише диван пример јуначтва и прегоревања, *прослављене на Косову као Српско ли вечита времена* — али не могоше одбранити самосталност српске државе.

На Косову сукобише се два света, два супротна историјска и културна начела. Муслимански свет задоби победу, а хришћанска просвета с државом српском на Балкану би потиснута за више векова.

Али из пепела *„Косовских јунака"* поникла је нова мисао и нова слобода српска, која се у брдима, у народним песмама и манастирима није никако ни гасила. *Нова краљевина српска ево чини у Крушевцу петстогодишњи помен битке косовске и даље прилозима српскога народа споменик, као видљиви знак признања и захвалности косовским јунацима.*

И као што је у страшном и судбоносном часу битке косовске била у кнезу *Лазару* и *његовим војводама* оличена вековна мисао, историјска слава и част свеколикога српскога народа: тако у скромној светковини *Косовске Петстогодишњице* и у подизању овога споменика огледају се света осећања садашњих Срба према светлој народној прошлости и њихове племените тежње према будућности народној.

Истина најлепши споменик и најдостојнији знак захвалности косовским витезовима живи у души сваког Србина, који осећа тугу *мајке Југовића*, који се поноси славом *Обилића*, који се одушевљава јуначтвом *Краљевића Марка* и *Страхињића бана, Хајдук Вељка, Синђелића* и *Рајића*, који живи и крепи се надама и идеалима народним. Ови споменици трају вечито, и сваки млађи срећнији нараштај прилаже на њих нове, неувене венце родољубивих жеља, високих идеала на пољу политичког и духовног народног живота.

Али и поред тога, светковина *Косовске петстогодишњице* у старој престолици *кнеза Лазара*, не треба да остане без *видљива споменика*, који би путнике и млађе нараштаје подсећао на вечито светле примере јуначтва и родољубља *Косовских јунака*, а у једно и будио дубока осећања дивљења и поштовања, која гајимо према њиховом спомену ми сви, старији и млађи, који доживесмо овај велики и значајни дан у слободној краљевини Србији. Свете моштн кнеза *Лазара* и кости његових витезова зарадоваће се, а њихове сени благосиљаће нас с небеских висина, гледајући, како се Срби одазивљу топло, скромно и побожно, њиховом светом спомену.

„Главни приређивачки одбор за светковину Косовске петстогодишњице“ обраћа се овим позивом свима Србима, општинама, задругама и појединцима, да приложе колико но може и милује, на „Споменик Косовским јунацима“ који ће се подићи у Крушевцу, и коме ће сад о светковини положити основ Његово Величанство Краљ Александар I.

Сваки и најмањи прилог биће угодан и вићен пред браћом.

За прикупљање ових прилога саставиће се нарочити одбор, који ће објавити како да се прилози скупљају и куда да се упућују. Док се тај нарочити одбор не састави, главни приређивачки одбор примаће прилоге.

На Видов дан 1889.
у Крушевцу

Главно приређивачки одбор
светковине Косовске петстогодишњице.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 1. Маја. 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Живко Карабиберовић, члан суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Д. Јанковић, Св. Милојевић, Св. Боторић, Дим. Т. Вељковић, М. Кр. Ђорђевић, М. Велизарић, М. Р. Маринковић, М. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Др. М. Т. Леко, П. Д. Видаковић, М. Миловановић, М. Ј. Марковић, Гл. Јосиповић, Ј. Ж. Ђурић, М. Ж. Маринковић, Ж. Бугарчић, К. Д. Главинић, Т. Ј. Мијаиловић, Гргур Миленковић, Д. Ђирковић и Н. Л. Милићић.

Садржина: 1.) Избор комисије за преглед грађева кадрме у кичарској и жарковској улици; 2) Лицитација за грађење кадрме у „Сарајевској“, „Оџеничној“ и „Фрушкогорској“ улици; 3). Избор комисије за прегледање уговора за грађење кадрме у „Призренској“ и у улицама око „Цветног трга“; 4). Лицитација за грађење кадрме у „Призренској улици; 5). Извештај комисије о улицама које се привремено имају кадрмисати; 6). Предлог да се озбиљне питање са колико земљом између треба у будуће кадрмисати улице; и 7). Избор комисије да оцени у колико је оправдана улица доње градске воде.

Председник. Састанак је господо отворен.

Протокол од прошлог састанка пошто је од бућета, ја мислим да читамо прескупа, кад буде на дневном реду бућет.

Данас сам вас морао звати за друге ствари с тога, што има лицитације, које су хитне, а и ствари, које не трпе одлагања.

Со. Боторић. Молим вас г. председниче за реч.

Председник. Изволите.

Свет. Боторић. Прави се нова кадрма у жарковској и цигларској улици, а тамо је одређена једна комисија од суда, од неколико чланова: одборника и грађана. Пошто сам и ја члан те комисије, молио би одбор да он одреди сад једну комисију, те да ова изађе и види, да ли се та кадрма прави по условима и уговору или не.

Ово је ствар врло хитна, и ја би молио и ако није на дневноме реду, да се сада сврши, и комисија одма сутра дан тако учини.

Председник. Ја примам тај предлог. Но пошто сте ви члан те комисије, ја мислим да сте требали одмах јавити суду да се не ради по уговору, ако се неради, јер суд не треба да и о томе води бригу кад је комисији једној већ то у дужност стављено. Ја сам послао и уговор комисији, те да зна шта се и како предузимаће обавезано, а да види, да ли по том уговору ради. Кад сте приметили да се по уговору не ради, требали сте јавити суду. У колико се сећам, г. Главинић је казао онда, кад се лицитација одобрила, да кадрма није скупа, но само треба строго надгледати, да се не би злоупотреба догодила.

Свет. Боторић. Не би рад био да се упуштам много у говор, да ми се не пребацује да правим ларму.

Кад одбор одобрава да се кадрмише сокак, кад одобрава лицитацију и цену, онда је и праведно, да он одређује и комисије које ће примити ту кадрму.

Кадрма се не прави по условима, који су у уговору прописани. Ја томе нисам могао стати на пут. Он прави кадрму са материјалом противно условима, и то му је од стране суда, или кога другог, одобрено. Дакле треба да се одреди комисија нарочита, на неки извиди, и ако је немогуће да ову кадрму изради по условима, онда да се цена смањи.

К. Главинић. Ја сам случајно у тој комисији одређен. Ко ме је одредио позитивно не знам, тек ја сам тамо изишао. Требао је да дође још један стручњак, али он није дошао — ја сам преглед извршио и написао извештај. Остало сам члановима тај извештај да га прочитају, па ако се сагласивају самном, нека га и потпишу, ако не, онда да се тај мој извештај засебно поднесе одбору.

У том извештају ја сам казао, да се кадрма не ради као што треба. Рачуна комисија, у којој је и г. Боторић, потписала је један акт, којим, с обзиром на околности, предлаже суду, да се кадрма гради са песком, који је донет. Ја господо као стручњак казао сам, да се не ради како треба, и казао сам шта треба да се ради.

Свет. Боторић. Молим вас г. председниче је ли донешен закључак да се одреди комисија?

Председник. Изволите господо изабрати комисију, ја нисам против.

Свет. Боторић. Ја предлажем г. г. Милојла Јосиповића, Гашу Јосиповића, Милорада Јанковића, Јощу Илића и општинског инжењера. (Чује се: и Боку Николића).

Председник. Примате ли господо ову кандидацију? (Примамо).

Мени господо, тај извештај г. Главинића није поднет. Мора бити да је код инжењера. Мени је казао инжењер, да

предузимач нема колубарског песка, но да примимо дунавски, и на то сам ја казао, да не могу од уговора да одступам. Одмах сам одредио неколико одборника и неколико грађана да то прегледе, и шта сам другог могао и учинити.

Ова садања комисија, господо, отићиће тамо да види шта се ради и да јави суду. Је ли то њен задатак? (Јесте) Добро, њој ће се дати сва акта на ово односећа се, као и уговор, и и поднети извештај. Желите ли да и они људи, који имају имања у тим улицама буду тамо при прегледу и да и они имају гласа.

Пера Видаковић. Све грађане београдске претставља одбор, па кад су одборници у комисији, онда не треба и те људе друге потрошити.

Председник. Ову комисију господо, још сутра ћу позвати, да констатују, право стање ствари т. ј. да ли се ради по уговору или се не ради.

Марко Велизаревић. Ми смо г. Председниче још раније донели закључак: да, кад се изабере једна комисија она сама и да се конституише и састаје на позив свога председника.

Председник. Добро, нек они сами одреде ко ће између њих бити председник и који ће позвати комисију.

Милутин Марковић. Ја мислим да је боље да председник општине позове комисију први пут, па после нек се они договоре.

Глиша Јосиповић. Сви који смо изабрани овде смо. Сутра да се састанемо тамо, између 2 и 3 сахата по подне (Прима се.)

Никола Милинић. У предпрошлој седници нека су господа одборници нашли за сходније и нису хтели да решавају. Међу њима сам био и ја, који писам хтео те седнице да учествујем у решавању, али ни сам ни нашао из седнице, већ сам седио одвојено на клупи.

Кад је дошло на решавање једно питање о фењерима, које је буџетска комисија предложила, да се укине, г. председник је објаснавао ту ствар како се не може укинути, у толико пре, што је то и уговором утврђено и општина не може сада на штету предузимача уговор раскидати; и тада је у томе говору казао, „ја не могу да се бијем с предузимачем и ако то хоћете, ја не могу, него за тај посао препоручујем вам г. Милинића, показујући руком на мене.

Питам т. председника с каквим је правом могао мене претстављати овде пред одбором као човека хрђавог, који је готов да се бије? А вас господо одборнике питам одобравате ли ви овај поступак г. председника и ако одобравате онда ми кажите, на ћу се одавде удаљити, а иначе ако сам владања како ваља, онда дајте своје мишљење о томе.

Председник. Срећом има овде одборника који су били тада у седници, те знају како је ствар текла. Кад је била та ствар изнета на решење ја сам тада казао у уговору стоји 1900 динара да се плати. Та је лицитација држана и ви сте је одобрили и сад се не може натраг. Тад ме је подсетио један случај који се десио у скупштини над сам ја био посланик. Један мој друг, кад је било питање о данку што Порти плаћамо, устао је, загрнуо рукаве од гуња и казао: „нећемо вала дати па ако нећемо се и тући.“ То је онда изазвало у скупштини смех То ме је подсетило и на овај случај и казао сам нек да се тучемо, а ја за то немам снаге и тада реко у шали: ето то би могао издржати г. Милинић. Ја сам ово реко у шали држећи да имам слободе с вама шалити се. Но ако се г. Милинић због овога нашао укређен, нека ми опрости, јер писам имао никакву намеру за вређање. Ви сте господо ту били и кажите није ли тако било. Чује се: Јесте, шала је).

Никола Милинић. Ја молим г. т. одборнике нека даду о томе своје мишљење. Ја ово сматрам за увреду и казао сам шта сам имао.

Димитрије Тирковић. Ја мислим да ће г. Милинић бити задовољан, кад г. председник нели да је то у шали рекао и трже реч натраг.

Никола Милинић. Ја то не могу да примим, нека већина то реши.

Јона Илић. Кад г. председник то нели да је шала и узима реч, онда треба да се задовољите. (Тако је).

Председник. Ја сам се тада смејао и шалио не мислећи ни о каквој увреди. Ако сте ви г. Милинићу тако увређени, онда добро, ја се нећу више никад шалити. Кад ви незнате за шалу, онда пардон но другим пут то неће бити никада.

Никола Милинић. Најпосле нека то већина реши.

Глиша Јосиповић. Кад г. Милинић неће ово да прими, онда ја предлажем да се назначење г. председниково сматра, да је довољно и да је с тим дато задовољење. (Чује се: врло добро. Прима се.)

Милорад Д. Јанковић. Обично се дешава да међу нама падају заједљиве речи, то треба све да престане. (Тако је).

Председник. Да пређемо господо на посао, изволите чути протокол лицитације за калдрму у сарајевској и брушногорској улици (секретар чита) чује услове: (секретар чита).

Јесенас је држана лицитација с тим да предузимач дода колико треба. Разменио сам се о тоне и наредио сам да се начини у оном смислу. Расконана је стара калдрма. У уговору нам се ставити да му се то урачуна.

Мил. рад Д. Јанковић. Ја сам хтео да видим, колико квадратни метара има та улица. (Секретар 1800. Чита)

Ја мислим да инжињер треба да нађе и да нам одакле почиње, и где се свршава улица, да неби после поново излазила нека лицитација. Сад да решимо питање о цени а инжињер нека нађе и премери и каже колико има квадратних метара да се начини.

Није овде забележена дужина улице, а то треба да се зна. То је забележено у квадратури, а људи хоће да знају дужину и ширину улице. Квадратура се изналази кад се помноже дужина са ширином. За што да се не означи дужина и ширина улице?

Председник. Молим нека се прочита протокол комона. (Секретар чита: 5800 кв. мет.).

Никола Милинић. Ја се слажем са г. Милорадом, јер је онда лакше контролисати

Светозар Милојевић. Ја мислим да није нужно о дужини говорити. Овде је реч о улицама. Кад се каже у улици тој и тој, ово се зна где та улица почиње и где свршава. Инжињер је узео дужину и ширину на израчунао квадратуру.

Мита Кр. Ђорђевић. Калдрма се неправи сад први пут. Држана да је правило и ред свагда над се лицитацијом дају те калдрме, да општина треба да има израђене услове за све овакове лицитације. Има ли кога који води рачун и надзор о томе?

Председник. То је наш инжињер. — Говор је овај изазвало то, што су два господина одборника долазили код мене неки дан, па су тражили да им објасним ту ствар, која се њима не допада. 1886. године држана је лицитација као што је одборницима познато, толико, да двогодишњи буџет не може да исплати и то је било на концу месеца октобра, над се буџет за ту годину свршава. Због тога се то није могло свршити. А сад над се почело вршити, дешило је инжињер на каже: Г председниче, грађани сматрају да је цела та улица дата на лицитацији да се калдрмише. Ја сам казао: у оно време строго се придржавало тога да се 10% плаћа

на предност цене, која је погођена. И поштo нема довољног плаша, него се само каже: у тој и тој улици, казао сам, да је у оволико погођено калдрмисање, у толико каунција претставља вредност. Сад господа из онога краја траже целу улицу. По несрећи погођено је одкопавање земље. Казао сам према сазнаћи да наредим другу лицитацију, на ће бити јевтиније. Тој господи то није било право. Мени је господо све једно само нека се та ствар овде сврши а ви решите како хоћете.

Милорад Јанковић. Кад је решено да се калдрмише ова улица, која је део од цветног трга, држана је лицитација, дакле одпад сад падати, да се понова лицитација држи. Наш инжињер износи неку нову лицитацију; каже му се докле да се калдрмише, а он вели: оћу овде, нећу дотле, већ довде. Ради тако већ два дана, а снега шест коца побо. Неће да дâ линију, него само момци раде и сад је тамо сто ручкача. Овакав поступак инжињера изазвао је нас.

Према каунцији господо од 3000 динара треба да се калдрмише цела улица, а инжињер не треба да тера свој њеф јер ако то дозволите, онда ће друга ствар бити.

Сваки грађанин треба да зна колико је метара решено да се калдрмише, а за рад онога треба водити контролу и надзор над општинским чиновницима и радовима, јер овако је надзор слаб, па зато нам све харчаво и иде.

Председник. Какав надзор хоћете кад сте ви одборници, који то надзиравате. Не могу ја да идем за сваким.

Милорад Јанковић. Ја не могу да трпим да један општински инжињер очако што надгледа суда ради, и зато треба инжињера да отпустите.

Председник. Ја га не могу одпустити. То је питање одборско.

Милорад Д. Јанковић. И сам председник зна, да је сам општински суд обманут и полицију с тим. Казао је суд да ће се калдрма у овој улици завршити до пре половине априла, а није завршено ни до сад крвавом инжињера општинског.

Председник. Ако имате против инжињера тужбу, ја га не браним. Дајте тужбу пред одбор, на нека реши. Ако би одредили другу комисију, одредите лица из других крајева вароши, на нека прегледају и уговор и рад и према томе нека нам реферишу.

Марко Велимировић. Молим да се чита предрачун за ту калдрму. Може бити да ће у њему означена бити ширина и дужина улице, и ако то буде, онда неће бити нужно да се понова мери. Даиле молим да се то прочита.

Никола Милићић. За сам хтео да вам ставим до знања то, кад је донет камен на цветном тргу. Има три године од кад је предузимач узео лицитацију ову и није му се дало да ради. Свет је сав своје камен разнео и грдна штета човеку направљена. Он је и каунцију положио, зад вели: ако ми општина дозволи радити, набавићу други камен, а ако то не учини, онда ћу морати да тужим општину за накнаду. Верујте ако се парница поведе, да ће нас она коштати много и неће нас окрити ни 5 000 дуката.

Перо Видаковић. Ја би молио господу одборнике да никад тако ватрено не говоре о питањима која се тичу виших крајева, јер они знају у бланини своја имања па су интересовани. То није лепо. Ми смо одборници целе вароши а не појединих крајева, и према томе морамо да водимо бригу о свима крајевима.

Никад не треба да говоримо ватрено за она питања која се нас у нарочито тичу, јер у таким случајима одмах се у грађанству каже: „баш овај ради због тога и тога“. Сем изнесеног молио би г. Јанковића да у будуће не говори тако, јер он мало час рече, да је општински суд обмануо полицију. То нити је истина, нити је лепо тако што овде говорити. (Тако је.)

Милорад Д. Јанковић. Молим г. председниче дајте ми реч.

Председник. За Бога вар само о томе целе седнице да се говори. Кад је така ствар, ја скидам са себе одговорност (Чује се: доста је о томе говорено.)

Молим чујте предрачун. (Секретар чита).

Да се не би ова ствар одуговлачила, ја мислим да говоримо сада само о цени, а за остало да дамо налог нашем инжињеру да тачно премери, колико износи дужина и колико ширина.

Марко Велимировић. Кад је тако нејасно казано у предрачуну, онда треба да се премери.

(Свршиће се)

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 10. и 12. ов. мес. општински је одбор:

а) решио да се одмах изврши претрес калдрме у Железничкој улици и да се за сада поправи (покрпи) калдрма у улицама: Кастриотовој, Цетињској, Халендарској, Тимочкој, Обреновој, Фашегијској и Пријепољској — који послови да се повере Стојану Крстићу предузимачу према његовим понудама, а држање лицитације као некорисне одбаце;

б). одобрио лицитацију о годишњем закупу дунавске и савске обале која је остала на Николи Трунићу за 926 динара уреднје под условима лицитације и лицитантове, судом одобрене, донуде истих услова;

в). изабрао комисију да прегледа и одбору даде мишљење, ко је дужан плаћати отклањање земље по тротоарима оних улица, које се поплочају;

г). одобрио да се држи лицитација за калдрмисање Милутинове улице, и иста изнесе на одобрење;

д). изабрао за општинске лекаре у квартуврачарском г. Др. Рибникара и у свавалском г. Др. Мисића *Хаџи-Лазића*

ђ). Одобрио г. Петру Ј. Петровићу, сопственику парног купатила у Душановој улици, да преко општинског земљишта може спровести цеви и на обали дунавској подићи пулзометар за своје купатило, под условима: да за то годишње плаћа општини по 300 динара и да у свако доба без икакве накнаде буде дужан дићи и цеви и пулзометар, ако општини земљиште буде устребало, и да буде обавезан испунити све што је комисија из санитетских обзира за потребно оценила;

ж). препоручио општинском суду да прогони и на решење изнесе питање о огради старог гробља;

з). одредио 30 динара месечне помоћи сирочади п. Радована Анђелковића б. ов. контролора, о чем да им суд поставе стараоца;

и). одобрио да суд може другима св. Саве дати бесплатно песак са дунавске обале у потребној количини за дом, који друштво подиже; и

ј). уважио оставку коју је први општински инжењер г. Стеван Чађевић, поднео на општинску службу, и у исто време изјавио захвалност г. Чађевићу што је савесно служио општину — две године, као државни инжењер на сеуству.

НА ЗНАЊЕ

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном имеговском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад изложити се: *одговорности, казни и плаћању четворогубе таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СВ. 6109.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27. Априла ове год. бр. 512 приређује на дан 1 септембра ове године лутрију, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је издању *Светосавскога Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова *у новцу.*

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце обзнанити, и

105 згодитака биће у разним књигама.

Лозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на полеђини напомена која се налази на свима осталим лозовима и која гласи:

„Лицу, које добије главни згодитак, стоји до воље, да прими или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а та је, 10.000 динара у сребру.“

На лозовима до броја 400 закључно, бројеви су рукописни, а на свима осталима печатни.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним.

Д.С.С. Бр. 533

3 маја 1889 године

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

Председник
„Друштво Св. Саве“,
Светомир Николајевић.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8 ЈУНА 1889 ГОД.

			Имовина		Дуг		Сравњење са прошлим стањем	
Главница					20,000.000	—		
Акције			20,000.000	—				
Привремене акције					10,000.000	—		
Акционари			7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату		121.100			13.884.230	—	+ 5.350.	—
„ „ „ „ сребру	*привремено стављене*	1,533.350					— 35.970.	—
		12,229.780					+ 107.400.	—
Благајна у звечећем новцу у злату		1,753.494	31				— 361.975.	—
„ „ „ „ „ сребру		4,280.176	24	6,287.768	04		+ 10.158	27
Стране вредности и салда страних кореспонд.		254.097	49				— 45.936.	54
Листиће у злату		1,058.295	22	4,293 960	67		— 49.544.	31
„ „ сребру		3,235.665	45				+ 42.691.	70
Зајмови на државне обвезнице у злату		2,423.060		3,985.540	—		— 1,635.	—
„ „ „ „ „ сребру		1,562.480					+ 9.080.	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима				1,667.894	97		+ 37.972.	51
Менице за наплату				2.176	74		— 1.367.	26
Каушије				145.355	—			
Полагачи каушија						145.355	—	
Оставе просте				151·850	—			
Остављачи простих остава						151.850	—	
Оставе по текућим рачунима				2,321.233	56	2,321.233	56	
Остављачи по текућим рачунима						58.736	82	
Резервни фонд								
Вредности резервног фонда				49.241	61			
Положене акције српске Народне Банке								
Полагачи акција „ „ „								
Разни рачуни				207,976.	65			
Обавезе по текућим рачунима						51.837.	86	+ 6.801	12
			46,613.243	24	46,613.243	24		

Власник општина београдска — ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ — Уредник Спаса Хаџи-Ристић

БРОЈ 24. У БЕОГРАДУ У УТОРАК 20. ЈУНА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЗАДАВШУ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слаже упућивати на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нефранкована писма не примају се.

БЕОГРАЂАНИ!

Тужној светковини косовске петстогодишњице, придружен је и знаменити чин народне жеље и радости: **миропомазање Његовог Величанства Краља Србије Александра Првог**, *на дан 20. Јуна ове године.*

Миропомазање младога и милога Краља Србије у поноситој Неманићској Жичи, знаменье је нове славе и светлије будућности народа српског.

Како је престоница српска бивала увек готова да и видним знацима обележи радост своју, кад год је томе имало места, *представништво* јавља да ће *у част миропомазања Његовога Величанства, поред прослављања* и уобичајених свечаности биће у престоници 20. Јуна т. г. и вечерње осветленье, умољавајући грађанство да и оно своје домове окити народним тробојкама а у вече их и осветли.

По закључку седнице од 12. о. м. АБр. 315.

За председника општине
Члан суда
Милан Банковић

Деловођ
СПАСО ХАЏИ-РИСТИЋ.

Запис у темељу споменика косовских јунака:

Ко има Отца и Сина и Светаго Духа, Амина!

Овде у Крушевцу, негдашњој престоници Цара Лазара

На Видов-дан петнаестога јуна, године од рођења Христа Спаситеља тисућу осам стотина осамдесет девете

На дан, кад се навршује пет стотина година од пропасти српскога царства на Косову

по милости божјој и вољи народној

КРАЉ СРБИЈЕ

АЛЕКСАНДАР ПРВИ

У присуству Својих Намесника, Владе, Архијереја, представника државних власти, народа свештенства и војске

Положи темељ овоме Споменику народне захвалности

ЦАРУ ЛАЗАРУ

И ЊЕГОВИМ СЛАВНИМ ЈУНАЦИМА

изгинулим на Косову на Видов-дан 15. јуна 1389. храбро бранећи Отаџбину, Веру и Слободу српскога народа.

„Да се прича и приповиједа,
Док је људи и док је Косова!"

КРАЉ СРБИЈЕ

АЛЕКСАНДАР ПРВИ с. р.

Краљевски Намесници

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Вели-Марковић с. р.

Архијепископ Београдски и Митрополит Српски

МИХАИЛ с. р.

Председник министарског савета, министар иностраних дела, бригадир

С. Грујић с. р.

Министар грађевина,

П. Велимировић с. р.

Министар финансија,

д-р М. В. Вујић с. р.

Министар просвете и црквених дела,

Св. Милосављевић с. р.

Министар правде,

Гл. Гершић с. р.

Министар народне привреде,

Ст. Р. Поповић с. р.

Министар унутрашњих дела,

К. С. Таушановић с. р.

Министар војни, бригадирски војвода

Д. Ђурић с. р.

Кмет града Крушевца,

Сава Поповић с. р.

ЗНАЧАЈУ ДАНА.

Тужна осећања, у светковању косовске петстогодишњице, данас уступају места једној новој и особитој радости народа српског.

У старославну, седмоврату Жичу, данас улази Обреновић V. да на олтару немањићске славе освешта краљевско достојанство обновљене државе српске!

Какав јединствени историјски пример! —

У пуној снази фанатизма, необуздани Ислам прегазио је питоме земље српске и на згаришту славе српског народа, подигао силу своју. Тој сили, која је на Истоку срушила задње некада моћног и гордог Цариграда, а на капијама Бечарозог. Беча уздрмала и сам Запад, — тој сили, подлегао је Српски Народ али* витешки, да као што је у класично доба славни војсковођа с поносом узвикивао: «све је пропало, само је част спашена!» — и томе се свет и сада диви — да, тако исто, и народ српски може и данас и увек рећи: „на Косову је све било пропало, само част народна — не!"*

Зарадн туђинца, непријатеља српски, поздрављају нас запитано питањем: «има ли примера у свету да један народ прославља своју државну пропаст?!»*

На Косову је доиста српски орао 1389. савио своја поносита крила, тешки облаци заклонили небо српско, у крви изгинулих јунака утонула самосталност државна; али томе Косову, за српски народ пуном и части и славе, српство има највише да благодари што је пет стотина година у тешкој патњи могло да истраје по мрачним гудурама и тешким збеговима, без искрице слободе; и што је након свега тога, после дугих пет столећа, својом сопственом снагом, својим народним духом, и могло и умело да васкрсне, да себи оружјем и крвљу извојује слободу, и да поново оснује државну самосталност.

И нас неће да разуму за што прослављамо Видовдан и Косово! Неће да разуму баш они, који треба да памте да је српски народ на јуначка прса своја доцекао ону силу од које би Запад можда јаче пропиштао.

Много је, врло много мучних дана имало српство, али их је оно, и преживело; и данас, пуно свести шта га у будућности очекује, пред задатком, који му из природноме историјском закону и народноме положају предстоји, српство ће умети да крене правцем који ће га одвести бољој будућности; оно је том стазом, ако не снажно, свакако са пуно одважности и решености већ и пошло.

И ево данас, онога дана када је 1459. и последња застава са последњег бедема старе српске државе пала, али и онога истога дана, када је васална краљевина Србија огласила рат турској ца-

ревини ради ослобођења и независности, српски је народ у обновљеној краљевини дочекао, да у славној Жички, као Немањић провенчани и Обреновић V освешта државну заставу по којој пише:

«Будућност је твоја, народе српски!»

ГОВОР

Г. Милована Маринковића

— у свечаној седници опште, одбора на Видов-дан 1889. —

Господо Одборници!

Знате и сами, чули сте и мало час у божијем храму-пркви нашој, и сада овде, да се данас навршило пет стотина година од онога знаменитога и страшнога дана, када је на пољу Косову пало српско царство.

Овоме садањему поколењу српскога народа пало је у део, да се на видљив начин сети догађаја, који је био судбоносан по ондашњу државу српску, судбоносан за тим и по цело Србство.

Судећи по последицама битке косовске, и по упорној борби, у којој погибоше са обе стране не само најбољи јунаци већ и *поглавари државни* — необична појава у историји целога света — судећи по тим последицама, може се макар и приближно данас да представи сва гроза и сва погибија битке.

У овој борби наши преци подлегоше, они тада падоше, истина јуначки, али падоше тако, да је наших требало да протече више од четири века, те да њихови потомци, да Срби заложе мало ватрице на своју огњишту у славу народне државе и народнога јединства!

Господо одборници! Да се та ватра не угаси под утицајем мешавине напега народа са грабљивим туђинима; да та ватра опече свачији халапљив нагрт на Србина и његово огњиште, — позвани смо ми, захваљујући, коју дугујемо нашим јуначким косовским борцима, нашим прецима, да усталачки потпомогнемо сваки подузетак, који се тиче тога, да се учини, те да тај огањ буде све већи и већи, да буде јак и светао.

Господо одборници! Да Србија изврши свој велики задатак, задатак јединства народнога, да заставу народнога јединства свагда високо уздржи, да буде стожер око ноге ће се прикупљати раскомадани делови српскога народа, једном речи, да српска краљевина буде за Србство оно, што је Пијемонат био за Талијане, — дају се данас по целој Србији подушја храброму цару Лазару и свима јуначким борцима српским, који падоше пре пет стотина година на крвавоме пољу Косову, бранећи своју лепу домовину. Те су задушнице ретке — родак је петсто-годишњи дан! Сва поколења не могу да доживљују овако свечане тренутке, него смо га доживели — ми.

Ми смо Београђани данас присуствовали у светому храму подушју тужном и славном, ми смо тиме испунили само једну дужност. У овом тренутку, а на позив председништва наше општине, ми смо се састали овде да испунимо и другу дужност, исто тако велику, исто тако важну — ако не и важнију — према нашим прецима и за — наше потомке.

Господо одборници! Подушја данас јесу, сутра нису. Сећање на њих губи се у загушљивом ваздуху свакидашњега труда и зноја нашега. Овако свечани тренуци траже трајније сећање на оне, што нас одушевљавају. Народ младе српске краљевине познаје је да овом свечаном и тужном приликом подигне видљив споменик од камена-станца косовским јунацима народним и цару мученику српском. Овај подузетак предложила је народу краљевска влада, а тиме није учинила ништа друго, него извршила заветну мисао сваког Србина. Тим кораком заложена је част народна, а она је Србину, у свако доба, била највећа светиња.

Престоница краљевине Српске, Београд, има дужност и по образованости својих грађана, и по својој величини, и по свому положају, који заузима у свему Србству, да предњачи другим градовима наше домовине и у овој прилици.

Према томе, господо одборници, ја потпомажем предлог нашег председништва општинског, који мало час саслушали, потпомажући га из дубине душе своје и као члан одбора општинског и као Београђанин, молим вас да једногласно приступимо извршењу друге данашње дужности наше. Молим да сви изволите одобрити да се у спомен петсто-годишњице од битке косовске изда 3000 динара из општинске благајнице као прилог општине београдске на подизање споменика косовским јунацима. (Бурно: врло добро; прима се).

Даље, господо одборници, у смислу предлога нашег представништва, подигнимо још један трајнијији споменик у славу ове петстогодишњице. То ћемо учинити ако усвојимо, исто тако једнодушно и предлог: да се издаје годишње по 600 динара из благајнице општинске професорском савету Велике Школе у Београду на име награђивања ученика Велике Школе филозофско-историјског факултета, за најбоље израђене задатке из српске историје. Задатке да одређује и оцењује проф. савет Велике Школе; прва награда да буде 400 динара и друга 200 динара. Награђени задаци да се штампају у општинским новинама. (Одушевљено: прима се).

Господо одборници! Одобравањем овога предлога, мислим да је престоница краљевине српске највидније означила пут, којим се иде у родољубивим пословима. Усвајањем предлога о прилогу за споменик изгинулим јунацима на пољу Косову за

слободу и одбрану отаџбине од туђинске најезде — одајемо пошту јунацима и родољубима у прошлости; а усвајањем овога последњег предлога о наградама ђачких радова из српске историје, одбор је општине београдске видно показао колико му на срцу лежи не само прошлост него и будућност народна.

На завршетку, испуњивши и ову свету дужност, да кликнемо сви: господо, из дубине срца: Слава цару Лазару! Слава косовским јунацима! (Сва устају и узвикују бурно: Слава, слава!)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Видовдан. У низу оних знаменитих дана државнога живота и народне историје, које престоница светкује, *Видовдан* је ове године уписан неизгледним словима. Да се одужи значају тога дана 1389., престоница српске краљевине сматрала је да није доста ако се и она у светковини петстогодишњице само *једнога једнога дана* поклони спомену оних дичних предака, који за част и слободу српства, не жалише у славноме боју на Косову изгинути један до другога. Трајни, за вечита времена неисцрпни израз великога поштовања косовских јунака, престоница обновљене краљевине српске дала је установом: да се у будуће *Видовдан* празнује сваке године *свечаном седницом представништва* и у истој извршује оно што је утврђено објављеним одлукама *пре такве свечане седнице*, држане тога дана ове године.

Сама пак светковина петстогодишњице косовске, протекла је на веома тужан али и ванредно свечан начин. У многобројноме учешћу београдског света по свима црквама: на бденију 14., служби и парастосу 15., као и на свечаноме састанку представништва, дало се видети да су опште и искрене молитве, које Богу своме шаљу Срби за покој душа на Косову изгинулих јунака. — Требало је видети само како се и *старо* и *младо* заплака у саборној цркви, кад са хора запеваше певачи громко али тужно: «Со свјатими у покој»... и кад уз јеку звони груну плотун топова са бедема градских и плотун пешадије испред цркве; требало је на лицу погружених грађана и грађанки прочитати ону потрешеност на појмити колико много осећа Србин тога часа у души својој.

Црне заставе на свима државним и врло многим грађанским кућама само увећаваху тужна осећања.

Београд није научио на те знаке жалости, и нека би добра срећа дала, да се у будућности виђу по њему само тробојна знаци народне радости и славе!

Вреди забележити. Зором 16. Јуна престоница је осванула искићена народним тробојкама и до часа, кад то бележимо, свё већи број грађана истиче заставе на својим домовима.

После тужне светковине петстогодишњег спомена славне косовске битке, народ српски хита да у част *мароломазања Његовога Величанства Краља Србије Александра Првог, у Жичи*, даде израза своје радости и праведног надања: да ће под *крупном* **Обреновића V.** сванути у скоро рујна зора целоме српству.

Београђани су научени да домеће ките тек на позив представништва, па преди забележити да овога *пута* нису чекали да на то буду позвани.

Пет пуних дана, по жељи самога грађанства, престоницу красе народне тробојке!

Опасно по здравље. Санитетска власт забранила је продају и употребу *јогњевићке, овчијег млека* и *сира*, јер се код оваца у велико појавиле болести: *прострел* и *богиње*.

Дешава се да поједини грађани и преко ове забране купују и кољу јагањце, и да други тако исто употребљују овчије млеко и сир.

Општинском суду треба достављати оне који продају јагањце, овчије млеко и сир.

Одобрен избор. Одобрен је избор лекара Др. Фр. Рибникара и Михаила Хаџи-Лазића, и тако су попуњена места општинских лекара у врачарском и савамалском кварту.

Белешке. С овим бројем почињемо доносити преглед радње општинског суда. То ћемо чинити редовно у недељним извештајима (поштo и лист општински недељно излази) у што већој потпуности.

Саопштаваћемо у исто време трговинско-пијачни промет и доносити месечне извештаје о радњи општинских лекара и бабица.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 1. Маја. 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

(Скраћено)

Председник. Чујте господо, пошто је цела ношила на лицитацији, па ако хоћете одобрите а ако нећете немојте. (Секретар чита: 2. 43 дин. од квадратног метра).

Милорад Д. Јанковић. Што се тиче цене није скупа, него треба ту додати још и ово: да предузимач од решења одборског за 15. дана буде дужан предузети грађење.

Председник. То има у условима, а ако нема уметнућемо.

Усваја ли се ова лицитација.

Др. Марко Лекo. Да ли су те улице међу онима које је ова наша комисија за предлог калдрме нашла, да их када одмах калдрмисати. Извештај те комисије данас је на дневном реду и прво смо требали да чујемо тај извештај.

Председник. Овде је ствар таква. Ова су људи имали калдрму и кад је лане инвелација свршена онда је калдрма дигнута и решено је одмах да се прави. Но пошто је и зима наступ ла, није се могло радити, те је тако до лета остало. Сад треба да се оправи. Главно је сада овде да се реши о цени (Чује се: Није скупа). Дакле усвајате ли цену? (Усвајамо). Онда молим вас одредите једну комисију те да вечерас и ово питање расчистимо.

Свет. Богорић. Ја бих само молио то, да пета комисија, која буде одређена за ову ствар, буде у исто време и комисија за примање калдрме.

Председник. У угонору није јасно како се улица и докле рачуне, да ли до Енглезовца или не. Комисија нека и то извиди.

Молио би да у комисију уђу: г.г. Милутин Марковић као човек од закона, даље Д. Ћирковић и Милош Обрекневић.

Д. Ћирковић. Ја не могу. Нека се изборе на место моје г. Светозар Милојевић.

Светозар Милојевић. Г. председниче! И мало пре кад беше реч о калдрмисању улица на западном врачару, ви рекосте, да се калдрмишу само они делови који су били пре калдрмисани, а у прелогу стоји да се калдрмишу три улице без вашег овог ограничења; то треба да је јасна ствар, те да се не дође у сукоб и с новим предузимачем као с оним за калдрмсање „прашколске улице" па да се одређује комисија за тумачење.

Председник. Ви изволите, ви видите да ли је инжињер добро урадио или није. Ја нисам стручан за то.

Милован Маринковић. На то нам прави од стране општине те уговоре?

Председник. Прави наше техничко одељење.

Мика Кр. Борбевић. То је погрешно г. Председниче, ако само техничари праве уговоре. Треба и једно правно лице ту да буде.

Председник. Општински правобранилац чита уговор односно правне стране. То се разуме да без правног лица не бива.

Димитрије Ћирковић. Ја би томе инжињеру дао овде упор, јер он треба да зна шта ради, а не да нас толико време задржава овде.

Председник. Комисија ће то видити, на ако она предложи да му се да упор, нека му се да.

Свет. Богорић. Онда нека у комисију ову уђе и један инжињер. (Чује се: г. Гргур Миленковић).

Председник. Добро. Усваја ли се ово? (Усваја). Сад чујмо даље. (Секретар чита протокол лицитације о плаирању улице призренске).

Марко Велизаровић. Како је могло бити да се она улица лицитира, кад није био још пред одбор извештај комисије, о реду по коме улице треба да се калдрмишу?

Председник. То је још прошле године решено.

Свет. Богорић. Нека се прочитају и услови да видимо какви су. (Секретар чита). Ја сам то хтео да видим да ли је скупа лицитација или није, и какав је песак и величина камења.

Димитрије Ћирковић. Да видимо само камен колика му је висина и ширина (Секретар чита: ширина 22, а дужина 20 сантиметра).

Ја би молио да почнемо једанпут правити калдрму са дужим каменом, јер оно кратко камење некреди ништа и калдрма се врло лако квари. Кио код нас на Сави, чим пређу тежа кола, калдрма се одма пзвуче и направи се рупа.

Марко Велизаровић. Ја се сећам да се до сада при читању грађевинских услова за лицитације, изазвао овде по један инжињер, који је нејасне ствари објашњавао. Сад то се не чини а врло је нужно. Молио би г. председника, да одсад наређи да општински инжињер увек овде буде, кад се овака питања на решење износе.

Председник. Ја га вечерас писао али он треба сам да зна и да је овде. Они грађани чекају на ову калдрму. Мислим да треба сад да свршимо ову ствар.

Димитрије Ћирковић. Ја би молио да изнесете на решење овај мој предлог, на ако га одбор усвоји, онда да решимо да никад не правимо калдрму са кратким каменом.

Председник. Дозволите, молим вас, да ову ствар свршимо. Не могу да се бранши од гувернера банке. Он мисли да та ствар од мене зависи.

Глиша Јовановић. Само за то, што ту седи гувернер банке, не би требало одобрити. Али пошто је ту са свим рђава калдрма, тако, да се колима не може проћи, треба је одобрити

Председник. Усваја ли се ова лицитација? (Усваја) Ја ћу дакле у будуће наредити нашем инжињеру да у условима неће од сад дужи камен но предлогу г. Ћирковића.

Др. Марко Лекo. Ја би молио да изнесете сад на дневни ред извештај комисије, која је радила на томе, које улице треба предходно да се калдрмишу, на да се у вези с тим извештајем о даљем калдрмисању нарочи говори.

Свет. Богорић. Ја сам мало пре предложио и одбор усвојио, да се одмах, чим се нека лицитација одобри, набере и комисија, која ће рад предузимача прегледати и примити калдрму.

Председник. На добро, онда изаберате за обе калдрме врачарску и ову. (Хоћемо.) На изволте кандидовати: (Чује се: Илија Цветановић, Никола Михајловић, Радивоје Драговић, Мита Јовановић, Светозавић и Маретић)

Дакле то су за Врачар? (Јесте.) Сад изволте за другу улицу. (Чује се: Тома Мијајловић, Коста Петровић Филип Христић, Илија Савић, Димитрије Ћирковић и Зарија Поповић.)

Дакле и с тим смо свршили.

Господо Ви се сиомињете да сте одредили комисију, која ће казати, које су улице најпре да се калдрмишу и претресу. Она је комисија изшла свој извештај, али ја имам да вам приметам, да је наше инжињерско одељење забрањило да исту комисију поднесе и акт један који имамо од полицијске власти где се тражи, да једну улицу морамо безусловно калдрмисати.

Чујте прво извештај комисије, па ћу вам онда прочитати и тај акт полиције. (Секретар чита.)

Сад изволте чути тај акт односно улице „Топличиног венца." (Секретар чита.)

Ја ово, господо, писам могао наредити до сад с тога, што није био готов нивелационн план. Сад је то готово и изволте ви решити. До сад сам се с овим могао бранити а сад немам с чим, него решите.

Глиша Јовановић. Ми смо одредили комисију да нам поднесе извештај за које је улице најнужније да се калдрмишу. У томе извештају те улице нема, и по томе не спада у ред најнужнијих улица.

Истина ми знамо да има да се калдрмишу ваљда још 50 улица, али то ће бити у своје време.

Марко Великовић. Опасност за куће, да ће да пуцају, или да ће се вода сливати у темеље, биће увек онде, где нема никакве калдрме. У овој улици, како ми се чини, има тротоар, па кад се не може уклонити она већа опасност за куће у некалдрмисаним улицама, нека трпе, мању опасност и куће поменуте улице, док општина не буде у бољим приликама, да све калдрмише. Ја мислим то да одговоримо полицијској власти.

Светозар Милојевић. Ја би молио, да одбор изволи решити, да се овај извештај комисије штампа, те да га и одборници могу имати у рукама, а и грађанство да га прочита, те да се увери: да ли је комисија била пристрасна у овој својој радњи, или није. Друго. Имам једну интерпелацију у ви комисију и на само председништво. На комисију: да ли је она имала при руци акт г. министра војног још од 1886. године, којим је тражио, да се калдрмише улица код војне болнице, и ако је имала да ли је узела у обзир разлоге на којих је он то тражио? А на председништво: да ли је имало над год та акта и да ли зна, да је г. министар сопи по трећи пут питао, шта је са калдрмисањем те улице, па ако јесте, да ли их је овој комисији давао, да има на уму?

Марко Великовић. За савесност комисије ја ћу да кажем ово: да је она радила више него што јој је дато да уради. (Светозар Милојевић. То верујем.) Наш је задатак био искључиво тај, да у рејону, ближем центру Београда, прегледамо улице. Ми смо прегледали не само те улице него и оне које су и пан тога обима. Све што је комисија радила радила је по датом јој упутству. Никакав акт ни од г. министра војног ни од друге какве власти, при том нашем раду, нисмо имали при руци, нити нам је дат.

Милован Марковковић. Ја ћу да свршем пажњу одбора на гледиште комисијско, које је имала, како да се овај рад отпочне.

При грађењу калдрме прво је комисију руководило ограничење одбора, да се ми држимо центра варошког. Одбор није хтео да нам каже: ово и ово се зове центар вароши. То је стварно растегљива, јер са центром иницу везе и улице којима долази свет са све четири стране у варош. Тада смо се ми према овоме држали овога начела: бирали смо најважније улице, где се непрестано иде са великим товарима, и где се калдрма најпре квари, па макар то ишло и даље од центра. Ено наредбе које смо се ми држали, па читајте. Ми нисмо имали никакав акт од министра војног односно улице код болнице. Што год смо имали, ми смо напоменули у нашем извештају.

Може се, господо, рећи, да улица о којој говори г. Милојевић треба доцпа да се калдрмише. Потреба је тамо јака, али није жива улица, да се мора сад тренутно калдрмисати. Тамо не пролазе терети, тамо се не тргује, тамо пролазе само становници. Железничку улицу уклесмо с тога, што стоји у вези са железницом где пролазе велики терети.

Оне калдрме, које смо ми овде казали, да се претресу, оне доцпа неминовно треба да се претресу, иначе су пропале. Оне калдрме што смо казали да треба окрпити, казали смо с тога, што знамо да је скупо грађење нове калдрме, и највећу пажњу за крпеж обратили смо на оне улице, где се најжешће пролази. Н. пр. ове улице око пијаца, и оне, где једну калдрму треба спојити са другом. Н. пр. Булевар да се споји са глумачком улицом, наравно колико дозволи нивелационе плав, јер је то улица узана. Дакле то сам хтео да одговорим на ове напомене. Зпајући да општина нема новаца, да све одмах извршп, ми смо ставили и редни број тако, да се она калдрма што стоји под бројем један, најпре изврши, па редом, а коју смо ставили под бројем десет, да се најпосле сврши. Наравно ми смо тако нашли, а на одбору је да цени овај наш рад и да га назове пристрасним или непристрасним. Само ја се ограђујем овде пред одбором да сам хтео коме личну или пријатељску услугу овим да учиним, а то могу и за друге чланове комисије да кажем.

Толико сам имао да кажем ради знања одбора, који нас је изабрао. Сад у ово време тако треба радити, а после двапаест дана, може бити да ће се другчије радити.

Живан Бугарчић. Мени се чини, да комисија, која је овај извештај поднела, није имала све у виду, шта треба урадити пре. Ја могу казати, што се тиче репарације и претреса, да није потребпа, али што се тиче нових калдрма, види се да је комисија узела неке калдрме и то на првом или другом месту, а то су крајеви где не живи једва око 30 кућа и то се види, да се прало овде око Јованове улице и велике њиве, а међу тим види се, да су оставили у центру неке улице, где живе око 400 кућа.

Што каже комисија, да треба прво у центар варошки унети калдрму, то стоји, али треба и овим другим становницима калдрму дати, јер и они сносе терете општинске.

Улица од тргалишта до долиже града, везује град са касарном и свако дан се спроводе војничке потребе и материјал. Имајте на уму да се том улицом служи и јерејска махала за гробље, па има времена кад се том улицом не може ни проћи. Од те улице узет је да се калдрмише само један мали део, а од болнице и од 7 шпаба нису ни узели у вид. То није добро уређено и држим да је боље и прече калдрмисати улице где је већина потреба и где живе 4-500 хиљада становника, а не онде где живи само 20—30 становника.

Марко Великовић. Г. Бугарчић спомиње улицу где он седи и улицу где ја седим, а то је „дона Јованова улица". Ова улица у којој ја живим, није калдрмисана, ниje ни прегледана на ниje ни дошла у извештај, него је остала да чека на боље пролиће. Она нам улица где г. Бугарчић живи, колико толико је калдрмисана и то боље него железничка и друге, које смо споменули у нашем извештају.

Живан Бугарчић. Ама молим вас кажите ми: има ли где го, у центру вароши где је калдрма прекидана на неколико места, као што је то улица ратарска и друге. Ја нисам знам како то може да буде

Милован Марковковић. За улицу о којој говори г. Бугарчић, то је: болничка улица, где становници траже да им се калдрма дâ, и да и они своје дедове плате, а што припадне на општину да она сама сноси. Тим би се истина више улица везало, па би људи могли лакше и служити се, јер место је непроходно. Ми смо цепили, да ли је то преко потребно да се одмах калдрмише, па смо нашли да тамо има сообраћаја и да треба да се веже више улица са калдрмом од болничке улице, јер она калдрма иде до лађе пијце на одатле до шпаре г. Бајловове нема.

Дакле ту је предом и треба да се веже. И кад људи хоће да праве калдрму, а улица је и узана и потреба велика, онда за што да то не уђе у редован посао. Ето то нас је руководило, те смо тако казали.

Али има један одборник онде, који непрестано вичe, да се је комисија само на дорћолу бавила, а то је г. Пера Видановић. Г. Перо је можe нешто опадати, а нешто не опадати, али комисија се на то нпкад осврати неће. Она је радила како је потреба, како је право и како је на последњу знала.

Пера Видановић. Баш ја нисам хтео о томе да говорим, јер то и сам извештај сведочи, али кад ме називате, онда морам да кажем, да је тако као што говорим. Дакле све на дорћолу.

Милован Маринковић. Ви сте нам и дали да се крећемо у центру.

Пера Видаковић. Ја то гледиште нисам заступао, то је био предлог г. Марка Велизарића.

Мика Кр. Борђевић. Ми смо господо, како ми с' чини, пришли на бесплодно поље и почели смо опет оно, што обично код нас бива. Задаћа се само завија, пиди се да вире но мало личин интереса. На пошто је и сама комисија изјавила да су јој инштрукције непотпуне, ја мислим да нам неостаје ништа друго, него да изаберемо другу комисију те да ово поново регулише.

Димитрије Тирковић. Ако остане сад да се друга комисија одреди, продужиће се, ов ће ступи октобар и новембар, кад се све то не може радити. Ја мислим да прихвати ово што је комисија нашла. (Чује се: Да се реши. Ставите г. председинче на гласање).

Светозар Милојевић. Немојте господо, хитати са решењем те саварн. Све што могу примити на извештаја, то је да се поправе погрешне кадрме, али да се кадрмишу улице где нема више од две куће, ја за то никад нећу гласати.

Марко Велизарић. Све што се предлаже да се кадрмише на дорћолу, не износи ни четвртину онога што напоси претрес железничке или крагујевачке улице. А ако ви станете сваки говорити или сумњати у ово што комисије раде, онда неће те никад наћи људе, који ће се примити да нам какав посао прше.

Ник. Х. Поповић. Повела се реч овде против тога, како да је комисија пристрасна у томе, што је дала мишљење, да се неке улице кадрмишу, у којима вена много кућа него само 2—3 куће. То је истина да има таквих улица, али су ту грађани имућни па могу да надрже правилне кадрме, а друго, ако се не кадрмише тај кратер, онда вода на ће изнеси блато на друге кадрме те тако и оне кваре. Ето то је комисију побудило да да своје мишљење.

Пера Видаковић. Мало је позамашније било питање буџетско, па се и тамо нашло људи који су замерали. Ми смо у буџетској комисији толико радили, па нисам ипје усвојено како смо нашли, већ је усвојен стари кметовски буџет. Г. Марко Велизарић не треба да замери онде, што има људи противног мишљења, а не треба да је баш тако ни на крај срца.

Председник. Ја мислим да сад изгласамо за ово што је ново, а за ово што тражи државна власт, ми ћемо изнети у другој седници.

Мика Кр. Борђевић. Кад признајете да има и оваквих аката као што је г. Туцаковићев, а и други од управе пар. Београда, онда не треба хитати са решавањем, него да обуставимо док друга комисија сне не изиђи.

Председник. За што. Може се решити, па ћемо сутра решити о другој ствари.

Ја ћу ставити на гласање.

Ко је за комисијски извештај тај ће казати — „за" — а ко је против, неке каже „против". (Настаје гласање.)

Дакле са 19 против 3. усвојено је мишљење комисије.

Милован Маринковић. Прво да се предузме крпеж свуда. Друго, да се претресе кадрма просенствено у железничкој улици и т. д. па онда долази по извештају шта треба. (Чита извештај.)

Председник. Ја поштујем што комисија каже; али држим да ћемо изазвати незадовољство код света. Да кршим по паркна руне, а да оставим железничку улицу, то не иде. Ја мислим ако будем имао новаца у каси, да могу онда кршити и претресати у једно исто време.

Живан Бугарчић. То је ваша ствар. Ако имате пара можете погодити 20 улица!

Председник. Али молим вас, кад се крши нешто ви знате како то иде. Ту се морају људи узети на надницу.

Живан Бугарчић. Колико год кршите и претресате ви можете имати меру и цену.

Председник. Код крпежа тешко је имати праве мере.

Пера Видаковић. Господо, ко је прошлио „железничком" и „крагујевачком" улицом, сваки се је морао уверити да је ту врло нужно одмах кадрму оправити. Молим да се накнадно реши упоредо држање лицитације и за ове две улице са држањем лицитације крпежа више улица. (Чује се: Тако је и казано у извештају.)

Је л' тако господо? (Јесте.) Добро.)

Светозар Боторић. На дневном је реду и градско поље. За што г. председник оно прескаче.

Др. Марко Лека. Молим да ће по предлогу г. Светозара Милојевића овај извештај о реду кадрмисања појединих улица штампа целокупан у општинским новинама.

Председник. Штампаће се целокупан чујте извештај о градском пољу. (Секретар чита)

Чули сте господо извештај то је предложио суду пижнијер, али то неспада у надлежност суда но ја сам ставио на дневни ред да ви ту ствар решите.

Знаете се опоменути да сте решили, да се то земљиште одузма и то сте решили још прошле године у јесен.

Димитрије Тирковић. Чији је то предлог био, да се градско поље отпозива. Жалосно је господо, да се за ово и једна пара потроши. Верујте да се ово решење донело само за љубав нечију, а не што је пека потреба.

Таме се и пре могло да прода. Ово је за нас срамота од наших грађана што смо учинили сваки каже: За Бога људи, зар сте све свршили па је само остало градско поље. Ниједна се пара песне више потрошити, а онај који је то предложио, да одговара за оно, што је потрошено.

Председник. То је спремљено у начелу, да се регулише на основу плана. Има ли су то на уму, да се она улица неже т. ј. Дунав са Савом. Оно што је извршено зимус то о томе је држана лицитација и одобрење. Људи су ту подигли куће и општина је то морала учинити, јер није могла остати на сред улице земља. Што се сад тиче онога дела што је поред надземедана, то је друга ствар. О томе решите како хоћете.

Димитрије Тирковић. Ја мислим да нема се у томе сва сложити, да се више у то име ни једна пара потроши.

Председник. Ја сам казао ово које улице да се мора свршити, јер кад је нивелацијони план казао, морх се овако зидати, онда треба и земља да се дигне.

Коста Главинић. Немам ни погледа чудновато ово питање. Случајно сам и ја грађанин тога краја, а хвала Богу што нисам био члан номенуте комисије те нисам то ни предложио. Као члан комисије, која је то предложила било је и одборник г. Боторић. Прочитајте извештај комисијски на ће те видети које предложио и за што је предложио Но господо кад почнемо и о оваквим стварима говорити онако, како је отпочео г. Карковић онда ћемо далеко дотерати. Ја вам благодарим на поверењу које сте ми досад указивали бирајући ме у разне стручне комисије, али у будуће ћу се добро чувати да не чиним употребу од тога, вашег поверења кад се још овако што у одбору чути може.

Ви сте 100 хиљада и више динара потрошили, да се направе нивелационе и ситуационе планови а сад наједанпут кажете да неможете Београд нивелисати.

Закон налаже да мора општина да новелише улице и тим створи комуникацију. Ја као грађанин тога краја нисам хтео да тужим општину са осталим грађанима, полицијској власти те да она општину натерује да изврши оно што је дужна. Решите ви господо ову ствар како хоћете

само водите рачуна о ономе што сте раније решили. Нека се све прочита и нека се скине од мене и оних одборника, што по том крају жене оно, што се хоће оваквим питањем да нам се навади морам напоменути да ја нисам бранио ничега овде да му се не смањи за то, што ми је чинио или што ће ми чинити плата, нарочите услуге, јер ми изгледа да би се хтео канав закључак да изведе. Ако оно, што је завршено, није у интересу општине, онда, ако сам за тај рад и ја крив, нека ме осуди општина и ја ћу платити трошак који пада на мене. Ја сам господо до сад чист од таквих замишљаја. Ја вас молим, одредите једну комисију од стручњака из одбора на нека кажу: је ли ово нужно било што се завршило и што се има завршити.

Димитрије Ђирковић. Ја опет кажем да онде није била потреба, и поцинам се на грађанство нека оно каже, да ли је била потреба. Шта је руководило ту комисију да такав предлог учини ја не могу да будем паметан.

Светозар Богорић. Ја сам мало пре тражио реч кад је прочитан извештај. Ја јесам био члан те комисије и у колико се опомињем био је и г. Мита Миловановић г. Гргур и други. Молба је била поднесена и од Управе вароши Београда поднет је један акт, да се мора регулисати Миријевска и Сарајевска улица, а у исто време здружена је и молба грађана за градско поље. Ми смо отишли тамо да видимо имали потребе. Донели смо извештај оваквај, да се на првом месту одмах нивелисање и налдрмисање Миријевске и Цигларске улице, после да се регулише вишњичка улица, на тек после да се одкопава градско поље. Дакле тамо су нивелисане две улице, она трећа је прескочена и прешло се на оно градско поље. Видимсмо нових кућа —5—6 хиљада дућата укопано у земљу по 2. метра, и хоће људи да скрхају вратове. Ми смо добро гледали и остале забшне и према томе поднели смо извештај да треба по плану да се одкопа.

Ако смо погрешили, онда ја сам вољан да одговарам, но савест ми је чиста и дрзим да се ни о закон огрешио нисам.

Никола Х. Поповић. Молим да се прочитају акта да видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. За би предложио, да се одреди једна комисија па да изађе на лица места и види, да ли је заиста потреба или није.

Коста Томић. Вићете сад видити састав другче. Онда је било код нових кућа руна, а сад нема.

Председник. Добро господо. Ако хоћете одредите 2—3 човека, нека виде шта је рађено и нека нам кажу за ово да ли треба да се ради или не треба. Ово је морало да се изврши кад пред кућама људи стоји земља велика.

Гргур Миленковић. Морало се господо то вршити. 1885 год. пашшо је закон да општина направи план нивелационни. Свака кућа подиже се без нивелације и после има право да тражи од општине накнаду, ако се му кућа затрпа или откопа. Дакле општина мора да ради, ако неће после да одговара.

Председник. Услед тога ја вас молим да примите г. Милојевића предлог те да одредите 2—3 човека нека изађу и виде и извештај поднесу, а ја ћу га изуће седнице изнети на дневни ред. (Чује се: нека буду: Димитрије Ђирковић, Вукановић, Светозар Милојевић, Пера Вукановић, инжинер Зарић, Миша Марковић и општински инжинер). Усваја ли се ова кандидација? (Усваја).

Чуте још неколико уверења која се тичше о владању извесних лица. (Секретар чита). За Јованчу Димитријевића касапина. Изјављено: доброг владања и слабог стања.

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

У свечаној седници држаној на Видов-дан општински је одбор донео ове одлуке:

а.) Да општина београдска приложи 3000 динара за споменик, који ће Народ Српски косовским јунацима подићи у Крушевцу; и

б.) Да се на благајне општинске сваке године издаје по 600 динара на награду два најбоља темата, која из историје нашега народа израде ђаци филолошко-историјског факултета Велике Школе у Београду.

Темате ће сваке године расписивати и награде досуђивати Академски Савети Велике Школе, а писце и досуђене награде објављивати у свечаним седницама општинскога одбора, на Видов-дан сваке године. — Прва награда износиће 400 а друга 200 динара.

Награђени темати отштампаће се у општинским новинама.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 1. до 10. Јуна о. г.* —

I. Судска радња:

а.)	рочишта одређено	133
б.)	пресуда изречено	58
в.)	забрана одобрено	64
г.)	уверења издато	149

II. Извршно одељење:

а.)	пресуда извршено	150
б.)	забрана удовствовано	214
в.)	уверења прибављено	64
г.)	страних предмета свршено	10
д.)	маса образовано	4

III. Са клаоние:

Заклато:

а.)	волова	164
б.)	крава	18
в.)	телади	36
г.)	јагњади	1.764
д.)	свиња	176
ђ.)	прасади	9
ж.)	оваца	1

Примедба: Наплаћено је аренде 8408 динара, Крајцумчара прокасано 15.

IV. Са опш. кантара:

Премерено:

Килогр.	11982.	Бранша пшеничнаа %	14·50
„	463.	Бранша кукурузна	12·—
„	16,063.	Пшенице	11·25
„	5,807.	Кукуруза	9·75
„	66.	Раж	8·50
„	856.	Јечма	10
„	4,624.	Овса	9·25
„	625.	Пасуља	25·50
„	1,972.	Кромпира	10
„	231.	Црна лука	7·50
„	92.	Бела лука	8·—
„	3680.	Крушака	18·—
„	4920.	Шљива сувих	10·75
„	19,376	Сена	5.25
„	2,435.	Сламе	2·—
„	3,122.	Коре брезове	12·—
„	11.	Кајмака	110·—
„	3,765	Сира	52·50
„	490.	Лоја топљеног	100·—
„	677.	Масти	116·—
„	1,427.	Вуне неопране	110·—
„	37,694.	Стања дебелих	82·50

Власник општина београдска штампано у Краљевској српској државној штампарији Уредник Спасо Хаџи-Ристић

ГОВОР

Ч...АНА ГЛАВНОГ ПРИРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

ЈОВАНА ДРАГАШЕВИЋА

У КРУШЕВЦУ.

Пет стотина година навршило се данас од онога дана злокобнога, кад је на пољу Косову, на бранику домовине, проливена витешка крв у прво завила ту домовину српску. Пет стотина година, то је пет пуних векова, протекло је и напунило се од онога доба, кад је на мерилу народне снаге, зла судбина претегла добру. Пет стотина година набројала је српска туга од онога Видовог дана, кад предци наши, косовски јунаци, попадаше сви један до другога за част отаџбине и слободу народа свога.

И данас, кад се тих пет стотина година навршило, ми, потомци оних јунака, великим душама њиховим одајемо «вјечнаја памјат».

Величанствено је то «вјечнаја памјат». Оно је било пуно побожности, пуно признања, и истина тужно али и поносно.

Е НОВИНЕ

...на је огласима 6 дин. пара од врсте ...тиљу зова слова уштедном за оглашав... и суд а сва кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

...повић, К. Д. Главинић, Г. Миленко... Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М. ...ндановић.

...се цена хлебу скрати; 2.) Решавање о буџету.

...им вас господо, састанак је отворен. ...предпоследње седнице која се односи ...7 Априља. (Секретар чита).
...да примети? (Нема)
...токол редовног састанка од 1 Маја.

...имети на овај протокол? — (Нема)
...ки уверење од суда општ. београдске ...стању неких лица. Молим чује имена ...чита) За Данину жену Орешковића ...ђала добро, стања средњег; — за ...ђављено непознат, за Зорку Петро... — ђављено: непозната, за Јосифа ...ено: Доброг владања и доброг стања. ...ло. Управа варошн Београда посала ... општина односно цене хлебу.
...следњи пут чрашња од општине, да ...ме, одбор је казао, да цена хлебу

... жита 11·50, брашна 16·50. Дакле ...е и у житу и у брашну од ½ динара ...д ваша је ствар да цените.
...а мислим кад је одбор свагда досад ...-15 процента, да би требало и сад ... је разлика у цени жита и брашну ...ештвена много. Ја како сам уверен ... радили. Нису ништа могли заслу... остане цена иста. Ја сам за то.
...правник каже, да је велика разлика. ... тако велика.
...к. Решавање и одређивање цене хлебу
Како се радило до сада, није рађено ...ао онај ко је властан да их одређује ...час кметова. Једанпут се пита за то ...пита. Господо ја мислим да је крајње ...питање расчисти. По моме мишљењу ... на земљиште закона који каже, да ...д у закону стоји да је то право од... ...тао председник да дозволи да други ...одређује ...

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима. ...волите видите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Даље одбор има да да само своје мнење а ништа више. Ја сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореспонденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и оно, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јовановић, М. Велимировић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Аврамед, Н.

само водите рачуна о ономе што сте раније чинили. Нека
се сте прочита и нека се скине од мене
што по том крају живе оно, што се хоће
да нам се нажуди морам напоменути да
кога овде да му се не скаиви за то, ш
што ће ми чинити плата, нарочите усл
да би се хтео какав закључак да извед
завршено, није у интересу општине, ов
рад и ја крив, нека ме осуди општин
трошак који пада на мене. Ја сам гост
таквих замишљања. Ја вас молим, одре
од стручњака из одбора на нека кажу
било што се завршило и што се има и

Димитрије Ђирковић. Ја опет
била потреба, и познам се на грађан
да ли је била потреба. Шта је руковод
тавао предлог учини ја не могу да буд

Светозар Богојевић. Ја сам мало пр
прочитан извештај. Ја јесам био члан
лико се ономенем био је и г. Мита М
и други. Молба је била поднесена и од
ограда подиже је један акт, да се мора
ска и Сарајевска улица, а у исто време
грађана за градско поље. Ми смо отиш
имали потребе. Донели смо извештај ов
месту одпочне нивелисање и калдрисањ
гаварске улице, после да се регулише
тек после да се одпочава градско поље
велисане две улице, ова трећа је прес
на ово градско поље. Видајисо новик
дућата укопано у земљу по 2. метра,
хају вратове. Ми смо добро гледали и ос
томе поднели смо извештај да треба п

Ако смо погрешили, онда ја сам
но савест ми је чиста а дражи да се ни о

Никола Х. Поповић. Молим да
видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. Ја би предложи
комисија на да изађе на лица места и
потреба или није.

Коста Томић. Биће те сад видети
је било код нових кућа рупа, а сад не

Председник. Добро господо. Ако
човека, нека виде шта је рађено и нек
треба да се ради или не треба. Оно
врши кад пред кућама људи стоји зем

Гргур Миленковић. Морало се гос
год. пашшао је закон да општина шпира
Свака кућа подиже се без нивелације
да тражи од општине нападу, ако се
откопа. Дакле општина мора да ради, а
говара.

Председник. Услед тога ја вас м
Милојевића предлог те да одредите 2-
и виде и извештај поднесу, а ја ћу г
нети на дневни ред. (Чује се: нека бу
ковић, Вуковић, Светозар Милојеви
инжинер Зарић, Миша Марковић и о
Усваја ли се ова кандидација? (Усваја

Чује још неколико уверења која
највећих лица. (Секретар чита). За Јованчу Димитријевића
касапина. Изјављено: доброг владања и слабог стања.

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

И једнствено је ово „вјечнаја памјат".

Колико је год народа разних и различних на овоме свету, никоји и никада још није одпојао овако величанствено „вјечнаја памјат". После пет стотина у туги проведених година, искупљају се потомци славних предака својих, искупљају се у престоницу цара и војводе оних јунака, и ту, у дубокој побожности, са успрегнутом душом, поје сенима својих славних, за слободу народа свога попадалих јунака, на петстогодишњем подушју њиховом, овако поносно „вечнаја памјат".

Има ли кога од нас, од синова петнаестог колена, који неби у души својој осећао ову досад нигде невиђену величину и сјајност овога дана, кад благодарни потомци овако свечано и поносно чине помен онима својима прецима, који, и ако немогоше да сузбију неодолевну силу, која на њихову отаџбину насрну, али и отаџбину и част њену бранише и јуначки, и витешки, и славно, и попадаше за њу онако исто радо, како су јој радо и служили.

Али њихова крв, коју они проливше за отаџбину своју, и ако се у њој утопила круна српска, — она је иста и натопила душу сломљеног народа мишљу исто тако поносном, као што и смрт косовских јунака бијаше славна.

Како би нама, који овај свети помен чинимо родољубљу предака својих, како би и сличније и милије било, да га чинимо на оном истом месту и пољу, на коме они пожрше живот свој, на оном олтару, на коме они принеше домовини својој срца своја и крв своју!

2

»	3,122. Коре брезове	12—
»	11. Кармана	110.—
»	3,765 Сира	52·50
»	490. Која тошљеног	100·—
»	677. Масти	116—
»	1,427. Вуне невране	110—
»	37,694. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска штампано у краљевској српској државној штампарији Уредник Спасо Хаџи-Ристић

КЕ НОВИНЕ

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управништву за општинске суд а све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нефранкована писма не примају се.

Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленко-
ић, Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М.
. Видаковић.

да се цена хлебу скути; 2.) Решавање о буџету.

лим вас господо, састанак је отворен.
ол предпоследње седнице која се односи
27 Априла. (Секретар чита).
да прихвати? (Нема)
ротокол редовног састанка од 1 Маја.

примети на овај протокол? — (Нема)
ажи уверење од суда општ. београдске
и стању неких лица. Молим чује имена
чита) За Дињину жену Орешковића
владања добро, стања средњег; — за
најављено непознат, за Зорку Петро-
у — најављено: непозната, за Јосифа
ављено: Доброг владања и доброг стања.
одо. Управа варошн Београда послала
ст општини односно цене хлебу.
последњи пут тражила од општине, да
воме, одбор је казао, да цена хлебу

ће: жита 11·50. брашна 16·50. Дакле
ање и у житу и у брашну од ½ динара
Зад наша је ствар да цените.
Ја мислим над је одбор свагда досад
—15 процента, да би требало и сад
ер је разлика у цени жита и брашну
спуштена много. Ја нако сам уверен
ак радили. Нису пшита могли заслу-
остане цена иста. Ја сам за то.
Управник каже, да је велика разлика,
је тако велика.
ок. Решавање и одређивање цене хлебу
. Како се радило до сада, није рађено
ако онај ко је властан да их одређује
час пиротови. Једанпут се пита за то
пита. Господо ја мислим да је крајње
питање расчисти. По моме мишљењу
о на земаљске закона који каже, да
од у закону стоји да је ти право од-
бора, онда како је могао председник да дозволи да други одређује цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима. Боље видите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Даље одбор има да да само своје мнење и ништа више. Ја сам једанпут добро укор само за то: што сам у корес-поденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Али, кад нам небијаше суђено, да то можемо, онда — хајдмо душом својом, овако светињски и поносно раздраганом, да прелетимо часком у оне крајеве нашега народа, у којима је и саковања на на жалост и здробљена она светла круна царевине српске, те да на самом огњишту српске славе и снаге, бацимо тихи поглед и на народ, који могаде и умеде да себи изабри онако одлично место међу суседима својима.

Тамо, — а то није много ни далеко одавде — из високих и дугачких Крпачких гора, богатих сиротињским и царским благом: сољу и златом, из тих великих гора, где је сада Галич, Пољска, и голема Русија, — тамо је и некада као сада, боравио огромно велики народ, који ми данас Словенима зовемо.

На како народ кад препуни домовину своју, или му земља слабе хране даје, или га мука на дому присили, или га туђини са огњишта крене, почне се из најпре слабије и у малом, а после све јаче и више из постојбине и заичаја кретати у ону страну, куда га или изглед на бољу срећу зове, или га сила са супротне стране потискује, — тако су и ти Словени из огромне своје постојбине кренули на отворен им запад, и за неколико векова заузеше поступце све земље до Рајне горе и до Дунава доле, а после пребродише и зелено Дунаво и мутну Саву у земљу овдашње царевине византинске, куда их пожељно мамила ова дивна питомина брда и долина, и чаробно призивало ово топло сунце, које белу пшеницу доноси раније него у њиховој старој постојбини, — па се пре-

Потетак у 9½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Бурић, М. Јосимовић, М. Великарић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кика, Св. Милојевић, Х. Д. Аврамел, Н.

само водите рачуна о ономе што сте
се све прочита и нека се скине од м
што по том крају живе оно, што се
да нам се накуди морају напоменути
кога овде да ну се не сматы за то,
што ће ми чинити плата, нарочите
да би се хтео какав закључак да из
вршено, није у интересу општине,
рад и ја крив, нека ме осуди оши
трошак који пада на мене. Ја сам
таквих замишљаја. Ја вас молим, о
од стручњака из одбора на нека ка
било што се извршило и што се ни

Димитрије Ђокровић. Ја опет
била потреба, и познам се на граћ
да ли је била потреба. Шта је руко
таква предлог учини ја не могу да

Светозар Богорић. Ја сам мало
прочитан извештај. Ја јесам био чла
лико се опомињем био је и г. Мита
и други. Молба је била поднесена и
ограда подиже је један акт, да се мо
ска и Сарајевска улица; а у што вре
грађања за градско поље. Ми смо от
имали потребе. Донели смо извештај
месту одпочне нивелисање и калдрмис
гљарске улице, после да се регулиш
тек после да се одкопава градско по
велисане две улице, ова трећа је ш
на ово градско поље. Видилисмо пош
дућата укошано у земљу по 2 метре
хају пратове. Ми смо добро гледали и
тоне подигли смо извештај да треба

Ако смо погрешили, онда ја са
но савест ми је чиста а драким да се ни

Николе Х. Поповић. Молим да
видимо шта је рађено.

Сест. Милојевић. Ја би предлож
комисија на да изађе на лица места
потреба или није.

Коста Томић. Видите сад видит
је било код нових кућа руша, а сад

Председник. Добро господо. Ако
човена, нека виде шта је рађено и а
треба да се ради или не треба. Он
врши кад пред кућама људи стоји з

Гргур Миленковић. Морало се г
год. пашшо је закон да општина наш
Свака кућа подиже се без нивелац
да тражи од општине накнаду, ако
откопа. Дакле општина мора да ради
говара.

Председник. Услед тога ја вас
Милојевића предлог те да одредите
и виде и извештај поднесу, а ја ћу
нети на дневни ред. (Чује се: нека
ковић, Вуковић, Светозар Милоје
инжињер Зарић, Миша Марковић и
Устаја ли се ова кандидација? (Уста

Чује још неколико уверена ко
навесних лица. (Секретар чита). За Ј
касапина. Изјашњено: доброг владања и слабог стања.

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

„	3,122. Коре орехове	12·—
„	11. Кајмака	110·—
„	3,765 Сира	52·50
„	490. Коже товљеног	100·—
„	677. Масти	116·—
„	1,427. Вуне неопране	110·—
„	37,694. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Спасо Хаџи-Ристић

лију по земљама новога им Ханаана, и у брзо поплавише све до иза Спарте Ликургове.

Ал ово премештање и селење Словена није било од један пут. него поступице, и трајало је 400 година. У хисторији византинске царевине ми се с њима сусретамо у повећој множини сваких сто година. Тако их већ у половини III века налазимо настањене у областима царевине, па у половини IV века опет са Готима, у половини V са Хунима, ал већ под именом Славина, у половини VI са Обрима опет као Славини, и у половини VII тек са својим именом Срба и Хрвата. Тако у ово доба, у половини VII века, становништво целог полострова балканског, од Дунава на северу, па све до Црног, Белог и Јадранског мора у около, већ је било у огромној већини словенско, те због тога тада се и престоница царевине наумила била селити у Италију, која је у исту царевину онда спадала.

Ако узмемо на око нарочито западну половину полострова, у којој поглавито бијаше нети народ тада, који и сада, онда се та домовина амо настањених Словена простирала од Драве на све до Јонског мора и Архипелага. А та земља, као нова отаџбина словенска, својим створом изгледа као огромна озго заравњена могила, која се свуда на и на југ и север поступице спушта ширином, колико јој и заравањ на средини широк.

Јужни део, као присоје од те земље, мешао се највише са Грцима, који ову *римску* царевину као *своју* огласише, а северни део, као осоје целој земљи, до-

ГОД. ГОДИНА VIII

КЕ НОВИНЕ

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати управништву на оближњи суд а све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нанлабљена писма не примају се.

тицао се у долинама Драве и Дунава са још заосталом масом истога народа. Средњи део бијаше јужнима бедема, а северним мета.

Нова дакле домовина, у току од 400 година насељена Словенима, заузимаше у то време већ цело илирско полуострво, а бројаше се у византиску царевину, и врховни господари били су јој византиски цареви и њихове власти. Али непосредно с њима управљаше њихове наследне старешине, мањи и већи кнезови и жупани, који заједно с народом бијаху подајници царевине.

Али у току времена односаји се изменише.

Мешавина расе увек дух народа мења, а доласком Словена у додир са староседеоци и сами друштвени интереси дођоше у сукоб, јер индивидуално народно развиће и по природи самој хоће самоникло, у самом нему постало појмање живота. Отуда су у самој царевини учестали немири и буне и међ самим поглавицама царевинским, не само да се Словени одметаше, који увек истицаше и застазу независности своје. И многи крајеви нове славенске домовине и изборише себи политичке независности.

У овом правцу стварања *своје* хисторије, јер досад китисте *туђу*, најпре се на величину подигао и царски ступањ достигао *јужни* крај раније поменуте земље на завршетку IX века, под храбрим и мудрим *Самуилом*, који имађаше престо́ницу своју у Раси, данас Ресњи у питомој жупи Презби, и чија држава, као свезд (и ако не свуда добровољан) свију мањих и

Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленко-
ић, Ст. Петровић, Н. П. Михаиловић, М.
. Видаковић.

да се нека хлебу скусе; 2) Решавање о буџету.

олим вас господо, састанак је отворен.
ол предпоследње седнице која се односи
а 27 Априла. (Секретар чита).
а да примети? (Нема)
ротокол редовног састанка од 1 Маја.

примети на овај протокол? — (Нема)
ажи уверење од суда општ. београдске
м стању неких лица. Молим чује имена
р чита) За Данцу жену Орешковића
владања доброг, стања средњег; — за
изањено непознат, за Зорку Петро-
ву — изањено: непозната, за Јосифа
ењено: доброг владања и доброг стања.
ходо, Управа варошн Београда послала
кт општини односно цене хлебу.
оследње пут тражила од општине, да
поме, одбор је казао, да цена хлебу

е: жита 11·50 брашна 16·50. Дакле
ске и у житу и у брашну од $^1/_2$ динара
од вама је ствар да цените.
За мисли кад је одбор свагда досад
—15 процента, да би требало и сад
р је разлика у цени жита и брашну
пуштена много. Ја како сам уверен
к радили. Нису ништа могли заслу-
остање цена ниска. Ја сам за то.
трашник каже, да је велика разлика,
тако велика.
6. Решавање и одређивање цене хлебу
Како се радило до сада, није рађено
ао онај ко је властан да их одређује
час пекотом. Једанпут се пита за то
пита. Господо ја мислим да је крајње
питање расчисти. По моме мишљењу
на земаљските закона који каже, да
је у законо одбора и над у закону стоји да је уз право одбора, онда како је могао председник да дозволи да други одређује цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима, наволте видите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Дакле одбор има да да само своје мнење а ништа више. Ја сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореш-поденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Почетак у 6½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чани суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јовановић, М. Велизарић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Азриел, Н.

само водите рачуна о ономе што сте
се све прочита и нека се скине од ме
што по том крају живе оно, што се хо
да нам се накуди морам напоменути д
нога овде да му се не смањи за то,
што ће ми чинити плата, нарочите у
да би се хтео какав закључак да нап
извршено, није у интересу општине,
рад и ја крив, нека ме осуди општ
трошак који пада на мене. Ја сам г
таквих замишљаја. Ја вас молим, од
од стручњака из одбора на нека ка
било што се извршило и што се има

Димитрије Ђерковић. Ја опет
била потреба, и познавам се на грађ
да ли је била потреба. Шта је рувов
такав предлог учини ја не могу да б

Светозар Боторић. Ја сам мало
прочитан извештај. Ја јесам био чла
лико се опомињем био је и г. Мита
и други. Молба је била поднесена и
ограда подкет је један акт, да се но
ска и Сарајевска улица, а у исто вре
грађана за градско поље. Ми смо от
имали потребе. Донели смо извештај
месту одноћне шпекласање и кадарми
гљарске улице, после да се регулиш
тек после да се одкопава градско п
великсне две улице, она треба је и
на ово градско поље. Видапанско вот
дуката укопано у земљу по 2. метр
хају вратове. Ми смо добро гледали
томе поднели смо извештај да треб

Ако смо погрешили, онда ја с
но савест ми је чиста а држим да се и

Никола Х. Поповић. Молим ј
видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. Ја би предл
компензија на да изађе на лица места
потреба или није.

Коста Томић. Виђете сад када
је било код нових кућа рупа, а сад

Председник. Добро господо. А
човека, нека виде шта је рађено и
треба да се ради или не треба.
врши кад пред кућама људи стоји

Гргур Миленковић. Морало се
год. пашино је закон да општина п
Свака кућа подиже се без пивел
да тражи од општине накнаду, ак
откопа. Дакле општина мора да ра
говара.

Председник. Услед тога ја и
Милојевића предлог те да одреди
и виде и извештај поднесу, а ја
нети на дневни ред. (Чује се: не
копић, Вулновић, Светозар Мил
инжињер Зарић, Миша Марковић
Усваја ли се ова кандидација? (Усвај

Чујте још неколико уверења ко
нижесних лица. (Секретар чита). За Јо
касапина. Изјављено: доброг владања и слабог стања.

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

вених Словенских династа на овој страни, допирале до класичке Грчке и Хрватске, — обухватајући дакле све оне земље, које и по природи самој чине *западну* половину овог полострва балканског. Али његов наследник небеше достојан царске круне, и ова словенска царевина, која није имала националног него само личног имена, распала се на ново на засебне, или независне или од Цариграда зависне државице.

Али, ни 150 година непроше, а тај се народ опет прибира у заједницу државну, и постиже је, пењући се опет на царски ступањ, у половини XIV века под Душаном, са стожером сада на *средњем* делу нове домовине, а са престоницом у Скопљу и Призрену. Као она прва тако и ова друга царевина обухватала је све земље до класичке Грчке и до Хрватске, али — сад је овај цар био још суверен и већем делу источне половине полуострва, ширећи утицај свој све до таласа Црнога мора. Душан се већ сматрао и као цар целе византинске империје, па је и знаке и инсигније њених царева носио.

Али и овога цара наследник бијаше «нејак» за престо «силнога» цара, па и ова царевина, која се подизала и подигла под националним именом Срба, наново се раставила у поједине зависне или независне државице, док најпосле цела не дође у плен са свим новом дошљаку из земље прекоморске.

Први удар овој тако великој, силној, и славној царевини српској, био је на граници царевине на Марици код Чрномена близу Дренополља, на скоро по смрти

»	11. Кајмака	110·—
»	3,765 Сира	52·50
»	490. Лоја топљеног	100·—
»	677. Масти	116·—
»	1,427. Вуне неправе	110·—
»	37,694. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Сакоо Хаџи-Ристић.

Е НОВИНЕ

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
ерталату пола слоге унутронја за општи-
ски суд а сва кореспонденције на уредни-
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нефранкована писма не примају се.

великог цара, а под Вукашином, који по бегству Урошеву седе на царски престо, а који и по својој властитој држави први на ударцу бијаше.

Пораз на Марици био је у правом смислу речи катастрофа за српски народ и његову царевину. У таласима брзе Марице утонила се независност царства српског, и пола царевине поста васал новом победнику, а борце на бранику царства окрвавила је и прелила и царска крв.

Даљи крајеви, који нестигоше на браник отаџбине, забринуше се сетно и озбиљно, и стадоше један уз други ближе и чвршће, да с Лазаром, господаром северних крајева велике царевине, као сада представником целе државе српске, бране раскомадану и пола потлачену царевину.

И заиста олуј није се зауставио на Марици и брзо стиже на Ситницу, на Косово.

Народ српски осети да му мрети ваља. Све, што се витезом звало, окати се светлим оружјем и стаде на браник отаџбине, части, поноса, живота народног.

И борба бијаше страшна. Две силе из два различна света, две вере са два различна начела, две воље са две различне цељи — стадоше једна према другој, да оружјем пресуде чије ће бити царство.

Витка је била очајна и величанствена. С једне стране борила се слобода народна, а с друге премоћ освојна; с једне стране смерна вера хришћанска, а с друге гордо мухамеданство; с једне стране одржање драге постојбине, а с друге ширење нове домовине;

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. г. Коста Томић, члан нови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јосимовић, М. Велизарић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Азарел, Н. Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленко-ић, Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М. Видановић.

да се нема хлебу скуси; 2.) Решавање о буџету.

лим вас господо, састанак је отворен. ла предпоследње седнице која се односи 27 Априла. (Секретар чита). да прими̂ета? (Нема) ротокол редовног састанка од 1 Маја.

римети на овај протокол? — (Нема) ажи уверење од суда општ. београдске (стању неких лица. Молим чује имена. чита) За Даницу жену Орешковића владања добро, стања средње; — за најављено непознат, за Зорку Петро- — најављено: непозната, за Јосифа ање: Доброг владања и доброг стања. одо, Управа народи Београда послала т општини односно цене хлебу. оследњи пут тражила од општине, да оме, одбор је казао, да цена хлебу

: жита 11·50. брашна 16·50. Дакле ше и у житу и у брашну од ½ динара ад ваша је ствар да цените. ја наслеми над је одбор свагда досад —15 процента, да би требало и сад р је разлика у цени жита и брашну пуштена много. Ја као сам уверен радили. Нису ништа могли заслу- остане цена иста. Ја сам за то. правник каже, да је велика разлика. тако велика.

ж. Решавање и одређивање цене хлебу Како се радило до сада, није рађено ако онај ко је властан да их одређује час пиетова. Једанпут се пита за то пита. Господо ја мислим да је крајње питање расчисти. По моме мишљењу на земљиште закона који каже, да д у закону стоји да је то право од- председник да дозволи да други одређује цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима. пазите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Дакле одбор има да да само своје мишље и ништа више. Ја сам ђеданпут добио укор само за то: што сам у кореспонденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

само водите рачуна о ономе што сте раније решили. Нека
се сте прочита и нека се скине од
што по том крају живе оно, што се
да нам се накуди морам напоменути
ноги овде да му се не смањи за то,
што ће ми чинити плата, нарочито
да би се хтео какав закључак да из
завршено, није у интересу општине,
род и ја крио, нека ме осуди општ
трошак који пада на мене. Ја сам г
тахвих замишљања. Ја вас молим, од
од стручњака из одбора на нека ка
било што се завршило и што се има

Димитрије Ђурковић. Ја опет
била потреба, и познајам се на грађа
да ли је била потреба. Што је руков
тајан предлог учини ја не могу да бу

Светозар Богојић. Ја сам мало
прочитан извештај. Ја јесам био члан
лико се опомињем био је и г. Мита М
и други. Молба је била поднесена и о
ограда подигет је један акт, да се мора
ска и Сарајевска улица, а у исто врем
грађана за градско поље. Ми смо отиш
нивали потребе. Донели смо извештај о
месту одпочне изведење и калдрмисан
гљарске улице, после да се регулише
тек после да се одкопава градско поље
ведење две улице, она треба је прес
на ово градско поље. Видимемо нових
дуката укопано у земљу по 2. метра,
хађу вратове. Ми смо добро гледали и ос
тоне поднели смо извештај да треба по

Ако смо погрешили, онда ја сам
но савест ми је чиста и држим да се ни о

Никола Х. Поповић. Молим да с
видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. Ја би предложио
компенција па да плаће на лица места и
потреба или није.

Коста Томић. Вићете сад видити с
је било код нових кућа рупа, а сад нем

Председник. Добро господо. Ако ко
човека, нека виде шта је рађено и вена
треба да се ради или не треба. Оно ј
врши кад пред кућама људи стоји земл

Грегор Миленковић. Морало се госп
год. пишао је закон да општина направи
Свака кућа подиже се без инвеланције
да тражи од општине накнаду, ако се
откопа. Дакле општина мора да ради, ак
говара.

Председник. Услед тога ја вас мо
Милојевића предлог те да одредите 2—
и виде и извештај поднесу, и ја ћу га
нети на дневни ред. (Чује се: нека буд
новић, Вуловић, Светозар Милојевић,
никијевић Зарић, Миша Марковић и они
Усваја ли се ова кандидација? (Усваја)

Чујте још неколико уверења која с
невесних лица. (Секретар чита). За Јова
касапина. Изјављено: доброг владања и с

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

с једне стране цивилизација новопрепитомљених племена, а с друге култура давно преживелих народа; али на жалост још: с једне стране свани умни застој и политички растрој, а с друге полетна воља и војно уређење државе.

У овој љутој и тешкој опасности, цар Лазар закликтао земљи и народу своме: «Ко не дошао у бој на Косово, у дому му чедо не плакало» — тешка клетва, коју никакав благослов не блажи.

И полете витез са свих страна, ко ће прије, ко ли ће радије, ал — сваком се слути, да ће погинути, и «кад сунце од запада с' роди, онда ће се пратит' са Косова.»

И бој бијаше крвав, очајан, и опет «славан. Два цара, који поведоше народ и војску своју, да се боре о господство над српском земљом, оба та цара, и Лазар и Мурат, оставише живот свој на том злокобном пољу Косову! Никад и нигде још није било, да два цара остану оба на бојишту. Ал — то је косовски бој!

Видов дан је завио у црно цео српски народ. И старо и младо, и мушко и женско, обли се горким сузама, непресушним. По целој Србији чујаше се само тешки уздисај и неми плач. Очеви и мајке жалише синове своје; браћа и сестре браћу своју, нејака дечица родитеље своје, а сви — заробљену постојбину своју.

Србија је, на смрт оборена, кроз кратко време и издахнула. На скоро после крваве и славне битке на Косову нишчезоше и последњи одблесци некадашње

»	3,765 Сира	52·50
»	490. Лоја топљеног	100· —
»	677. Масти	116· —
»	1,427. Вуне неправе	110· —
»	37,094. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска Штампано у краљевској српској државној штампарији Уредник Спасо Хаџи-Ристић

Е НОВИНЕ

ена је огласима 6 дин. пара ед врсте
ситноме плаћа се по погодби. За оглашавање на општи-
ки суд и све конкурсне ма уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Напечатена писма не примају се.

ановић, К. Д. Главашић, Г. Миленко-
Ст. Петровић, Н. П. Михаиловић, М.
Јаднковић.

се цена хлебу смути; 2.) Реферисање о буџету.

и вас господо, састанак је отворен.
предпоследње седнице која се односи
7 Априла. (Секретар чита).
а примети? (Нема)
токол редовног састанка од 1 Маја.

метн на овај протокол? — (Нема)
и уверење од суда општ. београдске
тању неких лица. Молим чујте имена.
нти) За Даницу жену Орешковића
Дала доброг, стања средњег; — за
јављено непознат, за Зорку Петро-
— пријављено: непозната, за Јоспов
но: доброг владања и доброг стања.
. Управа вароши Београда послала
општини односно цене хлебу.
едњи пут тражила од општине. „да
. одбор је казао, да цена хлебу

жита 11·50. брашна 16·50. Дакле
и у житу и у брашну од ½ динара
наша је стварно да цените.
мислим над је одбор свагда досад
процента, да би требало и сад
разлика у цени жита и брашну
тена много. За како сам уверен
адили. Нису ништа могли заслу-
ње цена нета. Ја сам за то,
ошик каже, да је велика разлика,
ко велика.
ређивање и одређивање цене хлебу
ко се радило до сада, није рађено
онај ко је властан да их одређује
кметова. Једанпут се пита за то
. Господо ја мислим да је крајње
ање расчиста. По моме мишљењу
земаљските закона који каже, да
закону стоји да је то право од-
ређивање цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима.
наволте видите шта о томе закон каже. (Секретар чита).
Даље одбор нма да да само своје мнење а ништа више. Ја
сам једанпут добио укор само за то: што сам у корес-
поденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово,
а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабибе-
ровић, члан суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н.
Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јо-
симовић, М. Велизаровић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др.
М. Т. Лево, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Аврамел, Н.

српске сјајности. Брзо иеста и Србије Ђурђеве, и Србије Томанвићеве, и Србије Балшићеве, и Србије Црнојевићеве, па и Србије Скендерове, која је била поново, и истина за кратко али славно оживела. А на месту и темељу лепе државе српске подигла се друга, нова, туђа држава, коју су по злој судбини на својим мишицама носили заробљени наратаји њених синова, служећи вољно и невољно туђем цару, туђој величини, туђој слави.

И многа чеда тужне мајке Србије, — или да се умоле испред беса и силе туђег господства, или у ропским оковима тешког сужањства, — расеиште се по далеким странама туђих земаља, те од Хабешја жарког тамо иза родног Мисира, и од Багдада поносног оног старог Асира, па све до под огранке студене горе Словачке Татре, свуда си нашао Србина, ал тужног, очајаног Србина, који туђину земљу оре, који туђину њиву сеје, који туђину зној труда свога — туђину цео живот свој жре.

Али крв, за народ проливена, то је света крв. Ова је напојила Косово, тај жртвеник отаџбине српске; али је и запојила душу Србинову новом љубављу према драгој отаџбини његовој, према златној слободи његовој, према светој вери његовој. У тој витешкој крви за народ проливеној, утопила се сјајна круна величине и славе српске; али је она и задахнула живот Србинов неистрајним уздањем, да ће један пут доћи крај искушењу, и да ће се Србији и народу српском опет родити сунце његове слободе, његове славе, његовог

само водите рачуна о ономе што сте раније решили. Нека се све прочита и нека се скине од мене што по том крају живе оно, што се хоће да нам се накуди морам напоменути да ј ного овде да му се не смањи за то, шт што ће ми чинити плата, нарочите усл да би се хтео какав закључак да изведе извршено, није у интересу општине, он рад и ја крив, нека ме осуди општина трошак који пада на мене. Ја сам госпо таквих замишљања. Ја вас молим, одред од стручњака из одбора па нека кажу: било што се извршило и што се има изв

Димитрије Тирковић. Ја опет на: била потреба, и позивам се на грађанст да ли је била потреба. Шта је руководи тавши предлог учини ја не могу да будем

Светозар Богојевић. Ја сам нало пре прочитан извештај. Ја јесам био члан те лико се опоменем био је и г. Мита Мила и други. Молба је била поднесена и од У ограда подиже је један акт, да се мора ре ска и Сарајевска улица, а у исто време зд грађања за градско поље. Ми смо отишли нисли потребе. Донели смо извештај овак месту одпочне нивелисање и калдрмисање Ъ гларске улице, после да се регулише ниш тек после да се одкопава градско поље. Д нелисане две улице, она трећа је прескоч на ово градско поље. Видилисмо понах кућ дуката укопано у земљу по 2. метра, и хс хају вратове. Ми смо добро гледали и остал томе поднели смо извештај да треба по пл

Ако смо погрешили, онда ја сам поље но савест ми је чиста и држим да се ни о како

Никола Х. Поповић. Молим да се ш видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. Ја би предложио, да комисија на да изађе на лица места и види потреба или није.

Коста Томић. Биће сад видити сасв је било под новим кућа руша, а сад нема.

Председник. Добро господо. Ако хоће човека, нека виде шта је рађено и нема на треба да се ради или не треба. Оно је ме врши код пред кућама људи стоји земља н

Грегур Маленковић. Мислио се господо год. напшао је закон да општина направи пла Свака кућа подиже се без нивелације и н да тражи од општине накнаду, ако се му к относи. Дакле општина мора да ради, ако не говара.

Председник. Услед тога ја вас молим Милојевића предлог те да одредите 2—3 чо и виде и извештај поднесу, и ја ћу га иду ити на дневни ред. (Чује се: нека буду: Д ковић, Вулковић, Светозар Милојевић, Не инжињер Зарић, Миша Марковић и општин Усваја ли се ова кандидација? (Усваја).

Чујте још неколико уверена која се тр известних лица. (Секретар чита). За Јованчу касапина. Изјављено: доброг владања и слав

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

поноса. Најдичнији јунаци цара Лазара, поносна госполитика целе горње Србије, витешки потомци славних Немањића цвет и понос свеколиког народа српског остави кости своје на Косову у борби за слободу и част народа али из праха њиховога израсла је ноно, поразом на Марици онеспећћена мисао јединства народног, — јесте, не слава, не величина, не слобода, него туга, она је зближила брата брату, та заједничка туга, општа туга, она је одгајила ту светлу, ту свету мисао јединства народног.

Глас о косовском поразу ушевело је и смртно ранио свако српско срце: али је вила српска, и ако оборена тугом ал неклонула духом, донела се на лаки крили свога божанства кроз све крајеве народа српског, походила редом и планине крше и високе, и долине питоме и дубоке, и поља родна, и ливаде меке, и свако место, сваку колебу, где се лепа и слатка српска реч чује. Она је учила обневиделе старце, да уз гусле јаворове славе јунаке српске; она је учила нежне мајке, да уз колевку чеда свога причају славу српску; она је походила тихе манастире, и у њима са свећењицима вере свете крепила верни народ вером у Бога, и тешила га бољом надом; она је освештавала планинске пропланке и у њима оштрила светло оружје одважном осветнику — горском хајдуку.

И мисао слободе, коју је хранио и светим духом запајао поносни спомен славе српске, те је непрекидно и без престанка живела у души свакога Србина, та вечна мисао, и поносна и светла и света, она је

10

„	3,765 Сира	52·50
„	490. Лоја топљеног	100·—
„	677. Масти	116·—
„	1,427. Вуне неопране	110·—
„	37,694. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска. Штампано у краљевској српској државној штампарији. Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

Е НОВИНЕ

...ија је објављена 6 дин. пара од прете...
...плату сама слога уштедиће на оглашав...
...и суд а све кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Заплаћена писма не примају се.

...ловић, К. Д. Главинић, Г. Миленко-
...Ст. Петровић, В. П. Михајловић, М.
...даковић.

...е неког хлебу спусте; 2.) Решавање о буџету.

...вас господо, састанак је отворен.
...редпоследње седнице која се односи
...Априла. (Секретар чита).
...примета? (Нема)
...кол редовног састанка од 1 Маја.

...ети на овај протокол? — (Нема)
...уверење од суда општ. београдске
...ну неких лица. Молим чује имена.
...ви) За Даницу жену Орешковића
...ља добот, стања средњег; — за
...љено непознат, за Зорку Петро-
...ијално: непозната, за Јоспов
...с Доброг владања и доброг стања.
...Управа народи Београда послала
...шћени односно цене хлебу.
...ви пут тражила од општине, да
...одбор је казао, да цена хлебу

...ита 11·50. брашна 16·50. Дакле
...у житу и у брашну од ½ динара
...на је ствар да цените.
...ћам над је одбор свагда досад
...процента, да би требало и сад
...разлика у цени жита и брашну
...на много. Ја како сам уверен
...ам. Нису ништа могли заслу-
...цена пста. Ја сам за то.
...ак каже, да је велика разлика,
...елика.
...ивање и одређивање цене хлебу
...се радило до сада, није рађено
...ај ко је властан да их одређује
...етова. Једанпут се пита за то
...Господо ја мислим да је крајње
...е расчасти. По моме мишљењу
...мањите закона који каже, да
...закону стоји да је то право од-
...ређивање цене хлебу.

...редседник. Зар ви хоћете да се борим с властима,
...ажите шта о томе закон каже. (Секретар чита).
...Дакле одбор има да да само своје мнење а ништа више. Ја
...сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореспонденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и оно,
...а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

...дређује цене хлебу.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Б. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јовановић, М. Велизаревић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Азриел, Н.

често избијала на видик српског и туђег света и тиме спремала и одушевљавала нараштај, који ће — кад рекне Бог — издићи и развити заставу за ослобођење народа свог.

И заиста, крајем XVI века, на сто година пошто се угасила и последња свећа и у последњем куту некада велике државе српске, у средини српске домовине, у заплавни славног а вазда тужног Косова, — та велика мисао, чежња за слободом народном, скупила је под заставу Светога Саве осветнике и из Шаре, која доњу Србију везује за Косово, и из Копаоника, који горњу Србију води на Косово, и из Витоша витог, који бди над путом у Стамбол, и из јелових гора изнад Пећи и светих Дечана. Тај лик Немањића Саве, на овим поносним заставама храбрих устаника, бијаше знамење и симбол вере и рода, за чију се слободу одважни осветници латише светлог оружја.

Али ни ова жртва, коју чежња за слободом принесе на олтар народу своме, не бијаше кадра, да умилостиви љуту и кругу судбину, и као триумф силе над правом запушише се кости Светога Саве на Врачару, ну — који је дим уздисао сваки Србин у своју душу, да му вечна мисао о слободи његовој под ударима недаће неистаје.

И није истајала.

Сваки нараштај српског, у чежњи за слободом никад несусталог народа, прибирао се у чете осветника народних и лаћао светлога оружја, и никад није престајао тај народњи протест, никад није прекидана та

само водите рачуна о ономе што сте
се све прочита и вена се скине од ме
што по том крају живе оно, што се х
да нам се накуди морам напомену
кога овде да му се не смањи за то,
што ће ми чинити плата, нарочите у
да би се хтео какав заључак да нам
направљено, није у интересу општине,
род и ја крив, нека ме осуди општ
трошак који пада на мене. Ја сам го
таквих замишљања. Ја вас молим, од
од стручњака из одбора да нека каж
било што се извршило и што се има

Димитрије Тиркосић. Ја опет
била потреба, и помињам се на грађан
да ли је била потреба. Шта је руково
таква предлог учини ја не могу да бу

Светозар Богојић. Ја сам мало п
прочитан извештај. Ја јесам био члан
лично се опомињем био је и г. Мита М
и други. Молба је била поднесена и од
ограда подиже је један акт, да се мора
ска и Сарајевска улица, а у исто време
грађана за градско поље. Ми смо отиш
имали потребе. Донели смо извештај о
месту одиочне нивелисање и калдрисање
главске улице, после да се регулише
тек после да се одкопава градско поље
велисање две улице, она трећа је прес
на ово градско поље. Видимо новчи
дуката укопано у земљу по 2. метра,
хају кратове. Ми смо добро гледали и ос
томе поднели смо извештај да треба по

Ако смо погрешили, онда ја сам
но сачест ми је часта и драгим да се ни о

Никола Х. Поповић. Молим да
видимо шта је рађено.

Свет. Милојевић. Ја би предложио
комисија на да изађе на лица места и
потреба или није.

Коста Томић. Вићете сад видити
је било код новог кућа рупа, а сад нес

Председник. Добро господо. Ако х
човека, нека виде шта је рађено и вен
треба да се ради или не треба. Оно
врши кад пред кућама људи стоји зем

Гргур Миленковић. Морало се гост
год. напишао је закон да општина напра
Свака кућа подиже се без нивелације
да тражи од општине накнаду, ако се
откопа. Дакле општина мора да ради, ал
говара.

Председник. Услед тога ја вас м
Милојевића предлог те да одредите 2—
и виде и извештај поднесу, а ја ћу га
нети на дневни ред. Чује се: нека бу
ковић, Вулковић, Светозар Милојевић
инжињер Зарић, Миша Марковић и он
Усваја ли се ова кандидација? (Усваја)

Чујте још неколико уверења која
извесних лица. (Секретар чита). За Јова
касапина. Изјављено: доброг владања и

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

вечна борба. И не бијаше рата, који су Хришћани водили против освојача домовине српске, а да бољи део војске њихове не чињаше Србљи, увек готови и спремни, да за отаџбину своју ма с ким и ма под ким зборе и извојују ону слободу, за којом сваки још од колевке своје жуђаше.

А у планинама крвним, над питомином много издигнутима и од никуда лако приступнима никада тај горштак Србин није ни губио те своје слободе, као на прилику у оном орловском гњезду — Црној Гори — где, нити је независност тога кута српске земље икада изгубљена била, нити је застава за слободу српску икада савијена била.

Али ма да је та света борба за слободу текла без прекида кроз сва љута времена сужањства народног, онако једнако и непрекидно, као оно жуборни поток у зеленој гори, опет у књизи вечне судбине записано бијаше, да се зора ослобођења јави тек у почетку овог нашег XIX века.

И зора је та била величанствена. Сјајем и блеском свог им она је задивила све данашње народе близу и далеко, и име српско, које је мал' не поништено било, уприштује се међ имена суврсмених народа и са поштом и са дивљењем.

А дуго је трајало искушење над народом српским, и много горко бијаше то искушење. Свако је искушење жалосна ствар, али — без њега нити познајемо себе, нити шта смо кадри

Народ српски бијаше сироче и пребијаше се од немила до недрага. Ми бијасмо тешки сужњи и туђе

"	3,765 Сира	52·50
"	490. Лоја топљеног	100·—
"	677. Масти	116·—
"	1,427. Вуне неправе	110·—
"	37,694. Свиња дебелих	82·50

Власник општина београдска — Штампано у краљевској српској државној штампарији — Уредник Спасо Хаџи-Ристић

КЕ НОВИНЕ

Цена је отказана 6 дин. пара од врсте
Претплату сама слати уредништву на одговарајући суд и све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Непланирана писма не примају се.

робље. У невољи горкој напустисмо поља своја напустисмо села питома и прибегосмо гори и планини. И задовасмо јаде. и мучисмо муку. и патисмо невољу тешку и несносну. Свете цркве умукоше и весела песма промете се у плач и запевку. Бог нас је наказао, ал — не и напустио. Ми му се молисмо на станцу камену горском, ми му клечасмо на тврдој литици стенској, ми му клањасмо по влажној гудури планинској. и — он нас чуваше. Ми одржасмо веру праотаца, ми учувасмо српску душу, ми не продасмо срце варљивом сјају туђинскоме. Ми се научисмо на патње и прекалисмо и срце у душу тугом и хајдучком вером. па — с пуним уздањем у Бога подигосмо се да чистином срца и душе и јачином вере и уздања раскинемо и сметнемо тешке окове, који нас дуго тишташе.

«Кад су јади превршили једом
«И кад дошла у подграђај душа —

захори се глас по горски манастири «да воскреснет Бог», и загрми витешко грло «да расточат сја прази», и заклинташе српски соколови «у бој-мо браћо», и загрохта пушка убојита гором и планином, и заблиста јатаган оштри у десници српској!

После толиких напора славних а безуспешних, Србин дође већ до очајања, али — очајање не зна за страх, и срце плану, и — сунце гране.

Али, ово ново наше ослобођење, које је одпочело сад ево по трећи пут у *северном* делу наше велике отаџбине. зар нам не показује уједно и прст божјега пр вићења, да хисторија каквог народа, ма колико она

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јосимовић, М. Велимировић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Леко, Н. Д. Кана, Св. Милојевић, Х. Д. Азриел, Н. Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленковић, Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М. Видаковић.

...а се цена хлебу спусти; 2.) Решавање о буџету.

...ним вас господо, састанак је отворен. ...а предноследње седнице која се односи ... 27 Априла. (Секретар чита).
...да примети? (Нема)
...отокол редовног састанка од 1 Маја.

...имети на овај протокол? — (Нема)
...ки уверење од суда општ. београдске ...стаљу неких лица. Молим чујте имена. ...чита) За Даницу жену Орешковића ...ављења доброг, става средњег; — за ...ављено непознат, за Зорку Петро- — изјављено: непозната, за Јосипов ...ено: Доброг владања и доброг става. ...о. Управа вароши Београда послала ...општини односно цене хлебу. ...ледњи пут тражила од општине, да ...ке, одбор је казао, да цена хлебу

...жита 11·50. брашна 16·50. Дакле ...и у житу и у брашну од ½ динара ...наша је ствар да цените. ...мислим над је одбор сваки досад ...5 процента, да би требало и сад ...је разлика у цени жита и брашну ...штена много. Ја нако сам уверен ...задили. Нису ништа могли звелу- ...ање цена нета. Ја сам за то. ...ошик каже, да је велика разлика. ...ако велика.

Решавање и одређивање цене хлебу ...нако се радило до сада, није рађено ...онај ко је властан да их одређује ...шетови. Једанпут се пита за то ...а. Господо ја мислим да је крајње ...тање расчисти. По моме мишљењу ...земаљске закона који каже, да ...закону стоји да је то право од- ...председник да дозволи да други

одређује цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима. ...авоште видите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Дакле одбор има да да само своје мишље и ништа више. Ја сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореспонденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

само подите рачуна о ономе што сте р
се сте прочитта и нека се скине од нев
што по том крају живе оно, што се хо
да нам се накуди морам напоменути да
кога овде да му се не сиња за то, и
што ће ми чинити плата, нарочите ус
да би се хтео какав закључак да напе
завршено, није у интересу општине, с
род и ја крив, нека ме осуди општи
трошак који пада на мене. Ја сам гос
тавних замишљаја. Ја вас молим, одр
од стручњака из одбора на нека каж
било што се завршило и што се има и

Димитрије Ђирковић. Ја опет
била потреба, и познајем се на грађан
да ли је била потреба. Шта је руково
такав предлог учини ја не могу да буд

Светозар Богојић. Ја сам мало пр
прочитан извештај. Ја јесам био члан
лико се опоминем био је и г. Мита М
и други. Молба је била поднесена и од
ограда подиет је један акт, да се мора
ска и Сарајевска улица, а у исто време
грађана за градско поље. Ми смо отиш
нимали потребе. Донели смо извештај ов
месту одмоле нивелисање и калдрмисањ
гларске улице, после да се регулише и
тек после да се одкопава градско поље
велисање две улице, она трећа је прес
на ово градско поље. Видимисмо новых
дућата укопано у земљу по 2. метра, і
хају вратове. Ми смо добро гледали и ос
томе поднели смо извештај да треба по

Ако смо погрешили, онда ја сам
по савест ми је чиста а држим да се ни о

Никола Х. Поповић. Молим да с
видимо шта је рађено.

Сват. Милојевић. Ја би предложи
комисија на да изађе на лица места и
потреба или није.

Коста Томић. Биће вам сад видити
је било под новим кућа рупа, а сад не

Председник. Добро господо. Ако
човека, нека виде шта је рађено и нек
треба да се ради или не треба. Ово
вршн кад пред кућама људи стоји зем

Гргур Миленковић. Морало се гос
год. пишао је закон да општина плаща
Свака кућа подиже се без нивелиција
да тражи од општине вакаиду, ако се
откопа. Дакле општина мора да ради, а
говара.

Председник. Услед тога ја вас
Милојевића предлог те да одредите 2
и виде и извештај поднесу, а ја ћу
нети на дневни ред. (Чује се: нека б
ковић, Вулковић, Светозар Милојеви
инжињер Зарић, Миша Марковић и о
Усваја ли се ова кандидација? (*Усваја*

Чујте још неколико уверења која
највећих лица. (Секретар чита). За Јов
касапина. Изјављено: доброг владања и сла

Састанак је закључен.

Састанак је трајао од 9 часова по подне.

стојала до случајности одмерених или неодмерених, увек се управља по неком вишем закону, који надмашава сваку људску памет, јер је он последица и оних сила, које неможе да прозна ни највећи генije кратковечног човека.

Испитивање је зачело сваке снаге. Испитивањем се постиже сазнање, сазнањем љубав, љубављу једнакост, једнакошћу заједница, заједницом моћ, моћу углед, угледом снага, а — снага чини чуда.

И данашњи дан на петстотинити Видовдан, ми, потомци и за слободу изгинулих, и у патњи истрајалих јунака српских, ево се искуписмо слободни синови ослобођеног завичаја, да одамо пошту и да прославимо ту истрајност некада славног и ваздa јуначког народа нашег, и да душама и сенима оних јунака, чији је спомен у души нашој срце наше од колевке заносно и очаравао, а који и у поље, и у планину, и у колебу, и у дворове носаше и усађиваше гусле јаворове, освештаване крвљу божију, крепљаше праведно уздање, — да душама и сенима косовских јунака и витезова на овом 500-годишњем подушју њиховом одпојимо поносно и из дубине душе признавно и свето „вечнаја памјат."

Али и *наши* потомци, у чију душу *ми* преносимо никад неувели и никад неусахли а тако благословни спомен о нашима прецима, не само што ће знати, (а сваки Србин мора знати), него треба и да *виде* ту благодарност потоњих нараштаја према прима. И ево зато народ српски, захвалан светим сенима предака својих, на данашњи — у хисторији целога света можда

14

		52·50
»	490. Лоја топљеног	100·—
»	677. Масти	116·—
»	1,427. Вуне непране	110·—
»	37,694. Спања дебелих	82·50

Власник општина земгрдска штампано у краљевској српској државној штампарији Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

КЕ НОВИНЕ

Цена је огласима 6 дин. пара од пете
Претплату сала слати уредништву на одлучак суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

јединствени дан — подиже и белег те благодарности своје, и удара темељ за споменик косовским јунацима, да зиђао свете вере наше и вила златне слободе наше са поносне челенке тог видљивог признања нашег, казује и приповеда свима нараштајима, који ће иза нас доћи, да и српски народ уме да признаје заслуге за народ стечене, и да и српски народ уме захвалан бити мужевима. — који људи бијаху.

И кад изнемогли старац Србин, са младјаним сином Србином, наставком имена и језика народног, поред овог светог белега стане, и с капом у руци а дрхатним гласом изусти уздапици својој пророчанске речи: «Сине, падни на колена ово је свето знамење јединства народног», онда — онда је Србин спасен!...

15

Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленко-ћ, Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М. Видаковић.

а се цена хлебу спусти; 2.) Решавање о буџету.

им вас господо, састанак је отворен. предпоследње седнице која се односи 27 Априла. (Секретар чита).
да примета? (Нема)
отокол редовног састанка од 1 Маја.

имети на овај протокол? — (Нема)
ки уверење од суда општ. београдске стању неких лица. Молим чујте имена чита) За Даницу жену Орешковића ђења доброг, стања средњег; — за јављено непознат, за Зорку Петро- — незнањено: непозната, за Јеспов ово: Доброг владања и доброг стања.
). Управа народи Београда послала општини односно цене хлебу.
једни пут тражила од општине, да е, одбор је казао, да цена хлебу

жита 11·50. брашна 16·50. Дакле и у житу и у брашну од ½ динара ваша је ствар да цените.
мишљи над је одбор свагда досад процента, да би требало и сад разлика у цени жита и брашну тона много. Ја нако сам уверен дњи. Нису пшита могли заслу- не цена пста. Ја сам за то.
ник каже, да је велика разлика, ко велика.
ешавање и одређивање цене хлебу то се радило до сада, није рађено ај ко је властан да их одређује иметови. Једанпут се пита за то
Господо ја мислим да је крајње ње расчисти. По моје мишљењу мишљите закона који каже, да закону стоји да је то право од- председник да дозволи да други одређује цене хлебу.

Председник. Зар ви хоћете да се борим с властима. позволте видите шта о томе закон каже. (Секретар чита). Дакле одбор има да да само своје мнење а ништа више. Ја сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореспонденцији погрешно казао: да је одбор решио ово и ово, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови судија: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јосимовић, М. Велизарић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лешо, Н. Д. Каић, Св. Милојевић, Х. Д. Азриел, Н.

БРОЈ 28 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 24. ЈУНА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату сваки плаћа унапријед по одговарајућем суд и све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

ЊЕГОВОМЕ ВЕЛИЧАНСТВУ
КРАЉУ СРБИЈЕ
АЛЕКСАНДРУ I.
КРАЉЕВО

Краљу, Господару!

Представништво престонице хита да овим путем изјави своје осећање радости, што се Ваше Величанство миропомазује у старославној Жички, пуној славе из старина. Честитајући Вашему Величанству овај чин успомена на стару величину српске државе и народнога јединства, престоница се нада, да неће проћи много времена, па ће имати прилику да честита своме Обреновићу — Београђанину остварени идеал сваког Србина — јединство Србаља.

У то име узвикујемо:

Живео миропомазани Краљ Србије Александар I.

Живео народ српски!

(Потписи)

Овакву је честитку Његовоме Величанству Краљу послао телеграфским путем одбор општине варошн Београда, на дан Миропомазања.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске
(По стенографским белешкама)

држан 4. Маја. 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Ђ. Николић, Јов. Илић, Ј. Ж. Ђурић, М. Јовановић, М. Велизаровић, К. Петровић, Д. Т. Вељковић, Др. М. Т. Лека, Н. Д. Кики, Св. Милојевић, Х. Д. Азриел, Н. Л. Милошић, Н. Р. Поповић, К. Д. Главинић, Г. Миленковић, Ђ. С. Новаковић, Ст. Петровић, Н. П. Михајловић, М. Ј. Марковић и П. Д. Видаковић.

Садржина: 1.) Изјава да се цена хлебу спусти; 2.) Решавање о буџету.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изволите чути протокол предпоследње седнице која се односи на буџет, а то је од 27 Априла. (Секретар чита).

Има ли ко шта да примети? (Нема)

Изволите чути протокол редовног састанка од 1 Маја. (Секретар чита).

Има ли ко да примети на овај протокол? — (Нема)

Полиц власт тражи уверење од суда општ. београдске о владању и имовном стању неких лица. Молим чујте имена тих лица. (Секретар чита) За Даницу жену Орешковића трговца, најављено: владања доброг, стања средњег; — за Милана Богдановића најављено непознат, за Зорку Петровића девојку овдашњу — најављено: непозната, за Јосипа Талаи гоњокаћара најављено: доброг владања и доброг стања.

Молим вас, господо, Управа варошн Београда послала је прног маја један акт општини односно цене хлебу.

Кад је управа последњи пут тражила од општине, да донесе закључак о ономе, одбор је казао, да цена хлебу остане по старом.

Сада су ове цене: жита 11·50. брашна 16·50. Дакле види се да има разлике и у житу и у брашну од ½ динара до динара највише. Сад ваша је ствар да цените.

Ђока Николић. Ја мислим над је одбор свагда досад давао фурунџијама 10—15 процената, да би требало и сад оставити исту цену, јер је разлика у цени жита и брашну врло мала т. ј. није спуштена много. Ја како сам уверен до сад су скоро бадава радили. Нису ништа могли заслужити. Праведно је да остане цена иста. Ја сам за то.

Председник. Г. Управник каже, да је велика разлика, но ја не налазим да је тако велика.

Светозар Милојевић. Решавање и одређивање цене хлебу регулисано је законом. Како се радило до сада, није рађено по закону, није одређивао онај ко је властан да их одређује Час то чини полиција, час општина. Једанпут се пита за то одбор, други пут се не пита. Господо ја мислим да је крајње време да се једанпут то питање расчисти. По моме мишљењу ми треба да се ставимо на земљиште закона који каже, да је то посао одбора и кад у закону стоји да је то право одбора, онда како је могао председник да дозволи да други одређује цене хлебу.

Председник. Зар ни хоћете да се борим с властима, изволте видите шта о тоне закон каже. (Секретар чита). Даље одбор има да да само своје мнење а ништа више. Ја сам једанпут добио укор само за то: што сам у кореподенцији погрешно казао: да је одбор решио ово и оно, а требао сам да кажем: да је одбор дао мишљење.

Свет. Милојевић. Г. Председниче. Ви ће те дозволити да има скоро шест месеци како се Управа у наредбама својим односно цене хлебу, увек позива на неку комисију, која нема законског основа, а нигде се не позива на мишљење одбора.

Председник. Ја не могу да онтумујем надлорну власт. То ви није на у нарави. Ево да вам покажем акта како ми се пише: да у свакој седници подносим одбору да о томе да мишљење. То је за мене мероданво. Ви видите да се председник позива да одмах одговора. По своме мишљењу ја бих вам поносио питање о хлебу само у оним случајима кад има разлике у цени, а не сваки пут.

Светозар Милојевић. Из овога акта види се, да се полиц. власт враћа у границе закона. Питам зашто се до сада није радило тако и што одбор са својим председником није чувао своје право.

Председник. Да лепо, сад сио у границама закона. Моли вас кажите ви хоћете ли да остане стара цена или не. (Чује се: Стара) Јесте ли сви за то? (Јесно).

Марко Великорић. Само нека се каже и то: пошто се види из извештаја о добивеним ценама да је нала разлика.

Никола Х. Поповић. Хоћемо ли сад да говоримо о ономе другом акту?

Председник. Ја то писам ставио на дневни ред.

Марко Великорић. Може се приметити тако, да полиц. власт није надлежна да одређује цену хлебу док не пита одбор. Ја сам тако разумео да се у одбору говори о цени само онда кад се на видаки покаже разлика у цени, а не сваке седнице.

Свет. Милојевић. Да ли општински органи прикупљају податке о цени хране?

Председник. Сваки дан се зна цена.

Свет. Милојевић. Ја знам да стоји наредба од Министарства Привреде да му општина даје извештаја, пошто се шта на нашим пијацама продаје. И кад то стоји, онда општ. органи треба да подносе општини цене, а кад председник добије те цене и види, да има разлике, тада и пред одбор да их изнесе.

Бока Поповић. Ја сам чуо мало пре да неко рече, да полиција није надлежна да решава о цени хлебу. То не стоји. Полиција је баш надлежна да води бригу да грађанство своје намирење добија што јевтиније. То је њен задатак и и дужност.

Председник. Ја сам разумео г. Милојевића тако, да суд са председником нађи на цену хране и онда кад онаци да има разлике да поднесе одбору.

Молим вас господо, ви сте у последњој седници решили да се стави на дневни ред плата председникова. Решите то. Ја нећу онде присуствовати (оде).

Коста Томић. Знате, господо, да сио у једној буџетској седници решили да плата председника нашег буде 8000 динара у место 12000.

Суд сматра да је одбор у томе промашио закон, и пошто то општинском закону нема право да и но други пут изнесе одбору на решење сваке питање, за које налази да се коси са законским одредбама, то вас молим да поново узмете у решење плату председникову, и донесете одлуку која ће бити противна закону.

По моме мишљењу одбор је у смањењу плате учинио неправилност, јер није могао то да чини, пошто је плата указом одређена на основу нарочитог члана општинског закона, по коме се плата одређује и утврђује при постављању. По томе она се не може ни смањивати док не следује нов закон о самоуправи.

Тако је и комисија разумела па у плату председникову није ни дирала.

Марко Великорић. Ја мислим што је онде једанпут решено, тако мора и остати, а кад се буџет пошље г. министру на одобрење, онда ће г. Министар то одобрити или одбацити.

Коста Томић. По закону суд има права на ово, па вас молим да ово овога не дангубимо, већ да се свршр ствар.

Свет. Милојевић. Ја сам био члан буџетске комисије; и ако нисам често учествовао у истој, ипак сам учествовао при решењу о плати председниковој. Повела се била реч о томе: да ли може и да ли треба да остане плата председнику која је сад, и тада је једногласно било решено да треба да остане и да мора да остане све дотле, док се указом председника постања. Чланови буџетске комисије узели су законске одредбе пред собом па су видели да се плата председнику београдске општине одређује указом Краљевим. Плата садашњем председнику одређена је указом Краљевим, и кад је тај указ на основу закона, онда су сви чланови комисије решили, да се не може смањити без указа краљевог или доцде док постоји оно стање. Што је одбор после мимо тога смањио плату, држим да је то незаконито учинио, и кад се зна, да ће то решење одбора пасти, држим да треба сам одбор да се повуче у границе законске па да остане плата која је указом краљевим одређена.

Коста Томић. Не би било никако лепо од нас, да чинимо незаконитост, и држим да ни један од вас ту нема који хоће да се чини нешто што је незаконито. (Чује се: Нема)

Марко Великорић. Ја сам такође био у комисији члан, и дао сам свој глас да плата председникова остане по предлогу. Али сада питам, да ли ми можемо оборити оно, што је једном онде решено. Да ли ми имамо права на то?

Коста Томић. Можемо. Изричпо у закону стоји да је одбор, дужан узети но други пут у решење исти предмет, ако суд налази да одлука не одговара закону. Дакле по овоме закону ми правамо одбору на решење.

Никола Милошић. Овде се види, да се одборска одлука коси са законом. Но за општину је та цифра одвећ велика и требало би је смањити. Али како по закону не може бити, а има још неко кратко време да тако траје, то сам и ја да остане плата по старом.

Коста Томић. Хоћемо ли да решимо ову ствар? (Хоћемо). Добро. Ко је за то, да остане стара плата, тај ће казати „за“, а ко је за одборско решење из прошле седнице а то је за 8000 дин. тај ће казати „против.“

Коста Главинић. Ја хоћу да се стави и мотив за што сад ово чинимо, па с тога сам да уђе и овај разлог: с обзиром на то што по закону немамо права у то да се упуштамо.

Никола Х. Поповић. То треба да уђе с тога, да су доцније одбору одрешене руке.

Марко Великорић. Треба прво решити да ли одбор може мењати своју одлуку или треба да остане на да министар то исправи.

Свет. Милојевић. Излишно је гласање за то кад одбор увиђа да треба да исправи своју погрешку, и да то по закону може. Ја сам против тога и делим мишљење г. Главинића. да се стави мотив зашто одбор сад чини ову исправку.

Коста Главинић. Г. Милојевић ме је потпуно разумео шта сам ја хтео.

Никола Х. Поповић. Ја мислим овако да се ставе мотиви: председник и општински суд увидели су да је одбор општински донео закључак о плати председниковој противно

закону, и с тога што даље, да одбор није могао о плати председникової решавати, износе на основу законом датог овлашћења, то питање поново одбору на решење. Одбор нам узимајући то све у пажљиво разлаз, да није могао по закону решавати о плати председниковој, и с тога сад гласа да се преко плате председникове пређе на дневни ред, па да остане онако како је указом краљевим одређена.

Свет. Милојевић. Сем тога да се дода још и ово: и ако налази да може жања плата да буде.

Коста Томић. Најбоље је да се гласа овако: ко је за сиру плату тај ће казати „за“ а ко је да се смањи на 8000 дин. тај ће казати „против.“ Изволте сада гласати. (Секретар прозива).

Дакле гласало је 10 одборника за сиру плату, од 12000 дин. и 8. одборника за 8000 динара. И тако остаје сира плата.

Сад долази на ред позиција о општинским трошковима. (Секр. чита)

XXI. Разне општинске потребе.

78. Свећковине општинске.

По предлогу суда и буџетске комисије 1500 динара (председник долази).

Председник. Усваја ли одбор ову позицију? (Усваја). Чујмо даље. Секретар чита).

79. Огрев канцеларијски.

По предлогу суда 3000 дин. а по предлогу комисије 2500 динара.

Вока Новковић. Разлог је за смањење ове позиције тај, што је комисија рачуном нашла да ће толико довољно бити

Марко Белизарић. Ми који смо у комисији, рачунали смо колико има соба овде а колико у пожарној чети па према броју соба и пећи и цени дрва, нашли смо да ће ова цифра довољна бити за целу зиму. (Чује се: Прима се).

Председник. Примате ли комисијски предлог? (Примамо). Чујмо даље. (Секретар чита).

80. Канцеларијске потребе.

По предлогу суда 5000, а по предлогу комисије 3000 дин.

Ви сте изгубили из вида ово: кад је пореско одељење радило, ја сам морао и дрва и канцеларијски материјал да им шаљем, и не тоне није погрешно ово што је суд прорачунао и предвидео. Но сад како решите.

Марко Белизарић. Молим вас да објасните, како то, да општина тај трошак сноси.

Председник. Кад је порески одбор радио, није се могло радити у нашој сали, што би требало дневно кола дрва потрошити, па да се загреје. Отишао је одбор и под црвеног крста радио. По закону свака општина треба да врши тај посао, и разуме се и све трошкове око материјала мора сносити. Тада сам ја одавде шаљао дрва, хартије, мастило и све што је нужно било да одбор посао врши. Г. Ђурковић, наш одборник, као председник тога пореског одбора, тражио је и ми смо слали.

Што се тиче одређене цифре од стране буџетске комисије, држим да би требало оставити по предлогу суда а ако што претекне, неће се употрошити, већ ће остати као уштеда. Међутим ја писам противан да остане и по предлогу буџетске комисије, и ако не достане, тражићемо накнадни кредит. (Чује се да се усвоји комисијски предлог).

Леп господо. Усвајате ли по предлогу комисије? (Усвајамо).

Дакле ова се цифра своди на 3000 динара. Чујмо даље. (Секретар чита).

81. Чишћење нужника.

По предлогу суда и буџетске комисије 6547 динара, (Усваја се).

82. Одржање возова општинских.

По предлогу суда и комисије 1650 динара. (Усваја се).

83 Утоваривање шља.

По предлогу суда и комисије 1000 дин. (Усваја се).

84 Потребе за клањницу.

По предлогу суда 1500 а по предлогу комисије 900 дин. Ја мислим да сте нам одреди много смањили. Клаоница треба да је чиста. Треба метла, воде за чишћење и испирање први, па се све то брзо квари и троши, а више од тога још из те се суме набавља и олово и боја за маркирање меса.

Вока. Новковић. Ми држимо да је ово довољно. Овољна сума на петле вальда се неће утрошити.

Марко Белизарић. Може ли се знати колико је лане било Ми смо тражили од председника податке па их нисмо добили, и онда смо нашли без података, да је овољно доста.

Председник. Да видимо имали у извештају.? (Секретар чита извештај). Дакле утрошено је 900 динара.

Вока Новковић. Према овоме смо толико и одредили.

Коста Томић. Неће ово бити доста, јер ће требати у будуће да се и на јагњеће ударе оловна марка, пошто се мастило — фарба — слабо распознаје кад се на вруће месо удари.

Председник. Ово је маленкост што се хоће да уштеди Мора се гледати начин како ће се оне марке боље распознавати, јер се често може да деси да коме нашем грађанину штету учинимо.

Вока Николић. Треба да се оловне марке ударају на јагњеће. Молио би да се ова сума по предлогу суда одобри јер је доиста потребна.

Гргур Миленковић. Комисија је и то имала у виду јер кад се не троши мастило, онда та цифра иде на олово.

Коста Главинић. Ми се надамо да ће контролисање касапске аренде њим много боље И кад се до сад трошило 1500 дин., и кривљарило се, онда ће се извесно одсада на боље контролисање више утрошити. С тога сам да се одобри по предлогу суда, па ако буде уштеде, остаће у каси. (Врло добро)

Председник. Дакле одобрава ли се суми предлог од 1500 дин? (Одобрава). Чујмо даље. Секретар чита).

85. Оправке кантара и друге потребе. (Усваја се). 1.200 д.

86. Кирија за две куће где ноћни стражари станују. 2024 дин. (Усваја се).

87. Разне потребе за расходњицу општинску.

По предлогу суда 2000, а по предлогу комисије 1000 динара.

Коста Главинић. Ја бих молио г. председника да нам објасни какве су потребе у расадници, те да према тоне можемо решити. Ако су потребе онакве какве ја замишљам, онда није много 2000 динара.

Председник. Има ту разних потреба. Набављају се сакције, семе и много шта.

Коста Главинић. Да ли је ту и набавка младица за попуњавање паркова и улица (Чује се: Јесте).

Коста Главинић. Случајно се десило, да је расадница спрам моје куће, те сам имао прилике да видим како се тамо ради, и као је прије рађено у њој а како сад. Ако се она уреди како треба, онда ће давати ваљду стварну и моралну и целој варошн и сваком поједином. Кад буде предлог о томе поднет, говорићемо, а за сад пошто су ове потребе неопходно нужне, не би требало смањивати много.

Председник. На нека остане по комисијском предлогу. (Усваја се).

Чујмо даље. Секретар чита.

88. Државни порез 5000 динара. (Усваја се).

89. Благојевићке Вука Карамира 600 дин. (Усваја се).

Овде имамо нешто ново да метнемо; а то кириџу која долази за варошки суд у 4500 дин. За пола године 2250 динара.

Марко Велизарић. Треба још да додамо позицију од 1000 дин. за друштво Светог Саве. Јер је то годишња помоћ коју је одбор раније изгласио у својој седници.

Председник. Дане је решено и дало сно. После је следовао предлог да се даје сваке године по хиљаду динара. Ми то нисмо смели да увећамо без вас, него смо све спремили и дали буџетској комисији као што смо и за благојевићке онога учинили што тражи да учи медењину о трошку општинском.

Гргур Миленковић. Ја се опоменем да је то одбор решио да буде стално сваке године, као што је решио и за штипендију Вукову.

Председник. Јесте тако казано, али ја мислим да одбор не може тако решити, да буде за више година, већ за годину и за време док су одборници нети.

Гргур Миленковић. Онда ни смо могли ни за Вука.

Председник. То је друга ствар, то је клада одобрила.

Коста Главинић. Што се мене лично тиче, ја мислим да је потреба и да не би било баш уређено за ову општину да одузима друштву Светог Саве ову помоћ. Ја налазим да је много већи задатак онога друштва и био би мишљења да се и ове године да хиљаду динара.

Председник. Дакле јесте ли за то, да се стави кирије 2250 дин. и друштву Светог Саве 1000 динара. (Јесмо).

Сад идемо даље.

XXII. Одржање паркова.

90. одржање паркова у опште.

По предлогу суда 3000, а по предлогу комисије 1500 динара.

Председник. Ви знате господо, да се код нас та дрва врло често доме и то не само од ветра него и из пакости. Наше грађанство није навикнуто да чува дрва испред своје куће, а има дрва и ван куће. На пр. идући гробљу, тамо се врло тешко воднжу, јер често проће сељак, треба му прут и он сече. Ја мислим да се усвоји предлог општ. суда.

Коста Главинић. Како је досад рађено са нашим парковима доиста би била много ова цифра; али с обзиром на то, како би требало да се ради, ја држим, да је мало 3000 динара. И, пошто смо сви вољни да се ради како треба, ја би предложио, да остане стара цифра. Уверен да ћемо и да сам и ја ово очевидац тих вандализма. У енглеској чарџији пажљите како власти не воде рачуна о томе. То ћете исто наћи на другу топчидерском па и на теразијама. Ја би предложио да се усвоји стара сума, но у исто време да се пропишу правила како да се ради на овоме послу.

Бока Николић. Ја бих у прилог говора г. Главинићевог рекао, да тако исто има положајених дрва и на батал рамиди. Добро је да остане стара цифра, но да се све ово дрвље огради или најпосле држим да би се оно и жицом могло повезати.

Председник. Највише ће помоћи то, ако ми апелујемо на наше грађанство на неки и они то дрвље чувају.

Гргур Миленковић. Сналојако апел помаже, али и то није доста, јер грађани не могу да чувају на све стране, доће неко њиву на посече. То више чини васпитање једнога народа, и ако ни сам не разуме од каке је користи то дрвље за здравље, не може му нико на пут стати. За то је ипак нужно да се пропишу правила и пронађе пут те да се бар случајно не чини штета.

Коста Главинић. Ја не би морао говорити г. г. одборнике, да није сад прилика да кажем што сам својим очима видео. На пару ономе на пијаци, који нас тако много коштл гледао сам како патрогласци газе по трави, и да свет по средини гази поред оних јела — а нико томе не стаје на пут Издајте наредбу да ноћни стражари паде, тако исто и наши патрогласци, на ко не слуша и чини штету, нека га терају у полицију и казну наплате.

Председник. То ће се господо имати на уму, а што се тиче суме изволите сад решити како ће остати. (Чује се: усваја се стара цифра.)

Коста Главинић. Треба да се усвоји, јер је то једна хигијенска потреба.

Председник. Дакле усваја ли се цифра од 3000 динара? (Усваја.) Чујте даље. (Секр. чита.)

XXIII. Штампање општинских новина

91 штампање листа. И суд и одбор предлажу 2400 динара. (Усваја се.)

Позиција раније решена и уклоњена.

94. Награда дворним разносачима. По предлогу суда 288 дин. а по предлогу комисије укида се.

Коста Главинић. Ја не знам позитивно, да ли важи и за општинске новине оно што важи за друге новине где пошта мора бесплатно да разноси. Ако то важи, онда треба пошта да разноси. (Чује се: важи.)

Гргур Миленковић. Ако то постоји, онда треба да се укину и разносачи.

Марко Велизарић. Ма како било: налазим да треба разносаче укинути с тога, што општинске новине имају врло мали број претплатника, и то мало бројева могу разносити служитељи општински, тим пре, што се то чини само једанпут недељно.

Председник. Како би било господо да узмемо само једнога.

Марко Велизарић. Ја мислим да се о томе више и неговори. Кад имамо довољно послужитеља, шта ће нам и разносачи.

Милутин Марковић. Ја би се сложио с тим, да се укину разносачи, па да разноси послужитељ, јер он не ради другу посао онда кад новине разносн.

Марко Велизарић. Сем тога могао би послужитељ кад носи новине уступ и новине раздавати.

Председник. Добро господо, ја признам то. Усваја ли се онда? (Усваја.) Онда се разносачи укидају.

Чујмо даље (Секр. чита.)

XXIV. Статистичко одељење.

95. Плата шефу одељења 2000 дин.

96. Плата помоћнику шефа 1200.

97. Помоћ обсерваторији 500 дин.

По предлогу комисије све се оно укида.

Бока Новковић. Кад је одбор одредио комисију за буџет, онда јој је стално у дужност да се упозна са свима потребама које општина има да извршн и спроведе послова се те потребе могу подмирити. Тако радећи, комисија се је упознала да су средства, којим општина располаже, знатно мања, од потреба које има да подмири. Ми имамо неке незавршене потребе као: но оноде, осветљење, канализацију и т. д. Због тога се је комисија осећала као принуђена да приступи даљој оцени потреба које су најпреће, па је нашла да оно није најпреча потреба, већ да она треба да устуни

другим, нарочито оним, горенаведеним потребама; за то је за ону била нашла да се може укинути. — И то је најслабији разлог што је комисија предложила да се ово статистичко одељење укине. Други је разлог тај, што до сад никакав резултат није показало то статистичко одељење. Шта више, мени је познато да је неке мере статистичке податке добијало министарство пре од других нама општина, из унутрашности, него од наше. Тако ја сам сазнао сад да је статистичко одељење министарства тражило попис земљишта: попис винограда, колико има грађанских спорова и т. д. (чита) и за свако ово тражење послало је бланкет просто да се попуни, па и то није учињено. И кад општински суд све то зна, онда ми његов одговор на извештај комисије: „да мора свакога запрепастити то што комисија уважда то одељење" нагледа сувише слободан, ако не и доста дрзак. Суд се ставио на неку висину и погледа на чланове комисије као на људе, који не знају шта је то статистика. Као члан комисије ја му нећу да завидом тој висини, ни да жалим за његовим знањем, већ само хоћу да кажем то: да мене и све нас запрепашћује: што суд није поднео на време будућем општинском него тек после 3 и више месеца, и о њему се тек сад, скоро после 6 месеци, решавă. Ми знамо да је будућ правило по коме се имају употребљавати општинска средства на њене циљеве. С тога ово треба да буде састављено одмах у почетку рачунске године. Право на његово састављање има нарочито одбор, јер та он одобрава. А кад се тако не ради, већ се будућ тако доцне њему подноси, онда не значи ли то: да се оваквим одуговлачењем и одборска права повређују. На тако мене запрепашћује и то: што суд није ни за 9 месеца поднео рачуне на преглед и по закону њих је имао поднети најдаље за 6 недеља од почетка рачунске године. Да је то урађено било, комисија би извесно имала и доста података и уверења каке се је до сад руковало општинским приходима, те би још боље знала на чему би се што могло уштедити, те да се олакшају терети које грађани подносе. И најзад осим тога нас и остаје, да се могу запрепастити и тим: што суд даје имање под аренду испод руке а не јави. лицитацијом, што га даје својим чиновницима, као н. пр. г. Јаношевићу, на после слабу контролу иди о наплати и о штети која услед неплаћања настаје, те нора да се подижеље и од њихових плата. Кад све то тако стоји, онда суду није требало никакве запрепашћивања сврх уштеда које је комисија предложила, већ је био потребан његов тачан и уредан рад који општину не би запрепастио већ јој од користи био.

То сам имао да кажем јер, нисам могао да прећутим на овакве изразе општ. суда, којима се комисија вређа, и који су многе од чланова увредили те сада у одбор не долазе.

Коста Главатић. И код ове позиције морам да говорим против комисијског предлога, јер сматрам да ми је то дужност. Ја поштујем и заузимљивост и рад господе чланова комисије. Ја сасвим делим мишљење г. Новаковића председника буџетске комисије: да је требало поступак суда да буде другчији и да много што шта у општини треба да буде другчије. Но то је посао прошлога суда. Прошлих кметова. Данас су други кметови, други људи, и ми сад држимо, да ће они оправдати поверење које на њих полаже грађанство.

Морам пак да замерим буџетској комисији: што она предлаже да се једно овако одељење укине с тога, што није у њему рађено овако као што би требало, што није вођена контрола над радом тога одељења и што нису спремљени извесни податци које је државна власт тражила. Ја замерам и суду што је употребио изразе, који се несмеју употребљавати у овакоме једноме скупу и желео би да овако што у будуће не буде, па не само од стране суда, већ ни од одбора, па ни између појединих одборника.

Г. Новаковић каже, да су остала многа животна питања не решена код нас; а ја опет велим да се многа од тих питања могу савесно да реше само на основу извесних података, које може да прибави само једно одељење, нарочито за то одређено. Оно треба потанко да изведе све нужне податке и нама их донесе; и што тачно одељење пред нас изнесе, то је често решавајуће за многа наша питања.

Ја нисам никако за то да се укине ово одељење, само би желио да нам се објасни шта је задатак њеов тога одељења, и шта његовог помоћника. После да нам се каже: кад је ово одељење заведено, кад је оно званично прилежно? и кад то сазнамо, онда да оценимо, да ли је оно могло и колико да уради. Само пак с тога, што оно није радило као што треба, ја нисам за то, да се укине.

Председник. Ја могу одговорити, да је то одељење ступило у живот прошле године у Априлу месецу. А што се тиче његовога рада не могу да вам ништа кажем, пошто нисам стручњак у томе да бих знао. Што се тиче његовог шефа помоћника, о томе је изнесен предлог овде пред одбором и одбор је одобрио. Код министарства је заведено статистичко одељење одавно, а код нас тек пре 6 месеци. Што се тиче пописа људства, о томе шеф одељења није могао ништа ни одговорити.

Марко Белимарић. Свали ни да може бити врло велике користи од статистичког одељења, али онда, кад има тачних дата, јер само на основу тачних дата. могу се извести тачни резултати. Ово одељење, као што је код нас уређено и као што сте из самог реферата видили, не може дати тачних дата.

Другче не може ни бити, јер и поред најбоље воље какав тачан рачун може да нам да н. пр. у санитетском погледу, кад од 7 само општ. лекара има право да тражи извештај и од 20—30 других не може тражити извештај, ако лекари не буду сами вољни да поднесу. Какав тачан рачун може да нам да о клању стоке поред толиког прљумчарења? Боље је немати статистику него такву, на основу које се могу извести само нетачни закључци.

Према томе ја сам за то, да се за сад укине то одељење, док општина не буде ту ствар уредила тако, да од тога одељења може и користи имати.

Гргур Мулетковић. Ја сам хтео да нажем ово, што је казао г. Марко. Фактички стоји то, да је наша општина сувише мала да има статистички биро онаквог као што треба да буде. Кад држава наша троши толико на статистику па се није могла помоћи, донде је још нећи да ми са свих 2200 дин. не можемо ништа учинити него ћемо само у залуд бацити новац.

Светозар Милојевић. Господо, ја сам мало пре напоменуо да сам био и ја члан буџетске комисије, али паузет многим државним пословима, нисам могао да учествујем у свакој седници, на случајно нисам могао учествовати ни у тој седници, кад је била реч о статистичком одељењу. Требало је после, пошто сам потписао извештај, да нашињем одвојено мишљење за овде онде, где се нисам сложио, али и у томе сам био спречен. Ако не би нигде одвојено мишљење, то би одвојно онде. код статистичког одељења. Господо, ни суд, ни одбор не може ништа да ради о општинским стварима ако нема података на основу којих ће донети решење онако или онако. Те податке треба да прикупи статистичко одељење и по томе оно је врло нужно и корисно за општину; јер се не може нигде наћи без статистичких података. За то ја никад не би био мишљења да се ово укине, но би шта

више тражио да се оно реорганише. Што се тиче досадањих радова статистичког одељења, за које се каже да нису дали Бог зна какав резултат, ако је то истина, није установа крива за то, него је узрок у томе, што се довкан то одељење установило, и што се узимају људи из других надлежатељства па овде као на моду, после подне, раде. Ту је погрешка. Каже се: „мало је урађено.“ А где може да се доста уради, кад на томе послу не раде непрекидно и наручени радници? Па онда, шта се и могло више очекивати од таке нове установе, која је установљена тек у Априлу прошле године? Статистичко одељење има да прикупља: цене о храни; да прати сваки рад општински и сваку појаву у општини; да бележи сваки приход и расход њен, како би према томе одбор могао уочити шта му треба да ради у интересу општине. Одбор би се огрешио о интересе општинске, кад би решио, да се то одељење укине. На против, он треба да донесе одлуку: да се што одељење боље учврсти и реорганише; па онда да се захтева од њега оно што треба.

Бока Новаковић. Ја мислим све оно, што општина има да ради, то може вршити тражећи помоћ од државног статистичара. Општини су најнужнији бланкети, за попуњавање. Њих може добити од ком статистичара; те исте може један овдашњи чиновник попуњавати са свима подацима који се у општинским пословима прикупити могу. И досад је општина била без овога одељења, па и без оваког као што је овај сад може бити, а не да се троши толики новац скоро без икаквог или врло малог успеха.

Милојко Јосимовић. Ја се потпуно слажем са мишљењем г. Милојевићевим по овој важној ствари, а држим да је најпипо доказивати важност и потребу статистичког одељења у општини свакој, а још више у Београдској, која ни по којој струци нема потребних статистичких података, ма да јој предстоје велики радови и реформе у сваком погледу. Међу тим сматрам за потребно да обратим пажњу на погрешност мишљења г. г. Новаковића и Великарића, који држе да општина може да се користи државном статистиком, која се води у сасвим другој цељи и на други начин. У осталом ми знамо како је статистика обделавана и од стране највиших државних власти до сада. Држава сама није могла од својег статистичког одељења до сада да види велике користи, а нужне податке у појединим случајевима морала је чак и преко страних конзула и других лица да добавља. На исак то није дошао да је и у држави статистичко одељење непотребно. Да је било среће, те да сно се раније почастрали да у држави и у општини већу пажњу обраћаио на ову врсту рада, извесно би до сада у многим стварима било већег напретка. Ја сам потпуно уверен да је сува, која је у буџет општински стављена за статистичко одељење, и сувише мала, да би оно могло свој задатак успешно да врши. Али кад нисмо у стању да тромпно већу суму, опет је на сваки начин боље да имамо бар некога у општини, који ће да ради на томе послу, и који ће својим радом припремити земљиште за успешно усавршење ове установе. Оставимо дакле нека се ради за сада колико се може, јер је и немогуће да се на једанпут створи нешто савршено.

Што се тиче тога, што каже г. Марко да немамо сигурности, да су податци тачни, те сигурности не може никад ни бити сасвим апсолутне. Међу тим боље је имати и недовољних података, но никаквих. Непотпуни податци неће нас међу тим навести ни на каква претеривања, већ ће нас противно, учинивше те ћемо у сваком питању рачунати са највећим минимумом онога што постоји, па ће нам и закључци потребни за практичну примену бити у толико сигурнији.

К. Тланковић. Разуме се и вечерас морам да говорим више од осталих одборника, али држим, да писми томе ја крив, већ ствари које заступам. Г. Јосимовић је у главноме потпуно оно што сам хтео да кажем. Ја ћу да учиним још неке мале примедбе на говор г. Боже и Марка г. Бока каже да можо од државног статистичара добити податке а онде један чиновник нека попуни бланкете. Ја не мислим тако о статистици. Ја држим да ће бити разлике између државне и општинске статистике. То су два различна рада, и човек се мора њој посветити, ако хоће да је извршн као што треба. Нама су и сад нужни податци, н. пр. за водоводе, канализацију, за уношење и т. д. и што то немамо, то је с тога, што није било стручних људи при тим пописима, па с тога ни користи немамо од тога. Почимимо то једанпут као што треба Г. Марко је напоменуо, да државни дописари неће да нам дају извештаје о умирању, то нико никакав разлог; они ће ју извештај полицији, па нам је статистичар дужан да из тога извештаја види шта му треба и да прибележи оно што је нама потребно. Ја мислим да само због тога писмо ни примали статистичких података, што није имало ко ће да прочитне начин како да се то ради. Ја сам зато да буде баш што каже г. Милојевић и само бн желео да нам се објасни: је ли овај статистичар био стално чиновник општински?

Председник. Само с тим разликом што ради после подне. Он је сам казао да не може пре подне радити и одбор га је овако примио. Ја сам рекао за што нису његови радови назначни редовно у листу: с тога што штампарија није хтела за исту цену да штампа и таблични слог. Но ви сте раније решили, на ће се објављивати у засебне књиге годишњи извештај са свима радовима. Ја нисам писао стручан, но само то знам, да се у целоме свету ослањају на статистичке податке. Досад код нас није нико колико има кућа у Београду, колико соба и т. д. а сад све то знамо. Дакле ако хоћемо да ударимо намет на вилајет, онда треба да знамо како ћемо и на кога да ударимо. И пр. кад станемо водовод подизати, ми то неможемо прирезом установити, него ја мислим да ударимо на собе и тим ће се интересити они који су богатији. Нама је оно одељење потребно.

Трајо Миленковић. Ципо није казао да статистичко одељење није корисно за варош, но само се каже да општина није у стању да одржи статистичко одељење. Каже се да ова цифра није довољна и да треба још помоћника, и да се састави потпун статистички биро. Ако то хоћемо, онда не можемо да издржимо и о томе је овде реч, а сваки зна да је статистика потребна. Напослетку статистика нам неће одмах баш дати све податке, него треба и сами да сазнајемо шта нам треба.

Сост. Милојевић. Што се тиче стручности шефа статистичког одељења, могу да нас уверим, да је то доиста стручно лице, за овај посао. Он је изучавао статистику, био је и чиновник статистичког државног бироа. Он се понудио да осниве општинску статистику пошто је видео, да је то корисно за општину. Да не би општину скупо стала она установа, он је пристао да долази на рад само после подне, и зато је пристао на малу награду, јер 2000 динара кад се плати шефу статистичког одељења, то није мишта. Статистичара треба платити више него благајника који рукује са милионима. Радећи шеф овде само после подне, он је према времену доста учинио. Немоште да се чудите што је мали резултат, јер кад се ради на томе нема ни година дана, и то само после подне, не можете бог зна шта по очекивати. Тако исто и помоћник шефа стручан је у том послу. Он је званичник министарства финанције; само после подне долази на свој рад. За то сам ја да се она установа реорганише

но за сад нека остане ова цифра и дотиње да дамо већу.

Перa Видаковић. Да је та статистика један човек, да га можемо затворити у канцеларију те да учини нешто добро, ја би дозволио. Али то није, него човек који треба да живи у друштву са свима пластима и људима који с тим рукују. А ти су људи јаком државни органи. Њима стоји од воље хоће ли дати нашем статистичару податке или неће. Дакле све оно, што нам треба, ми се можемо послужити са државом. С тога сам ја мишљења, као што сам и у комисији био да се то одељење укине.

Светозар Милојевић. Молим вас господо, имајте на уму ово, да ниси једни и исти податци државни са оними који општини требају. Општински биро прикупља податке што су за општину, а државни за њене потребе. Дакле има ту разлике и обе ове статистике конкуришу и помажу једна другој.

Коста Главинић. Ја немислим да општински суд не може да добије податке од државне статистике о оном што је њему нужно. Ако би било случаја да недају појединим чиновници, суд ће се обратити г. министру са најзадбавнијом молбом и овај ће наредити да му се потребни податци шаљу.

Председник. Чим је установљен статистички биро, одмах је послат циркулар свима министрима и они су се одазвали врло добро. Сретске које се у овоме десе, то су од неких, који имају своје рачуне у томе.

Милутин Мороњић. Ја би имао да кажем неколико речи и хоћу да напоменем само то, и ако је говорам већ стварно потпуно исцрпљена, да и у комисији нисам у начелу против статистике, али мене изгледа чудноват један разлог што неће, да општина не може доћи до података с овим што је досад статистика урадила. Ја мислим, да ово што сад општина има, не би могла добити од државе, нити ће од данас за десет година могла то постићи. Прво с тога, што су ти податци много различнији од података које се добијају из других општина у Србији, јер нема ниједне општине у Србији да су почеле то што треба Београду. Кад статистичар један не може то да добије другчије, него преко органа општинских, сад је питање, ко ће то да спроводи, па да даје државном статистичару. Баш и да пошље државни статистичар општини формуларе, ко ће то све онде у општини да бележи.

Те податке не може да прибере један обичан орган општински; не може члан, не може председник, и кад они то не могу, онда много мање може један писар, а кад је све то тако, шта нам остаје друго, него да немамо своја статистичара, јер без овога општина не може да одговори на својој и државној потреби, и онда ћемо вечно тумарати. Ја опет пажем за то што статистичара није било у овој општини, општину то скупо кошта, а тако исто је и државу због тога милионе коштало. Ево и пр. доказа за то. Скупштина је 1879. г. потврдила закон односно опасних крађа и пљачкина да се учиниоци казне строжије. Од тога времена државна статистика није прибавила податке, на да се види, да ли је тим законом постигло се оно што се желило т. ј. да ли се умањио број тих злочинстава или није. Дакле ми и данас не знамо да ли је тај закон донео добре последице или није. Шта је томе узрок? Узрок је што немамо потпуних података. Кад то стоји, онда шта можемо ми очекивати од државе, него нам остаје да сами радимо и да се помажемо, нарочито што сво сад на прагу великих предузећа. То је што сам имао да кажем.

Перa Видаковић. По говору г. предговорника изгледа да до Априла месеца прошле године ова општина никада није ништа могла да одговори држави. Међутим сад је баш г. Бока Новаковић изнео, да баш од то доба, од кад постоји то одељење, не одговара се на питања министрова од Априла месеца. Мени је жао кад се тако говори.!

Ја би се радовао кад би се у општини установило то статистичко одељење на потребе, а не само онда, кад се хоће тиме да отвори коме место. На пр. кад се један отпусти из државне службе, онда да му се отвори место у општини. Ми смо у комисији гледали да ли од тога има користи; гледали смо како је досад ишло и да ли се може без тога, и кад смо видели све, ми смо нашли да нескако како је ишло пре установе овога одељења, сада иде горе. И кад нисмо у стању да одговоримо потреби ни с тим одељењем, онда шта ће нам оно, те смо с тога и предложили да се укине. С тога предлажем да одбор рђуди и добро промисли какве нам је користи донело на кад се увери да немамо никакве користи онда нек реши, да се укине.

Председник. Ја одбијам то, што се каже да за 6 месеци није се могао дати никакан одговор. Само за поиис људства није се могло одговорити с тога, што досад се то није могло учинити. (Чује се: да ре реши).

Бока Новаковић. Ја имам да одговорим ово: прикупљање дата и података заиста није мала ствар, ну ни ниемо казали на њиет кад смо донели закључак да се укине. То смо казали у погледу на резултате какве је досад показао тај биро, и на то, што овакав биро, као што је овај, може свесвима користити. У моме говору ја нисам казао, да тражимо податке од државе него сам мислио то, да ми можемо од државног статистичара добити бланкете попуњене и над се то добије онда је и дак посао да се попуне. (Чује се; да се реши.)

Светозар Милојевић. Молим да кажем још ово: на све оно, што је нашео г. председник комисије, да није одговорено, и не може се одговорити пре 6 месеци. Ко може да одговори: колико има младића од 18 година док се то не напише на пописне књиге. Ко може да каже колико има земљишта под виноградом, док се не попишу виногради. По овоме не стоји ни оно, што је казао г. Видаковић, да је некорисна статистика.

Перa Видаковић. Ја не знам да ли можемо ми да се обавештимо. Једни кажу: одговорено је, други није се одговарало и не може одговарати ни за годину две — на шта је онда. Мора човек да се чуди.

Председник. Одговало се што се могло. Сам захтев државног статистичара, да му општински статистичар даје обавештења, показује да је општини потребан статистичар. Ја више немам шта да говорим. Сад је година дана како је заведено ово статистично одељење. Онда је одбор уверен био да је потребно ово одељење и установио га је, а ви сад као налазите да није, решите противно.

Ја ћу ставити питање

Ко је за то, да остане, он ће казати за, а ко је да се укине, он ће казати против. (Настаје гласање.)

Већином гласова решено је начелно да остане. Сад хоћете ли да остану те две суме за ову годину. т. ј. шесту 2000, а помоћнику 1200 динара. (Хоћемо.)

Сад имамо и овај додатак од 500 дин. што смо дали оперативцима. (Чује се: то да се укине.) Добро онда значи да ставимо у буџет ово што сво до сад издали, а нишан да се забрише.

Милоје Јосимовић. Ја сам од стране руководца овом установом, г. професора Милана Недељковића, усмено овлашћен, да изразим његову готовост да од ове незнатне новчане помоћи одустане, пошто му је општина указала недавно много већу услугу и помоћ, уступањем земљишта на Врачару.

Председник. Онда да изоставимо. (Одобрава се.)

Овде има господо једна партија где је комисија свела једну цифру и нашла одобрава се 20 и неколико хиљада динара на попуну буџета. Ја мислим да ова ствар остане као досад.

Перa Видаковић. Ја мислим да ни морамо пречи на буџет прихода и видети где смо у расходу били сувише галантни те да доведемо у склад, да нам не дође дефицит.

Председник. То је питање о приходу свршено.

Овде је комисија додала нове партије и предложила 57.377·50 дин. за плаиове и друге потребе.

Молим да решимо ону последњу позицију. (Секр. чита.)

101. Двојици дружких чуварa по 720 динара.

Вока Новаковић. То су они чувари који ће пазити на путове.

Коста Главинић. То је неопходно нужно. (Устаја се.)

Председник. Ви се, господо одборници, који сте од године дана, опомињете, да је једанпут решена ствар односно тих издатака, што се чине на плаиове и на трошкове подвода итд., тако, да то дође на ону партију зајма, који се ради овога учињати мора. Господа у комисији изгубили су то из вида и метнули су у буџет засебну позицију. И сад ове године треба све то исплатити. То је погрешно. Ви сте одобрили да се све троши на непредвиђених трошкова и но томе трошиће се одатле док има.

Гргур Миленковић. Није комисија превидела, него је хтела да сврши све послове како треба, а да се на те партије издаје, да се не повлачи из године у годину.

Коста Главинић. Ово је незгодно што напомену г. Гргур. Али незгодно је и то, да ми све терете подносимо, а наши млађи ништа, а праведно је да и они подносе пошто ће они и уживати више него ми. Ако се зајам учини онда ће се распрострети и на све млађе пошто ће грађани на неколике десетине година.

Гргур Миленковић. Ја мислим да те издатке не можемо повлачити из године у годину док неначинимо зајам.

Председник. Од снега што је решено саставиће се нов буџет, а ове две суме остаће за идућу седницу.

Перa Видаковић. Ја мислим да морамо још једанпут тај буџет прочастити; јер онда смо одобравали много, а сад кад се доведе у склад има много да се избрише.

Председник. Састанак је закључен.

Састанак је овај трајао до 9½ часова у вече.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Седница. Ове недеље, због празника, није било одборске седнице, али ће се прекуутра, 26 овог месеца држати ванредни састанак, са овим *дневним редом*:

1.) Питање о повишици цене хлебу;

2.) Лицитација за отесавање и плаширање „београдске" улице;

3.) Предлог за оправку општинске куће;

4.) Измештање „Чукур-чесме";

5.) Предлог да се купе три пара коња и набави још један фијакер;

6.) Избор једног привеног тутора;

7.) Регулација „Вишњичке" и „Милетине" улице;

8.) Молба механџија да одсеком плаћају пасишку аренду;

9.) Молба пијара са вел. пијаце;

10.) Молба фабрике дувана да се начини до фабрике тротоар;

11.) Позив „Коња јахача краља Михаила", да се и београдска општина учлани за члана учесталча тога удружења; и

12.) Уверења за окрилавање.

Дошао. Председник општине г. *Живко Карабиберовић* дошао је јуче с пута.

Извештај. Комисија, која је изабрана да регулише питање: на какав начин треба издати под закуп простор *„Зеленог Венца,"* да би са приватног плаца пијари изашли на општински, поднела је 23. о. м. свој извештај.

По томе комисијском елаборату, имало би се под закуп издати свега 55·50 метара дужине и 25 метара ширине, на коме простору да се подигну продавнице са 4 m. дужине и 2 m. ширине а између њих остави слободан простор од 1·50 метра.

Према комисијоме извешћу израдиће се сада услови за лицитацију, која ће се држати почев од понуђених 25.000 динара аренде за 3 године, па на више.

Упражњена места. У данашњем броју доносимо оглас стечаја на упражњено место сталног марвеног лекара при општини београдској.

Сем тога имају се поставити и два цртача у грађевинскоме одељку, а место првог општинског инжењера неће се за сада попуњавати. — Та је дужност поверена досадањем другом инжењеру г. *Јов. Смедеревцу.*

Санитетско одељење. Прошлог месеца, Маја, општински су лекари лечили 163 сиротна болесника и прегледали 73 мртваца.

Спаљивање. Општини је ових дана било наређено од стране надзорне власти да на топчидерском брду одмах подигне фуруну за спаљивање заражених ована, али општински суд није био у стању одазвати се томе из узрока што на примитиван начин подигнута фуруна не би дала тако велику топлоту која је за сагоревање животиња потребна (500° С.)

Додатак. Прошле недеље дали смо читаоцима и ванредни број. Данашњи је на *табаку и по*, и тако ће излазити све докле не оштампамо нагомилане записнике одборске радње буџетских седница, да би за тим радња одбора *једне* могла улазити увек у први број новина — *друге* недеље.

БРОЈ 26 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 2. ЈУЛА 1889 ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ ПОНЕДЕЉАК ЧЕТВРТАК И СУБОТОМ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слати управници за општинске суд и сва преписивања на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

ДОЧЕК ЊЕГОВОГА ВЕЛИЧАНСТВА

27. ЈУНА 1889.

Поред толико значајних дана и старе и нове историје своје, Београд се може данас поносити једном славом више, јер је као престоница обновљене Краљевине српске дочекао да буде престоница и *Првоме* — после Косова — *Миропомазаноме Краљу Србије. Краљу «Београђанину», Његовоме Величанству Александру Првом.*

Вест о повратку Његовога Величанства, с нестрпљењем је очекивана у једнодушној готовости грађанства, да свога Милог и Миропомазаног Краља поздрави радосном добродошлицом. Тога ради општински је одбор на показане жеље грађанства донео у седници 26. т. мес. закључак: да се у част тога доласка у престоницу Првог — после Косова — Миропомазаног Краља Србије, приреди свечан дочек, да се варош окити тробојкама и у вече домови осветле; да одбор општински, у друштву одличних грађана и с председником општине на челу, оде у Међужође и одатле до Београда допрати Његово Величанство, и да на самој станици Његово Величанство поздрави у име престонице члан суда г. КостаТомић.

Према овоме реду и извршен је дочек. Његово Величанство Краљ приспео је у престоницу око 6 и по часова у пратњи намесника г. г. К. Протића и Ј. Белимарковића, чланова владе, Своје свите и представништа београдског. На станици Краља су дочекали: Њ. В. Митрополит, војска, официрски кор, представници страних дворова, свештенство, изасланици многих корпорација и грађанство.

По отпеваној химни (друштво „Обилић") Његово Величанство поздравио је члан суда г. *Коста Томић* од прилике оваким говором:

ВАШЕ ВЕЛИЧАНСТВО.

Мили Господару!

Пресрећан сам што ми је пала у део та почаст, да у име представништва вар. Београда и свега грађанства београдског поздравим Ваше Величанство.

Престоница је и до сада доцекивала своје владаоце, али никада са радошћу каквом данас то чини, када се у њу враћа први миропомазани Краљ после Косова, враћа њена нада и залога на бољу будућност целога Српства.

Господару! Нико боље од Обреновића V, од Краља кога народ неизмерно љуби, у кога полаже све уздање своје, не може остварити жеље и идеале народне, које је он од Косова до данас гајио, за које је и јуначку крв своју проливао. Твој јуначки и мудри прадед — Обреновић I, успео је да запали ватру на Србиновом огњишту, а престоница твоја, на челу ти дичног народа, тврдо верује, да ћеш Ти успети са помоћу Бога и народа, да томе светом огњишту придружиш сву децу страдале и пламене српске мајке, те да пламен јединства огрије свo српство на срећу и славу његову.

У тој нади и вери, у безграничној љубави и оданости, грађанство Твоје престонице поздравља Те усклицима:

Добро нам дошао мили господару! Живио Краљ Александар I!

Учешће грађанства у овоме дочеку Његовога Величанства, било је као ретко кад: скоро сав Београд стекао се на станицу и све до Двора, те сем топова, са бедема градских, ваздух дуго проламаху бескрајни узвици: *«Живео!» «Живео!»*...

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 8. Маја 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан суда: г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. Св. Зорић, Ј. Вајдић, Н. Х. Поповић, И. Цветановић, К. Петровић, Ст. Петровић, Св. Карапешић, Др. М. Т. Лесо, Ђ. С. Поваховић, Св. Воторић, М. Јосимовић, Ж. Бугарчић, М. Обркнежевић, Н. Л. Милошић, Ђ. Николић, К. Д. Главинић, Р. Драгићевић, М. Р. Марковић, П. Д. Водаковић. Г. Ми-

ленковић. Н. Д. Кеки, Вид. Витровић, Г. Јосиповић, М. Велизарић, Ј. Ж. Бурић, Н. Вуковић, Д. М. Ђорђевић, Јов. Илић, М. Ј. Марковић, Св. Милојевић и М. Д. Јанковић.

Садржина: 1.) Честитка одбору за откривање споменика Бордану Бруну у Риму; 2.) Избор чланова за школски одбор; 3.) Извештај комисије о грађевну халдире у пиринејској и кетларској улици; 4.) Кредит за лечење сиротиње у болницама; и 5.) Калне за потрошњу.

Председник. Молим вас, господо, да почнемо рад. Састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка.

Секретар: чита протокол састанка од 4. маја о. г.

Председник. Има ли ко да примети шта?

К. Главинић. Ми смо приликом поповног решавања о плати г. председника решили да дође у протокол и мотивација, за што смо тако решење донели. Ја мислим да није довољно ако та мотивација уђе само у стенографски записник, него треба да уђе и у званични протокол наше радње.

Секретар. Ја сам овако то записао. (Чита)

К. Главинић. Онда је добро. Није ми пала у очи кад је прочитан мало пре, види се за што је њихово решавано, а оправиће ће бити у стенографском записнику.

Председник. Усваја ли се дакле овај протокол? (Усваја се.)

Пре него што пређемо на дневни ред, ја ћу бити слободан, господо, да вам саопштим једну ствар, коју смо добили из Италије — из Рима. Ја сам умолио свога пријатеља г. Бошковића те нам је превео ова писма, која ће те саслушати. Општина наша оним писмом позвана је управо да учествује у свечаности приликом подизања споменика Бордану Бруну, филозофу талијанском. Који је био тај човек и остало изволите чути из овога писма.

Секретар чита проглас за свечаност, писмо и позив. (Види 20. бр. Општ. Нов.)

Председник. Молим да чујете и једно писмо г. Бошковића који нам је као човек од историје, на моју молбу, објасњо значај идеје тога човека.

Секретар чита.

М. Јосимовић. На овај позив, ја мислим све што би могла наша општина да учини, то је да се одазове једном топлом депешом на дан свечаности.

Милов. Марнковић. Слажако о овоме не треба много разговора. Ми смо сви сложни у томе да је то био човек од заслуга најпре за своју отаџбину — Италију, а после и за човечанство. Све што сада ми можемо да учинимо, то је као што нам г. Јосимовић, да се одазовемо депешом овом позиву. Истина лепо би било кад би смо могли да пошљемо и нарочитог изасланика на ту свечаност, али као што знате наша општина нема на расположењу средстава за то. Може се објавити ова ствар нашем грађанству и казати му да ономе ко хоће да иде о свом трошку, општина може да учини ове олакшице, које се овде помињу.

К. Главинић. Ја мислим да можемо прећутати да видимо да ли ће нам какав изасланик од друге које наше колегије, на онда да умолимо њега да и општину нашу тамо заступи. Иначе да се треба депешом јавити, о томе не треба ни говорити.

Председник. Ја ћу да објавим овај позив у нашим новинама, а ако сазнам да ће когод нам из Србије, ми ћемо га умолити да и општину тамо заступи. Разуме се да ћемо се у сваком случају јавити депешом и честитати им ову патриотску прославу. (Тако је.)

Примате ли дакле то? (Прима се).

Сад изволите дати једно уверење које нам власт тражи, на онда да пређемо на дневни ред.

Дају се уверења за:

Богољуба Аћимовића дијурнисту мин. грађевине да је неписмат.

Председник. Сад нам треба да наберемо три члана за школске одборе.

Прво за кварт теразијски на место Милована Јовановића абдиције, који је дао оставку, пошто је његов ортак постао члан суда. (Ту је кандидован Игњат Петровић кафеџија. (Прима се.)

Друго, за кварт врачарски. Тамо треба двојицу изабрати.

М.л. Тодоровић. Ево шта је у ствари, г. Јосић професор јавио је да му није могуће да долази због својих часова у школи, а г. Алекса Бурић пензионер не долази такође, нити се јавља — па с тога седнице нису држане за неколико месеци (вичу: друге одредите).

Председник. Изволите кандидовати.

Мил. Марковић. За мислим да одредимо г. Сазу Поповића пензионера. (Усваја се).

Млад. Тодоровић. предлаже још Стевана Миљковића бакалина. (Прима се.)

Марко Велизарић. Имам једну молбу. (Изволте.) Овај канал што је један прављен у ђорђолском крају, да би се изливала вода која се тамо скупља, сада је претрпан ђубретом и направила се тамо смрдљива бара. Зар је мало смрада, за овај крај од клинике, него још да трпимо ову смрдљиву воду и жабиће. Молим да се тај канал прочисти и да се забрани тамо бацати ђубре.

Председник. Добро. Хвала нам што сте то покренули; одмах ћу наредити да се учини шта треба.

Г. Јосимовић. Молим да ми се објасни да ли се из општинске касе још издаје неизвесна удовици нек. Драгољубе Стојљковића бив. секретара општинског.

Председник. Издаје се.

Г. Јосимовић. А зна ли г. председник да је она постављена за управитељку робињшнице у Пожаревцу и да тамо има плату за ужинање.

Председник. Не знам.

М. Велизарић. Јесте. Она је добила ту службу с платом од 400 талира. За то треба да јој се обустави издавање из општинске касе, док буде уживала плату од државе.

Г. Јосимовић. То је жалосно да општински суд незна шта бива са онима који уживају милост из касе општинске.

Члан К. Томић. Не знам за што тај упор? Кад сте ми то знали, што нам нисте јавили.

Милов. Марнковић. Стојљковићка није добила ту службу пре но године него у Априлу или крајем Марта ове године. Није дакле ту ништа много штетовано. Довољно је да се сада то питање расправи, а толиком укоравању мислим нема места овди. (Тако је)

Председник. Добро сте нам сада то јавили. Ми ћемо наредити да се у будуће обустави оно издавање помоћи г-ђи Стојљковићки. (Прима се.)

Св. Милојевић. Г. Велизарић мало пре кад је говорио о каналу споменуо је да се баца тамо и ђубре, и то ми је дало повода да тражим реч. Ја сам по дужности, коју ми је одбор дао, морао да обиђем неке улице ђорђолског краја, због питања о откопавању и нивелисању; и видео сам, на жалост, да се грдно ђубре из Београда сноси у те улице, те се оне ђубретом уравнавају! Ја мислим да је то сасвим убитачно за здравље оног краја, и молио би да ми председништво одговори да ли за то зна и да ли је оно то одредило. Ако је тако, онда треба сажалевати, а ако није то са знањем председништва рађено, онда треба председништво

да зна то и да нареди да тога више не сме бити и да се ово ђубре дигне.

Председник. Молим да одговорим. Ја сам добио једну молбу од друштва, за улепшавање дорћола, да се може ђубретом попуњавати и одозго земљом нарашати, али ја то нисам одобрио. Квартальници који су тамо, требали су то да виде, и чим су видели да забране, или бар да јаве управи, која такође не може из санитетски обзира тако што да дозволи.

Сп. Милојевић. Лепо, кад то нисте дозволили и нисте знали да се нешто то ради, онда јесте ли вољни да учините одмах корак да се то више не ради.

Председник. Како да нисам. Одмах ћу јавити полицији. Мени је жао што г. Милојевићу нисам да кажем, да код нас општина београдска нема у својим рукама полицију. Ја само могу да молим полицију да нареди да се ово не ради више и о томе ћу сутра писати управи. С тога мислим да ће те бити задовољни. (Задовољни смо).

К. Главинић. И ја сам видео све оно што је казао г. Милојевић о опоме, и видао сам се да ће то о томе водити рачуна — но кад сам видео да се то продужава, ја сам јутрос баш морао лично њи код г. управника и молити га да тоне стане на пут, и он је обећао да ће забранити одмах да се не сме више то радити. Друштво за улепшавање дунавског краја, истина је молило за дозволу да сама ђубре, али не по улицама, него на јалији. Ја сам и онда био против тога, да се обала осигурава ђубретом. Мислио би да општина о свему води мало бољег рачуна, кад то полиција не ради, па да код полиције дејствује да се тако што не догађа.

Ил. Пантамовић. Кад је поведена реч о томе и ја могу да кажем да на њиви, код насипе Бајлона, има ђубрета колико хоћете и да се нимало не пази на то ко тамо ђубре доноси. Шта више ја сам неколико пута јављао позорнику и молио га да не дозвуни да се ђубре овде растура — на ништа. Зато би молио да се нареди да се све ђубре одавде дигне, јер то је жалосно да се види у сред вароши.

Милов. Марковић. Молим вас, дозволите ми неколико речи да кажем. Ово питање о нечистоћи, која се вија на све стране улице вароши Београда, није питање једнога, другога или трећега одборника или председника, него је то питање целог представништва варошког. Мени се чини да је овде неканда сукоб између дужности полиције и дужности општине односно тога, па с тога ми трпимо. Полиција се наговара то није мој посао; општина каже није мој посао — и ђубре се сипа на све стране, где ко хоће. Ја мислим да се јави полицији да одбор жали што се ово дешава. То треба да буде колективна одлука целога одбора, и да се изјави полицији да одбор сажалева што она не врши надзор о изношењу ђубрета по варошн онако, како треба и како је општина уговорила са концесионаром (вичу: врло добро — прима се.)

Председник. Добро господо. Поводом покренутог овог питања, усвојено је једногласно, да се о овоме јави полицији и да се она умоли да се постара те у будуће да се не понавља овако што —. Је ли то ваша жеља? (То је.) Лепо. —

Рад. Драговић. Хоће ли се ту разумети и бара венеција, јер чини ми се да тамо имају права да носе ђубре.

Председник. Наравно. Ја не знам да когод има права да тамо ђубре баца. Такво наређење ја нисам дао, нити би га кад год дао. Кад се приватно откопавао, ја сам наредио да се земља носи код канала у бари — али ни концесионар ни когод друга не сме тамо ђубре да носи.

Сад нас молим да пређемо на дневни ред.

Ви знате да смо одредили једну комисију која ће проценити казне о потрицкама. Комисија је то учинила.

Секретар чита извештај комисије који гласи:

„Суду општине вар. Београда.

Према одлуци одбора, по којој нам је поверено да за ову годину процењемо казне за пољске штете, ми смо мишљења да могу остати оне исте мере, које су одређене прошле године АБр. 117, само имена да се учини код кукуруза тако, да се место *једне* пандаљуј[illegible] две паре од једног струка.

2. Маја 1889 Београд.

Чланови комисије
Коста Чупић, В. Калеинћ.

Имајући у виду да је зак. о порези класификовано варошку земљу у I. класу, и интересно је са 8. дан. по катару, а скоро толико износе и остали државни терети са општини. припрезом од 28 од сто, па кад се од једнога човека тражи да само држави и општини плати скоро 16 динара по хектару, то тога човека треба и заштитити од штеточина, којих ја доста познајем у околини овој, који не само са својом стоком другима штету чиње, но терајући своју стоку и чинећи другима штету, подкрадају туђу стоку, уме шају у своју, па ако их човек на делу праће ухвати, они се бране тиме, да им је сама стока придошла, а ако их на лицу места — при делу, човек не ухвати, то је онда било и прошло, јер су по све вешти мајстори да крађу прикрију, а уз то баше да и добре затаке имају. Оне штеточине не иду у туђа добра само да стоку напасу, но да узгред што и украду.

Једно са овога напред поменутога, а друго и са тог разлога, што према величини штете, треба да расте и величина казне — већа крпница доноси и већу казну — одвајам мишљење и казне овако поређујем:

I. За прегажени или опашени један кв. метар пашњака, бранина, њољака, ливаде и детелине 0·10 дин.
II. За 1 кв. метар баште — баштованинице — прегажен или опашени . . . . . 0·50 „
III. За 1 чокот виноградски упропашћени 1·00 „
IV. За прегажени или опашени 1 кв. метар њиве засејане житом или ражи . . . . . 0·20 „
V. За прегажени или опашени 1 кв. мет. њиве засејане јечмом или овсом . . . . . 0·15 „
VI. а) За 1 струк кукурузни пре прашења 0·05 „
б) „ „ „ после . . . 0·10 „
в) после првог копања . . . . . 0·15 „
г) „ другог . . . . . 0·20 „

1. Маја 1889 Београд

П. Д. Видаковић.“

П. Видаковић. Ја мислим да је са свим оправдано то, да ове казне буду што строжије, јер онда онај који чини штете, разумевајући да ће се у девет пута један пут (десети пут) ухватити, неће имати рачуна ни тада да се ухвати, него ће избегавати да чини штете, бојећи се велике казне.

Сп. Милојевић. Ако хоће одборници да заштите предлог полопрпредника од штете, ја не само да би гласао за њихове одборске мањине, него би тражио да се повиси и она мера казне, коју мањина одборска предлаже. Не остаје нама ништа друго, да се свет одучи од штете, него да буду велике казне за оне који штете чине.

Ж. Бугарчић. Добро је навео г. Видаковић у своме мишљу да треба да буду осетне казне за штеточине, али што се тиче винограда, мени се чини да су ту засвим пре-

терање казне одређене. Један сиромах човек упустио случајно два кола у виноград и учинио штету, па зар онда да му за неколико чокота оду волови? —

Б. Главинић. Зашто но нема имања у њиву, не зна какна је то мука од оних штета. Што рече г. Бугарчић да ће ко нехотице учинити штету, верујте господо, да је данас ретка таква птица, који би ко учинио нехотице. Не, напротив, ту се иде тако далеко, да ако коме затреба прут, он чим види у винограду дете изданак или воћку, не жали ни мало да је осече, и ако сам ја њу његово биг зна како. Треба дакле строго казнити такве штете, иначе ништа помоћи не може.

Св. Милојевић. Имам да одговорим г. Бугарчићу, који би хтео да се мање казне одреде за чокоће у винограду. По мом мишљењу баш је на чокоће најмања казна прописана, јер имајте на уму господо, да док се један чокот подигне и стане на род, треба да прођу три године најмање, па кад му се такав чокот употасти, зар је то нека накнада што ће му се дати један динар за чокот? Је ли то мало? (вичу: Није —)

Жив. Бугарчић. Ево у чему се разминемилазимо ви. Г. Светозар замишља да се чокот са свим на корења одсече, а ја мислим кад се резнице на чокоту употасте или гроздови поломе, а не кад се из корена извади чокот. (Вичу: да се реши).

П. Видаковић. Баш ово није велика казна. Кад се мени један чокот употасте, динар није велика казна за ту штету — а накнада, ако ми је чокот сасвим упропашћен, то је друга ствар. За то ће ми он особено платити, а за ово што је штету учинио казниће се.

Ж. Бугарчић. Ја мислим да то није казна него накнада. Кад комисија нађе да је проврда коме штету, она плаћује колико је ко оштећен, а она казну не одређује.

М. Марковић. Па да Казну одређује суд и одбор општински, а штету коју ће да накнада оштећеноме, овај који је учини, одређују вештаци. Ево како закон каже: (чита) „количину казне одређује општински суд и одбор“ — дакле ово је казна.

Председник. Па тако је и до сада рађено. Ово је казна која припада општини, а оштета се банка плаћа по мњењу проценилаца.

И. Миловић. Онда је ово много, кад има управо две казне: да плати и општини и ономе, коме је учињио штету.

Н. Вулковић. Ја би предложио да усвојимо половину ове казне коју мањина предлаже за кукурузе и за виноградје, а остало све да усвојимо по њеном предлогу. Јер узети грош за један струк кукуруза на име казне, то је много.

Председник. Да се разумемо. Ово је казна која се плаћа општини, а штета може се оценити и динар и два од чокота или 10 и 20 пара од струка кукуруза — Што се мене тиче, ја држим да треба да будемо мало блажији у оним казнама, јер зашто може бити штете и случајне као што рече г. Бугарчић, на зар да одоју једном сиромаху волови за једну такву штету?

Св. Богојевић. Пред нама су два предлога комисијска. Говорили смо доста. Ставите на гласање: ко је за предлог већине, а ко за предлог мањине. Да свршимо једном ту ствар.

Гл. Јосимовић. Ја сам за то да буде велика казна за онога који учини намерно штету; али ако је учињено нехотице, онда да је мала казна.

Председник. Можемо ли да гласамо господо вичу: да гласамо).

Ја нисам чуо ни један глас у дебати за мњење већине. (вичу: ставите одма предлог мањине на гласање.) Хоћете ли тако? (Хоћемо.) Лепо. Онда да ставимо питање ко је за предлог мањине овакав какав је поднет, нека каже „за“ а ко је за то, да се у свему учине неке исправке, као што су говорили г. Вулковић, г. Бугарчић и г. Јосимовић — нека каже „против,“ па ћемо затим, ако се не прими овакав предлог мањине, говорити о томе шта ћемо да наименимо и како. (Врло добро).

Дакле да гласамо. (После гласања).

Председник. Дакле гласало је за предлог мањине 19 а против 12 одборника. Усвојен је предлог мањине.

Сад господо долази на ред питање о калдрми у мирођевској улици. Изволите чути и мешгај комисије, који гласи:

„Одбору општине вароши Београда.

Решењем својим бр. 38. од 1-ог ов. м. одбор општински одредио нас је у комисију, да прегледамо рад предузимача Стевре Костића у мирођевској улици, може ли му се и колико дати у име отплате на већ израђену калдрму.

Ми смо дучер на лицу места прегледали калдрму, коју поменути предузимач у реченој улици гради, и нашли смо, да она ни у колико не одговара уговору. И то:

1., Уговором се тражи кречњак сиве и загаситије боје и мрљком се вели да не сме бити црвен или црн. Камен који предузимач употребљује у великом делу црвенаст је.

2., По уговору песак треба да је састављен 80% из ташмајданског и 20% из колубарског. Предузимач пак употребљује само дунавски и у последње време мешан дунавски и ташмајдански.

3., По уговору цела дебљина калдрме (камен и песак заједно) мора да је у калдрми најмање 43 а у тротоару 23 см. У ствари она није већа од 30 см. у калдрми и 18 см. у тротоару, тако, да се не може узети да има прописану дебљину слоја нешчашог.

4., Камење у колоповој треба да има најмање 25 см. у на којој димензији, а ово нема ни највише толико, а велики део камења је много мањих димензија. Нарочито у дебљини не може се узети просечно ни 15 см. да има.

5., Одучно камење у свакој димензији треба да има најмање 30 см. а ово је у ствари много мање и једна да има и највише толико

6., Иначно камење треба у висини да има најмање 50, по дужини 30 и 50 см. наимениће; у висини то најмање једна да има нешто преко 30 см. а у ширини мање је од 30 и нема ни једног нешчаа (Binder).

7., Тротоарно камење треба да има у свакој димензији најмање 15 см. (и ни једна димензија не сме бити већа од 25 см). Употребљено камење једва ако има у висини близо 15 см. и по ширини и дебљини много је мање.

8., Употребљено камење сво је кланасто, тако да нема солидне подлоге. Последњих дана тек почео је предузимач на камењу што се у колопов меће, одбијати ивроке, тако да се приближује одредби уговора, по којој то камење мора имати доњу равну површину са страном од најмање 10 см.

9., Уговор прописује чим калдрма буде готова у ширини од 1 метра, да се има малем од 100 крг. добро набити, а кад већа површина калдрме буде готова, да се имају шупљине клинастим каменем испунити, па по други пут да се калдрма набија малем од 100 крг. Предузимач нити је ово радио, нити мисли да ради, пошто речени мал није ни набавио.

10., Када комисија готову калдрму прими, било целу било само партијално, онда се тек има по површини песком засути; међу тим она ја сада већ засута тако, да не може да се види, да ли је камењем добро испуњена и да ли спојена прописно теку.

11.. Планирано земљиште, пре но што се калдрма на њ положи, мора по уговору да се набије најпре мањом од 100 кгр. и то у насипу поступно у слојевима од 15 см. дебљине Предузимач, као што сно већ навели, таквога жала и нема.

Види се дакле да односно каквоће употребљеног материјала и саме израде калдрме, предузимач није испунио скоро ни једну тачку уговора

Предузимач је потписао и уговор, а и услове и цртеже који сачињавају саставни део истога (дакле били су му сви прописи односно калдрме, које се примило да ју сагради, потпуно познати); па при свем том нити је прописе те поштовао, нити је тражио да се ублаже.

Мишљења смо дакле да ова калдрма не може никако да се прими, а о каквој исплати или отплати, да не може ни говора бити.

Сходно одредбама уговора (види тачку 11. и 13.) и услова (види тачку 9) има предузимач да се саслуша и да му се за тим одреди рок од 10 дана, у којем има неисправну калдрму да разруши и да је поново изврши, потпуно по одредбама уговора и услова. Ако то у року од 10 дана не учини, положена кауција од 2400 динара пропада му, дотле утрошени рад и материјал не признајему се а уговор се сматра као раскинут.

Ми смо мишљења да би примера ради ваљало једном употребити сву строгост, по праву које уговор даје, те да се од сада добија и бољи рад и да се не деморалишу ни предузимачи, нити општина за себе жигосане као хрђавога и немарнога газду.

Ми смо уверени да би оваквим поступком по овој ствари дошло до споја; те би се имала применити она одредба уговора и услова која говори о изборном суду (види тачку 17. услова и 19. уговора). Исто тако нека сумње нису, да би такав изборни суд узео предузимачу за олакшавајућу околност то, што је уговор у својим одредбама, односно квалитета саме калдрме, тако претеран, да по погођеној цени није могућно, без икакве добити предузимачке да се исплати само рад и материјал. Калдрма, која би уговору одговарала, не може да се изради јевтиније од 4,20—4,50 дин. Калдрма оваквог квалитета као што је предузимач сада рађи, али боље набијена и са слојем песка потребне дебљине, преди 2,20 до 3,40 динара. Међу тим оваква калдрма као што ју предузимач гради, са сасвим незнатном нешчаном подлогом (не износи ни 5 см. просечно) не вреди више од 2,80 динара. Све осе цене срачунате су са обзиром на добит предузимача од 20 од сто

Оваквој калдрми дакле, као што је предузимач гради, но са прописаном дебљином нешчане подлоге и са боље набијањем, може предузимач да изради по погођену цену, а да при томе има и као предузимач своју заради. Тако израђена калдрма пак у опште узев није хрђава и боља је од калдрме у многим и важнијим улицама Београдским.

Поштo су одредбе уговора намерно претеране, како би се колико толико добила боља калдрма од обичне, (са обзиром на до сада стечено искуство, да се предузимачи уговора не придржавају, на ни се рад нпак прима); а са обзиром на то, што би се на основу наведенога општина београдска изложила са свим основаном прекору за такав поступак: мишљења смо, да се пре раскида уговора покуша најпре у договору са предузимачем, да се одредбе истога сведу на солиднију основу.

Општина би при томе могла пристати на њену уговорену цену, али с тим, да предузимач дигне већ извршену калдрму и да целу калдрму у главноме изради као и ову, али са прописаном дебљином нешчане подлоге и, бољим набијањем калдрме и набацивањем камења одвећ малих димензија.

У Београду, 3-ег Маја 1889. год

Чланови комисије:

М.Јосимовић, Глиша Јосимовић, Милорад Д. Јанковић, Ђорђе Николић, Јован Илић, Стеван Чађевић.“

П. Видаковић. Ја писам шедео у извештају то да ли је комисија обуставила даљи рад; јер, кад неко не ради по уговору треба му обуставити рад.

Ст. Чађевић. Не ради сад.

Председник. Ми немамо овде и једну молбу тамошњих грађани из те улице, из које се види да је рад обустављен. Ја држим да треба прочитати и ту молбу (Нека се прочита).

Св. Зорић. Мени господа комесари не изгледају доследни. Они кажу на једном месту да треба уговор одржати од слова до слова; а на другом месту кажу да су услови тешки и да то треба узети у обзир. Ја сам противан, да се ма у колико одступа од уговора, него треба да се држимо уговора и прописаних услова. Ми се не смемо обзирати на то, да ли је предузимач погодио јевтино или скупо.

Милив. Јосимовић. И ја сам зато да се држимо уговора строго, те да се предузимачи једном науче нашти да се не играју са пословима ове врсте. Они кад лицитирају гледају само да се доведају посла, па после нити фермају уговоре ни услове, него раде на своју руку како хоће. Ако у овом случају ми смо имали на уму и сам уговор. По том уговору предузимачу су одшта постављени тешки и претерани услови. Ако раскинемо дакле уговор предузимач има права да тражи састав изборног суда, а овај би му извесно узео у олакшицу што су од стране општине постављени овакви неумесни захтеви. На како би се оваким радом и сами општина обрукала, а и иначе по закону нада сваки уговор који би била ма која страна са преко 50 од сто оштећена, мишљења сам да се предузимачу могу признати оне олакшице које је комисија предложила али и ништа више

Ј. Бошковић. Ја видим да су онде прописани неки услови. Калдрмиције који су узели да граде ту калдрму, то су мајстори који знаду шта су услови; они знаду шта је сантиметар; знаду колико треба песка; знаду какав треба да буде камен. На што тако нису радили? Инжињер кад је градио услове и план, он је се руководио тиме, што се зна какав је положај те улице и колико воде туда протиче при већој киши. С тога кад су они узели под таквим условима да раде, треба их и натерати да тако раде како су се обвезали. Није тај посао узео да ради какав ледедер, него калдрмиције који зна шта је калдрма и шта се од њега тражи да изврши.

К. Главинић. Ја сам био у раније комисији за ову калдрму, коју је комисију сам суд одредио, и у главноме и мој је извештај био овакав, као ове комисије. Али ја сам још у одборској седници кад је овај уговор одобрен, казао: да цена није скупа, а ли да су услови тако тешки, да предузимач по ту цену неће моћи да начини ту калдрму. Али онда се рекло да се то нас не тиче ништа. Он има очи на нех види шта може и на шта се обвезује. — Што се мене тиче, и ја сам био мишљења да му се нешто попусти, но што је и оваква калдрма какву он ради, боља него друге наше калдрме. Нека се дакле не мисли да сам ја својим извештајем пошао на штету општине. Нека се он прочита, па ће се то видети Међу тим у мом извештају имају неке напомене и из општински суд и за инжињера општинског. Ја би молио да се

оне чују, те да се зна шаита ти људи који склапају овакве услове у уговорима, треба да known.

Гл. Јосимовић. И ја као члан комисије имам да кажем да сам за то да се тачно придржавамо уговорених услова. Али, кад се види да су овде такви услови постављени, да их је просто немогуће извршити, и ако се изврше, да ће калдрма коштати дупло више, онда не можемо захтевати оно што је не могуће. Каже се да буде шачно камење 50 сантиметра дебело — то је читава стена; каже се да се калдрма набије малем од 100 — кила, је ли то могуће, и ко ће тај мал да диже. Према тоне дакле, а поштo је она калдрма боља него све наше досадање калдрме које смо скупље плаћали, ја мислим да примимо изнешгаји ове комисије и да се цена у неколико смаљи пошто предузимач не ради потпуно по условима.

Ж. Бугарчић. Ја имам господо да напоменем само ово. Из услова које су правили г. г. инжињери за ову калдрму види се да су то врло тешки услови које за сад не могуће код нас извршити. Због тога би ја мислио да се у будуће овакви услови не праве, пошто се зна да ми имамо посла са простим људима који нам граде калдрме, а нарочито се у те услове међу многе стране речи, француске, немачке итд. на од куд ће то наш калдрмција да разуме шта значи. После тога господо треба знати да су због ове калдрме ови људи, што нам се као становници те улице обраћају овом колбом, знмус претрпели грдних мука. Морали су дрва да носе на леђима до својих кућа, морали су да гаје ако блату до колена! Њихови квартири због тога, што је улица раскопана, остали су зимус сви празни. Сад нека одбор реши како зна, али правда захтева да се тим људима помогне.

Б. Николић, Г. инжињер нимо је на уму за што је направио оваквн уговор. Он је морао да употреби сва средства што је знао каква је та улица и да тамо мора бити добра калдрма. С тога сам ја за то да се потпуно придржавамо уговора и да се овај од стране калдрмције потпуно изврши.

Милутин Марковић. И ја ћу да кажем две три речи о овој ствари. Ја сам био у 3 или 4 седнице у којима је и истицано ово питање о калдрми ових улица. Зна се да је та улица дала у тако несрећном стању, да се није могло овуда проћи, и да се морало озбиљно мислити о томе, како ће се начинити тамо сигурна калдрма. С тога је одбор нарочито и упорно питање на општ. инжињера, да каже најбољи начин како може та улица да се калдрмише, те да се не дешавају тамо непријатне, какве су се дешавале и самоме Краљу, који је тамо морао оставити једанпут своја кола у блато. Тада нам је инжињер написао оне услове и казао овакна ће калдрма бити сигурна. Кад је то на решење пинесено, ми смо чули све разлоге и онда смо усвојили је услове а усвојно их је за тим и предузимач, кад се примио овога посла. Дакле, кад је било тако, и кад смо казали све услове предузимачу и он пристао на њих, онда мислим немамо разлога да сад од тога одступамо. Ми морамо строго тражити да се испуни уговор. Ја поштујем рад комисије, али у овом случају не слажем се с њом; него тражим да се уговор тачно изврши, а ако та предузимач неће или не може да изврши, онда да употребимо против њега законске мере Општина није остала ничим дужна. Она плаћа свакоме по уговору; али треба и у праву је да тражи, да се и изврши све онако како је уговорено. Нисмо ни правили овде никакве неморалне услове да би наш уговор био без важности (одобравање).

Што се тиче ове молбе грађана, ја мислим да овде не треба обраћати пажње нарочито и за то, што то место где се прави калдрма, не може да се сравни с другим местима и што тамо мора бити много јача и боља калдрма но у ма којој другој улици варошкој. Нас то место много кошта и ако оставимо овако као што је, коштаће нас и у будуће.

Милош Марјановић. Сви говорници сложни су у томе, са малом разликом, до закључени уговор зала поштовати и одржати. Само комисија је рада била да нађе неки средњи пут, да се можемо заштитити са предузимачима на лен начин. Међу тим по објашњењу предговорника г. Марковића, који као правник има дужност да нама, који смо овде као неправници, помогне у овој ствари својим мишљењем — овај уговор ништа треба и да одржимо. То морамо у овом случају да урадимо, те да нам се и по другим уговорима тачно послови свршавају, као што нам. Осим тога да одржавамо све на и овај уговор онако како је закључен, нама диктује и сопствени наш интерес, јер ако га не држимо, ми ћемо да издвојимо општину редовним трошковима на поправке калдрме у томе крају, и онда ће нас скупље стати Што се каже да су тешки услови — на био казати тај предузимач на што се обвезује. Он зна шта је то мал од сто кила. Зна колико му је камени треба, зна колико је песка требало итд. Ја сам сасвим тога мњења да остане уговор и да тако оно питање расправимо.

П. Видаковић. Господо, кад је први пут овде вођена реч о уговору са оним предузимачем, онда су ту били већина ове г. г. одборника који су и данас ту, ни и она господа који су у комисији, гласали су за овакав уговор. Мени је у овај мах једином изгледала ова калдрма као један дуксуз; питао сам шаито такву скупоцену калдрму тамо да градимо. Али иста господа објаснили су ми тада да то захтева терен онога краја и да се мора тако радити ако хоћемо да имамо сигурну калдрму нпју једног дана неби могла вода одњети. Али се онда говорило то: не можемо тамо направити калдрму сваке године; имамо ни толико калдрме да према средствима у буџету тек ако се двадесете године може доћи на ред да се поново и направи. Па лепо, кад смо с тога решили онда да овакву солидну калдрму правимо у тој улици, онда за Бога одржимо то наше решење. За што сад да одступамо сами од својих разлога?! За што да не тражимо извршење уговора како гласи?! Шта се нас тиче што он не може да изврши услове. За што их је примао? Неко рече: Како ће да дође мал од сто кила? На дижу људи и мњење од неколико стотина кила. Има за то начина. Истина то кошта, али предузимач као стручан човек у своме послу, требао је то да зна како се ради и шта кошта, и сигурно је знао.

К. Главинић. Ја сам мало пре предлагао да се прочита мој извештај као члана комисије коју је за ову ствар био одредно суд општински, те да се чује шта сам предложио да се има у виду при склапању оваквих уговора. Но пошто нисам потпомогнут у томе предлог, ја ћу сад да сам прочитам то тога извештаја само то једно место (Чита)

Ово је нужно господо с тога, што је мени казао предузимач да нема тих цртежа, а да г. г. комесари који су надгледали зидање калдрме немају ни уговора. Ово је нужно, јер ако се не зна шаито да се ради од стране онога који надзирава, и ако предузимач не зна какви су цртежи по којима ради, онда не може ни да се ради као што треба. С тога молим да се овај предлог мој усвоји овој правном, па да то буде у будуће услов при грађењу калдрма.

Св. Боторић. Имам да одговорим г. Главинићу да не стоји то да комисија није имала уговор кад је надгледала ову калдрму. Него овако је то било. Онај момак који је нисао позиве за комесаре имао је три уговора и казао је да

ће један остављти код Димитрија Петровића, а два дати комесарима. На то сам му ја казао да једни уговор остани у кафани, да се увек има при руци, а један да да г. Газибарићу као комисији, те да се чита. Ја не знам што се комисије није обазирала на уговор, али за код год сам био једна комисије, увек сам тражио на првом месту да ми се чита уговор и никинџер ни је увек учинио по жељи.

Сад што се тиче калдрме. Лањске године ми смо Луда месеца решили да се та улица калдрмише. Земља је тамо откопавана преко целе зиме. Због тога је било грдне штете оним људима, који имају ту имања или се служе још улицом за прола. Сад се бавићемо с предузимачем — и лако може остати та улица и летос некалдрмисана. Ја не би желео да се то деси: него би молио да се одреди ова шета комисија са 2 — 3 одборника да нађе на лице места на да се зна оно парче, које је до сада калдрмисано, напреди с предузимачем шако за најбоље нађе, те да не дође до пиринче, а за даље калдрмисање или нека се предузимач строго придржава уговора, или пека се уступи калдрмисање другоме. Само треба уговорити са колико шкоита да се прими израђена калдрма, која није по уговору. На тај начин мислим да би онај крај најбрже дошао до калдрме и општина не би дошла до пиринче. —

Н. Х. Поповић. Г. Главинић је објасњо шако треба да се праве услови за калдрисање. Казао је да треба да имамо надзорне комисије од инжињера, који ће контролисати радове. То прихвам. Међу тим, што се ове улице тиче, о којој је сад реч, ја видим да је тамо израђено калдрме преко 2000 метара и постојала је ова надзорна комисија. С тога питам ту комисију, шта је она радила, кад је видела да се калдрма гради мимо уговор, и што није обуставила рад него је допустила да се 2000 метара калдрмише?

Председник. Ја нисам од те комисије имао извештаја да се ради против уговора, само сам имао извештај од г. инжињера, или управо питаће: да ли сме дозволити да се употреби обичан песак, пошто нема колубарског на пијаци. Ја то нисам могао дозволити, него услед тога, сазвавши да се не ради по условима уговора, одредио сам комисију у којој је био г. Главинић да ме о стању ствари извести. Чим сам даље сазнао да се не ради по условима, и чиме ми је и г. Боторић казао: како он оцењује да се не ради по уговору, ја сам одредио комисију да ствар изнађи, и чим сам овај извештај добио, изнео сам ствар пред одбор — али како је за тако кратко време могло да се изради 2000 кв. метара калдрме, и сам се чудим.

К. Главинић. Ради објашњења а нажем неколико речи, да не би овде изнашао ја у чудноватој светлости. Код сам био члан оне комисије судске, и над сам заштао господу која су водила надзор, знате ли уговор, казали су ми: имамо неки уговор, али не можемо да га добијемо кад нам затреба. Један стоји код Боторића, други код Андрије кафеџије код последњег-трома, и трећи код неког од инжињера. Предузимач каже да нема цртежа, јер исти стоји код инжињера. С тога сам ја о томе ово и казао у извештају, који гласи:

„Суду општине вар. Београда.

Актом тога суда од 24. тек.-мес. Г. Бр. 253. одређен сам између осталих и ја. да као одборник и стручњак изађем у Миријевску и Цигларску улицу те да се са осталом господом одборницима и грађанима, која су истим актом за овај посао одређена, увјерам о томе: „да ли се калдрма у поменутим улицама ради према уговору и обвезама предузимачевим, на ако се ради, да оценимо можели се и колико предузимачу издати ако ли грађења те калдрме.“ Јуче 27. тек. мес. прегледао сам са осталом за то одређеном господом израђени и у раду находећи се део калдрме у Миријевској улици, и част ми је да о томе прегледу поднесем следећи извештај.

Предузимач се у своме досадањем раду није строго придржавао уговора који је закључио са грађење те калдрме а нарочито, није потпуно одговорио захтевима уговора који су наложени у: 4, тој 5. 6, 7 и 8 ој тачци, а ево у чему:

а.) Ивично камење за тротоаре нема суда тачком 4-ом прописане димензије, а тако исто ни олучно камење нема свуда прописане димензије;

б.) Место 20 од сто колубарског песка за подлогу, предузимач је доне толико ташмаџанског; а место 80 од сто ташмаџанског донео је толико дунавског песка. Колубарског песка цема пак ни једног зрна;

в.) Употребљен је у калдрму и по неки „прпеш“ и „труо“ камен, што не сме бити по 6-ој тачци уговора:

г.) Камен се не ређа са довољно пажње те нема добре везе између појединих редова;

д.) Скоро ни један намеш у коловозу нема доле равну површину, бар од 10-ак у квадрату као што то тражи 7-ма тачка уговора, већ се свуда сврашава у шљаи, и

е.) Предузимач засипа сметом од ташмаџанског *и дунавског песка* још не „начињавашену“ и непримљену калдрму — што је протинво 8-ој тачки уговора. Оваким нашом рад штетан је за општину с једне стране за то: што се тој рђавом сметом понављају шупљине, у које би требало да уђе колубарски песак, који треба калдрму засути, те се стиме. са једне стране, неповоље нашад постиже ово што се хтело да постигне употребом колубарскогнеска, а друго неповоље се калдрма добро да контролише у томе да ли се камен добро ређа — и да ли је добро „исчињавашена“.

Из свега досле казаногга, може се видети, да предузимач, код до сад завршене калдрме није испуњавао суштину уговора и да му се према томе завршени део калдрме „не сме“ платити по оној цени коју је он на лицитацији дао, но му се мора одбити известан процената, и то, прво му се мора одбити известан процената за то, што ни један камен није дотеран са доње стране по уговору, већ иде у шљак, и што ивично и олучно камење нема прописане димензије.

Колико би требало одбити од погођене цене може се наказати решити а ја сам мишљења: да му се за то, што камен није одређен по пропису и што нема прописане димензије, одбије од погођене цене 6 од сто (разуме се по себи, да ово одбијање буде за до сад завршену калдрму — а како би он посао и даље овако продужио, онда би требало ову ствар другчије решити); а за то, што у подлоги није употребљен условљен колубарски песак, да му се одбије од сваког квадратног метра по 3. 5 паре динарске колико износи разлика у цени колубарског (1 кубни метар по 3. 5 д) и дунавског песка (4 кубни метар по 2. д.) Према овоме требало би му одбити од сваког квадратног метра већ готове калдрме 25. пара динарски.

Праведање предузимачево: „да не може да набави колубарски песак“ неког никако прихвати, пошто је он дунавски песак допуштао прошле јесени када је могао набавити и колубарски.

На овоме месту имам да приметим, прво оно што сам рекао и у одбору општинском кад је одобравана лицитација за ову калдрму, а то је: „да су услови врло тешки и и врло добра, али да та околност не може ослободити предузимача од његових обавеза, будући су му услови били познати кад је лицитирао. „А кад је се примио да ради калдрму под тим условима, онда је дужан да их се у свему

придржава. Друго, да под предузимача нигам пашао коцију попречног профила, нити хоризонталну пројекцију једног дела калдрме, из чега би се видело како треба рећати камен и какав облик треба да има, што је врло потребно за правилан рад, а осим тога и чланови надзорне комисије неће да њих добијају преписе уговора, као што је суд актом својим Г. Бр. 218. од 13. тек. мес. наредио. Поштo је све ово неопходно нужно, то ви је част предложити суду: да нареди да се „одмах“ преда предузимачу на потпис коцији попречног профила и хоризонталне пројекције једног дела калдрме, са уписаним димензијама, и уртљним опажним обликом камена, какав је заиста у природи и какав се може код ове калдрме употребити — а не неки замишљени облици; а исто тако да се на потпис предаду и члановима надзорне комисије коције бар главних тачака на уговора. Том приликом да општински инжињер обрати пажњу члановима поменуте комисије на што све они имају да пазе при вршењу надзора „и у опште да је општ. инжињер у будуће умех дужан, да сваку надзорну комисију, код сваке калдрме, упозна претходно са њеном дужности, да јој објасни појединости уговора, и обрати пажњу на најглавније тачке (облик и величина камена, дебљина нељчаног слоја и веће камења), и да предузимачима увек издаје на потпис коцију потребног профила и једног дела хориз. пројекције.“

Код до сад извршене калдрме, по моме мишљењу није било никакве стварне, стручне контроле, с тога већ извршени део калдрме и не одговара потпуно уговору, па ако се и даље не буде подно строжија и стручнија надзор, ова калдрма неће никад бити онакна, какна треба да је.

Сагради ли предузимач у будуће макар и један квадратни метар калдрме овако као што је до сад сршени део сграђао, ја сам за то, да се одмах прнени 11-та тачка уговора.

Да напоменем на овом месту још и то: да се слажем са мишљењем раније комисије од 25. тек. мес. Г. Бр. 254. да се сад због тамо набрајаних разлога не чини употреба од 11-те тачке уговора, али сам одсудно за то: „да се цела већ извршене калдрме редуције и испод оне, коју ће назвати само разлика у цени колубарског — и дунавског — песка, јер је по моме мишљењу сам предузимач крив што није употребљен колубарски песак, и нису томе крине одземајуће препреке.

Предузимачу треба забранити засипање калдрме на досадањи начин, са оним песком и пре прегледа већ готовог дела.

На закључетку овога извештаја сматрам за своју дужност да напоменем, да сам прегледајући калдрму и пишући овај извештај, водио строго рачун о уговору и условима, без обзира на ову или ону околност, јер је моје најдубље уверење да ће општинским пословн у Београду моћи као што треба тек онда, кад се од „сваког без разлике“ буде тражило да врши своју дужност као што треба и да испуњава све своје обавезе према општини, па које је сам добровољно пристао и да сви остали обзири морају остати без предности, те с тога и овом приликом молим тај суд да од своје стране учини све и сва што му закон налаже, како би се један пут за свагда и наши предузимачи научили да раде примљене послове по условима и уговорима које приме и потпишу, а да не постоје услови и уговори само форме ради, као што је то на жалост врло често бивало.

По премеру општ. инжињера има свршене калдрме по тротоару и колонову свега: хиљаду две стотине осамдесет и седам квадратних метара (1287. м²) што, по 3. 28. д чини 4221. 36. да кад се од сваког квадратног метра одбије 25. пара динарски, што чини: 311. 75. д онда остаје као зарада: 3909. 61. динара. Ја сам мишљења да би се предузимачу могло дати од ове зараде 60 од сто. што чини: 2345. 76. динара. (две хиљаде три стотине четрдесет и пет дин. и 76. пара).

28. Априла 1889. год. Београд

Одборник и члан комисије:
Коста Д. Главинић, Коста Чупић.

Сп. Богоњак. Г. Главинић кад је био у комисији, он је био самном, и ја нисам чуо да му је и један члан комисије надзорне казао да му је неисправан уговор. Нека г. Главинић имењује те људе. Нарочито на лицу места, у кафани, остављен је уговор на астали, и ту се вазда налазио да га је и сваки гост могао да чита а камо ли члан надзорне комисије! Ту је крив онај који му је прн дозволио да ради. пре него што сво ми дошли, а нико други.

Сп. Миљојевић. Молим вас господо. Са погледом на разлоге, које је изнео г. Милутин Марковић, ја бих био доиста за то да се држимо строго уговора. Али опет са погледом на молбу оних становника тамо, куда та улица пролази. и на разлоге које су изнели чланови одборске комисије и које су исказали и чланови комисије која је надзирала грађење ове калдрме, нећи се чини да не би требало да препаглимо, те да се послужимо строгошћу уговора. Треба да узмемо на ум и то, да ће бити парнице с предузимачем у таквом случају, или ако не то, онда ће морати да буде нова лицитација. Ми знамо како то тешко иде и онда може да изађе то да улица остане и за идућу зиму не калдрмисана. С тога би ја био тога мишљења да се узвоји мишљење комисије, и да ову комисију, која је надзирала грађење, овлаштимо на да са предузимачем учини неко поравњање — разуме се ако може у интересу општине то да буде. Ако не може да се поравњање у интересу општине постигне, онда тек да се раскине уговор и одма предузме друго грађење.

Председник. За мисли да дамо реч и нашем инжињеру ради објашњења (Да чујемо).

Ст. Чабровић. (инжињер) Господо, ко хоће да се уверн за што су стављене у условима за ову калдрму онаке димензије материјала и рашта је онаква конструкција попречних профила условљена, требао је да оде тамо на лице места, пре неки дан над је она грдна киша пала, па да види каква се туда река за час створила. Ја кад сам тај профил прорачунавао имао сам све то на уму: колико ће воде пролази, и с тога сам морао да дам онај профил и ону висину највећог камења. Ваше писи мотао да метнем и нижо сам право, а отидите само да видите докле је вода дерала на ће те се и сами уверити да сам добро рачунао. Ја сам хтео да заштитим фронтоне од кућа, да се не кпасе, и то све што је стављено у услове техничке за ту грађевину, просто морало се учинити. Једино може се замерити то, што сам метнуо у услове да се калдрма набија мањом од 100 кила. Али мени је главно било да се земљиште добро убије, а за ту цељ довољно би било да буде мањ и од 60 кила, који би могли дизати двојица. Све остало морало је бити условљено, на да се добије стална и јака калдрма на томе месту.

И. Миљојевић. Ја се господо слажем са мишљењем г. Миљојевића што каже, да треба да се наређено да не дође до парнице. После тога и калдрма коју је онај предузимач отвочео више рђава него је боља од досадањих, што је доказано и таме, кад је нода од 50 сантиметара висока прошла том калдрмом без квара. Ја сам дакле тога мишљења да се предузимачу шконтира од зараде нешто на да се нами-

рано, и да он изради што пре тај посао да не стоји она улица у разваљинама.

Мил. Јосимовић. Са погледом на ово наше питање, мени је баш мило, што је опомидо био овај њусак, јер као што каже наш метеоролог г. Недељковић тада је за кратко време пала толико велика количина воде, као што се ретко бива. На кад се та нова калдрма онда одржала, значи да би биле довољне много мање димензије, те да она може издржати обичне непогоде времена какве код нас бивају. То је дакле опет доказ, да су услови претерани и неумесни.

Р. Драгојловић. Ја сам чуо да се овде вели да предузимач није могао набавити колубарског песка што га није било. То не стоји. Песка колубарског има, само је много скупљи. Каже се тежак је мал, нешто је каменље, па зар да допустимо да се ради нако се хоће! Ја сам за то да се држимо уговора.

Ђ. Новаковић. Ја сам из реферата комисије рачунао то, да се говори о немогућности да се уговор по условима испуни. (Јосимовић: за ону цену? Е то је друга ствар. Кад није немогућност за испуњење уговора ту, онда нема законог основа да се он раскида. Ја сам за то да се држим уговора и да неодступамо од тога.

Илија Цветановић. Ја сам нашао господо на лице места и уверио сам се да је та калдрма таква какве ми немамо данас у Београду, и она ће да траје годинама. Осим тога кад се у почетку видело да се калдрма не прави по условима у уговору, онда је комисија требала да обустави рад одма а не да допусти да се изради 2000 метара. С тога ја би нодео да је по уговору рађено, али над није и кад се није одмах обустављено рад чим је израђено (10—15) метара, а неће тим је и она калдрма добра — ја сам онда тога мишљења да се нешто одбије од израде предузимачеве на Ас се намиримо без парнице.

Св. Богојев. Ово што би нека господа желела да се калдрма одма прегледа чим се изради 10—15 метара, то не треба да буде, јер би на тај начин мазили наше предузимаче. Свима је нама познато како иду те лицитације. Они подвалују један другоме али то се нас не тиче кад се они превале, само ми не треба да се дамо варати. Услови су ту и то треба да буде закон, а ако ми станемо уводити у праксу да се после уговора и услова равнамо с предузимачима и на тај начин нове уговоре склапамо, онда немо их намамити да нас у још веће непријатке доведе, него што је ова сад.

П. Видаковић. Ја мислим да нико од нас неће дозволити да се одступа од уговора. Само морам да замерим г. г. техничарима који су онда, кад се склапао уговор, говорили да тамо мора да буде онаких, калдрма са овим димензијама, а сад вели, да кад није тако рађено али је и она калдрма издржала ону кишу — онда то значи да је добра.

Мил. Јосимовић. Ми не кажемо да и даље гради такву калдрму, јер ако је ова издржала једну кишу то још не значи много; она треба да траје 10—20 година (кишу: да се реши).

Св. Богојев. Ја сам хтео да нашем на онај прекор што комисија није спречила рад пре него што је израђено 2000 хетара само још то, да предузимачи и не траже комисије док не сврше једну нећу партију, када им је нужно да траже исплату или какогод зараде. (кишу да се реши: доста је говорено).

Председник. Ја нећу давати своје мишљење о овој ствари пошто је она потпуно испрљена, него ћу ставити одма на гласање да ли да се држимо уговора или да правимо неку погодбу.

Мил. Јосимовић. Комисијско је мњење господо, да се она калдрма дигне, и да се друга направи са условљеним димензијама материјала а да му се неки услови ублаже.

Председник. Добро, да ставимо на гласање то да ли да остане уговор као што је или да се усвоји мњење комисије.

Ко је за то да се строго држимо уговора нека каже против, а који је за комисијско мњење, јер то се сматра за предлог, нек каже за. (После гласања).

Дакле већина од 16 гласова за то је, да се строго држимо уговора.

Још неколико трепутака господо.

У ово доба долазе нам молбе сиротиње за помоћ да оду у бање. До сад се давало на ту цељ 25, 30 до 50 динара а 60 највише.

М. Велизарић. Колика је цифра била дана одређена на то?

Председник. 1200 динара.

Мил. Д. Јанковић. Ја не одредили на ту цељ 100 д. цес. Али ја знам нека лица која су узела ову помоћ на су куповали себи алине и либадера а нису отишли у бању.

Председник. То су злоупотребе, и ја молим да се доставе на да такима не дамо, али онима који су у нужди треба дати (шчу: да се да.)

Св. Милојевић. Пошто се сиротиња сваке године указивала та помоћ, треба и ове године да јој се укаже. Само да не би било злоупотребе, да се одреди из средине одбора једна комисија, која ће у споразуму са кметовима да одређује коме да се да и колико, и да по том води рачуна да ли је ово лице заиста и отишло у бању.

Св. Богојев. Господо, ја мислим овако да то урадимо. Општина има своје кметове изабране повереном својих сугрђана. С тога ми да одредимо цифру а кметова са деканата општинских нека дају које треба. Нека нека кажу да ли но од напијала мора да иде у бању а кмезови нека се увере да ли је молилац сиромах и да ли заслужује ову помоћ.

М. Велизарић. Ја пристајем за то, али би још било мњења да се ова помоћ недаје у новцу, него да им се набаве подвозне карте и то да буде као контрола да су заиста отишли у бању.

Председник. Ми смо им до сада давали уверење о сиромаштву, па су добијали подвозне карте бесплатно; а ово и није велика помоћ — тих 30—40 или 50 динара они има за неколико дана, на после опет проса по бању.

М. Велизарић. Ја сам хтео да општина набави карте подвозне у цељи контроле и да ови бедници не иду сами да мољакоју за то.

П. Видаковић. Решимо колико да дамо, а оставимо људима од нашег поверења да то одређују као и до сад што је било.

Председник. Ја не би био рад да сам ту помоћ дајем, да ми се после не би пребацивало ако погрешим.

И. Цветановић. Ја држим да треба 2—3 одборника да кажу да познају оног који тражи ову помоћ као сиромах који заслужује помоћ.

Председник. То се може примити.

Св. Богојев. Шта ће то, да нас буре по сокацима, да им се потписујемо. Радите ви то као што је и до сад било. Ми имамо поверења у наше кметовима.

Св. Милојевић. Жао ми је што г. Ботовић разуме мој предлог рђаво и тумачи га као да је потекао из неповерења

према кметовима. То није, него је мој предлог имао на то да помогнемо кметовима да савесно изврше своју дужност.

Председник. Ја вас молим одредите цифру? (Вичу: као као и до сад.) Лане је дато 1200 динара). (Одобрава се толико и сад.) Лепо. Ја ћу да тражи и то да сваки донесе бар по два потписа "одборника да су сиромаси и да заслужују помоћ. (Немојте, немојте).

Св. Богосав. Одређује се 1200 динара па нека кметови дају помоћ по својој савесности и своме знању.

Председник. Добро господо. Сад смо готови.

Састанак је завршен у 9 часова по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 20. Маја 1889. год. у Београду

Присутни: Председник: г. Ж. Карабиберовић, чланови суда: г. Коста Томић, чланови одбора г. г. Н. Х. Поповић, М. Ј. Марковић, М. Р. Мариновић, Ђ. С. Новаковић, Г. Милетковић, Н. М. Михајловић, Н. Цветановић, Д. Кирковић, Н. Р. Поповић, Т. Ј. Мијајловић, М. Јосимовић, Д. Т. Вељковић, Н. Д. Кнић, Ст. Петровић, Ј. Ж. Ђурић, Др. М. Т. Лека, Г. Јосимовић, Д. М. Ђорђевић, В. Виторовић, К. Петровић, М. Ж. Мариновић, Ј. Илић, Н. Л Милићић, Р. Драговић, П. Д. Видаковић, М. Обрадовић, С. Боторић, Н. Вулковић, Св. Милојевић и К. Д. Главинић.

Садржина: 1). Вађење о калдрмџијском еснафу; 2). Решавање о буџету; и 3). Поступ за закуп земљишта „зеленог венца".

Председник. Састанак је господо отворен. Молим вас да чујете протокол прошлог састанка.

Секретар чита протокол од 8 т. м.

Председник. Има ли ко шта да примети на овај протокол? (Нема. Усваја се).

Имам да вам саопштим господо да је споменица која је рађена по ранијој одлуци за Његово Величанство Краља готова, и позваћу вас једног дана ради потписа. (Врло добро).

Гл. Јосимовић. Пре но што би прешли на дневни ред ја бих имао да учиним једну достану једног грађанина, која се тиче једног општинског инаћа. Молим да прочитам ту доставу. (Чита доставу: да је Јован Ђуковић заузео један општински извор).

Председник. Добро. Ја ћу одредити једну комисију да то изиђи. Сад вас молим да дате уверења која власт тражи.

Дају се уверења:

Петар Ђуровић чин. — железнички непознат;

Алекса Миловановић посач бр. 14 — непознат;

Мијаило син Јелене удове Јаковљевића ожд. пензионарке — непознат;

Ђорђе Ванковић и Љубица Мијаила Милосављевића чиновничества ожд. доброг владања и иновног стања;

Јока Карађорђевић бивши калфа Т. Орешковића — доброг владања, непознатог стања;

Живко Симоновић ђак — сиротног стања.

Председник. Сад имамо господо једно питање од г. Министра унутр. дела. Ја то нисам ставио на дневни ред али опет држим да ће те пристати да га сад свршимо — (лепо — пристајемо) ствар је у томе да су калдрмџије поднеле молбу и за тим акт г. Министра, којим нас пита је ли потребно да се такав еснаф засебно оснује.

Пр читана молба калдрмџија да оснују еснаф; и по том писмо г. Мин. нар. привреде којим се тражи мишљење одбора.

Илија Цветановић. Ја мислим, господо, да је потребно да се оснује еснаф калдрмџијски, јер и ја сам занатија, па сам имао и правике да видим да људи који нису мајстора раде послове онако, како не треба. Не зна се да ли је калдрмџија или је зидар. те може је потребно да што калдрмише ако потреби на мајстора добро" — иначе наради му се неко како било. С тога треба уредити једном и тај еснаф, кад постоје еснафи од сваког заната.

Милошу Јосимовић. Мени се чини, и не само да ми се чини, него и знам то, да калдрмџијски занат није такав да представља предмет једног засебног заната. Сваки зидарски радењик може да буде добар калдрмџија. Не треба дакле да се цепа занат калдрмџија за се. јер то није никакав засебни занат.

Т. Мајзловић. Ако имамо пре руци закон о уредби еснафа онда треба да видимо да ли има нужан број оних који траже да засебно образују еснаф; па ако имају довољно гласова, који желе да за себе образују еснаф, онда им то треба и одобрити.

Председник. То је господо друго питање, да ли има довољан број оних људи и хоће ли им се дозволити засебан еснаф. — То ће питање решити г. Министар. Но сад г. Министар жели да чује наше мњење да ли би у опште требало да се овај еснаф за себе образује. Ја би рад био да се овим људима учини по молби, али да се он онима нашим грађанима, који се ложда од 20 година баве тим радовима не забрањује да и у будуће могу радити.

Мил. Јосимовић. — Ја знам да су и на железници калдрму градили исти радењици, који су зидарски посао вршили, а потпуно сам убеђен, да ће сваки зидар бити и боље калдрмџија од онога, који само на калдрми ради, а неук је зидарском послу.

П. Видаковић. Овде је реч о мајсторима зидарима. Овај који је добар зидар, уме назидати добру калдрму. То је познан сунђе.

Илија Цветановић. Наредба о еснафима, то је закон — и кад се испуне сви услови, које тај закон тражи па да се образује какав еснаф, онда је то ствар свршена, о којој не треба говорити.

Н. Милићић. И ја мислим да не треба о томе говорити много. — Кад један еснаф хоће да се установи што види да је потребно да се установи, нарочито кад долазе људи са стране те тај занат раде — онда то треба и да се дозволи да се такав еснаф установи.

Милов. Р. Мариновић. Ова ствар треба да се цени у вези са зидарским пословима. Ако погледате на посао зидарски и на посао калдрмџијски, онда ће се видети да је калдрмџијски посао то што и зидарски, или боље рећи да је зидарство наставак калдрмџијског рада. — Ова молба појавила се услед једног начела: да се поделом радова усавршавају послови, да се убрзавају, и да се том поделом помаже извесним људима који се тим пословима искључиво баве. Но, што се мене тиче, ја држим да овакна подела рада, где почетак стоји у зидарству на се тражи да се од тога заната одвоји да таква велика подела рада може да нанесе штете самоме зидарству. Један посао на другог наврне. Ниже то одвојен посао. С тога следишта над узмемо ову ствар у оцену, излази да немамо потребе да ово одобравамо.

Гл. Јовановић. Ја мислим да можемо одобрити да се оснује и калдрмијска еснаф, али с тим ограничењем: да и људи зидарског еснафа могу радити калдрмијске послове. Само да се зна то, да нико који нема права калдрмијског или зидарског еснафа, не може то радити.

Д. Борбовић. У главноме као што каже г. Марјановић та два заната су сродчана један с другим. За то је излишно о томе говорити. Нема смисла ни потребе да се одвајају та два заната, кад сваки зидар може да буде добар калдрмијаџија.

(Одмакне се.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Седница. Одбор општински држаће сутра у 5 и по часова редовни састанак, са овим *дневним редом*:

1.) Предлог за оправку општинске куће;

2.) Измештање „Чукур чесме";

3.) Предлог да се купе три пара коња и набави још један фијакер;

4.) Избор једног црквеног тутора;

5.) Регулација „Вишњичке" и „Милетине" улице;

6.) Молба механџија да одсеком плаћају касапску аренду;

7.) Молба ињџара са нел. пијаце;

8.) Молба фабрике дувана, да се награди тро товар до фабрике;

9.) Позив „*Кола јахача књаз Михаила*", да се и београдска општина упише за члана утемељача тога удружења;

10.) Молба Петка Марјановића да се ослободи извесне кирије;

11.) Акт конзисторије београдске о подизању нове цркве св. Александра Невског; и

12.) Уверења.

Цена хлеба. У последњој седници општинског одбора цена хлебу повишена је услед молбе хлебарског еснафа, који се је и Управи вароши жалио на малу цену. — Сад се за 20 дин. пара добијају 1052 грама.

Извожња ђубрета. Више пута било је речи у општинским новинама и о томе, са колико је тешкоћа општинска управа имала да се бори кад се решила да организује службу за редовну извожњу ђубрета из свију варошких зграда.

Ово је већ пета година од прног покушаја општине, па и ако је за све досадање време предузимано што год је било могуће да се једном постигну жељени резултати, ипак се до данас није дало остварити ни оно што је било најнужније. Повлашћеник је ових дана поднео акт којим тражи раскид уговора поглавито из узрока, што му грађанство не плаћа уредно такву.

Општински ће одбор имати да реши одобрава ли раскид уговора, после чега проговорићемо опширније о овоме питању.

Биричке карте. На основу члана 36. закона о привременом изборном реду, општински је Суд почео издавати *биричке карте* по израђеним азбучним списковима грађана који имају право бирања нар. посланика.

У идућем броју, изаћи ће проглас општинскога Суда, којим позива грађане да спискове прегледају и своје биричке карте узимљу на време.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ:

У седници 26. пр. мес. општински је одбор донео ове одлуке:

а). наређено да треба цену хлебу, према цени жита и брашна повисити са једном паром на да се кило продаје по 19. дин. пара;

б). одобрио лицитацију за отковање и плацирање „београдске" улице;

в). изабрао комисију да изврши преглед свију дотичних радова. Стојана Кртића предузимача, и оцени; да ли прорез и крпеж калдрме врши тачно по условима;

Примедба. Види на првој страни и одлуку о дочеку његовог Величанства Краља.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 18. до 25. Јуна о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	91
б.) пресуда изречено	56
в.) забрана одобрено	27
г.) уверења издато	192

II. Извршне одаљбе:

а.) пресуда извршено	37
б.) забрана уједствовано	33
в.) уверења прибављено	39
г.) страних предмета свршено	7
д.) маса образовано	4

III. Са пијаце:

Заклато:

а.) волова	114
б.) крава	47
в.) телади	19
г.) јагњаца	564
д.) свиња	78
ђ.) јариди	208
е.) прасади	73

Примедба: Наплаћено је аренде 5534 динара. Крајумчара проказано 8.

VI. Са општ. кантара:

Премерено:

Килогр.	Брашна пшеничка	—
585.	Брашна кукурузна	12—
23.650.	Пшенице	12·20

„	7,360.	Кукуруза	10·50
„	1119.	Раж	9·25
„	43.621.	Јечма	8·20
„	4.780.	Овса	10·40
„	495.	Пасуља	27·—
„	5975.	Кромпира	12·—
„	652.	Црна лука	7·50
„	190.	Бела лука	20·—
„	5,131.	Рана вода	30·—
„	10,876.	Крушака	12·—
„	8,846.	Шљива сувих	11·—
„	66,495.	Сена	4.25
„	4,825.	Сливе	2·—
„	3,085.	Коре брезове	14·—
„		Кајмака	120.—
„	3,863	Сира	56·—
„	946.	Лоја топљеног	95·
„	273.	Масти	125·—
„	1,309.	Вуне неопране	112·—
„	9,525.	Свиња дебелих	83·—
„	880.	Тумура дрвена	6·50
„	101,295.	Креча	3·10
„	1500.	Земље ловчарске	2·40
„		Длако коњски	
„		Кајсија	
„	29,20.	Катрана	20·—
„	11,46.	Варења Зелена	15·—
„	628.	вишања	26·—
Литара	628.	Вина црна 1. Ентолитар	20·—
„	8,215.	Вина бела 1. „	18·—
„	26,878	Ракије шљивове меке	33·—
„		„ помове „	
„		„ љуте „	

ОБЈАВА

На дан 15. ов. мес. од 7 до 12 пре и од 3 до 6 часова по подне, продаваће се јавном лицитацијом „на марвеној пијаци“ разне старе ствари које општини више нису потребне.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Јула 1889.

НА ЗНАЊЕ

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платно таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад изазати се: *одговорности, казни и плаћању четворогубе таксе.*

Од стране Суда општине варошн Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 56. својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини“;

2. Из наука философских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове“;

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15. јуна 1389.) њени узроци и њезине последице,“ и

4. Из уметности:

„*Студија о карактерним особинама српске народне музике; о њеном постању, развијању под разним државним и друштвеним приликама, као и о утицају који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*“.

Најбољој расправи сваког од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Надужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношању ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16. марта 1889.
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије.
М. Ђ. Милићевић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Изашла је из штампе књига

ТРИ СРПКИЊЕ

Милова Бајаитова
Мара Муратова поваљина
Херцеговка (осветница)

три писма списа
Милана С. Ђурићића
професора

Може се добити само код писца „Обреновa“ ул. бр. 9, а цена јој је 40 пр. дин.

Власник општина београдска штампано у Краљевској српској државној штампарији Уредник Сима Хаџи-Ристић

БРОЈ 27 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 9. ЈУЛА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ СВАКЕ НЕДЕЉЕ ИЗЛАЗИТ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
За годину . . . . . 6 дин.
За пола године . . . . . 3 дин.
За сваки месец на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слаже унутишњи од општинског суда и сва кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Нељаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

По члановима 22-ом, 23-ем и 24-ом закона о привр. изборноме реду састављене спискове свију грађана београдских, који имају право бирати посланике за Народну скупштину, општински је Суд изложио у благајноме одељењу, да би их грађанство могло разгледати и по 26-ом члану поменутога закона чинити употребу од својих права.

На основу тих спискова а сходно члановима 36-ом и 38-ом зак. о изборном реду, општински је Суд почео и издавање бирачких карата.

Посланике за Народну Скупштину могу бирати грађани који претходно узму бирачку карту, а та карта издаје се оним грађанима, који су као способни бирачи у бирачке спискове уписани на време.

Према томе потребно је да сваки грађанин до 15. Августа т. г. (закључно) дође у општинску кућу ради уверења да ли му је име у бирачки списак записано, јер после 15. Августа нико нема права тражити исправке спискова ни за себе, ни за другога.

Исправке спискова, по члану 28-ом закона о изборноме реду, могу се тражити само код општинскога Суда, писмено или усмено. Уз тражење морају се поднети и докази: *признаница* или *оверен извод* из пореске књиге о плаћеној порези за прошло полгође I т. ј. од 1. Нов. 1888. до 1. Маја ове 1889. године.

Ко на тражење исправке не буде задовољан решењем општинскога Суда, има права да се за три дана по пријему решења жали Суду вар. Београда.

Обраћајући пажњу грађанства на ове законске одредбе, општински Суд у исто време јавља да ће се бирачке карте, издавати грађанима све до 8. Септембра о. г., као што прописује 38. члан закона о изборноме реду.

Из седнице Суда општине вар. Београда 5. Јула 1889. АБр. 370.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(са стенографским белешкама)

држан 20. Маја 1889. год. у Београду

(Свршетак)

Гл. Јосимовић. Кад се каже: ко нема право еснафа зидарског да не може радити занат калдрмџијски, онда је то довољно. Занат калдрмџијски није ништа особито. и кад један мајстор мени назида кућу, за што ми не може калдрмисати авлију? Само то не каза што сада и неке калфе најквалијашке граде калдрму. То треба забранити, а забрањене се кад се каже да мора имати право еснафа зидарског ко оће да ради занат калдрмџијски и да прави калдрму.

Д. Ворбевић. Ово што је примећно г. Јосимовић, то је врло лепо. Не треба дати ни једном да диктира и да гради калдрму. ко нема право зидарско нек калдрмџијско.

Председник. Молим, господо, да се разумемо. Г. Министар каже да данас постоји еснаф калдрмџијски са зидарским уједно. Пита се сад да ли има потребе да се та два еснафа одвоје.

П. Видаковић. За што да се цепају. Ја не видим узрока. Овако је већа гаранција и за њих, пошто је еснаф зидарски мало јачи еснаф. За то нек остане као што је било

И. Цветановић. Ја велим да би било корисно и за општину и за нас све грађење, кад би се знало који је какав мајстор; а не овако, дође један из бела света па ми изради нешто што не ваља, и онда се дигне на опет у свет оде.

Председник. Ја ћу дати питање: ко је за то да се одвоји калдрмџијски еснаф за себе, тај ће казати *за*; а ко је за то да остане као што је досад било — он ће казати *против*.

Председник. Дакле имамо 20 гласова против а 8 за, и по томе остаје као што је било.

Милан Марковић. Ја нећу него што пређено на дневни ред. имам да кажем да није ни мало лепо ни угледно за општину што буџет за десет месеци није готов; а жалео би да се то више никад не деси.

Председник. Чим сте решили буџет ја сам имао у дужности да га пречистим онако како је решен, а пошто су ту цифре, морало се то спотрено радити. У осталом штете од тога нема, пошто се ни већ управљамо по новом буџету од 1. ов. м. Сад сно цео буџет по вашим одлукама уредили на чисто и ви изволите сравнити или одредити неколико одборника да то испитају.

Св. Богојевић. Ја би молио да тај посао извршн буџетски комисија. (Врло добро).

Председник. Лепо. Усвајате ли то? (усваја се). Само господо имам да кажем још ово. Господа, која су у комисији буџетској, одвојили су засебно у ономе буџету партије за подводе и наряд плаћена. Ја мислим да је то непотребно и погрешно, него да ти трошкови остану у партији непредвиђених издатака и да се отуда исплаћују, и у колико се у овој години не исплате они ће ићети на терет идућег буџета; јер, раније, као што знате ми смо решили да се сви издаци из претходне мере великих послова учине на готовине а доцније пређу на терет зајмова, које ћемо учинити за те велике наносне реформе. Иначе би пали на терет једнога буџета и подмиривали из редовних прихода, а то ни у ком случају не би било оправдано.

М. Марковић. Кад смо раније говорили о томе, ми смо донета казали да сви трошкови на истрашивање воде, плаћене и т. д. падну на терет зајма, који се буде закључио за набавку воде. Према овом раније решењу, и према овоме што сада г. председник предлаже ја мислим да ова партија за непредвиђене трошкове остане и за ове издатке, јер донета је право да те трошкове око водовода и других реформама сноси свака генерација док се дуг за ту цел не исплати. За то треба ову позицију да бставимо као позицију за непредвиђене трошкове, јер би иначе било у противности са раније одборском одлуком. (Тако је).

Председник. Дакле усвајамо да се то (Усваја). Онда с тим је буџет свршен.

Гл. Јосимовић. Кад смо решавали о плати кметова ни сте обећали да ће те то питање још једном изнети пред одбор. Ви сте изнели поново на решење само питање о нашој плати а о плати кметова исте. За што то?

Председник. Јер би то било противно закону. То је свршена ствар. Молим вас да даље идемо.

Сад је на реду једна молба пашег једног грађанина односно „зеленог венца." Молим да је саслушате.

Секретар чита понуду Ванте Живковића абаџије и другова, којим даје 25000 динара вренде, ако му се на 3 године дана да под закуп простор „Зеленог Венца" да би се тако са Николићевог плаца изместили пијаџи на општински.

Председник. Дозволите да се разумемо. Ви знате да је било гласање о пијацама, и онда је решено да на зеленом венцу не буде пијаца. Према томе оно земљиште општинско на зел. венцу, то није пијаца, него је као и свако друго земљиште општинско, које за сада стоји неупотребљено и без никакног прихода. Ми видимо да се тамо у приватном имању налази пијаца једна при свем том што отворене пијаце не може тамо бити. С тога кад се у самој ствари држи пијаца у приватном имању, онам се тражи, да се тај исти број пијџара изнести на општинско земљиште, те да тако општина вуче приход којим се већ толико година користи приватни сопственик на штету општине а тиме и на штету свега грађанства.

Д. Ђурковић. Ја мислим да ово што се тражи понудом овог човека, треба да примимо, али с тога, да ми ипак тамо паплаћујемо пијачну таксу као што је било и до сада.

Н. Х. Поповић. Ја би желео да знам да ли би ова мера била принудна за оне пијџаре који се сада налазе у оној руци на зеленом венцу, да би сви морали да пређу у нове дућане, или би могли остати и тамо.

Председник. Ја писам у стању да одговорим на то, али држим да то зависи од вашег решавања.

Д. Ворбевић. То је питање збора. Они хоће онам путем да добију пијацу коју су на збору изгубили.

Б. Новаковић. Ја не налазим да стоји тако питање које би збор имао радити. А ако би се могло говорити о пијаци на приватном имању говорило би се да она тамо и постоји. Ну то се не може чинити. Приватно дање је онде дало своје имање под закуп, на тако може и општина радити. И овим захтевом иде се на то, да се општина користи својим имањем као и приватна личност. Ну мени је познато да су и сами пијџари тражили и поднели овде молбу за исту пијацу, па с тога би требали да видимо шта они нуде за то земљиште, те да пијџу из оног прво имања где такође плаћају знатне кирије.

Председник. Пијџари су поднели молбу пре збора, а ова понуда која је сад изнета дошла је после збора.

П. Видаковић. Господо, који има мозга и може да мисли томе не треба обавештења и треба да зна. да нико онога

пијаре не може истерати из оне „руке“ јер је он тамо закупац једне приватне својине, где ће седети док хоће и док кирају плаћа. Па кад је то тако, кад овог из прив. имања не може нико истерати, а зна се да општина има такође једно такво имање у близини, онда и правда и општински интерес захтева да ми то имање падемо под закуп. Ми не смемо, господо, да бацимо 8 хиљада и неколико стотина динара, који нам се понуђ нуди за то земљиште, за сваку годину. То не смемо да учинемо напрочито за то, што видимо да тако фактички постоји и пијаца на приватном земљишту и приватан човек прне толики приход. За осуду је што то земљиште општинско одавна није издато, али сад, кад се нуди оволики приход ми морамо да га издамо, и примимо ову понуду.

Гл. Јовановић. Нека господа мисле да ово задире у пијачна питања. Ја тако не држим. Тамо и данас стоје дућани у једној шупи приватног лица, за које се плаћа једна кирија. Кад у комшилуку има општина свог земљишта и кад се нуде људи да ту подигну дућане и да нам плаћају и раду за земљиште, ја не знам какав би разлог могао бити да то не примимо! Потпуно сам за то да се ово одобри.

Д. Борђевић. На тај начин значило би да одобрило пијацу тамо, и ако стоји решење збора да тако не буде пијаце. (Вичу: али је има) Има је, али у приватном имању. Ми не смемо без збора да је изведемо на општински план.

Н. Милошић. И ја сам за то да ни један не треба да се противи он ме што је у интересу целе општине. Ја видим да данас тамо постоји пијаца. Тог пијацом не штети се ни мало ова пијаца на тако звано велико пијаци. На кад постоји пијаца на прив. имању, за што да се не премести на општинско и да општина прима приход а не приватна лица! За то не разумем. Једино што би ја имао да кажем то је, да се ограниче тезге оних пиљара, који ће тако бити: да се види колико их има сад у прив. плацу па толико да може овамо на општински плац прећи, а не више. Кад је ово прив. имање које је требало да се прода на добош, могло да пуче толико година гледи приход од пиљара и да тако фактички постоји пијаца, не знам узрока за што тај приход не би могла општина да вуче за своје имање?!

И. Цветановић. Заиста је тако, и кад се дало врачарцима да имају пијацу на цветном тргу на тај начин, онда треба и овде да се да, напрочито кад та пијаца на зеленом венцу и данас постоји, само на приватном имању. Зашто да приватно лице има толики приход а општина да губи годишње 8 до 10 хиљада динара? (вичу: да се реши).

К. Главинић. Ја би прво хтео да добијем обавештења како је решено питање о цветном тргу, — да ли је то одобрио збор или одбор (Чује се: одбор) Сваколико праведно је да се од сваког имања општинског добија приход — да не лежи џабе. Ако има законог начина онда ћу и ја пристати на то да се ово општинско имање нада под закуп под извесним условима, а напрочито под тим, да тако не сме бити више продавница него што их је сада

Милов. Мартиновић. Мени није довољно то ограничење да тамо буде исто толико продавница или тезги колико их данас има у ономе „приватном плацу, него, ја би желео да се стави то ограничење, да за тај број продавница буде саздана тамо изнада бар опална, која је саздана на цветном тргу.

Св. Богојевић. Мени се чини да понуђач није овде јасно казо шта намерава. Он треба да каже колико ће дућана и тезги да подигне.

В. Новаковић. Мени би миљење било да о овој ствари други ко говори, али пошто је овде у питању један велики општ. интерес, то нека ми се дозволи да кажем ово: господо, као год што сваки грађанин може слободно да располаже са својим имањем, тако исто може и општина са својим, јер ако би се то одрекло, онда би јој се одузело једно најважније право, а то не може да буде по закону. За то сам мишљења, да се без многе дебате донесе одлука да се ово имање нада под закуп, јер то се овде тражи од нас. Кад то учинимо, ми смо на општину прибавили један знатан приход, који данас не смемо никако презрети и одбацити. кад су нам добро познате потребе које општина има да подмири, и када нам је добро познато да јој за подмирење тих, преко нужних потреба, нису довољни садашњи приходи. Но баш и да није тај случај, баш и да није тај приход велики, опет ми не би смели да га препустимо, јер онда би доказали да не водимо рачуна о интересима општинским, онда би доказали да хоћемо да се тапкано с тим интересима општине. Сваки приватан човек има права да прегре свој приход, да га просто баци, али то не сме општина, то не смемо ми као њени представници чинити. Ну то она не сме чинити ни за то, што општина мора подједнако да гледа на све своје грађане, па као год што јој је дужност да чини олакшице једном делу, тако исто има да чини и другом. А овде то може учинити не само без своје и других грађана штете, но на велику своју корист. Па зато, и кад се ни мало не противи закону да се то имање нада под закуп, ја сам мишљења да се ова понуда прими. Само имам да кажем још ово: тамо су се јавили они пиљари што су на имању Наковића, на би и требало да се њихова молба сагуси са овом.

Милов. Мартиновић. Ја сам хтео да одговорим на то, што се изнеси као да је ово питање у вези са питањем о отворењем пијацама напољним. То није. Кад може данас имати прив. лице у свом имању пијацу, може је имати и у имању општинском. То је јасно. Не т еба даље више да говори о овој ствари. (вичу да решимо).

Д. Ђирковић. Само тако ако би се могло да ограничи број пиљара на да их на том месту не сме бити више него само онолико колико их сада има у приватном имању, онда по мом мишљењу можемо под тим ограничењем да издамо то место за пијацу. Иначе ако то ограничење не буде стављено, одселиће се пиљари и са велике пијаце тамо, а то не сме да буде.

П. Видаковић. Ми ћемо прописати услове и казати да то имање дајемо под аренду под тим условима, а после три месеца ако нам конвенција иде можемо и сами узети то имање у сопствену режију.

Председник. Мени се чини да то не би могло бити да ми после три месеца узмемо у сопствену режију то место за пијацу, јер онда би то значило да тамо општина отвара пијацу а то је противно одлуци збора.

Гр. Миленковић. Ово господо и није ништа друго него питање о пијацама, повереном на други начин, но обично што то бива. То је питање решио збор. Ако се одобри ово, начињење се читава збрка у томе питању. Одбор по мом мишљењу не сме да реши ово питање, јер то је питање по закону остављено збору да га он решава.

Н. Р. Поповић. За мене овде постоје две ствари, обе врло важне.Прво је дужност данашњег одбора да сачува законо решење збора. Ми знамо да је пре неколико месеца збор донео одлуку да остане пијаца на вел. пијаци. Дужност је одбора да штити законито решење збора не упуштајући се у то, да он оцењује, да ли је ово у интересу општине или не. Ако би се томе противно радило, не би се по закону радило. — Друго је питање, што је споменуо г. Гргур, да

се да под закуп општинско земљиште да би општинска каса имала приходе. Да и то не би било у хармонији јер на тај начин само би се на другу руку урадило нешто што би било противно решењу збора. С тога по том мишљењу прело ове молбе П. Живковића треба прећи на дневни ред.

Н. Кикић. Мени се чини да је сваком познато на шта се иде овом понудом. Ту понуђачи оће да се користе и да општину оштете. То се јасно види, и за то ја не могу да одобрим ову понуду.

Гл. Јовановић. За мисли да овде не може бити никако говора о пијачном питању. То питање нити је овде изнешено, нити га ми решавамо. Чисто ствар је у томе можемо ли и хоћемо ли да издамо једно општинско имање под кирију, па ту циљ, да се на том имању сместе оне продавнице пиварске, које су данас смештене у најближем комшилуку тог општинског имања а у својини приватног лица. То је све питање, и ја мислим да и то можемо и да нам је дужност да учинимо јер ћемо на тај начин користити општини. Кад појединци грађанин може на ту пету циљ да нађа своје приватно имање, за што да не може општина? За што општина ту на том имању не би могла подићи дућане и да на њих наплаћује кирију, као што то ради приватан човек? У тим дућанима могу бити пиљарке, могу бити шустери и ко хоће.

К. Главинић. Молим вас господо, ја са мишљења, и кад дође до гласања ја ћу гласати, да се да под аренду, ако буде питање тако да се да просто плац на коме ће они подићи дућане. Али ако они не буду ограничени, да тамо дигну дућане, него се остави да могу поставити онде тезге као и на другој пијаци, онда ћу гласати против. Осим тога кад ми не можемо спречити приватне да своје имање дају поштo оне под закуп, нећемо ли се десити то да остану све оне тезге које данас стоје у приватном имању и онда шта ће бити? Зар онда неће на тај начин постати тамо права пијаца?

Б. Новаковић. Сво је питање у томе да ли се може дозволити оним пиљарима који су сад у прив. имању, да могу изаћи овамо на општинско имање. Ако ко може забранити општини да не пусти пиљаре на своје земљиште, онда може то забранити и ономе прив. лицу које их сада држи у свом имању; али кад то не можете забранити приватном лицу, не можете ни општини. То је чиста ствар.

Св. Богојић. Господо, ја кад сам саслушао понуду П. Живковића видео сам да је она нејасна и непотпуна. Али план одбор не може да остави ову ствар кад јој се нуди један приход од 8 или 9 хиљада динара годишње за једно земљиште од кога данас нема никаква прихода. С тога ја би молио да се одреди једна комисија која ће са понуђачем да се разговори колико дућана да се подигне, колико ће да наплаћује, кад да ти дућани пређу у својину општинску и т. д. па по том да нам поднесе извештај о овој ствари. (врло добро.)

Р. Драговић. Понуђач са другошима не тражи да тамо подигне пијацу. То се из његове понуде не види, него да тражи општ. плац под закуп. Ми не знамо шта ће они ту да праве. С тога кад може приватан човек да да свој плац под кирију, може и општина, и ја сам за то да се ова понуда прими.

Председник. Молим вас господо, да се разумемо. Г. Драговић каже да није добро чуо понуду, али понуђач каже за што тражи овај плац и нели да хоће да изведе оне пиљаре на прив. имања овамо. Дакле он је означио на који ће циљ употребити то земљиште.

П. Видаковић. Господо, публика ствара пијаце. Пијаца ће се онде начинити где долази довољно публике да пазари. Решите нека сад подигне пијаца шта јој драго, нико тамо неће доћи, него ће се људи покупљати у дућанима насељенијих крајева, где има довољно публике која пазари. Што се неки боје да се неће моћи одржати велика пијаца. — па господо, ако вел. пијаца нема своје окољине, која ће је одржавати, онда она не треба ни да постоји. На последку велика пијаца не мора бити једина пијаца у Београду. На то већ и није. Пијаца постоји и на овом,[2] где је овај општински плац, који се тражи под закуп. Сво је питање сад у томе, како да издамо тај плац. Једни мисле да се да без ограничења или да га може општина после три месеца узети у своје руке, а други хоће да се да под закуп са извесним ограничењима. Сад свега то чујемо и да решимо; а што се тиче давања, ми морамо да га дамо јер то захтевају и интереси општински и сама правда.

И. Цветковић. Ја сам имао да додајним говор г. Видаковића само у толико да вел. пијаца овим неће бити ништена ни мало, и за то што је сада окољина њена много насељенија него што је била пре 10—12 година. С тога а кад овамо већ постоје пијаце на правит земљишту нема разлога да се та пијаца не сме даља на земљиште општинско кад се оно тражи под закуп. За велику пијацу нико нам и не плаћа закуп — а овамо би имали леп приход.

Св. Милојевић. Дошта, господа одборници, који су молбу ону као и раније 2 или 3 грађана са зеленог венца обрнула у питање пијачно, имају потпуно право. Али, господо, зелени венац дошта за сад нма све услове да буде пијаца. То му за сад нико не може да спори. Може бити да ће кад год изгубити те услове, али сад их има. То је факт. Правда захтева да се и потреба оних становника који у околини зеленог венца живе, једном помири, те да имају у својој средини пијацу јавну и отворену. Што то не-то иде до сад добило пијачно право, томе су у многоме криви сами покретачи тога питања, што су га на околишним неделасходним на у неколико и на неприкладним основама — на основини више мање себичним. За то је то питање и пропадало на збору и у одбору општинском. Ја је то пијачно питање изнето тако: хоћемо ли на овим и на овим местима да отворимо пијаце без икаквих даљих ограничења, сви би за то гласали. Али и околко-пијачани и зелено-венчани, они су више на себичних интереса покретали то питање, и зато је оно тако решавано, као што знамо. Исто тако и ова молба није за повећа на бољем темељу. Част и поштовање молиоцима, али реално бих да је и ова молба питекла из себичних интереса. Јер, шта траже они? Траже да им се да под закуп општ. земљиште да само изведу пиљаре на оне руне, па да их после они наплаћују пијачне таксе и кирије за свој џеп! Ја мислим да општина нема права да даје под закуп земљиште своје за пијачно место и пијачне потребе, док се не одобри по закону да на томе месту може бити пијаце. Као год што нема права да неко земљиште да на механу или кафану, ако то место нема тога права, тако исто и ово нема права да да за пијацу, кад то место нема права пијачног. — За то, да би се одговорило потреби овој у правом смислу овако као што треба и то не само за зелени венац него и за друге крајеве, — ја би био мишљења да ми сад пређемо преко ове молбе на дневни ред а да састанимо једну комисију, која ће поново и добро проштудирати цело питање пијачно, и поново да га изнесемо пред збор на решење. (Чује се: врло добро...)

Б. Новаковић. Г. предговорник пребацује покретачима који су тражили пијацу на седам места у Београду, себичност. Мени као непокретачу, дужност је да кажем ово: да то није истина. Напротив баш ограничење које се чини и

но коме се дозвољава пијаца само на једном месту, то је себичан рад. Што се тиче онога што се каже да се не може дати под закуп ово имање општинско, и то не стоји. Зашто предговорник говори то сад, да се на овај начин износи на решење питање, а не каже на који је начин постао цветни трг? О цветном тргу пре би се могло рећи, да је постао неправилним путем. И како је онда одбор могао решити да на том месту буде пијаца, било подизањем зграда или без тога, то се може решити о овом још пре, пошто се сада тражи земљиште под закуп и за то даје доста знатна сума новаца, коју општина несме да презре. (Вичу: да се реши)

М. Јовановић. Ја мислим да не може тако лако да се реши ово питање. Да се то земљиште да под закуп на ову цељ, могло би бити само тако, ако се да гаранција да ће се на то земљиште сместити само толико пијара колико их је сад тамо у овом приватном имању — и да они отуда нађу. Но ко ће то да контролише?

Тома Марковић. Ја сам хтео само то да напоменем, да је некорисно што се о овим питањем меша пијачно питање. Да се пијачно питање доводи у везу са једном молбом за закуп једног општинског или приватног имања — нема никаква смисла. Ја мислим да је после овољког говора то питање пречишћено, и да се без икаква зазора то имање може дати под закуп. Што више, ја налазим да је општина дужна да води рачуна и о уређају престонице, а нарочито о уређају ту, кад се, господо, данас у овој ружачи на зеленом пољу, које изгледа жалосно и са санитетског и са сваког другог гледишта, кад се — силом — ту одржава једна пијаца. Општина је дужна да ово место размести, да пијацу одатле дигне што пре. Ја сам за то, да ми поводом ове молбе то питање решимо тако, да повољну уступимо земљиште које тражи само под условом тим, да ће сместити овај број пијара који је сада тамо, а друге не.

Милутин Марковић. О овом питању било је доста говора и ово је исцрпљено са свим. Но ипак допустите да ја кажем неколико речи. Ја ни ове молбе јасно нијам то да повољан нуди општини један написан приход за општинско имање које постоји до онога места, где се и данас налази пијаца за зелен и друге потребе, или само на приватном имању. Овде морамо имати на уму да је простор земљишта које се тражи, општинско имање, које стоји општини на расположењу као и другом прив. лицу, да га употреби како за најбоље нађе. Кад то стоји, онда је јасно то питање, да ли се општина може погађати са појединим лицима која то имање траже под закуп. Општина као господар тога имања има права да се упушта са сваким у погодбу и да да своје имање под закуп. Кад је ово питање пашењено, ја мислим да ми не можемо сад истицати друго питање а нарочито пијачно, пошто с овим питањем нема неке питање пијачно. Тражи се од нас просто једно општ. имање у закуп и општина то имање треба да да у закуп, већ и за то, што је то имање сне досад стајало безплодно без икаквог прихода, а ми као представници општински не мислимо да пренебрегнемо овакав приход, тим пре, што ми овим испуњавамо своју дужност као одборници и подмирујемо једну потребу, коју грађанин у овој околини, где је то имање општинско, нађу да подмире, а то и једно и друго чинимо без икаве штете права. А да је то и без повреде права оних који се служе вел — пијацом, доказ је већ и у томе, што и данас стоји таква пијаца на зел. пољу — и по томе, ако ми не дамо ово земљиште, опет ће онде остати пијаца ако што је у прив. имању, а општини плаћ стајаће и даље празан и без прихода. Још и ово имам да кажем: кад молиоци истичу то да ће да сместе оне пијаре из прив. имања, онда разуме се да то они могу учинити ако даду боље услове за њих, и ако подигну зграде, и ја држим да друкчије не треба дати, но да се услови то да морају подићи дућане, не какве велике биће и скупоцене зграде, али да буду зграде пристојне и да одговарају потреби и месту где се налазе, па да не буде више продавница сваквдаших памучница онде где је сада, што је, као што рече одборник Миладиновић, право ругло за ову општину. Осим тога треба услојити да се не сме наплаћивати већа такса но што је на вел. пијаци, и треће да се не може сметати оним кочијашима, који сада тамо стоје, нити тражити од њих каква такса. Свакако дакле ја сам тога мишења, да под овим условима и са санитетским обзира треба дати ово имање под закуп на ову цељ, без икаквог дуљег одуговлачења. (вичу: да се реши — доста је говорено)

Председник. Ја бих само једну ствар да кажем. Ако би се решило да се да ово место под закуп, ја бих ово мишљења да се образује једна комисија, која ће обележити то место што се даје; јер ово што је нама нужно за тањиране, за фијакере итд. то треба да нама остане, да ми не зависимо од милости закупаца и да нам се не праве какве сметње. Дакле ја потпомажем говор г. Марковића с том допуном, да једна комисија одреди земљиште и уговори услове.

Д. Ђорђевић. То може бити после, ако се одобри у општ да се дође ово земљиште под закуп.

Председник. Молим да се објасниво, ако се то земљиште ограничи и каже се овољико пијара можеш примити колико их сад има тамо — онда то што ће се ти пијари сместити на наше земљиште, није решавање питања пијачног, и ја онда могу да гласам за овај предлог који је пред нама.

Н. Х. Поповић. Још и то нек се допуни, да ако се да под аренду, закупци направе дућане, и да у те дућане не сеђу пуштати друге продавце до оних који су сад тамо. Ако сад има тамо 50 пијара толико да их сме бити и овамо а нихако више.

Председник. Ми можемо начинити списак тих пијара колико их сад има тамо — Сад мислим, господо, да гласамо. Ко је за то да се прими ова молба, да дамо под закуп ово земљиште али са оним ограничењем који је поменуо г. Марковић и с тим, да се ограничи реон који се даје, он нек каже да; а ко је противан, да се не даје под закуп, нек каже: против. (После гласања)

Председник 21 је за а 8 против — да се може ово земљиште дати под закуп молиоцу. Сад вас молим да говоримо о цени.

Ј. Илић. — Нека се лицитира. Дајте људи више но што овај нуди, и нека се почне лицитација од 25.000 дин. У исто време комисија нека одреди реон и пропише услове као што је говорено. Ја нудим 26.000 д.

Председник. Добро нека се одреди комисија и лицитација на ко да више. Комисија ће прописати услове а лицитацију ћемо почети од цене ове која нам се сад нуди. (Врло добро).

П. Видаковић. Ја мислим да неће нико бити противан да дамо одмах г. Ј. Илићу кад нуди 26.000 динара.

Ј. Илић. Нека се најпре одреди реон и какву услови — па даће се и више, не брините.

Председник. Одредите господо комисију.

Одређени су у комисију:

Милован Маринковић, Ђока Новаковић, Д. Ђирковић, Св. Милојевић, Н. Вулковић, Д. Ђорђевић, Милутин Марковић, Н. Р. Поповић.

Председник. Молим вас, имам још један предмет, који не трпи одлагања. (вичу: дођите је; у понедељак).

Добро, онда ће ова комисија одредити реон и, преписати услове за лицитацију; а у понедељак молим вас да дођете да потпишете споменицу. — Састанак је закључен у 9. час. по подне —

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држани 25. Маја 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић; Члан Суда г. Коста Тонић. Чланови одбора: г. г. И. Цветановић, М. Велимировић, Н. Х. Поповић, М. Д. Јанковић, Д. Ћирковић, В. Виторовић, Г. Миленковић, М. Јосимовић, М. Ј. Марковић, Н. Л. Милишић, Ј. Илић, Х. Д. Азриел, Д. М. Ђорђевић, Ј. Ж. Ђурић, Ж. Бугарчић, П. Д. Видаковић, Др. М. Т. Лесо, Св. Боторић, Н. П. Михајловић, Сч. Петровић, К. Д. Главинић и Свет. Милојевић.

Садржина: 1.) Пијаца Краљевој Влади за узету жељезницу у државне руке; 2.) Извештај о ликвидацији. 3.) Отклањање „донег градског пола“; 4.) Избор члановања контролни одбор Управе фондова; 5.) Одобрење друштву Св. Сава“ да извади 1,000 куб. м. камења; 6.) Повоћ дечијем забавишту за дуван. крај; 7.) Измена услова за грађење кладиње у вароји ској и цигларској улици; и 8.) Исплата калија за ново гробље.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Секретар чита)

Има ли ко да примети шта? (Нема).

Никола Х. Поповић. Само што није добро изведено онде где је говорено о количини дућана, која би се могли подићи на закупљеном простору за пенца.

Председник. Ја сам казао, да се дода означење рејона, да не би после случајно испало да смо дали целу пијацу (Добро).

Димитрије Ћирковић. Г. Председниче. Молим за реч пре но што пређемо на дневни ред (председник. Изволите).

Вама је познато господо одборници, да је држава узела експлоатацију жељезнице српске у своје руке. Чујем, да са свију страна наше Србије долазе влади изјаве благодарности и честитке.

Ја би предложио, да и ми од наше стране, као представници грађана београдских, одемо или сви скупа или да изберемо неколико чланова, који ће отићи Влади и изјавити јој у име целог грађанства благодарност на тако успешном кораку. (Чује се: Прима се предлог једногласно с тим, да сва одборници иду) Ја би предложио да одемо сутра у 11 сахата пре подне. (Чује се: У недељу).

Д. Ђорђевић. Ја мислим да би требало и неки број грађана позвати.

Председник. Да усвојимо предлог у начелу, па онда да се начини један акт те честитке па ако желите могу га потписати и грађани и одборници. Грађана може бити свега 30—40. Тако написану изјаву да однесемо и предамо влади; а то све може бити сутра готово.

Димитрије Ћирковић. Ја ни сам зато, да се и грађани позивају с тога, што би се могло казати: звали сте онога, а мене нисте, и тим би се правило неко незадовољство и лично памећу грађана. Ми смо господо преставници целе вароши, и с тога да одемо ми сами, и тада нећемо бити прави никоме. Кад ми као одборници престављамо варош, онда ми у име грађанства и цело, и свуда га престављамо.

Председник. Ја мислим да обзиром грађанству, да је одбор решио нпр. ово и ово, па да кажемо, да и од грађана може когод њих ако хоће.

Перо Видаковић. Најбоље вечерас да изберемо депутацију, а да не идемо сви. (Чује се: Сви)

Председник. Дакле господо, у Суботу у 11 ½ сах. пре подне. (Јесте). Дакле, одборници и сви заменици отићи ће Влади и изјавити благодарност и дати јој писмени акт о томе. (Јесте).

Онда нека се забележи да је ово питање покренуо г. Ћирковић и да је у одбору једногласно прихваћено.

Коста Главинић. Г. Председниче. Скоро ће се отворити споменик Бордану Бруну великом талијанском филозофу.

Јесте ли се побринули, да се честитка спреми и на време отправи?

Председник. Ја сам писао г. Стојану Бошковићу и умолио га да нам ли честитку направи. Г. Бошковић је то драговољно примио, на шта му особита хвала, и сутра ће бити готова, а 9-ог ће отићи одатле.

Хвала вам г. Главинићу што сте ми напомињали.

Молим вас господо. Траже се умрлице. Изволите чути. (Секретар чита).

За Анку, Јулку, Радомира и Алексу Костића и за Петка Јевића надзирача — издавено: непознати. За Марчета Петровића, зидара — непознат. За Косту Милосављевића и Фросину жену Јакова Мидера — непознати и за Марка Зошића слугу — непознат.

Комисија одређена да проштудира све наше улице и поднесе извештај на који начин да се улице кадрирају, спровела је свој посао и поднела општиран извештај: Добро би било, да се одреди једна напредна седница, на да се у истој прочита. Предходно требало би тај извештај штампати, како би га сваки прочитати могао. (Чује се: врло добро).

Марко Велимировић. Ја мислим да је боље да се прво прочита онде, за тим да се штампа и после да се поднесе онде на претрес.

Никола Х. Поповић. Ваљда неће много коштати штампа, на нека се штампа да би сваки могао што тачније проштударати цео извештај. —

Председник. Добро господо. Браћа се да се целокупна штампа и у другој седници поднесе.

Усваја ли одбор да се штампа? (Усваја).

Миливоје Јосимовић. Пре но што пређемо на други рад имам да учиним једну примедбу.

У комисију која је изабрана за проучавање питања о канализацији предузећа општинских, водовода и осталих, би сте г. председниче знали свега једну седницу, на коју су дошла свега два члана, те се није могло ништа радити. Од тог времена ту комисију ни опет не зовете.

Ја би молио, ако ви немате кад да сазивате, да одредимо другог кога од чланова те комисије нпр. Г. Милојевића, да нека он позива у седнице, како би се и ова посао свршавао.

Марко Велимировић. Па и јесте тако. Ево прошло је скоро пола лета, а ми још нисмо почињено. Ако хоћете да се

више пројектовани послови, онда је крајње време да спремамо средства, која су за то потребна. Ти се послови не раде празних шака, већ треба имати или тражити новаца. За тај смо посао баш и набрали комисију.

Председник. Овој господи, што су дошла биле, ја сам показао план по коме сам радио још на раније и они су то прихватили и овластили ме да покушам може ли са овим Шпајцарцем, који наступа женевску велику банку, што урадити.

Ја сам чекао да добијем од њега одговор, па да онда донем седишу.

Међу тим ја налазим да ствар није толико хитна да плаћамо на цео зајам интересе и ако нам само једна рата и то после 6 месеци може бити потребна — до пола милиона. Таки суму у стању смо увек узети од наше нар. банке. Што се тиче целокупног зајма за реформе које ће општина извршити, то је питање које се не може предложити. Ми морамо опрезно радити да зајам добијемо под што повољнијим условима. Тога ради, начин нашег рада не сме бити такав, да нагледа, као да смо принуђени журити се са зајмом пошто по то. То је мој начин рада. Ако нам се он не допада, онда изволите казати како мислите, и у том случају одредити другог да руководи.

Марк. Велизарић. У 6 месеци ви сте комисију само једанпут или двапут позвали. На вађа у тој комисији има људи, који су тако исто паметни као и ви, па за што их нисте до сад позвали бар 3—4 пута, да их чујете. Можда би они измислили што више и боље него ви што сте до сада измислили. Више очигледно ићи не може. Ја нећу да омаловажавам ваш рад, али за што да трпимо да ви ви, као одговор на наша питања, износите увек искључиво наше мисли и да нам причате, како ви лично хоћете да извршите послове, које ми поверававо комисијама, те он ако или онако и све једнако, као да други чланови хоће то скупље и наопако.

Председник. Ја сам комисију звао, и они који су дошли, одобрили су ми да у председтом правцу радим. То нек се зна.

Милоје Јосимовић. Ја сам ово покренуо за то, што сам мислио да г. председник нема времена да овој комисију сазива и са њоме ради. Но како је објашњено г. председник, ту је узрок биш његов начин рада. Г. Председник ако и сам ради на питању о финансирању водовода и др. нама то може бити право, но држим да то није никакав разлог да он не сазива комисију, коју је одбор општински у тој цељи поставио. Како је ово питање замашно, то је баш у интересу саме ствари да се ово са разног гледишта узме у претрес, и да се и различита мишљења чују, па према томе чести састанци одређене комисије баш су од преке потребе. Председник има своју идеју о финансирању па на њој и ради, јер му се чини да је умесна; међу тим ваља да ће умети и други људи што о тој ствари реће. Тако н. пр. г. Председник не помишља да финансирање понуди нашој народној банци, а ја сам слушао мишљење меродавних људи у овој ствари да би баш наша банка била у стању да нам потребни зајам направи под најповољнијим условима. С тога ја опет понављам да треба састанци комисије чешће да се држе. Ово што су једанпут двапута дошла, те је г. Председник са њима разговарао, није седница комисијска, нити је то рад какав ми тражимо.

Милутин Марковић. Ја сам члан те комисије и као члан знам сам само једанпут и то се потребило баш онда кад ја никако ни сам могао доћи. Но пошто је у исто време и председник општине члан ове комисије а уједно и председник исте, то се у овој овако важној ствари није ни могло радити брзо. Зато сам да се пређе на дневни ред, а председник општине нека почне позивати од сада чешће, како би задатак могли извршити на време.

Марко Велизарић. Мени некако изгледа да г. председник хоће ту ствар да сврши, али би хтео некако да то оне буде у некој тајности, па да тајно нешто и ради. Комисији, којој одбор поверава неки посао, несме се ништа тајити, и она мора колегијално, поверени јој посао да сврши. Ако је посао такав, да не треба изнети на јавност, комисија ће сама заказати да тако буде и тајна ће се опет сачувати. Треба изјавити г. Председнику, да он од сада не прими никад на себе да изврши сам оне послове, које ми комисијама поверимо. Уверен сам да ће се на тај начин послови и брже и боље свршавати.

Председник. Г. Јосимовић је мислио да ја хоћу нешто тајно да радим. Ја сам цео мој план саопштио и г. Предићу и он га је усвојио. Говорио сам и са оним белгијанцем што је путовао по Србији. Они имају новаца а нису зеленаши, нити желе да воде политику са нама. Предао сам му план у џепији и молио га ли види и да нам каже може ли се одазвати. Ту би нас коштало 5% а општина би могла узети зајам за 50 година. Дакле господо ја нисам ништа радио тајно. Најпосле та се ствар не би могла свршити без вас. Г. Предић је био тако добар те је писао и добио је одговор да за сад не може ништа одговорити пошто морају неко време да прочекају док не виде, какав ће правац наша држава узети и какав ће наш кредит бити. Сад господо, кад наша држава овако мудро и паметно ради, држим да ћемо и ми много бољи кредит добити.

Свет. Богорић. Ја бих усвојио предлог г. Милутина Марковића. Досад како је било било, а одсад да се чешће позива комисија и да рад одмичне.

Димитрије Ћирковић. Што се тиче ове зајма, ја мислим да ћемо се сви сложити, да исти узмемо од наше народне банке, а да не улетамо у страначке чељусти. Странци траже да им дамо 100 за 70; а овде има плпари. Ено данас је и Држава узела од народне банке преко задруге милијон и 500 хиљ. динара.

Председник. Што се тиче суме, која ће нам требати за водовод, ми се можемо код банке помоћи, ако буде говор од милион или два динара, а ако буде од 8 милиона или више, онда нам банка може само да посредује код других, јер кад би ми исцрпили целу њену снагу, трговина би рамала.

Советозар Богорић. Да пређемо на садањи посао а о овоме доста смо говорили.

Председник. Дакле усвајате ли предлог г. Милутина Марковића? (усвајамо).

Советозар Милојевић. Одбор је имао пуно разлога, што је благовремено одредио комисију да проучавање и на сваки начин комисија треба да проучи то питање и да о истом поднесе свој извештај одбору на решење. Према томе ме би требало да председник на своју руку ступа у преговоре.

Председник. Нисам ступио у преговоре.

Свет. Милојевић. Ви сте дали план, а но ина да ли ће га комисија одобрити. Знате ли ви да тражење зајма на такав начин може да шкоди.

Председник. Ја радим приватно.

Свет. Милојевић. То ни не радите приватно него као председник општине.

Председник. Тај зајам је рађен још пре него је комисија одређена. Но кад ви тако хоћете, ја ћу од сад тако и радити.

Марко Велизарић. Ми смо то но други пут захтевали пре два месеца, па нпак ви као да без воље радите или

нећете да радите. Кажите нам хоћете ли да радите. Ако нећете да изберемо другу комисију.

Председник. Добро. Кад је госп. Марковићев предлог усвојен, онда ћу да звати комисију и почећемо рад. Ја ћу натрати моје мишљење а потомаћу колико могу. Извините што сам тако слободан био, ја сам мислио да сам нешто разумео у том послу, па сам и родио да општини користим. Но кад кад се почне радити, ја ћу само дати своје мишљење.

Ајдмо даље. Знате господо, да је одређена једна комисија да прегледа одвођавање земље на дорћолу. Комисија ја свршила посао или се у мишљењу поделила на двоје и сад имамо два извештаја. Да прочитамо обадва, који гласе:

I.

Одбору општине вар. Београда.

Према одлуци тога одбора од 1. Маја о. г. потписати изашли су данас на лице места да оцене отклањање „Доњег градског поља", у колико је оно извршено по одлуци одбора Г.бр. 364. од 1888. а на основу мишљења комисије од исте год. Г.Бр. 311., и дајемо мишљење: да се рамна од „Јевремове" улице, па „доњем градском пољу". само још мало на појединим местима исправа или никако не продужује даље; а овај остатак „грочанске" улице на више — да се отклони, у форми рамне за уливање кола, као и рамна на „доњем градском пољу".

Част нам је приметити да се за отклањање „јевремове" улице мора замерити, што је са отклањањем похитано, и исто пређено пре, но што је регулација улице коначно извршена; а још више се замера и с тога, што ни у „ибарској" улици регулација није свршена, а ова — „ибарска" улица — пресеца „јеремову" улицу.

3. Маја 1888. год.
Београд.

Чланови комисије:
П. Д. Вајкановић,
Д. Ђирковић.

II.

Према решењу одборовом од 1. о. м., поднесени одборници прегледали су како је и у колико је извршено одклањање и уравњавање навесних улица на дунавском крају; па им је част поднети одбору извештај као што следује.

Услед предлога изречите комисије одбор је Маја прод. решио: да се одмах предузме и изврши одклањање и планирање оних улица на дунавском крају, и то: „Доње градско поље", „Јевремова", „горња Јованова", „доња Јованова". „Грочанска", и „Ибарска".

И по предлогу комисије и по решењу одбора требаше предузети и извршити одклањање и планирање оних улица одмах и из разлога, што су ове улице тако неприлазне да њима ни пешак не може ићи. Да су ови разлози били и да и сад постоје, уверили смо се лично прегледом, а уверавају и уверење сваког о томе ове куле од земље, што су остављене за сведоке да кажу како је било у отклањани улицама пре док нису биле отклоњене, као што то кажу и улице, које још нису отклоњене и планиране.

У смислу предлога комисије и решења одборова требало је одмах расписати лицитацију за отклањање свију речених улица како би одклањање било извршено још прошле године. У место тога расписане се, држа и одобрава лицитација само за одклањање једне једине улице, и то улице „доње градско поље" и на ње до пресека „Душанове" до пресека „Јевремове улице". Лицитација остане на показатог г. Тршића по 70 пара од кубног метра. Овако делимично извршење одборске одлуке правда се тиме, што се очекивало ипше одобрење дефинитивне нивелације свију на и оних београдских улица, и што се знало да ће бити јефтиније одклањање кад се даје улица по улицу.

Кад је одобрена нивелација, и пошто је извршено одклањање улице „доњ: градско поље" онако како је с предузимачем погођено на лицитацији, инжињерско одељење приступило је не би ли нашло предузимача који би остале улице јефтиније одклопио и планирао; па кад није могло наћи, оно је на основу уговора закључена са г. Тршићем а у спораз уму са неким одборницима уступило истом предузимачу да по истим условима и по истој цени продужи одклањање и осталих улица, за које је одбор донео решење, те је на овај начин и продужено одклањање.

До сада су одклоњене и исплањиране ове улице, и то: „Доње градско поље" од пресека „Душанове" до пресека „Јеврекове улице", одатле идући косо улици одклоњена је рамна за лакши извоз кола: даље одклоњена је „Грочанска улица" од пресека „горње Јованове улице" до пресека „Јеремове", на онда одклоњена је и у нешколико исплањирана „Јеремова улица" од улице „доње градско поље" идући преко „Ибарске улице" Барјакњажији.

По овоме а према одборском решењу остало је још да се одклањају и планирају ове улице, и то: „Грочанска" од пресека „Јеврекове" до „Косе улице"; па онда „доње градско поље" од Реалке до пресека „Јеврекове улице" и онда „Ибарска улица" од Реалке до „доње Јованове улице".

Два су питања која одбор има сада да реши, и то:

1; да ли одобрава, што је исти предузимач, који је на лицитацији узео одклањање једне само улице и то „доње градско поље", одклоњао без лицитације а по истим условима и по истој цени и друге улице, које су горе поменуте; и по томе да ли одобрава да му се исплати и оно што је без лицитације изгодно и праведно; и

2; да ли одобрава, да овај исти предузимач продужи одклањање и планирање осталих улица и делова од улица, за које је одбор решио да се одклоњају и планирају, по истим условима и по истој цени као и до сада, или то не одобрава него решава, да се стане са даљим одклањањем, па да се држи лицитација.

За решавање првог питања предлажемо да одбор изволи решити: одобрава се поступак, што је истом предузимачу уступљене одклањање до сада одклоњених улица по истим условима и по истој цени као и одклоњање улице „доње градско поље"; и по томе одобрава, да се овом предузимачу исплати све и оно што је преко лицитације више уредно а по цени лицитираној.

Ово предлажемо из разлога, што се доиста није могао наћи други предузимач, који би под бољим условима и јефтиније предузео одклањање од г. Тршића.

За решење другог питања, а на ше: да ли да се продужи одклањање ових улица и њихових делова, за које је одбор решио, али одборско решење остало неизвршено, и ако би се продужило, да ли то отклањање да продужа досадашњи предузимач г. Тршић по истим условима и по истој цени, предлажемо да се ово одклањање продужи и даље и да га изврши досадашњи предузимач по сиданим условима а из ових разлога:

1; Што се и иначе тешко долази до одборских одлука, да се она или она улица уреди или калдрмише; и по томе кад се једна дошло до одборске одлуке, да се ове улице одклоњају, не би требало допустити да се сада стане с извршењем ове одлуке.

2: Што су улице, које се још по одборској одлуци имају одкопати, тако не пролазне, да би и за једну сеоску општину срамота било кад би оне и даље у оваком стању остале. Треба само проћи једном улицом н. пр. „Ибарском“, па ће свако рећи да је то ругоба за престолницу. Та том улицом и мешак да прође скрхаће прагни а кола не могу, да причу кућама оних становника!

3; Што се у што време одкопаном земљом из оних улица с једне стране утврђује дунавска обала, те се онај крај подои обезбеђује од поплаве, а с друге стране покрива оно ђубре, с који су до сада многе улице на дунавском крају уравнавале.

Ако општина не продужи одкопавање оних улица и одкопаном земљом не покрије оно своје ђубре што га је по улицама растурила, надзелка ће је власт натерати, да купује земљу; па да покрије то ђубре, а то ће је скупље стати.

4; Што не треба да се стане са одкопавањем оних улица ни с тога, што се јевтиније одкопавање не може добити од оне неке, по коју садања предузимач одкопава, а нарочито над се уже у обзир, што сад предузимач подкопану земљу носи онамо где му општина заповеди.

Као што је познато, од више власти одобрене су коте за нивелање; и по томе сад и то не смета да се продужи одкопавање оних улица. Треба само да одбор реши: одобрава се да се продужи одкопавање по истим условима и по истој цени као што је одкопана улица „доње градско поље“.

Ми молимо одбор, да у интересу општине овако решење донесе.

У Београду,
10. Маја 1889. год.

Чланови одбора:
Свет. Милојевић,
Н. Вулковић.

Жели ли ко да говори.

Перо Видаковић. Кад је био унапред били смо ја, г. Милојевић и Ђирковић, а г. Вулковић није био. Ми смо се онда сложили на ово овако као што је причитано т. ј. да се рампа на калимегданском пољу уклони а рест грочанске улице да се одкопа у виду рампе доњег калимегданског пола. Сад како је испало ово друго мишљење на коме је потписан г. Милојевић и Вулковић, ја не знам, јер кад смо ми писали извештај г. Милојевић није био с нама, а г. Вулковић није био ни на једној, а одавд сад он потписан с г. Милојевић, то је чудно. Ето како иду наше ствари.

Димитрије Ђирковић. За чудо ми је како господа неће да признају, да улице те још нису регулисане, а већ је наређено одкопавање. Прекопавати улице које нису регулисане, то је немаштво.

Светозар Милојевић. Изилазим узимам реч. Стоји у ствари да смо првог дана били на лицу места г г. Вулковић, Ђирковић и ја. Кад смо тамо изашли, ми смо били само на оном месту где се сад одкопава, и све на што смо се сложили, било је то, да одкопавање онога брда иде паралелно са рампом, али ни у чему другом нисмо се сложили. Није господо било питање само о тој рампи, и о одкопавању брда у грочанској улици. Питање је о одкопавању свију оних улица за које је одбор донео одлуку да се одкопају и уравнају. С тога се писам заустављо на рампи и одкопавању брда у грочанској улици него сам тада сам а после другог или трећег дана у друштву са г. Николом Вулковићем и инжињером обишао не само све улице, које се имају да одкопавају, него и самој обалу дунавску. Видели смо где се одкопана земља насипа и увидили смо да би требало благодарити инжињерском одељењу што је ону земљу наспало на дунавској обали, те сачувало дунавски крај од овогодишње поплаве. Пролазећи дунавском обалом видели смо многе улице, које су са ђубретом попуњене и уравнате. Та ми је дало повода те сам ја питао овде, да ли зна председништво општине да се улице ђубретом уравнавају. Кад смо све то видели, ми смо се сложили да је много важнија ствар, да се одкопаном земљом наспавају улице и утврђује дунавска обала, него одкопавање и уравнавање улица о којима је реч. За то смо ми овако мишљење и дали у нашем извештају, а хоће ли се то одбору допасти или неће то је друга ствар.

Перо Видаковић. Ја као члан комисије кад сам изашао писам изашао само да за кога адвокирам. Одбор је одлучио, да видимо хоћемо ли продужити одкопавање на доњем градском пољу. Ја молим нека се то прочита шта је одбор одлучио.

Светозар Милојевић. Нека се прочита реферат инжињерског одељења услед чега је и образована ова комисија. Реферат гласи: „да ли одобрава одбор ово што је досад одкопано и одобрава ли да се и даље одкопава.“ Због тога је наше мишљење овако опширно и онаким разлозима поткрепљено.

Перо Видаковић. Читајте одлуку одборску. (Секретар чита) Као што сте чули, ми смо се држали строго онога, што нам је одбор у задатак ставио, а никако не могу да примим, да је требало што више додавати него што је одбор тражио. Ми смо о ономе што се тражи дали наше мишљење, одборско је да усвоји како хоће. Само хоћу да кажем, да је ово друго мишљење отишло далеко, а наше се задржало на ономе, што је одбор одлучио.

Свет. Милојевић. Молим вас г. председниче наредите да се прочита реферат инжињерског одељења. Овакав приговор г. Видаковића не могу да отрпим.

Марко Вељковић. Одлука одборска није онакна, као што је казао г. Видаковић.

Гргур Малешковић. Докле ћемо овако да чинимо. Онамад, кад је решено, говорено је на основу инжињерског реферата и решено је да изађе комисија и дође извештај; може ли остати овако или не може. Друго мишљење где је г. Свет. Милојевић, тачно је схватило задатак и казао: да ово не може да остане онако него да се мора потпуно изнети. Хоћу то да кажем: та нивелација мора се прво, јер кад општина и власт полицијска тера којед не грађане да иду на нивелацију, и они се спуштају или подижу, то онда морамо и ми од наше стране свршити онај део што на општину припада.

Петар Видаковић. Ово што је г. Милојевић радио, то је приватан посао а ово што смо нас двојица, то је званично; јер комисија је само једног дана излазила. (Чује се: читајте реферат).

Председник. Молим вас. Изволте чути инжињерски реферат (секретар чита)

Кад је дискусија дружана да се одкопа један део праволен је тај рачун, да се продужи и даље по тој истој цени. Није било одобрења одборског о томе и с тога је инжињер донео мени на потпис да се одкопавање продужи. Ја то писам смео одобрити без одбора и због тога је била одређена ова садања комисија.

Никола Х. Поповић. Разуме се да је одкопавање свршено у свима улицама које су у првом закључку одборским означене.

Председник. Није. За то, што сам ја одрекао потпис док ни не одобрите, и сад је дошла комисија која се поде-

лила на доље. Нивелационни план је одобрен. По њему се мора радити. И ако сад не одобрите да овај предузимач продужи одконавање, то ће изгледно доцније на другој лицитацији плаћи скупље, а мора се одконавати према нивелационом плану.

Димитрије Тирковић. Господин председник рече мало пре, да ми треба да завршимо по нивелацији. По нивелацији треба, г. председниче, одконавати до Реалке и до гостионице „Краља.“ Да ли је то нужда, да ли је потреба да се то чини? Код почнемо с једне стране, онда морамо и с друге, и тако ми треба да прекопамо и калимегдан

То не може бити за сад, већ сад треба само исравнати. Изиђите на видиле, да ли је нужно, да ли је потреба да се данас чини то одконавање код овако оскудице. Само има кућа, на је врло изгледно с тим одконавањем То све није за сада потребно што ми имамо и пречих послова. Зато сам да се за сада само исправна рампа, колико да могу кола излазити

Коста Главинић Да когод други замера овоме послу, ја му можда не бих ни одговорао, али госп. Тирковићу морам. Не ради се ово за њега једног или другог, него је то потреба. Ја ћу да обратим пажњу одбора на једну ствар. Ви морате господо створити могућност да кола силазе доле и одазго да излазе. Кад то учините, онда оне куће које стоје на калимегдану, те се одконавају и ти грађани морају да поправе те куће. Ви сад да саспите за један метар онда ће и они спустити на један метар, и тако куће поправити, а после године или две, ви морате да спуштате и за овај остатак по нивелацији, и онда ови грађани могу да нас туже за накнаду, што исте одма одконали. Не мора се сав калимегдан одконавати сад, већ улица до Реалке и то се мора свршити.

Господо. Ви нескете оставити више дорћол онаван какав је. Нескете оставити, да се Енглезовац и Селиште шире још више.

Како среће, да је дорћол раније регулисан и нивелисан, не би се Београд овако разгранао. Онде су затрпали старе улице а нису нове просецне. То мора да се уради иначе ће грађани тужити општину, да им створи могућност да могу излазити у своје куће. Место да се широм шири на пољској реци, она отишла у Миријево. Нема тога нигде у свету, само код нас иде овако без рачуна. Дорћолу се мора осигурати дунавски крај од поплаве. Ако то не учините, онда идете на руку да се Београд шири до Кумодража.

Чланови комисије који су обишли доње улице, свесвесно су радили, и кад су овакав извештај поднели, мора се признати да су добро учинили

Живан Бугарчић. Види се господо да је комисија подељена у два мишљења, али и једно и друго мишљење нису далеко једно од другог. Види се да је добро казао и г. Милојевић а добро су казали и остали чланови. Цела нивелација не може се извршити. То се по себи разуме, јер би то мишло до калимегдана. Треба удесити тако, да се оба мишљења сложе. Да узмемо ово у извршење што се може, на да ваше о томе подебатујемо (Чује се: да се реши.)

Перо Видаковић. Господо, разлози са којих смо ми дали мишљење да се непродужава одконавање, већ само да се рампа ублажи, — ти су, што се подконавају две улице које додирују улицу Грочанску; једна од њих 2. метра остаје високо од улице Грочанске. Сад шта ће бити. Онде ће требати тим људима празити рампу на ће према овој и остала грађани из других споредних улица морати своје куће по рампи поправити, а ови у Грочанској улици сви ће морати своје куће подзидавати, и тиме ће се наложити једном излишном издатку сви притежаоци зграда до реалке, док по нашем мишљењу то би се све избегло. Овај разлог што га је изнео г. Главинић врло је слаб Он само уме да заплаши: „ви ће платити“ (Коста Главинић: „хвала“) Шта више ја би молио г. председника да у будуће такве одборнике опомене кад се забасају и кажу: ова је комисија сазвана што је њему по вољи, а за оно што му није по вољи, подразумева се противно, то је вређање. Он не треба ни да говори кад је као заинтересован, без одлуке одборске, у друштву са још двојицом својих колега, захтевао од инжињера продужење одконавања, што је умеђународно инжињер и извршно. Ствар је пред одбором, на како реши треба да је контен. Мени је право, нека одбор реши како хоће, само ми смо нашли да онако треба.

Коста Главинић. Ја бих молио г. Видаковића да не дира у савесност и да ме не учи кад треба говорити. Ја сам био објективан свакад на и у овој прилици. Онде се говори о перегулисању улицама и о рампама у побочним улицама. Господо, ја сам случајно био у комисији која је одређена да надзирава то одконавање. Ја сам и грађанин тога краја, па и познајем његове улице доста, с тога сам могу рећи ово: Јевремова улица није регулисана само на 10 метара дужине, а Ибарске половина није регулисана, и зар за то, што није регулација изведена, да још 20 год. те улице останемо не нивелисане и да оставите „људе, да не могу у своје куће да уђу Рампе, дан, у побочним улицама, онде су са свим споредна ствар. На послетку какав је то компликмент одбору од г Видаковића, кад он каже, да један одборник може да заплаши цео одбор (Жагор).

Гргур Миленковић. Овде су људи необавештени. Г. Тирковић рече, да ће се одконавати калимегдан до „Краља“ ако нивелација и то се сад свршава Рампе у улици Узунмирковој неће бити нужне. Дакле онде се хоће да обмане одбор и напишњавају се рампе. Према томе одконавање до „Краља“ мора се дефинитивно извршити, јер то је предложила комисија и одбор у седници 17. Маја то је решио Сад је питање само о цени: може ли се продужити по овој или ћемо тражити другу лицитацију. Ја сам мишљења да се изврши по овој, јер се неће моћи јевтиније добити. Врачар је много више плаћао. Даље, ова земља ће се употребити врло вредно на попуњавање долњих улица, на дорћолу, и одбије се нода од тога краја. С тога предлажем да се реши, да се продужи одконавање до „Краља“ и да се ова улица тачно по нивелационом плану изврши, као што је решено у ранијој одборској седници. (Чује се: да се реши)

Димитрије Тирковић. Ја бих имао да одговорим само на то, што је казао г. Гргур да неки хоће онде некога да обмане. Нико није овде казао нити мислио да ће се калимегдан проконати. Нисам ја казао прокопавање, него одконавање, на тврдим, ако се буде одконавало до „Краља,“ онда треба и све споредне улице да се одконају, а на овој улици што иде у град, имали би Куприју направити.

Председник Ако ми господо почнемо овако продужавати дебате и један другоме одговарати, нећемо моћи никад ништа урадити („да се реши“) него ћемо се непрестано задржавати на једном предмету а сви остали послови који су на дневном реду, остаће не решени.

Ја вас молим господо, да се вратимо на главно питање Главно је овде то. Одбор је решио да се нивелација изврши, и питање је извршити је јевтиније или са истом ценом, која је већ за израђени посао утврђена. Ако може јевтиније, онда треба одредити лицитацију, а ако не може, онда да останемо овом садањем предузимачу да продужи по истој цени. Ово што је г. Милојевић казао у извештају, то је по одборском решењу. (Чује се: „ставите на гласање“). Једна је поло-

вина комисије казала да се стане на овоме што је свршено, друга је половина казала да се продужи рад. Ко одобрава оно прво мишљење што је потписао г. Ћирковић му. Видаковић, тај ће казати „за," а ко је за ово друго, казаће „против". Само да вам још овде додам ово. Ми ћемо у скоро морати попуњавати обалу и ако не одкопавамо на овај начин, мораћемо посути земљу с брда, а ако одкопавамо, онда ћемо две користи учинити: и изравњићемо напевацију и засућемо обалу. То ваља имати на уму.

Димитрије Ћирковић. Ми нисмо казали да остане онако као што је, јер би то било зло, него смо казали да се исправи.

Свет. Милојевић. Ви г. председниче, стављате питање, ко је за предлог Видаковића и Ћирковића тај да каже „за". То није добро. Нас двојица г. Вулковић и ја, хоћемо да се изврши решење одборско и онда треба ставити питање, ко је за изравњење одборског решења, односно за наше мишљење, тај да каже „за".

Председник. Добро, ко је за мишљење г. Милојевића и Вулковића тај ће казати „за" а ко је за мишљење Видаковића и Ћирковића, тај ће казати „против". (Настаје гласање. После гласања).

Изгласало је 16 одборника „за" а 7 „против". То значи да се усвоји мишљење г. Милојевића и Вулковића и да се по том мишљењу поступи у свему.

Сад наполте даље. Потребно је за контролни одбор управе фондова да се изабере један члан и један заменик.

Свет. Милојевић. Пошто се Управа Фондова преселила овде на калимегдану, то треба бирати људе на онога краја. (Чује се: Нека буде Велко Савић члан, а Настас Крстић заменик.)

Председник. Усваја ли одбор ову кандидацију? (Усваја)

Сад треба да одредите комисију која ће надгледати калдрму између дрвара.

Гргур Миленковић Нека буде г. Ана Кнежевић, Милош Дамјановић и Радеско Драгојевић.

Председник. Добро.

Сад чујте молбу друштва Св. Саве, да му се из ташмајдана даде бесплатно 1000 куб. метара камена за сп. савски дом.

Димитрије Ћирковић. Једногласно да одобримо. (Вичу: Одобрава се).

Светозар Боторић. Само с том приметбом: тамо се у писму напомиње Ста„а Србија и Македонија, а ја велим, да нам лежи на срцу и Босна и Херцеговина онако исто као и Стара Србија и Македонија.

Председник. Ми смо ово питање решили али само треба одредити некога да контролише вађење камена, јер се бојим да се у место 1000 кубни метара не извади на рачун друштва 3 хиљ. и више.

Свет. Боторић. Пошто друштво има свога чувара то му додајте још двојицу те да они премере камен и предаду чувару. Само нека се пази да се неучини злоупотреба, јер тамо ваде камен још и многи други.

Марко Велизаревић. Како би било да наш инжењер намери и обележи део мајдана, који би извео у кубатури ону количину камена, коју друштво тражи — и тај део да се друштву уступи, с тим, да га исцрпи у року од године дана Кад би тако учинили не би нам требао контролор. (Чује се: „То не може бити.)"

Коста Главинић. Не треба дати ни један понад камена док од друштва не донесе цедуљу.

Марко Велизаревић. Треба одредити рок докле да извади и однесу камен.

Милутин Марковић. Оправдана је бојазн о којој се говори. Ја мислим тоне се може стати на пут онако: кад се камен извади, да друштво не може пре дићи камен, док комисија од инжињера општинског и кмета једног не премери и не прегледа.

Председник. Ова је ствар дакле једногласно решена да се да 1000 кубних метара. (Јесте)

Сад имамо један извештај о канији на новом гробљу. Има један мајстор који је радио и наш инжињер њиво и прегледао. Г. Чаленић ће то објаснити.

С. Чаленић. Господо! У моме извештају које вам је сад прочитано, јасно и потанко, доказано је да су и велике и мале канције морале бити теже него што је предрачуњено и погођено, и ја сад не би имао шта ни да додам ни одузмам, само ћу односно канија рекапитулисати. Уз ово извештаје иде и израчунавање тежине канија на новоме гробљу.

Ја сам сваки део, сваки комад на канијама, намерио и познашао по познатим таблицама његову тежину.

Тако:

Велика канија тешка је: по моме рачунању 797 килогр. по Љочићевом предрачуну 600, по мерењу на општинском кантару 803 килограма. Обе мале канције теже су по моме рачунању 832 килогр. по Љочићевом предрачуну 500 кила, по мерењу на општинским кантару 936[1] кила.

Дакле тежина по моме рачунању и фактичном мерењу, скоро су једнаке.

Ну пошто се предузимач држао тачно мера и димензија прописаних у предрачуну, у свима осим у два дела која се помињу у извештају и ради једног од тих (делова) биле би једнина а не мале канције лакше 81.66 килограма, то предузимач није шпуолико крио што су канције испале теже.

И општина ће морати платити, судила се не судила, тежину канија која је потекла из утврђених димензија појединих канијских делова.

Председник. Ја не знам ни шта је рећи. Само толико могу казати да му нисам смео све дати.

Коста Главинић. Ово би требало одобрити, јер је неколико сиротних предузимача пропало тамо на гробљу, па крпи ни дужни.

Милутин Марковић. Неће нико ту пропасти, него ту пропада општина. Немојте само њих жалити.

Председник. Ово је било пред одбор. Сад кад имамо прорачун инжињерски мислим да можете наредити да се плати. (Да се плати).

Сад имамо молбу друштва за уљепшавање дунавског краја, да се подигнутом дечијем забавишту даде од стране општине помоћ на набавку потреба школских.

Светозар Милојевић. Ово господо да усвојимо сви једногласно.

Перо Видаковић. Ја сам мишљења да се тој школи забавишта да 300 дин у помоћ, па нека набава што јој треба.

Јован Илић. Тако да се одобри и у сваком кварту где се овака школа отвори.

Дим. Ћирковић. Можемо одобрити, да се и на другом месту где се оваква школа отвори, издаје одопица сума помоћи, па суд нека има такво одобрење те да не би чекао на одборски закључак.

Председник. Хвала вам господо на том поверењу, али ћу вам ипак ја сваки нов случај поднети на решење. Њима т. ј. општина који хтедну такве заводе установљати, ја ћу казати: видите, како је одбор за то одушевљен, и они ће моћи да одпочну и да сачекају одобрење за помоћ.

Да идемо даље. Ваша је позната да сте у једној седници решили односно предузимача Стевре Костића што је правио калдрму у Мирјевској и Цигларској улици да се он позове на тачне испуњење уговора у започетом грађењу калдрме. Он је поднео један акт. Молим да саслушат. Гласи:

„Суду Општине варошн Београда.

Част ми је да Суд Општине Београдске замолим, да ову моју молбу наволи изнети пред Одбор.

Одбор је Општински у својој седници решио: да се закључен уговор самном за грађење калдрме у Мирјевској и Цигларској улици раскине, — зато, што по мњењу треће комисије, калдрма није по Уговору.

Који год је изашао на лице места и видео калдрму при знаће да у Београду нема боље калдрме Као недовршена, та је калдрма задржала једну бујину, која се не пати: од обичне кише та калдрма неће никад ни осетити. Та је калдрма тако направљена, да најмање 50 г. може служити. О томе се може свако уверити само, да изађе на лице места.

За када сам почео градити калдрму, а и доницје у тому рада знао сам г. Чаџевића и он сад год је изашао казао ми је: да је калдрма врло добра и само да ја продужим рад, тако исто и станованици који су посао надзирали, били су потпуно задовољни са калдрмом и ободравали ме на рад.

Тако сам ја у име Бога протерао преко 2000 кв. мет. Сад одједаред вели се: да калдрма није по уговору.

На овом месту рад сам. да ово што иде поменем. Ја сам за сиву мајдана Топчидерских покупово шичко камење, ако би се при ломљењу камена тако одношло, и тај камен дост.. ме је новаца коштао, а ја нисам жалио паре само да одговорим условима. Шта сам ја крив, кад се ломљен Топчидерски камен не разбија плочасто, него у округлом облику, па и тај округли облик, кад се раздваја помоћу клинова, не добија се камен који је 0·50 с. м. дугачак, него се однаја у разне облике, од којих ни један скоро не може да одговара траженом облику, — или димензијама по условима Кад се тако ломљено камење, није могло добити, ја сам морао употребити онакоио камење, које ће бити најближе условима.

И сам инжињер признаје, да је ово камење добро и ној рад ваљан, јер се сигурно и сам уверио обилажећи мајдане, да такког камења нема, као што је у условима прописано, а над би га било он би ми одмах у почетку рад забранио. Са овим слаже се и комисија последња, јер чланови њени сигурно знају, каковн се камен у топчидерским мајданима добити може, а нета комисија по свом нзвештају не тражи веће камење, него што је сада у калдрми.

Да је ово свевана истина, молим да се одреди комисија, која ће да обиђе све мајдане топчидерске, да се увери при ломљењу и раздвајању камена. да се камење прописаних димензија не може наћи. јер ломљено камење топчидерских мајдана, није плочасто, већ је округласто и по прописаним димензијама тешко од 180—240 кила, а овако се камење не може наиестнати руком, него гвозденим моткама. Ја нисам крив, што нисам могао набавити ломљено камење, какво се у мајдану не може наћи.

Са шичким каменем је, као и са њиме од 100 кила, ночем се мало овакве тежине, само на тачкове може кретати, тако што до сада није било. а кад би се стало радити са таним малеш то би требала комисија да присуствује раду уверењ, јер по мом мишљењу, тај је мали неупотребљив за рад и свака ће камен раздробити.

Што се тиче песка, свагда је до сада у условима и уговору записана висина за време рада, и друкчије не може ни бити, јер се тако свуда ради. Ја сам свагда за време рада мекше песка шиме од прописаних мера. о томе су се чланови прве и друге комисије уверили, и са целокупним радом задовољни били, јер да су ми што приметили и рад забранили, не би преко 2000 кв. итр. калдрисано, него би рад одмах обуставно.

Дунавски сам песак место ташмајданског употребно зато, што је дунавски бољи, само да бих калдрмом комисију задовољно, а да је дунавски песак од ташмајданског бољи признаје и сама комисија. Колубарског песка у оно доба није било, нити је се могао набавити, на са сним природно и ја га нисам могао употребити, јер по уговору био сам дужан, да калдрму одмах одиочнем радити, у које сам време могао и колубарски песак набавити. По предузимачког коме је одношање земље до нове нивелете у овој улици уступљено, није због киших дана могао на време бити готов, те је у томе наступило влажно јесење време услед чега се рад на калдрисању није могло до пролећа ни одиочети.

На свега овог нади се, да ја нисам жалио ни трошка ни труда, само да би што бољу калдрму саградио; али што је немогуће постићи и набавити, то мислим да нисам крив, на ма то сто пута било у условима записано.

За калдрму гарантовају две године.

Г. Чаџевић је долазно неколико пута и увек је било добро по његовом калкању. Песак колубарски није могао да се добије због велике воде.

Квалитет камена казао је да је добар. Станованици су са калдрмом задовољни, а и прва комисија нашла је да је калдрма добра и казала ми је да рад продужим.

Са оним доиде, ја држим да није сва: свршено. тек сад би морао наступити спор, као што прописује тач. 19. уговора, те од таковога не би било користи ни по општину, а тоди по мене, но само штете. То хоћу и да доказем.

Узимно случај, да општина добије спор, на ће опет бити у губитку, калдрму тачно по условима не може нико начинити ни за 10 дин. од метра, за целокупан калдрисан простор општина би више платила најмање 30—40.000 дин. даиле, била би у штети. Даље, ја бих бно кошачно упропаштен, а станованици не би дошли до калдрме, за доста дуго време. Да представим и то: ако би ја добио спор у каквој би штети била општина то се већ разуме.

Ја се надам да садашњи одбор, нити хоће, нити нам шио воле да доиеде дотле ствар, а познајући добру вољу код садашњих г. г. одборника за општинске интересе, утврдо држим, да неће дозволити да се исти окрше; на у тој намери молим га, да изволи одредити комисију која ће све потанко испитати, нао: какког нна ломљеног камења, је ли било колубарског песка, може ли се радити са мањом од сто шила? итд.

Ово је мој одговор на саопштено ми решење одбора општинског о продужењу рада на грађењу ове калдрме.

Остајем у нади да ће одбор ову моју молбу уважити.

17. Маја 1889. год.
Београд.

Суду и одбору општи
Ставрo Костић."

Истог тога дана добио сам и једну молбу од грађана те улице у којој нас проклињу да посао продужимо те да их не остављамо и зимус без калдрме.

Ја господо нисам могао сам са судом да решим ову ствар. Г. Чаџевић је ту, на нек објасни.

Ст. Чабровић. Ја прво одбијам од себе да сам му казао, да је калдрма добра. Кад сам први пут дошао на калдрму он није био одмакао више од 6—8 метара у дужину. Наручио сам га прављао, то ће и све његове калдрмиције посведочити а и становници који су присутни били, па сам га забављао опомињући да се строго придржава уговора и техничких прилога, јер неће бити никакве милости ни сажаљења. Тај почетак колико сам прегледао, и колико се предамном радио, био је доста добар. Други пут кад сам дошао видио сам да оно што је радио није добро. Једанпут ме је тако тим његовим радом пазљиво да изјам могао ни вечерати. Одмах сам му наредио да на дневни део тротоара поруши, и ово ће све саносне његове калдрмиције посведочити. Одо што он каже, да је дунавски песак продетос набавно, то није истина. Он га је јесенас набавио на покрио дебелим слојем ташмајданског песка, тако да се свака могао превратити е је сва гомила из ташмајдана. Ко је могао мислити да је иностранца попуњена дунавским песком кад су оба приближно исте цене. После је дошла комисија и она је дала своје мишљење.

Што се тиче направљене калдрме она није по условима али је ипак боља од друге. Он је врло наглио са парадом, тако је за 3 до 4 дана парадио преко 450 квадр. метра. О томе се свако може уверити из реферата комисијских по којима се та разлика конституује. Ја сам молио да се тамо постави стални човек који ће надзиравати, јер ја имам много друге послове и не могу непрестано да сам тамо. Напослетку ако је то баш интерес општине, да ја то надзиравам, онда ја пристајем и на то. Док сам ја тамо он ради добро, а кад одем он почне одмах друкче. Господо, ја водим тачне белешке где шта радим, и можете се за сигурна уверити да сам од рана јутра сваког дана осим празника једино радио општинске послове. На другом месту, на онакву калдрму, била би најмање 2 надзорника а ја молим да се док калдрмисање траје, постави један. Јер сигурно није у интересу општине да ја са 13 динара дневнице вршим оно што може човек од 2—3 динара да прави.

Председник. Ја нејашо те надзорнике који ће надзиравати и за то њиово ни дали. Ми немамо одобрење да дајено дневницу него нижинерском одељењу стоје за то на расположењу и господа чланови комисије који вриде ту дужност.

Свет. Богоњић. Ја би према овој молби предузимача и према околиком простору направљене калдрме предложио, ако одбор усваји, да се она калдрма прими, али да се одреди комисија која ће да оцени колико ће одговара угонору и условима ни толико да му се одбије од новаца заграђених у корист касе општинске и да му се задржи кауција да две године за гаранцију да је калдрма добра. То је моје мишљење, и одбор нека реши како хоће.

Светозар Милојевић. С погледом на молбу тога предузимача, требало би прећи преко ње на дневни ред, јер кад стручна комисија каже да није радио по уговору, а он доказује противно, онда би требало прећи преко тога на дневни ред.

Али с погледом на потребу оних становника треба одбор да буде у овом блажији, наручито и због тога, што су се становници и јаке жалили. Одбор треба да реши да она комисија, која је прегледала ту калдрму, одреди колико треба да се предузимачу плати према направљеном послу, па да се до сада израђена калдрма не квари, а даље да је гради по уговору и уговореним условима.

Милоје Јосимовић. У главним тачкама ни признаје да није радио по уговору али опет да није крив он него камен тончиџерски и т. д. Он није исцрпно ни једну једину тачку уговора, а одбор мора да се придржава уговора, као што је и решено. Ми смо и онда његов рад оценили и казали да не преди више од 2·80 пара, баш када би се иначе и могао примити. Казали смо да нема ни обичну дебљину песка, која је преко потребна. Ја сам мишљења да се уговор раскине, а међу тим да се општина постара, да се рад настави, и то под блажијим условима. Но опет новом лицитацијом, на ко уме, а може се дати опи и истом предузимачу. Своју штету, коју је предузимач сам изазвао, не може он да избегне. Он је знао шта се уговором од њега тражи, као и то шта је тончиџерски камен, и може ли се цепати или не може, и друге такве ствари којима се сада извињава. Сада дакле нека сам сноси последице своја неправилног рада.

Коста Главинић. Ја на првом месту морам да одбијем од комисије да је она признала калдрму као добру. И она каже да не зна. За ја хтео да унутиш једну реч и на граћање тога краја. Општина не треба да се руководи интересима само грађана једне улице. Истина они трпе, али опет кад би општина примила ту калдрму као рђаву, они би доцније викали, што одбор није отварао очи! Дакле они трпе, али је и на општини, одбору одговорност. Одбор мора да води рачуна да се по уговору ради. По уговору није рађено и ми сада не можемо казати да је добро. Ја би био за то да му се учини нека милост и да му се редукује цена од ово што је израђено.

Перо Видаковић. Ја би с последом на то, што грађани трпе од дужег времена кашар пред својим кућама, да се нађе једна средња мера, па да се и грађани задовоље и и предузимач и општина да не губе.

Сви знају да је калдрма од све остале калдрме бољи, ма да није по уговору. — Била је скоро буџица и ништа јој није могла шкодити. И ја сам прошао тамо и видео, па кад је ту калдрму оценила комисија и дала јој вредност на 2·80 динара, онда да примимо то и нека по истој цени продужи такву исту калдрму, као што је направио до сада.

Мијаиоје Јосимовић. Ми смо рачије једногласни решили, да се дигне и она калдрма што је свршена, јер је у њој употребљено неока мало песка испод камена.

Марко Вељковић. Ја сам за предлог г. Јосимовића, тим пре што предузимачи оне прете, што праве нашу калдрму, неће моћи ни оним условом продужити започету калдрму. Они не знају другче да раде.

Ж. Бугарчић. Ја се слажем са предлогом г. Видаковића и Милојевића. Види се да је калдрма бољи од свију калдрма, а после нема сапсла, нити би изгледало добро, да пред грађанима дижемо оноднику калдрму; јер би то значило да ми не водимо ни најмање рачуна о ономе што радимо, као ни о нашем грађанству, него идемо да га упропастимо. За оно што по уговору није урађено, предузимач треба да се каже. Онде се види да има песка доста, но ја опет неразумем као шестручак да ји баш не треба више, али по практичне знам, да подзанье калдрме на овољико песка, да то није практично, јер у таквим случајима повија се камен на под теилном неки остане горе а неки доле. После сви кажете да је калдрма бољи од свију других, и кад би све одбацили ми би упропастили човека, и нажали би онда изгледали у грађанству. За би предложио, кад израђена калдрма кошта по 2·80, онда да продужи тако исто и по истој цени. Ја држим да и држака на и општина не треба да дотера предузимача као свога грађанина да прода своју кућу, а не треба му дозволити ни да кашнари.

Сем овога г. председнице имам овде да додам и једну примедбу. Кад смо ми надзирали видили смо и то, да је тараба краљева врло покварена, дакле није добро ова улица ни регулисана. Овом приликом би требало ову тарабу поћи на правац, као што треба. Ту нема много трошка, 2—3 наднице, само ако Краљ одобри. Нека то објасни г. Чађевић.

С. Чађевић. Дошла од стране Краљеве баште дата је по регулационом плану и сад би се друкче могла дати само услед новог предлога, који би морао ићи г. министру грађевина на одобрење.

Председник. Молим вас да о овоме пишта неговорите, јер је Краљ благоволео најавити да он уступа све што год за варош треба и што се по плану има извршити.

Свет. Богорић. Ја кад сам мало пре предложио, да се одреди стручна комисија да одреди предност, ни самнио да је та већ одређена у 2·80 дин. Нека се плати но тој цени као што је комисија казала, али писам за то да одустајемо од услова и да их убламавамо, него нека се са њиме прекине ако неће да ради по условима и тада да држимо другу лицитацију под истим условима, јер ако би попустили, признали би да смо ми криви и да смо хтели да га на штету наводимо.

Илија Пантановић. Ја се слажем са г. предговорником или да се калдрма прими као што смо и пре говорили, разуме се по одбитку. Пошто по уговору није радно ништа, уговор одпада. У исто време ја бих молио, да се из онога истог буџета одакле се калдрма прави плати за једног или два човека, који ће рад прегледати, на чим почне правити калдрму она да одмах нађе и јављу да ли прави добро или неправи и то на сваких 10—15 метара.

Председник. Ја мислим да смо чули разна мишљења. Вачу грађани и може да се продужи. Сад изводите према томе донети одлуку.

Милорад Д. Јанковић. Ми би требали да обратимо већу пажњу на ову калдрму да се не огрешимо о човека. Ја се позива на неко одобрење од општ. надзирача. Ако буде он доиста одобрио (треба о томе питати становнике улице) па ако је у истини, онда не треба нико други да води надзор. А ако је онако као што каже г. Чађевић, ја би предложио да пађе ј дна комисија и да види, да ли она калдрма одговара условима, па ако пађе да не одговара, онда је г. Чађевић у праву, а ако одговара онда он нема права.

Председник. Већина говорника хоће да се води рачун о нашим грађанима да не остану преко зиме без калдрме. Што год би сад предузели ново, значило би оставити их преко зиме без калдрме. То ни један не треба да жели. Нека сваки помисли како би му било да је то пред његовом кућом.

Што се тиче предузимача, ми не смемо да будемо пуљашти и да их сажаљевамо, него треба да казнимо. Ја мислим да је довољна казна 2400 динара каучије, коју по условима мора да изгуби, ако по уговору не ради.

Онде има калдрме 6 хиљада метара, кад му одбијете од сваког метра по 48 пара онда је казна већа него што би му каучију узели, а то је 600 динара више. Сем тога кад би на ново исти посао давали на лицитацију, ко зна како би прошло, јер чим би се чуло општина хоће тако и тако и строго ирши уговоре, сваки би се тада устручавао да лицитира.

Ја се слажем са г. Боторићем, али се не слажем са г. Јосимовићем, јер би онда изгледало да смо му прописали неке услове које нико неможе да испуни и какви никад досад били нису.

Дакле не треба да остане предузимач некажњен да се не би у будуће лакомили на овакве ствари; али не треба ни да га упропастимо, и према томе држим да би могли примити ово, што је г. Боторић предложио с тим, да се строго ради на изради даљој; на према томе и поступа како треба.

Перо Видаковић. Господо. Оставимо све на страну. Ви знате, да сваката човека и у приватном животу може да снађе каквих бедај, на тако је и у општини могуће, као што је овде случај. У таквим случајима боље је да се помогнемо као што то ради један ваљан домаћин, него да улазимо у неке брице и да се заплећемо у спорове, а грађани да трпе штету и даље. Да ми учинимо овако, да цена тој калдрми остане 2·80 динара. Нека продужи калдрму и даље, а каучија да му остане за две године.

Председник. Дакле да примимо овај додатак да он за две године јемчиште. Ако би се десило да се у томе року поквари, да ради бесплатно (тако). Дакле тако решење да се донесе? (Тако).

Др. Мирко Леко. Ја слажем се с тим и мишљења сам да у свему условимо предлог наше стручне комисије, која је свестрано ту ствар проучила.

Председник. Г. Јосимовић је још казао да се ова калдрма може примити по ову цену али с тим, да изради ону калдрму на да метне још песка. Ја сам мишљења да продужи и даље посао на исти начин, како је сврши и досадашњи део.

Димитрије Ђорђевић. Г. Јосимовић вели, да је песка мало, а ви хоћете да остане тако.

Свет. Богорић. Ми кажемо да не квари оно што је израђено, али у продужењу да се песак неће колико треба.

Милошје Јосимовић. Ако нећете по старим условима, онда тражите сада бар да употреби слој песка од 15 сантиметара у висини.

Председник. Један од грађана моли да говори. Хоћемо ли да га чујемо? (Нећемо). Онда да станем питање. Ко је за то, да ова калдрма што је израђена остане као што је, да предузимач продужи даље са овом истом димензијом, камена, са песком 15 сантиметра и да му се плати 2·80 од метра а каучија да јемчи за 2 године, нека каже „за“: а ко је томе у опште против, нека каже „против“. (Настаје гласање) (После гласања).

Дакле већина је „за“ и тим је решено, да остане калдрма израђена, да се продужи даље с песком 15 сант. и каменом од исте димензије, да се плати 2·80 дин. и да каучија остане 2 године.

Састанак је закључен.

Овај је састанак трајао до 9½ часова после подне.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Прегледи Управа вароши наредила је те се од 1. ов. мес. *два пут* недељно врше санитетско-полицијски прегледи: *нијења јавних зграда* и *«продавница јестива.»*

Нема сумње да су чешћи прегледи скоро једино средство, да се стане на пут свему ономе што здрављу становништва шкоди, било због продаје зеленога воћа и других здрављу шкодљивих викту-

алија, било због нечистоће, по појединим зградама и рђњама. Али успеху тих прегледа, по мишљењу неких грађана, много смета што се они врше увек у једно исто време, место да се свакад чине из ненада, и што преглед пијаца не бива сваког дана.

Регулација. У идућој седници општинскога одбора решаваће се о регулацији вишњичке и милетине улице. Питање ово покренуто је још 1886. године, али се са разних сметња решењу није могло приступити и ако је Управа вароши то нарочивала више пути.

Регулација ова имала би се извести на томе основу, да општина за приватна имања, која дођу под улицу, с малим изузетком даде сопственицима накнаду у земљишту.

Опет о хлебу. И ако је општински одбор на састанку 26. пр. м. повисио цену хлеба, сеиаш хлебарски три дана доцније поднеси молбу да се по ново цена повиси. Молба та није прошлој седници изнета за то, што је цена ране поскупила само за 20 дин. пера на сто кила, а тако незнатна разлика не може бити разлог да одбор цену хлеба повишава.

Мерење. Надзорна је власт пре неки дан наредила општинскоме суду да у будуће тачност у бурадима мери на општинским „кантарима“ онако, како то налаже члан 6. закона о мерама од 1. децембра 1873.

Услед тога општински је Суд својим органима издао налог да бурад од сада мере на вагама — *по тежини*.

Нема сумње да ће варочито пивари због овога имати знатних тешкоћа, али општинска је управа већ предузела извесне кораке да Господин Министар вар. привреде изволи учинити потребне одлагање, како се бурад не би морала мерити по тежини — *на вагама*.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 25 Јуна. до 2. Јула о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	46
б.) пресуда изречено	44
в.) забрана одобрено	35
г.) уверења издато	52

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	38
б.) забрана удејствовано	33
в.) уверења прибављено	124
г.) страних предмета свршено	1

III. Са пијаце:

Заклато:

а.) волова	112
б.) крава	32
в.) бивола	2
г.) биволица	2
д.) телади	24
ђ.) овнова	15
е.) оваца	5
ж.) јагњећа	567
з.) јаради	83
и.) свиња	180
ј.) прасади	8

Примедба: Наплаћено је ренде 5328 динара Крађумчара проказано 11.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

Општина Београдска јавном лицитацијом издаће под закуп плац на „зеленом венцу,“ који износи 55 метара дужине и 25 метара ширине, на коме ће се према одлуци општинског одбора и под условима прописаног ограничена моћи продавати дневне животне намирнице.

Ова лицитација држаће се на дан 15. о. мца пред кафаном „код моруне“ од 9 до 12 пре и од 3 до 6. сати после подне; у које ће се доба и закључити.

Услови о закупу овога плаца могу се видети у рачуноводству општинском сваког дана од 8 до 12 сати пре, и од 3 до 6 сати после подне.

Из седнице суда општине вар. Београда 6. Јула 1889. год. АБр. 267.

II.

Општини београдској потребно је за рачуноску 1890. год. 650 метарских хвати дрва за огрев општинских канцеларија и основних школа.

Дрва могу бити: букова, грабова, јасенова, растова и брестова, здрава и за гориво, од метра дужине и права. Неће се примати трула, водоплавна, ни њаљевна.

Од означене количине дрва ако би општини више требало, дужан је ликвирати и тај вишак издати, по изнад цитираној цени и под истим условима.

Лицитација ће се држати 12. тек. мца. од 8 до 12 и од 3 до 8 сати по подне, пред кафаном пок. Косте Димитријевића у 6. пенезији, у које ће се време и закључити.

Сваки лицитант дужан је претходно потписати услове да су му познати и положити у пиће каушије 600 динара у готовом новцу, или српским државним папирима од предности, на лицитирати, а на коме ова набавна остане, дужан је још и 20% на целу налицитирану суму каушије положити, поред унапред датих 600 динара.

Сва ће се горе поменута дрва лицитирати, а примиће се она врста дрва коју буде одбор општински изабрао.

Услови се могу видети сваког дана у рачуноводству општинском у време канцеларско, пре и после подне.

Из седнице суда Општине вароши Београда 3. Јула 1889. СН. 8084.

III.

На дан 13 овог. мца. од 3 до 6 сати после подне држаће се у канцеларији инжињерског одељења Суда ово општинског јавна усмена *лицитација за извршење најнужнијих оправака на општинској кући*.

Кауција полаже се при лицитацији у 100 динара у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети сваког радног дана у време канцеларијско.

Из седнице Суда општ. Београдске ГЖ569. 4 Јула 1889. год. У Београду.

IV.

На дан 14. тек. мца. од 3 до 6 сати после подне држаће се у канцеларији инжињерског одељења Суда ово-општинског јавна усмена лицитација за одкопавање земље до нове нивелете у делу „*Пријепољске улице*“, почев од „*Уровачке*“ па до „*Београдске*“ *улице*.

Кауција полаже се при лицитацији у 240 динара, у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун и план попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско.

Из седнице Суда општине Београдске 6. Јула 1889. год. ГБр. 436.

V.

Пошто се на дан 1. ов. мес. није могла да напрши лицитација за оправку великих и малих савских басамака и филарета, то ће се иста поново, на дан 12. ов. мес. од 3 до 6 сати по подне, држати у канцеларији инжињерског одељења Суда ово — општинског.

Кауција је за оправку басамака 100, а за оправку филарета 80 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачуни могу се видети сваког радног дана у време канцеларијско и пре лицитације.

Из седнице Суда општ. Београдске ГЖ556 3. Јула 1889. год. У Београду.

НА ЗНАЊЕ

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни и плаћању четвороструке таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

ОБЈАВА

На дан 15. ов. мес. од 7 до 12 пре и од 3 до 6 часова по подне, продаваће се јавном лицитацијом „на марвеној пијаци“ разне старе ствари које општини више нису потребне.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Јула 1889.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

родољубима и пријатељима српске мисли и српског јединства

Друштво Св. Саве, којега нам је племенити циљ познат, има данас ове две важне установе:

1. **Светосавску школу** — вечерњу — која се дели на два одељка: на основну и препарандију — учитељску школу. У њој се, посведневно по два, а у зимске доба и по три часа у вече, уче деца, младићи, па и одрасли људи, што из српских крајева ван краљевине долазе у Београд за разне грађевинске и друге послове, а који су жели проповедати српске свести, српског језика, српских обичаја и осећаја. Број ученика Светосавске школе био је ове године до 140.

2. **Друштвени „Пансионат“**, у коме се издржавају и спремају за учитеље и наставнике младићи такође из крајева српских ван краљевине, а којих је 32 на броју.

Предавања у Светосавској Школи држана су и даље се и данас у теразијској основној школи. А за пансионат морало је друштво узимати нарочите станове у најам.

Главни Одбор Друштва Св. Саве одлучио је да за ове две установе, као и за друштвену библиотеку и канцеларије друштвене управе подигне нарочиту зграду: „Светосавски Дом“.

Према својој намени „Светосавски Дом“ мора бити зграда већега размера. Она ће бити подигнута на друштвеном плацу у Душановој улици. Полагање темеља имали се извршити још у току месеца јула.

Главни је одбор приредио *лутрију*, за коју су српске већ скоро растурене, а чист приход ако — који у повољном случају, може бити 12 до 15 хиљада — намењен је подизању Светосавскога Дома. Сем тога, управа је од општине београдске добила право на бесплатно вађење *камена и песка*; она је добила и потребну *грађу за кров*, као и трајестину хиљада цигала од појединих родољуба.

На цело све то још нису ни приближно довољна средства, која би била потребна за довршење те велике зграде, друштвена управа, немајући права на трошење сталнога фонда друштвеног, морала се одлучити на овај корак: *да се обрати српским родољубима и пријатељима српске мисли и јединства, с молбом, да јој спојим добровољним приложима притекну у помоћ.*

Управа Друштва Св. Саве апелује на српску свест и српско родољубље. Она је убеђена да Светосавски Дом, што већи и величанственији, и треба да буде подигнут српским родољубљем, те да он остане потомству видљива доказ данашњих наших патриотских напора, доказ нашега делања и наших тежања за јединством раскомаданог нам племена.

Родољуби! Не оклевајте жртвама за овај узвишени циљ.

Д.С.С. Бр. 819.
1. Јула 1889. год.
Београд.

Председник,
„Друштва Св. Саве“,
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

Власник општина београдска — Штампано у Краљевској српској државној штампарији — Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

БРОЈ 28 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 16. ЈУЛА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ТЕКАЋЕГ ДА ТАКАЊУ
Цена за Србију:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату која слата упутницом на општинском суду и све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Напаћена писма не примају се.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

Држан 3. Јула 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан суда: г. Коста Тенић, чланови одбора: г. г. М. Р. Марковић, Ђ. С. Поповић, Н. Х. Поповић, Д. М. Ђорђевић, И. Вуковић, М. Д. Јанковић, С. Петровић, Н. Л. Милићић, Н. Крстић, Ж. Бугарчић, М. Јосимовић, Г. Миленковић, Н. Д. Видаковић, К. Д. Главинић, Дим. Т. Вељковић, Ј. Ж. Ђурић, С. Зорић, Др. М. Т. Лека, М. Ј. Марковић, В. Виторовић, Г. Јосимовић и Ј. Илић.

Садржина: 1). Предлог за грађење: основних школа, зграпског Суда и кланице; 2.) Изналажење доњег дела „београдске улице“; 3.) Молба М. О. Марковића и ком. да преко опит. земљишта живима добију неку зарност кланја са железничком станицом; 4.) Избор комисије да прегледа планове регулационе ситуације и предложи потребна прекачења; 5.) Избор комисије да прегледа понуду за „Таиис“; 6.) Калдрмисање и плочисање Призренске улице; 7.) Питање о сеојини земљишта „Даудовског поља“; и 8.) Цена хлебу.

Председник. Састанак је отворен. Изволите чути протокол прошле седнице. (Прочитан).

Има ли ко од приметити што? (Нема).

Живан Бугарчић. Пре него што би прешли на дневни ред, ја би имао неколико речи да кажем.

Председник. Изволите господине.

Живан Бугарчић. Ја читајући пре неки дан „*Дневни Лист*,“ видим једну критику против председника нашег. Ако је то писао који од одборника, сматрам да то није лепо. Само се на чисте изјављује ако нешто неповерење председнику и тврди да је то и одбор учинио. Мислим да председник општине није заслужио, да се може когод питрати с њим. Видели смо у тој седници из говора г. председника, да је он позивао финансијску комисију, а што чланови њени нису дошли, та вадда није он крив зато. Видели смо да је критика нека била и о томе, што је он разнатривао за повац који је потребан општини. Ја сматрам а сем двојице интерелената остали одборници задовољни су с тиме што је се на свој начин трудио наћи новац јевтиније, са малим интересом. Такав рад није штетан већ користан по општину, јер је баш главна брига и дужност г. председника да у томе успе а наше да даље решавамо. Он није то сам решио, него расиитује, а одбор ће решити над он као меродаван за то пред којим изнесе. Дакле господо ја сматрам да то није лепо и поштено кад се у новинама пише оно што у седници није било.

Миловоје Јовановић. Ко вам је казао, да је то који од одборника писао и како ви можете овде нападати на одбор због неке поште која је у новинама нашла? Овакавом разговору овде није ни најмање место, шти ми можемо претресати све што се по новинама пише, те с тога предлажем да се пређо овога пређе на дневни ред.

Председник. Ја вам господни одборниче благодарим, што ме узимате у заштиту а надам се да ће ме и цео одбор узети у заштиту, јер о неповерењу није било ни речи. (Тако је)

Што се тиче осталог, и самог зајма, мислим да сад не треба о томе говорити. Да сам нам знао да ће то у мени подигти реч, ја би вас молио г. Бугарчићу да неговорите. Време ће показати како је у ствари.

Др. Марко Лека. У тоне чланку не стоји, да је председнику изјављено формално неповерење, него као нека врста неповерења, а тако је у ствари и било.

Миловоје Марковић. Останите то на страну молим вас. Имамо ми важније посдове за рад. (Врло добро).

Председник. Молим вас, ја мислим да ту није било неповерења. Кажите ако јесте и ја онда знам шта треба радити. (Ниje.) Најпосле ако ћемо одговарати свакад на та погрешна доношења новинарска, намерна или из необавештености, онда нам неће ни преостати времена за стварни рад.

Молим вас да пређемо на дневни ред. Чујте траже се уверења.

Секретар чита:

За Душана Гавриловића из Сомбора, Велимира Миковића из Ужице и Ђорђа Јовановића из Рашке.

Изјављено: непознати.

За Ђорђа Живковића бив. имет. помоћника.

Изјављено: владања доброг, стања приличног.

За г. Алексу Стојковића бив. дијурнисту Министарства Финансије.

Изјављено: непознат.

За г. Петра Перишковића писара Управе вар. Београда.

Изјављено: владања доброг, стања сиротног.

Председник. У једној седници одбор је ставио мени у задатак, да над год нађем да је цена хране нижа или већа, да пред одбор изнесем, те да би се према лебарима знали управљати односно спуштања и дизања цене хлебу.

Ја нам сада не бих још ништа износлио, али је то сада полиц. власт покренула. Изволите чути извештај нашег контролора. (Прочитан). Сад је дакле брашну цена просечно 15 ¼ и за то држим да би могли спустити цену леба са једном паром.

Пера Видаковић. Може се спустити са две паре.

Председник. Много је са две паре.

Живан Бугарчић. Ја мислим обратно. Види се да рана не иде добро и за кратко време мораћемо опет подизати цену, а за тако кратко време не треба спуштати цену.

Председник. Сад се још не зна каква ће храна бити ове године. Још парира и незна се хоће ли њих на боље или на горе. С тога би могли спустити једну пару.

Никола Миленић. Треба учинити сразмеру прво са пређашњим ценама, па онда приступити спуштању.

Председник. Брашно је сада 15·50, а пре је било 16 динара. Дакле мислим ако спустимо једну пару биће доста. (Чује се: 2 паре).

Ја предлажем да буде цена хлебу 18 пара дин. а ко је да буде 17 пара, тај нека устане. (Устаје само Пера Видаковић). Дакле решено је да буде 18 п. динар.

Ја сам господо ставио на дневни ред један предлог, који је раније учинио г. Главинић односно штудије какве ћемо школе правити, томе предлогу додао сам ја и Суд шар. Београда и планицу. Требало би дакле да се образује једна комисија која ће све те ствари да проштудира, те да на време поручимо пројекте и планове.

Ја мислим да ни можете онлаштити комисију да она нађе људе за извршење овога посла, и да одреде награду, јер се не може од комисије све тражити да тако огроман посао сам сама сврши.

Коста Главинић. Мој је предлог у томе смислу да се изабере комисија, која ће се побринути о томе, да се дође до потребних послова за грађевине општинске; да та комисија пропише и програм за израду планова; али она никако не може на се примити да сама израђује планове.

Председник. Добро. Но ја сам томе предлогу додао и варошки Суд и планицу. (Врло добро). Молим кандидујте људе.

Коста Главинић. Треба да буду бар три техничара, један наставник средњих школа, један учитељ, један лекар, један хемичар и. пр. Г. Др. Марко Леко — један хигијеничар, и још који од грађана. Сад ваше је да изаберете лица.

Милисоје Јосимовић. Ја ћу од инжињера да предложил г. г. Аџу Кнежевића, Милоша Дамјановића и Мишу Марковића, инжињере Министарства Грађевина; професора велике школе г. Капетановића и управитног инжињера г. Гргура Миленковића; као хигијеничара г. Милана Јовановића, — Батута — професора и. школе; а сем тога г. Николу Поповића учитеља, г. Марка Лека, Милована Марићковића, Председника вар. Суда, Др. Пачуа, г. Перу Видаковића, Јакова Бајлона, Настаса Крстића и Нилолу Х. Поповића — свега 15.

Председник. Јесте ли сагласни с тиме. (Јесмо). Онда да ја пређ пут позовем ову комисију, па она после нека одреди из своје средине једног, који ће их позивати Ја ћу их звати за четвртак.

Живан Бугарчић. Пошто од изабраних чланова комисије има их овде сада доста, ја би их молио, да неправе луксузне зграде. Школе нам требају обичне висине, а не луксузне. Ми не треба у томе да се на Европу угледамо, него према нашем стању и према нашим приликама.

Председник. Господа ће видети какве плаџене имају и какним средствима општина располаже, па ће тако и радити.

Др. Марко Леко. У исто време ја би молио, да се спреми све што је досад по томе рађено и комисији преда. (Врло добро).

Председник. Дакле она је ствар свршена. Идмо даље. Чујте молбу грађана из Београдске улице.

Та је молба већ 10 пута била на дневноме реду. Молим да је сад решите. Ту има и предлог одборника г. Милорада Јанковића (Секретар чита извештај, а за тим и молбу грађана).

Ви видите господо, да се овде каже, да ни пешак не може том улицом проћи и према томе молим да решите, те да и ту улицу доведемо у ред.

Милован Марићковић. Кад смо прегледали улице и калдрме, ми смо све где нашли за нужно, тако смо и известиј поднели.

И ту београдску улицу ми смо прешли и уверисмо се доиста, да је тамо тако стање, да неможе несретније бити, али пошто смо се ми ограничили на ово, што нам је одбор у задатак ставио, а то је само на центар варошки, онда се нисмо могли упуштати и у оцену оних споредних улица. Са своје стране ја мислим да треба тамо брже помоћи. Улица та није тако широка и кад грађани моле да се улица нивелише и калдрмише о њином трошку што на њих припада, онда и општина треба свој мали део да калдрмише, јер је ово доиста једна урвина у сред Београда.

Милорад Д. Јанковић. Господо. То није читава улица. То је једно парче од крагујевачког друма до лепе Катарине, и ту општину неће много коштати. Имајте на уму да је један фијакериста пао са фијакером и женом у једну рупу и жена му остала саката. То се несме даље остављати, те да се свет упропашћује, него се мора што пре оправити. Свакрдан је колеси овде доста велики и кола се сваки час претурају и заглављују. О томе се можете уверити. Нека се госпо а оснешкују, али то не треба да чине. Вечерас нек оду, па ће све видити. Овде је пропаст, а и страшно је да ни пешак не може људски и сигурно да прође. То нигде нема. За то треба одмах приступити нивелисању и калдрмисању тога дела те улице.

Живан Бугарчић. Доиста је потребно да се ово парче калдрмише. Но само је незгодно што смо ми раније одредили комисију и она је казала које улице долазе као нужне, а за ову није ништа казано. С тога би ја био мишљења, да се и ова улица уврсти у ред оних улица, за које смо решили да се калдрмишу, и то ова да дође после њих.

Пера Видаковић. Кад је реч о парчету те улице, ја ћу да кажем да доиста испод кафане Ватора Турчића, поштан другу крагујевачком, има урвина, које би требало нивелисањем одклонити.

Председник. Види се на молбе њихове да ова траже да се улица нивелише, за то би примено њихову молбу у толико да се нивелише и тротоар направи, разуме се с одзиком, а после ако доспемо, онда да направимо и калдрму. (Врло добро).

Милорад Д. Јанковић. Ако се само нивелише, оно ће много коштати општину, јер се онде мора насипати. Оно је мало парче а није цела улица, па треба све једнако свршити.

Пера Видаковић. За сад се задовољите нивелацијом и тротоаром.

Председник. Нема сумње господо, да ће доцније требати да се направи и калдрма али за сад је доста и ово.

Коста Главинић. Овакве потребе заиста треба свакад подмирити. Но би могли овом приликом да будемо увек доследни. Ја њеву да пребацујем, али чини ми се да је опомад г. Милорад гласао против нивелисања градског поља, а сад овде за његову улицу и сувише се заузима. (Чује се: Ту није његова кућа).

Али ја држим да јесте.

Ја кажем да треба оно парче да се поправи и надам да одбор одобрава и нивелисање па и тротоар. Дорђолци

нису тражили тротоаре, па опет су за то неки овде викали: што се тамо троше толике паре. Нека се не забрани, да се приликом грађења тротоара у тој улици нора направити и олук. (Јесте).

Председник. Дакле да се направи тротоар с олуком те да вода иде и с једне и друге стране. Прима ли се ово? (Прима). Ово да падне на терет грађана. (Јесте).

Пера Видаковић. Један део разуме се, али ако нивелација буде захтевала да се и даље нивелише, онда ће се начинити рампа. (Добро).

Председник. Чујте сада молбу Марка О. Марковића и познаније којом тражи дозволу да преко општинског земљишта везу своју фабрику са железничком станицом средством шина, по којима би могли превлачити вагоне. Они неће имати локомотиву, него ће бити само шине по којима ће гурати вагоне. Ја мислим да о овоме не треба много говорити, нити треба на пут стати; но морамо се обезбедити да у свако доба општина буде властна наредити им да дигну шине, ако јој земљиште устреба или шине буду на сметњи. Међу тим молиоци су дали изјаву да ће платити колико год општина затражи. Дакле имамо доброг и сигурног муштерију.

Совет, Зорић. Питање је колико ће да буде та улица широка, где ће железница да пролази, јер где пролази железница, ту не може да буде улице. Мора са свим засебне шине да мете и спајање ових да буде онако као што Трамваји раде.

Председник. Молим вас изволите чути мишљење инжењера. (Прочитано).

Пера Видаковић. Господо! кад се тражи, да се учини једном индустријском предузећу, кад сами пристају да направе пут, и кад пристају на сва ограничења што ми предложимо, разуме се онда и оно што је напоменуо г. Зорић. Он не може прагове над насипом дизати и на њих шине положене имати, кад се тамо једном начини пут који ће они пресецати, но ће шине укопати као трамваји варошки. Према томе ми не треба овде ништа да чинимо, већ да изберемо комисију, која ће да прошине услове под којима се то може дати, па да она одреди и цифру шта ће за то плаћати општини.

М. Јосимовић. Ја могу да примим то „у начелу," само ако сматрате да треба индустријска предузећа у опште подпомоћи. Али то у начелу нећу да расправљам и на ову молбу, крагујевачке компаније за то, што треба најпре добро да се извиди какве би отуда штете или користи могле произаћи за варош и општину, а свакојако је неугода када се дозволи полагање шина преко улица, јер се тиме проузрокује сметња редовном и угодном саобраћају.

Ово немогу овако на брзу руку да примим већ и с тога, што је комисија у министарству грађевина састављена била само од 2 лица, од којих је један г. Надлер, о коме ја имам уверења, да је он лично добро расположен према поменутој компанији, те према томе мишљење те комисије за мене није још непородавно. Предлажем дакле да се одреди комисија која ће ствар изнидети и казати шта и под којим условима може да се дозволи. У комисију предлажем г. г. Аћу Кнежевића, Св. Зорића, Саву Миленковића инж. Божу Вуковића контролора и Ст. Чађевића.

М. Марковић. Сем ових инжињера требало би да уђе још који и од одборника.

Председник. Свакојако ја сам разумео г. Јосимовића, да ће та ствар опет доћи пред одбор на решење. Они нека сами то виде, на ће после ми

Живан Бугарчић. Мени се чини, да ова тражење из њиховог плаца везу са железницом.

Ја не бих смео да им дозволим везу из њиховог плаца са железницом, јер ће то шкодити општинском имању. Онде има улица, које нису регулисане. Дозволио би им да она поред кућа и плаца подигну насип.

М. Јосимовић. То све нека каже комисија. Ја сам само хтео да упозорим општину да буде обазрива према овакним молиоцима. Мени је познато да је иста ова компанија у Крагујевцу заузела за сличну потребу један део земљишта које железници припада, па је после полагала право својине на исто, у чему јој је повлађивано и од стране власти.

Председник. Врло добро. Да одредимо комисију и да по предлогу г. Милутина Марковића допунимо ову са још неколико грађана.

Ја би од грађана предложио г. Милутина Марковића као правника, даље г. Јосимовића.

М. Јосимовић. Ја нећу да се примам чланства у тој комисији, на разлога што сам са познатом крагујевачком компанијом у личном непријатељству.

Председник. Онда г. Пера Видаковић, Јосимовић (чује се: Вулковић) Г. Вулковић има једну комисију. Даље мој колега г. Коста Томић.

Пера Видаковић. Узмите и Димитрија Ђорђевића.

Председник. Изволите чути које су изабрани: (Секретар чита).

Усваја ли се ова кандидација. (Усваја).

Молим вас господо. Дозволите да замолим нешто. Г. шеф инжињера општинских има један предлог, који не трпи одлагања. Ја нисам знао, кад сам подписао дневни ред, па га нисам могао ставити. Предлог гласи:

„Суду Општине вароши Београда.

По §. 8. закона о местима у Србији, ова је општина имала да Господи Министарка грађевина и унутрашњих дела поднесе најдаље до 21 Априла прошле год. израђене регулационе и нивелационе планове на начин као што то закон и техничка правила пропису.

Нивелациони су планови свршени и од Министра одобрени, и то је свршен чин.

Познато је Суду, да је ово-инжињерско одељење у последње доба поред своје сталне службе, у канцеларији радило на склопу целокупног регулационог плана.

Технички органи Министарства Грађевине у низу неколико деценија састављали су ситуационе планове, било само за поједине улице или за неки сплет улица, и на овима су повлачене регулационе линије које је госп. Министар грађевине одобравао, и оне су служиле као закон за давање линија приватнима по Београду.

Службеним путем добило је ово инжињерско одељење пре неког времена поједине регулационе планове за највећи део улица ове вароши, од инжињерског одељења управе вароши Београда.

И са тих регулационих планова, пренешене су са могућом најмањом регулационе линије појединх улица на кашпиране Халачијеве планове размере 1:500 и 1:2500.

И тако сад ова општина има готов целокупан регулациони план своје вароши: (изузев новог селишта и Енглеховца) по овим регулационим линијама које су, као што је напред речено, почасно и у низу преко три деценије годима одобравање од г. министра грађевина.

Ако ли се општина неби хтела упуштати у поновни преглед и корегирање регулационих линија своје вароши, више

ништа не сметa да се они пошљу госп. министрима на преглед и одобрење.

Ну потписати је мишљења да општина овај план треба да ревидира и не тичније поправа. Јер сообраћајне потребе, које су техничару и госп Министру грађевине служиле као базис да се поједине регулационе линије у поменим улицама онако повлаче, данас су се сасвим измениле. У јединим годинама били су дручији технички погледи за регулисање улица. Наше Београд данас оно што је било пре 30 година. Данас су возила и шира и тежа, у поменим улицама пре 30 година могао си видети по која кола да прођу а данас тамо ране непрелично. А шта ће бити још после 30 година?

Данас је куд и камо лакше извршити без мало по целом Београду, него што ће бити после 30 година. Сообраћајне потребе које је пре 30—40 година подмиравала улица од 8 метара, данас не подмирује.

Даље плоги квадранти и нису регулисани. Неки су мимо техничких правила врло дугачки и нелики.

Техничка правила за неформирање варошки пропису да квадрати не буду дужи од 150 метара а најбољи су између 80 и 120 метара. Док код нас има их и са 570 метара.

Зато сам мишљења да пре него што ће се планови послати господи Министрима на преглед и одобрење, ова општина образује повећу одборску комисију за стручњака, правника и грађана, који ће ревидирати овај регулациони план, поиући и предложити своје регулационе линије, па тако ревидиран и допуњен изнети пред одбор и потом да се шаље господи министрима.

Ова је општина и позвана и дужна да сама за своје потребе удешава улице да благовремено уклони пређене које ће доцније, бити врло тешко и немогуће уклањати, па тако удешене да их виша власт прегледа и одобрава.

Пошто се ови регулациони планови поправе, допуне и надлежно одобре, нека да прећу у општинске руке и да општина као што даје појединцима нивелационе мере и висине, да даје и регулационе линије, јер неприродно и чудне изгледа да полицијско државни инжињери дају београдским грађанима регулационе линије а општински нивелацију.

1. Јуна 1889. год.
Београд.

с. инжињер
Стеван Чађевић.

М. Јосимовић. Ја мислим да не можемо одмах ово успоставити, јер смо решили да не примамо рејон, као што је г. министар грађевине одобрио и одредили смо, како ми се чини, комисију, која ће поново прегледати план те казати у колико је потребно да се исти спиницима још допуни, па после свега тога да се од стране општине варошке рејон повуче и према закону министру на одобрење однесе. Сад ако није одређена комисија, треба је одредити на јој упутити и овај посао.

Председник. Она је комисија одређена више зато, да означи рејон колико да се варош прошири.

Миливоје Јосимовић. Општина је дужна и њена је стварда спини варош, те да план регулације са рејоном на одобрење поднесе. Сад ако се каже да смо с тим готови, онда морамо и означан рејон примити. (Чађевић објашњава.)

Никола Милошић. Нема овде места говору о старој варошки. Комисија нека све у целини сврши. Као год што је општини у интересу да наплати више овде, тако исто и тамо.

Председник. Ја се надам да ће ове две комисије једна другој рад убрзати. Ови нека изберу људе који ће израдити план на после да платимо.

Глиша Јосимовић. Нема г. Чађевић то изради. Не треба нама нико други.

Председник. Ја мислим да г. Чађевић иде на то, да оваква овој комисији, те да уђу у њу и грађани јер ће бити ту и плаћања.

Коста Гавриловић. Нужно је да се овоме послу што пре приступи. Међутим посао је такве природе, да се не може брзо свршити. Да се тај посао сврши, треба људи да се за све време томе послу посвете, па да сравне све планове; то је са свим неблагодаран посао, јер се неће моћи задовољити интереси свију појединаца, па ће бити вике и питужбе на људе који тај посао буду вршили, ако што је то неће случај са нивелацијом и ја сажалењем узмирен онога, коме буде суђено да се са тим послом бакће.

Кад су, пређе превлачене регулационе линије у њиском делу Београда, било је претежније мишљење грађана нестручњака, него стручњака, па за то и немамо сада најглавнију улицу са неколико предова и неколико разних ширина, и сад се таква погрешка, коју сваки увиђа, не може поправити без великих жртава. Ако и сада изберемо наше грађане нестручњака, онда ја сумњам да ће се извршити тај посао као што треба. Ако изберемо опет само стручњаке, они ће онда можда радити без обзира на интересе сваког појединца, али ће тада и поника на њих бити много већа, с тога је нужно да при бирању ове комисије имамо у виду на прво место интересе целе општине па да комисију састављамо из људи који ће овај посао најкорисније свршити.

Председник. Ја нисам мислио да се ту грађани мешају у техничке радове. Него само нпр. да буде г. Бугарчић и он може да каже: ова улица не треба да је оволико дугачка. Треба да се просече овде и онде итд. Ево на теразијама се копа, на може да падне на нас вина. (Да се изабере комисија)

Перо Видаковић. Ја напрочито предлажем, да поред стручњака ђу безусловно два до три грађана из сваког кварта, јер ће они најболе знати шта треба у њиховом кварту да се поправи. За ово што каже, г. Главинић, ја не знам где су грађани грешили, али знам једног стручњака инжињера, који има овде у кући Мијајловој улици њу и који је направио улицу као неко чудовиште: на три ћошка.

Миливоје Јосимовић. Та комисија може да ради двојако. Најпре да раде сама стручњаци па после тек да зову и грађане, те да се са њима посаветују.

Димитрије Ђорђевић. Није рђаво, нека они иду заједно.

Председник. Мислим да је било доста говора. Да пређемо решењу. Молим г. Јосимовића да кандидује стручњаке.

Миливоје Јосимовић. Ја бих предложио ове. (чита) Милан Андоновић, Милош Дамјановић, Ана Кнежевић, Гргур Миленковић, Миша Марковић, шеф инжињерски г. Чађевић (Усваја се).

Председник. Да ли не би било добро, да стручњаци из комисије најпре сврше техничке послове са нашим инжињером, па онда да цела комисија пређе другом делу питања: каква су пређашења регулације и могућа и потребна (Врло добро).

Сад наводите да допуснмо комисију. Мислим на сваког кварта да узмемо од грађана по двојицу, као што је казао г. Видаковић. Јесте ли мишљења да изберемо по једног одборника и по једног грађанина. (Јесмо) За кварт варошки: Тоша Мијајловић и Стојан Тодоровић; за теразијски: Јован Јелкић и Никола Вулковић; за дорћолски: Димитрије Вел-

ковић и Раста Петровић; за пилидулски: Настас Крстић, Петар Новаковић и Живан Бугарчић; за врачарски: Светозар Милојевић и Јоца Обрадовић и за савски: Пера Вујановић и Стеван А. Стевановић.

Дакле разуме се да сви могу радити колегијално за све кварторе (Јесте).

Сад одредите ко ће комисију да позове. (Чује се нека позове кмет). Добро. Онда ћу прво пут позвати ја, а после нек она сама између себе одреди ко ће их сазивати).

Стеван Чабовић. У интересу ове саме ствари да би се брже свршила, ја би замолио да се члановима комисије, који немају обвезе као одборници, одреди нека награда дневно- јер иначе неће посао ирло сворно. Ово није мали задатак; треба штудирати и много радити.

Сем тога могу рећи да ће стручњаци радити савесно тај посао без обзира шта ко говори. Треба знати да грађе и новаке бива само где се грешке чине из спекулације. Такве погрешке житому људи, а не и оне које се човеку нехотично покраду и кад строго по савести посао ради.

Председник. Овде сад има нов предлог о томе да се нека дневница стручњацима. Овај предлог ја морам прихватити пошто смо закона при правилну инвеларионог плана плаћали за пола дана 5 дин. и одборници нису ништа добијали.

Пера Видаковић. Ја мислим, да ће сви они што смо их изабрали радити за част, бесплатно. После ако што треба израдити на основу закључка ове комисије, ми ћемо наћи кога.

Миливоје Јосимовић. Ја мислим да стручњаци неће тражити награде.

Живан Бугарчић. Овај предлог о награди није згодан. И онако ничу на нас радикалце, а шта би било још и ово да усвојимо.

Председник. Дакле преко овог предлога прелазимо.

Сад имамо једну понуду односно тамиса под аренду. Ми смо то право ланске године почели да експлоатишемо, али начин, на који смо то удесили, показао се непрактичан.

Сад смо добили понуду да право тамиско дамо под закуп.

Ја би био мишљења да се одреди једна комисија да проштудира ову понуду и право, нарочито да види у каквом односу стоје кафеџије.

Живан Бугарчић. Мени се чини господо, да онакав предлог не треба ни да примимо. Ово изгледа на монопол. Ми смо доста закупљени у овој варошн. С тога мислим да је овај предлог излишан и потреба га примити.

Председник. Опростите г. одборниче. Општина има то право да наплаћује. За вас је ово нов предлог. Но то право добила је општина још под кнезом Милошем. (Да се избере комисија).

Живан Бугарчић. Зар је боље да дамо једном ни да стварамо монопол, и да тај један добије прилику да тули цео свет. Доста има терета на грађане, на зар и овде да им не дамо мира.

Милован Марковић. Овде ми немамо шта да говоримо него имамо дужност да очувамо општински приход, а да то постигнемо, морамо тражити начина. Ја мислим да ово треба општински суд да прочи и одбору поднесе на решење, и не једнако само да одређујемо комисије.

Председник. То се може примити, али ја волем да комисија то прочи и сврши.

Милорад Д. Јанковић. Господо; Овај тражи да узме тамис под закуп, и нигде не спомиње, да ће нашу продавати и необвезује се, да непродаје раж у место кафе. Ако одредимо комисију ја би је молио да она то има у виду, да он сам о нама кафу продаје а не и раж и јечам. И ако се ухвати да и раж и јечам продаје, да се каже нам и онај што крцумчари.

Председник. Ја не знам да ли у кафу мешс раж.

Глиша Јосимовић. Ја мислим да он за то даје толико што мисли да наплаћује половину казне. Најбоље је да општина то задржи у своје руке, па да појача контролу и приход да сама прикупља а не да ствара монопол.

Милован Марковић. Да свршимо разговор о томе. Ја мислим да би било најзгодније да општински Суд направи предлог о томе како да се то изведе. Ми ћемо бити ту, на њега поправити што не ваља.

Коста Томић. То би била само дангуба.

Димитрије Ђорђевић. Узмите Милорада Јанковића Кесту, Петровића, Петра Видаковића, Младена Тодоровића и Нацка Науновића (Усваја се).

Петар Видаковић. Господо. Ја држим да то није право. Ево у једној седници вечерас на сам изабран у четири комисије Има ту још правника. Ето Милана Миловановића, Милутина Марковића.

Председник. Ово је свршено. Нека остане тако као што је.

Чујте дакле извештај комисије којој сте поверили да проучи и протумачи уговор општине са Ристом Крстићем из 1886. год. у колико се је према општини обвезао на грађење калдрме у вријеполској и улицама око цветног трга.

То је потекло услед интерпелације г. Милорада Јанковића. Комисија је констатовала да је њој рад био правилан као и шефа инжињерског. Но сад комисија предлаже да је нужно да се калдрмисање продужи. Ја вам предлажем да се прими овај предлог комисије и да се да налог, да се дрва друга лицитација, и ако вам се доцније извештај о лицитацији, онда добро, а иначе не мора се примити. (Прима се).

Милорад Д. Јанковић. Сад да се држи поново лицитација за одкопавање и калдрмисање. (Јесте) Добро. Онда је свршена ствар.

Председник. Примате ли то што комисија предлаже? (Прима се:)

Димитрије Ђорђевић. Има улица много потребнијих и нужнијих за калдрму. Нпр. она код три кључа. Тамо не може да се проће.

Председник. Па и тамо је држана лицитација.

Глиша Јосимовић. Много би боље било да гледамо по варошн оне што нам је најнужније, а не да одкопавамо поља.

Председник. Држаће се лицитација, па ће се опет изнети пред вас.

Глиша Јосимовић. Ја сам противан томе одкопавању све дотле, док се овде у варошн непосвршавају све калдрме које су нужне.

Председник. Па могли вас је ли већина противна овоме? (Нађе, Усваја се да се држи лицитација).

Има још један извештај господе одборника односно Лауданског шанца како да општина заступи своје интересе у томе погледу, што су многи суседи лауданског шанца заузели општ. земљиште.

Изволите чути предлог (Прочитан у конференцији).

Што се мене тиче ја држим да се без збора не може ништа отуђати. Но држим да се ово узме као нека регулација и онда на тај начин може се у томе успети. Ја молим господу правнике да о томе размисле, јер ови људи већ ужињају то земљиште, па би желели да добију таписе, а да плате.

Милорад Д. Јанковић. Господо! Ја сам одређен у ту комисију још пре годину дана. Ми смо ишли више пута на Лауданов шанац где су наши грађани направили већ и куће. Сваки полаже право неко, а тамо нема. Поред тога грађани се троше плаћајући кола за нас, те идемо, али смо могли дати тамо само једном сељаку. Сад општина неможе да диже људима куће. Поред шанчева има и грудобрана по 100—300 квад. метара, и од тога општина нема ништа. Они су један другоме и продавали од те земље. Сад ако нећемо све да дајемо, онда можемо око шанца један метар заузети и давати, па где су куће то им треба дати а да по нешто плате.

Бока Новаковић. Пристају ли ти људи да плате?

Милорад Јанковић. Они пристају само да дођу до својих тапија, и да их општина више неузнемирује. Они се позивају на некакво право на шанац, али је он општински.

Бока Новаковић. Кад они пристају да нешто плате, ја би био за то, да се позову овде и да даду изјаву.

Председник. Згодније је да одбор овласти комисију нек она оцени и с њима посао сврши.

Никола Х. Поповић. Ја знам о тој ствари да је за време Владаиново одређена била једна комисија на Лауданов шанац, те је гледала који је шта заузео. Људи су подносили своје тапије. Шанац су чак поравнали да му нема ни трага. Неки кажу „ја држим 20 година“. Мало има што би се сматрало као општинско. Има негде где су табле топовске, а иначе више је поравњено. Они немају тапије али притајавање је нихово, премда ни то не помаже, јер притежање вреди само кад је право, а код њих то није. И полицијске и одборске и кметовске комисије излазиле су, па се није могло ништа до сада учинити, па лен начини.

Бока Новаковић. Ја мислим да се ти људи позову на ако кажу, да пристају да плате по некој погодби, онда да се споразумемо и до неког резултата да дођемо. То је за њих најкорисније начин.

Никола Х. Поповић. Молим нека се извађу акта о томе.

Перо Видаковић. Овај је предлог комисијски по све уметан и користан. Уз то треба одредити једну комисију у коју да буде општински инжинјер, па да се одреди који је, шта и колико заузео. Мени је познато да су тамо неки људи сравнили шанац и земљиште као своје продају. Но то није баш тако уравнато да се непознаје. Све се то може да напрти, и кад се све уради тако, знало би се колико је који заузео и могло би се оценити шта вреди, и колико да плати.

Председник. Ја мислим овако да регулишемо. Да у начелу нема шта одбор да каже против комисијског извештаја, али да се врати комисији да испита ове људе и да се све премери по предлогу г. Видаковића.

Др. Марко Лека. Ја мислим то што г. Видаковић тражи, да је већ урађено. Сећам се, да је била за ту цељ одређена нарочита комисија, у којој је био и г. Зарић.

Никола Х. Поповић. Рађено је и напослетку су акта отишла у архиву као окончан предмет. Сад немођемо да говоримо ништа, док не нађемо акта. Ја мислим да постоји још једно наређење од министарства односно тога шанца.

Председник. Добро, изнаћићу акта, али се ствар неможе узети као окончана.

Живан Бугарчић. Господо! Ја сам свему овоме противан. Сваки који заузима општинску земљу треба да се казни. Мени се чини да ће Лауданов шанац требати народи. То треба да служи као шанац и да се огради Београд. Иначе ће општина морати да купује земљу. За то сам мишљења да се с тим људма ако на дело не уступе земљу, средством парнице све заузето одузме, а да се непогађамо ни њима.

Председник. Ја нисам правник али сам слушао да се државином задобија заузето земљиште. (Чује се: само поштена државина вреди).

Никола Х. Поповић. Многи од тих људи како је мени познато, имају своје тапије, али несмеју да изнесу, јер су поред мере у тапији, још заузели општ. земље, и сад се бране само државином и један другом сведоче, да онај ужива доле а онај доле итд.

Глиша Јосимовић. Ја сам онамад у овоме смислу упутио једно питање на председништво. Добио сам једно писмо од неколико паланачких грађана, који траже да је један заузео општинску земљу и неки извор неке чубуре, на загрђено и прави зграде на општ. земљишту. Да ли је по томе што рађено? —

Председник. Је ли то Куковић? (Глиша Јесте). То је свршено и полиција је већ одузела.

Глиша Јосимовић. Тако би требало и са другима учинити. Треба му тражити тапију па ако не донесе, да му се одузме.

Живан Бугарчић. Извуче на ову ако све то земљиште неповратите, да ће не само општини него и нашој деци досадније шкодити. Верујте да општини треба то земљиште.

Никола Вулковић. Ја у колико се опомињем читајући општински рад од пре неколико година, знам да је то остало с тога, што су људи имали тапије. То сад јако смета да се то питање регулише. Ако је ко чинио погрешку и дано исправедно тапије, мислим да се и томе може доскочити. Лауданов шанац зна се колики је и сваки који је што заузео треба да плати. Нека се одреди комисија, па да се позову људи и да им се каже колико ко има да плати, па онда да се позове збор те да то одобри. А сада расељивати људе одавде, кад већ имају куће, не би било право.

Председник. Ја сам мислио, да сте ви расположени, да се извађу акта и види шта је решено пре четири године. После да се одреди инжинјер општински да изађе на лице места, да свако место премери и да се саслушају сви притежаоци, па онда све то да изнесеи пред одбор. (Врло добро). После ако нађете, да треба изнета пред збор ми ћемо изнети.

Пристајете ли да овако учинимо? (Пристајемо).

П. Видаковић. Ја би тој комисији прикључио и г. Николу Вулковића јер је комисија врло мала. (Врло добро).

Председник. Добро. Састанак је закључен.

Састанак је овај трајао до 9 сах. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 10. Јуна 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић; Члан Суда г. Коста Томић. Чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, Г. Миленковић, М. Д. Јанковић. С. Петровић, Н. Л. Милићић. Г. Драговић, М. Р. Маринковић, Ђ. С. Новаковић, М. Јосимовић, Др. М. Т. Лека, Н. Х. По-

повић, В. Виторовић, И. Цветановић, К. Д. Главинић, М. С. Мостић, Г. Јосимовић, Ј. Ж. Ђурић, Св. Зорић Свет. Милојевић.

Садржина: 1.) Лицитација за оправку калдрме у неколико улица; 2.) Закуп обале савске и дунавске; 3.) Питање: на кога тада терет око отклањања тротоара, услед кишевлације; и 4.) Калдрмисање „Мостарске" улице и „Стојковићеве чешме".

Председник. Састанак је отворен. Изволте саслушати протокол последњег састанка. (Прочитан).

Председник. Има ли ко да учини какву примедбу. (Нема. Усваја се).

Молим вас господо, ја имам да вам једно саопштење учиним.

Ја сам намеран да вам услед прославе пет-стогодишњице косовске учиним један предлог. Изволте саслушати сад тај предлог, па по томе изволите казати када ће се ставити на дневни ред, пошто се данас не би могло о њему решити, јер нема овде довољно чланова за решавање нових ствари. — Али пошто је ово предлог који би требао да остане неко време у тајности — управо до дана прославе — ја мислим да се о њему сад разговоримо у конференцији. (Усваја се).

После конференције.

Председник. Познато вам је, господо, да сте решили да се неке калдрме претресу и друге окрпе. За то је држато неколико лицитација, но пре тих лицитација добили смо понуду Стојана Крстића предузимача, који има мајдан, и пристаје да сам са додатком свога камена и претрес и крпеж калдрме извриши по 0.80 дин. пара. Том понудом он пристаје у опште да нам и даље ради по ту цену, која је по прорачуну попољшија је за 1.455 динара од суме, коју би плаћали по лицитацији.

Члан К. Тошић. Комисија, која је била одређена да прегледа калдрме у варошким улицама, дала је извештај које калдрме треба пресвечено да се оправе, и пошто је њен извештај усвојен, ми смо држали лицитације за претрес и оправку тих калдрма, како би се на време овог лета извршили послови. Но да не би све улице узео један богат предузимач, поделили смо улице на поједине трупе. Али пре тога је дошао Стојан Крстић и дао понуду да све те улице калдрмише с додатком свога камена и песка по 80 н. дин. од кв. метра — јер ми смо при лицитацијама углавили да општина да песак и камена новог колико затреба. Додали смо и овај услов, да се сваки калдрма отпоча на онда на мери и док се то не учини да не сме предузети калдрмисање. — Сад, видите, у колико према држаним лицитацијама налази јевтинија понуда овог Крстића и према томе изволите решити хоће ли се она примити или ће се одобрити држане лицитације.

Председник. Осим тога господо, треба да знате да ми немамо камена нити имамо какве понуде за набавку камена; међутим овај Стојан Крстић је каменар, има свој мајдан, али, као што чујемо, у његовом камену има и таквог који не би био добар за калдрму, јер кажу да има неку жицу, која чини те се на влази и ваздуху камен дроби. По томе, ако се прими његова понуда, треба то да се има у виду и да се услови да такав камен не сме употребити но да мора бити камен првог квалитета.

Н. Х. Поповић. Овде је незгодно то опстојателство што кажете да ми немамо камена; знате, ја би био за то да се све лицитације поново држе и да се почну од цене, коју је Стојан као најнижу поднео.

Рад. Драговић. Ја сам хтео да кажем односно Стојана да он има мајдан камена и има сву спрему и материјал, и зато би требало њему дати у народу ове калдрме, јер би тада дошли пре до калдрме, само треба условити да буде добар камен; а он је човек сигуран и у стању је да добро и брзо изради посао.

Гл. Јосимовић. Никад нисам за то да се ради јевтино, па ма како било, него да се ради добро ни нек се и боље плати. Осим тога главно је да се ништа не ради без услова. Данас сам био по наредби г. Председника био у комисији да примимо једно мало парче калдрме која је на Сави израђена. Та калдрма ама баш ништа не каже, услова нак нема да му је прописати величина камења и остало, а погођена цена јевтина (36 нар. мет.), па ведп за ту је цену добра, зато ми требамо за сваку калдрму, правили је изнова или претресали, услове опширно прописати, па ако ниједе по условима, непримити је: а мајстори кад погледају неки гледају пошто им може поднета да израде, али и да знају да морају по условима израдити, јер им с' друкче неће примити.

Председник. Овде су стављени услови. Можемо додати само још то, да не сме употребити камен који није добар и да најпре прекопа, па да се измери земљиште које ће калдрисати, и онда тек да може калдрисати. (Врло добро). — Дакле хоћете ли тако да одобрите ову понуду. (Одобрава се).

И. Цветковић. Само треба услова увек да стоје код мајстора, где се ради, па да сваки грађанин може видети и контролисати да ли се ради по условима.

Председник. Добро, господо, но ми немо и нарочиту контролу одредити.

М. Марковић. Мајстор има услове сваки пут — али му не иде у рачун да их показује.

Председник. За то немо дати услове и њему и комесарима који ће га контролисати. Је ли усвојена ова понуда? (Усвојена). Сад нас молим за неколико уверења.

Дају се уверења за:

Карла Шатнера, гомбара у косајској улици, да је: доброг владања и става строгног;

Мику Ивановића — Рецића, циганина, да је: непознатог владања и става;

Емилију жену Крсте Срдановића кочијаша, да је: непознатог владања и става.

Председник. Општински суд држао је лицитацију да да под аренду право на наплату таксе од предмета који се истоварују на обалама саиској и дунавској. Лицитација је остала на Николу Трумића за 926 дин. годишње аренде.

Гл. Јосимовић. — Има ту још нешто да се дода. Има тамо неки испод магазина Крсмановића и дуж обале да су изчињили на обали читава стоваришта трегера и т. д. — па не плаћају за то никоме ништа. Ја држим да то не може бити и да треба да плате.

Председник. Ми не дајемо обалу која је у самој вароши, него од последње куће која је на Сави па на ваше, и од града доле до каја-бурне. Сад ако нађете да треба наплаћивати обаларину и у вароши, онда то право овим не дајемо овоме лицитанту под аренду него можемо га засебно издати, или другу лицитацију за све да одредимо. Само не знам да ли то можемо учинити.

Р. Драговић. Ја држим да то што г. Глиша говори, не би ми могли дати под закуп, јер то је државно и подпада под ћумрук. Ипак Милош он има плаћу тамо у вароши и плаћа државу, а Нестор је нам варошки и треба да плати општинском арендатору.

Гл. Јосимовић. Зна да се тачно довле је наше а шта је државно?

Председник. Како ја знам, ми смо давали под закуп ову обалу, која није у самој вароши. Сад за што не дајемо и ону која је у вароши, ја нисам у стању да вам дам обавештења Може бити да је то држава тако захтевала у интересу трговине. Но ако желите можемо покушати да и то дамо под закуп.

Гл. Јосимовић. Ми да нарединмо да се наплаћује, па ако ним се забрани, видећемо на основу чега, и тај што буде полагао право на обалу, мора га доказати, па ако докаже да је његово, онда је друга стварь: видећемо на чему смо.

Председник. Овде је сад главна ствар хоће ли се одобрити она лицитација коју смо држали или не.

Н. Миленковић. Ја сам хтео да говорим о томе да се одреди нова лицитација и да се цела обала — и она што је иза куће — нада под закуп, па ће онда изаћи веће цифре закупа. Што да иза кућа на савској обали стоји хиљадама цента гвожђа у гомилама да се прође не може, па да се за то место ништа не плаћа?

Председник. Ми овом лицитацијом дајемо под закуп оно што смо до сад давали и што је овде побележено у уговору — а за то што ви сад износите, можемо извидети имамо ли права да дамо под закуп, па ћемо вас известити. (Тако је).

Р. Драговић. — Је ли до сад ко тамо наплаћивао обалярину за општ. рачун.

Председник. Наплаћивано је док није дошла вода — а после није.

Гл. Јосимовић. Колико је добивено прошле године.

Председник. 600 динара и нешто више — али треба знати да је обала дуго била под водом.

Р. Драговић. На и ове године не може се на тоне ништа хасиирати. Грађа је већ донешена, и тек на пролеће ако што зарадя тај арендатор. Дакле можемо одобрити лицитацију.

Председник. И ја мислим да ово можемо одобрити, а за оно друго земљиште да извидимо како стоји ствар, па ако се може, да и то дамо под закуп. (Одобрава се).

Сад да идемо даље.

Имамо један предмет, који се данас повлачи а хитна је и важна је ствар. То је питање акт прачарада: реферат једне комисије и други општинског енжењера о томе, на кога треба да падне терет око отконавања улица при нивелисању, да ли све на општину, или на њу *средства улице* а тротоаре на сопственике имања. (Прочитано све).

Господо, као што видите ово је питање важно и заплетено. Они говоре овде о отконавању, али узмите у вид то да се негде и насипа па се човеку затрпа зграда до половине, и онда зар је право да и тај човек чија је та зграда, плати што му је затрпана! Зато мислим да је право да општина прими на себе овај трошак, јер по данашњој нивелацији то што је било на врачару, дограђаће се у врло многим крајевима вароши. Ја знам на врачару кад се радило на нивелацији, једна сирота жена удовица која има нешто кућице, остала је са свим у руци, јер јој је дуж куће насута улица скоро до крова куће. Зар од ње сад за то да тражимо и да нам плати?! То не би било право. С тога кажем да о овоме треба добро размислити.

М. Јосимовић. — Нивелација вароша није ствар појединих грађана, пред чијом се кућом врши, и над је настала потреба варошка, потреба свобраћаја општег, да се пред кућом једном откона а пред кућом другом насипа улица, за то није крив ни један грађанин, пред чијом се кућом тај рад, него то је општа потреба. Према томе појединци нису ни дужни да тај трошак сносе, већ је дужна цела општина — сви ми. Кад се нивелација врши у интересу целе вароши, цела варош мора да сноси и трошак око тога. Ствар није ни мало компликована кад се са тога гледишта узме, јер укупни трошак треба да падне на терет општине, дакле посредно на све грађане. (Чује се: тако је).

К. Главинић. Кад би овде заступао лично свој интерес, требало би да кажем да је сваки дућан испред свог имања извршити нивелацију како му дође — било да копа и односи земљу, било да насипа, јер, ја сам испред свог имања о свом трошку то већ урадио. Али пошто ја овде у овој ствари заступам са свим ово гледиште које је изнео г. Јосимовић, а на име: да је дужност целокупне општине да изврши нивелацију о свом трошку. Није то једини посао општински, који треба да плати цела варош; будући се нивелацијом олакшава свобраћај целе вароши. — Ви хоће у једној улици начинити коцкасту калдрму, у другој обичну, а у трећој је неће бити још подуже времена никакве. Једну хоће улицу осветлити обичним, другу модерним осветљењем и т. д. — све према потреби свобраћаја целе вароши а не овога или онога краја, и за све то плаћаће сви грађани. Исто тако и нивелација се врши према потреби општег свобраћаја а не према потреби становника појединих улица. С тога ја мислим, да треба усвојити ову молбу, а више не говорити о овој ствари. (Одобравање — њиху: прима се).

Гр. Миленковић. Молим вас, ја мислим на противно: да не треба ово да падне на терет општине него на сваког грађанина — јер ево како закон гласи (чита). Истина закон не говори о нивелацији него каже да грађани плаћају калдрме, али ту ствар хвата од свог имања — али онда кад је закон грађен, није се мислило ни то да се може калдрма у једној улици зидати онако како улица стоји т. ј. овде на брегу, онде у доли — него се узуме да се земљиште мора уравнати па да се дигне калдрма. С тога, по мом мишљењу не може се по закону узети да отконавање и уравњавање земљишта у цели калдрмисања улица по нивелацији падне на терет општине саме, него су дужни грађани и дуж свог имања по три хвата ширине о свом трошку калдрмисати и по нивелацији, а ако нивелација, која је одобрена, и по томе која важи као и закон, захтева то да се еде год откона а где год насипе земљиште, па онда калдрма постане, — разуме се да и то отконавање и насипање на ова три хвата долази на терет грађана а не општине.

Председник. За то сам ја и рекао да је ово питање важно и заплетено, што закон не говори ништа о нивелацији него само о калдрми. С тога сад тај закон ваља да објаснимо онако како треба и како је право.

Гр. Миленковић. Ми смо једном тај закон већ тумачили, а то је било онда кад се отконавао онај сокак поред куће г. Гудовића и онда је решено да је свани сопственик дужан да уравна и однесе земљу испред свог имања за три хвата ширине. То је било пре 6—7 година и могу се о томе наћи акта

Св. Зорић. Али тамо онда није било никакве калдрме, него се морала нанова градити.

Милутин Марковић. — Било је доста говорника који су исказали мишљење да општина треба да сноси све терете око нивелације, али г. Гргур који се по дужности бави тим пословима, поменуо је закон, и ја не би рад био да одбор реши што против закона. Јер, доиста је то непобитан факт, што рече г. Гргур, да законодавац доносећи закон о

калдрмисаћу, није могао замислити да се може наплатити калдрма а да се не исправи земљиште. С тога је гледиште господина одборника Миленковића у овом погледу врло правилно. Али стоји и то господо, да онда, кад је писан тај закон, није се замишљало да ће се вршити таква нивелација какна се сад у Београду врши, где се поједине улице отковапају по читав хват и два, и где стоје већ и таква кућа, као што напомену г. председник, да су некој жени готово затрпала кућу насипањем, — и сад да се од ње тражи да за то још и плати. То би била неправда. С тога да гледамо како да се измиримо са законима. Ја мислим да сад не можемо решити ово питање ни у једном ни у другом правцу, него да морамо о предмету једну комисију, која ће да проучи сам закон, јер мени он није сад при руци да би могао да дам дефинитивно мишљење о овој ствари.

Гргур Миленковић. Ја немам ништа против тога да се одреди комисија, али хоћу да поменем још и ово. Кад поједини плаћају отковапање, онда човек, који има плаца 20 метара дужине, имао би да плати на 200 кубик метара за отковапање 600 гроша. док му имање због нивелације скаче у цени дупло, и ако не дупло, оно бар за 20 процената више. С тога кад се зна колико би онда терета пало на општину ако би она ово плаћала, ја хоћу да узмем у заштиту интересе општине и кажем да није право да општина то сноси. Она има и иначе много да ради и да плаћа, а кад се нивелише једна улица, онда непосредно највеће користи имају сопственици у тој улици, па је право да за то и подносу неки терет плаћања.

Ђ. Новаковић. Ја не би био против тога да се одреди комисија ради бољег проучења овог питања, али колико ми је познато, у закону нема прописа да сопственици имања морају платити за нивелацију, а кад тога нема, онда не знам по коме би основу могли то наплатити. С тога држим да је умесно ово што они људи троше да тај трошак сав падне на општину, но само с тим објашњењем, да се онде не ради о пуну мала отковапања или насипања која су потребна на обично уравњавање земљишта ради подизања калдрме, него где се отковапа метар, два, или више.

Н. Цветковић. Ја мислим докад ова ствар није јасна, онда како се то до сад радило тако нека остане и даље, а првој идућој народној скупштини да се учини предлог да ту ствар уреди, па како она реши.

М. Јосимовић. Ја истина нисам правник и тумачење закона није моја ствар, али опет држим да овде у овом питању нека, господа рђаво разумевају закон. Није истина да по закону ко мора о свом трошку да прави калдрму, мора и да отковапа по 2 и 3 метра земље, на онда да диже калдрму. Друго је калдрмисање, а друго је нивелисање, а друго је опет обично уравњавање земљишта, којим би се хтело да одржи мишљење г. Гргура Миленковића. (Тако је). Закон о нивелацији не говори апсолутно ништа. Он говори само о калдрми — али кад нема ама да отковапа три метра земље, онда ће та калдрма стати са 50 од сто скупље но другог којег комшију, који нема да отковапа; а зашто да поједини плаћају калдрму у једној истој вароши па и улици скупље, а други јевтиније. С којим правом можете од неких грађана захтевати веће жртве а од других мање?

Гл. Јосимовић. Пошто закон говори само о калдрмисању да се од сопственика наплаћује по три фата, а не и о нивелацији, ја мислим да се за нивелацију не може од прив. сопственика имања ништа да наплаћује, нити би било право да се то чини. Зар да сад реши одбор да се са Дорћола на Сави прокопа један пут, с тим ће се сопственицима неким подкопале куће а другима засуле, самим тим се људи штете, па зар за то што би их са нивелацијом оштетили, да они још плаћају? То није ни најмање право, нити је по закону

Свет. Милојевић. Са свим је по закону тако, да се од сопственика наплаћује највећи део само за калдрму а ни за шта друго. Што неко од предговорника рече да су становници на западном врачару отковапањем добили у повећаној цени имања, то не стоји тако. Ја молим г- г. одборнике нек кажу да ли су они становници на западном врачару добили што им је отковапано поред имања но неколико метара, или су због тога сви, ама сви били на штети? Ја могу да кажем да иноме, коме је год на зап. врачару отковапо дућ имања и куће, није могло да стане подњављање и уравњавање свог имања јевтиније од 200 д и.. Узмите сад тоје човеку шта треба за калдрму, па му још узмите и за то што сте му одкопали имање, па је пропао и сасвим без имања остао. Је ли то право? нити је право нити је по закону. Ја мислим да се узме при решавању ова ствар у обзир и то, да у другим државама постоје закони, по коме кад нивелише улице на коме учини штете и трошак, још мора општина да оштећеноме да накнади. Ја молим г. г. техничаре нека то потврде у очи г. Гргуру, који се труди да докаже да је по закону да се наплаћује трошак око нивелације од појединих сопственика.

К. Главинић. Ја нећу да се упуштам у тумачење закона, јер нисам човек од закона и не ће ми желео да се упуштам у потањане шта је законодавац мислио. Како је он мислио то се види по данашњем Београду: какво је где земљиште било, па такном је задана калдрма — без отковапања, без допуњавања. Свакојако законодавац није замишљао овде овакву нивелацију какву београдска општина има данас да изврши. Извесне улице на врачару оне су нивелисане и калдрмисане просто за љубав свобрањаја а ни за чију више. Истина оне сте још неђају великог свобраћаја, али нивелација се врши мора за будућност. Ако стаћемо тумачити закон тако, да су људи дужни плаћати отковапање, онда треба имати у виду и то, да се на другом месту насипа. Узмите дорћол — тамо се у једним улицама коша а доле се насипа од дунавске стране, на срачунајте колико ће она имања општинска због тога добити, јер ће се осигурати од поплаве. Моје је мишљење да је право да општина подноше оне трошкове.

Председник. Молим господо, желите ли да се ово питање сад реши, или ће те прихватити предлог г. Милутина да се проштудира о закону.

Ђ. Новаковић. Кад је г. Гргур напоменуо и ранију праксицу, нужно је да се одреди комисија која би ту ствар боље испитала и оценила, на онда да дође на решење.

Председник. Колико ја знам та пракгика била је само у тој једној улици, поред имања г. Уроша Кнежевића, који је још хтео да нас тужи што ће му кућа да падне, а не знам да је што платио.

Гр. Миленковић. А не, и у урошевој улици наплаћено је за отковапање.

К. Главинић. Ја мислим да неће инжињерском одељењу бити заметно да начини засебно рачун за калдрме а засебно за отковапање, па калдрме да се наплаћују по закону, а за отковапање да видимо шта ћемо. Ако се реши да се наплаћује, може се доцније наплатити.

Јов. Ж. Бурић. Школска улица што је отковапана, ушла је у рачун, и ако ће се сама наплатити, онда треба и њима, иначе не треба ни од њих тражити наплату за отковапања.

Милорад Д. Јанковић. Шта ће бити са овим улицама у вароши које су имале калдрму пре нивелације, и где су сопс-

ственици једном плаћали калдрму? Хоће ли н. пр. терасаје и друге улице, које се буду отковавале, плаћати и за отковавање, или ће се то тражити само од улица које се сад тек калдрмишу. То није право да нове улице, које су толико дуго чекале на калдрму, плаће сад дупло више но старе улице.

Председник. Знам, али где се мало отковава ту ћемо радити као и до сад.

Милутин Марковић. Ако сва отковавања падну на терет општине, то ће општину врло скупо стати нивелација, и ако би стајало то што каже г. Милојевић да су врачари плаћали на подшћавање по 200 дук. и. онда би они тражили и то да им накнадимо, и ако су они тражили да им се улице калдрмишу и нивелишу! Још да им сад начинимо и по једну кућу!

Св. Милојевић. Да одговорим г. Милутину Марковићу. Становници на западном врачару нису ни тражили да им се улице нивелишу, него су тражили да им се направе само тротоари, које они имају да плате, па је онда општина хтела том приликом да проба како ће да иде са извршењем нивелације. Не траже врачари да им се плати по 200 д. и. и направе нуће као што им предговорник приговара, него они с правом траже да не плаћају отковавање, услед кога су још штете имали.

Председник. Ја знам да је у оној улици где је кућа г. Печеновића извршена нивелација по молби сопственика, па иак после тога. Печеновић је стао на брег на клео!

Св. Милојевић. Нису ни они тражили нивелацију, него тротоаре или калдрме. Узмите акта па ћете видети то. Сад је ли право да становници ови пред штете, коју су претрпели због нивелације, плате и за отковавање — ја решите, али имајте на уму и то, да је општина ту земљу испред њихових имања употребља на попуњавање других улица, на и својих плацева. Што се тиче питања о комисији, ја мислим да ова није нужна, јер је закон јасан. У закону стоји да се плаћа 3 хв. калдрме. Дакле реч је о калдрми, а не о нивелацији. Сви знамо да су до нивелације подизане калдрме на земљишту како се затекло, то уз брдо то низ брдо. Сад је тек дошла нивелација, о којој закон ништа не говори.

Г. Миленковић. Г. Милојевић говори тако, као да је врачарцима памећута нивелација силом. Ја не знам за то — али знам да су тамо пре две године постојале такве улице, да нису њима могла кола проћи.

Св. Милојевић. Наметнута је — и за доказ изволите узети молбу оних људи на ће те видети да су тражили само тротоар према калдрми, која је већ постојала, а ништа више.

М. Марковић. Замислите, господо, каква је била она улица између академије и Стевчине куће. Онда је био брег такав да се ни пешке није могло њим чим и најмање ништа падне, и онда се зашта није могло учинити ништа више од онога што је учињено. На зар сад да они сопственици који су од једне непроходне улице добили леп свобраћајну улицу, ништа за то не плате?

К. Главинић. Ја имам да приметим да је незгодно говорити о нивелацији на овај начин. Ви знате господо да се у опште ниче на нивелацију, и ако тражите пристанак сваког појединог грађанина да се она изврши, Београд ће остати као што је. Међутим без извршења нивелације, ми не можемо да се макнемо ни у остварењу канализације, ни подоводи и т. д. — То је ствар неопходна. Узмите најглавнију улицу Таразије, на дужини од 200 метара имате 15 прелома. Тога нигде у свету нема. Па иак се диже дарма у јавности због таманошње нивелације. Чувајмо се дакле од тога да дајемо материјала онима који нападају и иначе на радове општинске и ако су они радови коректни.

Св. Милојевић. Рђаво ме је разумео г. Главинић, ако мисли да сам ја против нивелације. Ја то нисам казао и све што сам рекао то је, да врачарци нису тражили нивелацију, и да у опште нивелација треба да падне на терет целе општине. Кад је нивелација општа потреба и општа корист, онда треба и да се подмири општински.

Председник. Ја мислим да решимо прво то питање хоће мо ли комисију или не. Ко је за комисију нека гласа за, а ко је против, нека гласа против.

Гласају.

После гласања.

Председник. Гласало је за комисију 10 а против 8. — Дакле, изволите одредити комисију.

Бирају комисију: Милутина Марковића, Св. Милојевића, Гр. Миленковића, Ђ. Новаковић, Мил. Јосимовића.

Председник. Сад имамо на ред питање о калдрмисању Милетине улице и Топличина венца. О томе имамо два акта од г. министра војног и полиције још од 1886. г. и до сад сам се изговарао тиме што није план нивелације готов. Како је тај план сада свршен, треба и ово питање да решимо. Изводте чути та акта.

Председник. Ја мислим, господо, да је очевидна потреба да се обе ове улице калдрмишу и да можемо решити да се држе лицитације. Милутинова улица је поред пије болнице а овај топлични венац служа у велико свобраћају поштто је на жалост киса Мијалова улица врло узана остала.

К. Главинић. Мени изгледа да смо ми од неког времена почели више да водимо рачуна о потребама општини него појединаца, иако ми и треба да буде, и према томе изгледа ми да не би баш нужно било да се сада одма ове две улице калдрмишу. Међутим ја знам једну улицу далеко важнију, која стоји и данас распопања, ма да је негда имала своју калдрму. То је улица „спасовска", коју што ире треба калдрмисати, јер је у сред народ и поред општинског имања и школе, па деца, нарочито женска, морају по блату да глибају док до школе дођу.

Председник. Што се тиче улице спасовске, она је у програму комисије да се претходно калдрмише. Зашта и ње лено да у улици дубровачкој имамо шестарну калдрму, а одма до ње једно парче код Калимегдана стоји без икакве калдрме.

Гл. Јосимовић. Комисија је нама дала извештај и ми смо усвојили које улице првенствено имају да се калдрмишу. Милетина улица и Топлични венац нису у тај ред ушли Зато о томе сад не треба ни говорити, док се не сврше ове калдрме, које су успеше да се првенствено израде.

Председник. Ја држим над нешто власт трошки да се учини, то треба и учинити.

И. Х. Поповић. Власти нека се одговори да је примљен њен акт о тој ствари и дат комисији на проучење, али да га упутимо комисији која ће одредити ред у који ће доћи те улице.

Председник. Што се тиче новаца, ми имамо ове године у буџету на ту цел 125000 динара. Али треба имати у виду то да се из те позиције плаћају и раније закључене погодбе за калдрмисање, и да је решено да се и убудуће по буџету употребе на калдрмисање варош. Још имам и то да кажем, да је инжињер наш начинио предрачун за све калдрме које до сад имамо да праднимо, и да сем тога имамо за ту цел још на 20 000 динара.

Н. Милошић. Ја сам хтео да кажем само то да је зашта потребно и по сам углед престонице да се улица Милетина што пре калдрмише, јер тамо је држана војна бол-

ница, тамо је секциона кућа, и сваки страпац тамо ће доћи да то види, па више лето за углед нарочи да та улица и даље стоји не калдрмисана.

К. Главинић. Нико није против тога да се поднари потреба на где ова била; али ја опет помињем то да је пре потребније да се калдрмише улица спасовска. Ако хоћете да се прави калдрма у целој улици милутиновој, требаће 50—60.000 динара...

Председник. Ја држим да цела улица Милутинова не би требало да се ове године калдрмише, него само тротоари, а средина могла би се до године израдити.

Гр. Миленковић. И ја тако мислим. Нека се прорачуна шта ће коштати, и колико је до сад утрошено свега на калдрмисање, и шта још по до сад закљученим лицитацијама имамо да платимо, па онда да решимо о овоме. (Врло добро).

Председник. Примате ли то да се за калдрмисање улице Милутинове расписне лицитација тако, да се поставе тротоари и да се средином нивелише, а да се сврачуна колико имамо новаца још на калдрмисање па то са лицитацијом да се изнесе одбору на решење. (Прима се) Добро, онда, за вечерас је доста.

Седница је трајала до 9 часова у вече.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 12. Јуна 1889. године.

Председавао: члан суда г. Коста Томић. Присуствовали одборници: г. г. М. Р. Марниковић, М. Ј. Марковић, М. Јосимовић, Н. Д. Кики, Ж. Бугарчић, М. Дамјановић, Др. М. Т. Лека, Г. Миленковић, В. Вукоровић, Ђ. Николић, Ј. Ж. Бурић, М. Д. Јанковић, Н. Л. Милићић, И. Цветановић, Н. П. Михајловић, К. Д. Главинић, Ђ. С. Новаковић и Јов. Илић.

Садржина: 1). Избор деларе; 2.) Одобрење Пера Ј. Петровићу да на Дувану подиже кулоникат; 3'. Помоћ сиротади и. Радована Анђелковића б. контролера општ.; 4.) Одобрење другима Св. Сави да бесплатно вади песак; и 5). Останка Ст. Чађевића, I. опш. пижилера.

Председавајући. Састанак је отворен.

Пре него пређемо на дневни ред имамо претходно конференцију да се о извесном питању споразумемо. Господа стенографи нека не пишу. (Настаје конференција. После)

Сад прелазимо на дневни ред.

На прво место долази да изберемо лекаре за кварт савски и врачарски.

Др. Марко Лека. Као што вам је познато, одбор је још пређашња изабрао нарочиту комисију, којој је стављено у задатак да изабере лекара за кварт врачарски, и доцније по жељи председништва и за кварт савски. Чланови те комисије били су г. Др. Ичу г. Др. Вока Димитријевић, и ја. Нама је председништво упутило шест понуда и то ове господе лекара: Милана Дамјановића, Милоша Кандића, Михајла Хаџи-Лазића, Рибникара, Симона Фарки и Вајсфогела.

За време избора одустали су г.г. Дамјановић и Кандић.

Документа су код свију исправна. И комисија је мишљења, да се за кварт савски узме Др. Михајло Хаџи-Лазић, који је већ био општински лекар и својом ревношћу познат општини, а на врачару оставити г. Рибникара, који од извесног времена по привременој наредби општинског суда ради у оном крају дужност општинског лекара. (Врло добро. Усваја се)

Само је питање може ли Хаџи-Лазић бити општински лекар, ако је, као што се држи, под стецишћем. Од стране комисије за избор лекара нико сам и ту околност, да општим одбору.

Председавајући. Дигнуто је стецишће, и сад нестоје никакве препоне.

Живан Бугарчић. Ја не могу да разумем шта то школи и ако је под стецишћем

Милутин Марковић. Он чим добије плату, опет ће доћи под стецишће. Стечај је истина дигнут, али с тога, што је маса исцрпљена. И тако ће му се опет сва плата одузети.

Председавајући. Сад не могу да му узму сву плату но $^1/_3$ или $^1/_4$ како се он са повереницима споразуме. На колетку нек се он одужује како зна и ми га можемо примити.

Јован Бурић. Ја сам за то, да се изберу људи, који ће да раде а не као што имамо једног доктора за кварт вапилуски. Уиро човек и лежи 30 сахати а он неће да дође да га прегледа и посмртну листу да. И укор је добио, и није хтео доћи. Јутрос је нарочено свештенику да спрши опело и без докторског прегледа.

Милорад Д. Јанковић. Господо, ја мислим да суд треба да предузме најстрожије мере против лекара који своју дужност не врши, и ако је ово што се наводи и тачно, одмах да га на општинске службе одпустимо. (Чује се: То је друга ствар.) Мени се чини, да је то Др. Николић на кога ми се јуче опет жалио један човек. Треба изаћидити и ако је онако урадио да се одпусти, јер ми не морамо никог молити за наше паре.

Што се тиче Х. Лазића, ако је истина као што каже г. Лека, онда да га неприимо, јер ми писмо дужни да отплаћујемо његове дугове пити ће он као презадужен ићи и спротиву лечити.

Живан Бугарчић. Ја у колико познајем г. Х. Лазића то је човек услужан. Он ће нам на позив ићи чак. на врачар и неће да глоби људе. Дајте му колико оћете за његову пазну, неће нам ни речи рећи, већ је увек благодаран. Сад што је он сирома, то је друга ствар. Тако му је дошло преме. После он је наш грађанин. Био већ једном наш лекар и одликовао се карактером. (Чује се: То је истина)

Председавајући. Пошто је комисија предложила ту двојицу одбор сад њих да реши примали или не. Видим да против избора г. Рибникара нема нико ништа, а за г. Лазића ставићу на гласање. (Да се гласа.)

Живан Бугарчић. Нетреба гласати. Нужно је да нашега човека примимо и да му помогнемо. (Тако је)

Председавајући. Ја ћу ставити на гласање: Хоћемо ли узети г. Х. Лазића или кога другог од кандидата.

Никола Д. Кики. Треба видати можемо ли га примити и ако доцста против њега нема нико ништа.

Живан Бугарчић. Треба сваки одмах да мете руку на срце па право да узме ову ствар. Наша је дужност да га потпомогнемо Треба да поиишлите како би нама било кад би нам се онако што неправедно учинило.

Ђока Николић. Ја мислим да г. Х. Лазић као Србин и домородац, заслужује пре да се прими него сваки други.

То што је он посрнуо материјално, не треба да му се ће у грех приписује. На против, пре се може рећи да је сирома с тога што је наплаћује од сиротиње а ни од других колико је неправо, већ је задовољан са оним што му се да,

а међутим врло је услужан. Никако другче него да узмемо њега.

Милутин Марковић. Ја мислим да је нама главно питање овде да узмемо човека који ће да врши службу. Г. Хаџи Лазић је у таквим приликама и материјалном стању да му неће помоћи ово што му општина као плату да за ужинање, јер ће му повериоци то одузети и општина опет неће имати лекара.

Друго је питање, да учинимо добро овоме или ономе. Кад би било само то у питању, онда разуме се, да би ми требали узети њега него Вујсојевића. Али овде је тај случај да је он под стечајем и његова плата $^{1}/_{3}$ или $^{1}/_{2}$ пића би на намирење поверилаца, и тада ми опет не би имали лекара.

Председавајући. У државној служби има више чиновника, којима се задржава плата, на коју прше своју дужност тачно. Ја не видим разлога за што да г. Х. Лазић не може да своју дужност врши, кад он има поред плате и приватне зараде.

Др. Марко Леко. Овде је просто питање. Може ли неко бити чиновник општински, кад је под стечајем?

Председавајући. Кад стоји под стечајем не може. Али овде тај случај није, јер је стечај свршут.

Милутин Марковић. Ја се чудим овом нашем председавајућем судија, како може овакве разлоге да износи. Он вечерас није под стечајем, али сутра може да буде. Овде је питање главно то, да ли би ми у оваквом случају, кад би изабрали Х. Лазића, имали лекара, кад би наступио случај да суд стави забрану на његову плату? — (Да се гласа). Моје је тврдо убеђење, да не би имали, јер би он био принуђен да да оставку или да не ради ништа. И онда на што да бирамо лекара сваки 5—6 дана.

Живан Бугарчић. Ја знам да има толико бесних људа, да му платите и дукат на и два на дан, па ипак неће да ради. Међутим човек кад је у незгодноме положају, он једва чека да има посла, и задовољан је кад му се и динар пружи.

Ја не знам за што да не може да ради кад му се узме $^{1}/_{3}$ или $^{1}/_{2}$ плате. Он ће радити са остатком и поред приватних послова биће му доста. Дужност је господе наша, да нашег оскудног и поштеног човека помогнемо. Оставите ни све друго на страну. Он је наш син, и сви кажу да је поштен и добар доктор, а има и прече право, јер је већ био и у нашој општинској а и у државној служби.

Никола Д. Кики. Ја мислим да он не би ни тражио службу, да није осигурао своје стање.

Председавајући. Онај, који је за њене комисије, а то је да се прими Х. Лазић, нека каже: „за“ — а који је против, нека каже: „против“. (Настаје гласање).

После гласања.

Председавајући. Дакле већина је за одборско мишљење и г. Х. Лазић је примљен.

Сад је на дневном реду пренос права службености од г-ђе Милице Димитријевића на г. Перу Петровића на оном земљишту на Дунаву што је општина дала у службеност Милици. Ја мислим да ово можемо одмах решити.

Милутин Марковић. Ја мислим кад се повеле један предлог одбору на решење онда треба предходно да се прочита ово што је раније рађено. Нека се прочита.

(Секретар чита прво раније акта: — даље изјаву Миличину и напослетку изјаву Пере Петровића).

Илија Поставовић. Ја видим да се овде чини једном више другом мање, па сам хтео да учиним једну примедбу. Г. Никола З. Половић плаћа 700 динара, а ова Милица само 300 динара. Одкуд ономе скупље?

Бока Новаковић. Овде не може бити говора о преносу јер је та службеност лично Милици уступљена, па га за то она не може преназнатити; но је овде питање: хоћемо ли ономе човеку сад дати то исто право које смо дали и бившем сопственику, или нећемо.

Коста Гламчић. Држим да не би требало правити сметње још и с тога, што је то сем у интересу сопственика још и у интересу наших грађана, који се купају, јер је вода дунавска боља него бунарска.

Живан Бугарчић. Ово је право општина дала само Милици, и сад пошто је то купатило препродато, држим да више неможе ни уживати то право. Одбор сад може да реши како хоће. Ово нема везе са раније решеним одбора, јер кућа кад се прода туђи, и право које је имала. Одбору стоји слободна воља или да подигне плаћање службености или да остане по старом.

Председавајући. Ја мислим да ће општина имати користи ако ово право да и Перн. Што се ципре неглашу, то је с тога што се обала Савска даје под закуп, и што је он у праву да подигне зграду на обали, а овамо то није. Ја држим да ово требе општина да одобри пошто има приход а после и праведно је да му се да, пошто је право службености везано за ствар.

Живан Бугарчић. Ми нисмо противни за издавање, него хоћемо да новчити плаћање или нећемо.

Коста Гламчић. Само варошко стоји ако подигне неки платиће 300 динара а ако и пуизметро онда плаћа 700 динара. И Врабеч а сада Бајлони плаћа тако исто као што је и Милица плаћала.

Илија Поставовић. Ја држим да треба подједнако да плаћају како они на Сави тако и они на Дунаву.

Др. Марко Леко. Кад не би било овога преноса, онда не би имали никаквога повода, да старом сопственику подижемо цирцу, и сад кад би то учинили, могло би нам се с правом пребацити, да то чинимо из расположења према личности и т. д. За то нека остане по старом, и не треба чинити ономе предузећу никакве сметње, јер је у интересу здравља оних грађана наших, који се само купају, да имају чистију дунавску воду од оне ноде бунарске, која се до сад употребљавала.

Живан Бугарчић. Ја мислим свакојако треба повисити, но не баш на 700 динара него нешто мање. То је право, јер кад сакацију плаћа, нека плати и он мало више. Дакле више право 700 дин., али је право 500 или 600 динара. Садањи сопственик је могућан човек и може да плати.

Милорад Јанковић. Ја бн молио да ни се како, за које је време општина уступила тој жени то право.

Др. Марко Леко. Дотле док општини не затреба. Време је неопредељено.

Председавајући. Кад је одбор раније решио да јој се то право уступи, он је ценио онда и то, колико је могла да вуче приход, па је према томе и цену од 300 дин. одредио рачунајући да неће имати друге користи.

Др. Марко Леко. Нека остане по старом, само да му се стави у дужност да се строго придржава и свега онога, што је она поднесла, која је одредила место одакле ће се на Дунава вода црпети, из санитетских обзира, сопственику купатила, прошсала. (Да се усвоји).

Председавајући. Усваја ли одбор под тим условима? (Усваја).

Молим вас господо. Управа варошн Београда једним актом наређује да огражено старо гробље. Чујте тај акт (Секретар чита).

а мислим да треба да се одреди једна комисија те да види, где треба да се огради,

Коста Главинић. Нека сам инжинјер општински направи предрачун.

Милошав Јосимовић. За што да се одређује комисија, и за сваку ситницу, и зар није простије да се нагоди једном органу општинском да иде у чему је ствар, па да суду реферише.

Миловин Марковковић. Мени одређивање тих комисија изгледа као одуговлачење посла. Има ствари које може сам Суд да изиђе са својим персоналом. За то сам и ја да не треба комисију за ово одређивати.

Милорад Јанковић. Ово што се тражи не може се извршити. Овди има прола на који најодлучнији људи немају права. Дакле питање је само ли заградити. Само је нужно да се огради овај мајдан, где се је пре један човек са колима сркао.

Коста Главинић. Ову ствар мислим може да сврши сам општински Суд на начин, који као најподеснији нађе. Овом приликом хоћу да учиним једну примедбу, да у будуће, над се изнесе штогод пред одбор, треба предходно да се спреми и изнесе све што с овим у свези стоји. како би одбор могао одмах донети своју одлуку, а не овако као што је сад учињено.

Случај је овај такав, да би Суд могао све да изиђи и спреми што је нужно по тој ствари, па сад да се она реши, а Суд није тако учинио, већ изнео просто те се не зна ни шта ће се ни како донета одлука.

Ја би молио да се ова моја напомена у будуће има у виду.

Председавајући. Не знам где је нама базис да знамо. шта треба да свршимо ми у Суду, а шта одбор. Ове су све ствари за одбор. (Чује се изнесите ви нама реферат).

Милошав Јосимовић. Све ствари где нема никакве сумње и спора, дужни сте сами да свршите, а пред одбор да износите само оне предмете где може бити какве сумње или где је потребно нарочито оцена и мишљење стручњака. Па и у таквим случајевима дужни сте да изађете пред одбор са рефератом на којега се стање ствари може јасно да увиди, а не као што се врло често чини, да се поједини предмети износе на решавање без потребног објашњења и нужних података.

Јован Ђурић. За мислим да овде није потпуно поднето извештење. Мени је говорио један члан полиције, да постоји један акт којим тутори траже, да они ограде у колико на цркву припадне. Они сад траже да им се изда линија.

Председавајући. Господо, оставите то Суду да изиђи, па ће вам поднети реферат. (Добро).

(свршиће се).

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Поклон. Певачко друштво „Даворје" предало је општини 100 слика *Његовога Величанства Краља Александра Првог* са захтевом да се у славу „*Првог Мирополазанка — после Косова.*" раздаду добрим а сиротним ученицима београдских основних школа.

Хвала буди „Даворју" — и дај Боже, да овако лепо дело његово уроди још лепшим последицама: да се млада срчад зарана заиђи љубављу према Краљу и свему што се српско зове!

Нова црква. Један родољуб, чије је име за сада у тајности, изјавио је Његовоме Високопреосвештенству Митрополиту Михаилу пристанак да на новоме београдском гробљу подигне цркву о своме трошку. Добротвор је одредио 4000 дуката за цркву и 1000 за унутрашњи украс; жели да храм цркве буде летњи Св. Никола и да у њој може имати своју гробницу. — План за цркву израдиће се одмах а зидање почеће идућег пролећа.

Примив ово к знању у седници од 10. ов. м., општински је одбор донео одлуку потребнога свога одобрења и у исто време препоручио председништву, да од стране општине подесе Њ. Високопреосвештенству изјаву највеће захвалности.

Успех. С радошћу бележимо да су претходни радови за решење водоводног питања приведени своме крају и крунисани срећним успехом. Квантитативно истраживање воде показало је да ће проширена жица у области „белих вода" давати довољно воде за нове варошке водоводе, а извршеним анализама, и овде и по заводима на страни, констатовано је и то, да је та вода добра за пиће. Најмеродавнију сведоџбу о овоме општина је пре неколико дана добила у писму чувеног стручњака *Др. Петенкофера*, старешине хигијенског завода у Минхену.

Пододбор за извршење водовода, поднеће врло ванредној седници општинског одбора извештај о последњој партији извршених предходних послова, после чега има се само сачекати да г. Оскар Смрекер сврши поручени пројекат и општина закључи зајам, па у име Божје грађењу водовода моћиће се с пролећа одмах приступити.

Понуда. Општина је ових дана добила понуду од лондонске банке „Hume Webster Hoare et Comp." преко заступника г. Јов. Грујића инж. рударења, да прими извршење свих оних великих варошких послова, за које се са општином погоди. Банка тражи повластицу и право експлоатације за оно што општина не мисли у сопственој режији радити а нуди и зајам за поједине послове, које општина буде сама хтела извршити. У крајњем случају, ако се општина реши све послове задржати у своје руке, банка нуди зајам од 15 милиона динара са 6 %, остављајући да се ближи услови погодом уговоре.

Понуда ова изнеће се једној од идућих седница и од колико успеха буде, јавићемо.

Мерина. Општински је Суд издао налог свима кантарским станицама да у најкраћем року изврше наплату оних сума мерине, које услед расписа Господина Министра од 1. Септембра пр. год. нису прибране на време.

Жалујући ово ради оних, који подлеже плаћању мерине, скрећемо им пажњу и на то, да ј

општински одбор још одлуком 5. Јануара ове године ставио до знања Господину Министру народне привреде, да према закону о кантарији општина није у стању одазвати се наредби, издатој у поменутом распису.

Нек се зна. Извесни страни листови прошле недеље донели су вест да је некакво америчанско друштво понудило општини београдској 8,000.000 динара, ако добије повлашћицу да у Топчидеру оснује карташку банку.

Ту белешку, у мање више тачном преводу њене заједљиве оригиналности, саопштили су наши дневни листови а неки од њих чак и питају: „има ли чега у ствари?“

У одговор велимо: *измишљотина је*, али ваља читати између редова. —

Они којима интереси диктују да стоје на straži наших финансијских прилика, у препредености својој осећају да се збива нешто што им ни мало не годи: проклували су да границе територијума за финансијска предузећа београдске општине *неће бити сасма уске*, па се плаше да се тиме њима не изуче „асура испод ногу.“

Није ли им зар онда од користи ма и Galgenhumor-ом стварати бране, па да: „*Тече вода куд је текла.*“ Тада би им наши „*Stadtväter*“ у истини били „*weiser Rath.*“

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 3. 8. и 10 ов. општинскі је одбор:

а.) осиајно одлуку (Бр. 114) одобрењем уписаног додатка за сепаратан вод;

б.) изабрао комисију да оцени може ли се Управи дуванског монопола дати извесно земљиште под закуп;

в.) усвојио извештај комисије и решио да предузимач Ст. Крстић буде дужан продужити оправке и претрес калдрме у потпођењи улицама по новопрописаним условима; иначе да се расписе лицитација на под истим условима продужење послова другоме уступи;

г.) одобрио да се ове године на општинској кући изврше најнужније оправке, а подизање још једног спрата да се одложи за до године, и лицитација на време расписе.

д) учинио исправку одлуке Бр. 124 захтевом да се на начелно решење, пре држања лицитације још једном пред одбор изнесе питање о грађењу другога спрата и новога крова на општинској кући;

е.) изабрао комисију да изиђи и одбору поднесе извештај: колико је и каквог камења дато становницима „наворне“ улице, и на што је тај камен употребљен;

ж.) дао мишљење за повишицу цене хлеба на 20 д. и;

з.) решио да се Стојану Крстићу по комисијском мишљењу од досадање зараде задржи 500 динара на име особите кауције, па остало исплати не одбитку 10 од сто на име гаранције за доброту калдрме, с тим саопштењем: да ће општина (из 500 дин. кауције) извршити сама расконану калдрму по појединим улицама, ако он томе не приступи до с. . Илије.

и.) одлучно да се прими калдрма коју је у призренској улици израдио Панта Манојловић али под условом његовога пристанка да се задржи двогуба кауција за гаранцију, и да том кауцијом предузимач јамчи за две године;

ј.) прими извештај водоводног пододбора и одобрио да се за исплату трошкова, учињених око истраживања воде, преко раније одобрених кредита, изда сума од 10.000 дин.;

к.) решио да се управи дуванског монопола одговори да општина није у стању дати овај део земљишта (траженог под закуп 7. Јула т. г. ДВр. 15.202), на коме је пројектован пут за трговачку везу са железницом и пијацом земаљских производа; но се могу уступити оба дела земљишта с једне и друге стране пројектованога пута, или какав други простор општинскога земљишта, који управа монопола изабере;

л.) одобрио да се пожарна чета снабде са 10 пари коња, да се набаве још двоја (бола и простија) мртвачка кола и куни још један фијакер, и

м.) изјавио с највећом захвалношћу одобрење једноме родољубу, који је Њ. В. Г. Митрополиту дао пристанак да о своме трошку подигне на новом гробљу цркву, које ће храм бити летње св. Николе и у којој ће добротвор имати своју гробницу.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 3 до 9. Јула о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	97
б.) пресуда изречено	50
в.) забрана одобрено	61
г.) уверења издато	68

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	35
б.) забрана уједствовано	48
в.) уверења прибављено	32
г.) страних предмета свршено	1
д.) маса образовано	11

III. Са јављено:

Заклато:	
а.) волова	122
б.) крава	22
в.) бивола	4
г.) биволица	—
д.) телади	23
ђ.) овнова	92
е.) козаца	3
ж.) јагњића	611
з.) јаради	23
и.) свиња	216
ј.) прасади	7

Примедба: Наплаћено је аренде 5700·50 динара. Кријумчара проказано 2.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 1. до 8. Јула прошло преко општинских капијара:

Килогр.	326	Бршљна пшенична	17·50
„		Бршљна кукурузна	—·—
„	8618	Пшеница	12·25
„	2132	Кукуруза	10·25
„		Раж	
„	17,739	Јечма	8·50
„	3886	Овса	10·—
„	965	Пасуља	24·—
„	2705	Кромпира	12·—
„	1579	Црна лука	7·50
„		Бела лука	—·—
„	986	Јабука	14·—
„		Разна воћа	—·—
„	4278	Крушака	18·—
„	3382	Шљива сувих	14·80
„	21,870	Сена	4.25
„	625	Сламе	2·—
„	1,196	Коре брезове	13·—
„		Кајмака	—·—
„	1255	Сира	60·—
„		Лоја топљеног	95·—
„	148	Масти	125·—
„	328	Пуне неправе	110·—
„	12,070	Спиња дебелих	83·—
„	1311	Тумура дрвена	6·50
„	93,265	Креча	3·—
„		Земље Лончарске	
„	118.	Длака коњски	140·—
„		Кајсија	
„	287	Катрана	20·20
„	4,743	Варива Зелена	20·—
„	725	Јарме	11·—
Литара	25,912	Вина црна, 1. Евтолитар	18·—
„	2,652	Вина бела 1. „	13·—
„	6,700	Ракије шљивове неке	26·50
„	1600	„ комове „	28·—
„		„ „ луте	

☞ ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Ст. у Нишу. Напомињани записници одборских седница морају се час пре предати јавности, како би по том одборска радња могла изаћи на време. Излажење још неколико овако, са читавим табаком увећаних бројева, због тих записника. Али чим се с њима сврши, у лист ће — буди уверен — улазити ствари казне, у правилноме схватању задатка општинских новина, и ти желим.

В. у Пож. Увек ће према простору бити места за саопштавање важнијих послова и из других општина. Штета само што је једини Л—ћ најавио за предно јавити се по катнад.

Л. у Шап. Уз позив за претплату проговорише се и о теме. Програм је утврђен још при покретању листа, али се на њ забораваило. Сачекај, па онда саопшти своја напомења. Одбор је решио да се са Записницима похита, и за сад ова превентивно уносе.

СПИСАК

Младића рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.
2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.
3, Петар син Димитрија Раписављевића кочијаша и Матере Јелене.
4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице
5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене
6, Милош син Јована Пајића крчмара и Матере Јелисавете
7. Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Лепке
8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице
9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матере Катарине
10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије
11, Драгољуб син Стевана Тошића шајдера и Матере Христине
12. Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије
13, Ђорђе син Дамњана Живанчевића кочијаша и Матере Катарине
14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша
15, Александер син Филипа Рисјанског надничара.
16, Коста син покојног Јакова Сашића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а она немају

17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зорајде
18, Драгутин син покојног Радована Узуновића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

19, Димитрије син Малеве кћери Стевана Јовановића терзије
20, Милан син Милице кћери Николе Живановића
21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића ледера.
22, Игњат син Ане Цветковић
23, Милета син Живане девојке
24, Драгутин находче
25, Милорад „

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах представу суду ово-општинском, који још нису представљали, како би се могли регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позније три године без изговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

При инжињерском одељењу Суда ово општинског Државе се следеће јавне усмене лицитације и то:

I.

На дан 18. т. м. од 3 до 6 сати по подне, за оправку свију основних школа. Кауција 850 динара.

II.

На дан 19. т. м. од 8. до 12. сахати пре подне за грађење тротоара и коловоза калдрме у делу Београдске улице. Кауција 300 динара.

III.

На дан 19. т. м. од 3 до 6 сахати после подне за грађење калдрме у делу пријепољске улице. Кауција 600 дин.

IV.

На дан 21. тек. мца. од 8 до 12 сахати пре подне за одкопавање земље до нове нивелете и грађење калдрме у спасовској улици. Кауција за одкопавање земље 120. а за калдрму 450 динара.

V.

На дан 21. т. м. од 3 до 6 сати после подне за одкопавање земље до нове нивелете и грађење калдрме у мидутиновој улици. Кауција за одкопавање земље 600 а за калдрму 1500 динара.

Ближи услови, предрачуни и планови попречних и уздужних профила, могу се видети у грађевинском одељењу општ. надлештва сваког радног дана у време канцеларијско, и при лицитацији.

Из седнице Суда општине вар. Београда 12. Јула 1889 године.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 56. својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Стратиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини";

2. Из наука философских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове";

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15. јуна 1389.) *њени узроци и њезине последице*," и

4. Из уметности:

„*Студија о карактерним особинама српске народне музике; њеном постању, развијању под разним државним и друштвеним приликама, као и о утицају који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*".

Најбољој расправи сваког од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Најдужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношају ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16. марта 1889.
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије.
М. Ђ. Миличевић.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

родољубима и пријатељима српске мисли и српског јединства

„*Друштво Св. Саве*, којега вам је племенити циљ познат, има данас ове две важне установе:

1. **Светосавску школу** — вечерњу — која се дели на два одељка: на основну и припрамну — учитељску школу. У њој се, посведневно по два, а у зимње доба и по три часа у вече, уче лица, младићи, па и одрасли људи, што из српских крајева ван краљевине долазе у Београд за разне грађевинске и друге послове, а који су у жили проносили српске свести, српскога језика, српских обичаја и особина. Број ученика Светосавске школе био је ове године до 140.

2. **Друштвени „Пансионат"**, у коме се издржавају и спремају за учитеље и наставнике младићи тамоње из крајева српских ван краљевине, а који је 32 на броју.

Предавања у Светосавској Школи држана су а држе се и данас у тёразијској основној школи. А за пансионат морало је друштво узимати нарочите станове у најам.

Главни Одбор Друштва Св. Саве одлучио је да за ове две установе, као и за друштвену библиотеку и канцеларије ове управе подигне нарочиту зграду: „Светосавски Дом".

Према овоји намени „Светосавски Дом" мора бити зграда већега размера. Она ће бити подигнута на друштвеном плацу у Душановој улици. Полагање темеља мисли се извршити још у току месеца јула.

Главни је одбор прибрао *аугмиј*, за коју су средње већ скоро растурене, а чист приход њен — који у повољној случаји може бити 12 до 15 хиљада — намењен је подизању Светосавскога Дома. Сем тога, управа је од општине београдске добила право на бесплатно вађење камена и песка; она је добила и потребну грађу за кров, као и трајестину хиљада цигала од појединих родољуба.

Па како све то још нису ни приближно довољна средства, која би била потребна за довршење те велике зграде, друштвена управа, немајући права на трошење сталног фонда друштвеног, морала се одлучити на овај корак: да се обрати *српским родољубима и пријатељима српске мисли и јединства, с молбом, да јој својим добровољним прилозима притеку у помоћ*.

Управа Друштва Св. Саве апелује на српску свест и српско родољубље. Она је убеђена да Светосавски Дом, што већи и величанственији, и треба да буде подигнут српским родољубљем, те да он остане потомству вајлавни доказ данашњих наших патриотских напора, доказ нашега делања и наших тежања за јединством раскомадане нам племена.

Родољуби! Не пожалите жртава за овај узвишени циљ.

Д.С.С. Бр. 819.
1. Јула 1889. год.
Београд.

Председник,
„Друштво Св. Саве",
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

ВЛАСНИШТВО ОПШТИНА БЕОГРАДСКИХ ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

БРОЈ 29 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 23. ЈУЛА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЗАХВАЉУЈУЋИ НА ТАКСУ
Цена за Србију:
НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату моли слати унутпном на општинск. суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Напољашна писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

По члановима 22-ом, 23-ем и 24-ом закона о привр. изборноме реду састављене спискове свију грађана београдских, који имају право бирати посланике за Народну скупштину, општински је Суд изложио у благајноме одељењу, да би их грађанство могло разгледати и по 26-ом члану поменутога закона чинити употребу од својих права.

На основу тих спискова а сходно члановима 36-ом и 38-ом зак. о изборном реду, општински је Суд почео и издавање бирачких карата.

Посланике за Народну Скупштину могу бирати грађани који претходно узму бирачку карту, а та карта издаје се оним грађанима, који су као способни бирачи у бирачке спискове уписани на време.

Према томе потребно је да сваки грађанин до 15. Августа т. г. (закључно) дође у општинску кућу ради уверења да ли му је име у бирачки списак записано, јер после 15. Августа нико нема права тражити исправке спискова ни за себе, ни за другога.

Исправке спискова, по члану 28-ом закона о изборноме реду, могу се тражити само код општинскога Суда, писмено или усмено. Уз тражење морају се поднети и докази: *признаница* или *оверен извод* из пореске књиге о плаћеној порези за прошло полугође I т. ј. од 1. Нов. 1888. до 1. Маја ове 1889. године.

Ко на тражење исправке не буде задовољан решењем општинскога Суда, има права да се за три дана по пријему решења жали Суду вар. Београда.

Обраћајући пажњу грађанства на ове законске одредбе, општински Суд у исто време јавља да ће се бирачке карте издавати грађанима све до 8. Септембра о. г. као што прописује 38. члан закона о изборноме реду.

Из седнице Суда општине вар. Београда 5. Јула 1889. АБр. 370.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 12. Јуна 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

(Одштампатак)

Др. Марко Леко. Председништво треба унеп да буде спремно, да за сваки предмет, који изнесе на решавање, да објасњења одбору. Ако то није у стању, онда нека их и не износи док их свестрано не прочуи и не прибере за решавање тих предмета нужне податке.

Бока Николић. Ја сам тутор црквени и говорили смо да ћемо заградити гробље, но то се разуме само оно, што је наше црквено, а општина да заогради оно, што је њено.

Председавајући. Имамо две молбе којима се траже издржање и то једна сиротне деце пок. Радована Анђелковића бив. контр. и предлог г. Пере Видаковића, да се да пензија г-ђи Николићки жени бив. нашег адвоката.

Изволте чути прво молбу сирочади Анђелковића. Прочитано.

Коста Главинић. Господо. Општина београдска издаје сваке године на потпомагање сиротиње неких 50 хиљ. динара. Она то мора да чини и чињене за дуже година. Она из тих 50 хиљ. издаје прло често и општина, који и не заслужују милостињу; и ако претурите списокове о томе, ви ћете наћи врло много људи, који су у стању да себи издржане сами заради. Онај сиротиња која фактичан није у стању да заради, који је неспособна или нејака, општина треба да притече у помоћ.

Такав је случај са овом децом. Једно је од њих неодрасла девојка, која би могла што и да заради, али је боленљива, и она води главну бригу о друго двоје деце, од којих је једно женско, болешљиво а друго, мушко, и нејако и боленљиво. Општина мора да се брине, да ова деца остану у моралу и ако им не да бар да имају кору хлеба, може од њих свашта бити. Отац је њихов служио општину 9 година. Био је поштен, а да је тако, тврди се тим што је умро као пуки сиромах, те нису имали са чим ни да га сахране. Ја држим да би се општина огрешила, ако се не би побринула за ову сирочад заосталу без оца и мајке, и ако им се не би дало нешто помоћи, разуме се до пресека, док се неспособне са рад.

О Божићу и о Ускрсу видим многе овде који долазе и траже у ове милости по који динар, и ако би могли сами да зараде, на онда иду и напају се, на полуњају главе. На то треба пазити да се таквим људима неиздаје, а што се тиче ових нејачи и убоге сиротиње, општина има и дужност да се побрине како о њином издржању тако и да остану у моралу, јер би то крајње нечовечно било оставити нејаку децу да пре времена пропадну.

Ја вас молим, да овде неогрешимо душу.

Милован Маринковић. Кад је тако, онда ја не могу да недам. За то сам да им се да помоћ, из партије за потпомагање сиротиње.

Никола Мијојловић. Господо, и мени су позната та деца и њихова родитељи, и сасвим је потребна да се уваже покоћ, нарочито и с тога, што је њихов отац служио потпуно општину више година па као убоги сиромах умро и уз прикупљене милостиње сарањен. Сетите се каква је то беда кад деца малена остану и без оца и мајке и без сваког издржања а сама га зарадити не могу. Њима предстоји изненада пропаст, а може ли и сме ли општина знајући све то, бити равнодушна. Ја мислим, да то општина и кад не би имала дужност да се побрине, не би дозволила, а кад би то учињала, какна би општина изгледала у очима света.

Око старије девојчице општина не би млого ни дуго трошила, јер би ову чим пристигне могла удати, а ово двоје мале кад пристигну да најмању зараду могу заслужити, могла би их дати у службу. — Разуме се да општина треба о њима да води очиглед бригу док дођу до тога да се могу на службу упутити.

Не треба господо, ни говорити о овоме много већ да им се одреди неко за старалца, па да им се издржање одреди и падаје.

Милован Маринковић. За Бога браћо имају ли та деца старалца? (Нико нема).

Живан Бугарчић. Колико год имамо прихода у овој општини, сав би се приход могао издати само на овакве ствари. За то треба о томе строго водити рачуна.

Општина одиста треба да помогне у оваквој нужди, но то из партије одређене за те ствари и то са 30 динара месечно, а никако на сам за то да им се одређује пензија, јер општина нема права ни по каквом закону да одређује пензије, а и сама држава не даје својим чиновницима пензије кад умру, него они за живота улажу сами од своје плате, па после из тога њихова породица добија издржање.

У Београду има вазда сиротиње, па ако би им одређивали и давали пензију, општина неби могла својим приходом само то покрити, а где су друге потребе. Ја сам дакле противан да се пензија у општини заводи.

Милорад Д. Јовковић. Овде постоји одређен један одбор који оцењује заслужује ли ко милостињу или не. Њему се је требала ова жалба и упутити, а не одбору. Ја не знам како је и могла ова молба доћи овде. За то сам да се та молба тамо упути, а ја сам у том одбору, па ћу имати на уму, и ако тај одбор нађе да треба дати, он ће и цифру одредити.

Председавајући. Ми немамо у буџету две партије. Једна на које се издаје издржање на сиротињу у општ., а друга која се даје на издржање сиротињи општинских часника.

Ја знам над се већало о тој позицији, онда је говорено, да се то даје за то, да се људи за општинске послове боље труде и раде а то је у интересу општине. То није пензија, него просто милостиња, коју општина по нужди чини извесној сиротињи.

Живан Бугарчић. Ја знам да се повећа сума издаје на те пензије. Ја не знам ко ком закону то сме да буде. Ја сам одсудно противан томе.

Општина може да даје милостињу крајње сиротињи и изнемоглим и то колико да имају парче хлеба. Чујем да жена онога што је био секретар овде, има знатну пензију и из општинске касе прима. По ком закону се сме то издавати. Не могу да појмим да чланови општински може да има пензију и ако ништа није улагао. Нека се они сами побрину за своју фамилију на нека уложе у какву штедионицу, а не да падају на терет општини. Све то што ми чинимо незаконо је, и држим да ће код власти пасти.

Председавајући. Молим вас господо. Доста је о овој ствари говорено. Да решимо о њој.

Ми немамо у буџету позицију за овај издатак. Одбор је то решио и министар одобрио. То није пензија него мило-

стиња. Ако се овако не да овој деци издржање, онда им се мора давати као и осталој сиротиње. Не би било лепо, да општина уноси у буџет на ове цељи, па после да каже: нема.

Никола Милошић. Ја сам за то, да се даје 30 динара месечно.

Милован Маринковић. Ми имамо цифру у буџету за то одређену, а и да немамо, иначе кад су овако мала деца остала без издржања, ми би узели на друге картиње и морали би им дати издржање. Но овде је питање, коме да се то даје? Ред је да се постави старац на да се њему издаје, а не овој девојчици, којој може свако узета на шта онда да ради, а и иначе зар деца иначе с парама управљати.

Бока Николић. Ми можемо решити и ту ствар, само нек се то питање не оставља за доцније.

Коста Главинић. Ова су деца мислим код неког Тасе послужитеља. Он их је примио и о њима се стара. Ми смо раније ставили у залагач одбору, да он контролише ту сарочину и кад нађе да неко не заслужује, да јој укине издржање. Дакле о томе треба да се води рачун. Ми смо то решили, а не знамо води ли коме рачуна и да ли се то решење извршује.

Милутин Марковић. Ја имам само да потпомогнем разлоге г. Милована Маринковића, да заиста над ова деца немају ни она ни мајке, треба да се побринемо да им се старац постави и сачува морал, и издржање да се даје у руке старцу а не деци.

Коста Главинић. Ја бих предложио, да се умоли г. Сава Сретеновић начел. министарства проспете у пензији, да он ову бригу прими. (Лепо је то).

Председавајући. Молим вас одредите само суму. (Чује се: 30 дин.)

Никола Милошић. Само нека се огради, докле то да траје; јер ако би остало без тога, девојке би могле остати неудате и за 30 година, па зар да им се непрестано издаје.

Милорад Д. Јанковић. Ја сам имао правилном решавања у одбору за милостињу да приметим, да се једном детету даје непрестано милостиња као детету, а оно не само није дете, него је и само родило троје деце а има 28 година старости. Таквих случаја има стотину. Ако тако водимо рачуна, онда ћемо дотерати до просјачког штапа.

Што каже г. Главинић, да се о томе мало води рачуна, то није тако. Ја сам водио рачуна о томе, на сам скинуо најмање 10, и то оних, који већ имају синове официре, чиновнике и др.

Коста Главинић. Свакојако неће бити с горега ако ограничимо време на да кажемо дотле док се женске неудаду или док се неособене за рад. Но с тим ми нисмо ништа много учинили. Гледајмо да испунимо нашу дужност док смо ми овде, а што ће бити после нас за то ми нисмо одговорни као што нисмо одговорни ни за ово што је пре нас било.

Никола Милошић. Ми треба да знамо целу радњу прошлог одбора, а доцнији одбор треба да она цела нашу радњу. Нужно је да се одреди рок овоме издржању и то дотле док небуду способна да себи издржаве зараде. Што ми не би овде могли казати, да им се даје издржање до 15. или 20-те године, кад већ знамо, да су деца од 2—3 год. Ја мислим да ми од тога немамо штете. Ја неразумем за што то г. Главинић неће.

М. Јосимовић. Ја мислим баш над би одредили рок, онда би се тек ограничили. Може бити да већ после две године неће бити потребно да се помоћ издаје. За што би ми казали н. пр. да се даје 5 год. а овако потреба може много раније да престане.

М Марынковић. Ја још не знамо на чисто ни колико година имају та деца. Г. Главинић рече, да би она старија деповчица могла себи зарадити издржање али мора да чува друго двоје мале. То треба знати. И оно што рече г. Јосимовић стоји. Наша је бригa да водимо рачуна да ли треба и даље да се даје или да је време да се да на занат, када му и престаје издржање. Мислим да то треба да траје док та деца не нађу себи парче хлеба. (Да се реши).

Др. Марко Лека. За све оне, који примају од општине милостињу, стоји то правило. Сад ако се то не контролише, онда је жалосно и за осуду. (Тако је).

Председавајући. Усваја ли одбор да се издржање даје? (Усваја).

Сад долази на ред предлог г. Пере Видаковића да се одреди помоћ породици г. Јована Николића бившег нашег адвоката.

Пошто није предлагач овде, ја мислим да остакимо ту ствар. (Добро)

Добили смо један акт од друштва светог Саве који моли да општина одобри, да може са дућанске обазе узети месан бесплатно. (Одобрава се).

Друштво ће само водити рачуна, да све што се узме њему и пређа, а и ми немо водити рачуна, да се не би на коју другу страну посло, разуме се без знања друштва. — (Тако је).

Сад је на реду молба г-ђе Марије Петровића многодимње приватне бабице, да јој се да новчана помоћ. Чујте ту молбу. (Секретар чита).

Бока Новаковић. Мени је позната ова стара жена, и држам да је и многи од господе одборника познају. То је жена, која је врло дуго упражњавала бабичку радњу. У тој радњи она је била врло марљива. Она је увек чинила ваше но што друге бабице чине породиљи. Код сиротиње пошла је на час и наплаћивала и понуде посвла. Сад је остарила тако, да не може да заради издржање, а има и мужа врло старог, који такође неможе ништа да заради. Синове је погубила које у рату које болешћу, па како нема више синова, а нема ништа ни од имања, она потпуно заслужује ову помоћ. Што има зета, то није разлог да јој се не да тражена помоћ, јер он није дужан да се о њој стара над му је стаље тако, да себе и своју фамилију с муком издржава. За показати да је она чинила толике услуге спроманим грађанима наше општине, па да за то има права на помоћ.

М. Марынковић. Ја мислим да су у првом реду дужни рођаци њени да је издржавају ако могу, и тек ако су и они спроманим, онда тек долази на реду општина. Овај њен зет Милош Сандић — то је чиновник који узима 7—800 талира плате годишње, па треба он то да прими. С тога ја држим да општина не може сву помоћи давати. Она има је коме чинила и вршила службу, добила је за то и награду. Није лепо од фамилије њене, да је терају на терет општине.

Наравно није хрђаво, кад би општина могла да даје помоћ онима, који су чинили помоћ у грађанству, али је општини то не могуће.

Ово исто гледиште ја заступам и по овој молби другој за бившег општинског правозаступника г. Јована Николића. Она има два зета имућне људе, она има кћери своје, и тек кад они не би могли да помогну, дошао би ред на општину.

Бока Новаковић. Један од најважнијих разлога да се да помоћ као што и мало пре рекох јесте тај, што је она вршила једну човечанску дужност а пршећи ту дужност док је још у снази била, и не тражећи од општине помоћ до сада, као што су то други чинили и општини на терет пали, она

је сад наисмогла, па не може сопственим радом себе ни старца да надражаја, и ја опет, са чистом савешћу кажем, да јој треба помоћи, а ви радите како хоћете.

Председавајући. Дакле молим вас шта ћемо с оном молбом? (Чује се: Да се пређе на дневни ред).

Коста Главинић. Ако решите, да се пређе на дневни ред, треба да се каже: за што се прелази на дневни ред, јер ако се онако просто пређе, казаће се да смо без срца и кад се дају мотиви што има два зета који су имућни, онда је друга ствар.

Председавајући. Мотиви се виде из саме дебате.

Вока Новаковић. Шта хоћете с тим: „на дневни ред.“ Хоћете ли да је упутите на паркињу против зета за издржање, и то ону која је толике услуге чинила бесплатно?

Председавајући. Усваја ли одбор, да се пређе ове молбе пређе на дневни ред? (Усваја се).

Сад имамо господо молбу г. Чаћевића. да му се уважи оставка, на службу. Молио би да се о тој оставци реши, јер треба да се распише конкурс. Чујте прво оставку (Секретар чита).

Милоје Јосимовић. Оно што говори г. Чаћевић у својој молби сем оставке, то може да се остави за други пут. Но само ћу да кажем неколико речи о конкурсу за нижињера. Фактички два нижињера за општину београдску није довољно. Они не могу да посвршавају послове, што их општина има. Ми у нашем реферату о калдрмисању изнесмо и предлог односно тога преустројства. С тога би био мишљења. да ми за сада непокушавамо место првог нижињера, него да се остави суд, да узме једног или два цртача у помоћ другом нижињеру који остаје.

Председавајући. Ми не можемо да узимамо нижињера никако и то само за то, што по закону немамо права на то јер њих одоор бира.

Милоје Јосимовић. Ви можете на плате првог нижињера плаћати два цртача кад вас на то одбор овласти и то дотле да траје, докле се не постави први нижињер.

Председавајући. Ако би други нижињер вршио дужност првог нижињера, онда треба и њему дати већу плату.

Милоје Јосимовић. Нека му се да неки додатак на плате првог нижињера.

Милован Маринковић. Добро морамо ли ми да уважимо оставку? (Морамо).

На кад морамо онда на што више говор. Усваја се оставка на мир, а за другу наша је брига.

Гргур Милетковић. Кад је то тако хитна ствар, онда сам мишљења да се одмах узме тај предлог на извештаја о калдрмисању и штампа, па онда одреди једна мала комисија која ће образовати технички биро и тај предмет да се сврши до првог Јуна.

Милоје Јосимовић. Ја не би могао да вам такав предлог поднесем за тако кратко време, нити ће вам који то учинити.

Председавајући. Би ли могли овако да решимо, г. Смедеревац да врши дужност првог нижињера и да му се да додатак у плати на плате првог нижињера и сем тога да му се додају још 2 цртача од приватних лица, којима такође да се плаћа на плате првог нижињера.

Коста Главинић. Радови техничка у општини београдској неће се никако смањити, него ће бити све већи и већи Господо, сад се гради калдрма на неколико места. Ту треба контроле. Имате на неколико места да вршите почасне инспекције, и ту треба да се снима а и контролише. Све то не може један човек да свлада. Г. Чаћевић се уморио и већ хоће да иде, а нико га не може задржати. Наши радови не смеју изостати због тога, те треба озбиљно гледати, како да се извршне послови, који сад стоје. Морамо дакле да узмемо друге људе, који ће ове послове продужити.

Ја од моје стране имао би овом приликом да захвалим г. Чаћевићу што је техничке послове у општини вршио онако како може се рећи ни један од његових предходника досад није вршио. Ја имам уверења од 1% год. како сам с њим у послу, да је он вршио све послове врло савесно и поштено и да је био чистих руку.

Господо, ви знате како је било кубуре са другим, пређашњим општинским нижињерима. Отворимо 4 очи кад станемо бирати. Дакле, ја од моје стране изјављујем захвалност г. Чаћевићу а и одбор требало би да учини то исто. Истина, може се рећи био је добро и плаћен, али ми знамо да су и други били исто тако плаћени па знамо како су радили; није дакле довољно да је човек само добро плаћен, но се тражи и други услови код њега самог.

Председавајући. Пристаје ли одбор да изјави захвалност на досадашњи рад? (Пристајемо).

Вока Новаковић. Ја сам противан томе из разлога раније казаних.

Председавајући. Шта да радимо с овим предметом. Време је кратко, треба решити.

Милоје Јосимовић. Ето шта ћемо. Из плате првог нижињера узмите два цртача или нижињерска помоћника са платом н. пр. од 1500—1800 динара. Та лица да се поред данашњег цртача додају у помоћ г. Смедеревцу који ће да прши дужност шефа. Њему међу тим зато да се из плате првог нижењера одреди додатак од 1000 динара годишње. То стање да траје донде, док се не реши у којем ће облику у будуће нижињерски биро постојати. Све ово може суд да изврши, кад му данас одбор за то даје овлашћење.

Председавајући. Јел тако? (Јесте).

Сад чујте, тражс се нека уверења о владању и иновном стању (секретар чита).

Тражи се уверење за Аду Бераричка тишлера и воденичара; изјављено, нецензат.

Никола Милошић. Господо ја сам данас кад је пала кућа прошао поред батал џамије, и приметио онде на кантару општинском воду са свију страна такво, да ово јако шкоди механизму кантара. За што је ово овако напуштено да кућа кад је јача јури по механизму? То треба што пре да се предузреди.

Тако исто и у обору општинском, онде где се свиње прегледају, тако је нарочито да је страшно. Свињу кад оборе ради прегледа она се мора на онако грозном камену сва изубијати, и тако је жалу премлате. И у томе обору треба да се репарација одмах изврши а не да се израђује нов обор по предлогу и плану нижињера, јер то није нужно, пошто тако неће остати стална пијаца, па не треба ово тога ни чинити толики трошак. Молим председништво да се ово што пре поправи.

Председавајући. Сад је о томе довољан. Састанак је закључен.

Овај је састанак трајао до 9 сах. по подне.

СВЕЧАНА СЕДНИЦА

одбора београдске општине

држана на Видовдан 1889. године у Београду

Председавао: Члан суда г. Коста Томић, присуствовали одборници г. г. М. Јосимовић, А. Кнежевић, Мил. С. Мостић, М. Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, П. Д. Видаковић, К. Д. Главашић, Др. М. Т. Лека, М. Велизарић, Г. Јосимовић, Н. Р. Поповић, Т. Ј. Мијајловић, Ј. Илић, Ј. Бајлони, В. Ваторовић, И. Цветановић, Н. Д. Милићић, Ј. М. Ђурић, К. Петровић, М. Д. Лапковић, Ст. Петровић, М. Обрикежевић, Ђ. Николић, Св. Милојевић и Х. Д. Азриел.

Садржина: 1.) Предлог за сложења Косовским јунацима и држање свечане седнице сваке године о Видов-дану и награде за историјске задатке.

Заступник г. К. Томић:

Господо, познато вам је да је конференција последњег одборског састанка решила да се држи свечана седница данас, на дан и тужне и славне чидовданске битке пре пет стотина година, када је цвет српских јунака уз Кнеза Лазара на пољу Косову јуначки пао за отаџбину, када је српска држава пропала, савладана јачом силом завојевача, а Србин постао роб туђину.

Ми, потомци тих славних јунака и предака наших, треба да се данас одазовемо сени њиховој што достојније, да покажемо да смо свесни колико много дугујемо нашим великим прецима, који на вечиту славу српског народа умедоше на данашњи дан пре 500 година не само с чашћу пасти, него и српско име осветлати и историји света један од најјединственијих примера дати.

У реченој цељи, председништво општине варошн Београда спремило је један предлог, у нади, да ће се данас једногласно усвојити, и да ће се тиме од наше стране најлепши споменик косовским јунацима подићи.

Молим вас да саслушате тај предлог који гласи:

„Господо одборници!

У свечаними петстогодишњег спомена битке косовске имају удела и приступа све општине у Краљевини а на првом месту српска престоница, која осећа сваки значајан и велики догађај у њеној отаџбини, која је у новој нашој краљевини заменила стару престоницу Кнеза Лазара, и која треба да предњачи у свима приликама где се веће српске општине имају да огледају у сјајним примерима родољубља и пожртвовања на олтар части и славе српске.

Велики је и светао дан у историји српској који се светкује о видову дне ове године. Пет пуних векова протекло је од оног жалосног дана и славног дана, у који је на Косову пољу пао цвет српске властеле, по избор јунака и војвода а у завичају с кнезом Лазаром. Они су сви попадали у витешкој борби за веру и отаџбину, за крст часни и српску слободу. С њима је заједно сахрањена самостална српска држава. Но њихов свети спомен живео је непрестано у души народној одржавајући предања и славу велике Душанове царевине, и чувајући веру у бољу и срећнију будућност српског народа.

Наша престоница прославиће ову светковину достојним начином по црквеном и грађанском реду а ваш председник и један члан општ. одбора имаће част да присуствују у великој Краљевској светковини у Крушевцу и Жичи. Но сматрајући, да би лепо и похвално дело било, ако би се овом свечаном приликом наша престоница одазвала нарочитом скромном задужбином достојном наших славних предака и корисном за наше млађе нараштаје, — узимам слободу предложити вам, да изволите једнодушно одобрити да се приликом светковања петстогодишњице ове године од стране београдске општине.

1). Приложи извесна сума на споменик косовским јунацима, који ће се прилогом српског народа подићи у Крушевцу;

2). Да се у корист озбиљног проучавања српске народне историје из општинске касе даје извесна награда у свечаној седници на Видовдан сваке године оним ученицима филозофског факултета Велике Школе, који би најбоље израдили тематс из историје нашег народа.

Овим прилозима и завештањем потврдила би наша престоница поново своју родољубиву и узвишени српски дух који је уздиже пред народом у отаџбини и у страном свету. Тиме би још једном сјајно посведочила колико је угледна и достојна оног одличног положаја који у новије време наукама и с којим мисли корачати даље свесно и слободно великим привредним, материјалним и просветним задатцима, који је у најближој будућности чекају.

Живко Карабиберовић."

(По прочитању овога предлога узео је реч одборник г. *Милован Марковић* — види ст. 191. бр. 24. оп. новина — и предложио да се на споменик прилози 3000 динара а на годишње награђивање задатака даје по 600 динара — одлука на стр. 106. бр. 24. оп. новина). Уставши са својих места, чланови општинскога одбора једногласно усвојише оба предлога бурним: „Слава косовским јунацима! Слава, Слава!

За тим је закључен састанак на коме је било врло велики број одличних гостију.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 19. Јуна 1889. године.

Председавао: члан суда г. Коста Томић, присуствовали одборници: г. г. Н. Вулковић, Д. Ђарковић, М. Јосимовић, М. Д. Лапковић, Н. Х. Попомић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић, П. Цветановић, Д. Т. Вељковић, Н. Р. Поповић, Н. Крстић, Д. М. Ђорђевић, Ст. Петровић, М. Ј. Марковић, Т. Ј. Мијајловић, Св. Боторић, Г. Јосимовић, Ђ. Николић, Ж. Бутарчић, Ј. Илић, К. Д. Главашић, Др. М. Т. Лека, Р. Драговић, П. Д. Видаковић и М. Миловановић.

Садржина: 1). Апелација за грађење касарна у нове улице; и 2. Обрачун између Ст. Чађевића инжинера и општине за пивезадеју.

Зам. председника. Састанак је отворен.

Изволте чути протокол састанка од 10. ов. м. (Прочитан).

Зам. председника. Има ли по да примети што. (Нема — усваја се).

Изволите чути протокол ванредног састанка од 12. ов. м. (Прочитан).

Милорад Јанковић. У овај протокол уведо се да је решено да се г. Чаћевићу изда нека благодарност. Мени то није познато — јесте један од г. г. одборника то предложио, али ја не знам да је о томе решавано у одбору.

Заст. председника. Ја мислим баш да је то решено и знам да је једини г. Б. Новаковић устао и казао да неодобрава то, јер сматра да није г. Чаћевић тако радио да је заслужио нарочиту благодарност итд. а више нико није устао против тога предлога. По томе ја сматрам да је то и решено.

Милорад Јанковић. Само о томе није било гласања. Дајте на гласање да нека се сврши ствар; а ово што није гласано, не треба уводити у протокол. Тако је и пре неког времена заведено у протокол како је моја интерпелација остала без успеха над сам питао о каљдрмисању једне улице на врачару. Ја онда писам хтео да се умућујем у говор али сад кажем да само ово треба записати у протокол што је овде решено, а ништа друго.

Заст. председника. Ја мислим да се сви сећате господо, да је на предлог једног г. члана — не знам кога — решено да се г. Чаћевићу изда благодарност; и како на тај предлог није имао нико ништа да примети, осим једног г. Новаковића, онда ја сам сматрао да је то и решено.

Ж. Бугарчић. Ако је и решено, треба да му се изда благодарност.

Н. Х. Поповић. Да ли се бележи ово? (Бележи). Зашто да се бележи — требало би да се споразумемо.

Милор. Јанковић. Баш нека се бележи — за што не; нека се гласа о томе.

Св. Боторић. Ја не видим скоро ни једног одборника да је против томе што је одбор у прошлој седници скоро једногласно усвојио предлог да се г. Чаћевићу изјави благодарност на његовом савесном раду. Кад је нама техничка комисија нашла да је његов рад извршио као што треба, на задовољство свију нас, онда не знам за што му за то не би изјавили благодарност. Ако има каквих погрешака у раду г. Чаћевића, ја бих молио г. Милорада или другог који за те погрешке зна, да их изнесе; али ми у вези налазимо да је рад његов био такав да потпуно заслужује благодарност нашу.

Милор. Јанковић. И ако г. Боторић каже да је већина била за то да се изјави г. Чаћевићу благодарност, ја опет тврдим да о томе није решавано ни гласано. Неки су само рекли да му се изјави благодарност, а други су ћутали — решавања није било. Ја писам против тога, само нека се изнесе та ствар пред одбор да је реши.

М. Вељковић. Ја држим да сад о томе не треба ни говорити, јер то је решена ствар, нити се и сад ко чује да је противан изјављеној благодарности, осим г. Милорада.

К. Главинић. Ја сам био тај који сам у прошлој седници изнео и мотивисао предлог: да се изјави г. Чаћевићу благодарност. Ја држим да то није ни мало на штету општине ако се једном човеку, који је према својим силама и своме знању, савесно отправљао дужност првог општинског инжењера. Тиме се само даје човеку воље за још боља рад у будућим пословима. Може бити да је он чиниo и по неке погрешке; може бити да се и намерно некоме — или то су створили завидне. Само факт је то, да је тај човек у сравњењу са свима претходницима својим, на овој дужности заслужио, да му на растанку с њиме пажемо: хвала. Сравните послове његове и послове његових претходника, па ће те видети да је савесно радио; и за то му ја од своје стране благодарим, а ви како хоћете.

Заст. председника. Овде је реч о томе је ли у записник ушло све оно што је овде било — (Чује се — јесте).

Б. Новаковић. Онда, кад је један од г. г. одборника предложио да се изјави благодарност г. Чаћевићу, други је прихватио тај предлог и казао како заиста заслужује благодарност, тада сам ја, држећи и сам да већина хоће то да прими, устао и казао да сам томе противан. Формалног решавања пак није било — а где је била већина, да ли за предлог или за моје мишљење, то ће валда знати г. председавајући. Али ја држим, кад сам казао да сам против предлога, онда је било у реду да се то питање стави на гласање, а тога није било.

Заст. председника. Сем г. Боке, нико се више није противио томе предлогу, но коме ја сам држао да је усвојен.

Милутин Марковић. Ја држим да нема смисла да се о овоме даље говори. Заиста је било тако као што каза г. Бока и нико се није изјасно против тога предлога у овој седници осим њега, те с тога није било потребно да се ставља на гласање. (Вичу: на дневни ред.)

Заст. председника. И ја држим да можемо прећи преко овога на дневни ред. (Прима се). — Чујте молим вас протокол свечане седнице од 15. ов. мес. (Прочитан).

Заст. председника. Има ли ко да примети на овај протокол?

К. Главинић. Ми смо решили да се не само награђени задатци, него и реферати о тим задатцима штампају у општинским новинама.

Мил. Јосимовић. О томе је било речи у конференцији, али се одмах прешло преко тога на дневни ред и није усвојено.

Ж. Бугарчић. Ја не знам господо докле ће општина београдска давати новиие као што је решила пре неки дан.

Заст. председника Извините г. одборниче сад о томе није реч, него је то на дневном реду. Ви сад излазите да говорите о нечем другом.

Ж. Бугарчић. Али ја хоћу да кажем моје мишљење да треба једном да се престане са давањем тих новаца.

Заст. председника. Али за бога о томе није реч сада. Ја не могу да вам дам реч да сад о томе говорите.

Ж. Бугарчић. Ако немогне да ми се да реч, онда ја онде изгледам као насторче. С тога, абогом, — ја не могу више ни долазити овде. (Излази из седнице).

Заст. председника. Има ли ко да примети што на протокол који је прочитан? (Нема).

Милутин Марковић. Било би добро да се ту каже да ће се поред темата отштампати и реферати о тим тематима.

Др. Марко Леко. Ако се не варам то исто стоји и у предлогу г. Милована Маринковића који је у свечаној седници једногласно примљен. О публиковању реферата решено је отприлике исто онако као и о благодарности изјављеној г. Чаћевићу. —

Заст. председника. Па лепо, ако хоћете онда да допунимо решење тиме.

К. Главинић. Довста је то важно — јер тиме се хтело, и постићи ће се, то, да они људи, који реферишу, буду при том раду још строжији и обазривији, знајући да ће се и њихов реферат публиковати. (Вичу: тако је — да се то дода).

Заст. председника. Лепо — додаћемо и то. Усваја ли се дакле овај протокол с овом допуном? (Усваја се).

Милорад Јанковић. Пре но што пређемо на дневни ред, ја бих молио г. председавајућег да нам каже да ли је штогод рађено против лекара палилуског квартa према до-

стави г. Јована Бурића, одборника: да тај лекар није дао билет да се сахрани навесан мртвац и после 30 сати — што му није у напред плаћено.

Заст. председника. За сад још ништа није рађено јер се није имало за то времена; али данас је позвао г. Бурић да да нека објашњења на ће се одмах радити даље што буде потребно.

Милић. Јосимовић. Ја сам хтео да замолим да се изврши и она одлука одборска: да се протоколи о раду одборском штампају одмах и да се не заостаје с тим по месец дана и више у назад, па макар се тога ради морало да изда два три напредна листа општинских новина. (Прима се).

Р. Драговић. Још у Марту месецу дат је да се калдрмише онај сокак доле у венецији што води од пумпе општинске до браће Борђевића. Камен је донешен давно — али суд или председник још не позива предузимача да отпочне рад. Шта се чека с тим? Ваљда не на месец Новембар или Децембар? Кад се донесе једно решење одборско, оно треба одмах и да се изврши.

Св. Богојев. Зашто је тако. Одбор је одобрио лицитацију, и до дан данас ништа се не ради. Предузимач је дотерао троја четвора кола камења али не ради ништа. Питао сам и инжињера неколико пута што се чека с тим, но није ми знао да да задовољавајућа одговора. Ако ће да се ради, треба да се ради одмах. То је о сокаку од пумпе саиске до кафане „лађарска слога.“

Заст. председника. Вадећемо шта је с тим па ћемо наредити шта треба.

К. Главинић. Овом приликом и ја имам једну примедбу. Има неколико месеци како је одбор решио да се оправе оне степенице које воде од Саве и ја не знам зашто се то не спршава него се чека на јесен да се ради? Ја бих молио да се види шта је с тим и да се поднесе извештај.

Заст. председника. Добро. Ја ћу видети шта је с том ствари урађено и донећу вам извештај у првој седници.

Сад је господо на дневном реду лицитација за оправку калдрме у улицама: једренској, балканској, ноћајској, видинској, Милановој, кнез-Михаиловој, телеграфској и лебничкој. (Прочитано).

Ви знате да постоји и понуда Стојана Крстића, који са додатком свога камена и песка оправља за 0·80 д. кв. метар, и да је ту скоро пред низ улице за оправку, одбор њему поверио, пошто је његова цена повољнија.

Св. Богојев. Кад је Стојан Крстић дао понудом ниже цене — је ли држана ужа лицитација између њега и осталих лицитаната?

Заст. председника. Није. Лицитације су држане да се оправке изврше с општинским каменом и песком; а Стојан Крстић је понудио се да изврши оправке са својим каменом и својим песком.

Св. Богојев. Ја знам да се практикује свагда тако да кад ко понуди нижу цену, онда се држи ужа лицитација.

Заст. председника. Ако желите, можемо и тако радити. Но треба знати да је он пре свију лицитација поднео акт у коме је казао да прима да изради све што је комисија нашла да треба израдити по ту цену. Сви који су затим лицитирали, они су знали за ту понуду и према томе су лицитирали.

Св. Богојев. Бојим се да тиме не уведемо рђаву праксу.

Д. Борђевић. Ја не бих никако желио овакву праксу. Кад су држане лицитације Крстићу није ништа сметало да дође на да лицитира и да да најмање цене. Овако он се управља произвољно на овде даје 8 овде 12 динара јевтиније — а то није бог зна шта.

Милорад Јанковић. Мени се чини да овде има неке погодбе између овог понуђача Крстића и оних лицитаната. Ми можемо бити преварени. Зашто да не држимо лицитацију да предузимачи дају камен и песак па да видимо ко ће јевтиније узети рад. Зато ја не бих одобрио ове лицитације нити бих одобрио понуду Крстићеву, но нек се држе уже лицитације.

Н. Вулковић. Кад је Крстић као што рекосте раније поднео понуду на су онда држане лицитације, онда за што нису те лицитације држане почињући од његове цене као најниже? Изгледа ми канда су те лицитације држане на мост. Зато и ја не бих примио ни једну лицитацију ни понуду, него нек се држи друга лицитација за све ове улице.

Д. Тирковић. Пошто овај човек нуди да изради калдрме најјевтиније, ја с тога да се не би градиле калдрме у Новембру и Децембру, као што је до сад бивало — мислим да ми одобримо понуду Крстићеву на нек одмах ради; јер не верујем да ће ко што ућарити ако нову лицитацију држимо, а само ће ко задоцнити да се на време не спреми овај посао. (Одобравање).

И. Цветановић. Ја знам да овај Крстић ради од више година са камењем најданима. Он даје камен предузимачима на мождa за то што му се не плаћа уредно хоће човек сам да ради и за то нуди најмању цену. С тога да не би радили калдрму у непреме, ја мислим да се њему уступи овај посао кад нуди цену са неколико динара испод предрачуна инжињерског.

К. Главинић. Господо, нико од нас не би био против тога да што јевтиније подмиримо потребе своје општине. Али овако како је она стиар пред нас изнешена, ми немамо јасног прегледа и сравњења да ли је и у колико је та понуда Крстићева најјевтинија од осталих. Председништво треба да се побрине о томе и да нам реферат поднесе шта би нас стала ова оправка кад би сами лицитирали — предузимача — дали свој материјал. С тога би и ја био за то да се држи кроз два три дана друга лицитација с тим условом да предузимач дâ сав материјал.

Св. Богојев. Ја би молио да нам каже г. Томић ко је од чиновника држао ту лицитацију и где је она била.

Заст. председника. У инжињерском одељењу.

Св. Богојев. Па што кмет који је руководио није објаснио људима пошто Крстић нуди да изради тај посао и што није од његове понуде на ниже отпочео лицитацију? С тога треба држати другу лицитацију.

Р. Драговић. И ја држим да је потребно држати још једну лицитацију од ове најниже цене — јер могуће да овде постоји неки договор.

Милутин Марковић. Ми немамо више калдрма да дамо сада у нераду, и у прошлој једној седници ми смо расправљали оно питање тако: да се одобри Крстићу понуда његова но с тим, да се учине нарочите предохране како би се општина сачувала да не буде калдрма рђано израђена, а то је, што се казало да је његов камен неједнак, т. ј. да има и таквог који није за калдрму издрљив, па је одбор решио и таквог камења не употребе; да се нађи нарочито на то да се такав камен не употреби; а осим тога да се сруда најпре отвори калдрма на онда премери и тек онда да предузимач може радити. Дакле с тим предохранама ја би био мишљења да се и ова понуда прими; а то нарочито с тога гледишта, што је сувише време да се може овај посао израдити пре јесени. Осим тога, рађи ваше сигурности могли би учинити још и ово: да се у будуће кад држимо овакве лицитације, има на уму ова понуда Крстићева,

ша да се она пре лицитације објави, и од сне цене коју он нуди, да се почиње лицитација. — Али ову понуду сад да усвојимо, због кратког времена.

Св. Богорић. Г. Марковић врло лепо разлаже — али, верујте г. г. одборници да се у нароши због те лицитације врло рђаво мишљење створило. С тога би ја молио одбор да реши да се држи друга лицитација почевши од понуђене цене те да са себе скинемо сваку одговорност и свако подметање.

Зам. председника. Заиста би то било право да се према овој понуди Крстићевој држи једна кратка лицитација.

Ђ. Новаковић. Лицитација је била и она је показала са колико се највише може да сагради ове калдрме. Од свију лицитавата најцентаније коње да нам изради тај посао Крстић. Дакле, кад он нуди најмању цену, онда нема разлога да то неприимимо, нарочито и за то што ми улица које морају што пре да се оправе а не да се ради у јесен. Ја имам приликe да чујем сваки дан нарочито у „телеграфској улици“ да људи псују и одборнике и кметове и то тако погрдним речима да морам да бежим само ту псовку да не чујем. Всема је тужно и жалосно гледати и људе и стоку — нарочито зими кад се онде стану да крхају и муче док стока товар извуче. Ако ми почнемо отезати изради ових калдрма што овај каже ово онај оно, те пребацује вам се ово те оно — онда ми нећемо никад ништа урадити. Г. Милутин нашео је врло добре разлоге и треба његово мњење примити и ствар свршити што пре.

Зам. председника. Хоћем ли овако да гласамо: онај који је за то да се одобри понуда Стојану Крстићу да каже за, а онај, који хоће да се држи нова лицитација да каже против. (Добро је) — Е, онда изволте гласати.

Зам. председника. Гласало је 18 против а 6 за — према томе биће нова лицитација.

К. Главњик. Само водите рачуна о томе што се пре говорило да се калдрма најпре раскопа и измери па онда калдрмише.

Гл. Јовановић. Осим тога још треба нарочито ставити у услов да се не прима ниједна калдрма која буде овог песком засута пре него што се прегледа: јер био је баш ономи случај да је посуо предузимач тако калдрму, а кад се прегледало нашло се да је тако израђена да има три дана да је чивија. То не сме бити, нити треба дозволити таквом предузимачу да лицитира.

Зам. председника. Молим вас господо, сад имамо на реду извештај комисије, која је прегледала рачун са г. Чаћевићем о његовој исплати.

Гл. Јовановић. Молим вас је ли решено да се не прима калдрма која је посута песком пре не него што се прегледа?

Зам. председника. Добро, ако усвајате то ће се ставити у услове. (Усваја се).

Сад чујте извештај комисијски. (Прочитан).

Др. Марко Леко. И ја сам члан те комисије, али извештај нисам потписао јер сам се надао, да ће се према моме предлогу потражити од благајника општинскога о рачунима г. Чаћевића изнесено објашњење.

Једном приликом интерпелисан је овде у одбору г. председник због тих рачуна, и тим поводом дошиље је г. председник према извештају благајника општинскога известио одбор, да г. Чаћевић има из општинске касе да прима свега још 1100 дин. а по прочитаном комисијском извештају излази сума од преко 1800 дин.

Ја нисам могао себи ту разлику да објасним. с тога и сад предлажем, да пре но што се по оном предмету буде што решавало, да се од нашега седањега г. благајника потражи о тим рачунима тачан рачун, и да нам објасни откуд та разлика између садашњега извештаја општинскога благајника и прочитаног извештаја комисије.

Милисије Јосимовић. На извештаја се види, да смо ми актом тражили, да нам благајник каже јесу ли поднешени рачуни тачни и нема ли још каквих који би се на тај предмет односили. Када смо добили одговор благајников, онда нам даље није више ништа требало, јер смо ми по смислу уговора видели који су поднешених рачуна терети општину, а који г. Чаћевића. Излази потпуно овакав резултат као што је у извештају изложено. Реферат пређашњег благајника, да по угонору и рачуника г. Чаћевић има да прима још свега 1100 динара, није ни најмање тачан и произлази из погрешног схватања закљученог уговора, а може се лако објаснити. Повод закључивању уговора био је извештај г. Чаћевићев, у којем је казао колико времена треба за довршење посла, као и колики персонал и са којом платом има да се предвиди. Он је у томе извештају за врлог инжињера предвидео месечну плату од 300 динара. За 12 месеца колико је свега рад трајао, износи то укупну суму од 3600 дин. Лично за себе пазио је г. Чаћевић као што се из његових признања види, свега 2500 дин. Разлика између ових двеју последњих сума износи оних 1100 динара. Међу тим по уговору г. Чаћевић прима 12000 динара, а сам набавља и исплаћује потребан персонал. Када се од те суме одбије, што је по признањима, сходно уговору свега надато, онда излази да г. Чаћевић има да прими још суму коју ми у извештају наводимо. Пређашњи благајник дакле реферишући о овој ствари одазнао је себи посао, али је ствар неистинито представио, јер је можда уговор погрешно разумео. Ако хоћете да се придржавате закљученог уговора, мора се наћи да је ваш извод тачан, па ми коме на поново реферисање ствар упутили.

Перо Видаковић. Да су се рачуни благајника општинског и г. Чаћевића подударили, не би била нужна она комисија — али, благајник је рачунао да г. Чаћевић има да прима више, а г. Чаћевић је рачунао више, зато је и одређена комисија да тај рачун испита. Комисија је то учинила. Било је признаница по два од истог лица, било их је које је г. Чаћевић оверавао, а било је и таквих које нису оверене. Комисија је питала благајника јесу ли сви документи о издатцима предати комисији и он је одговорио да јесу и да других нема. Ми смо узели све те документе и упоређујући их нашли смо да г. Чаћевић има толико да прима.

Др. Марко Леко. Мени се чини да и она комисија, која је прегледала израђене планове г. Чаћевића, треба да се плати по одређене суме за цивилацију, и тражећи у општ. повишаха решење о томе, ја сам написао на овај извештај благајника општ. но коме г. Чаћевић нема да прими свега још 1100 динара. Ја не увиђам зашто не би потражили објашњења од нашег благајника, као најкомпетентнијега у рачунским питањима.

Мијло. Јосимовић. Исплата хонорара и дицурне господи, која су прегледали израђене планове не може да се урачуна овде. То је засебан рад и не може пасти на терет уговора који је са г. Чаћевићем закључен за извесан посао и у којем се о каквим дицурнама ништа не спомиње. Шта више питање о тим дицурнама дошиље је датума, а да се могло разумети да су оне обухваћене Чаћевићевим уговором. онда не би било нужно да се ово у одбору покреће и решава као што је био случај.

М. Велизарић. Ја мислим да ми немамо шта да се обазиремо на то, шта ће да каже општ. благајник. Комисија, којој смо поверили овај посао, узела је сва рачунска

акта од благајника, који је изјавио да су сва писмена акта аутентична и да никаквих других аката, по том послу нема. Па кад је комисија, расматрајући сва та акта без изузетка, донела овај реферат пред одбор, онда шта нам друго остаје но да га усвојимо. — Што се тиче предлога да се г. Чађевићу да као награда 2000 динара, мислим да то није ништа много, кад је изврадно уговорени посао тако да је похвалу заслужио, и кад му је награда још раније обећана. Осим тога он је у пред свих послова вршио и друге општинске послове, па још великодушно прима на себе и оних 300 динара што су туђом погрешком падати другом без његовог одобрења.

К. Главинић. И ја мене је господо ова ствар са свим јасна и чиста. По рачунима, које је комисија изискала од благајника општинског, па их онда сравнила са издатцима, нашло се да је г. Чађевићу падато 10.125 динара. Он је по уговору заслужио да му се изда свега 12.000 динара. По то је погођен овај посао. Кад се дакле одбије она сума што му је падато од погођене суме, остаје да му се плати још 1875 динара. То се не може да спори. Што он није и то утрошио и паушео, то је његова ствар. Ја држим да је овај рачун тачан и да нам није нужно никакво више објашњење.

Ђ. Новковић Ја држим да није све једно хоћемо ли тражити објашњења од благајника или не. Благајник је издавао новац и он је онде најнадлежнији да да објашњења. За то привататам предлог г. Марка Леко да се траже објашњења. Што се тиче награде, ја као што сам против давања благодарности, тако сам противан и овој награди повећној, јер не видим јасна резултата који би правдао такву награду и захвалност. На послетку, ако има за што да се захвали г. Чађевићу, нему ће бити најбоља награда то, што ће му име остати у успомени као инжињера способног и ваљаног.

Д. Ђорковић. Заиста господо, што се тиче онога бакшиша који се предлаже, мени је чудо како се то могло и да предложи. Ми смо с њим погодили изнесан посао и ако га је добро нарадио, разумем да треба казати хвала, али не знам: како је благостање у нашој општини да ми дајемо и бакшише?! Наша се деца даве по школама; она седе по шездан те се уче по којекаким бурдељима а не школама, и ми хоћемо да дајемо бакшише!

И. Видаковић. Мени је као што је ова реч пала на уста једног мог пријатеља. Ми немо се и даље завлачити по бурдељима и газити по блату кад овако радимо; кад не умемо да наградимо онога човека који нам је посао похвално израдио, а умемо да плаћамо којекаквим чавртима по 50 — 60 и 100 хиљада динара на опет да нам не наради посао! Господо, ако ми сад покажемо да не умемо или нећемо да признамо заслуге доброг и савесног радешика, онда нам се неће ни јављати такви људи. Господо, ми треба да заинтересујемо наше свршене на овакве послове, каквих ће мо још више имати да посвршавамо. Један обичан човек, кад му предузимач срећно и ваљано сврши посао, назида кућу — он поклони предузимачу 1000 динара; а ми ако не умемо да наградимо заслужнога човека а невољаца да осудимо — као што до сад нисмо умели — ни онда нећемо наћи људе који ће нам предузећа савесно и добро извршити. Није доста да се каже хвала. Наши су инжињери махом сиротни људи. Они да немају нагледа на какву награду после свршеног посла не би се подухватили тога. Ја сам очевидно да ће бити у одбору људи, који ће казати да је мала ова награда која је предложена. Јер кад једна стручна комисија каже да је г. Чађевић извршио рад који је погодио са општином, на опште задовољство — онда како можемо да му кажемо просто хвала?! Ви сте онамад сами изјавили му благодарност на његовом раду — ја тада нисам био у седници — али осим тога нужно је да и овом малом наградом дамо повода осталим предузимачима с којима немо овакве велике радове предузети, да буду савесни и ваљани раденици као г. Чађевић.

М. Јосимовић. По уговору са општином г. Чађевић има да прими од општине свега 12.000 динара. Преко тога, општина није дужна да му да ништа. Али ми мислимо да то није право, а да је тако, доказала је сама општина тиме, што му је дала плату од 5000 динара, кад је стално ступио у њену службу као први инжињијер. Сем тога награда је г. Чађевићу обећавана од тадашег Председника и општинског одбора, као што се и из протокола може уверити.

М. Вељковић. Ову предложену награду никако не рачунам у бакшиш, као што се изразио г. Ђирковић, нити би г. Чађевић бакшиша примио. Г. Чађевић радио је више но што се, по уговору, обвезао да ради. Он је погодио да наради само нивелацију Београда, а он је поред тога на планорима повукао и нивелете. То је стручна ствар, која много више вреди од 2000 динара. Осим тога он је још радио и друге послове за општину, које није био дужан да ради. Да свега тога није било, он би уговорени посао свршио био 4 — 5 месеци раније, и тада би општини много више од суме, којом се предлаже да се г. Чађевић награди. Поред свега тога ми смо још г. Чађевићу ставили на терет и оне признанице, што је општина исплатила без његовог питања, а није требало да буде. Из ових разлога треба да усвојимо предлог комисије да се г. Чађевић награди са 2000 динара

Св. Богојевић. Рачуни су тачно изведени. Г. Чађевић кад је одређен као инжињер министарства грађевина да ради са другима која му по закону припада, онда су други одустали од посла, и он је рефератом разложио општини колико треба да се изда на да се тај посао сврши. Није он сам мислио да ће бити предузимач који ће тај посао имати да изради, па да рачуна више него што је најнужније било, него је само поднео одбору нацрт и скицу са својим мишљењем да се не би одбор у погодби са другим преварио да више плати. Кад је он то поднео одбору, онда је одбор усвојио његово мишљење и замолио њега да се прими израде тога посла. Он као Србин и српска инжињер мислећи добро, примио се тога посла и потписао уговор. У то време општина београдска није имала свога инжињера за друге послове, него је он, кад год га је одбор позвао пи га је позвао сам председник. сваказ остављао свој посао и ишао да друге општинске послове изврши. Да није тога било, врло је вероватно, да би он свој посао за који се погодио, свршио раније за 5 — 6 месеци. Али њему је увек обећавано ако изврши часно и поштено уговор, да ће му се дати достојна награда. У осталом он сам истражи ништа више него што је уговорено — али кад се види како је овај посао текао и шта је он радио онде, и кад се признаје од стручњака да је рад његов ваљано извршен, онда општина не треба да жали да такав рад и награди.

Р. Драговић. Овде је радио нивелацију један Србин и српски син. Комисија је испитала његов рад и оценила га врло добро. Ја држим кад је комисија донела оваки извештај ова је све морала добро да испита, па зато и нема потребе да се сад шта каваћеј општински — као што рече један од господе (јер онда нашто нам је комисија) него да усвојимо ово.

Гл. Јосимовић. Мени се чини да смо још једанпут решили неку награду за г. Чађевића.

Сп. Боторић. Кад су примљени планови инвелације онда је изражена захвалност и речено да би требало дати му неку награду, али није решено о награди ништа.

П. Видаковић. Баш овим се тврди да је одбор у начелу признао да му треба дати неку награду. Онога не чера кад су планови које је г. Чеђевић нарадио овде примљени, нала је реч у одбору да му се поред захвалности за израђене планове да и нека материјална награда али до сад није му дато ништа. Мислим да је ово питање исцрпљено. Наше је било да предложимо ово, а ваше је хоћете ли усвојити. Сад нека се гласа на свршена ствар.

Ђ. Новаковић. Приликом дебатовања о буџету ми смо гледали да штедимо — али уштеда није постигнута ни са чега другог но с тога што су наше потребе општинске мало-горобље и велике, а приходи слаби. — То исто стање и сад стоји, и ја не знам од куда нам сад долази на памет да предлажемо да се поклањају поједине суме. То може бити само у једном цветајућем стању, тада, кад би општина била у благостању, кад би имала довољно прихода за подмирење сворих потреба — али тај случај није код наше општине. Каже се: радно је и паградно посао добро. На лепо, да није тога, ми му не би примили рад и не би му платили ништа. Он је имао дужност да добро ради. Осим тога, он је већ добио и неку захвалност за тај рад од општине. Ја не знам од куд сад наједанпут да искрсне и овај предлог. Незнам од куд онде и ово упорећење: овај или онај чина дошао је на је добро наше и т.д. Ми господо треба да имамо у нашим будима патриота па да и сами принесу неке жртве и помогну општини; а ту нема ни мало места сразмеру како нас страиди глобе, јер ако нас је страпац глобио, зар то може бити разлог, да нас чаши глобе

П. Видаковић. И ја сам од оних који предлажу штедњу, па и овим предлогом да се да г. Чађевићу 2000 динара, ја хоћу да штедим, јер не предлажем бог зна какву награду. Само оћу да општина да видљива знака стручњацима које немо имати потребу да ангажујемо за будуће општинске радове канализацију, осветљење, водовод, калдрмисање коцкастим каменом, грађење школа, и томе подобним — да ми умемо ценити и наградити добар и савестан рад. Осим тога овим хоћу да ангажујемо наше људе за будуће радове; а неће да ми се јављо као конкуренат за такве радове чиновници, над нашим српски синови могу извршити. Штедња ће дакле бити у томе што ће нам се у будуће јављати опет Срби. Камо среће да је било више срби и при грађењу железнице. Неби Виталис стекао 14 милијуна!

Д. Ћирковић. Има и Срба који су стекли, што су Виталису помогли да стекне. Знамо то.

К. Главинић. Треба имати на уму то, да је инвелација такав посао, који кад се гради по прописима науке и савесно, има да траје за сву будућност; а кад се то зна, онда држи да ћемо се сложити у томе, да такав посао треба и наградити. Ја држим да 12.000 динара није особито велика награда према оном што је дато за просто снимање или тако названи генерални план Београда, од кога онаког какав је, не би велике вајде имали.

Др. М. Лека. Ако се не усвоји мој предлог да се о овој ствари потражи нужно обавештење сада, онда ће она комисија, која буде прегледлала општинске рачуне, наићи и на овај рачун, на је без сумње боље, да се сад та ствар изведи но доцније, кад се већ донесе така одлука, која се можда с правим стањем ствари неће слагати.

Сп. Боторић. Мени је чудно што г. Леко каже да се поново прегледају ови рачуни кад се у нашем извештају споменуће званична акта. Комисија је питала да ли има још каквих признаница, и благајник је одговорио да су све признанице предате и оне су све оверене, о томе не треба ни говорити више.

Др. Марко Леко. Кад смо тај акт унутили г. председнику и питали о документима, г. Боторић није био у седници. И мени је та ствар боље позната но њима. Молим нека се само још једном прочита тај акт, на који се позива г. Боторић, па ће се најбоље видети како је ондашњи г. благајник општински непотпуно одговорио на постављена питања.

Гл. Јосимовић. Моје је мишљење да треба ставити на гласање то да ли се усваја да се нада г. Чађевићу остатак уговорене суме у 1875 на после засебно да се стави питање о награди. (врло добро).

Зам. председника. Усваја ли се то? (Усваја се).

Дакле ко је за то да се да г. Чађевићу 1875 динара он ће казати за, а ко је за то да се тражи извештај благајников, он ће казати против.

Гласају: Н. Вулковић против, Д. Ћирковић против, М. Јосимовић за, Мил. Јанковић за, Н. Х. Поповић не гласа. Ђ. Новаковић против, М. Велизарић за, И. Цветановић за. Д. Вељковић за, Н. Р. Поповић за, Н. Крстић против, Д. Ђорђевић против, Станоја Петровић против, Милут. Марковић не гласа, Т. Мијаиловић не гласа, Св. Боторић за, Гл. Јосимовић за, Ђ. Николић за, Ј. Илић за, Ж. Бугарчић отпио, К. Главинић за, М. Леко против, Р. Драговић против, Милан Миловановић за, П. Видаковић за.

Зам. председника. Пошто је гласало 13 г. г. одборника за, а 8 против, решено је: да се нада г. Чађевићу као реско уговорене награде још 1875 динара.

Сад да решимо то да ли да му се у начелу нада каква особена награда. па онда ако се то усвоји да одредимо цифру. (Добро —)

Дакле ко је за предлог комисије он ће казати за, а ко је против предлога, он ће казати против. (Чује се: онда је решено и о цифри).

П. Вулковић. Ја бих дао награду, али 1000 динара а не више. Зато ако се стане одма на гласање предлог комисије за 2000 динара онда сам против тога.

Зам. председника. Онда да ставим прво питање у опште ако ли се дати награда па после о цифри да говоримо (вичу Немоће. Одма да гласамо о предлогу комисије).

Д. Ћирковић. Само да се бележи и да се штампа како је ко гласао.

(Усвојено).

Зам. председника. Дакле сад да гласамо. Ко је за предлог комисије нека каже за, а ко је против предлога нек каже против.

Гласају:

Н. Вулковић против, Д. Ћирковић против, М. Јосимовић за, Милорад Јанковић против, Н. Х. Поповић отпио, Ђ. Новаковић против, М. Велизарић за, И. Цветановић за, Д. Вељковић за, Н. Р. Поповић за, Настас Крстић против, Д. Ђорђевић против, Станоја Петровић против, Милутин Марковић отпио, Т. Мијаиловић отпио, Св. Боторић за, Гл. Јосимовић против, Ђ. Николић за, Ж. Бугарчић отпио, Јоца Илић за, К. Главинић за, др. М. Леко за, Р. Драговић за, П. Видаковић за, Милан Миловановић за.

Зачт председника. 13 је гласало за предлог да се г. Чаћевићу изда 2000 динара награде а 8 је било против предлога. 4 су изашли из седнице.

Састанак је закључен.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 26. Јуна 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: председник општине г. Ж. Карабиберовић; члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. М. Д. Јанковић, Ђ. Николић, Н. Р. Поповић, Ј. Ж. Ђурић, Н. Х. Поповић, Др. М. Т. Лесо, Н. Л. Милошић, Р. Драгојевић, Ђ. С. Новаковић, Н. Д. Кики, Г. Јосиповић, М. Ж. Марковић, Ј. Илић, М. Обрадовић и Д. М. Ђорђевић.

Садржина: 1.) Дочек Њ. В. Краља Александра; 2.) Лицитација за отковање „београдске улице"; и 3.) Избор комисије за преглед калдрме коју шестреса и крек Стојан Крстић.

Председник. Састанак је отворен.

Господо, пре него што пређемо на дневни ред, имам да вам учиним један предлог. (Да чујемо.)

Његово Величанство Краљ као што вам је познато, враћа се сутра у престоницу, и у грађанству појавила се жеља да Престоница Српска треба да дочека Првог Миропомазаног Краља као мој долазак. За то ја предлажем да половина одборника изађе до Међужића, и да позовемо још један број од грађана с нама, па Краља да дочастимо до Београда, — а друга половина одборника са осталим грађанством да дочека Краља овде на станици где би мој колега члан суда г. Томић могао поздравити Краља беседом. За ову цељ требаће нам два засебна вагона за што сам ја у дирекцији већ учинио питање.

Воз ће коштати 324 динара што ће се из општинске касе исплатити. Усвајате ли господо овај мој предлог? (Усваја се једногласно с тим, да се домови опште заставама а у вече приреди и осветљење.)

Даље усваја се предлог с тим, да је одбор једногласно покрену мисао и о осветљењу и решио, да варош буде осветљена и окићена. (Врло добро.)

Сад вас молим да изаберете господу одборнике који ће њих, као и грађане. Ево ја сам спремио списак свију грађана. (Вичу: нека општински суд позове по списку сам.) Хвала вам браћо на поверењу.

Сад да пређемо на дневни ред.

Вама је познато, да сте ми ставили у дужност, да вам промене цена у житу износим ради одређивања таксе хлебу. Међутим добио сам и једну молбу од лебара овд. а добио сам и један акт од полиц. власти. Изволите чути оба ова акта, па ће вам се прочитати и цене данашње. (Секретар чита: молбу — акт полиц. — и извештај о ценама.)

Н. Милошић. Ја мислим да ни пре нисмо требали скидати цену хлебу, а сад према оваким ценама треба повисити.

Вока Николић. Данас је права цена житу 12½—13 и с тога мислим да треба повисити цену.

Р. Драгојевић. Цена житу сада је повишена с тога, што данас није дошло хране на пијаци. Но то није узрок да хране неће бити. Држим да ће доцније доћи и сувише, и с тога не би требало повишавати цену.

Председник. Не знам шта је узрок, али знам то, да је сад, кад сам се враћао из Краљева на Међужижу било житог товар 12 дин. Дакле нема сумње да је цена поскупела.

Гл. Јосиповић. Нека остане цена хлебу још неколико дана овако као што је, а ако пак не дође жита те поскупи, онда ћемо повисити. Пошто нам парни млинови завлаче за цену, има свога узрока да тако кажу, јер су фурунције њихове муштерије, па их ови на тај начин приспољавају да овакву цену кажу.

Р. Драгојевић. Овде нико не излази из одбора на да види сам цену него нам сами лебари тако претстављају. Ја мислим, да то тако буде да се и ми сами уверавамо, а и наш отшт. чиновник нека се сваки дан уверава и извештај подноси.

Никола Милошић. Разлог да се повиси цена састоји је на свом месту. Кад смо пре, кад је цена житу пала, спустили, право је сад кад је поскупило, да повисимо. Иначе изгледало би да ми идемо на то, да људе упропастимо и да раде бадава.

Гл. Јосиповић. Да остане нета цена још за који дан.

Председник. Ја мислим да повисимо и да им дамо стару цену од 19 пара, а то је повишење са једном паром. (Врло добро.) Ако житo попусти ми нећемо опет спустити а ако поскупи, ми ћемо им онда повећати. Усваја те ли цену на 19 пара? (Усвајамо.)

Никола Х. Поповић. Добро, само да се метне тај разлог за што се повишава.

Председник. Добро стављене се и то.

Да пређемо даље.

Лицитација је држана за пшеличање и откопавање улице београдске. Ово је нужно да се сад реши с тога, што нам је потребна земља за насипање у бари.

Лицитација је остала на Живку Тришићу по 1·32 дин. ако хоћемо да земљу односи у 6. вагонџу.

И ја држим да би могли лицитацију примити, (и ако ми изгледа доста запета она цена) јер није тако велики простор за откопавање.

Милорад Д. Јанковић. Ту нема много да се ради, ако има 500 метара, а више не.

Гл. Јосиповић. За што да ми овде решавамо на памет. За што лицитер није то премерио, а не овако да се говори 200—300 метара и т. д. Нека остане ово за другу седницу док се то земљиште не премери.

Председник. Не може да остане, јер нам треба одмах земља за насип.

Радомир Драгојевић. Има још једно. Лицитација је прво држана на овај пут који води од лађарске кафане, па до пумпе. Ви сте то забранили.

Председник. Ја нисам дозволио да копа по баре зато, што мислим да после морамо натерати и друге да износе земљу. Да не би сад копали бару а после насипали, мислим да је добро да причекамо мало.

Радомир Драгојевић. Ви жалите труда, а мени се чини да је једно лице велику количину земље извукло и направило рупу.

Председник. То не знам.

Глиша Јосиповић. Бара нека се осигура, јер нас може затећи хрђаво време овако чекајући.

Председник. Крои 12 дана моћи ће се да копа земља овамо и тамо насипа. Ако за то време не буде, онда ћу дозволити нека копа где може.

Раденко Драгојевић. Није лепо да се шикрава решење одборско.

Председник. Мене је тако инжињер известио. Но ја ћу дати налог инжињеру да с вама ту ствар сврши. Ја сам казао, ако је могуће донети земљу са друге стране, корисније ће бити за општину, него да се онде у бари копају рупе.

Раденко Драгојевић. Ја поновљам, да је једно приватно лице тамо исполило велику рупу. А то је овај Нестор. Тамо имамо и наше њиве. То се сече и нико не води надзор.

Милан Ж. Марковић. Има тамо општински надзорник.

Председник. Пре су били двојица, а сад је један, те му није лако стићи на све стране.

Милован Марковић. Онда треба један од кметова да иде тамо и све те радове надзирава. (Чује се: да се реши ствар. — Одобрава се лицитација.)

Председник. Одобрава ли одбор ову лицитацију? (Одобрава.)

Глиша Јосимовић. Одобрава, али у будуће немојте да нам износите предмет на решење док се непремери.

Председник. На добро да кажемо овако. Одобрава се лицитација ако нема више од 1200 мет. дужине. (Усваја се.)

Глиша Јосимовић. Добро, но да се стави у протокол и то, да се у будуће никаква лицитација за калдрму не може одобрити док се прво не премери, док одбор не зна тачно колико има да се опрања. (Усваја се.)

Раденко Драгојевић. А за калдрму како остаде. Може ли да носи земљу где ваље.

Председник. Ја ћу то наредити сутра.

На реду је реферат оп. инжињера, да се одреде надзорници за крпеж улица, које је узео Стојан Крстић.

Ја мислим да одредимо једну комисију, која ће констатовати шта је до сад урађено, је ли по уговору или није; и шта нам остаје даље да чинимо да нас предузимач не би оштетио или онео да калдрме на време свршимо.

(свршиће се.)

ПРОГРАМ

за израду пројекта за водовод вароши Београда.

Према одредби § 2. Уговора од 22. Марта 1889. год. који је са г. Оскаром Смрекером инжињером из Манхајма закључен, Општина вароши Београда, на основу резултата постигнутих предходним радовима за водовод, прописује следећи програм, који ће при изради пројекта као основ служити.

1.) За варош Београд има да се пројектује једноставан водовод, којим ће се подмиривати све потребе укупног становништва, са обзиром на воду за пиће и остале циљи.

2.) Вода има да се доведе из области «Белих Вода», где је претходним истраживањем констатован довољно јак ток добре и употребљиве подземне воде.

3.) У поменутој области потребна количина воде узимаће се из довољног броја бунара у макишкој равници, одмах испод села Жаркова и познатог извора «Беле Воде»; из стене венцем, који се пружа од Жаркова ка Жељезнику, помоћу једног или више поткопа; или најзад комбинацијом ова два начина.

5.) Пројект за водовод има се израдити са обзиром на дневну потрошњу воде од 2000 m³ просечно, а 3000 m³ у максимуму, колико се узима да ће за први ма бити довољно. Инсталација за вађење воде, како за наведену просечну, тако и за максималну дневну потрошњу, да буде једна, а максимална количина воде да може да се добије само форсирањем рада.

Међутим при пројектовању има се сада већ предвидети све што треба, како ће се моћи и већи потрошак воде подмирити, и то са обзиром на увећање просечног дневног потрошка у скорој будућности до 4000 m³, а за доцније евентуално и до 8000 m³.

5.) Инсталација за вађење воде има се удесити према горе наведеном, за прво време предвиђеном потрошку. Уједно предвиђене се за исту потребна резерва, која не сме бити мања од 25%, дакле ако буду потребна 3 бунара за максималну количину воде од 3000 m³ дневно, онда ће се за резерву сградити и 4-ти бунар.

Сем тога, све грађевине имају се тако сградити, како ће бити осигуране од поплаве, пошто се терен, одређен за вађење воде, налази у плавној области Саве.

6.) За истеривање извађене количине воде до у главни резервоар има да се употреби парна снага. Котлови морају бити тако пројектовани, како ће се постићи што простији и што сигурнији рад.

Пумпе морају бити конструисане са обзиром на што мирнији ход и што већу сигурност при раду.

Као гориво употребиће се угаљ.

Машинерија и пумпе сградиће се са 50% а парни котлови са 100% резерве.

За вађење количине воде, која одговара просечном дневном потрошку, нормално радно време узима се у 20 сати.

7.) У пројекту ће се предвидети потребне зграде на извору за смештај машинских инсталација, и то како у цртежима тако и у предрачуну. Те зграде морају бити пројектоване са обзиром на укупне просторе, потребне зарад вршења експлоатације.

Конструкција зграда да буде што солиднија, са обзиром на инундациону област Саве, а иначе да одговара што већој економији при грађењу.

8.) Цеви, којима ће се вода са извора у варош доводити, имају да се пројектују са обзиром на напред поменуту просечну — максималну количину дневног потрошка.

На одговарајућим местима доведених цеви имају се предвидети у потребном броју вентили (Хидранти

за ветрење, као и направе зарад испражњавања — исплакања цеви.

Доводне цеви имају се тако трасирати и положити, како ће оне моћи у извесним својим деловима послужити и као главне цеви у водоводној мрежи по вароши.

9.) Главни резервоар положиће се тако, како ће вода у разводним цевима имати довољно притиска, да се у свима деловима вароши може пети у горње спратове кућа. Према томе кота дна тог резервоара мораће имати 140—145 мет. над јадранским морем. Највеће стање воде у резервоару треба да је у висини од 3,50 мет. изнад дна.

Резервоар у први мах има се саградити са обзиром на укупну садржину воде од 1.500 m³, која ће бити подељена у две једнаке коморе. Са обзиром на увећавање потрошка воде има међутим, при избору места за резервоар, да се узме у обзир доцније подизање нових резервоара, који би се као потребни указали.

Резервор ће се пројектовати са потребним направама у циљу искључивања, како целог резервоара тако и сваке његове коморе за себе. Међу тим за случај потребе, да се резервоар мора искључити, ваља пројектом предвидети што је потребно, те да вода, из доводних цеви, непролазећи кроз резарвоар, може да иде непосредно у разводне цеви по вароши.

Свака комора резервоара мора засебно имати направу, како за испуштање воде (испражњавање коморе), тако и за преливање сувишне воде.

Као материјал за грађење главног резервоара предвиђа се бетон и тврдо печена цигља.

Најзад резервоар се има тако пројектовати, како ће што боље бити осигуран од утицаја спољне температуре, застором земље у дебљини од 1.5. мет. најмање.

10.) Мрежа разводних цеви по вароши пројектоваће се тако, да се свака насељена парцела у данашњем рејону Београда може лако водом снабдети.

Материјал за водоводне цеви узима се ливено гвожђе са превлаком од катрана или сличног материјала.

Као што је у тачци 8. напоменуто, у мрежу разводних цеви имају се делимице обухватити и доводне цеви водовода.

Разводне цеви по вароши имају се на згодним местима снабдети нарочитим затварачима, како би се у случај квара могла искључити она места, где би се исти десио; те да се, и прекид по могућству ограничи.

11.) Ради узимања воде за поливање улица и за гашење пожара, поставиће се нарочити хидранти. Одстојање између појединих хидраната да буде од прилике 100 мет. у боље насељеним а 150—200 мет. у мање насељеним улицама.

12.) Општина задржава себи право, да може евентуално поставити и чесме по улицама. Међутим све те чесме биће са славином, како ће се вода точити само кад устреба, а неће непрекидно истицати. Оне ће бити по једном типу, за који ће се у пројекту тачан цртеж налазити, а у предрачуну цена означити.

13.) За неколико фонтена, које би се могле на угледнијим местима вароши доцније поставити ради украса, ставиће се у предрачун одговарајућа цифра.

14.) У предрачуну има да се предвиди телефонска веза спољне инсталације (на извору) са водоводним бироом у вароши, као и намештање електричне справе за показивање стања воде у резервоару.

15.) У интересу веће уштеде при грађењу, ваља по могућству тежити томе, да се све зграде потребне за инсталацију на извору, поставе ван главне границе.

Доведене цеви морају се положити на дубину од 2 мет., рачунајући од површине терена па до горње ивице цеви; а резервоарне цеви у вароши, да леже у дубини од 1,5 м. испод калдрме.

Најзад с обзиром на то, што се изнад нађене подземне воде у Макишу — ма и јаким слојем уме раздвојена — налази горња (површинска) вода, која без сумње садржи велику количину трулежу подложних или у истом већ налазећих се органских материја; има при пројектовању бунара у макишу да се обрати нарочита пажња на то, да се отклони могућност мешања горње воде са доњом.

16.) У извештају, који сачињава саставни део пројективних радова по уговору, имају да се наведе сви разлози, који су пројектанта руководили при одредби система појединих грађевина и постројења, при распореду бунара, поткопа, одредби пада у току водоводних цеви, при одређивању димензија за исте и т. д.

17.) Сви цртежи, који уз пројекат иду, морају бити снабдевени немачким и српским читким натписима, а извештај поднеће се само на немачком језику, на ће општина београдска сама превод извршити.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 15. и 18. ов. мес. општински је одбор:

а.) одобрио поступак општинског суда, што је стаповницима „изворске" улице дао камен за калдрму;

б.) усвојио лицитацију по којој је Ристи Крстићу уступљено да у делу пријепољске улице откопава земљу до нове

нивелете по 1·19% дин. од кубног метра с тим да земљу однеса у бару Венецију;

в.) одобрио да се по држ. лицитацији ове године узме 350 м. хвати буковик по 23·99 и 300 хвати грабовик дрва по 23·85 динара али да поред прописаних услова дрва не буду стара, трула и паљевина;

г.) одлучио да се за будући варошки водовод једноставног система има употребити најена подземна вода на области „Белих вода", за коју је предузетим испитивањем доказано, да је има у потребној количини за подмирење свију потреба, као и да је чиста, добра и здрава;

д.) решио да се одмах пошаље г. Оскару Сиреккеру уговорени начином од стране техничког одбора предложени и одбором усвојени програм за израду водоводног пројекта;

ђ.) једногласно захвалност техничноме пододбору на досадањем прегалаштву и труду, а у исто време и захвалност г. Др. Петенкоферу, старешини хигијенског завода у Минхену на показаној предусретљивости и цењеноме стручном мишљењу, које је општини дао о проналаженој води;

ж.) одлучио, да се управи дуванског монопола дају под закуп на 15 година оба дела траженога и решењем прошле седнице одобреногаземљишта с једне и друге стране пројектованога пута и 10 метара, са којима пета пут да се суди; даље, да се уступи под закуп и земљиште на коме је пројектован пут за будући сврбрајај и неки за жел. станицом и пијаном зем. производа, али само под условом да држава даде општини потпуну обавезу да у свако доба и без икакве накнаде буде дужна са земљишта пројектованога пута уклонити магацине одмах, чим општина реши да се отварању пута приступи; да се између општине и државе о свему овоме веже уговор, по коме држава да плаћа годишње кирије 1200 дин. докле буде држала целокупно земљиште и 1000 дин. од дана кад према обавези наступи потреба да магацине уклони; и

з.) расквасио уговор са досадањим повлашћеницима за извожњу ђубрета, испражњивање помијара и сенкруба, с тим овлашћењем суда, да одма предузме мере и на начин који нађе, нада ова права поново под закуп.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Наредба. Господин Министар војни изволео је 10. о. м. решити да се војници свију позива и родова војске позову на скупове, на своја батаљонска збориштa, да би се сваком обвезнику позива коме припада, саопштило у коме је роду оружја и у којој јединици, или шта и коме поглед треба да даде за комору.

Тога ради београдска пуковска команда (VII-ог округа) наредила је да се из I батаљонског среза (варош Београд) искупе сви обвезници од 20—30 год. на дан 26-ог, од 30—40 год. на дан 28-ог и од 40—50 година на дан 29-ог ов. месеца.

Они обвезници који су до сада били записани као резервисте у коњици или артилерији, или су у тим родовима оружја служили, имају се искупити на западноме врачару код среске куће, а они, који су до сада били резервисте у пешадији, или су у тим родовима оружја служили, искупиће се на Теразијама. —

На скуп се мора доћи тачно у 6 часова из јутра — одређеног дана.

Наређено је да скуповима присуствује и по известан број општинских одборника са кметовима.

Проучено. Извештај комисије којој је 5. Септембра пр. год. стављено у задатак да проучи питање о новом калдрмисању вар. улица, због величине своје није могао ући у лист. него је штампан у нарочитом издању. Он садржи свестрану и врло исцрпну студију свега онога што је ваљало проучити пре но што би се донело решење одбора за ново калдрмисање улица, и тако с техничке стране не стоје више никакве препоне да општински одбор у најкраћем року постави дефинитивне одлуке, на основу којих би се грађењу нове калдрме у већим размерама, и на модерни начин, могло већ идуће године приступити.

„Зелени венац" Држана лицитација 15. о. м. за закуп једног дела „Зеленог Венца," на коме би се под постављеним условима ограничења, могле продавати дневне намирнице, није одбору изнета још на одобрење услед тога, што је Управи варошки од једног броја грађана поднета жалба као да се општински одбор упустио у решавање пијачнога питања.

Позван наредбом Управе, Суд је дао објашњење у каквом је правцу одбор донео своју одлуку и представио надзорној власти да том одлуком није ни у колико поремећено пијачно стање које је општински збор изгласао.

Све се своди на то, да на општинско земљиште пређе овај исти број продаваца који данас ради на приватноме плацу, те да у будуће општини не пропада приход који само њеној благајни припада, и више од тога, да на простору продавница буде могуће извршавати здравствене мере, које се на приватноме земљишту не дају вршити у потпуности.

Преиначено. Општина је раскинула уговор са досадањим повлашћеницима за *испражњивање сенкруба и помијара, и извожњу ђубрета из варошких зграда.*

Ти јавни послови уступиће се лицитацијом другим подузетницима. Испражњивање сенкруба и помијара даће се једноме а извожња ђубрета поделиће се на квартове тако да сваки поједини део вароши добије нарочитог повлашћеника.

Овоме кораку општинска управа прибегава једино с тога, да би се извожње ђубрета примила лица, која ће моћи лакше и тачније вршити посао, јер се из досадање праксе показало да је једноме повлашћенику скоро немогуће примити се целе вароши.

Општински лекар. До наименовања сталног општинског лекара за кварт варошки, дужност његову вршиће општински лекар *кварта савамалског* г. Др. Михаило Хаџи-Лазић.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 9. до 16. Јула о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	99
б.) пресуда изречено	51
в.) забрана одобрено	67
г.) уверења издато	61

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	43
б.) забрана удејствовано	45
в.) уверења прибављено	70
г.) страних предмета свршено	6
д.) маса образовано	—

III. Са хапшње:

Заклато:	
а.) волова	116
б.) крава	24
в.) бивола	1
г.) биволица	1
д.) телади	27
ђ.) оваца	165
е.) ован	2
ж.) јагањаца	436
з.) јаради	10
и.) свиња	172
ј.) праседи	5

Примедба: Наплаћено је ренде 5346 динара.
Кријумчара проказано 5.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 10. до 15. Јула прешло преко општинских кантара:

Килогр.		
„	Бршна пшенична	—
„	Бршна кукурузна	—
„	41.736 Пшенице	13·50
„	42.000 Кукуруза	10·75
„	69 Раже	10·00
„	23.320 Јечма	10·50
„	2724 Овса	11·25
„	585 Пасуља	30·—
„	4095 Кромпира	12·—
„	2646 Црна лука	7·50
„	104 Бела лука	29·—
„	895 Јабука	15·—
„	5692 Крушака	16·50
„	11.252 Шљива сувих	13·50
„	24.445 Сена	4·75
„	310 Сламе	3·—
„	410 Шипарке	26·—
Килогр.	1235 Коре брезове	10·—
„	11 Кајмака	90·—
„	1195 Сира	62·50
„	601 Масти	125·—
„	Лоја топљеног	—·—
„	194 Вуне непране	120·—
„	18.292 Свиња дебелих	82·50
„	779 Тумура дрвена	6·75
„	97.200 Креча	3·—
„	948 Катрана	19·—
„	4626 Варива Зелена	22·50
„	64 Длака коњски	140·—
„	5048 Разна поћа	8·50
„	153 Купуса киселa	20·—
„	Земље Лончарске	
„	Кајсија	
„	Јарме	—·—
Литара	Вина црна, I. Ежелатар	—·—
„	22.933 Вина бела I. „	22·—
„	6.150 Ракије шљивове меке	26·—
„	„ комове „	—·—
„	„ „ љуте	

Примедба. Наплаћено је на име кантараџе **739·60** дин.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ:

I.

Општина Београдска лицитацијом издаће под закуп право на испражњивање нужника и помијара и стрвиварски посао за време од 1. Августа ове до 1. Новембра 1890. године.

Лицитација ће се држати у рачуноводству општинском на дан 27. ов. мес. пре подне од 7 до 12. и по подне од 3. до 6 сати, у које ће се време и закључити.

Сваки лицитант дужан је положити у име кауције 300. динара у готову новцу или српским државним папирима од вредности, подписати услове да су му познати и онда лицитирати.

Услови могу се видити сваког дана у време канцеларијско у рачуноводству општине.

II.

Општина београдска издаће под закуп право на извожњу ђубрета из варошких зграда за време од 1. Августа ове до 1. Новембра 1890. године.

Лицитација ће се држати на дан 28. ов. мес. у рачуноводству општине пре подне од 8 до 12 и по подне од 2 до 6 сахати у које ће се доба и закључити.

Право ово издаје се за сваки кварт засебно, па ће се тако и лицитирати.

Сваки лицитант дужан је положити у име кауције 120 динара и потписати услове да су му познати па онда лицитирати.

Сви они који желе добити право на вршење овога јавног посла ма за који кварт варошки, позивају се да одређеног дана дођу на лицитацију.

Из седнице суда општ. вар. Београда СН: 8947 21. Јула 1889 год.

ОБЈАВЕ

I.

Општини београдској потребно је да за своју пожарну чету набави 15 потпуне здрави, и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више од 8 година, и морају бити високи најмање 15 шака.

Позивају се сви они који имају такве коње и желе их продати, да се повуда у најкраћем року обрате.

Од стране Суда општине вароши Београда 18. Јула 1889 СБр. 8509.

II.

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинскоме суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни и плаћању четвороструке таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

СПИСАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.

2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.

3, Петар син Димитрија Рашковићева кочијаша и Матере Јелене.

4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице

5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене

6, Милош син Јована Пејића пријара и Матере Јелисавете

7, Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Деске

8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице

9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матере Катарине

10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије

11, Драгољуб син Стевана Томића шајдера и Матере Христине

12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије

13, Ђорђе син Дамњана Живанчевића кочијаша и Матере Катарине

14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша

15, Александер син Филипа Рисјанског надничара.

16, Коста син покојног Јакова Савића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а она немају

17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зорунде

18, Драгутин син покојног Радована Узуновића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

19, Димитрије син Милене кћери Стевана Јовановића терције

20, Милан син Милице кћери Николе Живановића

21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића ледера.

22, Игњат синђане Цветковић

23, Милета син Живане девојке

24, Драгутин находче

25, Милорад

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах предстану суду ово-општинском, који још нису представљали, како би се могли регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позније три године без изговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Наштампане су и готове

ПЕСМЕ

ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЈЋА

Са сликом и факсимилом

у врло фином и елегантном издању и без једне погрешке, а могу се добити у књижари В. Валожића у Београду и Душана Валожића у Нишу.

Књига је изнела 15 штампаних табака а цена је само:

1·50 п. дин.

Изашла је из штампе књига

ТРИ СРПКИЊЕ

Милена Бајазитова
Мара Муратова (покајник)
Херцеговка (светиња)

ТРИ ЈУНАЧКА СПЕВА

МИЛАНА С. ЂУРИЧИЋА

ПРОФЕСОРА

Може се добити само код писца «Обреновац» ул. бр. 9, а цена јој је 40 пр. дин.

Власник општина београдска — Штампано у Краљевској српској државној штампарији — Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

БРОЈ 30 У БЕОГРАДУ У ПОНЕДЕОНИК 31. ЈУЛА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЧЕТВРТИТ НА ТАБАКУ
Цена за Србију:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗГРАДИ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Приватни огласи плаћају умањене по општинским одлукама о сталној корисподенцији по уредбама
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 26 Јуна 1889. год. у Београду.

(Саветах)

Никола Миљковић. Ја сам био данас у жељезничкој улици и видео сам шта се ради. Он је начинио преко 2000 метара калдрме. Кад сам га запитао: зар је овакви камен прописан да се меће? он ми је одговорио „јесте". Дође и инжињер и њега упитах: прописли се ово по условима? а он ми одговори да се не прави. Ту се сналазе са предузимачем. Та калдрма неможе се никако примити.

Председник. Стога и јесте ствар питања, па вас молим одредите поновљу комисију нека сруда види како ради, па ако хрђаво ради, да знамо и да му одузмемо радњу, да нам не квари камен

Раденко Драговић. Ово што смо дали нека остане. Но пошто има више улица, добро би било да станемо нашем инжињеру у дужност да се стара и да пази да се стари камен неспе ломити. То је једини пут да може комисија ухватити га у радњи.

Глиша Јосимовић. На основу чега ће та комисија да види да ли он ради по условима или не. Има ли у условима стављено колика је дубина калдрме; колико камење најмање у пречнику у дужини предузимач сме употребити у овој калдрми. (Има) Ако. то има онда је лако видити је ли радно по условима, а ако нема онда је друга ствар.

Др. Марко Леко. Ја нисам нашто нам та комисија. Кад је већ председништво констатовало да се не ради по условима, онда можемо одмах раскинути уговор.

Коста Томић. Ја нисам стручан да могу изрећи ради ли добро или не. Свакад је практиковано да изаће комисија. То је правилније, па нек изаће. (Добро). Наберите људе за комисију. (Чује се: Нека буду ови: Грегур Миленковић, Коста Главинић, Милан Миловановић, Раденко Драговић, Милијоје Јосимовић, Станоја Петровић, Младен Тодоровић и општински инжињер. Они да оцене рад и поднесу извештај).

Председник. Ово је ствар хитна и бојим се да не успори рад пре но што комисија изађе, с тога мислим — ако и ви одобрите — да му кажем да више не ради, док комисија не учини преглед.

Сад вас молим да закључимо седницу пошто немамо да правимо плакате за сутра а и остало шта треба за дочек Краља.

Бока Новаковић. Прошле седнице донесено је једно решење од одбора о поклону 2000 динара г. Чаћевићу. То питање изнешено је било на решење а није било стављено за дневни ред. С тога што је тако изненадно изнешено, оно је решено без довољног проучавања закона, буџета и помоћи која се од наших грађана тражи за остварања најужнијих циљева, те се за то с основом може казати да је она одлука преухитрена. И сад код оваког стања, а нарочито, што она нема одјеџа у закону, у буџету и у тражењу више помоћи од грађана т. ј. што се она не би могли ни чим бранити треба да позовемо председништво, да то питање као против закона поново изнесе на решење те да се види, да ли ми као одборници можемо решавати и такве ствари, да се чини поклон на штету општине и грађанства изнесеном лицу, које је за свој посао имало и редовну плату и награду од 1000 дуката.

Ово питање ја покрећем нарочито у интересу оних, који су решили о том поклону, јер сам ја и раније био противан те да не би после одговарали за такву незакону одлуку т. ј. да не би одговарали за надату суму. (Чује се: Усваја се).

Председник. Ја у тој седници нисам био и по томе ја не би могао то питање покретати као мој предлог, него ћу га изнети као предлог одборски т. ј. Г. Боке Новаковића. пошто сте ви вољни да се изнесе. Да ли је тај закључак саопштен и г. Министру, ја не знам.

Коста Томић. То је послато г. Министру на одобрење (Жагор. За што тако брзо?)

Председник. Молим вас да говоримо по реду.

Никола Х. Поповић. Зашто да се саопштава то министру? Ако смо ми могли решити и ако смо имали право да решимо, онда шта ће нам одобрење министрово.

Председник. Ово је велика ствар. Спочана је са материјалним интересима општине а тако и људи којих се тиче, за то би вас молио седите да о томе говоримо.

Бока Новаковић. Кад је г. председавајући на прошлом састанку казао, да је та ствар већ послата Министру на одобрење, онда треба писати г. Министру да о овоме не решава, док се ово питање поново не претресе у одбору.

Глиша Јосимовић. Ја знам добро да одбор штогод реши а на то нема права, да онда одговара. Молио би правнике да одговоре, да ли одговарају за накнаду и они који су томе противни били?

Коста Томић. У овоме закону стоји овако (чита). Кад суд види, да је неки закључак незаконит, онда одбору поноси да поново реши. Овде је о овом питању решено и послато г. Министру на решење с тога, што суд сматра да је радња одбора о томе законита.

Бока Новаковић. Ја сам мало пре напоменуо, да ово питање није изнето на дневни ред. То је против утврђене правила, а одлука је противна закону. Ја ја ни који други није знао да ће се овај предлог о поклону изнети на решавање. Онда су разлози били други, а сад су други и има се посла са овим обраћањањем закона и утврђењем: да ли ми можемо давати поклоне на оне својине која је општинска

а не лично одборника, и да ли ми то можемо чинити кад з ато нема одређене суме у буџету, и кад грађани и иначе подносе терете на остварење општ. циљева плаћајући 28% Одбор дакле то питање треба да претресе и да реши, да се неповме може давати поклон из општинске касе, а тако исто треба да се јави г. Министру, да не решава ту ствар пре овог новог решења. Ја с моје стране ограђујем се од оваког незаконитог решења и сматрам да одбор не може на штету интереса општинских чинити поклоне.

Коста Томић. Ако министар одобри наше решење онда нема ту никакве одговорности ни за кога.

Никола Р. Поповић. Извештај је био на дневном реду у коме је стајало и то питање о Чаџевићевој награди, и по томе одбор је решавајући о извештају донео закључак и о награди Чаџевићевој.

Коста Томић. Комисија је то разложила одбору и одбор је то усвојио. То је свршена ствар. Сад г. Министар има да каже, хоће ли да прими то решење одбора или неће. Још једаред ћу казати, да до одборника неће бити никакве одговорности за накнаду ако и министар решење одобри; а ако не одобри онда ми нећемо издати.

Вока Новаковић. На дневни је ред требало ставити и извештај комисије о ономе зашто је она позвана, а требало је ставити и предлог комисије о поклону. То тако није учињено, а шта се с тим хтело не знам.

Глиша Јосимовић. Требало је казати: предлог комисије да се томе и томе поклони то и то.

Коста Томић. До данас се није тако практиковало. Ја сходам са себе то, да је овде урађено нешто што није требало.

Вока Новаковић. Ми нисмо могли о томе донети решење, јер смо били необавештени.

Председник. Ја сам био ван Београда, те не могу дати вам правилног одговора. Мој друг г. Коста објаснио је ствар. По реченоме §-фу Суд има право да оцени да ли је каква ствар основана на закону или није, и пошто је суд послао предмет г. министру, значи тражи његово решење а не налази да је одлука незаконита.

Сад ако ја мораи ово питање изнети по изнесеном предлогу опет одбору, онда нас молим да ме узмете после у заштиту, да не нађе да сам ја онај, што непоштује закон.

Никола Х. Поповић. Ја бих желео знати, да ли је акт послат г. Министру финансије формиран у виду заслуге или поклона.

Коста Томић. Као заслуга, јер тако гласи и решење о томе.

Димитрије Борбевић. Тај закључак о коме г. Томић каже да је њему дато као заслуга, никако не може нити је могао да се поднесе као заслуга у такој форми, јер у извештају стоји, да је заслуга његов други рад, а ово је поклон. У извештају стоји да има да прима на име рада и уговореног посла још 1800 дин. а поклон је особено од 2000 динара, и то је о том поклону одбор незаконо решио да му се изда.

Глиша Јосимовић. У извештају стоји да се исплати још 1800 дин. По предлог једног одборника оспорана 700 динара и по томе казано је нека да прима више око 1100 динара. После је дошао поклон и један од одборника казао је, да му се плати. Дакле 2000 динара није смео одбор поклањати; и то је оно што је сасвим незаконо.

Коста Томић. Одбор кад је то решавао казао је, да то није баш тако, него за то што је човек нарадио посао добро да му се да нешто више, на име награде, на то томе сам и рекао као заслуга, јер ако није заслужио не може ни бити награђен.

Димитрије Борбевић. Али никако није могло да се министру поднесе на одобрење као заслуга његова. (Секретар објашњава да у акту није казано као „заслуга" него као „награда").

Раденко Драговић. Овде гледа тако. Одбор је решио да је једна ствар по закону и то је усвојио и суд општински. Председник има право да поднесе поново на решење ако нађе да је незаконито. То није нађено за незаконито, и ствар је свршена. Ако ми сад усвојимо ту практику, да поједини одборници траже да се поново то решава, онда ће наступити случај да се свака ствар тако понавља и тако нећемо никад ништа урадити. Дакле ако сад суд држи, да је одборско решење законито, онда нема више говора, а ако не држи, онда може изнети на решење поново, премда то не може бити, но што је с тим самим, што је суд послао на одобрење министру, у исто време признато од суда да је решење одбора законито.

Вока Николић. Законом није казано, да одбор може само ради тога, да се сачува од одговорности, износити на поно решење, кад је суд убеђен да је законито.

Председник. Ја имам још ово да кажем. Вечерашња седница није потпуна. Ако се овај предлог прима, онда ћу га изнети у другој седници. Међутим ако дотле министар буде одобрио решење одбора, ми ћемо задржати новац у каси и нећемо га издавати док се ово не расправи.

Дакле хоћемо ли сад да решимо, или да оставимо за идућу седницу. (Чује се: можемо решити. Неможемо). Чујте акт како је написан односно овога и послат господину министру.

Др. Марко Лепо. Као члан те комисије имам да кажем неколико речи.

Ја мислим да не би било у реду да се сад о томе говори, хоћемо ли поново о овој ствари решавати или не, кад осим мене нема ни једнога од оне господе чланова комисије који су ту ствар предложили, а ја као што вам је познато, писао се у извесном погледу сложно с истом комисијом и с тога писам извештај потписао.

При свем том сматрам за дужност да напоменем, да главни разлог комисије у сад прочитаном писму упућеном, Министру, није као што ваља маркиран.

Комисија је предложила и одбор је усвојио да се г. Чаџевићу изда извесна награда поглавито с тога, што је стручна комисија, која је прегледала инвеланционе планове, тако повољан извештај поднела одбору, да је одбор с највећом похвалом примио рад г. Чаџевићев. Та награда или накнада, само је један видљив знак те похвале.

Димитрије Борбевић. Акт је написан као што је и решено. Мало пре је казано, да је написано као заслуга, а то није, него стоји као награда, а то је поклон.

Председник. Састанак је закључен. Господа нека сутра дођу у 11 часова на станицу.

Састанак је овај трајао до 9 часова по подне.

а не лично одборника, и да ли ми то можемо чинити кад з ато нема одређене суме у буџету, и кад грађани и иначе подносе терете за остварање општ. циљева плаћајући 28% Одбор дакле то питање треба да претресе и да реши, да се неповме може давати поклон из општинске касе, и тако исто треба да се јави г. Министру, да не решава ту ствар пре овог новог решења. Ја с моје стране ограђујем се од оваког незаконитог решења и сматрам да одбор не може на штету интереса општинских чинити поклоне.

Коста Томић. Ако министар одобри наше решење онда нема ту никакве одговорности ни за кога.

Никола Р. Поповић. Извештај је био на дневном реду у коме је стајало и то питање о Чаџевићевој награди, и по томе одбор је решавајући о извештају донео закључак и о награди Чаџевићевој.

Коста Томић. Комисија је то разложила одбору и одбор је то усвојио. То је свршена ствар. Сад г. Министар има да каже, хоће ли да прими то решење одбора или неће. Још једаред ћу казати, да до одборника неће бити никакве одговорности за накнаду ако и министар решење одобри; а ако не одобри онда ми нећемо издати.

Вока Новаковић. На дневни је ред требало ставити и извештај комисије о ономе зашто је она позвана, а требало је ставити и предлог комисије о поклону. То тако није учињено, а шта се с тим хтело не знам.

Глиша Јосимовић. Требало је казати: предлог комисије да се томе и томе поклони то и то.

Коста Томић. До данас се није тако практиковало. Ја сходам са себе то, да је овде урађено нешто што није требало.

Вока Новаковић. Ми нисмо могли о томе донети решење, јер смо били необавештени.

Председник. Ја сам био ван Београда, те не могу дати вам правилног одговора. Мој друг г. Коста објаснио је ствар. По реченоме §-у Суд има право да оцени да ли је каква ствар основана на закону или није, и пошто је суд послао предмет г. министру, значи тражи његово решење а не налази да је одлука незаконита.

Сад ако ја кораи ово питање изнети по изнесеном предлогу опет одбору, онда вас молим да ме узмете после у заштиту, да не нађе да сам ја онај, што непоштује закон.

Никола Х. Поповић. Ја бих желео знати, да ли је акт послат г. Министру финансије формиран у виду заслуге или поклона.

Коста Томић. Као заслуга, јер тако гласи и решење о томе.

Димитрије Борбевић. Тај закључак о коме г. Томић каже да је њему дато као заслуга, никако не може нити је могао да се поднесе као заслуга у такој форми, јер у извештају стоји, да је заслуга његов други рад, а ово је поклон. У извештају стоји да има да прима на име рада и уговорено посла још 1800 дин. а поклон је особено од 2000 динара, и то је о том поклону одбор незаконо решио да му се изда.

Глиша Јосимовић. У извештају стоји да се исплати још 1800 дин. Но предлог једног одборника оспорава 700 динара и по томе казано је нека да прима више око 1100 динара. После је дошао поклон и један од одборника казао је, да му се баншши не сме давати, а што је више нарадно да му се плати. Дакле 2000 динара није смео одбор поклањати; и то је оно што је сасвим незаконо.

Коста Томић. Одбор кад је то решавао казао је, да то није баншши, него за то што је човек нарадно посао добро да му се да нешто више, на име награде, па по томе сам и рекао као заслуга, јер ако није заслужио не може ни бити награђен.

Димитрије Борбевић. Али никако није могло да се министру поднесе на одобрење као заслуга његова. (Секретар објашњава да у акту није казано као „заслуга" него као „награда").

Раденко Драговић. Овде изгледа тако. Одбор је решио да је једна ствар по закону и то је усвојио и суд општински. Председник има право да поднесе поново на решење ако нађе да је незаконито. То није нађено за незаконито, и ствар је свршена. Ако ми сад усвојимо ту практику, да поједини одборници траже да се поново то решава, онда ће наступити случај да се свака ствар тако понавља и тако нећемо никад ништа урадити. Дакле ако сад суд држи, да је одборско решење законито, онда нема више говора, а ако не држи, онда може изнети на решење поново, премда то не може бити, но што је с тим самим, што је суд послао на одобрење министру, у исто време признато од суда да је решење одбора законито.

Вока Николић. Законом није казано, да одбор може само ради тога, да се сачува од одговорности, износити на ново решење, кад је суд убеђен да је законито.

Председник. Ја имам још ово да кажем. Вечерашња седница није потпуна. Ако се овај предлог прима, онда ћу га изнети у другој седници. Међутим ако дотле министар буде одобрио решење одбора, ми ћемо задржати новац у каси и нећемо га издавати док се ово не расправи.

Дакле хоћемо ли сад да решимо, или да оставимо за идућу седницу. (Чује се: можемо решити. Неможемо). Чујте акт како је написан односно овога и послат господину министру.

Др. Марко Лепо. Као члан те комисије имам да кажем неколико речи.

Ја мислим да не би било у реду да се сад о томе говори, хоћемо ли поново о овој ствари решавати или не, кад сви мене нема ни једнога од оне господе чланова комисије који су ту ствар предложили, а ја ако што нам је познато, писам се у извесном погледу сложио с истом комисијом и с тога писам извештај потписао.

При свем том сматрам за дужност да напоменем, да главни разлог комисије у сад прочитаном писму упућеном, Министру, није као што ваља маркиран.

Комисија је предложила и одбор је усвојио да се г. Чаџевићу изда извесна награда поглавито с тога, што је стручна комисија, која је прегледала нивелационе планове, тако повољан извештај поднела одбору, да је одбор с највећом похвалом примио рад г. Чаџевићев. Та награда или накнада, само је један видљив знак те похвале.

Димитрије Борбевић. Акт је написан као што је и решено. Мало пре је казано, да је написано као заслуга, а то није, него стоји као награда, а то је поклон.

Председник. Састанак је закључен. Господа нека сутра дођу у 11 часова на станицу.

Састанак је овај трајао до 9 часова по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 3. Јула 1889. године.

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: председник општине: г. Ж. Карабиберовић, чланови суда г. Коста Томић, чланова одбора г. г. Ј. Ж. Ђурић, Н. Х. Поповић, Д. М. Ђорђевић, М. Ј. Марковић, Т. Ј. Мијајловић, М. Д. Јанковић, Ј. Илић, Др. М. Т. Лека, Д. Т. Вељковић, Р. Драговић, Н. Д. Кики, Ст. Петровић, И. Цветановић, Гл. Јосиповић, Н. Р. Поповић, Н. Л. Милићић, Ђ. С. Новаковић, П. Д. Видаковић, М. Велизарић.

Садржина: 1.) Одношење одлуке о додатку за васпит. нов.; 2.) Доставка г. П. Видаковића о учитељу католичке осн. школе; 3.) Предлог о поповском решавању награде г. Ст. Чађевића; 4. Да управе душевског монопола за закуп ов. земљишта; 5. Извештај о радовима Стојана Крстића и 6. Оправка општ. куће.

Председник. Састанак је отворен. Изволите чути протокол састанка од 26. Јуна т. год. (Прочитан).

Председник. Има ли ко да примети што? (Нема)

П. Видаковић. Ја имам да учиним једно питање.

При давању дозволе за оснивање црквено школских општина туђе вере у нашој земљи, практиковало се досад тако, да они који хоће да оснују таку општину у нашој народи, траже дозволу од надлежног министра а овај пита нашу општину да каже: да ли је нужно да таква општина постоји. Кад је то тако до сад било, на нама лежи дужност кад год што приметимо код таквих установа црквено-школских општина, да дотичном министру то на знање ставимо, те да он учини шта треба. Тако сад имамо прилику да видимо да је католичка црквено-школска општина овде у Београду узела за учитеља своје нормалне школе једнога Мађара, који не зна ни речи српски, и не говори ни једним другим језиком сем мађарски. Мени изгледа да је то намерно учињено да се такав човек овде доведе, и то је ништа мање него једна пропаганда за мађарски језик. С тога предлажем да се код надлежног г. министра учини корак да ову ствар исцрта, и ако је тако, да нареди да се на место овога мађара доведе овде човек који говора и немачки и српски, јер нимо не жели од нас пропаганду мађарску међ нама, а по несрећи знамо да и српски поданици дају своју децу у ту школу.

Н. Р. Поповић. Ово је умесан предлог и на то ми морамо да пазимо; али, мени се чини да г. Видаковић није погодио пут. По закону школски одбори имају и ту дужност да воде бригу и о својим приватним школама и о школама других вероисповести. Дужност је школ. одбора да обилази те школе, да види да ли се држе у њима реда и закона и тако даље. Па ако примети какву неправилност, да о томе јави министру просвете. — Према томе и за ову ствар о којој г. Видаковић говори, треба тако урадити. Г. Председник општине наше он је и председник глав. школског одбора, с тога треба, сазвавши за овај случај, да тојани овоме одбору школском у чијем је делокругу та школа католичка, па да се види у чему је ствар и даље што буде потребно, да се учини.

Председник. То је господо један нов предлог, али пошто овде нема на окупу потребан број одборника за решавање нових предлога, ја вас молим да причекамо док још ко дође на вас добијемо потпун број одборника моћићемо решавати и о тој ствари; иначе ће то остати за другу седницу.

Сад вас молим да дате неколико уверења.

Дају се уверења:

Илија Марковић неизвештач, доброг владања и стања;

Јулије Фајгл, непознат;

Лазар Јовановић пијар, непознат;

Катарина жена Стевана Пантића пијара, непозната;

Коста Дада трг., владања доброг, стања слабог;

Младен Шашић фијакерски момак, непознат.

Председник. Као што сте чули из протокола, г. Ђ. Новаковић покренуо је у прошлој седници питање о томе да ли је општ. одбор могао по закону да да г. Чађевићу 2000. динара награде. —

Ђ. Новаковић. Ја сам тражио да се питање о власти и за давање поклона стави на дневни ред; међутим видим да то није учињено. Зато попова тражим да се оно стави на дневни ред, као и сваки други предмет, па да знају сви одборници, дакле и они који су били „за“ да ће се о томе решавати, како би и они бранили своје мишљење; иначе сад мимо дневног реда износити то на решење, не би било правилно.

М. Велизарић. То је ствар свршена. Ми смо у две седнице на томе радили.

Председник. Прошле седнице није ништа решено, зато сам сад поменуо да је о томе поведена реч, па ни ако решите да се стави на дневни ред — добро, ја ћу ставити.

Ђ. Новаковић. Ја сам и пре казао, а и сад кажем: да се она одлука по којој се поклања г. Чађевићу 2000 динара коси са законом, а тај предлог није ни било стављен на дневни ред те се о њему није могло решавати, а друго за то, што општ. одбор не може по закону да чини поклоне и на тај начин отуђује општинску имовину која није својина чланова одбора, већ својина чланова ове општине. То је једна врло важна ствар, па с тога сам и учинио овај предлог да се једном расправи то питање.

М. Велизарић. О тој ствари не само да је у одбору донето решење, већ је то решење и послато г. Министру на одобрење; с тога опет велим, мора се та ствар сматрати као свршена. Осим тога, тим решењем није учињен никакав поклон г. Чађевићу, већ му је дата накнада за ништа рада, који је учињен мимо уговора и друго, та се ствар сада налази код г. Министра и он је надлежан да прими одбору, ако је што противно закону решио. Кад то буде, онда ће се тек моћи у одбору о томе и ко други пут говорити.

Н. Х. Поповић. По предлогу и мишљењу г. Ђ. Новаковића изгледа да је решење тога питања преухитрено за то, што није било на дневни ред стављено. С тога дакле, што није било објављено у дневноме реду а решено је у првој седници, која није била потпуна, излази, да треба да се изнесе поново на решење на можда ће се опет одобрити.

Председник. Господин, који је руководио ту седницу, каже да је било на дневноме реду. (Чује се: није било.)

Ђ. Томић. Ја сам руководио ту седницу и тврдим да је то питање било стављено на дневни ред, јер оно је потекло из извештаја оне комисије, која је прегледала рачун зараде г. Чађевићеве, а тај је извештај био на дневноме реду; а никад се не цитира све што се у извештају предлаже. Тако је до сада рађено а и не може се другче ра-

дити. јер би се онда морао цео извештај на позивној листи исписивати.

Т. Јовановић. Извештај је био на дневном реду, али је требало објавити и то да ће се решавати о овом новом издатку од 2000 динара. Ниједан од одборника није знао да ће се о томе решавати до год није дошао овде и чуо извештај; а кад би било то објављено, можда би још више одборника дошло у седницу, и не би се та ствар решила у непотпуној седници нити то по закону сме да буде, да се реши о толиком издатку у седници без довољног броја одборника.

И. Р. Поповић. Нека се стави на гласање ће ли то било на днев. реду па да свршимо ту ствар једном.

Председник. Истина за ових 7 година, како сам ја пракшиковао овде, никад се није дневном реду побројавало шта садржава какав извештај.

М. Велизаровић. То и не треба да буде побројано у дневном реду, јер се садржај извештаја саопшти кад се у седници одбора прочита.

Осим тога како би могли узети у претрес једну ствар — која се налази пред г. министром. Узимимо случај да је г. министар већ потписао да одобрава оно решење, а ми да сад решимо противно. Како би изгледало то? Зато ја мислим да прекинемо ту ствар — нек стоји како стоји, а извесно је да г. Министар не ће одобрити, ако сво донесе решење противно закону.

И. Р. Поповић. Цела тежина овог предлога лежи у томе што г. Бока доказује да је решење одборско незаконито. Ово је већ трећи пут како се о томе дебатује али ја ни једном не чух ни од кога који је то параграф закона, који то не допушта. Поред тога, ако се прима та практика, да се на приговор једног члана одборског може о сваком решењу поново говорити и решавати, онда ми нећемо овде ништа урадити.

Председник. Ја мислим да ће те доказати да сваки одборник може износити предлоге. Кад би ви то забранили данас г. Бока, он би могао сутра забранити нама, и онда опет не би се ништа урадило. Кад г. Бока буде хтео да поткрепи свој предлог, он ће навести сигурно и закон за који мисли да се противи таквом решењу — али сад кад г. Бока неће да се о овоме данас решава, онда да оставимо за идућу седницу. (Вичу: свршено је — не треба о томе ни говорити више).

И. Пантовић. Ја сам хтео на уништак само то, је ли била потпуна седница кад је ово решење донето? (Вичу јесте). Онда је свршена ствар.

М. Велизаровић. Било је 8 против и 16 за, дакле потпун број.

Ђ. Новаковић. Лепо. Али има у закону један параграф, који вели: кад је нешто против закона решено, онда се може поново узети у решавање. Питање је сад овде то: да ли смо ми власни да чинимо поклоне и да тим начином отуђујемо општинску имовину, или нисмо власни? Ја држим да нисмо, и због тога је ово решење противзаконно.

К. Томић. То у закону стоји овако: „ако суд нађе да је незаконна одлука одборска, он ће поднети пету ствар одбору на поновно решавање.“

Ђ. Новаковић. Кад ту власт има суд онда је још пре мора имати одбор као контролна власт у општинским пословима.

М. Велизаровић. Али закон каже суд — а суд није одбор.

Ђ. Новаковић. Знам ја то. Ја то питање износим пред одбор, јер чим је једна одлука противзакона, онда може не само суд него и сваки одборник — па чак и грађанин — тражити да се о тој ствари поново реши, — прво или бело. То прво има одбор у толико више што је одбор као контролна власт већа власт од суда у свим питањима која се тичу општ. имовине. Ја као одборник износим овај предлог и тражим да се реши пошто се стави редовно на дневни ред, те да ми се да прилика да се правничког гледишта браним своје мишљење, и ви онда решите како хоћете. У осталом и ако је одобрен поклон већином, не би ништа било противно закону исправити не закону одлуку. Но то би било онда кад би се остављала једна законска повреда, те тако уводио један штетан обичај.

Председник. Ја мислим да сад прећемо на дневни ред пошто је г. Бока казао да жели да се његов предлог редовно стави на дневни ред. Ја ћу тако и урадити на у идућој седници изволите решити како знате.

М. Велизаровић. Не може тако да буде. Него, ако суд нађе да је предлог г. Бокин уместан, онда само он може по закону да изнесе ову ствар поново на решавање; али кад је већ примио то решење и тражио још од г. Министра да га одобри, онда се сад не може о њему ништа више решавати. Ја одричем г. председнику право да може сам изнети то на днев. ред.

Председник. Ја сам и не износим. Него, водећи рачуна о предложима одборничким, ја мислим да морам изнети на решавање и овај предлог г. Бокин, па ако мислите да је неуместан изволите га одбити; само сваки одборник има право да чини предлоге и да захтева да се о томе предлогу који учини, донесе решење. То је врло јасна ствар.

М. Велизаровић. То је тако за ове предлоге, али није тако за предлоге који су већ једном решени. По тој логици ја би могао сада да потрчим неке предлоге који су још лане и прекјане решени, па да тражим да се ставе опет на дневни ред, да о њима решавамо. То не иде, нити је то по закону. Што је једном свршено — свршено је; и сад само имамо да чекамо на решење министрово.

Ђ. Новаковић. Ја вам могу казати и то да сам приватно објасњио своје гледиште у овој ствари и г. министру, и сад је питање како ће г. министар разумети ову ствар.

Председник. Онда тим пре да причекамо можда ће г. министар проз који дан решити ту ствар.

И. Х. Поповић. Нисмо ми дужни да на то чекамо. Можемо ми решити исти ту ствар ако по закону има основа да се то поново реши. Министар може и одобрити оно прво решење одборско, то нас не веже. Али главно је овде, да овај предлог није стављен на днев. ред и да се с тога сад о њему не може решавати; јер може бити има овде људи који не би ни дошли да су знали да ће се решавати о поклону. Тако исто и онда кад се први пут о ономе решавало, требало је то питање ставити у дневни ред, да одборници знају зашто се позивају у седници и о чему ће имати да решавају.

Др. Марко Леко. Извештај комисије која је прегледала рачуне примања г. Чађевићевог, објављен је у дневном реду. Одборници кад су знали да је тај извештај на дневном реду, могли су очекивати као на сигурно да ће се такав предлог у том извештају учинити, јер још онда, кад је прочитано овде мишљење стручне комисије о радовима г. Чађевића, и кад је изабрана она друга комисија за обрачун, речено је онде то, да је одбор задовољан са радом г. Чађевића и да му поред тога треба дати још и неку награду.

Осим тога ја као поправник имам да напоменем то, да сам једном приликом од стручњака обавештен да одборници

пису надлежни да покрећу овакна питања поново. Они могу само да се жале против решења која би, по њиховом мњењу, била противна закону, а сама суд има по закону права да то поново износи на решавање. Ако је тако, онда је цео овај говор безпредметан и не би требало око тога више да дангубимо.

Милутин Марковић. Ја мислим да је ово питање које је поднешено г. Бока Новаковић, требало да се стави на дневни ред. Друга је ствар то: како ће оно бити решено — да ли је по закону или није. Ако би ми оставили да то оцени сам суд, и да он каже хоће ли какав предлог одборника ићвета на дневни ред или неће, — онда не би требали ми ни да седимо овде. Главно је дакле питање данас то: хоће ли овај предлог г. Бокин да се изнесе на дневни ред или неће. То треба сад да се реши; па ако се прими на дневни ред, онда кад то буде, мићемо ми говорити да ли је оно равније решење по закону или није по закону. (Одобравање)

Председник. Онда да тако сад и решимо.

Милутин Марковић. Молим вас да се само добро разумемо. Овде су две ствари. Једно је питање хоће ли доћи на дневни ред овај предлог г. Новаковића — и ја држим да треба да дође, јер би онда било багателисање једног одборника да његов предлог не дође ни на дневни ред. А друго је питање, које тек после имамо да решавамо кад овај предлог буде на дневни ред, и то питање: да ли је оно прво решење одборово законито или није — а ја што се тиче тога питања, још сад могу казати да сматрам да је законо.

Председник. Дакле хоћете ли да се сад гласа о томе хоће ли се у идућој седници ово питање г. Бокино изнети на решење или неће. (Тако). Лепо. Онда који је за то да се изнесе, нека гласа *за*, а ко није за то, нека гласа — против.

После гласања.

Гласало је 7 за а 11 против. Дакле свршена је ова ствар.

Молим вас господо, ја сам данас добио један акт од управе монопола дувана, који тражи да општина да̂де известан део земљишта *поред данашњих*, да би на њему држава подигла нове магацине, потребне за увећани рад фабрике. Имамо и план — можете га разгледати. (Виха.) — Ја држим да би требало одредити једну комисију која би на лицу места обележила шта би се могло дати и како?

И. Цветановић Има решење да се на том земљишту направи један пут.

Гл. Јовановић. Чим сам видели план и шта се тражи, приметио сам да већина одбора није тога мишљења да се ово земљиште може уступити монополу, пошто је туда пројектован један велики пут за станицу железничку и за варош. Зато би могли одма одговорити да се то земљиште не може дати, но нека бирају друго у тој околини, јер по закону за пут се руше и оне куће које постоје, а само таких нема фала Богу, те ћемо што пре моћи да дођемо до тога пута, који нам је врло потребан.

Председник. То стоји што велите, али видите да и њима треба једно земљиште у близини саме фабрике и железнице те да подигну потребне магацине. Можда ће се моћи одржати и пут и опет наћи за њих угодно место. С тога кажем да би требало да то изађа једна комисија, која би и управи монопола на лицу места објаснила шта се може дати а шта не може, од овога што траже. У интересу је и наше општине да се та фабрика развија. Ја мислим да не би било коректно кад бих се одмах казао не дам, него да идемо на лице места па да тамо поговоримо и г. управника монопола и да им кажемо наше разлоге.

М. Велизаревић. Говорити о тој страни пре но што би се ни самоме месту испитала, била би бесмисленца. Ја сам видео то земљиште, оно се пружа од фабрике дувана право до топчидерског пута, а ова пута што води Вајфертову шпанари то је управо онај трогао одакле се почела новити земља за железнички насип. — Мени се чини да ту неће бити никакве штете ни за око ни за слобрађај ако пут тамо мало и скрене с правца, јер је то место изван рејона варошн, а завата само крај пројектованога пута. Кад смо дали депше и неће општинско земљиште овом Немцу за 1000 динара, да подигне фабрику за палидрвца, тим пре треба да дамо ово земљиште држави, без тога не би ни фабрика могла тамо остати, кад нема својих магаза.

И. Видаковић. На сраноту престонице, ми немамо ни једног чистатог друма. Узмимо како иду наше улице по варошн. Овде се за љубав овога скренуло, онде за љубав оногa, и тако имамо улица са десет кривина — Види бог с нама! — Један пут је варош дочекала једно слободно поље да може туда регулисати пут право, и сад се хоће да се тај пут искрши. То би био једини пут за слобрађај који би се трговина из унутрашности довозила и којим би се сеоско стоварпште везало са железничком станицом, и којим би ово олакшан долазак у варош и одлазак из ове. Господо погледајте само пут којим се данас улази у варош из унутрашности Србије, на ће те видети да је то брука једна. Нигде није олакшано за тежи транспорт, него због кривина и узбрдица отежава тако да се, нарочито зими, не могу кола ни обичан терет да унесу у варош. Намолте господо дозволити да нам се поквари и овај једини пут пре него што је и постао.

Председник. Хоће мо ли да одредимо комисију па да после говоримо.

Н. Х. Поповић. Само би требало дати комисији упутства да узме све околности у обзир, и да на случај да не можемо дати ово земљиште, нађе онде у близини друго, које би могло послужити за ту потребу.

М. Велизаревић. Нека буду у комисији баш они који су сад изјавили да су противни овом захтеву, па ће се на лицу места уверити да то неће ништа сметати томе путу.

Г. Јовановић. — Лепо је казао г. Видаковић да немамо ни једног пута као што треба. Да одете у Софију па па да видите шта раде Бугари кад улице просецају, па то да сравните са овим шта се код нас радило — ви би се чудили. Стане тамо инжињер на право како иде мери не гледећи што који прави удара преко кућа и преко њихх грађевина. Нека је веле жива бугарска, платиће више, али ће да има свој престоницу, као што треба. А шта ми радимо? Ево ово би била права улица која би ишла правом линијом и ми хоћемо да је искривимо зато само да једно земљиште од те улице дамо држави за потребу фабрике. То ја не могу одобрити никако.

Председник. Изберите господо комисију. Сад о томе не можемо решавати док се на лицу места не види шта се тражи и шта се може да учини.

И. Цветановић. Ја би имао да кажем само то да би и тај пут нашло одржати као што је пројектиран, јер то би било на правом месту за углед варошн, на другом месту слобрађај би био бржи и лакши, а на трећем месту, над би се земљиште дуж целога пута насуло и изравнало као што ће и морати да буде, онда би се могле узета лепе паре за те плацеве. Дакле тај је пут врло користан и за општину и за слобрађај и не сме се кварити.

Председник. Ја мислим да сада нема ни једнога који би хтео да прави сметње држави; али ми не смемо да пред-

видимо ни интересе општинске. С тога опет понављам, нека комисија извади ствар на лицу места на што би се могло учинити то да учинимо.

П. Видковић. Ја сам члан ове комисије која је одређена за регулацију железничке улице и добро знате да сте онда казали да та регулација има да се изврши с погледом на овај друм. Сад хоћете да не буде тога друма?!

Председник. Ништо то неће да не буде тога друма. — Али опет треба видети да ли се може без штете за овај друм учинити по овом захтеву државне власти. (Вичу извршује комисију.)

Вирају у комисију г. г. Рад. Драговића, Н. Видаковића, Ј. Бајлона, М. Велизарића, М. Јосимовића, Г. Јосимовића, И. Цветановића, А. Кнежевића, М. Дамјановића, председника Ж. Карабиберовића и општинског инжињера.

Председник. Сад господо имам још једну хитну ствар, која се тиче претреса и крпења калдрме у железн. улици. Изволите чути извештај комисије, који гласи:

„Суду општине вароши Београда

У седници од 25. Јуна тек. год. Бр. 117 општински је одбор изабрао комисију, да изиђи да ли Стојан Крстић каменар и предузимач врши претрес и крпеж калдрме по условима и досадној обавези, па пошто је комисија прегледала обавезе и рад Стојана Крстића поднеси следећи извештај.

На редовном састанку од 10. Јуна т. г. Бр. 94 општински је одбор одобрио претрес калдрме у железничкој улици а крпеж калдрме у Кастриотовој, Цетињској, Хиландарској, Тимочкој, Обреновој, Фишекџијској и Призренској улици Стојану Крстићу предузимачу за цену од (80) осамдесет пара динарских за квадратни метар, а да Стојан набави сав потребан камен и песак а калдрму изради по предрачуну и условима који су за претрес и крпеж калдрме прописани.

Стојан Крстић предузимач одмах при почетку рада није се придржавао услова, него је почео кварити калдрму у означеним улицама како је он за најбоље нашао, и калдрмисати ситнијим каменом какви се у појединим улицама налазио без обзира да ли му је место где треба кварити калдрму опредељено или не, и дали сваки камен који долази у претресену и прекрпљену калдрму има доњу управну површину од 90 квадр. сантимет. а дубине 18 ¦ куреат. сантиметара као што је у тачки 3-ћој у условима означено.

Осим тога није се придржавао Стојан одборске одлуке од 19 овог мца. бр. 110 да му се искошени део калдрме премера, па по том да отпочне радити. По извештају члана судског и општинског инжињера од 22. Јуна т. г. Г№ 520 Суд му је у истом акту поново описао величину камена и наредио да се одборске одлуке од 19. Јуна т. г. №110, тачно придржава; ну он, ма да је њиново на полеђини акта Г№520 да ће се тачно придржавати прописаних мера и одборске одлуке опет се није придржавао, па није ни са радом престао већ да му је саопштена одборска одлука од 26. Јуна Бр. 117 да с радом престане док потписана комисија не изиђи да ли ради калдрму по условима.

Стојан Крстић предузимач није се држао ни прописаних мера ни одборских одлука него је кварио калдрму где је хтео и калдрмисао како је он за најбоље нашао. Пошто је покварио калдрме више него по предрачуну што треба, то да исту калдрму одмах оправи и да му се поново пропишу тачни услови којих се мора придржавати, а не да ради по условима који су написати за претрес и крпљење калдрме са општинским материјалом.

Ако Стојан Крстић предузимач не пристане да покварену калдрму направи и неће да ради по условима, то да му се рад одузме и преда другом предузимачу, а за до сад урађени посао да нема ништа тражити.

У Железничкој улици калдрму испрва није никако радио по условима а сада ради је боље и прилично, ма да појединo камење опет тачно не одговара условима. Свега је калдрмисао код кафане Бајлона 673[m2] а код лебарнице 575[m2].

У улицама Обреновој а особито Кастриотовој покварио је калдрме млого више него што треба по предрачуну и одночео је радити са старим песком јер новога има свега 3—4 сантим. дебљине и каменом који никако не одговора условима.

У Призренској улици раскварио је калдрму млого више него по предрачуну што треба и није почео радити.

3 Јула 1889. год.
У Београду

Чланови комисије,
Раденко Драговић, Станко Петровић, М. П. Тодоровић, Ј. Смедеревац.

Г.г. Јосимовић. Има ли у условима какав треба да је камен?

Инжењер. Има, има. (Чита услове) Он по ономе није радио.

Г.г. Јосимовић. Кад није по томе радио, онда да се раскине уговор с њим.

Р. Драговић. Ја би имао ради објашњења и то да кажем да нема у условима али да је одбор донео решење да предузимач прво раскопа калдрму па онда да се измери, и да осим тога не сме израђену калдрму по-ути песком док се не прегледа како је израђена.

Инжењер. Што се тога тиче онака је ствар. Нама је казано за то решење одборско, и оно је саопштено предузимачу написаним актом. У последње време зашта он је почео да прави калдрму у жељ. улици прилично али у почетку није никако радио као што треба, него је тако радио како би употребио готово све стари камен те с тога има камења као песпида а не нећих.

Г.г. Јосимовић. Кад смо погодили какав треба да је камен, а он не ради тако, не треба више ни да се разговарамо с њим, но да кидамо уговор. Има људи који ће радити како треба.

Председник. Ја мислим да је б. инжињер начинио нове услове, па нека му се они саопште и ако хоће но њима да ради добро, иначе да раскинемо уговор.

М. Марковић. Ми смо на једном састанку решили да уђе услове и то да сваки предузимач донесе на лице места оволико камена, па ако се сав не потроши, оно што остане да буде општинско. Н. пр. у предрачуну стоји да треба 70 кубни метара камена али предузимач употребом старог не потроши више но 25 куб. метара новог камена. С тога тај камен треба да остане општини који претекне јер га је она платила предузимачу.

Инжењер. За то сам ја и додао овде: сав нов камен прекмерује се на лицу места итд. (Чита из услова).

М. Велизарић. Може ли бити да се сад нови услови праве кад је рад већ започет?

Председник. Свакојако не би било ни право да га гоњимо да ради по новим условима; али он нам није радио ни по оним условима који су постојали него је као што видите метао камење ко песница у калдрму.

Гл. Јосимовић. То је за то што ми хоћемо само оно што је јевтино на пијац. хоћу да купим у чаршији неку ствар и тражим што јевтиније, и кад сам купио нешто што је здраво јевтино; сутра дан одма се уверим да је са свим рђаво, и место што сам јуче мислио да сам здраво јевтино купио, данас видим да сам преплаћао, јер сам дао паре и узео оно што не вреди. Треба Господо да се једном научимо да само добар рад у општини тражимо, па да га добро и платимо. Што рече г. Милутин да предузимач донесе сам камен по предрачуну, па што претекне да буде општинско. И то не стоји, јер предузимач погађа да ми неки посао по уговору изради па кад од њега тражимо да сав материјал што он од предрачуна општ. уштеди припадне општини, онда по истом праву и он би имао права над му у предрачуну предвиђена количина материјала недостигне, да је од општине тражи што није могуће, но само нека он нама изради посао по погодби, на колико ће он материјала утрошити то је његова ствар.

Др. Марко Леко. Мени изгледа врло незгодна ова ситуација и за предузимача. Изгледа ми као да је наше инжињерско одељење у овој прилици на пажет градило услове; а исто тако и предузимач да је напамет радио не гледећи на шта се обвезује. С тога, ако се до сад није предузимач придржавао тих непотпуних услова, на које је пристао, ја сам за то, да му се одма закључи дали рад и да се држи нова лицитација.

Гл. Јосимовић. Није он узео на памет, него с рачуном, знајући да ћемо се овако поћоа погађати.

Др. Марко Леко. Онда је још при погодби предузимач требао да каже да је општинског инжињера рачун капиларски начињен па да се после и не прими.

Председник. Ја мислим да је резултат свега говора о овој ствари тај: да се предузимачу сваопште ови услови и каже како треба да ради, па ако неће да раскинемо одмах уговор с њим, пошто сам досадањи посао није радио по условима на које је већ пристао, и онда у том случају да држимо другу лицитацију. Али у условима не стоји да се друга лицитација на његову штету држи.

П. Видаковић. То стоји у закону, ако се ко обвезао да нешто уради, па не уради по уговору, онда се на његову штету тај посао израђује.

И. Цветановић. Пошто је он сад почео да гради добру калдрму, ја мислим да тако и продужи, а оно што не ваља да поправи, или да му се одбије од цене. Ако пристаје на то добро — иначе да се раскине уговор с њим.

Р. Драговић. Али пошто је тај предузимач без ичијег одобрења порушио калдрме у више улица, то треба да оправи ако не пристане да ради по овим условима.

Председник. То се разуме — оно што је самопласно расконао мора да оправи.

Р. Драговић. Ако хоће он да се потпише да прави калдрме по условима или бар онако, ко што је у последње време почео да ради у железничкој улици, онда је добро.

Председник. Добро — онда, ако хоћете тако и да кажемо. (Вичу: тако, тако) Дакле усваја ли се то? (Усваја се).

Е, сад имамо питање о оправци општинске куће да нам се не би једног дана срушио плафон овде у седници. Изволте чути предлог и прорачун за ту оправку (Прочитан).

М. Вељковић. Ја мислим да се овога лета задовољимо само са поправком а да оставимо зидање другог спрата за до године; јер, сад је већ месец Јули, а зна се да зидање горњег спрата иде много спорије но зидање доњих спратова па би се рад продужио и до зиме, кад још нема ни планова ни предрачуна.

Председник. Добро господо, и ја држим да сад свршимо само са најпотребнијом поправком а ново зидање и веће оправке да оставимо за сад. Молим да чујемо редрачун о томе шта ће да кошта ова поправка без новог зидања још једног спрата.

Инжињер. Препоправање сале кошта ће до 900 динара, а оно друго што има где да се поправи отпали малтер и окречи и то ће изнети неколико стотина динара, те тако свега да изнесе та оправка 1000 или највише 1500 динара Више бити не може. (вичу: добро, усваја се).

Председник. То није много. (Одобрава се)

Закључен састанак у 9 часова по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 18. Јула 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине: г. Ж. Карабиберовић, чланови суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. М. Р. Марињковић, П. Д. Видаковић, М. Јосимовић, Ђ. Николић, М. Обркнежевић, Н. П. Михајловић, Ст. Петровић К. Петровић, Х. Д. Аврамеја, Н. Л. Милићић, Р. Драговић, М. Вељковић, Ј. Бајловић, Св. Карапешић, Гл. Јосимовић, М. Ж. Марињковић, Др. М. Т. Лека, К. Д. Главинић.

Садржина: 1. Исправка одлука пр. седнице; 2. Протест о камену за изворску улицу; 3. Решавање предлога г. П. Видаковића на пр. седнице; 4. Мишљење комисије по тражењу Управе друм. министра да закупи општ. земљиште; 5. Повишење хлебне цене; 6. Исплата и каулија Ст. Кретића предузим. калдрме; 7. Примање калдрме у приградској улици; 8. Сазивање ванр. седнице; 9. Одсутство Ј. Нешковића.

Председник. Састанак је господо отворен.

Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

Перо Видаковић. Одлука по моме предлогу написана је на памет.

Ја сам тражио да тај мој предлог о томе учитељу мајору пријкати одбор, па да се даље учини корак код надлежног министра, да се инцарозирању овде у Србији стане на пут.

Но тај мој предлог није се могао узети у претрес, што се сматра као нов предлог и пошто тада није у почетку било 21 одборника, остављен је за доцније ако се довољан број одборника скупи, па да се одмах реши, и како онда није било довољан број од 21 одборника остављен је да се други пут у првој седници изнесе, па је због тога сада на дневном реду.

Да је онако било потврдиће стенографске белешке. Сад ја не знам како је оно у протоколу томе могло ли се тако написше.

Председник. Добро. Онда ће се у том смислу учинити исправка, а о нашем предлогу може се данас решавати, пошто је по други пут у седници.

Има ли још ко шта да примети на протокол? (Нема).

Перо Видаковић. Молим г. председниче, имам пре дневног реда да учиним једно питање. (Председник. Изволте).

Ја сам уверен, да је из улице зеленог венца и са западног врачара одвесен камен испод руке у једну улицу палилуле, у којој имају куће: један кмет и један одборник, и тамо калдрма саграђена, без да одбор о томе што зна. Камен, што је однешен, био је добар и није одпадан. Однешен је на љубав некога из палилуле и сад општина мора да поплаћује у оним улицама новим каменом.

Ја сматрам, да је ова радња незаконита, и тражим, да се уаму на одговор они, који су то одобрили, и да се осуде, да општини накнаде вредност камена, и најзад да се ти људи укоре, те да у будуће тако што не учине.

Председник. Ја би господо могао у неколико о овом предмету на вашет да вам кажем шта је у ствари. Но даћу вам и акта о томе.

Нама је дошла једна молба од палилулана. Они веле, улица је њихова широка 6. хв. и сами би они нарадили калдрму ако би им ми дали одпадке од камена, а сами би и камен однели. Добили смо такође још један акт којим се опет тражи тај одпадак но да им општина на својим колима исти превесе и калдрмише. Управна седница има права до хиљаду динара да прави издатке без да тражи одобрење одбора, и на основу тога ми смо у интересу општине и оних наших грађана решили да им дамо ситан камен а да га они сами однесу, јер би то сами морали учинити, пошто на улици не би могао остати.

У томе је ствар, а ја не знам да ли но од одборника или кметова има у тој улици кућу.

Перa Видаковић. Ако коза лаже, рог не лаже. Камен је, и то добар, однешен. И само председништво то признаје, наводећи да је камен ситан.

Ја тражим да се одреди једна комисија, која ће све ово извидити и у свему строго по закону поступити, те да тога, који је ово одобрао назин и осуди на плаћање онога што је тим незаконим путем општина претрпила.

Ма смо господо осуђивали старије одборнике што су онако радили, на сад ми нетребамо њиховим путем да идемо, већ бољи. Код нас сада се ради не само као што је пре било, него још мало горе.

Роденко Драговић. Истина је, да суд има права да учини издатке од хиљаду динара. Али опет за то треба да се одреди комисија те да извиди ову ствар, јер онде је већа цифра од хиљаде динара.

Председник. Шта има друго да се цени до онај шљунак. Ја држим да то не вреди ни хиљаду динара. Сем ако су нас грађани оманули, прекида држим. Да ово није баш тако велики грех. Они су крили, ако су однели камен без одобрења, јер ма да је у начелу решено да им се одпадци дају, требали су да чекају док се камен не скрати.

Коста Томић. Ја сам био тада тамо кад су носили камен. Одобрио сам да носе одпадке. Од одпадака општина не би могла да има користи, а грађани те улице би имали. Несавесност овде није могла да буде. То од себе одбијам. Сад ако су узели други камен, може се извидити, па да камен врате. Није лепо ствар преставлати овако, како нетреба, и како не стоји.

Перa Видаковић. Мени је жао што се општинске ствари овако тајне. Каже се, да је одобрено, да се носи ситан камен, и ако је однет други камен, то је друга ствар. То треба предупређивати, јер шта ће свет да каже, кад види, да се из једне улице где је потребан камен за калдрму, односи у другу, особито у ову тди кмет и одборник имају куће, а у ону прву се опет доноси нов из мајдана.

Милован Маринковић. Доста о овој ствари. Да је свеједно на то, да се извиди и онда говор спрам. На што непрестано губити време.

Председник. Они који су однели камен платиће га.

Перa Видаковић. По тој логици лопов кад што украде треба да плати вредност украдене ствари и ништа више.

Председник. Па добро. Онда одредите једну комисију па нека извиди, и ако је ко крив, нека одговара.

Изволите одредити комисију.

Перa Видаковић. Ја желим нека буду: Раденко Драговић, Милан Маринковић, Глиша Јосиповић, и општински инжињер.

Председник. Усваја ли се она кандидација? (Усваја.)

Тражи се уверење за Јелену Ранковића ученицу. Изјављено: спротног стања.

Перa Видаковић. Господо! Ја сам у прошлој седници изнео, како у римокатоличкој школи има један наставник, који не зна ни један други језик сем мађарски. Он настима нашу децу која но несрећи тамо уче.

Зна се господо, да кад се у каквој општини хоће да осаује каква стална школска општина, да се то тражи од министра, па министар тражи од општине извиђење, хоће ли се то дозволити или не. Кад смо ми надлежни да дајемо у овим питањима свога гласа, држим, да смо ми надлежни, да водимо надзора шта се у тој школи предаје, и шта они под именом њихове религије тамо баратају, и ако што приметимо што је штетно за нашу децу, да то не одобримо.

Кад у тој школи стоји један наставник, који само мађарски говори, онда он не може децу ни чем другом учити него мађарском језику, и кад ми то сада примећујемо, да она школа иде на мађаризирање и то у сред наше престонице, држим, да је дужност наша, да код надлежног министра учинимо корак, те да он забрани такву школу, или да нареди, да у тој школи мора да има чеиека који српски говори.

Ово је мој предлог и држим да ни један од вас неће дозволити мађаризирање наше браће у сред престонице. (Чује се: Врло добро. Усваја се предлог).

Председник. Дакле господо предлог овај усваја се једногласно? (Усваја се).

Јаков Бајлони. Ја вадим господо, да г. Перa није у овој ствари обавештен. То је само прост говор и ништа друго и може бити, да ће то наступити тек од нове школске године. Досад то није било. Тамо је био ревизор г. Стеван Д. Поповић и кад би било то што г. Перa наводи, он не би дозволио. Напротив он је са испитом био задовољан и дао је врло добру оцену — беленку.

Истина је да су они истерали онога учитеља што је знао српски, и задржали су само Мађара. Дакле по овоме може тек од нове шк. године наступити оно што наводи г Видаковић, и кад би ми сад овај предлог одмах усвојили и чинили корак, ми би се истрчали. Сад још дакле није томе време, а ако наступи мађаризирање ми ћемо чинити наше.

Перa Видаковић. Ја кажем да г. Бајлони нема права што овако говори. У првом и другом разреду њиховом био је наставник тај Мађар, а у трећем и четвртом један Србин — Хрват. Тај мађар остао је сам, а онај Србин је отеран.

Не може се господо трпити у нашој престоници мађаризирање наше браће Срба, него то треба одмах у клицу поништити.

Што ревизор није то приметао, ја нећу да испитујем, него хоћу да се учини корак код г. министра и он нека то испита.

Јаков Бајлонс. Незнате да се истражио у ствара, који непознајемо. Учитељ, који предаје у 3 и 4 разреду, тај предаје у прози и другом српски језик.

Пера Недељковић. Тај исти мајор држао је у своја два разреда предавања на светог Саву, а овај други није хтео тога дана држати предавање јер је повишено школског надзорника, па је зато и истерао. Била је о томе и једна нотица у листу „Ерси“ како је у школи недовољна скамија попуњена ђацима, а друга половина празна.

Мени се чини, да та школа нема ни основа на коме стоји. Ту није ни образована приватно-школска општина. Све остале општинске стране имају дозволу, а ова римокатоличка нема никакве основе, она је самовласно заведена за време некаквог Теје Радосављевића.

Јаков Бајлонс. То је школа француска, а није општинске римокатоличке.

Председник. Ни једна школа не може да се оснује, док не добије одобрење од г. Министра просвете и црквених дела који је и надлежан за ово.

(свршиће се).

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ.

Опет о водоводу. Саопштења наша да је питање о грађењу великога модерног водовода приведено своме крају, нашла су одзива и код других београдских листова, те су ових дана у многим јавним грађанским круговима потекле нове дискусије о томе значајноме послу и задатку наше општине.

Сигурно услед тога, а од дана када је утврђен и објављен програм за израду водоводног пројекта стижу нам разноврсна питања појединих грађана, из којих ћемо уверење да велики број оних који прате главне општинске послове, није упознат у потпуности са свима доданашњим радовима општинске управе и техничкога одбора за извршење водовода, и ако се радња општинскога одбора предаје јавности у новинама а извештаји техничког одбора штампају и у засебне књижице. Због тога у идућим бројевима изнећемо у кратко развој водоводног питања, и на тај начин пружити свакоме, најнужнија обавештења.

Попис земљишта. По наредби Господина министра нар. привреде предузето пописивање земљишта које се обрађује, у престоници је нашло на нарочите сметње. Отклањајући их свима силама, општинска је власт настојавала да се посао сврши што тачније, како би се тиме ујамчила тачност и саме статистичке земљишта под културом.

Попис се довршује оних дана, и кад буде готов, саопштићемо га у целини.

Лицитације. Општина београдска у месецу Августу држи обично све оне лицитације, којима издаје под закуп своја *непокретна добра* или уступа аренде нарочитим повлашћеницима, *годишње набавке* литературама и разне *послове општинске* појединим предузимачима.

Распоред свих тих лицитација износимо у данашњем броју, међу огласима, скрећући пажњу оних грађана који су ради лицитирати, на то, да постоји закључак општинскога одбора из прошле године по коме се — због буџета — морају све лицитације свршити на време. Нека се нико дакле не оклони на то да ће бити поновних лицитација.

Погрешно обраћање. Врло често дешава се да појединн грађани од општинскога Суда траже обавештења коме позиву, роду војске и јединици припадају, или шта и за коју комору имају да дају. Па и сада место да су се одазвали позиву окружне команде, појединн обвезници изостали су са држаних скупова 26. 28. и 29. ов. мн. и у општински Суд накнадно долазе да се о себи известе.

Треба знати да општинска власт није у стању обавештавати никога, јер штампани спискова из 1886 године у многоме су измењени.

Треба да се јаве. У «Српским Новинама» излазе објаве београдске окружне команде којима позива известан број београђана на службење у сталноме кадру, рачунећи их све за ђаке, и ако је за поједине од тих опште познато да су одавна одслужили у сталноме кадру свој рок, и данас заузимају положаје државне службе.

Доносећи у овоме броју међу огласима тај «последњи» позив окр. команде, обраћамо пажњу оних којих се тиче и налазимо да је дужност команди се пријавити како оних који су још ђаци, да било да већ имају или ће тражити одобрење да позније служе, тако и оних који су свој рок одслужили. На тај начин ће и једни и други избећи евентуалну одговорност, отклонити даље погрешно позивање и бити уписан у редове којима припадају.

Одборска седница. Сутра у $5^1/_2$ часова по подне, држаће одбор општински редовни састанак са овим дневним редом:

1.) Разне лицитације за грађење калдрме, и накнадно одобрење што се на предузетим калдрмама има више градити;

2.) Лицитације о закупу права: на извожњу бубрета испражњивање сенкруба, помијара и стрништева;

3.) Лицитација за оправку зграде — кантара на жарвеној пијаци;

4.) Молба палидулаша за већи број пољских чувара;

5.) Регулација „Вишњичке“ и „Милетине“ улице;

6.) Молба фабрике дувана, да се награди тротоар до фабрике.

7) Позив „Кола јахача Краља Михаила,“ да се и београдска општина упише за члана учешћа тога удружења

8.) Акт конзисторије београдске о подизању нове цркве св. Александра Невског.

9.) Молба становника „војничке“ улице за калдрму; и

10.) Уверење.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 22. ов. мес. општински је одбор:

а.) изабрао комисију да прегледа и инвентира општинску грађу;

б.) примио к знању саопштење да је Стојан Настасијевић одустао од грађења погођене кладарне одрекав се кауције, која (у 500 динара) по условима погодбе припада општинској благајни;

в.) изабрао комисију да изађе до каменог мајдана „бела марама", сцени и даде мишљење да ли би било корисно отворити га;

г.) одобрио лицитацију за овогодишњу оправку школских зграда, која је остала на Новаку Стојановићу за 5285 динара;

д.) решио да се управи варошкој најави мишљење за повишицу цене хлеба на 22 дин. паре кило;

ж.) одобрио да се Марку О. Марковићу и комп. допусти да преко општинског земљишта могу поставити шине за ватонску везу свог парног млина са железничком станицом, с тим, да им то право службености важи за 15 година али сваке године на име кирије да плаћају општини по 655 дин. и буду дужни земљу за насип узимати из оних улица, које општина у том крају одреди за нивелисање; и

ђ.) одобрио једномесечно одсуство од дужности пижикеру општинском г. Јовану Смедеревцу.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 1., до 23. Јула о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	71
б.) пресуда изречено	50
в.) забрана одобрено	44
г.) уверења издато	41

II. Извршне одељење:

а.) пресуда извршено	7
б.) забрана уједствовано	42
в.) уверења прибављено	12
г.) страних предмета свршено	2
д.) маса образовано	—

III. Са кланице:

Заклато:	
а.) волова	101
б.) крава	38
в.) бивола	1
г.) биволица	—
д.) телади	24
ђ.) свиња	256
е.) оваца	4
ж.) јагањаца	284
з.) јариди	—
и.) свиња	216
ј.) прасади	13

Примедба: Наплаћено је аренде 5142 динара.
Кријумчара проказано 5.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 17. до 23. Јула пренело преко општинских контара:

Килогр.		Бршана пшеничка	—
„	10.000	Бршана кукурузна	12·—
„	113.242	Пшеница	15·—
„	22.620	Кукуруз	11·—
„	532	Раж	11·—
„	18.236	Јечма	11·75
„	17.409	Овса	12·—
„	965	Пасуља	29·—
„	2498	Кромпира	11·—
„	1663	Црна лука	8·—
„		Бела лука	—·—
„		Јабука	—·—
„	2588	Крушака	19·—
„	13.341	Шљива сувих	14·—
„	53.475	Сена	5·—
„		Сламе	—·—
„	64	Шишарке	35·—
Килогр.	1663	Коре брезове	11·—
„	74	Кармина	140·—
„	1279	Сира	75·—
„		Масти	—·—
„		Лоја топљеног	—·—
„	64	Вуне неопране	140·—
„	25.153	Спиња дебелих	82·50
„	941	Тумура дрвена	6·50
„	113.097	Креча	3·—
„		Катрана	—·—
„	2758	Варива Зелена	22·50
„		Дивља коњски	—·—
„	5644	Разна воћа	10·—
„	172	Кунуса кисела	22·—
„		Земље Лончарске	
„		Кајсија	
„		Јарме	—·—
Литара		Вина црна, 1. Ектолитар	—·—
„	2681	Вина бела 1. „	22·—
„	7781	Ракије шљивове меке	27·50
„		„ комове „	—·—
„		„ љуте „	

Примедба. Наплаћено је на име кантарије **739·65** дин.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ.

I.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова своја непокретна имања:

а.) Саланске плаћене 3. Августа т. г. у општин. рачуноводству;

б.) I. и II. дућан испод читаонице 4. Авг. тек. г. на лицу места.

в.) Кућу до женске школе на Калемегдану 5. Авг. т. г. на лицу места.

г.) VI. плац у бари Венецији 7. Авг. т. г. пред кафанси Косте Димитријевића у б. венецији.

д.) плац више чесме кнежиње Љубице 8. Авг. тек. г. код Вајлонове кафане.

ђ.) вину до Убавлића винограда 11. Авг. тек. г. пред Урошевом кафаном на Теразијама.

Сва ова напокретна имања издају се за три године под закуп, сем оних под а.) и г.) која се издају за годину дана.

II.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова права своја:

а.) Сланску аренду 1. Авг. т. г.

б.) Акцис механски 14 Авг. т. г.

в) пубок говеђих месарница 17. Авг. т. г.

Ова права издаће се за годину дана под закуп.

III.

Општина београдска 12. Авг. т. г. издаће јавном лицитацијом под годишњи закуп право на чишћење димњака.

III

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње набавке:

а.) Канцеларијског материјала 24 Авг. т. г.

б.) Гаса за осветлење 25. Авг. т. г.

в.) Пови и оправку стари фењера 26. Авг. г. г.

г.) Палидрвца и платна 28. Авг. т. г.

д.) Хране за коње пожарне чете 30. Авг. т. г.

ђ.) Одела за жандарме неса 31. Авг. т. г.

IV.

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње општинске послове.

а.) Кон коња пожарне чете 21. Авг. т. г.

б.) Оправку возова 22. Авг. т. г.

в.) Чишћење нужда. 23. Авг. т. г.

Услови за сие ове лицитације могу се видети сваког дана у рачуноводству овога Суда у канцеларијско време, а и на сам дан лицитације.

Све ове лицитације, сем оних под I. за које су места горе означена, држаће се у рачуноводству општинском одређених дана од 8 до 12 пре и од 3 до 6 после подне.

Из седнице суда општ. вар. Београда СБ. 25. Јула 1889 год.

ОБЈАВЕ

I.

Општини београдској потребно је да за своју пожарну чету набави 15 потпуне здраве, и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више од 8 година, и морају бити високи најмање 15 шака.

Позивају се сви они који имају такве коње и желе их продати, да се понуђама у најкраћем року обрате.

Од стране Суда општине вароши Београда 18. Јула 1889. СБр. 8509.

II.

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни и плаћању четворогубе таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

БЕОГРАДСКА ОКРУЖНА КОМАНДА.

Последњи пут позива наредбом својом од 18. пр. мес. Бр. 2529 ове обвезнике сталног кадра, који — рачунећи их у њаке — нису још одслужили свој рок:

Од 1885. године:

Војислав Ј. Марковић, Михаило Трифуна Игњатовића бандиста, Драгомир Ј. Смиљанић, Божидар М. Банковић, Војислав Стевана Ивковића шпекуланта, Војислав Николе Вуловића и Љубомир Симе Племића, кагазџије.

Од 1886. године:

Миливоје Нав. Анђелковића пензионара, Живко Јов. Аћимовића, бив. контролора општинског, и Милорад Јована Митровића б. чинов. општине београдске.

Од 1887. године:

Владимир Николе Настовића, Милутин Димитрија Нешића, Јован М. Исаковић, Милета Николе Бељаковића, Сава Младена Мариновића и Милан Голубовић.

Од 1888. године:

Милан п. Косте Антоновића, Лука Игњата Фдера, Живојин поч. Јована Балугџића чинов., Никола Гаврила Витковића пензионара, Јулијус Бернхорда Брилл, лекара.

Оне од ових обвезника, који се и данас налазе на страни ради школовања, имају их њихови родитељи односно стараоци познати, да одмах представу команди или траже одобрење да могу ступити у стални кадар по свршетку школовања.

На случај да је који од именованих одслужио свој рок у сталном кадру, или већ добио одобрење да то може учинити по свршетку школовања, има поднети појачку исправу или решење.

СПИСАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.

2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.

3, Петар син Димитрија Расписављевића кочијаша и Матере Јелене.

4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице

5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене

6, Милош син Јована Поји̋ка кројача и Матере Јелисавете

7, Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Лење

8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице

9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матере Катарине

10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије

11, Драгољуб син Стевана Томића шпајдера и Матере Христине

12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије

13, Ђорђе син Данића Живанчевића кочијаша и Матере Катарине

14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша

15, Александар син Филипа Рисјавског надничара

16, Коста син покојног Јанова Салића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а оца немају

17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зоранде

18, Драгутин син покојног Радована Узуновића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

19, Димитрије син Милене кћери Стевана Јовановића терзије

20, Милан син Милице кћери Николе Живановића

21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића ледера

22, Игњат син Ане Цветковић

23, Милета син Живане девојке

24, Драгутин находче

25, Милорад

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах предстану суду ово-општинском, који још нису предстали, како би се могло регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позније три године без изговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

родољубима и пријатељима српске мисли и српског јединства

Друштво Св. Саве, којега вам је племенити циљ познат, има данас ове две важне установе:

1. Светосавску школу — вечерњу — која се дели на два одељка: на основну и припавну — учитељску школу. У њој се, поседнице по два, и у зимске доба и по три часа у вече, уче деца, младићи, па и одрасли људи, што из српских крајева ван краљевине долазе у Београд за разне грађевинске и друге послове, а који су жељни прионсти српске свести, српскога језика, српских обичаја и осећаја. Број ученика Светосавске школе био је ове године до 140.

2. Друштвени „Пансионат", у коме се издржавају и спремају за учитеље и наставнице младићи такође из крајева српских ван краљевине, а њих је 32 на броју.

Предавања у Светосавској Школи држана су и држе се и данас у теразијској основној школи. А за пансионат морало је друштво узимати нарочите станове у њима.

Главни Одбор Друштва Св. Саве одлучио је, да за ове две установе, као и за друштвену библиотеку и канцеларије друштвене управе подигне нарочиту зграду: „Светосавски Дом".

Према својој намени „Светосавски Дом" мора бити зграда већега размера. Она ће бити подигнута на друштвеном плацу у Душановој улици. Полагање темеља мисли се извршити још у току месеца јула.

Главни је одбор приредио *лутрију*, за коју су срећке већ скоро растурене, а чист приход њен — који у повољном случају може бити 12 до 15 хиљада — намењен је подизању Светосавскога Дома. Сем тога, управа је од општине београдске добила право на бесплатно вађење камена и песка; она је добила и потребну *грађу за кров*, као и трајестину хиљада *цигала* од појединих родољуба.

Па како ипак то још нису ни приближно довољна средства, која би била потребна за довршење те велике зграде друштвена управа, немајући права на трошење сталнога фонда друштвенога, морала се одлучити на овај корак: *да се обрати српским родољубима и пријатељима српске мисли и јединства, с молбом, да ју својим добровољним прилозима притеку у помоћ.*

Управа Друштва Св. Саве апелује на српску свест и српско родољубље. Она је убеђена да Светосавски Дом, што већи и величанственији, и треба да буде подигнут српским родољубљем, те да он остане потомству видљиви доказ данашњих наших патриотских напора, доказ нашега дедања и наших тежања за јединством расколиканог нам племена.

Родољуби! Не пошљите жртава за овај узвишени циљ.

Д.С.С. Бр. 819.

1. Јула 1889. год

Београд.

Председник,
„Друштва Св. Саве".
Светомир Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Наштампане су и готове

ПЕСМЕ

ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЋА

са сликом и факсимилом

у врло фином и елегантном издању и без једне погрешке, а могу се добити у књижари В. Валожића у Београду и Душана Валожића у Нишу.

Књига је изнела 15 штампаних табака а цена је само:

1·50 п. дин.

Власник општина београдска — Штампано у краљевској српској државној штампарији — Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

БРОЈ 31 У БЕОГРАДУ У НЕДЕЉУ 6. АВГУСТА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ИЗЛАГШУ НА ЧАВАНТ
Цена је Србији:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату осим општинског суда и сеоских општина не примају
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(Шеснаести редовни састанак)

држан 8 Јула 1889. год. у Београду.

(Одломак)

Марко Велизарић. Ми треба онако да учинимо: да узмемо к знању ово што је казао г. Видаковић, па да према његовој достави, достављамо то г. Министру, да он учини даље што треба.

Глиша Јосимовић. И ја држим да је све онако, као што је казао г. Видаковић. И као год што у Мађарској не може нико бити чиновник док незна мађарски језик, тако исто не може бити ни учитељ у Србији који незна српски. Друго, и власт која поставља такве учитеље види се, да иде у прилог свештеној школи, и у место да отера онога, који је држао часове и ругао се српском светитељу Сави, она је отерала онога, који није држао часове. Ја сам за то, да се ово достави г. Министру.

Председник. Молим вас, имате ли уверења о томе?

Марко Велизарић. Г. Министру треба казати: да се тако по вароши чује.

Председник. Дакле и оно што је г. Пера казао и оно што сте ви рекли, ми ћемо казати, да се у вароши чује и достављићемо г. Министру на даљи рад. (Тако је.)

Сад господо чујте извештај комисије односно опога пута што тражи Управа монопола дувана за подигнуће питања. Комисија се поделила на већину и мањину, а извештај гласи:

Одбору општине варошн Београда.

По решењу одбора од 3. Јула т. г. Бр. 122. потписата комисија изашла је на лице места, да констатује може ли се у целини одлазати захтеву Управе монопола дувана по ради уступања да употребу извесног дела општинског земљишта, до Фабрике Дувана, па су нашли: да се ни у ком случају — код најбоље воље да се влади у помоћ притече — не може уступити и онај део земљишта, који подпада под пројектовни пут, кодећи Железничкој Станици; но се могу уступити оба помада земљишта и с једне и с друге стране пројектованог пута а у крајњем случају, мишљења смо, да се и пројектована друм (пут) може са неколико метара сузити и тиме понекати фигура А., земљишта до топчидерског пута — са оволико са колико, се пут сужава а најпише са до 10 метара.

Најзад предлажено да се Управи монопола Дувана понуди нуждан простор и на ком другом општинском земљишту ако јој ово што горе наведосмо не буде довољно.

7. Јула 1889. год.
Београд.

чланови комисије:
Глиша Јосимовић.
Радомир Драгојић.
Петар Д. Видаковић.
Илија Цветановић.“

Потписати не слажемо се са мишљењем горе потписатих чланова комисије, већ смо мишљења, да се уступи за монопол тражено земљиште из ових разлога:

1. Што терен, који се тражи, лежи ван реона Београда.

2. Што се тиме ничим само прај пројектованог пута, нити ће се с тиме отежавати будући саобраћај ни углед вароши.

7. Јула 1889. год.
Београд.

Јаков Бајлони.
М. Велизарић.“

Председник. Молим да саслушате и акт управе монопола који смо накнадно добили, и у коме се износи исправно на каквих је разлога фабрици дувана потребно ово земљиште. Управа монопола у истоме писму напомиње да би се фабрика морала преселити у Ниш ако не би дали ово земљиште, за потребне нове магацине. (Прочитано писмо). Ја мислим, да је сваки од г. г. одборника довољно обавештен. Видили сте из плана како стоји то земљиште и чули сте мишљење и већине и мањине комисијске. Жели ли ко што да говори?

Малован Р. Марковић. Овде су два питања. Једно је да треба помоћи држави, а друго потребна крајни општинске интересе.

Кад је овај пут онако пројектован и уређен, онда нашто сад да кваримо улице, над се држави и без тога помоћи може.

Право је казао један одборник.

„Људи руше скупоцене куће, на уленчавају варош, а ми хоћемо да натрпљујемо улице, које су лепо пројектоване, и онда, шта нас очекује, но да нам се пребацује онако исто, као што се пребацује онима за улицу „Кнеза Михаила.“

Ми не треба да се клањимо претпа од управе, да ће монопол преместити, но им треба дати разлога, како ће се и они помоћи а да се ни пут не квари. (Врло добро.)

Петар Видаковић. И ми чланови комисијске већине ни смо ради да створимо тешкоће каве монополу. То се види из нашег извештаја. Само смо ценили интересе и општинске и државне и то не само као људи по свом човечанском осећају, већ с обзиром и на положену заклетву.

Овде је питање, који интерес претеже? Да се овај пут сачува од неизмерне је користи по трговину, која се има у овој варошки концентрисати, а кад је тако, онда је ово претезање него сне остало.

Ми знамо господо шта нас понаша коштају: Пешта, Беч, Штајнбрук и т. д. само због тога, што нам нису пијаце уређене. Уређење наших пијаца од пређе је потребе. Влада и сама на тоже ради и да би трговини помогла ова је и пројектовала овај пут овако, јер је план о томе грађењу у Министарству грађевина, и тим се спрема концентрација трговине.

Ако овај пут остане овако као што је пројектован, општина ће више година доносити користи која се не може ни сравнити са видом од тога монопола.

Ја вас господо као млађи члан међу вама, разуме се по годинама, превалићем за рад наше потомства, сачувајте тај пут у целини, као што је пројектован. Дајте монополу земљиште на другом месту, а овај пут сачувајте, јер ни један није тако подесан за трговину као овај.

Ако би господо одобрили, да монополдођ овај пут покварн, и да се напидају магазини, који ће предити можда пола милиона франака, држим да ће због важности онога пута по трговину доцније наступати преме, да се ови руше и тада би морали плаћати накнаду монополу.

Монопол дућана, као што сам рекао, може се помоћи на другом месту. Даћемо му овај простор што путу не смета, и ако тај простор није толико велики и широк, он нек иде у висину до неба. (Чује се: Врло добро. Тако је).

Марко Великовић. Да је то земљиште у средини вароши, на кад би се тим квартно уклед вароши, и ја би био противан; али за то што је тај пут на крају вароши, и то ван рејона Београдског, и што се тиме неће слобрађај отежавати, ја сам за то да се то земљиште устуни монополу, јер су користи које ћемо тамо од монопола добити многе и вуд и камо неће, него што су оне, што их износи г. Видаковић. Помислите само на помоћ многобројној сиротиња, која ће тамо зародити хлеба за себе и своје породице. Помислите колико ће мање сиротиње издражавати општина, и колико ће мање крађа бити у варошн, на онда решите дал да се то земљиште устуна или не.

Јаков Бајлони. Ја би имао да допуним говор мога предговорника г. Великовића.

Користи, које нам може трговина донети и користи, које нам монопол може дати, у великој су разлици. Ја признајем да трговина може донети више користи него монопол, но ја мислим, да се тим, што се од овога пута даје нешто монополу, неће ништа шкодити ни слобрађају ни трговини кад се овај пут своји са путом крагујевачким и Топчидерским а то мора бити, пошто је и сам терен такав, да је лакше прећи.

Дакле нема никакве бојазни да ћемо трговину спречити, за то сам да се то земљиште одобри монополу.

Коста Главинић. Ја господо писам био у прошлој седници кад је ово наведено на дневни ред, на разуме се писам могао о томе ни размишљати.

Сада пак налазим да је ово ствар врло важна; да су ту интереси и општине и државе, и да те интересе треба изравнати. Мени је незгодно да гласам. Гласајући за тражење монопола могу да се огрешим према општини, а гласајући опет против, могу се огрешити према монополу, т. ј. према држави.

Ја бн ов у неколико сложио са г. Вилаковићем што каже да има и других начина на да се монополу дућана помогне, а да се неизгуби оно, што се тражи, да изгубимо. Ако покваримо једну улицу, било би за општину штете, а опет и оно, што рече г. Бајлони, да се тим трговина неће ништа спречавати, и то ми се чини као стваран факт.

Ја држим да наша трговина више иде водом, а опет ова суводемна трговина више иде крагујевачким путем него из Макиша. Мољно би да ову ствар данас не решимо, него да оставимо за који други дан; да је проучимо, да се споразумемо са управником монопола дућана могу ли се задовољити са другим земљиштем, и тако да и монополу помогнемо а и општини да не учинимо штете. (Врло добро)

Глигорије Јовановић. Као што је казао г. Видаковић онако је. Овде око монопола има толико општинског земљишта да се може дати и на другом месту. Ми треба да сачувамо један пут, који нам право у варошн долази.

Што каже један господин одборник 600 радника добијају тамо зараде. Ја добро, ти ће добијати зараде ма где монопол био, јер тамо се не даје милостиња, него што се зарди. Тај разлог дакле није никакав. Пречи је сам пут него и монопол. Монопол ако да бог те потраје овако као сада, и наше се финансијске поправе, може се и укинути и скупштина једном може рећи престала је потреба за монополом, па га и укинути, а пут се без штете не може исправити. То је што сам имао казати.

Светозар Карапешић. Мени се најбоље допада разлог г. Главинића. Ова је ствар доиста замашна. Овде треба водити рачуна и о интересима општинским и о интересима државним. С тога би ја био за то да се још једном одреде неколико лица из одбора и то стручњака, па да одн на лице места и виде да ли се може дати. Ја сам био случајно тамо и видио сам како ствар стоји. У питању су свега 200 метара. Кад видите како иде крагујевачки пут, видећете да ће се морати правити још један друм и ми би тада морали одржавати два друма. С тога се слажем са г. Главинићем да се одреде још неколико стручњака те да они виде све и поднесу нам извештај, пошто се претходно и са управом монопола споразуму. (Тако је).

Перо Видаковић. Господо, ја сам увиђео да ово ми на чисто са оним да ли треба овај пут уништити или потреба. Ја видим да је већина за то, да се овај пут сачува, а где ће се на другом месту дати земљиште монополу то је друга ствар.

Господо, једна је комисија била, и она је већином гласова дала своје мишљење, и то је за одбор неродавно, а ко није дошао, за њега ви знате како пословица каже: „кога нема без њега се може“. Тако и овде, ко је дошао, дошао, а ко није, није, остали су и без њега радили. Ми ако овако пустимо, да због недолазак једног у комисију одлажемо рад, отићићемо у безконачност, и нећемо никад ништа урадити. Данас није дошао један, сутра други и тд и онда нема краја, нити то може бити разлог, да се понова комисија одређује.

Господо, ствар је ова сасвим испрљена. Ми сад имамо ово двоје пред собом: или да очувамо пут који има будућност но трговину, или хоћемо да уништимо пут, и то да чини сама општина и да ништи постојеће услове, који су за концентрацију трговине створени.

Хоћемо ли ми кад нас неко уништа: где је пут за пијацу, да му кажемо иди право, на онда десно, тамо на онда овамо, ма право на десно, на кад удариш главом у зид монопола дућана и ти окренн право, на онамо и тд. или да имамо праву улицу, на свакн лако да може наћи? Тешко да ко може тако што желети, који зна шта је то трговина и какни су услови за њу нужни. Сад решите како хоћете.

Милисав Јосимовић. Она је фабрика запета постављена на врло неугодном месту. На када је она тамо подизана највеће је и сама влада имала на уму да онај пројектовани пут треба да остане. За фабрику није неопходност да магацине поставе у близини и да направи машине за дизање сеспана, и не мора бити баш на ономе путу. Ја мислим да је то баш јасан доказ да је и влада била тога мишљења, да треба тај пут сачувати, што је фабрика постављена у линији истога пута. Даље и ја сам мишљења да се тај пут не сме кварити. Данашња је техника толико усавршена да је у стању да реши сва онака питања на начин како ће се и потреба фабрике у сваком погледу моћи подмирити, а и оваквав важан пут за будући саобраћај очувати, те да не мора ни једна страна штету да трпи. (Тако је).

Марко Велизарић. Комисија, која је одређена била да прегледа то земљиште број 9 чланова. Тамо пре прегледу било их је 7 и инжињер општински, сврга 8. Четири члана заступају мишљење да се тражено земљиште не уступи, а двоица су одвојила мишљење и казала да се уступи. Али г. председник и ако се није потписао на извешћу, он је изјавио однешено мишљење, а г. инжињер општински објаснивајући ствар, казао је да са практичне стране, општина треба да уступи то земљиште и да је боље да се пројектовани пут изведе према оном пројектованом Крагујевачком путу.

Када су се дакле на самоме месту чланови комисије, својим мишљењем поделили на две половине и кад, сад овде један стручњак г. Главинић каже, да није довољно обавештен и да према томе не би могао сада дати свој глас, онда сумњам да и нечлана одборника овде може казати да је обавештена. За то сам за предлог г. Главинића да стручна комисија оде на лице места да ствар испита и да се са г. управником монопола споразуме, за тим да поднесе у идућој седници одбору своје мишљење на решавање.

Глиша Јосимовић. Комисија је одређени била од 9 чл нова. Један од њих није дошао, и зар сад због тога једнога да радимо напоно. То досад није тако било, нити је ико до сад тако што захтевао, а сад не знам шта се са овим хоће. Кад тако хоћете, онда је најбоље да одредимо седницу одборску на лице места, на сам тамо да одено и радимо. (Смеј) Ја мислим да то није нужно и да нећемо до тога доћи. Г. Министар је овај план одобрио, но може је пут красирати и сад над би ми тај пут покварили. Држим да би нам и сам министар то забранио. Што господа на монопола неће да се мало помуче да нађу које друго место, који неће пут пресећи, то је мала ствар, која овде не може имати никаква празнева.

Милош Ж. Маринковић. Питање је овде, хоћемо ли од лепога пута да направимо накараду. Ја ће нам комисија. Кратко и јасно треба да решимо: хоћемо ли ми прево тога пути да подижемо зграде или нећемо.

Перо Видаковић. Ствар је ова испрљена и треба да се приведе крају. Све даље што се иде, изгледа на изиграване одборске већине. Оно што је речено, да се један стручњак не може да реши у ономе питању, без предности је, кад ево други стручњак г. Јосимовић налази да се може решити и даје своје мишљење, да не треба пут изварти. Има људи, који брже а има који спорије схватају ствари на по томе брже и спорије решавају. То не треба ништа да нас буни.

Ствар је господо испрљена. Комисија је била, и ја молим да се данас ова ствар реши, а да се не прави изиграване одборске већине, и да нас овде нико не малтретира.

Коста Главановић. Ја молим господу одборнике да уваму у заштиту људе, који се са највећим мишљењем слажу. Ја никога не малтретирам. Ја мислим онако а они мисле онако. Моје је мишљење, да је за општину овако боље како ја мислим него како они и због тога ја не желим нико да ми каже, да ја кога малтретирам. (Видаковић. Ја ни сам тебе то казао). Ако ја ни сам баш толико практички стручан колико мој поштовани колега г. Јосимовић, ипак као стручњак налазим да је тај пут погрешно пројектован. Ја сам казао моје, и казао сам за што нећу да гласам ни „за“ ни „против“ а не тражим ни од кога да мисли онако како ја мислим.

Треба једном престати с тим пребацивањем, јер ако овако продужимо, ја вам свечано овде изјављујем да ћу једном за свагда оставити одборске седнице.

Перо Видаковић. Ја ни сам казао г. Главинићу ништа, него сам рекао, да се онај говор, што је неко напоменио, не може као разлог узети, те да се оно питање не реши, а то је, што г. Главинић не може да гласа ни „за“ ни „против“. Дакле нема овде никакво пребацивање г. Главинићу него ономе, који хоће и ово за разлог да употреби.

Милисав Јосимовић. Ја не би имао ништа против тога, да се образује још једна комисија тим пре, што би се могла иста комисија допунити са једним машинским инжињером, н. пр. г. Зорићем.

Питање је било се могла подмирити потреба за изградње магацина и на други начин, и због тога, што би се можда могла та потреба на други начин подмирити, требало би да се одреди комисија која ће се о томе уверити, те можда наћи и начина за споразум између Општине и Управе монопола дувана, без штете ни за једну страну.

Перо Видаковић. Нема потребе да се одређује друга комисија. Ми хоћемо да сачувамо пут, а како ће се они помоћи, то је њихова ствар. Нека траже стручне људе на нека се обавештавају.

Др. Марко Леко. Ја сам противан томе, да се то питање вечерас реши. Држим да не можемо тим пре, што ни смо у стању тако тачно да одредимо у колико ће бити од штете за општину ако се тај пут скрене.

Ја знам да би за монопол дувана било врло велике тешкоће ако мора да од једне прави две фабрике.

С тога сам за то, да, се та ствар још једанпут проучи. Ја не знам шта би сметало да се сад донесе овај важан предмет сврши. Неразумем г. Видаковића како може да се тако-зауздна као није стручан у том питању.

Светозар Коровешић. Ја сам и мало пре казао, а и сви признају да је ова ствар од врло велике важности.

У Пироту је подигнута касарна од 700 хиљада динара. Општина тамошња налази користи да и један батаљон војске задржи у својој средини, а ми би још могли допустити да се фабрика одсели због једне ситнице управо, те да ће нам нанесемо тако огромну штету.

Треба да приказимо мало и да решење донесемо у корист правих и нечих интереса Београда.

За то нећу бити од штете ако усвојимо сада овде што се тражи, да се споразумемо са монополом.

Што каже г. Главинић да има времена, то се јасно види и могао је сваки приметити парочито у речима: „што један свата доцније, а други брже“. Ако ни господо почнемо овако један другог да вређамо, онда не можемо никад доћи до резултата.

Председник. Дакле овде има предлог један, да се ова ствар одложи док нека време, и ако нећина то хоће, онда ћемо одредити једну стручну комисију. Ја вас молим прво то да решимо.

Ко је за то, да се одложи, тај ће гласати „за“ а ко је против, тај ће казати „против“. (Настаје гласање).

После гласања.

Гласало је 9 и 9, и ја као председавајући пошто се ова ствар тиче тако великих и наших и интереса државе, а ништа се не губи, гласам „за“. — Дакле решење се одлаже. (Жагор. Чује се: Шта је то „њофта“?).

М. Вељковић. Хоћу да објасним шта је било. Али пре но што то учиним, изјављујем да се та реч није односила ни на кога, ни овде ни ван овог места. Но ако се тиме икак нашао ко увређен, тражем реч натрат.

Ствар је у овоме: у приватном говору са једним одборником пребачено је, да су само господа хтела, да се питање, о коме се сад решавало, овако реши. Та је реч „господа“ тако разумевши гласом изречена, да се тиме хтело изјавити презрење онима, којима је она намењена. Ја сам на то одговорио гаврљући, управо молећи, да таким титулама не називамо један другога, јер не би доликовало овакном збору да се неки називају „господом“ а други „њофтама“.

Раденко Драговић. Ја би молио да ми објасните шта су то њофте?

М. Вељковић. „Њофта“ значи оно што и „господин“, кад се ова реч изговори разумевши устима. Кад хоћемо кога да пребацимо, то можемо учинити и кад му кажемо да је „светац“, јер уденутим тоном и реч „светац“ може да значи управо лопов.

Опет вам кажем да нисам никога вређао, само сам захтевао да се тим начином не титулишемо и не вређамо.

Н. Милићевић. Ја се захваљујем надао ономе од г. Вељковића и да нисам овде био, па да ми је то ко други казао, не би му могао веровати. Не би требало да падне та реч овде у седници, која се само по сокацима чује. Сви су људи у својим занатима стручњаци. „Да се понедем за њофтом“. Зар ти људи ни су људи и зар они нису грађани наши, на за што да их тим именом крстите. Немојте ви сматрати, да они, који нису учили школе, нису стручњаци ју своме занату. Свакоме треба одати почаст у његовој струци.

М Вељковић. Та разумите да сам и ја то хтео. Захтевао сам баш да не говоримо један другом, „тако хоће господа, тако хоће њофте“. То захтевање не значи вређање, напротив тиме сам хтео да не дозволим другоме да такним изразима вређа као што то чини г. Видаковић. Ми смо уобичајили да се овде у учтивом говору служимо увек изразом „Господа одборници“, и онда зашто да неко, кад му није по вољи резултат гласања, почиње цепати одбор на господу, газде и мајсторе.

Председник. За господо нисам чуо, кад је ова реч пала. Али кад г. Марко сам каже да тиме реч натрат, ако сматрате да вређа, онда је ред да с тим престане. Друго се не може тражити.

Раденко Драговић. Ја сам тражио, да ми се каже шта је то „њофта“.

Коста Томић. Неможете то тражити. То није казано ни нама ни другом.

Никола Мијајловић. Ја знам да сам баналик и трговац. Никако не знам да сам „њофта. Према томе ја не могу ни сматрати да је то мени казано, на ни нама, јер сте ви трговац као и ја.

Само онај може са овом речи „њофта“ сматрати се за увређеног који држи да су трговци „њофте“, а пошто ви то не држите, то се на вас то ни односити не може.

Светозар Кораћевић. И према објашњењу г. Велизарића и према објашњењу г. Никоде Михајловића, и ја сматрам да се реч „њофта“ на нас не односи.

Председник. Кад је г. Марко дао објашњење у коме је смислу употребио реч „њофта“ и да је није упућивао ни једнога г. г. одборника, већ захтевао да се не зовемо „њофтама“ и „господом“ у немешавању смислу — онда је свршена ствар.

Што се овога друга тиче сад је решено овако: да се још једанпут од стручних лица на лице места, та ствар прегледа и да се спорazуме са управником монопола. Ја сматрам ово решење тако: да и она господа, која ову ствар одлажу, нису за то, да се овај пут да, него само да се та сад спорazуму и да се поново прегледа, па ће се онда узети предмет у решење. (Тако је).

Сад наводите кандидате кога хоћете.

Светозар Кораћевић. Ја предлажем г. г. Милинојла Јосимовића, Гргура Миленковића и Св. Зорића а с њима да буде и општински инжењер.

Председник. Усваја ли се ова кандидација? (Усваја).

Добро, онда ће ова комисија сутра изаћи, а ја ћу известити г. Управника монопола.

Сад је на реду извештај комисије о калдрми коју ради Стојан Крстић. Он гласи:

„Суду Општине варошн Београда.

Према акту Г№577, потписата комисија састала се на лицу места и прегледала камен, који је довео предузимач Стојан Крстић из Жаркова и нашла, да тај камен за калдрму није најбољи и да се не може употребити за средњу коловозна, него само поред олука и један метар од олука, онај камен који је најбољи. Више тога камена неће доносити јер је за калдрму сувише крт и под теретом тешких кола расирскаће се особито ако се још и хрђаво положи.

Што се тиче дефинитивног примања калдрме, то се комисија није могла у тај рад упуштати, јер по извештају комисије од 3. Јула т. г. Г№560 израда калдрме Стојана Крстића предузимача у Железничкој улици непрка није била добра и сада је *прилична*. Даље Стојан није положио никакве кауције за претрес и Крилење калрме, а у улицама Обреновој, Принцепољској и Кастриотовој расквариће је калдрме више него по предрачуну што треба.

Према горњем требало би задржати најмање 500. динара за особену кауцију а тек остало исплати одбијајући 10% од зараде, као гаранцију за доброту калдрме.

Ако не би отпочео рад Стојан у горе означеним улицама, то да му горњих 500 динара пропадну у корист општинске касе и да општина од тих новаца више искнарену калдрму оправи а да се рад другом предузимачу уступи (осим Железничке улице) да не би дочекали зиму са раскопаним улицама.

8. Јула 1889. год.
у Београду.

Чланови комисије.
Коста Д. Главинић. Раденко Драговић. Станко Петровић. Јов Смедеревац. М. Тодоровић.“

Станоје Петровић. Ова је калдрма у прва мах почета да се хрђаво гради, а кад је комисија настала и прегледала му рад, одонда иде добро.

За крпеж није ни почета радња, а хоће ли радити или неће, то је друга ствар.

Председник. Комисија је нао што сте чули донела предлог, како има општински суд да се влада у финансијским питањима.

Сад ако завршај усвојите, онда ћемо се по њему и управљати. Предузимач није положио никакву каушију и с тога је изнесен овај предлог, да му се задржи 500 дин. од жељезничке улице за остале улице што је расковао, као сигурност ако у року неизврши, и сем тога да му се задржава 10% од зараде, и то ће стајати као гаранција за добру израду за годину дана.

Коста Главинић. Човек, који је примио овај посао, види се да нити разуме. То је читаво натезање с њиме. Ако се томе човеку не одреди рок, до ког дана да све то изврши, онда ништа неће бити. Рок му треба одредити и јаку контролу да ради све по условима као што треба, и ако један дан не ради или не ради како треба, онда одмах да му се све одузме и преда другом.

Председник. Дакле примате ли предлоге у извештају комисије. Примамо).

Милован Марковић. С тим да ако неодпочне до остављеног рока Св. Илије, онда да му тих 500 дин. пропадну, а посао да се да другоме.

Председник. Дозволите да се објаснимо. Он је нешто једном приликом казао, да му треба нет недеља док сврши жељезничку улицу, па онда да ради друге. Сад ја разумем да ово што је расковао оправи, али 3—4 улице да одпочне у једанпут да ради, то не може, јер нема радних снага толико. И тако он има да одпочне со свет. Илије ово само што је расковао.

Ђоко Николић. За што је он толике улице узео и расковао. Што није примио један сокак, кад не може више.

Стеванко Петровић. Њему је казано, кад буде прешао да и ситан камен потроши, али сад г. инжињер и комисија не нашла да не може употребити ни 5-ти камен. Према томе он не може ништа на крај.

Председник. Ја се сећам да је у прошлој седници решено да оволико камена колико је у предрачуну мора донети на место. Дакле да употреби и старн камен по средини а ситан по крајевима.

Коста Главинић. Да не би предузимач жалио и доказао у то уверење да су њему наметнути неки други услови, ја имам да кажем, да у правим условима стоји тако да према његовом раду, кад би се водио строго рачун, не би му се ништа могло приписти. Дакле не стоје други услови, него му је само објашњено, како треба да се управља, а предрачун то је саставни део услова где се каже, какав треба да буде камен и колике димензије да буду.

Председник. Прекинућемо је услова учињено само у његову корист.

Дакле у свима улицама где је расковао да мора почети најдаље од светог Илије, а иначе овај извештај прима се (Прима се).

Сад имамо извештај о калдрми у призренској улици. Комисија предлаже да се калдрма прими но с тим да се задржи двогуба каушија и да њоме место једне гаранције предузимач за вањност калдрме две године. Све ово из узрока, што се комисија није састајала и ако је сазивана, те није камен на време прегледала а сада се оцена не може да изведе до потпуне сигурности.

Милисије Јосимовић. Ово што се каже, да је доцнан да се сада поништује никаи је камен, не стоји. Тако не треба ни овај разлог што се комисија није одмах састала. Ја да сам општински инжињер, одмах бн тражио, чим бн видио да камен није добар, да се рад обуставн. То није никад доцкан. Њему у угозору не стоји, нога ће дана комисија доћи. То може да буде и кад калдрма сасвим готова буде.

Председник. Комисија је предложила управо један компромис и казала да каушија остане за две године, а управа за толико време све хрђаво камење мора се заменити на каушије.

Милисије Јосимовић. Ако је калдрма од доброг камена, она може трајати 15 год. а ако је хрђава, онда само 5 година. То ниже свеједно.

Милован Марковић. На је ли одређен инжињер да види какав је камен.

Општ инжињер. Мој колега је прегледо камен и казао да је добар. Кад се по варошн и у грађанству пронео глас да камен није добар, онда је одређена комисија да то прегледа, но та комисија није се ни састала, и тако је г. Чаћевић дозволио радњу и даље. (Чита извештај г. Чаћевићеви и решење о обустави даљег рада.)

Председник. Кад је та калдрма одобрена, онда је нарећена и једна комисија од стручних људи и казано је предузимачу да не ради, док не позове ове стручњаке. Он то није учинио. Сад што то није учињено, ја не знам.

Милисије Јосимовић. Онда нашто нам општински инжињер. То је лако бити инжињер, па не примити ни толико одговорности, да се оцени каквоћа појединог материјала, који се при радовима употребљује.

Јокоп Бајлони. Ја мислим да би се могао примити предлог те комисије, а то с тога, што ће у тој улици бити врло велики саобраћај, да ће се та калдрма у брзо покварити, па ће се онда за каушије поправити.

Коста Главинић. У опште господо, са нама грађевске калдрме и нашим условима, прави је белај. Ја незнам да је мене одбор одредио у комисију а ја сам опет себи поставио један принцип, да никад не идем у комисије у које ме суд одређује, пошто одбор рад таковнх комисија не верма. Ово сам мишљење сада подписао по нужди. Каже се у условима добар тошчидерски камен. Тамо има ваше мајдана, каменье је слично, па опет за то није подједнако добро.

То треба једанпут пречистити на казати овај и овај камен и одавде и одакле, јер док се год стављају у условима само „добар камен" и ништа више, дотле ће предузимач моћи увек да се извлачи и правда.

Она је калдрма сршена. Она је приближно добра. Човек гарантује 2 године, а и погодба је јевтина. С тога сам мишљења да се може примити (Да се прима).

Председник. Прима ли се извештај комисије? (Прима).

Молим вас господо. Добио сам опет од лебара једну молбу о повишици цене хлебу. Ја сам прибавио и извештај о ценама.

Има разлике у већој цени бршна за један динар.

Јокоп Бајлони. Ја сам данас дигао цену у опште сваком бршну по један динар. Данас нема жита за 13 динара. Ја ћу то платно.

Марко Вељковић. Треба да се цена повиси, тим пре, што сам данас чуо да су данас цене житу у Аустро-Угарској биле 12. а сад су 16 дин. а то ће утицати на цене жита и овде.

Председник. Ја мислим да је ова пијхова молба праведна (праведна) па да им дано 20 пара динарских. Усвајате ли? (Усвајамо).

Молим вас господо, помоћник кметовски г. Јевта Пенаровић због слабости тражи осуство за један месец. Чујте његову молбу (Прочитана).

Одобрава ли одбор ово осуство. (Одобрава)

Ја ћу даље господо саопштити за понедељак напредну седницу ради извештаја водоводног пододбора о стању његових радова и накнадноме кредиту. Састанак је закључен.

Састанак овај трајао је до 9 часова пе подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 10. Јула 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. Н. П. Михаиловић, И. Цветановић, М. Велизаревић, Н. Крстић, Ј. Бајлони, В. Виторовић, М. Обрвнежевић, Р. Драговић, Ст. Петровић, Н. Х. Поповић, др. М. Т. Лесо, М. Јосимовић, Др. Ђ. Димитријевић, Ђ. С. Новаковић, Х. Д. Азријел, Н. Л. Милићић, Св. Карапешић, С. Боторић, Г. Миленковић, К. Д. Главинић, М. Р. Марковић, Гл. Јосиповић, П. Д. Видаковић, Ђ. Николић и Ј. Илић.

Садржина: 1. Молба Боже Ђелошића да се ослободи од дужности пристојног кутера; 2.) Извештај комисије о истраживању воде; 3.) Одлука о земљишту које је Управа духанског монополног прихода под сакупу; 4.) Набавка кола за пожарну тету, крпачка кола и вајкерац; 5.) Подизање праве на новом гробљу; и 6.) Стојан Крстић да врши расковану калдрму поврати у пређашње стање.

Председник. Састанак је господо отворен. Изволите чути протокол последњег састанка.

Секретар чита.

Има ли ко да примети шта!

Коста Томић. Ја имам да приметим то, да је односно оних 500 динара казано, да та сума служи за гаранцију онога нашка што је предузимач калдрму покварио, а то није требао учинити. У протоколу то није јасно показано, и треба исправити.

Председник. Ја сам то овако разумео. Ако предузимач одустане од уговора, онда она сума од 500 дин. да гарантује; а у исто време ако калдрма добро не парада, да му се та сума одбије.

Коста Главинић. Г. Томић има у неколико право што је ово напоменуо, јер је предузимач расковао више но што треба. Он мора ту калдрму да доведе у пређашње стање. Ако недоведе, онда да се са оних 500 динара општина накнади.

Председник. Њему је казано, да ће инжињер прегледати и онда тек да може раскопати. Он то није чекао, него је сам расковао и те више но што је требало. Сад разуме се да оно што је више раскопано, мора прећи.

Коста Главинић. Ја мислим да са тих 500 динара општина оправи ону калдрму ако је он не би оправио како треба, а разуме се и за онај вишак што је раскопао. Главно је да се прибележи то, да предузимач нема права на овај простор што је више одкопао, и за то да је он то дужан поправити без икакве накнаде. (Тако је).

Председник. Добро. Према се исправка. Има ли још ко да што примети? (Нема).

Молим г. Јосимовића да прочита извештај комисије о водоводима, који гласи:

ИЗВЕШТАЈ

Одбору општине Београдске

о стању предходних радова за будући

београдски водовод.

Одбор општине вароши Београда, на своме напредном састанку од 3/VI. 1888 год., образовао је технички одбор, који ће у друштву и у споразуму са г. Сименером извршити потребне предходне радове за подовод.

Извештајем својим од 26./X. 1888 год. технички одбор нашао је резултате тога рада до прошле јесени, који је констатовано, да је у области Белих Вода најећи јак ток подземне воде.

Услед тога одобрен је нов кредит, како би се започета истраживања могла довршити, т. ј. како би се поуздано могло констатовати, да ли је најећа подземна вода такве количине, да се може за водовод препоручити, као и да ли најећи подземни ток воде може са сигурношћу да даде толику количину, колика је потребна за редовно подмиривање потреба становништва Београдског, како сада тако и за неколико година у напред.

*

Посао овај, који се састојао даље из два задатка (један за одредбу количине воде, а други за одредбу количине воде) имао је да буде завршен почетком ове године, као што се тада рачунало.

То међу тим из разних узрока није било могућно, као што у опште, ни код оних предходних радова и испитивања за велике грађевинске послове овакве врсте, није могућно да се, било трајање посла, било трошак око истога, одреди у напред ма и приближно тачно.

*

За одредбу количине воде, рад је у пољу имао је да се састоји у извршењу једнога бунара и у бушењу извесног броја рупа, у правцу управном на ток подземне воде. На бунара имала је за дуже време да се прне стално посећа количина, а посматрањем нивоа воде при томе, и у бунару и у поменутим рупама, да се прикупе потребна дата за теоријски рачун. Овим рачуном тек сазнаће се на коју количину воде може у опште да се рачуна, као и у којем размаку могу да се распореде бунари, који ће доцније бити потребни за задовољење захтеване количине воде.

При томе, да би се постигли што поузданији резултати, показало се у току рада да је потребно, да се у околини бунара избуше више рупа но што се у први мах намеравало. (Избушено је свега 26 рупа, који имају на 600 м' укупне дубине).

Сем тога и набавка свега прибора и машинерије, за потребну инсталацију за бунару, била је са обзиром на наше прилике скопчане са много већим тешкоћама и веће дангубе, но што се могло мислити.

Услед тих узрока нсо рад у пољу трајао је пуних три месеца дана дуже, но што се рачунало, и закључен је тек у очи самога Ускрса.

Набавку материјала за бунар са бакарним филтром, као и бушење и инсталање самога бунара, извршио је г. Смрекер, по нарочитој погодби. Набавка локомобиле и друге машинерије, грађење шупе и цела инсталација за црпљење воде из бунара, извршена је у режији.

Све ово било је готово тек 25-ог Фебруара, којег се дана црпљене воде могло отпочети.

Редовно је црпљено од 27-ог Фебруара па до 7-ог Априла ове године, при чему је рађено без прекида дању и ноћу, а вафена је стално просечна количина воде од 10 литара за секунду, или 850 m^3 на 24 сата.

До 8-ог Априла у нече распремљена је цела инсталација на бунару и све што је за рад око црпљења било потребно. У пољу остаје су само у набушеним рупама оплошне цеви, како би се у тим рупама могло продужити редовно посматране стања подземне воде. Иначе сав материјал и инвентар пренешен је у општински сеиаи, где је од грађе, набављене у току радова, сатрађена, покривена и затворена шупа. У ту је шупу све сређено и смештено, а под очима је општинског чувара у сеиаку, којем је наложено да и тај магацин чува.

20-ог Априла отпуштен је и последњи радник, а од тога времена држи се само један момак, који продужује редовна мерења у набушеним рупама у Макишу и у посматрани бунарима по варопи. Сем тога задржат је и један нижинерски помоћник, због израде свију цртежа и других прилога, потребних за закључни општински извештај о току целокупних предходних радова.

Сва посматрања и остали податци, прикупљени при раду у Макишу, све до завршетка квантитативног покушаја, предати су г. Смрекеру, у циљу извршења нужног теоријског рачуна, којим ће се одредити са сигурношћу количина воде, која је на расположењу.

Ми и сада већ можемо да напоменемо, да је резултат такав, да воде има за подмирење свију потреба становништва београдског, а у оноликој мери као што се захтева. Међу тим ми смо захтевали од г. Смрекера писмен извештај по тој ствари, те када исти добијемо, изнећемо питање о води на дефинитивно решавање.

*

Што се тиче наквоће воде, ни за то нужна испитивања нису могла да буду раније завршена, када је пак прикупљен највећи део материјала и за кратко време моћиће се и тај посао довршити.

У томе погледу имамо следеће радове:

Др. Марко Т. Леко, државни хемичар, извршио је од вода изворских, чесмених, бунарских и из бушених рупа у Макишу, не мање од 114 анализа.

Таблицу у којој су наложени резултати свију тих анализа, као и извештај г. Лекоа о наквоћи анализаних вода, нисмо могли добити пре 11-ог овог месеца, а према великом послу, који се још ће за остале дужности извши, није било могућно ни замислити, да ће се то моћи у краћем року извршити.

Сем тих анализа које су код нас вршене, извршили смо и неколико анализа на страни као што је то ради поступнијег уверења и за доказ тачности добављених резултата, при оваким радовима, врлда корисно и потребно.

Тако анализу воде из руке I-а у Макишу а са извора Беле Воде, извршио је завод за испитивање животних средстава, Др. Бисенгера и Хенкина, у Манхајму.

Анализа воде са бунара у Макишу, са којим је квантитативан покушај вршен, добављена је и из Минхенског завода за испитивање животних средстава. Уједно, а на основу те анализе, добављено од чувеног хигијеничара Др. Петенкофера, који је старешина хигијеничког „института у Минхену, под који стоји и поменути завод, свеобухвано написану стручну сведоџбу, о употребљивости те воде.

Исту такву анализу очекујемо и од Лајпцишког завода за испитивање животних средстава, као и сведоџбу о употребљивости воде од стране професора Хофмана, старешине тамошњег хигијеничког института.

Сем хемијских анализа, добављене су и бактеролошке анализе наших вода, које је на нашу молбу са великом предусретљивошћу извршио г. Милан Јовановић Батут, професор хигијене и судске медицине на нашој Великој Школи. Резултат тих бактеролошких анализа, као и извештај са оценом воде, са хигијеничког гледишта, а на основу свију извршених квалитативних испитивања, није нам могао г. Јовановић поднети пре 23-ег овог месеца.

Како је међу тим питање о наквоћи воде од велике вредности, а решење истога повлачи за собом и велику моралну одговорност; то смо сматрали да ће, у интересу што поузданијег и потпунијег решења његовог, веома корисно бити, да приватно пре свега испитно и одсудно мишљење квавог признатог европског стручњака. Ми смо тога ради резултате свију предузетих квалитативних испитивања изложили у једном кратком реферату, те га за остала потребна објашњења упутили са молбом за дефинитивну оцену воде уваженом хигијеничару, старцу Др. Петенкоферу, чије је стручно мишљење руководило иногс немачке варопи, при решавању о води за њихов водовод, а који се већ и према нама веома предусретљив показао.

*

Чим добијемо од професора Петенкофера његово меродавно мишљење о употребљивости најбоље воде, а од г. Смекера писмен реферат о њеној количини, изнећемо пред одбор општински, у нарочитом извештају, све податке потребне за дефинитивно решење питања о томе, одакле ће се за будући водовод београдски довести вода.

Када се ово питање буде дефинитивно и формално решило, бићемо у стању, да изаемемо на оцену и одобрење и тачан програм, који има да служи као основица при изради пројекта за водовод, сходно §. 2 о томе закљученог уговора са г. Смрекером.

*

Међу тим ми да смо уверени, да ће се све напред поменуто моћи у најкраћем року извршити, ми смо данас прнуђени, не чекајући на решење питања о води, да изађемо пред Одбор општински са молбом за одобрење нарочитог кредита, поштo за претходне радове до сада одобрене суме нису достигле, а међу тим има неисплаћених рачуна који даље одлагања не трпе.

Одобрење овога кредита потребно је и с тога, да би технички одбор могао своје рачуне закључити, и суду општинском предати као сва дефинитивна документа за оправдање учињених издатака, тако и тачан инвентар у току рада набављених ствари.

Упоредо пак, са којих је прекорачена сума, коју је одбор општински за извршење предходних радова до сада одобрио, следеће су:

1., као што смо напред већ поменули, услед непредвиђених и неизбежних узрока рад у пољу трајао је читава 3 месеца дана дуже, но што се рачунало, а отиочети посао нити се могао нити смео прекидати или напуштати. Међу тим такво продужење рока морало је изазвати, сразмерно веће трошкове за радењке, надзорника при раду, као и за надзорног инжињера, па и сам г. Смрекер морао је доћи у Београд један пут више, но што би без тога било потребно Сем тога морали су се природно у истој сразмери увећавати и трошкови за режију, подвоз инжињера и надзорних чланова техничког одбора и др.

2., За тачно и непрекидно бележење воде, при прилењу на бунара у Макишу, приликом вршења квантитативног покушаја, као и за сигурну контролу машиниста, постављато при њеном раду, морао се набавити нарочити апарат за регистровање, који испрва није био предвиђен.

3., За рад при прилењу воде на Макиша био је потребна једна локомобила од 6 коњских снага, као и једна центрифугална пумпа калибра цеви од 6."

У Београду међу тим у то време није било могућно наћи никакву локомобилу, те се она морала са стране добавити, било на послугу или дефинитивном куповином.

По тачном рачуну шта би општина стала куповина такве машине, као и колику би суму морала платити за кирију и пренос узајмљене локомобиле на послугу, показало се, да би последње било веома неекономично и нерационално; јер трошак за послугу, за 2 а највише за 3 оваква посла, износи колико и куповна цена.

На како ће и за даљи рад при завршењу водовода, као и за друге варошке послове, Општини Београдској потребовати и локомобила и центрифугална пумпа, то је технички одбор решио на куповину обе те машине.

Међу тим на терет извршених предходних радова и за то одобрених кредита може од издате суме за куповину да падне само онолико, колико би се за послугу морало платити. Вишак преко тога образује напредни и непредвиђени издатак, који увећава инвентар са једном локомобилом и једном центрифугалном пумпом.

Када узмемо просечне издатке за радењке и остало, као што на раније месеца по рачунима следује, онда са обзиром још на мало час речено, падази да је за исплату непредвиђених издатака потребно још:

1.,	За радењке, месечно просечно по 550 динара, за 3 месеца	1650 дин.
2.,	За надзорника при бушењу руна, за исто време	1200 дин.
3.,	За надзорног инжињера, за исто време .	1350 дин.
4.,	За један долазак г. Смрекеров у Београд	1200 дин.
5.,	За подвоз и остале трошкове режије . .	1000 дин.
6.,	За набавку апарата за регистровање прилене количине воде	600 дин.
7.,	За набавку једне локомобиле од 6 к. сн. и једне центрифугалне пумпе од 6 . разлика њихову куповне цене и суме која би се морала у име кирије платити . .	3000 дин.
	Свега динара	10.000 дин.

количка ће се сума у ствари и имати да исплати по постојећим неисплаћеним рачунима.

е

Са до сада одобрених сумама и са овим напредним кредитом, падази да је на претходне радове утрошено свега 55.000 динара.

Када узмемо у обзир количи то $^{1}/_{10}$ чини од укупне суме коштања будућег водовода, количе су суме морале друге варошн на те радове да пададу, као и са каквим је тешкоћама и несгодама у нашим приликама извршење студија оне врсте скопчано; онда морамо доћи до закључка, да је Општина београдска предходне радове за свој водовод извршила у необично кратком року, а о неразмерно мало трошка.

При томе, наших претходним радовима дошло се до позитивних и повољних резултата, док се често дешава, да и после многогодишњих спроведених студија није могућно постићи што се жели.

На послетку не треба изгубити из вида и то:

1. Да бунар у Макишу, који ће грађен за квантитативни покушај, и који ће се употребити и за будући водовод, сам стаје на 10.000 динара;

2., Да Општина остаје у вредности преко 10.000 динара набављеног инвентара, који ће јој и на даље бити потребан; као и

3., Да је и технички одбор поред својег главног посла а из суме одобрене за претходне радове за водовод, узгред вршио и неке претходне радове, који ће дати потребне податке за решење питања о канализацији.

*

Према свему наведеном, нама је част, да за данас поднесено Одбору општинском, овако формулисан предлог на решење:

„За исплату трошкова, учињених око истраживања воде, преко раније одобрених кредита, да се пада сума од 10.000 динара. И овај падатак да се учини приврем ено из партије непредвиђених трошкова, а доцније да се надади на суме, која буде за водовод одређена".

У Београду
на Петров-дан 1889. год.

Техничког одбора
за извршење водовода за варош Београд.

Председник
М. Јосимовић.

Деловођа
Н. Д. Стаменковић.

Чланови:
Свет. Зорић. Др. Л. Пачу. Др. Марко Т. Леко. А. Алексић Коста Д. Главинић

Глиша Јосимовић. Прво да решимо оно питање о земљишту што тражи монопод дувана.

Председник. Ово је прво на дневном реду. Чујте молим вас. (г. Јосимовић чита).

Дакле господо чули сте извештај. Жели ли ко шта да говори или да се гласи одмах, па да идемо даље. Ово је довољно објашњено свима нама и што је најглавније г. Јосимовић као председник комисије објаснио нам је, да је од многих стручњака добио одговоре, да је вода за пиће добра.

Ја што се мене тиче потпуно сам задовољан и надам се скорој успеху за цео овај рад, на могу и сваком грађанину сада слободно у очи погледати.

Глиша Јосимовић. Кад нам неколико стручњака којима смо поклонили наше поверење, кажу да је вода добра, онда нам ништа друго и не остаје него да ово усвојимо и да им најсрдачније захвалност. (Тако је).

Председник. Усваја ли одбор овај извештај? (Усваја).

Сад је на дневном реду да по ново одређивања комисија даде мишљење може ли се управи дув. монопола дати

под закуп траженo земљиште. Комисија није поднела писани извештај те с тога молим господу да га усмено овде пред одбором искажу.

Миливоје Јосимовић. Ми смо господо, јуче изашли на лице места и то без г. Зорића, који је на путу, нас двојица, ја и г. Григур Миленковић, и са општинским инжињером и управником монопола разгледали смо све и као инжињери не можемо да препоручимо општини, да пут кварш и подизање магацина на истом дозволи, ни са каквих разлога. (Чује се: Живели).

Ови разлози, који су набројани да је апсолутна потреба, да се то место монополу да, и пут поквара, нама се чини да не постоје. Тешкоће за монопол неће бити никакве, ако се магацини направе мало даље, или са једним спратом више и да се пут не кварш. Та магацини, што ће их монопол правити служиће за смештај дувана у цели превирања и по томе не би за управу дувањску никаква нелогда била ако магацини буду баш неколико метара и даљи од радионице.

Захтев управе монопола дувана да магацини буду у непосредној близини садање фабрике, може да се задовољи и на тај начин, ако се уступи оно место где смо на лицу места означили, а то је оно место између главне железничке пруге и крака што се за Земун одваја. На том месту могли би они подићи не 7 него и 30 магацина, само им је неправо што морају прелазити преко пруге; али то није велика тешкоћа јер би се, као што се то и на другима местима ради, могле направити галерије, које пролазу железничка возила не сметају, а дувањ који би се донео могао би се и на леву и десну страни депоновати.

Наводили су још да је тај простор што им се даје подводан и плављењу изложен. То место кад је највећа вода била није поплављено. А ако је подводно, онда је подводно и оно место где је монопол и где су магацини прављени, и на послетку и ако је подводно и влажно, то се да спречити средствима, која за то постоје.

Једино што су господа из монопола навела и што се може као разлог сматрати, а што су и молили да се овде споменеће, то је, што кажу: да им је велика потреба и нужда: да имају гдину количину дувана и да на земљишту које траже, могу одмах приступити грађењу магацина, а да им оно земљиште, што им ми дајемо чини тешкоће, што се вели, да је оно својина Краљева, и поред овога као разлог наносе и то, да би прављени били, ако им се не дозволи што траже, да подигну у Нишу зграде потребне за чобрњу дувана.

То би се као што рекох могло уважити као разлог; али ми као инжињери опет не можемо препоручити општини да за то жртвује један пут, који почев од приставишта сасског, железничке станице, па на друм топчидерски остаје готово у једном нивоу. Кад би се пут прелазио, не би било користи за слобрњај ниши за углед Београда ни за надзор ни за улаз у варош.

То је наше мишљење, а сад господа одборници нека изволе казати, да ли је преча потреба државна, или ова друга.

Бошко Глишовић. Пошто сам ја у прошлој седници био повод што се решење овог питања одложило док се боље не пручи, сматрам сада да о њему треба да кој реч кажем.

Прошле седнице писам био обавештен, а данас пошто сам се потпуно о свему обавестио, приступам ја ову господу, која су за то, да се неодобри.

Господо. Потреба државни стоји. Али наши су предходници учинили доста таквих погрешака по Београду, те због таквих моменталних потреба су многе улице накарађене. Ако и морамо где год и да помогнемо, овде у овом моменту не можемо пристати на њихов захтев и не можемо да кварнимо једну праву улицу.

Ја сам дакле за то, да се не одобри њихов захтев, овако како они траже.

Глиша Јосимовић. Уз ово би имао додати, да се тај пут, пошто је врло нужан, што брже и направи. Да се стави инжињерима у дужност, да направе предрачун, па да се то једном изврши. (Чује се: То је друга ствар).

Председник. Одбор је пре 5—6 месеци одредио једну комисију, којој је био стављено у задатак да тај пут определи. Та комисија није на томе до данас радила с тога што се није могао пронаћи план пројектоване и препоручене нам регулације. Сад је тај план пронађен и даћемо та комисија на она места одмах у томе свој рад. То сам имао да вам о овоме кажем.

Перa Видаковић. Ја имам да исправим говор г. председника. Та се комисија састајала двапут, а ја ни сам ни једанпут зват и ако сам и ја члн комисије.

Светозар Карапетић. Ми смо казали: чим се набави план, ми ћемо почети да радимо. Сад пошто је план нађен, може се ући у посао.

И. Х. Поповић. Ми смо нашли тамо ради овога посла, па смо се с лица места вратили овде у инжињерско одељење да видимо како стоји у плану. План ни смо могли пронаћи, већ нам је казано да је нети код Х. Живковића, а онај нам опет казао, да је у Министарству грађевина и онда смо ми казали, кад нам се донесе план, онда ћемо одмах почети посло.

Председник. Примећба је г. Јосимовића врло умесна по овој ствари. Ствар је ова сад у току, и у своје време свршиће се. Сад нас молим да пређемо на ону другу ствар, која је и на дневном реду.

Бока Ночковић. За поштујем мишљење г. комесара; али тако исто не могу да пређем преко разлога, који су изнети од стране монопола. Разлози су ти за мене доста важни за то, што ми недајући то место, можемо да изгубимо једну установу, учинићемо да она пређе у Ниш. Губитком те установе наша сиротиња лишиће се оне коре хлеба, што је отуда добија. Ја не кажем, да би се много штете учинило, ако би се тај пут пресекао пошто је и иначе лоши варошки. Међутим ако тај пут дамо, учинићемо велику корист општини а и држави, на и свој сиротињи, која отуда живи.

И кад се изнети разлози од стране монопола, да је оно земљиште што им се даје подводно, а сем тога и сама администрација захтева, да су све зграде у близини у домаћају управе, ја нисам никако мишљења, да се предлог монопола одбаци.

Светозар Карапетић. Ово је врло важна ствар и не можемо да пустимо да пропадне. Ја не смем да рескирам да ли ће они отићи или неће, али ако оду, онда смо ми на великој штети. Као главно је овде, што сами радници добијају на име зараде око 750 хиљ. динара. Пирот је потрошио 700 хиљ. само на једну касарну; Пожаревац 800 динара за касарну, и то само за један батаљон војске на њиховог краја, да тамо убласнима својих живе у мирно доба, на корист народа.

Држим ако усвојимо ово што траже, да нећемо имати штете, јер ми спрањујемо један пут и то ван реона Београда. Овај је пут само за службу неколико села а иначе све друго иде на забрезје, као што су округи: шабачки, подрински и ваљевски, сав иду водом до Београда, а за службу неколико села није право да изгубимо монопол, јер од ово неколико села нећемо имати никакви приход. Што више мени

се чини да ће се пре од Ваљева направити још једна железница, но што ће се направити ова, пут. Ми смо познали да штитимо интересе државне и општинске, и ако им ово дамо, ја држим да смо заштитили и једно и друго.

Г. Јосимовић и сам је напоменуо, да је ово место што би се могло дати Управи монопола, краљево, и ко зна над би се то расправило. Ми сад да одбијемо ову тражбу доиста би неумесно било. Да жртвујемо најмање један милион који би остао у Београду и да преко ове ствари тако брзо пређемо, ја не бих био за то.

Кад узмемо у вид који нам је пут најважнији и најкраћи то је онда Крагујевачки. Тај ће пут временом пречи бити, да се преко баре дође до на њиву, него што би било по мишљењу других. Дакле ако овако оставимо овај пут, онда би морао део дуге око железнице да обилази, а то би за трговину и општинске интересе штетно било. С тога сам за то, да се овај предлог монопола усвоји.

Милован Марјановић. Само неколико речи да поменем. Г. Новаковић је као најважнији разлог нашео бојазн за одделење фабрике у Ниш, на би једни део грађанства био оштећен, због чега је дужност наша чувати тај наш интерес.

Ја мислим да је та дужност оправдана сасвим разлозима г. Јосимовића. што вели да се ово тражи за магацине где ће дуван преврати. Баш са тога ја налазим да у томе не ће бити такве потребе, да се у Нишу подиже монопол, јер би им требало онде и дуван да преврађују, а они то тамо немају нити су што за такву грађевину спремили, док међутим за све то имају овде сазидану фабрику и због ова два три магацина немају они рачуна да оволику фабрику оставе.

Што ми не можемо да им уступимо баш ово земљиште што они траже, држим да им тим ни само одбијам фабрику дувана за давање земљишта. Ја сам гледао у плану и видио сам. да је баш поред друма остао један део земљишта где могу подићи 2—3 магацина. Дакле не могу подићи 7—8 магацина али им је казано да могу с оне стране железничког пута добити земље на да се не заузима друм, тим пре, што је казао г. Јосимовић да се техничким усавршавањем дошло до средстава, којим се могу помоћи и пренос терета. Но може мишљењу фабрика се неће у томе оштетити, а да се пут затвара на штету трговине, нисам никако. Ни сама фабрика нема рачуна да се сели у Ниш, кад јој се даје друго место у близини.

То је што сам имао да кажем односно ове бојазни да ће се фабрика одселити а с њом и спротива.

Марко Белогарац. Ја мислим на против, да се треба бојати, да ће се фабрика преселити у Ниш, јер је садања фабрика дувана мала да подмири све своје данашње потребе. Мораће се подићи још једна фабрика за сваки случај, што се може овој десити и. пр. пожар или каква већа квар, који би заустављо рад фабрике и тиме донео неимерну штету за монопол и за државу. Кад се дакле мора подићи још једна фабрика, а ми недамо Управи монопола онде у Београду згодно место за то, она ће да тражи другу место у Србији које ће бити јевтиније а може бити по положају и згоднije; као што би био Ниш или која друга варош. А кад се буде подигла фабрика, тамо ће се подићи магацини и тамо ће се преселити цео рад.

Према томе ево шта би онда било? Биле би две фабрике. Она би у Београду служила за резерву и радила би само онда кад би се она главна покварила.

Колика би отуда штета била за Београд, то ви промислите и немојте о тој ствари судити искључиво са техничког гледишта, јер је гледиште интереса у овом баш случају за општину јаче, и оно треба да ту ствар и пресуди.

Глиша Јостановић. Ја би имао да одговорим г. Карапешићу на ово, што пиротчани и пожаревљани подижу касарне за своје људе у својим пријевима. Верујте да они не усрећују тај крај с тим. Ту долазе само неколико инжењерата и неколико господе у њихов крај, а сељани узалуд само иду са својим колима и волошима, те њу камен док се касарна не направи, а после ништа.

Тако исто и што се тиче фабрике, она не може отићи у Ниш. Ако јој је мало земљиште она може ићи у Топчидер и то јој је корисније него да иде у Ниш. Дакле нема ништа бојазни да ће због овога фабрика отићи, а баш и да оде спротива ништа и наша је спротива. на ће и наша спротива отићи тамо те ће зарађивати своју заслугу и лакше проћи него и овде. (Тако је)

Ђорђевић Драгољубовић. Ја имам то да кажем, да се радујем што наши техничари хоће да сачувају пруг пут као је пројектован. А што господа говоре односно монопола дувана, то је мени боље познато, јер сам га у Алексинцу више година куповао. Дуван треба да пропире. Наша држава нека сада прави магацине у Београду, али ће их доцније правити у Алексинцу као месту где се дуван највише производи.

Од подринског округа до Београда, ми немамо добрих друмова, и да је срећа ми би требали сваки поред Саве да подигнемо добре друмове, а на Сави да имамо и пристаниште.

Перо Видаковић. Господо, потребу овога друма оценило је министарство грађевине онда још, кад га је пројектовало. Овај друм није обичан друм, и није пројектован на памет. Има ли су у виду то, што ће тај пут да води ону трговину, која ће се концентрисати у Београду. у резиденцији краљевине Србије. С тога је наша влада и предузела порак да створи интересе и да једном осигура трговину краљевине Србије, и да нашим трговцима отвори очи те да не иду у Пешту, Штајнбрук, Беч, Винерајштат и т. д. већ да продају на нашој најпријатнијој страници купцима.

Господо, прече је заштитити животне интересе целе Србије и Српске трговине, него интерес једне фабрике монопола дувана. Ова се губи на спрам целе земаљске трговине. Ја сматрам за дужност да заблагодарим стручњацима г. г. М. Јосимовићу и Г. Миленковићу који су као чланови комисије нашли на лице места и браће оно што гледиште, које браним и ја као пестручњак.

Ми немамо господо, шта да се бојимо. Сви они разлози монопола ништани су и после неколико година сви ћете видити, како је то красно и благодетно што је тај пут поправљен остао.

Господо ја вас могу уверити да ћемо ми потребни интерес целе земље ако пут овај оставимо неокрњен онако као што је пројектован. (Тако је).

Илија Простомировић. Ја имам да одговорим оној господи, која вели, да тај пут ако би се и скратио, не би ништа било штете, јер није велика комуникација и прошла. Ја познам да ли ика онде у Београду кога живог, а да нисам, да се они путем служи цео округ, а и ваше округа, и не само неколико села. Ту се служи ваше од половине ваљевског округа, крагујевачки, ужички, и нема другог пута, управ један прави пут, онда за што сада да га накарађујемо.

Што се тиче монопола дувана, ја нисам стручњак, али у извештају комисије казано је: ако им је потребно земљиште, ми им дајемо оба парчета на још и на другом месту, сиво да нам пут не кваре.

Ја се чудим овој господи, за што овако говоре и траже да се један прав пут затвори без икакве нужде.

Коста Томић. Ја држим господо, да би управа монопола свакојако, ако би остала при том да јој се овај пут да, правила прост инат. Узмите, да тај пут није општински него приватно имање, шта би онда монопол дувана морао да ради. Морао би се послужити другим начином. Сад овде је општинско земљиште, па управ није ни општинско већ општи пут, који се не сме кварити. И ако би се управа монопола с тога само морала селити на Београда, што јој се овај пут неда, ова би само правила инат и ништа друго.

Бошко Николић. Ја сам хтео да приметим ономе г. одборнику што рече, да нам ништа с те стране не долази.

То не стоји господо. Прва храна која је у Београд дошла, била је из Обреновца. А што каже да не може бити магацина, ја мислим да може бити vis-a-vis, и да се мора кварити пут као што они хоће, почим би тим општини учинили велику невољу.

Светозар Караџићић. Ја имам да кажем односно онога што се помиње, да је само порцт инжењерата и механичије, што су касарне подизали. Лако је нама овде у Београду овако олако говорити, код нашмо и школе и касарне, и све остало, само по себи, без нашег посредовања; али кад би ми били у Пироту, видио би ко би од нас говорио тако како у овој прилици разлаже г. Јосиповић. Дакле не стоји то, да је касарна подигнута само ради инжењерата и неколико механичија.

Што се тиче онога навода, да је Министар грађевине пројектовао тај пут, то је могло бити у оно време, кад се није мислило, да се и Думрук и магацини и све остало премести у Бању, и да ће се тамо наместити и мала пијаца; а сад кад је сасим друго стање, има разлога да се овако и тражи, јер ће други пут бити пречи за пијацу, него овај.

Дакле то што је некад било, не мора и сад бити.

Коста Главинић. Ми преносимо питање ово на земљиште, где се ништа неће обавестити. Ја мислим да је општина београдска била доста и сувише предусретљива према државној власти, па је и давала доста, где год је могла. Ја сам овомеђ изгледао чудноват на мождa и сад, али налазим, да се овде тражи нешто на силу Бога од општине, што она никако дати не може.

Ја нећу да говорим о важности пута крагујевачког, али ово је улица пространа, и ми морамо да водимо рачуна о будућности, и да не радимо као што су радили наши предходници.

Ако управа монопола хоће на силу да сече улицу, нека сече. Шта ћемо ми. Но држим да не треба да чине инат ни она ни ми, и кад ми се даје земљиште и могу да начине магацине и подмире своје потребе, онда за што да кваримо пут.

Молим вас да пређемо на гласање.

Перa Видаковић. Ја као члан већине комисијске имам да кажем још нешто што ће разуверити господу, која се плаше од селења фабрике.

За сваку фабрику најнужније је подесно место за шпањење свога фабриката. Ниједна варош у Србији не условљава то као Београд. Дуж београдске границе теку две бродопловне реке, а подени путови чине велику олакшицу, те је и пут најевтинији. Ја сам уверен да господа која руководе данас државном имовином, знају и имају довољно спреме да разрачунају, и сам интерес неће им дати, да инат терају. Дакле немамо се шта бојати за селење фабрике.

Председник. Ја мислим да станем на гласање пред већитај комисије. Већина комисије не да пут, али даје два друга парчета, дакле опет иде на сугрес државни, — а мањина хоће да се да и пут.

Дакле ко је за мишљење већине тај ће казати „за“ — а ко је за мишљење мањине, тај ће казати „против“. (Настаје гласање. После).

Председник. Дакле 18 је гласало „за“ а 8 „против“. — И тако је примљено мишљење већине.

Сад имамо још два предлога да свршимо, а то су предлози командира пожарне чете да се неспособни коњи шкартирају, да се набави још један фијакер и једна или двоја мртвачка кола.

(Прочитан и предлог суда а и мишљење одређене комисије)

Коста Главинић. Ја бих приликом овога питања напоменуо то, да треба водити рачуна о коњима, који се употребљују за пожарну чету и о коњима који се употребљују за друге потребе.

Нигде у свету овако не бива као што је код нас, да пожарни коњи вуку и камен и песак и мртвачка кола, а да се деси пожар, онда не знам шта би било. Ми смо срећни што код нас нема често пожара, а иначе би зло било.

За пожарну чету морају бити најбољи коњи. Наша мртвачка кола довоље приход и може то да издржи, и опет је нужно да се још једна кола набаве. Сем тога ја би обратио пажњу да се води рачун и о материјалу мртвачких кола.

Председник. Ако усвајате предлог, онда нас молим да одредите једну комисију за набавку коња. Овде имамо људи, који се у то разуму.

Сост. Караџићић. Ово што је казао г. Главинић, заиста је нужно. У другим варошима стоји по нео дан упрегнут један шмрк.

Председник. Овде је предлог да се набаве коњи, или да се попуне на 10 пари.

Одобрава ли одбор ово? (Одобрава).

Даље је предлог, да се набаве још једне каруце.

Одобрава ли одбор овај предлог? (Одобрава).

Поред онога мој је предлог да се набаве још двоја мртвачка кола и то једна у ставлету, а друга проста, како би имали увек по једна у резерву, јер примера ради ја не знам шта би радили кад би се случај десио, да се ова кола што их имамо, покваре, а ни знате да у Београду сваког дана има најмање 2—3 пратње. Но ја ћу овај предлог пустити на решење у идућој седници. (Чује се: Да се реши сад.) Па добро. За ћу ставити на гласање ако нема нико шта да говори (ставите).

Одобрава ли одбор да се набаве још двоја мртвачка кола? (Одобрава)

Сад вас молим дајте ми неколико одборника с којима ћу се ја у горњој набавци коња и кола споразумевати. (Чује се: Нека буду: Перa Видаковић, Никола Малишић, Милош Обр кнежевић, кмет Јован Антонијевић и марвени лекар).

Усваја ли се ова кандидација? (Усвајамо).

Задатак је дакле овој комисији, да се споразумева са судом у овим набавкама.

Сад имамо још један предмет да решимо и то би ја молио, да буде у конференцији. То је писмо једно упућено на општински одбор од стране његовог Високопреосвештенства г. Митрополита Михајла. Ако усвојите, онда ће мо претворити конференцију у седницу јавну и записаћемо. (Чује се: добро).

Сад наволате чути писмо, па ћемо после у конференцији о томе дебатовати. (Секретар чита). Господа стенографи нека пишу.

(Настаје конференција. После),

Сад претварам господо конференцију у јавну седницу (Господу стенографе молим да ово забележе).

Дакле господо, одборска седница прима понуду коју је Његово Високопреосвештенство одбору пријавило и одобрава родољубу, чије је име у тајности још, да о своме трошку на новоме гробљу сагради цркву, као задужбину своју с тим правом, да у исту може имати своју гробницу. (Прима се: Слава даровоцу а највећа захвалност г. Митрополиту Михаилу на заузимању).

Још само једну ствар да решимо.

Види ми већ 20 пута како стоји на дневном реду да се изабере један привремен тутор и никако неможе да дође на решење због других пречих послова.

Молим вас одредите кога знате. (Чује се: да остане овај исти.)

Дакле решено је да остане исти тутор. (Јесте).

Што се тиче онога питања господо о пиви, ја сматрам за дужност да одговорим г. Митрополиту, да је одбор примио исту понуду са великом благодарношћу, а у исто време да изјави благодарност г. Митрополиту од стране одбора на његовом заузимању. (Јесте).

Састанак је господо закључен.

Састанак је овај трајао до 8½ часова по подне.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ.

Накнадни попис. Услед нове формације војске, појавио се знатан недостатак у комори која на Београд пада, и из тога узрока *Окружнакоманда* тражила је *Општински Суд* да накнадно попису возара и возова за сва три позива од 1886. год. разреже сада на Београђане колико је још за поједине позиве и јединице потребно.

При разрезивању коморе увек се до сада показивала главна тешкоћа у томе, што је скоро немогућно удесити разрез тако, да на сваког грађанина дође подједнако — толико, колико према својој имућности може дати за комору. То би се постизавало само тада, кад би била прописана стопа, по којој би се ценила имућност. Овако, и покрај све обазривости, дешава се често, да се поједини грађани оптерете јаче од других, и онда се поражају жалбе на разрез.

Да би се такве неправилности свеле у овоме накнадном разрезу на најмању меру, ако их не буде могуће сасма избећи, тражено је од окружне команде да тај посао повери комисији од својих — *ворних* — органа и одборника општинских *из свију* варошких крајева; у чему ће сваки поједини грађанин имати бар јемства да при разрезивању није могло бити пристрасности.

Чим се комисија образује, завршиће се одмах разрез.

Зелени венац. На поднету јој жалбу, *Управа варошке* пренела је своје о одлуци одбора општинског по којој се један део простора Зеленог Венца имао издати под закуп да би се на њему подигле продавнице дневних намирница.

Управа налази да се због тога утврђено данак не појачава, стање неће променити само у томе случају, ако се закупцу допусти да камени свега 40 сергија, колико их има данас на приватноме земљишту, а не 72, као што је комисија одредила.

Одлуком одбора утврђено је у условима за закуп, да продавци са *„живим пићем“* и *„цветом тра“* не могу прелазити на „зелени венац,“ и по томе пада бојазан да ће се на штету данашњих пијаца груписати на *Зеленом Венцу*, већи број од онога који и данас постоји.

Општински одбор има да реши како ће се према нахођењу управином поступити, и шта по раније држаној лицитацији даље урадити; јер већи број продавница није предвиђен за *пијаце*, него за друге продавнице, те да на општинско земљиште изађу они месари, пекари и други, који држе своје радње по приватним кућама.

Калдрме. Крајем прошле године, кад је одбор поверио комисији да звалачки и свестрано проучи: на какав би начин општина могла отпочети и била у стању редовно у већим размерама градити нову модерну калдрму, у то исто време покренуто је и питање о неопходној потреби да се ова данашња калдрма у појединим улицама колико толико поправи, или и претресе, да би тако могла издржати још неко време, докле се не почне замењивати новом, коцкастом.

У тој намери другој комисији било је пролетос стављено у задатак да обиђе све улице, добро их разгледа и одбору даде мишљење о реду, по коме би требало извршити поправке и претрес, или градити што пре калдрму (обичну) у споредњијим улицама, које још нису калдрмисане.

Оцена те комисије примљена је на састанку 1. Маја о. г. и одмах одлучено да се изврши оно што је комисија пречешће означила, и за колико има могућности према буџетској партији за ову годину.

Тога ради општина је и предузела поправке калдрме у више улица, од којих су неке већ израђене а друге се раде.

Али по незгоди појавила се напредна сметња, која отежава извршење онога, што је одбор желео и предузео. У оближњим, *страним* варошима граде се друмови и калдрме, па су не само тамо нашли посла толики београдски радници, него се извози и камен из овдашњих мајдана. Због тога је камен поскупио а предузимачи осетили могућност да посао прецењују.

Свима силама општинска управа настала је да непријатне сметња, како би се калдрме свршиле пре мочарних дана. — Са једним предузимачем морала

се раскинути погодба, по којој је имао да покрии калдрму у више улица, али ће се продужење посла одмах дати другоме, или вршити у режији.

Повлашћеници. Општина је уступила право на изношњу ђубрета из варошких зграда овим повлашћеницима:

Милану Ј. Обрадовићу за кварт *варошки и теразијски*, **Петру Радосављевићу** за кварт *доњоварошки*, **Алекси Стојановићу и Петру Јевремовићу** за кварт *палилулски*, **Сретену Пиљчевићу** за кварт *савамалски* и **Ивану Шикчу** за кварт *врачарски*.

Сви су ови повлашћеници већ приступили послу, сваки у своме кварту. А да се не би дешавале злоупотребе од оних који немају право на изношњу ђубрета, издате су повлашћеницима нарочите карте, које возари на захтев морају показати.

Таксе су остале исте, као што су и до сада биле; а распоред за поједине улице објавиће се, ради контроле грађанства.

Исправка. У прошлом броју општинских новина а на страни 275. погрешно је стављено да је састанак одборски од 18-ог, него треба да стоји од 8-ог Јула, што се овим исправља.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 1. ов. мес. општински је одбор:

а.) донуше одлуку раније седнице (бр. 154) захтевом да се уговором са М. Ђ. Марковићем и ком. предвиди случај ако наступи продаја оних делова општинског имања преко којих пролазе шине, да тада на тим деловима земљишта одмах престаје компанији право на службеност, које је иначе дато за 15. година;

б.) препоручно председништву да нареди новопостављеним општинским лекарима да се што пре са станом преселе у своје кварторе;

в.) одобрио да се у улицама „телеграфској“ и „сибињској“ према показаној потреби може претрести више 899·54м.² калдрме (са додатком 80м², песка и 32м³. камена и откопањем 80м³ земље) тако, да се на целокупан посао место решених 1369·70 утрошни 2146·38 динара;

г.) одлучно: да се у Кастриотовој улици место одобрених 600 може покрити и претрести снега 1300м² калдрме и то 350 да се опрни а 950 претресе; 2) да се Стојан Крстић ослободи обавезе на дали прнеж и претрес калдрме како у овој тако и у осталим улицама које је расклопо а није могао радити; 3) да се комисијски прегледа и процени шта вреди калдрма—у Кастриотовој улици на толико да му се из задржане кауције (500 дин.) исплати, а реето задржи у корист општинске касе; 4) да Суд другоме ове послове уступи под прописаним условима, који су и за Ст. Крстића важили;

д.) одобрио решење општинског Суда, по коме је Матији Петковићу уступљено отказивање 1·000м³. земље код мајдана „Беле мараме“, метар по 0·45 динара;

ђ.) усвојио лицитацију којом је право на испражњивање сенкгруба и нонџара, и стрвинарење издато под закуп на годину дана за 4001 дан аренде;

ж.) одобрио држање лицитације за закуп права на изношњу ђубрета с овлашћењем Суда да одмах држи уже лицитације за кварторе у којима нису држате, и понуђачима највеће аренде права уступи, како би по том сви закупци одмах отповеди посло вршити.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 24. до 30. Јула о. г.* —

I. Судска радња:

а.)	рочишта одређено	98
б.)	пресуда изречено	68
в.)	забрана одобрено	35
г.)	уверења издато	42

II. Извршно одељење:

а.)	пресуда извршено	28
б.)	забрана удостоверано	22
в.)	уверења прибављено	4
г.)	страних предмета свршено	1
д.)	маса образовано	—

III. Са клаоница:

Заклато

а.)	волова	121
б.)	крава	28
в.)	бивола	—
г.)	биволица	—
д.)	телади	75
ђ.)	оваова	364
е.)	оваца	7
ж.)	јагњаца	120
з.)	јаради	3
и.)	свиња	187
ј.)	прасади	21

Примедба: Наплаћено је аренде 5809 динара
Бројумчара прозвано 11.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 24. до 31. Јула пређло преко општинских капара:

ТЕЖИНА	Тежина	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Тежина	100 к. просечна цена
килогр.		дин.	КИЛОГР.		дин.
42,650	Брашна пшен.	20—	50	Меда	60—
913	Брашна кук.	12[50]	37	Кајмака	120
358,582	Пшенице	14[36]	1,949	Сира	75—
21,429	Кукуруза	12—	87	Масти	116
22,308	Раки	11—	17	Вуне неопране	120
245,454	Јечма	12—	15,590	Свиња дебелих	82[85]
91,149	Овса	12—	185	Тумура дувана	6[85]
1,325	Пасуља	27[50]	127,170	Кречa	3—
4,976	Кромпира	10—	3,250	Јарме	10—
5,162	Црна лука	8[39]	1,223	Варива зелена	35[0]
122	Бела лука	40—	66	Длака коњски	80—
210	Јабука	8—	2,405	Разна воћа	40[16]
8,988	Крушака	10—	347	Купуса киселa	25—
29,879	Шљива сувих	16—	Литара		
185,640	Сена	5	1,806	Вина црна	20—
4,005	Сламе	2[85]	62,571	Вина бела	24[39]
2,918	Коре брезове	10—	17,523	Ракије шљ. мере	28[54]
			208	„ луте	100

Примедба. Наплаћено је на име капарија **1666·55** дин.

ПОД НАЈВИШОМ ЗАШТИТОМ
Његовог Величанства краља Србије
Његовог Величанства краља Црногорског

АЛЕКСАНДРА ПРВОГ

КОЛО ЈАХАЧА „КЊАЗ МИХАЈЛО"

у спомен рођен-дана свог духовног патрона неумрлог Књаза Српског Михаила М. Обреновића III.

приређује у недељу 3. септембра 1889. год. у Шанцу ваљевске јавне народне утакмице са домаћим коњима

ПРЕ ПОДНЕ

I

Изложба (наградни преглед) домаћих пастува и кобила који су својина ма ког српског привредника који се занима и земљорадњом.

Ова изложба имаће два одељења: једно (прво) одељење за пастуве, а једно друго за кобиле.

У оба та одељења биће по две новчане награде: прва награда по 75 динара, друга по 60. Свега дакле новчаних награда биће раздељене се на овој изложби у суми од 270 дин. Осим тога даваће се писмене и усмене похвале, што ће се све доцније обзнанити у друштвеном органу „Шабачком Гласнику." Најзад сваком излагачу који буде пастува или кобилу изложио, даће се по једно велика литографисана слика Кнеза Михаила на коњу.

Ни кобиле ни пастуви, који се на ову изложбу доводили буду, не смеју бити млађи од три ни старији од 10 година.

II

Утакмице у тегљењу. За ову утакмицу намењена је наручита справа најновије врсте, којом се мери јачина коњске снаге у тегљењу. Право на такмичење имаће сви коњи, који су својина ма ког српског земљорадника или које шабачког грађанина.

За ову утакмицу у тегљењу, одређене су две новчане награде: прва од 60 и друга од 30 динара. Осим тога свака утакмичар добија по једну велику литографисану слику Кнеза Михаила на коњу.

Напомена: 1. Сви пастуви и кобиле, који су пријављени за изложбу у награднии преглед, а тако и сви коњи који су пријављени за утакмицу и тегљење, треба да су у недељу 3-ег септембра најдоцније до 6 часова пре подне (рачунајући по торошском часовнику цркве шабачке) доведени на тркалиште, одакле ће се распоредити на место где ће се утакмице обавити.

2. Сви пастуви и кобиле, који су пријављени за изложбу, могу се у исто време пријавити и за трке. Од тога се само изузимају они пастуви и оне кобиле, који нису навршили 4 године старости.

3. При пријављивању за напред речене утакмице, полаже се прописна такса као и за трке.

ПО ПОДНЕ

III

Утакмице по брзини и издржљивости трке.

Почетак у 2 часа по подне. Свака пола часа једна трка.

1. *Земљорадничка трка.* Отворена за коње свију српских земљорадника из Краљевине Србије. Награда прворе 200 динара, другоме 150 динара.

2. *Варошка трка.* Приступна за коње свију српских грађана, свију сталежа. Награда прворе 200 динара, другоме 150 динара.

3. *Официрска трка.* Право учешћа у овој трци имају само коњи који су својина господе српских официра. Јашу господа официри у униформи. Награда прворе 500 дин., другоме 250 динара.

4. *Победна трка.* У овој ће се трци такмичити по три најбржа из прве две земљорадничке и варошке трке. Прворе 500 дин. награда господина министра народне привреде, другоме 250 динара.

Напомене: 1. Сви јахачи — такмичари — треба да су са својим коњима у недељу 3-ег септембра најдоцније до ½1 час по подне на збориште, где да се одмах пријаве тамо налазећем се члану управе друштвене, који ће доћавше јахаче и доведене коње са пријавном књигом упоредити и онда тркаче по групама распоредити.

2. Збориште је пред конацима господар **Јефрема**, прођеде Његовог Величанства Краља Нашег, и неустрашимог Мишарског војводе Лазаревић-Луке.

3. Са збориште ће се по друштвену заставу која је отшана од српске свилене тканине и осећена на Мишару, а одавде ће се јездити на мејдан поље. — *Тркалиште.*

У том походу напред иде музика, за овом на 20 корака одстојања стегоноша са заставом, за стегоношом пашу утакмичари по реду њихових трка. За утакмичарима иђи ће управа друштвена и тркалишни часници, а за овима народ — тркалишни гледаоци. Друштвена управа носиће са собом награде за победнике — утакмичаре.

Овим походом управљаће за то одређена један члан управе.

4. На тркалишту је одређено место за утакмичаре и њихове коње, са кога се они никако не могу удаљавати без дозволе дотичног члана управе, иначе губе право на такмичење.

5. Тркалишна стаза дуга је 2000 метара рачунаћи од *Александровог* полазног до Михаиловог победног стуба. Од Александровог до Лукиног стуба има 1.800 метара.

6. При пријављивању (уписивању) коња за трку треба сваки да донесе уверу, да је дотични коњ његова својина, да је оздребљен у Србији и под ногу. У том уверењу треба да је коњ потпуно описан године, име, спол, стварот, висина, особени знаци и т. д., је ли поређом из државне ергеле и од ког пастува.

7. Коња и кобиле који су у раницим тркама добили прве или друге награде, у победним тркама не могу трчати за награду.

8. Не могу се пустити на такмичење ни они коњи, који нису навршили 4 године старости и који немају у висину бар 150 сантиметара.

9. На тркалишној стаза постројаваће се коња за трчање по реду пријаве тако, да на унутрашњој (краћој) страни тркалишне стазе буду они коњи, који су раније пријављени и уписани; за то треба са пријављивањем и уписивањем похитати.

10. Ако би се за земљорадничку трку пријавио толико број такмичара, да не могу сви од једном да трче, онда ће се путем коцке образовати неколико јата и у сваком том јату награђене се први и други са опоменим наградама, колике су напред код земаљске трке означене.

У овом случају ће из сваког јата прва тројица имати права на учешће у победној трци.

11. При пријави полаже се два динара у име таксе и по 10 динара у име суме најавље (пишмољуба). Ова сума од 10 динара вратиће се одмах после свршених трка, ако је дотични коњ учествовао у утакмици, за коју је био пријављен.

12. Сваком утакмичару био победивао или не, даће се по једна велика литографисана слика Кнеза Михаила на коњу.

13. Награде, сликe и суме најављене даваће се такмичарима одмах после свршених трка на самом тркалишту под победног стубу, у присуству друштвене управе, свију тркалишних часника и тркалишних посетилаца.

Опште напомене: 1. За све напред изложене утакмице траје пријављивање и уписивање до закључно 1. Септембра ове године.

2 Такмичари из удаљенијих места могу се пријавити писмом или депешом, а кад на утакмице дођу предаће уверење. У писму или депеши треба да је изложен цео опис коња.

3. Пријављивати се ваља код друштвених чланова господе: Ђорђа Куртовића, Душана Тодоровића и Милоша Радојковића.

4. У част излагача и лошавших гостију биће о утакмицама у вече велика забава.

5. Друштвена управа поднела је молбу: господину министру грађевина и главној дирекцији I. п. кр. повлашћ. дунавског паробродског друштва, да се одобре спуштене цене за долазак и повратак на сиима железничким станицама у Србији, а тако и на сиима дунавским и савским станицама и то како за тровалишне посетиоце, тако и за утакмичарске коње. Резултат тога обзнаниће се одмах.

Умољавају се ове општинске власти, а и сваки брат Србин, који с народом у долину долази, да садржину овог позива народу објашњава.

Шабац, на Видовдан 1889. год.

Коло јахача „Кнез Михаило"

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ.

I.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова своја непокретна имања:

а.) VI. плац у бари Венецији 7. Авг. т. г. пред кафаном Косте Димитријевића у б. венецији.

б.) плац иаше чешке кнегиње Љубице 8. Авг. тек. г. код Бајдановог кафане.

в.) њиву до Убаилића вароши 11. Авг. тек. г. пред Урошевом кафаном на Теразијама.

Сва ова непокретна имања издају се за три године под закуп, сем оног под а.) које се издаје за годину дана.

II.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова права своја:

а.) Акцис механски 14 Авг. т. г.

б.) цубок говеђих месарница 17. Авг. т. г.

Ова права издаће се на годину дана под закуп.

III.

Општина београдска 12. Авг. т. г. издаће јавном лицитацијом под годишњи закуп право на чишћење димњака.

III

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње набавке:

а.) Канцеларијског материјала 24 Авг. т. г.

б.) Гаса за осветљење 25. Авг. т. г.

в.) Нови и оправку старе фењера 26. Авг. т. г.

г.) Палидрва и платна 28. Авг. т. г.

д.) Хране за коње пожарне чете 30. Авг. т. г.

ђ.) Одока за маркирање меса 31. Авг. т. г.

IV.

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње општинске послове.

а.) Ков коња пожарне чете 21. Авг. т. г.

б.) Оправку возова 22. Авг. т. г.

в.) Чишћење најаца. 23. Авг. т. г.

Услови за све ове лицитације могу се видети сваког дана у рачуноводству овога Суда у канцеларијско време, а и на сам дан лицитације.

Све ове лицитације, сем оних под I. за које су места горе означена, држаће се у рачуноводству општинском одређених дана од 8 до 12 пре и од 3 до 6 после подне.

На седнице суда општ. нар. Београда СБ. 25. Јула 1889 год.

ОБЈАВЕ

I.

Општини београдској потребно је да за своју пожарну чету набави 15 потпуне здрави, и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више од 8 година, и морају бити високи најмање 15 шака.

Позивају се сви они који имају такве коње и желе их продати, да се понудама у најкраћем року обрате.

Од стране Суда општине вароши Београда 18. Јула 1889. СБр. 8509.

II.

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише ваљење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни* и плаћању *четворострукe таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

БЕОГРАДСКА ОКРУЖНА КОМАНДА.

Последњи пут позива наредбом својом од 18. пр. мес. Бр. 2529 ове обвезнике сталног кадра, који — рачунећи их у ђаке — нису још одслужили свој рок:

Од 1885. године:

Војислав Ј. Марковић, Михаило Трифуна Игњатовића бандиста, Драгомир Ј. Симјанић, Божадар М. Банковић, Војислав Стевана Ивковића шпекулаита, Војислав Николе Вуловића и Љубомир Симе Племића, жагањаџије.

Од 1886. године:

Миланоје Нав. Анђелковића пензионара, Живко Јов. Аћимовића, бив. контролора општинског, и Милорад Јована Митровића б. члнов. општине београдске.

Од 1887. године:

Владимир Николе Настовића, Милутин Димитрија Нешића, Јован М. Исаковић, Милета Николе Белаковића, Сава Младена Марииковића и Милан Голубовић.

Од 1888. године:

Милан п. Косте Антоновића. Лука Игњата Флора, Живојин поч. Јована Балугџића чинов., Никола Гаврила Витковића пензионара, Јулијус Бернхорда Брила, лекара.

Оне од ових обвезника, који се и данас налазе на страни ради школовања, имају их њихови родитељи односно старешни позвати, да одмах предстану команди или траже одобреље да могу ступити у стални кадар по свршетку школовања.

На случај да је који од именованих одслужио свој рок у сталном кадру, или већ добио одобреље да то може учинити по свршетку школовања, има поднети војничку исправу или решење.

СПИСАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу и треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.

2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.

3, Петар син Димитрија Ранислављевића кочијаша и Матере Јелене.

4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице

5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене

6, Милош син Јована Пајића кројача и Матере Јеличавете

7, Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Јелке

8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице

9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матаре Катарине

10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије

11, Драгољуб син Стевана Томића шнајдера и Матере Христине

12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије

13, Ђорђе син Данијана Живанчевића кочијаша и Метере Катарине

14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша

15, Александар син Филипа Рисјанског надничара

16, Коста син покојног Јакова Савића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а отца немају

17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зорапде

18, Драгути син покојног Радована Узуновића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

19, Димитрије син Милеве кћери Стевана Јовановића терзије

20, Милан син Милице кћери Николе Живановића

21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића дедера

22, Игњат син Ане Цветковић

23, Милета син Живане девојке

24, Драгутин находче

25, Милорад

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах предстану суду ово-општинском, који још нису предстали, како би се могло регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позније три године без наговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Полагање темеља *Светосавског Дома* извршиће се свечано 10. св. м. пре подне у десет часова на друштвеном плацу у Душановој улици.

Ред прославе биће овај:

1. *Поздравна реч* председника Друштва Св Саве г. Свет. Николајевића;

2. *Освећење темеља*, уз пратњу певачког друштва «Станковић»;

3. *Пријева Химна*, пева мешовити збор Београдског Певач. Друштва и друштва „Станковић“;

4. *Двоглави Орао*, од Ст. Кањанског, пева збор Београдског Певач. Друштва;

5 *Гусларова смрт*, од Змаја, декламује један приправник Светосавске школе;

6. *«Кајоперо»* и *«Вичица-моме»* — *«На марја ти Вајко»* певају ученици Светосавске школе;

7. *Бојна труба*, од П. Димића, пева збор друштва „Станковић“; и

8. *Светосавска химна*, пева мешовити збор Београдског Пев. Друштва и друштва „Станковић.“

На ову прославу позива се сваки Србин и Српкиња, и сваки пријатељ српскога напретка, српске мисли и српскога јединства.

Управа Друштва Св. Саве нада се, да ће прослава подизања *Светосавског Дома* бити посећена онако многобројно, како и доликује овоме чину и циљу, за који се дом подиже.

Светосавски Дом, који има да буде прибежиште и кошница просвете српчићима, жудинма науке, треба да је не само видљиви доказ наше захвалности првом просветитељу српском Св. Сави, већ и кула светиљка на узбурканом мору српскога родољубља; он треба да буде симбол духовног јединства васцелога Српства; да буде претеча лепше будућности српскога народа.

Родољуби! потеците листом на ову прославу и будите сведоци подизања овога дома, који наговештује скоро довршење огромне зграде целокупнога Српства!

Д.С.С. Бр. 993.
4. Августа 1889. год.
Београд.

Председник,
„Друштва Св. Саве“,
Светозар Николајевић.

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

Власник општина вестградска — ШТАМПАНО У КРАЉЕВИНОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ — Уредник Спасс Хаџи-Ристић

БРОЈ 32 ЧЕТВРТАК 17 АВГУСТА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ МЕЊАЈУЋИ ЈЕДНАПУТ НА ТАВАНУ
Цена за Србију:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
За стране земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату сваки уплатилац на општинском суду и сви кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ПРАЋАЈУ СЕ
Необљављена писма не примају се

СВЕТО-САВСКИ ДОМ

ПОЛАГАЊЕ ТЕМЕЉА — НА ДАН 10 АВГ. 1889.

Темељ Свето-Савском дому положен је према раније објављеноме програму, али на тако леп, јединствен и свечани начин, да је доиста жалити што чину томе није могао присуствовати и по један број родољуба из свију места и крајева српских.

Нека пријатељима друштва Св. Саве позванима пишу простране извештаје о току саме свечаности, и у њима исцрпно износе све појединости њене; наше је, да се ми и с неколико речи одужимо друштву Св. Саве, да застанемо пред оном страном камена темељца, на којој је записан значај овог патриотског посла по престоницу српску и да саопштимо узориту беседу, којом није само форме ради полагање темеља поправљено, него која је срца слушалаца запојила новим и крепким уздањем у српску мисао, новом снагом и вољом да се жртвенику домовине допринеси што је могуће више и радије.

У средини нашој пицала су од времена на време разна патриотска предузећа, па су донекле постизавани и поједини успеси. Али ни у једноме раније покрету није било толико основа здруженога родољубља, истинскога прегаоштва, промереног, правилнога и корисног рада, колико је на путу свести и јединства наше племена, почело од првог дана стварати, и колико ће у даљем, по Србству спасоносноме животу и раду своме, моћи да учини користи и важније успеха друштво Св. Саве. И да је срећом застава његова развијена много раније, куд и камо би данас већа вера била да ће прва бура коју навештавају затегнути односи европских прилика, бити дочекана свесном решеношћу целога српскога народа, као згодна прилика, да се заједнички и свим силама супрот стане снажно борби одоли и заплива пучином јединства, опште слободе и будућности целога народа српског.

Па ипак, после трогодишњег рада застава друштва Св. Саве поносито се вије. Она је у свима деловима српства искупила знатне бројеве родољубља и начинила их апостолима вере што се зове: *јединство народа српског*, а сваким даном даље, друштво Св. Саве моћи ће за српску ствар да уради много више. То сведочи данашње полагање темеља подизање дома Свето-Савског, у сред престонице српске, сретнима из свију крајева српства; подизање дома, са чијег врха — као беседник рече — допираће врак светлости који ће Србима, где год их има, и у ма како мучним приликама да се налазе — носити са собом наду и будити снагу онако као што ноћу, на узрујаној пучини морској трудном и очајном мрнару светлост с куле светиљке доноси радост и показује пут.

Над хоризонтом престонице српске сијаће дакле звезда водиља; на небу престонице, која је од првог дана гледала с поверењем у удружење Св. Саве, која је на тај олтар народног јединства прилагала колико је могла напредно, поред онога што сваке године прилаже *редовно* — буџетом одређену скромну суму. Али и преко тога, никаква жртва неће бити скупа за успех народне мисли!

Дочекав да у њеној средини родољуби свих земаља српских граде највећи храм народни, престоница се поноси том новом славом својом и радосно Богу српском управља топле молитве за успех праведне ствари народне. —

Два пуна деценија Београд је у свечаноме руху, с изјавама оданости своје престолу, поздрављао *Десети Август* као рођен дан IV владара из династије народне; а где, на тај дан рођена Свога Великог Оца, већ прве године од како је *Десети* пренео своје право *Другоме Августу*, Обреновић V. својом руком положио је темељ Свето-Савскоме дому.

Нека би Бог дао да под владом Александра I буде остварено оно што је под Оцем започето, и чему друштво Св. Саве тако патриотски служи. — У тој нади и вери, 10. Авг. 1889. биће урезан златним словима у нову историју српску, као дан када је положен први камен зграде јединства народног.

* * *

Беседа председника друштва г. *Светомира Николајевића* гласи:

ВАШЕ ВЕЛИЧАНСТВО

Господине Намеснице

Поштовани Зборе!

За три године, од кад постоји Друштво Св. Саве, оно је могло, благодарећи ушљивости и родољубљу нашег народа, извршити доста патриотских послова. О томе сведочи годишњи извештај о његовом раду. Оно је, да споменем само што је главније, печатало неколико књига лепе и патриот-

ске садржине. Оно је растурало у народу 70.000 књига намењених да гаје патриотске правце, буде националну свест и вреће нађу на скоро уједињење нашег племена. Оно је издало на 100.000 динара помоћи учитељима, свештеницима и школама, у оним покрајинама нашим, где је тако помоћ била најпре потребна. Оно је обдарило многу сиромашну браћу одеждама и књигама; притекло у помоћ многоме верном родољубу, који се тамо, далеко од граница и слободе краљевине Србије, бори и ради за велику народну мисао. Оно је отворило, за сада, једну врло корисну школу у Београду, за младе радешке из наших земаља што су још под туђинском плаштом; и основало један пансионат у ком издржава до 50 младића и девојака из разних предела српских, које спрема у нашим средњим и вишим школама, да их после нашиље као агитаторе и апостоле српске народне мисли, онамо, где је нашем језику и народном праву највећа опасност од туђинских насртаја. Оно је скупило на један велики и народски посао до 6000 поклоника из разних предела српских који сви по једном програму и у једном правцу раде на великој народној задаћи, и крче пут срећној будућности, кад ћемо сви, од Јадранског мора и Солуна до Искра, Дунава и Саве, који смо сад несрећном историјском судбином подвајани и поуљаљивани, бити сједињени у једну, велику и слободну државу. Оно је скупило стални новчани капитал, који у овом тренутку износи на 130.000 динара и стално расте.

У низу тих послова Друштво Св. Саве прилази, данас, једном новом делу. Оно у име Бога и првог српског просветитеља, полаже с нама темељ дому намењеном да буде учионица родољубља и рада за велику народну ствар.

На овом месту где су били дворови и касарне једног пољопевача наше крвне Шумадије, вишње се у кратком времену величанствени храм посвећен оној великој и светој мисли за коју сви ми, велики и мали, живимо. И тај храм биће сведок родољубља нашег, и сталан протест против сваког насртаја на наша народна права; противу свачег што стоји на путу нашој жудњи за јединством.

У престоници краљевине и у другим српским градовима има доста богатих палата и сјајних храмова, али ће се овај дом, и овај храм уздизати над свима другима, највише светињом и величином задаће какво ће служити, и после тим, што њега дижу родољуби на свих земаља српских. Београд ће се овим храмом моћи дичити, јер ће бити најлепши његов украс, јер ће он бити залога поштовања и љубави с каквом Срби на најдаљих крајева гледају на краљевину Србију и њену престоницу, а Србима, свуда где их има, и у ма каквим мучним и тешким приликама да се налазе, ће врха овога дома допирање зрак светлости који ће носити са собом наду и будити јунаштво онако, као што ноћу на узурјаној пучини морској трудном и очајном пучару светлост с куће светиљке доноси радост и показује пут.

Задаће, а ће овај дом толико значајна бити за нашу народну ствар, није само задаће управе друштва Св. Саве, која је решила да га подигне. Оно је опште. То сведоче дарове с разних крајева Српства, сведоче родољубиви прилози који нам од свуда стижу са жељама, да дом буде што већи и сјајнији на дику нашег племена и на страх нашим непријатељима.

И наше ће се наде испунити. За то нам јемчи родољубље и свест нашег народа, за то нам је најтврђе јемство, Ваше Величанство, наш мили Краљу то што си Ти, удостојио да присуствујеш овој свечаности, и да сам са својом руком положиш темељ овом дому. Нека би топле молитве Краљеве и наше с овог места допрле до онога горе праведног и неумитног судије, који управља судбином народа, и помогле благослов нашем предузећу и успех свеловљким нашим патриотским оценкивањима и жудњама: нека би помолили благослов за сне оне родољубе мале и велике, богате и сиромашне, који по свом могућству притичу прилозима у помоћ да се овај дом народни диже и украси.

Име сваког тог родољуба биће записано и чувано за вечита времена у свето-савском дому, а награда ће му бити у уверењу, да је са своје стране на овај начин и оном прилком учинио колико је могао на олтар народне просвете и јединства и у љубави и поштн, с каквом ће та се нада сећати сви они младићи, који ће се у овом дому учити да љубе домовину и жртвују за њу и који ће очеличени овде њом у удаљене крајеве српства на тешки али узвишени народни посао

Нека ми Ваше Величанство још дозволи да Му у најпећој понизности, у име друштва Св. Саве, благодарим и на милости с којом је изволело доћи на ову свечаност. Нека и сва господа и цео Ваш родољубиви скуп прими пошту и захвалност од стране управе друштва Св. Саве, а нека и оном прилнком прими нашу захвалност г. архитекта Илнћ, који је на саме одмотке према друштву и његовом делању израдио план за нашу грађевину и умео с изредном вештином здружити архитектонске мотиве византике и западног ренесанса те тако и у витким зидовима Св. Савског дома одличти културну задаћу српског племена на његовој раскрсници између Истока и Запада.

ЗАПИСИ

У ТЕМЕЉУ СВЕТО-САВСКОГ ДОМА:

I.

У ИМЕ БОГА

А У СЛАВУ ПРВОГ ПРОСВЕТИТЕЉА СРПСКОГ

СВЕТОГ САВЕ

данас 10. Августа 1889. године на дан рођења Њиног малог сина

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА

МИЛАНА I.

ПОЛОЖЕНОМ КАМЕН ТЕМЕЉАЦ

СВЕТОСАВСКОМ ДОМУ

МИ

КРАЉ СРБИЈЕ

АЛЕКСАНДЕР С. Р.

II.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

ОСНОВАНО **1886.** ГОДИНЕ

за владе Његова Величанства Краља Милана I. а заштитника српских родољуба

Данас 10. Августа 1889. год.

ЗА ВЛАДЕ

МЛАДОГ КРАЉА

АЛЕКСАНДРА I.

Првог добротвора Св. Саве

подиже темељ овоме

СВЕТО-САВСКОМ ДОМУ

који има да буде прибежиште и колиница просвете Српчићима из крајева Српства, жудним науке а у

славу првог просветитеља српског Св. Саве; да буде кула светилька на узбурканом мору српског родољубља; да буде символ духовног јединства васколиког Срспства; да буде претеча лепше будућности српског народа.

Нека Бог Благослови ово дело.

Главни одбор друштва Св. Саве.

(долазе потписи).

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 15. Јула 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, Члан Суда К. Томић, чланови одбора, г. г. М. Јосимовић, Св. Зорић, Др М. Т. Лека, Т. Ј. Мијајловић, Ђ. Николић, Д. Т. Вељковић, М. Велизарић, Н. Л. Милишић, М. Ж. Маринковић, М. Д. Јанковић, Х. Д. Азриел, К. Д. Главинић, И. Цветановић, Н. Ил. Михајловић, К. Петровић и Р. Драговић.

Садржина: 1. Извештај комисије то интерполацији што је становника ширине улице дат камен; 2) Лицитација за откопавање „крељолске" уличе; 3.) Лицитација за набавку дрва; 4.) Лицитације за за препрс калдрме у улицама; „Кнез Михајлове", „Милошеве", „Теразијске" и „Сабинчке".

Председник. Састанак је, господо, отворен. Изволте чути протокол пођедњег састанка.

(Прочитан.) Има ли ко шта да примети? (Нема).

Сад вас молим да пређемо на дневни ред.

На првом је месту извештај одбора за истраживање воде.

Миловоје Ж. Маринковић. Да ли ће нас бити довољно на окупу за тај велики рад? Ја држим да то треба останити док дође већи број одборника.

М. Велизарић. Ово није нов предлог.

Председник. Пошто је у прошлој седници објављено да ће бити на дневн. реду, може се решавати сад о овој ствари — али, како је ствар важна, ја мислим да можемо останити за доцније, док дође још ко од г. г. одборника, а сад да пређемо на друге ствари. (Прима се).

Председник. Има осим онога још један акт, за који сам рад да буде ваше чланова на окупу, а то је одговор управе монопола дуванскога о траженоме земљишту под закуп. (Прочитао). — Видели сте садржину и ја мислим да је и ово питање тако што важно, и да с тога за оба ова питања зовем напредну седницу најдаље у вторник, ако вечерас не дође довољан број одборника да се може о тоне решавати. (Устаје се).

Молим вас господо. Вама је познато да је г. Видаковић у једној од прошлих седница поднео интерполацију што се становници од камена дају грађанима који сами граде калдрму у изворској улици. Г. Видаковић је на прло чудноват начин нашао без основа на општински Суд, на доводно у питање и част једног члана и једног одборника. Комисија пак, не само да је констатовала да нема никакве несавесне и по општину штетне радње, него је и одобрила и похвалила поступак Суда, што је неупотребљено камење за шљунак дао становницима изворске улице, да своју улицу сами калдрмишу По томе г. Видаковићеви протести падају, на његову штету. (Прочитан извештај).

Мил. Ж. Маринковић. Ја се чудим г. Видаковићу да је он тим забављао одбор, кад није нпао претходно на лице места да се увери у чему је ствар. То је тако ситна ствар да је заиста жалост што је око тога пробављено увалуд време у одбору.

Председник. Хвала вам господо — прима се дакле овај извештај (Прима).

Сад имамо лицитацију о откопавању земљишта у једном делу пријепољске улице, која је остала на Риста Крстићу по 1. 19^{2}_{4} дин. с тим да земљу односи и насипа у 6. венецији; а добили смо подиуду од Ж. Тришића који пристаје да откопава по 0.85 пара куб. метар—али хоће да носи где он зна, управо да он с њом располаже

М. Ж. Маринковић. Има ли ту много да се копа.

Председник, Има ће 2324 к. мет.

М. Велизарић. Да није то сувише велика разлика у ценама између 1.19^{2}_{4} и између 0.85 дин?

К. Главинић. Зар нема тако у близини ни једна улица која ће требати да се насипа, па да се земља која се буде откопавала, тамо носи.

Инжењер Смедеревац: Нема ни једна која се мора насипати, и ако где буде мало насипања, то ће се моћи да напреи оном земљом која се буде у истој улици откопала. Ми немамо где на другоо мест да вучемо земљу него пли у бару венецију или да дамо предузимачу да вуче у своју корист где он хоће. Ја мислим да је боље да се вуче у бару венецију, јер за се бара мора насути, а кад је општина буде морала насипати, онда ће платити предузимачу и по читав динар од кубног метра земље која се тамо довуче.

К. Главинић. И ако то нагледа сасвим прост рачун, опет треба правити разлику између финансијског стања у општини, која данас постоји, и стања, које ће можда постати онда, кад дође време да се бара венеција засне. Ми данас с оним пашком што ће платили преко 85 пара — можемо да откопамо још 800 куб метара.

Председник. Ја бранећи гледиште г. инжињера, држим да је очевидно већа корист ако ми постепено насипамо бару; а осим тога треба знати да сад баш немамо и потребу да насипано сву дуж насипа, јер иначе ће нам опет пропасти насип на коме смо и тротоаре подигли. И напослетку што се тиче финансијског стања, ми истина немамо новаца колико би требало, али опет платићемо што се изради, и писмо баш у таквом несређеном стању. Боже сачувај.

Св. Зорић. Треба да се има у виду и то да ће насипање баре трајати годинама, и да је свакојако и у интересу здравственом да се што пре отворе то насипање.

М. Велизарић. Ја држим да је довољно објашњено И сам сам убеђен да је боље да платимо мало више, па да се оном земљом, која се откопава на улица, насипа у бару и између железничке станице и кућа, на да нестане оне воде која произноди смрад и мијазме.

Председник. То нам је и сама управа нароши препоручила да извршимо. Да на ту цељ куп ено земљу, значило би да бацамо новац, него у оваквим приликама, кад се друге улице откопавају, онда да платимо 20 — 30 пара

више па да ту земљу сносимо у бару. (врло добро) Ја мислим да се то може усвојити (Усваја се).

К. Главинић. Кад се сравни цена коју нуди Тришић с условом да он продаје земљу у своју корист, са ценом коју је дао други лицитант, који хоће да пости земљу у бару неповољу и сву пасиша — онда је она друга понуда и корисница и јевтинија. (Прима се).

Председник. Јесте ли примили ову лицитацију за откупавање с тим да земљу пасина у б. новембру, где му наредимо? — (Прихваћена).

Сад имамо де чујемо извештај о лицитацији за набавку дрва. Буковина остала је г-а Младина Новаковића по 23·99 м. хват, јасеновина, грабова, растова и брестова дрва остала су на Луки Теловићу. прва по 23·90, друга по 23·85, трећа по 20·30 и четврта 20·49.

Треба нам 650 хвати, и према томе изволите сад рећити шта да примимо.

Р. Драговић. Овде је буковина понуђена доста јевтино и ја сам мишљења да се та понуда прими, само ако је условљено да буду добра дрва, без пањева.

М. Ж. Маринковић. Ја сам слушао од самога лицитанта Г. Теловића да је други лицитант Младен врло јевтино дао понуду за дрва букова, и да треба да му се одобри.

М. Велизаревић. Мени се чини да јасен и грабовина дају јачу ватру од буковине.

И. Цветановић. Ако тражите дрво за пламен, онда је за то најбоље дрво буково, само да је младо — а ако хоћете дрво за жар, бољега од церовине нема; а после церовине долази грабовина. По школама и канцеларијама где се ложи зими, отићи ће много буковине, и ако се о томе води рачуна, боље је узети церова и грабова дрва за огрев.

М. Д. Јанковић. Код нас се држе разне лицитације а нема никад мустре за набавку. Ја сам лане био у комисији за дрва, и над сам казао да дрва нису добра — онда лицитанту нита где нам је мустра, и ни је немамо. С тога сад треба да оставимо неколико пеканина као мустру, и да се неприкају дрва трула и са пањевима, која нису ни зашта.

Р. Драговић. Увек се уговара да дрва буду здрава и без пањева; а што се тиче квалитета, то се зна да су дрва букова прва и кад је јасен 24 динара букова су 26 дин. хват. С тога ја држим да узмемо 500 хв. буковних дрва а реско грабових и јасенових

Председник. Ја држим да би могли да узмемо нешто од оних дрва по 20 динара а нешто од буковних па да мењамо; јер ако узмемо само 300 хвати оних јевтиних дрва, онда ћемо уштедити 100 д. ц. —

Р. Драговић. То се не узима за једну кућу, па да човек нема како хоће него један ће да траже буковину, други растопину и онда ће изаћи петачни рачуни. Осим тога имам да кажем и то, да данас од растових дрва не можете наћи цепљење од метра дужине, него нека је краћа нека дужа. Неједнака су та дрва и ја сам на пијаци то гледао и знам да су та дрва неједнако сечена.

М. Д. Јанковић. Ја не би одобрио другу лицитацију осим ове за букова дрва — само да се диферује по мустри.

Р. Драговић. Врло је тешко диферовати дрва по мустри, јер су неједнака дрва неко је дебље неко танје. —

К. Главинић. Види се да се у општини многи послови на памет раде. Дуже се толике лицитације без утуређене мустре. То је погрешно. По условима не може да се контролише набавка као по мустри, јер услове ће свака страна да тумачи у своју корист, а кад се има мустра пред очима, онда се зна је ли набавка по уговору или није Осим тога чудновато је да општина која је толике набавке дрва до сад извршила, још не зна каква јој дрва требају и која су најбоља за њену потребу. С тога ја сад чиним тај предлог да се ове године учине пробе која су дрва најкорисније за општину, а то ће се моћи да учини ако се једне недеље дају једном надлежатељу једна, а друге недеље друга дрва, па се буде водило рачуна колико ће која дрва трајати.

Председник. То није могуће извршити. Шта ће те кад је једне недеље праг, друге лепо огреје, па се једне недеље гори много више а друге много мање.

К. Главинић. Ја што сам рекао нисам на памет рекао. Опет кажем да се та проба може да изврши. На последку нека се састави комисија од стручњака, па нека испита јачину дрва и каже: од сад треба општина да купује ова дрва — па хват.

Никола Михајловић. Ја сам био на овој лицитацији за дрва. Овај Сиедеренац, који је понудио најмању цену за букова дрва, казао је да има младе буковине и то у облицама. Ако је тако, онда је она цена коју он тражи врло јевтина, јер кад су дрва млада и у облицама, она се боље и хвате и боље горе. Зато би био мишљења да се прими ова понуда за букова дрва, а ако ће да се мења, онда нека се узме нешто церових или грабових дрва. (Чује се: нека церових.)

И. Милошић. Треба да се условна и то да лиферант снагда ухвати дрва у редове тако, да се може између редова проћи да се види какво је који ред укивен.

Св. Зарић. То треба да се дода, а осим тога треба да се уговори и то да комисија може набацити свако дрво које јој се не допада, или што је нагњ, или што је труло, или што је краће но што треба. —

Председник. Молим вас да прочитамо услове који су на овој лицитацији били. (Секретар чита.)

Р. Драговић. Што се каже да дрва не буду пањевита и чворновата то није могуће захтевати код грабовине. Боље да се сад споразумемо, него после да имамо разговора.

Председник. Дакле господо нама треба најмање 650 хв. но ако нам треба и више диферант је обавезан по овој цени да набави. Сад изволите казати колико од којих дрва да узмемо.

Р. Драговић. Пошто видим да нећања хоће мешана дрва, нека се узме 450 фати буковних и реско грабових. (Врло добро).

Председник. Дакле према те ли то: да узмемо 55⁰ фати буковних а 200 хвати грабових.

М. Д. Јанковић. Ја писам за то да се узима грабовина јер то је као што знамо хрђаво и чворновито дрво и ко може да се обвеже да да праву грабовину.

И. Цветановић. Може млада грабовина да се употреби ако ћеш да је сечеш на најситније цепке.

Р. Драговић. Али је не можемо добити; на пијаци је нема. Има само код Кумануда али кошта чини ми се 24 динара, ако не и скупље.

М. Ж. Маринковић. Онда узимимо букова и јасенова дрва.

Р. Драговић. На да оставимо да се поред буковних узму грабова или јасенова, па ако нађене грабових која не би била стара и пањевита, нек се узму она.

Т. Новаковић. Ја немам ништа да кажем односно понуђених цена. Оне су повољне. Али пошто су букова дрва лакша, и више за пламен, ја мислим да би било најбоље да се узме 350 хв. буковх и 300 хвати грабових или јасенових (врло добро — нека буде тако).

Председник На чему смо дакле? Хоћемо ли букова и грабова или букова и јасенова (букова и грабова). Добро. Онда усваја ли се то да можемо узети 350 хв. буковних и

300 хвати грабових дрва — али да не буду дрва стара, труља и шаљивита — (Усваја се).

М. Велизарић. Сад би могли да чатамо извештај о водоводу, јер нас има у седници 17. — (Чује се: сад је већ доцне).

М. Јовановић. Ја бих највољео да се она ствар што пре сврши; али би исто тако волео да нас буде што више у седници.

Председник. Онда да оставимо то за идући састанак. (Прима се).

Са нашим лицитацијама за калдрме стојимо врло тралаво, јер предузимачи не могу да набаве камена какав им треба. Сруда смо дошли до тога да људи остављају радо кауције да им провадну само да их разрешимо уговора.

Тако је држана лицитација за пострес калдрме у улицама: Кнез-михаиловој „Милановој“, „телеграфској“ и „сибиничкој,“ па ни један предузимач није дошао да лицитира, него смо само добили понуду од Панте Манојловића, који се прима за предрачунску цену.

М. Велизарић. Да ли би могли општина добити онај мајдан код железничког пута у Топчидеру, па да она о свом трошку вади камен. Тиме би имали доста камена и јевтиније

Председник. Знате да се забрањило каљење камена на том мајдану због тога што је близу касарна и што песме да се барутом разбија стена. — Овде је неизгода једна. Узети можемо све кауције али шта нам је ваде над пећином имати калдрме. Немогу људи да нађу нигде камена. Ево држали смо две лицитације опет, па ни једну није дошао нико, а на другој био је један који је дао понуду.

Инжењер. Ево у чему је ствар, по моме мишљењу. Овде су почели предузимачи пажњу себе да се гломе, па оду и приме се да праде калдрму по 2^1_2 динара кв. метар— Сад се појавила тражња за камен већа но обично и они који раде калдрме у Матровици у Панчеву, у Смедереву у Пожаревцу итд. где им се боље плаћа, имају рачуна да и они овде на месту плате камен по 6^1_2 дин. Наши предузимачи немају рачуна да по то плате камен, и онда радије пристају да пагубе кауцију.

М. Ж. Марјановић. Онда томе треба доскочити с тим, што ће се узимати већа кауција, и што не треба примити у посао никога који нема готова камена.

Инжењер. Одбор може да реши да се узима 20% кауције.

М. Велизарић. Ја предлажем да се наберу једна комисија која би испитала да ли има где у близини Београда камена па ако се нађе онда је тешкоћа савладана.

Инжењер. На ово што је казао г. Велизарић имам да кажем да сам с једним предузимачем обишао целу околину Београда и нашао сам само један један мајдан код кошутњака где има онакав камен какав треба да се употреби. Тај је мајдан једном отворен али је по том затрпљено радити на њему што се почела да плаши и разбегана дивљач у кошутњаку. Осим тога има мајдана у Топчидеру а има један и на бањичком брду, али одатле се праде камен за стране паркове, као што сам мало час казао. С тога даље што предузимачи не могу да добију камен ми писмо на лицитацији коју смо држали за оправку неких калдрма ни могли да добијено лицитаната. Само онај предузимач што сад ради у призренској улици дошао је и примио се пострес калдрме у улици телеграфској, једном делу кнез Миланове и једном делу кнез Михаилове улице и ја мислим да њему ту оправку може одбор уступити јер ово што сад ради, добро је парадно.

Н. Милићевић. Да ли се јављало еснафу зидарском кад се држала ова лицитација? Ја сам слушао да се зидари никад не зову на ове лицитације, а то је погрешно — Треба их увек звати.

Инжењер. Лицитације се објављују у опш. новинама а но год једном дође на лицитацију, ми га забележимо и други пут га зовемо. Од зидара до сад није дошао нико, и за то нису зидари нарочитим позивима звати.

Н. Милићевић. Зидари слабо читају новине зато треба их звати, јер то ништа не кошта општину, што ће се они позвати

Председник. Ја могу то примити да од сада за овакве лицитације нарочитим позивом јавимо еснафу зидарском, па ко од њи хоће да лицитира он ће доћи. (Врло добро). Сад напоите да решимо шта ћемо с овом лицитацијом на коју је дошао један предузимач и дао обвезу.

М. Велизарић. Онда то и није лицитација била, него је просто понуда једног предузимача. (Тако је).

Ђ. Новаковић. Г. инжењер је објаснио у чему је ствар, и кад је само овај један предузимач примио се посла, ја мислим да то одобримо, јер нам те калдрме треба оправити што пре.

Н. Цветковић. Ја сам и пре предлагао а и сад велим да би за овакве оправке општина требала да узме радницке а сама да набави песак и камен.

Председник. А где да нађемо камена? Ја би лако нашао раднике дај те ми само камена?

Но молим вас да сад решимо хоћемо ли уговорити понуду Панте Манојловића и уступити му пострес мало час поменутих улица по предрачунској цени.

К. Главинић. Ако се може да одобри понуда а да се не отрешимо о закон, онда треба с жеста да је одобримо, јер је краље пресе да се пострес калдрме у тим улицама изврши

Председник. Пошто није дошао на лицитацију нико више а овај човек прима се да по прорачуну заради посао, онда ја мислим да то можемо одобрити. (Одобрава се).

Р. Дрљановић. За камен не доносе никакво решење.

Председник. Ако хоћете по предлогу г. Велизарића можемо изабрати комисију, али то ће сад бити доцкан за праду оне калдрме.

К. Главинић. Ако се пише г. министру за одобрење да се тај мајдан употреби, нека се напомене и то, да иза кошутњака с друге стране исто тако стоји мајдан до самог кошутњака, и тамо се сад камен нади а не смета шеварњу.

Председник. Ја држим да за то не треба да се обраћамо г. министру по управнику, као гвади топчидерском, коме ћемо јавити да имамо потребу за камен, и да ћемо радити ту — па ако би нам он забранио, онда би морали њим г. министру. (Тако је). —

Сад вас молим за уверења.

Дају се уверења за:

Николу Стојадиновића — доброг владаоца, средњег стања.

Димитрија Јовановића б. кочијаш др. Брила,—непознат.

Јована — Јанка — Илића ватрогасца при управи мон. дув. — непознат.

Вељена Хајне — Јанка и Војислава Антонијевића Јанка — сиротног стања.

Закључен састанак у 8^1_2 сат. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 18. Јула 1889. год. у Београду.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Коста Томић, чланови одбора: г. г. М. Р. Маринковић, Св. Боторић, Ђ. Николић, И. Л. Малишић, К. Петровић, Н. Х. Поповић, Св. Карапешић, М. Вединарић, М. Д. Јанковић, Н. П. Михајловић, Н. Д. Кажи, Г. Миленковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, Ст Петровић, К. Д. Гламочић, Ј. Ж. Ђурић, Н. Д. Видаковић, Н. Вулковић, В. Виторовић, Г. Јосимовић, Ј. Илић, М. Ж. Маринковић, Др. Ђ. Димитријевић и Св. Зорић.

Садржина: 1). Извештај о досадашњим радовима за истраживање воде, и предлог програма за израду водоводног пројекта; 2). Одобрење Управе монополе дувана да за опит замлажу које јој се даје од закупа, подине нападене; и 3). Расход уговора са концесионарима за изношњу ђубрета, испражњење нужника и помијара.

Председник. Састанак је господо, отворен.

Изволте чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Има ли шо да примети што? (Нема).

Тражи се уверење за Алексу Костића бив. практиканта министарства грађевина о његовом владању и имовном стању.

Најављено: Непознат.

Сад да пређемо на питање о водоводима.

Изволте чути извештај, који ће прочитати г. Јосимовић као председник техничке комисије.

Миливоје Јосимовић. Уз овај извештај има прилично број прилога, а то су разне анализе и извештаје појединих стручњака техничком одбору. Ја ћу с тога сада да читам само извештај, а при дебати ако буде потребно, читаће се и поједини прилози. (Прочитан цео извештај).

Председник. Сад сте господо чули извештај. Ако би желили говорити, изволте.

Никола Х. Поповић. Ствар је јасна и чиста. Кад стручњаци тако веле, онда ја с моје стране немам шта више да говорим, а не могу ни прикетбе да чиним, него да усвојимо.

Председник. Чињено је све што је било могуће. Сви најкомпетентнији људи дали су своје мишљење, да је вода добра и сад мени се чини да би чудно било, кад би ми као нестручњаци имали шта против овога. Према томе можемо извештај усвојити.

Др. Вока Димитријевић. После счета, онако савесног мишљења комисије, свестраног испитивања, и после датог мишљења од једног великана г. професора Макса Петенкофера, нема се шта даље ни мислити, него да се извештај усвоји.

Председник. Ако нема више да говори, онда да пређемо на читање програма, на који начин да се ово изврши. (Нема).

Усваја ли одбор извештај? (Усваја).

Свет. Боторић. И ја сам да се овај извештај усвоји, као што је казао г. Др. Вока Димитријевић но с тим, да се комисији изјави благодарност за велики свој труд и савестан рад. (И то се прима)

Председник. Добро. Онда молим г. председника комисије да прочита свој израђени програм.

Миливоје Јосимовић. Ја благодарим одбору на изјављеној благодарности, а у исто време слободан сам да приметим, да се овакна питања и не решавају дебатовањем у седницама одбора општинског. Једино што би се могло учинити, то је да се наш рад упути на оцену каквом компетентном телу. (Чује се: Не треба).

Коста Главинић. Г. Јосимовић је изјавио одбору благодарност на изјављеној благодарности комисији, у своме раду. Ја опет у име комисије, благодарим одбору, што нас је у своме послу потпомагао.

Комисија је при вршењу овога посла имала да савлађује велике тешкоће, и да слуша са стиу страна замерке, што се решење питања о води толико одуговлачи, али, она, и ако је била уверена о добрим резултатима својих испитивања, иначе није смела да узме на себе одговорност и на своју душу да вам предложи воду, коју је нашла онако пресо колена, него сио умолили и стручњаке из страних држава па и највеће научњака у овим стварима г. Др. Петенкофера, да нам дају своја мишљења о најбољ води, и сви су се одазвали врло срдачно па су изјавили а особито г. Др. Петенкофер као најпредвиђије, да је вода за пиће и остале потребе, добра. На кад један Др. Петенкофер то каже, ми не знамо, како би смели да ми друкче кажемо, и над би друкчије и мислили. Г. Др. Петенкофер је се врло љубазно и срдачно одазвао на наше позбе, и ја господо предлажем да му се од стране одбора изјави нарочита захвалност што је љубазно примио сва наша питања и на сва љубазно одговорио. (Прима се предлог једногласно).

Никола Х. Поповић. Ја би био мишљења да се овај извештај са свима прилозима особено одштампа.

Никола Вулковић. Штампање се у нашим општ. новинама и то је доста.

Миливоје Јосимовић. Ја не бих био за то да се ово штампа само у новинама, већ у нарочите књижице, које се могу и продавати, јер има људи које ова ствар интересује.

Марко Великарић. Ја мислим да се одштампа у хиљаду комада у засебним књижицама.

Председник. Усваја ли се да се штампа у књижице? Усваја се).

Сад изволте г. Јосимовићу прочитати програм. (види стр. 264. броја 29. ов. новина).

М. Јосимовић. (после прочитања) То су главне тачке које су нам имале узети у обзир као основа за израду пројекта. Сувишна опширност у оваквим стварима није корисна, нити ваља пројектанту одузиме слободу диспозиције, а међу тим и доцније примене и допуне нису искључене.

Председник. Има ли још ко да говори? (Нема) Кад нема онда ја имам да учиним једно питање. Како разумете ви ту 8-му тачку. Разумете ли се да ће вода моћи бити спроведена до пред сваку кућу?

Миливоје Јосимовић. По пројекту има цела варош да се снабде водом, а како ће се ова делити, о томе има доцније још да се донесе детаљније решење.

Председник. Наша финансијска комисија мора водити рачуна од тога, те да зна како ће оптерећити грађане наше за прикупљање тога прихода, јер ако свака кућа не добије воде, онда није право свани да плаћа.

Даље у ономе случају треба вода да пролази кроз све улице те да је свакн може употребити, и у том случају ко неће да употреби, он је дужан шшак да плати.

Миливоје Јосимовић. Овде је казано да мора бити могућности да се свака парцела снабде водом те према томе и пројекат обухвата све.

Председник. Имајте господо на уму ово, што је председник комисије казао. То ће се потписати и после не може се мењати, већ се мора примати. Став је даље важна а

при изради разуме се, да ће се придржавати инвеларионог плана. Ја дакле од своје стране немам ништа против.

Светозар Боговић. Ваша је примедба г. председниче умесна, али пређа досадањем раду наше комисије за водовод, зашта нема нико ништа да посумња, као да она није нешто предвидела. Сад само треба да усвојимо.

Пера Видаковић. Одбор општински изабрао је из своје средине стручњаке за овај посао. Њима је додао још неколико спага са којом располаже наша варош, и које признајемо, као најспособније за овај посао, који су скупа урадили све што је требало и сад немамо шта говорити, него ми усвојити њихов рад или не усвојити.

Но ја хоћу да говорим о нечему што је много важније.

Мени се чини да и један обичан човек кад дође и тражи савет од каквог стручњака и добије га на оде, тај више неће имати образа, да опет дође и савета тражи, ако се нечим од своје стране одужио није или и ако дође по други пут, онај та неће ни примити, а камо ли да ће му и по други пут својим саветом притећи у помоћ. И кад то преди за обичног човека, онда шта преди за општину? Општини ће још за много времена требати таквих стручних спага, и ако она остане при томе, да тим стручњацима за толико огроман посао каже само голо хвала, да ће онда у другој прилици ти стручњаци пријатном какве потребе такође казати: хвала, не можемо да се примимо.

У таквом случају они имају право да избегавају, кад им то не доноси никакву материјалну корист.

Ви знате, да они нису какви велики богаташи, који могу своје слободно време да употребе на друге послове без награде, него моралу они празно време употребити на писање у каквом научном часопису и томе подобном за награду те да том материјалном коришћу притеку у помоћ својој фамилији поред прихода који од редовне службе имају.

С тога господо, ја вас чиним пажљивим о овоме, да не треба да остане за оволики посао само хвала, него нашто смо усвојили и извештај и програм да ставимо једну суму тој комисији на расположење на ова нека подели међу своје чланове према утрошеном времену сваког појединог члана на овај општински рад. То је моје мишљење, а ви како мислите тако и урадите.

Марко Велизаров. О тој награди говорено је још у почетку при састављању комисије, и тада је казано, да ће се њима за труд дати извесна награда, и то онда, кад цео посао буде свршен. Ако је оно последњи рад те комисије, могли би приступити решењу, полако да се да. Али мени изгледа да тај посао није још свршен, јер ово скоро одобрили још 10 хиљ. динара на нове одлуке те да се још нешто исправи и допуни. Остављмо дакле да о томе говоримо кад буде готов сав посао што смо комисији поверили.

Светозар Боговић. Зашта према свршеном раду наше комисије не можемо сада ништа казати но хвала, а о награди мислим да можемо да говоримо над буде план од г. Смрекера готов и финансијска комисија своје свршн, када ће се на петих новаца и трошак предходних послова на и награда комисије исплатити.

Милошје Јовановић. Питање о водоводу није још испрпљено. Држим да се о наградн може доцније говорити, кад буде пројект готов, прегледан и усвојен, и када се буде могло само раду приступити. За сад смо ми задовољни што се признаје да наш рад није био безкористан. То нам је за сада довољна сатисфакција, а напато нам је и то, да наша општина није у такове стању. да овакове послове Бог зна како награђује. Доцније ако буде оно питање поново изнешено, обележићу моје и мојих колега мишљење по тој ствари.

Пера Видаковић. Ја сам задовољан што је само о овоме поведен говор, а посео сам га не ради оних чланова комисије који су у одбору, већ ради оних који нису одборници, и то за то, да се не појми, да општина хоће да се само прође на то хвала.

Председник. Дакле ова је ствар решена, а г. Видаковић нас је само подсетио.

Сад да идемо даље.

Ми смо добили од управе монопола дуван један одговор, управи благодарност на оно што смо одредили, али али има још и нов предлог. Управа пристаје да под заклоп прими оне нове делове које сте одобрили, али уједно иште да магацине награди и на земљишту на коме ће се пут отворити, и обавезом државе, да без икакве накнаде магацине уклони са земљишта пројектованога пута, чим се отварању овога приступи. Своју изјаву Управа монопола поткрепљује и одобрењем г. министра финансије. (Сенр. чита).

Пера Видаковић. Ја се дивим томе, како је могао министар тако лако одобрити да се на захтев општине с пута дигну два магацина који државу морају коштати око 180000 динара.

Пут тај зна се, да се мора што пре правити, а и ви сте г. председниче сами казали, да вам је полиција пределила да исти што пре свршите

Ми ћемо пут пре наградити него што ће се магацини подићи. Такво захтевање монопола мени изгледа онако, као што веле цинцари: „*ако нећеш да једеш печено, јешћеш кувано*“. Ја сам за то, да се овај захтев одбије и да се пут одних одпочне правити.

Никола Вулковић. Ја мислим да никако не треба дозволити да се на путу подижу магацини. Они само гледају да магацине направе, на после неће се то лако дићи, и ми ћемо имати велике тешкоће у томе.

Коста Главинић. Ја сад морам у овоме питању да се сложим са управом монопола дувана, и ако сам пређе био противан.

Г. Министра питати како је могао дозволити, да се после магацини дижу, то је непутно. Његова је то ствар и он је о томе размислио, на је његово и да реши.

Кад нама управа монопола дувана даје пуноважну обвезу да ће дигнути зграде, кад нам затреба пут, онда је то за нас доста. Ја неверујем у ово што се каже овде, да ће се пут ускоро правити и кад можемо на овај начин да натрпимо штету а опет њима да помогнемо, онда можемо дати да се магацини саздају.

Глиша Јовановић. Ја сам противан овоме мишљењу г. Главинића. Као год што је монополу потребан тај пут за магацине, тако је исто и нама потребна пијаца. Поштo по то морамо оно парче између парносовог хана и железнице пасути. Ја ћу донети у првој седници предлог и молићу одбор да реши, да се тај пут још оне године направи, а не да се чека за годину дне. Дакле никако нисам за то, да се тај пут даје за подизање магацина, јер га после нећемо лако добити, нити ће монопол лако магацине дизати.

Светозар Боговић. Ја знам врло добро да је пред прошле седнице већина одборника била противна да се стално да земљиште, на коме је пут пројектован, а било је мишљења да се суза пут и да се да то земљиште на послугу, на у своје време магацини са пута дигну.

Ја мислим да је такав извештај и послат монополу, и за то је управа монопола овако јасно ово своје писмо и обележила.

Сад ако не би успојали извештај и учинили услугу, онда би значило да терамо инат. Ја сам за то, да се прими овако као што је казано.

М. Вемјановић. Изгледа ми као да се неки плаше, да управа монопола тим предлогом скрива неке задње мисли. Међутим тога не може бити, и стварно је са свим јасна, јер је предлог основан на чистом трговачком рачуну. Монополу требају магацини и мора их одмах зидати. Ако то не учине, мораће, узимно само за једну годину, плаћати на више места грдну кирију за смештај дувана. Осим тога надзор и рад по разпрканим магацинима биће би скупљи, много скупљи но што би коштало рушење једног или два магацина и пренашање истих на друго место, јер ће то бити магацини врло просто зидани са 4 зида, сполја и изнутра само фугована а не и малтерисана. Унутрашњи део. т. ј. преграде и стубови све ће бити од дасака, греда и гвожђа. Према томе рушење и поново зидање таквих магацина неће свима плаети много више од 500—600 дуката, а то ће за монопол бити много јефтиније од трошкова на кирије, рад и надзор над се ти магацини не би зидали. Тај се трошак исплаћује монополу већ за једну годину а само ли ако се њима буде користио више година.

Милован Марјановић. Сва бојазн састоји се онде у томе, што неки мисле, да ако уступимо на послугу овај пут, нећемо га после моћи натраг узети. Међутим је та бојазн врло неумесна по томе, што сам министар финансије дозволава зидање магацина с тим, да се дигну с пута онда кад исти општини устреба.

Што каже г. Јосимовић да нам овај пут треба што пре, и ту нема никакве основне бојазни, јер кад ми све остало извршимо што треба, и дођемо до онога места, онда можемо и ово спршити. Главно је сада ово, да треба управи монопола дати, да се за време помогне. Ја мислим да можемо сасвим ово одобрити.

Друго би било, кад би управа хтела подићи какви магацин, који се не би могао лако дићи, али кад каже да ће направити покретне магацине, онда нема разлога зашто да чинимо сметње.

Милоје Јосимовић. Ја господо, не мислим овако о овоме путу. Признато је и с наше стране, и од стране државе да је тај пут потребан, те према томе сва сам би неумесно било када би ми сами себи сада стварали сметњу, коју морамо доцније да отклањамо. Ми истина не знамо над ћемо бити у стању да овај пут изведемо, али за то опет немамо нужде ни оправдања да поступимо као што се од нас тражи. јер би подигнути магацини били стварна препрека за извођење пројектованог пута.

Ми и монопол дувана стојимо овде један према другоме потпуно као два приватна лица. Међутим монопол стоји у тесној вези са државом па те према томе кад нам буде уступила потребе да се на путу сагласне зграде дигну, ми би се морали обазирати и на државне интересе водити рачуна о томе, да ли таквим захтевом нећемо монопол осетно оштетити, а штета ће од прилике изнети на 50—60 хиљ. динара. У стварн ми нисмо дужни на то да се осврћемо, али ја сам уверен да би ми сматрали као неку моралну обавезу према држави, да јој толики издатак уштедимо. Из таквих узрока дакле пут ће сасвим вероватно остати ненагрђен.

Мишљења сам дакле да сада несмарамо себи такву једну непријатну.

Ја бих могао пристати само на то, да им се уступи земљиште које не покрива пројектовани пут, а за она 2 магацина која се мисле да сграде на путу, да се даде земљиште на другом месту.

У осталом и пре томе ваља имати на уму да се магацини поред пројектованог пута нису поставити у ниво онога а не другачије.

Светозар Костић. Ја се потпуно слажем са мишљењем г. Главашића, и држим да ми можемо без икакве опасности уступити врху државе. Даље мислим да о томе не може онде ни бити такнога говора, да министар или држава може имати какве задње мисли. После овог нашег решења да пут неуступимо, ја сам чуо од једног друга, који није у званичном овом послу, да држава може ово парче пута да узме путем експропријације. Ако би ово наступило, било би за општину понижење. Међутим кад држава плаши са оваком лепом поруџом пред одбор и каже, да ће дигнути магацине над општина буде пут правила. онда ми не треба ништа даље да мислимо.

Перо Видаковић. Господо! Мало пре је г. Јосимовић казао, да се бара мора насипати, и да је тамо нужно пуњају градити. Цео одбор, цело грађанство предвиђено је ту потребу. Говори се овде, кад насипено бару, а изгубљено је из вида откуда ће се бара насипати.

Господо, ја мислим, да ово што и сама власт тражи од нас да тај пут направимо, морамо испунити. Даље држим смо да дајено људма даницу а знате и то да морамо да плаћамо грдне суме. на име оштете ако то непзвршимо. Познато ће вам бити да је општина осуђена да плаћа накнаду оним лицима, чије је куће засула у улици иза касапарнске касарне, на зар ћете одлевати са давањем данице притежатоцима плацева око железничке дотле, док нас и они не туже за накнаду оштете. Тако исто и сам г. председник је казао онде да му је власт наредила да овај пут мора спршити. Тамо ми морамо и производну пијацу подићи. Даље никако не слуши на част престолници да трпи ону бару онакову каква је данас. Може бити, да осталој господи у чаршији то не пада у очи, али зашто ће те признати да сва она околина око баре много трпи од баре, на је прајње време да се бара насве.

Ја сам држао, да ће она комисија одређена за регулисање баре спршити те радове на да се још ове јесени почне то насипање,

С тога никако не можемо дати овај пут да се кварн, а за монопол је доста од нас кад дајемо, да се улица суви на 30 метара.

Пут ћемо ми извести почети пре но што се магацини почну, и г. министар, кад би му се поднело на потпис, прописано би се кад зна за колико време могу постојати магацини, да ли би потписао, кад се мора толика штета правити дазањем два магацина с пута у врло кратком року. Главно је дакле господо да се овај пут никако дати не може.

Раденко Драговић. Пошто је г. Јосимовић казао, да овај пут треба да остане, онда се од тога не треба удаљавати, нарочито с тога што стоји од управе кар. Београда нарећење, да се пут мора направити а кад то стоји онда за што да за тако кратко време магацини подижу.

Милоје Јосимовић. За сам хтео да исправим оно што је г. Карапешић казао. Пошле седнице ја сам поднесио на то на сам после нарочито загледао у закон како стоји о тој експропријацији. Тамо се каже за какву потребу може да се експропира какво земљиште, а за онакав случај није закон ништа казао, већ се нарочито спомиње, да у случају кад приватно лице непристаје да му се земља одузме, мора се тражити законодавно решење. Дакле не може бити принуде да се пут експропријацијом узме.

Светозар Богојић. Нема ни једног онде међу нама који неће да се пут какав украси. Но ја знам да се комисија

која је одређена за регулисање баре, још није ни састала, а баш и кад би се састала и кад би се бара регулисала за 6 месеца, опет нама ништа не сметa допустити задање, пошто је министар потврђено својим одобрењем по коме, морају магацине дићи чим захтеме пут отворити.

То је јасно, да држава неће свакоцене магацине подизати, кад зна да ће их убрзо подизати. Ми господо можемо с мирном савешћу примити сву понуду. Чудновато изгледа да говора неких предговорника, као неко непријатељско расположење према г. министру финансије. То се нади ни тога што ово ми на многе друге и теже ствари пристајали, а овде неможемо.

Молим вас г. Видаковићу, ја ако сам закупац дувана ја немам никаква интереса, па не треба ово да улећете:

Пера Видаковић. Ништа писам казао. Ти си пречуо. Ево господе ако неће на неки пажу, да ли сам што рекао. (Чује се: Није о томе ништа казао).

М. Велимировић. Г. Јосимовић каже, да општина уступањем тога земљишта ствара себи сметње. Ја то не видим, јер она не прима на себи никакових обавеза, ако има сметња, оне постоје само за државу, која се обвезује да руши оно што је једном саздала. Но то су сметње привидне, јер је држава навелико добро размислила колико ће отуда имати више користи но штете, пре но што се решила да поднесе општини такав предлог. Ако држава не сазида те магацине до децембра месеца, куда ће сместити 2,000.000 кила дувана? Осим тога због краткоће времена, она не може сада да тражи друго место за задање и да према новом земљишту скроји други план. Из ових разлога и још с тога што општина нема отуд штете, мислим да треба усвојити предлог управе монопола.

Раденко Драговић. Г. Боторић каже, да се комисија није састајала. То не стоји.

Ја као члан комисије должан сам данут, на није било плана, због тога се није могло ни радити. Ја кажем да сам ја први, који сам за то, да се пут неда, а што он каже, да сам противан држави ја то одбијам од себе.

Глиша Јосимовић. Један од господе одборника рече: као да су овде неки у непријатељству према монополу или према данашњем г. министру финанције. То нестоји. Непријатељство нема овде посла, где се савесно даје мишљење о интересима општине.

Мени напротив изгледа да се управа монопола паро, што каплицирала да овај пут узме пошто — пото, на кад није могла да продре претњом да се одавде исели, сад тражи на овај начин да узме пут, па после ко бојаги да дигне магацине, а кад би се то после затражило да се пут отвори, онда би казала да без никакове исколе да дигне. То је више него јасно на што монопол смера; с тога сам ја за то, да она може дићи магацине онде где сно још дали, а пут нека остави, а ако то неће, нека купи земљу гди хоће за своју потребу.

Коста Главинић. Ја сам био против тога, да се пут даје безусловно; али, кад нам се даје услов да се магацини дигну кад нам пут затреба, шта имамо ми сад да мислимо. Што ми сад да се намећемо за тутора, и то за пут који још и не постоји, и као да је он толико важан да ће Београд пропасти ако се на њему подигну привизорно два или један магацин, који ће се морати дићи, кад се пут буде отворио. Ја не мислим да је баш оно најважнији пут Г. Глиша каже, да се пасиње бара венеција, и због тога треба пут одмах. Пасињаче баре мора се извршити, али кад? Док то буде прође не 3—4 године па и онда, пасињаче се прво од параносовог хана и док се дође до монопола, проћи ће нет 2—3 године и по томе ми можемо дати да се магацино послужа за то време, а кад нам затреба ми ћемо према датом услову тражити да се дигне, и то мора бити.

Никола Х. Поповић. О овоме је предмету и сувише говорено и сад ја видим, да ова господа што хоће да говоре чине то једино с тога: да одрже своје мишљење. С тога сам да се прође на гласање.

Пера Видаковић. Ја одбијам од себе, да сам ипак само зато хтео говорити, да одржим своје мишљење. Ја само подарећујем моје мишљење. Вечерас је овде било пријатно уврелљивих речи против мога говора, али ја хоћу да вам покажем, да могу то све да отрпим заред опште ствари. Господо ми један посао ради пасињања баре и утврђења обале не може се предузети ако дозволимо да се на томе путу подигну магацини, јер се то поступно пасиња. Најпре се пут пасиње, па се тим путем иде даље и пасиња. Ово је тако јасно, да ми тај пут никако не можемо упустити, а ви сад решите како знате.

Глиша Јосимовић. Г. Главинић каже да овај пут није тако нуждан. Молим нас господо одборници, има ли ко да каже: да ли је нужници овај пут одавде на дунав или онај тамо?

Коста Главинић. Ја нисам казао, да није нуждан, него сам тврдио, па и сад тврдим, да се пасињаче баре неће одпочети од монопола дунавч неч од Параносовог хана, и док се дође до монопола проћиће 3—4 године, па макар ми одпочели пасињаче још сутра. Но ја нисам да кажем и то: да нам ти магацини неће заузети овај пут, који је потребан за пасињаче баре, а о томе се може свако уверити на лицу места.

Председник. Г. Видаковић је неколико пута напоменуо како је полиц. власт наредила да се тај пут направи. То стоји али је то учињено на захтев браће Ђорђевића још онда, јер су они хтели задати. Ја сам одговорио, да план није готов и на томе је ствар остала сад кад је тај план готов ви сте одредили комисију и она треба да ради; но на жалост план је био забачен и тек се сад нашао. Али и овај план није дефинитивно решен, те то може може се сада донети одлука. да се тај пут сузи на 30 метара.

Глиша Јосимовић. Ми смо једанпут решили да неможемо никако тај пут дати. Ова одлука има да се направи а против законо је сада газити своје решење.

Председник. Прво да решимо хоћемо ли да пут тај буде 30 метара? (Хоћемо) Добро. То је свршено.

Сад можемо гласати.

Ко је зато да се може поред ова два парчета поред пута подићи магацини и на путу, нека каже: „за.“ а ко је да на путу не може, нека каже „против.“ (Настаје гласање. После).

Дакле већина је да се и пут у службености да.

Глиша Јосимовић. Ја мислим да ово наше решење не може важити. Ми смо донели решење пре 6. дана да се пут неможе затворити, а сад под другим видом то решавамо другчије. То није лепо. на законито.

Коста Главинић. Ја не знам за што се већини замеће што није решено. Ма данас кажемо, да нам је пут потребан и дајемо га условно: да се магацини дигну кад нам затреба.

Председник. Сад долази да решимо колико да се плаћа општини за ону службеност.

Марко Велимировић. Кад смо дали оно земљиште до сенака за фабрику палидрвца које је много лепше од онога, ја предлажем да за оно земљиште тражимо 500 динара годишње кирије.

Глиша Јосимовић. Ја предлажем да дамо за један динар или за један грош.

Председник. Ја мислим да оценимо шта вреди јем љиште па на ту вредност шта нанесе интерес, толико да плаше.

Глиша Јосимовић. Да одредимо једну комисију, на нек прегледа цело земљиште и одреди вредност.

Никола Милићић. Није нужно комисија, него нека буде 500 динара као што је предложио г. Велизарић. То је доста, а и иначе општина није имала ништа од тога.

Јован Ђурић. Ја сам да буде 1000 динара.

Светозар Карапешић. И ја мислим доста је 500 динара.

Председник. Потреба да смо ми толико куланти. Држана и сама тражи да плати онолико колико је право Мени је један приватан давао 4 хиљаде динара за то парче. Мишљења сам да нам држава плаћа 1200 динара.

Глиша Јосимовић. Оно вреди 3 хиљаде динара годишње. Сад дајте на лицитацију па нек видити да ћемо добити 4 хиљаде динара. Кад су господа њима уступити пошто нашто држави т. ј. за 500 дин. онда као што сам напред казао боље да дамо за бадава или за 1 дин. нек се бар зна да смо поклонили.

Председник. Кад ово дали сељак за хиљаду динара што је много даље, ово, што је ближе, вреди 1200 дин. То је најмање што се може тражити.

Усвајате ли 1200 дин? (Усвајамо).

Сад што се тиче рока за она два парчета, треба да одредимо. Ја мислим за 15 година. Усвајатели? (Усвајамо)

Светозар Богојић. А кад се дигну магацини с пута онда плаћа хиљаду динара.

Марко Белизарић. 1200 динара да плаћа с путом, а кад се дигне с пута онда 1000 динара. То је скупо. То је место нам паропи, није за приватну зграду ни за друго што, бар да је за баштованџиницу, па да се толико плаше

Председник. Усвајате ли да кад магацине с пута дигне онда да плаћа 1000 динара. (Усваја се).

Сад имамо да решимо једно важно питање, по наше ош. интересе. Повлашћени за живожљу Јубрета и испражњивање сенкруба одказују даљи рад на треба, да уговор раскинемо. Ми сваког месеца имамо тужбе против њихове неуредности, а и људи су са свим неспремни за овај посао. Па пошто и они траже раскинуће, ја нас молим да то одобрите.

Глиша Јосимовић. Имамо ли ми гаранције за штету.

Председник. Што се тиче примања имамо. А што се тиче накнаде, то не знам.

Ја мислим да стрводерство опет дамо другом под аренду а што се тиче Јубретара ми предлажемо, да се дају на кварторе јер овако није могуће треба држати 24 пола, на после момци не иду како треба и сем тога један повлашћени за целу нарош није у стању да контролише тачност рада својих млађих, због чега и има силесно тешкоћа и неуредности.

Председник. Одобрава ли се раскинуће уговора на да суд изда на лицитацију право ово с поделом на кварторе? (Одобрава). Даље одобравате ли да на лицитацији купино стоку данашњих повлашћеника да не би отишла у бесење ако не буде довољно купаца? (Одобравамо) И ту да буду одборници: Никола Милићић и Јован Ђурић (Јесте)

Састанак је закључен.

Трајао је до 9 часова по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(со стенографски белешкама)

држан 22. Јула 1889. године.

Присуствовали: Председник општине: г. Ж. Карабиберовић, Члан суда К. Томић, чланови одбора: г. г. М. Д. Јанковић, Р. Драговић, Св. Боторић, Д. Т. Вељковић, Ђ. Николић, Ј. Ж. Ђурић, М. Ж. Марковић, В. Виторовић, Н. Цветановић, Н. Л. Милићић, Г. Јосимовић, Д. М. Ђорђевић и Т. Ј. Мијаиловић.

Садржина: 1) Питање шашто се не сазива комисија за регулисање боје Косовије; 2.) Инвентирање окне грађе; 3.) Саопштење да је Софија Настасијевић одустала од грађевне забране; 4) Откривање каменог мајдана „Бела варош"; 5.) Лицитација за окрпку школских зграда; 6.) Повишење цене хлебу; 7.) Одобрење Марку О Марковићу кола, да вожњом кирја мења са коњаницом одвозом; и 8.) Одобрење одсуства Ј. Смедеревцу инжињеру.

Председник Састанак је отворен. Изводите чути протокол последње седнице. (Прочитан).

Имали ко да примети што? (Нема — усваја се).

Траже се уверења.

За Светозара Адамовића нпр. Одбор налазује да је владања доброг а стања сиротног; за Петка Недељковића обављача проститутске радње—непознат; за Персиду Филиповићеву учен. V. раз. в. жен. школе — сирота.

Р. Драговић. Имам једно питање. Комисија: је једна одређена још пре 5 месеци за нут од станице до тонч. друма; на њу није позвата на рад. Зато питам хоће ли се позвати?

Председник. У једној од последњих седница, над смо говорили о захтеву поноволске управе, ја сам казао да та комисија за регулацију у б. венецији досад није радила што се није имао план. У тој комисији су неколико стручњака, који сада нису у Београду но на путу, па и због тога се ова комисија није могла звати. (Видаковић: ту је г. Гргур).

Н. Милићић. Кад је та комисија одређена пре 5 месеци она је до сад имала времена да сврши тај посао. С тога нека се позове сад да га сврши — или ако не може она да то уради, онда да изаберемо другу. То је хитна ствар.

Пера Видаковић. Али до скора се није могло ништа радити ни због воде. Морало се чекати док вода оде из оних баруштина тамо.

Председник. Дакле молим вас имајте на уму то што сам казао. — Кривица није до мене што се не ради, и чим дођу стручњаци, који су у комисији, зваћу комисију.

Сад вас молим да идемо даље. Наш инжињер г. Смедеревац моли за месечно одсуство, због болести.

(Одобрава се).

Још нешто пре дневног реда. Ми имамо неку грађу општинску Ту грађу би требало инвентарисати и одредити цене, јер нам се тражи да је продамо. С тога изволте одредити двојицу од г. г. одборника који се разумевају у томе.

Одређени су г. г. Р. Драговић и Милорад Д. Јанковић.

Г. Јосимовић. Кад се повела реч о овој грађи, коју је набављао Х. Живковић — онда бар да уштап шта да стварн тога човека, и ако ли се колико је оштећена општина за време његовог кметовања?

Председник. Ствар је предата власти полицијској на испитање и мислим да је Х. Живковић већ предат суду.

Г. Јосимовић. Наредите да се у идућу седницу бар каже колико смо оштећени од Х. Живковића.

Председник. Господо, предузимач који је предузео да ради калдрму на врачару по 2·42 дин. метар казао нам је

да по тој цени нед може да сврши посао по овим условима и одрекао се кауције. Ја сам му што ниже дао дозволу да вади камен из једног мајдана општинског — али он није примио. Дакле то је свршено, да он неће да ради. — Ја сам покушавао да набемо камена. Писао сам Роши и питао га може ли нам дати камен по 5½ дин. но он нам је одговорно да мени за љубав хоће да нам да камен по 7½ дин. — и то зато, што сад нора да отвара мајдан. То је претерано скупо и ја сам му благодарно на тој љубави. Стојан Крстић, који нам ради улицу железничку, не може такође друге улице да уме у рад што нема камена, и с тога он тражи да му се да један мајдан општински, тако звани „бела мараја“ код винограда Јакшићевог. Наравно, он тамо неће моћи одма наћи но добар камен, јер озго је камен лошији, који не би био добар за калдрму. Зато би предложило да се одреди одма комисија да са њима чиновником на лицу места прегледа тај мајдан, па да видимо да ли да се отвори на наш рачун. Ако општина одма да извади отуда само 2000 метара камена доброг за калдрме, њој ће се рентирати трошак. Ја мислим да ћемо имати рачуна да то сами радимо.

И. Цветановић. За сам читао пре неки дан у званичним новинама да управа тополивске економије издаје неки камени мајдан.

Председник. То је државан мајдан а при том треба имати у виду ако тамо под сеоска отворимо мајдан „белу мараму“ онда је то на пола пута до тополивских мајдана и још близу друга тако, да се може количина извити камен на друм: а то много чини. Само ја не знам хоће ли овај мајдан дати довољно камена; па с тога и кажем да би једна комисија треб да то да изиђе. Дакле наполате одредити комисију.

Одређени су: Р. Драговић, П. Д.Видаковић. К. Главинић Гр. Миленковић, Н. Милишић и општински инжињер.

Слажете ли се с тим да се не може примити што тражи овај предузимач, него да успејано овај мој предлог. (Усваја се)

Св. Богојевић. Ви сте казали да предузимач Стојан одустаје од уговора и напушта кауцију од 500 динара. (Јесте) Ја молим да кажете како је положена та кауција. Да ли према предности.

Председник. Ваља да знате да је одбор решио да се узима 5% кауције од вредности уговореног посла а 5% да му се задржава од зараде. но овде пошто није још ништа зарадио није му се могло ни да задржи ништа од зараде, но само стоји кауција 5 од сто коју сте, како се сећам баш ви г. одборниче препоручили да се узоји. Хтели сте тиме да олакшате сиротињим предузимачима, али сто како се то изиграва!

Св. Богојевић. Ја молим да г. инжињер каже колика је цифра предузетог посла и колика је кауција, на да видимо је ли заиста 5 од сто положено, јер ако није, онда онај мајак да положи овај који није хтео да се придржава услова.

Гл. Јовановић. Ако је положено 5 од сто на сад одустаје предузимач, значи, да се човек превари. Зато ја не би био за то да се тај човек још више штети, него да му се узме кауција а уговор с њим да се раскине; а не држим да је мала кауција 5 од сто него тако треба и да остане. Је ли пак заиста положено 5 од сто, то треба да се покаже.

М. Ж. Марковић. Ја не знам за што у то да се сумња. Ко сумња треба да покаже рачун. Сви знамо да је утврђена кауција 5 од сто и кад се погоди један посао онда се 5 од сто мора узети.

Председник. Ја знам да је овај човек положио 500 динара; а колико је тачно рачун не знам, јер ја не радим с тим. Ви знате да сте у тој истој седници кад сте ово одобрили, решили и то ја г. Чађевић поднесе извештај, колика је квадратура те улице, јер се и то није знало. — Дакле усваја ли се ово расписање уговора. (Чује се: Разуме се). Кад неће човек да ради, разуме се да ми разрешавајући овог предузимача имамо да одредимо нову лицитацију за ту улицу (Тако је).

Држана је лицитација за оправку школа; остала је на Новаку Стојановићу за 5205 динара. (Прочитана акта)

М. Јанковић. Ова лицитација треба да се одобри, јер је даљске године више дато, дакле није скупо а и време је крајње да се те оправке изврше.

Св. Богојевић. Да се лицитација одобри, али с тим да предузимач од сутра или прекосутра отпочне оправке у свима школама.

М. Ж. Марковић. Ја бих имао да кажем да општина наша треба једном да уведе у обичај то, да се оне оправке погађају и уговоре још пре петрова дне, док су деца у школи, на чим наступи јачки одмор да се оправке извршују, и да се тако школе добро неуше док деца дођу, а не овако да се оправља кад неће деца полазе у школу.

Председник. Одобрава ли се ова лицитација? (Одобрава се) Онда ћемо одмах сутра саопштити човеку да би у понедељак могао почети радити.

Молим вас управа нас је позвала да узмемо у решење питање о цени хлеба.

Ђ. Николић. Данас је било брашно 20 динара

Р. Драговић. Заиста је за сад скупље: жито; али сад је жетва и збирање жита, па не зна се кроз који дан ће бити, и с тога држим да треба мало повисити данас.

Св. Богојевић. Колика је цена лебу била до сад. (20 пара) Онда може се повисити на 21 пару јер је пре била цена житу 17½ дин. а сад је 20 дин. (Чује се: мало је 21 бар 22 паре). Господо одборници имајте на уму да то што је скупље брашно, то је и леб скупља, јер онда се нода плаћа скупо. На лебу се добије 25 од сто и тако ако она такса буде онда на 250 кила има 32-50 дин. нара. То је доста и ја сам за то да се повиси такса само за једну пару. (Чује се: мало је).

Председник. Треба имати на уму и то да је ова цена брашну са мекињама, а кад се мекиње продају оне се не продају као брашно. С тога држим да је према данашњој цени брашну праведно повисити таксу леб, на 22 паре (Усваја се).

Сад молим вас да чујете овај прорачун што је мало час тражен односно оне кауције, јер сам наредио те је нађен.

Инжињер Смедеревац. (чита) Дакле према овоме коштао ја би та калдрма 11.000 динара но мој колега г. Чађевић срачунао је кауцију на 500 динара.

Св. Богојевић. Онда је то погрешно. На 11.000 треба да је 550 динара кауција. Сваки часник општински мора тачно да врши своју дужност. Зашто ми да губимо 50 динара?

Н. Милошић. Мени чисто с овом калдрмом изгледа да постоји неки орталук, и да с тога овај предузимач напушта кауцију те да после нађе скупља цена. С тога не би требало од сад да се узима мала кауција 5 од сто него 10 од сто па ће се сваки добро размислити што ради.

Гл. Јовановић. Ја држим да не треба повишавати проценат за кауцију више од 5 од сто, кад му се осим тога узима и од зараде 5 од сто.

Н. Милошић. Али чине се злоупотребе. Ја сам вечерас био при једној лицитацији где је нашао 6030 динара више један рад на врачару него што је било први пут погођен на

напуштен, јер је узета мала кауција. Зато треба одредити 10 од сто кауције и да се услови, да мора сваки предузимач почети одмах да ради чим одбор одобри лицитацију и не да се чека годину дана, па да онда одустаје од рада и прави шиканације.

Председник. И ја сам за то, јер да је кауција 10 од сто не би лако одустао. Дакле прима ли се да се раскине уговор с овим човеком (прима). Онда ћемо држати нову лицитацију на изнети пред одбор.

Ви знате да смо одредили једну комисију да прегледа може ли се дати општ. земљиште фабрици за леб, рада везе њене са железницом. Изволите чути услове, под којима комисија предлаже да можемо компанији дати под закуп земљиште, и мишљење г. Чаџевића колико да плати годишње (Прочитано).

Св. Богоројб. Врло добро, ја мислим да тако и примимо као што је предложио г. Чаџевић.

Председник. Као што вам је познато ми у том правцу имамо да завршимо већа отказивања улица, и кад се ово уступи фабрици с условом да се земља на тих улица улица које ми нађемо да треба отказати, па да земљу поси бесплатно те прави насип у бари за свој пут — онда ћемо на тај начин бити у добитку. Дакле ја мислим да можемо установити ово извешће с оним што г. Чаџевић каже и с тим, да мора фабрика носити земљу одакле ми наредимо. (Усваја се)

Св. Богоројб. Само овде није одређен број година колико да се служе тим земљиштем. Може то земљиште да затреба општини па шта ће бити онда. (Чује се: за 15 година).

Председник. И ја мислим да му оставимо рок од 15 година, јер ту ће морати да се прави насип у оној висини као што је наш са ким ће се везати, а око тога човек мора да има доста трошка (прима се за 15 година). Дакле за то време да се направи уговор и на ине кирије да плаћају 655 дин. по има вредности земљишта (Тако је). Идимо даље. Има једно четири лицитације, које су држане за шалдрме, али ја не би желео да их решимо док не видимо хоће но ли наћи камена.

М. Д. Јанковић. Улица пријепољска није скупо плаћала на лицитацији и човек који је узео да је изради има тако **камена**. Зато мислим да ту лицитацију можемо решити да би човек могао одмах радити.

Председник. Знам, али мислим да можемо причекати док комисија не донесе извешће о камену.

Р. Драговић. Разуме се ако нађемо наш камен, онда ће бити јептиније.

Н. Миленић. Али овде стоји камен на улици, и за што да се чекаг Ова је улица била на дневн. реду десет пута и никако се не решила. Ја сам за то да не ставимо ниште с оним да одуговлачимо, но да се вечерас реши црно или бело, а пошто није велика цена ја мислим да је довољан разлог да се та лицитација одобри и каже човеку да одма ради.

Св. Богоројб. Изнесите г. председниче те лицитације да видимо је ли скупо или није. Нема разлога да чекамо због најдана.

Председник. Добро господо. Изволите чути извештај о тој лицитацији (прочитан).

М. Д. Јанковић. Прва је лицитација износила 3.24 дин. а садања је по 2.89 дин. ки метар — дакле по 35 пара на кв. метру јептиније је ова лицитација и с тога мислим да треба да се одобри.

Г. Јосимовић. Али г. председник како сам га ја схватио ово каже: у самој улици тај предузимач има камена и други предузимачи немају камена То значи други предузимачи нису могли да конкуришу ономе који нема камена па зато је морала остати лицитација на њему. Али, ако пречекамо да видимо хоћемо ли наћи камена, онда ако га нађемо, пазесно је да ће и други конкурисати овоме предузимачу, и онда ће још јептиније бити та улица погођена. У томе је сва ствар (Тако је) А нама је важна да буде и по десет пара од метра јептинија каздрма него што би била ако ову лицитацију примимо сад одма.

Н. Миленић. Ја неразумем ту економију и такву шикулацију. Три године господо стоји та улица у рушевини, камен лежи по улици. Грађани су у опасности да прођу онуда. Осим тога имајте у виду да је то жива улица; да је ту сенционе куће и војна болница, да ту долазе и странци и да је брука за престоницу да нам та куће стоје у таквој улици да се не може проћи. Камен је ту, цена је јептинија и немамо никаква разлога да то одбијемо и одлажемо сад данас на сутра док и зима не дође.

Р. Драговић. Ми имамо много пречи улица које чекају на калдрму, па зато мислим да и за ову не мора баш вечерас експрес да се донесе решење.

Председник. Ја сам напо само то да није право да одобримо једну лицитацију а друге да останимо, кад су све једнаке. . .

М. Д. Јанковић. Онда дозволите грађанима да сваки себи гради калдрму пред својом кућом. То је жалосно да три године стоји једна улица раскопана.

Д. Ђорђевић. Е но и доле код полиције стоји тако исто.

Председник. Мени је право како одбор реши — и ако хоћете сто вам и друге лицитације за београдску улицу. . .

Г. Јосимовић. Сами одборници, који кажу да та улица стоји три године раскопана без калдрме, тим самим кажу да може да остане још за 8—10 дана, кад је 3 године могло да стоји.

М. Д. Јанковић. Али ако човек однесе камен на другу страну шта ће бити онда. Зар да стоји још годину дана онако.

Н. Миленић. Баш за то што му је онде камен, овај предузимач је и пристао да јептиније ради само да не би морао дизати одонде камен — јер то ће да га кошта.

М. Ж. Марјановић. Ја не знам за што сте тако пазарили да то баш вечерас мора бити одобрено. Ви се око тога пребацујете господо. Тај шетни трг се није нити него друга места у сред Београда, и нама је опет неправо. . .

М. Д. Јанковић. Опростите — али он и кошта нас. Изволите и ви платити, па се китите. Будите предлог устагли да направите себи и бољи трг. Ми вам нећемо завидети. (Неки од одборника одлазе).

Председник. Како су нека господа отишла, сад немогмо донети никакав закључак, јер нема пуне седнице.

Трајала је седница до 8¼ час. по подне.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

При покрет да се у престоници остваре велике варошке реформе, датира се од 1880. године, и још у то време грађење модерног водовода истакнуто је на дневни ред не ради веће или мање угодности становништва, већ као стварна потреба првога реда, као питање најживотнијега значаја. — Од Турака наслеђени водовод кроз читав низ година не само није усавршаван него је и упропашћа

ван; варош се међу тим рапирила, број чесама умањио, становништво умножило, те са савском и дунавском водом (која се од водоноша увек по скупе паре купује) дневно на сваког становника долази једва незнатна количина 10—15 литара.

Код таког стања ствари, општинска управа сасма природно морала је при првом кораку сматрати за дужност да се што пре сагради велики модерни водовод, који би не само подмиривао све домаће потребе становништва, него и давао довољне количине воде за јавне послове: поливање улица и паркова, гашење пожара, снабдевање индустријских завода итд.

У самоме зачетку прве намере, мисао је била да се водовод сагради помоћу зајма; али се у брзо показало да треба времена, па да једно питање од тако великога значаја у довољној мери сазри, и да прилазак извршењу допусте у опште све прилике, које су од председнога утицаја. Због тога, дискусија и решавању у општинскоме одбору није се ни могло одмах приступати.

Први стварнији радови предузети су у другој половини 1884. на основу закона о трошарини, од 13. Јуна исте године. После начеље одлуке у општинскоме одбору: да се изврше главни послови предвиђени законом о трошарини, одмах се приступило претходним мерама. Комисија, изашиљана да по уређеним европским варошима прочи устројства трошарине, имала је у задатак и то, да изабере лица којима ће се дати у израду пројекти за водовод, канализацију и осветљење. Она је по повратку поставила у извешћу своме извесне предлоге за водовод, међу којима и тај да се за водовод поруче два пројекта, и то израда једног да се повери Едварду Истону у Брајтну, а другог Александру Ерду у Берлину, па од тих двају да се усвоји за извршење онај коме комисија стручњака призна предност. Чим је одбор усвојио те предлоге трошаринске комисије, одмах су пројекти поручени, а за тим започето и истраживање воде у околини, у правцу примљених предлога комисије и добивеног мишљења од Жигмондија, познатога стручњака из Буда-Пеште. — План је био да се истраживање воде сврши до краја 1885. а дотле и пројекти да буду готови, како би се могло том том приступити грађењу водовода. Али тако не беше суђено. Увођење трошарине наишло је на сметње, услед којих је трошарина сасма изостала, а тиме се и цела радња водоводног предузећа неодређено време прекинула.

Пакон не пуне две године, питање о водоводу дошло је опет на дневни ред, но у промењеном облику.

Жалбе због оскудице у води, беху све то чешће и толико интензивнија и оправдане, да је с грађењем водовода ваљало ускорити. У меродавним круговима појави се мисао да општина треба да изда концесију, само да се једном оствари та велика потреба варошка. Две понуде, Гарсона на из Хамбурга и Јасинског из Брисла, беху добродошле, и одмах поверене једној мањој комисији да их прочи и одбору даде мишљење. Оцена тих понуда није била повољна, али да понуђаче не одбије сасма, комисија према ономе што је у понудама било најбоље, предложи одбору кратак пројект по коме да се распише конкурс за извршење водовода концесијом. Предлог тај био је усвојен и одмах решено да се нацрт штампа у општинскоме листу и у засебне књижице, које да се раздаду грађанству, а по том да се држи конференција одборника и грађана, која ће коначну одлуку донети. Конференција имала се сазвати пошто претходно једна друга комисија даде мишљење о бунару г. Вшетечког, Беломе Потоку и осталим изворима у околини. Услед реферата ове комисије, наквадно би скоро решено да се предузме копање нарочитог бунара код вштетечковог млина, а одмах за тим, на дневни ред друге седнице, по ново стављено на претрес питање о извршењу водовода путем концесије. Одложи решење тога, да ли ће се средством концесије или на други какав начин извршити водовод, докле се претходно не посвршују послови око истраживања изворске или подземне воде, одбор препоручи комисији да живо приноне извршењу свога задатка. Протекоше опет 4 месеца, а разни понуђачи управљаху непрестанце питања општинској управи: на какав начин мисли остварити водовод. Нове дискусије у меродавним круговима пстакоше мисао да штете неће бити никакве, ако одбор и пре свршетка истраживања воде донесе своје начелне одлуке о томе. С друге опет стране није било за одлагање ни решење да ли ће се и дефинитивно отказати *Истоку* и *Ерду* израда поручених пројеката за водовод, јер им је после трошаринског неуспеха јављено да израду за неко време одложе. То двоје нагони председништво да одбору простави питања: на који ће се начин градити водоводи, канали и осветљење, да ли у својој режији или средством концесије; хоће ли се за те послове, на случај одлуке у корист концесије, расписивати конкурс, или ће се како за водовод и осветљење тако и за канале уговарати без конкурса; хоће ли се чекати на свршетак и питања о води, па у један мах расписати конкурс за све, или ће се осветљење дати под концесију а канали у грађење, и без сачекивања решења о води; и најзад, хоће ли се остати при поруџбини 7 пројеката, или ће се они отказати и за други начин израда пројекта удесити. Услед ових, овако постављених питања, одбор донесе одлуку да се водоводи, канали и осветљење

изврше путем концесије и тога ради одмах распише шири конкурс с роком од четири месеца; а у питању о пројектима да се остане при ранијем решењу (т. ј. израда њихова одложи) докле се не види какве ће се понуде конкурсом добити.

(продужиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ.

Салане. Због заразних болести, које су се често јављале код појединих стада оваца, вар. санитет учинио је општинску управу пажљивом да при одређивању места за ово-јесенске салане изабере таква, на којима ће бити могуће тачно вршити ветеринарске прегледе чопора и заклатог меса.

Помињемо одмах и то, да је с надлежне стране потврђено како заразних случајева више нема, а и до сад они су били по све незнатни, али ипак мера санитета потиче на оправдане предострожности, па је с тога сасма на своме месту, пошто искључује сваку евентуалну опасност.

Што се тиче самога питања о местима, оно се не даје превомити. Уз захтеве санитетских прописа вала једновремено задовољити и користи грађанства.

Ово истина по саму општину и њену благајну корисније је ако салане буду имале својих тешкоћа: становништво тада подмирује своје потребе на варошким месарницама, те приход од аренде расте; али општинска управа не испушта из вида ни дужност да штити и интересе самог становништва, у колико је могућно појевтињавати животне намирнице. Салианама се користе махом сиротиња редови, и за то је већма потребно стварати олакшице.

У правцу ових погледа општински одбор поверио је комисији тројице да означе места на којим се могу салане отворити. Покаже ли се само тај захтев: да се све салане построје на једном крају, грађанство ће имати тешкоће што ће из појединих крајева морати даље ићи. Али зато опет имаће и користи, јер ће цена меса конкуренцијом појевтинити, а то се увек дешава кад год су једнородне продавнице груписане.

Друга корист је у томе, што ће сваки бити сигуран да се и на салианама продаје здраво месо.

Оволико је било потребно проговорити једно да се мера санитета не би погрешно разумела, друго да би се знало за што ове године салане на приватним плацевима не могу бити допуштене, и најзад, ради уверења грађанства да ће се на козарама продавати здраво месо.

За ову годину. Одлукама одборским из последње седнице, коју доносимо на другоме месту, решена је за ову годину последња партија радова на откопавању и калдрмисању улица. На терет овогодишњег буџета више се не може решавати ни предузимати, пошто је не само оптерећена буџетска позиција, него исцрпљен и кредит одобренога прекорачења.

Даље тачке постављеног реда за откопавање, поправку старе и грађење нове обичне калдрме, продужиће се од ове године и то откопавање и за време зиме а калдрмисање одмах с пролећа.

Награда. Општински одбор сматрао је да ће погодити жељу грађанства ако ма и на најскромнији начин видљивим знаком покаже да Савез стрељачких дружина у своме патриотскоме раду ужива свако признање и пажњу.

Том побудом руковођен, акламацијом је решио да се од стране престонице даде једна награда за IV свечано земаљско гађање, које Савез стрељачких дружина приређује ове године у Пироту, 8. 9. и 10. Септембра.

Награду ту: 5 *златника у кесици* (100 дин.), може однети само *Србин — стрелац*.

Нов мајдан. Општински мајдан код сењака звани „Бела марама," ових се дана отвара сасвим, и већ прве партије извађеног камена моћиће се употребити за предузете калдрме у улицама сарајевској, сјеничкој и фрушкогорској.

Претходном својом оценом, комисија је изрекла да камен тога новог мајдана по квалитету одговара тошчидерскоме камену *прва реда*. Буде ли се ово потврдило, знатно ће се олакшати калдрмисање београ. улица, пошто ће за случајеве, кад приватни имаоци мајдана камен зацене, општина из свога мајдана подмиривати потребу и камена и шљунка, а и са мање далине за превоз, који увек знатно поскупљује цене.

У сваком случају дакле, мајдан овај одржаће равнотежу ценâ, по којима се камен у вароши продаје и купује.

Нек се зна. На оригинални начин разумевајући свој положај, поједини београдски предузимачи за откопавање и калдрмисање улица повлашћују се врло често при лицитацијама тако, да ће управа општинска најзад бити приморана да једном за свагда утврди, да се извесним лицима више никако општински послови не уступају, па ма како повољне услове постављали.

Договори пре лицитација и различне друге ујдурме да знатно повећају цене и тиме осигурају претеране проценте зараде, за таква предузимаче без сумње су врло корисни покушаји, али општин-

ска управа нема потребе да вечито стоји на опрезу и да средством парочитих мера својих доскаче варалицким подвалама. Тако у последње време одигравала се читава драги-комедија са систематским покушајем неколицине предузимача, да им општина грађење калдрме и откопавање земље у неким улицама, што је прошле седнице решено, уступи по цену по коју су се они уцели били те послове ответи. Нима је доскочено, јер је посао под новољном ценом сасма другоме лицу уступљен, али је штета у томе, што се грађење калдрме за читав месец задржало и покрај свеколиког настојавања општинског одбора и председништва да се све калдрме ове године пре кишних дана сврше.

Ово обаве-штење пружамо с тога, што је у једноме дневном листу, баш услед речене неприлике општ. управе, било протеста што се с грађењем калдрме оклева. У исто време дајемо и прилике оним „предузимачима," на које се предња реч односи, да размисле ко ће најзад имати штете, да ли они или општина, која нарочито мање и обичне калдрме може у свако доба да гради и у сопственој режији.

Заступа. Дужност лекара општинског у кварту *теразијском* врши лекар кварта врачарског г. *Др. Фрања Рибникар*, као заступник г. Др. *И. Хајна* који је на осуству до 7. идућег месеца.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 5 и 9. ов. мес. општински је одбор

Бр. 165. Изабрао комисију да оцени какве, и на какав начин да се направе оправке савских басамака.

Бр. 166. Одобрио троседељно одсуство Др. Исаију Хиршу општ. лекару.

Бр. 167. Изабрао комисију да даде мишљење како да се удеси над воде која услед откопавања код „Цветног трга" не отиче.

Бр. 168. Прешао на дневни ред по е молбеи. Луке Ђеловића трговца, да места грабовине даде 300 м. хвати јасенових, церових или др. дрва, па да се ликвидација одних и без уговора напрши;

Бр. 169. Изабрао комисију да даде мишљење о прнеђења неправилностима у плану земљишта на које је потрешна линија фабрици дувана дата;

Бр. 170. Решио да се Ристи Крстићу уступи калдрмисање у прнјеволској и београдској улици, и то тротоар по 3·15 дин. кв. метар.

Бр. 171. Примило к знању да је г. П. Видаковић неосновано износио прошле седнице да контролор није председништву поднео правилан ценовник брашна из радње Ф. Тободора и друга.

Бр. 172. Решио да се грађење калдрме у улицама сјеничкој, сарајевској и фрушкогорској уступи Панти Манојловићу предузимачу према његовој понуди, и да тако укупно калдрмише 5715м² по 2·55 дин. кв. метар.

Бр. 173. уступио откопавање и калдрмисање спасовске улице Панти Манојловићу, и то откопавање 1881·46м³ по 1·05, калдрмисање 1840м² колоноза по 3·20 и тротоара 1631м² по 2·25 дин.

Бр. 174. одлучио: а.) да се калдрмисање милутиновс улице одложи за до године али општински Суд да распише на пређе другу лицитацију, како би се прних дана пролећа одмах могло започети грађење, и б.) да се усвоји понуда Панте Манојловића на њему уступи да у милутиновој улици откопа 8100м. по 1·10 дин. од куб. метра с тим, да откопавање отпочне јесенас (до зиме најдаље), и да земљу откопану односи пола испод бајлонове каване а пола код „општ. кантара до Параносовог хана;

Бр. 175. решио да се распише друга лицитација за закуп „Зеленог венца", а услови закупа измене у толико да закупац не може постројити ниже од 40 продавница као што Управа варошн наређује, и за случај ако се на зеленоме венцу доњиже отвори пијаца, да општина има права по процени вештака откупити од закупца све сграђене продавнице.

Бр. 176. Изабрао комисију да контролише и прими калдрму коју ће градити Панта Манојловић предузи. (бр. 172 и 173).

Бр. 177. Изабрао комисију да даде мишљење на којим би тачкама ове јесени могле бити салаше.

Бр. 178. Одобрио да се на општ. касе може исплатити колико за оправку зграде трговачког Суда на општину Београдску пада.

Бр. 179 Решио да општина даде награду од 100 дин. за IV. свечано гађање савеза стрељачких дружина, које ће бити у Пироту прве половине Септембра.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ.

Често се дешава да поједини београдски листови од своје или дописничке стране чине замерке пословима општинским, или износе предлоге за оно што налазе да општинска управа пренађа и неизвршује.

У таквим случајевима била је практика, да се *одговори, обавештења* или и саме *звањичне исправке* шаљу истим листовима, кад год се налазило да томе у опште места има.

Та је практика недавно сасма напуштена, по стеченоме уверењу да општинска управа по кад кад треба до развија и бесплодну полемику. Али ускоро општ осетила се штета, кад се ћутке прелази преко свију замерака, јер тако поступање даје права мишљењу: *ћутање — признавање.*

Због тога, и да би се у будуће пружала правилна обавештења, уређивштво овог службеног листа добило је овлашћење да у нарочитој рубрици, под горњим насловом, по дужности исправља све оно што поједини листови износе, кад год наступи случај да исправку или обавештење заповедају интереси варошке администрације.

Почећемо с оним што је ту скоро било, а код сваког *листа* и *места* зостајати увек одлито.

* * *

„Српска Независност“ у 85-ом броју преноси вест о томе, како је надбања дрва за општину београдску уступљена Луки Ђелошићу; како по решењу треба набавити 600 хвата дрва од три сорте: *добрих, горих и најгорих*, и како се Лука примио а одбор општински допустио да целу количину дрва преда по једну исту меру, од 23 динара хват

Редакција „*Српске Независности*“ послата је званична исправка општинског Суда, али она није штампана — пошто се разуме само за то, што исправка показује јасно да је од почетка до краја белешка „*Срп. Независности*“ неоснована.

За тако „*ситну непријатност*“ неће се ићи Суду, баш због саме тенденције коју пламтила вест има, а како стоји у ствари, изнесено је у штампаној одлуци одбора. — У седници 16. пр. мес. решено је да се за овогодишњу потребу узме 350 хв. буковине а 300 грабових дрва, ради мешавине при горењу. На држаној лицитацији најнижу цену за буковину дао је г. Младен Новаковић из Смедерева (23·99) а за грабовину г. Лука Ђелошић из Београда (23·85 м. хв.) Но томе од прв г нмају се узети 350 буковине а од другог 300 хвати грабовине; но за обе врсте условљено је да дрва буду једнака: млада и здрава, и да не буду паљевина.

Да је овако и никако другчије, може се видети и из дебате одборске, коју доносимо у данашњем броју — састапан 15. Јула пр. мца.

(продужиће се).

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 21. до 6. Августа о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	78
б.) пресуда изречено	—
в.) забрана одобрено	37
г.) уверења издато	49

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	17
б.) забрана удејствовано	48
в.) уверења прибављено	12
г.) страних предмета извршено	—
д.) маса обрановано	—

III. Са кланице:

Заклато:

а.) волова	116
б.) крава	18
в.) биволица	1
г.) телади	2
д.) оваца	278
ђ.) коза	4
е.) јагњади	152
ж.) јаради	—
з.) свиња	177
и.) праседи	33

Примедба: Наплаћено је аренде 4979 динара Крајумчара пронађено 10.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 1. до 7. Августа преиа преко општинских плаћара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
325,609	Пшенице	14—	658	Сира	75—
4,664	Кукуруза	11—	401	Лоја топљена	95
2060	Раже	10 80	13,236	Свиња дебелих	85—
98616	Јечма	11 80	1075	Кумури дрвена	7
69,045	Овса	5 25	77,085	Креча	3
2,067	Пасуља	26 50	190	Варива зелена	10 00
4,350	Кромпира	10—	427	Катрана	21—
2,433	Црна лука	8 80			
88	Бела лука	38—			
887	Јабука	12—			
6,279	Крушака	15—			
7,878	Грожђа	48—			
2,38	Шљива сирових	8 00	Литара		
10,696	Шљива сувих	15—	5,700	Вина црна	24—
127,830	Сена	5 33	39,081	Вина бела	20 50
3,330	Сламе	2 22	9,136	Ракије шљ. меке	26—
4,552	Коре брезове	9 00	208	„ „ љуте	28 11

Примедба. Наплаћено је на име кантарије **1630·15** дин

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ.

I.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова права своја:

а.) Акцис механски 14 Авг. т. г.

б.) цубок говеђих месарница 17. Авг. т. г.

Ова права издаће се за годину дана под закуп.

II.

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње набавке:

а.) Канцеларијског материјала 24 Авг. т. г.

б.) Гаса за осветљење 25. Авг. т. г.

в.) Поиш и оправку стари ресьера 26. Авг. т. г.

г.) Палидрва и платна 28. Авг. т. г.

д.) Хране за ноше пожарне чете 30. Авг. т. г.

ђ.) Олова за маркирање меса 31. А г. т. г.

Све ове лицитације, држаће се у рачуноводству општинском одређених дана од 8 до 12 пре и од 3 до 6 после подне.

На седнице 12. Августа 1889. СБр. 9988.

III.

Одбор општински у седници својој 9. ов. мес. услед протумачења надлорне власти, решио је да се „Зелени Венац“ може издати под закуп само тако, да закупац на одређеноме земљишту построји спета 40 продавница за *циглане* и *биштрине*. Услед тога држана лицитација није одобрена.

Објављујући ово, Суд општинска новина све ове који се закупа желе примити, да 18. ов. мес. дођу у општинску кућу на лицитацију, која ће се држати од 8—12 пре и од 3—6 часова по подне.

Услови лицитације могу се видети сваки дан у општинском рачуноводству и на сам дан лицитације.

Из седнице суда општ. пар. Београда СБ. 25. Јула 1889 год.

Власник општина београдска ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ Уредник Спасо Хаџи-Гигић.

БР ОЈ 33 СРЕДА 23 АВГУСТА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОНЕКУТ НА ТАБАКУ
Цена са Србији:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . 9 дин

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату моле слати уредништву на означени суд и све кореспонденције за уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се

ВОЈНА НАРЕДБА

Сви ниже именовани резервисти VII. пуковске окружне команде, који су за III. гардијски батаљон одређени, позивају се да 25 ов. мес. пре подне представу својој команди у горњем граду и то редови: Петар Николић обућар, Паја Милетић кројач, Арон Давић, Љубомир Петровић, Ђура Петровић, Љубомир Аксентијевић, Светозар Аксентијевић, Светозар Николић, Наум Наумовић, Коста Ђорђевић, Никола Настић, Димитрије Станковић, Милош Јовановић, Јосиф Сузин, Јоца Димитријевић, Сима Ристић, Драгутин Анђелковић, Стеван Несторовић, Михаило Јовановић свирачи ђаци: Милош Савић, Светислав Ђукнић, Јефта Петровић, Милутин Сарић, Војислав Науновић, Ђока Живковић, Васа Т. Давидовић, Трнша Павловић, Драгутин Ковачевић, Риста Јаношевић и Сава Лазаревић родом из Турске.

Од стране суда општине вар. Београда 21. Августа 1889. год.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(Из стенографске белешке)

држан 1. Августа 1889. год. у Београду.

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Живко Карабиберовић, члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. Ј. М. Ђурић, Н. Х. Поповић, Ж. Бугарчић, Н. Крстић, Ђ. С. Новаковић, Дим. Т. Вељковић, В. Витровић, М. Д. Јаношевић, Св. Карапешић, Н. Вулковић, С. Петровић, Г. Миленковић, Р. Драговић и М. Велизарић.

Садржина: 1.) Докуда одуже бр. 154, односно уговора са М. О. Марковићем за дату службеност земљишта; 2.) Преговарање да се лекари општ. креселе у своје квартове; 3.) Накнадно одобрење за претрес кредите у телеграфској и сибиначој уличи. 4.) Расход уговора са Ђорђем Крстићем за оправку кладиве; 5.) Откопавање замеког кладиве „Беоа Марина“, 6.) Лицитација за исправљање пушница и вешераја; 7.) Лицитације за изношење ђубрета, и 8.) Оправка школских зграда.

Председник. Састанак је господо отворен.

Изволте чути протокол последњег састанка. (Прочитан).

Има ли ко шта да примети на протокол? (Нема).

Никола Вулковић. Ја писам био последњег састанка у седници због мојих пречих и неодложних послова, те с тога незнам потпуно како је то питање утврђено, односно рока о датој службености компанији, да пређе општинског земљишта подигне пругу до железнице. Не чујем ни сада, да ли је у уговору казано и то, да је компанија дужна у свако доба кад то земљиште општини устреба, отклонити шине, или то друкче стоји.

Председник. О овоме је досад говорено приликом решавања и на послетку је на мој предлог решено, да се одреди рок од 15. година.

Овај је рок остављен, да не би доцније било штете за фабрику ако би се лесило, да когод на личног нерасположења затражи да се одмах дигну шине, а поред тога и због тога што се велики рок и другима остакла. Но у уговор можемо ставити и тај услов да ако пада у случају ако би општина поједине делове земљишта продала; разуме се, за те делове.

Радивоје Драговић. Кад ће се једном лекари општински преселити сваки у свој кварт.

Председник. Суд је надао налог свима лекарима да за месец дана сваки себи у свом кварту набави квартир.

Светозар Карапешић. Ја бих имао да учиним једно питање.

Прошле године ми смо одредили једну комисију, којој смо ставили у дужност да обиђе све школе. Та је комисија поднела свој извештај и казала да има много школских зграда које не могу бити употребљене за школу и остављено је време да се те куће откажу и бољим замену.

Да ли суд на ово обраћа пажњу јер ево снега још три месеца до Митрова дне, када се нови уговори закључују.

Председник. Наређено је да се свуда откаже закуп где је комисија казала да никако школа остати не може.

Траже се уверења о спротном стању. Чујте. (Секр. чита)

За: Милоша Димитријевића, Марију Тодоровића, Јована Костића ђака III-ег разреда; Косту Младеновића филозофа.

Изјављено: да су сви спротног стања.

Чујте неколико уверења што полиц. власт тражи о иновном стању и владању извесних лица — (Секр. чита).

За Мирка Рунавину надзорника при железници, Симу Јовановића, Јована Видаковића, Ђорђа Стевановића лађаре и Марију Николић — Николајевић — (Изјављено: Непознати). За Влајка Милосављевића општ. тобошара. (Доброг владања. Средњег стања).

Молим вас господо. Ви знате и чуласте и на протокола да је пр. седнице одобрена лицитација која је држала за оправку школа. Пошто тада при овом решавању није била потпуна седница, а надатак је велики, питам одобрава ли данашња седница прочитани закључак о оправци шк. зграда. (Одобрава се)

Вама је познато господо, да је одобрен претрес кладиве у уличама: „Телеграфској и Сибиначој“. Кад је почето да се ради наређено је да треба да се више оправи, но што је прорачунато.

Ја сам молио комисију да оде са инжињером на лице и ста и она је констатовала да више треба израдити 869·54м² с додатком 80м³ песка, 32м³ камена и откопавањем 80м³ земље, тако да се место одобрених 1369·70 утроши 2146.38 динара. Одобравали се и тај вишак (Одобрава)

Друга комисија у Кастриотовој улици нашла је да и тамо место одобрених 600 треба покрпити и претрести 1300м² и то 350 да се покрпи а 950 претресе. Сем тога молим да решите шта да се чини с предузимачем Ст. Крстићем Ранијe је решено да до Св. Илије почне поправку раскопаних улица. иначе да му на то пропадне кауција од 500 динара.

По свима знацима он неће одговорити обавезама и онешће нас да калдрме скршимо на преже

Јован Ђурић. Што се тиче онога што је урађено кад смо ми били, камен је био врло крупан и рад добар. Шта је после нас било незнам.

Никола Х. Поповић. Рачунало се 1300 метара које крпежи, које претреса. Сад се предлаже да крпеж одпадне, онда треба целу линију претрести. По овоме треба сад поново да се премери

Живан Бугарчић. Истина је камен у тој калдрми сав ситан, али тако је место ту дошло, да је ёве од ситног камена. Сад ако хоћете да се измени што треба, онда вала све претрести.

Председник. Једанпут је та ствар овде решена и казано је, да му се не плати оно што је самовласно покварио. Сад се опет каже да и тих 150 метара што је сам покварио треба да се поправи и онда нахази да треба да му се плати.

Казано је ако неможе да изради те крпеже, онда да му задржимо 500 динара. Сад један одборник каже: ради добро, други рђаво и незнам шта да радим с тим човеком. Донесите одлуку коначну па да једном ону незгоду пречистимо.

Никола Х. Поповић. Ја бих био мишљења, да му се дозволи да доврши ово што је почео поштo је јевтиније, а доцније да се та калдрма направи од крупног камена. То што је урађено нека се измери и нека му се по процени плати.

Коста Томић. Ја мислим да је ово најбољи пут. Он би требао према извештају инжињера да донесе камена у оној количини, колико стоји у предрачуну. То да се нађе; и даље ако треба више, онда и тај вишак да донесе, па онда тај вишак му се плати по 80 п. дин. Сад ако му што недостане од камена, онда тек може употребити стари камен.

Рајенко Драгојевић. Ја не могу да будем начисто за ову калдрму. Он је узео жељезничку улицу; код „*два бела голуба*“ итд. Зна се да је одређена била једна стручна комисија, па му је она и услове дала и тај предузимач је све видео и пристао.

Сад ја мислим да треба да се придржава услова.

Никола Х. Поповић. Треба позвати тога предузимача и уништи га шта он мисли. Хоће ли да ради како треба или неће.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим да одобримо ову поправицу, па после ако не ради добро, онда да му се одузме.

Јован Ђурић. Па ми смо казали у извештају, да несме ништа више радити, до ово, што је навођно. То он има и да сврши.

Живан Бугарчић. Ја писам за то, да му се продаје нижье за корист општинску, на ма који предузимач то био. Боље је да се с њим прекине, на пир.

Никола Вулковић. Ово што је досад урађено да се измери, и да му се плати онолико колико вреди. А за даље да му се каже: ако хоће да ради по условима онда нека ради, а ако неће, онда да се рад с њиме прекине. (Чује се: да се реши).

Председник. Па добро ако хоћете тако, онда да претходно раније решење.

Коста Томић. Не може да се реши ово питање јер нема довољан број одборника да би могао променити раније одлуку.

Председник. Ово није нов предмет, да се не може решавати, а свака новија одлука одбора потире раније.

Јован Ђурић. Тај предузимач неће моћи да изврши предузети посао. Он нас само задржава те ће тако ухватити зима и остати улице неасфалтисане. Треба с њим раскинути.

Стаменша Петровић. Право је да се овоме предузимачу помогне, јер се јако преварио и на услове тешке пристао. Треба му одобрити да дигне онај одпадак да шестоји онде јер и онако људи вичу што им се улица не очисти. Ако би општина плаћала надничара да дигне више ће коштати него што вреди.

Живан Бугарчић. Овде је незгодна ствар. Види се да је човек изгубио и сувише. Ја сад немогу да будем у томе памети да му се узму и оних 500 динара.

Председник. Знам, али он је приново посао да изврши и за извршење тога посла замче тих 500 дин. Одпадак му можемо опростити, али оних 500 динара никако.

Светозар Карамеишић. Ми смо у пређашњој седници решили: нко до св. Илије неочне да ради, да му се одузме посао. Он нигде ради, а нигде не ради. Како је то.

Мил. Д. Јанковић. Овај наш предузимач био је толико галант да је узео први пут једну калдрму, коју није могао по уговору да сврши, па затим над је била лицитација за оправке, он је узео све улице. Затим место да ради, он је продавао свој камен, а сад га сам нема. Види се да је ту нека шпекулација била. С тога кад се не држи услова с места треба да раскинемо са њим уговор и треба му просто забранити да даље ради.

Председник. Ја мислим да би могли примити то да се с њим раскине уговор за све остале улице осим жељезничке јер би било незгодно да му се одузме и тај посао, пошто је отпочео да ради на више места. (Тако је). Дакле да се раскине уговор за све улице осим жељезничке ; ово што је нерадио одузело од жељезничке дакле по другим улицама, да му се плати по процени предмета, од стране комисије, а реста до 500 динара да се задржи за накнаду ? (Прима се) За одпадке остаје уговор — то не можемо да му дамо (Тако је). Најзад, све ове послове, који се одузму од Стојана, да општински Суд нада другоме предузимачу под истим условима, који су и њега важили. (Врло добро, прима се)

Сад имамо лицитације што смо држали за радњу стрподерску и за износ шубрета. Она је остала на Јулки Св. Јовановића за 4001 дан аренде.

Од управе варошке добили после лицитације акт који нам прописује да право дамо под особитим условима, тако да повлашћени ради са модерним справама

Члан суда Коста Томић. Ја би имао само ово да кажем. У том акту управа не каже које су и какве те модерне справе. Друго, са пнеуматичним справама рађено је већ, али се напшло на то да је просто немогуће у Београду са њима радити. У осталом ја мислим да су те справе модерне кад се услови да бурад морају бити затворена херметично, да морају бити штемпилирана итд. Према томе држим да се ова лицитација може одобрити под овим условима који су прописани, само да се строг надзор води над концесионаром и радом истоним. Са справама оним, које

нађа подразумева управа, виделе се још у 85-ој години да је немогуће радити, јер у сваком њужнику има и сукна, и прешка, тањира и других ствари, тако, да кад се почне радити с оном справом, она се одма после неколико минута покидари, запуши се, и не може да ради. Те су справе за оздање и нарочито удешене секирубе каквих код нас има само један мали, но све незнатан број.

Г. Јосимовић. Како је утово ено да плаћа и колика је кауција?

Председник. Уговорено је несекано а за кауцију је положила претходно 300 динара и још 20% од вредности изплићитране суме.

М. Маринковић. А како ће она да очишћује?

Председник. По старом. Услови су исти. Није ни право нити може бити то да он плаћа аренду, а да буде оно као што сте читали у новинама где један наш грађанин каже, неповоље да слушате, општина нема права да забрани другоме да то ради. То не стоји. Општина не може дати помоћи код власти, да други овај посао не може да ради.

М. Ж. Маринковић. Добро — само да општина немаде после 2 — 3 месеца ново кубре с тим уговарачем.

Председник. Ако не плаћа аренду уредно сваког месеца, и ако не имадне справа, какве су прописане — ми ћемо с места раскинути уговор (Тако. —)

Дакле одобрава ли се ова лицитација, пошто је ова жена нама дала највећу цену (Одобрава се).

Сад молим да чујете извештај лицитације за изношење ђубрета (Прочитан). Као што сте видели, за сваки је квартпосебно лицитирано, и у сваком кварту биће други повлашћеник, те ће се лакше и тачније, нема спора, моћи вршити изношење.

Н. Вулковић. Ја мислим да одобримо све лицитације, осим оне за врачарски квартако бо повлашћеници одних послу приступили, јер се ђубре већ неколико дана не износи; а за кварт врачарски да се одма држи ужа лицитација.

Ж. Бугарчић. И ја сам мњења г. Вулковића, јер ово су довољно велике цене дате, а види се да људи немају од овог посла велике вазде, него је општина морала бит. предузимачу који је ово радио и волове да продаје.

М. Ж. Маринковић. Овом приликом ја би замолио да општина каже управи да нареди свој одељку на Сави да води строг надзор над тим да се не баца ђубре на обалу савску ни у Саву. На то је једнако потрно као што треба б. члан Карамарковић, а сад се баца ђубре у Сану и тиме ни само себи шкодимо.

Р. Дрогловић. Мени се чини над чекати морано за кварт врачарски нову лицитацију, онда и за друге квартове да држимо другу лицитацију — можда ће ко дати више.

Б. Новаковић. На то имам ово да кажем. Суд је једном одредио и држао лицитацију. Дошли су они, који су хтели да лицитирају. Та је лицитација показала цену, али после лицитације дошли су други и дали већу цену. Суд је, према томе, рдо правилно и у општинском интересу урадио што је између лицитаната и доцнијих понуђача држао ужу лицитацију и оно што се на тај начин постигло треба одобрити. За кварт врачарски треба такође држати ужу лицитацију, на шта се добије одобрити то — јер ђубре се не сме у варошки трпети и несме се с овим одуговлачити. Што се тиче мњења да се и за друге лицитације нареди ново лицитирање имао би да запитам: да ко нама може јемчити да се на тој лицитацији неће још мање добити, или да ће бити лицитаната кад има случајева, да се на поновљеној нико није хтео јавити. Осим свега, општина овде и нетреба да тражи неки особити добитак. Главно је да се одржава чистоћа у варошн. (Тако је).

Н. Милићевић. Ја сам вечерас слушао да би неко за варошки кварт дао више 100 динара — зашто се то не би примило. Осим тога зна се да је овај човек, који се под фирмом своје жене, прима овог посла, пострадао — а кад је то, одуд да његова жена купује сад имање, волове, справе и друго па да опет овај посао ради? Види се да је ту нека шпекулација. и ја не разумем зашто не би она ствар причекала још два три дана (Да се гласи — Милићић говори о ствари која је већ решена.)

М. Ж. Маринковић. Требало би разчистити и то питање да ли поједини грађани могу сами да износе ђубре из својих авлија? У неке кварту нађа половина грађана износи ђубре на својим колима.

Члан К. Томић. То може само на својим сопственим колима.

Гл. Јосимовић. Ја мислим кад би сваки имао право да износи ђубре како зна, онда нико не би дао ни грошa ове аренде. Дакле, општина кад то даје под аренду, дужна је и да заштити аренлатора. Што се тиче саме лицитације, ја сам свагда био зато: кад се једна лицитација држи редовним путем, онда то треба и да вреди, и што више ја би био чак и за то. да се не примају доцније понуде после лицитације него ко оће да лицитира нек дође на лицитацију.

Члан К. Томић. Али кад се види већа цена, ми у интересу општине, морано да држимо ужу лицитацију; а на одбору је да реши коју ће да одобри. (Тако је)

Председник. Да свршимо ову ствар. Има два мишљења. Једна господа мисле да одобрано лицитације за све кварторе осим врачарског, пошто је за тај кварт дошла понуда нова, а није уже лицитације било. Други опет мисле да би требало држати нове лицитације за све квартове.

М. Д. Јанковић. Ја мислим да можемо одобрити и ову понуду за врачарски кварт. Више неће наћи а што би само тај кварт остао да се поново лицитира.

Председник. Не ће бити правилно то. Него између овога који је био на лицитацији и дао 81 динар и овога који нуди 200 динара да држимо ужу лицитацију па ко од њих дванајсте да више (Усваја се — усваја). Остале лицитације по највишим ценама одобравате? (Одобравамо). Сада је с тим свршена ова ствар. Комисија која је одређена да види жандан „бела марама“ дала је мишљење да би жандан требало отворити, и нашла је својом оценом да је камен таман да ће по свој прилици по квалитету одговарати топчидерском, првог реда.

Одобравате ли решење суда, по коме је Матији Петковићу уступљено да откопа 1000 м³. земље по 0·45 динара. (Одобрава се)

Сад да идемо даље.

Имамо на првом месту да прочитамо извештај о стању нашег буџета за калдрме, на онда да говоримо о калдрмама и лицитацијама које су на днев. реду. (Прочитан извештај). Допустите да дадем потребно објашњење. — Ми немамо, као што знате, у буџету годишње снега 125000 динара за калдрме; а снега сво рада за ову годину одобрили за 205·505 динара али у ту суму улазе и три улице, лицитације којих су одобрене и уговори везани још 1886, али због инвелације нису се до сад могли извршити.

За ове калдрме што су раније изграђене, ја сам предложио и одбор је усвојио то да се цифра која на њих пада не ставља на терет партије на калдрме и откопавања него да се издатак учини из готовине или из уштеда по свима партијама оногодишњег буџета. Кад дакле одбијемо ту су-

му, која износи 32.000 динара и нешто више, онда нам остаје 170.000 дин. у округлој цифри — Сад, ако се неодобри да се одмах ради београдска, принчевска и спасовска улица, требала би нам још нека сума за исплату свих предузећа овогодишњих — али и то се може одобрити, а тако исто може се нешто урадити и на Милутиновој улици, и. пр. можемо откопавање предузети зимус, а калдрмисање оставити за пролеће, дакле све на терет идућег буџета.

Кад сам господо читао извештаје о држаним лицитацијама које имате да решавате, видео сам да је београдска и принчевска улица остала на једноме од лицитената и то тротоари по 2·49 а коловоз по 3·29 дин. Сутра дан, на лицитацији спасовске улице, остали су тротоари по 2·29 а коловоз по 3·24 дин. и то на једноме лицу, које је учествовало при јучерањој лицитацији београдске и принчевске улице које су држане под равним условима и шта више, за спасоску неће да дољена камене пренокше. То ми је дало повода да по дужности покушам мало дубље испитати да нема какног спорazума на штету општине. Позовем оно лице на коме је остала спасовска улица, и оно ми је назад на питања моја такав одговор дало да сам оправдано сумњу о спорazуму полагао. Кад сам то видео, и сравнио лицитације, држане за сарајевску, сјеничку и фрушкогорску улицу на Врачару — које су први пут пре 4 месеца изашле 2·43 и којих се после 3 месеца од лицитације одрекао предузимач с губитком каушције од 500 дин., а међу тим у след тога на поновној лицитацији изашла је та калдрма по $3·54^1/_2$ дин. и то остало на лицу за које се држи да је ортак онога, што се одрекло — онда сам видео да би на овај начин општина успојењем држаних лицитација очевидно била оштећена са блиау 6000 динара.

Тако исто пало ми је у очи и то, да се у милутиновој улици за откопавање 8100 m^3 земље, закључила лицитација по $1·40^1/_4$ дин. и калдрма: коловоз по $3·28^3/_4$ и тротоар по $2·68^3/_4$ дин. — што је по моме схватању могло изаћи тако скупо само спорazумном лицитаната.

Све ово упутило ме је да призваног лицитанта, који у милутиновој улици није учествовао, понудим да за послове: сарајевске, сјеничке и фрушкогорске улице на Врачару откопавање земље у милутиновој и спасовску улицу, која је на њему остала, учини ниже понуде, па да изнесем пред одбор. Он је то урадио и понуспио је цене овако:

а) за сарајевску, *сјеничку* и фрушкогорску улицу, која је на лицитацији остала $3·54^1/_2$ дин. 5715 m^3 по 2·55 дин;

б) за откопавање земље у милутиновој улици (јесенас да почне), која је на лицитацији остала по $1·40^3/_4$ дин. а 8100 m^3, — по 1·10 дин, и

в) за спасовску улицу, коју је он и примио, пушта по 4 паре на тротоарима и 4 паре на коловозу: а за земљу која је у тој улици на њему остала по 1·12 дин. попустио је 7 пара — дакле по 1·05 дин.

Кад се све ово сравни, пошто је калкулисирано а пошто његова понуда гласи, онда излаза да је понудом његовом постигнут мањи издатак за спасовску, сјеничку, сарајевску и фрушкогорску улицу са откопавањем милутиновог — у 8423·51 дин.

Ово је, да поменем, успех до којега смо могли доћи само за то што прошле седнице писмо похитали с одобрењем лицитација него је по моме предлогу одложено за неколико дана, те је тако учињено да место 42.090·04, ако се успоји понуда Пантина, издаће се 33.666·53 дин.

М. Д. Јовковић. — Што се тиче улице Милутиновог, слажем се са г. председником, јер ту има много земље да се изнесе и ми сада ту улицу не можемо калдрмисати. Али она друга два парчета улице београдске и принчевске можемо одмах да калдрмишемо јер је за њих држана лицитација и човек који се примио да их калдрмише има своја камења, а није скупа ни цена.

Ђ. Новаковић. На говора г. председника пођели смо да је он своји родом уштедио нашој општини на овим калдрмама 8423 динара испод цене која је на лицитацијама изашла. То је доиста знатна сума уштеде за наше приљаке, и ја му за то морам да изјавим благодарност, предлажући да то учини и цео одбор — (Одобравање).

Г.л. Јовановић. Има ли г. председнике предрачуна нашег нижињера шта ће коштати калдрмисање тих улица? (Има) — Молим да се прочита.

Секретар чита: „београдска: 5637·76, принчевска: 10.750, спасовска 2257 копање а калдрмисање 8651·50, милутинова 11.340. и тд.

Г.л. Јовановић. Ја сад нисам да говорим о овоме. Г. председник прича нам како је погодио једни посао од 22.000 и један од 31.000 динара и како је ту уштедио 8,000. — Господо то не стоји, јер за те улице нема тачна предрачуна да знамо шта у стварн оне коштају па да можемо оценити да ли се што уштедило или није. Зато ја не знам шта је права вредност тих улица и не могу да се придружим предлогу да се г. председнику изјави благодарност.

Председник. Ја то и не тражим. Ја сам само своју дужност вршио.

Н. Милићевић. И ја се у нечему слажем са господ. Гашином. Овде је разлика у радовима за врачар у 6030 д. Али то је отуда што је за толико више изашла лицитација сад него лањске године, и по томе, кад се узме она цифра како је било погођено, онда нема ту уштеде!

Председник. Знам, али сад је друга лицитација држана која је много скупље испала него лањска, која је пала. Прорачун је господо тај да се прачи коловоз по 3·20, а тротоари по 2·50 дин. — и кад ја на врачару погађам да се коловоз прави по 2·55 а не по 3·20 као што је прорачун — онда не знам како се може рећи за то није уштеда.

Н. Крстић. Разлика може бити у томе што је лицитација дазата под једним условима, а овај се прима после под другим.

Председник. О, не, не — услови су једни исти. Само је измењано то да не мора све свршити у одређеном року у условима првобитним, јер је задоцњено одуговлачем првог лицитанта, коме је каушција пропала.

Ж. Бугарчић. Објасните на нама пошто су те калдрме погођене на лицитацију, — а пошто сте их ви са овим човеком уговорили.

Председник. То сам вам и казао мало час.

Г.л. Јовановић. Ја хоћу само ово да знам; од ове калдрме што је на првој лицитацији изашла 2·40 а на другој 3·54 дин. метар на сте ви уговорили за 2·55 дин. да ли од тога после има нижињерски предрачун шта ће да кошта?

Председник. Има првобитни предрачун.

Г.л. Јовановић. Зчаи — али кад би г. председник послао нижињера да сад начини прорачун можда не би изашао више од 2·50 пара а не 2·55 као што је погодио г. председник, и онда, од куда ту може бити речи о уштеди.

Председник. Опростите, али то је само празан говор и препиркања. Ја вам кажем шта је у стварн било; кажем вам колика је цена изашла на лицитацији, а пошто сам ја погодио. Сад ви усвојте шта вам је боље. Ја не тражим од вас похвале али тешко сам се по дужности да нађем но ће што јевтиније да праши исти посао. —

Мил. Д. Јонковић. Ова калдрма на врачару за 2·55 дин. кв. метар није скупа па и да је погођена за 3 динара, општина треба да да да се што пре изради јер тамо је господо, сваки сопственик имања направио калдрму испред свог имања па је општина дошла и дигла ту калдрму и направила у другим улицама калдрме тим каменом, а оне људе оставила без калдрме. Сме ли то да буде, је ли то право? (Вичу: да се реши).

Гл. Јосимовић. Ја не могу тако тек да решим ствар. Треба да се објасним. Ствар је ова врло важна, потпуно се слажем са г. Милорадом Јанковићем да треба ту калдрму одобрити; али опет нисам никако за то да се испод руке погађамо с предузимачем. Да кажем за то и један пример: Министар један држао је једну лицитацију, после тога понуђена је нижа цена — али он није ову усвојио него је казао држите другу лицитацију па макар да изађе већа цена. Тако и овде нека се држи друга лицитација па чак изађе и 3 динара нек плати општина а да се не учини на погодбе испод руке. Ја би тако радио да сам на месту г. председника.

Председник. А ја опет држим да је корисније по општину да се јефтиније што изради под истим условима којих се мора држати и овај што скупље хоће да ради.

М. Ж. Марјановић. Ово је питање у томе хоће ли се дозволити да се тај посао сврши без нове лицитације, кад се показује корисније то него да се одобри лицитација, која је скупо испала.

Председник. Ради објашњења имам још само ово да кажем. У прво време мислило се да ће у све три улице на врачару отићи до 400 фати камена новог а ресто да ће се употребити од старих калдрма. Али сад се увидело, да се мора готово све ново камен узети јер је стари ситан и раздробљен на су с тога и држане ове лицитације тако да предузимач да материјал. Кад тако ствар стоји, онда се и предрачун за те калдрме не може никако свести на мање него што је за друге улице. Због тога ја опет кажем, да је овде учињена једна уштеда, кад човек пристаје да испод цене која је на лицитацији пошла гради калдрме у тим улицама. А ви изволите решити, како хоћете.

Гл. Јосимовић. Ја хоћу да се стави на решење то: хоће ли одбор да одобри да се закључавају уговори без предрачуна? Ја нећу да се каже погодио сам по то и по то, него нека се зна предрачун па да видимо је ли скупо или није.

Стоји то, да ми ову погодбу г. председникову немарамо примити, али дозволићете, да ми одборници, кад дођемо овде да решавамо хоћемо ли неку лицитацију примити или одбацити, да требамо имати неки дата на основу којих ће но свој глас дати за или против. Прво требамо имати предрачун нашег инџинира, да сазнамо је ли на лицитацији пошла цена скупо или није, па на основу тога можемо решавати, а тога овде нема. С друге стране требамо и поклонити вере писалу г. председника, кад нам каже скупа је лицитација — да је одбашпо, јер је он за то плаћен, и посао му је да и цене поштања штудира; док сам ја од мог посла једва добио времена за 1 сат да ђ седницу дођем, дотле г. председнику је посао да то целе недеље штудира, па г. председник није нашао да каже у прош. седници: скупа је ова калдрма, одборници, предлажем да се лицитација одбаци; но је само прочитао лицитацију и тражио од одбора да му остави до идуће седнице ове лицитације што је одбор и усвојио. Сад излази па нам каже: „господо одборници, ја сам за оних осам дана уштедио општини 8000 дин. и погодио са другим предузимачем ове послове толико јевтиније".

За мене је господо овај посао испод руке погођен; незнамо му праве цене. Ја овде не могу имати вере кад се испод руке погађа, услови неваљ, но тражим опет да се држи лицитација и да иде редовним путем па ма и скупље коштало.

Б. Новаковић. Ја не могу никако да узмем за погодбу то што г. предговорник узима. Г. председник није погађао ништа, него је вршио своју дужност као што треба и изнео пред нас да решимо: усвајамо ли то. Да је тај посао извршио заиста у интересу општине и држећи за тако, уштедио је општини преко 8000 динара од оне суме коју би на тај исти посао издали по држаним лицитацијама. Сад остаје на нама хоћемо ли примити тај посао или нећемо. Овде се не може никако пребацити г. председнику да је радио неупутно и да је имао неке задње намере; него, кад се очито види да је радио у интересу општине, онда не знам за што даље да говоримо. У исто време кажем и то, да ми не можемо забранити г. председнику да он и сам не предузима послове који су у интересу општинском. За што и од куд то може да буде, да он не сме уговарати да нам ко наради нешто јевтиније него што нам је понуђено на лицитацији? То неразумем.

Председник. Ја нисам ништа ни погодио, него сам само преговарао с човеком на износим пред вас да то примите или неприметe (Тако је). Како може г Глиша да ми забрани да радим нешто што држим да је корисно за општину и што ми је управо и дужност да радим. Ја молим нека се о томе његовом предлогу одмах реши и ако је то сасма ново предлог. Нека одбор каже: да ли је дозволити председнику општине да он после држане лицитације, кад види да је скупа цена, може узати поједине предузимаче и тражити од њих да исти посао израде јевтинијом ценом — или то не сме да ради?

Г. Јосимовић. Али нека се каже и то да је то рађено без предрачуна.

Председник. Добро, без предрачуна...

Гл. Јосимовић. И после да г председник препоручује одбору да се то што је он урадио прими.

Председник. Да, али морате ли ви примити?

Б. Новаковић. Маните се узалудна разговора. Само то господо што је г. председник учинио те није она прва лицитација одобрена, него се сад постигла јевтинија понуда заслужује похвале! (Тако је). Јер, да смо примили прву лицитацију, значи да би пристали да се нешто уради на штету општине, и да се плати више но што треба.

Председник. Молим вас изволите решити. Ко је за то да председник може овако да ради како сам ја радио, нека каже за; а ко је за то да не може, нек каже против. (Вичу, баталите, нема смисла о томе гласати).

Гл. Јосимовић. И ја не нажем да не сме г. председник то радити само нећу ништа да се ради без предрачуна.

Председник. Да сте и ви дошли на казали да хоћете да радите но 2·50 дин, зар да вас не примим и да не изнесем вашу понуду?

Гл. Јосимовић. Ја не кажем да ви не смете радити у интересу општине но не смете погађати послове испод руке за које немате предрачуна.

Председник. Е на шта хоћете господине одборниче с тиме, кад и ја и други одборници веле да погодбе још нема никакве, но само понуде. Сем тога ви потражите непрестано некакве предрачуни, а треба знати да предрачуни има и да предрачун не утиче на цене но квалитет посла, који се прима од мстра. Хоћете ли господо да гласамо о

овоме (Нећеко). Онда кад нећете, ја нећаћу у томе довољно сатисфакције за мене. (Врло добро).

Сад наводте решити о предлогу који сам изнео како год знате. Усвојте лицитацију или мој предлог, који ће бити право. Београдска улица погођена је лицитацијом: тротоар по 2·49 а калдрма коловоза по 3·29 дин. Спасовска тротоар по 2·25 а коловоз по 3·24 дин. Ја сам овога човека, као што сам мало пре казао склоњио да попусти....

Мил. Д. Јанковић. Ја не знам што да се одуговлачи са улицом београдском. Човек, који је узео да гради коловоз по 3·29 а тротоар по 2·49 дин. он има камена да може одмах да ради. Ја држим да би то требало одобрити па да се што пре узме у посао а не да се чека још годину дана. Његова понуда није скупа и не нађаи рачун онако како г. председник каже.

Председник. Ви мора бити да сте рђано рачунали. Ја рачунам да је по 26 п. д. разлика између ове цене која се мени нуди и оне која је извикитирана...

Н. Милановић. Разлика је ту толика да ако се прими ова лицитација општина не губи ни пуна 30 динара а за толико је грешно одлагати грађење у тој улици.

Гл. Јосимовић. Ја нисам ни мало противан да се та калдрма гради, само сам за то да се реши прима ли се ова лицитација која је држана уредно или не, па ако се не прима, онда сам за то да се одма држи друга лицитација; тада ће наћи може бити 10 или 20 пара јевтиније цена од сваког кв. метра и бићемо у већој хасни но овако да примамо на чије погодбе испод руке.

Мил. Д. Јанковић. Али за бога за ову улицу није ни било друге какве погодбе, јер човек није хтео да удара на тога лицитанта који се примио тога посла, сигурно за то, што није ни он имао рачуна да јевтиније ради.

Председник. Ја имам да кажем моје мишљење: да се одобри ова лицитација ако пристане предузимач да ради тротоаре по 2·25 а коловоз по 3·24 дин. кв. метар. (Чује се: отишла су многа).

Кад су већ многа господа отишла, не може се радити. Завршена је седница у 8½ сах. по подне.

ЦВЕТНИ ТРГ

ПОЛАГАЊЕ ТЕМЕЉА НОВОЈ ПИЈАЧНОЈ ЗГРАДИ
14. АВГУСТА 1889.

С осећањем истините сугрђанске радости, становништву врачарскога краја треба честитати на успеху којим је крунисан досадањи рад њиховога удружења за улепшавање Врачара, и признати да су врачарци стекли пуно право да се и подиче својим грађанским установом.

У релативно сасма кратком времену, Врачарско удружење дало је и најлепши доказ колико се преко свих тешкоћа и неагодних локалних прилика много може, само кад се слошки и искрено *хоће* да поради на општем добру.

На не само то. Рад тога малог али удружења пуног сваке енергије, показује јасно да узроке спорог напредовања наше вароши треба одиста гледати *у оскудици општег прегалштва*, које се ретко кад јављало у сталној и довољној мери, и ако се одавна зна да у њему најпре лежи сила која диже и ствара.

Оно истина дужност је представништва општинског да се брине за повремено извршење свију локалних задатака и потреба које условљавају угодност живота, и по којима се цени напредак једнога места; али у недостатку обичних средстава, што у раду представништву стоје на расположење, општи интерес захтева да и прилмоћи грађана са стране доприносе свој део ускорењу свих оних послова варошких од којих зависи здравље, материјално благостање, свака угодност живота и толике друге заједничке и свачије користи.

На томе путу становништво врачарскога краја колико је стојало у служби првенствено својих интереса, толико је удруженьем допринело целој вароши; јер ако је од непосредне користи по врачарце све оно што се у томе крају разумно остварн у погледу сваповрсног уређења варошког, од несумњивих користи је све то и по грађанство осталих делова престонице, што је прво, сваки пособни успех корак ближе потпуноме уређењу целе наше вароши; друго, извршивање појединих задатака трудом друштва упоредо са радовима општине, чини да у једно исто време буде свршено више послова; треће, остваривање опште корисних варошких установа из добровољних извора, олакшава општинској управи да недовољне редовне изворе употребљује на прече послове, и најзад, од општега је добитка уређење сваког појединог краја вароши и по томе што се насељеност становништва покреће, те је за грађанство које нема непокретних добара користи, да ни један део вароши у уређењу своме неизостане, по у сваконе буде подједнаких удобности за живот.

Из многобројних обзира дакле, престоница и сви редови њеног грађанства, могу само пожелити сваки напредак „Друштву за улепшавање Врачара" на путу којим је од постанка свога ишло, а у исто време и благодарити му на труду који је за добро вароши до данас улагало, и на резултатима које је до сада постигло.

Нека би добра срећа дала, да се у даљем раду врачарскога удружења, као и у сваконе напретку престонице, из дана у дан онажа све то јачи полет!

Полагање темеља извршено је у 8 час. по подне, по обичајеним начин за такве свечаности, а у присуству представништва општине, многих врло одличних гостиџ, огромнога броја грађана са Врачара и свију осталих делова вароши.

По водоосвећењу председник друштва г. *Стева Д. Поповић* најговорно је прикладну и дозгровану беседу, коју ниже саопштавамо, и која је од слушалаца била поздрављена бурним одобравањем.

РЕЧ

Председника „Друштва за Улепшавање Врачара" о полагању темеља пијачној згради на „Цветноме Тргу."

„Поштовани Господо,

За последњих 20 и више година било је у Београду, као и у другој вам отаџбини, доста разноврсних друштва, којима циљ постанка и развитка није била корист појединаца, већ опште добро. Развитак њихов наплаћено је на многобројне тешкоће. Неке су још у зачетку, поред све ушшене и племените задаће своје, угинуле, а друге су по неколико година животариле и свесављале усред немара и опште незаузимљивости, па су и оне подлегле ударцима свдашњег јавног мнења, да се у нас не може да одржи ни једна установа, ни једно удружење, где се нма да рачуна на покретање чланова и на дуготрајну дурашност у послу. Примера ради слободан сам подсетити поштоване слушаоце на установу многобројних недељних и празничких школа, на установу многобројних читаоница, толиких невачких друштва, итд. На не само да су пропале све такве установе, где се нечито анедовало на улоге и покретновање неколицине постојећих и одушевљених чланова и појединаца, него су пропале и толике друге, које су имале све што им је требало за правилан живот и развитак. Примера ради нека је споменута установа „Прве потрошачке дружине" у Београду. Зашто је она пропала, познато је свакоме, који се интересовао за развитак друштвеног живота нашег.

У животу сваког народа нкаде таквих појава. Није чудо, што и ми нисмо у том погледу боље среће били. Но добри дух народа нашег није нас нпак за то напустио. Поред свих неповољних искустава, у којима се плаћало и кесом и личним покретновањем, и где се и само часно име и поштење појединаца доводило у сумњу, установе, од општег значења и опште користи, нпцале су на све стране и многе су од њих, може се пасигурно рећи, данас на чврстим ногама и без икакве опасности да неће још дуго и дуго живети, развијати се и усавршавати се. Примера ради и овде подсећам на установу толиких штедионица, на установу „Прве Народне Прив. Банке," на установу „Задруге за међусобно потпомагање и штедњу" и др. које сво све створили и подигли својим трудом и новцем.

У реду установа, које су за последњих 5—6 година нпкле у Београду, с искључивим локалним интересом, а у вишој служби општег добра и напретка, заузима једно врло скромно местанце *„Друштво за улепшавање Врачара"*, друштво које данас не броји много више од стотину својих чланова, који уредно свој улог плаћају; друштво, које је за непуних шест година, од како је основано, доживело данашњи дан, да у присуству поштованих гостију и представника свију пратења варопи, положи, с божјим благословом, данас камен-темељац, новој пијачној згради, првој ове врсте не само у Београду него и у целој Србији.

И ако је „Друштво за Улепшавање Врачара" било, на скоро после свога установљења, те среће, да за што успешнији рад добије један мокан извор који ни данас не пресушује, благодарећи за то просвећеној увиђавности овдашњег општинског представништва, опет је, господо, држим на свом месту да овом приликом одамо своје признање и поштовање труду и раду оне неколицине који су ово друштво основали и који су за сних ових пет и више година с највећом преданошћу и заузимљивошћу с толиким личним пожртвовањем и што се труда и времена тиче, ово друштво не само очували да не пропе трагом оних која су почетку прохвалања с Бог те пита каквим одушевљењем, а кроз кратко време, услед општег немара, коначно утинула, него је ово један приличан део свога задатка, који је обележен у „Правилима" његовог уређења, срећно у дело привело. Ја ово напоменем и сием да напоменем а да не дожимам прекор, као да сами себи тамњан кадимо, јер ја сам готово најмлађи члан овога друштва и ако не по времену од како се његов члан бројим, а а ово по времену од како сам, поверењем збора, дошао за члана управног одбора да одатле, у друштву са старијим и повежбанијим у овом послу, доприносим да се што брже постигне ма и најмањи део друштвеног задатка.

Овом приликом нека ми је дозвољено да додирнем једну околност. Што је ово друштво за оно сразмерно кратко време постигло толики успех, да данас подиже једну, не могу рећи велику и величанствену, али на сваки начин врло удобну и солидну зграду за пијачну потребу овог краја варопи, то доказује, поред свега што поменух о заслузи појединих чланова и просвећеној увиђавности општинског представништва да је за овај крај раширеног Београда права и очита потреба да има свој трг: то доказује да ово друштво има у себи свију погодба које су му потребне за правилан развитак; то доказује да његова потреба није измишљена или дело шпекулације појединаца; већ је права и истинска потреба толиких стотина кућа и породица које с мање губитка времена и с мање труда, а под исту цену и какнову, долазе до својих свакодневних намирница, јер да то довста није тако, зар би овај трг могао тако да напредује? У овом подужењу, у целокупном раду овога Друштва нема ничега што би значило на тежњу да се смета и конкурише другом крају нашег лепог Београда или да се вештачким средствима одржава нешто што нема у себи живота и што би било погодно само по интересе појединаца, а не свега овог краја, који се труди да не изостане иза других, како би с временом Београд постао у истини права модерна варош, снабдевена свачим, што је најпречи за живот, здравље и напредак њених становника.

На завршетку још само једну реч. Као што је познато, по уговору који постоји између друштва и општине, све што ово друштво подиже на овом тргу и у овом крају варопи предаза, после неколико година, у општинске руке. По себи је јасно, да ће целој општини, целом Београду бити од користи ако друштво што више и што боље постигне задатак свој. Данас су општинске потребе толике да се од ње не може очекивати да стигне на све стране; постојаће оваквог друштва не може још, дакле, бити никако од сметње или штете. То је моје тврдо уверење; тим уверењем задахнути су сви чланови овога друштва и сви становници овога краја варопи; то уверење нека понесу одавде и сви наши драги гости који су се нашем пријатељском позиву данас одазвали. У име свију чланова управног и надзорног одбора ја њима од срца захваљујем на труду и пажњи, коју нашем раду својим данашњим доласком указаше. А овај који заштићује и благосиља све што је чисто и племенито и чува од пропасти све што се клони општем добру и напретку, раширење своје руке и над овим скромним делом и благословиће га те да стално напредује на корист престонице наше драге отаџбине.

ЗАПИС

у камену-темељцу на пијачној згради на

„ЦВЕТНОМЕ ТРГУ“

†

Во има Отца и Сина и Светаго Д$ха Амин$!

Овде на „Цветноме Тргу,“ у престоници Краљевине Србије, Београду, за владе Краља Србије Александра Првога, Обреновића Петога, миропомазаног на дан двадесетога Јуна ове године, Друштво за Улепшавање Врачара, основано Фебруара 1884. год. трудом и улозима својих чланова, по добивеном допуштењу од општинског представништва подиже темељ овој (другој) згради за пијачну потребу, прву ове врсте у Србији, на дан четрнаестога Августа године од рођења Христова хиљаду осам стотина осамдесет девете.

Председник:
Стеван Д. Поповић с. р.

За повереништво, члан
Свет. Милојевић с. р.

Чланови управног одбора:
Свет. Милојевић с. р.
Ферд. Розалт с. р.
Милија Јаковљевић с. р.
А. С. Борисављевић с. р.

Чланови надзорног одбора:
Чед. А. Поповић с. р.
Бран. Васиљевић с. р.
Павле Целобић с. р.
Милан Јанковић с. р.
Стеван Јосифовић с. р.

Ову зграду, која захвата 684 квадратна метра, изградиће, по плану инжењера Грујо Миленковића и по утврђеном уговору, предузимачи Илија Филимоновић и Андрија Јоксимовић, за цену од двадесет и четири хиљаде, пет стотина и четири динара.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ.

Бирачке карте. У јавности је истакнуто питање: где ће на дан избора нар. посланика гласати они бирачи, који станују у једноме а данак плаћају у другоме кварту.

Ово је дало повода многим београдским грађанима да накнадно траже упутства, и ако су већ раније узели своје бирачке карте, које дају најбољег објашњења. — На свакој бирачкој карти стоји записан и кварт коме бирач по плаћању порезе припада, и по томе сваки бирач има гласати у томе кварту.

Спискови. Окружна пуковска команда предала је општинскоме Суду јединичне спискове првог позива и уз исте приложила листе оних обвезника који их на држаним скупштинама, или позније, од команде нису добили, да би тако знали и при себи имали исписак којој јединици припадају.

Сви ти обвезници који листе нису узели, и који ни иначе незнају своје јединице, треба да се обрате општинском суду да би листе примили.

Председници. Државни одбор извршио је избор лица за председнике и чланове *главних* бирачких одбора и за председника бирачких одбора *појединих* места. У Београду су одређени: г. *Драгутин Франасовић* држ. саветник и г. *Јован Несторовић* председник суда окр. алексиначког за члана *главног бирачког одбора*; а од судија вар. Суда г. Павле Јанковић за председника одбора у варошком, г. Анта Боди у врачарском, г. Марко Ђорђевић у дорћолском, г. Танас. Радовановић у палилулском, г. Мих. Стевановић у савамалском и г. Ђ. Гинић у теразијском кварту.

Набавка. Обраћамо пажњу на оглас општинског суда за набавку још 13 коња за београдску пожарну чету.

Одбор општински није хтео у напред опредељавати до које се цене коњи могу платити, него је оставио комисији из своје средине, да учини избор и *углави* погодбу за цену. По томе сви они, који имају на продају добре коње, са условима назначеним у огласу, треба да учине одмах понуду с уверењем да је општина вољна добре коње добро и платити.

Димњаци. На питања која се чине општинскоме Суду одговарамо да је право на чишћење димњака по држаној лицитацији уступљено другоме лицу, али нови повлашћеник примиће у своје руке ток од 1. Новембра ов. године. Све дотле има димњаке чистити досадашњи повлашћеник, по та кси, која је до данас важила.

По ново. После држане лицитације 18. о. м. за закуп „Зеленога Венца“, општина је добила понуду која даје знатно већу цену од излицитиране, ако се учини измена услова тако да закуп траје три године а на случај да се отвори пијаца на Зеленоме Венцу, онда да закупац експлоатише цели простор Зеленога Венца с тим, да за сваки метар који заузму стални продавци плаћа толико колико дотле буде плаћао за квадратни метар *закупљеног* простора.

Услед овога држаће се по ново лицитација 24. ов. мес. — у четвртак.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 17. Авг. т. г. општинска је одбор:

Бр. 180. Препоручио председништву да испита принцип којега органа општинског нису достављене правилне цене брашна из радње Ф. Тобслара и друга;

Бр. 181. примио пројектоване услове за другу лицитацију за закуп „Зеленог Венца“;

Бр. 182. одобрио куповину двеју кова од г. Ђоке Николића магазације за 840 динара и решио да комисија остали број набаши опет на земље, чега ради да се прибави за подјествоване „Колу Јахача Краља Михаила“, па ако раније не изврши набавку да оде у Шабац на тргу (4. Сент. о. г.) и тамо по могућству погодбу закључи и куповину учини;

Бр. 183. уступио право на акције механски за идућу годину г. Томи Николићу као за 35.401 дин. аренде.

Бр. 184. дао право на чишћење димњака за три године (1890. 1891. и 1892.) г. Николи Милићићу по држаној лицитацији, по 5217 динара годишње аренде;

Бр. 185. одобрио да се дрварски плац у б. венецији бр. 6 на годину дана (1890.) даде под закуп Кости Теодосијевићу дрвару за 611 динара закупнине;

Бр. 186. одобрио држану лицитацију о закупу дућана општинских у згради читаонице и овлашћено председништво да са Судом нада оба дућана под кирију и цену коју погађањем достигне;

Бр 187. уступио г-ђи Агнији Брајановој на годину дана под закуп кућу општинску између богословије и ж. основне школе за 432 дин. кирије;

Бр. 188. одобрио да се г Јовану Димитријевићу месару нада под закуп за 1890. год. плац општински код чесме Књагиње Љубице за 900 динара кирије;

Бр. 189. прешао на дневни ред преко протеста г. Ж. Тришића предузимача, што за отклањање мплутинове улице није одређивана ужа лицитација, и поводе његове, а тиме остао при раније одлуци;

Бр. 190. овлашћено председништво да са Судом уступи оправку куће главног кантара на мари. пијаци споне ко даде најнижу цену;

Бр. 191. оставио председништву и Суду да по ужој лицитацији даду направку двеју покретних зграда за нове кантаре, и

Бр. 192. решио да се одмах распише лицитација за отклањање земље до нове шпилете и претрес калдрме (ко лико се до 1. Окт. т. г. може нападити) у крагујевачкој улици од ресавско-брушкогорске до београдско-пиперске а ово да се одмах, још летос изврши из узрока да би се што пре дао над за оток воде која услед извршене нивелације застаје код Цветног Трга (трошево-пријепољска улица).

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Г. Јован Марковић, краљ. срп. посланик приликом смрти његовог сина Николе, подарио је 100, а на дан четрдесетнице 200 динара, за сиротињу београдску.

На овом племенитом дару, општина београдска у име своје сиротиње, изјављује г. Марковићу најдубљу захвалност.

Од стране Суда Општине вар. Београда 19. Авг. 1889 год. Б Бр. 2265.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 6. до 13. Августа о. г. —

I. Судска радња:

а.)	рочишта одређено	85
б.)	пресуда изречено	66
в.)	забрана одобрено	56
г.)	уверења издато	62

II. Извршне одлуке:

а.)	пресуда извршено	32
б.)	забрана уједствовано	82
в.)	уверења прибављено	8
г.)	страних предмета свршено	3
д.)	маса образовано	1

III. Са планине:

Заклато:

а.)	волова	118
б.)	крава	22
в.)	биволица	25
г.)	телади	279
д.)	оваца	2
ђ.)	оваца	279
е.)	јагњаца	2
ж.)	јариди	149
з.)	свиња	166
и.)	прасади	40

Примедба: Наплаћено је аренде 5114 динара.
Крајцумара прокасано 4.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 8. до 14. Августа пренло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
килогр.		дин.	килогр.		дин.
415,302	Пшенице	13 80	17,870	Слане	2 80
52,782	Кукуруза	11 80	1,409	Коре брезове	10—
23,205	Раже	10—	344	Кајмака	125
166,349	Јечма	11 15	1503	Сира	75
118,347	Овса	7 20	640	Лоја петољена	60 20
2667	Пасуља	25—	180	Масти	130
5833	Кромпира	9 50	9615	Свиња дебелих	85—
2800	Арнаутика	18—	535	Ђумура дрвена	7—
3666	Црна лука	8 80	168,265	Креча	3—
178	Бела лука	28—	1062	Варива зелена	25—
210	Јабука	10—	392	Воћа разна	18—
3759	Крушака	10—	898	Катрана	20—
43	Орација	18—	82	Длаке коњске	140
27,298	Грожђа	20—	Литара		
5311	Шљива сирон.	6 80	542	Вина црна	24—
54,075	Шљива сувих	17—	10,960	Вина бела	24—
247,232	Сена	5—	14,540	Ракије шљ. меке	30—

Приход по кантарима од 8. до 14 Августа 2069·50 дин

ОБВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

1. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

А. Батаљони Штаб.

Врховни Дужности абутанта поднаредник.

1 Петар Тина професор.
2 *Наредник писар* (празно место)

Комесар Поднаредник.

3 Аврам Ј. Медина трговац

Обућари:

4 Јосеф Кафоревић обућар
5 Јован Варух обућар

Кројачи:

6 Стојан С. Влатковић кројач
7 Миленко Каиларевић кројач
8 Петар Динић кројач

Пекари и сенаџије:

9 Петар Костић тамбураш
10 Владимир К. Грбић кафеџија

Надзорник кухињице поднаредник

11 Воислав Ц. Јанковић ђак

Комора за канцеларију и пртљаг:

12 Таше Здравковић калфа трг.
13 Светислав Јовановић

Комоводци:

14 Исак Бенвениста
15 Ђорђе Ристовић
16 Ђорђе Илић
17 Милорад Игнатовић
18 Бенцијамин Шенвинер
19 Светозар Радовановић
20 Петар Сотировић
21 Ђорђе Ђорђевић пилар
22 Димитрије Ђорђевић слуга
23 Алекса Сеферовић —
24 Љуба Нешковић трговац
25 Арси Аврамовић —
26 Стеван Петровић —
27 Раја Павловић глумац
28 Милорад Гавриловић глумац
29 Фердинанд К. Стефановић тесач
30 Јеремија Петровић —
31 Сретен Димитријевић —
32 Илија Јевремовић —
33 Живојин Јуришић ђак
34 Стеван С. Динић зидар
35 Анастол Николић кафеџија
36 Драгољуб Костић дуванџија
37 Павле Ј. Димитријевић калфа трг.
38 Михаило Живковић циглар
39 Јама Аџаџић трговац
40 Коста Карапић трговац
41 Јованче Димитријевић кафеџ.
42 Светислав Ивић шпекулант
43 Ђорђе Рашић кантоџија
44 Стеван Подановић бакалин

I Чета I батаљона I позива

Командир Поручник

1 Тимотије Јовановић

Водник Наредник

2 Милутин Стефановић

Водник из сталног кадра Поднаредник

3 Димитрије Недељковић
4 Ђура Целебџић калфа бакалски

Водник Поднаредник:

5 Никола Синић
6 Марко П. Трифуновић ђак
7 Владимир А. Рокановић предавач

Поднаредник:

8 Сретен Калајић рудар радник
9 Михаило Вељковић типограф

Каплари:

10 Живојин Младеновић кочијаш
11 Михаило Јањић зидар
12 Воислав Стаовић ђак
13 Лазар С. Ђуковић месар
14 Велимир Вишековић тапетар
15 Андреја Миленковић калфа трг.
16 Танасије Милошановић слуга
17 Михаило Григорић слуга
18 Фрања Фабек калфа столар.
19 Вопи Веселиновић гробар
20 Благоје Стојковић кафеџија

Комесар Коњар

21 Мита Стојковић кожар тргов.

Звичари:

22 Васа Бакић пекуљар
23 Ђорђе Димитријевић слуга

Редови:

24 Коста Стојановић келнер
25 Владимир Чортановић трговац
26 Милоје Јанковић свирач
27 Васа Јовановић надничар
28 Драгољуб Костић дуванџија
29 Ратко Љубичић бакалин
30 Љубомир Богојевић обућар
31 Михаило П. Видаковић служитељ
32 Душан Белаковић обућар
33 Претар Сударовић обућар
34 Коста Поповић служитељ
35 Петар Филиповић надничар
36 Стеван Јоцковић надничар
37 Јанко Костић кафеџија
38 Петар Јовановић бакалин
39 Миња Гашпић надничар
40 Илија Вуковић амалин
41 Крста Стојановић келнер
42 Милоје Јоковић терација
43 Васа Димитријевић обућар
44 Видоје Јовановић надничар
45 Светислав Ивић молер
46 Живко Гавриловић б. жандарм
47 Лазар Димитријевић дуванџија
48 Владислав Јовановић дуванџија
49 Гаврило Раденковић калфа бакал.
50 Миливоје И. Павличевић ђак
51 Обрен Д. Петковић зидар
52 Димитрије Н. Димитријевић ђак.
53 Живан Јовановић калфа бакал.
54 Мирко Ковачевић бакалин
55 Драгиша Пејић практикант
56 Пера Антић ђак
57 Андреја Ђорђевић практикант
58 Лазар Матејић калфа јорганџ.
59 Милан М. Јовановић телалин
60 Владимир Р. Ђорђевић ђак.
61 Сретен Тошић келнер
62 Тимотије Новаковић трговац
63 Петар Мијатовић апотекарија
64 Рубен М. Фарха трговац
65 Коста Р. Паранос ђак
66 Божидар Стојановић келнер
67 Јован Дреновић калфа бакал.
68 Јован Станковић лимар
69 Илија Стевановић у мировању
70 Самуило С. Бурла трг. помоћ.
71 Никола С. Караванић кишобоја
72 Светозар И. Јовановић ђак
73 Јосиф Р. Рафаиловић трговац
74 Михаило Тановић бакалин
75 Јован Ковић трговац
76 Јован Стевановић кочијаш
77 Неша Станковић трговац
78 Драгутин Станојевић подкивач
79 Радомир Балтић терација
80 Станимир Мирковић трговац
81 Милисав Сударевић тежак
82 Јован Ј. Ђорђевић бакалин
83 Михаило Стевановић бакалин
84 Михаило С. Петровић баштован
85 Ђорђе Јовановић шустер
86 Милан Николић баштован
87 Васа Пантић баштован
88 Живота Вељковић баштован
89 Давид Којен калфа трговач.
90 Анђелко Јанић пазукајџија
91 Сава Бошковић надничар
92 Никола Живковић Рабација
93 Арсеније Влаић кафеџија
94 Аврам Амудаје калфа тргов.
95 Аврам Амудаје калфа тргов.
96 Восиљуб Малетић обућар
97 Благоје Сакуловић —
98 Меноахим Бенвенисета —
99 Воислав Илић —
100 Душан Николић —
101 Васпајле Поповић —
102 Мешулам Леви помоћ. трг.
103 Сима Тодоровић пилар
104 Мома Декајо —
105 Мома Овадија —
106 Никола Филиповић пилар
107 Илија Ђурић пилар
108 Светислав Станојевић пилар
109 Милутин Пашић типограф
110 Васа Џамбић молер
111 Живко Лукавченић кал. памук.
112 Светислав Давидовић лимар
113 Коста Милошевић —
114 Јован Видовић молер
115 Љубомир Ристић калфа цимер.
116 Милутин Стевановић служитељ
117 Леон Меворах словослагач
118 Озер Нахман калфа тргов.
119 Франц Иванобић шлосер
120 Тихомир Николић —
121 Душан Ц. Иванобић —
122 Јован Длоух зидар
123 Ђорђе Мирковић —
124 Арон Коен —
125 Светислав Јанчић —
126 Љубомир Поповић —
127 Драгутин Митровић —
128 Ђура Ристић —
129 Едуард Б. Михел —
130 Доброслав Николић —
131 Александар Стојковић —
132 Светозар Милошановић —
133 Драгутин Стевановић зидар
134 Драгутин Илић —
135 Лазар Обрадовић —
136 Никола Стевановић —

137 Јован Петровић —
138 Милош Тодоровић —
139 Сава Савић калфа зидарски
140 Богдан Дроговић надничар
141 Димитрије Богдановић молер
142 Живко Јовановић лемедер
143 Петко Петровић зидар
144 Божа Спасић опанчар
145 Антоније Лукавчевић молер
146 Михаило А. Амар калфа трг.
147 Драгољуб Стаиковић кал. бакал.
148 Драгољуб Вукановић покој. трг.
149 Љубомир Петровић лимерција
150 Јован Ђорђевић ликерција
151 Тодор Ђурић ноћни стражар
152 Алекса Тодоровић калфа трг.
153 Јован Марчић калфа трг.
154 Ђура Маленић калфа трг.
155 Јован Ристић опанчар
156 Петар Димитријевић бравинар
157 Михаило Радмиловић кал. трг.
158 Јозеф Блајс кал. трг.
159 Самуило Е. Адања кал. трг.
160 Милош Томашевић келнер
161 Миливоје Н. Барјактаровић ђак
162 Коста Миљковић разн. новина
163 Антоније Ристић слуга
164 Милорад М. Рајковић практик.
165 Божидар Тадић калфа трг.
166 Михаило Еремић калфа трг.
167 Јован Југовић бакалин
168 Ђура Пламић надничар
169 Стеван Грделић ножар
170 Марко Поповић кал. трг.
171 Спасоје Васојевић кал. тргов.
172 Милош Романовић пом. апотекар.
173 Петар Д. Николић кал. тргов.
174 Михаило С. Петровић глумац
175 Тодор Мраовић бакалин
176 Вићентије Јовановић слуга дрв.
177 Димитрије Модић слуга дрвар.
178 Михаило Бугарски бакалин
179 Павле Јовановић калфа трг.
180 Панта Томић ексекутор
181 Стеван Стокић слуга дворски
182 Анта Тешић келнер
183 Серафим Бојиновић бравар. слуга
184 Милош Петровић рабација
185 Лазар Савић бакалин
186 Живко А. Ђорђевић келнер
187 Драгутин Николић зидар
188 Павле Вошковић слуга
189 Алекса Давидовић ђак
190 Матеја Вошковић келнер
191 Миша Станојук илиограција
192 Иван Грбић калфа пајдушки
193 Милан Николић кројач
194 Алекса Стричевић служитељ
195 Божа Јовановић калфа обућарски
196 Јован Романовић обућар
197 Димитрије Ивановић зидар
198 Видак Анђелковић зидар
199 Васа Стевановић баштован
200 Мицко Мозгровић зидар
201 Иван Јовановић слуга
202 Димитрије Десповић асурација
203 Милутин Весић ђак
204 Живко Јаношевић обућар
205 Јоца Белић обућар
206 Јанко Угричић надничар
207 Светислав З. Јовичић шустер
208 Никола П. Јовановић ђак
209 Миливоје Марковић калфа крој
210 Драгутин В Николић ђак
211 Соломон Б. Пинто кал. тргов.
212 Васа Стојковић кал. тргов.
213 Аврам Бенцион кал. тргов.
214 Бокор Ј. Пинто трг. калфа
215 Михаило Ђорђевић трг. калфа
216 Јован Лазаревић трг. калфа
217 Младен Јовановић пандурија
218 Милан Јовановић терација

Новопом. ранчника:

219 Спасоје Наумовић молер
220 Богољуб Фајга —
221 Јован Дубока пекар
222 Драгољуб Ивковић земљорад.

Расписачи муниције:

223 Драгутин Миљковић кочијаш
224 Милутин Костић земљорадник
225 Крста Николић штампар
226 Никола Николић штампар

Посилни:

227 Вонслав Ј. Марковић кал. тргов.

Сеиз:

228 Божа К. Стојановић берберин

Коморције за кантелар пртљаг:

229 Коста Радовшевић калфа трг.
230 Михаило А. Тодорошић терација
231 Павле Миленковић слуга

Коморције зе воду:

232 Јован Крстић калфа тргов.

(продужиће се)

СПИСАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.

2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.

3, Петар син Димитрија Раписављевића кочијаша и Матере Јелене.

4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице

5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене

6, Милош син Јована Пејића кројача и Матере Јелисавете

7, Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Јенке

8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице

9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матаре Катарине

10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Васпаије

11, Драгољуб син Стевана Томића шајдера и Матере Христине

12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије

13, Ђорђе син Дамњана Живанчевића кочијаша и Матере Катарине

14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша

15, Александар син Филипа Рисјанског надничара

16, Коста син покојног Јакова Савића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а оца немају

17, Милан син покојног Трифуна Станковића тргопца Матере Зоранде

18, Драгутин син покојног Радована Узуновића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

19, Димитрије син Милеве кћери Стевана Јовановића терације

20, Милан син Милице кћери Николе Живановића

21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића дедера

22, Игњат син Аве Цветковић

23, Милета син Живане девојке

24, Драгутин находче

25, Милорад

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах представу суду ово-општинском, који још нису представљени, како би се могло регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позније три године без наговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ.

I.

После држане лицитације за закуп „Зеленог Венца„ под условима које је општински одбор одобрио, добивена је понуда, која ставља општину у изглед много већи приход за закупцу зараду ако се рок закупу определи на дуже време и услови у неколико измене.

Због тога држаће се 24. ов. мес. поновна лицитација за закуп „Зеленог Венца„ пред кафаном „код Моруне,„ и то од 8—12 пре и од 3—6 часова по подне.

Услови лицитације могу се видети сваког дана у општинском рачуноводству а и на сам дан лицитације.

Из седнице суда општ. вар. Београда СБ. 25. Јула 1889 год.

II

Општина београдска држаће лицитацију за ове годишње набавке:

а.) Канцеларијског материјала 24 Авг. т. г.
б.) Гаса за осветљење 25. Авг. т. г.
в.) Поиа и оправку стари фењера 26. Авг. т. г.
г.) Палидрва и платна 28. Авг. т. г.
д.) Хране за коње пожарне чете 30. Авг. т. г.
ђ.) Одева за маркирање меса 31. А г. т. г.

Све ове лицитације, држаће се у рачуноводству општинском одређених дана од 8 до 12 пре и од 3 до 6 после подне.

Из седнице 12. Августа 1889. СБр. 9988.

НАБАВКА

Од добивених понуда за набавку 15 коња за општинску пожарну чету, узети су само два, и има се узети још 13 потпуше здравих и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више 8 година, и имају бити велики најмање 15 шака.

Позивају се сви они, било из Београда или унутрашњости, који имају на продају такве коње *од домаћег соја*, да се са понудама најдуже до 28 ов. мес. закључно јаве општинском Суду.

Од стране Суда општине вар. Београда 18 Августа 1889 СБр. 10264.

ПАНАЂУР

Трогодишни панаћур који је држан сваке године 6, 7 и 8 Октобра у Лозовику укинут је, и по одобрењу г. Министра народне привреде држаће се ове и сваке идуће године **22, 23 и 24 Августа,** на коме ће се продавати стока и сви ово земаљски производи.

Од стране суда општине Лоловичке 16, Августа 1886 Бр. 1428 у Лозовику.

КРАЉЕВСКА СРПСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 56. својега Пословника, расписује награде а најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини";

2. Из наука философских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове";

3. Из наука друштвених:

„*Битка Косовска* (15. јуна 1389.) *њени узроци и њезине последице*„ и

4. Из уметности:

„*Студија о карактерним особинама српске народне музике; о њеном постању, развијању под разним државним и друштвеним приликама, као и утицају који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир*".

Најбољој расправи сваког од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Надужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношају ових расправа онако: како прописује члан 59. Пословника Академије

16. марта 1889.
у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије,
М. Ђ. Милићевић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Штампа се и до 16 августа о. год. биће готова

ШКОЛИЦА

ЗА ГРАЂАНСКА ПРАВА И ДУЖНОСТИ

ДРУГО ПОПРАВЉЕНО ИЗДАЊЕ

ЦЕНА 1 ДИНАР

Наруџбине се шаљу потписаноме.

17 Јула 1880 год.,
у Београду.

М. Ђ. Милићевић

Власник општина београдска. Штампано у Краљевској српској државној штампарији. Уредник Спасо Хаџи-Ристић.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕКОЛИКО ПУТА НЕДЕЉНО ПО ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату плаћа плати уручиоцем на општинском суду а све нарочендоване ће уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Непадьена писма не примају се.

ВОЈНА НАРЕДБА

На основу правила за регрутовање обвезника за стални кадар од 15. јуна Ф-Бр. 4226 од 1884. год. и претпису команданта дунав. дивизијске области од 21. ов. м. Бр. 3469 вршиће се регрутовање обвезника за стални кадар а за ову календарску годину.

Стога се овим позивају:

1. Сви обвезници који су рођени 1869. год. и то како они рођени у месту, тако и досељени.

2. Неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту права на скраћен рок, а могу доћи и други из задруге ради објашњавања свога задружног стања.

3. Привремено неспособни од прошлих година регрути, а они имају са собом понети и уверење, којим су за привремено неспособне огласили.

Регрутовање ће се вршити у здању суда општине варошн Београда, а почеће 8 наступајућег месеца — Септембра ов. год. кога дана нека сви у 7. сати изјутра дођу.

Бр. 3587. Из канцеларије штаба VII (Београдске) пуковске окружне команде 20. августа 1889. год. у Београду.

РАДНА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 5. Августа 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

Присутствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. К. Томић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, М. Д. Јанковић, Н. Крстић, Ж. Бугарчић, Св. Боторић, Д. Т. Вељковић, Б. Николић, Св. Карапешић, Н. Д. Кики, М. Р. Маринковић, Ст. Петровић, К. Петровић, В. Витојевић, Ђ. С. Новаковић, М. Ж. Маринковић, Н. Л. Милашић и И. Д. Видаковић.

Садржина: 1.) Питање да што се не оправљају сеоска басамаци; 2.) Повишица цене воде; 3.) Интерполација Пере Видаковића, зашто се забрањује вршити поправка плаћа стоку; 4.) Избор комисије да дође мишљење шпио да се удари под воде под „Цветног трга“ 5.) Молба Луке Беловића да место рабошев пред јавношћу дрва; 6.) Избор комисије за давање мишље мишљењу, датом дуговном моновалу за службеност; 7.) Лицитација за калдрмисање прилазних и београдске улице; и 8.) Молба Др. Хирша за одсуство.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен.

Изволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан).

Има ли ко шта да примети? (Нема.)

Милан Ж. Маринковић. Ја опет морам да напоменем и да питам — шта је са спрашком оних великих басамака што воде на Бутмир.

Председник. Ви сте господин одборниче у тој комисији а стоји вам на расположењу и инжињерско одељење, па настојте да се добије боља цена. Тражи се толико за те басамаке, колико се не може дати, управ двапут колико је права вредност.

Никола Х. Поповић. Комисија треба да извештај о претпарној цени па ћемо ми видити шта ћемо.

Милан Ж. Маринковић. У ствари је то. Комисија је дошла само једанпут или највише два пута, па после ништа, и тако је ствар остала ће свршена. Треба да се комисија позове 4—5 пута те да може дати свој извештај.

Председник. Комисија је 4—5 пута позивана, на што не свршн посао.

Светомир Боторић. Ја сам тражио реч ако одбор усвоји овај предлог. Предлажем да се за ову ствар изборе једна комисија од два инжињера, једног општинског инжињера, то су тројица и још два одборника. Они да виђу на лице места, да виђе и нађу пута треба да се уради и према томе да објаве конкурс, па ако не дођу наши људи, дођи ће Талијани који ће све извршити.

Никола Х. Поповић. Ја сам да предходно комисија већ одређена поднесе одбору извештај.

Светомир Боторић. Господа инжињери кажу да неће нико да се прими, па зато је нужно да се одреди комисија.

Живан Бугарчић. Ја видим да учињено онако: ако видимо да су скупи рачуни а наши предузимачи неће да приме, онда да узмемо мајсторе задаре. Ових има младан. Они нека узму и претресу све што треба на тим басамацима. (Чује се: то не могу да раде зидари).

Председ. Ово што предлаже г. Бугарчић не може да буде, но оно што је предложио г. Боторић дркам да се може примити.

Свет. Боторић. Ја предлажем за ову комисију: Г. Грегура Младеновића, г. Свет. Ворића и једног општ. инжињера, г. Милана Марнновића, Глишу Јосимовића и Свет. Карапешића.

Председник. Усвајате ли ову кандидацију? (Усвојено).

Тражи се господо уверења о спротном страну. Изволите чути. (Секр. чита).

За Драгољуба Костића ученика IV разреда учитељске школе.

Изјашњено: спротног става.

Свет. Боторић. Ми смо једанпут решили да општински суд издаје ова уверења у ниже одбора, па нека и сад тако буде.

Председник. Добро. Али само ако ни суд овлашћује, и онда се разуме да оно што суд даје, да је то учињено у ниже одбора. (Чује се: То не може пред судом да преди). Кад не може онда чујте даље.

За Душана Малетића,

За Марију Рајића ученицу и Емилију Петровића, такође ученицу II разр. више женске школе.

Изјашњено: спротивског става.

Сад изволите чути једно писмо од председника светосавског друштва, које гласи:

„Господине председниче,

Главни Одбор Друштва Св. Саве полагаће, у име Бога, 10. ов. мес. у 10. сахпре подне, темељ „Светосавском Дому“ а на своме плацу у Душановој улици.

Ја сам слободан замолити вас, и родољубиви одбор општине београдске да изволите присуствовати тој свечаности.

3. августа, 1889.
Београд.

С поштовањем,
председник
Друштва Св. Саве,
Светомир Николајевић.

Дакле позива се одбор да присуствује постављању темеља тога сиротног дома. Ово вам се саопштава и у исто време то је за вас, који сте овде, и позив да 10. ов. месеца дођете овде у 9 сахати пре подне; а остале одборнике позваћу нарочито, па ћемо одавде сви отићи. (Добро).

Пера Видаковић. Ја имам вечерас да изнесем два питања на председништво.

Прво о томе: да председник и кметови одговоре, за што нису за вечерашњу седницу позвали пред одбор предлог да се цена хлебу смаље, кад је сада жито на пијаци 12 дин. сто кила.

Ко чује да се лебац плаћа 22 паре, чудиће се шта је овој варошци, која је престоница, да тако скупо плаћа лебац а жито онако јевтино.

Друго је питање: за што се председник и кметови не старају да се води доцнија контрола о клању стоке у Београду?

Чуо сам и сазнао сам, да извесни крцуњаре данас више но што се то пре чинило. То значи да су данас они исти контролори, који су били и пређе или да су мало горе.

Председник. Г. Одборниче изволте извештај о ценама који сам добио. Нежате прво што то говорите.

Пера Видаковић. Ја сам био очевидац и сматрам да је ово моје меродавније него све остало. Ја сам видио да се жито продаје по 12 дин. сто кило.

Живан Бугарчић. Доиста се данас продавало жито по 12 дин.

Станиша Петровић. И ја сам видио, да се продаје 12 дин.

Пера Видаковић. Кто видите да и они одборници тврде моје казивање.

Никола Милићић. Ја сам видио каква је цена житу. Она пшеница која се продаје за 12 динара, то је за пилиће а није за људиње. Бољу пшеницу је скупља.

Председник. Молим вас чујте извештај па ће те се уверити о ценама. (Прочитао).

Пера Видаковић. Неистинит је тај извештај. Ја вас молим поштените сад једног код Тободара, па ћете се уверити, да је извештај лажан. Моје је казивање потпуного и г. Бугарчић и г. Станиша. На кад је овако, онда за што да не изнесете предлог. Знате ли шта чини то, кад се код онако ниске цене житу продаје лебац по 22. п. кило. То је врло велика цена и није право да грађанство толико плаћа. (Срдито).

Председник. Молим вас немојте се толико жестити. Ако је извештај лажан, може се казнити онај што је такав извештај поднео

Београд треба дневно до 30.000 кила хлеба. Сад ако се данас продало нешколико хиљада кила жита по пијаци по 12 динара стотина, то није мерило да је цена житу евтинија; јер ја опет знам да је цена 19 динара а према овој цени не може да се смаља такса хлебу, кад се узме у рачун све што одпадне од жита док се оно у брашно претвори.

Према извештају дакле, који сам ја добио о данашњој пијачној цени житу, ја нисам могао изнети предлог за смањење таксе, а сад наша је ствар господо, на решите како знате.

Хвала г. Видаковићу што је ово питање покренуо, а ја њу завидим шта је у ствари и како је могао контролор овакав извештај да поднесе.

Пера Видаковић. Ја сам казао да је извештај односно цене код Тободара лажан. Друго г. Бугарчић и Станиша потврдили су да је жито доиста продаваго данас по 12 дин., о чему сам и ја такође очевидац био. И с тога предлажем да се сад реши питање о смањењу цене хлебу.

Светозар Боторић. Г. Видаковића интерпелација је на своме месту.

Што се тиче извештаја од стране општинског чиновника, ја и ту морам признати да је истину казао. Али господо, суд има своје органе, који му подносе извештаје и он такним органима својим мора да верује, те по томе што нам извет предлог није крив ни председник ни суд. С тога би нас ја господо молио, да усвојите мој предлог, да се поведе истрага против тога чиновника, па ако се добије уверење да је поднео лажан извештај и да је 4. августа била јевтинија цена, а он казао скупљу, онда да се одмах као неповерљив из службе одпусти, и да му се да уверење да је као недостојан поверене му службе на исте отпуштен. Ја сам у пређашњој седници изјавио шта да се цена хлебу одреди 22. п. а сад пошто је по извештају како се вели цена хлебу 20—19—16 динара стотина, држим да се може скинути.

Председник. Ено у извештају стоји, да је жито код Тободара најскупље. Сад ако је он кога другог послао те питао, а није сам, казаће му се да то други нут не чини.

Свет. Боторић. — Ја молим господу одборнике, да усвоје, да се тај чиновник одмах из службе истера ако извештај буде неистинит; а сад да пређемо на дневни ред.

Печа Вицаковић. Што се тиче цене код Тободара није 21 дин. него је 19 и по—дакле извештај је лажан. У овој општини ништа се не ради како треба у интересу општинском, него само некоме за љубав, а и по жељи власти.

Милан Марјановић. Овога момента треба послати једног чиновника одавде, да од Тободара донесе извештај о цени житу, па одмах да сутрашњо овај посао.

Свет. Боторић. Усвајајући ли господа одборници да се поведе истрага и да се види свуда, колика је цена житу била тога дана, па ако буде неистинит извештај онда да се чиновник казни.

Председник. Што се тиче извештаја то је друга ствар. А што се тиче цене житу за нас је меродавна она, која је најнижа

Пера Видаковић. Нас трошима овде кажемо да је жито данас 12 дин. Зар имате још кураже да остане хлеб 22 п. динарске.

Живан Бугарчић. Ја мислим да нама ништа не смета да оборимо цену хлебу, а доницје ако буде жито скупље лако ћемо подићи.

Јоска Новаковић. Пошто г. Пера Видаковић наноси цену житу у 12 динара, а то потврђују и одборници Живан и Станиша, онда ми морамо веровати да је тако. С тога сам да се цена смаљи и о томе суд известити Управу вар. Београда.

Пера Видаковић. Ви сте пре повисили цену хлебу на темељу цене од 15. динара Кад је сад цена житу 12 дин. ја тражим да се цена сведе на 3 паре више. Нема бојазни да ће жито поскупити јер на сва знате какво је наше жито; знамо да не можо да буде за цело по томе ми нећемо га сами и трошити. Сваколико дакле са мирном савешћу можемо чекати да цена житу падне још ниже.

Председник. Кад се за жито каже да није способно за узаре то значи, да у њему има много мекиња. Но наше жито није сво такво, да га не може бити за пекоз. Ако би било онако ко што га г. Видаковић претставља, онда разуме се такво жито не може више од 12 динара ни кредити.

Светозар Боторић. Господо, кад се решава о цени хлебу, онда је реч о цени брашна а не о житу. Овде се говори о цени брашна према цени жита од 19 и по динара.

Пера Видаковић. Ја сам казао да наше жито није за пекоз за то што се тамо тражи нека техника, узаре и одређења према пекарском житу. Ми знамо а признаће то и сам г. Председник да су наша жита увек лошија од страног жита, на кад су свакад онда су извесно и ове године. Код нас се не доноси страно жито, нећ се наше жито тражи. Напослетку ја вам кажем: да ја дајем ко хоће лебо брашно брашно за 18 динара.

Председник. Ја мислим према овој цени коју представља г. Видаковић, ни један није зато, да остане цена 22 п. динарске — (Није).

Светозар Боторић. Ја признајем г. Видаковићу да он познаје разне ствари само у Србији и не стране. Али цена хлебу се одређује према цени на нашој пијаци, а не према страној. Нас се не тиче за оно питање ни Беч ни Пешта и т. д.

Никола Х. Поповић. Г. Председниче. Молим вас станите на гласање хоће ли се повисити цена хлебу или неће. Зашто толики узалудан говор?

Председник. Има ли кога међу вама који није за смањење цене?

Никола Х. Поповић.— Ја први нисам да

се цена хлебу сваки дан, ако се не плаши права предност житу.

Председник. Са колико мислите да се смањи?

Пера Видаковић. Да се смањи са 3 паре на да буде 18. и.

Председник. Ту има господо управ три цене. Ви знате колико је ту посла кад се жито скупи на после треба да се носи у воденицу и напослетку одвадају мекиње и има и иначе растура. Ја мислим да за сад сваљано са једном паром, а идуће седнице видићемо и ако буде цена нама можемо спустити опет мало. Зар мислите господо да ће људи наши моћи упропастити нашим непрестаним кмезањем цене на ниже Једни рецимо купио данас неколико хиљада кила по данашњој цени хлебу и то треба да потроши за 5—6 дана, док ми на једанпут оборимо цену и у таком случају он мора пропасти. (Чује се: да се гласа). На добро са колико да се смаља. (Чује се: са 2. и. са 3 и.).

Ко је за то, да буде цена хлебу са 2 и. јевтинија нека каже „за“ а ко је да 21 и. каже „против“. (Настаје гласање. После).

Дакле једанајест је гласало за цену хлебу од 20. и. динар, а 5 противно томе. И тако од сутра је цена хлебу 20. и. динарских.

Пера Видаковић. Ја сам дао два питања. О дебу то је рано и решено је. А друго је односно несавесности контролора о клању стоке и продаване крцумчарењу. Има савесних контролора, које треба одмах одпустити, а суд у место тога задржао их је и шта ваше даље ми још и неће знати.

Према самом приходу на ову радњу, општинско часнишство требало је да се увери да су крцумчарења учестала; да се виноке, да људи коју тад стигну и нико их не гони. Изгледа да се иде на то, да се људма нестане на пут крцумчарењу. На ово питање сад треба председник да одговори.

Председник. Ја писам спреман да на ово питање одговорам сада, али вам могу само толико казати, да је овога месеца јуло било прихода 1200 дин.ара 1300 дин. дакле много више прихода него овога месеца лањске године.

Пера Видаковић. Кад председник овако наводи, ја ћу вам навести један пример. Наум Најдановић закло једног брава и однео на капитар да му се житоше. Сутра дан дошла су 2 контролора у његов дућан на казу: Ти си имао јуче један бут нежичесан, златн нам четвородушу наплаћу. Ја их питам како сиеду ово да чине а они одговорише: Наум није био јуче у дућану и оставили смо ту ствар за данас да се с' њим измиримо. Међутим дужност им је била да одмах одузму нежичесано месо и у општину однесу. Тако рађење готово је зло суђење.

Шта се може мислити, кад је мени дошао један касапин на казе, да се отворено продаје месо без аренде и чак каже да су удесили и лажне житоше на сами жигошу и продају Зато обраћам пажњу суда, да на ово строжије пази.

Коста Томић. Прво господо, не стоји то да касапи имају друге житоше. Ми смо то чули али се ни један није ухватио и ниемо одмах тајно промењали печат. Сем печета на сваки појединачни комад меће се и одмо и ако би рецимо имао печат лажан за бољ, не може имати пресу за одмо

Што се тиче крцумчарења, верујте да се по где може то и десити на зато је општина и уаела контролоре. Али будите уверени господо, да од кад смо ми приватни општинске послове у наше руке, ни ниамо сваки дан наше приходе. То је моја реч.

Светозар Боторић. Што је г. Видаковић изнео ово питање ја му потпуно одобравам и држим да има право. Ја знам да није суд крив, али је нпак крив у толико, што је задржао неке личности од старих контролора, који су прошле године пради општину. Ми смо водили истрагу скоро 30 седница на сам нрилике испитујући једног стражара, да чујемо: где иеди, да је боље на овом месту него на другом. Ја би предложио од стране одбора да се обрати бољ нижка и да се стари контролори замене с новим људима, а нека — старим — ако председник или суд има поверење, нека да друга места.

Председник. Ја сам с тим само нашу вољу испунио јер ми је тај човек поднео уверење од једног појединог човека о своме владању и ја сам га прека томе остано и даље. Дакле ја сам водио рачун о вашим жељама. Што се тиче онога чиновника општинског о коме говори г. Видаковић, верује мени ништа познато није. О томе и ја сам господо ставио и ово на дневни ред по ново питање о земљишту које дајемо под закуп дућанеком монополу. Кад је инжинер отишао да премери и обележи земљиште, уверио се да је пројекција за регулацију погрешна, а по томе и ово што смо решавали не да се извести пре но што пречистимо има ли и какве су погрешке у плану и шта да предузмемо (Прочитан извештај.)

Пера Видаковић. Ја сам из овога извештаја инжинеровог разумео другчије, и не онако као што и председника рече, да је овај погрешан. Не. Него је погрешно дата линија закупцима монополa дућана. Ту су они мимо плана сагредили пућу и канцеларије. Ја држим да ће се сада ово исправити.

Председник. Он ми је казао да је план погрешно начињен. Инжињеров је предлог да је у интересу општине да се од оне велике ширине одступи. Он је — инжињер — о томе говорио и са г. Гргуром и Главињићем.

Пера Видаковић. Да би се о овоме уве-

Коста Томић. Ми смо наредили да се на њ особито пази и он је казњавам толико пута.

Председник. Ја сам вам господо благодаран на све те ваше напомене, али ваља да ће те веровати тоже писам крив. (ни сте)

Пера Видаковић. Мене се као интересената тиче, да се зна да ми је стављена примедба, да ће се учинити што односно лажне доставе онога за брашно.

Председник. Јесте изванредне се.

Сад чујте даље. Општински лекар г. Х ниш тражи тромесечно одсуство ради поправке унутреног здравља. (Одобрава се), Добро.

У Прерадовској улици онде код апотеке слива се вода у великој киши и нужно је да се негде одавда спроведе. С тога би предложио, да одредите једну стручну комисију те да она то прегледа и да нам каже шта ћемо радити.

Никола Милићић. Ко год овде прође може се уверити, да је ту једна провала и нужно је да се што пре томе помогне. (Истина је).

Председник Одредите комесију. (Чује се: Одредите ви) Добро: Ја мислим један општински инжињер, даље г. Гргур Миленковић. и г. Милићић. (Устаја се)

Чујмо даље. Ви знате господо, да смо са г. Желовићем погодили да нам за идућу зиму за суд и све школе преда 200 квад. хвати грабових дрва. (зимно) Сад је он поднео једну понуду да нам сву количину преда одмах на да не вежујемо уговор, ако одобрите да преда 150 хвати грабовине а другу половину церовине или јасеновине, што има на стоваришту.

Ја сам га питао, јесу ли дрва млада, и он је казао, да јесу и то све облице. (Чује се: да остане као што је уговорено)

Јесте ли сви за то господо? (Јесмо). Дакле предлаи се на дневни ред и остаје при погодби.

рили нужно је, да се идуће седнице донесе овде тај план, те да се види кад је план грађен. План је старији, но што су грађевине подигнуте и сад које то дао противно плану ни је прав. (Износи се план)

Предсједник. Кад власт тражи од мене да се ово одма реши, онда ја сматра да се то мора сад решити. Изволите чути шта нише дирекција монополa. (Секрет. чита)

Никола К. Поповић. За ово што каже г. Видаковић, о томе нека се особено учини истрага.

Предсједник. Ја мислим да одредимо г.г. Главинића и Гргура са нашим инжинером, па нека они прегледе ствар и поднесу извештај, а за остало да извидимо.

Пера Видаковић. Ако ми будемо овако лабави и ако будемо предлазили преко оваких неуредности олако, онда ћемо и у будуће ништа боље неће ићи. Ја дакле господо, да међу нама истреба да буде, који би се овоме противио, него треба сви да смо сложни да се пре но што истрага почне и констатујуће кривица онога који је то учинио да нам неће доћи по плану на линију. Ми смо господо пут сушили, али да тај пут покорешимо, то немогоћно. Могло би да се пре свега стани у дужност предсједнику, да би као надлежна власт учинио корак и да тражи, да се поведе истрага које крив што је кућа нимо плана изашла и да видимо да ли се може на штету кривца кућа срушити, на тек онда да донесемо закључак.

Свет. Вотерић. Ми овде само дилетујемо око једног питања, које није толико важно и међу тим наше је дилетујење штетно. Сва је ствар у томе да комисија изађе на лице места, и ако нађе да је по интересе општинске нужно да се пут од 30 — на 25 метра своде подједе нам извештај и ја мислим да ми сад треба да усвојимо да комисија изађе.

Што се тиче даљања диниције то је друга ствар. О томе нека се води истрага.

Предсједник. Хоћете ли да у ову комисију уђу г.г. Гргур, Главинић и Јосимовић као стручњаци (хоћемо) Он ће контролисати рад инжинеров.

Пера Видаковић. Ја би предложио да ће и неки од осталих одборника.

Предсједник. Добро. Дајте нам још неколико.

Свет. Вотерић. Нека буду, г.г. Пера Видаковић, Никола Малишић и Милорад Јанковић свега њих шесторица.

Предсједник. Усвајате ли?

П. Видаковић. Ја бих предложио ова два: Радивоја Драгојевића, Стјепину Петровића и Глишу Јосимовића.

Гласали су тринајест одборника „против“ а само три „за“. И тако усвојена је кандидација г. Вотерићева.

Има неких од предузимања који су по пустили у цени за праћење каддрме меня су то онде господа казала. Ја би молио да ову понуду примите к знању па у идућој седници да изнесем на решење. (Прима се)

Има још једна понуда. Чујте (Секретар чита) Пошто нема времена да чекамо, ја би предложио, да ту понуду одмах примимо. Немоте тражити јевтиније. Он је примо да ради: Сарајевску, Седлчку и Фрушкогорску улицу по 2·50 дин. (Прима се)

Свет. Вотерић. Г. Предсједниче. Већина одборника моли, да изнесете седницу одборску у понедељак, те да донесе решење, да се после дођене какве и свршене лицитације не прима више никаква понуда. Ко хоће нека лицитира кад треба, а не после да нуди по једну дин више или ниже, те да само осујећава пријеме послова општинских, који тако хитно пријеме захтевају. (Почују одборници да излазе вичу. Доста смо радили.

Предсједник Састанак је закључен

Овај је састанак трајао до 9 сати у вечер

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

(Продужење).

У претресању питања да ли је разумно расписивати конкурс и за водовод пре но што би се сасма довршили претходни радови, преовлађивали су разлози да ће општина самим конкурсом добити врло одређене понуде, и да ће оне на случај да не буду одмах примљене, послужити врло корисно за кораке, који се по ново буду доцније предузели.

Конкурс је био расписан почетком 1887, а рок за пријаву остављен до 10. марта исте године. До тога дана за водовод су добивене три понуде: г. Мале-а из Париза, г. Финеа из Брисела и г. Јасињског, који се и раније јављао, и све те понуде одбор је са осталима за канализацију и осветљење поверио великој комисији од 37 чланова, да тако претходно решавању добије стручно мишљење о вредности сваке поједине понуде. Комисији су у главноме положена два питања: а.) која је од примљених понуда најбоља, и б.) да ли је и та најбоља понуда таква, да би се с корисћу могла примити? После дужег врло исцрпног и свестраног рада, комисија та изрекла је оцену да су све три понуде за водовод такве, да би општина извршила над собом право самоубиство и у хигијенском и у финансијском погледу, ако би ма коју од њих узимала. За овако своје гледиште комисија је дала потпуне разлоге и предложила да се понуде одбаце. Већина одборска није делила мишљење да понуде треба сасма одбити из оних истих побуда које су изнешене и пре конкурса, и тако је у одбору донета по ново одлука да се комисија умоли да између оцењених понуда за водоводе изабере релативно најбољу, јако би се по том могло упустити у погађање са дотичним понуђачем да постави услове које општина може примити. Природно је да се комисија овоме захтеву није могла одазвати из простог узрока, што је основ свију три понуда био тај, да се за водовод употреби *сиска вода*. а са тим се комисија није никако слагала.

Овде ваља поменути да је комисија за истраживање воде нешто раније била поднела извештаје у коме је изнела постигнуте резултате радом на бунару и откривања мишљење да би се копањем нових бунара, проширењем већ ископаних или грађењем галерија по упутству Жигмондијевом могла добијати довољна количина воде за све потребе становништва од 80.000 душа, и то вода која одговара главним захтевима што се полажу на добру воду за пиће.

Но услед мало час показаногa негативног извештаја великe комисије о вредности добивених понуда, није било изгледа да ће се питање о новом водоводу моћи у скоро дефинитивно решити, а да би се пак могла подмирити бар најпречa потреба становништва, председништво општине прихвати мисао за реконструкцију постојећег водовода. Тога ради оно предаде комисији четворице стручњака да састане предлог како би се тога реконструкција извршити и да израде пројекат за то. Против се тога посла комисија је одмах обележила што је налазила да потребно да се уради а за тим је предузела и извршила идења свију ближих и главнијих извора околине. Али сем тога питања више не беше урађено, јер промена на председничкој столици учини да се и мисао о привременој реконструкцији напусти.

Данашње председништво затекло је водоводно питање у овоме стању. Упознав се одмах са свима раније радовима, а после неуспеха са примљеним понудама из прошле године, председништво је сматрало за прву дужност водоводно питање ставити по ново на дневни ред и то на начин који би давао новог излаза за

решење његово. У тој намери председништво изађе на сусрет понуди познатога стручњака г. Оскора Стрекера из Манхајма, који у друштву са фирмом Ганц, и комп. из Будимпеште, пристаде да конкурише за извршење наших водовода. Необезујући општину ни у колико председништво је успело истог стручњака склонити, те је он изашао и са понудом својом, поднев генерални пројект за београдски водовод којим је био предвиђени комбиновани систем са изворском водом за пиће и савском за друге потребе тако, да у прво време за савску воду буде мрежа од 50 километра а за изворну број часама да се од 20 повећа на 59 са 15 км. цеви *у* и 88 км. *вам* вароши. Понуђач није тражио концесију по само извршење водовода, па да га одмах преда самој општини на управу, с тим, да му се годишње плаћа до 2 0.000 дин. и тако исплата дуга подели на 30 година.

Пре но што би се са овом понудом изашло пред општински одбор, председништво је желело да чује најпре мишљење већег броја компетентних људи, и тога ради сазвало је конференцију од 14 одборника. Узев у претрес прво питање да ли је комбиновани систем најрационалнији, и да ли је већ сигурно да је сваки други пут искључен, конференција се задржала око околности да истраживање изворне и подземне воде у околини Београда није до краја изведено и да потоме није на постигнут прави баланс за пројектовање и извршење водовода. На да би се у томе погледу добило што сигурније земљиште; да би се тачно могло формулисати, шта вала још у томе погледу да се учини; и да би се општинском представништву дало могућности, да заузме најкоректније гледиште при претресу добивене понуде и израђеног пројекта: конференција је одредила ужу комисију за стручан претрес тих питања

(Продужиће се).

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Довршава. Комисија којој је поверено на студију: каквим начином да се послужи општина београдска за извршење великих послова варошких, крој шеста дан довршава свој посао, и тако ће у једној од првих седница општински одбор моћи и о томе да донесе своје дефинитивне одлуке

Да не буде замерке. И пресо постањеног закључка да се све кадрме овога лета ранише скрше, општински је одбор био принуђен накнадно одобрити да се предузме сапуштање и претрес кадрме у крагујевачкој улици — од *Крушедолска* до београдске и то по новој нивелацији.

Ово се одмах мора урадити из узрока да би ово отклоњен застој воде код Цветног Трга, пошто су улице урошене и приједеньска ту скоро сапуштене по новој нивелацији.

Али и овај последњи посао урадиће се до краја Септембра, дакле опет пре октобарских киших дана.

Накнадни разрез. У првој одборској седници одређен је извесан број оп. одборника за чланове у војној комисији која има да изврши накнадни разрез потребне суме, и тоже послу приступиће се одмах.

Поводом наше ранише белешке коју смо о овоме донели, неки су грађани погрешно разумели да ова комисија има у задатак то на основа да *протичи* и главни разрез који ће ранише извршен, и да то подносе жалбе да им се смањи оно што је на њих разрезано.

Комисија ова одређена је да разрезе оно што још недостаје и у нешколико да учини исправке ранијег главног пописа, и ни по томе смемо тврдити да ће кораца многих жалилаца морати да остану без успеха.

Узрок. Последња два броја нашег листа нису изашли на време због „неотклоњивих штампарских незгода."

Почев с овим бројем, општинске новине штампаће се од сада у новој штампарији радикалне странке, која је дала много повољније услове и обвезала се на уредно излажење како редовних тако и ванредних бројева.

Проширена слога и употребом ситнијих слова дает се у нешколико и повећава.

Уписивање ђака. Обраћамо пажњу родитеља и старатеља на објаву главног школског одбора, за упис дораслог деце у основну школу.

СВВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

1. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

А). Батаљон Штаб.

II. Чета.

КОМАНДИР ПОДПОРУЧНИК

1, Василије Цвинић

ПОДНИК НАРЕДНИК

2, Јован Кучукевић практ. дивизије

ПОДВИЗИЦИ:

3. Стеван Божић у војној слагал.
4, Драгољуб Симић каменар
5. Алоја Брајер ђак

ВРШИ ДУЖНОСТ НАРЕДНИКА

6, Стевка Кинчески практ.

ПОДНАРЕДНИЦИ:

7. Тома Илић служитељ
8. Лазар Ђ.ановић —
9. Милан Пашаревић —

КАПЛАРИ:

10. Ђорђе Недељковић —
11. Илија Јаковљевић —
12. Љубомир Радојловић трг. помоћник
13. Панта Пашакостопулос ђак
14. Бранисав Нушић свршени ђак
15. Живадин Живадиновић практикант
16. Мосио Љ. Којен трговац
17. Коста Ристић кафеа трговачки
18. Светислав Јовановић трговац
19. Сава В. Савић тргов. помоћник
20. Милош Вучковић кафеа тишлерски
21. Петар С. Јовановић бакалин
22. Сава Борисављевић кафеа трг.
23. Петар Попић кафеа трг.

КОМЕСАР ПОДНАРЕДНИК

24. Петар Шрећковић учитељ

КАПЛАРИ:

25. Василије Стефановић живописац
26. Коста Илић —

ЗНАЧАР

27. Милорад Тодосијевић свирач

РЕДОВИ:

28. Давидо Чечелић надничар
29. Драгутин Вуловић служитељ
30. Јова Цинцаревић кочијаш
31. Радован Лунуревић —
32. Драгољуб Ђурић —
33. Светислав Зекавица кафеа кожарски
34. Васа Самошшини келнер
35. Ђорђе Мајсијевић трг. помоћ.
36. Глиша Милошевић воскар
37. Глиша Арческо надничар
38. Павле Ђорђевић кафеа кожар.
39. Милисије Обрадовић кафеа опанчар.
40. Љубомир Бујошевић казанција
41. Петар Симић надничар
42. Велимир Јовановић трговац
43. Коста Прокић обућија
44. Мита Петровић тапетар
45. Владимир Михаиловић обућар
46. Лука Миливојевић дуванција
47. Стеван Зарић надничар
48. Мијаило Милошевић дућар
49. Драгутин Ђорђевић кафеа бакал
50. Петар Нешковић —
51. Радомир Гашић пилар
52. Живојин Лозанић практ.
53. Андреја Ђорђевић практ.
54. Милутин Васић кафеа терзијски
55. Коста Нешић кафеа трговач.

56, Божа Трешић дућурниста М. В.
57, Драгутин Зарић калеџа
58, Јеврем Ђорђевић шлосер
59, Јанићије А. Ђурић ђак
60, Милош С. Дишић ђак
61, Драгутин Р. Степановић ђак
62, Милан Пујић ђак
63, Лаза Димитријевић сл. дућанџ.
64, Ђорђе Константиновић —
65, Соломон А. Демајо помоћ. агент.
66, Милан Симић обућар
67 Арон Којен калеџа тргов.
68, Коста Гашић калеџа
69, Мијаило Полићевић калеџ. тргов.
70, Божидар П. Јовановић ђак
71, Димитрије Жандићовић калеџа трг.
72, Илија Васильевић калеџа бакалски
73, Никола Радовановић помоћ. тргов.
74, Павле Д. Субашић апотек у Бечу
75, Данаил Адања калеџа казанџијски
76, Бенцион Демајо помоћ. агентур.
77, Лазар В. Савић чин. кред. завода
78, Васа И. Бема сарадник „Бркс"
79, Јованца Ђуровић бив. жандарм
80, Коста Марковић калеџа тргов.
81, Младен Пајић келнер
82, Димитрије Прпановић кал. бравариска
83, Сава Ристић слуга лебар.
84, Јосиф Русо калеџа тргов.
85, Стеван Л. Прокић столар
86, Петар Ивановић кафеџија
87, Јосиф Данон трговац
88, Драгутин Николић тамбураш
89, Ђорђе П. Радојловић у Бечу ђак
90, Мијаило Стаиковић пројач
91, Панта Стојановић катрогасац
92, Мијаило Ј. Илијић типограф
93, Мијаило Лазаревић —
94, Јован Даока зидар
95, Наум Трајковић —
96, Мијаило Марковић бив. жандарм
97, Петар Лазаревић служ. В. Акад.
98, Никола Дикић калеџа столар.
99, Никола Алексић калеџа дрварска
100, Милош Јовановић кројач
101, Јован Павловић бравар
102, Бити Аврам Албахари
103, Леон Јахијел Леви —
104, Јуда Ј. Арујети
105, Јаков С. Демајо тезалин
106, Мијаило Стаиковић
107, Крста Крстић обућар
108, Јеврем Мишић обућар
109, Коста Пашровић таљигаш
110, Радивоје Тодоровић трговац
111, Радивоје Перић
112, Којен Вилхелм Ганц трг. помоћник
113, Петар Атанацковић
114, Фрања Фенш чинов. пир. банке
115, Бура Перчевић шустер
116, Петар Јосиповић шустер
117, Аксентије Христић трг. помоћ.
118, Коста Костић асурација
119, Давид С. Данчо ђак
120, Светислав Стаиковић калеџа бравар.
121, Стеван Спасић —
122, Стеван Оцокић обућар
123, Хаим Дора Гаранс књиговеза
124, Сакуило Х. Адања трг. помоћ.
125, Коста Ковачевић ђак
126, Душан Живковић калеџа тапцирски
127, Милован Милошановић —
128, Никола Ђорђевић —
129, Божидар Максимовић —
130, Радивоје Јовановић —
131, Владимир Рубровић —
132, Танасије Исаиловић —
133, Коста Поповић зидар
134, Илија Стаиковић —
136, Димитрије Лазаревић зидар
137, Милутин Лукић —
138, Петар Мијатовић трг. помоћ
139, Тихомир Антонијевић —
140, Димитрије Милосављевић —
141, Димитрије Живковић бакалин
142, Васа Ерић надничар
143, Анђелко Димитријевић стражар
144, Младен Ежмеџић штампар
145, Данаил Илић болајција
146, Манојло Милошановић књиговеза
147, Ђорђе Дукић калеџа тргов.
148, Мијаило Симић молер
149, Ђорђе Панић лађар
150, Лука Перић ђак
151, Јанићије Јанковић мокак лебар.
152, Љуба Игњатовић калеџа дућанџ.
153, Јеврем Миленковић калеџа. столар.
154, Живко Миловановић обућар
155, Мијаило Видаковић практик.
156, Коста Мандеропић кафеџија
157, Сакуило А. Јаковљевић казас.
158, Тодор Стаиковић дипор пратар
159, Матеја Вишнер зидар
160, Наум Димитријевић зидар
161, Стеван Милосављевић сиирач
162, Лазар Марковић сиирач
163, Илија Стојановић сиирач
164, Марко Николић сиирач
165, Анастол Илић млекарија
166 Илија Крстић надничар
167, Милош Болићевић слуга
168, Ђерђи Симић млекарија
169, Смилко Дојчиновић слуга
170, Пера Рашић пиногрлија
171, Младен Ловадиновић пратар
172, Мијаило Поповић сељак
173, Миленко Ђорђевић млинар
174, Љубомир С. Пашић обућар
175, Лазар Илић, сиирач
176, Борисав Гаврилович ткач
177, Танасије С. Денчић кафеџија
178, Јован Ристић калеџа бакал.
179, Наум Ђорђевић келнер
180, Живко Радојковић кафеџија
181, Ђура Арсеновић сељак
182, Ђерасим Арсеновић сељак
183, Љубисав Лишанин тежак
184, Бошко Пејовић практикант
185, Лазар Вуловић обућар
186, Јован С. Наумовић надничар
187, Драгутин Поповић коректор
188, Марко Т. Миленковић бакалин
189, Владимир Т. Ђорђевић ђак
190, Младен Ђурић тргов. делопоћа
191, Живан К. Цинцаревић калеџа бакал.
192, Петар Ж. Јовановић цигаиша
193, Антоније Марковић келнер
194, Риста Трнковић млекарија
195, Васа Стаиковић обућар
196, Пера Ј. Стојановић сиирач
197, Мијаило Стојковић ђак
198, Војислав Иваиовић зидар
199, Јованча Б. Милуновић кафеџ.
200, Цветко Богојевић зидар
201, Љубомир Ј. Рајић ђак
202, Трифун Анђелковић келнер
203, Бошко Миодовић келнер
204, Светозар Грујовић ђак
205, Љуба Малетић калеџа обућар.
206, Нестор Ристић млекарија
207, Хаим С. Којен калеџа трг.
208, Мијаило Младеновић калеџа кројач
209, Јован Бихар мокак лимерд.
210, Мијаило Ђурић калеџа
211, Бока Милановић калеџ. кројач.
212, Никола Ш. Јовановић кафеџ.
213, Никола Стаиојевић калеџа обућар.
214, Никола Илић бравар
215, Стеван Милутиновић ђак
216, Петар Степановић ђак
217, Милорад Авдрић калеџа трговачки

посиоци равьенике:

218, Јован Димитријевић касапин
219, Димитрије Љ. Урошевић ђак
220, Драгутин Таушановић бравар
221, Јаков Дубока касапин

разносачи муницике:

222, Симеун Лазаревић калеџа трговачки
123, Мијаило Рувбић глумац
224, Соломон Албахари трг. помоћник
225, Коста Радошевић

посидни:

226, Тодор Учек књиговезац

СЕНА:

227, Сима Вучковић бравар

КОМОРЏИЈА ЗА КАНЦЕЛАРИЈУ:

228, Танасије Неранџић калеџа тргов.
229, Алекса Поповић шпедитер
230, Никола Илић калеџа трговачки

КОМОРЏИЈА ЗА ВОДУ:

231, Анђелко Ристић слуга кравар

ГЕДОВИ

232, Грујица Јовановић
232, Лазар Вукомановић

III Чета

командир и. поручник:

1 Павле Божић

водни наредник:

2 Петар Бресјанац кавар

водник подналедник:

3 Петар Недељковић кал. бакал.
4 Димитрије Стаиојловић асурација
5 Димитрије Мятела прак.

поднаредник ирви дужи. пајсдужих
6 Драгутин Младеновић —
7 Владимир Михаиловић абаџија
водник поднаредник
8 Милан А. Павловић ђак
9 Душан Рајковић димар
поднаредник :
10 Димитрије Вабић —
капларе :
11 Мијаило Милојевић —
12 Благоје Милојевић —
13 Стеван Николић терзија
14 Владимир Марковић типограф
15 Милутин Симић —
16 Стеван Вељчевић касеџ.
17 Јован Н. Марковић —
18 Живко Бугарчић кал. бак.
19 Аврам Димар кал. трг.
20 Светислав Дугалић диургиста
21 Јеремије Петковић кал. тер.
22 Танасије П. Милушић ђак
23 Васа Петровић
24 Радован Бурчић шлосер
25 Милутин Миљковић ђак
26 Петар Ј. Петровић
комесар поднаредник :
27 Никола Ђорђевић бакалин
ваначари :
28 Сима Јанковић обућар
28 Драгутин Миленовић кочијаш
гедони :
30 Сава Станковић пад.
31 Стеван Шпанџић зидар
32 Мијаило Поповић лебар
33 Ђорђе Филиповић земљод.
34 Стеван Душић магазац.
35 Мита Радовић пилар
36 Димитрије Чанић пом. машин.
37 Стеван Недељковић пекар
38 Милија Ристић слуга
39 Јоца Константиновић трг.
40 Ива Марјановић кочијаш
41 Добросав Душић рабџија
42 Данило Петровић свирач
43 Илија Ђорђевић кондир.
44 Димар Илић свирач
45 Васа Стојковић кројач
46 Самуило Калић трговац
47 Илија Божић надничар
48 Димар Дусовић шустер
49 Стеван Милорадовић дуван.
50 Димитрије Симић надничар
51 Риста Миловановић послуж.
52 Мијаило Тодоровић прак.
53 Спасоје Стојановић свирач
54 Драгутин К. Димитријевић кал. сапун.
55 Божидар Стојковић берберин
56 Никола Радосављевић калфа
57 Милош С. Марковић обућар
58 Миваило Г. Ристић ђак
59 Душан Јовановић кал. ковач.
60 Љубомир Машковић трговац
61 Коста Анђелковић кал. сапун.
62 Стојадин Јакобљевић прак.
63 Љубомир Ј. Станојевић атар.
64 Алекса Јефтић слуга
65 Сава Марковић цигљар. рад.
66 Благоје Ж. Милојевић трг. кал.
67 Љубомир Т. Поповић столар
68 Моша Мајо трг.
69 Јаков Д. Медина трг.
70 Мијаило Атејас
71 Јован Јанковић бакал.
72 Спасоје Васић свирач
73 Стеван Марковић момак бак.
74 Милан Петровић келнер
75 Милутин П. Стевановић сељак
76 Љубомир Јанковић звонич
77 Моша Ј. Пинто ђак
78 Светислав Остојковић свирач
79 Димитрије В. Аврамовић башту.
80 Владимир Д. Губеревац касеџ.
81 Миша С. Стајевић кал. брав.
82 Мидош Божић кал. трг.
83 Димитрије Н. Тодић ђак
84 Мијаило Спасић слово-слагач
85 Драгутин Митровић зидар
86 Милан Костић —
87 Димитрије Живковић кал. дуван.
88 Андреја Јотић надничар
89 Ђорђе Веселиновић слуга
90 Сава Марковић надничар
91 Тоша Илић штампар
92 Никола П. Миловановић —
93 Димитрије Сотировић —
94 Милош Поповић кал. трг.
95 Петар Мартиновић послуж.
96 Мика Васић берберин
97 Непад Стојановић —
98 Љубомир Пријендјакић —
99 Илија Алексић —
100 Сте ан Бугарски табџиџа
101 Анђелко Панић кал. пан.
102 Сава Рађенковић —
103 Јован Ђорђевић —
104 Светислав Јовичић —
105 Борисав Милићковић —
106 Да ид Слија —
107 Благоје Поповић —
108 Васелан Цинцаревић ђак
109 Димитрије Вучковић бак.
110 Мијаило Николић кафе.
111 Алекса Милошевић надничар
112 Алекса Селаковић дуњерин
113 Живко Бугарски кал. бак.
114 Милош Перић кројач
115 Мијаило Рашић прак.
116 Светозар Антонијевић пом. апот
117 Фрања Черешко кал. шешир.
118 Војин Игњатовић гробар
119 Герасим Барчић —
120 Димитрије Живковић —
121 Цветко Барловац ђак
122 Димитрије Константиновић прак.
123 Божидар Николајевић кал ков
124 Владислав Новаковић келнер
125 Сима Новаковић на железници
126 Спира Тодоровић —
127 Милан Сашић кројач
128 Милан Поповић —
129 Милан Перић —
130 Лазар Павловић кал.
131 Никола Марковић —
132 Димитрије Спасић —
133 Исак Ј. Фарки —
134 Анђелко Милошевић —
135 Димитрије Станојловић —
136 Никола Јовановић —
137 Драгутин Лазовић тедег.
138 Димитрије Симадиновић обу.
139 Сава Тодоровић —
140 Владимир Вељковић земљодел.
141 Милутин Милановић б. чинов.
142 Љубомир Марјановић —
143 Риста Петровић сакаџија
144 Танасије Суботић —
145 Милорад Павловић ђак
146 Светозар Радовановић пилар
147 Владин р Живковић кал. абаџ.
148 Тана К. Јанковић прак.
148 Мита Јовановић кал. обућ.
150 Мијаило Достанић прак.
151 Миша Војковић келнер
152 Љубомир Кузмановић кал. стол
153 Науме Благојевић слуга деб.
154 Мустафа Алија казас
155 Ламбра Симоновић пилар
156 Марко Ж. Ђорђевић пилар
157 Рубино Пушић слуга
158 Сланко П. Стојановић штампар
159 Спира Тодоровић пилар
160 Војин Милић —
161 Светозар Р. Узуновић мом. ужар.
162 Васелан С. Ивковић ђак
163 Цветан Анђелковић —
164 Видан Васильковић —
165 Христифор Поповић —
166 Карло Хауер сапуџија
167 Михаило Ђ. Радојковић пилар
168 Арон Конорино кал.
169 Сенаја А. Маја број. кал.
170 Јаков Сенаја Бенцинаста кал. број.
171 Давид Ц. Којен трг.
172 Коста Илашевић ашчија
173 Живота Миленковић пом. дро.
174 Бока Николић над.
175 Радован Д. Вишњић кал. шлос.
176 Јеротеје Димкић кал. трг.
177 Тодор Паумовић шампар
178 Димитрије Тауї кал. трг.
179 Радисав Петровић „ „
180 Петар Зорић штам.
181 Арса Димитријевић прак.
182 Милан Јовановић кал. трг.
183 Милорад Р. Барловац путујући гдуман
184 Павле Стојановић лебар
185 Спасо Х. Ристић секретар
186 Сава Радовић кал. трг.
187 Ана Угљешић кал. сапун.
188 Милија Аранђеловић пилар

настаиће се.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 15. до 6. Авг. о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	84
б.) пресуда изречено	48
в.) забрана одобрено	32
г.) уверења издато	79

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	57
б.) забрана удестковано	56
в.) уверења прибављено	4
г.) страних предмета спршено	3
д.) маса образовано	—

III. са плаћање:

Заклато:

а.) волова	140
б.) крава	25
в.) биволица	—
г.) телади	25
д.) оваца	370
ђ.) оваца	22
е.) јагањаца	140
ж.) јаради	4
з.) свиња	208
и.) прасади	148

Примедба: Наплаћено је аренде 6157 дин. Кривумчара проказано 7.

ШКОЛСКА ОБЈАВА

Главном одбору основних школа за варош Београд дошло је до знања, да још нису уписана сва она деца која су дорасла за школу; па како је већ крајње време да се то изврши што се на основу члана 28. Закона о основним школама препоручује свима родитељима или старацима, да своју децу како *мушку* тако и *женску* која су навршила 7 годину неизостано а најдаље до краја овог месеца у дотичну школу приведу и упишу.

После тога рока вршиће се по свима квартовима варошки преглед, па где се нађе да родитељи или стараоци нису децу уписали и ако су прописни број година навршила, поступиће се по закону и они, који су дужност пренебегли, казниће се.

Од стране глав. школског одбора 26. августа 1889 год. у Београду ОШБр. 125.

ПРОПИС ЗА КОЊЕ И ВОЛОВЕ У ПОЗИВИМА

Коњи за резервисте коњичке бригаде морају бити здрави и најмање 153 сантиметра високи

Коњи за дивизијску коњицу морају бити здрави и најмање 150 сантиметара високи.

Коњи за пољску артилерију пописани здрави и најмање 158 сантиметара високи.

Коњи за возове и тимове старешине у трупној комори здрави и најмање 145 сантиметара високи.

Коњи за теже возове као што су муниционски пропијанти и мостови трећи, најмање су 158 сантиметара високи.

Јахаћи коњи за старешине 145 сантиметара високи.

Товарни коњи 142 сантиметра високи.

Сваки обвезник уписан да да коња, даће га добро поткованог, ако је јахаћи, пописан прибор; ако је теглећи, ам са написаником и прибором, а ако је товарни, самар са свима потребама самарским и уз њега небе, улар, колан кудељни, четку и чешагију за тимар, зобницу и конопац од 3 метра дужине.

Волови да су јаки, развијени, здрави и да нису ситни.

Уза сваког пола иде зобница или торба, улар, покровац и чешагија на пар једна.

Волови да су добро поткивани.

Овај пропис саопштава се свима обвезницима ради знања и набавке.

Кбр. 2572. Из канцеларије команд. дунав. дивизије. 7. јула 1889 год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 1. до 15. Августа пренело преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНУ	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
436,355	Пшенице	13·50	30	Кајмака	120·
12,445	Кукуруза	13—	1,043	Сира	75
22,480	Ражи	10—	320	Масти	120·
17,756	Јечма	11·50	322	Вуне неопране	120·
38,598	Овса	11·50	14·305	Свиња дебелих	82
4,401	Пасуља	24·50	1,019	Тужура дрвена	7
4,226	Кромпира	9·50	64,305	Креча	3
1,664	Арнаџика	17—	2,968	Врпца зелена	20·
2,734	Црна лука	9—	1,056	Воћа разна	15·
439	Бела лука	27—	789	Катрана	20
311	Љубука	20—	162	Кутуса кисела	12·50
2,140	Крушака	12·50			
194	Ораха	25—	Литара		
35,708	Грожђа	20—	9,042	Вина црна	
4,325	Шљива сирових	8—	7,961	Вина бела	24.
25,779	Шљива сувих стар.	15—	3,732	Ракије шљ. меке	28·
1,959	Сувиг шљ. нов.	25—		„ љуте	30·
74,580	Сена	5—	573	„ конове	40·
6,410	Сламе	2—			

Примедба. Наплаћено је на пиће кантарије 175·80 дин.

НАБАВКА

Од добивених понуда за набавку 15 вања за општинску пожарну чету, узети су само два, и има се узети још 13 потпуно здравих и за рад способних коња, који не смеју имати више од 6 ни више од 8 година, и имају бити велики најмање 15 шака.

Познају се сви они, биле из Београда или унутрашњости, који имају на продају такве коње од домаћег соја, да се са понудама најдуже до 30 ов. мес. закључно јаве општинске Суду.

Од стране суда општине вар. Београда 3. Августа 1889 СВр. 10364.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне-Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 35 НЕДЕЉА 3 СЕПТЕМВРА 1889. ГОД. ГОДИНА VIII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ГРАЂАНСТВУ НА ЗНАЊЕ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутрашњим ак општинским суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Недаљена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Гласање за избор народних посланика на дан 14. ов. мес. има се у Београду вршити по кварговима, дакле на шест места.

Према томе пропису чл. 56-ог закона о привр. изборном реду, општински суд одредио је да се избор народ. посланика изврши у о-им зградама:

а) За кварт варошки — у основ. м. школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б) за кварт теразијски — у теразијској основ. м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за кварт доњолски — у основ. м. школи (душанова улица);

б.) за кварт савамалски — у основ. м. школи (савска улица, преко пута кварта);

д) за кварт палилулски — у основ. м. школи (школ. улица;) и

ђ.) за кварт врачарски — у основ. м. школи (крунска улица, Томанијe кућа).

Објављујући ово грађанству, општински суд у исто време напомиње и то да је на свакој бирачкој карти записано у коме кварту дотични бирач треба да да гласа.

Из седнице суда општине вар. Београда 1. септембра 1889 год. АВр 559.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(По стенографским белешкама)
држан 9. Августа 1889. год. у Београду.
Почетак у 6 часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Св. Карапешић, Г. Миленковић, Св Боторић, Д. Т. Вељковић, Н. Крстић, М.Д. Јанковић, М. Р. Маринковић, М. Обрадовић, Н. Д. Кики, Ђ. Николић, Н. Л. Милићић, Ст. Петровић, К. Петровић, М. Милошевић, Ј. Ж. Ђурић, В. Ватровић, Г. Јосимовић, Ђ. С. Поповић, М. Ж. Маринковић, и Св. Зорић.

Садржина: 1.) Извештај по интерпелацији г. П. Видаковића о исечини јечмја брашна; 2.) Лицитација за трајење кладиве у сарајевској и француској и сјеници улици; 3.) Лицитација за отварање и калдрмисање савској улице; 4.) Лицитација отварања и калдрмисања Милутинове улице; 5.) Лицитација за шљун „Железничка"; 6.) Избор комисије за пријем калдрма које ће градити П. Манојловић; 7.) Комисија да даде мишљење где да се поставе галије; 8.) Одобрење издатка за справку трећа. среде Суда; 9.) Награда за IV. стечено гађање савских стрелачких дружина.

Председник. Молим вас господо да почнемо. Састанак је отворен. Наволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан).

Има ли ко да примети што? (Нема). Усваја се.

Сад господо да пређемо на дневни ред. Пре свега наволите дати уверења, која се траже.

Дају се уверења за:

Антона Сатлера, машинског шлоссера при жељезници — непознат; Гуљка Дукадиновића, дебар. момка — непознат;

Јована Марковића — Србиновића, и Симе Јовановића шидара — непознати;

Љубицу кћи Драге Николић, ученице в. жен. школе — сиротног стања (ако поднесе доказ да је њено уверење које је дала) Обрада сина Ј. Пољарића учитеља — сиротног стања;

Косту Николајевића ђака IV разреда — сиротног стања.

Гужвицу Ђорђевић кћер Алексе Ђорђевића овд. — сиротног стања. Петра Гргуровића ђака — сиротног стања.

Председник. Знате да је у прошлој седници учињено питање од г. Видаковића односно цепковића брашна на радње Ф. Тободара.

Г. Видаковић је тврдио да је дотични контролор поднео нетачните цене, а не онакве какве су биле у радњи г. Тободара. Међу тим фирма је истоме контролору издала писмено уверење, који потврђује да је контролор поднео истините цене, и по томе нада тврдење г. Видаковића. Ја ово не бих требао да данас наносим кад г. Видаковић није у седници, али дао сам реч да ћу на првоме састанку донети одговор. Сем тога потребно је да се и што пре исправка учини ради оних који на новина прате радњу општинскога одбора, пошто није оправдано да неко поднесе приватну без кривице.

Никола Х. Поповић. Према овоме што смо чули сада налази то да је г. Видаковић неосновано напао г. председника за ону ствар (Вичу: Тако је.)

Председник. Хвала вам на задовољењу — Ја управо да кажем кад сам чуо шта говори г. Видаковић и сам сам се запрепастио: али кад сам испитао како ствар стоји, видите сада у чему је истина.

Осим овога питања има још и друго питање о контролорима за клање — такође из прошле седнице.

Ствар се тицала месара г. Наумовића и по контролорски издавања морало би се узети да је тума био покушај коришћи се присутном једног одборника: али овај предмет није спршен, и докле се не донесе судска пресуда дотле морамо сачекати, а тада ћу дати одговор на интерпелацију.

М. Д. Јанковић. Да ли има акта у суду да је то заиста тако било како контролори веле?

К. Томић члан суда — Дошла је и тужба суду против овога и већ је одређено рочиште.

Г. Јосимовић. Шта је дужност контролора кад нађе какво месо које није жигосано, да ли да одузме, као што је и нарећено.

Председник. Они су могли одузети, али није се нашло за нужно да се то уради кад је то човек који има своју сталну радњу а не какав шиљар или прекупац. Сиром дућанција и трговаца који имају сталну радњу то се не чини, него се само јави суду на суд такових после зове.

Г. Јосимовић — Мени то изгледа овако да је било да су они кад су видели одборника хтели да забашуре траг и онда кажу да их је он истерао на дућана.

Председник. Изволте г. одборниче прочитати ово што је г. Видаковић у прошлој седници казао на ћете према томе што је он овде тврдио, видети шта стоји у истини.

Г. Јосимовић. Ја нисам био у прошлој седници, али мени та ствар не изгледа чиста.

Председник. Кад ниште били у прошлој седници онда неможете ни знати целу ствар и не би требало да говорите. Како би нама било да вам се у овакоме случају одузме сепап из дућана и одисе кад се зна да сте човек имућан и да можете платити казну. Главно је да је констатовано крнумчарење и о казни има суд да пресуди.

П. Х. Поповић. Кад је тужба поднигнута и као што рече г. Томић већ и рочиште одређено, онда то ће се све на суду испитати и зашто ми сад о томе да говоримо узалуд. Ми сад само примамо знању овај известај, а кад се ствар пресуди онда ћемо видети има ли још шта да се ради, било са онима који су неправилно радили било са онима који је овде у седници неправедно напао на општинску власт. (Одобравање).

Председник. Даиле ово се узима на знање. (Тако је.) Сад изволте да пређемо на даљи рад. Чујте известај о лицитацијама за кадрмисање и откопавање улица: Сеничке, Фрушкогорске и Сарајевске на крачару. (Прочитано).

Председ. Као што видите није нико на поновну лицитацију дошао и ако су сви предузимачи и листом звани, и потписали да су познати. Ја сам нападнут и због ових улица што сам се погађао с Пантом Манојловићем, а зар смо и могли што друго чинити, ако смо волни да на интересе општинске пазимо. Последња лицитација за ове улице била је 3·54½ динар. а понуда Манојловића је 2·55 дакле 99½ пара од сваког кв. метра јевтиније је. То је најбољи доказ да по кадкад није рђаво, ни штетно, да се и мимо лицитације покупца нађи повољнија цена.

И. Крстић. Стоји ли то да он пристаје на прописане услове — То не видим да стоји.

Председник. Стоји, стоји. Ако овде су услови које је он потписао, и имет је овеиро његов потпис. (Врло добро.)

Г. Јосимовић. Молим вас да се прочитају услови о тим лицитацијама.

(Секретар чита услове за улице: Сарајевску, Фрушкогорску и Сеничку.)

Г. Јосимовић. Је ли по овим условима држата лицитација?

Председник. Јесте на није дошао нико да лицитира и да да нижу цену.

Г. Јосимовић. Овде се не каже за које време да је дужан направити кадрму.

Председник. И то је одређено у условима Изволте чути да ваи се прочита. (Секретар чита.)

Мих. Ж. Маринковић. Молим да ми се објасни, је су ли оне улице ушле у известај ове комисије, која је одредила ред по коме се има да извади кадрмисање.

Председник. Ово су улице за које су држане лицитације још преше године. У тим улицама правили су људи кадрму још пре 15—20 година на кад су њихове улице нивелисане, онда је кадрма дигнута. Због тога нас и нападају сад — баш и данас сте читали у једном дневном листу написан напад због тога.

П. Х. Поповић. Дакле те су ствари решене још прошле године.

Председник. Јесте, прошле и предпрошле.

П. Х. Поповић Дакле по новим условима није нико дошао на лицитацију? (Није.) Онда какав је предлог г. председника?

Председник — Мој је предлог да се одобри понуда овоме човеку који пристаје да нам ради најевтиније.

Гл. Јосимовић. За спасоњу у лицу који су услови?

Председник. Они исти који и за Београдску улицу, и друге улице. Само је у овим условима за крачар казано да стари камен који је од 10 сантиметара неће, може узети за тротоар а остали отпатци остају општини.

Св. Боторић. Ја би молио г. г. одборнике да ме саслушају што ћу рећи. Овде су јасно прочитани услови и о откопавању и о ценама и о свему чули смо понуду а чули услове. Видели смо и то да на лицитацију није хтео нико ни доћи да би јевтиније понудио рад од овога човека који је дао понуду. С тога ја вас молим да не слушамо што ко после лицитације долази овоме и овоме одборнику те само смета да се овај посао изврши, него, да сви овоме човеку одобримо понуду на нека човек одмах ради. Јер, овде види се што је. Хтели би неки да сметају овоме човеку који даје најевтиније понуде, какво досад нисмо имали, и који ни у томе јако конкурише. (Одобравање).

Гл. Јосимовић. Али ја знам да под тим истим условима има и други човек који нуди пробитачније услове за израду.

Св. Боторић. Тај човек, кога ви знате знао је за лицитацију на што није лицитирао, а зна и то где је суд општински на што није суду дао своју понуду? То што он сад ради није пут који треба за овакве озбиљне радове да узме онај који хоће да ради како треба, и то не треба доказивати. Томе једном треба стати на пут.

Гл. Јосимовић. Држана је лицитација под другим условима. По њима условима неће нико да узме посао а по другим хоће.

Председник. Каква је разлика у другим условима? Услови су били за сваког једнаки и овај човек под истим условима нуди најнижу цену — јевтиније са неколико пара од сваког кв. метра.

Св. Боторић. Молим вас да се не бавимо дуже око тога, но да примимо понуду овога човека на да пређемо даље на дневни ред.

М. Ж. Маринковић. Је ли у понуди казао да по истим условима ради? (Јесте).

Председник. Кажем вам да је услове потписао и да је његов подпис оверен као што треба. (Врло добро.)

Гл. Јосимовић. Али ја имам једну понуду — (А, не хемо, не хемо.)

Председник. Ви знате да је било опомад у редовној седници речи о овој истој ствари, на кад сте имали ту понуду што је вама предали суду, него сад хоћете да одлучење ову ствар која је хитна, јер сутра може и овај човек дићи руке и тргнути понуду своју. (Вичу: Да се реши.)

Ко је за то да се ова ствар реши сад нека седи — а ко хоће да се још говори нека устане. (Сви седе сем Јосимовића.)

Пошто је дебата свршена, онда стављам питање за решење главне ствари: ко је за то да се усвоји понуда Панте Манојловића пред ових условима, које сте саслушали, тај нека седи, а ко је противан нека устане. (Вичу: Усвајамо сви — седе.)

Мил. Д. Јанковић. Само би молио да се одних уже каучука пошто прима да ради неких 4—5 улица.

Председник. На има да прима од нас за неђ израђени посао и каучука му је у томе примало.

Г. Јосимовић. Тај је предузимач радио и призренску улицу и да сам једном онде предлагао да се извади као је та улица израђена. Је ли то учињено? (Јесте.) Мени су људи стручни казивали да кад би ту улицу израдио по условима као што треба онда не би била скупа кадрма таква ни по 4 дин. кв. метар, али он није тако радио како услови гласе — место 10 сантиметара песка неиа ни пет; димензије камења не одговарају условима и т. д. Њему је у опште много гледано кроз прсте. Зато он сад и нуди јевтиније, јер види да му је пролази да ради како хоће. С тога ја мислим да треба прво видети да ли је овај посао израдио како се обвезао на онда да му се други да.

Св. Боторић. То је свршена ствар; а што се тиче улице призренске, комисија је одређена да је прегледа на нека се посао да то учини.

Председник. Дакле је ли усвојена ова понуда. (Јесте.) Сад молим вас чујте даље. По нашем решењу држана је лицитација и за кадрмисање улице Милутинове. Изашла је на лицитацији ова цена: за кадрмисање средње по 3·28⅝ а за тротоар по 2·60⅜ дин. — Ово је по моме мишљењу скупо Осим тога кад би ову кадрму исплатили из ово-годишњег буџета, ми би према

овоме што смо већ усталили да се наради потрошили више на 80,000 дин. Зато ја мислим да ни околштине суд да после месец дана или 6 недеља држи другу лицитацију за ону улицу, па да овај посао неплаћимо из нашег буџета. (Врло добро.) Ово је корисно и по грађане и по ов. касу, и онда би се наравно она кадрма имала да наради чим наступи идуће пролеће. (Врло добро.) Усвајате ли да тако урадимо. (Усваја се.)

Ваша је познато господо да сте решили да се образује комисија за зелени венац да се тамо подигну продавнице и т. д. О тој ствари познато вам је и шта је досад овде урађено, али било је жалбе од неких грађана са велике пијаце те је ствар дошла полицији и она нам одлуку одобрава само у толико да закупац подигне оволико продавница за пијаре и баштоване, колико их данас на приватноме земљишту З. В. нма, а не више, и да закупац не сме примити никога од продавалица са В. Пијаце и Цветног Трга (Прочитан акт.)

И. Х. Поповић. Ја би желео да се прочита и извештај комисије и закључак одборски о овој ствари јер чини ми се да је речено да ни зел. венцу не сме бити више продавница но оволико колико их је сад у овом нрви плану; а овде се помиње 72 дућана одкуд то?

Т. Новаковић. Овим актом Управа варошн Београда и сама признаје да општина има то право да даје своје имање под закуп те да на тај начин разграничава свој приход. По том основу, она и нема ништа против тога што ће општина створити прилику, да се неке оне пијари на нрви. имања на зеленом венцу. Али она дели одлуку одборску о тој ствари на два дела на један одобрава а другн неодобрава. По моме мишљењу тако дељење је неоправдано. Комисија, која је била одређена да тај план прегледа и да направи услове под којима ће се нети дати под закуп, казала је само колико треба да су дућани велики, шо и то: да они буду по плану начињени а не као неко чудовиште. Није речено да буду тамо 72 дућана, но инжињер је такан план начинио; на и он није нигде ставио да се сви ти дућани имају да употребе за пијаре. Пијара ће бити оволико колико их је сада доле у нрви. плану, а остали дућани стоје закупцу на расположењу да их да некарима, отрупцијама, бакалама и т. д. Главно је то да се њему даје извесни простор општ. имања и да он на томе земљу не може више пијара да смести, но оволико колико их сада тамо у нрви. имању има — а шта ће он још градити на томе плану и може ће своје грађевине дати под закуп, у томе та не можемо ограничити. С тога примедба о овоме није била умесна. Исто тако и што се тиче цветног трга није умесна примедба. Зна се како је тај цветни трг постао, — свакојако не може се тврдити да је то било баш по опакоме основу, какви овде управа изрочито тражи. С тога и није потребно било ово ограничење, нарочито, кад видимо, да он и велика пијаца толико година постоје, па ни она њему, ни он њој ништа није сметао. Ну овде се види просто то да се хоће да протеже са овом ствари. Хоће се да се неда општини да дође до једног великог прихода без икаква разлога, но просто зато што неким људима то не иде у рачун! И о томе могло би се много говорити, ну како је и до сада ово те ствари доста времена протекло и општина се правично опходила, да се неби ово питање још и даље протезало, ја мислим да би било најбоље да ми усвојимо ово све што хоће управа. За предлажем дакле да се усвоји под овим ограничењем да не сме тамо бити више од 40 пијара и да не могу доћи тамо пијари ни са нед. пијаце ни са цветног трга; а остале дућане које би више направио закупац може давати шустеринма, дебарима и коме хоће осим пијара.

Гл. Јосимовић. Потпуно се слажем с вашим говором; али би још и даље имао јер кад прив. човеку не може управа забранити да на своме имању подигне дућана колико хоће и да их да под закуп коме хоће, онда по ком праву она може у томе да ограничава једну општину?

Председник. Ја би казао једну реч само Управа је дужна да изађе да се врши закон општни. а овим законом регулисано је како постају пијаце у овој варошн. С тога је то ограничење да тамо може бити само 40 пијара колико их и сад има од прилике у овом прив. плану. А разуме се да може бити и више дућана где би било неколико дебара, ћошкара и т. д. (Тако је.)

Ја мислим да можемо тако решити.

Никола Х. Поповић. Молим вас да и ја кажем нешто. Ја видим да је већина воља на да остане при раније решеју и оволике што управа примечава. Ја би само ово имао да кажем: Кад би општина напредила на томе плану дућана и дошла слободно без ограничења под закуп она би грдно велики приход имала. Али кад се то неда него се ограничава број пијара, онда треба ово још да се усвоји: да закупац подигне зграде али, ако се доцније ту одобри пијаца онда да општина те зграде откупи по процени. (Врло добро.) На тај начин овај који узима под закуп то место кад зна да ће му општина откупити зграде, подићи ће нешто вредно и даће већу кирију. (Тако је.) Ако се то неби условило замислите шта би било од тога закупа ако кроз годину дана кад он подигне зграде реши збор да се онде дозволи слободна пијаца? Он би морао пропасти.

Гр. Милошковић. Онде се условљава да се они пијари на нрив. имања изнесте на то место и општина прима тај услов. — Али питам ја шта ће да буде ако ти пијари не хтедну да изађу на нрив. имања, него остану тамо и даље. Хоћеш у том случају општина имати какве материјалне одговорности према закупцу? (Чује се нем.)

Т. Новаковић. Њену се дозвољава да може примити 40 људи који се баве пијарском радњом и сада раде у овом прив. имању; а хоће ли сви ти људи изаћи одавде горе код закупца то се не тиче општине, она не узима на се ту обвезу да их овамо исели. То је ствар закупца да их пусти у своје зграде и да се брине о томе да они код њега дођу.

И. Х. Поповић. Мене се не тиче ни нед. пијаца ни зелени венац — али ми се чини да ћемо ми на овај начин решити једно пијачно питање за које нисмо надлежни.

М. Ж. Маринковић. Ми смо видели на чему стоји ова ствар, и ја мислим да је најодговорније да усвојимо овако како предлаже г. Новаковић. О томе да ми је ово пијачно питање ми смо разговарали прече дуго и много и нашло се да се ово може учинити. На то нам ништа не примећана ни управа варошка и ја сад предлажем да спрнзнамо једном ту ствар: да усвојимо, на книт.

Свет. Боторић. Да сам г. Новаковића разумео тако: да се прими она примедба да закупац не може тамо примити више од 40 баштована и пијара, а што више дућана буде имао на закупљеном земљишту то да може употребити како зна само да у њи не сме пустити пијаре — а шустере, дебаре, ломчаре и т. д. може пустити. Осим тога да се ограничи и у томе да несме пустити пијаре са нед. пијаце или цветног трга, него оне које би из оне руке у којој су на зелен. венац изашли. (Тако је)

Председник. Ја мислим да ставим ствар на решење, али са додатком који је учинио г. Милинић, т. ј. да општина плати зараду по процени ако онде постане слободна пијаца.

Г. Јосимовић. Тај додатак је добар — али онда треба држати другу лицитацију јер с тим условима изађаће већа цена.

Председник. Свакојако држаћемо нову лицитацију, јер она која је држана не може се усвојити пошто је мала цена излицитирана. Осим тога не можемо ни одобрити ову лицитацију која је држана под једним условима а сад су ти услови измењени. (Тако је)

Усваја ли се дакле господо то да држимо нову лицитацију за данашње тога плана под закуп под овим условима које управа одобрава и овим што је г. Милинић казао т. ј. да буду 40 пијара а не више, да се не могу примити пијари са нед. пијаце и цветног трга и да на случај ако би се онде отворила слободна пијаца, општина откупи

од арендатора зграде по прошењи? (Устаје се)

Гл. Јосиповић. Кад смо мало час одобрили понуде за калдрме, требало би да одредимо и новчиту која ће да надгледа да се по уговору ради. Ја то предлажем.

Председник. Добро. Изволте кандидовати људе.

Кандидују г.г. Св. Милојевића Н. Милинића, Мил. Јанковића, и Гл. Јосиповића (Устаје се) Осим ове господе да одредимо и г. Гр. Миленковића као стручњака (Прима се), а познајемо грађане на околине да надгледају рад и да сваку примећену неуредност јављају одређеној комисији или суду. (Врло добро).

Сад имамо акт Управе вароши, којим нас позива да одредимо место за салане и у исто време чини пажљивима да оне године одредимо места на којима ће се моћи вршити декарски преглед, на предострожности због заразе, која се летос јављала код оваца.

Ја би имао овде да нешто. За здравље је добро без сумње како се предлаже да салане буду на једноме месту али треба да имамо и наш општински приход од салана на ум. Ми кад би за наше салане одредили карабурму — отишли би људи са салашима на приватна земљишта и ми би изгубили аренду. С друге стране ми опет неможемо за сваку салану имати лекара, јер лица би платили више лекарима но што би од салана зарадили. Назад и то треба знати да су салане на грдну штету наше касапске пренде. Да би дакле одржали приход, а могли да вршимо и контролу као што треба и прегледе као што управа жели и као што треба да буде, ја мислим да ће бити најбоље да групишемо салане тамо у близини б. Стефановића воденице. (Врло добро).

Н. Милишић. Је ли држана диџитација за кочаре? (Није)

Св. Богорић. Ја би желио да се овај предлог остави за идућу седницу те да се размисливо и разговорније са грађанима о томе да ли би можда било корисније да се те кошаре више и не откидају.

Председник. Добро господо — али сад можете одредити једну комисију која би до идуће седнице могла да разгледа место и на кара-бурми и код воденице Стефановића (Бироју)

Изабрани су у ову комисију: г.г. Н. Милинић, Милорад Јанковић и општ. лекар.

Председник. Чујте господо још један акт. Г. Министар грађевине дао је да се оправи суд трговачки и сад тражи од нас да пошљемо инжињера да надзор води и тражи да се плати оправка у колико пада на нас, јер по закону варош Београд и округ београдски морају да сносе трошкове на то. Истина они из Минис. грађевина овде кажу да ми сме платимо на да после траженмо од округа да нам накнади што на њега припада, али ја мислим да ће бити најбоље у овој ствари да учинимо овако: да молимо Г. Министра да он ту оправку одобри да се направи па ми да платимо нашу половину, а половину нека тражи од округа. Међу тим наш инжињер може њи да надгледа овај рад. (Врло добро — одобрава се тако).

Св. Карапешић. Пре него што се разиђемо, ја би имао један предлог да изнесем. Господо можда ће нам неће бити познато да стрељачке дружине у нашој отаџбини, почетком Септембра месеца прављају у Пироту опште земаљско гађање. Том приликом дакле се награда најбољим стрелцима. Оне награде дају поједина друштва, поједини грађани, а и општине. С тога ја предлажем да се и наша општина, као општина српске престонице, која се нада у подобним приликама одазивала свему што је добро и што се тиче општег напредка, даде 7) на овом приликом једну премију за стреље и то новчану у суми од 5 златника а под условом да ту премију не може добити странац но само Србин. (Врло добро — одобрава се)

Председник. Одобравате ли да издам из касе ову суму на ту цељ? (одобрава се)

Састанак је закључен у пола 9 часова по подне.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Чланови. Од стране општинскога одбора одређени су за чланове бирачких одбора на изборној скупштини: г.г. Димитрије Борђевић за члана и Ј. Илић за заменика — *у кварту варошком*; Милоје Обрикежевић за члана и Бока Николић за заменика — *у кв. теразијском*; Ник. Д. Кики за члана и Х. Д. Азријел за заменика — *у кв. доћолском*; Ник. Милишић за члана и Мил. Д. Јанковић за заменика — *у кв. врачарском*; Јов. Ж. Ђурић за члана и Жив. Бугарчић за заменика — *у кв. палилулском*; Глиша Јосиповић за члана и Раден. Драговић за заменика — *у кв. савамалском*.

Бирачи. Велики број бирача није још изузео бирачке карте, остављајући без сумње да то учини последњега часа, по вашем старом обичају.

Способних бирача према плаћању порезе има у престоници 4800. Од овога броја платили су до сада порезу и добили право да буду уврштени у азб. списоке 3300 а узели су до данас своје бирачке карте 1500 бирача.

Салане. У последњој својој седници, општински је одбор по оцени комисијских предлога нашао да се ово године салане могу отворити само *на карабурми и смедеревском друму* и више нигде.

Према томе држаће се одмах лицитација и издати под закун одређени плацеви, како би се и самом отварању салане могло приступити у законом прописаноме времену.

Обвезници. Регрутовање обвезника за сталан кадар почеће 8. ов. мес и тога дана треба да се у општинској кући јаве комисији сви обвезници који су рођени 1869. на било да су из Београда или досељеници. Тако исто треба да се јаве и неспособни задругари појединих обвезника, чија неспособност даје регрутна права на скраћени рок, а могу доћи и други из задруге ради објављивања свога задружнога стања. — И привремено неспособни регрути од прошлих година морају се комисији јавити и са собом понети уверење којим су за привремено неспособне оглашени.

О свему овоме у прошломе броју донели смо званичну објаву, али и преко тога овом беленком сматрамо за дужност скренути пажњу, како самих обвезника тако и родитеља или старатеља, на строгост неизбежних законских последица што постижавају оне који се комисији не пријаве.

Извожња ђубрета. Не давно објављено је којим је повлашћеницима за поједине варошке квартове уступљено право на извожњу ђубрета из зграда и станова.

Повлашћеници ти од првога дана опочели су вршење свога посла, али као што у свакоме новом раду с почетка није могуће постизавати потпуну тачност, и њима је требало времена да утврде распоред извожње за поједине улице. Сада састављени распоред од стране самих повлашћеника предајемо јавности у данашњем броју, да би се по њему грађанство могло управљати у колико је потребно водити надзор над

тачношћу извожње и достављати општинскоме суду (или дотич кварту) сваку евентуалну неуредност у извожњи.

Извожња ћубрета на овакав начин уређена је пекључиво у интересу самог грађанства, и за то се с правом може очекивати од сваког да мере општинске управе потпомаже, а од сопственика имања и да таксу повлашћеницима плаћају тачно да би тако и повлашћеници могли посао отправљати уредно.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ.

На састанку 26. пр. м. општински је одбор:

Бр. 193 — допунио по захтеву г. Видаковића мотивацију раније решена бр. 180;

Бр. 194 — исправио одлуку о куповини коња одобрењем да се место 840 може за два кушена коња исплатити 960 динара;

Бр. 195 — изабрао од своје стране чланове за бирачке одборе изборне скупштине 14 Сент. 1889;

Бр. 196 — одредио чланове у комисији за накнадни рашчл потребне коморе и поправку раније главног пописа;

Бр. 197 — одобрио да се из општинске благајне даје издржање крајње сиротиј породицама, чији су једини рођитељи на в. вежбању.

Бр. 198 — одлучио да се по дражој лицитацији даде на 3 године под закуп Д. Ћирковићу и комп. одређени простор Зел. Венца за продавнице дневних намирница а да годишње плаћају 8451 дин. по ако се на 3. Венцу отвори пијаца у времену закупа, онда да плаћају одељито за сваки метар што више закупу редовни продавци (сви сем сељака) по онодико колико плаћа на метар сада закупљеног простора;

Бр. 199 — решио да се Пеику Вељковићу предузимачу уступи грађење на новоме гробљу потребних одуха по 2.50 и стола по 1.00 дин. од кв. метра;

Бр. 200 — овлашћено председништво да са судом уступи оправку куће пожарне чете и ограду старога гробља предузимачима који даду повољније цене од оних што су изашле на лицитацијама;

Бр. 202 — одредио места на којима могу постојати салаше.

Бр. 203 — изванно да се Ивану Богдановићу може дати право на кафану у дунавској улици.

КОЛО ЈАХАЧА — „КЊАЗ МИХАИЛО“

(Надожња, утакмица тркачка и трка).

За утакмицу, коју „Коло Јахача“ приређује у Шапцу 17. ов. мес., спуштене су железничке цене решењем г. министра грађевина, и тако:

1. Путници, који као тркалишни гледаоци путују у Шабац и који претходно буду снабдевени са уверељем „Кола Јахача — књаз Михаило“ могу путовати до Београда са картом у половини обичне цене ако при њеној карте на дотичној станици речено друштвено уверење покажу. — Овамшири плаћају половину ове спуштене, дакле четвртину обичне цене.

2. Домаћа такмичарских коња, кобила, пастува, и ждребади од 3 на до 10 година, враћаће се са половином обичне подвожне цене, ако се за њих раније изуже уверење „Кола Јахача“ на се исто при њеној путне двоје (фрахта) на станици преда

3. Спуштене цене вреде и за повратак од Београда до дотичне станице.

4. За путнике плаћаће оне спуштене цене пет дана пре и пет дана после утакмица (од 12 до 22 септембра), а за коња и одвоз коња спуштене цене плаћаће десет дана пре и десет дана после утакмица дакле од 7. на до 27. септембра. Потребна уверења како за путнике тако и за стоку надаје секретар српског пољопривредног друштва г. Душан М. Спасић у Београду, коме се писмено или лично треба обратити. Сваки утакмичар који буде тражио уверење за стоку, каза да назначи род (коњ или кобила), длаку, године старости и у сантиметрима висину грла за које се уверење тражи.

Исто тако треба јавити име и презиме спроводника стоке, као и ime станице са које ће се поћи.

Учињен је корак да се спусте и шарадроске цене.

ОБВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

I. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

III. Чета.

(Продужење).

189 Душан С. Марковић ђак
190 Светозар Живановић кад. ђорг.
191 Куман Марковић зидар
192 Риста Николић зидар
193 Димитрије Лазаревић кад. опан.
194 Јанко Димитријевић зидар
195 Никола Ђурђић молер
196 Јевта Стефановић зидар
197 Јован Ж. Ђурић бив. бандист
198 Бока В. Ђорђевић зем.
199 Никола Андрејевић —
200 Живко Ј. Наумовић прак. п. в.
201 Марјан Јовановић кад. обућ.
202 Мијаило Н. Петровић кад. брав.
203 Ставра Атанацковић зидар
204 Мијаило Стевановић тежак
205 Никола Илић цилиар
206 Лука Лидер кад. пашуљ.
207 Бошко Николић кад. зид.
208 Радомир Цветковић бак.
209 Драгутин Сарић прак.
210 Јован Јовановић посач
211 Стеван М. Милутиновић ђак
212 Трифун Аћимовић бак.
213 Божидар Балковић ђак
214 Миладин Даничић келнер
215 Јанко Костић келнер
216 Димитрије Вељковић кад. бак

посиници ганкшника:

217 Тома Николић кад. бак.
218 Никола Цвејић пом. дућан.
219 Риста Ридановић бантован
220 Стеван Дукић кад. бак.

разносачи муниције:

221 Ђорђе Николић —
222 Петар Марјановић —
223 Димитрије С. Петковић земљод.
224 Коста Поповић —

посилни:

225 Милутин Јанковић келнер

свиња:

226 Никола Скидер —

коморџије за канцеларију:

227 Милић Врадељ кад. трг.
228 Никола Војиновић кад. абаџ.
229 Арсеније Ж. Богдановић калфа

коморџије за воду:

230 Василије Николић мом. кројачки

IV Чета.

Командир Поручник

1 Лука Хајдин

Водни нарадник:

2 Милутин Витковић пр-кт. у начал.

водници:

3 Љубомир Ђа в ђак
4 Јован Петровић трговац
5 Мијаило Н. Николић ба-алин

поднарадници:

6 Драгутин Динић практик.
7 Станко Вучић ђак
8 Драгољуб Ђорђевић дијурниста
9 Алекса Богдановић кад. трг.

канцлари:

10 Никола Дејић —
11 Никола Јовановић шустер
12 Живан Младеновић —
13 Милосав Бошњак кад. трг.
14 Григорије Андрејевић бакал.

поднарадници:

15 Сима Ј. Авромовић ђак
16 Ђурђе М. Цветковић кафеџ.
17 Љубомир Томић кад. трг.
18 Божидар Стаменковић кочијаш
19 Милан Радуловић практикант
20 Манојло Митровић —

комисар поднарадник

21 Коста Добошаревић кад. трг.

звичари:

22 Иско Лукић —
23 Мијаило Илић кочијаш

редови:

24 Максим Јовановић пекар

25 Мита Милојевић кал. бакал.
26 Милан Милановић надничар
27 Стеван Стерић „
28 Паја Јовановић „
29 Никола Бранковић ном. трг.
30 Живко Јаношевић обућар
31 Милан Арбутовић служит.
32 Анђелко Димитријевић пилар
33 Драгутин М. Петровић рабација
34 Јовка Стевановић зидар
35 Леополд Давидовић шегларч
36 Мика Ивановић сапарч
37 Глиша Радковић обућар
38 Бока Александровић надничар

КАПЛАР

39 Стеван Николић терција

РЕДОВИ:

40 Никола Савић обућар
41 Андреја Шарић кал. трг.
42 Михаило Јанковић Столар
43 Гвозден Николић кафеџ.
44 Васа Вучковић клозер
45 Владимир Јерковић сојница
46 Јаков Д. Аврељ ном. трг.
47 Рафаило Пинто трг.
48 Мијаило Т. Јанковић подкив.
49 Гвозден Николић као.
50 Васа Вучковић клозер
51 Мијаило Т. Ђорђевић подкивач
52 Гаврило Рисић кал. абаџијска
53 Драгомир Миланковић воскар
54 Милан Матић кал. трг.
55 Воислав Ж. Ђорђевић ђак
56 Светозар А. Радовановић ђак
57 Мијаило Димић кал. брав.
58 Милован Тимић трг.
59 Никола Катић кал. сапунџ.
60 Душан Јанковић обућар
61 Бока Николић кал. обућ.
62 Воислав Ж. Вуловић ђак
63 Давид Батић штампар
64 Живота Милосављевић пилар
65 Соломон С. Бурза ђак
66 Давид Ј. Д. Леви —
67 Љубомир Јовановић прав.
68 Петар А. Јакша ђак
69 Ђорђе Ј. Николић медицинар
70 Војин Живковић обућ.
71 Митар Јовановић бравар
72 Радић Данциовић кал. трг.
73 Гаврило Богдановић „ „
74 Фердинанд Фирт кал. шуст.
75 Никола Пантић кал. абаџ.
76 Стефановић Стојковић лебар
77 Милан Кушаковић кал. трг.
78 Душан Трнковић радник.
79 Љубомир Јовановић шегирц.
80 Живко Јеремић кал. трг.
81 Илија Живковић „ „
82 Воислав Бошковић „ „
83 Добривој Николић кал. брав.
84 Светозар Миловановић —
85 Драгутин Стевановић —
86 Душан Огњановић —
87 Адам Гендер лончар
88 Коста Петковић —
89 Коста Илић —
90 Ј сиф Данић —
91 Андреја Ђ. Папић —
92 Јован Сељановић —
93 Арсоман Петровић —
94 Сретен Секулић прав.
95 Велизар Марковић —
96 Милутин Милановић чинов.
97 Живан Петровић —
98 Давид Хаим —
99 Петар Ивановић бравар
100 Исак С. Адања трг.
101 Душан М. Јовановић трг. пом.
102 Самуило Адања кал. бер.
103 Милан Костић —
104 Марко Јовановић —
105 Стојан Милић трг.
106 Петар Стојановић телеграф.
107 Сретен Миличевић аналин
108 Илија Јаковљевић столар
109 Јаков Рабиновић трг.
110 Јован Ђорђевић јорганција
111 Живко Плећевић прак. м. п. пр.
112 Драгомир Стојковић дијур.
113 Лазар Добошаревић кал трг.
114 Милош Савић кројач
115 Никола Федор молер
116 Драгутин Вулићевић —
117 Никола Стевановић ковач
118 Милош Л. Павловић
119 Димитрије Пешић сарач
120 Фрања Игњатовић —
121 Ђорђе Трнковић калдрмција
122 Ђорђе Јовановић —
123 Милорад Антонијевић шпар
124 Васа Стојановић млекарија
125 Јосиф Калдерон —
126 Бока Петровић воскар
127 Давид И. Леви кал. кож
128 Арвам С. Коен кал. трг.
129 Коста Ненадовић
130 Исак Д. Алкалај кал. трг.
131 Миленко Стокић ватрог.
132 Марко Лазић ђак
133 Живко Рашковић бакалин
134 Светозар М. Давидовић ђак
135 Јован Ј. Костић
136 Самуило Фреденберг —
137 Максим Лепензон кожар
138 Сима Јовановић кочеџ.
139 Миливоје Милешковић душ.
140 Алекса Стојкол зидар
141 Драгутин Протић —
142 Драгољуб Савић надничар
143 Светозар Протић обућ.
144 Божидар Љ. Трнковић штампар
145 Геза Ковачи —
146 Драгутин Томић —
147 Богдан Јовановић слуга
148 Андрија Милић Димовић надничар
149 Павле Перић —
150 Ђура Танацковић зидар
151 Сима Илић кафеџ.
152 Живан Адамовић молер.
153 Коста Вуранић цигљар
154 Јован И. Димитријевић тежак
155 Фрањо Бурда обућар
156 Светозар Илић „
157 Димитрије Ђорђевић ашекар.
158 Риста Канџа слуга
159 Јевта Г. Митровић као.
160 Коста Тапасковић као.
161 Дамјан Стевановић бак.
162 Коста Бадић крав. слуга
163 Живан Тодоровић млинар
164 Обрад Николић земљодел.
165 Јанко Петровић шпекул.
166 Милош Тодоровић
167 Станислав Павловић кал. трг.
168 Милош Прокић земљоделац
169 Павле Н. Ђорђевић кал. трг.
170 Коста Апостоловић шпекул.
171 Илија Ковачевић ном. трг.
172 Илија Стевановић „ „
173 Ђорђе Вуковић типограф
174 Бока Јовановић калфа
175 Миленко Марковић трг.
176 Велизар Суботић калфа
177 Марко Данчић „
178 Живко Живковић шпекулант
179 Радивоје Петровић кал. обућ.
180 Милан Ђорђевић момак
181 Сима Недељ. пић кал. обућ.
182 Лазар Николић зидар
183 Младен Јовановић кал. обућ.
184 Јован Петрушанић зидар
185 Владимир Хибловић кал. стол.
186 Јевта Миловановић кал. абаџ.
187 Петар Ковачевић „ „
188 Божа Зрнић келнер
189 Коста Димитријевић дуванџ
190 Сима Гвозденовић кавас
191 Трајко С. Младеновић кројач. калфа
192 Иван Миловановић кал. трг.
193 Димитрије Митровић „ „
194 Ламберт Љ. Клузачек оџачар
195 Воислав Здравковић ђак
196 Сима К. Наумовић касапин
197 Драгослав Бошковић ђак
198 Милан Митровић кал. кројач.
199 Драгутин К. Драгутиновић ђак
200 Стојан Вујовић кал. трг.
201 Никола Стојиљковић терција
202 Љубомир Милетић кал. берб.
203 Мијаило Миличевић кал. трг.
204 Милош Трнић „ „
205 Драгутин Васић „ „
206 Никола П. Остојић тамбураш
207 Исаило Ђ. Исаиловић кал. брав.
208 Серафим Марковић кал. лебар.
209 Живко Ивановић зидар
210 Алекса Костић кал. обућ.
211 Леополд Давидовић надничар
212 Петар Рајковић шустер
213 Јевта Марковић магазација
214 Лазар Милорадовић келнер

ПОСЕДНИ РАЂЕНИЦИ:

215 Милан Стојадиновић сарач

216 Алекса Дамјановић послуж.
217 Сретен Ресавац касапин
218 Ђорђе К. Лишанин ноћни стражар

разносачи муниције:

219 Андреја Чучић земљодавац
220 Јован Петровић шлосер
221 Ђорђе Д. Јовановић слуга магаз.
222 Драгутин Стојановић кројач

послани:

223 Драгутин Каравлић пом. трг.

одсл :

224 Бранисав Митровић —

комора за канцелар. и штаљаг.

225 Илија Радовић лимар
226 Мијаило Дугалић бакалин
227 Давид Кесић слуга

комора за воду :

228 Димитрије Лазаревић —

редов :

229 Франц Штенца кал. трг.

Депунска чета.

командир подпоручник

1 Светозар Савић
2 Водник подпоручник (празно место)
3 „ „ (празно место).

наредник.

4 Драгољуб А. Николић шеф станице

прве дужност водника поднаредника:

5 Младен Франашевић служитељ
6 Јован Несторовић ђак
7 Никола Павловић калеф тишлер
8 Михаило Милутиновић шиотекар
9 Мирко Гавриловић из сталног кадра

капелари :

10 Богосав Ђурић —
11 Марко Дробњак ђак
12 Теофило Бакић —
13 Живојин Симић —
14 Стеван Станојевић дијурниста
15 Петар Павловић ђак
16 Васа Петровић ђак
17 Божидар П. Бошић практик.
18 Светолик Костић —
19 Светозар Лалошић трг. помоћник
20 Манојло Попс празнан
21 Ђорђе Недељковић магазац.
22 Светислав А. Симић трговац
23 Светозар Петровић кафеџ.
24 Драгутин Митровић зидар
25 Моша Адања —
26 Светозар Станковић пекар
27 Младен Спасојевић ђак
28 Младен Јовановић —
29 Никола Денић —
30 Никола Јовановић шустер
31 Живан Младеновић —
32 Милосав Бошковић калеф трг.
33 Моша Демајо калеф трг.
34 Милан Стојановић спирач
35 Тодор Иванишић посач
36 Василије Јанковић стражар

редови:

37 (место празно)
38 (место празно)
39 Настас Јосифовић —
40 Шандор Налић калеф браварски
41 Васа Вукић калеф бакал.
42 Светозар Миловановић ђак
43 Сиљан Нејчиновић ђак
44 Богосав Ђукић кафеџ.
45 Владислав Стевановић трг.
46 Јаков К. Пинто трговац
47 Бенијамин Нахум калеф трг.
48 Мидош Динић штампар
49 Коста Протић трговац
50 Прока С. Радовановић калеф трг.
51 Цветко Стојковић слуга лебар.
52 Инсим Бероха калеф кожар.
53 Лука Марић трговац
54 Меворах Бенисмиста трговац
55 Димитрије Ђорђевић трг.
56 Хаим А. Демајо трговац
57 (место празно)
58 Никола Кузмановић калф. воскар
59 Никола Димитријевић калеф воскар
60 Марко Вудетић калеф трговц.
61 Петар Јовановић ликерција
62 Тодор Рашић ђак
63 Живко Д. Нинић ђак
64 Вукомир Павличевић ватрогас.
65 Петар Поповић обућар
66 Михаило Радичевић ђак
67 Михаило Д. Јовановић ђак
68 Димитрије Лазаревић бравар
69 Андреја Ђорђевић калеф трг.
70 Исак Енкинази трговац
71 Михаило Ристић кавеција.
72 Димитрије Богдановић пекар калеф
73 Тапасије Илић слуга млекац.
74 Петар Анастасијевић зидар
75 Живко Стојковић рибар
76 Ђорђе Стаменковић келнер
77 Матеја Антонијевић обућар
78 Светислав Милојковић калеф столар.
79 Хаим Ј. Медина трг.
80 Јован Иванишевић учит. певања
81 Милан Капетановић механичар
82 Ђорђе Арсенијевић абаџија
83 Јован И. Јовановић кавеција
84 Петар Пашић кавеција
85 Спасоје Трајковић слуга млекац.
86 Тодор Лазаревић обућар
87 Сима Марчић кал. абаџијски
88 Коста Наумовић штампар
89 Никола Лазаревић бакалин
90 Јован Сегедић калеф качарски
91 Иван Димитријевић штампар
92 Илија Д. Јовановић ђак
93 Драгутин Д. Михаиловић обућар
94 Тодор С. Николић ноћничар
95 Трифун Гајић кавеција
96 Исак Д. Тајтацак кал. трг.
97 Михаило Д. Илић трговац
98 Спасоје Ранковић калеф трговц.
99 Димитрије Анђелковић бурџија
100 Милан М. Новаковић педитер
101 Тодор Ђорђевић калеф кројачки
102 Рафаило Јелинић трговац
103 Спира Симић келнер
104 Коста Јовановић калеф тргов.
105 Димитрије Михаиловић ликерција
106 Љубомир Ђирковић служ општ.
107 Марко Ђорђевић служ. општ.
108 Никола Илић келнер
109 Алекса Васаљевић келнер
110 Љубомир Живојиновић калеф тргов.
111 Коста Ђорђевић намуклијаш
112 Милош Дамјановић кавеција
113 Недељко Јовановић дуваџија
114 Стојан Алексић лончар
115 Младен Недељковић ликерц.
116 Јован Ђорђевић калеф тргов.
117 Јован Богдановић бакалин
118 Илија Рајковић млинар
119 Лазар Пољаковић пом. трг.
120 Аврам Миленковић кројач
121 Јосеф Бернник калеф обућар.
122 Коста Гаиторијевић млекаџ.
123 Садомон Езра трговац
124 Петар Милојковић слоподивац
125 Живко Димитријевић штампар
126 Прока Чекеревац тргов.
127 Петар Атанацковић трговац
128 Љубомир С. Јовановић ђак
129 Живко И. Поповић калеф тргов.
130 Коста Јовановић слуга дувар.
131 Марко Јакшић дијурниста
132 Тошко Николић келнер
133 Видоје Б. Албала калеф тргов.
134 Содомон Алву калеф тргов.
135 Мелајон Алкалај калеф трг.
136 Андреја А. Шушкаловић калеф трг.
137 Милан П. Стевановић тежак
138 Мита В. Константиновић практ.
139 Никола Наумовић дуњерин
140 Стеван Милутиновић ђак
141 Алекса Ђирић ткач
142 Петко Здравковић зидар
143 Богдан Стојановић зидар
144 Никола Петровић зидар
145 Сава Ристић зидар
146 Настас С. Трајковић надничк.
147 Никола П. Стојановић зидар.
148 Вељко В. Јовановић зидар
149 Јован Нешић зидар
150 Стеван С. Динић зидар
151 Игњат Костић зидар
152 Коста Стевановић зидар
153 Божидар Спасић зидар
154 Новак Арсовић зидар
155 Здравко Трајковић надничар
156 Јован Недељковић зидар
157 Павле Костадиновић зидар
158 Трења Стојковић зидар
159 Стојан Вељковић зидар
160 Стојан Анђелковић зидар
161 Гроздан Здравковић зидар
162 Тома Ђорђевић зидар
163 Сотир Андрејевић зидар
164 Димитрије Стојановић зидар
165 Наум Стевановић зидар
166 Благоје Недељковић зидар
167 Коста Дамјевић зидар
168 Илија Соколовић зидар

(наставиће се)

РАСПОРЕД

по коме ће од 1. ов месеца покупљени извозити ђубре из зграда варошких.

I. Кварт Варошки.

Понедеоником. Улице: Поћајска, Коса, Ибарска, Соњачка и Рајићева

Уторником. Градско поље, Дубровачка, Кнез Лазара и Спасовска

Средом. Јеленска, Златарска, Косичићев венац, Богојављенска

Четвртком. Вук-Караџићева, Лепеничка, Љубичица, Топлички венац

Петком. Кнез Михајлова и Милошева

Суботом. Велика Пијаца, Васина, Добрачина, Доситијева и Луговићева.

II. Кварт Теразијски.

Понедеоником. Улице: Кастријотова, Два јабланa, Косовска

Уторником. Скопљанска, Царигродска, Теразијевска и Косанчићева

Средом. Краљ-Милановa и Дворска

Четвртком. Маркова, Призренска, Балканска

Петком. Министарска и Абаринска

Суботом. Зелени Венац и Лозница

III. Кварт Врачарски.

Понедеоником. Улице: Београдска, Фишекијска и Милутинова

Уторником. Крупска и Урошева

Средом. Ресавска и Крагујевачка

Четвртком. Цветна и Железничка

Петком. Кнез-Милошева, Фрушкогорска и Споменичка

Суботом. Сарајевска и Писарска

IV. Кварт Савамалски.

Понедеоником. Улице: Поп-Лукина и Лимска

Уторником. Савамалска и Сремска

Средом. Ломина и Пиварска

Четвртком. Висока, Поцерска и Прекопичка

Петком. Јаворска и Косанчића

Суботом. Господска, Једренска, Богојављенска, Савска, Мајданска. Мало Пијачка и Краљевића Марка

V. Кварт Доњолски.

Понедеоником. Улице: Градско Поље и све остале безимене улице

Уторником. Југовића Велика Пијаца, Поћајска, Глумачка и Симина

Средом. Јевремова, Горња и Доња Јованова и Војничка

Четвртком. Которска, Душанска и Душанова

Петком и Суботом. Еврејска Мала

VI. Кварт Палилулски.

Понедеоником. Улице: Фишекијска, Марвена Пијаца, Косовска и Два јабланa.

Уторником. Тиковчка, Поштанска, Кондина и Скопљанска

Средом. Школска, Два голуба и Кастријотова

Четвртком. Хиландарска, Милетина, Цетињска и Зетска.

Петком. Скадарска, доња и горња и Видинска

Суботом. Болничка, Вишњичка, Палилулска пијаца. Ратарска, Наворска, Букова и Тежачка.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 20. до 27. Авг. о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	105
б.) пресуда изречено	60
в.) забрана одобрено	73
г.) уверења издато	66

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	88
б.) забрана удејствовано	72
в.) уверења прибављено	14
г.) страних предмета свршено	—
д.) маса образовано	18

III. са кланице:

Заклато:

а.) волова	144
б.) крава	20
г.) телади	26
д.) оваца	351
ђ.) коза	33
е.) јагњади	117
з.) свиња	194
и.) прасади	140

Примедба: Наплаћено је аренде 6120 дин. Крајцчара пропазано 5.

ШКОЛСКА ОБЈАВА

Главном одбору основних школа за варош Београд дошло је до знања, да још нису уписана сва она деца која су дорасла за школу; па како је већ крајње време да се то изврши што се на основу члана 28. Закона о основним школама препоручује свима роодитељима или старацима, да своју децу као *мушку* тако и *женску* која су навршила 7 годину неизостанно а најдаље до краја овог месеца у дотичну школу приведу и упишу.

После тога рока вршиће се по свима квартовима вароши преглед, па где се нађе да родитељи или стараоци нису децу уписали и ако су прописни број година навршила, поступиће се по закону и они, који су дужност пренебегли, казниће се.

Од стране глав. школског одбора 26. августа 1889 год. у Београду ОШБр. 125.

Исправка. У стен. записнику од 5. пр. м. (34 бр. листа) и ћирилице се две говорне погрешке, које сасна кваре смисао. Прво (на стр. 326, ступац 1, ред одозго трећи) гласи: „жита цена 19 дин.“ а треба да стоји брашна. Друго је погрешка у говору одборника г. Св. Боторића (иста стр. II ступац 26. ред одозго) где место хлеба треба да стоји брашна.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 1. до 15. Августа према ценама општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНУ	Чега	100 к. пр. сечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
300	Брашна пшеничнa	19·50	2 332	Коре брезове	10·
120	Брашна кукурузна	14·—	694	Сира	70·65
303,522	Пшенице	13·25		Масти	
24,631	Кукуруза	13·50			
1,294	Раж	10·—	14 534	Свиња дебелих	82
23,213	Јечма	11·30	191	Кумура дрвена	7
57,398	Овса	11·10	118,235	Креча	3
2,951	Пасуља	24·—	3,026	Варива зелена	10·
8,638	Кромпира	9·—	2,446	Воћа разна	12·
2,856	Црна лука	7·50		Катрана	
102	Бела лука	23·50		Купуса киселa	
	Јабука	—·—			
1,751	Крушака	10·—	Литара		
12,482	Грожђа	15·—	11.794	Вина црна	20·
12,862	Шљива сирових	5·50		Вина бела	
18,762	Шљива сувих стар	16·12	9,920	Ракије шљ. меке	22·
23,850	Сувих шљива пов.	27·22		„ „ љуте	
183,485	Сена	5·25		„ конове	
7,275	Сламе	2·—			

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 1444.80 дин.

Власник Општина Београдска Штампарија Народно-Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 36 ПЕТАК 6 СЕПТЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕКОЛИКО ПУТА НЕДЕЉНО НА ТАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље за годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управитељу за општински суд а све нарочендеције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Гласање за избор народних посланика на дан 14. ов мес. има се у Београду вршити по кварговима, дакле на шест места.

Према томе пропису чл. 56-ог закона о привр. изборном реду, општински суд одредио је да се избор народ. посланика изврши у овим зградама:

а) за кварт варошки — у основ. м. школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б) за кварт теразијски — у теразијској основ. м. школи (улица 2 јаблана);

в) за кварт дорћолски — у основ. м. школи (душанова улица);

г) за кварт савамалски — у основ. м. школи (савска улица, преко пута кварта);

д) за кварт палилулски — у основ. м. школи (школска ул.) и

ђ) за кварт врачарски — у основ. ж. школи (крунска улица, Томанијe кућа)

Објављујући ово грађанству, општински суд у исто време напомиње и то да је на свакој бирачкој карти записано у коме кварту дотични бирач треба да гласа.

Из седнице суда општине вар. Београда 1. септембра 1889. год. АВр. 559.

ФИНАНСИЈСКИ ПРОЈЕКТ.

ИЗВЕШТАЈ

комисије о зајму потребном за извршење водених вар. послова.

Одређена комисија од стране одбора да проучи питање, како ће општина набавити новчана средства за доведење добре воде, извршење канализације и намирење других потреба, свршила је свој посао; па јој је част поднети одбору свој извештај као што следује.

Општина београдска има много врло важних и нужних потреба. Међу свима прво место заузима доведење воде; па друго извршење канализације; па треће зидање зграда за основне школе; па четврто грађење калдрме; даље, нове и подесније општинске кланице; па суделовање општине у грађењу сместишта за еспане — антпоте —; за осветљење варошки и за осигурање обала и грађење кеја и подизање зграде за варошки суд.

Све ове потребе требало би општини што је могуће пре да подмири. За подмирење ових потреба требало би општини да има 10 до 12 милиуна динара.

У одговору на питање: како општина да дође до ове потребне суме новаца, комисија је нашла да се она може набавити само путем зајма.

Доиста не остаје ништа друго, него да општина узме на зајам 12.000.000 динара рачунећи номиналну вредност; па да одплаћује главно мало по мало и да плаћа интерес.

Комисији није нужно да се упушта у доказивање, како је овај зајам и уместан и праведан; јер свако зна: да општина из свог имања и свог прихода што га сада има, не може да одвоји ни мало а камо ли оволико колико је нужно за подмирење горе речених потреба, а после и да је праведно, да у одплати зајма и у плаћању интереса помогну и идуће генерације, а не да падне сав терет на садању.

Комисија се занимала и с питањем: да ли зајам, да се учини у земљи, или на страни; или и у земљи и на страни; па се сложила да одговоря на ово питање овако: да се општина не везује ни за земљу ни за страну, него да узме зајма онамо где га под најповољнијим условима добити може.

Повољни би услови били:

а; ако отплата и интерес не би били већи од 6%;

б; ако курс зајма не би био испод 90; и

в; ако би се сав зајам одплатио најдаље за 50 година.

Најпише се комисија занимала о јемству за уредно плаћање одплате и интереса; јер што се који већа сигурност у томе, и зајам се добија повољније.

Било је више предлога за осигурање одплате и интереса.

Први је предлог био тај, да се од сопственика кућа у Београду наплаћује извесна такса то за водовод то за канале:

1; за водовод, и то:

а; од сопственика кућа које не служе за спекулативне радње по 3 паре на дан; и

б; од сопственика кућа које служе за спекулативне радње по 10 пара на дан.

2; за канале по половину од такса под 1. тач. а. и б.

Статистички подаци казују да у Београду има, и то:

1; локала ван шпекулације:

а; у варошн = 3.356
б; у Енглезов. = 1.373 = 32.729
в: локала за шпекулацију 313
33.042

По овоме добило би се на годину, и то:

1; од локала који нису за спекулацију = 353.473·20
2; од локала за шпекулацију = 11.268
364.741·20

Дакле округло = 365.000.

Кад се овоме дода половина до тога што би се добило на канале 182.500 дин. Свега дакле добило би се од обадвога 547.500 динара.

На име годишњине зајма требало би осигурати до 720.000 динара; и по томе не достајало би још 172.500 динара.

Комисија узе у обзир:

1; да се годишњина зајма има да осигура одмах у почетку;

2; да наплата предложених такса за водоводе и канале пре, него што се они начине и грађанству понуде, не би имала основа: и

3; да и онда, кад би свака наплата имала праведни основа, не би била довољна за осигурање годишњине; —

Комисија узев све ово у обзир нашла је: да би се извесне таксе за водоводе и канале могле успоставити али под условом да се наплаћују онда, кад водоводи и канали буду готови, или у крајњем случају као допуна за осигурање годишњине онда, ако одређени други извор за то не буде довољан.

Други је предлог, да се годишња зајма осигура *општинским порезом* познатим под именом *прирез општински*.

Два су начина опорезивања и у општини као и у држави: *непосредан* и *посредан порез* или *прирез*.

Непосредан је прирез који се уз порез наплаћује као до сада што се наплаћивао, на име толико и толико од стотине непосредног државног пореза; а посредан је прирез трошарина.

Нема сумње да би непосредан прирез одговарао најбоље и правди и имућности; јер би сваки грађанин по плаћању пореза плаћао и општини прireза за ову потребу, о којој је реч.

Али комисија узев у обзир да би плаћање непосредног прireза пало тешко на грађанство; јер би оно само за ову потребу плаћало 175%, прireза поред редовних 20% за редовне општинске потребе; те би изашло да се на 1 динар порезе плаћа скоро 1¾ динар прireза општинског. Комисија узев ово у обзир не може сагласити да се непосредни прирез узме за осигурање годишњине зајма.

На место непосредног прireза комисија предлаже да се за осигурање отплате и интереса установи *посредни прирез*, на име *трошарина* или плаћања извесне таксе на извесне предмете за потрошњу при њиховом уношењу у варош.

Разлози из којих комисија предлаже трошарину ови су: што би овај извор за осигурање годишњине зајма био најсигурнији, и што би овај прирез плаћали грађани неосетно, те би и општинске потребе подмирили неосетно.

Кад комисија предлаже трошарину она мисли, да је општина установи у споразуму с краљевском владом: да се ограничи на извесне и најпотрошљивије предмете; и да установа буде што простија, те да не изазове велике трошкове.

На случај, да не буде приход од трошарине довољан за покриће годишњине зајма, комисија предлаже да се за допуну узме такса за водоводе и канале, и то само у оноликo у колико би за допуну нужно било.

Комисија завршујући свој извештај на част предложити одбору општине београдске да изволи решити:

I.

Одбор одобрава, да општина београдска за доведење воде, извршење канализације, грађење основних школа и општинске клanице; за суделовање у грађењу антрпота; за осветљење и за грађење која може узети на зајам до 12,000.000 динара номиналне вредности; и по томе да се са толико може задужити.

Услови зајма ови су:

1; Интерес и одплата на годину да не буде већи од 6% на номиналну вредност зајма;

2; курс зајма да не буде испод 90%; и

3; да се најдаље за 50 година одплати сасвим.

II.

Као јемство за уредно плаћање одплате и интереса — годишњине — по овоме зајму одбор решава, да општина у споразуму с краљевом владом установи у Београду трошарину на извесне предмете за потрошњу.

III.

Одбор решава, да се од сопственика зграда у Београду наплаћује такса за водоводе и канале над буду готови и грађанству на послугу предани.

Такса ова наплаћиваће се, и то:

1; за водоводе:

а; од једног локала који није за спекулативне радње од 1—3 паре на дан;

б; од локала за спекулативне радње од 10—20 пара на дан;

г; за канале половину одређене таксе у тачци а. и б. под 1.

Таксе ове наплаћиваће се месечно и од сваког сопственика зграда без разлике, да ли он, односно његове кирајџије, чини употребу од ових општинских установа.

За плаћену таксу сопственици ће добијати накнаду од кирајџија.

IV.

Ако и у колико трошарина, која се установљава по решењу под 1, не би била довољна за осигурање годишњине зајма, одбор решава, да

се за допуну годишњине може наплаћивати такса за водоводе и канале и пре него што буду готови, а по одредби под III.

Ако одбор општине београдске по предлогу комисије донесе решења о којима је овде реч, онда би требало да изнесе решења под I, III и IV пред збор грађански да их и он усвоји.

У Београду
29. августа 1889.

Председник комисије
Ж. Карабиберовић
Чланови комисије
Свет. Милојевић
Милутин Ј. Марковић
Светомар Карапешић
Јанко Вајгони
Т. С. Новаковић
Рад. Продић

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(По стенографским белешкама)
држан 17. Августа 1889. год. у Београду.
Почетак у 6 часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. Н. Х. Поповић, Н. Вуковић, К. Петровић, Станко Петровић, Св. Богорић, Јаков Бајгони, Ђорђе Николић, Коста Д. Главашић, Петар Д. Видаковић, Милутин Ј. Марковић, Милорад Д. Јанковић, Видоје Витровић, Јов. Ж. Ђурић, Д. М. Ђорђевић, Настас Крстић, Грегур Младеновић, М. Велизарић, Никола Р. Поповић.

Садржај: 1.) Интерполација П. Видаковића о цени бравини; 2.) Захтев лица да се да под закуп са прописаним условима; 3.) Набавка књига за штрот. чету и одобрење већ набављених књига; 4.) Одобрава лицитација лицем; 5.) Усвојена лицитација за чишћење димњака; 6.) Уступљени под закуп плац бр. 6. у 6. полицији; 7.) Одбачена лицитација дућана у читаоничкој згради и наложено председништво да их сада; 8.) Кућа општинска између богословије и осн. школе уступа се под закуп; 9.) Закуп плаца код чесме између Љубије; 10.) Лицитација за поправку зграде главног каптара на изворској пијаци; 11.) Изградња дрвеног зграда покретних за општин. каптар; и 12.) Отклањање улице пратљевачко — ресавско — аранђеловске до београдско — пиварске.

I.

Председник. Молим вас господо састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан.)

Сад господо, има ли ко шта да примети на протокол.

Пера Видаковић. Ја имам. На протоколу немам ништа, пошто нисам био на прошлој седници, но имам после прочитаног протокола ово да кажем. Мени је учињена једна неправда. Решено је о једној ствари над ја нисам био у седници. Одбор је учинио неправду на основу лажног факта. Господо, лажан је онај документат, који је поднесен, да је од Франца Тоболара. Господо, ја нисам лажно достављао, ово је оригинални ценовник Франца Тоболара (износи га), а онај је лажан, оно писмено у г. председника, то је фалшификат. Људи не бирају средства да дођу до циља. Ово је код мене оригинални ценовник, но коме је 10½ динара под шета било бравино 4. авг.

Председник. Ви са тако пређујући тоном говорите, да човек мора да се брани. Ви кажете да је фалшификат изнесен, а не кажете, ко је тај фалшификат учинио. Ја ћу вам сад изнети онај оригинал.

Пера Видаковић. Ово је оригинал Франца Тоболара, а оно је измишљотина.

Председник. Ви не можете таквим тоном говорити, као да ја то износим. Ја ћу вам дати акта, па ћете видети да је и жени поднесен оригинални извештај и рачун Тоболара.

Пера Видаковић. Ја сам тај ценовник добио од Франца Тоболара. Људи су направили за време мога одсуства као да је г. Тоболар једним писмом потврдио ценовник од 4. августа, који означава цену бравину 21 дин. а то није истина, шта ћемо са фалшификатом?

Председник. Нема сумње да је то крива ствар не може нешта бити и ви изволите видети, ко је то учинио. Ја сам морао да изнесем оно, што ми је донесено. Али ви говорите таквим тоном као да ја износим фалшификате, и као да ја то потпомажем.

Св. Богорић. Можете наредити да се тај ценовник донесе и нека га г. Видаковић види.

Председник. Ја не знам је ли Францов потпис или није. Ја Францов потпис непознајем, али видим његов штемпл.

Јаков Бајгони. На такво се може десити и у моме одсуству. Може мој млађи да да ценовник, и може да га залови неко да да ценовник за динар скупље. Тако исто и ово могло је да буде. Главно је било ту да се види ко је то издао. Ту не може бити да се види ко је то издао. Ту не може бити фалшификата. Кад је моја фирма, ту ја одговарам за моје момке.

Пера Видаковић. Поред лажног ценовника дошло је и једно писмо са непостојећим потписом Франца Тоболара. О томе је реч, то је велика њурак од фалсификатора.

Председник. Идуће седнице ја ћу донети и ценовник и писмо, па нека одбор испита то. Ко је донео жени, то се зна, па изволите наредити да се испита има ли какве злоупотребе. Ако је неко могао да фалсификује потпис Тоболара, зато нису криви моји чиновници. Ја морам моје чиновнике узети у заштиту. (Добро.)

II.

Председник. Молим вас господо, сад изволте чути уверења, која се траже.

Прочитана су акта и по њима је издато:

Сељан Пејчиновић њак полутехнике — непознат; Богдан Марковић кљижар, — непознат; Лука Петровић, кафе. — доброг владања и средњег стања; Гаврило Грнчаревић надничар — непознат; Стеван Рајковић, калуђер — непознат; Драгутин Поповић, пекар. момак — непознат; Арсеи Младенчић калфа тишлер. — непознат; Марија Ж. Нарандза Бошњака, — непозната; Добривоје Катић, телеграфиста, — непознат; Владимир Петровић, келнер — непознат; Антон Сајлер, машинист, — владања доброг, сиромашног стања (исправљено на прошле седнице).

Бачка уверења:

Лепосава Давидовића, кћи Јанићеје Давидовића фамулуса — сиром. стања; Милица Миланковић, — сирот. стања; Јулијана Предићева, — сирот. стања; Милинеје Момчиловић, — сирот. стања; Данило Драгашевић, — сирот. стања; Драгољуб Адић, — сирот. стања; Анка Нешчева, (Вешчева) — сиротног стања; Љубомир Стојшић, — сиротног стања.

Марко Велизарић. Те сведоџбе траже њаци ради државног благодејања и оне по ономе како их ми овде ценимо, немају никакве вредности. По распису г. министра просвете само се они њаци сматрају да су сиромашног стања, чији родитељи или мајке неплаћају више од 15 дин. год. непосредне порезе. Њима треба издати пашоп из пореске књиге да би се сведоџба о сиромаштву могли користити.

Милутин Марковић. Ипак нерадо и ми да издајемо оне сведоџбе, јер овде има и деце, која немају ни оца ни мајке, и онда они не би добили никакву сведоџбу.

Милан Саладошевић, учев. IV. разр. — сиромаш стања, Душан Станковић и Десанка Станковић, — сир стања, Елица Гашћева, сирот стања, Војислав Симоновић, — сирот. стања, Тодор Радивојевић, уч. V. разр. — сирот. стања, Милош Предић уч. IV. разр. — сир. стања, Љубомир Ђорђевић, уч. VI разр. — сирот. стања, Добривоје Ђорђевић, уч. IV. раз. сирот. стања, Ђорђе Ђорђевић, уч. I. разр., — сиротног стања, Видосав Дабић, уч. III. разр. гим. — сирот. стања, Драгољуб Тедежаковић, — сирот. стања, и Вукосава Срећковићева уч. в. ж. школе. — сирот. стања.

III.

Председник. Молим вас, господо, дозволите да прочитамо један час услове за ли: питацију за најам на Зеленом венцу, па ако има ко од господе одборника да што приметн, нека каже. (Прочитано.)

И. Х. Поповић. Простор тога плаца не видим да је означен. (Секретар одговара. 55½ мет. дужине и 25 мет. ширине.)

У условима каже се још, да се на ону најаму не примају најављене са Велике пијаце и Цветног трга; а шта ако дођу што ће бити с њима? — Ако дођу што да се не да? —

Председник. Овде се каже, 40 места може бити за продајање зелена, на сад било за ове или старе, само не могу се примити они са најаве велике и цв. трга.

Кад дођу најављене с чапицима, ми ни на обали узимамо таксу, па после могу продају да врше где хоће.

Марко Белизарић. Сем тога у условима је тачно одређено, да тамо не може бити ни ваше ни мање од 40 продавница.

Председник. Општина што наплаћи коже при улазу у варош, не враћа никоме, а ако који најављ иде тамо онда ни неможемо враћати. Ми наплаћујемо све што дође „за преко.“ Има их, који не иду ни на једну ни на другу пијацу, него иду по кућама.

Свет. Богорић. Ја мислим да је јасно то, да ће закупци на Зеленом венцу бити газда оних дућана, и они ће имати право да наплаћи корију.

Председник. Али треба да знају и најављ, да што плаће општини, то се неће враћати.

Живан Бугарчић. Ја не могу бити пристојан, како је ово. Људима дати под аренду па чинити онда ограничавања.

Председник. То је расправљено и прихваћено, немојте сад о томе. (Вичу: тако је).

Даље примате прочитане услове (примамо).

IV.

Председник. Молим господо имамо још једну ствар, која не трпи одлагања. Вама је познато, да смо одредили једну комисију која ће да набави потребан број коња. Та комисија је поднела извештај да је од понуђених могла примити само два коња г. В. Николића трговца по 480 за 960 дин. и да би набавку још 13 морали учинити са стране, кад на земље нису понуде добили.

Св. Богорић. Ја мислим да се ови коњи могу узети у Србији. Има у Србији коња прописане величине, и нека се плате неколико динара више, а не да општина иде на страну за то. (Вичу: врло добро). Ја сам слушао, да је један ескадрон коњице набављен од српских коња.

Никола Вулковић. Неугодно је кад би комисија шила на страну за то, што се на пијацу могу купити и хорани и сакати коњи, а општина мора да их прими. Друго је кад се узму од овдашњих људи, могу се узети 10 и месец дана на пробу, и ако нису добри, онда се могу и вратити.

М. Обринежевић. Поштo је Бока Николић јавио, да ће довести два коња, остаје још неколико пари да се набаве. И ми смо много о томе разговарали, и писмо били за то, да коње набавимо са стране, јер што су год довели, то су довели рђаво и нисмо могли примити. И ја сам за то да купимо коње овде, имамо два коња на услузи на да половњо још људи, који ће нам довести добрих коња.

И. Х. Поповић. Да нису услови тегетни. Да није стављено да се не примају млади коњи од 4—5 година, а и то су добри коњи.

М. Обринежевић. Ми не можемо да примимо коње од 4 године, јер они не могу да се употребе за терете. Општина не може да гоји коње, него их потребује одмах за сваки рад

Милутин Марковић. Ја бих имао да кажем толико само да није тако велики број коња, који општина хоће да набави. За то сам и ја у начелу противан да се набаве са стране. Код нашмо добрих коња и у нашој земљи. Они разлози, које изнесе г. Никола Вулковић да могу са стране да се узму рђави коњи, и не могу да се врате, врло су оправдани, а стоји још и то, шта кошта пренос коња, двогубна комисије, и колико има за то да се плати, и тај трошак изнесе би изнесено толико, колико кошта један пар коња. Зато ја мислим да се сад 4. септембра оде у Шабац, ако се добре набавка не изврши. Тамо ће бити трка и онда могу се ови коњи купити, а ту ће наћи и здравих и лепих коња, а подноси неће много коштати.

Светозар Карапешић. Нека се објави и у Срп. Новинама, да из земље да узмемо.

Милутин Марковић. Јест прво дати овде оглас, и ако се не би набавили до 4. септембра, онда и тамо (у Шапцу) да се потраже.

Председник. Дакле овде да дамо оглас и ако не набавимо, онда да се оде на ту трку у Шабац. (Усвоја се.)

Коста Главинић. У допуну тога, ја бих ово предложио, да се упути један акт друштву „Коло Јахача,“ у коме би га умолили, да нас извести, имали тамо каквих коња. То нам не смета ништа, јер то друштво јавља се као бесплатан посредник за изнајмљење овакве врсте.

Председ. Могли би то учинити.

Светозар Богорић. Ја бих молио нека се каже: да се плаћају до 400 динара, и онда ко хоће јавиће се.

Пера Видаковић. Никад се не одређује само минимум или само максимум, него и минимум и максимум, од—до, толико и толико. Нису сви коњи једнаки, један ће се више платити, а други мање. За то треба одредити у условима и максимум и минимум.

Коста Главинић. Ја бих био одсудно противан стављању цене. Нама је, оставши избор, и нека протече и 2—3 дана у погађању. (Тако је.)

Председник. Онда да кажемо у условима колико стар, колико висок и да је од домаћег соја. (Прима се).

V.

Председник. Молим вас, господо, имамо неке лицитације. Треба и тај рад да скадамо с дневног реда, јер је то потребно за буџет. Држана је лицитација за жишне механички, која је остала на Томи Николићу каф. за 35.401 дин.

Св. Богорић. Ми смо мишљења да се одобри јер никад није пашила скупља. (Вичу: одобрава се.)

Председник. Сад о дивљацима. Чује нашпитаје лицитација, која је остала на Николи Милинићу за три године и годишњу аренду од 5.410 д. Сем тога добили смо и један акт од г. Ст. Добривојевића којим нам обраћа пажњу да чишћење дивљака дадемо само стручноме лицу под закуп. (Прочитано.)

Ви сте чули изнесиај о држаној лицитацији. Међу тим ја сам данас добио понуду Клузачека који од изложитиране цене нуди 100 дин. више, ако се право њему уступи.

П. Видаковић. Је ли Алберт Клузачек положио кауцију уз понуду. (Није.) Ако није онда треба да положи кауцију па да се одреди ужа лицитација, неодобравање лицитације на основу веће понуде без кауције (т. ј. без довољног јемства на већу цену) може бити штетно за општину.

Никола Вуковић. Нека се позове тај човек нека положи кауцију, јер је он човек способан и мајстор, и он најбоље и штети наше аренџаторе, јер зна да он чисти дивљаке по конзулатима. То би у интересу општине било да не би било парнице и тужбе, нека се држи ужа лицитација.

Св. Богорић. Ја сам одсудно противан мишљењу г. Видаковића. Држана је јавна лицитација, и он је био тамо, и он сад тек подноси понуду. Треба прихватити ону лицитацију, а он да му није познат посао и да није проштудирао да може тај посао да обавља, неби толику понуду дао, а ја писам чуо, да има оџакчарског заната, и да се плаћа за то нека патентарина.

Милутин Марковић. Ја бих казао само

то, да овај Клузачек и овај Лекић и преко целе године само воде неке парнице, као не могу да надђају и како ће да смање такву, и увек су крили општинске интересе. И за то што се само ти јављају, а и они сами не раде, него нађу моме, бам са то не треба њихову понуду примити него оснажити ову лицитацију, јер ми имамо основа да се надамо, да ће и овај човек на коме је лицитација остала одговорити потпуно задатку који од њега очекујемо. За то сам тога мишљења, да се прече преко ове понуде; који није пошта устварп, а тако исто и преко ове изјаве г. Добривојевића, па да одобрамо ову лицитацију.

Председник. Господо, ово је врло рђава практика, и може да буде штетна Буду њих неколико на лицитацији и не спорazуму се, лицитација остане на једном, па онда долази други и нуди неку малу суму, да се дроги опет друга лицитација, па затим долази трећи и нуди опет неку већу суму. Господо, ако будемо тако радили, онда ће један пут наступити време, да нећемо моћи ни једну лицитацију одлазити као важећу. Зато морамо један пут стати тоже на пут, морамо научити људе да долазе на лицитацију, и да буду солидни и поштени За то сам мишљења да се преко оних понуда пређе на дневни ред и да се она лицитација одобри.

Председник. Ако је неко говорника говорило, да се лицитација која је редовним путем држана одобри, а да се преко оних других понуда пређе на дневни ред. Јесте ли тога мишљења? (Јесмо, усклаја се).

(свршити ће.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Зајам. Данашњи број надајемо раније због извештаја финансијске комисије о зајму, потребном за извршење великих општинских послова, обраћајући на њ пажњу оних поште. грађана који се интересују за радове вар. представништва.

Дефинитивне кораке за закључење зајма пошало би предузети без оклевања, и за то ће општински одбор кроз који дан на ванредноме састанку узети у решење предлоге комисијске, како би се за тим и остади за задужење општине предвиђени прописи могли одмах извршити, те и закључењу зајма у скоро приступити.

Забрањено Код многих кафеција и других лица која раде са пићем, налазе се и данас „визири,“ са којима је забрањено мерити бурад.

Предузете су мере да се сви ти визири повуче, како би се свима стало на пут забрањеним поступцима, и баш за то налазило за потребно опоменути све оне који имају визире, да их сами пријаве дотичноме кварту, како би избегли сваку евентуалну одговорност.

Одложено. Спуштање крагујевачке улице и грађење нове каљдрме у њој, одложено је за пролеће, једно што су изашле велике цене на лицитацији а друго и поглавито с тога што је грађевинска одељење, по кратку свога шефа, констатовало да се према моментаним приликама до краја о. м. не може по повољну цену посао извршити.

Измена. Да би они, који не прате редовно одборску радњу, могли из стенографских записника лакше издвајати предмете за које се интересују, од сада ћемо у отштампавању записника делити предмете са I и II и т. д. То почињемо с овим бројем

Изостао. Услед штампања извештаја финансијске комисије, изостао је из овога броја чланак о водоводима, исто тако и одборске одлуке.

ВОЈНА ОБЗНАНА.

Овде у Београду отвориће се привремени зимски курсови за спрему резерв. пешадијских, коњичких и артељеријских официра за I позив.

Овај курс моћи ће слушати и она лица, која нису старешине у војсци, нити су означена за врш. дужности старешинских, а имала би жеље да се спреме за чин официрски у резерви, па било да су служили у сталу или не, било да су већ извршена у акт. војску или не.

Према овоме позивају се из дунавске дивизиј. области сви они, који нису резервни официри, нити означени за врш. дужности резервних официра а имају жеље да се спреме за чин резервног официра, ма ког од ове три рода војске, да своју молбу о томе поднесу најдаље до 15 септембра ов. год. команданту дунав. дивиз. области.

Пешадијски курс биће у две партије: прва од 20 октобра до 20 децембра ове, друга од 1 јануара до 15 марта идуће године.

Коњички и артилеријски курс почеће 1 октобра, а свршиће се 15 децембра ов. год.

У молби сваки треба да означи за који род оружја жели да се спрема, и на какову је војну дужност сад одређен; пешадијски кандидати још и у којој партији желе да слушају курс. Коначно пак решење по свима молбама донеће командант дивизије.

Ближа обавештења могу се добити у штабу дунав. дивиз. команде.

Бр. 3842. Из штаба дунав. дивиз. команде, 4 септембра 1889 год. У Београду.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 11. ов. мес. држаће се у рачуноводству општинском јавна лицитација за дуворочне потребних количина гаса (петролеума) за варошко осветљење од 1. новембра ове до тога дана идуће године.

Сви они који желе ове лицитације примити се нека реченога дана дођу на лицитацију.

Услови су изложени у рачуноводству.

Лицитација ће се држати пре подне од 9-12 а по подне од 2-5 час.

На дан 16. ов. мес. јавном лицитацијом издаће се под закуп право на продавање цубова од говеђих месарница, за годину дана рачунећи од 1. Новембра т. г.

Позивају се на лицитацију сви они који би се хтели овога права примити

Лицитација ће се држати пре подне од 9-12 а по подне од 2-5 часова.

Услови се могу раније и и на дан лицитације разгледати у рачуноводству.

Од стране суда општине вар. Београда 6. Септембра 1889. стр. 3177 и 10169.

ОБВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

I. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

Допунска чета

(Продужено).

169 Ђорђе Стојановић зидар
170 Васа Павловић зидар
171 Риста Цветковић зидар
172 Димитрије Ђурић зидар
173 Кузман Николић зидар
174 Видан Вељковић зидар
175 Стеван Ристић зидар
176 Антоније Алексић зидар
177 Коста Ристић зидар
178 Кузман Ф. Филиповић зидар
179 Јохан Хан зидар
180 Коста Ведрашки зидар
181 Сава Диковић зидар
182 Коста Петровић зидар
183 Ђорђе Илић зидар
184 Петко Вељковић зидар
185 Таса Најдовић зидар

186 Јован Ђорђевић ђердар
187 Данче Петровић „
188 Петко Ристић „
189 Лазар Младеновић „
190 Стојан Андрејевић „
191 Наум Ђикић „
192 Стојан Соколовић „
193 Велко Ристић „
194 Васа Стојковић „
195 Риста Јовановић „
196 Јован Трајковић „
197 Петар Димитријевић „
198 Миша Лукуровић „
199 Трајко Стојановић „
200 Никола Алексић „
201 Риста Пешкоњић „
201 Лазар Вуковић „
203 Коста Делић „
204 Риста Ђорђановић „
205 Јаков Мајер калфа јорганџ.
206 Сотир Костић калфа кујунџијски
207 Илија Димитријевић „
208 Стеван Јанковић калфа јорганџијски
209 Милојко Младеновић „
210 Јован Чокор калфа кројачки
211 Марко Милошевић калфа кујунџијски
212 Тодор Мијушић кројач
213 Васа Дивић „
214 Тока Стевановић „
215 Антоје Стојановић „
216 Љуба Мрђановић калфа јорганџиј.
217 Јован Танацковић памукџијан
218 Милош Петровић „
219 Симон Калфорти војни кројач
220 Јоца Михаловић абаџија
221 Риста Јовановић кројач
222 Лазар Панић „
223 Сима Д. Илић калфа кројачки
224 Јован Вукашиновић калфа абаџијски
225 Милан П. Драгодановић кал. кројач.
226 Стеван Марковић „
227 Алекса Михаловић кал. памукџијски
228 Коста Костић калфа кујунџијски
229 Цветко Ранић кројач
230 Милан Петровић калфа кројачки
231 Рајко Поповић калфа терзијски
232 Алекса Марковић калфа абаџијски
233 Тодор Петровић слуга ђердар
234 Тодор Митровић „
235 Цветко Станковић „
236 Филип Стевановић „
237 Јован Петковић „
238 Петар Стевановић ђердар
239 Никола Деановић слуга ђердарски
240 Рафаило Стојковић „
241 Герасим Новаковић ђердар
242 Антоније Илић „
243 Хоста Пешић слуга ђердарски
244 Рафаило Милошевић калфа пекарски
245 Илија Пиперковић „
246 Милош Симић шпекулант
247 Тодор Цветковић ђердар
248 Мојсило Димитријевић „
249 Цветко Мојсиловић калфа ђердарски
250 Крста Анђелковић ђердар
251 Јован Радивојевић слуга ђердарски
252 Вукадин Петровић „
253 Најдан Здравковић „
254 Јордан Поповић „
255 Стојко Кузмановић „
256 Миленко Мариновић „
257 Петар Стојковић ђердар
258 Благоје Крстић „
259 Јован Петковић калфа ђердарски
260 Софроније Ристић слуга
261 Јован Михаиловић „
262 Исаило Науковић ђердар
263 Здравко Симић „
264 Милан Петровић „
265 Лазар Бојић калфа обућарски
266 Никола Сашић „
267 Петар Сушић „
268 Јова Колић обућар
269 Драгутин Димитријевић „
270 Љубомир Стевановић кал. обућарски
271 Љубомир Перић „
272 Тодор Костић „
273 Вилхелм Клинко „
274 Коста Тодоровић обућар
275 Велимир Градојевић „
276 Милош Петровић стражар
277 Голуб Пешић „
278 Сланко Милојевић „
279 Милош Танасић „
280 Драгомир Јовановић „
281 Стеван Новаковић стражар
282 Илија Павловић „
283 Продан Мишовић „
284 Никола Стевановић „
285 Милан Срећковић чувар
286 Сима Ђурић „
287 Пантa Поповић стражар
288 Димитрије Милошановић
289 Владимир Павловић
290 Никола Станковић шпијар
291 Радован Димитријевић „
292 Ђорђе Трајковић касапин
293 Милован Липанин шпијар
294 Милован Радовић „
295 Перица Ђукић „
296 Стеван Максић „

ПРЕКОБРОЈНИ

1 БАТАЉОНА I ПОЗИВА VII АКТИВНОГ ПУКА.

1 Арсеније Гавриловић касапин
2 Милутин Романовић стражк. жељезн.
3 Милан Михаиловић „
4 Кузман Илић дуњерин
5 Танасије Илић ђердар
6 Секула Недељковић дуњерин
7 Стојан Цветковић дуњерин
8 Јанко Крстић дуњерин
9 Велко Сиљановић дуњерин
10 Таше Кузмановић дуњерин
11 Сава Трајковић дуњерин
12 Стеван Николић дуњерин
13 Таско Гроздановић дуњерин
14 Јован Анђелковић дуњерин
15 Магден Вељковић дуњерин
16 Ђорђе Илић дуњерин
17 Аксентије Стошљковић служитељ
18 Мијаило Пиковић слуга
19 Тома Стојановић слуга
20 Милан Стевановић ђадничар
21 Алекса Богдановић ђадничар
22 Сава Марковић слуга пијар
23 Никола Стевановић ђердар
24 Илија Лукић служ. у академ.
25 Серафим Аврамовић сл. кадрм
26 Никола Стојановић слуга механ.
27 Риста Божић слуга
28 Лазар Брандибрус слуга
29 Мордахај Садик ситничар
30 Тира Тодоровић слуга
31 Божа Макрешић слуга
32 Јован Божић општ слуга
33 Јован Николић слуга
34 Јован Мијаловић момак кафеџ.
35 Пера Јовкићевић слуга бакал.
36 Дојчин Глигорићевић слуга млек.
37 Мидан Пејић „
38 Васа Марковић келнер
39 Ђура Перчевић пекуљар
40 Ђорђе М. Трнчушанац тамбураш
41 Стапко Чавић пекуљар
42 Мавсим Ђорђевић келнер
43 Крста Ђорђевић слуга касап
44 Јован Пекић келнер
45 Милан Николић келнер
46 Мијаило Милушић келнер
47 Пера Грчић ђадничар
48 Риста Рашкушић ђадничар
49 Иван Трпковић кафеџ.
50 Стојан Стојановић ђадничар
51 Арсеније Миловановић ђадничар
52 Јевта Петровић тестерош.
53 Павле Вешковић слуга вех.
54 Крста Андрејевић ђердар. момак
55 Тома Дивић слуга
56 Димитрије Недељковић ђадничар
57 Јован Трајковић момак ђердар
58 Јован Костић ђадничар
59 Зака Јанчевић слуга млекар
60 Стеван Стојановић „
61 Велко Цветковић слуга
62 Стојко Ђорђевић слуга
63 Петар Симић слуга
64 Васа Јовановић слуга
65 Милош Мисић радник
66 Тодор П. Тодоровић тежак
67 Јован Оњачић слуга
68 Дана Медић слуга
69 Андреја Величковић ђадничар
70 Миладин Марковић келнер
71 Вуја Солетић слуга
72 Лазар Свирчевић ђадничар
73 Здравац Панчевић сакација
74 Лазар Илић сврач
75 Дамјан Јовичић слуга вех.
76 Мијаило Јанковић слуга вех.
77 Милан Исковић келнер
78 Илија Димитријевић служитељ

79 Живко Гаврилович келнер
80 Душан Васић надничар
81 Риста Миловановић надничар
82 Коста Здравковић рази. новина
83 Пантa Динић надничар
84 Павле Јовановић келнер
85 Мијаило Бошковић слуга
86 Милош Симић слуга
87 Милутин Божић момак магаз.
88 Велко Анђелковић слуга млекац.
89 Јован Николић слуга кафеиска
90 Серафим Ристић момак
91 Алекса Јовановић келнер
92 Јевта Милановић служитељ.
93 Симеун Спасеновић надничар
94 Милан Ружић пилар
95 Павле Мијић калеа турчијски
96 Никола Борисављевић келнер
97 Борђе Ристић млекарија
98 Тоша Трпковић слуга
99 Петар Д Поповић калеа ужарски
100 Борђе Лапковић момак алиџ.
101 Мирадо Шћепић послужит
102 Васа Матић слуга магазациски
103 Антоније Арапчедовић слуга жех.
104 Миладин Марковић слуга
105 Јован Мајер слуга
106 Риста Манојловић слуга
107 Јован Мијаиловић келнер
108 Тоша Ивановић служитељ
109 Јанко Радончић слуга
110 Гаврило Стефановић покућар
111 Божидар В. Гавриловић слуга
112 Тихомир Протић слуга
113 Риста Мијаиловић служитељ
114 Мијаило Јовановић пилар
115 Стојче Кристановић млекар.
116 Цватко Мајданчевић келнер
117 Свет. Миљковић момак каф.
118 Крста Николић келнер
119 Радовап Мајсторовић слуга каф.
120 Лазар Новаковић слуга кафеџ.
121 Димитрије Љ. Митић „
122 Јован Николић калеа казан.
123 Марко В. Илић млекарија
124 Андреја Беља ситар
125 Елиезер Леви слуга
126 Станоје Милосављевић келнер
127 Димитрије Ракић слуга
128 Миша Павловић „
129 Јован Борђевић покућар
130 Стојан Милосављевић надничар.
131 Милосав Тодоровић слуга
132 Аранђије Стевановић надничар
133 Петар Вукелић циглар
134 Константин Пешић —
135 Максим Грбић надничар
136 Стеван Борђевић келнер
137 Стеван Костић слуга
138 Коста Обреновић радник
139 Војин Јовановић слуга
140 Милан Букић слуга на жел.
141 Божа Пантовић келнер
142 Никола Јовановић надничар
143 Илија Ковачевић слуга
144 Павле Јовановић надничар
145 Риста Драговић надничар
146 Алекса Д. Цвјаковић —
147 Тома Јовановић надничар
148 Јован Стевановић надничар
149 Илија Петровић надничар
150 Иван Стојановић надничар
151 Никола Милосављевић надничар
152 Петар Лазаревић слуга
153 Тома Мишић слуга
154 Сава Вујчев калеа ковачки
155 Никола Неговановић слуга
156 Тодор Анић новинар
157 Алекса Арсеновић стражар
158 Дима Ристић надничар
159 Петар Јанић келнер
160 Тома Јовановић служитељ
161 Тодор М. Тасић тежак
162 Милан Николић надничар
163 Сава Лајо чувар
164 Климе Исповић момак ајек.
165 Јован Милосављевић стражар
166 Пантa Ивановић момак
167 Крста Секулић слуга
168 Љуба Трајковић калеа тапецир.
169 Алекса Стевановић слуг. надбант.
170 Никола Стојановић надничар
171 Живко Гадатић калеџ. качарски
172 Мита Здравковић калеа качарски
173 Теофило Јаковљевић слуга млекац.
174 Милан Димитријевић надничар
175 Живота Станић надничар
176 Благоје Илић слуга млекац.
177 Риста Крагуљ служитељ
178 Мијаило Стојановић —
179 Паја Кузмановић надничар
180 Тодор Атковић слуга
181 Петар Илић слуга
182 Светозар Протић —
183 Тодор Казанџић винограџија
184 Мија Аџић „
185 Коста А. Живојиновић „
186 Вонедан Спасић келнер
187 Јован Лукић „
188 Тоша Борчанин код Најдлингера
189 Петар Милићевић келнер
190 Сава Кузмановић „
191 Ставрa Танасковић „
192 Радоје Вујичић слуга механ.
193 Борђе Серафимовић келнер
194 Андреја Андрејевић слуга млекац.
195 Танасије Ђирковић трговац
196 Јован Илић чувар
197 Мидош Димитријевић надн.
198 Борђе Станојевић слуга
199 Милан Цветић посластичар
200 Тодор Трпковић келнер
201 Тодор Тасић служитељ
202 Јован Милићевић келнер
203 Спасоје Филиповић келнер
204 Дима Мијаиловић слуга
205 Борђе Ивковић слуга
206 Танасије Николић слуга
207 Никола Трандафиловић келнер
208 Љубомир Стојановић слуга
209 Милан Николић калеа
210 Тодор Петровић служитељ
211 Матеја Андрић слуга кровар.
212 Никола Николић тальиган
213 Новак Матић слуга кровар
214 Милован Мишић „
215 Сима Булојић слуга
216 Драгутин Томашевић келнер
217 Ђура Марјановић „
218 Борђе Костић надничар
219 Петар Ј. Цветковић слуга сапун.
220 Јован Стојановић покућар
221 Јанко Стевановић надничар
222 Сима Димитријевић покућар
223 Стеван Зорић келнер
224 Владимир Павловић посач
225 Соломон Адаша —
226 Божо Станојевић момак
227 Алекса Поповић калеа добарски
228 Алекса Мишић слуга
229 Васа Милановић слуга
230 Трпчун Зарић двор слуга
231 Живан Максимовић калеа тргов.
232 Паун Секић служитељ
233 Јован Мијовић —
234 Божа Ракић надзор. жељ.
235 Лаза Младеновић надничар
236 Јован Шарић калеа папуч.
237 Милан Милојевић обућар
238 Коста Борђевић официр
239 Милан Младеновић калеџ. пожар.
240 Мучлија Ристић слуга касап.
241 Стеван Божић „
242 Јован Протић слуга магаз.
243 Коста Јанковић келнер
244 Алоја Сингер покућар
245 Сретен Стојадиновић келнер
246 Александер Петровић шпедитер
247 Мијаило Борђевић колдрмција
248 Настас Симоновић слуга пилар
249 Никола Ослер молер
250 Никола Ђурић калеџ. казанџ.
251 Андреја Валентић рибар
252 Милан Крстић „
253 Франц Таубер рибар
254 Петар Зенић келнер
255 Соломон И. Надгусовић димар
256 Бока Јоксимовић пилар
257 Сима Радаковић надничар
258 Бока Пискаревић код Бајлова
259 Јосиф Прашек надничар
260 Јохан Бод надничар
261 Андреја Стојадиновић служитељ
262 Андреја Стојановић баштован
263 Живко Крстић у двору јахач
264 Петар Стојадиновић на железници
265 Александар Леман трговац
266 Риста Милошевић „
267 Ранко Милосављевић калеа
268 Алекса Аранђеловић абаџија
269 Драгољуб Милосављевић слагач
270 Љубомир М. Рожановић —

271 Младен Калуђеровић надничар
272 Танасије Светисављевић слуга
273 Мартин Хумер кален. официр.
274 Никола Лагурџић наднич.
275 Петар Стефановић слуга
276 Јања Ламбровић цигљар
277 Стојадин Димитријевић виноград.
278 Сима Милорадовић трг. калеа
279 Никола Митровић баштован
280 Петар Врачић калеа модерски
281 Стојан Алексић служ. у болници
282 Мијаило Петровић надничар
283 Мијаило Николић зидар
284 Тале Јовановић кале. терић.
285 Коста Глигоријевић калеа терић.
286 Јован Поповић мушкант
287 Јован Крстић надничар
288 Антоније Младеновић надничар
289 Никола Шуљкић надничар
290 Петар Крстоновић теотерац

(наставиће се)

РАСПОРЕД.

по коме ће од 1. ов месеца повлашћенци наводити ђубре из зграда варошких.

I. Кварт Варошки.

Понедеоником. Улице: Ноћајска, Коса, Ибарска, Соњачка и Рајићева.

Уторником. Градско поље, Дубровачка, Каса Лазара и Спасовска

Средом. Зеленска, Златарска, Косанчићев венац, Богојављенска

Четвртком. Вук-Караџићева, Лепеничка, Љубичина, Топлички венац

Петком. Кнез Михајлова и Миланова

Суботом. Велика Пијаца, Васина, Добрачина, Доситијева и Југовићева.

II. Кварт Теразијски.

Понедеоником. Улице: Кастријотова, Два јабланд, Косовска

Уторником. Скопљанска, Царићрадска, Телеграфска и Косанџева

Средом. Краљ-Миланова и Дворска

Четвртком. Маркова, Призренска, Болгарска

Петком. Министарска и Абаџиска

Суботом. Зелени Венац и Ломина

III. Кварт Врачарски.

Понедеоником. Улице: Београдска, Француска и Милутинова

Уторником. Крунска и Урошева

Средом. Ресавска и Крагујевачка

Четвртком. Цветна и Железничка

Петком. Кнез-Милошева, Фрушкогорска и Споменичка

Суботом. Сарајевска и Писарска

IV. Кварт Савамалски.

Понедеоником. Улице: Поп-Лукина и Лимска

Уторником. Савамалска и Сремска

Средом. Ломина и Пиварска

Четвртком. Високе, Пошерска и Пренеричка

Петком. Лаворска и Космајска

Суботом. Господска, Једренска, Богојављенска, Савска, Мајданска Мало Пијачка и Краљевића Марка

V. Кварт Дорћолски.

Понедеоником. Улице: Градско Поље и све остале безимене улице

Уторником. Југовића Велика Пијаца, Ноћајска, Глувачка и Симина

Средом. Јепромова, Горња и Доња Јованова и Војничка

Четвртком. Которска, Душанова и Душанова

Петком и Суботом. Еврејска Мала

VI. Кварт Палилулски.

Понедеоником. Улице: Фишекџијска, Марвена Пијаца, Косовска и Два јабланд.

Уторником. Тимочка, Поштанска, Кондина и Скопљанска

Средом. Школска, Два голуба и Кастриотова

Четвртком. Хиландарска, Малетина, Цетињска и Зетска.

Петком. Скадарска, доња и горња и Биданска

Суботом. Болничка, Вишњичка, Палилулска пијаца Ратарска, Јаворна, Букова и Текачка.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 20. до 27. Авг. о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	84
б.) пресуда изречено	52
в.) забрана одобрено	45
г.) уверења издато	62

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	67
б.) забрана удостоверено	33
в.) уверења прибављено	12
г.) страних предмета свршено	—
д.) маса образовано	1

III. са кланице:

Заклато:

а.) волова	139
б.) крава	27
в.) телади	22
г.) оваца	375
д.) оваца	34
ђ.) јагањаца	86
е.) јаради	1
ж.) свиња	202
з.) прасади	125

Примедба: Наплаћено је аренде 6069 дин. Крајумчара прокасано 10.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 28. Августа до 4. Сент. протекло српско општинским кантаром:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
442,643	Пшенице	13·15
252,281	Кукуруза	13—
2,626	Раж	10—
85,738	Јечма	11·20
124,189	Овса	11·10
2,649	Пасуља	24—
11,929	Кромпира	9·50
2,600	Арнауина	17·50
4,229	Црна лука	7·50
85	Јабука	14—
3,588	Крушака	10—
2,631	Орања	27—
59,731	Грожђа	18—
12,821	Шљива сирових	5·50
22,526	Шљива сувих стар	12—
238,402	Сувих шљива нов.	22·50
153,156	Сена	5·50
95,960	Сламе	2·30
8,245	Шпинарде	22—

ТЕЖИНУ	Чега	100 к. пр сечна цена
КИЛОГР.		дин.
1 204	Коре брезове	11.
60	Меда	90.
92	Кајмака	120.
1,196	Сира	70.
916	Ноја топљена	110
304	Масти	116.
29,425	Свиња* дебелих.	81.
113,185	Креча	3
2,662	Варења зелена	12.
3,500	Воћа разна	12
	Катрана	—.—
349	Купуса кисела	24.
Литара		
4,175	Вина црна	20.
650	Вина бела	16.
10,236	Ракије шљ. жеже	21
320	„ „ љуте	40.
	„ комове „	—.—

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 2250,35 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народно-Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 37 ЧЕТВРТАК 14. СЕПТЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОЛАЗИТ НА ТАВАН
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати уплатницом на општински суд и све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

14. СЕПТЕМБАР 1889.

Много више но у једноме другом изборном месту, у престоници је увек до сада било великих незгода, кад год је ваљало извршити избор народних посланика. Колико је и колико гласача потпуно свесних и права и дужности своје, са биралишта изостајало редовно само за то, што приласк бирачкоме столу, *једноме за целу престоницу*, не беше могуће но додавањем изборном систему удесити тако да сваки бирач лако и слободно даде свога гласа. —

Требало је губити читаве часе, гурати се и пригњављен трпети дуго, а при томе слабијој телесној грађи довести у питање и само здравље своје, па да се може извршити једна тако деликатна и важна дужност грађанска; да се може учинити употреба једног од најсветијих права лично слободе у држави.

Те и читав низ других равних и нераздвојних незгода: оне свакоме непријатне изгредне појаве, које се по кад кад никако не могаху избећи на биралишту; оно тешко постизавање споразума партијски распаљених бораца за избор бирачког одбора; оно замотно примање, гломазно записивање и тешко разбројавање гласова, што све скупа никада не уједначаваше потпуну тачност изборне радње; и најзад, оно остајање грађана на биралишту све до саме зоре, да би се по свршетку рада бирачкога одбора одмах чуо правилан састављај изборнога резултата, — све то чинило је те је сваки радо и жељно пречекивао време када ће се избор моћи удесити на други бољи и лакши, практичнији начин.

По новоме изборном систему, који данас први пут ступа у живот, са београдског биралишта парочито отклоњене су једном све досадање незгоде и непријатности.

И с гледишта на само ову једну средњу околност, било би довољно разлога да се нови избори, Уставом гарантовани систем, сматра као велика добит, значајна тековина, општа грађанска корист. Али није то једина нити је главна побуда која нас позива да се опоменемо значаја 14. септембра 1889. и с неколико поздравних речи очувамо успомену на-ш за вавек наше општине и вароши.

Већа важност данашњега дана лежи у томе, што је благодарећи новоме Уставу ово у Београдини нашој први потпуно слободни избор нар. посланика; избор, у коме не могу имати никаквога удела недопуштени утицаји са стране, на штету једне или корист других странака и политичких група грађана. Свесно и с пуно бирачкога поноса, данас грађани обновљене краљевине српске ступају први пут на ново биралиште да без икаквога притиска изгласају за посланике оне, којима поклони своје поверење чиста и права, сразмерна већина бирача.

Али по нас највећи значај овога дана у нечему је другом — у томе, што се ево има да изврши избор оних народних посланика који ће на првој сесији скупштинској донети закон самоуправе општинске · закон, који ће и престоничној општини дати могућности за снажни полет, правилан развитак и стварни напредак; закон, који ће једном спутане руке ослободити чеза, подићи углед општине а учинити и да се у будуће са више одговорности части и достојанства, приступа општинарским дужностима и општинским задацима.

С ове тачке посматрана, топлота данашњега дана загревање искреном радошћу а та унућује грађанству престонице и честитамо.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Гласање за избор народних посланика на дан 14. ов мес. има се у Београду вршити по кварто вима, дакле на шест места.

Према томе пропису чл. 56-ог закона о привр. изборном реду, општински суд одредио је да се избор народ. по ланика изврши у овим зградама:

а) за кварт варошки — у основ. м. школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б) за кварт теразијски — у теразијској основ. м. школи (улица 2 јаблана);

в) за кварт дорћолски — у основ. м. школи (душанова улица);

г) за кварт савамалски — у основ. м. школи (савска улица, преко пута кварта);

д) за кварт палилулски — у основ. м. школи (школска ул.) и

ђ) за кварт врачарски — у основ. ж. школи (крунска улица, Томанијева кућа).

Објављујући ово грађанству, општински суд у исто време напомиње и то да је на свакој би-

рачкој карти записано у коме кварту дотични бирач треба да гласа.

Из седнице суда општине вар. Београда 1. септембра 1889. год. АВр. 559.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стеногравском бележењу)

држан 17. Августа 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

(свршетак).

VI

Председник. Молим вас, господо, сад даље имамо издавање под закуп једног плаца у 6. Вешењи. Имамо један плац који је изношао за 3 реда. Ми обично издајемо плаћене под закуп на 3 године. Али онде је услед свршног случаја један плац остао, и за то се даје само на годину дана, да и њему са свима осталим у исто време може рок, па да се после у једно исто време сви дају на три године.

Тај је плац овај бр. 6, и лицитација је остала на Кости Теодосијевићу за 611 дин. годишње закупнине.

Раденко Драговић. Ја бих био за то, да се одобри, јер је то један врло мали плац. То је најмањи плац који се даје, и то за годину дана. Дакле може се потпуно одобрити.

Председник Усваја ли одбор? (Усваја).

VII.

Председник. Даље држава је лицитација за закуп куће до семењаре и она је остала на досадањем закупу по само за знатно малу цену. Свега се лицитацијом постигло 432 дин.

Младен Тодоровић. Ова жена која је била у кући, она неће дати више, а други не би платили ни толико. Таме нема више него две собе и кујна; аилије засебне нема, управо нема ништа засебно, јер школа је ту и деца што долазе у школу, паранџо да праве ларму. После ту има и један великн подрум, где трговци сменавају своје оспање, и ту се прави ларма сваки час. За то сваки неће то да узме.

Н. Х. Поповић. Је ли било допољно лицитовања. (Одговарају: било је:)

Председник. Одобрава ли се дакле ова лицитација? — (Одобрава.)

VIII.

Председник. Чујте, господо, даље износи се о закупу првог и другог дућана до читаонице. Лицитација је остала на г. Стеви Поповићу књигонеши за цену 300 динара мање од старе, дакле није повољна.

Прошле године било је тако исто код ових дућана. Ја сам се тада био решио да такође метнем патролације. Тиме сам учинио, те је Стефановић пристао да плаћи нешу цену. Он је ортак с једним штампаром, и њихов рад врло добро иде. Сад ја мислим, да би требало за ово њиме да се плаћи жалопиште.

Младен Тодоровић. Нема сумње да је тако. Ја сам нешао на другу лицитацију: сви су казали, да је ово њиме врло јевтино нанило («Чује се: да се не одобри).

Председник. Ја мислим да овластите нас, да можемо тражити стару цену, па ако неуспемо, онда тек да дамо ниже. (Одобрава се).

IX.

Председник. Плац више чесме књажиње Љубице остао је на Јовану Димитријевићу; закупнина 900 дин. за 1890. Одобрава ли одбор ову лицитацију? — (Одобрава се).

X.

Председник. Молим вас напоите чути један акт. Ја сам добио један акт Живка Тршића који морам да изнесем пред вас. Тај се акт тиче оне понуде за отконавање Малутинове улице. Тај је акт дао нама него сам дознао, да је такав исти дат и г. министру унутр. послова, у коме се цитира, како је штетно рађено. Само је набегавао да каже, да на њему није остала лицитација за 1·10 дин. но за 1·40½ паре. Ја хоћу само да напоменем то, да се Панта Марјановић није нудио, него сви га ја познао и склоњио, да прихвати од вас понуду учини.

Св. Воторић. У самој молби пели г. Тршић, да се одбор неће дати занести од једног човека. Занета он даје себи врло добро сведочанство. Кад је овај човек пристао за 1·10 место 1·40½ дин., као што он нуди, и кад је понуда стајала 15 дана, и кад одбор усваја нижу цену, онда се он појављује, и тражи од општине да своје решење гази. Ја мислим да је у интересу општине кад би показала, да нећемо да кварино оно што смо одобрили. Он је био рад да лицитација испадне по скупљу цену, коју је он понудио, па кад је видео, да је други пристао за јевтинију цену, онда он нуди још јевтинију. Ја сам мишљења да се пређе преко тога на дневни ред.

М. Обрпнежовић. Ја сам рекао да је на овом првом остала лицитација, и кад је тако, онда кад је овај понудио нижу цену, требало је држати ужу лицитацију, или бар да је ономе пре него што је овај понуду учинио, враћена кауција и казано, да му се не одобрава; јер мислим да би рђаво било, издати другоме јевтиније, а не сложити другоме, који је подложио кауцију као гаранцију. С тога сам мишљења, да се држи ужа лицитација.

Председник. Да кажем како се ствар развила.

Ја сам жало час рекао, да сам ја понудио Панти, да се посла прими. Морам признати да сам учинио погрешку, што сам смео с ума да је лицитација остала на Живку. Али он је за понуду Пантину знао, па није требало да чека да се она одобри, јер му је било стало до тога да се он посла под јевтинијом ценом прими. То је јасно. У осталом да поменем и то кад је од Живковог 1·40½ Панта пристао да ради 30½ пара јевтиније, дакле по 1·10 писао ни мотао пасти на мисао да од Живка тражим јевтинију цену од Пантине. Јер ако би је Живко могао дати, значило би да је покушавао да општини на једноме раду узме неколико стотина дуката више, но што посао вреди.

Иван за то ја сам нудио Тршића, кад је овај акт као жалбу донео, да и он пусти још 30 пара па да он посло прими. Да, ал он то није хтео него хоће ужу лицитацију, на коју Панта нити пристаје, нити би га ми могли склонити на лицитацију, кад је отконавање жилут. улице право уз остала два посла, на којима је опет знатно цене попуство. Сем свега онога ја сам покушао да Пантину склоним на драговољни пристанак да посло ради по данас Тршићеву понуђену цену.

Пера Видаковић. О овоме не може бити више ни говора. Преко оне Тршићеве молбе треба да се пређе на дневни ред. Лицитација је била, одбор је ју одобрио Ми не можемо више о томе говорити. Ако има какве кривице за оштету, онда је ту одбор одговоран. Главно је да ми не можемо о томе више да говоримо. (Чује се: да се пређе на дневни ред.)

Председник. Ја вас молим, да примите к знању то да је Панта у неколико дао пристанак да цену скусти, па кад можемо и тако да привредимо што год општини, добродошло нам је.

П. Видаковић. То не може да буде.

Свет. Воторић. Господо, ако дозволи, да се на овај начин поништавају решења одборска ради шпекулације појединих људи нако Тршић данас покушава, онда ми не

треба ни да долазимо у седницу. Тај предузимач ако је казао, да пристаје да ради и за нижу цену, коју је накнадно понудио Тришић, т. ј. да остаља 100 дуката као Тришић, онда он нека то остави спротивни београдској ако хоће, али одборско решење треба да се одржи у снази.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим да одбор нема ништа да решава, него да да г. председнику овлашћење, на ако се може да уштеди 100 дуката, то је добро.

Ради. Драговић. Ми хоћемо да се одржи одборско решење; а ако ко хоће на страну да ради, нека ради.

П. Видаковић. Што одбор није предвидео да сви нужни услови нису испуњени за то нико не може поново потрзати на решење. Одбор је био тупа и није пазљиво за нужно, да се позове онај други. Одбор решио, ствар је свршена, и о томе не може бити више говора. Ако ћемо данас једно решити, а сутра нишити, шта ће бити од наших одлука, које жахом сви скупа недовољно, већ једне седнице дођу једни одборници а друге други, онда би сваког они други могли нишити одлуке оних пређ. Ја истина писао био у овој седници кад је та лицитација одобрена, и но тој логици ја би сада могао да гласам да се уништи, али то немогу никад дозволити ни други да чине, и камо ли да сам то учиним.

Коста Главинић. Ја ћу можда да дођем онде у противуречност са оним, што сам о држању лицитација мало час казао. Ја одобравам решење председништва и одбора који су уступили отказивање овом другом предузимачу, после држане лицитације; али, за оправдање моје навести, да се Тришић није показао у тој правици сувише солидан, јер је хтео да заради још 30% више, од онога чиме се сад задовољава.

Но за мене је овде питање стоји ли Тришић још у обвези као лицитант.

Председник. Има и овај човек своју каузију. Све своје примање од 2400 динара дао је у каузију.

К. Главинић. Ако има каузију онда је одбор са свим коректно решио, јер је он спуштао од цене Тришића 30%, а одбор мора опих 30% да прими у корист општине.

Милутин Марковић. Ја не налазим никако да би се тиме кривило решење одборско пређа овоме што је објасњено г. председник. Одборско решење постоји и оно је са свим на закону, и факта, која су изнесена, са свим су прашљава.

Председник. Пашта ми је казао овако: ако Тришић хоће за 4 гроша да ради, нека он уме, ја одустајем и одричем се моја права, али ако буде мале разлике, онда ћу опет да примим.

Милутин Марковић. Онда да примимо да он општини покланя то што покупите од цене, која је пашла на лицитацији, а да остане решење одборско у снази.

Жив. Бугарчић. Ја сам мишљења да остане у снази решење одборско, а да се прими ово што он хоће да наради јефтиније за 100 дуката, јер иначе би изгледало код грађанства, као да бацамо тих 100 дуката.

П. Видаковић. Наводи г. Милутина Марковића могли би да вреде, ако би се ниимо одбор саслушала она двојица, и онда да каже онај на коме је остала лицитација, и ја најрадијем у корист општине, ма да је одбор одобрио лицитацију, да овај и онај може нудити нижу цену, и да се може држати нова лицитација. Тек после такве бешеседеје, нотао би одбор примити и казати, кад овај пристаје, онда можемо накадно донети решење, да се уступи по јефтинију цену.

Председник. Он не тражи да се уступи Тришићу, него вели, ако хоће за 4 гроша да ради, онда нека се уступи њему. Но Тришић то није хтео.

Св. Боторић. Овде је јасна и чиста ствар, да је одбор решио да остаје лицитација на ономе предузимачу, који је са 30 пара јефтиније примио него што је Тришић нудио, кад је лицитација држана. И сад то поништити значило би, да свако одборско решење можемо за 24 сах. тужбе окренути. За то сам мишљења да се остане на старом решењу, а да се пређе овога пређе на дневни ред.

Младен Тодоровић. Није само то, него Тришић би хтео но што но то да овога уништи и општи и да га уклони са ове ниције, а овај човек не пристаје да се држи нова лицитација, и са сним је у праву.

Жив. Бугарчић. Ја мислим да ни о томе Тришићу не водимо више рачуна, и хоћу још то да кажем, да сам за то, да остане решење одборско, али да се прими оних 100 дуката, које човек нуди.

Марко Вељаровић. Врло је коректан предлог г. Видаковића, јер тиме би нашли излазак но коме би цео рад одборски био коректан, а општина не би ништа штетила.

Председник. Дозволите ми да кажем, како ја схватам ствар. Ви сте вољни да остане решење одборско. (Тако је.) Сад ја или суд да позовемо тога Пашту, па да кажемо, онај је други понудио да ради за 95 н. д. Сад ако пристаједи и ти, онда да потпишеш то, и ја да онда њима саопштим. (Тако; врло добро). Дакле усваја се. (Усваја се).

Св. Боторић. Ја молим нека се стави ово питање на гласање. То је врло рђава пракса, да овако долазимо до једног одборског решења, и да се после окотамо. (Чује се свршено је). Молим вас, ствар је у томе, да је тај човек дао обећање на понуду г. председника. На понуду г. председника он је казао, ја ћу оставити још 100 дуката. Ми ћемо чинити неправду, ако будемо такву праксу увели. У томе је ствар, да је он то учинио на молбу г. председника, управо г. председник га је склоњио на то.

Председник. Ја ћу да давим Пашти и да му кажем: одбор је оснажио одборско решење да ти радиш за 1·10 дин. Но ти сам мени дао реч, да ћеш понустити нешто, и ако понусти, онда ћу то њима саопштити. Ако пристане да да 100 дуката, за што не би примили и поклонили спротивни.

Милутин Марковић. Ми та нећемо да уцењујемо, ми њега не нагонимо, ако човек сам пристане он сигурно нема рачуна.

И. Х. Поповић. Испада тако, да је ово драга воља његова.

Младен Тодоровић. Оправдано је мишљење господе, која говоре против тога. Он је то истина казао, али питање је да ли нећемо учинити према томе човеку неправду — у томе је питање. Он је то учинио на молбу председника само за то што је г. председник казао, да није саопштено ту лицитацију.

Председник. Ја сам вас разумео овако. Ви одржавате ово решење, а мени остаљате, ако могу успети да ми да реч, да поклања општини 100 дуката. Ако каже ја нећу, онда има право, а ако каже да остаља толико и толико онда за што да се не прими. Дакле је ли тако остало. (Тако је). Ако одржи реч, ја ћу њим саопштити идуће седнице, колико је понустио. (Пристајемо тако)

XI.

Председник. Сад да идемо даље.

Молим вас, господо, имамо једну ствар, која не трпи одлагања. Тамо код мањева она је каљрма која нама него што је каљрма код Цветног трга и с једне и с друге стране. Ви сте одредили комисију, да изнади и каже како да дамо оток води, која застаје услед успора од крагујев. улице. Комисија предлаже да се спусти, отвори крагујевачка улица, па у исто време и каљрмиште, јер каљрма као што знате не вала а свобрађај је несна јак. Ако усвајате онда ћемо морати што пре држати лицитацију.

Дакле то је поред мањева она узвишена тачка. Ту се нода слива, а то исто преди и за другу страну нма касарне. Сад усвајате ли то, да се држи лицитација, па да то поправимо.

Пера Видановић. Касно је то сад радити, нека остане за продеће.

Председник. Ако нећемо то, онда морамо канал одде подићи.

Коста Главинић. Онако нако што је, не може да остане. Ја сам био са њима, и ако се не хтедне напеднати, као што се предлаже, онда се морају направити пропусти — пропони, јер иначе вода не може

онде да продаши. Крагујевачку улицу ако је могуће, треба претрести, јер је до крајности искварена, а она је по оном списку на реду. А кад се претресе цела ширина колонина, онда би је донели на ниво, у коме ће вечито остати. — То је моје мишљење.

Председник. Како би било да за сад онако уредимо: да на оним палошина из једне у другу улицу начинимо рампе, да уравнимо и калдрмишемо мало да се може проћи; а после у месецу новембру да држимо лицитацију за изнелицију и калдрмисање целе улице на то да се одма с пролећа изврши. (Врло добро.)

Д. Поуфевић. Ја мислим да би се могло још оне јесени то свршити.

К. Главинић. Ја мислим да ће бити несподно онако радити као што рече г. председник, јер оно је једна од најважнијих улица којом се продази у варош и на њиву, а стоји сва испошана да једна пешак њоме може проћи. По моме мишљењу треба држати одмах лицитацију за отпошавање и претресање калдрме у тој улици, па ако дођемо до јесењске цене и ако предузимач да обећау да ће тај посао свршити до почетка октобра месеца онда с места да приступимо томе послу, да приступимо и отпошавању и претресању или делимично, т. ј. да се једна полошина раскопа и поравњује а друга да остане слободна за саобраћај, а не као што бива да се цела улица наједаншуг раскопа и закрчи тако да се не може проћи.

Св. Боторић. Ово је врло добар предлог и ја мислим да ћемо га сви усвојити и да нећемо никако другчије радити но онако као што г. Главинић каже.

М. Д. Јанковић. Но може мишљењу бити је да се та улица уједаншуг сврши кад буде лепо време за калдрмисање а не онако да се крви сад под јесен. Та је улица и сад тако покварена да људи не могу с колима да продазе туда него иду београдском улицом за њиву. Зато би било најбоље да се сад на предазима на улица начине отпоци и калдрма уреди, па одма на пролеће да се та улица као што треба уради.

Св. Боторић. Ја писам за предлог г. Младорада Јанковића него за предлог сам г. Главинића. Улица београдска нема никакве калдрме, и ако ову крагујевачку останемо у садашем стању, онда нимус се онуда не може проћи и доћи на њиву, а осим тога шта ће да раде они људи тамо који држе дућане и плаћају кирије кад ни нико не може зимус проћи у дућане? Шта ће да раде они људи који тамо имају куће — зар да се даве по блату?

М. Д. Јанковић. И ја писам противан да се уради ово што каже г. Главинић само ако се може.

Председник. Даље жели ли да ко шта на чему смо остали? (Нека објасни г. инжињер.) Изволте г. инжињеру дајте ваше мишљење.

Општ. Инжињер. Ја сам господо у овој ствари сасвим њиова онога које је г. Главинић исказао; јер ова крагујевачка улица то је главна улица којом се улази у варош и иде на њиве: а та је улица запста много раскопана и слобрађај је отежан веома. Ја држим за 25 радних дана да предузимач може отпошати и свршити једну полошину те улице, па онда је предати слобрађају, а ако се ова деног времена израдити и другу полошину. На тај начин подмирена би била једна врека потреба на томе крају, јер на крагујевачком другу, — осим долаша на унутрашњости — а затим у околним улицама: прњеполској, београдској и на овој десној страни врачара где је насељеност већ доста велика имали би калдрме. С тим би било отклоњене сваке сметње за слобрађај: а треба знати да се улица крагујевачка не може нише останишти у оном стању како је сад, јер онуда и Његово Величанство Краљ сваког дана пролази за мањеж и мора се она довести у њесиу осталих улица, иначе вода ни околни улица сасвим би је расконала. Дакле по моме мишљењу које је и г. Главинић исказао тамо треба направити рампе на оним местима где се спорелне улице везују са том улицом крагујевачком, а онду радити тако да се полошина направе и калдрмише, а друга полошина да служи за слобрађај, па кад се она полошина сврши и преда слобрађају да се и она друга изради ако допусти време. (Врло добро.)

Председник. Дакле усвајате ли да онако радимо и да држимо одма лицитацију. (Усваја се). Добро — онда смо то свршили.

Сад још нас изволи да чујете извештај о лицитацији за оправку куће у којој је општински кантар на марвеној пијаци.

Т. Пиколић. Молим нас да чујемо услове те лицитације. (Секретар чита.)

Секретар Боторић. Где је извештај оне комисије, која је с општ. инжињером дала мишљење шта ту треба да се направи. Нека се прочита ако је ту. (Секретар чита).

П. Вулковић. Ја бих приметио још то да се гледа ма како да се затвара тај кантар, јер зими онде нижеје снег да се не може да ради, а кварн се и кантар и трпи велика штета. Ако врата не могу да се начине, може се онај отвор бар каквом завесом од мушеме затварати, или начинити од дасака заслон.

Председник. То би може бити могло да се учини, али врата не могу онде да се наместе. Ја би молио да одредите једног или два добринка на да покушамо може ли се што јевтиније овај посао израдити, или бар можемо ли успети да сам за ову цену предузимач начини и онај заклон као што г. Вулковић предлаже. (Вулковић: требало би и један писар да се онде начини.) То већ не можемо кришти за ову цену.

К. Главинић. М.же једно буре у земљу да се смести на да се чисти.

Председник. Одобравате ли то господо да са судом покушам шта још може да се с оним предузимачем успе, на онда да му уступимо ову оправку? (Одобрава се.)

Сад још само једну лицитацију да чујете да направку двеју покретних зградица за ов. кантаре. Цена је 1005 дин. и неколико пара од комада. (Прочитано.)

Ову смо лицитацију држали на комад, на колико нам кућица оваких потреба, да нам начини. За сада мислим да начинимо две.

Пера Видаковић. Ова је цена скупа. Нека се држи друга лицитација.

Председник. Добро, да учинимо што каже г. Пера, да држимо још једну кратку лицитацију: али ја би вас молио да не одлазите или суд да одлазите да може одобрити лицитацију било по ову цену која је сад изашла или по нижу коју би на другој лицитацији добили, бар за две такве кућице које су нам преко потребне за наше кантаре. (Одобрава се.)

Тако исто имамо и лицитацију за оправку патрогасне куће. (Вичу: дође је — одоше људи).

Ја мислим да и зато можете опластитн суд да погоди оправку. (Вичу: добро; свршите ви то.) — Ја ћу вас известити шта буде по овоме израђено.

Састанак је закључен у $8^1/_2$ часова по подне.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 26. Августа 1889 год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. М. Веденаровић, Милутин Ј. Марковић, П. Д. Видаковић, Живан Бугарчић, Димитрије Вељковић, Милорад Д. Јанковић, Миленан Р. Марићковић, Коста Петровић, Станко Петровић, Н. Л. Милинић, Милан Ж. Марићковић, Ђ. С. Поиаковић, Светозар Боторић, М. Милошановић, Јован Ж. Бурић, Димитрије М. Борбевић, Никола Д. Кнић, Настас Крстић, Илија Цветановић, Глиша Јосиповић.

Садржај: 1.) Допуна решења о цепозанику браша; 2.) О исплати дан нова Ђ. Пиколићу; 3.) Избор чланова за бирачко одборе; 4.) Избор по писеље за наведени разрез помоћи; 5.) Да се изађе помоћ оним породицама чије су рашелили у

војска; 6.) Утврђење лицитације „нел. посла"; 7.) Уступање предузимачу напрасно олупа и стања у коме пребија; 8.) Оправак поморске зграде; 9.) Отпада старог гребла; 10.) Издавање механичарима Ивану Богдановићу; и Доношај на отправање слика.

I.

Председник. Молим вас господо, седница је отворена.

Изволите чути протокол од 17. августа (прочитан.)

Имали ко да примети шта?

Пера Видаковић. Ја мислим да би одлука о којој интерпелацији била потпуница кад би се таме додало оно:

„Пошто је г. Видаковић поднео исповиин министарске радње Француза Тободара, који он за оријенталан означује, а који означује цену бранију с мегинјама 19.50 динара."

Тражим да се овако одлука исправи, јер су Мале Новине погрешно о томе довеле извештај.

Председник. Немам ништа против тога. Прима ли одбор исправку. (Прима.)

Има ли ко још шта да примети на протокол (нема.)

II.

Пера Видаковић. Имам једно питање на председништво Молим за реч.

Председник. Изволите г. Видаковићу.

Пера Видаковић. Интерпелишем г. Председника што он са осталим члановима у друштву није задао проглас на грађане да је данас дан Њеног Величанства краљице Матере, те да грађанство по могућности обдан домове искити и свеће и осветли.

Ово је моја скромна примедба с којом хоћу да дам видљива знака, да грађани престолице нису немарни за ону страну.

Председник. Што се тиче тих празника господо, ми од стране општине увек очекујемо наређење од полицијске власти. Ово године ништа нисмо добили, па с тога нисмо ништа ни наређивали.

П. Видаковић. Уставом је гарантована самосталност општинска на првом месту. Ја као представник и одборник општине београдске у краљевини Србији не могу никад дозволити, да ми очекујемо од полиц. власти наређења за овакове празнике. Грађанство, чији смо ми представници, треба само да се ангажује и овом приликом да видљива израза свога поштовања.

Светозар Боторић. О томе ће само оно казао: Ономе коме лежи на срцу и поштује тај дан као празник, потребна нико да заповеда. Тај ће и сам без икаквог налога свој дом окитити и осветлити. Свако заповедање одсликује сопствену вољу појединих а то опет није са срца, као кад се то свесловољно ради. Лањске године ја сам на данашњи дан палио свеће, па сам био кажњен. Ово молим да се не беленш. (Чује се: Нек се беленш.)

Никола Милишић. Мањте се тога говора. Имамо ми и другога посла.

Пера Видаковић. Господо, ја морам да замерим и г. Боторићу и г. Милишићу, који каже: „Да имамо и другога посла."

Никола Милишић. Ја се чудим овоме и оваконе понашању г. Видаковића. Нема он шта да замери. Ја и опет тврдим да имамо преча посла, а на шта циља данас г. Видаковић нити је тешко разумети, нити је лепо од г. Видаковића као одборника, да се тако понаша. То је и неучтивост!

Пера Видаковић. Ја молим г. председника да ме заштити од неправедних напада.

Председник. Молим вас господо. Ми смо у отвореној јавној седници. Недозволакам свађу.

Пера Видаковић. Да ли сам ја у Народној тркалишту; или у седници одбора престолице краљев. Србије Господине Председниче, ја дркам да г. Милишића за ову неучтивост треба да опоменете и да га укорите.

Има разлике господо у томе: кад појединн даје израза и кад представништво даје званичног израза о томе. Г. Боторић ће у томе њалда повући своје мишљење.

Ја господо замерам што се од стране представништва општинског није званично обавио овај дан као свечан дан и кад је увођењем овако питање на председништво није право да не нападате, као што не напада г. Милишић који није добио ни реч да може говорити.

Милован Р. Маринковић. Ово питање, које је покрећу г. Видаковић, веће је више пута занимало, што се у Београду појављују за оне две три последње године разне непријатности приликом осветљења вароши.

Замислите шта се догађа по вароши приликом осветљавања варошн. Иде дечурлија београдска тамнлава улицама. Деси се да когод није у вароши, или да ко у кући опасно болује; или чак и да је жртвал у кући, па та кућа није осветљена, а дечурлија видећи да кућа није осветљена јурну прозоре и праве грдне неприлике на и штете бацајући је каменицама. Једноме немоме познанику се десно случај, да мал није изгубио дете у колевци. Људи увалили свеће, на кад је прошло неко време, хтеле су и сахи да се прошетају; плашећи се да се штра не догоди нитаке свеће и одлу у шетњу, а дечурлија одиекуд нађе и осне каменеи крш прозоре у собу, у којој се дете налазило. Због оваких случаја дркам, да ни треба да поредимо на томе, да се тај обичај искорени. У другом свету овако се не ради. Најпосле не знам како можемо ми натерати кога да пали свеће. Нису сви грађани ни у стању да то чине тако често. С тога сам осветљавању домова у опште противан а од своје стране одајем сваку част Краљици матери: само хоћу да се поента на другн начин исказује, а не осветљавањем.

Противан сам питању г. Видаковића тражећи да се преко тога питања пређе на дневни ред.

(свршиће се.)

НА ПРАГУ УСПЕХА.

Пројект финансијске комисије како да се оснују потребни изворн за извршење главних реформама у престоници, публикован је у тежњи представништва да се претходно решавању саслуша и суд јавног мњења

Нема спора да је од велике важности питање, које обухвата исти пројект, и да је но томе потребно чути реч оних грађана ван одбора, чији назорн могу само користити представништву у оваковне једном предузећу, које не засеца у битне интересе једино овога варошаја, него ће се знатно тицати и подмлатка њ-говога.

Вило би излишно доказивати како је већ крајна потреба да се пређе извршењу бар најважнијих и најпречих задатака, великих послова општинских, то да се једном стане на пут силним здравственим штетама и толиким другим незгодама, којима је становништво београд. немилосрдно изложено и по самој неудесности природних локалних околности. У оцењивању незавршених послова општ је признато већ да на јачи покрет и стварни напредак наше варошн није ни мислити све дотле, докле се основним реформама не побољшају локалне прилике.

На ипак, и ако је до сада било неколико покушаја да се на један или други начин извршне поједине од потребних реформа, стварно није ништа постизавано. — Један за за другим покушаји, планови и програми успављивалису се на велику и општу штету.

Овде није место анализи оних многобројних узрока који су радове вар. представништва до сада отежавали, многу до остварења доведену намеру рушили, и најзад и саму енергичност представника ломили. Али на прагу једног важног предузећа, стваралог покушаја за могућност скорог успеха у општинским пословима, нека нам је допуштено проговорити једну кратку и искрену реч.

Што послови наше општине нису могли успевати у жељеној и потребној брзини, много има да се приписује у крвавицу не оскудици добре воље и неуморног рада, него главнито овом устезању нашем, овој нерешимости меродавних фактора да се прими један од могућих начина за финансирање послова, које ваља извршити.

Без парочитих извора није доиста могуће извршити ни једну од великих реформа, не само што су редовне буџетске моћи недовољне за те ванредне послове, него што оне служе за редовне потребе општине и вароши. Али кад се узме у обзир да се финансирање великих послова на из других разлога никада не може чинити из редовних извора општинских; да је општина наша у средњем положају, јер још није правила нити има каких дугова; да јој према томе стоје одрешене руке у избору средстава; да су данас извори општине многобројни, какви неће бити доцније кад многе од њих употребе; да се сама ствар битно не мења ако за извршење великих задатака буде употребљен један или други извор; да је одавна у јавности изражена општа готовност грађана на подношај свих потребних жртава; и најзад, да се здравствене реформе пре или после морају извршити, јер сваки дан чекања повлачи све то недогледније штетне последице, — кад се све то узме велимо у обзир, лако је увидети да општина наша не сме ни часа више часити са извршењем онога од чега зависи не само напредак него и сам опстанак Београда и његове насељености.

Увиђајући све ово, представништво престонице кроз који дан узеће у дискусију пројект финансијске комисије и донети своје одлуке о количини и плану зајма и његове амортизације, како би се за тим могло прећи у скоро и самоме закључењу зајма.

Али ми знамо да представништво вароши није једина, као што није ни последња инстанција, и да по тој одлуке његове не садрже одмах и потпуну дефинитивност. И баш с тога, а после искуства из прошлости, дижемо на овоме месту глас за општу сагласност свију меродавних фактора и свих појединих грађана, да с љубављу према својој општини и напретку миле нам престонице, узму живог и искреног удела да закључи представништва нашу општег одобрења, те да се велике реформе варошке општом кривицом не одлажу више до у бесконачност.

Један парочити обзир налаже нам да овога пута пречнемо без оклевања — Под новољним условима зајмови се не нуде сваког дана. Дође доба кад се напитали понуђу, али тако исто настане и време кад их ваља тражити и под много тежим условима скоро изнуђавати. Данас је општина у погледу да закључи зајам под врло повољним условима. Зависи дакле само од времена решења хоће ли се бар овог пута успети да се опет не пропасте велике користи наше општине.

Треба да се опоменемо да свуда у свету не губе много времена у решавању овако животних и пречих питања; и да ће престоница сваким даном далеј оклевања све мање бити у могућности да заузме угледан положај, какав, сважним и патриотским устаништвом свију својих редова а на штету нашу сно диже себи и млађа и мања варош у суседству!

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

(Продужење)

Комисији је био постављен задатак да са Смрекром детаљније претресе и прегледа његов пројект; те да поднесе свој извештај, како о самом пројекту, тако и о томе, шта у опште ваља општина да предузме и на који начин питање о водоводу да наведе на чисто, како би се и само извршење ускорило. Сарши поверени јој задатак, комисија је детаљним оценама показала да је Смрекеров пројект с техничке стране израђен добро и по њему водовод диспонован сасма целисходно, и друго да је понуда његова много повољнија од свију три доблених конкурсом, јер докле је по Фине-у 80, по Јасинском 75 и Мале-у 70, дотле би нас по понуди Смрекера кубни метар воде коштао у најгорем случају 27 а иначе 20 д. н. Али како је пројект Смрекеров основан на комбинованоме систему, са засебном мрежом изворне воде за пиће и сапском за домаће и варошке потребе, комисија понуду његову није моала препоручити одбору не само за то што је нашла да се на употребу сапске воде према локалним приликама не сме ни мислити, него и због тога, што комбиновани систем целу грађевину поскупљује са 15—20%; одбрикавање је скупље и заметније; потребна је много већа количина воде за пиће кад се она засебно даје; заптаље воде са часама за пиће много је теже и дангубније но под речне воде, која би се у куће увела, па би у след те исгубе један део становништва често из нужде или комодитета употребљавао сапску воду и за пиће и за остале потребе, за које она са здравственог гледишта не би била допуштена. — Сем тога, комисија је у своме извештају врло прецизно наложила све ранје радње представништва на водоводноме питању; констатовала да је оно знатно оназађење и решење његово дотле отезивано највећма с тога, што је општина занемаривала и није сврставала све оне претходне радове, које је су у своје време стручне комисије обележавале; и најзад, истакнутим својим предлозима показала је какве одлуке ваља донети да би се могло свршити све оно што је за разумно

и скоро решење водоводног питања потребно. Тако је одбору препоручила: да се одмах озбиљно приступи продужењу раније вршених на прекинутих радова на истраживању воде а тога ради најпре изврши научна екскурзија у циљу потпуне оријентације, за тим утврди програм за истраживање и испитивање воде, па онда истраживање предузме и распростре на целу околину Београда у периметру од 15 километара, како би се једном потпуно тачно сазнало колико има и какве воде, и према томе утврдило хоће ли се за водовод моћи употребити само добра подземна, или комбинована са изворском водом.

Поврх свега овога, комисија је у своме извештају кратким потезима осветлила и сам пут којим ваља ићи ако се жели да постигне могућност за рационално и по општину најкорисније извршење водовода у садашњој режији.

Уважив аклимацијом све предлоге ове комисије, општински је одбор одмах донео одлуке: да се на основу извештаја комисије о прегледу и оцени у 1887. примљених понуда за концесију водовода, канала и осветљење сви раније понуђачи у пуној форми одбију; да се у начелу избегнута снабдевање воде водом средством концесије; да се ради што скоријег остварења водовода са здравом и добром, водом неодложно продужи довршење нужних стручних истраживања у околини Београда; да се истраживања не врше комисијски, већ да се по нарочитом споразуму повере инжињеру г. Оскару Стрекеру а под надзором једног ужег одбора од наших стручњака и у споразуму са истим; да се за те прелазне радове могу на општинске касе чинити сви потребни издаци; и најзад да се на основу постигнутих резултата истраживањем воде одреди тачан програм за израду пројекта, и тек тада изради приступи.

После ових одлука донесених на основу предлога комисијских, општинских је одбор одао праведну и заслужену захвалност осодиничноме раду комисије и умолио сву г. г. њене чланове да се приме руковођења свију даљих радова за извршење водовода. Они су се молби одазвали, и тако је образован „*Сталнитехнички одбор за извршење водовода*“ од осам седам чланова: Г. г. Миливоје Јовсимовић, Пик. И. Стаменковић, Коста Д. Главинић, Свет. Зорић, Др. *А.* Пачу, Др. Марко Т. Леко и Анта Алексић.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Знак. На свима зградама у којима се данас врши избор нар. посланика, истакнуте су народне тробојке, и с поља на згради, приљежене велике обојке.

Доносимо на првој страни и данас објаву места на којима се врши избор посланика.

Гласачи. Према садашњем броју бирачких карата, на данашњем избору нар. посланика имају право гласа по општини грађана: 458 у кв. врачарском, 420 у кв. варошком 296 у кв. палилулском, 259 у кв. савамалском 256 у кв. теразијском и 233 у кв. дорћолском.

Нападни избор. Од раније изабраних одборника општинских за чланове бирачких одбора нису могли избора примити се г. г. Димитр. Ђорђевић и Хајим Д. Аврије. Одбор им је уважио разлоге и у седници 9. ов. мес. изабрао на њихова места г. г. Настаса Крстића за члана у варошком и Николу Р. Поповића за заменика у кварту дорћолском.

Састанци. Према чл. 61. привр. изборног реда, пуне су бирачки одбори за поједине кварове држали претходне састанке у одређена зградама за гласање, и од општинског суда примили спремљени им изборни материјал.

Главни бирачки одбор састаје се сутра у 8 часова пајутра у општинској дворани да од кварговних бирачких одбора прими изборна акта и даље учини што му дужност налаже.

Регулација. Последње седнице одборске решено је да се изврши регулација Пашићеве и Милетине улице у оној ширини која је одобрењем планом утврђена, и да се накнада дође у земљишту како је то комисија уделила а на шта су сем двојице сви остали сопственици пристали.

Жалосно је али треба поменути да би ово питање на корист свију становника било са двоструког реда свршено још пре неколико година, до та два грађанина међусобним неспоразумом њиху на општу штету кочила редњу одлуку. На ни до данас није постигнут њихов споразум. Због тога је одбор и решио да се регулација наведе до спорног изнања на онде остани да они сами дођоше расправе питање своја спора.

Ма колико да је овако решење општинског одбора незгодно, оно је донето једино на потребе да се остали становници регулацијом помогне те да се једном свему незгодного досадањег тереног положаја.

Такси. На последњој страни доносимо такође јавних послова, које поглављења врше, а тако исто и оне које грађани плаћају у изненадним случајевима општинској благајни, на ни је потребно да их нижу при руци.

Због тога пуштањено те таксе чешће у лист, допуњујући их и другима.

Пороте. Општински суд објавио је доброшем грађанству да одговарања порота почиње данас односно сутра, и трајаће до краја овога месеца.

Ранији. Овај број пашета дистрибуира данас, место у Недељу.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 2. и 5. ов. мес општински је одбор:

Бр. 205 — Уступио чишћење пијаца и јавних ширина, по прописаним условима и дражини дицитацијама. Ружи Таборковићки за 1890. год. с тим да јој се за целу годину плати 5100 динара;

Бр. 206. — Наложио комисији да испита шта треба и шта се може предузети зарад одржавања што веће чистоће у варошн;

Бр. 207. — Одобрио да се поткивање коња пожарне чете уступи Алекси Петровићу за идућу годину а укупну цену 179 динара;

Бр. 208 — Одбацио укупну дицитацију и одложно откопавање и калдрмисање крагујевачке улице — право до зиме а друго до пролећа; а у исто време и усвојио предлог шеста грађ. одељења како да се правовремено отклони ластиња воде код Цветног Трга;

Бр. 209 — Одложно решење о регулацији пашићеве и милетине улице за идућу седницу захтевом да се поднесени извештај допуни;

Бр. 210 — Опросгио београдској читаоници 864 динара пеплаћене кирије до 1 Маја о. г.;

Бр. 211 — Ослободио Петка Марковића од плаћања кирије којом је терећен

и одобрио да се поступи по решењу управе седнице СП. 6409;

Бр 212 — Узимајући предлог комисије да се ширина пројектованога пута (од зграде дух. конзола до жел. станице) сведе на 25 од раније решених 30 метара, и тиме набавне штета коју би општина у земљишту претрпела због раније погрешно дате линије;

Бр. 213 — Решио да се извештај финансијске комисије којим предлаже задужење општине са 12,000 000 динара ради извршења великих послова, штампа у прилоге бр. општинских новина, па исти да се разашље као члановима општ. одбора, тако и редакцијама београд. листова на приказ а и осим грађанима за које се зна да би стручношћу својом могли дати општини корисних савета у овакоме једном врло важном предмету, које се тиче и будућег нараштаја;

Бр. 214 — Одредио тројицу посланика да г. министру нар. привреде лично поднесу молбу да се право каптарије не тесни на штету општине;

Бр 215 — Препоручио комисији за ограничење паркова, да ускори свој рад;

Бр 216 — Одобрио да се у будуће сва наплата службена издаја а парочито радови појединих стручних комисија разашиљу уредништвима месних листова на приказ како би грађанство знало и који се интересују могли и набавити детаљно издање, а тако исто да се шаљу и по једноме броју њиховијех и према питању стручних грађана; и

Бр 217 — Одлучио да се у уговор са закупцем Зеленог Венца не може уписати услов о откупу зграда на начин како је то председништво наиело, пошто у условима лицитације није и тога било.

ОБВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

I. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

Допунска чета

(Продужење).

291 Филип Голубовић тежак
292 Васа Киселић надничар
293 Јован Стојковић надничар
294 Иван Радомановић кафеџија
295 Ђорђе Јаћимовић калдрмџија
296 Илија Павловић „
297 Јован Јовановић циганин
298 Коста Крстић келнер
299 Стеван Селчевић рибар
300 Стеван Божић касапин

(настављиће се)

Исправка. У прошлом броју а у штампању финансијске комисије откраја се једна штампарска погрешка, тако на 342-ој страни другом ступцу 7-ом реду стоји 175% а треба 110%, што се овим исправља.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б). за пешадан шпаргерд	0,40 „
в). за ујахан „	0,80 „
г). за велики ујахан шпаргерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0 20 „
е). за чишћење чупкова до 2½ метра уједно са пењима	0,20 „
ж). за чишћење чупкова од 2½ метра на више уједно са пењима	0,40 „
з). за нарочите димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кућу или жабу ђубри са собом	0,20 дин.
б). 2—3 собе са кућном или већи ђубри са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кућном или гостионица са кућном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	12,00 дин.
б). од жлова	0 60 „

IV. ПЕЧАТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3 дин.
б). марка за кућу	6 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б) гроб за одрасле	12 „
в). жала гробница	555 дин.
г). већа гробница	967 „
д). велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 28. Авг. до 3. Сент. о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	85
б.) пресуда изречено	49
в.) забрана одобрено	37
г.) уверења издато	58

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	32
б.) забрана удејствовано	20
в.) уверења прибављено	15

III. са клаичице:

Заклато:

а.) волова	156
б.) крава	27
в.) телади	37
г.) оваца	390
д.) оваца	46
ђ.) јагњади	71
ж.) свиња	143
з.) прасади	215

Примедба: Наплаћено је аренде 6758 дин. Кријумчара проказано 10.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 5. Септем до 11. Сент. протекло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. пр. сл. цена	ТЕЖИНУ	Чега	100 к. пр. сл. цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
9,735	Брашна пшеничка	19—	4,455	Сланс	2.
278,970	Пшенице	13 30	994	Коре брезове	5.
33,057	Кукуруза	12·50	247	Меда у саћу	55.
10,781	Раже	10—		Кајмака	
1,505	Кукуруз нови	10—	4,304	Сира	70.
34,897	Јечма	11·26	441	Лоја топљена	100
30,722	Овса	11·20	293	Лоја нетопљена	80.
2,565	Пасуља	24·50	217	Масти	116.
19,221	Кромпира	9—	35,643	Свиња дебелих	80
483	Арнаутика	17—	150	Ћумура дрвена	7·50
5,777	Црна лука	8—	46,845	Креча	3
263	Бела лука	15—	443	Катрана	20
445	Јабука	11—	369	Варива целена	20.
3,035	Крушака	12·50	349	Купуса кисела	
295	Орања	25—	Литара		
34,208	Грожђа	15—	1,120	Вина црна	20.
12,238	Шљива сирових	6·75		Вина бела	
3,864	Шљива суших стар	10—	302	Ракије шљ. меке	24
337,180	Сувих шљива нов.	22·50		„ „ љуте	
20,000	Пекмеза	27—		„ комоне	
57,785	Сена	5—			

Примедба. Наплаћено је на име каптарије 1496,65 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 38 НЕДЕЉА 24. СЕПТЕМБРА 1899. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЈЕДИНИ НЕЗВАНИЧАН ЛИСТ НА ТАВАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље за годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутрашњем одељењу општинског суда а сва кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

С овим бројем истиче трећа четврт претплатницима нашега листа, и за то молимо све оне, који до данас нису обновили претплату, као и оне који нам што дугују, да крајем овога месеца положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Нова претплата из унутрашњости може се слати непосредно уредништву, али је боље предплаћивати се код поште.

За све нове предплатнике, из Београда или унутрашњости, лист кошта до краја ове године само 1·50 дин.

* * *

У последње време „Београдске Општинске Новине" стекле су и један број нових претплатника, а буде ли у скоро и већег одзива, општинска управа волна је да све суме од претплате употреби на увећање листа, како би се могао уређивати што потпуније у правцу његових задатака а у исто време, на задовољење *и других захтева ширег броја читалаца*, известан простор редовно одвајао за **научно — књижевни и забавни** део.

Обраћамо се и онима унутрашњим општинам које још не држе наш лист, изричући слободно да и њима не само не може бити на одмет познавање рада представништва престонице, него им, поглавито од дана кад се самоуправа општинска уведе у живот, гласник престоничне општине у много прилика може и непосредно користити, бар ради једнообразнога и правилног извођења административних мера. О томе имамо потврде од неких општина, које примају „Београдске Општин. Новине". Чинићемо услуге и у лист радо пуштати кратке обзнане о *панаџурима, лицитацијама* и др. саопштењима из унутрашњости, као и расправе оних питања које се не тичу само Београда него сваке а тиме и свију наших општина.

ЗА У НАПРЕДАК

(ПОКЛИЧ ГРАЂАНИМА ВАР. БЕОГРАДА.)

Крајем ове наступа осма година, од како су покренуте „Београдске општинске Новине" са главним задатком да се радња варошкога представништва подвргава јавној контроли и критици; да се на време обзнањује све оно што је грађанству потребно саопштити, и сем тога да послужи за расправу оних многих и разноврсних питања, која спадају у круг позваности општине и њенога представништва, и која с тога имају непосредне важности и по саме грађане.

Је ли и у колико општински лист допринео користи својим досадањим излажењем, наше није да оцењујемо; али зато опет смемо слободно тврдити да је интересовање грађана за општинске послове постепено расло од онога дана од како радња вар. представништва не остаје између четири зида. Сваким даном даље, у колико се наша варош и послови општине буду развијали, јавне потребе гранале и предузећа умножавала, биће и по сваког појединог грађанина више интереса у општине, што се у општинској кући решава и ради.

На не само то.

Начело самоуправе општинске, изречено Уставом кроз врло кратко време оживотвориће се потпуно специјалним за оном, а тога дана и престонична општина ступа у положај који заповеда представништво вароши повеће самоуправну радњу правцем стварног, сигурног и сналног напретка. Ово се може постићи само тада кад је радња вар. представништва позната што ширем броју грађана, другим речима кад она подлежи критици као најјачем јемству да се у решавању и извођењу питања од утицаја на опште интересе не удара странпутицом можда и нехотично.

С овог гледишта општински лист потребан је сваком грађанском дому: што само преко њега сазнаје грађанство у потпуности послове које представништво ради и извршује; што ће од дана Самоуправе мере општинских власти имати већи и непосредни значај и по сваког грађанина, и што ће у њему бити од сада по жељи општ. управе резервисан простор за слободну измену мисли увек код појединих грађана осете потребу да о општинским пословима и радњи представништва своје назоре изнесу (ма и анонимно). — „Договор само кућу гради," а представништво не губи из вида да у грађанском споразуму лежи моћ да сва питања буду решена и извршена онако, како би требало и како ће донети опште корисне резултате.

За време досадањег свога излажења, општински лист стекао је приличан број сталних читалаца, али је потребно и да га држи што већи број грађана. За то „Београдске Општинске Новине" куцају данас на вратима домова грађана београдских, који су најпре позвани да своме листу не одреку претплатничке одзиве.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографском белешкама

држан 26. Августа 1889 год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

(свршетак).

П. Видаковић. Молим за реч.

Никола Милићки, доста је било. . .

Пера Видаковић. Молим вас г. председниче. Ја тражим реч, а овај ме Милићић опет пресеца и напада. То је један безобразан човек (дарсно). Срам те било зар си ти за одборника. Кад мене може онде какав Никола Милићић да малтретира, ја нећу онде да седим. Он је господски пандур и нећу онде с њиме да седим (пљеска и: седнице).

Милан Ж. Маринковић. Има разлике између говора Периног и Миловановог. И ја жалим кад је општина имала обичај досада да заказује осветљење, онда је требало и сада.

Председник. Кад дође од власти ја ћемо наносити пред одбор.

Милан Ж. Маринковић. А за што само кад дође од власти, онда да се то ради.

Председник. Зато што је досада такав обичај био. Ја сам звао седницу у суботу, па што нисте дошли и изнели такав предлог. Ја би га нашао на решење и сад не би имали шта да говорите, особито сада, кад је тоне прошло време.

Од моје стране господо да сте ви учинили, ја би с друге воље пристао.

Никола Милићић. Нећу да говорим о ономе што је г. Милан Ж. Маринковић напоменуо: но у главноме хоћу да нажем оно: Г. Видаковић онде излази са неком фирбом као да цео одбор, цео персонал општински и Влада мрзи на Краљицу мајку пашет Краљу.

Чудноватo је што се г. Видаковић сам натура те изгледа као да је он сам поштује, а остали не. И шетовој интерпелацији нема никаква смисла, па за то треба да се пређе на дневни ред, и ја вас молим г. председниче да њему — Видаковићу — забраните реч, да петовори онде ово што петреба.

Изјави којима ме је почастио Видаковић мало час, не пређају ме, јер ме све што долази од г. Видаковића није у стању да увреди. Он сп ју улогу другоме пр шина. Познато је г. г. свакоме да Видаковић уме свакога добро да уједе.

Председник. Ја не могу да забраним одборнику да говори. Од моје стране односно његовог питања, ја сам учинио свагда, кад год је требало, све што је требало.

Св. Вотерић. Ја би молио господо: да се пређе ове ствари пређе на дневни ред. Заиста г. Видаковић је прошле седнице могао да учини предлог и ми не би били противни. Али пошто није било довољно одборника на ни он није дошао, није се ни радило. Сад је то доцкан и петреба на говорити. Молим да се пређе на дневни ред.

Председник. Јесте ли сви господо за то, да се преко ове ствари пређе на дневни ред? (Јесмо.)

III.

Председник. На основу привременог закона о изборном реду а по чл. 60. треба да изберете одборнике из своје средине који ће бити чланови бирачких одбора при идућим изборима. Треба свега 6 за чланове и 6 за заменике њихово.

Св. Вотерић. Ја ћу молити да предложим за сваки кварт (Добро). Ено чујте.

За кварт Палилулски: Члан Јован Ж. Ђурић, заменик Живан Бугарчић;

За кварт Теразијски: Члан Милош Обреновић, заменик Бока Николић;

За кварт Дорћолски: Члан Никола Кнез, заменик Хајим Азријел;

За кварт Варошки: Члан Димитрије Ђорђевић, заменик Јоца Илић;

За кварт Врачарски: Члан Никола Милић, заменик Милорад Јанковић;

За кварт Савамалски: Глиша Јосимовић заменик Раденко Драгојевић.

Председник. Прихвата одбор ову кандидацију? (Прихв.)

IV.

Председник. Ја сам добио од војне власти један акт, којим се тражи разрез још накнадне потребе коморе за војне потребе, а добио сам и неке жалбе од старих коморција. Да би се та комора расподредила и то што пре и праведније, ја би нас молио да одредити једну комисију од 12-торице и то из сваког кварта по двојицу, који ће са војном влашћу радити и објасњења давати.

Милорад Д. Јанковић. Овде се тражи комора. Ја сам био једном пријатан у такој комисији: на сам чуо од једног капетана где вели: „Ми смо узели на Београда све што треба за жирегу, а што имају дати од њих се не може узети кад нејаћу, с тога морамо и за њих узети од грађана.

Војена је власт онде узела општинску власт на себе, и ако они хоће тако да раде, онда не треба ни да се обрада нама.

Председник. Ми да радимо онде оно, што треба и што се од нас тражи, а нећи чини ко други, то је друга ствар, за то се нама где жалити. Овде треба гледати да се праведно одреди шта ко има и може да да.

Ако усвојите овај мој предлог добро, а ако не усвојите, онда ће те долазити сви. Држим да са 12 одборника можемо свршити ову ствар. Изволите кандидовати, но имајте на уму да ћу ја људи на свију кварто на и свију струка.

Марко Вожинарић. Морају ли бити само одборници, или се могу и други грађани употребити

Председник. Само одборници.

Раден. Драгојић. Ја мислим да би најправедније било, да буду сви одборници при овом послу. Ми можемо изабрати 12-торицу, али не може бити на свију крајева. Ако будемо сви и посао ће се најправедније извршити.

Председник. Ако буде 24 одборника то ће само да отежава посао, а нужно је да буде што пре готов. Кад је нека седница онда се дешава да не дођете а за овакве ствари не може да се одлаже посао.

Глиша Јосимовић. Доиста је оправдан овај предлог да будемо сви, јер више људи познију боље Београд, но шездине људе.

Никола Кнез. Ја мислим да буду по двојица одборника на сваког кварта, а остали да имају право долазити.

Свет. Вотерић. Ја такође мислим да буду њих 12 и да се они овласте, да нашему још кога у случају кад чије имовно стање незнају, те да се с овим посветују. То ће тако најбоље најбрже и најправедније посао извршен бити.

Димитрије Ђорђевић. Ми морамо одредити људе по квартовима и морамо се посаветовати.

Свет Вотерић. Верујте да ће у таквом случају сваки тражити да да мање па ће назад бити разговора. Боље је да одборници сами то раде и нека се и с другим људима по саветују, где им је што непознато.

Председник. Ја сам разумео г. Вотерића онако. Да се одреди 12 одборника. Они ако нађу, да им је нечије стање непознато, неће одмах о њему решити, него ће оставити за сутра, па ће се известити од њихових људи и онда ће тек решити. Ено г. Риста Пашадић, дао је једну жалбу г. министру и она је послата суду да се испиди и човеку да задовољење. Он је у тој жалби наложно готово свију грађана стање и нели кад ја дам оволико тај и тај треба да да 10 пута више и т. д.

Хоћете ли да усвојите ово што сам ја предложио, да буду 12. одборника.

Жив. Бугарчић. Господо, ја сам бивао у тим поимањима на сам видио да се све то ради и одређује од рамена. Треба да буду њих 24 одборника у томе послу. Ми се сви знате не можемо сложити тако лако, па је боље да нас буде 24.

Председник. На добро. Могли би одредити 24. на једном дана да имам 12-торицу, а другог дана другу 12-торицу.

Св. Вотерић. Ако ви учините и поделите на по 12-торицу, онда неће ваљати, јер ће тада долазити други баш онда кад се први са послом упознају и тако ће бити сметње.

Димитрије Ђорђевић. Г. председниче. Да узмемо број 18.

Председник. Па добро само одредите.

Св. Вотирић. Ено шта ћете с тим учинити, ако узмете број 18. Од њих 18 неће доћи више од 10 одборника и онда неће моћи да раде. Њих шесторица више, не могу ништа боље учинити.

Станко Пауновић. Ја сам зато да на овоме роди цео одбор, јер господо ово није мала ствар и нужно је да се сваки добро зна, па да му се што одреди, а не од ока.

Милован Маринковић. Ово је са свим оправдано што се вели, да је ова ствар врло важна и да треба цео одбор на томе да ради, и поштo је довста та дужност, која се има дати држави од велике важности, и сам сам зато да ради цео одбор.

Илија Цветановић. Ја сам да се одреди број на 18 а то је из сваког кварта по тројица и ако један од њих не дође дођ ће остала двојица.

Председник. Зиам, или ко брани и други да долазе.

Св. Вотирић. Г. председниче ставите на гласање. Ваш је предлог 12, други је предлог 18, а неки су и зато да сви раде.

Жив. Бутарчић. Боље је да буде више у одбору, јер знате и уверена сад дајемо, да многе непознајемо а шта ће овде бити.

Јован Ђурић. Ја држим да је доста 12. За комору одређивање се најбогатији људи, а они се сви код нас знају.

Гаврила Јосимовић. Ја држим да би најпрактичније било а и праведи би се поступила, да општински суд изнесе порески списак, па по њему да се у одбору реши.

Председник. Пореске књиге нису код нас, па то не може бити. Ја сам хтео да буде, као што се досад то радило. Истина било је и неправде, али знам је боље него над би то друкчије било. (Чује се: зовите све). Добро, и онда колико дођу, да имају право да раде.

Савет Вотирић. На за бога ставите ствар на гласање. Ваш је предлог 12, а остали хоће све. Да решимо једанпут ту ствар.

Председник. Ко је господо да изберемо за овај посао 12-торицу нека каже „за“ а које да зовемо цео одбор нека каже: против. (Настаје гласање. После.)

Гласало је господо 13 „за“ а 6 против. И тако усвојен је мој предлог, да се изабере 12-торица.

Сад изволите изаберите. (Бирају)

За кварт варошки: Тодор Мијајловић и Настас Крстић;

За кварт сеоски: Димитрије Ђирковић и Раденко Драговић;

За кварт врачарски: Никола Милинић и Никола П. Мијајловић;

За кварт Теразијски: Милош Обрекежевић и Коста Петровић; и

За кварт дорћолски: Димитрије Вукомић и Хаџим Аврџел.

Председник. Хвала вам господо што сте усвојили мој предлог и одредили чланове. Но ја имам још један додатак у томе: да сви одборници имају права долазити у седнице ове комисије. Сем тога, да председништво има у дужности то, да објави време новина и то у дневницима београдским, на која дође ко хоће. Примате ли ово? (Примамо.)

V.

Председник. Сад да идемо даље.

Од над су почела неизбежна појена настали су такви случаји, да има људи на тој дужности који имају 5—6 деце и живе од зараде његове. Сад је рашитељ у појсци на нема ко да нарани фамилију. О томе нам ниште појена власт.

У ове тога и за време наших ратова општина је београдска давала појединим фамилијама помоћ. Ја сам хтео то, као хитну ствар да решим са мојим друговима у суду, но они нису смели да праве на себе. Довста ово што сам ја хтео није ред, али је ствар хитна јер шта ће да једу деца за 15 дана и ко ће да чека док се седнице састане? Ова помоћ давала се из кукурузног фонда. Давано је по 1 дин. на сваку главу. Нпр. 3 главе у фамилији на 3 динара недељно. Но нема сада толико тих сиротних фамилија и могло би им се из касе помоћ дати и то ономе која тражи а доказе да нема одкуд живити. То ће доказати, ако донесе од појене власти увереве да је у појсци на дужност и од општине уверење да је сирота.

Марко Велизарић. Пре је доста било један динар што су и потребе биле јептиније, а сад је све скупље на би требало дати по динар и по.

Председник. Усвајја ли се да општина даје ову помоћ и то ако буде сума већа да падне на терет фонда кукурузног а ако буде до 200 дин. да падне на терет касе општинске? (Усвајамо.)

VI

Председник. Комисија, која је одређена да нађе места за сађење, поднела је извештај и у њему мишљење да се сађење ове године могу отварати само на кајабрини и на свеђеревском путу, али под условима да се сађење построје 60 метра у страну, од друма: да плачи о своме трошку дрво маркеног лекара и плаће контролу, коју ће општина одредити, и да одмаче морају у дубоким рупама законавати, према санитетском надзору.

Ја мислим да би могли примити ово што комисија предлаже, и у колико смо у стању да ране и учинимо услуге оним грађанима који сађавама раде. Где пак немамо нашег земљишта морали би закупити од приватних сопственика на закупнину да исплатимо из прихода сађанског. У томе погледу ја сам већ предузимао неке мере.

Милан Маринковић. За сваку варош боље би било да постоје сађање на два места него на једном

Илија Цветановић. Односно козара разуме се да је у интересу и варошки и сиротињи, да се што јевтиније опреи. Но само би ја пријетно зашто само да буду те козаре на царинградском другу, над могу да буду и код Чукарице на Сави?

Председник. Само сам ја за време мога председништва кметства био отворио сађану; али над је то видела Топчидерска економија, онда је донета таџија на којој је та земља државина и за то сад тамо немогућемо имати сађане.

И. Цветановић. Онда зашто да не буде на другом месту, овамо близе. Зашто да отежавамо овај посао нашим људима. Ваљда нећемо још и лој куповати са стране?

Председник. Разумите за Бога да на томе крају немамо свога земљишта, а поред пута топчидерског или код сеоњака не смемо отварати такву рађу пошто ту непристаде пролази свет за топчидер и пошто Краљ сваког дана туда пролази. Осим тога треба да знате да управа варошка тражи да на сваком месту, где буде сађана, имамо и лекара маркеног, а то треба платити.

Светозар Вотирић. Кад то стоји да морамо имати лекара на сваком месту, где год буде сађана, онда да кажемо: ко хоће да држи сађану на овом и овом месту, дађе му се с тим, да он плаћа лекара. Ми треба да начинимо услове под којима дајемо сађане на нашем земљишту где га имамо, а ко уме то сађанско место он нека плаћа лекара.

Председник. Али ми немамо ни угодног места за сађане ближе варошки. Код Стефановића подење, како каже др. Стејић никако не може да буде сађана, за то, што у том крају и сада има болести на стоци, и сада тамо стока надржава контроманац. С тога сам ја дошао на мисао да од приватних лица узмемо земљиште за сађане тамо ниже тркалишта, где га има, и онда да тим људима чије буде земљиште плаћамо 15—20%, од приреде коју будемо имали за сађане.

Никола Милишић. Ја мислим да је погрешно и немишно да се даје 20% приватним лицима за земљиште. Ми не морамо имати сађане близу кућа на тркалишту, а даље тамо има општинске земље, на могу да се сместе козаре. На кајабрини има за то доста плаца, или то је велика рејон и онда ће да се тамо коже, а не да се ми не питамо. Ја дакле нисам за то да дајемо приватним 3—4 хиљаде динара; а нисам ни за то да сађане буду 60 метара далеко од пута.

Председник. Је сте ли ви били у комисији за ову ствар?

Никола Милишић. Јесам; али ја у овоме одвајам мишљење и никако писам за то да буду кошаре 60 метара даље од друма.

М. Д. Јанковић. Што се тиче дањине ми смо то усвојили по представци лекара, јер не треба да нада пролазница с друма на месо, и не би било за здравље добро да кошаре буду на самом друму. Што се тиче плаца, мислим да има довољно приватног земљишта и да ће се наћи људи који ће за 150—200 динара уступити своје земљиште за кошаре.

Председник. Добро, ако се тако нађе. Ја би молио комисију да расмота за то.

П. Милишић. Али шта ће нам то. Ми имамо поред самог друма смедеревског на 4000 метара земљишта општинског; али доктор каже да на том земљишту не смеду бити салане због смрада. Ја кажем да тамо неће бити никаква смрада, ако само касапи буду људи уредни.

Председник. О томе где могу да буду салане прописано је у закону санитетском. Одбор општински нема права да те прописе закона преиначава.

Н. Милишић. Онда урадите ово: позовите писоре имања око тркалишта, па у писменом оферту нека кажу пошто ће дати своју њиву под закуп за три месеца.

Г. Јосимовић. Јесте, — али сваки оферт мора да плати ушарбед таксу од 10 динара. Ко ће то да плати?

Н. Милишић. Кад су људи већ припремили стоку за клање извесно је да ће они ту стоку поклати на кошарама, за то треба им наћи места.

Г. Јосимовић. Само не путем оферта, него то је мала ствар па нека њиву два човека одаиде из одбора на место и нека се погоде с људима. (Врло добро.)

Председник. То примам и ја, и ако би мишљења да г. Мидорад и г. Милишић, који су били у овој комисији, нађу и земљиште и да се погоде за кирију. (Врло добро. Прима се.)

А јесте ли зато да буду кошаре на једном или на два места. (На два, на два). Хоће ли ви усвојити то да буду тамо на кајабурини и на другу смедеревском где комисија нађе место? (Усваја се.)

М. Белимарић. Санитетска комисија дозволила само једну салану и одредиле место. Она то чини због сточне болести, дакле на санитетска обавра. Зашто не би и ми на истих обавра усвојили мишљење комисије на да не изложимо грађане могућним опасним болестима.

Председник. Како ви хоћете (вичу: на два места, на два.) Добро — ако нам стане на пут санитетска власт, ми ћемо да се боримо за та два места. У осталом било би најбоље за интересе општинске да и нема тих кошара; али пошто су за ову годину људи већ набавили стоку, а нисмо им благовремено давали да нађемо отварати кошаре, то неби било право да сад одбијемо људе те да пагубе.

Дакле молим вас: да ли се усваја то, да осим комесара који су одређени били у ону комисију оду с једним чметом на да нађу земљиште, и ако га употребимо, да уговоре шта да се плати за то земљиште, а ако га неупотребимо да се неплаћа? (Усваја се.)

VII.

Председник. Господо, последњи пут кад сам вино одборску седницу писам био срећан да ми дође довољан број одборника да би могли радити, а ја сам хтео тада да учиним једно питање. Но и од оних 9 лица који су тада дошли били и с којима сам се обавештавао о овој ствари, ја сам окуражен те сам могао да учиним једно преиначење у условима односно плаца на зеленом венцу и да држим лицитацију и под тим преиначеним условима. С тога ће вам данас изнети две лицитације о томе плацу: једну која је држана под пређашним условима, које је одбор прописао, и другу под преиначеним условима. Ево у чему је то преиначење било. По пређим условима ако би се на зеленом венцу отворила слободна пијаца пре но што истеку 3 године од закупа овог плаца, онда одмах нада уговор са закупцем. Али то може да буде одма после 3—4 месеца, и онда закупац рачуна на ту могућност и при лицитирању. те с тога је на пређој лицитацији изашла мала цена; и с тога и тај човек на коме је лицитација остала каже да би терао даље да само таквог услова нема, него да је сигуран са закупом за три године. Због тога је, услед једне понуде Пантe Живковића, који је дао 8000 дин. годишње и положио кауцију, учињена та измена да: и у случају кад би ово место постало пијаца, опет за три године од дана закупа траје уговор, али да закупац за овај простор, који би у том случају ваше заузео плати сразмерно заузетом плацу и аренду према истој цифри коју је уговорио. Кад је то учињено, онај млади човек, који је на пређој лицитацији дао најнижу цену дошао је и казао кад Панта даје 8000 динара он не може ни да лицитира више и ако су услови измењени. Но кад је била јуче лицитација опет је дошао и он, те је лицитирао. Међу тим остало је то да ако одбор не прими ово преиначење, услед тога је добивено на јучерашњу лицитацију, 8451 динар, онда да узмемо у решавање пређу лицитацију по којој смо добили 6700 динара годишње. С тога сад ћу вам ове лицитације изнети на изволте усвојити што хоћете. Чујте молим вас извештај о томе. (Секретар чита.)

Милан Ж. Маринковић. Ми смо се опомад око калдрме спајали овде у неке три седнице због такве практике, по којој се после држане лицитација услови мењају и друге погодбе се праве, на шта ово опет то видимо. Ја примећавам, да је тај предмет требао да пређе кроз одбор, па ако одбор одобри преиначење услова онда да се држи лицитација, а не овако да се ради као испод руке и на пречац.

Председник. Ја вам реко да опомад није дошло довољно одборника у седницу, а био сам спремам да ту ствар одбору изнесем. Ја држим да српски говорим.

Милат Ж. Маринковић. Ја вам опет српски кажем ово: да је требало знати седницу — а кад опомад није било седнице ми је данас.

Милутин Марковић. Говору овога брата, Маринковића, нека ни у колико места. Јер пред лицитација о овоме она је требала да дође пред одбор у прошлој седници, али, није дошло довољно чланова да би се седница могла да држи. Дошло је било само девет одборника и онда је г. председник казао своје мишљење пред њима да би требало држати лицитацију и под другим — промењеним — условима. Она господа одборници који су тада дошли одобрили су тј. једните, и председник је држао и другу лицитацију. Сад нам се у пређој седници изнесе обе лицитације, на коју хоће одбор да усвоји ону нека и усвоји; али, у овакном реду г. председника не само да нема никакве неправилности, него је рађено потпуно у интересу општинском, и ја замерам г. одборнику, који и за опаква рад може да замера г. председнику. На тај начин нећемо ми ништа одле урадити, него ће мо се само претеривати и говорити наздан о ономе што није на реду и од чега никакве користе неће општина имати.

Милан Ж. Маринковић. То не стоји. Нека г. г. одборници кажу да ли ја често испадам и нарушавам ред. То није истина и ја тражим да г. Милутин уже ту реч не тражи. Ја нисам обичаја да се овде бадикам као Пера или овај и овај. Ви сматрајте како хоћете али ја кажем да се овде није радило по реду као што је требало.

Светозар Богорић. Мени је жалудо што је овде г. Маринковићу недостало, да правити мора овакву примедбу, и да се мора љутити. По моме мишљењу ми сад имамо од стране председништва о овој ствари тако чист и потпун предлог, да ја нејзам шта би се више могло тражити. Ви је изнео и једну и другу лицитацију — усвојимо ону која је боља а ако онде није јасно да је рађено оно што интерес општине захтева, онда не знам где ће то бити случај, — Овде је пре неколико дана звата седница, но није дошло више од 9 одборника те се није могло радити, и онда г. председник приватно а не у седници, казао онима који

ту дошли, какву измену мисли да треба учинити и какав је повуда дошла услед такве мисле, и онда су ти одборници, који су тада овде били одобрили мишљење г. председниково да држи овоу другу лицитацију. То је урађено, и право је добро за општински интерес што је урађено, нити има ту какве год неправилности.

Милован Р. Мариновић. Молим господо данас се пред одбор износи лицитација која је држана под оним условима које је одбор усвојио, и износи лицитација са оном изменом услова, што је г. председник брисањем се за општинске интересе мислио да треба изменити. Сад је питање коју ћемо лицитацију да усвојимо, а није питање шта се радило и како се радило раније док се дошло до да се постигне оволики приход општини.

Милан Ж. Мариновић. Ја не кажем то да ова друга лицитација није боља за приход општински само је требало сачекати да одбор реши оће ли да те услове прими или би још шта имао да дода.

Св. Богорић. Ја мислим кад општина плаћа председника онда је и његова дужност да се стара и да размишља о томе како ће општина добити више прихода. Он је то у овој прилици и урадио и за то не треба о томе ни говорити више но да усвојимо ову другу лицитацију. (Да се реши.)

Председник. Молим вас, чујте: за прву лицитацију плаћало је 6700·10 динара, а за другоі 8751 динар. Услови су промењени у толико да утогор о закупу стоји стално за три године и ако би само била дозвољена слободна пијаца.

Ил. Цветановић. А стоји ли уговорено полицу таксу да наплаћује овај арендатор?

Председник. Не стоји.

И. Цветановић. Дакле он може да наплаћује колико хоће.

Милорад Д. Јанковић. То би требало да се таксира. Може бити да ће доћи ко са цветног трга или са велике пијаце да узме то под закуп, па да пропише тако велике таксе да та пијаца буде затворена.

Председник. Зар је ко луд да плаћа толику аренду на суво. Ако велику таксу наплаћује, он неће имати кирајџија и неће њима на крај.

Т. Поповић. Кад је држана конференција о овоме предмету, ја нисам ту био, а да сам био не бих пристао на ову измену јер налазим да је то протинно интересима општинским, у том случају кад би се на зеленом венцу дозволила слободна пијаца, па да и даље док не истеку три године стоји закупац и да он има права да наплаћује таксу на сву пијацу; а осим тога мени изгледа да се овим мењањем услова само одуговлачи решење овога питања.

Председник. То не стоји. Видите, један ме г. одборник коре што сам брзо радио, нечекајући да се скупи седница одборска, држао сам лицитацију — а други одборник каже напротив да сам тиме одуговлачио ствар. Ја то немогу да разумем. Осим тога што се бојите закупа пијаца — ја мислим напротив, да би било за општину боље да све пијаце да под закуп, јер би онда имала већи и сигурнији приход и неби морала да троши на прикупљање и контролисање тога прихода као што то данас рада.

М. Вељаварић. Држим да сво довољно објашњени и да можемо гласати о овој ствари.

Св. Богорић. Стављате на гласање: ко је за једну лицитацију а ко за другу.

Председник. Прва лицитација даје годишње 6.700·10 динара, или 20.100 динара за три године; а друга лицитација даје годишње 8.451 динар или 25.353 динара за три године.

Ил. Цветановић. Ја не би био зато да закупац има користи ако се тамо дозволи слободна пијаца. (Вичу: да се гласа.)

Св. Богорић. Овде је чиста ствар. Мени је овде пред очима чист рачун да ли да општина прими за то место 25.353 динара или 20.100 динара за три године? То је цело питање

Председник Осим тога господо, ако буде у току те три године тамо отворена слободна пијаца, онда ће закупац по овој другој лицитацији имати да плаћа општини за сваки више заузети метар земљишта сразмерну кирију овој коју плаћа на ово земљиште које му се сада даје под закуп а то износи 6·9 динара на метар квадратни — а за сваку нову тезгу коју би подигао, њему би требало најмање $19^{1}/_{2}$ метара — дакле плаћао би на 116 динара више од сваке нове тезге. Сад питање је да ли би општина добила по толико прихода од сваке тезге кад би она сама држала пијацу. После тога на овај начин ни прикупљање прихода, ни чишћење пијаце, и т. д. не кошта нас ништа.

Сад изволите решити.

Само дозволите, морам још нешто да кажем. Мени је закупац по првој лицитацији, један младић кога ја до сада нисам ни познавао, казао да је наш одборник г. Милошић ортак с Пантом Живковићем који је дао ову понуду за овај закуп — али како ова друга лицитација није остала на Панти Живковићу, држим да г. Милошић овде није у питању као интересовано лице и по томе као одборник може говорити и гласати о овој ствари. (Тако је.)

Сад изволите да гласамо: Ко је за прву лицитацију, без измене услова, које је одбор прописао — тај нека каже за, а које за ону другу лицитацију с променом услова као што сам казао, тај нека гласа против. Или ко је за кирију од 6700·10 дин. год. нека гласа за, а ко је за кирију од 8751 динар годишње нека гласа против. (Разумели смо.)

Гласају: М. Велизарић против, Милутин Марковић против, Жив. Бутарић против, Милорад Д. Јанковић против, Милован Мариновић против, К. Петровић против, Ст. Петровић против, Н. Милинић против, Михаја Ж. Мариновић не гласи, Ђ. Новаковић за, Св. Богорић против, Милан Миодановић против, Јов. Ж. Ђурић против, Д. Ђорђевић за, Настас Крстић за, Илија Цветановић за, Гл. Јосимовић не гласам.

Председник. Дакле једанаест је гласало за другу лицитацију а само четворица за прву.

VIII.

Председник. Изводите сад чути господо лицитацију коју смо држали за стазе на гробљу. (Секретар чита.)

Прорачун је 8070 динара а на лицитацији изашла је цена од прилике за 2000 динара јевтиније. (Одобрава се.)

Још имамо лицитацију за оправку ватрогасне куће.

Ја мислим да овлашћене суд да он ове лицитације сврши т. ј. да покупца може ли се постићи код оних лицитанта што нижа цена, па ако не може онда да се сматра да је ова одобрена која је на лицитацији изашла (Усваја се.)

Добро — онда ћемо за обе ове лицитације покушати да добијемо јевтиније, а ако не можемо успети, онда да се сматрају оне лицитације за одобрене. (Тако је.)

IX.

Председник. Сад имамо још један предмет и увереља.

Иван Богдановић тражи одобрења за месно кад. право у дунавској улици.

Милов. Мариновић. Противан сам томе, јер у Београду имамо и сувише кафана.

Председник. То је истина — али у ономе крају где овај човек тражи право кафанско нема много кафана; а ако има много он неће радити — (вичу: одобрава се.) Дакле одобравате ли да му се да кафанско право? (Одобравамо.)

X.

Дају се уверења да су непознатог владања и стања: Драгутин Поповић пекар момак, Никола Наумовић пилар, Сава Димитријевић адас, Вешешиста — Маца трговац, Сепа Франшот и Јосиф Русо тезлаџије; а Душан Рајковић да је доброг владања и сред. стања.

Да су сиротног стања ћаци: Драгутин Васић, Милан Јаковић, Борисав Николић, Слапца Николићева, Драгутин Стевановић, Никола Ранојевић, Ђорђе Ранојевић, Ана Мијаиловић, Мара Николић, Никола Николић, Васа Ајдуковић, Јован Ајдуковић, Катарина Стевановић, Милија Митровић, Ружица Радић, Фанија Поповић, Љубисав Дра-

тићевић, Пастас Ивановић, Мијаило Богдановић, Јулијана Домићева, Стојан Марковић и Јелена Алкалај.

Састанак је закључен у 9 часова по подне.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

— —

Продужење сед. У четвртак 21. ов. мес. општинска је одбор држао ванредни састанак на коме је узео у дискусију предлоге финансијске комисије које је поставила у објављеном пројекту своме.

Рад овај од огромнога је значаја, и одбор ни у коме случају не би хтео у једној једини седници на брзо преломити питање хоће ли у потпуности или са каквим изменама и допунама усвојити предлоге комисијске.

Дебата је почела у овој седници више начелно о количини зајма који је општини потребан за ране и прече реформе а који по приближном рачуну комисије треба да буде 12,000,000 динара.

У другој ванредној седници наставиће се дебата и после начелног прегледа и на специјални претрес предлога.

Још један прилог. Не треба да помињемо да и представништво престонице не губи ни вида од којекаке користи по народ наш може да буде патриотски рад вредног удружења: „Кола Јахача — Књаз Михаило,“ ако оно живо и истрајно наставн срећно започети посао свој, и ако у народу нашем буде нашло пилазно потребне потпоре.

Да би ма и скромним знаком дали израза оне пажње коју престоница поклања овоме родољубивоме друштву, бележимо само и на овоме месту одлуку општинскога одбора из последње редовне седнице: да престоничка општина утемељачкоме фонду „Кола Јахача — Књаз Михаило“ подари 300 динара, у нади и жељи да рад удружења укорио својим користним плодом.

Прекинуто. Обустављено даље штампање списковa београдских обвезника на првог полугодишта. Приликом скорашњег последњег састанка и пажљива, списковa ти знатно су измењени, па нема предности да сковшт-само оно што не садржи потпуну тачност.

Зарад јавне контроле. У данашњем броју на последњој страни објављујемо списак оних пијаца, јавних ширина и појединих делова улице, које чисте пиворачи повлашћени за награду што им се из општинске касе по уговору даје.

Повлашћени главнија од ових места чисти редовно сваког дана а друга два пут недељно.

Разуме се по себи да у њиху мера за одржање чистоће у варошн, ни она није потпуна, и по томе ни од оваког делимичног чишћења у режији општине не може бити оних користи, које ће се јављати када општини буде могућно отпочети редовно чишћење целе варошн.

Ово се не даје удесити без воде, и за то се мора у данашњем стању остати докле се пеијски водовод не сагради, по каво ће се грађење подопода с пролећа морати отпочети, поверена је нарочитој комисији студија на какав ће начин у Београду дати могућно вршити чишћење варошних улица, те да сами грађани не буду морали водити бригу и о томе.

Комора. Извршен је накнадни разрез возова, колико је још било потребно да Београђани дају, а у исто време учињена пресмичења ранијега писма.

У једноме од прошлих бројева истакли смо било писао да бар при овоме послу буде употребљена написна стопа пореза за нерално имућности грађана, а не да се разрез врши од ока. И доиста комисија је узела за основ своја рода распоред данка, и поиаи с тога земљишта извршила и накнадни разрез и исправке ранијега писма но само по суми данка него и с обзиром и на друге личне, породичне и задружне околности, праву имућност, обрт радње, особиту зараду или превођење приходе дотичнога лица.

Број оних који дају комору сада је већи и што је главно попуљен многим грађанима и знатним бројем ваших чиновника, који ранније за комору нису давали пишта.

У „Српским Новинама“ објавиће се целокупни разрез у скоро.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

— —

На састанцима 9. и 19. ов. мес. општински је одбор:

Бр. 218 — Примио к знању да је Пантa Михаиловић, према обећању, које је дао председништву, уступио у корист општинске касе 15 н. д. од кубног метра при откопавању Милутинове улице;

Бр. 219 — Наложио комисији, да изврши преглед зграде г. А. Антоновића и ако постигне повољну цену, да исту узме за стан поћених чувара;

Бр. 220 — Одлучио да се за салаше први плац на другу смедеревском устуни Глишн Стојановићу, за цену од 305 дин., а на Кајабурни, први плац Дини Илушовићу за 300, другн Јов. Тодоровићу за 207 а трећи Јањи Максимовићу за 154 динара;

Бр. 221 — Одобрио лицитацију за набавно 92.565 кгр. сена и 29.200 кгр. сламе, а за набавку 40.000 кгр. јечма и 12.000 кгр. овса да се одреди друга лицитација ако Милош Ђурић на коме је остала лицитација јечма и овса пристане на потребну допуну услова;

Бр. 222 — Дао мишљење да се Коста Гашићу не може допустити отварање кафане банку поред гробља, пошто се томе противе сви обзири а нарочито прописи санитетског закона забрањује подизање и таквих зграда у непосредној близини гробља;

Бр. 223 — Решено да се изврши регулација Милетине и винишке улице у оној ширинама које је у плану регулације утврдио г. министар-грађевина и на начин како је комисија предложила и сопственица њихи пристала да им општина даде накнаду само у земљишту;

Бр. 224 — Поверио трећи примлика да даду своје мишљење: да ли сопственици њихи општинске улице имају права на поседни надзор са стране старог гробља;

Бр. 225 — Решио да комисија од четири лица изврши преглед поједињих зграда за школе, и да даде мишљење која од њих да се уме за школу;

Бр. 226 — Одлучио да се оправка данашњих и набавка нових фењера за 1890 г. уступи Ранку Гојевцу и комп. за цену од 2488 динара;

Бр. 227 — Усвојио лицитацију за набавку гаса за 1890 год. која је остала на Кости Петровићу с тим да се свако кило плаћа по 47 п. дин.;

Бр. 228 — Одлучио да се држана лицитација одбаци и расписе нова, и то не за крпеж него да се цео простор од 1300 метара претресе;

Бр. 229 — Оставио суду да регулише питање о праву општине на пубор у свилу коју је учинио Коста Панићела;

Бр. 230 — Одложио за другу седницу да дође мишљење о подизању нове дорћолске цркве:

Бр. 231 — Решио да општина београдска улице у утемељачки фонд друштва „Кола Јахача књаз Михаила“ 300 дин.; и

Бр. 232 — Наложио комисији да оцени како да се награде кадрнске стаде до фабрике монопола дуванa, па за тим одмах да се посао изврши.

ЈАВНЕ ШИРИНЕ И УЛИЦЕ

које општински повлашћени чисте.

а.) Велика пијаца;

б.) Мала пијаца;

в.) Марвена пијаца;

г.) Топџиска пијаца;

д.) Палилулска пијаца;

ђ.) Зелени венац;

е.) Цветни трг;

ж.) Простор око терашске чесме са олучима и каналима;

з.) Велики басамаци;

и.) Део савске улице од варошаре до савске полицнје;

ј.) Мала басамација, у високој улици;

к.) Простор око споменика кнеза Михаила са свију страна, са ожичаком станицом;

л.) Део поречке улице који заузимају рибарнице; или простор где се дели продаје риба;

љ.) Део Дубровачке улице и део Спасовске улице испред општинске механе.

У колико нису ова места по себи ограничена, она се границе овако:

Велика пијаца: чисти се цео калдрисани простор са делом калдрме испред велике школе до Дивберове апотеке, а тако исто и цео простор, сада некалдрисано земљиште око парка и у опште где продавци са колима и производима стоје;

Мала пијаца: чисти се цео калдрисани простор све до дворских плацева;

Марвена пијаца: цео простор некалдрисане пијаце са половином калдрме и улица са свију страна;

Тошинска пијаца: цео простор, с једне стране до споменичке улице, а друге стране дуж тошинске касарне, с треће поред куће Живка Јовановића, и с четврте стране цела дужина пијаце са половином калдрме те улице (жељезничке) где стају сељачка кола;

Палилулска пијаца: цео простор некалдрисане пијаце са свију страна до путока и приватних плаца и до калдрме пред палилулском касарном;

Зелени венац: чисти се цео калдрисани простор са свију страна с половином калдрме до куће „Америке;"

Цветни трг: чисти се цео простор, заједно са делом која је под зградом.

Остала места: (под ж, з, и, ј, к, л, љ.) по себи су обележена.

ОБВЕЗНИЦИ ПРВОГ ПОЗИВА

1. БАТАЉОН VII. АКТИВНОГ ПУКА.

Допунска чета

(Продужење).

301 Бока Димитријевић рабаџија
302 Илија Стаменојевић члан позор.
303 Никола Ђорђевић бакалин
304 Ђорђе Лазић бив. жандарм
305 Урош Стојковић ложач у шпиран
306 Танасије Јевтовић келнер
307 Јеита Крстић носач
308 Марко Илић „
309 Марко Тодоровић учитељ
310 Персијади Мајо надничар
311 Јаков Сему лимар
312 Јаков П. Пенаровић ситничар
313 Натан Адут гајтанција
314 Самуило Албахари сенаџ
315 Танко Николић келнер
316 Риста М. Милушић бакалин
317 Стојан Илић калдрмција
318 Живота М. Радосављевић касап.
319 Сретен Миловановић кафеција
320 Јован Доковић златар. калфа
321 Благоје И. Јовановић шпекул.
322 Гавра Пашић кафеција
323 Милош Стојановић поџупар
324 Живко Хотоман келнер
325 Миле Хрватовић „
326 Милутин Богатинчевић бакал.
327 Јован Весалиновић слуга касап.
328 Петар Љ. Велицки књиговезац
329 Вида Јевтовић слуга касап.
330 Миша Капарелић пилар
331 Живко Варга стаклорезац
332 Риста Васиљевић калфа бакал.
333 Јоксим Карапић калфа бакалски
334 Јован Лазић чувар
335 Богдан Јовановић келнер
336 Коста Ристић млекар. слуга
337 Јеврем Гавазинић тргован
338 Вуле Бојовић момак
339 Младен Танасковић слуга
340 Владимир Радовић —
341 Раиђел Петровић слуга
342 Крања Мирчевић надничар
343 Стеван Петровић келнер
344 Војин Бајчић келнер
345 Владимир Максимовић нади.
346 Риста Т. Крстић келнер
347 Јован Јовановић слуга лимчијски
348 Никола Адамовић слуга касапски
349 Васиљије Томашевић келнер
350 Риста Ацић надничар
351 Сава Живковић —
352 Димитрије Стаменковић кројачат
353 Драгутин Поповић рад. новина
354 Риста Ристић служитељ
355 Моша А. Барух лимар
356 Радисав Јанковић мајстор
357 Радован Драгутиновић келнер
358 Ђура Радовић „
359 Константин Танасић наднич.
360 Сава Синић пилар
361 Јеита Пашић наднич.
362 Мијаило Николић слуга
363 Јоца Кусак тапигани
364 Јеврем Грујић слуга касап.
365 Јован Недељковић наднич.
366 Ђура Тодоровић сакаџија
367 Јаниније Тасовић „
368 Моша Бенвениста кажас
369 Лука Роксандић служитељ
370 Јанко Ђурић надничар
371 Милан Каракајић келнер
372 Милан Јовановић слуга пекар
373 Лука Лукић калфа бакал.
374 Светозар Радосављевић трг.
375 Димитрије Стојановић касапин
376 Никола Ристић носач
377 Павле Милосављевић —
378 Миленко Сандић адвокат
379 Живојин Бакић келнер
380 Милан Варадић надничар
381 Милан Орловић слуга
382 Радован Димитријевић слуга
383 Коста Арчевић надничар
384 Перо Крулић надничар
385 Ђура Мићин носач
386 Владимир Прокић калоа
387 Арса Петровић слуга
388 Стеван Алекса надничар
389 Милан Павловић надничар
390 Никола Јовановић „
391 Младен Ђорђевић тапигани
392 Милан Васковић слуга
393 Тоша Јовановић шпекулант
394 Димитрије Глигоровић наднич.
395 Благоје Ристић слуга млекар.
396 Дина Милошевић „

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 29. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији пиживерској лицитација за набавку 1000 кубних метара тушаног шљунка за насипање Топчидерско-Шабачког друма.

Кауција положе се при лицитацији у 600 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети сваког радног дана у поменутој канцеларији за време канцеларисаво и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске Гбр. 904. 22. Септембра 1889. год. у Београду.

НА ЗНАЊЕ

По одобрењу г. министра народне привреде, од 26. Маја ове године Бр 1449 држаће се у варошици Гроцко) тро-дневни народни панаџур 6, 7, и 8. Октомбра ове године, на коме ће се продавати сва рогата и остала марва, као и сви отачаственни производи.

Из канцеларије Суда општине Гроцанске 12 Септембра 1889. Гроцка Бр. 1831.

РАСПОРЕД

по коме ће од 1. ов. месеца поплашћивања наводити ђубре из зграда варошких.

I. Кварт Варошки.

Понедеоником. Улице: Поћајска, Коса, Ибарска, Соколачка и Рајићева.

Уторником. Градско поље, Дубровачка, Кнез Лазара и Спасовска.

Сридом. Зеленска, Златарска, Косанчићев венац, Богојављенска.

Четвртком. Вук-Караџићева, Лепеничка, Љубичица, Топлички венац.

Петком. Кнез Михајлова и Милановa.

Суботом. Велика Пијаца, Васина, Добрачина, Доситијева и Југовићева.

II. Кварт Теразијски.

Пон деоником. Улице: Каспријотова, Два јаблана, Косовска.

Уторником. Скопљанска, Царинградска, Телеграфска и Косанџска.

Средом. Крал-Миланова и Дворска.

Четвртком. Маркова Цркванска, Балканска.

Петком. Министарска и Абаџиска.

Суботом. Зелени Венац и Ломина.

III. Кварт Врачарски.

Понедељником. Улице: Београдска, Фишекџијска и Милутинова.

Уторником. Крунска и Урошева.

Средом. Ресавска и Крагујевачка.

Четвртком. Цветна и Железничка.

Петком. Краљ-Милошева, Фрушкогорска и Споменичка.

Суботом. Сарајевска и Писарска.

IV. Кварт Савамалски.

Понедељником. Улице: Поп-Лукина и Лимска

Уторником. Савамалска и Сремска

Средом. Ломина и Пиварска

Четвртком. Васска, Поцерска и Пречедичка

Петком. Јаворска и Косанџска

Суботом. Господска, Једренска, Богојављенска, Савска, Мајданска, Мало Пијачка и Краљевића Марка

V. Кварт Дорћолски.

Понедељником. Улице: Градско Поље и све остале безимене улице

Уторником. Лугоњина Велика Пијаца, Ноћајска, Глумачка и Симина

Средом. Јеврејска, Горња и Доња Јованова и Војничка

Четвртком. Которска, Дунавска и Душанова

Петком и Суботом. Еврејска Мала

VI. Кварт Палилулски.

Понедељником. Улице: Фишекџијска, Мирчина Пијаца, Косовска и Дна јабланка.

Уторником. Тимочка, Пештанска, Кондина и Скопљанска

Средом. Школска, Два голуба и Кастриотова

Четвртком. Халиндарска, Милетина, Цетињска и Зетска.

Петком. Скадарска, доња и горња и Видинска

Суботом. Болничка, Вишњичка, Палилулска кнјаца Ратарска, Паворна, Букина и Текачка.

Р. ЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. димничарство:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . 0.40 дин.
б). за неуредан шпорхерд . 0.40 „
в). за уредан „ . 0.80 дин.
г). за велики уредан шпорхерд у гостионици . . . . . 1.00 „
д). за чишћење димњака од два спрата . . . . . 0.40 „
ђ). за чишћење простог димњака . . . . . 0.20 „
е). за чишћење чучкова до 2½ метра уједно са шећима . 0.20 „
ж). за чишћење чучкова од 2½ метра на више уједно са шећима . 0.40 „
з). за пљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 1.50 „

II. ИЗНОШЊА ЧЕШЉЕТА:

а). за собу и кујну или мању дућан са собом . . . . . 0.20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом . . . 0.60 „
в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале . . . . . 1.00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . 12.00 дин.
б). од акова . . . . . 0.60 „

IV. ПЕЋТАРИНА:

а). жарка за пашче једном за свагда . . . . . 3 дин.
б). жарка за кују . . . . 6 „
в) обнављање пагубљене жарке стаје половину цене . . .

V ГРОБЛАРИНА:

а). гроб за децу . . . . 7 дин.
б) гроб за одрасле . . . 12 „
в). мала гробница . . . 555 дин.
г). већа гробница . . . 967 „
д). велика гробница . . . 1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња . . . . . 12.90 дин
б). мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36.90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72.90 „

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 11 Сент. до 17. Сент. о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	77
б.) пресуда пресечено	14
в.) забрана одобрено	34
г.) уверења издато	33

II. Изванредно одељење:

а.) пресуда извршено	28
б.) забрана удостоверено	43
в.) уверења прибављено	5
г.) маса образована	5

III. са планине:

Заклато:

а.) волова	123
б.) крава	38
в.) телади	27
г.) оваца	310
д.) оваца	42
ђ.) јагњаца	55
ж.) свиња	203
з.) прасади	156

Примедба: Наплаћено је аренде 5601 дин. Кршумара пронађено 11.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 12. Септем. до 18. Септ. пређло преко општинских капија:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНУ КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
	Брашна пшеничка	—.—	1,410	Сламе	2·50
66,047	Пшенице	13 —		Коре брезове	—.—
24,164	Кукуруза	12·50	80	Меда у саћу	60.
683	Ражи	10—	555	Кајмака	125.
652	Кукуруз новн	9—	1,233	Сира	80.
83,747	Јечма	11·20	1,343	Лоја топљена	95
8,160	Овса	11·20		Лоја нетопљена	—.—
3,159	Пасуља	24·50	155	Масти	115.
18,290	Кромпира	9—	92	Сланине	115
	Арнаутика	—.—	16,815	Свиња дебелих	80.
8,514	Црна лука	8·	200	Ћукура дрвена	7
423	Бела лука	25—	64,405	Креча	3.
647	Јабука	15—	370	Разна воћа	18.
3,683	Крушака	11—	874	Јарме кукуруза	14.
1,415	Орија	24·	Литара		—.—
42,317	Грожђа	15—	4,854	Вина црна	22.
17,935	Шљива сирових	5·50		Вина бела	—.—
345,806	Сувих шљива нов.	28—	1,903	Разне шљ. меке	22
2,183	Шљива сувих стар	10—		„ „ љуте	—.—
40,000	Пекмеза	24—		„ компове „	—.—
65,070	Сена	5·50			

Примедба. Наплаћено је на ове пантарије 2.259·30 дин.

Власник Општина Београдска Штампарија Народне Радикалне Странке Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 39 ЧЕТВРТАК 5. ОКТОМБРА 1899. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ЧЕТИРИ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутрашњем одељењу општинског суда а све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

С прошлим бројем истекла трећа четврт претплатницима нашега листа, и за то молимо све оне, који до данас нису обновили претплату, као и оне који нам што дугују, да у току овога месеца положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Нова претплата из унутрашњости може се слати непосредно уредништву, али је боље предплаћивати се код поште.

За све нове предплатнике, из Београда или унутрашњости, лист кошта до краја ове године само 1·50 дин.

* * *

У последње време „Београдске Општинске Новине" стекле су један број нових претплатника, а буде ли у скоро и већег одзива, општинска управа вољна је да све суме од претплате употреби на увећање листа, како би се могао уређивати што потпуније у правцу његових задатака а у исто време, на задовољење *и других захтева мирег броја читалаца*, известан простор редовно одвајао за **научно — књижевни** и **забавни** део.

Обраћамо се и оним унутрашњим општинама које још не држе наш лист, изричући слободно да и њима не само не може бити на одмет познавање рада представништва престонице, него им, поглавито од дана кад се самоуправа општинска уведе у живот, гласник престоничке општине у много прилика може и непосредно користити, бар ради једнообразнога и правилног извођења административних мера. О томе имамо потврде од неких општина, које примају „Београдске Општин. Новине".

Чинићемо услуге и у лист радо пуштати кратке обавање о *канцеларијама, лицитацијама* и др. саопштењима из унутрашњости, као и расправе оних питања које се не тичу само Београда него сваке а тиме и свију наших општина.

ЈОШ ЈЕДНА РЕЧ

Протекло је већ више од двадесет дана, како је скоро у свима б. листовима објављен извештај финансијске комисије, и још се у штампи не чу ни једна реч о томе да ли су предлози такви да се могу примити у целини, или има и бољег пута за финансирање великих општ. послова. Међу тим у ширим и ужим грађанским круговима живо се воде разговори о потребноме зајму али са тако различитим схватањем и тако супротним погледима на ствар, да би и вело сагласности што већег броја грађана могло лако доћи до штетне поделе мишљења само за то што многи терају у крајност превиђајући главну страну, управо базис предлога комисијских.

Да је питање о зајму дошло на дневни ред из нената, дала би се појмити разноликост појединачних погледа, али такав случај није. Има читав низ година од како је и у штампи и у грађанству опште признато а у одбору општинском раније већ начелно и усвојено да се главне реформе изведу помоћу зајма, који би се исплатио у току дужег броја година. По томе данас се може водити реч само о суми потребнога зајма, пачину на који би се корисно закључио и изворима за амортизацију његову.

Није ли чудновато и непојмљиво онда кад се и сада налази по неки грађанин коме се чини да зајам није потребан; који тражи да се велики радови предузму, али мисли да је и здравствене реформе као и све остале главне установе варошке могуће извршити без икаквог задужења.

Овако, по будућност па и по сам кредит наше вароши штетно гледиште, могу да подржавају у необавештености својој само они који на првоме месту губе из вида да ни једна друга, ни већа ни мања, удаљенија или близка варош. није извршила велике послове своје без зајма, и да и Београд није тако одличних финансија, да би се могло кренути неким новим оригиналним и корисијем правцем.

У крви појединих наших старијих грађана, који су у своје време текли пару по пару, па готовину једно рачунали и само са њоме радили, лежи негодовање против задуживања у опште. Зар смо мало пута слушали „да је боље имати приземну своју но вишекатну гују кућу." Стојећи на земљишту нар. изреке : „дуг је зао друг" — њих се више ништа не тиче. Неће да знају за то, што су се читаве државе, толике престонице и друге велике вароши дизале позајмљеним капиталима, а у низу својих чудних поставака долазе чак и до закључка да немамо ни права извршивати послове на рачун и будућих нараштаја

Ма колико да је мален број оних који се оваким назорима руководе, ипак је потребно да их пријатељи престоничког напретка сузбијају, и то не тога ради да би им се доказало како у разумној позајмици потребних сума нема никакве опасно-

сти ни по садњи ни по доцнији паранташ, него да би се стало на пут сваком даљем замршавању појмова од стране оних који као да намерно терају у крајност.

Ваља имати на уму, да се зајам, који општина буде учинила, неће отплаћивати *повећањем прираза општинског* и за то нема места плаћати од тешких намета. За отплату зајма служиће исте суме које и данас трошимо и дајемо за воду, осветљење, калдрме, школе. И до данас плаћао је сваки грађанин и свака појединца кућа за воду, за осветљење (петролеум и свеће), испражњивање помијара и нужничких јама и т. д. Општина је и до данас одвајала огромне суме за калдрму, за варошко осветљење, за закуп школских зграда и толике друге потребе. С цифрама у руци потрудићемо се да у скоро покажемо колико данас фактички трошимо на подизрење јавних потреба. Тако ће се најбоље увидети да зајам можемо отплаћивати из оних сума које смо и до данас плаћали, с том разликом само што смо до сада силне паре за воду давали а никад ни доста ни здраве воде нисмо имали; што смо осветљење скупо плаћали а никад га нисмо ни у кући ни на улици уживали; што смо на кирије закупљених школских зграда огромне своте одвајали а деци своју у јадним њумезима сатирали; што смо на лечење и погребе последње цркавине пружали, а здравља и дужег живота лишавали се само за то што не журасмо извршење спасоносних установа водовода, канала, шеталишта, калдрме и т. д.; и најзад, што смо се идејом велике и уређене престонице одушевљавали али за економско-трговински напредак њезин нисмо још ништа урадили: нисмо антрио — магацине наградили нити обале утврдили, да би тако тиме једном створили могућност да Београд за свагда обезбеди себи челни и по трговину централни положај.

Прошло је одавна оно време кад смо могли предузимати полако корак по корак. Данас је потребан живи рад ма и с напорима. Треба о зајму ладно и разумно размислити али ни часа више неоклевати.

Потомство се неће жалити ако наследи унапређену и уређену варош с извесним дужностима и општинским теретима; али будемо ли извршење санитарних реформа даље одлагали, здрављем и животом нашим ћемо платити, а будући ће паранташи за трошна и нездрава плућа родитеље своје проклињати.

Недајмо да несимисаном отима махом нам воља клоне, да се подамо умији и оклевању, да заборављамо на дужности своје и према садашњости и према будућности. Недајмо да се и садањи покушај разбије о неке замишљене сметње и да на велику и општу штету од свега опет не буде ништа!

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 2. Септембра 1889 год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

Присуствовали: Председ. општине г. Живко Карабиберовић; кметов помоћник г. Јован Антонијевић; чланови одбора: г. г. Светозар Карапешић, Јован Илић, Никола Д. Каки, Милорад Д. Јанковић, Јован Ж. Ђурић, Милован Р. Маринковић, Др. Марко Т. Лесо, Светозар Боторић, Станко Петровић, Никола П. Михаиловић, А. Кнежевић, Мил. Ж. Маринковић, М. Велизарић, Гргур Миленковић и Р. Драгојић.

Садржај: 1.) Читање г. М. Ж. Маринковића о комисијском извештају по коме је премашена калдрма у телеграфској улици; 2.) Лицитација за чишћење кајгана и јавних нужника; 3.) Избор комисије да прегледа шта се може предузети против одређивања што неће чистобе у вароши; 4.) Лицитација за нов мост између чете; 5.) Отказивање и калдрмљење Краљевачке улице да се одложи и отов води даље пројектовани пропусти; 6.) Регулација Вишњичке и Милетине улице; 7.) Оправка шарије београдског читалишта; 8.) Опет исте шарије; Петар Марковић; 9.) Изје-тај комисије да и праву регулисање линије профектованога пута од вароши дунавског мостила до земљаничке станице.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изводите чути протокол последњег састанка. (Прочитан.)

Има ли ко да примети што? (Нема.) Усваја се.

I.

Милан Ж. Маринковић. У почетку месеца августа, ако се добро сећам, ја, Боторић је овде протестовао, да је примљена нека буђава храна; на је после дошао г. Чупић и казао да је добра. Ја бих хтео да знам, да ли је ово расправљено и шо је у праву, да ли прва или друга?

Председник. Г. Боторић је долазио код мене и говорио ми о томе. Ја сам ту ствар упутио суду да изводи и расправи. Шта је сад урађено ја не знам.

Св. Боторић. Примљено је оно, како је друга комисија казала, само је набачен један џак, и на тај начин испуњена форма.

Председник. Ја сам господо из говора г. Боторића нашао за умесно да одредим комисију, и то сам учинио. Нисам добио од ње још извештај, али над г. Боторић каже, да је тако свршено, онда је сигурно тако.

Св. Боторић. Ја сам то приватно у седници казао. Ствар је била у овоме. Прво је била једна комисија, где сам и ја био. Рана је била нова и страшна у магацин влажна, па се убућала, и ми смо је одбацили. После је дошла друга комисија и избацила један џак само, а остало је примила. После смо се трудили да изађе и трећа комисија, али у томе ни смо успели. По моме мишљењу та храна није била добра, али кад је комисија казала да је добра онда ја не могу даље ништа.

II.

Милан Ж. Маринковић. Одређена комисија за калдрму, да ли је поднела извештај и за ону улицу код „старог телеграфа." Ја би рад био, да видимо, какав је извештај поднела, јер ја знам, да је та калдрма хрђава и да је на суву земљу направљена.

Председник. Комисија је поднела свој извештај суду, а извештај стручне комисије меродаван је за суд.

Милан Маринковић. Зар ми не смемо да знамо то комисијско решење? Ја би желио да и ми то мишљење чујемо.

Председник. Смете. Ја ћу вам поднети у идућој седници. Али допустите ми реће, ако ћемо се вазда забављати овде административним пословима, који спадају у надлежност суда, онда нам и не преостаје времена на други рад. А то сигурно и ви не желите.

За ту калдрму биле је 5 комисија и непрестано нису хтели људи да долазе. Најзад се њих комисија састала и нашла да је калдрма добра. (Чује се: Доста је о томе говора.) Добро.

III

Председник. Сад господо да пређемо на

дневни ред. Траже се уверења. Напомиње дати.

Дају се уверења за: г. Стеву Добровојевића јавног правоастувуника овд. — Доброг кандидата, доброг става; Расту Кнежевића овд. фијакеристу — непознат; г. Данијла Мунћабића прот. министр. финансије — непознат; Милоша Ларишића кафе — непознат; г. Сретена Ристића практиканта министарства финансије — непознат; Ђерасима Вуковића касапина — непознат; Николу Дунића пашлулија — непознат;

Сад изволте дати уверења о сиротиња Јанина:

Дају се уверења за: Јована Костића ђака учит. школе — сиротног; Владислава Стојиљковића ученика гимназије — сиротног; Дарињку Тимићеву и Дарињку Васојевић — обе сиротног; Симку С. Лазић — сиротног; Јудијану Опра — сиротног; Живку Јовановића ученицу — сиротног; Тодора Росића ђака — сиротног; Милутина Лазаревића ђака — сиротног; Марију М. Петровића ученицу више ж. школе — сиротног; Љубомира, Катарину и Лену Костића ученике — сиротног; Мијајла Петровића ученика гимназије — сиротног; Милицу Томанић ученицу — сиротног; Јелену Перкић ученицу — сиротног; Јована Савића ученика гим. — сиротног; Милана Васића ђака — сиротног; Дарињку Живковић ученицу — сиротног; Милоја Ковачевића ђака учит. школе — сиротног; Лазара Савића ђака — сиротног; Мијајла Цветковића ђака трго. школе. — сиротног; Милана Анђелковића ученика реалке — сиротног; Владислава Стефановића богословца — сиротног; Стевана Илића ђака учит. школе — сиротног; Даницу Прановића ученицу женске школе — сиротног; Митра Ђерића ђака — сиротног; Ђорђа Марковића ђака из гимназије — сиротног; Јелену Арсеновића ученицу — сиротног; Радомира Цветановића ученика гимназије — сиротног; Милорада Стевановића ђака — сиротног; Рада Милутића ђака учитељске школе — сиротног; Лепосаву Главинића ученицу — сиротног; Косту Јовановића филозофа — сиротног; Мерјему А. Песаму Еврејскиу ученицу — сиротног; Евросиму Младеновић ученицу — сиротног; Љубомира Марковића правника — сиротног; Ђорђа Јовановића ђака — сиротног; Марију Томића ученицу ж. школе — сиротног; Анђелину Остојић ученица и Селика Остојића ученика — сиротног; Десанку Томића ученицу — сиротног; Мих. Дукићевића прав. — сиротног и Зорку Ф. Елмајера — сиротног.

IV.

Председник. Ми смо господо држали ову лицитацију за чишћење шипља и јавних шиприна, која је по условима остала на Ружи Табаковићки за 5100 динара.

Милован Маринковић. Ови услови не могу да се тачно испуне, док се необјане грађанству. Молио би да се штампају.

Председник. Кад се о овоме донесе решење одборско онда ће се све то штампати у нашим новинама.

Милан Ж. Маринковић. Није довољно да нас 20—30 знамо, него треба да зна цело грађанство и онда се тек може довољна контрола држати. Да би се то постигло, треба да се штампају на особеној хартији и на сваној шипаји да се на табли прилепе.

Председник. Сама општина врши господиње контролу. Овога месеца казњен је закупац са 60 дин. за невршење свога посла по уговору.

Раденко Драгојевић. Мала шипаја заузима по већи простор, а закупац разуме много мањи простор а то само око кантара — што у ствари није. Треба на ово обратити пажњу да се зна, докле треба да чисти.

Свет. Карапешић. Да ли се на теразијама разуме да и средину улице има да чисти?

Председник. Средину не. Но може се одсада завести да и то чисте.

Свет. Карапешић. Ја сам једном прошао теразијом са г. министром унут. дела, па г. министар том приликом рече: „Сад од кад ме се тиче, видим да се ова варош не чисти?"

Добро би било да се и она средина да закупцу, или да сами грађани чисте.

Милован Маринковић. Ми сад налазимо, да услови нису потпуни, па с тога нек се поднуне и држи нова лицитација.

Председник. Поштo је ова лицитација врло корисна по општинске интересе ја држим да не треба кварити ову лицитацију, него да је усвојимо. А за средину теразије и ако још што желите можемо наредити другу допуиску лицитацију; јер шипаје могло би нам се лако догодити да плаће много већа цена од ове, коју смо добили јрживом лицитацијом.

Св. Богорић. Г. председник је лепо казао. Ову лицитацију да одобримо, и за остало да држимо нову лицитацију.

Јован Турић. Ја знам да су ове грађани и с једне и друге стране средину сами чистили, и сад нешли зашто и даље не би тако било. Ни сам за то да се држи нова лицитација.

Марко Белизарић. Ја мислим ове услове да одобримо. Али, ако желимо да прошримо услове, нека нам суд поднесе други нов предлог на да одредимо нову лицитацију. То о чему сад говоримо јест измењен предлог и о њему неможемо у овој седници решавати.

Милан Ж. Маринковић. Да видимо колико треба да чисти тај арендатор. Молим прочитајте услове још једном. (Прочитани су).

Добри су услови на хартији стављени али се не врше.

Младен Тодоровић. Само на малој шипаји сељаци се но цео дан нерадилазе и због тога је немогуће да се чисти. Чак и закупци су ме молили, да јаним полицији, да она нареди да се сељаци у подне одмарају растерају, на опет све нашта. Требало би натерати грађане да они сами чисте, јер због њихових радњи сељаци само но цео дан и седе.

Милан Ж. Маринковић. Овде стоји у условима красно, али се не врши тако. Ено на Сави стоје басамаци и ја не знам да су кад год почишћени.

Председник. Општинска је напила ко је дужан да чисти, а грађани нека контролишу да ли се чисти на нека јавне општинском суду. Ми имамо кауцију закупчеву па ако неће он да чисти ми ћемо на његов рачун на кауцију платити ко ће да почисти.

Св. Богорић. Услови су пред нама и сами ће се штампати. У овоме ми не треба да тражимо помоћи од полиције него сваки орган општински и сваки грађанин нека пази да ли закупац ради по уговору, па ако види, да не ради нека јави суду општинском који има начина да закупца казни.

Милован Маринковић. Нека нико не замера што се о овој ствари мало више говори. Ја лично знам и уверио сам се, а и ви знате то, да о нашој варошн не даје се баш најбоља оцена што се чистоће тиче. Не само што ми то знамо, него и странн свет, који долази ово, носи на наше варошн упечатак да је то једна пала варош. Зато се они разговори и плоче томе да се то поправи. Ми овде видимо лепе услове, али не врше се. А зашто да се не врше. Ми морамо да нађемо начина како ће се морати да врши то што се уговори и услови. То је ово што је навело и мене и друге одборнике на дужи разговор о овој ствари и како ја цењим ову цеду просторију, која је овде прочитана, да за 5000 динара год. чисти, то није много плаћено; али питање је може ли то један човек за тај новац да уради као што ваља

Председник. И ја потпуно делим то мишљење и сам напређе морам да прнчепим пред страницама; али шта ћемо кад још немамо подопода на да уредимо чишћење варошн као што треба.

Др. Марко Лопс. Ја мислим да сад успоставимо ову лицитацију овако као што је а да одредимо другу нарочиту комисију, која ће да размисли о начину како да се одржава чистоћа у варошн, и то не само за новац општински него и за приватна. — Ја знам да има приватни људи који би пристали радо да плате неку малу таксу на да се редовно чисти пред кућом. Држим да не би штетно било да се и на тај

начин што год похуна. О свему томе имала би да размисли комисија, коју предлажем,

Св. Карапешић. Ова лицитација може се прихвати, али пошто неке моћи да се врши чишћење као што треба за ову цену и на овај начин како је досад било, ја држим да би било боље кад би се издало на поједине квартове и то чишћење као оно што сво урадили са напоменем Зубретом. Онда би била и боља контрола и уредније чишћење.

Председник. Можда би нас то више коштало, али би извесно овај посао уредније био рађен. Сад мислим да ову лицитацију примимо, а да одредимо комисију која ће да размисли о начину како да урадимо чишћење вароши за убудуће. (Прима се.)

Кога ће те господо да одредите у комисију?

Бирају г. г. Др. Марка Лека, Св. Карапешића, Мил. Р. Марковића, Милана Ж. Марковића, Радев. Драговића, Светозара Боторића и др. Х. Лазића.

V

Председник. Молим вас чујте још једну лицитацију, за поток коња пожарне чете. Остала је на Алекси Петровићу за 179 динара.

Св. Карапешића. Мислим да би требало да се уговори да по броју коња плаћамо подков јер ако немадемо за 6—8 месеци толико коња колико је предвиђано, што да се бадава плаћа.

Светозар Боторић. Али кад је мање коња они више трче по вароши и више потрошо деру. Сваколико цена није велика и ову лицитацију треба одобрити. (Одобрава се.)

VI.

Председник. Кад се је шеф нашег грађевинског одељка вратио с пута он ми је поднео реферат како би могли да за извесно време отоке оној води, што застаје сада код ш. трга у след завршене нивелације спојних улица, па да спустиште и грађење нове каљдрме у крагујевачкој улици одложимо за пролеће, пошто немамо повољну цену сада.

Изволите чути инжењера.

Инжињер. Комисија је решила да се само одма приступи отклањању и калдрмисању улице и то подовично — но то сада на овом времену неће бити могуће. С тога мислим да треба оно парче код апотеке одмах спустити за неколико метара у ширину и дужину да вода може отицати, а код улице урошеве да се начини један привремени мост и вода пропусти. То би могло бити готово за два три дана; па да дођеше, кад наступи лепо време, направимо калдрмисање и отклањање као што то треба да буде. (Врло добро — прима се.)

VII.

Председник. Комисија, којој је препоручено да се упути како стоји у природи линија која је дата раније Управи дув. комисија изнесе жељезничке и жељезничке улице, нашла је да је у реферату шефа грађев. одељка (Гбр. 683) обележена ситуација онако како је у природи и да је уместан предлог да се пројектована улица од 30 сведе на 25 м. ширине и између онако како она — комисија — предлаже у поднесеном од нашештај плану.

План је израђен према овоме нашештају и ја држим да то што комисија предлаже можемо примити. Улица би била широка 25 метара и ми би са обе стране улице имали свог земљишта. Дакле и по материјалне интересе општине боље је да овако буде, јер можемо на овај начин имати у тој улици плацеви за дућане. (Врло добро — прима се.) Разлике је у томе што место друма од 30 хвата ширине добијамо друм од 25 хвата ширине, али за то место једног друма имамо с обе стране друма плацева с лица. (Врло добро.)

Р. Драговић. Мени се чини да се о томе земљишту слабо вода рачуна и да се не зна ни шта је општинско ни шта приватно

Председник. То је друга ствар, кад то станемо делити на плацеве, онда сваки од приватних мора показати тапију за оно што држи као своје.

VIII.

Председник. Сад да пређемо господо на регулацију улице Милетине и Вишњичке. Ствар је она врло давнашња. Четири године чека на решење. Комисија је нашла да би те две улице могле бити и пошто уже но што је регулационим планом предвиђено.

М. Велизарић. Тим би и општина мање платила за откуп земљишта које ће се за улицу узети од приватних имања. (Инжињер објашњава положај улице.)

Председник. Није најзад велика ствар хоће ли бити широка улица 18 или 14 метара — али желео бих да знам само то може ли се овај Стаменковић нагнати да изврши оно што каже комисија т. ј. да своје земљиште, које му се одсече, уступи своме комшији? (Не може.) О томе би требало размислити.

Свет Боторић. Ја би најмање извештај комисије у толико да приступимо регулацији по оном плану који је од стране министарства одобрен и онда нам не треба никакво ново одобрења.

Председник. Ја мислим да оставимо ову ствар за идући састанак да нам г. инжињер донесе план оне улице, а осим тога да уништимо привилеје, које у одбору имамо али данас ни су у седници, може ли се који брат нагнати да своје земљиште уступи другоме по процени. (Бива.)

IX.

Председник. Само још два предмета да спремимо — врло су кратка (виси дошкан је.) Молим вас — мале су ствари. Један сиромах грађанин наш Петко Марковић који је седео у нашим дућанима код гробља старог пропао је и није могао да нам плаћа кирију, зато смо га узаптили. Међутим ми смо њему дали два дућана јентилије него другим закупцима — но 2 дув. н. на сад кад смо му одузели дућане пошто је требао да плати ми смо издали те дућане скупље и на тај начин изнуђен ће нам наше кирије но што би добили од њега да је остао у дућанима и плаћао кирију. С тога се он сад обраћа општини и моли да му поклони као сиромаху мајстору оној његов алат који смо му узаптили (начу: добро — поклања се)

X.

Председник. Исто тако господо и читаоница нам се обраћа са једном молбом. Ви знате да је београ. читаоница одавна у општинској згради — има већ 40 година. 20 година дазата им је зграда бесплатно, и после су плаћали но сад су застали те нису нам платили кирију за неколико година на моле да се опросте читаоници та и бирају њу дугује и ја мислим да то учињено пошто је то једна стара добротворна установа где и наши ђаци одлазе. Цела сума износи 864, дин. до маја ове године. (Добро — поклања се.)

Дакле усклја те ли то да им се истраги она кирија? (Усваја се). Хвала вам.

Састанак је трајао до $9^{1}/_{2}$ часова по подне.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенограф. белешкама)

Држан 5. Септембра 1880 год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

Присуствовали: Председник општине г. Живко Карабиберовић, чланови одбора: г. г. М. Јосимовић, М. Велизарић, Милоје Д. Јанковић, Илија Цветановић, Димитрије Вељковић, Никола Д. Кики, Никола Х. Поповић, Др. Марко Т. Леко, Живан Бугарчић, Станко Петровић, Никола П. Михаиловић, Светозар Боторић, Ђорђе Николић, Ђорђе С. Новаковић, Гдинја Јосимовић, Милован Р. Марковић, Милутин Ј. Марковић, Никола М. Милићић, П. Д. Видаковић, Мил. Ж. Марковић, Коста Д. Гламинић и Р. Драговић.

Садржај: 1.) Реферат председништва о уговору са закупцем Зеленог Венца. 2.) Извештај једне своје комисије да се неки послови изврше средством најм. од 12, 00.000 динара; 3.) Комисија да поради под г. Министра народне привреде да се

да ова још боље и сигурније те куће прегледа и прежери. Никакве тешкоће нема у овој ствари и кад се вечерас не може решити, онда за што не би то комисија видела, а и кад би се могло вечерас решити, ја опак неби пристао док комисија не види. Све се ово може свршити за два дана и онда ни што тргати.

Никола Милићић. Односно онога што рече г. Боторић да комисија треба те куће да прежери. То је господо све учињено.

То нису моје куће те да ми се може рећи да сам у томе интересован, а немам ни деце, да би се казало, да због тога хитам, него ствар је у томе: комисија је нашла, да су куће добре и сад ако ми одредимо и другу комисију значи пређи неповерење. Ја сам против тоге да се ган мишљење раније комисије.

Председник. Није комисија никаква одређивана досад. Ово је мишљење школског одбора. Питање ово прво пут излази сада пред одбор. Ви знате како је прошле године казано, да су ове две куће негодне и сад само говорите да се више пише.

Свет. Боторић. Ја би најодлучније био противан томе ако би се те две куће опет за школу задржале.

Председник. Ја предлажем за чланове комисије г. г. Боторића, Милошића и Никоју Х. Поповића. Нека господа виде и како они нађу тако и да урадимо. Ја ћу дати господи кола на пек оду и виде. (Усваја се.)

(свршиће се.)

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 21. и 28. септембра ов. год. општински је одбор:

Бр. 233. Решио да се претрес и дебата о предлозима финансијске комисије продужи на другом ванредном састанку;

Бр. 234. — Одлучио да се за I и II-ги разред основ. муш. школе у место куће Розалове за у будуће уму две куће: Косте Букића и Денке Стојановића на источном врачару за цену од 170 динара, а кућа Врајерова и на даље задржи;

Бр. 235. — Најавио да нема места повишавати цену хлеба;

Бр. 236. — Уступио право наплате таксе за кланје на кланама Јовану Ђуковићу за 840 динара;

Бр. 237. — Изабрао комисију да даде мишљење: да ли се може дозволити Ст. Јосифовићу да отвори општ. мајдан крај друма топчидерског да би вадио камен а плаћао таксу;

Бр. 238. — Одобрио отпис Петровић и Карамарковић и да може кроз топчидер наћи пристојнији цена и тако сарозвести воду за грађење магацина мовоп. дуванa, и да може на општ. земљишту средњавати грађу. и

Бр. 239. — Решио да се умоли управа вароши да забрани отварање сеоских радња ван комисијом одређених места.

ОДЗИВ ШТАМПЕ

Под наслобом „Зајам или не," „Народни Дневник" донео је у 213. броју овај чланак:

Пред општинским одбором је на решавању одиста крупно питање: хоће ли се општина београдска задужити са 12 милиона динара зајма или не?

На збору општинском, који ће се, ради коначног решења овога питања, по свој прилици ускоро сазвати, казаће своје мишљење сваки становник београдски и даће свој глас за или *против* тога зајма.

И ми, као јавно гласило, хоћемо да кажемо наш суд и да јавно и отворено обележимо наше гледиште према питању: зајам или не?

Ми држимо да међу становницима београдским неће бити ни једнога, који у своме животу бар једном или два пут, није зажелео, да се опрости живљења у месту, где човек није рђаву и врло често мутну и каљаву воду, где човека лети хоће прашина да задави, јер нема водовода и где, у кратко да кажемо, нема ни добре калдрме, ни канализације, ни осветљења. Свима нама је већ одавна дотрдело овако стање какво је, те смо сви сложни у томе, да је крајње време да се приступи извршењу тих преко потребних радова, како би и Београд ушао у ред добро уређених варошн у свету, у којима су сви здравствени услови задовољени.

У томе се слажемо сви без разлике да те послове ваља посвршати што пре али се разнимоилазе наша мишљења, којим путем и каквим средствима би ваљало то извршити. Комисија, коју је општински одбор одредио да испита који би пут био најповољнији, на да се дође до средстава потребних за извршење тих великих послова општинских, вели у своме извештају, да је најповољнији пут да се дође до потребних новаца пут зајма, и у то име је предложила, да се општина београдска задужи са 12 милиона динара, која ће се сума употребити на свршавање свију општинских послова, а отплаћивање се мало по мало у току неколиких десетина година.

Казаћемо одмах да се с тим мишљењем и ми потпуно слажемо, а слажемо се прво с тога, што ће општина, расписав стечај за остварење таквог зајма, бити у положају да бира и набере понуду, која је по њу најповољнија; друго с тога, што ће општина сама издавати послове појединим предузимачима, који ће такође морати да поднесу најробатачније услове по општину, ако желе да добију коју грану послова, и треће с тога, што ће се ти послови извршити зајмом, који ће се амортизацијом отплаћивати кроз дуги низ година, те тако терет трошкова за те крупне општинске послове неће пасти једино само на ову садашњу генерацију, већ и на ону, која ће иза оне доћи.

Са тих разлога ми смо за то, да општина узме зајам од 12 милиона динара и да га употреби онако, како је у комисиском мишљењу речено па се надамо, да ће такву одлуку донети и одбор и што пре сазвати збор, на коме би се имало коначно решити важно питање: хоће ли Београд постати добро уређена и здрава варош, или ће остати овакав какав је данас без пијаће воде, без добре калдрме, без осветљења, без канализације, а пун нечистоте, која кужи зрак, на велику срамоту свију нас.

Зајам се, дакле, мора учинити, и ми смо уверени, да ће свесни грађани српске престонице и гласати за њ.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Ванредна седница — у коју ће се продужити претрес предлога финансијске комисије, држаће се данас у 5 час. по подне.

За што. Неки су нам грађани приметили да је према „Коду Јахача — Кнез Михаило“ општински одбор требао бити издашније руке те да за утемељачки фонд учини већи прилог од 500 дин.

Белешком у прошломе броју нагласисмо какав је главни циљ прилогу престоничне општине и по томе није од толике важности да ли прилог износи коју стотину динара више или мање. Изузетно ове године престонична општина имала је знатних издатака на сличне циљеви помажући нека друштва стално а нека ванредно. Због тога према буџетској позицији из које се прилози чине, није било могуће више одвојити.

Помагање удружења о коме је реч, треба да буде општe: камен по камен па ето нам целе зграде. — Београдска општина ма и недовољно тек из добре воље и нажње према корисноме раду удружења, за сада је учинила колико је могла. Ред је на остале општине да и оне учине своје.

Комора. Од оних грађана који дају комору у Београду има: чиновника 304, трговаца 254, занатлија 71, маса 55, земљоделанца 9, и завода и еснафа 3. Разрезано је 648 тегљећих коња, 236 товарних коња, 206 јахаћих коња, 468 волова, 188 коњских кола и 190 воловских кола.

Школе. У реду првих задатака и потреба варошких стоји и подизање зграда за основне школе. Комисија која има да каже колико и каквих зграда ваља подићи, у скоро ће свршити свој рад, и одбору поднети извештај.

ГЛАСНИК ИЗ УНУТРАШЊОСТИ.

Ту скоро нагласисмо да ће од дана кад се самоуправа прогласи, бити већма потребно да општине једна другој ближе стану, да се о административним пословима и местним потребама и приликама споразумевају, једна на другу угледају и радњу своју сабражавају ономе што се оцени за боље и прими као савршеније.

Престонци без сумње припада да предњачи и да свима осталим општинама пружи руку за заједницу, а то јој је у толико више могућно што има свој службени лист.

С овог гледишта смо и обећали да ће престоничке општ. новине поклањати од сада пажњу и питањима других општина, пошто од тога може бити само опште : ористи, па у тој намери обнављамо ову рубрику за све оно што на других наших општина буде вредело изнети на јавност, па било да се тиче општинских послова или и других локалних прилика.

КАКО СЕ ЗАКОН ИЗИГРАВА.

У нашем крају одавна и све јаче отимају наха преваре и кајшарлуци, а нико не покушава да им на пут стане. Ми смарамо да се свако зло и лако и брже даје излечити кад је опште познато, па за то и држимо да ово што ћемо испричати не треба да остане непознато бар онима који колико толико могу спречавати изигравање закона.

Сви могућни начинима зеленаши и кајшари експлоатишавају овај народ. Обавештајима, писменима, уверењима и т. и они сиромасима одузимају све што им могу одузети, али им у томе најгоре смеће § 471. законика о судском поступку у грађанским парницама где се вели: да се земљодељу не може продати за дуг шест плуга земљиште, нити може он сам то отуђити.

Њима је дакле што мало и без тога могу огулити и кожу с леђа „опон ко им „капља доћадне,“ него измишљају начине, како ће и последњу стопу земље од земљодеља зграбити. И измислили су . . .

Ево да видите Сиромаху селяку уиро брат — треба га сахранити; родило му се дете — треба га крстити; одрасли му син у школи — треба трошкова; други му опет син у војсци — ваља и њему слати новце; траже му се порез — треба му платити итд. итд. и он нема ни ситне паре за све то. Што је имао да прода, то му је одавно каква зеленаш за ранију облигацију, а сад не може да добије ни зајам, не даје му нико, јер нема више од шест плуга земље, како би се повериоци наплатили. Сиромах не зна како ће и на који начин добити зајма, ваља се и превиђа се. . . . „Продајми, ону ливаду у њиву“ — јавља му се поднукли кајшар.

— Дао бих ти, радо, само кад би ми хтео суд потврдити: одговори селак.

Лако ћемо ми за то, само ако хоћеш ти да продаш?

— Хоћу. брате, како да нећу!. .

Онда они стуне у погодбу. Селак у невољи прода буд за што најбољу земљу а кајшар га онда научи, како ће га моћи осигурати у сопствености па да му изда паре.

Долазе обојица у општински суд. Кајшар се представљује и предаје тужбу ове садржине:

„Суду општине Н—ке.

Н. Н. из Н. земљоделац заузео је на бесправан начин једну моју ливаду која се граничи : источно до М. М. 150 метара, јужно до Др. Ђ. 120 мет., западно до масе К. М. 160 метара и северно до пута 100 метара; у вредности 96 динара.

Да је то моја земља закључе се, а и тужењом верујем.

Тужи, дакле, заузимача, и тражим да га суд осуди да ми поврати ову земљу коју ми је заузео, накнади ми такеу и дангубе плати 10 дин.

Поништи
М. П.“

Нити је кад год у веку та земља била тужиочева, нити је он одатле, него досељен из петнестог села, па онај опет тражи, јер се наредио са сељаком да та на онај начин осигура. Поред тога земља преди више од 50 дуката, али он је свео на суму, за коју може општинска суд судити.

Пошто преда тужбу, он моли писара да позове туженог и саслуша, јер је, велибаш сад и он у ходнику. Писар узове туженог, и онај на тужбу одговори овако:

„Ливада, за коју ме тужилац тужи, одиста је његова својина, али је ја притајавам десет година и на њу плаћам порез. Једно што држим да је право тужиочеве сопствености застарело, а друго што сам исту ливаду увео у пописну књигу као своју, ја држим да имам на њу право сопствености; с тога тражим: да се тужиоц, од тражења одбије

На процену ливаде од стране тужиоца немам шта да приметим, јер она одиста не вреди више од 96 дин. Мере су ливаде оне и онаке, каке их је тужиоц навео у тужби.“

Сад се састала суд и суди.

Ту је и, изнаше туженога, и суд следује § 180 грађ. пост. осуђује, дакле, туженога да ону земљу врати тужиоцу, а његову одбрану одбија, пошто се за застарелост земље, пописане 24 године, а пописна књига није никакав правни доказ у овоме смотрењу.

Тужиоц кога, ова акта и општинске их суд овери. Он их прва у џеп и држи као доказ да је његова ливада.

Ето, то је тај нови начин кашнарлук! . . Ето, то је тај нови начин модерне пљачке!.. На тај начин, мени је познато, једно је лице више парчади земље узело готово ни за што, и то баш од оних лица, којима не

остаје ништа друго до кућа и два три ара окућнице.

Да ли се, може овоме стати на пут?.. Да ли би добро било кад би се бар расписом скренула пажња на ове каиширлуке, те да се кривци подвргну казни...

Л—ћ.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Пратити рад страних општина може нам бити само од користи а никако од штете, и ми знамо да је некада било чак и јавних замерака што општински лист колико толико не задовољава и ту страну.

Отварајући сада рубрику за вести из страних општина, износићемо (кад простор листа допусти) у краћим белешкама оно што нам преко страних новина или другим путевима буде долазило до знања а имало ма у ком погледу вредност да се саопшти.

* * *

Узроци болештина. Мађарска престоница проучила је знатно од приденших болести. После свога дужег истицавања Др. Гебхард поднео је општинској управи извештај у коме јасно описује узроке разноврсној ен. болести у Б. Пешти. Тај извештај завршен је овим речима: „докле год знатан део становништва буде привучен да пије нефилтровану воду, докле се у канализма буде задржавала нечистоћа и трулеж, докле се станови раденички не побољшају — све дотле неће се моћи радикално стати на пут развијању ен. болести, нити се може очекивати да се стање здравља побољша.

Нема сумње да ће се управа будимпештанске престонице умети користити саветима Др. Гебхарда и све учинити да се и у томе погледу осети код њих бољитак.

За друге општине ово је само један пук више да не спадневају варош речном као је могућно другом водом и да добро није као варошке канале граде.

Зајам Софијске општине. У 40. бр. „Revue de l Orient-a“ читамо да је председник општине софијске Петков пошао у „Лондон и тамо закључио зајам од 10 милијона под врло повољним условима: с курсом 82½%, пятересом 6% и амортизацијом за 40 година. Зајам ће тај учинити лондонска банка „Anglo-Foreign“ уз суделовање бугарске народне банке а употребиће се за канализацију, подвод, осветљење, експропријацију прив. имања (због предузете варегулације) и за грађење једног великог јавног купатила. За гаранцију зајма служиће потрошарина којом ће приходи општински порасти на 900.000 динара. Администрација стаје од прилике 300000 дин.

С приватне стране, а мало раније од ове белешке, узеравао нас је један странац — путник да нема изгледа да ће софијска општина остварити зајам за који се раније чуло да је закључен под врло повољним условима. Према томе и како је кмет Петков, по горњој белешци сада пошао у Лондон, изгледа, као да се онај раније покушај није остварио и да је ово сада други, повољнији.

Калдрмија. Gr. Kikind. Zeit.“ (82. број) јављају да је кикиндски општински одбор пре неки дан претресао правила о калдрмији. Вест ова проваћена је приседом да је у там. општини корак ближе решењу питања о калдрми. Каква сличност!

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У рачуноводству београдске општине држаће се ове лицитације:

I

Данас за закуп њиве до Убавлијевог винограда;

II

10. Октобра за годишњу набавку олова, које се употребљује за маринање меса.

Услови су изложени у рачуноводству а могу се видети и на дан лицитације.

Сви они који желе ли њиву општинску закупити, или олово инферовати, треба да на лицитацију дођу.

Од стране Суда општ. вар. Београда. 3. октобра 1889.

ЈАВНЕ ШИРИНЕ И УЛИЦЕ

које општински повлашћеним чисти.

а.) Велика пијаца;
б.) Мала пијаца;
в.) Марвена пијаца;
г.) Тошдијска пијаца;
д.) Палилулска пијаца;
ђ.) Зелени венац;
е.) Цветни трг;
ж.) Простор око теразијске чесме са олуцима и каналима;
з.) Велики басамаци;
и.) Део саборске улице од пиварице до саборске полицијске;
ј.) Мали басамаци, у високој улици;
к.) Простор око споменика кнеза Михаила са свију страна, са фијакерском станицом;
л.) Део војничке улице који заузимају рибарнице; или простор где се лети продаје риба;
љ.) Део Дубровачке улице и део Спаиске улице испред општинског имања.

У колико нису ова места по себи ограничена, она се граниче овако:

Велика пијаца: чисти се цео калдрмисани простор са делом калдрме испред велике школе до Дивберове апотеке, а тако исто и цео простор, сада некалдрмисаног земљишта око пирка и у опште где продавци са колима и производима стоје;

Мала пијаца: чисти се цео калдрмисани простор све до дворских плацева;

Марвена пијаца: цео простор некалдрмисане пијаце са половином калдрме и улица са свију страна;

Тошдиска пијаца: цео простор, с једне стране до споменичке улице, ас друге стране дуж тошдиске касарне, с треће поред кафане Живка Јовановић, и са четврте стране цела дужина пијаце са половином калдрме те улице (железничке) где стају сељачка кола;

Палилулска пијаца: цео простор некалдрмисане пијаце са свију страна до путова и приватних имања до калдрме пред палилулском касарном;

Зелени венац: чисти се цео калдрмисани простор са свију страна с половином калдрме до кафане „Америке;“

Цветни трг: чисти се цео простор, заједно са делом који је под зградом.

Остала места: (под ж, з, и, ј, к, л, љ.) по себи су обележена.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б). за неуздан шпарherд	0,40 „
в). за уздан „	0,80 дин.
г). за велики уздан шпарherд у гостионица	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0,20 „
е). за чишћење чункова до 2¼ метра уздино са пећњама	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уздино са пећњама	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ТОВАРИЋА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	12,00 дин.
б). од акова	0,60 „

IV. ПЕШТАРИНА:

а). марка за пешце једном за свагда	3	дин.
б). марка за [illegible]	6	„
в). обнављање [illegible] ове марке сваје половину [illegible]		

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7	дин.
б) гроб за одрасле	12	„
в). мала гробница	555	дин.
г). већа гробница	967	„
д). велика гробница	1207	„

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90	дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90	„
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90	„

РАСПОРЕД

по коме ће од 1. ов. месеца покашћења изношити ђубре из зграда варошких.

I. Кварт Варошки.

Понедоеоником. Улице: Ноћајска, Коса Ибарска, Соколачка и Рајићева.

Уторником. Градско поље, Дубровачка, Кнез Лазара и Спасовска.

Средом. Јеловска, Златарска, Косанчићев венац, Богојављенска.

Четвртком. Вук-Караџићева, Лепеничка, Љубичина, Топлички венац.

Петком. Кнез Михајлова и Милановa.

Суботом. Велика Пијаца, Васина, Добрачина, Доситејова и Југовићева.

II. Кварт Теразијски.

Понедоеоником. Улице: Кастријотова, Два јаблана, Косовска.

Уторником. Скопљанска, Цариградска, Телеграфска и Косијерска.

Средом. Краљ-Миланова и Дворска.

Четвртком. Маркова Призренска, Балканска.

Петком. Министарска и Абаџиска.

Суботом. Зелени Венац и Ломина.

III. Кварт Врачарски.

Понедоеоником. Улице: Београдска, Фишекијска и Милутинова.

Уторником. Крушка и Урошева.

Средом. Ресавска и Крагујевачка.

Четвртком. Цветна и Железничка.

Уторником. Крушка и Урошева

Средом. Ресавска и Крагујевачка

Четвртком. Цветна и Железничка

Петком. Кнез-Милошева, Фрушкогорска и Споменичка

Суботом. Сарајевска и Пиварска

IV. Кварт Савамалски.

Понедоеоником. Улице: Поп-Лукина и Лимска

Уторником. Савамалска и Сремска

Средом. Ломина и Пиварска

Четвртком. Висока, Поцерска и Пречевичка

Петком. Јаворска и Косијерска

Суботом. Господска, Једренска, Богојављенска, Савска, Мајданска, Мало Пијачка и Краљевића Марка

V. Кварт Дорћолски.

Понедоеоником. Улице: Градско Поље и све остале безимене улице

Уторником. Југовића Велика Пијаца, Ноћајска, Гдумачка и Симина

Средом. Јевремова, Горња и Доња Јованова и Војничка

Четвртком. Которска, Дунавска и Душанова

Петком и Суботом. Еврејска Мала

VI. Кварт Палилулски.

Понедоеоником. Улице: Фишекијска, Марвена Пијаца, Косовска и Два јаблана.

Уторником. Тиковчка, Поштанска, Кондина и Скопљанска

Средом. Школска, Два голуба и Кастриотова

Четвртком. Хиландарска, Милетина, Цетињска и Зетска.

Петком. Скадарска, Доња и горња и Вишинска

Суботом. Болничка, Вишњичка, Палилулска кнјаза Ратарска, Изворна, Букина и Тешачка.

Исправка. У стенографском записнику, отштампаноме у последњем броју има у говору одборника г. Милорада Д. Јанковића таква погрешка да је немогуће разумети смисао, докле се (на стр. 358. у другоме ступцу а реду 17-ом одоздо) не дода реч: „сељаци“ — То се овим и исправља.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 18 Сент. до 24. Сент. о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	113
б.) пресуда изречено	50
в.) забрана одобрено	49
г.) уверења издато	54

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	40
б.) забрана удејствовано	46
в.) уверења прибављено	19
г.) страни предм. свршено	1
д.) маса образована	6

III. са кланице:

Заклато:

а.) волова	131
б.) крава	35
в.) телади	28
г.) оваца	325
д.) оваца	36
ђ.) јагњади	44
е.) јарчева	2
ж.) коза	1
з.) свиња	232
и.) прасади	206

Примедба: Наплаћено је аренде 5964 дин. Кривичара проказано 14.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 19. Септем до 25. Септ. пренло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНУ	Чега	100 к. пр. сечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
27,270	Брашна пшенична	—.—	15,515	Сланс	2·50
20,000	Брашна кукурузна	—.—	1,040	Шпикарке	28·—
365,607	Пшенице	13·20	120	Коре брезове	11·—
31,133	Кукуруза	12·25	9,181	Шљива сувих стар	[illegible]
516	Раже	10·—	377	Меда у саћу	[illegible]
64	Крупника	12·—	215	Кајмака	140
4,452	Јечма	11·25	757	Сира	80·—
7,574	Овса	11·25	883	Лоја топљена	95·—
8,887	Кукуруза нови	9·50	70	Масти	115
3,397	Пасуља	24·50	28,641	Свиња дебелих	80·—
7,757	Кромпира	9·—	246	Кукурза дрвена	7·—
82	Арнапика	18·—	92,946	Креча	[illegible]
4,354	Црна дука	7·50	493	Катрана	
20	Бела дука	25·—	4,132	Разна поћа	20·—
2,825	Јабука	12·—	179	Разне зелени	
4,484	Крушака	6·50	Литара		
4,991	Орија	23·—	8,841	Вина црна	21·—
34,760	Грожђа	16·—		Вина бела	
11,477	Шљива сировик	5·50	8,977	Ракије шљ. мекс	22·—
1,204,626	Сувих шљива нов.	28·—		„ „ љуте	—·—
170	Цикмеза	30·—	4,760	„ ковоке мекс	25·—
183,475	Сена	5·50			

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 3,561·95 дин.

Власн ик Општина Београдска

Штампарија Народне Радикалне Странке

Уредник Спасо Хаџи Ристић

прво кантарије на тргу на шпицу општине; 4) Питање г. М. Д. Лазовића за што не ради комисија за грађевинске трошке пијаца; 5.) Предлог да се комисија општинска надаље равнилу уређивању и одличавању грађевина.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен.

Протокол редовног прошлог састанка читањем кад буде редовни састанак, а сад ће но прочитати неке молбе, којим се траже уверења о сиромашном стању ученика и ученица на после да пређемо на дневни ред.

Чујте дакле молбе којима се траже уверења.

За: Живака Трифуновића ученика 5-тог разреда; Софију Тирића ученицу в. ж. школе; Милену Благојевића ученицу в. ж. школе; Катарину Обилић ученицу в. ж школе; Мирка Митровића ученика учитељске школе; Катарину Илића ученица в. ж. школе; Софију Зубановића ученицу в. ж. школе; Јелисавету Радосављевића Љубицу Станојевића ученице в. ж. школе; Душана Вукићевића, Војислава Стевановића ученике гимназије; Јулијану Радосављевић, Марију Стокића ученице в. ж. школе; Радомира, Јагоду, Велимира и Светозара Буровића Јаке; Цветка Јаковљевића Јака.

За све изјављено: да су стања сиротиње

Даље траже се уверења о имућству и имовном стању извесних лица и то: За Јакова Остојића шапчитара овд. и Драгу Вујића земљед. овд. Нијалъено: да су непознати.

I

Председник. Ви знате господо, да сте раније на захтев неких лицитаната решили да се у условима за закуп Зел. Вешћа унесе и то да ће општина зграде, које закупац направио буде, по истеку рока или кад се то место буде продавало за сталну пијацу — примити по процени вештака и исплатити их закупац. Така је била прва лицитација. (Јесте.)

Кад је после услед познатих вам узрока поваља судским решењем и по одборској калкулацији друга лицитација није и тај услов био унесен. Онај чиновник наш, што је правио условне, није у нове условне унео и тај услов: да ће општина по процени вештака зграде примити, и лицитација је потписана од закупаца без тога [illegible]. и тако треба да се прави уговор са закупцем, и ја без вашег објашњења не смем да ставим и тај услов, да ће се зграде по процени примити и с тога би нас молио, да дате објашњења у томе.

Од тога ће решења зависити, хоће ли закупци подићи боље или лошије стадне или привремене зграде.

Ја мислим, да би требали остати при томе да се зграде приме по процени вештака; јер тако је и било решење одборско, но је само дотични орган погрешно протумачио, да се и у другим условима стави.

Ђока Николић. Треба да останемо при прво нарешеньу: да се зграде приме по процени вештака, ако их лепо направи.

Жив. Бутарчић. Ако он — закупац — направи такве зграде, да се њима може и даље служити, ја сам мишљења, да треба примити по оцени вештака: а ако буду такве, да нису ни за какву употребу даље онда да се не приме никако.

Светозар Богорић. Одбор општински, кад је мењао услове, он је променио само ону тачку односно рока од три године, а друге тачке нису мењане. Према томе т. председнице, ја мислим да је тај услов један пут решен онде и усвојен, па се сад по нова неможе о томе решавати.

Председник. Ја сам уверен да је тај услов користан за општину, само не знам да ли би било боље, да се то процењивање остави за онда, или да се каже: односно процента мора да се рабатира. Да ли би боље било, да тај систем усвојимо?

Др. Марко Лека. Да ли би нам могли казати, како је са цветним тргом то питање регулисано?

Председник. Цветни трг ужина то место бесплатно и после извесног броја година уступа зграде општини бесплатно. Они сад подижу тамо нову дивану зграду и намерни су да умоле општину да им рок продужи за пет ће насигурно наћи одзива код општине.

Онде је господо друга ствар, јер ми одмах вучемо кирију.

Ђока Поваковић. Ја мислим да није нужно, да се таква оцена чини као што предлаже председник. Довољно је само то, да се оцени вредност зграде, коју онда престављала буде, кад право закупчево престане, и онда толико и да општина исплати за исте

Никола Мијајловић. Ја мислим, да одредимо једну комисију која ће оценити шта ће коштати сада та зграда, па после три године друга комисија која би то оцењивала, да зна раније коштање зграда.

Радонић Драгојевић. Процењивати те зграде, сада и после три године биће велика разлика. Ако се покрију трепом биће јаке, а ако даскама онда ће за три године пропасти.

Председник. Нека остане тако, колико комисија нађе.

Св. Богорић. Ја мислим да остане одбор при свом решењу. Услови су јасно решени, а што је случајно изостављено у препису истих, то ништа не шкоди.

Нисам зато, да се у условима мење рабатирање односно или односно од сто, него кад наступи случај да се зграде општинам предају, процењује се према онданьној вредности и исплаћује се закупцу, разуме се, ако није све трудо, што се не би могло примити.

П. Видаковић. Примећен овој данас нема места. Разуме се, да се закупац има придржавати а тако и општина строго услова, који су при лицитацији последњо биле.

Може бити кад би у условима стављено било, да ће се зграда при предаји вештацима оценити и исплатити, да би било више лицитаната, који би њему дали. Ако сад то унетимо нама ће се замерити што смо тако решили, и то тим пре што су закупци нами одборници.

Кад тај услов при лицитацији није био у условима стављен, онда се сада додавати несме већ има остати онако како је дато. Немојте, да се удаљавамо и да на једне погрешке идемо у другу. Кад у условима тога није било, сваки би онда лицитант имао право да се жали код надлежног министра, па да каже, да одбор даје бенефиције извесним одборницима, кад на њима лицитација остане. (Чује се: Тако је).

Милован Р. Маринковић. Ово је све лепо како каже г. Видаковић, али ми треба да се вратимо на ово, како је председник изнео пред нас ову ствар. Кад је у одборској седници раније био разговор о овој ствари, решено је, да се закупу дозволи, да подиже зграде, на ће их општина на крају рока примити по вештачкој оцени. То се сви сећате. Г. председник је сада овде саопштио, да је то случајно испало из услова при прављењу нових услова и сад он тражи да се она погрешка исправи онима путем. Ја не знам, што то сад значи „нове услове.“ Ми ништа немењамо од онога што смо пре решили, већ само сад одобравамо да се погрешка исправи. Ако хоћете да се исправи, онда ће се општина оштетити не тим, што ће неко моћи дати више пренде, него с тим, што нећемо имати добру пијацу. Нећемо имати зграде, него неке уперине, да од стида не смемо тамо проћи. Дакле ја сам за то, да се она погрешка исправи.

Никола Х. Поповић. За сада закупце неоштоји то, да ваше раније услови, него оно што је у условима при лицитацији било. Дакле за њих стоји отворено поље односно исплате зграда. Према овоме ја се слажем са г. Видаковићем или ако то нећете онда, да се држи нова лицитација са још оним условом.

Милан Ж. Маринковић. Не може се сваки час држати нова лицитација, него треба да остане као што је лицитирано. Шта то значи час онако, а час онако

Пера Видаковић. Лицитаната се не тиче како је одбор решио ову ствар раније, него њих се тиче: како је у условима стављено, и то је за њих обавезно. Ја не могу да

појним неће како не могу да разумеју, да би са овим додатком услова било потпуне бенефиције. Ко то не признаје, тај неће истину. Тврдим опет да би то била бенефиција и да има много грађана, који би аплицирали кад би и овај услов стајао, јер друго је кад се каже, да ће му се зграда експлатити по процени, а друго је кад мора да сруши и носи.

Ја би као што желио да преко овога прећемо на дневни ред, и уговор да се направи онако, је било у условима при овој другој аплитацији.

Жив. Бугарчић. Људи на том крају траже одавна пијацу. Изгледа као да су они спортани у овој општини. Сад се једна једанпут дозволило, да могу ту пијацу подићи и све су рескирали да им се то право да и сад имају да не би било право да се ти људи остане. Ако мислимо да тако остане пијаца, треба ставити у дужност закупцима, да они поставе зграде такве, како ће исте моћи дуже служити, на над доће рок да прелазе у руке општине, онда да се процене и по тадашњој цени и исплате. То је правилно и ја мислим да треба ово да се стави у условима и у уговору.

Свет Вотирић. Ја би имао да приметим г. Видаковићу на његов говор, што каже, да кад би одбор сада донео одлуку да се овај услов у уговору стави, да би то била бенефиција.

Та реч бенефиција није реч Српска и не знамо шта то значи. Ја би га молио, да у одбору српски говори. Ја би молио г. председника да донесе прве услове и одлуку одбора, на да се види како је тада решено, и према томе, да се сад исправе услови погрешно написани. Што је случајно један општински чиновник при писању услова погрешно овај услов изоставио, то је његова погрешка, а не одборска. Одбор је лепо решио, да се да под закуп и да подигне зграде што ће му се примити при предаји по оцени вештака. Даље нема овде никога који хоће коме да даје бенефиције (Пера Видаковић: Говори Вотирању Српски). Ја вас молим г. Видаковићу да убудуће поштедите одбор од оваких подсмевања.

Вока Поваковић. Комисија која је одређена била, саставила је услове. Она није стављала у условима и то, да општина прими зграде по процени вештака. То је доцније решио у одбору. Ми смо разуме се тада сви били и тај услов одобрили, т. ј. да остану услови пре аплитације с овим додатком да се зграде приме по процени вештака. Према оваком чистом и јасном одборском решењу, ја одбијам од себе то, да ми чинимо сад коме бенефиције. Ако сада изостанимо тај услов, значило би да сад доносимо нову одлуку, а то не треба да буде, јер ако ми овако успемо, да се не разуме и тај услов, онда тек неважно раније одлуку општинску; а ако успојимо онда чисто значи, да смо дали под закуп на основу раније одлуке одборске.

Пера Видаковић. Господо да се упустимо у разлагање даље. Узимао само то, шта су аплитанти имали пред собом кад су ово аплитирали. Они су имали услове и кад су приказали аплитацију на себе, они су на услове пристали. То је закон за уговараче. Они нису могли у условима наћи да ће им општина зграде примити по процени вештака и кад то није било, онда они немају права ни да говоре. Њих се не тиче раније одборско решење. Ми сад не можемо ни за једну тачку мењати услове, него се уговор има направити по условима који су на аплитацији били

Све друго ако би се учинило може нам се с правом замерити и ево ја прво замерам, а тешко да не би и остали аплитанти тражили задовољење код надлежне власти. За то нас молим да прећемо на дневни ред и да кажемо, да се и уговор има закључити онако, како су аплитанти потписали услове.

Милисије Јосимовић. Ја се потпуно слажем са мишљењем г. Видаковића. Истина одбор је решио раније да се те зграде откупе по процени вештака, али такав услов није стављен у условима при аплитацији и аплитанти су на то пристали. Сад кад би се другчије увело значило би да се њима доиста чини бенефиција према осим другим аплитантима, што нису знали за овај услов. На према томе што ти услови нису учињени према решењу одборском, требало би одредити другу аплитацију и у условима ставити и овај услов. Ја држим, да је ово правилно питање и да се сада друге не може допуштати.

Никола Милићић. Ја сам био кад се та аплитација примила. Цифра је дата доиста више него што је Панта давао. Никако тада ни сам другче разумео него старе услове: да се и зграде одкуне. Сад што је у условима погрешно тај услов изостао, то не може да шкоди аплитанту. И кад је од старих услова изнешена само она тачка односно закупа за три године онда неможе другче ни да се замисли, него, да они аплитанти имају то право да у уговор уђе и то, да ни се зграде одкуне по процени вештака, као што је то и одбор решио.

Милутин Ј. Марковић. Ова је дебата скренута с правог пута. Овде излази да је друго питање на решењу а не оно које је изнесено: да ли вреди она аплитација? Кад би било питање о томе да ли вреди аплитација онакна како је држана, или како се сад хоће, о томе нема разговора да мора бити онако како рече г. Видаковић. Али овде није то питање, него је питање хоће ли општина да води рачуна о својим интересима у том случају кад зависи од тога хоће ли закупац награђити само бољу или лошију зграду. Ја мислим да је боље за општину да закупац гради солидицију грађевину и да општина кад још затреба ту зграду може да откупи по процени вештака. Ми сад имамо просто да бирамо кад представници општине оно што је боље за општинске интересе, и ја сматрам да би погрешили ако неби пристали на тај захтев да се стави у уговор да ће општина примити зграду по процени, јер онда би изнесено закупац бољу зграду градио.

Др. Марко Леко. И ја сматрам, да нас једнако интереси општине треба увек у нашим пословима да руководе. Али у овом случају не може се баш тако поудано тврдити, да је у интересу општине да се услов, о коме је реч, накнадно унесе у уговор. Кад би била потпуница та одлука о исплаћивању зграда, које закупац „зеленога венца“ намерава подићи, онда би се још можда могло тако што тврдити, а онако кад се само каже по оцени вештака а не зна се ни ко има права да бира те вештаке ни је ли обвезно то што вештаци нађу како за једну тако и за другу страну и т. д. онда такав нејасан и непотпун услов може напасти и врло штетан по општинске интересе.

С тога а и што поменути услов при аплитацији фактички није постојао, мислим да се без икаквога додатка сасвим задрже они услови, под којима је аплитација држана.

М. Велизарић. И ја мислим да не треба говорити о каквим додацима, него да примимо услове како су прописани и на које су аплитанти потписали се. Нема никакова смисла говорити сад о томе, какве ће зграде подићи арендатор, јер ми нисмо усвојили један изнесени план за подизање зграде, као што то бива у другом свету него остављамо на њоју предузимачу да подиже зграде како хоће, и које може бити неће одговарати нашој жељи, на кад је тако, онда преко овог питања треба прећи на дневни ред и пристати само на услове, какви су на аплитацији показани.

Мил. Р. Маринковић. Сад и није ништа на дневни ред примање ове аплитације; али кад се овако што могло десити: да одбор једно реши а неко од чиновника општинских да то не верна и да начини другчије услове, онда то треба извадити и казнити тога чиновника губитком службе.

П. Видаковић. Ко зна да то није и хотимице учињено само да се декурирају други аплитанти. Али кад тога услови није било, предмет на дневни ред и немојмо да после одржане аплитације мењамо услове ни за чију љубав ни пријатељство.

Председник. Даклле да тамо господо. Ко је за то да се преко ове ствари пређе

на дневни ред пека каже да а ако је за то да се после три године прикн зграда по прошени пека каже против. (После гласања.) Дакле већина је да се пређе на дневни ред.

II

Председник. Сад имамо на реду извештај комисије финансијске којој је био задатак да предложи на какав ће начин могуће да финансирамо велике послове општинске. (Прочитан).

Милов. Р. Маринковић. Ја мислим да ће мо сви бити сложни у томе да је ово предмет од врло велике предности и да ми о њему сада не можемо решавати после једног читања онако на брзу руку. Ја сам ево бележио нешто што сам чуо при читању, али то није потпуно а можда би по свестранном штудирању имао што више да приметим. С тога предлажем: да се сво ово што је комисија нарадила и пашла у извештају своме печата у једном броју општинских новина и да се разда свима одборницима на проучење, па потом да се сазове седнице одборска за решавање ове тако важне ствари; јер овим се не решава само једно питање које се тиче овога или онога, него се ово питање тиче не само садашњег нараштаја већ и будућег нараштаја у нашој општини, и зато је потребно да сви ми и сви остали који год желе узму учешћа у овоме ове ствари. (Врло добро — да се штампа.)

М. Јосимовић. Ја сам хтео да потпомогнем предлог г. Маринковића, јер ово је доиста врло важан предмет. Ми смо вечерас и тако изгубили доста времена на друге ствари; осим тога и неки нас овде много, нева ни из саме комисије четири члана који су спречени те нису дошли. Па зато сваколико остављамо вечерас ову ствар с тим, да се штампа овај извештај, као што рече г. Маринковић, те да се и у јавности може чути реч о овоме, и онда да приступамо решењу. (Вичу: прима се.)

Председник. Писан-противан само ради објашњења имам да кажем то да сво ми били ради да се ова ствар сврши пре скупштине те да се ако је могуће и ако буде потребно изнесе и пред скупштину.

П. Видаковић. Жао ми је што тај разлог не може да вреди јер ова скупштина која ће се састати у скоро, то је ванредна скупштина са одређеним кругом рада свога.

Председник. Ја кажем ако је могуће и потребно — али не треба се хватати за ту моју реч. Главно је то да је ово и важна и хитна ствар која не трпи одлагања.

Пројект за извршење водовода биће готов тако рећи кроз који дан, а грађењу не можемо приступити ако не будемо спремили паре на време, нити има кога од нас који мисли да грађење водовода можемо одлагати.

Свет. Вогорић. Ја молим да се реши примали се предлог г. Милованов да се ово све штампа, па потом да се решава пошто се сви добро обавестимо и размислимо. (Прима се.) Ако се то прима онда сад немамо шта да говоримо.

Председник. Добро господо — наредићемо да се штампа и радда одборницима па ћемо онда решавати. Сад да идемо даље.

К. Главинић. Овде се појавила жеља сасим умесна, да се ово да у штампу још сутра, и да се разда штампана ствар ова не само сама одборницима него и другим грађанима, за које се зна да могу да помогну својим знањем и саветом у овој ствари. Осим тога ја предлажем и то да се од сада сваки извештај, који се штампа овде, и који је за јавност намењен, шаље и самим нашим новинама у Београду а и људима од угледа који се баве овим питањима. (Врло добро — прима се.)

III.

Председник. Сад да пређемо даље на дневни ред.

Ваша је господо познато да смо имали преписку са г. министром нар. привреде односно наплаћивања кантарије. Према нашој одлуци ми смо у своје време одговорили да нам је немогуће распису следовати, пошто би наша радња била на штету општ. интереса а и противна закону, који даје општини веће повластице.

Господин министар нар. привреде сад нас императивно позива да се држимо пређења у распису.

П. Д. Видаковић. Господо, ја не мислим никога да вређамо и дајемо то од мене бадо. Хоћу само да кажем истину, онако како ја схватам ову ствар. Овај предмет господо не потиче непосредно од министра, него од привредног одбора који је при министарству народне привреде установљен и који даје министру меродавна мишљења за овакве ствари. Ја сам ту скоро седио једног дана у кафани, кад ће један од чланова тога привредног одбора приступити к мени и отворити да ми даје неке инструкције за ову ствар. Тај члан привредног одбора при српском министарству народне привреде није Србин нити је српски подданик, нити је православан! То је несрећа кад у нашем привредном одбору има људи који нису српски подданици, који нису православни, који нису Срби. Али тако је. Но не сећи морамо да признајемо, такав човек ме уме да заступа тако нпа друго но свој трговачки интерес, и из тога ето шта је изашло, јер његова су разлагања овде уважена. За то би ја предложио одбору да сад изабере једно три члана из своје средине који ће било писмено било лично са самим министром народне привреде ову ствар изравнати. Господо и ја сам био у оној комисији која је писала прво писмо г. министру, које је сада прочитано, и ни сво ово што сво тамо пасели казали на основу закона. Кад се уме једна ствар може се, као што знамо, говорити и за и против. Само је рачуница тачна и о њој не може да буде спора и разних мишљења а све ово друго може до буде и онако и оновако — како се људи сложе и договоре. (Врло добро.)

Председник. И ја би радо прихватио ову мисао г. Видаковића да се изабере једна комисија која би са самим г. министром конференсала о оној ствари; јер није право господо, да изгубимо један знатан приход а не можемо и не смемо да будемо непослушни према наредбама неке власти. Свакојако нужно је да се ова ствар што пре сврши, јер иначе морам да дам налог капатарицама нашим да се управљају по овоме налогу. С тога ако пристаете да прихватимо предлог г. Видаковића. (Примамо.)

Осим тога ја би имао још нешто да додам. Ја сам уверен да има и таких људи код нас који купују велике количине раже на рачун извоза и над ту ражу донесу овде они је продају на својих магазина овде по млиновима. Зато такве људе, кад се ухвате у таквој радњи, треба бар казнити са 3—4 пута већом казном но што би платили кантарију (Врло добро).

Св. Вогорић. Ја мислим да ову ствар остављамо старој комисији јер њој је она најбоља позната.

П. Видаковић. Нека се изабере комисија па могу ући у њу и стари — који су били у првој.

Бирају: Милутина Марковића, Ђ. Новаковића, и Петра Видаковића.

IV.

Милорад Д. Јанковић. Ми смо одавно одредили једну комисију за реон Београда; али још ништа није радила. Не знам што се с тим одуговлачи! Ствар је та хитна, јер ево има људи који чак тамо оно Чубуре деле плаћене и побијају коље да дижу куће.

Председник. Наши стручни људи који су у тој комисији били су летос махом на одсуству; али пошто су сад ту, наредићу сутра да се та ствар што пре сврши.

Састанак је закључен у осам и по часова по подне.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 19. Септембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

— —

Присутни: Председник: г. Ж. Карабиберовић: одборници: г.г. Никола Х. Поповић, Живан Бугарчић, Пастас Крстић, Милорад

Д. Јанковић, Коста Петровић, Илија Цветановић, Грујо Милетковић, Милутин Ј. Марковић, Никола Р. Поповић, Н. А Мишић, Никола П. Михаиловић, М. Велизарић, Јован Илић, Р. Драговић, Светозар Боторић, Милош Обрнмежевић, Стапко Петровић.

(Седница: 1.) Питање М. Велизарића, кад ће се имати за решавање општински предлози; 2.) Избор комисије која ће дати своје мишљење да ли општинске функционере ужице имају права на позајмицу пролазе; 3.) Избор комисије за преглед израда за школе; 4.) Лицитација за окрање дасака и набавку нових асфера Р. Гојићеву; 5.) Лицитација за набавку гаса; 6.) Лицитација за претрес кадрме у унутрашњој улици; 7.) Понуда за закуп кубуса општинског; 8.) Предлог за узимање фонд „Коља Јакића — жене Михаила“; 9.) Комисија да одреди како да се ширање стаје до мокопоља дувана.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен.

Изволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Има ли ко шта да примети? (Нема).

I

Марко Велизарић. Пре но што пређемо на дневни ред, имам да учиним једно питање на председника.

Председник. Изволите г. Марко.

Марко Велизарић. Ви сте г. председниче у предпрошлој одборској седници обећали, да ћете штампати извештај финансијске комисије о зајму, и за тим да ћете одмах, пошто се сврше избори за скупштину, сазвати напредну седницу, која би дебатовала о томе питању, да би се та ствар могла пре скупштине изнети пред грађански збор да реши: хоћемо ли зајам или нећемо.

Ово је ствар врло хитна. Зајам треба у згодним приликама закључити. Мени изгледа, по садашњим политичким приликама, да ћемо тешко доћекати боље тренутак за зајам. Могу наступити такве прилике да нећемо ни наћи зајма или ако га и нађемо да ће бити по врло тешким условима, па с тога вас молим да одредите што пре напредну седницу, те да знамо шта ћемо с тим питањем.

Председник. Што се тиче вашег одборске односно штампања, ја сам то наредио и штампано је комисијско мишљење у званичном општинском органу, а дао сам и осталим журналима да га прештампају, и већ је у неким и изишло.

Но господо ми да је жеља одбора, да на грађанства кога позове да што о овоме прегонори у одлазницу решења самога питања, досад још нико ништа није написао ни против ни за.

Седницу ни сам могао одредити досад с тога, што су многи од господе одборника били због избора на осуству, а сад пошто су се сва господа вратила, сматрајући наше разлоге за умесне, одредићу напредну седницу што пре.

Побуде, које руководе г. Велизарића о важности прилика у којима треба зајам чинити доиста су умесне, и доиста ја као човек, који се у томе разумем, такође налазим, да се зајам треба да чини у згодним и повољним околностима, а не треба чекати тек онда, кад нам је највећа нужда, јер онда ће изгледати, да очекујемо милост и може нас с интересом интересовати како хоће.

Марко Велизарић. Ја знам да се у нашим непрестано пита, кад ће се почети са тим општинским пословима, који су ушли већ у пословицу. Сматрам ту ствар као хитну ствар пре, што да скупштина нема више од неколико дана а пре скупштине треба сазвати збор.

Председник. Ја сматрам вас господо као претставнике ове вароши. Ви сте њихови пуномоћници и могли би о том задужењу предходно говорити.

У овом пак питању опако огромном доиста треба и грађани да кажу: како мисле о томе. Сад г. Марко како хоћете, могу одредити седницу сутра или прекосутра. Г. Милутин Марковић мисли, да одредимо у четвртак. Хоће ли одбор да нам позвом напредну седницу за четвртак? (Хоће).

II

Сад да пређемо на дневни ред.

Траже се уверења. Молим чуте. (Секретар чита)

За Димитрија Костандиновића кафеџију о владању и стању — најављено: доброг владања, средњег стања: за Франца Кравања кувара најављено: доброг владања, сиротног стања; за г. Алимпија Савића адвоката — најављено: доброг владања, сиротног стања.

Чуте господо траже се неколико ђачких уверења о сиротињском стању и то:

За Милицу Живковића ученицу в. женске школе: Добривоја Влајића филозофа: Лазара Влајића гимназисту; Драгутина и Даницу Конића: Есипру Колићеву, Јелену Миловановићеву ученице в. женске школе; Милоша Доровића ђака из IV разреда гимназије; Зорку Анђелковића ученицу в. ж. школе: Ненада Стевановића ђака учитељске школе; Драгутина Гворјановића правника; Тешимира Старченића, Живку Ђурића ученицу в. ж. школе. Берту Катарибас ученицу, Јелену Марковићеву ученицу; Алексу Вељковића гимназисту; Војислава Весовића правника; Тодора Јовановића гимназисту; Станку Станковића ученицу в. ж. школе: Јована Плића гимназисту; Радомира Бандулића ђака, Андреју Гаргорјевића ђака; Ружицу Гаргорјевића ученицу; Милана Смиљанића ђака учитељске школе. Лазара Радовића онд. за сиона сина ђака на вел, школ и Ђорђа Јеатића ђака, Јулијану Качавендића, ученицу в. ж. школе: Лепосаву Антонијевића ученицу в. ж. школе: Милана и Милоја браћу Миљковиће ђаке; Живорада Аћимовића ђака и Милеву Лазића ученицу више женске школе.

Најављено за све: да су сиротног стања.

III

Председник. Молим вас господо. Ја сам добио од управе вароши Београда један акт и једну жалбу наших грађана из Фишекијске чаршије у којој подносе и једну тапију, а то поводом тим, што заграђујемо гробље сваго те им се тим затварају арканџе.

Милутин Ј. Марковић. Ја мислим, да треба да одредимо једну комисију од три члана и то правника, па да они то проштудирају и поднесу одбору извештај и своје мишљење.

Председник. Лепо, али с овакњењем како они нађу опако и да се поступи.

За чланове комисије предлажем г. г. Милутина Марковића, Николу Х. Поповића и Боку Новаковића.

Прима ли се? (Прима.)

IV.

Председник. Одбор школски за срез врачарски поднео је предлог да се уму дне куће за школу: од 1. нов. 1889 г. и то у место куће Розелтове и Брајерове да се уму куће: Косте Бућића и Денкина.

Питање ово господо као ново не може се у овој седници дефинитивно решити. Но пошто је хитна ствар, ја би молио, да одредите једну комисију од врачараца, да то све одмах изиђи, како би идуће седнице могли ту ствар решити.

Никола Милишић. Ја се не слажем у томе са г. председником. Сваки домаћин гледа да што пре изда своју кућу. Ти људи и данас питају шта ће с тим бити, и ако би опет и најмање одложили решење овога питања, може изаћи то, да после нећемо добити те куће

Кад су те куће добре и школска комисија предлаже да се уму, ја мислим да не треба одлагати, него сад да решимо, да се те куће приме. Даље некоректно би било одређивати поново комисију.

Председник. Пошто ви кажете да је некоректно, онда нам имам то казати, да нам закључак од 15—16 одборника не би пребројао. док не би била пуна седница од 22 члана. И кад ја радим коректно и по закону, онда би нас молио да не због тога не корите.

Никола Милишић. Ово је нужно да се одмах реши, јер је ствар хитна и не трпи одлагања.

Светозар Боторић. Мени је заиста чудно, за што г. Милишић није за комисију те

БРОЈ 40 УТОРАК 10. ОКТОМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТЕКАТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страни земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплатну ваља слати унутрашњем на општинском суду и сво дописивање на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Нефранкована писма не примају се.

БЕСЕДА

КОЈОМ ЈЕ КРАЉЕВСКО НАМЕСНИШТВО У ИМЕ ЊЕГОВОГА ВЕЛИЧАНСТВА, КРАЉА СРБИЈЕ **АЛЕКСАНДРА I.** ОТВОРИЛО СЕДНИЦЕ ВАНРЕДНОМЕ САЗИВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ 8. ОКТОМБРА 1889.

Поштовани Посланици!

Са осећањима особитога задовољства поздрављамо добродошлицом вас, Народне Представнике, скупљене овде први пут на основу новога Устава

Избором, који је 14. Септембра извршен свуда у најбољем реду, показао је српски народ да је достојан уставних слобода, јер је умео успешно да реши један тежак задатак у државноме животу: да сложи ред са слободом.

Од времена, кад се Народно Представништво последњи пут на овога дома разишло, извршене су у нашој Отаџбини промене од пресудног значаја за њен будући уставни и државни живот.

Његово Величанство Краљ Милан, одзивајући се више пута најављеној жељи народа за уставним преображајем, у договору са великом Народном Скупштином, дао је земљи нов Устав, којим су грађанска права српских држављана боље подјемчена, а правилан уставни живот Краљевине од могућих случајности потпуније обезбеђен.

Данши земљи тако слободоуман Устав, Краљ Милан одрекао се драговољно Престола, и 22. Фебруара ове године предао је, на свечан начин, Краљевство законитом своме Наследнику, Своме јединцу сину Александру, који је одмах ступио на престо Својих предака под именом Александра I. Обреновића V.

Како Његово Величанство Краљ Александар није пунолетан, то смо на основу Устава, примили Краљевску власт до Његова пунолетства. Ми Краљевски Намесници, што смо народу прокламацијом одмах објавили,

Поштовани Посланици!

Ова мирна промена на Краљевском Престолу, извршена строго по одредбама Устава, поздрављена је била у земљи као дело патриотскога пожртвовања бившега Краља, и као почетак напредније уставне и парламентарне владавине у Србији. Народ је једнодушно поздравио долазак на престо Краља Александра као носиоца новога срећнијега доба. Са осећањима признавања према заслужној Народној Династији, а одушевљеном љубављу према младоме Краљу, Народ је из целе земље похитао да му поднесе своја честитања и изјаве своје оданости, кад је Он 20. Јуна, по завету Светога крунисаног Краља, у седмовратној Жичи, на најсвечанији начин, био миропомазан на Краљевство.

Големо и усрдно учешће које је народ тада показао, даје несумњиве доказе, колико се он осећа задовољан што је велика промена на престолу извршена без оних криза, које су, на жалост, тако често српски престо, а са њим и Србију потресале. Нека је слава патриотској оданости, којом је Народ српски пригрлио племенити подмладак своје славне династије.

Не мање смо срећни, што смо у стању јавити вам, да је у овој свечаној прилици, Србија била почаствована и благонаклоном пажњом од стране Европских Сила. Сматрамо за пријатну дужност, да овде, пред лицем Народног Представништва, дамо израза дубокој захвалности према свима овим узвишеним Сувере-

нима и Поглаварима Држава, који, са својим високим владама, или послаше или преко својих нарочитих изасланика изразише Његовом Величанству Краљу Александру своје симпатичне поздраве. Ми смо их примили као знак пријатељства и наклоности према Србији и њеном увиђавном владаоцу.

Поштовани посланици!

Примивши Краљевску власт у своје руке, Краљевско Намесништво сматрало је за своју дужност да својим првим кораком стане на земљиште строго уставно. У то име оно је поверило владу људима, о којима је, према расположењу већине народа, држало, да су најпозванији да му помогну повести државне послове у духу новога Устава.

Тешки су и многобројни задатци, које смо у наслеђе примили. Краљевско Намесништво и влада, затекли су земљу у мучним финансијским приликама. С једне стране текућа велика отплаћивања државних дугова, а с друге стране неправилан државни буџет, који се са знатним дефицитом, због одлагања Народне Скупштине, већ три године повлачи, налагали су заповедници, да се без одлагања предузму све мере, које су потребне, да се, уз могућну штедњу, државни приходи што већма увећају и обезбеде.

У тој тежњи влада је одмах дефинитивно узела монопол дувана у државне руке.

Имајући нарочити узрока, да и експлоатацију државних железница пренесе на државу, влада је и том мером припомогла истој тежњи; а благодарећи пријатељском посредовању француске владе, она је успела, да се са француским друштвом на леп начин споразуме. Вама ће бити поднесени законски предлози, који се односе на ову погодбу.

У тежњи, да се у отачаственој Цркви поврати поремећени ред, нама је пошло за руком да канонску хијерархију успоставимо и мир Цркви повратимо. У тој истој тежњи вама ће влада поднети законски предлог, који смера на то, да се администрација Цркве и њени односаји према држави, у интересу како Цркве тако и државе, боље уреде.

Садашње уређење наше војске потребује измене, како би наша укупна оружана снага, не оптерећавајући сувише државни буџет, своме задатку боље одговорила. Наша влада поднеће вам пројект новога уређења војске и њене администрације, по коме ће се, задржавајући садашњу кадровску систему за редовну војску, повратити установа Народне војске.

Поштовани Посланици!

Нов Устав захтева промене у разним гранама нашега законодавства. У низу од више година Законодавно Тело имаће да ради на томе задатку. Садашња Народна Скупштина сазвана по Уставу у овај напредни сазив, имаће, поред административних послова, који су јој Уставом намењени, и поред утврђења државнога буџета и финанцијских закона, који са њим стоје у вези, да донесе органске законе, који ће нов Устав у живот да уведу. Зато ће вам Наша влада поднети на решење: закон, којим се судска власт, коју данас врше полицијске власти, преноси на грађанске судове, а у неколико и она судска власт, коју сада врше општински судови; изборни закон скупштински; закон о уређењу округа, срезова и општина; закон о пословном реду у Народној Скупштини; закон о општинама у духу општинске самоуправе, а у вези са овим и закон о општинским кошенима.

Поштовани Посланици!

Имајући да решава тако важне задатке: да се уставне одредбе органским законима у живот приведу, и да се економно стање земље унапреди, Србији је потребан мир како унутра, тако и нан њених граница. Ми смо срећни, што вам можемо јавити, да су наши односаји како са суседним тако и са осталим државама са свим исправни и пријатељски; Ми смо својој Отаџбини не само очували оно пријатељство Сила, које смо затекли, но смо били у стању још и да га развијемо и попунимо новим драгоценим тековинама. Ми смо, не мање, задахнути жељом да споразумно са осталим балканским државама негујемо слогу и мир на балканском полуострву, и да гајимо самосталан развитак балканских народа. Ми ћемо, са својом владом, стално корачати овим путем, на коме су интереси српски најбоље закрилени.

Поштовани Посланици!

Желећи нам, у име Бога, срећан рад, отпашујемо, у име Његовога Величанства Краља Александра I. да су седнице овога ванредног сазива Народне Скупштине отворене.

Живео Краљ Александар I!

Живео Народ Српски!

у Београду, Октобра 1889.

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ
Јов. Ристић.
К. С. Протић.
Јов. Белимарковић.

Председник Министарског Савета
Министар Иностраних Дела,
Београд
С. Грујић
Министар Грађевина
П. Велимировић
Министар финансије,
Др. М. В. Вујић
Министар Просвете и Црквених Послова
Св. Милосављевић
Министар Правде
Гл. Горшић
Министар Народне Привреде,
Ст. Р. Поповић
Министар Унутрашњих Дела,
К. С. Таушановић
Министар Војни,
Д. Ђурић

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(По стенографским белешкама
држан 19. Септембра 1889 год. у Београду.
Почетак у 6 часова по подне.

V

Председник. Чујте господо протокол јучерашње за оправку старих и набавку нових фењера која је остала на Д. Гојкову и коми. по условима за 2488 динара.

(Прочитано.) Усвајате ли господо јучерашњу? (Усвајамо).

VI.

Председник. Изволите чути протокол државне лицитације на набавку гаса, која је остала на К. Петровићу по 47 д. пара од килограма.

Светозар Боторић. Баш сад кад је говор о гасу желио би да знам, чита би са оном комисијом у којој је и г. Др. Марко Леко, која има да испита какав гас треба да буде. Шта је она урадила?

Председник. Она је прописала услове. Што се оне цеви тиче мени је стварно непозната, али ви се чини да је скупа. Ви се у томе боље разумете, па решите како је право.

Милорад Д. Јанковић. Лањске године био је гас 43—43½, а сад је 47½ — Дакле скупљи. Кад би било рачуна истих би инсперанти лицитирали даље а не би остављали и застали. Ову лицитацију треба усвојити.

Илија Цветановић. И ја се лапимам потрошњом гаса, али дање је била цена горе 6 фор. а сад је 7½. За то је гас сада и скупљи. Може се она лицитација одобрити.

Председник. Како би било да држимо лицитацију за пола године, и можда ће доћије гас о јевтинити па ће и цена бити јевтинија за општину.

Никола Мијајловић. Инсперант нема рачуна да и зими инсперује гаса по ову цену. но он рачуна на летњу сезону када гас најевтиније, те тако израчунава цену. Према томе не може се држати лицитација за пола године, јер би и цена онда много скупља била, а то није у интересу општине. (Чује се: То је истина.)

Радовко Драгојевић. Ја незнам колико општина троши гаса годишње: али знам то, да у месецу новембру сваке цена гасу а у жиду почне да опада и према томе могли би држати једну лицитацију од 1. новембра до априла или маја, а другу од 1 маја до новембра.

Никола Х. Поповић. Онда кад је тако треба прожењити преме лицитирања за гас.

Председник. Могли би држати лицитацију у два рока. Ако је ово корисно за општину онда тако и да уроднно.

Никола Милишић. Ја не би био мишљења да се у два рока лицитира. Онај који дође гас рачуна за целу годину узимајући и њену и нижу цену зими и лети, и рачуна ако изгуби на цени зими, да добије лети — Сад пошто је лицитација држана за годину дана, ја сам да се усвоји.

Никола Х. Поповић. Према саданьем објашњењу треба лицитацију одобрити.

Светозар Боторић. Ја би био мишљења да се по оним условима држи још једна лицитација, па ако се не добије нижа цена онда, да се она одобри.

Младен Тодоровић имот. Нема смисла држати лицитацију за половину године, јер се сваки лицитант ослања на то, ако изгуби зими, да се накнади лети. Према опоме за општину би изашло скупље. Једино је што се може још учинити то, да се држи још једна лицитација.

Радовко Драговић. Ако не ћемо на пола годину, онда да држимо још једну лицитацију.

Председник. Ја би усвојио разлог г. Драговића да се држи још једна лицитација, да нам се не би после пребацило.

М. Белимарић. Лицитација је била јавна и сваки је могао доћи и лицитирати. То што ће но говорити нас се ни шта не тиче. Ја би ову лицитацију одобрио.

Радовко Драгојевић. Доста господо, зна се да сваки може да лицитира. Али ово нада у очи, што се при лицитацији одређују и одборници у присуству, на ови кад иде јевтиније они узму на себе. То доиста нада у очи и онда кажу: како то баш да све одборници узимају.

Никола Милишић. Ја мислим да сваки одборник треба да присуствује и да тера

што више у корист општине ако има рачуна. Ко хоће за инат да говори неки говори кад друга посла нема. Ми треба свуда да тежимо на више, да нас непомрачују, и ако изучење грбљу добро, а ако не изучено, нека тражимо што нас снађе.

Раденко Драгојевић. Нека присутствују, али не да и узимају на себе, нарочито кад се види, да нема веће цене.

Председник. Биће је да дражимо још једну лицитацију; — а што се тиче ових одборника што лицитирају од моје ми стране хвала јер они заиста у корист општине раде.

Жив. Бугарчић. Пошто се овде презивују разна мишљења, ја сам за другу лицитацију. (Чује се: да се гласа.)

Председник. Добро. Ко је за то да се одобри лицитација нека каже „за“ а ко је да се одреди нова, нека каже против“ (Настаје гласање. После)

Дакле једанаест — 11 су за а тројица 3 — против. Дакле усвојена је лицитација.

VII

Председник. Чујмо даље протокол држане лицитације за крпеж и претрес калдрме код Пашине, и она је остала на Стојану Крстићу. (Прочитан.)

Раденко Драгојевић. То је тај Стојан Крстић о коме је овде целог лета било говора. Он је човек који и није мајстор а целог лета нам је правио сметње. Да неби ту лицитацију одобрио.

Жив. Бугарчић. Према цени, ја би коме човеку одобрио ту лицитацију с тога, што је изгубио на калдрми код три кључа.

Свет. Боторић. Ја ни сам за то, да се одобри лицитација. То је човек, који је летос општину београдску калдрму. Ја сам мишљења да се та улица на ново претресе сва, јер оно, што је тај Стојан летос урадио не вреди ништа. Дакле нека се дели друга лицитација. (Чује се: колика је та калдрма.)

Председник. Што се тиче количине њене, познато вам је да је комисија казала да има 350 метара да се крпи а 750 да се претресе. Инжињерско одељење мора бити да се је онога придржавало, а што су казали да се крпи сигурно су нашли доста крупног камења. Она — комисија — није ништа погрешила и ако ову лицитацију не усвојите отићићемо у зиму.

Свет Боторић. По моје мишљењу треба и онога радити и одбор нек реши како хоће.

Никола Ј. Михајловић. Заиста мени је тешко да мењам услове, али се са сним слажем са г. Боторићем за тај претрес. Крпеж није лако ни измерити, јер је то направљено онде онде па не може да се право стане сазна. Ја сам био у једној таквој комисији и видио сам да је тешко примити крпљену радњу.

Никола Х. Поповић. И ја би био мишљења да се та калдрма сва претресе, јер крпеж непреди ништа.

Свет. Боторић. Комисија која излази да прегледа рад, има услове и лако јој је сазнати шта је урађено, а кад је крпеж, то не може да зна.

Председник. Ја нисам противан вашем мишљењу али ако се претресе сва, наићиће велика разлика у цени.

Марко Великарић. То стоји што вам каже г. председнике, али кад комисија каже, да је калдрма тако искварена да треба да се претресе, онда тако и нека буде.

Пастас Крстић. Та калдрма доиста треба сва да се претресе, а овоме лицитанту не треба је уступити у рад, јер он и није мајстор него само омета општину.

Милорад Д. Јанковић. Где год има да се каква калдрма прими треба поред одборника и инжињер да изађе. То досад није чињено, а ми који се одређујемо не знамо. С тога би молио, да у будуће излази и по један инжињер

Председник. Дакле на прво место одбор неодобрава лицитацију, а на другом месту онај простор, који је предложен да се покрпи у место тога, да се и он претресе.

Усваја ли одбор овако? (Усваја.)

VIII

Председник. Овог часа добио сам један акт: К. Панђеле за закуп нашег пива на пијак. Изнесни тај акт, али се о њему не може у овој седници ништа решити, док не видимо какав однос постоји између уфераната меса за војску и министра војног, па у другој ма и непуној седници можемо донети одлуку. Дотле суд ће учинити свое.

IX.

Председник. Конзисторија Београдскрпеко управе спровођи одговор свештеника и тутора о изменетању или грађењу нове дорћолске цркве.

Милутин Марковић. Ја се сећам да је још једном било тачно питање пред одбор на је у нашесном правцу одговорено. Тај одговор наш треба овде сазнати и онда решити ову ствар.

Свет. Боторић. Ја се слажем са г. Милутином, да се нађу акта па онда да се реши што треба.

Председник. Усвајате ли господо да се одложи за другу седницу? (Усваја.)

X.

Председник. Још прошле године добисмо од „Кола Јахача — Краљ Михајлоакт, који је свима општинама послат у циљу да би се уписале за умемељаче. За нашу отаџбину ово је удружење врло корисно и нама је дужност да се одазовемо, овакој корисној установи.

Никола Х. Поповић. Добро сад сте предлог учинили, па нека остане остало за другу седницу.

Председник. Ова је ствар била више пута на дневним реду и штампано је но новинама.

Свет. Боторић. Целој Србији познато је, да је коло јахача корисно за целу Србију. Ми знамо, да сви пожижу много на то друштво. Ено и ми сво ту скоро решили да потражимо његову помоћ за куповину коња. Предлажем, да општина београдска уђише у утемељачки фонд његов 300 динара.

Председник. Ја би био за то, да дамо округу џиџру од 500 динара.

М. Великарић. Јесте, али кад се зна, да је београдска општина основала један фонд за благодејање у част Вука Караџића, кад се зна да она даје сваке године 1000 динара друштву Св. Саве, кад се зна колико осим тога даје другим друштвима, а зна и како су огромне њене потребе, мислим да јој неће нико замерити и да је за њу дотле кад да 300 динара.

Председник. Усваја ли одбор ову џиџру? (Усваја.)

XI

Председник. Има господо један акт управе монопола дувана који моли да направимо тротоар за радионице и то до фабрике, како не би пиди зими но грдноме блату на штету свога здравља.

Милорад Д. Јанковић. Заиста је потребан овај пут да се направи.

Председник. Ја мислим господо, да издамо налог нашем инжињеру да оде на лице места на да уме један правац и направи.

Свет. Боторић. Нека се додаду још два одборника из онога краја да буду присутни.

Председник. Добро. Они нек сас иде и што они предложе да се изврши. Ја предлажем: Раденка Драгојевића и Живу Цветановића. (Усваја се.)

Састанак је овај закључен.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 9. Септембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Били: Председник г. Живко Карабиберовић, кметовски помоћник г. Јован Антонијевић, чланови одбора: г. г. Никола П. Михаиловић, Милош Обреновић, Н Вукомановић, Ђорђе Николић, Милутин Л. Марковић, Јован Ж. Ђурић, Хаим Д. Азриел, И. М. Милошић, Д. Т. Вељковић, Никола Д. Кики, Светозар Боторић, Живко Бугарчић, Никола Р. Поповић, Илија Цветановић, Др. Марко Т. Леко, Милован Р

Марјановић, Димитрије М. Ђорђевић и Р. Драговић.

— —

Садржај: 1.) Примљено к' знању обелодањење Наште Министарства да му се за опходњење Малуте-ново улице плати место 1,10 по 0,95 дин. од куб. мет.; 2.) Изказатај комисије која прегледала наступе за стан новога стражара; 3.) Реферат о давању под закуп експлоатирања плацева. 4.) Реферат о другој лицитацији за набавку хране за коње позорне чете; 5.) Избор двају одборника за хлаповске буџетске одбора, на место г. г. К. Д. Аврамовића и Дим. Ђорђевића, који су сврсеном послом то се не могу примити те дужности; 6.) Реферат комисијски о регулацији Визељачке и Милетине улице.

I

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изволите чути протоколе двају прошлих састанака. (Прочитани).

Председник. Има ли господо ко што да примети на протокол? (Нема).

Јован Ђурић. Само је решено за старо гробље да се огради и та ограда почела је већ да се ради. Али то није најкорисније за општину јер се шанац подкопава са стране тргалишта а једна ограда има у гробљу пред шанца, и зато то не може трајати ни два месеца, јер најмање блато да буде, шанац ће се сав затрпати. Зато би требало да се земља баци унутра и да шанац остане као што је. Ово по општину није поречно, зато одредите неколико одборника да виде шта се ради.

Председник. Лицитација је за то држана, и ја не знам како је грађевински одељак предвидео, али онако како се определи, тако и имам радити. Ја не могу да знам. А ако се што ради против свакеверовога мишљења и на штету општине, онда ћу стати томе на пут.

II

Председник. Изволите сад чути неколико молбе за уверења.

Секретар чита молбе: Милутина Бошковића б. п практиканта са теразијеског — стања сиротног, владања доброг; Богосава Вукомановића родом из Чачка, Јеврема Мићића родом из Пожеге, Алексе Недељковића кафеџије на врачару — прва двојица непознати а трећи је стања сиротног, владања доброг. Алексе Стојановића бив. чиновника управе монопола дувана — непознатог; Алимпија Савића адвоката — владања доброг стања средњег.

Бачка уверења: Стевана Вучковића ђака — стања сиротног —; Николе Мајдеревића ђака учит. школе — стања сиротног —. Стојана Росића ђака учит. школе; Милоша Грома ђака — сиротног стања; Љубише Рапајевог ученице 4. разреда више женске школе — сиротног стања; Војислава Радојчића учен. I. разр. гимназије — сиротног стања; Душана Апостоловића учен. V. раз. гимназије — сиротнога стања; Јулијана Савчићева ученица I. раз. више женске школе — сиротног стања; Ивана Павићевића учен. VII. разр. гимн. — сиротнога стања; Васе Дебанског учен. I. разр. гимназије — сиротног стања; Катарине Илићеве ученице III. разр. в. жен школе — сиротног стања; Јована Ердељановића ученик I. раз. гимн. — сиротног стања; Тодора Богдановића ученика VII. раз. гимназије — сиротнога стања; Душана Савића — сиротног стања; Јелене Ристићеве — сиротног стања.

III

Председник. Ви знате да су држане раније лицитације за оправку куће и огради старог гробља и лицитација за оправку старога кантара на марвеној пијаци и надзирању двеју зграданца за кантаре. Ви нисте лицитације одобрили, него сте овлашћали суд да се погоди. Ми смо постигли јефтиније цене и тако сно:

а.) направку зграде кантарске уступили И. Стојановићу по 900 дин.;

б.) оправку зграде глав. кантара на марвеној пијаци В. Дамљановићу за 1440 динара;

в.) Ограду старога гробља В. Дамљановићу за 1075 дин. (Прихваћено к знању).

IV

Председник. Држана је лицитација за закуп плаћена сеоских.

Кад сам на поновљеној лицитацији добио од првог плаћа 180 динара а од другог 90 и неколико динара, писао ни хтео да као износим, пошто су цене мале, него наредим трећу лицитацију с тим, да најмања цена буде од првог плаћа 300 динара; од другог 240 а од трећег 200 дин. Дакле да се од те цене почне, па ко хоће, нека лицитира. Због тога је држата трећа лицитација. Прво плаћ на смедеревском другу узео је Гл Стојановић за 305, а остали су остали. На Карабурми надати су сви: прва Д. Наумовићу за 300, други Ј. Тодоровићу за 207 и трећи Ј. Максимовићу за 154 дин.

Жив. Бугарчић. Ја сам дошао г. председнице да је неко отворио касапницу испод Карабурме, сигурно да продаје месо. Још шта више слушао сам од људи да он чак коље и говеда и доноси их у варош. Ја би вас молио ако се може да се заштите интереси општински.

Председник. Учињени су кораци, кодуправе.

Сад молим вас господо да говоримо о овом што је на дневном реду. Ове су лицитације за возаре држане и по староме обичају они који узимају то, треба данас да почну или ја нисам могао дозволити док ви не одобрите. Ја мислим да ове лицитације можемо одобрити. Али још нешто да вам кажем. Ми тако нешто немамо да плаћамо неку накнаду сопственицима чије смо плацеве заузели са сплаве. То је комисија по-годила. Али ја мислим да би погођених 180 дин. могли плаћати само тако ако се сви сал. плаћени падају. Иначе да плаћамо мање.

Даље пристајете ли да се прије лицитације и да се по моме мишљењу поступи према сопственицима плацева. (Пристајемо). Добро.

Св. Богорић. Имају ли права да подижу други на своме земљишту возаре и да кољу. Ја знам да су ланске године тако практиковали.

Председник. Ја мислим да се ове године ни од стране управе не може дозволити нигде више сем комисијом опредељених места.

Св. Богорић. Ако то не можете извојевати да тако буде онда је најбоље давати она места за клање која се скупље могу дати. Јер ако санитет нама забрани извесна места а нама дозволи, то ће за општину бити очевидне штете.

Радонпје Драговић. Ја сам хтео то исто да кажем што и г. Богорић, јер полиција неће дозволити само ако се суд држи строго тога.

Илија Цветановић. Односно ове аренде што се издаје за наплаћивање таксе, да ли он има право и од приватни да наплаћује.

Председник. Он има право да наплаћује таксу од свију који кољу у Београду; и та се такса наплаћује од брава. На сваки брав по 10 п. дин., дакле за хиљаду дин. треба да се заколе десет хиљада брава, а што је више то је његово. Но тај се број узима за све возаре, а пошто су ове године забрањене на више места возаре то овај сад неће и зато сам наредио другу лицитацију којом ће се издати под закуп ово право на наплату таксе.

V

Председник. Сад да идемо даље. Држана је господо лицитација за набавку хране за стоку. Набавка 92.565 кгр. сена остала је на В. Лазаревићу по 6.90 дин од 100 кгр. Набавка 29.200 кгр сламе остала је на Стеви Лазаревићу по 3.70 динара 100 кгр. Набавка 40000 кила јечма и 12.000 ока остала је на М. Ђурићу по 12.94 и јечам и ово.

Тока Николић. Што се тиче цене за ово и јечам то могу казати да није скупо, јер ово је данас 12½ пара кгр. а јечам 12½ до 13 динара, с тога дакле треба ово одобрити.

Светомир Богорић. Ја би само имао да додам да општина уме по 10 кила и ока и јечма, као мустру и то да напечати, па кад се буде правило да се справи са овим

мустром, те тако не би могао друго потпаћи и друго продавати. Што се тиче цене, против ње немам шта.

Тока Николић. Ја би молио да се у будуће не дешава тако што се до сада дешавало, а то је да не зовете за десет дана зобн јер и ја имам моја посла а за такве ситнице није право сваки час долазити. Зато би најбоље било да дућерант предаје веће количине новине.

Светозар Богорић. У допуну још онога мога говора ако га прими одбор, а то је да се узме мустра и да се запечати имао би још да предложим да општина не прима више од десет хиљада кила. Ако општина нема куде да стоји њчч у кога од пожарне чете, то нека узме њчч један квет. А ако се узима но мало онда се комисија састаје сваки час и дешава се као што се десило и данас да се јечам товари по кући. Дакле да се не узима више од десет хиљада кила.

Димитрије Ђорђевић. Ваљда има одређен квет који прима то?

Председник. Има, има.

Никола Вулковић. Знам господо да су у ланске године узели велику суму на су се напатили грдни пацови.

Председник. Ја мислим да можемо казати овчко: да буде највише шест хиљада кила, јер више немамо где сместити. А ово што је било десет пана то сам казао да се узме зоб за младе коње.

Тока Николић. Господин председниче, онај амбар тамо не вала ништа за зоб, јер је кланкан и буђав, па ће се сва храна покварити. Дакле за по уговору не видим ко предаје нама храну. Ја мислим да треба да стоји да се храна општини предаје и по томе и до места да донесе, а не као што сам данас видео да вуку општинска кола. Ја мислим кад сам ја примио лицитацију да морам и донети општини а не општина да носи.

Председник. Онда ако је тако, ја вас молим да уговор слободно преиначимо, и да га питамо после ће ли по томе уговору, па ако неће, онда да држимо другу лицитацију.

Светозар Богорић. Ја би предложио да се држи друга лицитација, али поред овога услова да се стави и услов који сам мало пре казао а то је да се и мустра узме. И да се предади за подвоз, да сам преклачи.

Раденко Драговић. Ја сам хтео да кажем да су и услови добри, али ви немате магазе. Храна је добра али магазе не ваљају. Ми смо данас гледали храну и место али место није никако за храну, јер храна за кратко време добра је, али после пропаднс.

Тока Николић. Ја мислим да би најбоље било да се направи у акцији један амбар од дрвета.

Председник. Ја примам тај ваш предлог да се начини амбар; (чује се: добро) Но има овде више примедаба. Одобравате ли лицитацију сламе и сена? (Одобравамо). За лицитацију јечма и овса да расписемо другу лицитацију јер Турак не пристане да према нашим примедбама допуњимо услове и уговор. (Прима се, врло добро).

(свршиће се.)

ДОПИСИ ГРАЂАНА

Београд 30 септембра.

У једном од скорашњих бројева Б. О. Н. дошле су поклич на грађане у коме је на врло леп начин исказано за што је потребно да што већи број грађана дође и чита општинске новине. Ми који пратимо шта се у општинској кући решава и ради, чинимо то из уверења да је свакога грађанина дужност да се упознаје са општинским дужностима, пословима и тежњама. Општински збор решава најважније ствари, које се тичу општих користи, па можемо ли правилно решавати и гласати; можемо ли праве интересе и општинске и наше личне заступати, кад не познајемо радњу варошког представништва.

Тако што сложено се са оним што је уредништво изјавило, да ће у лист пуштати све оно што о општинским пословима изађу да кажу и примете поједини грађани.

„Одиста је тако: више очи — више види: више — људи више знају. С тога следишта и хоћу да проговорим о једноме питању које заседа у интересе и општинске и грађанске. Наиме, да је расправљању, овакових питања, дошао једно место у „Општинским новинама," пошто је тај лист у тој цели покренут, да би грађани могли своје локалне ствари, ван политичких листова, претресати и налазити пута, како да се варошке установе уђесе тако да доносе стварне користи и њима лично а и општини.

За овако сматрам:

У почетку самог нашег уређења државног, владе су увађале резорске, које у странн државама постоје, а показале су се као корисне по државу и општину.

Општине, као саставни делови државних власти, дужне су биле да у сваком погледу потпомажу државну власт, и за то су њима чињене извесне повластице, данако право на прибављање прихода, који су непосредно улнвани у општинску касу. Државна нам власт дужна је била да сваки штити општинске интересе и да силом своје власти за општину ради и ваздату. Овака узајамност постављена је била појединим законима, који су истима одређивали поједине засебне дужности, али по готову, што се тицало целе једне општине радила је државна и општинска власт заједнчки.

Још године 1861. изведено је да се у свакој општини — њеном атару — покрај варошких кланица могу отварати, ван варошн (где и куда то је општинска у споразуму са државном влашћу одређивала) тако звапе салане — кошаре, где се врши клање ситне стоке, оваца и коза.

Шта је била главна намера законодавцу, нећемо да испитујемо. Зна се само то да се поноћу салана ниче стоке врло године закоље, и да се на њима месо без ноја продаје, те се тако лој као засебан артикл продаје целог закланог брава, но само бутове и плеће, остало остављају за пастрму. Чим се сламе отворе, читаве гомиле јуре да купе салапско месо, јер је оно „јевтиније" и „боље." Ко год може да каже или нога пошаље, неће тада кушити у варошн меса јагњећег за живу главу на ма знао да ће на салани добити месо од каквог трогодишњег јарца. Што се од њега може поразболевати дета, породиља, то се никога не тиче; главно су оних 20 пара што плати јевтиније. Закуши салана, могу и међу рачуна да дају месо јевтиније но они у варошн за то, што неплаћају велику ареиду.

Сазим законом о салапима одређена је такса и то: од брава овапа или коза 20 п. чар., од краве 4 гр. чар., од вола или бивола 8 гр. чар, за свиње 4 а за назимад 2 гр. ч. Разуме се то је било у 1861 год. када београдска општина није имала оволиких издатака, данас, данас је то немогуће. Општина жора да се сазида на варошке и грађанске потребе направиће онако како то треба, и према томе она мора да тражи новце одакле ће подмирити учињене расходе. Међу тим закон о салапима није мењан, а за варошке клаче сваке године повишава се и уређује.

Да би сами читаоци уносили се одкуда они продавци на салапама могу јевтиније давати месо, но они у варошн, нека погледају у доње сравњење о плаћању такса на ће им бити све јасно.

Ево тог прегледа:

	на салани	у варошн
за овцу	20 п. д.	2½ дин.
„ козу	20 „ „	„ „
„ вола	1½ дин.	26 „
„ краву	1 „	18 „
„ бивола	1½ „	30 „
„ свињу	1 „	1 „
„ назимад	40 п. д.	50 п. д.

Покрај оваковпх такса варошки продавци морају да плаћају још и ово: за декара, од једног закланог вола, краве и бивола 50 п. д.; за осталу ситну стоку но

20 п. д.; за чишћење зграде, где се коље, од једног пола, бивола и краве по 20 п. д., и за осталу ситну стоку по 10 п. д. дакле на све што је уредбом одређено. А шта плаћају закупци салаша? Готово према горњима ништа!

Погледајмо добро цифре плаћања аренде варошких продаваца, и ћемо сасвим јасно видити да је ово неправда. Док салашки продавац плаћа само 20 п. д., дотле онај у варошн плаћа 2½ дин. Нека један заклани брав има 10 до 15 кила на салашн ће те то купити за 6 динара, у варошн коштаће 9 динара, дакле са половином цене скупље. Али варошанин платно је аренде за једну овцу равно 2·80 п. дин. и њему је фактички не могуће да продаје месо јефтиније од 60 п. кило. Када би и варошки клач плаћао само оволико аренде, колико онај у атару, и он би могао давати по истој цени месо у варошн, као и они на салашима.

Ну, ова једна класа људи која нема права као остали грађани, то су кафеџије, гостионичари и млекаџије. Грађанин је слободан купац салашког меса, он може кренути са салаше 100 кила меса, и за то не плаћа никакове аренде; међутим, гостионичари, ако желе купити месо на салашн, они морају плаћати аренду од 7½ пара дин. од једног кила, и тако док грађанина кошта кила меса 40 п. д. дотле њега кошта 47½ п. д., што значи јефтиније но у варошн 12½ п. Онде треба имати на уму каква је разлика између салашког и варошког меса. За гостионичара није оно месо боље са кога је поскидан сав лој, јер му тада треба више масти при готовљењу јела; а са друге стране онај штрапац, који човек подиже, није предан оне сувшине сухе која се том куповином уштеђује.

Рећи ће нам когод да смо ми овде устали да браннмо варошке клаче стоке, док на против нама је права циљ да ако је могуће варошанину у неполико предузетнике салаша са варошанима, и да општина што више прихода прнмеспемо. А други нам већ видимо како се спремају, казаће нам: салаше су за сиротињу. Ми их то нећемо да споримо и ми нећемо да заступамо то гледиште да их треба сасвим укинути, на да за то имамо довољно разлога, ну хоћемо да питамо: зашто да гостионичари и млекаџије плаћају ону аренду од 7½ пара, кад то остали грађани не плаћају.

Одговор је сасвим лак. То је за општинске трошкове (!)... а друго за то што они шпекулишу с месом. Леп одговор. Дакле они који купују месо у варошн не шпекулишу, но само они што донесе са салаша. Истина зато варошани плаћају месо 60 пара а онај са салаше 47½ а динарских. Лепа једнакост.

Ако су салаше пашта само за сиротињу, онда је преко потребно да се побринемо да од једне сиротиње не направимо две. Јер док с једне стране потпомажемо, с друге одижемо. Помажући сиротне породице, убијамо наше варошке клаче и тиме стварамо другу сиротињу: а у исто време једним грађанима, наплаћујемо месу аренду а другима непаплаћујемо ништа. Треба дакле поравнати и једне и друге у подношењу терета.

Да би се помогло и сиротињи и клачима варошким требало би, да се у место клања стоке пан варошн дозволи слободно клање, и то само у оном времену које је одређено за клање, у самој варошн, и то тако да се садања аренда на ситну стоку спусти на такан минимум који ће би општини ни општинске ни грађанске интересе. Овим поступком избегли би ону неправичност коју сада вршимо над појединим грађанима нашим. А сама пак општина ако неби што користила и увећала своје приходе, не би санста на умлнда.

Неће ли се тако, онда би требало ослободити оне грађане који већ поред једне аренде, коју плаћају арендатори салаша, плаћају и другу аренду. Једно или друго треба уредити, ради саме правде и једнакости међу грађанима.

У исто време општина би требала да преза плаћању аренде у варошн удеси и аренду на салашима и тиме плаче варошке и салашке изједначи.

П. С.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Опет конференција. Седници општинскога одбора, која је држана у недељу 8. о. м присуствовао је знатан број одличних грађана, те је била претворена у конференцију, рад је почет у 4 часа и трајао до 8 а тада је прекинут закључком: да се **данас — 10 октобра — у 5 часова по подне (точно) држи други ванредни састанак** и на пети опет позову и грађани *вам одбора* како би се чуло мишљење што већег броја становника.

На држаноме овом првом састанку било је доста говорника, дебата је текла потпуно у реду а појединн од грађана изнели су мисли које могу само бити од користи по решење питања о зајму и извршењу великих варошких послова.

Лепо је то кад се грађани одазивљу својој дужности, а није од штете да сваки искаже своје назоре поткрепљене стварним и озбиљним разлозима.

За то треба данас да дођу у одборску седницу (*у 5. часа по подне тачно*) они грађани који би желели да чују даљу дебату и да дају своје мишљење, ако нађу за потребно.

Ајде да прегнемо сви братски и сложно, те да више не натимо и не пропадамо, кад — Богу хвала — имамо моћи и начина да и ми себи створимо за живот и здравље оно што је најпотребније сваној варошн и сваком поједином становнику и што је по свима другим напредним варошима већ урађено.

Још до данас није решавано у одору општинском питање од великога значаја. За то и јесте потребно да се држи ма и неколико конференција ради општег обавештења и споразума.

Школе. Извештај стручне комисије, која проучава питање о подизању зграда за основне школе предаће се јавности чим буде подпесен. За сада јављамо само толико да ће комисија предложити да се подигне свега 10 зграда за основ. школе, да коштаће сваке од њих не буде веће од 50.000 динара, да се за нараду планова распише конкурс на кад планови буду готови и усвојени, онда да се претходно сагради у Палнлули једна модел-зграда и тек онда предузме грађење и осталих.

Ова последња мисао заиста је на своме месту јер на такан начин, кад се сагрђеној једној згради уоче мане, ако их буде, лако их је избећи код осталих.

Интересантно. Сазнајемо с поуздане стране да се управа прив. нар. банке занима понудом једне велике стране фирме (која има овде свој филијал) да удеси електрично осветљење по локалима банке и да тако исто електрични осветљењем снабдева и све остале грађанске домове у оближњим улицама са којима се погоди.

Уздржавамо се за сада од сваког коментара јер нам изгледа да и само бележење ове новости даје по себи довољно објашњења.

Да приме. Многи од оних, који су молили за службу општинску, поднели су уз молбе и своја документа.

Места која су била празна, попуњена су, па за то треба да дођу и документа своја приме они који нису могли добити службу.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Друштво за грађење у Софији. Синдикат бечких и пештанских банкара споразумно са главним капиталистима у земљи намерава да оснује у Софији друштво за предузећа и грађевине. Поред државних грађевина, удружење ово имаће широко поље рада и у послопима које је пројектовала општина софијска и од којих ће се несагурно с прилива предузети грађење водовода, канализација улица, електрично осветљење, подизање општинске куће, нар. позоришта као доликује престоници северне и јужне Бугарске и т. д.

Синдикат располаже великим финансијским средствима и осигурао је себи и познат чувеног бечког архитекте Емила Ферстра. Удружење ће подизати и индустријске радионице: циглане, дрвенарнице, гвожђарнице и т. д. а предузимчима и индустријалцима давање и готов новац са умереним интересом. Једном речи ово удружење капиталиста помагаће индустрију и предузећа која имају будућност.

Ову белешку пренштампао је пештански „Kurier de l' Orient“ из софијског листа „България,“ и по звучности њеној могли би закључити да одиста има посао у ствари. Али знајући врло добро како овакве „намере“ врло лако пичу а ређе се остварују, нека нам је допуштено посумњати да ће синдикат аустроугарских банкара у скоро приступити извршењу ове своје „намере.“

Пожарне чете. У угарској влада је нарадила свима општинама да организују пожарне чете, али велика већина, како јављају „Gr. Kik. Zeit.“ није у стању одазвати се што су за справе и осталу спрему потребни толико трошкови колико им је не могуће одазвати. Поједини либерални за мало порушене стављају врло високе цене и тако мање општине при набављању појединих справа и других потреба плаћале би сразмерно много више. Због тога I команда земунарских пожарница подстрекнула позвала је све остале да се на њу обраћају кад им што буде требало ће она посредовати да се набавка изврши по најнижу цену.

Код нас ће још много проћи докле се по свима варошким општинама установе било добровољне дружине или стално општинске пожарне чете.

Иначе за то даје се уверити ова мисао те би у будуће наше унутрашње општине, које немају пожарних установа требале да порушбину справа врше споразумно са командом престонучне пожарне чете. Већ је из раније било прилике да су неке општине тако и поступале, и на тај начин по много јевтиније њему извршиле набавку онога што им је потребно.

Није од штете ако овом згодном приликом поменемо да би ваљало настати да се успешно образују пожарне дружине у свима бар већим нашим општинама. Разуме се да многима од њих није могуће издржавати ни најмању пожарну чету, али им је у толико лакше основати добровољне дружине. Сличпа хуманитарна друштва боље успевају но другим варошима но у престоницама, а без спора пожарне су дружине међу најпотребнијима.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У рачуноводству београдске општине држаће се ове лицитације:

Данас за годишњу набавку олова, које се употребљује за маркирање меса.

Услови су изложени у рачуноводству а могу се видети и на дан лицитације.

Сви они који желе олово лиферовати, треба да на лицитацију дођу.

Од стране Суда општ. вар. Београда. 3. октобра 1889.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 25 Сепг. до 1. Окт. о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	97
б.) пресуда изречено	74
в.) забрана одобрено	47
г.) уверења издато	49

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	50
б.) забрана удејствовано	43
в.) уверења прибављено	29
г.) страни предм. свршено	1
д.) маса обрађована	7

III. са плаћање:

Заклато:

а.) волова	116
б.) крава	58
в.) телади	18
г.) оваца	283
д.) опаца	42
ђ.) јагњади	28
е.) јарчета	6
ж.) свиња	218
з.) прасади	182

Примедба: Наплаћено је аренде 5667 дин. Кријумчара проказано 4.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 26. Септем.“до 30. Сепг. пуштло преко општинских капара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. пр. по чија цена	ТЕЖИНУ	Чега	100 к. пр. по чија цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
8180	Брашна пшеничка	—·—	33,200	Сламе	2·50
	Брашна кукурузна	—·—	734	Шпицарце	36·—
129,484	Пшенице	13·50		Коре бршлове	—·—
28,289	Кукуруза	12·50		Шљива сувих стар	—·—
50,074	Ражи	10·—	223	Меда	70·—
	Крупника	—·—	350	Кајмака	130·—
23,676	Јечма	12·11	465	Сира	80·—
18,146	Овса	12·11	206	Лоја топљена	90,—
	Кукуруз нови	—·—	65	Масти	1·10
4,878	Пасуља	25·24	27,466	Свиња добедих.	80,
16,499	Кромпира	9·08	241	Живина дивена	7.
58	Арнаутка	18·—	76,415	Креча	3.20
6,551	Црна лука	8·67	5,200	Јадна кукуруза.	14·—
140	Бела лука.	20·25	4,900	Разна воћа	18.
11,407	Јабука	15·12	350	Разне зелени	—·—
9,513	Крушака	15,08	Литара		
2,441	Грожђа	22·50	485	Вина црна	24·—
23,962	Грожђа	28·22		Вина бела	—·—
3,814	Шљива сирових	7·50	2,221	Ракије шљ. неке	25·—
895,479	Сувих шљива нов.	26·17		„ „ дуте	—·—
996	Пасмеша	30·—		„ комоне жене	—·—
167,555	Сена	5·50			

Примедба. Наплаћено је на име капиларије 3,317·80 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 41 ПЕТАК 20. ОКТОБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОДНЕВНУТ НА ТВРДУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплатуваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

АДРЕСА

КОЈОМ ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА ОДГОВОРИЛА НА ПРЕСТОНУ БЕСЕДУ ГОСПОДЕ КРАЉЕВСКИХ НАМЕСНИКА ОД 8. ОКТОБРА 1889. ГОД.

Господо Краљевски Намесници!

Народна скупштина, сакупљена у ванредан сазив први пут на основу новога Устава, саслушала је с радошћу Ваш поздрав добродошлице, којим сте у име Његовог Величанства Краља Александра I. благоволели отворити њезине седнице.

Поносно погледајући на чисти извор свој, на слободне изборе, који уз најважније учешће показаше и примеран ред, Народна Скупштина придружује се Вашој потврди, Господо Краљевски Намесници, да је српски народ посведочио да уме сложити слободу с редом и да је достојан уставних права и слобода, чије је поштовање најбоља погодба за одржање реда.

Господо Краљевски Намесници!

Важне промене, које су се десиле у нашој Отаџбини од времена кад се Народно Представништво последњи пут из овога дома разишло, оцењене су у народу са свом озбиљношћу, која им по њиховој епохалној важности припада.

После дуге уставне борбе народу је српском пошло за руком, да свом праву победу извојује. Издржљиви отпор народнога духа одолео је правцу, који се супротно слободи и српским тежњама, и ослободио се владавине, која је земљу економски уназадила, непотребним и мучним дуговима оптеретила, њено достојанство компромитовала и материјалну основу државнога организма поколебала.

Труди и напори народни за променом Устава уродили су плодом, и Краљевина Србија живи сада под Уставом, који грађанска права српскихдржављана боље подјемчује, а правилан уставни живот Краљевине од могућних случајности потпуније обезбеђује.

Народно је Представништво топлом захвалношћу задахнуто према свима, који су допринели, да се дође до новога Устава и њиме отпочне срећније доба за српски народ и његову државу. Народ ће се увек са захвалним осећајима опоминьати свих оних српских синова, који су заставу слободе и народних права кроз тешке прилике и мучна времена носили и до победе донели. Народ ће се с радошћу и захвалношћу сећати и одлуке пређашњега Владаоца, Његовог Величанства Краља Милана I., којом је, у договору с Великом Народном Скупштином, дао земљи нов Устав, и за тим уступио престо Своме наследнику, нашем љубљеном Краљу Александру, те тиме спремио бољу будућност српској држави и њеној народној Династији.

Ступање на престо Његовога Величанства Краља Александра I. поздравио је сав народ сложним гласом као почетак и залогу боље будућности, и похитао са свих страна да Му, приликом Његова светога Миропомазања у седмовратној Жичи, изјави своју одушевљену љубав и оданост.

Господо Краљевски Намесници!

Примивши Краљевску власт до пунолетства Његовог Величанства Краља Александра, Ви сте знатно припомогли да се нови ред у Србији правилно отпочне тиме што сте предали земаљску управу људима, за које сте поуздано могли оценити, да уживају народно поверење.

Одајући захвално признање овом првом кораку Краљевског Намесништва, Народно Представништво даје

овом приликом израза уздању и жељи својој, да се из тако правилно заснованога почетка развије и утврди стални уставни и парламентарни ред, као најбољи пут, који утврђује слогу између Престола и народа, без које не може бити успешна рада за народ и државу.

Господо Краљевски Намесници!

Многобројни су заиста и мучни задаци које Влада има да реши, те да расправи тешко наслеђе, које је затекла. Али ће јој то тешко дело олакшати поштора, коју она поуздано може очекивати од поверења Народнога Представништва у свему што буде одговарало оним народним тежњама, које су нас овамо послале.

Да ће тим тежњама влада одговорити, јемство су нам већ и они послови које је она до сада одлучно и смишљено умела расправити у одбрану државних интереса. Узимањем у државне руке дуванскога монопола, као и преносом експлоатације државних железница на државу, у ком се питању са захвалношћу сећамо пријатељске услуге владе француске републике, влада је подмирила не само једну финанциску потребу, него и један захтев народнога достојанства.

Цењећи озбиљно сву тешкоћу финанциског стања и поимајући важност радова који се у овом погледу налажу, Народно ће Представништво усрдно проучити како означене законске предлоге о дуванском монополу и експлоатацији државних железница, тако и у опште све што смера поправци финанциског стања. Руководећи се у овом правцу начелом штедње у државним расходима, а охрабрено народним поверењем, Народно Представништво се уда, да ће у договору с владом наћи најбољи начин да се државни приходи по могућности оснаже и обезбеде, а тиме да се стално ујемчи и правилан развитак државе и тачно испуњавање државних обавеза.

У вези с овим Народно Представништво изјављује, да ће поклонити у добром уређењу народне привреде види здраву и трајну основу, на којој се може подићи правилно финанциско стање и на којој у опште може почивати целокупна државна зграда. С тога се Народно Представништво нада, да ће се у најскоријем времену предузети послови на корист наше земљорадње, заната и трговине, и одазивајући се жељи народа, очекује да ће се наћи један начин, да се премер и класификација земљишта и пореза на земљу правилно је извршити и праведније распореди, као и у опште да се неправде у сношењу државних дажбина отклоне.

Господо Краљевски Намесници!

Народно Представништво, задовољено мирним решењем црквеног питања, проучиће пажљиво законски предлог о уређењу правилних односа између Цркве и Државе, имајући на уму патриотску улогу народне цркве и свештенства у нашој историји.

Нарочиту ће пажњу Народно Представништво обратити наговештеном законском предлогу о војеном преустројству, поздрављајући с хвалом повратак установе народне војске, која, одговарајући нашим предањима и нашем народном карактеру, даје нам могућност да у време мира не напрежемо без потребе нашу финанциску моћ и да у тренутку опасности станемо чврсто на бранік српске части и српских интереса.

И сви остали законски предлози, за које сте нам у Престоној Беседи саопштили да ће их влада поднети на решавање, доказ су нам о владином старању да слободоумне уставне одредбе спроведе кроз најважније државне установе.

С тога ће Народно Представништво с највећом пажњом проучити законски предлог о преустројству општина којим жели да испуни један од најпречих захтева народних, да своје општине самоуправно уреди у обиму који одговара државним и народним потребама. Своје ће пажљиво проучавање Народно Представништво посветити и важним законским предлозима о преносу суђења, које сада врше полициске и општинске власти на грађанске судове, о уређењу округа и срезова, о пословном реду у Народној Скупштини, о изборном закону, као и о другим законима, који би се показали као неодложне потребни, да се Устав уведе у живот.

Како у претресу свих законских предлога тако и у административним пословима, који су овоме ванредном сазиву Народне Скупштине Уставом намењени, Народно Представништво ће уложити сву заузетост, да радећи у слози и у договору с владом, одговори очекивањима и жељама народним.

Господо Краљевски Намесници!

С особитим задовољством саслушало је Народно Представништво да су наши односаји како са суседним тако и с осталим државама исправни и пријатељски, и да је наша Отаџбина у овој новој ери не само сачувала затечена пријатељства, него их је још развила и појачила новим драгоценим тековинама.

Радосно је одјекнула у срцима свих нас тежња исказана у Престоној Беседи, да су Краљевско Намесништво и влада задахнути жељом, да у споразуму с осталим балканским народима негују слогу и мир на бал-

канском полуострву и самосталан развитак балканских народа. Ми се надамо да ће плодност те мисли и тога правца прибавити себи признања и одзива код свих балканских народа, чији су интереси извесно најбоље заштићени у заједничкој слози, основаној на правичном задовољењу међусобних интереса.

За повољне међународне односаје наше државе мно су нам доказ они симпатични поздрави узвишених Суверена и Поглавара Државних, којима су се одазвали Његовом Величанству краљу Александру I приликом Његова светог Миропомазања.

Благодарећи на овој благонаклоној пажњи Европе, ми имамо разлога и нарочито се радовати знацима топлих симпатија, које су нам изражене од стране узвишеног Императора руског народа. Долазак нарочитога изасланика, да увелича свечаност светог Миропомазања нашега младога Краља, драгоцен нам је доказ сродачког расположења Цара Александра III и према српском народу и према нашој народној Династији.

Господо Краљевски Намесници!

Приступајући, својим редовним пословима, Народно Представништво свечано изјављује, да ће од своје стране свим силама приношћи, како би се и обистинило народно уздање, да с доласком краља Александра настају за Србију бољи и срећнији дани, и у то име кличе:

Живео крал. Александар I! Живело Краљевско Намесништво! Живео српски народ!

15 Октобра 1889. у Београду

(Долазе потписи.)

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

По решењу Народне Скупштине а Указом Краљевских Намесника од 16. ов. мес. наређено је да се у Београду на дан 29. Октобра т. г. накнадно изврши

ИЗБОР ЈЕДНОГ ПОСЛАНИКА

за народну скупштину, а на основу чл. 92. и 93. привр. изборнога закона.

Према другоме ставу чл. 93. привр. избор. закона, за накнадне изборе вреде исти спискови који су састављени за изборе од 14. септембра, пошто Народна Скупштина није учинила никакве примедбе на исправност спискова.

Послазике за народну скупштину могу бирати грађани који претходно узму бирачку карту, а та карта издаје се оним грађанима који су као способни бирачи у бирачке спискове уписани на време.

Али пошто се бирачке карте оних грађана, који су гласали на изборе 14-ог септембра ов. г. налазе у изборним актима, то ти бирачи неће сада вадити друге бирачке карте, него ће се оне са првог избора предати дотичним бирачким одборима, те бирачи имају само лично предстати ономе бирачкоме одбору где су први пут, 14-ог септембра, гласали. Напротив они грађани, који су и на првоме избору имали право гласа и били у азбучне списокове уписани, али нису узели на време своје бирачке карте те због тога нису тада могли ни гласати, ти грађани имају до 25-ог ов. мес. (закључно до 7 час по подне) доћи у благајно одељење општинскога суда да приме своје бирачке карте, без којих они не би могли гласати на овоме накнадноме избору.

Рок за пријаву кандидатских листа, одређен је такође до 25-ог ов. м. (закључно до 5. часова по подне.)

Из седнице Суда општине вар. Београда 17. октомбра 1889. АВр. 827.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(Но отворене, болеснике.)

Држаће 5. Септембра 1889 год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

(СРИЈЕДУ).

VI.

Председник. Молим вас, господо, рачуновођа ми је саопштио да сад 1. Новембра излази рок кући у којој станују стражари. То је кућа Николе Мијаиловића и пошто мора на три месеца раније да се одкаже то сам је и отказао. Но добили смо рока да још до 15. можемо одговорити ако хоћемо и даље држати. Ја сам питао комисију да ли је добра та кућа и колико људи могу становати, и кад сам чуо да сви не могу стати то сам тражио да се поднесу понуде. Ми смо већ добили неколико понуда и изволте чути шта каже комисија.

Секретар чита: Понуду Андреје Велковића који тражи 340 дин. месечно; понуду Ђорђа Илића трговца који тражи 12 дук. месечно, а комисија каже да се могу сместити 35 људи; понуду Милана Марковића који тражи 250 дин. месечно, а комисија каже да се могу сместити до 40 људи; понуду Антоновића трговца који тражи 250 динара месечно.

Илија Цветановић. Шта каже комисија за ону последњу кућу? Да ли могу стати сви?

Председник. Може стати свега сто људи, а и комисија каже да је то највећа кућа од свију што су понуђене. Изволте чути кмета који је био у тој комисији.

Кмет Јован Антонијевић. Ја сам био у тој комисији и видео сам све, па и ону Антоновићеву кућу. Истина да има у овој кући нешто мало плаге али то се може и поправити. А иначе је кућа дивна и велика тако да може стати и 140 људи. Ја се чудим што је даје за ту цену. Ствар она није за одлагање јер су дани заладили те се знатан број стражара злошати и мора се из ноћ. зграде час пре исселити.

Светозар Боторић. Ја би предложио још једну одборску комисију да са једним кметом и инжењером општинским изнова прегледе кућу и да учини погодбу с њим, рачуне се да чује и услове по којима је даје.

Председник. Ја мислим да би се могао примити овај предлог г. Боторића а могао

би да оде школски одбор са још неколико одборника и да се области да спрше са тим а може бити да ће моћи још нешто да одвоје.

Никола Вулковић. Што се тиче оправаке то мислим да би најбоље било да му се определи једна сума па име оправке јер ће иначе много да кошта.

Председник. Зато да му дајемо на име оправке када му се кирија добро плати. (Чује се да му се плати само кирије 200 динара месечно).

М. Марковић. То је врло добро што рече г. Никола Вулковић, јер мислим да је та кућа са свим добро плаћена ако му се плати 200 динара, а и боље је за општину, јер кад изађе рок човек ове да прими кућу као што је дао а то је немогуће оправити пошто ће патролије до рока становати. Дакле боље је да општина не прави оправку, а ако другачије не може бити, онда да му се да нека сума у накнаду.

Живан Бугарчић. Колико је до сада плаћано?

Председник. Плаћано је 15 дуката и на Ђурђеву једна кућа 6 дуката.

Светозар Боторић. Ја кад сам предложио комисију, имао сам у виду да ће комисија, кад на лице места изађе, размотрити питања, колико има одељења и колико људи може стати; и ако она није удесна за касарну онда дасе њему каже да је прописано за касарну, и да уговоримо с њим, да и њему тако исто касарну предамо, јер нама треба касарна а не тапетирање собе. (Чује се: он тражи да му се после само окречи).

Милутин Марковић. Он само тапете не тражи а иначе све друго тражи, и кад би такву кућу ми оправљали коштало би нас много.

Председник. Ја мислим да је најбоље послати кмета на лица места, попова извади све.

Милутин Марковић. Можемо са кметом послати и неколицину одборника.

Председник. Молим вас господо јесмо ли готови с тим? (Чује се: да се изабере комисија).

Раденко Драгојевић. Нека уђе у комисију г. Милутин Марковић (чује се: не могу), јер нама треба и један правник који ће дазбајсни и да каже какав уговор треба.

Милутин Марковић. То може и општински ад окат учинити, а ја немогу јер имам посла.

Св. Боторић. Нека уђу у комисију: Милош Обрнежевић, Илија Цветановић, Раденко Драгојевић и Никола Вулковић, а поврх њих још ту долазе и општински адвокат, инжињер и кмет. (Усваја се).

VII

Председник. Сада чујте господо молбу Косте Гашића кафеџије који моли за кафанско право у близини н. гробља. Управа вароши тражи мишљење може ли се дати тамо механско право.

Никола Милишић. Ја мислим да молиоц нема места да отвара кафану близу гробља, зато што нема смисла да неки у гробљу кукају а други код гробља у кафани да певају и да се веселе, јер доста има их који иду ићи на варошки да се у сред дана веселе и ињачке. Зато од кафане ни говора нема. Ако ово полиција не може да забрани то да гледамо ми

Раденко Драгојевић. Ја писам за то да тамо кафана буде, јер ће се тамо сви попови и кесароши прити и живети.

Илија Цветановић. Што се тиче заклона, може општина да начини једну кавезу или за кафану писам никако. Лепо је казао г. Милушић: зар једни тамо да кукају и плачу а други да певају и да се смеју?

После тога долазиће у ту кафану саме сиротиње и кесароши као што је један и казао. За то писам да кафана буде спроћу гробља.

Димитрије Ђорђевић. Ја мислим да тамо има општина неку зграду за склониште, а ако нема то је пређа потреба да се начини и онда ће ове кафане ни потребовати.

Инжињер Смедеревац. Има у гробљу тамо једна повећа соба, која је сређена само за склониште и која је велика да се може доста људи склонити, а општина је направила и 4—5 клупа и неколико столова.

Димитрије Ђорђевић. Према томе да се ова молба одбаци.

Никола Вулковић. Ми можемо одговорити да неће бити близу гробља ће само кафана него ни кућа. А ако ко одобри то чини на своју одговорност.

Председник. Санитетски закон каже да тамо не сме бити ни кућа у близини од хиљаду метара. Но ја видим да има тамо и кућа ближе од 1000 метара. Нас кошта господо гробље близу пола милиона динара, и за то не смемо допустити да се после неколико година опет селимо и новац трошимо.

Св. Боторић. Ја мислим да одбор каже: да се не може дозволити по самом санитетском закону ни друге куће да се поднижу у близини од хиљаде метара а камо ли кафане. Зато одбор није мишља да му се дозволи.

Димитрије Ђорђевић. Овако је најбоље учинити као што г. председник каже, јер ако се онде у околини направе куће онда ће нам санитет казати да се и оданде селимо.

Председник. Дакле ми ћемо казати да ово не одобравамо а са себе одбацујемо одговорност што су у близини неке куће направљене као што смо то у своје време и раније чинили. (Врло добро, прима се).

VIII

Председник. Чујте господо још нешто важно. Два члана из одбора које сте ми изабрали за чланове бирачких одбора и то један је члан а други заменик, дошла су и јавила ми да не могу доћи 14-ог да раде. Онај што је изабран за заменьенша у доњодолском вкарту казао је да не може доћи с тога што је Мојсијеве вере и тада има велики празник па не може да ради, а други који је члан у варошком кварту с тога што ће бити на путу. Ја предлажем да изберемо другу двојицу (чује се: за варошки кварт Настаса Крстића а за доњодолски за заменика Николу Поповића учитеља на место Хаџића Аврајела који је био спречен. (Прима се).

IX.

Председник. На реду је питање о регулацији Вишњичке и Милетине улице

Св. Боторић. Ја мислим да ми треба да остановсмо при плану који нам је дао министар грађевина а одобрио министар унутрашњих дела т. ј. да се улица просече и да остане 19 метара. А што због једног малог парчета земљишта долазе у спор само два човека, то нека остане да се доцније направи код њиховога имања док се они измире и спораузму. Остало да пресечемо и начинимо калдрму да други људи не пате.

Инжињер Смедеревац. Ово је врло добро што каже г. Боторић. Ми улицу да пресечемо на никакву но мишљењу раније комисије у земљишту за дамо онима који су пристали. Што се тиче овог парчета које номену г. предговорник то да останимо нека стоји док се не спразумеу сопственици: а пађа ће доћи плаћи и грађевински закон о регулацији и онда ће се то решити. (Чује се: врло добро). Само молим вас да ли ће ова улица да буде широка 14 или 19 метара.

Овет Боторић. Као што је у плану назначено, што је министар одобрио.

Инжињер Смедеревац. А што се тиче вишњичке улице да и она остане по министарском одобрењу 12 мет. широка. (Добро).

Председник. Дакле да остане вишњичка улица 12 метара а Милетина 19 метара, (Тако је). — Ја мислим господо да ће најбоље бити да ми радимо по закону па да нико не може да тера капрц спој.

Живојин Бугарчић. Ја би био господо мишљења да се плаиље још једна комисија која ће процењити колико би се морало платити Коча што ће му се улице затворити. и да се пита да ли он пристаје на ту суму а не трескакати пут. На ако је за нас повољније да платимо оно лице него земљиште које би одузнали, онда је нама у интересу да дозволимо човеку да заузме онај пут а да нама не тражи накнаде као што је и обећао. А ако је скупље, онда да дозволимо оно што је повољније.

Председник. Ја држим да је већина тог мишљења да се по предлогу г. Боторића поступи. Комисија је раније поставила то, да општину не кошта ништа у новцу, ако пресече улицу онако како што је министар одобрио. Дакле кад немамо штете новчане ја сам мишљења да се прими предлог г.

Боторића т. ј. да се оно што је министар одобрио направи. А спор између ова два грађана нек остане између њих и нека се равнају како знају. (Чује се: врло добро. Усваја се).

Седница је закључена у 8 часова.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 21. Септембра 1889 год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне.

Присутни: Председник г. Живко Карабиберовић; чланови суда: М. Банковић, Коста Томић; Одборници: г. г. Никола Х. Поповић, Видоје Ватровић, Н. Л. Милићић, Милорад Д. Јанковић, Илија Цветановић, Димитрије Т. Вељковић, Никола Д. Кинк, Живан Бугарчић, Коста Петровић, Милован Р. Маринковић, Јован Илић, Р. Поповић, Светозар Карапешић, М. Белимарковић, Свет. Милојевић, Станко Петровић, Ђорђе Николић, Др. Ђ. Димитријевић, Мил. Ж. Маринковић, Коста Д. Главинић, Светозар Боторић, Никола П. Михаиловић, Раденко Драгошић, Никола Вулковић, Димитрије Ђорђевић, Григор Миленковић, Милутин. Г. Марковић, Др. Марко Т. Леко.

Одржај: *) Претрес предмета финансијске комисије; 2.) О школским зградама на врачару.

Председник. Молим вас господо, седница је отворена. Ваша је свима познато да је на дневном реду извештај комисије о зајму за велике послове. (Види 36 бр. оп. новина.)

Милован Р. Маринковић. Ја би молио кога од господе чланова комисије или известиоца да нам објасни овај извештај. На пример да нам објасни како се розуму ти локали што се помињу у извештају.

Председник. Ја њу то објаснити. Што се тиче локала ту се разуме као обично соба, кућа, радионица, дућан, штала, и т. д.

Милован Р. Маринковић. Но тим нисте сигурнији са другим објашњењем и шпекулативним локалима.

Председник. Локали за шпекулацију јесу на пример кафане, механе, лимонаџинице и све оне радионице у којима се употребљује вода и за рад и не само за пиће и домаћу потребу.

После овог мало објашњења допуштате ми поменути да извештај финансијске комисије садржи више напоменуте предлоге, јер се у детаљисање нисмо ни могли према задатку комисије упуштати.

Кад одбор буде донео своје одлуке, тада ћемо настати да ове и од стране збора буду прихваћене, као што је и у извештају наглашено да је и одборска одлука потребна за задужење и ради извршења именованих послова.

Милован Р. Маринковић. Ту су у извештају истина све тачке побројане. Тако ту је побројано: извршење водовода, каларме, канала, шпурјата, обала, грађевина као: суда, школе и т. д. И за све то у извештају тражи се да се општина задужи са 12 милиона динара. Међу тим посебице колико ће за које потребовати, не помиње се ништа. Ја мислим да најпре основа треба да је готова а то је предрачун, па ћемо према томе знати и колико треба да се задужимо. Да је све ово што је побројано потребно, то и ја знам, али не знам да ли ће та сума довољна бити јер може од тога нешто и остати а можда ће нам требати још. Тако исто не знам ни како ћемо се ми на ма шта задужити. Решимо бади и да ће та сума бити довољна, опет нама не ће требати то све у једној години, него се мора од времена на време градити. Дакле ако ћемо ове потребе да намиримо, ми се морамо задужити по ја желим и детаљније прорачуне колико за коју потребу вала имати. Дакле то треба све да се зна да би знали како ћемо се кретати. И са овог гледишта ја би могао овај пројект комисије финансијске назвати непотпуним. Зато треба да буде детаљније израђен.

Коста Главинић. Ја писам члан финансијске комисије али ћу опет за то, поводом примедбе г. Марковића да прогонопим коју о томе: како ја мислим о овоме извештају. Комисијски извештај није могао да буде много подпунији него што је сад. Сама је ова ствар такве природе да је за сада немогуће детаљније је израдити. Јер и ако имамо израђен пројект за водовод још се не може казати дефинитивна сума, за канализацију може да се зна у општем али тако, да цена варира, између извесних граница, а тако исто и за друге потребе може сад да се зна потребна сума само од прилике. А кад би се све то знало тачно, и кад би било то на решавање и да би био зато да нам комисија да обавештења тоже: шта ће стати подизање сваке поједине потребе за се. Но овде је сада, што моје изнијети, само начелно питање: окемо ли да се задужимо или не, то јест, хоћемо ли да подмиримо ове потребе путем зајма?

Што се мене тиче, ја видим да нема другог излаза него да се морамо задужити, а што се тиче отплате, то је комисија назначила да грађани ради подмирења тих отплата морају подносити извесне терете а друкчије неможе ни бити. Г. Маринковић неди дакле, па и ако буде 12 милиона довољно, опет све потребе нећемо моћи одмах да остваримо, него у томе ће проћи и 10 година, јер има много потреба. Али, ми треба да знамо да ми и не морамо и не можемо све од једном остварити јер ће бити потреба које ће остваривати и доцније генерације. У осталом, није ни право да ми сад све посрамљавано и да подносемо све терете за подмирење потреба, којима ће се доцније генерације користити можда и више него ми, па је са свим на своме месту да и те доцније генерације суделују у одплаћивању зајма.

Друго је казао како ћемо се и нашто задужити? Како ћемо се задужити? то ће се доцније видети јер сад је питање само: хоће мо ли задужење у начелу примити; а на што ћемо се задужити то је комисија изнела т. ј. одузимањем од прихода установа које мислимо да сатрудимо, или од трошарине. Дакле, ја налазим; да је главно данас да решимо: хоћемо ли се задужити.

Председник. Молим вас господо да и ја кажем неколико реча. Ја мислим да ће вама свима познато бити да има већ десет година како се једнако говори о тим потребама Београда а напоследо о санитетским потребама, које се више нису могле више одлагати. Примедба на извештај што није стављен и детаљнији прорачуни, не може опстати, јер се довста и не може знати тачно у напред колико је за поједине послове потребно. О водоводима ми ћемо моћи кроз 15 дана да добијемо план и прорачун па ће се видети шта ће да кошта. Дакле у главноме г. Главинић је добро сажатно наше мишљење, и лепо је казао да у појединостима ми нисмо ни могли изнети шта ће коштати, већ да ће се доцније о томе говорити. За сад је главно да се осигурамо са новцем да би пословима могли приступити а другоме вреди нашта, јер су се толико година пред нама занимали нашим претходници на су сад назад руке дизали. Ми сад у главноме знамо да знамо шта треба да радимо па да се до тих потреба дође и нашли смо да нам треба узети новац на зајам. Морамо прво знати новац па тек после да се погађамо. А вама господо што кажете да познате да ли је много или мало, могу казати да смо и ми о томе мислили и нашли смо да је ово умерено т. ј. да са 12 милиона можемо све ове најнужније потребе подмирити.

Најглавније је господо чиме смо се занимали јесте то: колико терета можемо на данашње становнике да метнемо, па смо то и постигли и у извештају ставили. То што смо ставили није много и држи ће довољно прихода за одужење

Светозар Милојевић. Као што знате господо комисија финансијског није задатак да каже шта ће да кошта која потреба. Њен је задатак био други, њен је задатак ово што га је и извршила. Другим комисијама задатак је да кажу шта ће да кошта која потреба. На пример комисија за грађење основних школа казаће шта ће оне коштати, комисије за калдрму, за водоводе и т. д. имају да кажу шта ће оне потребе да коштају то јест да прорачунају тачно. Комисији финансијској ово је задатак да свима од прилике, колико ће бити довољно па да се изврше потребе. И она је нашла да су најпрече потребе оне као што

их је побољшала: т. ј. водоводи, канали, калдрма, зидање школе суда и т. д. а одборско је да исте неку потребу напред као пречу а другу назад. Но поред онде побројених потреба има и других и кад би било онде питања о томе колико општина треба за подмирење свију оних потреба ја бих био први који би казао да зајам од 12 милијона није никаква. Но комисија према садањим околностима предлаже да се учини један зајам од 12 милиона те да се подмире најпрече потребе. Те потребе које би се подмирале дале би поле изворе прихода на којих би се подмирили оне преостале потребе. И према томе не може се тражити од оне комисије да поднесе и предрачуне шта ће које намирење општинских потреба да кошта. Ако је онде изнесено питање: да ли ће се са оних 12 милиона моћи да подмире све потребе, ја казем да не може. Но комисија се нада да ће намирење оних потреба, за које треба 12 милиона динара, донети и поле изворе прихода који ће после да подмирују и друге потребе, које се од овог зајма не подмире.

Марко Велизарић. Нећу да говорим о томе, да ли је задатак што нам предлаже општинска комисија потребан или не, јер је то последња шахтена наших, да заиста и што пре остваримо жеље свију наших грађана, т. ј. да зидамо школе, канале, кланицу и антрепоте, да калдрмишемо и осветљимо Београд и да утврдимо београдску обалу — већ ћу да говорим о оном делу предлога комисије који говори о зајмутету, а нарочито о оном зајму од $4^1/_2$ паре на локал. Да би могли закључити зајам треба да покажемо задужавцу да имамо и од куда зајам да исплатимо А то ћемо показати овом таксом од локала и од њега што нам комисија предлаже. Разуме се да су те таксе превеисе; јер кад будемо сазидали реалних бећ, који ће да кошта од прилике два милиона, одмах ћемо имати право да наплаћујемо обаларину, и мислим да ће приход бити толики, да ће он сам покрити интерес и отплату овога капитала, што се на утврђење обале буде потрошио. Тада ће се она такса од локала смањити може бити до $3^1/_2$ паре. Тако исто кад буду готови антрепоти онда ће се наплаћивати дежарина, и тим приходом створиће се унутрег за амортизацију онога капитала, што се на антрепоте утрошио и колићемо још више смањити таксу на локале може бити до $2^1/_2$. То ће исто бити и кад будемо сазидали школе и друга здања, јер кад оне буду готове, онда општина неће плаћати више ону кирију, коју сад плаћа и таће кирија служити за амортизацију онога новца, који се на то буде утрошио и т. д. Дакле смањиће се све више и више она такса на локале и на ђерам што будемо више корисних установа по општину и трговину подигли. Тим поступним смањивањем те примерене таксе на локале, која нас толико плаши, постаће толико незнатна, да ће врло мало теретити наше грађане.

Према томе, ако се такса на локале и ђерам, што нам предлаже фин. комисија разумети као привремена и да ће се она поступно смањивати, као што сам разложио, онда устајем предлог комисије.

Живојин Бутарић. Ја сам господо нетина прост човек и непознајем те ствари нити сам за то добро спремљен. Али ја мислим да је то страшно задужити се са 12 милиона и верујте господо да је 12 милиона мало него ће бити и до 20 милиона. А ево зашто. Овде комисија није предвидела да је нужно и да је преко потреба регулација. Регулацију Београда прво извршити па онда канализацију. Друго ја знам да општина наплаћује на бубре по 20 пара динарских, али има сиротиње која не може ни то да плаћа, данас кад то не може како ће ово, а општина мора одалачивати. Да се и ми господо не уплитамо ово што су напредњаци уплитали који су држала да су морали градити железницу и који су рачунали да ће железницу направити са 100 милиона, а ми ако ли добијемо однесе Бошту 140 милиона и тамо онамо још или на клин оде на 300 милиона. Ја се бојим да и ми не наседнемо као што су напредњаци насели, па после да се бацају на нас камењем. Ја мислим да је то страшно јер ми не можемо и не смемо да се задужимо са 12 милиона. Но ја сам мишљења господо да ми овако радимо: да потражимо од владе и скупштине да можемо прво наградити ђерам и ако то буде мало онда да тражимо да можемо мегути да се плаћа на клин бразина по две до три паре и да уведемо штедњу у општини тако да се може сваке године уштедити 5—6 стотина хиљада динара. И у место што ћемо градити 5 година пека радимо 20 година. И верујте господо да ово не може да буде јер можемо да наседнемо страшно. Ми немамо више од 3 хиљаде пореских глава које могу да сносе терете општинске. И сад има сиротиње која не може да плаћа кирије а после кад се то уведе онда ће се она дићи и отићи у друге варошн и онда шта ћемо радити. Дакле ја сам мишљења господо да се ми чувамо да се не задужимо и право нето да гледамо да побољшамо наше приходе па ма и 20 година учекивали варош. Сад ако је могуће да се норади код владе или скупштине да нам дозволи наше приходе на ма и 20 година уписивамо да га депонујемо код државе и на то да издамо папире а то би било неколико хиљада, онда би ја био да се и 20 милиона задужимо јер би после откупљивали те папире и тиме би се одужавали. Ја сам одсудно противан оволиком задужењу. Ви ме сад можете назвати и напредњаком или ја тако мислим.

Коста Главинић. Господо, ово следујуће т. Бутарићево може да буде у неколико и оправдано, али је за овај случај неосновано. Има господо потреба које не трпе више никаквог одлагања; има потребе које морамо подмирити и за које морамо наћи новац на макар на земље. Те су потребе: на врном месту, вода. Без воде не можемо живети На другом месту долазе школе. Сви ми знамо како деца пропадају по школама, а школске су ми зграде такве, да се има благодарити само трпељивости господе министара просвете, што ни су до сад позатварале. Дакле школе морамо градити што пре. Ми господо плаћамо и сад кирије за школе, за суд варошки и т. д. а која износи најмање 8—9 на сто на одговарајућу капитал, а плаћати оволико, само интересе, или плаћати на новац који ће се на то утрошити 6 од сто на исе интереса и отплате, мислим да није свеједно. Даље, господо, ми морамо да потпомогнемо трговину, а да би то учинили, морало да радимо на утврђењу обала, и за то морамо опет на где било наћи новац; тако исто, морамо трошити на антрепоте ако мислимо за трговину. Те су потребе које не трпе одлагања, и које морамо подмирити, иако ми сво ради да упрошћавамо Београд. И кад то знамо, онда у ова тражити начин како ћемо све то подмирити. Једини начин је овај што је изнет а то је задужење. Ми смо дужни и данас господо само у другом облику, ми и данас плаћамо сваке године исту суму новаца, а ево како: ми данас плаћамо страшеру знатне суме за изношење нечистоће из вужника и помијара, плаћамо на воду близу 200 хиљада динара, плаћамо учитељима накнаду за станове, најмање 44.400 дин., кирије за основне школе 28.000, за суд варошки 4.500 дин. дакле плаћамо 76.900 за суд, школе и учитељске станове већ сад. Сад остаје још и за калдрму и за друге потребе за које ако кажемо 180 хиљада није много. И ја налазим да 10 до 12 милиона јесу довољни да се подмире наше прве потребе, и пошто ових подмирамо ми ћемо добити извесан приход; истина да ће 3 паре од локала теретити доста грађане али се то може свести на што мање. Тако исто као се зведе осветљење плаћање за то сваки и ово ће такође известан приход донсити, тако на неке од ових потреба не ћемо само ми плаћати, јер, кад буде готова обала ту ће долазити лађе из целога света и сви ће да плаћају извесну таксу. Исто тако и за слагалиште или антрепоте, којод остани тако своју робу ноћаће да плати. Дакле то сне долази у одплату. Али што је казао г. Марко Велизарић, ми морамо

пре него што приступамо закључењу зајма, да покажемо сваком, ово ни мало да гарантујемо толики и толики интерес, а разуме се овај ће се доцније смањити. За наплатом ја условљ, које компанија предлаже за зајам ни су тако теретни по грађане, јер 50 година то је згодно време да плате и они, који после нас дођоше; и кад се 90 за 100 добије онда плаћа 66 годишње на име интереса и отплате а то није тако скуп . Ми и данас плаћамо трећу четвртине онога што се према извештају тражи за будуће. Истина, да сад од тога $^{1}/_{4}$ остају у земљи, а иначе кад би закључили зајам на страни, то би све пило тамо, и бојим се да не останемо без новаца; зато, ја мислим, да зајам учинимо овде у земљи, ако је и како могуће, а ако се нора и на страни, то да гледамо да отуд узмемо што мање. Овај начин који је предложио г. Бугарчић, за прибирање акутета то јест: да ударимо порезу на страшно, био би најбољи, али треба да знамо да би онда најпре терет сносила сиротиња јер она најпре доба и једе. Дакле, ми морамо да гледамо да таине потребе отперетимо, како ће и богати и сиротиња плаћати сразмерно. Ја мислим да је ово плаћање за воду, онако као што је навео у извештају нехгодно, него, да се удеси тако како би се плаћало према имућности. Јер ако би било на сваку собу по 3 паре то налази годишње 10 динара на сваку собу, а то је много за сиротињу. Међутим, ја ове доказе, за експлоатацију, мала је такса, јер они плаћају 10 пара од локала а то је годишње само 36 динара. Но о томе можемо и после решавати и сад треба о томе да се реши пристајемо ли на то да учинимо овај задм и да плаћамо овај акутат.

Живојин Бугарчић. Господо, што г. Гавриловић каже да су нама потребна уређења у овој варошн то му ни ја не оспоравам. Али господо ја мислим и волео бих да имам капетан Мишино здање али што ћу ако сам сирота. Ја бн волео да Београд буде као Париз уређен, али Париз броји неколико милиона становника, он даје прихода много више него цела Србија. Ми се не можемо уследити на те европске варошн. Код нас нема ни 3 хиљаде глава које могу да сносе те терете. Ако ћемо да задужите варош на после да нас туку каменем као напредњаке то ја не могу. Ја бн волео уређење али тако да се помало уређује да се уређује за 20 година Ми не можемо то тако на једаред јер онда је ђуче била турска варош, која нема ни улица добри. Ми имамо такве сиротиње које не може ни 20 пара за ћубре да плати што му се носи. Ја вам кажем да ако учинимо то ми ће мо сутра доћи да изгледамо гори него напредњаци пред публиком. Ја не могу дозволити да задужимо гуђа имања. Задужила се држава на нека се задужи и општина не ми лемо онда иде. Да узмемо штаи у руке на да бегамо од својих рођених кућа, и да постанемо просјаци. Ја сам одсудно противан сваком зајму; нисо да гледамо да се побољшају наши приходи. Ми не треба да се уследимо на Париз и на Лондон. Ми да продамо целу земљу па не вреда ни један чиган Париз или Лондон, зато сам одсудно противан зајму.

Светозар Богарић. Мена је доста сложно што г. Живојин Бугарчић упоређује напредњаке и данашњу управу општинску сразмерујући да је то једно исто. Овде упрана општинска кад је то навела мислила је једнако то да тај новац употребн поштено и корисно, а не да прави куће себи. Она је мислила у корист ваших имања, јер ће она имати боље удобности. Ја мислим да је несумсно г. Бугарчићево лишење што једнако упоређује нас и напредњаке, јер напредњаци нису поштено употребили оно што су задужили него су употребили на своје користи А ја одбацујем то да ће се општина задужити па да се нсто тиме користи.

Никола Вуковић. Нема мислим нико од нас и да не сматра да су оне потребе нужне па ће и да их треба што пре извршити. Но кад се узме у рачун разтрканост Београда, и мала насељеност његова, онда не може се лако решити то питање да грађани сносе терете. Ја узимам у рачун нашу општину. Ми имамо 700 и нешто хиљада динара прихода годишње по буџету. То је приход од кланице, од капетара, од пошаре, од аренде и т. д. и над се скупи дакле све то, то једва износи 700 и неколико хиљада динара. Док се сад тај новац покупи ми знамо колико персонала има на услузи. Сад кад би се општина задужила онда нама треба још толико кућа, још толико чиновника, још толико чувара док се тај приход покупи: онда ће дакле требати још 800 хиљада динара да се троши на то. И ја кад узмем све то у рачун мислим да је јасно да би тешко овај мали број грађана то могао плаћати. Овозаде је било класила и једва 1600 људи да су узели листе до класају. Данас треба узети у рачун и колики број Београђана може да плаћа и дали ће бити тешко. Јер ја се бојим да у место што ћемо да увеличамо Београд, да не натерамо да се разбегне и оно мало света што нам у Београду. Ја зиам да су те потребе нужне али сам мишљења да гледамо начни да се не задужимо толико колико се тражи, него те потребе мало умањити тако на пример за водуместо што ће се начинити за 120 хиљада људи нека буде за 40 хиљада. Дакле тако да се подмире само данашње потребе а доцније нек буде боље нека се посекла. Тако исто и канализацију: ми не морамо целу варош канализирати него главне улице. А ако се опако одједанпут учини онда ће но погрешити. јер Београд и цела Србија интересћени су великим данцјама и над рош то доће онда ће извесно бити тешко.

Марко Поливарић. На утеху грађана може напоменути ће. да ће само такса за воду и канализацију пасти више на терет Београђана, али све остале таксе, за осветљење, бандиру, натрпоте и кеја, много више ће пасти на терет странаца и трговаца из Србије јер ће се они више служити него београђани па зато ће они и већи терет сносити. Управо то ће страиаца и цела Србија исплаћивати.

Коста Главинић. Да сам знао да ће опакн говори да падну, ја би се постарао да покупим податке које је навесни господин пре неколико година прикупио, да ам покажем, шта Београд даиас плаћа за подмирење оних потреба. Ја сам већ један пут напоменуо да ни плаћамо $^{2}/_{3}$ данас од онога што се тражи од нас. Кад ми усвојимо такву на локале за воду, онда ће плаћају само они грађани који живу у локал. нису сваки који живи и дими у Београду, јер ће онда газде повисити кирије: тако исто у гостионицама биће скупље. Дакле они што кажу да има само 3 хиљаде порески глава који могу да сносе терете, немају право, пошто се то не ће плаћати на пореску главу већ на локал; јер, ако се разреди такса по локалима и ако се одобри трошарина, онда нора сваки да плати. Ми и данас плаћамо воду кад се доноси. Тако исто и осветљење над се начини; ми данас трошимо свеће и гас и кад доће модерно осветљење онда ће све то да замени. Па и сама кланица мора да да известан приход који ће да подмири амортизацију и интерес потребан за њу. Тако исто за школе ми и данас плаћамо толико кирије, колико ћемо доцније плаћати амортизације и интереса. Ако ставимо ми да буквално: сиротиња Србија, сиротиња Београд онда не ћемо никад ништа учинити. Нема човека који ће се обвезати да сме те потребе у року од пет година подмири. То ће се дуже време подмиривати. Али је главно сад да добијемо одобрење да можемо учинити овај зајам и он ће се после подмирати и време потребама распоређивати.

Никола Вуковић. Ја мислим да ни треба сад нашелако да говоримо одено ли да се задужимо или не. Односно начина како ћемо наплаћивати, о томе ће се доцније говорити. Но биће сад да напоменем да ће ја праведно плаћање по локалима, јер ја знам богатиња који гледе паре дају под интерес а живе у једној соби, знам сиромах који живе у Земуну а овде нмају један ваш дућан и раде, дакле они да плаћају малу таксу, то ниje право. Но даклем о томе доцније да се разговоримо и сад да гово-

рамо да ли можемо оволико да се задужимо и можемо ли платити дуг.

Предсједник. Ја мислим да не може бити јасније него што је комисија изложила. Кад се каже да се плаћа на локал онда ће сваки да плаћа и ко више локала држи више ће и да плаћа. Тако дакле сиромах човек ако има 10 душа може у две собе сједети и он на та два локала плаћа а богат који има десет одјељења а само њих двоје, он ће плаћати за 10 одјељења. Ја мислим да боље и праведније сразмјере не може бити.

А ако будемо продавали воду на мало или ако буду плаћали на главу онда сиромах човек који нема данас да плати узеће најмање неће колико му треба само за пиће; а имућан ће човек који је тврдица а који може да плати, и он ће узети тако исто. То господо није право. Овако пак као што је комисија изнела сваки ће плаћати на локал на колико троши, а то опоме начину сиротиња ће моћи лако да плаћа. Београд је створен господо да буде тачка свеске трговине; подизањем трговине и сиротиња се неће да има заслуге. Сиротиња се не плаши да плати и две три паре више само кад има зараде а имаће и кад се трговина подигне. Један г. рече да ће сви који су се населили отиће, да ће трећина становника отићи, а нема да се онде нико други и неће населује него тестераши и друга сиротиња. Ја држим да је ту ствар потребно схватити; подизањем митрополије се значно за трговину а тада ће се трговци више досељавати што је сказано боље него тестераши и друга сиротиња. Ја мислим према томе да ово што је г. Бугарчић казао неће наступити, а то је да ћемо заслужити захвалу ако ово учинимо. Овде господо нема никакве плашње као што је лепо објашњено г. Велизарић и г. Главинић. Ми и данас плаћамо за воду, јер општина од тога само има 14 хиљада д. прихода, напађујући по 5 пара од сваке, а то значи да грађанство сакупљамо издаје 10 пута више, дакле 140.000 дин. дакле све то треба прорачунати на кад се све узме у рачун онда ово није скупо. Ја мислим да се зајма потреба плашити јер ће бити прихода сигурног.

Милан Ж. Маринковић. Овај зајам од 12 милиона динара био би довољан за све потребе као што каже један члан комисије. Но ја и многи други питају да ли је то доста као се на пакет рачуна. Ви кажете ове су потребе најнужније но има још нужних потреба. За што нисте издвојили најнужније што је, па на то да се учини зајам, а кад то буде готово онда да идемо даље. Овако на пакет правимо рачун, као да је то каква ситница. Ви тврдите да је то доста за те потребе, но има људи који кажу да је мало и 20 милиона. Издвојмо господо оно што је најнужније што је управо насушни хлеб па то прво да наредимо, а после ћемо правити зајам за друге потребе. Не спорим да су обележени послови доиста сви потребни, али не може се све од једном. Ми пак морамо више година Радити а пак да радимо са тих 12 милиона над се не може све утрошити одмах. Сви тога плаћа се плашити да нећемо сада 12 милиона за оне потребе на скоро опет кад се види да је мало, онда дај опет још, колико можда и нећемо бити у стању али сво у све загазили па морамо настанити.

Марко Т. Лека. Ја сам дошао доцкан и зато ми није добро познат ток дебате о овој ствари, али мени се чини да се удаљавамо од главнога предмета. Ја мислим да нема од нас ниједнога који је за садашњим санитарним приликама у нашој општини задовољан и сви смо ми зато да треба да се ово стање побољша, а да би се то постигло разуме се да треба да имамо потребних средстава. Средстава, са којима данас располажемо нису довољна. И то сви знамо. Дакле ако хоћемо да што пре најнужније општинске потребе подмиримо, онда нам неостаје ништа друго, већ да потребан новац позајмимо. Но, по моме мишљењу пре но што се задужимо, треба добро да знамо, како ћемо дуг исплаћивати. Према томе да нађемо изворе за плаћање интереса и отплате на уназначени новац.

Предлажем дакле, да се прво о томе разговоримо, на који начин да дођемо до нових прихода.

И по моме мишљењу једино трошарине је, којом би најнесетније могли наше општинске потребе подмирити.

Дакле прво да решимо, какве ћемо нове приходе завести општини, а о зајму може бити тек онда говора. кад се уверимо колико ће нам тај нов приход, решимо трошарина, бити, и шта све можемо с новим предузимати.

Светозар Милојевић. Један од предговорника пита: „да ли је право да овај зајам празнимо.“ Комисија се дотакла и тога питања на је казала и да је право с тога, што је боље одлагивати га за 50 година у рате него ли да падне сав терет на садање пореске главе. Општина има да подмири потребе које су јој нужне а нема с друге стране да их добије него да учини зајам. Овај зајам има да се употреби на такве потребе које ће општини да стварају све нове изворе прихода и она извори послужиће да се терет овога зајма и умањи. На питање једног говорника шта ће која потреба да кошта напоменућемо да се то тачно одређује доцније. За сада знам само то да кажем, да ова цифра није довољна да све потребе подмири. Али установе које се прво начине даће изворе за остале потребе. По томе о овоме не треба говорити него треба да решимо: да ли је одбор у начелу за зајам. А кад то решимо онда ће мо тек решавати да ли ће мо одузимати са таксом на локале или са трошарином и т. д.

Марко Велизарић. Ја једини, не са 12 већ ни са 50 милијона не би били кадри да најнужније све што Београд потребује, на да се може упоредити са другим добро уређеним европским варошима, шити ми то лико хоћемо. Тражи се само 12 милијона, да тиме само најнужније потребе подмиримо, тек толико да Београд престане бити лепо велико село, и да се с правом може звати варош.

К. Главинић. Ја би нашо да замерим овој комисији само то, што није мало прецизније означила поједине суме. На прилику, комисија је могла од прилике да сазна шта ће нас стати канализација, комисија је могла да каже приближно и то шта ће да нас стане грађење школа јер о томе смо имали и предлоге појединих предузимача. Исто тако, комисија је могла да стави колика нам је сума потребна за кланицу; колико ће нас стати суделовање у грађењу апрпота, и то се могло да сазна, јер у министарству грађевина имаће о томе плана и предрачуна. Исто тако и за грађење која могли би да знамо колико ће им требати. Наравно то све приближно може да се зна. И ја рачунам то овако, — за водовод $2^1/_2$ милијона; за калдрме 1 милијон; за кланицу 1 милијон; за школе опет 1 милијон —то је свега $8^1/_2$ милијона — остало би нам до 12 милијона још $3^1/_2$ милијона за апрпоте и сл. —

Предсједник. Тако би могли и ми разумети; али кад кажемо од прилике, нисмо опет казали ништа позитивно. Ми кад смо означили цифру од 12 милијона, рачунали смо тако исто као што сад г. Главинић рачуна. А што смо узели 12 милијона а не мање, у томе нас руководила практика; да се већи зајам неповољније добија, јер за мање зајмове редовно је већи интерес и више трошкове да се рачуна. За номиналних 12 милијона ми би ефективно добили 10.800.000 а то за намирење наших потреба не би било мало. — Што рече г. Бугарчић да би све потребе наше општине казало постепено да подмирујемо редовним буџетом и то господо није могуће. Ја вас молим да и сами о томе размислите шта ми од редовних прихода по буџету добијамо данас, а шта нам треба за намирење најпречих потреба па ће те се уверити о томе да редовним буџетом никако није намирити те потребе.

Милован Р. Маринковић. — Господо, не треба да се чудите, што о овој ствари морамо много да говоримо; морамо више пута ида се појавимо са цвесним својим мишље-

вем. Није то ситна ствар задужити се и није то лака ствар подмирити све оне потребе, које су побеђене овде у извештају комисијском и које заиста треба да се подмире. То су врло тешке ствари. Ми сви признајемо да су то потребе неодложне. Ни један говорник није рекао ништа против тих потреба. Али се сви бојимо дуга и треба та се бојати. Дакле — једно признајемо потребе, а друго — бојимо се дуга; и тога ради баш и тражимо начина да будемо у у овоме боље обавештени. Ма шта радили и ма како уређали, није пада, ми ћемо опет доћи чазда на ту тачку: да се морамо задужити. Али сви идемо на то да проучимо све путеве и начине да нас то задужење не одведе каквој несрећи. То ме руководи да опет говорим и да кажем ово што се већ једном казао — је су потребе необходне, али нису довољно објашњене. — Истина, то се и не може сасвим тачно да каже, а треба нам овољако — него може да се приближно каже. Напослетку ћу доцирнути говор једног од одборника, који је рекао, да веома жали што нису показани овде податци, које је већ неко покупио о томе: шта данас кошта Београђане намирење оних потреба овако како се оне данас подмирују? Кад би ми те податке имали онда би ја мирним савешћу могли да се решимо на ово или на оно. Ми знамо да и данас трошимо преко 700 000 динара на и опет не подмирујемо ни једну од оних потреба као што треба. С тога нам је нужно обавештење — и кад будемо о овој ствари добро обавештени, онда ћемо гледати и да је уредимо тако како треба да се уреди. У главном је овде то да не треба да се бунимо. Треба на чисто знати на чему смо. Све су потребе прене, али, питање је сво у томе: како најлакше да их подмиримо? Ми начелно морамо свакако решити на првом месту то да наћемо новаца. Шта је извор из ког ће се плаћати тај дуг, поменуло је више предговорника а и сама комисија то је казала. Комисија Је поменула на првом месту трошарину. Мени се чини, а и ја сиђу говора које сам пратио и ко могућству бодежно, изгледа то да је тај пут најбољи. Да ми дакле израдимо прво то да добијемо законом право увођење трошарине, да тај приход потребимо, и онда ћемо знати колико се на тај приход можемо задужити. С тога мислим, да о томе треба и даље да говоримо и да се обавештавамо на онди да дођемо до коначне одлуке. Јер, што је казао један од чланова ове комисије финансијске, тој комисији није ни био задатак да изради пројекте, него да сазна приближно и боље наше стање те да знамо шта нам треба; и ја признајем да је тако, али нпак кад имамо и пројекте, онда бар приближно и боље знамо шта радимо и шта нам треба. Због тога држим да овди треба баш то и да нас руководи да у ову ствар уђемо брижљиво обавештени шта нам и колико нам треба те да можемо извршити задатке који нас очекују, онако, како заиста треба да се изврше на да буду од користи.

Председник. Ви се сећате господо да сте једанпут решили то питање како да општина извршн ове радове и и онда сте одредили ову комисију финансијску. То је за општину сваколико практичније и кад она осигура финансирање у једном предузећа. То треба нас онде да руководи.

Др. Марко Лека. Мени се чини напротив, кад ми будемо имали пројекте и знамо шта ће да нас коштају ти радови које имамо да извршимо; и кад с друге стране знамо приходе, којима можемо да отплаћујемо учињени зајам, онда ће ствар бити далеко чистија и онда тек моћићемо да закључимо и уговор о зајму са повољним условима. Зато сам ја одсудно против тога да закључујемо ми и одобравамо зајам пре док не сазнамо колико ће нам бити нови приходи, које намеравамо уводити.

М. Белизарић. Ја сам противан томе, да се најпре израде пројекти и предрачуни, на да се према њима одреди колики да буде зајам, јер ово што ми хоћемо да предузимамо, може да коита и суиише много, а може да се изврши и са доста скромним издацима.

Кад би ми хтели да наш пој буде као што је пештански, не би нам, само за то, било доста ни 20 милијона. То исто преди и за остале наше послове. Боље је да ми одредимо најпре, према терету шта можемо да сносимо, колики да буде зајам, па да према одређеном зајму, одредимо оно што хоћемо да извршимо, а за тим да ту нашу одлуку предамо стручњацима, да у границама зајма праве пројекте и предрачуне. Мислим да је то природније, онако исто као што приватан човек да стручњаку, да му изради неки план, одредивши унапред капитал, који у то предузеће може да угрози.

Председник. У томе може да буде разлике: хоће ли се више или мање потрошити на ову или ону потребу и ш. што се тиче, канализације, ја нисам истина у томе стручан, али по којој памети држим, да се по једној системи може утрошити на то 3 а по другој и 13 милијона. Но ја држим, да код нас и канализацију треба да извршимо према приликама и сакобрађају у појединим улицама. У споредним улицама извршиће се и канализација у мањем размеру него у главним улицама, а то, односно коштања, прави разлику.

К. Главинић. Ја кад сам казао да је комисија требала да прецизира суме које су нужне за поједина предузећа, писам јој замерао што то није изложила и у извештају, него што то нико од стране комисије није овде објасиио. У осталом ја мислим да је комисија свој задатак добро извршила. Мени се чини да је и одбор донео решење такво, кад је ову комисију одредио: да он: изнађе изворе из којих ће се исплатити канализација. подводи и т. д. а узгред да приближно означи и цифру која је за то нужна и покаже начина како да се до те цифре дође. (Тако је) Комисија је тој дужности потпуно одговорила. Она по свом уверењу и нахођењу каже: треба нам 730 000 динара годишње на ове апитета. Сад само се ми састали у ову напредну седницу за то да о томе добро разиаслимо, али ми нити можемо нити хоћемо ову ствар да сршимо у данашној седници. Ја се у главном слажем са мишљењем комисије, друга се господо не слажу: али и ја долазим у ред оних који кажу да не знају што ће да се ради иако се дигне цео зајам у једанпут. Ми све у једанпут не можемо да радимо.

Председник. Овде се сад у начелу тражи одобрење одборско да се за ове потребе може учинити зајам а то је нужно за то да би по том могли надлештвати и одобрење збора за то задужење, јер и да нема у закону прошла да се зове збор за ову ствар, опет пошто је то тако важна ствар, ми не би могли без збора ништа да предузимамо. А кад збор то у начелу одобри, онда ће пред одбор доћи погодба о зајму на дефинитивно решење и тада ће одбор моћи да учини распоред шта да се прво уради и како да се употребљава тај зајам.

Св. Милојевић. У вези говора г. председника имао би да кажем још ово: да се уговор о зајму начини он ће доћи на одобрење пред одбор и тада у уговору може се ставити да се не почуне свих 12.000.000 у један но постепено.

Др. Марко Лекс. Ја нпак кажем да је овде главно питање то, хоће ли да праавно зајам пре него што имамо извора из којих ће да га плаћамо? Та питања треба прво да се разчисте па тек онда да даље радимо.

Св. Милојевић. Ја се не могу сложити са мишљењем г. Лекс — Ја сматрам ову ствар овако. Одбор треба са да реши да ли он увађа потребе оне које општина треба да подмири и да ли увађа и то да их општина не може подмирити другчије него зајмом. Па, ако одбор тако сматра, онда треба да реши да се те потребе зајмом и подмире. Зато држим да не треба да дође прво ово што хоће г. Лекс, т. ј. да се осигурају извори, него прво да уговорпо зајам и кад то буде онда општина мора да изнађе изворе за отплату. Сад какви ће бити ти извори другп је питање — ко-

мисија је предложила једне. Ако се они не усвоје, морају да се нађу други. Не може се чекати на то да се ти извори опробају као што рече г. Лека, јер потребе су потребе које не могу више да чекају на своје намирење.

К. Главинић. И ја тако мислим као г. Милојевић, јер чим би ми могли да правдамо код владе и скупштине наш захтев да се одобри трошарина, ако не покажемо потребу за таким један приход рада одужења дуга што смо га учинили у циљу општинских потреба?

Св. Милојевић. О томе постоји закон — не треба нама на ново да решава скупштина о трошарини. Него оно је главно. Ми имамо извесне потребе општинске да намиримо. За намирење тих потреба ја не не налазим другог излаза него да се општина задужи; и то сад треба да се реши.

Милив. Јосимовић. Ми дакле говоримо о овој ствари, која је и раније толико пута претресана и која се мора претресати још много и много пута, све док не буду извршена сва она предузећа која чекају да их општина наша изврши. Ми се већ неколико наговарати нечим, па ни спроводити тиом, него морамо да извршимо та предузећа баш у нашем сопственом интересу, у интересу нашега здравља. Ми се нећемо угледати у томе на Париз ни Лондон. То нико и не тражи од нас. Али ми имамо боље варошице, сличне нашој престоници, и оне не треба да су нас у овом погледу већ претекле. Код нас се онако не сме остаити; — код нас је данас здравствено стање у Београду тако да не може горе бити. Ако то тако остане и даље ми нећемо сами себе упропастити и здравствено и материјално. Ми дакле ове потребе морамо да намиримо. Намирење тих потреба коштаће новаца, а нема ни разговора да се оне могу да намире редовним буџетом, нити имамо да их намиримо с друге стране сем зајмом, а такве ствари, колико ја знам није нико готовинои подирио. Све се варошн, као и државе, и такве потребе задужују баш зато што није могуће да се то подмири уједанпут а није у осталом ни право да једна генерација плати сав трошак кад се те потребе намирују за дуги низ година. Кад дакле нема другог начина, него зајма, онда је питање наших финансијера да кажу како и на који начин да дођемо до тога? Они треба да нам кажу каквих има могућности да се увећају приходи нашој општини. У томе је празнина у овоме извештају. Овде се истина спомиње трошарина, спомињу се и други извори, али ми који имамо финансијете, немамо могућности да знамо, да ли су нам ти извори довољни и сигурни. То финансијете треба да нам кажу и објасне. Осим тога сви знамо да Београд за 50 година није скоро ништа радио у правцу намирења ових потреба које су сад пред нама. Сад мора Београд све оне послове да посвршава. Али и практична је и физичка је немогућност да се он све уједан пут уради. Него, ми смо почели са водоводом, што и јесте било најпре, и за 2 године мн можемо имати са свим готов водовод, па кад сагрздимо водовод, онда још и у току овога рада, можемо почети грађење канала и т. д. — То ће да траје док се све изврши и водовод, и канализација и калдрме, и т. д најмање 10 година. Дакле с те стране узевши нама није ни нужно да сад новац, који нам треба за све те потребе имамо на расположењу одмах с почетка. Па с тога и што још немамо сигурности да би нам и приход од трошарине могао да покрива ануитет на 12 милијона дуга, ја не бн био за то, да се зајам одмах и учини у толикој суми, јер апсолутно за сада не знам шта ће нам прихода донети те нове установе, и кад се све не могу уједанпут да изврше, ја би био задовољан кад би општина данас учинила зајам рецимо од 6 мил. јона те да се изврши грађење водовода и канализације на доцније ћемо лакше моћи да доведемо и друга питања дотле да се могу решити повољно. Ја мислим чак и то, да би било непрактично да први пут напћемо на тржишу европску са траженењем једнога тако великог зајма, док још нисмо имали прилике ни да покажемо да смо добре платише. Може бити оно, што се тражи да се добије зајам под повољнијим курсом да ће у овој прилици испасти са свим противно, кад одмах тражимо велику суму зајма. Ја би био дакле тога мишљења да се сада ограничимо на половину зајма овог који комисија предлаже а доцније нимо времена да према потреби тај зајам увећамо. Што се тиче прихода од ових трошарина, за друге не знам, у колико се сме на нсти рачунати, али водовод ће навесно покривати трошкове који се на њега учине и плаћати интерес и отплату свога дуга.

Предсеанник. Ја сам и у комисији имао своје предлоге односно прихода — и трећи предлог био је овај што га момену г. Бугарчић да се плаћа на бранно трошарина. Али комисија није усвојила да поменемо делимичну трошарину, на поједине артикле, већ је изрекла у опште потрошарину. Сад што се тога тиче, ви, што рече г. Главинић, и даље плаћамо ове паре, али н. пр. место што ћемо од сад давати на отплату водовода, ми сад плаћамо сатнарџама, и т. д.

Др. Марко Лека. Ја имам да одговорим г. Милојевићу и г. Главинићу. Они веле да треба прво решити да се зајам уопште а извори за отплату зајма, морају се већ после наћи и да чак и влада неће одобрити увођење нових опит. трошк. док се не учини зајма за извршење извесних општинских послова. Ја то никако не увиђам и држим да је природније прво осигурати изворе за отплату зајма на тек после с позадањим годатнама о приходу и т. д. приступити зајму. Разуме се да би се сви ти нови уведени општински приходи имали једнако, да употребе за водовод, канализацију и друге санитарне општинске потребе. Под таким условом држим да ће без сумње одобрити увођење извесних нових општинских прихода и по тим средствима лако може општина доћи до најповољнијега зајма.

Никола Х. Поповић. Ја мислим да је нечерас о свиме довољно говорено, али да има још много да се говори о овој ствари на поштo је већ доцкан, то да одложимо ову седницу. (Одобравање.)

II

Предсеанник. Добро, ни сам противан. Али молим вас да свршите један предмет о школама, који је хитан. Морамо да узмемо куће за прав. сне школе, јер иначе деца немогу ићи у школу од 1 новембра — Изволите чути извештај комисије, која је за ту ствар одређена и на коју ћете видети да комисија предлаже да се кућа Брајерова задржи и даље но цену оо 9 дук. а Роселу откаэ учини, па закупе две куће: К. Бушића и Ден. Стојановића за мес. цену 170 дин. с тим да у једној од тих згода један учитељ добије стан. (Прочитан извештај).

Предсеанник. Ја мислим да овде нежимо шта много да говоримо. И са материјалне стране боље да се прими овај извештај а и за децу је ближе но што је до сад било. (Усваја се.)

Усвајате ли да учињено тако како је извештајем речено? (Усваја се) — онда смо готови.

Састанак је закључен — у 8 сахати по подне.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(Из стенографских белешака)

држан 28. Септембра 1889 год. у Београду.

Почетак у $6^1/_2$ часова по подне

Присутни: председник г. Ж. Карабиберовић; чланови суда: Коста Чунић, одборници г. г. Милутин Марковић, Никола Х. Поповић, Живан Бугарчић, Милорад Д. Јанковић, М. Велизарић, Коста Петровић, Станко Петровић, Коста Д. Главинић, Светозар Боторић, Илија Цветановић, Раденко Драговић, Др. Марко Т. Лека, Н. Вулковић.

Садржај: 1.) Цена хлебу да се повиси; 2.) Литографија предлог сталожи устројења Лов. Букумир; 3.) Избор кожевца за преглед мајдана „Бела Марина;“ 4.) Одобрење зидови „Петровић — Катарџиковић“ да могу сарасести неду преко општ. земљишта; 5.) О утврђењу новог сталога за водоводском мосту.

Предсеанник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изволите чути; Имамо два

протокола један од редовне седнице а други од ванредне.

Милован Р. Маринковић. Нека се ванредни протокол чита кад буде ванредна седница.

Председник. Али тамо има и један предлог о школама и он је главна ствар ради које је држана ванредна седница. (Прочитан протокол редовног састанка од 19. септембра.)

Председник. Је ли тако господо? (Тако је). Изволте сад подписати протокол (овај). Молим вас чујте неколико уверења о кладању и имовном стању.

Раденко Драговић. Молим за реч? Но пеки брашна на пијаци мислим да треба да узмемо у решење цену хлеба.

Председник. Ја сам то спремио и доћиће сад само да чујемо уверења.

Секретар чита уверења о кладању и имовном стању:

Светозара Ћирића, Јелену Марковићеву — непознати;

Председник. Скоро смо добили један акт министра војног који се траже уверења о кладању за неке који ће слушати официрске. То су: за Димитрија Марковића из Београда. (Вичу непознат, нека се каже тачније који је то Димитрије); за Алексу Димитријевића — непознат; за Ђорђа Поповића из Пожаревца непознат.

Уверења ћачка за ове: Милоша Стојановића ћака, Вукашина Живића ћака, Милицу Надрљанскоју учен. више. жен. школе. Николу Новаковића ћака, Константину Мојсиловићеву учен. жен. школе; Радомира Радосављевића ћака, Вокосаву Радосављевићеву; Велимира Давидовића ћака; Александра Пауковића и Ђуру Пауковића ћаке; Драгомира Пантелића ћака; Александра Мудрека ћака; Драгутина Јелачића ћака; Ђорђа Радуловића ћака; Николу Ботовелића ћака; Мијајла Стевановића ћака; Мијаила Васића ћака; Петра Стокића ћака; Младена Симовића ћака; Љубомира Ђурића ћака; Јована Стуларовића ћака; Станка Станковића ћака; (Сва су сиротног стања).

II

Председник. Молим вас господо, еснаф лебарски донео је пре неколико дана молбу да се повиси цена лебу, и ја то нисам могао пустити одмах, јер није било места повишавању цене. Данас сам видео да је цена 13–13½, новога жита; а старог 14—14·20 динара. Старо је чистије и боље. За то износим ово пред вас да решите, а пекаре чути известиј о ценама брашна. (Прочитан.)

Раденко Драгојевић. Кад је поднешен тај известиј.

Председник. Данас. Изволте чути молбу еснафа лебарског. (Прочитана.)

Илија Цветановић. Они су у њиховој молби казали да је жито 14 до 14·80 динара а напротив г. председник каже 12½ до 13.

Председник. Ја сам то казао за ново жито, а они су казали цену старог жита, јер они узимају од млинара а млинари имају старо жито: а и ја знам да је цена старом житу 14·20—14·40 дин.

Илија Цветановић. Ја не знам да је прављена разлика у томе него се обично пита поштo је жито на пијаци.

Жив. Бугарчић. Ја би био мишљења да је умесно водити такву лебу.

Раденко Драгојевић. Ја сам да се умањи такса.

Председник. Онда кад смо ми спустили ову цену онда је било брашно 18½ дин и онда је казато да се продаје на пијаци жито 12 динара. А данас је цена житу новом 13—13½, и то већ неколико дана има како траје тако, а старом житу 14·80. Дакле ми се управљамо према цени брашна.

Илија Цветановић. Ја не знам да ли је брашно 18 динара а сад 18½; то није велика разлика и зато сад да цена лебу остане као што је.

Милорад Д. Јашковић. Мени се чини да није била такса 20 пара него 21.

Председник. Било је 20 пара. Ја мислим да је право да им се да једна пара више.

Никола Вулковић. Има случаја кад нема на пијаци довољно жита, онда они оду и даду по 2—3 гроша више, и одма трче на траже да им се цена лебу повиси. Ако има места онда да им се повиси а ако нема онда нека остане стара цена.

Жив. Бугарчић. Ја у осталом имам кафану а имам и цену али би био мишљења да им се повиси бар једна пара.

Председник. Ми смо једном приликом признали да је право да им се да по 2 до 2½ паре више него што је цена брашну. Ми не можемо допустити ни они лебара да се штете. Што ће заслужити две паре, то мислим да не треба да им пречимо. Зато држим да је умесан предлог г. Бугарчића да им се подигне једна пара више. Овде је регулатор цена брашна а не жита. (Чује се: да се повиси једна пара).

Илија Цветановић. Ја мислим да ми не треба да се обазиремо на ону једну једину цену која је највиша, јер једни траже 19 а други 18 до 18½ динара.

Коста Главинић. Овде има 10 цена брашна то пет по 18½ а пет по 19 динара.

Раденко Драгојевић. Односно цене жита нама је дато тако, али је просечна цена на малој пијаци 12½ до 13 динара, а кад им је повишена цена било је 12½ динара.

Председник. Пре је било 12 динара. (Чује се 12½ динара.)

Коста Петрсић. Ми не можемо мислим да захтевамо да људи раде бадава и да пропадну.

Раденко Драгојевић. Ја мислим да одбор не треба да заступа једну класу људи па да каже треба да им се да пара више јер ће људи да пропадну, но треба да се управља према цени на да повиси или снизи.

Председник. Што се тиче неће, ја по мојој савесности држим да је г. Бугарчић добро казао, т. ј. да им се једна пара повиси. (Чује се: да гласамо). Дакле да гласамо: ко је за то да остане цена као што је нека каже „за,“ а ко је за то да се повиси нека каже против.

Председник. Гласало је 8 за а 6 против старе цене. Дакле остаје стара цена.

III

Председник. Пре неколико дана донео ми је г. Стеван Јосиповић грађанин пан једну молбу у којој тражи да му се дозволи да отвори мајдан на другу тончидерском одма до Симићевог винограда, и жели је да то суд реши.

Суд није могао на се да прави то да дозволи да се поред друга отвара мајдан па сам зато казао да изиесем ово пред вас да ви одредите двојицу да оду тамо и да виде може ли се ту отворити мајдан и ако може онда и да му дозволимо. Он каже да су и они други поред пута али исти се чини да ниси тако близа. Међу тим човек пристаје да им плаћа таксу за камен који буде вадио. (Чује се: да се одреди комисија.) Ја мислим да одредимо двојицу да виде.

Илија Цветановић. Да не буде то оно парче земљишта што ће се очистити за општину.

Председник. Не, то је друго место. Ово за општину већ се ради.

Светозар Богорић. Ја сам мишљења да ћу у комисију г. Вулковић и г. Главинић.

Марко Великарић. Ја држим да то свада у атар тончидера. (Чује се: не сме да тамо).

(свршиће се.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Ванредна седница. Сутра у 5. час. по подне држаће општински одбор ванредни састанак, на коме ће узети у решење предлоге финансијске комисије о зајму општинском.

И ова је, као и свака друга седница општинског одбора јавна, и по томе може присуствовати свакн, који год би желео слушати дебату одборску о овоме преважноме питању.

Конференција. И на другој конференцији, која је држана у Уторак 10. ов. мес. било је прилично грађана ван одбора, али се не може рећи, да је одзив био задовољавајући.

У каквој су цељи сазивање и држање обе конференције, раније смо нагласили. Остаје нам да сада бацимо поглед на дебату у конференцији а то ћемо учинити у једноме од идућих бројева.

Избор. На другоме месту доносимо објаву општинскога суда за накнадни избор једног нар. посланика, који ће се извршити 29. ов. мес. Рок за издавање бирачких карата оним способним бирачима, који су првог избора били одсутни, и не узев на време бирачке карте, нису ни гласати могли — остављен је до 25 ов. мес. закључно до 7 час. по подне.

Кад се сетимо како се у нас врло често оставља све за последњи тренутак, нека нам се не замери ако овда поменемо да би бирачи ради сигурности своје требали да изуаму бирачке карте одмах, а да не чекају на последњи дан и час.

Одбор. Пројект закона о општинама поднесен је нар. скупштини и он је већ упућен одбору од г.г. Боке Новаковића, Боке Брачинца, Р. Тајсића, Мих. Миловановића, Влад. Арсенијевића, Рада Предића и Тасе Бикића.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ:

Намеран сам да издам све своје дојакошње — штампане и нештампане — списе с тога се обраћам поштованим читатељима и читатељкама с молбом, да ми својом претплатом олакшају предузеће.

С пренеса на преке паћи ће 10 свезака, а свака свеска имаће 4—5 штампаних табака, и поштаће 0·50 дин. Претплата се шаље непосредно мени. Скупљачима убичајени проценат. Прва свеска изаћи ће до 20 ов. м.

Половину чистог прихода од свију 10 свезака, поклањам Одбору за издавање дела Светозара Марковића.

С поштовањем
Чеда Поповић
сарадник „Дневн. Листа."

Г. Милан Касумовић почеће да издаје превод чувеног дела

„МАКЕДОНИЈА И СТАРА СРБИЈА"

од познатог публицисте нашег сународника г. Спиридона Гопчевића.

Дело ће изаћи са сликама и то оним што су изашле и у оригиналу (на немачком језику), и што их је сам писац уступио преводиоцу. Слика биће на броју 62. Ради олакшице читалачком сталу превођење је дело подељено у 10 свезака од по шест штампаних табака и по нешто слика. — Претплата је свакој свесци 1 дин. и треба је слати књижарници Вел. Валожића у Београду. Прва, друга и трећа свеска ваљи ће о Митрову-дне ове год., а после редовно у размаку од 3—4 недеље. Скупљачима 10% рабат.

КЊИЖЕВНА НАГРАДА

Српска Краљевска Академија Наука оглашава надметање за књижевну награду покојног Николе Ј. Мариновића.

По жељи оснивачевој задужбине, списи, који може однети Мариновићеву награду, треба да је оригинални састав из српске лепе књижевности, да се одликује патриотском и моралном тенденцијом, лепим српским језиком, и одабраним слогом и садржином.

Награда је 600 динара у злату.

Рукониси се шаљу Српској Краљевској Академији Наука најдаље до 31. маја 1890.

Пресуда ће се објавити и награда дати, на свечаном скупу Српске Краљевске Академије 26. јуна (1890.) пао на дан, у који се родио пок. Никола Мариновић.

Умољавају се уредништва свих српских листова, да овом огласу дају места у својим органима.

Заступник
председника Академије,
привременог секретар,
Академик,
М. Ђ. Милићевић.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 2. до 8. Октомбра о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	82
б.) пресуда изречено	32
в.) забрана одобрено	65
г.) уверења издато	40

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	38
б.) забрана уједствовано	63
в.) уверења прибављено	17
г.) страни предм. свршено	—
д.) маса образована	6

III. са кланице:

Заклано:

а.) бивола	2
б.) волова	128
в.) крава	47
г.) телади	36
д.) оваца	313
ђ.) свиња	16
е.) јагањаца	24
ж.) јарчева	5
з.) свиња	178
и.) прасади	242

Примедба: Наплаћено је аресаде 5146 дин. Кријумчара проказано 1.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 1. до 7. Октомбра прешло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
	Бранина пшеничина	— —
10,126	Бранина кукурузина	14·50
51.684	Пшенице	13·25
45,842	Кукуруза	10·50
204	Ражи	10·—
	Крупника	— —
44,116	Јечма	12·—
5.372	Овса	11·60
	Кукуруз новог	— —
4,524	Пасуља	23·50
18,082	Кромпира	8·50
444	Арнаћика	17·—
5,083	Црна лука	8·—
536	Бела лука	29·—
8.999	Јабука	12·—
9,034	Крушака	12·—
6,456	Орања	20·—
18,253	Грожђа	30·—
	Шљива сировик	— —
1,175,328	Сувих шљива нов.	22·—
	Пекмеза	— —
48.296	Сена	5·50
415	Сламе	2·50
	Шишарке	— —
392	Коре врбове	7·50
	Шљива сувих стар	— —
119	Меда	50·—
989	Кајмака	135·—
679	Сира	85·—
819	Лоја топљена	99·—
79	Масти	115
413	С на неса говеча	120·—
28,155	Свиња дебелих	80·—
1,679	Кумура дрвена	6·50
57,365	Креча	3·20
382	Катрана	25·—
2,600	Јарме кукуруза	14·50
814	Рвана вуна	18·—
Литара		
8,196	Вина црна	24·—
	Вина бела	— —
2,451	Ракије шљ. меке	27·50
	„ „ љуте	— —
	„ комове меке	— —

Примедба. Наплаћено је на ове кантарије 2.906 дин.

Власник Општина Београдска | Штампарија Народне Радикалне Странке | Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 42 НЕДЕЉА 29. ОКТОМВРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАБАК
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље за годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутрашњим на општинске суд а сво дописивање на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Нова претплата из унутрашњости може се слати непосредно уредништву, али је боље предплаћивати се код поште.

За све нове претплатнике из Београда или унутрашњости, лист кошта до краја ове године само 1·50 дин.

* * *

Обраћамо се и онима унутрашњим општинама које још не држе наш лист, изричући слободно да и њима не само не може бити на одмет познавање рада представништва престонице, него им, поглавито од дана кад се самоуправа општинска уведе у живот, гласник престоничке општине у много правца може и непосредно користити, бар ради једнообразнога и правилног извођења административних мера. О томе имамо потврде од неких општина, које примају „Београдске Општин. Новине."

Чинићемо услуге и у лист радо пуштати кратке обзнане о *пожарима, несрећама* и др. саопштењима из унутрашњости, као и расправе оних питања које се не тичу само Београда него сваке а тиме и свију наших општина.

Оне општине којима смо слали последње бројеве листа молимо да их врате ако се позиву нашем не желе одазвати.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(По стенограф. белешкама.)
Држан 28. Септембра 1889 год. у Београду.
Почетак у 6½ часова по подне
(свршетак).

Живојин Бугарчић. Ја сам жишљења да му се дозволи али с тим да ни одговара ако буде чињо коме какве штете.

Председник. Знам ли и ви одговарамо, јер наша дела отуда непрестано пролазе па се може догодити каква несрећа, зато и мислим да оду стручни људи и да виде.

Живојин Бугарчић. Па и сад има поред пута мајдан где пролазе наша дела.

Никола Вулковић. Ту су два главна пута и то не може никако бити.

Радивоје Драгошић. То не само да је опасно што је ближу другима него је баш на другу и ту ће бити и несрећа и други сметња којима ће то служити за наклон. За то писам никако да се дозволи.

Светозар Боторић. Ја сам зато да се одреди комисија да види. То ваљ ништа не смета.

Председник. Па нека уђу у комисију? Радивоје Драгошић, Светозар Боторић, Никола Вулковић и инжинер општински. (Прима се).

IV

Председник. Оних дана добили смо молбу фирме „Петровић и Карамарковић", који су узели да раде магацине за дуг. монопол, па траже да им допустимо да могу пропустити канал кроз наше тополивдерски да би лакше спроводили воду, и да на нашем земљишту могу средњивати грађу.

Коста Главинић. Ја мислим над се са једнога општинскога земљишта скида земља и носи, онда се несме дозволити да предузимач ту земљу носи на где. Ја не знам с каквим правом он тражи од нас накнаде за то. Ми можемо онда њему забранити насипање на општ. земљишту и казати да носи земљу чак у бир. Што се пак тиче проконавања пута, мислим да му се може дозволити.

Илија Цветановић. Један од господе одборника каже да је већ приступано раду.

Станоје Петровић. Он је већ почео да ради, ја сам јутрос прошао и видео сам.

Коста Главинић. Нас се не тиче шиита од куда ће об да уме воду одозго или одоздо — то је његова ствар, а који има права да му закрати, нека му закрати. Он сад нас пита обећо ли да му дозволимо да прокона пут на да проведе воду. Ја мислим да му то можемо дозволити, само да му се на раније каже: да му општина не даје право на воду, јер нода није наша.

Живојин Бугарчић. Ја сам хтео то исто да кажем. Ја мислим да дозволимо да прокона пут али с тим да земљу изнесе и да насипе пут а да му општина ништа не плати, него зато да грађу на општинском плацу ради.

Председник. За оно место где буду грађу сместили могли би и да нам плате.

Живан Бугарчић. Али ово много пређи кад он насипе један друм. Ми ћемо казати да несме носити земљу на друго место него онде где му општински инжинер каже. Ја мислим да тамо може бити. (Чује се вика.)

Св. Боторић. Што се тиче проконавања пута и поде да усвојимо као што је казао г. Главинић, а што се тиче земљишта где ће сместити грађу, да плати.

Коста Главинић. Мени се чини да ми кад смо уступали земљиште за магацине казали смо да се простор од будуће улице доведе у ниво у коме ће остати, зато он нема права на накнаду за насипање.

Свет. Боторић. То је говорио предузимач који је хтео да се користи, јер што смо уговарали с државом то је друга ствар.

Председник. Ми можемо дозволити да прокона пут, а што се тиче земље то да мора да смести тамо где инжинер каже, а то ће бити најраније онде где је потребно.

Живојин Бугарчић. Ја не мислим тако да он само стрпа земљу него да направи као што треба да буде пут.

Председник. Ми ћемо онде правити друм па ако се ширина онога друма и ако се оне јаруге не потпуне, онда нисмо ништа учинили; буде ли пак он оно израпано и попуно, онда нећемо никакве штете имати.

Никола Х. Поповић. Треба наредити да општински инжинер то надгледа и да каже где треба да се насипа.

Коста Главинић. Да се каже у решењу да ће неки од стране општине водити над-

зор, и да му се закаже да мора да оспура пронос за време рода.

Милутин Марковић. Ја мислим цела ова ствар има доста користи за општину и сад да тражимо чак и накнаду за парче земљишта, неће бити право.

Председник. Дакле добро: допустимо им да сарсеђују шеши али да тако раде како се не би спобрађај прекидао и с одговорношћу за сигурност: даље, да могу на општ. плацу безплатно сређивати грађу а у накнаду да отпочињање и настављање замље напрше како он инжинер одреди. Што се тиче тога, ми им не дајемо на то никакву дозволу нити примамо одговорност. Је ли тако? (Тако.)

V.

Председник. Сад имамо чути лицитацију о праву на напајивање таксе од стоке, која се по салашима кољe.

— Ове године држала је један пут лицитација, па кад је пореченено онима да могу козаре бити само на два места онда је и ова ствар остала не решена. За овим су долазили многи и давали разне цене. Две друге лицитације нису се састаном ценом. Ужа последња остала на Јовану Куковићу за 8 динара. (Чује се: да му се устуни)

Св. Богорић. Молим вас г. председниче како је Куковић отворио козару на своме њиног ближем земљишту, а међутим пала је тамо забрањено.

Председник. Стеван Ивковић, Куковић, Соколовић и друга долазили су код суда и тражили дозволу, и суд им је дао или сваки је морао да плати колико је одређено Свега 723 динара прикљено је. А они што нису хтатили позвати су да паре положе иначе ће им се забрањити да раде.

Свет. Богорић. Мени се не допадају та ваша решења. Треба онако да буде како што нас је приморала полиција, а не сад нека да отварају где оће. Ја подпуно одобравам оним који су узели на лицитацији да кољу, на кад су видели да је дозволено и општина, они неће да плате.

Председник. Они су узели ово место и ако му је полиција одобрала ја му не могу стати на пут.

Свет. Богорић. Није право наводити људе да узму једно место па другоме после дати боље.

Никола Вулковић. Ту може бити и крињумарења, може да се коље и друга стока, а што општинска интерес захтева да не смемо то допустити. Сви су сад узели таква скривена места да се може слободно крињумарати. Дакле у том погледу треба да се пази строго да буду салаше на чистом и видном месту а не на скривеном.

Светозар Богорић. Још онда кад је одређивано земљиште салаша, онда је било речено где ће бити салаше, као што је и полиција казала. Но то видим сад не важи за Ивковића и друге. Кад није дала полиција општини да има места онде, онда није ни другоме требало дати.

Председник. Полиција је забранила на крагујевачком путу а не на смедеревском. А што се тиче мене ја нисам лично био да се допусти али сам усвојио назад решење судско да не би изгубили 600 до 700 динара.

Илија Цветановић. Ова Куковића салаша није на путу царградском, него више на крагујевачком путу, као што мало пре рече г. председник за ове плаше да се боље да општина не изгуби а ја вам пре да је остало неколико плаца за салаше, и сад још нису издати а они приватни подижу ту.

Светозар Богорић. Ваш кад смо решили да буду ту салаше одбор је казао да не могу и на другом месту бити салаше, а кад је тако, онда зашто није суд чинио кораке код полиције да забрани кланје на другом месту сем оних где је комисија одредила. Није пољза општина сгала за 600 динара да се чини неправда људима.

Милорад Д. Јонковић. Ја се дивим оном који је одредио то место за козару, јер одбор је успоно да мора бити 50 метара од друга далеко а овде видим да нема више од 15 метара. На кад је њему допуштено на 15 метара зашто општини не дозволавају. Ми смо имали земљишта онде поред друма и могли смо издати. Ово треба уредити боље.

К. Чупић. Стара салаша она је премештена даље од ивога друма, а да нема 50 метара, то нема

Илија Цветановић. Кад је тако онда зашто је општина морала да узима земљиште од приватних људи, кад има своје.

Председник. Али тамо нема, осим оно чак намеђу њима

Свет. Богорић. Ја чујем да се говори да је исправа општ. мајсвени лекар одржавао надзор над салашима, па је после одређени неко други који просто тим тргује. Нагласа да суд и председништво никако не може рачуна о интересима општине и грађанства него се управљају према Стојићу и мајсторе управ. лекару. Кад се наши закључци не уважавају, онда зашто општински суд не протествује.

Председник. Кад је наш лекар био премештен у унутрешност ја сам узео три војна лекара и погодили их по 5 динара а је дан се сам погодио по 6 динара. Но јуче смо добили акт од полиције где се одређује управни лекар да прегледа и води надзор, узимо се с погледом на приход од таксе за преглед. Ја не бих могао допустити да неко пуче 10.000 динара ни у коме случају.

Св. Богорић. Ми никако писмо на чисто са козарима. Питање је ко је дозволио Куковићу да тамо коље, кад је његово место много ближе од осталих?

Председник. Ми можемо писати полицији да то где он коље није у овом крају где је одређено и да му забрани

Свет. Богорић. Ја молим да одбор донесе овакав закључак: да се решење одборско тачно прими т. ј. да остане онако као је одбор решио А ако ће полиција да ради другуде онда се не треба њој ни обраћати; кажда има који старији, јер неможемо трпети да се општина штети.

Председник. Ја мислим овако. Реон сваки одређен је од стране санитета и који год у томе реону има своје земљиште он може да коље. Дакле на другом месту изван реона не може нико клати.

Живојин Бутарчић. Што се тиче Царградског друма то не сметa ништа општини што су начинили салаше на своме земљишту. Али што се тиче Куковића који се измакао на крагујевачки друм, ја мислим да треба суд да поради да се уклони и да се пресели у овај реон где имају и други салаше.

Никола Вулковић. Не треба то тако да се ради. Ја мислим да општина има право над тим салашима јер је законом дозволено општини да напајњује, и она према томе има и што да не дозволи никоме да коље где хоће. Општина треба да пази да се не крињумари.

К. Главинић. Мени се чини да кад је санитет управе вароши београда, одређивао реоне, да је то чињо с тога да се може водити даље надзор над стоком које се коље. и кад је тако, ја мислим да је дужност општине да о тим санитетским мерама води бригу, на кад види, да управа варошки не врши дужност као што треба, она треба да је направи нежалношном.

Председник. Ја ћу сутра одма да пошљем једнога кмета на места наређи да се пресели тамо на место где је узето

VI.

Председник. Молим вас господо два пут је била на дневном реду молба Милана Јаношевића да му се не тражи обавлачина, са којом га општина тера. (Прочитана.)

Жив. Бутарчић. То се види да није ужина обалу од кад је одазао и није право да плати.

Милутин Марковић. Овде није питање да ли је ужинао обалу или није, него је питање: можемо ли ми одустати од свога права и да чинимо милости. Ја сам увек био зато да се у таквим случајевима пишта не попушта. Ја сам зато да се преко овог пређе на дневни ред.

Живојин Бутарчић. Знам али види се да је општина њему одузела то право, и види се да спрема не сме да води парницу са

општином. Ја сам мишљења да му се учини по жалби.

Никола Х. Поповић. По што је општина потпом праву сметала, он има право да тражи накнаде. Ја сам зато да му се да.

Радомир Драговић. Не само да не треба општина као што каже г. Марковић, да попушта и да даје милости, него треба што је могућно да плаћа.

Милутин Марковић. Општина није никад себе уговором обавезала да не може потребно земљиште поред Саве узети. И оно што је учинила то је учинила у интересу здравља целе општине, и то не може да утиче на важност уговора. Ми нисмо оно што смо продали узели на трговцаи с тим, него то је било услед наредбе санитета. Ми зато нисмо крали новца.

Свет. Боторић. Г. Јаловчевић је и код мене долазио и причао ми то усмено, и ја сам му зато непрекидно казао, нека је чудо како је то могао да напусти да не наплаћује приходе докле год није решење донето; јер у условима каже да лицитација важи од дана лицитације, а за одбор од дана кад га одбор усвоји. Ја ако сам на пример закупио један део обале, ја нисам закупио целу обалу него 10 до 20 хвати, и он је могао да тражи људе да оцене колико вреди на да се толико и плати.

Живојин Бугарчић. Ја бих то ценио да Јаловчевић није општински орган но би другиме радио, већ он сирома не сме да води парницу што је општински орган, зато он моли. И ја мислим да је ово мала корист и ништо није ужасно целу обалу да му се одобри тих 200 динара.

Светозар Боторић. Мени је чудо како г. Живојин чисто каже као да се од наше стране води нека освета. То ја не знам. Зар кад би он добио судским путем ми да му се светимо. То мислим да нема никога.

Милутин Марковић. Њему је учињено једно доброчинство тиме што је прекинут отказ уговора. Сад хоће и да му опростимо оно што треба да плати. Тоне нема места.

Живојин Бугарчић. Ви мислите да је он раскинуо уговор а ја мислим општина чим му је заузела земљиште.

Милутин Марковић. Ми не ћемо сад да пресуђујемо парницу. Ми велимо да нема права а он ако мисли да има, нека тужи.

Коста Главинић. Он је требао онда да тражи накнаду од општине за оно заузето земљиште. Сад може да тражи накнаду само од онога, који ту његову молбу није нашао пред одбор у своје време. Место да се поднесе у јануару она је пала у априлу.

Милутин Марковић. Све што би имало да му се плати било би једно пет динара свега, али ни на то он нема право; пошто је сам одказао уговор. (Чује се: да се сврши.)

Председник. Молим вас господо, да пређемо ову ствар.

Живојин Бугарчић. Све једно, не мојте гласати, кад кажу људи да није у праву ми ћемо устушити.

Коста Главинић. Ми смо чудни људи. У једној приликн кажемо да се нигде не чини милост а други пут чинимо. Ја не знам шта је то.

Живојин Бугарчић. Ово није милостиња него му је општина заузела.

Светозар Боторић. Стављате на гласање.

Председник. Мени као старешини жалио се да му је суд учинио неправду јер му заустављена целу плату и нема човек шта да једе. И зато ја мислим да би било право да му се половина плате одобја.

Милутин Марковић. Тако и треба по закону да буде, јер иначе изгледа да човек џабе ради.

Председник. Дакле усвајате да му се половина плате заустављена? (Устаја се.)

VII

Др. Марко Леко. Зашто се не сазива састанак за решење финансиског питања. Већ је прошло 8 дана од последње седнице.

Никола Вулковић. Ја мислим да остане док се по нароши не прочује.

Св. Боторић. Ми смо извели то питање одавне на јавност, на видимо да се ни новине ни грађани не дотичу тога питања.

Марко Велизарић. Ја предлажем да се од понедеоника сваки дан држи седница док се та ствар коначно не сврши.

Председник. Што мисам нисмо ни други пут ту ствар био је узрок тај што сам хтео да проучење о томе и одборници и грађанство, а после тога и сам г. Главинић је рекао да има да прибере нека дата. Ја сам мислио идуће недеље да сазовем седницу за то. (Чује се: добро идуће недеље.) Што се тиче грађанства ја мислим да би добро било да дебату пре седнице штампамо да види и чита грађанство. (Чује се: не, боље је од једанпут.) Добро онда одједанпут.

Састанак је закључен у 8 часова.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 5. Октобра, 1880 год. у Београду.

Почетак у 3½ часа по подне

Били г.г. Председник Живко Карабиберовић, члан суда М. Вашковић, чланови одбора: г.г. Никола Х. Поповић, Милутин Ј. Марковић, Радомир Драговић, Коста Петровић, Н. М. Милишић, Милорад Д. Јанковић, Д. Стевановић, Јован Илић, Никола Кини, Коста Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, М. Јосимовић, Живан Бугарчић, Свет. Милојевић, Свет. Карапешић, Станко Петровић, Н. Вулковић, Милован Р. Марковић, Гргур Малешковић, М. Велизарић, Јаков Бајовић, Светозар Боторић, Димитрије Борђевић, Тодор Ј. Михаиловић, Борђе Николић, Д. Ђурковић, Г. Јосиповић, Петар Д. Видаковић, Никола Р. Поповић, Борђе С. Новаковић.

Председник. Састанак је отворен.

Ми смо господо нашли за добро, да вас као грађане ове нароши замолим да дођете и да чујете претрес тога великог општинског посла, који ће донекати општини и грађанству доста добра, али доста и терета.

За господо ви одборници, моји другови, жеље да чују и мишљење грађана ваш одбора, и ако би који хтео да говори, молим да каже своје име, како би г. г. стенографи могли забележити име и говор говорника.

Наше решење о о ове послу неће бити последње. Питање ће пасти и пред збор на одобрење. Ми смо желили да пре збора отворимо врата и нећем брзу грађанства да нас и оно у опоме потпомогне и да чујемо, шта ће рећи. (Чује се: Хвала вам на то.)

Напоменућем опет господо, да се овде ово питање неће дефинитивно решити, него на збору грађана.

Стојан Јовтовић. Ја би молио, нека се реши: да ли је ово одборска седница или је конференција.

Председник. Ми имамо овде и званичног рода. Најаре ћемо прочитати извештај финанс јске комисије и објавити стварј на ако ко од грађана буде жељео да говори саслушаћемо га, јер ми господо не радимо овде за себе, него за цео Београд.

По томе ова ће седница бити и одборска и и конференције.

Никола Х. Поповић. Ово што сте казали не слаже се са законом.

Ви треба да отворите ову седницу као одборску, а доцније ћемо видити, хоће ли бити потребна конференција или неће.

Председник. Ово је само зато што говора, те да зазу грађани, хоће ли и они говорити или не.

Коста Павловић. Ја и моји другови разумели смо, да је ово одборска седница и да смо ми позвани да чујемо, шта одборници говоре, на ако им треба још што, да ће се онда седница претворити у конференцију и да ћемо ми међи онда говорити и дати своје мишљење, на чим се и то сврши, да ће се опет претворити у седницу одборску, која ће после донети од луку какви треба да буде. (Тако је.)

Председник. Сад господо отварам седницу одборску.

Изволите чути извештај који је поднела

финансијска комисија и који се односи на те велике општинске послове.

(Прочитан — види бр. 36 ов. новина).

Молим вас господо. Овај је предлог био, који је финансијска комисија изнела у ванредној седници 19. сент. ове године.

Та ванредна седница господо трајала је готово пуна три сата.

Ја сам истина председник ове финансијске комисије, и морам признати, да су господа одборници моји другови, имали право над су казали да им није ствар доцкано јасна.

Према ономе финансијска комисија задржала је право да што треба објасни и што је није то могла учинити у прошлој ванредној седници, то ће сада бити слободна да објасни.

Најпре господо, наступају питања: за што 12 милијона; хоће ли то бити доста за извршење свију тих великих предузећа, и шта ће који посао по себно да коштаје.

Ја сам у једној ранијој седници рекао да писам у стању да кажем шта ће да кошта, јер цена по коју се закључи посао то ће бити право коштање, пошто ми прорачун није право коштање; но казао сам, да смо имали цену основицу у рачунању и приближно нашли да нам треба заиста 12 милијона. Ако уленимамо Београд и тиме осигурамо здравственост, и с друге стране ако и иначе за трговински напредак што урадимо онда ћемо ићи унапред, а ако то не учинемо, онда ћемо трпети и даље онако као данас и шкетати се све више.

Дакле молим вас господо одборници а и ви господо грађани чуте шта смо имали за базис над смо казали 12 милијона.

Ми смо узели да ће нам требати за водоводе $2^1/_2$ милиона; за канализацију 3; за зграде, варошки суд и за клањицу, (за коју нам је министарство наредило да је: из варошин уклоњено) 2 милијона; за фабрику електричног осветљења мислимо, да ће бити доста по милијона; даље смо узели за изведење варошн (ово је предузето већ и морамо исплаћивати или зајмом или разрезом) по милијона; за антропоте, утврђивање обале (ке) снега 2 милиона. Све су ове потребе преко нужне. Наша је варош и као престолница позната да буде права у краљевини. По природном положају своме нам њој припада да буде и главна трговачка варош, не само за нашу земљу, него и за скоро читаво балканско полуострво. Сматрам да је ово питање које се сада решава за Србију и за њену престоницу од животног значаја дрким да и ви сви делите то мишљење. Погледајте само Земун, а да и не кажем за друге варошн — и он је већ правио ке и непрестано утврђује обалу дунавску. (Чује се: за то вам хвала)

Најпосле господо за сталну надзорну узели смо 1 и по милијон. То је истина мало, али ми не можемо сву надзорну у једанпут начинити, а не можемо све у једанпут ни свршити.

Све горе побројане потребе износе 12 милијона ефективно.

Ту треба готов новац. Ви сте видели да смо ми предложили зајам.

Кад узмемо господо 12 милијона по курсу од 90, онда добијамо свега 10,800.000. Овај новац општина не би наједапут узела, него кад се буде од одбора начелно одобрило поделиће то тако, да се сваке године прима извесна цифра колико кад треба, и тако да почуче тај зајам за неколико година. Наравно господо, ми желимо, да се све ове потребе што пре изврше те да се наша трговина унапреди, да неморамо наше производе носити на туђим пијацама и продавати како други хоће, већ да привучемо странце, да они сами дођу овде на нашу пијацу, а и наши произвођачи неће морати продавати своје производе прекупцима него ће их овде донети, и тако бити осигурани да производе под повољнијим ценама продају. Над свима радовима господо вршиће одбор строгу контролу те се немамо бојати, да ће се тај новац развући. Нас је у комисији руководила та мисао и жеља, да једанпут привучемо централну трговину у Београду — а тиме да створимо нашој варошн и сталну будућност за живот.

Ја не знам господо, да ли сам довољно објаснио кад сам казали, да ми тражимо од збора овлашћење да се можемо на ime свију ових потреба задужити 12 милијона, а одбор неће тај зајам узети уједанпут, него у ратама, према потреби. Држим да ће збор одобрити ово, што општински одбор од њега тражи у интересу самог унапређења варошн.

Истина по нашем извештају могло би се мислити, као да ће одбор одмах узети тих 12 милиона али у старн није тако, већ онако како сам напред казао.

Ми овде немамо поњачи запада и напира, да би могли са новцем правити операције да не губимо на интересу. Ја на то не бн пристао, и ни одбор надам се то неће. Овде фали до 12 мил. један милијон и 200 хиљада. Бара ценећнја представља правичну предност над се начини кеј и утврди обала сапсем. Кад ми осигурамо обалу и насипемо то земљиште, онда од тога земљишта ако не би толико добили, могли би на врачару код г. митрополитове баште продати овај простор и допунити 12 милијона.

Сад на другом месту добили смо питање, шта су то локали?

Ја господо замишљам собе, т. ј. свако засебно одељење за сам свитрао за један локал.

Но то ме је руководило ово. Ја живим овде близу 60 година па добро познајем наше људе. Има богаташа, који су тврдице, а има и сиротиње, која нема. Са овим се хоће да постигне у варошн здравственост. Сирома грађанин ои би хтео, да преко недеље купи неколико сака воде, али нема пара, а тврдица опет неће да троши. Дакле над тврдица живи у више локала, ои ће платити од једне до три паре. Ми смо хтели овде да ограничимо докле највише може ићи такса на локале на сно казали од 1 до 3 паре, а то значи, да не сме више бити од три паре. Ако увидимо пак да потреба узимати ни толико онда не ћемо узимати ни једну пару, али то ће можда наступити после неког времена.

Пре мене хтело се то да једној страној компанији на да се на сваки 100 литара воде плаћа 80 пара. Ми то нисмо примили, него смо од тога одступили, и тражили сами воду па је и нашли.

Ми дакле хоћемо да дајемо на локале зато, да може и сирома добити воде. То се неће давати на меру, него колико коме треба.

Сирома човек који има 7—8 душа у кући плаћаће за један пли два локала по једну или две паре снега рецимо четири, или но 3 паре 6 пара, а г. Спасић или други и трећи, који имају велике куће они ће плаћати на 60 локала, тко буде но једна пара од локала 60 п. а ако буде више онда до 180 пара.

Кад ово постигнемо и пијаћемо воде доста, онда смо постигли у варошн здравственост и неће бити онако честих болести, као сада.

Што се тиче канализације, ви сте видели у томе предлогу стоји 3 милијона а ми смо предложили половину такса које се предлажу за воду, јер тај терет грађанство не радо ће сносити, а мора се сносити; јер и данас плаћа за испражњивање поњара и нужничких јама.

Господа моји другови који су предложили трошарину, дали су могућност, да такве за воду и канале не буду неће од једне до две и по паре. Што се тиче увођења трошарине ни знате сви да је и данас плаћамо на пр. на говеђину месо, али да неплаћамо тако, ми би морали за пар. потребе плаћати на други начин, а то је већим непосредним порезом. Ово дакле што се наплаћује сваки дан лакше је и неосетно. Кад за говеђину плаћамо по 15 пара. за свињско но (старом закону) по један динар (па ма колики број био), за прасе пола динара — онда за што и на друге ствари да не буде, кад нам сада треба. Кад је право да плаћамо на месо право је да плаћамо и на друге ствари. Знамо на пр. да у неким паланкама (и ако нема закона) наплаћују на свињско месо по 10 пара на кило.

Кад би се решили за потрошарину ми би могли добити од свињских касапница најмање 150 хиљ. динара. Ево како. У Београду се заколе 11.308 крупних свиња; 4.893 тако званих прасади. То је што је приљављено. А где је оно, што није пријављено. И то је заклано, али ми немамо прихода од тога. Та трошарина кад би се завела онда би се постигла права цел. Онако није право, јер сиротиња која не може да купи у цело иде на касапницу и узме месо и разуме се тада плати и потрошарину, и порнет касапину, а богатији узимају па пре руке, заколу сами и неплаћају ништа. То није право. Кад узмемо у рачун приход од трошарине по таксi од 10 д. пара ни кило онда добијамо око 118 хиљ. динара рачунећи само 32 хиљ. на оно што није пријављено. Ја сам узео округлу цифру од 150 хиљ.

Други артикал што би се опитерећали, била би шећа.

Ми трошимо у Београду шећа 5 943.722 литара. Каже се да има код нас сиротиње, а мени се чини да толико убога сиротиња не би оволико пила, па за то кад хоћемо да пијемо, нека и платимо. Ја сам узео оно што је ранија комисија одредила по 4 паре од литра и у прорачуну ставио округло на шећ 210 хиљ. динара.

Сад долази трећи предмет а то је тутунски предлог трошарине и на брашно. Брашно је најпужније средство за живот, као што је и вода. Одборници ће од тога свакојако подићи рачуна. Ако се заведе трошарина и на то, онда сам ја узео, да ће бити прихода на 120 хиљ. динара. Ево зашто.

Београд троши 30 хиљада кила хлебова дневно. Но једну пару од киле то чини 108 хиљада динара годишње. Ово није велики терет, а донеси много, на се може комотно и на ово ударити трошарина. Свега на ова три артикла изашло би годишњег прихода 480 хиљ. динара. Сад даље долази на: рибу, суво месо, дивљач, шунке, саламу и т. д. све то плаћа, поштo не би право било, да паши, који овде колу на све плаћају, а они, који доносе са стране да не плаћају. Даље долази трошарина на шећер, кафу, вино, дуван, гас, свеће и т. д. на сва горућа сретства. На ово се може добити годишње 240 хиљ. динара.

Све господо што набројах може бити да нам неће ни требати да опитерећујемо трошарином после две године, јер нам за ово време могу стићи водоводи, који ће нам донети годишње 120 хиљ. дин. ако само пару на локал тражимо, а ако више онда разуме се више, и тако ћемо постепено поскидати терете са свију артикала који су сиротињу неопходно нужни. Кад се узме на водоводе и канале по 2½ паре од локала то чини свега 300 хиљ. динара и тада нам трошарина треба да да још 400.000 и толико ћемо само од меса и пића добити.

Све ово у изнетоју додиривидемо за то, да би могли добити новолан зајам, јер знате, свако има права, који даје зајам, да тражи довољно гаранције за своје паре, и кад ми све оне изворе имамо, онда ће нам сваки дати и ми се можемо погађати, да нам да новац под најповољнијим условима.

Даље господо, ја мислим да нам прве године неће требати више од 2 милијона. Ако их најемо под овим условима, ми ћемо толико узети, а разуме се, ако ненађемо, не смемо се под другим условима задужити без одобрења збора. За 2 милијона требаће нам да дајемо интерес и отплате 120.000. Сад ако приход изиће више него што ми држимо, онда ће тај вишак на олакшање другога тако, да временом неплаћано ништа. (Чује се: Тако је.)

Држим господо, да сам овим на положена питања од појединих ради објашњења дао довољно одговора. Ако би ко још што хтео да се објасни, ја сам готов да објасним у колико могао будемо. (Чује се: Врло добро.) Желили ко да говори? —

(свршиће се.)

ШТО ПРЕ ПОТРЕБНО

Одавна је признато да је наша варош веома заостала само за то, што се у своје време, у добу првог полета њеног као престонице обновљене државе српске, није одмах разумно поступало и без оклевања уводило све оно од чега записи напредак сваког места.

Међу основним потребама, *као* главни услов за развитак једне вароши, стоји несумњиво на првоме месту *грађевински закон*. Али и ако се за то знало и зна одавна, ипак ни до данас ми немамо такав вар. закон, и по томе не треба се чудити што се Београд до сада развијао и дизао без системе да смо незадовољни и регулацијом центра, и нивелацијом улица, и подизањем грађевина и грађењем тротоара као и свима осталим техничким јавним приликама.

Ово зло у свеколиком пространству његовом има се у крајњој линији приписати у кривицу опет нашој ваздашњој и општој немарности. Да је немарност та само у једном погледу дала би се најзад и разумети и трпети, али је она тако разграната у свима правцима, тако нас је апатија према општим стварима увек до данас кушила, да се једном вала озбиљно забринути и свима силама радити ¼да прилике пођу на боље.

Могло би се рећи: „па што сте чекали ви надлежни; што се нисте по дужности за времена старали; зар хоћете да становништво (грађани) воде бригу о потребним прописима и законима?"

Оваква питања бацала би сву одговорност на општинску управу, али би то било погрешно.

Архива општинска тврди да је на пр. за грађевински закон било неколико представака општинске управе, али је све то пролазило без успеха: вазда је за Народну Скупштину било пречих државних ствари. Једном је, не тако давно, Владп од стране престонице предложен и детаљни пројект за грађански ред у престоници, па је и тај покушај остао без икаквог успеха.

Далеко би отишли набрајањем оних многобројних разлога који налажу да се час пре пропише грађевински ред у престоници, ако смо ради да у будуће јавни технички послови и прилике пођу на боље. Тако доказивање је непотребно јер нико до сада није ни порицао саму потребу, него се није хтело прегнути да се она једном и оствари.

Питање данас може бити само о томе како да се час пре помогнемо!

Свака година чекања наносила би све то веће штете, и за то би требало још на овоме напредном сазиву Народне Скупштине изаћејствовати начелно одобрење да се пропише грађевински ред за престоницу, који би имао силу закона.

Ово је у толико потребније што од дана самоуправе општинске грађевинска полиција у престоници има је много шири круг послова и то *непосредне* надлежности

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Није усвојен. Из одлуке одборске коју доносимо на другоме месту, види се да извештај финансијске комисије, онако како је поднет, није усвојен. За то ће се у првој идућој седници узети најпре у претрес предлози појединих одборника који су изнесени у конференцијама или у седницама а по том и решити шта се има даље предузети.

Ограничење. Комисија која је пре неког времена изабрана да каже шта све нала уредити па да се према законским прописима могу одредити грађевинске границе рејона варошког, поднела је свој извештај.

По комисијском мишљењу ваљало би напре израдити ситуацијони план и овог дела вароши који долази у најобимнији рејон који је комисија у плану обележила, и сто метара даље од тога рејона, што у Халачићевим плановима није снимљено. Када се на овај начин добије целокупни ситуацијони план, тада ће се линија уцртати и даље учинити што је по закону за одобрење граница потребно.

Завод. Г-ђа Марија Јанковићка б. учитељица намерна је да за радећичку нејач отвори завод у коме би сасма мала деца добијала сву потребну негу и материнско васпитање а одраслија припремала и из основне наставе.

Господин министар просвете протумачио је да одобравање оваких склоништа, у којима се чувају мала деца, спада у надлежност општине, а г-ђа Јанковићка тражила је потпору у бесплатном стану и школским уџбеника.

Да ли ће се општински одбор одазвати молби не можемо тврдити, али нам се чини да је такав завод потребан и да ће он моћи лепо да напредује и корисно своме хуманоме и племенитом задатку да послужи, ако само цене за неговање и васпитање деце не буду велике.

Нова вага. Услед потребе која се је у последње време појавила, отворена је још једна стална кантарска станица на тошијској пијаци зарад становништва коме је та тачка ближа.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД*).

Члан 1.

Сваки може на своме земљишту подизати грађевине, у колико му при томе послу неби сметали или законски или полицијски прописи или задобивена, по закону, приватна права других лица.

При грађевинама, које се само за кратко време и за привремену какву потребу подижу, тако, да се доцније сасвим уклоне, могу дотичне власти и одступити од појединих полицијских прописа за грађење.

На постојеће грађевине примењиваће се наређења овога закона само у случајевима, кад се на истим грађевинама намеравају да изврше оправке или преправке, за које је у интересу сигурности имања, санитета и приватног права у опште потребна дозвола по овом закону.

Приватна права, која би била противна појединим наређењима овога закона, неће се моћи у будуће никако, на ни самим споразумом интересираних страна, задобити.

Чл. 2.

Дужност пријаве

Сваки, који је намеран да подигне какву грађевину, дужан је тога ради да се пријави надлежној општинској власти и да тражи од ове дозволу да грађење може одпочети у следећим случајевима:

а; при новим грађевинама сваке врсте;

б; при преправкама и допрвакама на постојећим грађевинама, као и код преиначења основе — фундамента — околних зидова и кровова;

*) Овај нацрт закона општина је пре две године предлагала Влади, али га она није ни имала Нар. Скупштини. Ма изгледало да неће бити од истога ако тај нацрт отштампамо јер чак или после грађевински закон мора се донети и доцније нико се неће моћи разумели што сви треба да садржи једаи таквих основних закона, јер со он за све често и само да мења.

в; при прављењу, премештању или преиначењу огњишта са њиховим припадлежностима при копању и грађењу бунара, нужника, помијара, канала за одводење нечистоће и помија, као и при отварању нових или при затварању већ постојећих отвора за врата и прозоре на околним зидовима или зидовима који су ватри изложени, или на оградама;

г; кад се хоће у станове да пресбрате простори, који дотле нису служили за редовно становање људи;

д; код сваког преиначавања и оправљања постојећих грађевина, у колико то преиначавање и оправљање стоји у вези са осталим наређењима овога закона, која су прописана у интересу сигурности имања, санитета или иначе;

е; при предузимању грађевинских постројења, која запремају што од површине улице и од земљишта испод ове површине, или ваздушни простор над површином улице: при постројењима зграда над јавним варошким водама или водоводима; при прављењу ограда и скела као и при измени постојећих тротоара;

ж; при подизању ограда са стране улице које се ограде имају да постане на зиданој основи и

з; при рушењу зграда.

Чл. 3.

Грађевине за које није потребна пријава.

За оправке услед којих се стање постојећих грађевина у главном не мења као на пр. кречење и малтерисање зграде с пола и изнутра, преповрављање кровова и т. д.

Чл. 4.

Власт надлежна за примање и за давање дозволе за грађевину.

За примање пријава, за давање дозволе за подизање или измену грађевина надлежан је грађевински савет

Чл. 5.

Садржина пријаве.

Пријава за грађевину подноси се властима писмено.

У њој треба тачно и јасно да се опише грађевина која се намерава

подиђи и плац на коме се грађевина има подићи.

Пријаву сву потписује господар грађевине.

Чл. 6.

Нацрт (скица) и формалан план.

Ако прост опис не буде довољан за јасну представку какве грађевине, онда је по наредби грађевинског савета господар грађевине, који је пријаву са таквим простим описом поднео, дужан накнадно да поднесе нацрт (скицу) или и формалан план грађевине, заједно са овереном копијом истог плана.

Но за нове грађевине господар грађевине подноси заједно са пријавом и план у дупликату.

У томе плану нови зидови биће обојени црвеном бојом, стари зидови црном, а зидови који ће се рушити бледо жутом бојом. Нова грађа мрком а стара бледо жутом бојом. Но ако су власти потребна још каква подробнија обавештења, односно издржљивости грађе гвоздене или дрвене, и то је молилац дужан поднети уз пријаву.

За измене на постојећим зградама, у колико се то са суседним правима и дужностима не коси, довољан је постојећи прост нацрт дотичног дела грађевине и нацрт измене.

Чл. 7.

У особитим случајима власт може да нареди и то, да се какав грађевински предмет на лицу места изводи, за који случај моћи ће позвати и вештаке о трошку господара грађевине.

Чл. 8.

Садржина плана.

План који са пријавом буде поднесен, треба да садржи:

1; Ситуацијони план у сразмери $^1/_{500}$ плаца и његове околине са тачним назначењем граница суседних плацева;

2; Основне планове свију спратова у сразмери $^1/_{100}$ са попречним пресецима и означењем, за шта је који простор намењен;

3; Изглед грађевине (Фасаду) у сразмери $^1/_{100}$.

Чл. 9.

Потпис планова.

Како оригиналне планове тако и копије истих треба да потпишу господар грађевине, пројектант плана и предузимач грађевине.

За тачност и подпуност плана и копије одговара пројектант а за добро и тачно извршење грађевине према плану предузимач.

Ако сам господар грађевине врши надзор и управља грађењем, који међу тим мора имати потребну квалификацију, онда се он сматра за предузимача.

(наставиће се)

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 20 и 24 о. м. општинска је одбор:

Бр. 240 — Решио да се известитељ општинске комисије, овако како је поднет, не може усвојити.

Бр. 241 — Изабрао комисију да врши редовне месечне прегледе главне и допомоћне благајне општинског суда.

Бр. 242 — Уступио право општинско на пијук у рачун 1890. год. Кости Панђели за 28.000 динара.

Бр. 243 — Одобрио лицитацију ковачку и коларску за оправку возова општинских у 1890 рачун. год. која је остала на Влајку Миленковићу за 1869 дин.

Бр 244. — Одобрио лицитацију за фарбарску, тапцирерску и сатлерску оправку општ. возова у 1880. рач. год. која је остала на Кости Нешићу за 1599 дин.

Бр. 245. — Решио да се дисеровање одова у рачун 1890. годишњи уступи Јарослову Безухи Давиду по 75 пара дин. од килограма.

Бр. 246 — Одобрио да се пања до Урбанијевог винограда нада под закуп за 1890. рач. год. Николи Петровићу за 170 динара.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

Има људи који у безочности своју никад неће да увиде да није само оно право што њима дичио годи, и да органи власти све и кад би хтели не смеју да штите интересе једне на штету друге страже. Што је још жалосније такви људи за осигурање и најсебичније личне користи у стању су послужити се свима па и врајње подлим средствима.

Ено у 243. бр. Дневног Листа" неки „Ромео" изнеслио је доиста право шаљиву али и веско написану противу причу о чудноме лутању једнога општинског сенера; напао је безразложно на општинску управу, а да би успео да и даље остане један уличин светиљник тамо где он („Ромео") хоће, није се уздржао ни од личног напада на члана општинске управе, кмет. помоћника г. Јове Антонијевића.

Цела се прича своди на то како уличин светиљник и даље треба да остане тамо где жели г. Никола Ј. Протић (који се је једини и жалио што је светиљник са његовог имања премештен на друго место), и по томе лако је погодити који је тај „Ромео" изо што није тешко на увидети колико има у целој ствари истине, кад писац крије своје право име.

Колико је светиљника у којој улици ноћне постанете, и на којим тачкама, то одређују комисије, а општинској управи више је свеча све једно хоће ли један светиљник доћи крај ове или оне имања.

До данас је било захтевања да се број уличних светиљника увећа, али је ово прва случај у коме се један грађанин умеше на крајњих сила да општински светиљник остане на истономе имању.

Сасва је неосновано тврђење „Ромеове" да је са Протићевог имања светиљник дигнут за то што се хтела некоме другом љубав да учини. То се види јасно и из тога што сам „Ромео" признаје да је изналина комисија да одреди тачку која је најподеснија за светиљка из свију погледа који се морају узети у обзир.

Да је комисијска оцена правилна, показује и то што нико други од становника те улице није до данас чинио никакве замерке — значи да је светиљник измештен на згоднију тачку.

Наша је дужност била да оволико проговоримо не само ради одбране општинске управе и лично г. Јов. Антонијевића, него да „Ромеу" на овоме месту кажемо, да се светиљници не померају никоме на љубав, и да општинска управа нема ништа противу тога да се светиљник постави на једном или другом имању кад се већина становника за једну тачку сложи.

Нека „Ромео" наводи стеји одобрење и других становника за оно што он жели, на ће општинска управа радо изаћи на сусрет. Према ономе отпада све оно што је Ромео овако „духовито" исписао напрћући воду на своју воденицу.

БРАЋО! ПРИТЕЦИМО БРАЋИ У ПОМОЋ!

Српска мајка крије Црне Горе рађа Српству узорите јунаке, који од Косова бранише и одбранише српска образа и српско поштење, и оронадајући својом крвљу хладно стење и камење, стајаху на жртвеј

стража српскога рода и имена. Проливајући своју крв и гинући у непрекидној и неравној борби, они нису могли у својој дичној али маленој и каменитој домовини, створити повољне услове за живот у миру. Оно што не могоше учинити силне непријатељске војске кроз толике векове, учиниће неколике нередне године; велики број браће Црногораца остаиала своје миле кршеве, не измичући испред људске силе, већ испред неодољиве силе — глади.

Због те недаће браћа наша остављају свој завичај, не куда ће, него међ своју браћу; селе се на једноврсна крајева Србије у други његов крај.

Нама долази ове браће Срба више од 6000 душа; оцена, мајки и деце, а зима ће као општа сабља. Треба их доченати нахранити, одети, обути и населити.

Наша влада врши своју дужност и учиниће све што може, али она није у стању снабдети свима потребама толико наше браће и сестара. Ми сви, цео народ српски треба да притече у помоћ и да им се паће у невољи.

Већ се у Београду и у Србији образовало више одбора ради прикупљања прилога на ову цељ. Нема сумње да ће се овакви одбори образовати у сваком повећем месту и у свакој општини наше драге отаџбине. Али да би радња свију оних одбора била успешнија, држало се за потребно, да се образује овде у Београду Главни Одбор, који ће посредовати између појединих одбора и ваљде, — или између појединих одбора и оних, ради којих су образовани. Такав се Главни Одбор конституисао данас под именом: Одбор братске помоћи.

Умољавају се г. г. председници, како оних одбора који већ постоје, тако и оних, који ће се образовати, да извоље о томе што пре известити Главни Одбор братске помоћи. Прикупљене новце ваља одмах послати овоме одбору, а стварн, на какве биле, или Главном Одбору или одбору у Нишу, како је коме удесније.

Што се буде доњише прикупило ваља слати поменутим одборима сваке недеље, јер помоћ треба да је и обилата и брза.

Срби и Србкиње, где год вас има! Наставите слогни да се сиуда ови патриотски одбори што пре образују. Приложите колико ко може и шта има. Наши сиротни гости немају нигде ништа, што год им се да добро ће им доћи.

Похитајте, драга браћо и сестре, те помогните браћи! То нам налаже осим наше братске крви и свете наше српске вере, још и опште човечанска дужност.

У Београду стварн ће примати у дому „Пресног Крста" г. Коста Павловић, а новце одборски благајник г. Никола Вулковић, трговац.

Главни Одбор братске помоћи навештаће имена свију одбора у свима српским местима, а тако исто објавиће име сваког прилошника у „Српским Новинама".

12 октобра 1888 год.,
у Београду.

Председник Главног Одбора братске помоћи,
Архиепископ београдски и
Митрополит Српски
МИХАИЛ

Секретар,
Ст. Турчић

Потпредседник,
К. Алковић

Чланови главног одбора:

Бечерац М. Лешјанин, Илија Марсетић, Милосав Р. Протић, Панта Срећковић, Гавриило Поповић, Коста Павловић, Никола Вулковић, Ђура Вајферт, Рака Миленковић, Стеван Инковић, Петар И. Јовановић, Светозар Хаџи-Тома, Светозар Карапешић, Лука Ђедовић, Михаило Јанковић, Никола Милошић, Живко Леоповић и Адолф Шток.

Умољавају се сви српски и словенски листови, да овај позив објаве.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ:

Намеран сам да издам све своје дојакошње — штампане и нештампане — списе с тога се обраћам поштованим читатељима и читатељкама с молбом, да ми својом претплатом олакшају предузеће.

С времена на време изаћи ће 10 свезака, и свака свеска имаће 4—5 штампаних табака, и коштаће 0·50 дин. Претплата се шаље непосредно мени. Спуштачима тобчијски процент. Прва свеска изаћи ће до 20 ов. м.

Половину чистог прихода од свију 10 свезака, намењујем Одбору за издавање дела Светозара Марковића.

С поштовањем
Чеда Поповић
сарадн. и „Дневн. Лист."

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 9. до 15. Октомбра о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	102
б.) пресуда изречено	64
в.) забрана одобрено	41
г.) уверења издато	42

II. Извршне одлуке:

а.) пресуда извршено	83
б.) забрана уједиствовано	35
в.) уверења прибављено	6
г.) страни преди. спршено	1
д.) маса обновљена	4

III. са кланице:

Заклато:

а.) волова	136
б.) крава	45
в.) телади	29
г.) оваца	25)
д.) јагањаца	59
ђ.) јагњаца	30
е.) свиња	241
ж.) прасади	214

Примедба: Наплаћено је аренде 6149 дин. Кријумчара проказано 2.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 9. до 16. Октомбра прешло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
2,850	Бранша пшеничка	18·50
297	Бранша кукурузна	11·50
67.790	Пшеница	13·25
61,387	Кукуруза	9·80
440	Раж	10—
	Крупника	—
55,794	Јечма	11·80
9,720	Овса	11·80
	Кукуруз нови	—
12,611	Пасуља	21·50
28,471	Кромпира	8·50
156	Арнајика	18—
8,465	Црна лука	7·50
211	Бела лука	28—
25,055	Јабука	12—
9,434	Крушака	12—
7,651	Ораја	20—
12,592	Грожђа	35—
	Шљива сирових	—
1,449,364	Сувих шљива нов.	20—
105,278	Сена	5·70
7,410	Сламе	2·50
309	Коре брезове	9—
	Шљива сувих стар.	—
241	Меда	65—
5,342	Кајмака	125
2,144	Сира	90·50
341	Лоја топљена	90—
173	Масти	110
30,340	Свиња дебелих	78—
83	Ћуретa дивена	6·50
78,915	Кречa	3·30
1,209	Катрана	22·50
487	Јарме кукуруза	13—
101	Варива зелена	22—
1,349	Разна воћа	16—
67	Лишуре (траве)	100
266	Рибе слане ситне	55—
Литара		
75,569	Вина црна	20·25
	Вина бела	—
7,372	Ракије њ.в. воће	26—
	„ луте	—
	„ кожове мене	—

Примедба. Наплаћено је на име кантариje 3,867·60 дин.

Власник Општина Београдска

Штампарија Народне Радикалне Странке

Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 43 ПЕТАК 3. НОВЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПРЕДВЕЧЕ НА ТАБАК

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је отлашена 6 дин. пара од врсте
Претплату нала слата унутрашом за општинам сам суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 8. Октобра 1889 год. у Београду.

Почетак у 3½ часа по подне

(свршетак).

Никола Вуличић. Ми смо го-подо о овој за Београд судбоносној ствари говорили и сунише овде у одбору и скоро смо дошли до решења. После смо се предомислили и нашли смо, да у овој ствари треба узети и шири круг грађанства те да нам и он својим мишљењем у томе помогне.

Како смо се договорили тако смо учинили и ми сад видимо овде довољно заступљено грађанство. Но они не знају што смо раније говорили. С тога би ја желио да ми се прочита све што смо раније говорили, или ако не то, а оно да пустимо њих нека говоре а ми да слушамо како они о томе мисле, па онда да и ми говоримо.

Председник. Стенографске белешке добро сам и послао их господи говорницима на прочитање, па ми исте нису при руци. Но ја сам казао скупу, да је одборска седница била и да су била нека питања и ја сам на та питања сад одговорио. Ја сам овде начелно казао да зна сваки како комисија мисли. Комисија не каже, да то мора бити, него налаже своје мишљење. Нама је главна ствар да нам треба да имамо на расположењу 720 хиљ. дин. Ако има друга и бољи начин, да се до онога дође онда изволите нам то показати.

Ја мислим, да неколико одборника прво изнесе мисли овде, па онда да говоримо у конференцији. (Добро). Господа грађани нека изволе слушати и посседети мало овде.

Има реч г. Н. Х. Поповић.

Никола Х. Поповић. Господо одборници. Чули смо комисијски извештај; чули смо и објашњење господина председника, који је у исто време и председник комисије. Међутим ја би имао у прилог онога задужења да дам моју реч како ја о томе мислим, и молио би вас да имате доброту да ме саслушате. Истина баш мало опширан, али сама важност предмета, рад кога смо се скупили изискује ту опширност. Дакле чујте ме:

Господо одборници!

У претпрошлој ванредној седници одборовој прочитан је и у колико је време допуштило претресан је извештај финансиске комисије, која је поднела одбору своје мишљење о начину, на који би могла општина наша најкорисније доћи до нуждне количине новаца за извршење оних општинских установа, које се као нужне сматрају; а с друге опет стране ista је финансиска комисија показала начин, на који би се тај дуг могао одужинати.

Данас се господо продужава претрес питања о задужењу наше општине.

Установе општинске, које је финансиска комисија имала у виду, дакле за извршење којих се зајам тражи, нама су свима познате под именом:

1. Доведење у Београд изнађе воде;
2. Канализација вароши;
3. Подизање кућа за основне школе;
4. Изметај клаонице.
5. Зидање куће за варошки суд
6. Зидање склоништа за еспапе — Антропда —;
7. Зидање кеја:
8. Осветљење вароши по новом начину;
9. Калдрмисање вароши.
10. Регулација вароши и извршавање ниведације.

Много од ових установа општина је наша и до сада имала, само што те установе нису модерне и по томе што не одговарају нужним условима за веће унапређење наше вароши. Тако н. пр. ми немамо осветљење по једном начину, на који би се могла варош с мало — већим трошком и боље осветлити; али овај начин осветљења није модерни, јер није варош осветљена са луфтгасом.

И ја господо са свима вама не одричем да је већ време ту, а убеђени смо да је и много пре требало да се на увођење ти установа радило. Зар од пре 10—15 година да се је на томе радило куд би Београд био унапређен. Ако ништа друго а оно би до сада требало да имамо добре школе, те се данас неби за школе и за ставове учитељске преко 50. хиљ. динара издавало; да је нужна пажња на наше чесме и чесмене водоводе обраћана, не би се данас оваква нужда, као што знате, у пијућој води осећала.

Но хвала Богу те смо се у 12-ом часу пробудали, фала одбору што је одређивао и одредио комисије, да оне сваку од тих установа испитају оцене и своје мишљење одбору поднесу.

И услед тих наређења:

Комисија за истрезњавање воде поднела је одбору свој извештај о тој радњи, те сад иста комисија има још да поднесе и планове за водовод и канализацију, са предрачуном коштања водовода и канализације.

Комисија за калдрмисање вароши поднела је такође свој извештај, у коме је и коштање калдрме означено;

Ниведација вароши прва се такође. — Само ја никад не би био мишљења да се врше опасна раскопавања улица и по скупе паре и кравље паре, као што се то чини на калиштадину. —

Остала пак мања питања као питање о подизању школа, о изметишу кланица, о подизању зграда за варошки суд нису још комисијски испитана и оцењена.

Одређење дакле финансиске комисије пре, него би сва питања појединих установа, а с друге стране и питање о будућим приходима општинским предходно била испитана и оцењена, за мене је господо сасвим ухитрено, па се та ухитреност непрекидала ни оним, што је комисија у извештају своме узела за основ задужења 12 — милиона динара, то, што општина са својим приходом од 778 588. динара никако неби могла наведене горе општинске установе да изврши.

Према томе јасно је господо, да је оне финансиске комисије тежак посао био, што је она одредила количину зајма на 10—12. милиона динара. Тешка је господо и као што рекох ухитрена та пореба комисије финансијске, што комисија не каже, оће ли она сума задужења бити довољна општини за извршење наложени установа, или неће' и ако не би била довољна шта би онда имала бити.

Господо одборници!

Али и преко тога ја ћу господо да кажу реч рекнем и о и одлогу комисије за по-

стигнуће прихода, са којим би се дуг од 12 милијона динара одужило.

Финансиска комисија предлаже:

1. Увођење трошарине на извесне предмете (тачка II предлога). Комисија финансиска нити шпецује предмете на које би се трошарина имала ударити, нити опет и приближно стања количину прихода од трошарине. Но ја не могу ни мислити да је та финансиска комисија и дужна била да то саопшти и одређује, што је одбор општински у другом путу требао то да постигне, те би онда и комисија финансиски чистију ствар имала у виду при своју оцени и одређењу количине зајма.

2. Но ако трошарина не би давала горепоменуту суму прихода, о чему и сама финансиска комисија сумња, онда она даље предлаже: да се уведе одсечно плаћање на воду и канализацију (тачка III) на шпецоле нако и ово плаћање неби било довољно, онда да се за воду и за канализацију одређена такса плаћа и пре него би водовод и канализација били готови. Радна ове финансиске комисије у колико је по до сад изведеном уклапа, у толико је опет нејасна јер само таксиране воде и канализације изгледа за велику половину грађана као ужасно, за то би ја желио да се о тоне објасниме.

Комисија показује да у Београду има 32 729 локала, који нису за шпекулацију а има 313 локала за шпекулацију, и да ће пред количина локала, рачунајући дневно но 3 паре на један локал, као што је комисија узела, дати ону суму прих да од 353.473. динара, а опет она 313 локала шпекулативни да ће донети — рачунајући дневно но 10 пара — 11.268 динара.

И но ономе плаћаи да ће један сиромашнији грађанин, који има само два локала — собу и кују — плаћати месечно 1. дин и 30. пара, а годишње 21 динар и 80. пара за воду; а над се тој суми дода половина за канализацију, плаћао би један сиромах грађанин за воду и канализацију 32. дин. и 40 пр мећутим ми знамо да у Београду има скоро половина грађана, кој због сиротиот стања седе по туђим кућама или ако и имају своју кућу, она је више туђа него његова; а да ова количина грађана неплаћа ни половину те суме новаца данка државног. Дакле пре оваком стању ствари шта плаћи господо-, него то, да ће се једна велика количина грађана поводом увођења оволиког плаћања или упропастити или се расселити, а своје куће оставити; на како би господо онда то изгледало? шта би онда од предпаведене количине прихода било? нека и сиротиа грађани, а и они која се за богатиће држе разнесе.

Даље;

Кад комисија предлаже одбору да се општина задужи 12 м. динара за извршење својих установа, требало би веровати да је та сума новаца и довољна за наложену јој; и ја сам брако међу прима. који би пристали да се задужимо и да дамо обвезу на одплату 12. мил. динара. само да нам се све у питању стојеће установе изврше, и то не Бог зна како великолепно, али само тако, како би те установе потребе данашњег времена одговарале.

Али господо ја би рекао да је финансиска наша комисија од ова ту цифру задужења одредила, што се види на тога. што она није пред собом имала процену поједини установа за уведење коих се овај зајам тражи.

И према оваком стању ствари, а поглавито према садањим приликама у свету; према спротном стању великог дела нашег грађанства, на које би но смислу комисиског кашења такође и равномерно спадало плаћање за воду и за канализацију; према ономе што ни приходи општинске за одужење овога дуга нису јасно опредељени, и напосле што је невероатно да би се сви они општински послови са сумом означеног задужења извршити могли, него би се општина морала уиутштати и у друго не мање задужење, или би извођење ови општински установа пропало, — ја господо писам мишљења да се учини зајам у 12. милиона динара, како финансиска комисија предлаже, него сам у цели неодложног извршења сваку најнужнијих установа, овога мишљења:

1. Да се изда наредба одборским комисијама, да оне све послове, претходне, који се послови односе на ова питања што пре претресу и свој предлог поднесу одбору на даљи поступак. Но да се уједно тим комисијама приметн, да ти пројекти буду према приликама и могућству општине уређени.

(Осим тога да се тим комисијама и то каже, да ове нашиту од општинског суда списак целе непокретности општинске и онда разиисле и оцене и то: не би ли за општину корисније било, да се и. п. за подизање школа или за које друге најнужније установе, отуђи што од непокретне имовине општинске, која имовина вожда никакав или према вредности вредо мали приход даје.

2. Да се одреди једна комисија која би разиислила и што пре одбору предложила на даљу радњу, на које предмете може општина и са но колико увести трошарину, а и другу шта да се уведе, чиме би се приход општински увеличао.

За основ пак тога, да се има у виду то, што је Београду као престоној и трговачкој варошн нужно напредовати и у питању стајање установе уводити у чему са садањим само приходом нај-е јој могуће успети.

3 Да се одреди комисија, која би показала успешан начин на који би се вода на постојећим чесмам и у количини и квалитети поправила, да грађанство и за даље не кубури у ипутиој води. као што је то и сада а и од пре неколико година било, а и прочиио од над се је почело радити на доведење ноше воде у Београд и на то навди трошити. Што немамо воде на чесмама и што је ова у време кишно мутна, има се приписати органима општинским, јер се никакав предлог код одбора за поправку чесмеи водовода не иноди, нити се одбору извештаја о нужди, коју грађанство у води трпи. Са 2000 динара у буџету одређени запста, се не могу толики канали и толике чесме поправити и у добром стању одржавати.

Но, господо, баш да би одбор општински и примио предлог финансиске комисије за задужење наше општине поред осталога и у цели доведења ноше воде у Београду, пнак је ово, што о поправни чесмеи водовода рекох, неопходно нужно; јер је питање: шта ће грађанство радити без воде, докле се нова вода не доведе, а то ни за трн и више године учиниће не би се могло постићи.

У Београду је до пре 20 и више година било довољно воде на чесмама, нити се је грађанство тужило на оскудицу у чесмеиој води. Водоводи чесмеи само да се оправе и да се дуи чесмеии напне, давали би и сада нужну количину воде, бар докле се општина неби видила у стању да воде, ним путем воду доведе у Београд и варош канализира. Постојећа нак чесмена вода нека би онда служила као резерва, нарочито за удаљеније крајеве варошн, у које се не би могла нова вода лако довести, нити би имало места и могућности да се и ти крајеви канализирају.

4. Да се затим, и што се што скорије уведе трошарина, дакле поштo се приход општински подигне од трошарине бар на 300 хиљ. динара продужи напрнваље и преображена нова установа по реду нужности.

Тако, поштo се предходно поправе чесмеии водоводи и удесе чесме тако, да вода узал дно не тече, да се дакле исте две године увећани приход подигну или најнужније школе, или сместишта за еснаве тргопатце.

Са подизањем школа знатна би се уштеда постигла, јер се за школе у приватним кућама постојеће плаћа годишње за кирију 28.000 динара, а на станове учитељске плаћа се такође преко 25.000 динара годишње.

Сном дакле овом уштедом и приходом од трошарине не мање приходом од интрода, ако би се установа интрода претходно увела, и умањем бар у половини оне буџетне суме од 43.787 динара одређени на непредвиђене трошкове, имала би општина доста велику суму новаца за увођење о

стали установа, само да се корисно употребе. Разуме, се господо, да је за калдрмисање вароши, за поправку постојећи канала и њурија, за оправку друмова и за грађење и отплату концасте кладрие одређена у буџету сума од 158 хиљада динара, довољна за постурно унапређење у овом погледу, само кад се зна праве на све крајеве вароши равномерно распростарали буду.

И на овај начин могла би општина за мало година преобратити положај своји установа и без даљег задужења, јер општина има и друга што ће после задати, и без увеличавања прирезе. Општина би наша имала онда од доста велике предности непокретног имања, а с друге стране и количина већи прихода постигла би се несумњиво, и онда би тек могла општина на основу тикног стања зајам учинити, па би тим путем могла доћи општина и до што скорије уређења осталих модерни установа, доводећи воде и канализације и без великог отеређења грађанства.

Овакав начин радње истина је господо спорији, али би био сигуран за успех, јер ако би општина наша, учинивши овај зајам, отпочела радњу на водоводу и на канализацији, а једновремено и на осталим установама, ја сам убеђен, да са сумом оном, која би се добила за 12 милиона динара задужења не би општина могла ове послове ни у полак свршити. Мени је навесно и дај боже да се у том случају ја преварим, да би наша општина у радњи тој остала, што се каже, на сред пута или би се морала још толико задуживати, ако би се то одобрило.

Ми се, господо, не смемо варати, ми не смемо рећи и закључена чинити у претпоставци да ћемо замишљене приходе у показаним количинама моћи имати, па се према томе задуживати.

Нема господо међу нама ни једног, који не би желио да се све и одма постигне, нема ни једног који би био против увођењу и они установа које су корисне и за здравље и за угодност грађана; али господо ми не смемо нагнати: ми се морамо мирне и добро размислити, а и саремити за успешно увођење њихово.

Зар, господо, онај, који би нам позајмио 12 милиона динара — и ако би у место 12. дао нешто више од 10. милиона — не би расчитао о навесности наши прихода и какво имовно стање има наша општина па би у том циљу сазвао и за онај дуг на који се управи фондова 26.822 динара интереса и отплате плаћа, а ја не знам господо, на би рекао да и већа половина одборника не зна и не види користи, које су задужењем тим постигнуте.

Овако, господо, ја мислим, ја тако са убеђењем и говорим, а уједно вас молим да ми не замерите што сам вас мало дуже са мојим говором теретио.

Милутин Марковић. Има господо већ више од једне деценије година, како престављиштво вароши Београда и управ цео Београд непрестано мисли и говори како да подмири потребе, о којима ми сад говоримо.

За све то време било је готово сваке године по неколико седница одборских, и саслушано је и грађанство, али се никако није дошло до резултата.

Последњих пет година општина је не само, разбирала како да подмири ове потребе, него је већ почела и да ради и да троши на прибављање података, зарад подмирења тих потреба. Општина је у такој бризи за те установе изашкала и комисију по Европи, која је доста коштала.

Тако исто општина је свршила целу радњу. И то кошта општину скоро 100.000 динара. После тога општина је чинила и друге разне радње у том погледу не би ли дошла до могућности да ове установе постави на таком основу, да буду дуготрајне.

После тога настала је једна пауза и општина је застала на томе раду. Од пре једне године и нешто више општина је опет почела да ради на томе и да троши на прибављање средстава и података. Тако пре једне године, општина је решила или управ одбор је решио, да се учини надзор ако истражавања воде.

Нешто раније општина није имала података, да ли има доста воде било у варошн или даље у близини вароши, она је образовала комисију за истраживање воде и ово истраживање воде било је скопчано са великим издацима општинским. У тој прилици, кад је одбор решавао те издатке, који износе 50—60 хиљ. динара, досетило је нашег длука одборских у којима је одређен и план како да се до тих потреба дође.

Те одлуке биле су у новембру прошле године. Мислим 12 новембра. Тада кад је комисија поднела извештај о водоводима: шта је онде у одборској седници прочитан и објављен грађанству. Том приликом одбор је решио, не само да се сазна, да ли има довољна количина воде, него је изабрао комисију, која ће се старати да нађе средства и начина како да општина подмири главне своје потребе, да ли зајмом на страни или у земљи или другојаче и како По том начелном решењу одборском постала је ова финансијска комисија, која је данас, и која је поднела овај извештај. Кад је том приликом изабрана комисија, онда је начелно решено и то да општина за извршење тога, треба да учини неке издатке, и око извршивања и истраживања тих података општина је такође издала 50—60 хиљ. динара, али кад узмемо све што је утрошено досад износи скоро 200 хиљ. динара.

Кад би се узело гледиште г. Николе Х. Поповића, онда би се могло ставити то питање да ли је престављиштво општине донета мислило раније о овом питању и да ли је што радило?

Ја велим, да ово питање није тек данас изнешено на дневни ред и није то питање тако, које ће се тек данас први пут да решава.

Даклe напомена г. Х. Поповићева да се сад тек пита да ли треба да се задужимо, не би могла да остане у овоме смислу, кад се зна, да постоје толике одборске одлуке, по којима је општина учинила издатке.

После толико учињених издатака сад господо настаје време да приступимо самом делу. Ја мислим да је финансијска комисија казала све шта се има да учини по овој ствари и како да се дође до зајма и према томе да је њен извештај потпун. С тога сам, да овим придружимо овај рапиј рад престављиштва варошн и да немо тако радећи одговорити и својој дужности и савести.

То је што сам имао у овој прилици да кажем, а односно других појединости, ја ћу као члан одбора доцније говорити.

Светозар Боторић. Ја бих молио г. председнике, да претворите седницу у конференцију да чујемо грађане.

Председник. Ја сам разумео г. Х. Поповића, да он замера финансијској комисији, као да је она прекорачила границе свога задатка; за то молим нека се прочита одлука одборска о томе у седници од 23. нов. 1888 год. на ће видети да је решено да комисија ваше изврза за све главне послове. (Прочитана). Даклe господо, ми смо оправљени да то радимо, а ни смо свесно радили и сматрам за дужност да ову замерку скинем са себе и мојих другова.

Никола Х. Поповић. Наше ништа објашњали односно задужења.

Председник. Ја само имам то да кажем, да ми нисмо ништа радили изван оквирења.

Г. Марко Лекo и г. Главинић траже ли реч. Молим нека још и они даду своју реч; на онда да претворимо одборску седницу у конференцију. (Добро). Има реч г. Др. Марко Лекo.

Др. Марко Лекo. Као што сам и прошлога састанка напоменуо и сад понављам, да се у дебати неудаљавамо од предмета, већ да се придржавамо извештаја, који нам је поднела наша финансијска комисија. Ми даклe имамо пре свега да решимо: хоћемо ли овај извештај да усвојимо онакав као што је, или с неким изменама и допунама, или да га скинем одбацимо.

Моје је мишљење, да овакав извештај не можемо успоставити, и да би га требало сасвим одбацити.

Одмах у почетку извештаја замерам поменути што је пропустила да наведе датум над је одбор изабрао, да поверени посао изврши. Особитије је да се тиме сваки извештај отпочне. То што је комисија пропустила, ја њу да на доказдим. Иста комисија изабрана је 12. новембра 1888. год. дакле пре 10 месеци. По томе имала је и сувише времена да разисли о овој ствари и с правом могло се очекивати, да извештај буде што потпунији и јаснији

У извештају се пре свега набрајају потребе које су општини најпрече. Ту се помиње: водовод, канализација и т. д. Но и без приближног предрачуна за поједина предузећа. Данас нам је т. председник приближно изнео шта ће свака поједина установа да кошта и изнело је свега 10—12 милијона динара, зар се при решавању овако важног питања смемо ослонити, на таквај један и сувише приближан предрачун? Технички део овога извештаја дакле сасвим је непотпун.

Али и финансијски део истога извештаја такође није потпун. и то је управо и дало повода овоме несхоразуму у прошлој одборској седници. Ту је било дебата разних а и пребацивања, као да поједини одборници чак и нису за унапређење варошн. Жалосно је да се може и помислити, да има и таквих одборника. Ја сам уверен да нема.

Комисија предлаже зајам као једнин пут, да се све побројане општинске потребе подмире. А тај зајам веле био би повољан ако се њре са 6% интереса, курсом од 90 и отплатом за 50 година. За отплату тога зајма а под споменутим условима комисија предлаже прво неке таксе на локале и доказује како те таксе не би биле претеране за грађанство. Међутим г. Никола Х. Поповић сад је рачуном јасно доказао да није тако као што комисија тврди. Рачун показује, ако се узме по 3 паре од сваког локала у варошн да ће сваки грађанин који има собу и кују плаћати по 32 динара и 85 пр. годишње таксе за водовод и канализацију, дакле најсиромашнији човек који држи само собу и кују толико ће плаћати. Има грађана таквих, који плаћају порезе 15 дин и они би имали да плаћају општински прек: 32. дин. таксе за ове опшг. установе.

Нико не може тврдити, да би тим грађанима плаћање те таксе било неосетно. Сем тих такса, комисија предлаже још и трошарину, као нов приход општински. Но у извештају тако је укратко казано о томе, и да није било дапце извесних објашњења г. председниковог, не би се опет могло с тим приходом рачунати. Комисија, која је имала 10 месеци да на томе ради могла је прикупити толико података, колико је потребно, те да је одбор у стању да донесе савесну одлуку.

Најпосле сам услов зајма нора нас натерати да овај извештај одбацимо, комисија предлаже, да општина учини зајам с интересом од 6% — курс зајма да буде 90 и да се за 50 година одплати На први оглед оно изгледа повољно. Ја ни сами стручњак у томе, али према члану трећем закона о варошкој трошарини у Београду зајам општински не сме бити теретнији него што је код управе фондова. Ја сам се обратио једном од наших финансијста и молио га да ми објасни, да ли је овај зајам, рачунски повољнији под условима као што комисија предлаже, или као што је код управе фондова. Он је рачунао и рачун показао је, да су услови, које комисија предлаже неповољнији од оних код управе фондова Дакле чак и са законом несклоне се овај тако звани финансијски пројект. Поред других мана, које има извештај финансијске комисије, довољно је ово што сам изнео, па да се увиди, да је исти извештај нејасан, да крајности непотпун и да се и са постојећим законом не слаже. С тога предлажем да се одбаци.

Истина штета је за прошлих 10 месеци, али ако се од сад енергичније настане радити, може се то накнадити.

Ми би имали сада да приступимо изучавању питања о трошарини, или других каких извора, јер несмемо учинити зајам док незнамо колика се отприлике тон при ход може сад постићи. Упоредо с тим, треба да се спреми све оно, што је потребно те да се и народе пројекта и предрачуни за све нове општинске установе, које намеравамо подићи. Кад знамо те све суме, т. ј. дознамо, колики нам је нов приход, а колико нам треба за подизреље извесних потреба општинских, онда ћемо знати и колики ће нам требати зајам, и колики зајам смемо учинити. Сваки кредитор да ће нам зајам под повољнијим условима, кад му се може позадање цифрама показати, шта му гарантује за уложени капитал.

Ја сам дакле господо против томе да се приступи зајму пре но што се изврше они претходни послови, које сам сад напоменуо и жињења сам. да је то једини природан пут, којим треба да пођемо.

Коста Главинић. Од господе говорника, који су предамном говорили двојица су против задужења, а један члан комисије брањио је мишљење комисије и износио је разлоге, зашто је комисија предложила овакво задужење

Одма у почетку морам да изјавим, да се са г. Леком у нечему могу и да сложим, али са г. Николом Х. Поповићем ни у чему.

Г. Х. Поповић је онде изнашао као јак заштитник општинске сиротиње; заштитник интереса Београда, и мисли да ће се грађанство општетити, ако се учини зајам од 12 милијона и онако исто се предлаже.

Ја мислим г. Х. Поповић кад се потрудио да напише један говор овакав који ће нам прочитати, могао је и да прикупи све разлоге за своје мишљење.

Ја њу господо покушати у неколико да погажем у колико су разлози г. Х. Поповића умесни, а у колико нису. Нека ми се не замери ја морам да приметим, да има много противречности у самом говору г. Х. Поповића, те из свега изнаси да се г. Х. Поповић није ни упознао са радом у у одборским седницама.

Држим, да кад један човек устане овде да говори о оваком важном питању, треба да је добро проучио све што је досад рађено, но ствари о којој је говор на ни једном, што је досад рађено, да нашеси оно што је добро и оно што нехвала. Међутим изгледа ми да г. Поповић нешта ни за оне послове који су свршени за време од кад је и он у одбору.

Ја њу пређи прво на његов говор и то онај редом којим је и он изашао:

На једном месту, г. Х. Поповић вели: „ина осветљења али није модерно само зато, што ни је са дуг гасом.“

Из тога излази, да је по мишљењу г. Х. Поповића осветљење модерно само онда, кад је са дуг гасом, а то није тако.

Модерно осветљење може да буде и са петролеумом, али шта би нас коштало. Осветљење „дуг гасом“ није модерно само с тога што је „дуг гас“ употребљен за загревање, него зато што се „дуг гасом“ дакше и вгодније осветлава, што даје јачу светлост и што је осветљење једнаке јачине јевтиније „светљењем гасом“ него петролеумом.

Дакле оно што је казао г. Х. Поповића да наше осветљење није модерно, само за то што није са „дуг гасом,“ неученсо је

Даље г. Х. Поповић рече: „да је у општи са овим предлогом предухитрено.“

На ја не знам господо кад ће једанпут доћи време да почнемо збиљски да радимо, Већ толико година како се непрестано вичс, да на ономе треба да радимо и сад кад се на овај посао гледа, опет се каже, да је „предухитрио.“ Може бити господо, да ми нечега што је предухитрено, али та је само у томе што се каже: да немамо плана за све то.

Г. Х. Поповић вели даље, да комисија нема још израђене планове и т. д.“

То су господо погрешни појмови.

Нигде у свету комисије нису правиле оне послове, које раде плаћени људи. За те послове треба платити и само среће да је још пре две године на томе рађено и за те планове плаћало на би ни сад знали сасвим тачно колико нам треба новца за све оне послове.

Даље у свом говору рече г. Х. Поповић: да би овако плаћање за амортизацију тога дуга од 12. милијона било страшно за сиротну класу. Он је израчунао, да треба један најсиромашнији човек да плаћа 32. дин. годишње за водовође и канализацију.

Господо на оних података, што их г. председник спомену а то је да се у Београду троши самог пића на 5 милијона литара, онда ако је то истина и ако узмемо да у Београду има 40 хиљ. становника, онда на сваког само на име овог пића 72⅓ динара годишње.

И, кад може да плати за пиће толико, онда ће моћи да плати 10 дин. и 95. п. за воду и канализацију, јер би у ствари толико плаћао, а не 32. динара.

Г. Х. Поповић вели, да ће се због овога намета расељити грађани и упропастити Београд.

Моје је тврдо убеђење напротив, да ће се Београд расељити само ако овако остане као што је сад.

Господо, у Београду умире годишње 40 од хиљаде. Кад се уведу ове хигијенске установе, мора се то умањење сматрати. Ја ћу вам нак изнети неке податке о томе колико губимо због толиког умирања.

Г. Х. Поповић даље у свом говору предлаже, да општина распрода своја имања, па да добивеним новцем подмири све потребе.

Ја не знам који је тај од г. г. одборника, који може овакав предлог потписати.

Ко год може нек то чини, а ја господо то не могу. Зашто по београдским улицама да ћете видити сиуда празне плацеве, нема ко да зида. Ми смо срећа да се није допустило да се Енглезовац створи. Зар хоћете на овај начин и ми да продајемо по врачару наше плацеве те да понижемо и ми ширење Београда. Ја мислим, да је овај предлог г. Х. Поповића погрешан.

Г. Х. Поповић хоће даље да је и стручњак. Он нам предлаже, да прикупимо сву воду што данас имамо по чесмама и на тај начин, вели, да се може подмирити сва потреба у води

Господо, пред одбором је био извештај о водоводима два три пута. Сви сте признали да је извештај брижљиво израђен. Само је тачно и на грам казано, колико можемо воде да очекујемо од наших водовода па ма како их поправили. Није господо крај служитељ општински што је вода мутна.

Пре 20 г. каже г. Х. Поповић било је воде довољно и нико се није жалио. Ја то знам али ће дозволити г. Х. Поповић да је пре 20 година другчије и насељало око Београда и у Београду. Био је број становника мањи, на можда се и по кућама воде мање трошило, а и кришом се вода мање узимала но данас.

Да се ово начини као што он каже треба по милијона динара и опет да немамо воде.

Г. Х. Поповић даље вели, да треба да уведемо трошарину, па да постепено подмиримо потребе које имамо. Кад би то могло некако да буде, кад би хтео свет да чека на нас: кад би хтео В т да шаље наше помора на нас, ја би на све то што он хоће пристао; али кад то неможе да буде, онда треба да нађемо начина и средстава да те потребе подмиримо.

Даље вели г. Х. Поповић да је и сума коју данас имамо у буџету одређену за каддрисање довољна. Ја не знам на основу чега је ово могао навести. Зато да је комисија, која је имала да поднесе извештај о каддрисању улица, дуго и дуго размишљала и казала колико је нужно да да се у неким главним улицама направи модерна каддрма, а колико је потребно после сваке године. Да је он прочитао тај извештај нажалиће не би овако говорио.

Даље г. Х. Поповић вели да је 12 милијона мало да подмири и половину наших потреба.

Сви ми то знамо, да са 12 милијона не можемо да подмиримо баш све потребе. Ми хоћемо да подмиримо прво најпужније и најважније потребе, а будућа генерација нека подмирује оне које њој буду још потребне. Овај је прекор неумесан. Ми ћемо учинити сад зајам од 12 милијона, па у току дошније Београд ће имати нових прихода па ће моћи да подмири други зајам.

Г. Х. Поповић је даље рекао: да несмемо никако наглити, већ морамо размишлати и добро се спремити и т. д.

Ја знам да се већ 10 година у Београду размишљало и на томе радило. Ми сад имамо извесних података за извесне установе с којим можемо и морамо да одмах почнемо што пре, а оне друге установе могу се подмирити и доцније.

Нишо нека не мисли и нека се не нада, да ћемо ми све ове потребе што се сад спомињу створити за 2 и 3 године. Не — проћиће и више година.

Г. Х. Поповић вели даље: да кредитори наши кад нам буде паре, траже да знају како ћемо плаћати, па ће тако расписујући наши и наш дуг код управе фондова за који плаћамо годишње 28 хиљ. динара. На господо то стоји у буџету и плаћа се на редовног буџета. Управа фондова не чека нас ни данас за то. За то се и предлаже овај напредан приход за покриће новог зајма.

Сводило о говору г. Х. Поповића, — а мало доцније изнеће нам податке шта Београд данас плаћа.

Сад дозволите да пређем на говор г. Лека.

По његовом сказању он вели, да ми сад имамо да решимо да ли овај извештај да примимо или не, па је за то, да се сазвани одбори. Нека ми не замери, али морам да му учиним мали прекор, да није згодно одбацити извештај комисије која је радила извесно време и багателисати њен рад и ако можда није потпун, на све начина одложити.

Г. Леко је је члан више комисија и он ће ми признати, да му не би било пријатно, да се његов извештај сазвани одбази.

Он предлаже, да прво комисију, која ће то боље проучити. На мисмо то учинили Бирали смо људе из наше средине и ван одбора за које смо нашли да су стручни. Сад кад би опет бирали може бити опет би нам казали опако исто.

Ја признајем да извештај није потпун и да би могло још много шта да дође, али људи су тако нашли и ми сад треба даље да радимо

Хвала господи, који су се потрудили да нам и оволико принесу.

За потпуну да извештај могао да буде потпун, и дозволите ми да наведем неколико примера.

Била је раније комисија, која је радила на закону о трошарини и изнела извесне податке о трошарини и комисија ова да је хтела могла је из тога изводити што је дао, о и казати шта је рђаво. Нама је казано да је закон о трошарини готов и да је одобрен, само да се претпори у дело а што би се од тога закона имало примењити није нам речено.

Г. Леко каже, да зајам оваким какав комисија предлаже није пробатачно, и вели ако се сравни 50 год. са 23½ године, онда је зајам овај скупљи, него онај код Управе фондова

Ја мислим то рачунао, но кад г. Леко вели да је питао некога стручнога финансијера, ја верујем да је тако, али ни знате да Управа Фондова нема пара; ни знате, да Управа Фондова не може ни приватнима дати ни неколико стотина дуката, а камо ли оволики зајам. ја би први био, да од ње узмемо, али над нама, онда морамо тражити зајам на другоме месту у земљи или на страни на макар и нешто скупљи.

Ја мислим да оваква зајам као што је предложен није скуп цели штетан по општину.

Толико о говору г. Х. Поповића и г Лека.

Сад ми дозволите да изнесем неколико података о томе, Шта Београд сад фактички плаћа по буџету за подмирење извесних својих потреба:

За гас паљидрада и платно троши се — 18.300 дин.

За учитељске станове и огрев 54.000 динара

За кирију на школе 28,000 дин.

За кирију за куће ноћних стражара годишње 3034 дин.

За каросни Суд — 4.500 дин.

А то чини свега 108.224.

Ако од овога одбијемо 8.224 д. што се даје учитељима на огрев, онда остаје на сиру кирију и на осветљење 100.000 хиљ. дин. Ако узмемо интерес и амортизацију са 8% годишње онда налази, да би са горњих 100.000 дин. могли плаћати интерес и отплату на капитал од 1,250.000 динара, па да после 23½ год. измирено сав тај дуг; а ако би рачунали на ниже интереса и отплате 6% годишње онда нам горњих 100.000 дин. представљају капитал од 1,666.666. динара, који би исплатили за 50 година. Дакле, за овакима задм имамо нужну суму за инупитет и у овогодишњем буџету.

Господо, прошле године напаљивала је општина од београдских сакаџија по 5 пара динарских од сваке сакс на је та такса дала само 14.000 динара. Из овога налази да Београђани плаћају сад за нужну сакеу и дунавску воду више од 140.000 дин. год. Али ја бих готово смео тврдити да ми плаћамо годишње сакаџијама и 200.000 динара, јер све сакаџије нису плаћале горњу такеу јер као што ће многима бити познато знатан део од њих захита воду на чесмама, код каробџије, на чуфура, на што више и у ономе сиромашном потоку код Варјертове пиваре.

На ако сад опет рачунамо годишње 8% на ове интересе и отплате онда са горњих: 140.000 динара могли би отплатити за 23½ године зајам од 1,750.000 динара, а ако узмемо у рачун 5% као интерес и одплату, онда у горњој суми нијемо инупитет за зајам од 2.333.333 динара.

Овде, господо, могао би ми се приметити: да су сакаџије београдски грађани и да они потроше тај новац међу нама; али ја не делим то мишљење потпуно. Сигурно је да они остане одде известан део своје зараде, али сна ми знамо како живе ти људи и шта она троше. Од тих сакаџија остаје овде преко зиме 30 од сто а остали оду на страну својим фамилијама на одмесу њихову заслугу и заслугу њихових другова. Лепо је да их помогнемо и да им дамо прилике да зараде, јер међу њима има доста наше браће из других крајева, али то треба да чини цела земља не сам Београд, што је сасвим природно, да се он брине о томе, како ће своје потребе подмирити што јефтиније.

Дакле, што се тиче зајма за водовод ја мислим да нам неће бити теже отплаћивати га, него што је сад плаћање ове воде, јер није истина да ће и најсиромашнији грађани плаћати за воду 21, дин. и 80 пара и кад би потпуно и усвојили предлог наше комисије, поште се тамо предлаже од 1 до 3 паре од домаћа па је природно: да ће сиромашан плаћати најмању таксу и то је 1 пару, и онда налази, да би сиромашак, који је у стању да плати годишња за какву најгору собу и кухињу 20 динара месечно, имао да плати за воду за 360 дана света 7 динара и 20 пара. Треба имати при томе, на уму и то: да толико има да плати цела фамилија, која станује у једној соби и кухињи а не само једна личност.

Ово су податци које сам могао изнети на основу општ буџета, а сад да пређем мало даље:

Г. Др. В. Борђевић бив. пред. ове општине, сматрао је за своју дужност да прикупи податке о томе: шта стаје општину нашу ово, а шта оно. Може ли се претпоставити: да су ти његови податци претерани и нетачни, што ћу до неке и ја усвојити, али у тим податцима има врло много истине, па и ако одбијемо знатан процепат на претераности и нетачности, опет ће остати знатан део издвојен.

Тако, дакле, он је прикупио податке о томе: колико се троше у Београд петролеума, миликерц свећа, и осталих средстава за осветљење а колико се издаје у Београду дојаних свећа, па је одбио известан део који замишла да је одшет у унутрашњост, и од света тога пазео је рачун: да се у Београду потроши на осветљење 788 хиљада динара, без општинског осветљења.

Даље, он је нашао да се на чишћење нужника и помијара троши годишње 200 хиљадада динара и то када само свака шета београдска кућа чисти своје нужнике једанпут годишње.

За тим је он сарачунао колико је било за годину дана болесника а колико мртваца.

Ви ћете ми дозволити да су ти податци тачни и да ће стварни број реће бити нешто мањи, јер је тај рачун заведен на основу званичних санитетских билетена који се сваки 10 дана публикују. Он је нашао да је 1883 год. кад није било никакве епидемије боловало:

по приватним кућама око 5000 лица, у војној болници 2767 а у грађанској 3296 лица. Дакле те године боловале је у Београду света 12063 лица, па чега се може пазети да је скоро сваки трећи београдски становник боловао. Рачунао је дангубе и трошкове ово лечења, па је нашао доста тачно, скоро апсолутно тачно, да је на само боловање горњих 12.063 лица утрошено те године готовог новца: 516 хиљада и нешто више динара, а да је због дангубе пропало још око 363 хиљаде и неколико стотина динара. А ово обоје износи најмање 879 хиљада и неколико стотина динара.

Даље је нашао да је поменуте године умрло по приватним кућама у грађанској и војној болници света 1.133 лица. А кад је узео у рачун шта стаје погреб и једног најсиромашнијег човека нашао је, да је само на погребе издато најмање 28.226 динара.

А кад је узео у рачун средњу вредност коју престаља један човек а која се његовом смрћу губи нашао је да је Београд 1883. год. платио порезе само болестима и смрти равне: 6,572.427 динара.

Кад се све горе наложене суме скупе у једно, налази да Београд плаћа: за осветљење и воду, за чишћење нужника и помијара, кирију за разне зграде, за осветљење општинско, за трошкове око боловања и сахране са дангубом а без вредности коју умрли представљају — равно 2,135427 динара. А ако би ово сведи на 6 од сто интереса и отплате нашли би да плаћа интерес на капитал од: 35,590.450 динара.

Молим да ми се дозволи још неколико речи ради објашњења.

Из података које сам навео види се да се за осветљење, за воду за боловане и друге потребе троши преко 2 милијона динара.

Могло би се приметити: да сам тај новац остаје сад у Београду, а ако би учинили зајам онда би сав интерес и отплата шли на страну. Али то није тако. То би било погрешан рачун. Јер, изузимајући 20. хиљада кила дојаних свећи, сав остали материјал за осветљење долази нам са стране. Све долазиће скоро све за погреб, долази нам са стране. А и већи део посла што га данас дајемо за воду иде на страну. С обзиром на све ово, стаће стварно не би се бог зна како променило само би се поболшало. А кад томе додамо још и оно што сам и прошле седнице рекао, да треба гледати да се највећи део зајма учини у земљи, могли ли памети задужењем нећемо Београд расселити.

Ја сам увиљена господо, да се ко онде изнети податаке може увидети, да на грађане београдске неће пасти много већи терет ако се општина наметно задужи и ако се у начелу буде примио предлог финансијске комисије.

На завршетку имам да приметим још ово, за мене је овде главно питање: може ли наша општина да подмири своје велике потребе редовним приходима или се мора задужити; и, хоћемо ли да задужимо у начелу изнетај финансијске комисије о начину покрића тога зајма? И ја сам мишљења да се само зајмом може све оно направити и у начелу усвајам изнетај финансијске комисије и ако је непотпун

То је што сам имао да кажем у прилог овој ствари.

Председник. Ја ћу господо само још ово да кажем, да ћу одмах дати реч овој

господи грађанима који су дошли: — а то је оно, да интерес о ком је говорио г. Лека није тачан.

Др. Марко Лека. Молим вас ево ту је рачун г. Р. Предића који је и члан комисије

Предсједник. Господо, сад одборску седницу претварам у конференцију. (Настаје конференција)

Има реч г. Никола Спасић.

Никола Спасић. Ја би господо желео да знам од чланова комисије, да ли је се она користила некретнин другних варошки страна, које већ имају све ове потребе о којима ми говоримо и хоћемо зајам. Да ли је комисија прибавила све податке односно зајма и зна ли комисија како су се те варошки подужнице односно зајма, да ли су исти тражили под какве банке или у земљи.

Предсједник. Ја ћу да вам одговорим.

Комисија није тражила то. Но комисија се послужила познавањем ствари у целом свету.

Да ли су грађани оних варошки, који су ове потребе већ подмирили, тражили зајам у својој земљи или на страни, то је ствар приликна које владају у оно време. Кад су су средњи да имају капиталье у својој земљи они онде и зајам чине, а кад је противно они на страни. Већ је правило у земљи, а знамо да је то чињено и у Енглеској — Лондону. Наша комисија дала је мишљење да се овај зајам тражи и у земљи и на страни.

Никола Спасић. Да ли су они давали на „штатс папире."

Кад ми можемо по моје мишљењу да плаћамо интерес и амортизацију, онда зашто и ми не би имали наше папире, па у место да плаћамо на страни, да плаћамо овде постепено.

Предсједник. Одбор је овластио комисију да размисли о томе: на који начин је најкорисније за општину да се повуче набавка. Комисија је нашла овај начин на било овде било на страни. Ко нам да под најповољнијим условима, ми ћемо то пашети пред одбор и одбор ће то све знати.

О начину зајма има разних мишљења. Има мишљења да издамо наше обвезнице. Ја сам се и сам на томе задржавао. Али ако ми издамо 5—6 милијона, па се не уплате толико то би но наши варошки кредит био удар. Ако би се уписало 4—5 милијона за нас би било среће, али ако не уђе само један милијон онда би за нас била права несрећа. (Чује се: Тако је)

Друго господо не губимо из вида да наши капитали треба да потпомогну трговину; ту нека капиталисте наше уложу своје паре па ће донети користи и себи и земљи. А кад би их искрцали у варошке послове, но земљу би то било од велике економске штете. Ми немамо тако јевтиних наших капитала, а за општину свакако мора бити главно да под што повољнијим условима зајам прави.

Тако бар ја мислим. (Наставиће се.)

ЧИШЋЕЊЕ ДИМЊАКА

Међу послове јавне локалне службе у сваком насељенијем месту спада и чишћење димњака по кућама и сваковрсним другим варошким зградама, а нарочита организација за уредно (редовно) чишћење оправдана је и потребна на много разлога.

Пре свега кад би се и хтело, не би се никако смело допустити да чишћење димњака у варошима веће и збивеније насељености зависи од личног старања сваког појединог грађанина. Страхотне размере и прегољеме штете, које нас сналазе кад по несрећи случај учини да пожар букне у дому вашем, стављају у дужност првој локалној власти да не напушта ни једну од оних мера, које чине да пожари бивају ређа, које доприносе јавној сигурности.

Тога ради власт мора редовно бдити да се извршује све оно што отклања опасност по живот и штете по имање грађана.

Нечисти димњаци један су од првих узрока пожарима, а у местима где има кућа и од слабе, лако запаљиве грађе, пожари су и чешћи и ужаснији.

Наше прилике нису ни у овоме погледу задовољавајуће а и средства за гашење пожара сасма су недовољна, и по томе тачно чишћење димњака права је и велика потреба: у општем интересу и безбедности лежи да организација то службе буде што боља и потпунија.

Општинска управа није ни до данас занемаривала своју дужност. Има већ толико година како се чишћење димњака повлашћује. На тај начин оно је поверавано нарочитоме подузетнику који је увек био обвезан држати довољан број димњичара и са њима по распореду тачно и редовно чистити димњаке.

Али досадања подела надлежности на две локалне власти, државну и општинску, *Управу вароши* и *Општински Суд*, имала је приличо штетног утицаја и на вршење овога јавног посла. Општина је уговором повлашћеноме предавала *искључиво право* (да само он димњаке чисти) а од управе варошн захтевала је важност уговора и права, јер општинска власт не могаше непосредно забрањивати радњу злоупотребљивачима, него је увек морала тражити то од управе да она преко својих одељака чини, а та услуга полицији шкти је морала бити шкти је бивала потпуна.

У след овога проваљане су редовно штете — две по грађанство, једна по општину. Прво, у домове грађана под именом димничара могли су се увлачити па су се и увлачили разне паралице, и друго, грађани су плаћали већу таксу, пошто повлашћеник није имао рачуна да таксу сведе на најмању меру, кад покрај њега и друга пришком, варајући кућну чељад, димњаке чисте.

Општина је трпела штету у томе што никада није добијала толики приход колики би без икаквог увећавања или претеривања са таксама пукла кад подузетнику уступљено право сасма обезбеди од злоупотребљивача — што ће од дана самоуправе и лако и потпуно моћи да учини.

Почетком овога месеца чишћење димњака прешло је у руке новога повлашћеника. Он је посао већ предузео на начин који ће несумњиво задовољавати грађанство, у чијем интересу и лежи вршење ове службе. За то сматрамо за своју дужност да на овоме месту изразимо очекивање општинске управе да и грађанство са своје стране доприносе што правилнијем вршењу јавног посла.

Таксе су уговорене. Општини није главно да вуче приход од чишћења димњака. И по томе таксе за чишћење моћиће се донекле свести још на мању меру, чим се покаже да ће

у будуће посао ићи боље како у погледу лаког наплаћивања такса тако и у спречавању ако ко варалички покушава да мимо повлашћеника ради.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Димничарство. Нови повлашћеник за чишћење димњак г. Никола Милинић закупио је и чишћење димњака по државним зградама и према томе сада сем њега нико други нема право да се тим јавним послом бави.

Општинска управа издала је повлашћенику потребан број оверених књижица у којима су уписане таксе, да би димничари при уласку у кућу на захтев могли показити ту књижицу овлашћења те да се не би догађало да под именом правих и овлашћених димничара у домове улазе варалице.

Нови повлашћеник започео је рад и према уговору има се придржавати тачно прописане таксе, која је у књижицама овлашћења означена за сваку врсту димњака засебно. Ту књижицу димничари су дужни показати при наплаћивању таксе кад домаћин или члан захте уверити се.

Изједначење година. Госп. Министар финансије расписом од 29 т. м. позвао је и општине да више не раде буџет по досадањој рачунској години, пошто је учињен предлог скупштини да се рачунска година изравна са грађанском.

Предлог је једном у Нар. Скупштини изгласан и по томе нема сумње да ће и сада бити примљен.

За ова два месеца важиће стари, данашњи буџет.

Споразум. Између државне власти и општине београдске постигнут је споразум у томе како се има даље наплаћивати кантарија општинска па да се извозној трговини учине олакшице. На каквим је основима споразум извршен, јавићемо накнадно.

Ванредно Ради бржег штампања одборске радње, даваћемо за неко време и ванредне бројеве, почињући с овим.

Резултат избора. На накнадном избору једног нар. посланика 2). ов. мес. гласало је:

Гласало је у кварту варошком за канд. рад. 116, за дпб. 66, у кварту врачарском за канд. рад. 122, за дпб. 78, у кварту дорћолском за канд. рад. 92, за дпб. 17, у кварту палилулском за канд. рад. 61, за дпб. 16, у кварту савамалском за канд. рад. 84, за дпб. 28, у кварту теразијском за канд. рад. 94, за дпб. 25.

Исправка. У прошлом броју, на страни 298. (први стубац, 27. ред) поткрала се погрешка у цифри цене уступљеног права на наплату таксе од меса које се по заланама коље. Место 8 треба да стоји 950 динара.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Нова претплата из унутрашњости може се слати нап средно уредништву, али је боље предплаћивати се код поштa

За све нове претплатнике из Београда или унутрашњости, лист кошта до краја ове године само 1·50 дин.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 4. новембра у 9 часова пре подне држаће се у општинској кући (дворани) јавна лицитација за годишњи попис општинских протокола, регистара, деловодника, партијалника, новина и т. д.

Познаваћу се књиговође који би се овога посла хтели примити, да на лицитацију дођу, где ће и услове сазнати.

Из соднике суда општине вар. Београда СБр. 11243. 27. септембра 1889 год.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 16. до 22. Октомбра о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	115
б.) пресуда пречено	46
в.) забрана одобрено	46
г.) уверења издато	37

II. Извршно одељење:

а.) пресуда штампано	73
б.) забрана уједствовано	64
в.) уверења прибављено	12
г.) страни предм. свршено	8
д.) маса образована	—

III. са клаичице:

Заклато:

а.) волова	139
б.) крава	38
в.) телади	29
г.) овнова	208
д.) оваца	44
ђ.) јагњића	25
е.) свиња	240
ж.) прасади	183

Примедба: Наплаћено је аренде 5839 дин. Кријумчара проказано 3.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 17. до 23. Октомбра пренело вреско општинских кантара:

тежина КИЛОГР.	Чега	10% к. прошећна цена дин.
36,800	Брашна пшеничка	18·60
	Брашна кукурузна	—
214,717	Пшенице	13·25
21,908	Кукуруза	10·50
730	Ражи	10·—
	Крупника	—
13,283	Јечма	12·10
4,774	Овса	12·25
	Кукуруз нови	—
5,166	Пасуља	20·50
22,108	Кромпира	8·—
887	Арнаутка	17·50
6,211	Црна лука	7·50
213	Бела лука	18·—
12,941	Јабука	12·—
12,272	Крушака	12·—
3,810	Ораја	10·—
5,594	Грожђа	35·—
	Шљива сирових	—
1,007,071	Сувих шљива нов.	18·—
98,890	Сена	5·50
15,330	Сламе	2·50
	Коре брезове	9·—
	Шљива сувих стар	—
50	Меда	80·—
1,547	Кајмака	110
543	Сира	90·—
1,628	Лоја топљена	90·—
336	Масти	110
13,315	Свиња дебелих.	76,—
307	Тумура дрвена	7
75,550	Креча	3·40
534	Купуса кисела	16·—
	Јарне кукуруза	—
	Варива зелена	—
824	Разна воћа	28·—
	Лишуре (траве)	—
77	Рибе фришке	80·—
Литара		
126,982	Вина црна	18·—
	Вина бела	—
5,795	Ракије шљ. меке	28·—
465	„ „ љуте	40·—
	„ комове меке	—

Примедба. Наплаћено је на ове кантарије 2,43370 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ПОЧЕТКОМ НА ТАВАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату нека шаљу уредницима на општинski суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

Београд, као и многе варошн мањег саобраћаја данас, а и неће варошн у старије доба, калдрмисан је тако звани по пиротском калдрмом, и њиа сада $^1/_{14}$ укупне површине својих улица под калдрмом, а $^1/_{13}$ није никако калдрмисано.

Применивши начин, на који се та калдрма под нас гради, а к томе и са свим недовољно, да не речемо никакво, одржавање исте, учинили су: те је она данас у сасвим хрђавом стању.

Природно је, да овако стање калдрме изазива опште незадовољство становника варошких, а оно са увећавањем самога саобраћаја и подизањем варошн све више расте.

То је узрок, што се последњих година о томе питању толико говори, и што се са свију страна чују, некад блажији а некад оштрији, захтеви за бољом калдрмом, као и што се представништву варошком пеисар и ебанује.

О посао радова који су до сада предузимани, у циљу успешног решења овога питања, нећемо да наведемо, да су под председништвом председништвом данашњег пишет г. Председника општине, године 1884., отпочети први покушаји са калдрмом од тесаног камена, као и да је одмах за тим, под председништвом г. Владана Ђорђевића, покренуто питање о решењу свију великих предузећа општинских, те се и на питању о калдрмисању варошн почело живље радити.

У једном свом извештају од 1884. год., г. Владан Ђорђевић, на основу мишљења тадањег општинског инжењера, изнео је предлог, по коме би се калдрмисане варошн имало извршити. А пошто је при томе начело, да све београдске улице нала поделити у 3 категорије, према величини саобраћаја, и то так, како ће у прву групу доћи улице највећег саобраћаја, у другу групу улице мањег саобраћаја а у трећу све остале улице, у којима је саобраћај незнатан.

За прву групу предвиђала се тада коначна калдрма од гранита, за другу полигонална калдрма од тончидерског камена а за трећу макадам.

По поменутом извештају нашла би површина улица, која би се имала калдрмисати:

из прве категорије		103.010
„ друге	„	235.100
„ треће	„	154.912
	Свега	493.012

дакле близо 500.000 квадратних метара.

Цене су тада предвиђане: за 1. категорију 20 динара, за 2-гу 3 динара, а за 3-ћу 1 динар од квадратног метра; те је према томе израчунато да за извршење целе калдрме треба

за прву категорију	103.010	по	20	2,060.200
„ другу „	235.100	по	3	705.300
„ трећу „	154.912	по	1	154.912
	Свега			2.920.411

или близо 3,000.000 динара.

Наведени извештај обухвата и калдрмисање пешачких стаза (тротоара), па се и за њих предлажу 3 категорије.

Прва би била калдрмисана плочама од вештачког базалта, друга тончидерским каменом, а трећа каменом из постојеће калдрме.

Према оидашњем извештају нашла би површина тротоара:

из прве категорије		46.760
„ друге	„	158.850
„ треће	„	96.380
	Свега	301.990

дакле нешто преко 300.000 квадратних метара.

Цене су предвиђене: за 1 категорију 10 динара, за другу 2 динара, а за трећу 80 пара динарски од квадратног метра.

Према томе за напосање свију тротоара била би потребна сума од:

за прву категорију	46.760	по	10	467.600
„ другу „	158.850	по	2	317.700
„ трећу „	96.380	по	0 80	77.104
	Свега			862.404

или у округлој цифри 860.000 динара.

Калдрма заједно са тротоарима нашала би дакле 493.012 + 301 990 = 795.002, или у округлом броју 800.000 квадратних метара, а стала би 2,920.412 + 862.404 = 3,782.816 или у округлој цифри $3^3/_4$ милиона динара.

У истом извештају тадањи Председник Општине напоменуо, како је водио разговор са г. Виталисом о калдрмисању Београда, и како му је овај препоручивао калдрму од сталаћког гранита, а код приближну суму коштања назначио му је 7 милиона динара.

Ми нећемо овде да се упуштамо у оцену предлаганог начина калдрмисања; јер ће му се даљим нашим излагањем вредност сама изаети на праву меру. Напоменућемо само, да је питање остало не решено, и да је комисија, која је 1884. год. путовала на Запад (а која се састојала из г г. Владана Ђорђевића, Јове Кременковића и Јована Антуље), нашала по неким варошима европским да проучава и питање о калдрмисању.

Ми смо мишљења наше, о потреби егзистенције ове комисије, обележили већ прошле године, у броју нашем извештај, односно водопода.

У своме општинском извештају, од 28-ог јануара 1885. год., та заграничка комисија изложила је резултате својих проучавања и по овоме питању.

Из тога извештаја ми ћемо изнети само неке од најглавнијих момената, које речена комисија истиче односно калдрме, а према ономе што је на лицу места могла да види и сазна.

Тако, комисија реферише:

1. Да ни у једној варошн није калдрма у свима улицама једнака, већ се материјал за калдрму и система калдрмисања бирају према ширини и надовима улица и т. д.

2. Да је најраспространенија калдрма од камених коцака, но оне су код што отесане само са горње стране и т. д.

3. Да су најбоље тротоари од повећих плоча.

(Наставаће се.)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 8. Октобра 1889 год. у Београду.

Почетак у $3^1/_4$ часа по подне

(Продужење)

Ж. Шокорац. Господо, ја кас пре сместа молим да ме извините, што ћу да узмем реч у овоме питању, јер, пошто сам ја полуприредник, нећу моћи да вам на дуначке и напирноко о овом питању говорим, које је чисто финансијско питање. Но, ја ћу овде да говорим само о начелном питању, на име о томе: треба ли нам оволики зајам и зашто; смемо ли и можемо ли оволико да се задужимо. Овде се предлаже да се задужи општина са 12 милијуна! Неку да изнесујем ни једну личност, ни одбор, никога. Али ствар је у томе да се траже 12 милијона а у изгледа се стекла још толико. А зашто се тражи тај толики зајам? За водовод, за осветљење, за канализацију, за зграде које су општини потребне и т. д.

Господо, ни један Србин и патриота неће одрећи да је нашој општини највећа све оно потребно. Потребе су ту: оне стоје; али, питање је овде смемо ли ми све ово направите што потреба сваштн на наша танчака леђа, пошто се зна да Београд слабо напони и више увози?

Ми немамо никакве индустрије. На кад је тако, смемо ли оволико да се задужимо? Ја гласам за то да не смемо. Ја сам за то да се истражи канализација као неопходно потребна, да се спабдемо добром водом, — а за сад више ништа.

Господо, свешно погледа кад неко, који је свршио школе, као што сам ја, гласа и у овакој приліци да треба направити што пре што добре и удесне школске зграде. Али опет ја морам да кажем, да сам у овакним приликама за то, да општинска школске и остале зграде које су јој потребне гради поступно. Нека се побрине за то, да се образује акцијонарско друштво, да се оствара завод о зидању зграда на отплату, па да се тим путем и оне зграде подигну и постепено исплате редовним буџетом. Што се тиче зграде за општински суд, ја мислим да је за сад довољна и она зграда коју имамо. Што се тиче зграде за суд варошки, мислим опет то, да умолимо владу Његовог Величанства да нам у оваквој приліци помогне и да се претрпи с тим још за неко време, пошто судство ту није само за варош Београд него се њиме користе и житељи на целе Србије.

Што се тиче извора финансијских, који се предлажу и о томе ћу да кажем само једну реч. Овде се предлаже трошарина. Господо, кад ми хоћемо да подимримо најпаметније потребе Београда, пар смемо да их подимримо тако, да убијемо његов развитак тим законом о трошарини? Било да се та трошарина удари на лоб — макар само по 1 пару од килограма — било да се удари на пиће — на које се толико пиће ни да се оно све што доће у Београд не попије ту него се и извози; било да се удари та трошарина на који хоћете производ — сваколико то ће утицати много на пројект тих производа; и знате ли шта ће онда да буде — онда ће наша извозна трговина да обилази Београд!

Овде је моменута и клаоница. Ја господо држим да се може још мало причекати и са клаоницом, и да и ћу треба градити онако како сам казао да се школе граде, т. ј. путем зидања на отплате од стране каквог акционарског друштва. А што се тиче воја и антипота, несумњиво је да нема ниједног србина ни грађанина, који не би помогао представништво општинско да се то изврши. Али кад се то хоће да изврши на тај начин што ће се трошарином да зида, и да се опитерети све оно у та сместишта или ти пијачне кошеве, онда сподо аиседутно није могуће имати користи оне које желимо и које треба да имамо. Кад се снака потрошна ствар опитерети, разуме се, она онда не може да служи како треба ни за извозну ни за увозну трговину. За увозном трговином ја не кукам али за извозном ће срце боле: то је тешко сваком Србину што нам она није у цвету како би требало да је — Толико само за сад нотао да кажем.

Алек. Берисављевић. Ја сам господо неома захвалан одбору општинском што је оном приликом показао готовости да и нас чује како мислимо о овим важним питањима по општину. Господо, свима нама познато је врло добро, да ми ма да живимо у престоници, ипшта се боље не налазимо ни у хатишеријском ни у другом ком хоћете погледу него наша сестара браћа у Србији. Шта ваше можда су неки крајеви у унутрашности Србије у бољим приликама него ми што смо. Нико не може спорити дакле да је нама потребно да имамо и водовод; и осветљење, и канализацију и све остало што је овде побројано у известиоу комисијском. Али господо, долази сад питање друго, долази питање о једном другу. Све то треба подигнути и имати — али питање је о начину и средствима како да се подигне?

Долази питање: да ли је могуће да наша општина од једанпут скочи са овако ниског ступња, на коме се сада налази на један тако високи ступањ: да има што имају друге варошн европске? Предлаже се један дуг од 12 милијуна. Питање је да ли смо добро размислили о томе. Сви ми мање више, имамо на државу српску што се, у сличној приліци, задужила за намирење нужних потреба својих више него што је сад буџет било кадар да издржи; а у исто време кад се на то више предлаже се онде да се варош Београд задужи двадесет пута више но што износи њен буџет прихода! Јесте господо то страшна ствар Шта ваше овде се нећи и то да ових 12 милијуна нису ни довољни и да је то само почетак и стаиза се у изглед још толико или бар још половина од тога ни да се они послови ураде. — Ну остављено то на страну. Сада се каже да треба 12 милијуна. Али кад се каже 12 мили уна да се узима по 90 за сто, онда неће се добити стварно 12 милијуна нећ мање а кад нам треба 12 милијуна стварно као што и г. председник израчуна, онда узимајући зајам по 90 за 100 треба да се задужимо са 13 милијуна и 800 хиљада; и онда неће бити интереса и отплата 720 него 750 хиљада годишње — То сам поменуо само ради коректности у рачуну. Но главно је ово што хоћу да кажем. Овде су побројани и напори за одужење тога дуга. Меша се чини да ова иису паражени као што правичност захтева и да не одговарају науци. Узело се да локали који нису за шпекулације плаће по 3 паре — од локала. Господа су рачунала колико би се од тога добило; али је ли право господо, при данашњем порезу, који, кажете, да је веома јак и терегап за сиротиња сталеж, је ли велики право, и, је ли могуће, тражити од тога сталежа и од грађанства у општине још један порез за саму воду који ће нанети толико колико и порез што се држави плаћа?! Чим се каведе овај систем, значи, наводите један систем принудни и кажете сваком без разлике: мораш да трошиш, или бар да платиш ону воду. Остаће дакле чешме; остаће бунари — сваки мора да плати по локалу трошио или не трошио воду За то по мом схватању ова система није праведна, и зато ја држим да је праведнија она система која тражи да се плаћа по квантуму потрошене воде. Тада се плаћа фактички за утрошену воду, и онда сиромах који не може да плаћа ту воду неће се њоме служити или ако се служи плаћаће мање јер ће мање и трошити. Напослетку то није правично ни с тога што знамо да има људи који држе пет шест соба, али опет немају потребе да троше ни толико воде колико троши други ко, који станује само у једној или у две собе. — Берберин један има само дућан и собу — али треба му више воде но другоме који седи у пет соба — Дакле квантум потрошене воде треба да је полазна јединица, а не локал.

Г. Главиниh био је тако добар да нам је казао да у данашњем буџету општи-

ском фигурира извесна сума позаја, која се троши на локалне општинске где су смештене школе и т. д. и нарочито је колико то износи. Кад то стоји онда тај дуг на локалне не би требало ни уносити овде пошто има у будуће суме, којом би се плаћао интерес и ануитет те зграде. Исто тако г. Главинић нам је казао шта се добија данас за воду од — сакацица. На лето кад сакацице дају 14.000 динара за сву таксу, онда имаћемо и од тога прихода што да урачунамо у остатак дуга који се учини. За остатак треба да се траже начина за подмирење ануитета. Предлаже се овде за то потрошња. Ја ћу да узмем да је она већ уназначена, али ипак мислим да она не сме да остане. Господо цео свет се контролиса тога начина порезе, јер ова онога који је сиромах највише гњави. Ми који једемо за време наших ручкова меса и зелени и т. д. ми мање једемо леба него други сиромаси који мора да живи о сухом хлебу и води! Зато ће он више осетити овај терет од потрошње но ми. Кад би хтели да оптеретите само луксузне артикле, као што су шунке, саламе, сардине, кафа, шећер и т. д. онда би то могао да разумем али од тога не би добило толико прихода колико треба, и пошто финансијска комисија није то ни предложила, него се поменућу лебац, брашно, дакле оно што је за живот најпотребније и што се највише мора да троши, то сместо ни такве артикле порезати? Ја дакле да то нећемо допустити. Белгија је имала такву потрошарину, па је уништила. Имала је Немачка па је уништила. Све напредне државе теже данас да ту порезу замене непосредном порезом која се плаћа према стању како и колико који има. Кад би она финансијска комисија изнела други предлог пошто би се постарала да сама на који начин друге велике општине дођоше до оваквих прихода, онда би надели да је у једном свету заведена једна друга система порезивања, а то је порез на обогаћење. Затим долазе за неке варошки порези на луксузне артикле, и ту има свакојег таквих предмета који се порезују. У целом свету нећете видети да ко има два кола и фајтонџер а да не плаћа на то порезу, или да има слугу више но једнога па да не плаћа и т. д. и т. д. Ја ћу може бити разложићу штедњу финансијску кад би сте те порезе напоменули, али томе није место нити сам то хтео, само сам хтео да поменем да има и таквих начина порезе.

Осим тога, дође ли дотле сама комисија с противречност кад каже да треба тражити један приход и једну врсту порезе која ће бити што јача и обилнија за општину, и која ће бити најправеднија? Науком је доказано да октроа — или потрошарина није никако праведна. Али комисија хоће још и порезу која би се најсигурније прибирала. Октроа или потрошарина ни то није. Ни једна пореза не кошта више него што кошта потрошарина. Грдно велика сума на 30 и 40% троши се на оне органе који ће прикупљати те порезе. Дакле то не би никако била пореза што обилнија, што простија и у исто време што јевтинија и у томе је противуречност.

Господо, ја ћу се за сад зауставити на овоме: да не би било рђаво кад би се овако велика ствар претила поново комисији — било овој истој, или да се она проширн — па да се онако важна ствар најпре пусти на претрес у штампи и чује мишљење са наше страна и тек онда пређе решењу; јер господо наше очију наше нади; наше душе наше знају. А овај овакав пројект какав је сад пред одбор изашао, по моме мишљењу није довољно обрађен, нит' потпун и онакав као што треба да је, није потпрељен никаквим јаким разлозима и не би требало да такав буде од одбора прихваћен.

Председник. Предлог овај био је још 19 септембра ове год. пред одбором и дат је јавности али осим једног листа, који је казао неколико речи о томе други нико није проговорио ни реч. После тога господо одбор финансијски не сматра да је све ово што је он нашао неко свето писмо па да се тако и примити мора. Дајте нам боље — ми ћемо примити. Зато смо се и искупили овако да се разговоримо и добро обавестимо. — Изволите г. Пелагићу — ви сте се јавили за реч.

Васа Пелагић. Господо ја ћу да кажем само неколико речи да одбијем неки аргентат, који је г. Шокорац нашао на школе београдске; на школе, које не само да су нужне за образовање него и за здравље српске деце; од којих нашег не само здравље наше браћи, наше ћерке, него од њих зависи част Србије и уједињење целога српства.

Он је казао ми ћемо да градимо школе како можемо и кад можемо, а сад да намиримо друге потребе. Имало ли ми господо што веће од школа? Београд треба да има основне школе као плаће. Ево зашто? То је потребно за здравље наше деце и нас самих, јер кад су нам деца здрава и нама је угодно, а са њима и ми болујемо. То једно, а друго: Београд је престоница господо, не саме Србије него свеукупног српства. Он је стожер око кога се сво српство прибира. На како је нашем брату Србину кад нам дође у ту престоницу и угледаницу нашу на виду школе какве су нам — виде кошаре у виду школа београдских!?...

Опростите за такав израз, али сам морао сам тако да кажем. Знате какве су нам школе: једне и чемерне зграде; прачки и тесноби кућерци. Дакле: сваки србин, који хоће да види част и достојанство Србије и српства тај мора, на било зајмом или приватним, другим приходима, или на каквим приносима да подигне школе као што доликује Србији и српству и то да их подигне што пре, да их подигне у Београду, тако, како ће сваки странац европејац, и сваки брат наш Србин кад дође у Београд видети школу школом а не кошаром, па да каже браво Србијо, браво престонице Српска, заслужујеш да се поносно називаш тим именом. — У то ime држим, да сваки може патриотични грађанин Београда хоће одобрити овај предлог и одобрити оној господи која траже овај зајам, да њиме ове сеоца — пошто се подмирило подои — градимо школе. Грешно би било кад ми не би одобрили да се потроши 12. милијуна за нашу славу и потребу живоиту; то би било недостојно и грађана и цивилизације и престоиице Србије. Одкуда тај страх да се не може исплатити тај дуг? Људи, који су познани као стручњаци да о томе размисле ело нам изнесе предлог и кажу да може. Каже нам се колико и сада плаћамо — и шта имамо? Ништа немамо; а треба нам сво оно што се поменуле у овом предлогу. Узмите бали и питајте. Знате шта бива кад нам трговац оде у Пешту; знате како га тамо муче, како му убијају његово свињче, како мора да се бачи неколико дана док му се свиње прегледе и пусте на пијацу, како тамо мора да троши туђ кукуруз, како га на сваком кораку малтретирају чувени доктори и њихови грђи грађани. На што то да трпимо? Што да несторимо пијацу такву у рођеној земљи?

То сам имао да кажем — и поглавито: ја браним школе и држао сам да ми је била дужност да кажем да се не обазиремо на ово што је казао г. Шокорац. Школе нам требају што пре ако смо Срби и Људи! (Одобравање.)

Мих. Јовановић. Молим вас господо, ја писам какви учени финансијста ни економ да нам могу говорити о овим питањима општино као што су предговорници говорили; но ово што знам за сопственог некуства то ћу да кажем. Овде је питање сво у томе: да ли општина може да подмири све потребе, које сви признајемо да су нужне и хитне, да ли дакле може да их подмири својим приходи постојећи или ће морати да их подмири задужењем? Мислимо довољно прихода за то подмирење, а што сте тиче задужења хоћу да кажем ово: задужење које се учини памстно и кудро под повољним условима, ваљо је користно кад се само памстно и кориспо употреби покојњени новац. Ево ја ћу да наведем пример из искуства. Онда кад је управа фондова давала новац, и ја сам, као што је и половина Београђана, узео

зајам од управе па сам на својим правним плећима однео дубоке и отплаћујући постепено дуг са интересом, ја ћу сад имати градове које сам начинио дугом сасвим слободне а тако сам се користио зајмом те подмирио своју потребу и дошао до имања које ће ми доносити користи. Дакле паметно задужење прво је корисно; зато сам мишљења да се општина и же задужити и да задужењем набави новаца за извршење свију оних потреба, јер и водовод и канализација, и осветљење и школе тако су нам велике потребе као што нам је потребан ваздух и за напредње тих потреба нека се општина задужи не само са 12 него и са више милијуна, ја ћу то као грађанин одобрити свакад, само треба добро отворити очи да се зајам употреби поштено на оне потребе за које се узима и да се уредно отплаћује.

Димитрије Милојевић. Господо, пред нама је вечерас питање то: да ли да се задужимо 12 милијуна динара? То мислим да је главно. Овде је било говора расновршних од г.г. предговорника, и сад би се ушутили да одговарамо на говоре појединих то би нам одузело много времена. Ја не знам од куда та толика бојазан од задужења као ми и данас трошимо грдне суме новаца на оне потребе, а видите да немамо ништа као што треба и као што прилично нашој варошици престоници Србије. Овде видим да се у извештају комисијском каже да би нам требало да плаћамо годишње 720.000 динара дипутета. На да да ми данас ништа не плаћамо? Ако не плаћамо толико, плаћамо бар 400.000 и данас и по томе би нам требало да платимо још 320.000 више, на да немамо све што нам је тако јако потребно да се у томе сви слагламо. А шта данас имамо? Немамо ништа. Калдрма нам је никаква. Водовода немамо, канализације немамо, осветљење нам је рђаво, школе су нам никакве и — све нам није као што треба, него живимо у таквим околностима да једва можемо да дожинимо 50 година, место што би требали да живимо по 80 и по 100 година. На шта видиш у другим уређеним варошима. Шта видимо у Бухурешту, шта видимо у Атини, шта видимо у Пешти — то су варошице мање, ја не идемо у Беч и Париз — шта тамо видимо? Све су те општине дужне али имају и све потребе напредне. Какве су грдне куће подигнуте тако, какве су ли школе, какве зграде и т. д. Не милијони него су милијони милијона потрошени тамо — али зато тамо има и пуно спета, пуно живота, трговине и индустрије. Питам вас, какву новчалницу имамо ми данас у Београду? Има нас 30—40 хиљада. Зашто? Ко ће да дође овде да живи. Ко има новаца он иде само где има здравствених услова за живот. Ми овде шта видимо? Видимо две трећине јектичавог света. Може ли да буде човеку што год потребније од чисте воде; а шта пијемо ми овде? Кад хоћу да пијем чисте воде морам да идем у Топчидер, или ја могу да донесем из Топчидера колико ми треба по други и трећи то не може, и онда, та ме нода кошта 3 динара дневно. Међутим да имамо водовод једна цела кућа са седам локала или једна зграда ноду, не би плаћала више него 21 пару на дан! Шта би нам предало само то да Београд буде задовољан, особито у праше и петровате дане. На то би предало дневно један милијун динара! — Дајте ви нама сте ове потре да можемо да живимо као људи, на каких 720.000 — да платимо и још један милијон динара годишње. Што вече г. Јовановић ако паметно учињено зајам и ако мудро и поштено употребимо тај зајам, то није скупо; али ако хоћемо само да кичимо: нећемо, не можемо, немамо онда нећемо никад до ничега ни доћи. Ја живим у Београду од 1873 године. Пре нисам Београд ни познавао. Какав је био онда такав је и сад. Ништа се скоро не подиже. А зашто? Никад нисам чуо што друго да ми се одговори него: не може се! Зашто се не може?

Но да не говорим дуго. Што је казано да узмемо 12 милијона динара ради подмирења ових животних потреба нашег Београда, то ја господо одобравам као грађанин, то треба да се учини, и треба да се учини што пре. Но тај зајам по моме мишљењу треба да узмемо постепено и то у нашој земљи ако је икако могуће. Ако би на страни платили 6 од сто год интереса, да платимо у нашој земљи и 7 од сто — боље је. (Одобравање.) То треба да се уради што пре и што се и сад каже да ово питање поново штудира друга комисија — на што то? На што једнако комисије, комисије на комисије. За ових 15 година ми имамо само комисије. Треба да се отресемо једном тога. Да није било тесногрудија од неке господе, ми данас не би имали Ђорђа Београд, са крвавим улицама, тесним улицама и т. д. Општина варошн Крушевца хиљаду је пута боље уређена од Београдске. Оне кидуре, оне воде, као што је у Крушевцу — ми немамо. Али људи раде. Није господо да немогућно, него ови морамо да радимо, сви морамо једном да помогнемо нашем Београду да буде варош на своме месту и ко год неће ово да прими на душу му грех. Данас само спротивна спетска долази код нас да нађе спетства да живи, а наједан капиталиста неће да живи овде. А куд да дође? Зар у овај Београд? Он ће да иде у Грац, оће да иде у Дрезден и друге уређене варошн а шта ће овде!

Према свему томе ја са за то као грађанин ове варошн који имам прилично имања у овој општини, да се учини зајам и да се плаћа не 710.000 динара него и цео милијун динара годишње па да једном имамо све оно што треба да нам једна престоница; и ако то буде онда ћемо кроз десет година имати 80—100 хиљада душа у Београду. Јер, шта ми вреди данас кућа у Београду — скоро ништа; а сутра, кад будете имали осветљење, канализацију, кад будете имали све што треба да има једна оваква варош, која је по природи на красноме положају, онда ће да дође и странац, онда ће да дође и капиталиста да живи у Београду. Не каже се бадава господо да је Србија Gold-ruden — она заиста то и јесте.

Ја као грађанин Београда гласам и мишљења сам тога да се тај зајам учини на најпробитачнији начин, онако како је тај финансијски одбор нашао, и како одбор вар Београда, коме је престоница поклоница поверење, наће за добро. Надам се да ће сва господа, која су у одбору оправдати то поверење ако гласају за напредње ових потреба; а ако се у чему и погреши, човек није безгрешан — но свака се погрешка да исправити и од тога ћемо највећу имати мање штете но ако и даље седимо скрштених руку и само вичемо не може се, нема се! (Тако је.)

Поделко Стевановић. Господа предговорници и посетиоци овога одбора, грађани, лепо су разложили ову ствар. Колико је мени могуће и ја сам сазнао и увидео потребе које се морају да подмире, и ја нисам од куда бојазан да се не може ништа учинити. Може се господо учинити све кад се ради. Овде наше потребе престонице, Београда, да се учини један зајам; и ја дам од говорника рече да на спротиву ја није могуће ништа терета ударати. На и ми то нећемо и нико неће на спротиву да товара терете. Треба поделити терет било на локале или иначе тако да их сви с овог или онај имају и који могу. — Овај је одбор изабран повереним све општине и он знађући наше потребе предузео је да нешто ради и на водовод је дато већ преко 200.000 динара. То треба и да се изврши. Г. Владан он је платио за неке моткс што смо ишли по Београду неких 10.000 динара. На шта би с тим — где су те мотке. Нешто је дакле ње рађено и треба да се изврши. Што се бојимо дуга не можемо га се убојати. Потребе су ту и оне хоће да се намире. Говори се против трошарине, која није до сад била. На више било код нас ни монопола дувана: на је дошло — није било мирно, на их сад имамо — а сад можете да видите пуно дувана на буџету удешљено маркама.

Да је било среће данно би се почело да ради на подмирењу ових потреба општин-

ских ни би нама сада било лакше. Али кад стоје све ове потребе ненамирене, а мојој да се намире, онда што нам помаже да њима говоримо и да одлажемо ствар Све ове потребе да намиримо, али постепено да радимо Ја сам давао за то да треба овај извештај одборски усвојити без дужег разговора Што пре почнемо, биће нам лакше.

М. Пукић Господо, пред нама је предлог финансијског одбора о задужењу општине. Ја мислим према састану како је изнесен пред нас тај предлог, слабо ћемо моћи казати што у корист његову. Из свега види се да нема свога основа и с тога се и дебата овако повела Једни говоре о овоме други о ономе, али сви се слажемо у томе да су пред нама тешке потребе које морамо да подмиримо данас сутра, и које се немогу одлагати ни дуже време. Ја мислим да ће немогуће бити да сам одбор на оним питањима са успехом ради, већ остане само при ономе што је финансијски одбор пред-ва изнео. Ја не могу замишљати да један одбор, или једна комисија, која је радила 10 месеци изнеси пред нас један пројекат финансијски, који није финансијски. За што? Ја не видим пре свега у том пројекту шиоре на којима се основа такав предлог какав се износи. То мора да буде као потпуно закључена уредна књига трговачка: с једне стране дуг, с друге приход Овде нема тога. Случајно, види се само овде једна финансијска мисао: да се годишњи на онога зајма подмирује наплатом такса од обитавишта или „локала.“ То је, у осталом, мисао лепа. Али сад је питање да говоримо о томе да ли ће те тиме наше потребе богатија и сиромашнија класа као и немамо у овоме пројекту никакве системе, кад о томе није ништа детаљније изнесено. Комисија је могла, примера ради, да узме француски језик који о томе говори и који порезује прата и прозоре, па да каже оволико и оволико обитавишта има. оволико и оволико ће плаћати. Овако немогући из вештај, као што је, он је управо немогућ да се претресе. Ви сте казали да он није на у штампи претресен. Он је сувише крупан, да би се могао претресати у штампи. Узмите ово што се вели да зајам не буде већи од 90 за сто. То је само речена једна шиора данас, кад знамо да Србија није могла са такиим курсом да закључи зајам. Међутим и ово што је г. председник објасиио да треба да се изрази кошта ће киће од 12 милијуна колики се зајам предлаже и онда — праиимо рачунајући по курсу који ви желите — шпак ће те имати један девијат од једног милијуна и неколико стотина хиљада: јер зајам неће бити довољан. — Осим тога и саме мисли које се овде изнеле о томе шта да се по-

реже, нису исправне. Напомиње се да се пореже дуван — трошарина дувана — ја мислим да то не би могло бити, кад је Држава узела то и над иинде у свету нема да и општина то порезује. Тако исто се казало и за кафу, шећер и т. д. Не иде то тако господо. С тога ја сам мишљења да би било у интересу саме ствари и у интересу саме комисије, која изнесено жели да се остваре њени предлози, да би њима у интересу тога било кад би се комисија поиова потрудила да нам донесе други детаљнији извештај, нарочито о начину како мисли овај зајам да остварн.

Председник. Овде је речено да се зајам само тако може закључити ако се иађе с курсом 90 за 100 — са 6 од сто интереса и отплата за 50 година.

А. Горисављевић. Ако финансијске знаше како се то све рачуна. Питање је хоће ли ии наше обвезивање од 100 динара моћи да продате за 90 динара. То ииje Париз могао.

Мих. Јовановић. Ииje то тако иесигурно. А што се тиче Париза, ми смо далеко од њега, али како ја знам он је могао да иађе зајма и са курсом од 95 и 97 за сто. —

К Главинић. Овде је начелно питање хоћемо ли да се задужимо или не; међутим предлази се и на дебату у детаљима — то ииje на реду. —

Председник Ово је узгред речено, ради објашњења, а сад ћемо наставити начелну дебату Има реч г. Рака Миленковић — изволите чути.

Рака Миленковић. Молим вас господо, дозволите и мени неколико речи да кажем. Ја ћу се ограничити само да говорим у начелу о потреби споменутих предмета за варош Београд.

Мени као грађанину, а и свима нама познато је врло добро господо с каквом се стању налази наш Београд Мала је разлика између времена од пре 20 година и данас — и заиста сви ми можемо отворено да кажемо то, да се данас Београд налази у једном иоповолном стању, а не у стању као што би требало да буде према данашњем времену. Ои је истина у неколико корака иапред, може се рећи, напред али још је далеко од онога стања да буде као што треба да буде.

Што се тиче оних потреба, као водовода, канализације, осветљења, зграда за школе и т. д. — зашто то су све преке потребе Београда. Сад је питање како ће се подмирс што пре? Ја мислим финансијста и ии могу говорити о томе много, како би требало да се то питање финансно уиеди, — али, као грађанин осећам да је потребно да се све то час пре њам да је потребно да се све то час пре њам да је потребно да се све то час пре њ

него заноћити је лепо да остане и даље на томе послу и да, ако је потребно узме још људи са стране, нпр. одбора, који су стручни и спремни да ту ствар детаљније и боље проуче; јер ми видимо овде доста људи који су противни што каже да ће ово бити скупа ствар. Е тако је, али зар је што скупо господо кад ми треба да могу да живимо и шта им вреди да живи кад немам свију потребних услова за живот и за здравље своје и своје челади? Као среће да су наши претходници у овом погледу неће што урадили на да ми сад наставимо; али кад нису — шта ћемо, него морамо сад да почнемо све из почетка. Још једну реч на антиподе имам да кажем. И то је ствар врло нужно, и господа која имају своје куће и своје радње дужни су и морално и материјално да потпомогну овај предлог да се оствари. Ја сам у начелу за то и молим председништво да се о овоме сад што боље споразумемо начелно о ствари, а после као што рече г. Цуњић да се цела ова ствар детаљније изради и овда изнесе на решење.

(наставиће се)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД.

(Продужење.)

Чл. 10.

Одређивање комисије.

Грађевински савет састављају следећа лица: председник општине, као председник савета, један архитекта, кога општински одбор изабере, општински лекар, општински инжињер и три за то изабрана одборника или заменика.

Савет овај прегледа упућену му од општине пријаву и поднешене цртеже и планове, саслушава, према грађевини, и суседа плаца ради сазнања; да ли неће суседи имати што приметити, или да ли неће бити што повређено чије приватно право, даље испитује: да се давањем дозволе за грађење не би повредило какво јавно добро. Савет чини предлог општинској власти, да се учини вештачки какав преглед у услучајима, где му је за оцену изнешеног питања такав преглед потребан; подноси општинској власти свој извештај са мишљењем да ли грађевина, одговара прописима овог закона, и да ли се према томе господару грађевине може и како дати дозвола за грађење.

Чл. 11.

Извештај грађевинског савета.

Ако је пријава, такве врсте да је грађевинском савету довољно два дана за проучавање предате му пријаве; онда је он дужан да у томе року свој извештај са мишљењем поднесе.

За случај пак, где је потребно да се чини ма какав изналаз на лицу места, да се саслушавају суседи плаца, на коме се има да подигне грађевина или да се иначе прибаве од какве власти или других којих приватних лица објашњења, у тим случајима оставља се рок од 15 дана за подношај извештаја и мнења.

Суседи су дужни у остављеном им року свој одговор да дају; по истеку датог рока, власт ће сваку њихову приметбу одбацити.

Чл. 12.

Поступак при уложеним жалбама.

Ако суседи или друга интерес њана лица преко савета или код општинске власти непосредно уложе жалбу противу давања дозволе за грађење, општинска власт ће настати да се несугласице између тих лица и господара грађевине изравњају на лен начин, ако ово буде могуће.

Не успе ли се у овоме, а жалба се међутим не односи на повреду приватног чијег права, општинска власт ће решити да ли даје дозволу за грађење или не, и своје решење доставиће како господару пријављене грађевине, тако и свима оним суседима и другима интересованим лицима, који су противу давања дозволе за грађење с основом што приметили.

На против ако је жалба суседа или других интересованих лица приватно правне природе, власт ће општинска ако ништа друго на путу не стоји, у решењу казати, да се дозвола за грађење даје у погледу јавном, а што се тиче приватно правне стране упућене интересоване надлежном грађанском Суду за заштиту својих права.

Грађански Суд кад прими тужбу било господара грађевине било других интересованих лица одредиће што краће рочиште, и по саслушању како тужилачке тако и тужене стране предходно ће решењем расправљати питање, хоће ли се господару грађевине и под којим условима дозволити грађење за које је у погледу јавном дозвољење од општинске власти већ добио, — или ће му се рад обуставити, докле се не сврши спор о главној ствари због које је тужба Суду дата.

Чл. 43.

Решење о дозволи подизања грађевина.

Од дана, кад пријаву прими на најдаље за месец дана, општинска ће власт издати молиоцу на писмено решење о томе, дозвољавали му грађење грађевине или не, задржавајући у сваком случају копију планова, за своју архиву.

Општинска ће власт у решењу своме изложити: 1. или да се подизање грађевине одобрава или 2., да се пројект поправи и опет на одобрење поднесе или 3., да се подизање захтеване грађевине не одобрава, пошто је наређењима овога закона противно или што природи грађевине не одговара месту на коме се жели подићи.

Чл. 14.

Грађевине у суседству Краљевих дворова и Градина.

На плацевима, који се граниче плацем Краљевога двора, грађевине ће се подизати тек онда, кад се добије дозвола и од дворске канцеларије.

Чл. 15.

Одобравање за подизање занатлијских грађевина.

Сваки је дужан да од општинске власти тражи дозволу за подизање следећих занатлијских грађевина: а., грађевина, које својом особином могу бити од досаде и опасности за становнике суседних плацева или за публику у опште, и б., грађевина, у којима се у већој количини смештају или израђују лако запаљиви, експлозивни или тешко гасећи се материјали.

Овамо спадају и слагалишта дрвене грађе магацини за храну сена и т. д.

в., Грађевина, у којима се врше такви послови, који су скопчани са великим неистоћама: као што су: касапнице пекарнице, млекарнице, пиварнице и т. д.

Чл. 16.

Одступање од плана.

Ако господар грађевине у току грађења хоће да учини какве знатније измене на грађевини или ситуационом положају појединих одељења, мора и зато имати дозволу од надлежне општинске власти.

Пре давања ове дозволе саслушаће се по потреби суседи, да неби ита имали да приметс противу намерене измене и дужни су дати своје разлоге због којих измене недозвољавају.

Чл. 17

Грађевинска ревизија.

Општинска власт има право а и дужност, да извршење какве грађевине у свако време контролише и да мотри да се неби радило противно датом дозволењу и општинским наредбама за грађење. С тога се свакад како дозволење за грађење, тако и план грађевине мора на лицу места грађевине показати на увиђај одређеном органу, који ће се уверавати да ли се у свему врши, као што је по поднешеној пријави господару грађевине одобрено.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Слободна продаја. Еснаф хлебарски чинио је корак да се забрани продавање хлеба на пијацама, ван хлебарница. Разлози еснафа нису могли бити уважени, и по томе одбор је пријавио да се слободна продаја ни у колико не сме да ограничава.

Даљи рад. У прекинутој својој редовној седници одбор је решио да се на дневни ред прве идуће седнице (данас 10. ов. мес.) стави продужење претреса о томе шта даље треба предузети и без одлагања довршити ради решења питања о изворима за извршење великих послова.

Ово је у толико пречнији посао што ће кроз који дан бити готов пројект за нови водовод, чије грађење с пролећа треба започети.

Студија. Питање о грађењу нове, боље и потпуније калдрме, у реду је оних замашних задатака општине, које није тако лако решити. О њему је општински одбор имао често за последњих неколико година да решава али до данас оно није расправљено. Последњи пут било је пред општинским одбором на састанку 4. септембра пр. год. када је председник општине изнео понуду г. Аџбеница из Будимпеште.

Одбор је нашао да понуда није прецизована колико је потребно и да и иначе решавању питања не може се приступати пре но што би се проучило шта је дотле на калдрмисању рађено и оценио пут и начин којим треба дефинитивно калдрмисање предузети. За то је изабрао комисију од г г. М. Јосимовића, К. Главиновића, С. Зорића, Н. П. Стаменковића, Грг. Миленковића, Др. Л. Пачу-а Др. М. Т. Лека, А. Алексића и С. Чађевића и овој комисији поверио речени задатак.

Комисија се конституисала 5. октобра пр. год. а рад је свој вршила на тај начин, што су више чланова њених узимали питање на студију и писмено о томе реферисали. Сви поднесени реферати дискутовани су заједнички, у седницама а резултат споразума изнесен у извештају који је поднет 18. маја ове год.

Тај извештај комисије садржи врло исцрпну студију питања о грађењу нове калдрме. Он је општинан у засебне књижице, али на захтев многих читалаца почињемо га доносити и у листу, обраћајући на то пажњу читалаца. Студија комисије од интереса је за сваког грађанина а не сумњиво може бити од користи и другим нашим варошким општинама.

На једном од идућих састанака општински одбор узеће у расправу питање о новом калдрмисању.

Узрок. Насипе у атару наше општине није могуће оправити због оскудице у шљунку, који је ове године на приватне потребе напредно много употребљаван, да га није било по мајданима.

Општина је предузела насење кораке за превлачење моравског шљунка, али је поред тога вољна да покупује и оне количине које су се по мајданима београдске околине, затекле, ако разуме се цене буду повољне.

Обраћамо пажњу оних који би имали на продају шљунка за насипе, како би се могли пријавити на време — до краја овог месеца.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 6. ов. мес општински је одбор:

Бр. 253 — Решио да се Бури Иванишевићу дрвару уступи на три године под закуп општ. плац до ансине окр. суда за 144 дин годишње кирије.

Бр. 254 — Одобрио да се оправка вел. степеница сапских поверн Ф. Томићу каменару с тим да врсна предратчину и условима изврши целу оправку степеница за 1707·63 динара; а направка гелендера дрвених да се уступи Августу Томи столару по 6 дин. од кубн. метра.

Бр. 255 — Одлучио: а.) да комисија од г. г. М. Јосимовића, Св. Зорића и општ. инжењера код г. Министра Грађевина нарали допуштење за превлачење моравског шљунка железницом по цени коштања, на онда одмах да се изврши набавка 2000 к.м. речног шљунка; и б.) да комисија од г.г. Р. Драговића, М. Дамјановића, Н. Вуловића и општ. инжењера обиђе све камене мајдане београдског рејона, па закључи погодбу за куповину оних количина шљунка које нађе на лицу места.

Бр. 256 — Оснажио одлуку ранније седнице којом је изабрана комисија за редовни месечни преглед општинских благајна.

Бр. 257 — Решио: да општински суд поступи по распису г. Министра финансије, којим је рачунска година изједначена са грађанском, с тим да се за ова два месеца — Новембар и Децембар — по прошлогодишњем буџету издатак чини, а буџет за идућу 1890. годину да се на време пројектује како би и одобрење следовало пре наступања нове.

Бр. 238 — Решио: да се рада ограничење варошки по предлозима комисије поступи и тако одмах расписе конкурс за награду потребних планова, како би се посао предузео и извршио што пре.

Бр. 239 — Сагласно се са мишљењем поћине комисијске с тим да се одмах унутп господину министру нар. привреде акт пристанка општине на споразум који је господину министру комисија предложила поводом захтева и наређења његовог да се земљишком власнику учини отказница и у погледу плаћања кантарине.

Бр. 260 — Одлучио: да се слобода за продају хлеба и пан хлебарница, не може ограничавати, пошто би то било само од штете по становништво.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ:

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ
НА КЊИГУ
БОРЦИ
РОМАН ИЗ СВАКОГ ЖИВОТА
У ДВА САВЕЗА
од
Јан. М. Веселиновића

Политичка струја, која је потекла „одозго", захватила је мало по мало, најпре људе од књиге, онда занатлије, па напосле, и самог земљорадника. Сада је постала огромна река, и најснажнији бујицом јури по овој нашој малој отаџбини. Где се два састану, зборе о политици. И у кафани и у чаршији данас се подједнако чују речи: радикал, либерал, напредњак.

Неминовно је то морало доћи, и — дошло је. Ако је добро — сви смо допринели те је дошло, ако је зло — сви смо криви.

Задатак ове књиге није да научно и систематски изнесе ток нашег политичког живота од 1880 год. Писац се овде бави селом. Он описује борбу појединих међу сељацима; приказује сељака пре те борбе, приказује како се бори и подлеже. И овде је се писац држао свог старог правила: нити како јесте, нити истину; не одузимај ништа и не додаји ништа.

Људе, који су повела борбу, који су на сваком кораку и у свако доба радили на остварењу својих мисли — писац је назвао „Борцима"

Интересантан је живот њихов, интересантна је сама борба, тим интересантнија што се води са људима необразованим, који, да би се одржали, чине све могуће. Сем тога, у роману је пуна интереса и љубавна историја.

Кметови, капетани, пчелници, пандури, свештеници, учитеље, судије, капцлаџије — све је ту. Све је изнешено онако како је. Нико није штеђен а нико ни нападнут.

Дело је велико, зато је подељено на свеске. Биће их свега две.

Прва је дата у штампу и биће готова концем октобра. Биће око 16 таб. на левој хартији а цена јој је 2 дин. или 1 фор а вр.

Чим прва буде готова, њен ће и друга у штампу.

Скупљачима десета књига или новац за њу; књижарима и препродајцима 20 од сто рабата.

Само ко готов новац положи, сматраће се за претплатника.

Порудбине без новца слати не треће, јер нересаје нема никоме.

Порудбине слати на потписника.

Кнеževac, 27 септембра 1889. год.

Јан. М. Веселиновић
продс. општине Смедеревско-Кнежевске
прино ср. пољопривреде
Шабац.

„Јаче", дечији лист, излази у Београду са сликама месечно на читавом табаку. Цена полугодишња 1 дин.

„Српски Занатлија", календар за 1890 годину са одабраном садржином за читање и врло многим сликама. поучното из појединих привредних грана. Тако што у њему има корисних бележака, разних таблица и прорачуна у појединим занатима. Цена 1 динар. До 1. Нов. биће послан иосим занатлијским одборима на продају.

Г. Милан Касуновић почеће да издаје превод чувеног дела

„МАКЕДОНИЈА И СТАРА СРБИЈА"

од познатог публицисте нашег сународника г. Спиридона Гопчевића.

Дело ће изаћи са сликама и то оним што су изашле и у оригиналу (на немачком језику), и што их је сам писац уступио преводиоцу. Слика биће на броју 62. ради олакшице читалачком свету преводилац је дело поделио у 10 свезака од по шест штампаних табака и по неколико слика. — Претплата је свакој свесци 1 дин. и треба је слати књижарници Вел. Вологића у Београду. Прва, друга и трећа свеска изаћи ће о Митрову-дне ове год., а после редовно у размаку од 3—4 недеље. Скупљачима 10% рабат.

ПРЕГЛЕД
ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА
— *од 23. до 29. Октобра о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	95
б.) пресуда изречено	48
в.) забрана одобрено	45
г.) уверења издато	38

II. Изврште одељење:

а.) пресуда извршено	73
б.) забрана уједиствовано	47
в.) уверења прибављено	12
г.) страна преди. свршено.	—
д.) маса обезбеђена	8

III. са клаоније:

Заклано:

а.) волова	110
б.) крава	76
в.) телади	33
г.) оваца	220
д.) коза	50
ђ.) јагњади	28
е.) свиња	275
ж.) прасади	234

Примедба: Наплаћено је аренде 5962 дин.

Крајумчара проказано 4.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:
Од 24. до 31. Октобра пренело пеке општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	10% а просечна цена
КИЛОГР.		дин.
38,315	Бравина пиперична	18·50
—	Бравина кукурузна	— —
211,617	Пиринче	13·25
56,373	Кукуруза	10·50
30,294	Раж	10·50
—	Крупника	— —
14,174	Јечма	12·25
40,530	Овса	12·25
—	Кукурци нови	— —
5,883	Пасуља	21·
8,681	Кромпира	8·
118	Арпачика	17·50
4,993	Црна лука	8·
451	Бела лука	28·
1,960	Лука аршлаше	6·
41,342	Јабука	11·
21,191	Крушака	9·
8,554	Ораја	18·50
2,930	Грожђа	40·
—	Шљива сирових	— —
566,868	Сувих шљива пов.	18·
88,260	Сена	5·50
28,285	Сламе	3·
—	Шљива сувих стар	— —
1,644	Пшенарке	80·
1 227	Кајсија	112
495	Сира	90·50
—	Лоја топљена	— —
564	Масти	110
393	Сува жеда гов.	150
26,308	Свиња дебелих	75·
69,795	Креча	3·40
946	Пшеничне бељеве	30·
66	Ржане	15·
—	Вирина зедена	— —
824	Ражна хоба	— —
—	Лишуја (траве)	— —
77	Рибе свршке	— —
Литара		
169,673	Вина црна	20·
—	Вина бела	— —
26,886	Ракије шљ. жеке	28·
63	„ „ сувте	40·
—	„ комове жеке	— —

Примедба. Наплаћено је на ове кантарије 3.006 дин.

БРОЈ 45 СУБОТА 11. НОВЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ УТРАШЊИМ НА ГАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље за годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управништву на о шитни сиз суд а све преговарање по уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(Продужење.)

4. Да варошн, које су предузимале овакве радове као што нами и дотоле, нису хтеле са дефинитивним калдрмисањем, напротив оне су пустиле да се земља, под каналима и под цевима за водовод и осветљење, неколико година слеже; на су тек после приступале дефинитивном калдрмисању. А у појединим местима, где се на то није пазило, коцкаста калдрма брзо је постала тако помбаста, да је вељало па ново калдрмисати.

5. Да се њој (комисији) особито добро план, по коме многе варошн калдрмисање извршују. Тај план састоји се у томе: што општинско предсељништво најпре подели све улице своје варошн по њиховој важности и по величини саобраћаја у њима, у повећи број засебних категорија; за тим одреди којим ће се редом и каквим материјалом која улица калдрмисати; наручила се, колико ће година требати, да се свака и највећатија улица калдрмише; према томе одреди се стална сума за калдрмисање, у редовном годишњем буџету општине; и онда се тако уверени план редом извршује, и никаква нодла за калдрмисање преко реда, па ма колико потписа на њој било, није кадра поквагити ред у томе послу, који је општина са обзиром на потребе своје утврдила. И т. д. и т. д.

Овде је на месту да наведемо и једно писмо Др. Марвуса из Франкфурта на Мајни, које је 11. Септембра 1884. писао Председнику општине, а односи се и на извршење калдрме и руководило је поменуту комисију при решавању питања о томе. У писму вели се:

„Сва четири предузећа наше варошн, канализација водовод, осветљење и калдрмисање, неће се моћи у један пут или брзо једно за другим извршити. За прво троје вала дубоко нарити земљу, не само на улицама, него и за свеку са појединим њихма. То рушење мора да предходи калдрмисању, мора најпре да се изврши, па да се остави него време, да се земља слегне. С тога, не би требало вешнати и калдрмисање са овим питањима; него старати се, да се што скорије сврше подземни радови, а калдрмисати само неколико за свобраћај најважних улица, остављајући опште калдрмисање за доцније. Ми смо у Франкфурту отновели канализацију варошн 1867., а тек. 1881. приступили смо новом калдрмисању варошн.“

Не умуштајући се даље у наподе на изнештаја оне загребачке комисије, навешћено одмах предлог њен односно калдрмисања варошн Београда. Комисија је предлагала:

1. Да се одреди једна комисија, која ће све београдске улице прогледати, и по важности њиховог саобраћаја класификовати: која ће, на основу тога, нарадити сталан план и ред за калдрмисање Београда, са роком од 10—15 година за довршење целога посла.

2. У општинском маідану, где су били употребљени осуђеници на нарављање коцака, да се радна снага утростручи, и да се осуђеницима даје нагрода од 5 динарских пара на комад.

3. Сви трошкови на тесање камена, на награде робијашима, за грађење калдрме и тротоара, да се подмирују из партије у редовном буџету општинском на калдрмисање, која би се партија удешавала према усвојеном плану за калдрмисање Београда. И

4. Да општина не закључује зајам за оне суме, које су потребне за калдрмисање.

Одбор општински, на своме састанку од 26. фебруара 1885 год., усвојио је у свему горњи предлог, а изабрао је одмах и комисију, која ће имати све улице варошке да класификује.

У комисију ову ушли су г. г. Емерих Штајнлехнер, Михаило Крстић и Миша Марковић, инжињери; Михаило Петковић, главни инспектор жељезнич. одељења министарства грађевина; Коста Лазаревић, Вељко Савић, Јевта Павловић и Доброслав Марковић, трговци. Комисија је било стављено у задатак, да одреди и материјал, којим ће се која улица калдрмисати.

Та је комисија 10. маја 1885. год. поднела свој извештај, уз који је приложила и једно 9 скица о конструкцији саме калдрме.

Комисија дели, сходно решењу одборском, све улице у 3 категорије и набраја их, а препоручује у главноме и материјал, од којега вала калдрму и тротоаре градити.

Ма да комисија вели, да је ирело и свестрано проучила стављени јој задатак, и да није изгубила из вида ни једну чињеницу, која је од значаја; иман вишевише њено ни уколико ми не би могли сматрати као стручно. Дока је томе, што комисија, између осталога, узима у обзир падове улица неке и од 15%, на шта више и за такве улице предлаже коцкасту калдрму, и за тротоаре узима у обзир и обичну ситлу као материјал.

Док ће питање о калдрмисању варошн овако претресло и решавало, чинила је општина једновремено покушаје са каснм калдрмом, нагонући на тај начни неке улице.

Тако је 16. јула 1884. год. већ државна лицитација за калдрмисање Дубровачке улице каменим коцкама. Пошто су цене биле одвеј велике, поновљена је лицитација 10. септембра исте године, па је истога дана и одобрена. Израда калдрме од угарског трахита уступљена је Пакау Лунцебаху из Пеште, а за цену од 19 динара од 1 кв. метра.

Исто тако, као што је већ напоменуто, у Октобру 1884. год. отновила је Општина да спрема коцке у своје топчидерској радиоиу, употребом при том раду снагу осуђеника из београдске тврђаве. Тај је род продужен на исти начин и доцније, са увећаном радном снагом, а јуна месеца 1885 год. приступљено је и калдрмисању другог дела Дубровске улице, тако спремљеним коцкама. Шта је управо коштао Општину 1 кв. метар ове калдрме, није било могућно да се из акта сазна, а 24. октобра 1885., на предлог тадањег општинског инжињера, престиже је у мајдану дали рад за спремање коцака.

(Настаиће се.)

РАДНА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 8. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у $3^1/_2$ часа по подне

(Продужење)

Коста Павловић. Господо, вели се чини да изредне општине у Србији нема, а сумњам да је има и на страни, у којој се толико говори о разним потребама, у којој се толико комисија одређивало и одређује да о тим потребама разговара како да се што пре намире. — као што је то случај са нашом општином. И ми сте хтемо хоћемо и треба, а кад дође до печата и треба да се приступи делу, онда на једанпут: ба-ну, сад немогемо! (Тако је.) Тако смо били сви — и онда нашто сад приговарати свима одборницима што нису унапредили Београд, што нису допринели да живимо лакшим животом, да смо здравији. На ми им нисмо тражили да то ураде, а они би морали урадити. Ми смо грађани ти који њима законедамо, ми решавамо ствар а одборници су наши повереници. Ето вам сад опет прилике да им кажемо урадите то, и они морају да раде. (Тако је.) Ето, сада се пошло унапред у име Бога и са срећом, те смо се овде сакупили да се јавно разговоримо и договоримо шта нам треба да урадимо. Али колико вас је дошло овде на овај овако патриотски позив нашега општинског представништва. Дошло нас је 20—30 и шта ми радимо? Ја држим да се од главне ствари удаљавамо, да опет идемо оној старој беседи да ствар одложимо, да се наново с њоме комисије, и вечно комисије баве, да се дакле неотклоње само дело. Немојте тако браћо и господо, но ајте да се ре, шимо једном за само дело — да радимо, да не оклевамо. Сви признајемо да стоје све оне потребе које су нам изнесене, да стоје неподимрене а да је нужда да их одмах подимримо што год је могуће пре. Кад то признајемо, сад имамо да се занимамо о средствима којима ћемо те потребе да подимримо. Сво је дакле питање у томе: имамо ли новчаних средстава да те потребе подимримо или морамо учинити зајам? На то двоје треба да одговоримо. Да треба те потребе што пре подимрати, о томе рекох сви смо сложни. Сви ми хоћемо и ничемо: дајте ми чисте воде, дај те ми чиста ваздуха! Кад имамо суну кућу и кров над главом, кад имамо чисте воде, кад имамо школе како што треба, кад дамо детету своме све услове да га спремимо за једногваљаног грађанина — онда ће мо сви да мислимо и о даљим потребама о осветљењу, о пијаћим, и свему што треба и што ће да буде од користи општини и целој земљи. Али нели се чини господо — да је нама и та мана урођена да никад не умемо да изродимо потребе, пре од пречих. Ја би волео и желио би ми изделало да у мојој кући место једне лампе горе поделеј са 20 свећа, али хоћу ли ја памети урадити кад се бринем да такво осветљење добијем у својој кући кад у њој немам чисте воде да се жедан слатко напије, кад своје дете немам да пошљем у чисту и светлу, здраву зграду да се науци обучи, него га шаљем у такву зграду школску да после 20 година место да имам здрава, крепка, човека — младића најбољег здравља, а онако ми дође један и кучан младић, сав исцрпен; и за што, кад одрасте да му тражим Мерак, да му тражим морска купатила: за што до у најбољем цвету младости, над треба да најсвећа радост учини своји родитељима и друштву и земљи да корисно послуже, за што онда да га родитељ већ нема?! — Немојте за Бога господо да одлажемо више. Све ст нам ове потребе прекс. Идимо само редом од најпречих; отпочнимо радити и свршимо их и подимрити сне. Само бојим се једноса: да хтејући сне да урадимо, не за надмемо и незагазимо толико да недобијемо ништа.

На говора господе из комисије напали да ни 12 милијуна неће бити довољно — али не морамо ми све наједанпут да постигнемо. Да приступимо најпре довођењу чисте воде, а затим напализацији варошн и подизању школа. Прво двоје потребно је целом данашњем нараштају, а треће је потребно и данашњем и будућем нараштају. Ако дођеше кад ово свршимо, могнемо да идемо и даље у намирењу осталих потреба онда и то ћемо радити.

Сад пастаје ово питање: кад очемо да подимримо ове потребе, можемо ли да их подимримо са овим средствима, која имамо? Те неможемо него се морамо да задужимо. Питање је колико да се задужимо. Ја мислим са оволико колико нам је потребно за ове најнужније потребе. Комисија је рачунала да ће требати на 12 милијона да плаћамо годишњу у 720.000 динара. Али, комисија није се послужила овим цифрама које сад фигурирају у буџету општинском, као што су суме на осветљење, на плаћање зграда за школе, на једно и друго. Ја држим да је та страна финансијског извештаја мало не потпуна. Зато би валало да комисија разнеси боље о средствима и начину намирења дуга. Задужити се морамо, али они на које падне терстна дужност да ово све изврше, имаће ит им Божији да не злоупотребе наше повереше но да раде домаћински као за своју кућу. (вичу: тако је.)

Ја господо са највећом савесношћу гласам за намирење ових потреба.

(пастаниће се)

ОПШТИНСКА СТАТИСТИКА

Незнамо, на важност статистике у опште. добила је само неће потпуне онога дана, када је на основу правих резултата као необорива истина дефинисано да је без потпуног познавања стања у коме живимо немогуће поставити сигуран темељ за стварни и правилни напредак.

Данас већ више нико не сумња у моћ статистике на свима пољима друштвеног живота и јавног рада: схода је она донела пребелике користи ча и у напредовању појединих општина и варошн могао се осетити снажни полет управо од тада, кад се почело радити с подацима у руци. За то данас готово све уређење варошн имаји статистичке биро-е, који на годишње у годичу све то већа своју радњу разграпавају.

Чиме у главном има да се баш општинска статистика, показано је у 7-ом броју овог листа од прошле године, јер је претпоставио и при нашој општини заведен статистички биро. Ну не треба мислити да је самом установом таквога одељења учињено све, и да је сада статистички биро већ у стању да снажно крене свима својим пословима. На против он је тако рећи само у повоју и прних година доста је ако се положи основ онноме чему он има у будућности да служи.

Могло би се жалити што наша општина није из раније била у стању да на организацију такве службе гради што је валало, јер би данас већ представништво имало при руци количине оних података, са којима би се много лакше и сигурније приступало извршењу прних великих општинских послова, економских установа и здравствених реформа. Али кад је по незгоди то раније пропуштено, двојимом је више потребно, да се у будуће и статистици показала првенствена брига, како би статистичко одељење брже могло развити своје радове.

Ми се данас налазимо на распрснци између прошлости и будућности, и прва већа предузећа тешка су нам нарочито за то што су прва. Прошлост општинских послова заборављена је, остала у тами, а у будућност ето већ више година како не сиемо да закорачимо од једном. За што? — Баш за то што из прошлости немамо мерила за будућност. Голим речима, без цифара и података, тешко је веровати да смо у стању што учинити. Сваки има своје

разлоге и не треба одако предазати преко тврђења оних који се плаше е ћемо се брзи радом на редним пословима запоста и себи наповарити веће бреме но што смо га у стању од једном понети.

Претпостављајући случај да се тако базе будућим пословима општинским поста ви план најспоријега поретка: други посао тек по свршетку првог, биће још од веће користи после само неколико година ако дотле статистичко одељење посвећава пре главне, своје основне задатке, на којима се после даже зграда свеуздизног и непрекидног напретка.

Оводнно смо сматрали за нужно прогооворити пред годишњим извештајем статичког одељења, остављајући да се доцније врат но на општинску статистику потпунијом речи.

ИЗВЕШТАЈ СТАТИСТИЧКОГ ОДЕЉЕЊА

Господине председниче,

Пошто ће у скоро бити прикупљен и уређен сав материјал за општинску статистику — у колико су то до сада прилике и средства допуштавала — и то тако, да би се исти материјал могао пустити штампе публиковати, то нам част поднети нам извештај о раду општинског статистичког одељења за ову годину а у једно слободан сам да вам обратим пажњу на неке недостатке од којих наша општинска статистика моментано пати: те да би исте могли поправити да се за времена одклоне сметње, које би иначе онемогућиле да општинска статистика буде састављена, да потпуно послужи потреби општине и науци.

Као што је познато, статистичко одељење београдске општине установљено је у месецу фебруару 1888 год. Њему је стављено у задатак: да редовно прикупља, сређује и јавности предаје сав статистички материјал на свима пољима друштвеног живота. Поред научне и практичне циљи којој статистика у опште служи, ово одељење основано је још и у нарочитој циљи, да буде општини помагач и њојан ослоац при редовним радовима, који општини у скоро предстоје.

Да би се што лакше могла постићи постављена циљ, одељење је се пре свега морало старати да организује свој рад по извесном плану. Тај план служио је одељењу као путовођа, у колико је њиме било обележено поље рада и означен правац и мета општинске статистике.

Према томе плану подељена је нарада и прикупљање материјала у категорије, и то тако, да су у једну групу прикупљени сви текући радови, у другу периодички а у трећу они, који се само од времена на време прикупљају и сређују.

У прву групу дошли су радови што се односе на њихове које стоје у тесној вези са животом становништва и његове радње. Њове је обухваћена општинска територија, климатско-физички односи, географска и административна подела вароши, стање и кретање становништва, домова и обиталишта. За тим: материјално и културно стање, као: занати, трговина, саобраћај, новчано-кредитни односи, јавни грађевински радови, пијачне цене намирница и надница. Даље, морално, интелектуално и политичко стање; приватна удружења за узајамно помагање, добротворне установе и старање о сиротињи, санитетске јере и заводи, црква, настава, наука и вештина, журналистика и литература, полиција и казнени заводи, правосуђе, војска државне и општинске дапије, општинска финансија, општинска управа и политичка права грађана.

У другу групу убројени су они радови, које по њиховој природи није могуће водити као текуће, и чије би операције, кад би се редовно поналазале, стале много труда и новаца.

У трећу групу примали су радова који се само једанпут од времена на време попављају и то у нарочитој каквој циљи да послуже општини као основаца при увођењу нових установа.

Према томе са којима је одељење отпочело свој рад били су они, који се односе на општинску територију и становништво, јер прво што желимо да дознамо о једном друштву, то је да знамо његову величину, под којом се разуме величина територије и становништва које на томе простору живи.

Ово познавање величине једног друштва не само што је основица статистици, него је и базис сваке добро уређене управе. У њему лежи тежиште и центар свију радова статистичког одељења, за то ће на њега и мора обратити највећа пажња.

Зато сам у самом почетку (фебр. 1888. г.) када је при општини основано статистичко одељење, предузео да статистички разради попис људства од 1884. године, од кога су до сада били познати једино ваздушни бројеви.

Овај разрађени попис, кога под ⁻, прилажем обухваћа не само бројно стање становништва, него описује и све друге важније односе његове, у колико су се исти могли дознати из пагомилавог материјала у пописним књигама. — Табеларни преглед садржи покрај бројног стања још и поделу становништва на кварто ве по годинама старости, брачном стању, месту рођења, поданству, матерњем језику, неспособности, писмености и телесним недостатцима.

Но опет за то попис овај непотпун је и не може послужити као мерило озога стања, у коме се налазило београдско становништво у години 1884 и то из два узрока: 1.) што је попис трајао равно сто тридесет и један дан, за које се време услед непрекидног кретања, дешавале битне промене код становништва, а 2.) с тога, што пописивачи нису имали ни појма о томе, како се овакви пописи праве. Час је пописивано по једном принципу само стално у Београду живеће становништво а час опет по другом фактичко становништво, т. ј. оно које се у време пописа затекло у варопи. Час су дељени флотанти од сталних, час нису.

Ово неразумевање посла имало је за последицу то, да је велики број становништва остао неуписан, тако на пр. пописан је само непитан део војске, осуђеника, и т. д. а други велики део изостао је са свим. Исто тако многи су остали неуписани стога, што је пописна комисија заседавајући на извесном месту, примала људе да јој на ноге дођу, па то многи нису учинили а комисија опет није имала начина да их контролише. Ово се нарочито опажа код српеског становништва мушког пола, и то највише код обвезника за војену службу.

Друге капиталне погрешке на које сам у току рада наишао, и којих је било у изобиљу, исправљене су по могућству, али их је опет за то остало много невоправљених. Тако на пр. подела становништва на кварто ве са свим је у попису кињи произвољна. Сваки кварт изачао је много исељеника од других с тога, што су у његово становништво убројани осуђеници и чуварп градски и тамничарски, сва жандармерија, болесници из болница за душевне болести и једна част становништва трачарског кварта.

Не улазећи у обзир и друге мање погрешке, држим да су и ове наведене довољан доказ да се попис од 1884. год не може употребити као основица за садашњу општинску статистику јер не преставаља праву слику онога стања и времена у коме је извршен.

(свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

— **Попсона студија.** Шира комисија која има да по ново уме у студију питање о изворима за извршење великих послова, приступиће одмах своме задатку како би га извела у што краћем времену. Она ће узети у оцену сва мишљења која су исказана на састанцима одбора, конференцијама

грађана, или и другим путевима а оказићена је да се у ове представништва обрати молбом и на поједине стручне грађане, ако јој нарочита знања буду требала.

Набавка. Одбор је одобрио да се набавка потребних пож. чети коња може напрштити и са стране, код на земље није понуђено довољно добрих коња. Сачекаће се још који дан и за то по нову обраћамо пажњу оних који имају добрих коња домаће расе и жеље их продати.

— **Статистичке таблице.** Од идућег броја почеће доносити и поједине стасеистичке таблице досадањих радова статистичкога одељења.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку б. ов. мес општински је одбор:

Бр. 202 — Примио одговор председништва на питање одборника г. Мил. Јанковића да ће одмах учинити на лицу места наређај и подвести извештај да ли доиста у београдској улици водоводни канал стоји отворен.

Бр. 203 — Примио одговор председника (на питање одборника г. И. Х. Поповића) да ће се у идућој седници поднети извештај о болничкој улици и акту полиције којим је саопштила да ће свобрађај морати забранити.

Бр. 204 — Решио: да се исти задатак који је имала раније — прва — финансијска комисија повери у студију поново њој комисији у коју ће ући сви чланови водоводног пододбора (техничке комисије) и с председником општине још и ова г. г. одборници Хилутин Ј. Марковић, Св. Карапешић, Јаков Бајлонн, Ђ. С. Новаковић, Милован Г. Марковић, П. Д. Вујадиновић и Никола Вујковић.

Бр. 205 — Одобрио набавку коња за пожарну чету са стране, ако није могуће напрштити је у земље.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Финансије Буда-Пеште. Ово дана објављен је буџет будимпештанске општине за 1880. годину. Он износи 8.580.915 форинята прихода. Расходи су већи за 371.869 фор. и са толиком сумом морају се смањити трошкови ради равнотеже.

Главне партије прихода оне су: општински прирез 1,900.000 фор; прирез на куће 983.000 фор; трошарина 1,016.000; маћарија 1,134.400 фор; такође протоколисања радње 236.000 фор; кирија од непотретних добара 190.180 фор; одводовода 790.960 фор; регали 409.151 фор; од клапице и жирк. пијаца 304.516 фор; разредни приходи 63.500 фор; од продаје некор. добара 140.000 фор. и т. д.

Расход се дели у главноме овако: на обичне трошкове 804.732 фор; на ћирије за јавне локале 189.892 фор; на пенсије 166.900 фор; за ћуприје и путове 300.000 фор; на хигијенску и санитетску администрацију 608.490 фор; на осветљење 308.564 фор; на ватрогасце 146.552 фор; на стражаре 140.000 фор; на школе 1,414.482 фор; на сиротињу 217.665 фор; на средства за комуникацију 290.000 фор; на одржање јавне чистоће 129.000 фор; на оправку зграда и општинска здрада 202.760 фор; на покрање дефицита 121.000 фор. и т. д.

Ако загледамо у огромност сваке од ових појединих цифара а сетимо да је данашња моћ и напредак: Будимпеште резултат живог и постојаног прегнућа у свима правцима, тада није тешко увидети колико се користи може да постигне кад се истински и истрајно прихвате радовима који доносе напредак и благостање.

Трамвај у Солуну. Отомански министар грађевина послао је главном гувернеру Солуна потврђене концје концесије закључене са Хамид-бејом, који је добио повластицу за трамвај у Солуну. Трамвај ће имати једну пругу и почињаће од железничке станице, на ако поред Вардара, Бејаза, Куле и завршати код џамнова брање Алатини.

Водовод у Пловдину. Општина пловдинска објавила је онима који се интересују да ће предузети довођење воде по израђеном пројекту. Планови, предрачун и услови стављени су свакоме на увид. Дужина водовода износиће око 20 километара. Понуде се примају до 18. ов. мес и закључо. Капитал који предузимач утрошки на грађење водовода грачунаће се као зајам и отплаћивати с интересом који се уговори.

Софијски водовод Грађење нових водовода у Софији напрштиће се путем концесије, која је устуљена г. П. Лашезу представнику конзорцијума за водоводе из Ваи де-Лијеза (Белгија).

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— *од 23. до 29 Октобра о. г.* —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	95
б.) пресуда изречено	48
в.) забрана одобрено	43
г.) уверења издато	38

II. Извршно одељење:

а.) пресуда извршено	73
б.) забрана уједствовано	47
в.) уверења прибављено	12
д.) меса обезвашена	8

III. за клапице:

Заклано:

а.) волова	110
б.) крава	76
в.) телади	33
г.) оваца	220
д.) оваца	50
ђ.) јагањаца	28
е.) свиња	275
ж.) прасади	234

Примедба: Наплаћено је аренде 5962 дин. Кријумчара проказано 4.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 24. до 31. Октобра протло преко општинских капатара:

ТЕЖИНА	Чега	100 и просечна цена
КИЛОГР.		дин.
38,315	Бранша пшеничка	18·50
	Бранша кукурузна	—
211,617	Пшенице	13·25
56,373	Кукуруза	10·50
30,294	Ражи	10·50
	Крупника	—
14,174	Јечми	12·25
40,530	Овса	12·25
	Кукуруз нови	—
5,883	Пасуља	21·
8,681	Кромпира	8·
118	Арнапика	17·50
4,993	Црни лука	8·
451	Бели лука	28·
1,960	Лука аршлање	6·
41,342	Јабука	11·
21,191	Крушака	9·
8,545	Орања	18·50
2,939	Грожђа	40·
	Шљива сирових	—
566,868	Сувих шљива нов.	18·
88,260	Сена	5·50
28,285	Сламе	3·
	Шљива сувих стар	—
1,644	Шљиваре	36·
1 227	Кајмака	112
495	Сира	90·50
	Лоја топљена	—
564	Масти	110
393	Суха меса гов.	150
26,308	Свиња дебелих	75·
69,795	Креча	3·40
946	Пшенице бељеје.	30 —
66	Рена	15·
	Варена зелена	—
	Рана вођа	—
	Лимуре (траве)	—
	Рибе свршке	—
Литара		
160,673	Вина црна	20 —
	Вина бела	—
26,886	Ракије шљ. меке	28·
63	„ „ љуте	40·
	„ комине меке	—

Примедба. Наплаћено је на ове капатаре 3.008 дин.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Препашту њима слата упутницом за општинске сем суд а све кореспонденције на уредништво
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Незапечаћена писма не примају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(продужење)

Најзад, на састанку своме од 9. Јуна 1886 год., одбор општински решио је, да се Топиту и другу, каменарима из Београда, повери израда поцака од рипањског кречњака и калдрмисање једног дела улице Михаилове, по цену од 12·50 дин. на 1 кв. метар.

Међу тим, они понуђачи не могу бити нерођени, ни са грађевинског ни са техничког гледишта. Прво зато и с тога, што на вањину и солиду подлогу није никаква пажња обраћана; а друго, што нису ни нипаче рационално пређени, о чему се лако може уверити сваки, ко усхте да се оријентише о начину извршења тих послова.

Ако пођемо даље, испитујући шта је на питању о калдрмисању урађено, видећемо, да од оног решења одбора општинског које је 25. Фебруара 1885. год. донешено, на предлог заграничне комисије, па до почетка 1887., дакле за пуне две године дана, није много урађено. А од то доба опажа се опет тежња, да се калдрмисање отпочне у велико, и да се у краткоме времену изврши.

Општини су за такво калдрмисање стизале разне понуде, од предузимача са стране. Тако:

Тадашњи председник општине г. Светомир Николајевић, добио је 1-ог Априла 1887. године једну непорецивану понуду за калдрмисање вароши, од г. Леополда Ајбешица из Будимпеште.

Г. г. Жансен и Бурлион из Лијежа, писмом својим од 9 Маја 1887., тражили су један примерак услова, који би били прописани за калдрмисање београдских улица.

Г. Луј Албертъ Шмит из Брисела поднео је 11/IV. 1887. „пројекат" конвенције за калдрмисање варошн Београда, по који би се њему тај посао имао уступити.

Г. Гидо Рутгерс из Беча писмом својим од 12/V. 1887., моли да му се пошље један примерак услова за извршење калдрме, пошто је из новина дознао да општина београдска намерава да приступи томе послу.

Први и последња од ових понуђача, непознавајући услове, нису још били подneли никакву понуду. Други (г. Ајбешиц) дознао је са понудом, која је са свим не потпуна. А конценција, коју нуди овај предузимач из Брисела, може да послужи за доказ о томе, колико извесни страни предузимачи могу да буду неразложни, када нам своје услуге нуде; јер по тој конценцији, предузимач само би узимао у обзир правилну форму калдрме, а не и цену стварност. А напин, како је он захтевао да му се исплате чине, може се у потпуноме смислу називати бесмисленим и дивљачким.

На основу поменутих понуда тадашњи председник општине нашао се побуђен, да одмах 13/IV 1887. год. поднесе одбору општинском предлог:

„Да се калдрмисање Београда коцкастим каменом извши путем јавне, који би се отплаћивао из буџетске партије за калдрму."

Одбор општински усвојио је тај предлог и наложио напрочиту комисију, која ће спремити свеску техничких услова, како би се на основу истих могао јавни стечај расписати.

Комисија је била састављена од г. г. Љубомира Клерића и Милана Андоновића проф. Велике Школе; Стевана Здравковића, инжињерског пуковника; Михаила Крстића инспектора мин. грађевина; Стевана Јосифовића трговца и оба општинска инжињера.

Комисија се та састала и конституисала под председништвом г. Стевана Здравковића, пуковника, 4. Маја 1887. год. и дошла је закључак на томе састанку:

„Да се за идући састанак спреми и изради ситуација, као и квадратура, заједно са нанашењем радова следећих улица

1) Кнез Михаилове,
2) Колонаа Теразија до Ресавске улице,
3) Улун-Миркове,
4) Велико Пијачке,
5) Васине пред „Коларца",
6) Царигралске,
7) Савске, од макадама на Малом Пијацом до Антулине куће,
8) Коловоз, од макадама железничког на до Савске улице, преко Мале Пијаце,

и на основу онога плана да се приступи даљем раду, за израду техничких услова."

Међу тим општина у оно доба није имала у својој архиви никаквог регулационог плана, те се морала градити копија, по оригиналним плановима из Управе варошн Београда; а услед тога није могла ни тачна квадратура улица одмах да се срачуна. Сем тога у то доба нису биле ни нивелационни планови готови, а неколи одобрени; услед чега опет није било могућно, да се назначе радови улица какви имају бити. То су узроци: што о даљем каквом раду поменуте комисије, нема више никаквог трага. Уједно, од то доба питање о калдрмисању није излазило ни дневни ред, све до 3-ег Августа 1888. г., када је г. Леополд Ајбешиц из Будимпеште поднео једну понуду за калдрмисање варошн. Г. Ајбешиц пре но што је предао г. председнику своју понуду, проучавао је нашене прилике у околини Београда, и чинио је пробе за израду поцака.

Понуду г. Ајбешицову саопштио председник општине, као што смо већ у почетку напоменули нашео је одбору општинском на решавање, на састанку од 4. Септембра 1888. г.

Г. Ајбешиц поделио је сви калдрму за београдске улице на неколико 6 врста, према обради самога камена; док су нпаче услови за израду калдрме са свим неодређени, јер конструкција и каквоћа калдрме не спомиње се. Према томе ни понуђене цене од 1 кв. метра калдрме не могу да се узму тачно у претрес.

Цене за земљане радове морале су се међу тим одмах означити као претеране.

(наставиће се)

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Госпођа ДРАГИЊА пок. Станојла Петровића бив. члана Државног Савета у пенсији, одредила је 150 динара с налогом да се та сума подели сиротињи београдској приликом шестомесечног парастоса п. Станојла.

На оваком племенитом сећању и помагању оскудних, изјављује се госпођи Драгињи најдубља захвалност.

Од стране суда општине вар. Београда 8. новембра 1889. год. ББр.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Нова претплата из унутрашности може се слати непосредно уредништву, али је боље предплаћивати се код поште.

За све нове претплатнике из Београда или унутрашности, лист кошта до краја ове године само 1·50 дин.

РАДНА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стеногрвфским белешкама

држан 8. Септембра 1889 год. у Београду.

Почетак у 6¼ часова по подне.

(СВРШЕТАК)

Алрам Озеровић. Господо, ја нећу да се упуштам у доказивање од колике су потребе сва она постројења, о којима се води дебата. Сувише је јасно скоро свакоме, да је крајње време да се што у овом погледу предузме.

Али, ако се иначе појављује опозиција нека, то је очевидно томе узрок знатан терет, који је са овим предузећима скопчан, као и околност, коју је већ напоменуо г. Цукић, а то је, што је комисија он-статистички предлог свој у погледу детаља израдила доста скучено, а са можда недовољним проучавањем појединости.

Имамо пред собом тежак задатак, да извршимо знатна постројења, — али, да у што веће необтерећено сувише наше суграђане, те тако олакшавајући с једне стране услове живота, неопходно ће сувише велики памети.

С друге стране права је несрећа, што непрестано морамо имати на уму, да Београд за сада нема више од 40.000 житеља, од кога још броја знатан један део је доста слабог ма и сиромашног стања

Код нако слабог броја житеља сваки се нов терет јаче осећа.

Говорећи о томе, дозволите ми, да мало ближе уђем у ову тему о множењу популације у нашем Београду за то, што ми се чини да је ово питање подоста у свези са питањем о потребним реформама.

Зајиста не може се довољно жалити што број житељства београдског не миче се скоро никако напред, док се друге вароши у што веће могу похвалити великим често и огромним порашћењем житељства.

Ја нећу да говорим о великим варошима као што су и пр. Париз, Берлин, Беч и т. д. — тамо постоје сасвим друге прилике, са којима се ми не можемо равнати; али учените ми. пр. неоспорно великим напредак Букурешта и Софије, па, да се запитамо: зашто се у овим суседним нам престоницама из дана у дан множи житељство, а у Београду не?

Где је томе узрок и шта би био лек?

Ја би рекао, да су узроци нашег застоја двојаки. Прво је можда узрок то, што су у нас економске прилике, дакле услови зараде не баш са свим повољни, — а друго очевидно то што се у Београду није скоро ништа предузело у интересу постизања боље здравствености и удобнијега начина живота.

Ну, ни овога тим пре следује да хитамо те да напидамо, оно, што је до сад пропуштено, — али, да при томе што више можемо — нашино, да наше реформе у финансијском погледу буду што спонљашње.

Предлажећи сада на ово последње, т. ј. на чисто финансијско питање, другим речима на начин извршења реформама, сматрам пре свега за дужност, да изјавим, да сам и сам добро рачунао своју патерезу, која би се плаћала по предлогу комисије, на сам напао, да зајиста стоји примедба г. Лека, т. ј. да би се по предлогу плаћало од прилике 6½ проц. год интереса, докле се по закону може плаћати највише 6 проц. колико паплаћује управа фондова. Предлог дакле прекорачује закон. Затим — мораћ и сам да приметим, да је предложена сума од 720.000 динара годишњег плаћања — анунтета, и сувише велика за наше прилике. Г. Милојевић иде шта више још даље; он каже нека те коне установе коштају на поклетку и милион динара годишње, на мирна крајина!

Да, господо, лако је изговорити велике ове цифре, али ће бити теже прибавити и покрпљити их.

Имајте само на уму, да Београд сада у име државнога дланка једва плаћа 400.000 динара годишње, а пређе је плаћао нешто 100—150 хиљада динара више.

На шта каква је порина и на владу и на скупштине, које су то повишење пореза донеле, каква је мука, док се и та цифра покупи!

Замислите сада, шта би било кад би ове реформе захтевале још двапут толико, колико износи цео тај државни порез?!

Та, одбор ризикира, да му предлог о новим установама тотално пропадне на општем гласању које свакако мора да предходи сваком задужењу општине!

Каква би онда била ваљда од целог тог припремног рада одборског?

То је господо, тако, ако хоћете истини да погледате у очи!

Сада настаје питање:

Ја шта ћемо, кад се по предлогу комисије не може?

Господо, над сам био тако слободан, да донекле критикујем предлог комисије, осећам, да сам морално обавезан, да и против предлог учиним, — тим пре што сам сам жељан да што пре доказимо преустројство наших општинских установа. —

Ено, господо, какво је моје немеродавно мишљење.

Главно је, да треба гледати, да свакуемо анунтет, који би житељству нао на терет, и то би се онако могло постићи.

Нала надлежити појединa предузећа за себе, на бар приближно, а на основу већ постојећих података израчунати, шта би коштало свако ново постројење за себе.

За тим би требало надлежита оне конструкције, које се са бољим рачуном могу повернти једном домаћем или странном друштву, а да их исправи општина у сопственој режији. —

Ја сам ево примера ради, мишљења, да ће бити куд и камо паметније, ако осветљење гасом или електрицитетом предамо каквом друштву или предузимачу —

Ова друштва, која се искључиво тиме баве, која су и спремнија и способнија, да

ло предузеће и много јефтиније извршене на много јефтиније и експлоатишу, но што би то радила општина, која би тек имала да експериментише.

Опасности нема, јер ми данас знамо шта плаћају друге варошн сличне Београду, на неморалу успоштя ни једну понуду, која би тражила већу цену за осветљење, но што друге варошн плаћају.

Овај би начин њима и ту добру страну, што би дотичан терет сносили само они, који хоће да и могу да се служе новим осветљењем.

Шта више, ако би се и поред јефтиније погодбе, житељству чинило, да је осветљење скупо, ни би радили ово, што су радили наши суседи, Панчевци. —

Нашим суседима, чинило се једног дана да би осветљење дуготрасом могло бити јефтиније, но што га рачуна постојећа тако фабрика но погодби са општином.

На шта су браћа радили?

Све ове приватне куће, које су осветљење употребљавале, одлажу део фабрици сви заједно, — ови праве страјк! на шта је била последица? фабрика утела не хтела морала је знатно поштедити и ту осветљењу, и тако су Панчевци дошли до много јефтиније струје гаса без по муке!

Еле, тако би се можда могло поступати и са другим каквим јестрошењем и на послетку остало би за општину, да извршује само оно, што би заштита било нерационално, да се друштву ником поверп.

Резултат таквога поступања био би тај, да би онда општина требала мање новаца, мање зајма, на дакле и мање експлоата.

Ако би се тако потребна годишњина редуцирала на пр. на 300 до 350,000 динара, дакле на 300 до 350,000 динара, тада би се ова цифра куд и камо лакше и праведније могла распоредити и прибавити. —

Од ње одпаде би пре свега досадања буџетске цифре на рачун дотичних установа, а остатак прибавио би се путем такса, што се ваше може праведнијих — рачуне се, који би се наплаћивали у правом реду од оних, који су полни и у стању, да се поним установама служе, — а остатак путем општег мождо прireза.

То је господо, моје скромно мишљење.

На послетку и опет само у интересу ствари имам да се дотакнем и једне врло важне стране комисијског извештаја. — наиме предлога, да се потребна сума за одплаћивање годишње зајма прибави бар од части путем трошарине варошке, тако званог octroi.

Ну, то би тек било штетно за нас, и то са више страна. Колико је та система опорезивања као штетна и неправедна осуђена самом теоријом, излишно је, да ја понављам, пошто су то већ објаснили неки од г. г. предговорник. Но ја би специјално у односу на наш Београд рекао да је она двогубо штетна!

Ено зашто! Господо, ви знате, да се цела економска важност Београда основа на том што је наша варош главни посредник у робне трговине целе краљевине Србије.

Београд може имати некада — под повољнијим условијама — и извозне трговине; али је за сада неже!

Нека Београд изгуби дакле свој положај као главни посредник увозне трговине, па ово онда свршили. Ви знате господо, да нам у овом погледу и данас прети опасност. Ви знате, колико се Београд све више оштећује, што страни агенти неуморно крстаре по унутрености Србије, одвраћајући купце са наше престонице, — ви знате даље и то, како се са навеске стране напољује, да се нашим железницама матури тако звана диференцијална тарифа на штету Београда, јер би по овој подноси еспап непосредно за внутреност стао куд и камо јефтиније, но кад би се еспап довео прво у Београд, а затим у такозваном лонџелном „слобраћају" одавде предао за дотичну штацију.

Нека дакле свима тим околностима и тенденцијама придође још и трошарина, на ћемо, бојим се, пре дожнвети изселавање нас Београда, но порашење његовог житељства!

Ви ћете питати: у чему је свези трошарина са наведеним незгодама.

Ено одговора:

Један од господе, који су за трошарину, прочитао нам је на књиге г. де. Владана, неки статистички преглед о томе колико се разних за трошарину способних артикала увози преко царинаре у Београд, па је доказивао, како би се онтерећењем тих артикала трошарином добила лепа сумица!

То је све лепо! Али је, чини ми се, при овој статистици заборављено, та околност, што се један део тих еспана извози даље из Београда — за внутреност. На тај начин, према оваком предлогу онтеретно би се и онај еспап, који само пролази кроз Београд, а који је предмет провозне трговине.

Нека се дакле заведе то, и поред оних незгода, које мало час спомених, — на новчане сами нарачунате, ко би имао и болет рачуна да у Београд долази и одавде своје потребе подмирује!

На послетку стоји и то, да би сам надзор на варошким баријерима појео бар 35 проц. и 40 ако не и 50 проц целога прихода трошаринског, па после сва мука ипа би од тога имали?

Ако дакле ништа и ово нама неће одбацити и скажу комисао на трошарину.

Завршујући, господо, дозволите ми да поновим да нам нема другог излаза, сем тога:

Да комисија ишта или појачана, имајући у виду све примедбе, које су вечерас пале, поново узме питање о овим реформама у оцену; затим, да издвоји она предлоге, која се рационалније могу извршити путем концесије, на ће онда добити далеко мању суму новаца, која остаје на терет општине, тај пак терет нек распореди онако како сам пређе рекао, на сам уверен да ће онда и комисија и одбор наћи бољег одзива, и да ће тада и грађанство с драге воље пристати на задуживање и овако даље Бог, те ћемо једном дожнвети, да се Београд неће на овај ступањ, који му по праву и положају припада!

Андра Поповић. Молим вас, господо, допустите и мени да кажем неколико речи Биће кратак, јер видим да сте већ заморени говорима разних предговорника.

Овде су постављена два питања: да ли нам требају уставове, које се помињу у извештају финансијске комисије; и, како ћемо их остварити?

О првоме питању ја управо најмање и говорио, колико није ни требало говорити, ночеки сви на реда признајемо, да су нам оне установе неопходне, и да их, према томе, морамо и подмирити.

Важније је оно друго питање: како те све неопходне потребе да подмиримо? То је главно и о томе нама управо и говорити. Предлажем пак на то, да држим да овде треба разликовати две врсте потребе. Једне су чисто наше, локалне, као што су: водовод, канализација, осветљење и школе ове општине; а друге већ то нису, јер на пр. затворски, сиротишта за робе и др. — то су установе, које јако задиру у приврсд, ни интерес целе земље. И кад је реч, о овим другим потребама и установама, ја мислим да није право да сви трошкови за то падну само на терет варошн Београда. Њих нама, дакле, са свим надвојити, и у договору с државом заводити.

„Ограничимо се, дакле, за сада, само на оне наше потребе и установе, које се искључиво наше општине и тичу. За задовољење тих наших домаћих потреба, за остварење тих установа, финансијска комисија предлаже нам задуживање.

И ја држим, да се општина мора за ове установе задужити. Али, сада је питање: како ће се то задуживање извршити?

Истина, комисија нам у своме извештају приближно одређује суму задужења, и поврашо опредељује изворе одужења.

У те изворе комисија је уврстила и потрошарину, а што се ње тиче, ја се потпуно слажем с оном г. г. предговорницима, који и с научног и практичног гледишта одбацују ову средневековну, већ прекинеду порезу. На кратко, и ја држим, да је извештај финансијске комисије веома непот-

пун у погледу одређивања извора за одузимање, и нарочито у томе, што нам се неизвесно приближно предрачун коштања појединих установа. Мени се чини, да је комисија требала, да нам у свом извештају изнесе предрачун коштања свике установе понаособ и изворе анунитета за њено задужење. Признајем, да оваким рад комисијски иште и времена и труда и техничког знања; али оваки је рад веома потребан, те да свики грађанин, на збору, може с убеђењем гласати: да ли је корисно или штетно задуживање оволике суме.

Овако, пак, како је извештај поднесен, ништа мање тражиће се од збора да гласа in carte blanche, и ја сумњам, да ће се добити повољан исход гласања.

У интересу саме ствари, у интересу повољног резултата збореног гласања, држим да је потребно: да се овај извештај детаљније изради.

А да би се могли ангажовати и стручни Људи за овај рад, ја држим, да је сасвим право и потребно, да се члановима комисије тај рад достојно плати.

Кад се хоће да утроше милиони динара, дае, 3—5 хиљада динара награде комисији неће бити никаква штета: овај издатак допринеће да се уверимо: хоће ли збиља бити мудро и корисно ово задуживање, или ће нас спасти од огромног а штетног дуга.

Председник. Ја би уследе речи г. Озеровића за њима казао да г. г. Вајсерт и Вајони издају 1,182.000 л. шина само у Београду, а у то нарачунају оно што се навезе. Дакле ако на то шине ударимо трошарину не ће се интересита транспорт за извоз.

Што се тиче концесија — ја над сам дошао на ово место, затекао сам те концесије у пуном јеку, али оне су фала Богу напуштене, јер зна се шта би онда Београд коштала сама вода! Зато мислим господо да не би требало ни да прелазимо на ту мисао, да путем концесија намиримо потребе наше општине.

Сава Поповић. Ја сам хтео да приметим г.г. председницима који су за то да се овај предлог одложи. Та господа председници можда седе на чистом врачару или у другој чистој лепој улици; али да седе тамо где седим ја, она би имала о овоме другчије мишљење. Да седе тамо где је општина крој улице исковала шапан, да морам да се пењем уз баскавке у моју авлију, онда знам да не би одлагала ово питање.

Овде је главно питање то да се реши о зајму: хоћемо ли усвојити или не; а разуме се како ће се и на који начин остварити зајам, како ће се вама отплата и како ће се учинити употреба за намирење оних потреб то је ствар Људи стручних. Одлагати то и остављати дорћолски крај и даље у стању као што је сад — то је жалосно. Господа која живе у лепим становима имају бољу думу и друго — она могу одлагати, али ми који живимо на дорћолу то не смемо одлагати. Нека седу господа на дорћолу над је кина па да виде шта је мука. Нежоте господо да будемо теоретици, нежоте да пучете једни на врачар други на енглезовац и т. д.

Прим. Овде је рад конференције прекинут да се другог састанка продужи.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(Из стенографских белешака)

држан 10. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Били: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан. суда г. г. М. Вишњић, Коста Томић; чланови одбора г. г. Светозар Которић, Милорад Д. Јанковић, М. Миловановић, М. Јовановић, Др. Марко Т. Лесо, Коста Петровић, Милован Р. Марковић, Н. М. Милићић, Свет. Карапешић, Милош Обреновић, Милутин Ј. Марковић, Никола Х. Поповић, Ђорђе Николић, Коста Д. Главинић, Тодор Ј. Мијаиловић, Ђорђе С. Новаковић, Димитрије Т. Вељковић, Никола Д. Кнез, Петар Д. Вељковић, Јован Илић, Стеван Петровић, М. Великарић, Р. Драгомић, Глиша Јовановић.

Председник. Састанак је отворен.

Ваша је господо познато, да смо 8 о. и прекинули конференцију, с тим да се држи други састанак и на њ продужимо конференцијски рад. Прима ли одбор и данас то? (Прима).

Ко жели да говори од грађана, нека се пријави јавити. (Ћуте). Пошто се нико не јавља од грађана ни одбора, дајем реч одборнику госп. Доктору Леку.

Др. Марко Т. Лесо. Имам да одговорим г. Главинићу на примедбе, које је прошле седнице учинио на мој предлог.

Ја сам предлагао да би требало извештај комисијски одбацити, јер је но све непотпун, има рачунских погрешака, на се и са законом о варошкој трошарини несклапе.

На то ми је г. Главинић одговорио, да је тим мојим предлогом у неколико срећан комисију.

Ја то не разумем и мислим да је дотичноме сваком одборнику, да каже своје мишљење онако, како је убеђен, и да се њему искушени овде да правимо један другом комплименте.

Исто тако и господа чланови финансијске комисије не би имали право да ми замере, што сам отворено моје мишљење исказао. У осталом није кривица до чланова поменуте комисије, што је овај извештај овако рђаво сачињен. Ја сам био члан више комисија и знам како се обично ради. Од комисија не може се тражити да прикупљају потребне податке, које треба председништво да спреми.

Г. пре седнике општине био је и председник ове комисије, и у толико ми је чудновато што се није постарао за податке, који су били нужни финансијској комисији за њен рад.

На жалост може се рећи тако то иде у свима нашим општинским комисијама. Такове је судбине и, пр. и комисија за послове око грађења основних школа, клаоница и варошког суда, које сам комисије и ја члан. И ту смо тражили од предгедника да нам спреми све нужне податке а у ствари добила смо пека испретурана акта, буди Бог с вима. У великој гомили акта која су нама да послуже као податци за подизање општинске клаонице било је најмање позива комисије за подизање припремене општ. клаонице.

Без нужних података комисијама је просто немогућно да што раде.

И ја намерам финансијској комисији што је приступила раду без потребних података и што је оваква извештај поднесала. Признајући моме предлогу неку увреду г. Главинић у исто доба најнеосновније критиковао је говор г. Х. Поповића на ма ли и ту какве уврede?

Господин Главинић вели даље у своме говору, као да ја хоћу да се општина задужи код управе фондова. Ја не знам да сам то и помислио.

Ја сам истина споменуо управу фондова и то онда кад сам нашао да овај финансијски пројект не одговара закону о нар. трошарини, јошто у томе закону нарочито се вели да зајам општине београдске не сме бити тертиран но што је код управе фондова а да су услови зајма, које финансијска комисија предлаже тертиније те сам казао на основу рачунских издатака које сам добио од човека стручног у финансијским питањима.

Свега те две замерке учинио ми је г. Главинић, а о стварном моме предлогу није нашо за нужно ни речи да каже.

Ако је до замерања ја готово пре могу да замерим говору г. Главинића, јер он у целом своме говору доказује нешто што није било тако потребно да се нарочито доказује, и цео његов говор, а и говор многе господе у прошлој седници, нека ми се не замери, изгледа ми као када би се доказивало гладном човеку да треба да купи храну.

Ја не знам ни једнога одборника међу нама, који не осећа потребу тих општинских послова, дакле није ни било нужно оволико доказивати, како су те потребе нужне, како ћемо пропасти и т. д.

Овде је главно питање, како и на који начин да подмиримо те потребе. Потребе су нама свима очевидне и не треба их доказивати. Главно је и цео наш говор треба на томе да се сведе да тражимо начина,

како те потребе да подмиримо, на пошто средства немамо, зајам је неизбежан. Но ниак не можемо решавати пре о зајму, док не знамо средства за отплату.

Што се тих средстава тиче из свега досадањег гледа да је једина трошарина, коју ћемо на послетку морати успоставити.

Г. Озеровић мисли да је истина нешто заиста доказујући као да тада трговина била ништавна. Но г. Озеровић заборавио да из тога да се трошарина може тако уједе сити, да се наплаћује само на предмете, који се овде троше и који су више луксузне природе, а они предмети, који само пређу кроз Београд, на њих не би се наплаћивала трошарина. Даље исто наш говор треба пре свега концентрисати на средства т. ј. на увођење нових прихода, којима мислимо да отплаћујемо зајам.

Није мало важно, да се у исто време реши и то, да се одмах приступи парцијалну пројекта и предрачуна свију оних предузећа, која намеравамо завршити.

Кад на тај начин сазнамо шта ће нас појединна предузећа стати и видимо колико можемо детерати новим приходом онда ћи је лако да бирамо оно, што је пре треба да оствари, према средствима.

Ја сам ово говорио и у прној седници, то понављам и сада, и молим одбор да ово моје мишљење прихвати.

То је што сам имао да кажем.

Председник. Ја бих волио, да нас г. Лека запитам, да ли хоће, када сте ви тражили на шесте добили та дата о клапици. Ви сте тражили преко вашег деловође из суда, и суд вам је дао све што је имао. Ово што нема не може вам се ни дати.

Ви сада покушавате да ваш напад на комисију свалите са осталих чланова и пренесете на мене. Разумем вас али се и чудим таквоме поступању, не желећи да удавши даље у ту споредну ствар нашета данашњег тумачења прекора који сте набацили комисији. Одбијам замерку као неоснован. Ако прочитате одлуку одбора, видећете и ви и и сваки други да су ког мисији положена главна питања и ни се сем начелне стране имено могли упутити и у разраду стручних, нарочито техничких детаља.

Комисија је имала да каже на каквих начела можемо завршити велике послове.

Ми смо нашли да је зајам најбољ пут. Даље, ви сте тражили комисија да каже и како приход да се увећа. Одговорили смо: трошарином.

То су главне тачке и ви хоћете да се и те главне мисли одбаце, а то значи, да смо вам ми нешто натурили. Не треба тим тоном да излазите и да пређете, када ми нисмо никога вређали. Ако комисијски рад није добар, ви изволите казати бољи начин.

Милисије Јосимовић. Г. председниче, није овде место да се прандамо, и с тога мислим да преко тога треба да пређемо.

Др. Марко Т. Лека. Само треба нанети ствар онако, као што је, и не друкчије.

Ви сте г. председниче казали, да ја од вас нисам тражио података за клапицу и т. д. Међу тим овде у седници јавно, кад је изабрати комисија за послове око грађења основних школа, клапице и варошког суда, ја сам вас замолио да наредите да да се комисији сирени све што је потребно за даљи рад. О томе се може свакн увернти у штампаним стенографским белешкама одборских седница.

У прошлој седници на сте такође хтели да не утерате у дах о ономе рачунању интереса на зајам на сад то опет чинате (Жагор — — — чује се: да се пређе на дневни ред).

Живко Шокерац. Господо! Пошто се дебата била скренула с начелног терена на личан, и опет од личног на начелно: то ми је врло мило да се можемо вратити на нашу ствар. Одборска комисија тражи, да се општина задужи са 12 милијона динара. Ја сам био тако слободан у прошлој седници конференције да говорим, да општина не може да подноси дуг од 12 милијона. Доказивао сам у колико сам надар био, да на наша танана плећа не можемо да метнемо тај терет. Једино што нам спета да решимо ствар било против мог мишљења, било да усвојимо дуг од 12 милијона, то је што извештај није израђен како треба.

Писам мишљења ногу друга Др. Марка Лека, да се извештај одбаци него сам за то, да се умоли комисија да поново извештај изради, и попуни онако, како се може и о њему одлука донети.

Мени је врло жао што није овде добри финансијера млади г. Цукић, и несмем да се упуштам у та финансијска питања, а могао би да дам мишљење када би нам било нанешено, колико коштаду водоводи, колико осветљење, колико основне школе, а колико све остало. Док се ономе питање не начесе ствар се ова не може решити, нарочито и с тога, што нам се каже, да се мисли да 12 милијона неће бити довољно. Ја се плашим чак и 12 милијона, јер тешко је и набројати толике паре, а камо ли још и задужити се.

Ја мислим, да најемо излаз овакав: да се извештај допуни подацима шта ће коштати поједине позиције.

Ја сам био мишљења, да се установи за сад само канализација и водоводи, као две неопходне потребе за варош Београд, за и сгону здравствену страну, и може бити да сам се истрчао, кад сам казао, да не треба да се задужујемо и за школе, али то ми писао није било, јер ја писам непријатељ школе, само сам се у браом говору храбро изразио. Моја је мисао била та да се образује једно акционарско друштво и њему да подигне школе и с оним, што нам у буџету, да с том шпером одплаћујемо.

Што се пак тиче осталих установа за њих сам да се задужимо кад страног друштва.

Један од господе говорника пребацио нам је као да ми с једне стране бранимо сиротињу, а с друге стране да не уважавамо интерес и то ми, који нећемо трошарину.

Господо, што се мене тиче, ја писам за то, да се не оставе ове установе, које су потребне сиротињи, али писам ни за то никако, да све то сиротиња плаћа, него сам да се то плаћа по квантуму као што врло добро рече г. Борисављевић, или и на други начин, само да се не уводи она средњевековна установа трошарина — октроа. — Господо моја, трошарина је најнеправеднија пореза на свету То је порез, који плаћа сиротиња. Неће се ту порезати: биоскоп, шунка, салама и т. д., него ће се порезати на оне ствари, које су на кућнице а то је хлеб и друге потребне ствари.

Дакле ја сам за то да се сиротиња дају те установе, ја сам и за то, да их већим делом сиротиња не плаћа. Финансијске ћемо уколити да вам покажу начин како се све то постићи може.

Господо, трошарина ће на сваки начин поскупити живот тако, да ће тешко бити и средњега стања човеку у Београду, а камо ли сиротињи.

Рече један да украсимо варош, на ће нам странци доћи.

Господо, нама не требају странци, ми их немамо више, него што су нам потребни. Нама не требају они лично, већ нам требају њихове паре, а то ће бити над нашу производњу усавршимо и нашу сировину под бољим условима продајемо, или да их сами прерађујемо, на продајемо како хоћемо.

Трошарина ће да убије нашу производњу, нашу привреду. Те трошарине укинуте су свуда где се хоће сиротиња да помогне.

Пиа трошарине у Паризу; пиа у Бечу, па и Француза желе да је што пре скину. Ко је био од господе трговца или њака у Бечу, тај је морао увидети, да је трговина сва концентрисана унутра и све што има од пуда да живи, оно је ту, а све што неможе оне иде ван линија.

Један од господе напомену, како је Пешта на тај начин подигнута и како би општина требала да прими све установе на и оне које сва земља треба да плаћа.

Немогуће ми је господо, да се сложим са г. Недељићем који вели, да су интереси и слагалишта једно исто.

Господо, ја не мислим да не треба да се помогне, али господо, може ли се. То је питање?

Кад један домаћин прави кућу, он зна, да је лепше и боље да живи у већој кући. Он зна све, шта је боље, али иначе држи се оне пословице, „нека се Ружа спрам губера пружа.“

Дакле, господо, да потпомогнемо општинско одбор у овом предузећу, али пајпре да нам се каже цифра.

Ја сам казао да направимо водоводе и канализацију.

Што се тиче осветљења, ја знам да је то лепше и да је корисно по нас, да уземемо једну околност. Ја сам чуо од учених људи да за нашу варош није електрично осветљење због раштркапости вароши, а због здравствености скупо би коштало. То је једно и другог због опасности. Неможе се господо судбина једне вароши поверити неколицини машиниста. Та машина што производи електрицитет ако само један клинчић фали, може да произведе страхоту да доживимо мрак.

Слушао сам и то од људи, који су били у Паризу, да поред те електрике стоје опет старе луфт-гас лампе и праве балабадук поред свију електричних осветљења.

Тај гас господо врло врло много кошта, и ту нора доћи страница, а другу од тога нећемо имати приход но шта више можемо имати још расхода. Сем тога треба знати имати још расхода. Сем тога треба знати и то, да се ми варош наша варош и неможе добро осветлити, јер су наше куће свака различна. једна од једног, друга до ње од 2 и 3 ката, а није као што је тамо, где су електрична осветљења.

Нека су господа говорила да се електрином само улице осветле, а ми да се служимо другим средствима. Ја би жедео да се у томе извештају све то изнади, на да знамо, шта ће да поштта. Ја ако сам чуће даго лампу, опет пристајем, да се прави водовод и канализација.

Што се тиче основних школа, ја подпачам мој предлог с тога, што сам чуо да смо према закону дужни да правимо школе.

Према овоме дакле ја сам за то, да се праве водоводи, канали и основне школе; а за остало: витропоти, кеј и т. д. да умолимо владу да се изнесе предлог да општина да земљиште, и да помогне нешто, а остало да држава установи. (Врло добро).

Младен Тодоровић. Пошто је говорник на мене управио неке речи, хоћу и ја да проговорим неколико речи.

Господа која су против овог извештаја, она су поглавито ударала на свртиљу. И заиста, кад се узме, да ће спротивна плаћати годишње по 32 динара на отплаћивање, као што је казао г. Н. Х. Поповић, онда је то нелика цифра и додајте сада још и дажавни порез, па ће плаћи још страшнија сдика, да би спротивна имала право да уземе мотике, па да нас одавде истера.

Ја знам да је лепо заступати спротивну али не треба она да се узме као средство за протурнвање своје мисли.

Господа, која су своје податке изнели, веле, да се удара трошарина на хлеб. Они су изнели неке ствари само да одвлате пажњу од главне ствари. Они су изнели, да треба на локал да се плаћа по 3 паре и по тове рачуну изнашли су 32 динара годишње. У извештају комисијском изречно стоји од 1 до 3 паре од себе. Комисија се креће у томе мишљењу да се плаћа по једну пару, и кад један сиромах плати на собу и кућу две паре дневно, то онда годишње износи 10.80 динара.

И то је истина доста, али да видимо шта добија за то. Представите господо шта чини, кад је један човек сиромах, и нема средства да плаћа слугу, да му донесе воду. Тај сиромах мучи се и ради цео дан и кад дође у вече кући мора да иде с тестијама на чесму и да се са куварицама свађа. Узмите једног човека средњег стања, који према свом капиталу не може да плати слугу. Он често пута мора саму жену да пусти на пијацу да му за ручак што спреми. а кад кући дође, сам исцепа дрва, али на чесму да пошље жену, то му недоликује.

То све господо отпада кад има воду у кући и зар то није доста? То је баш у корист спротивне. Замали се хадите кућа некога богаташа или некога еврејина кнеже, па док се донесе вода, дотле пред богаташке и спротивпске куће изгоре. Богаташи осигурао кућу и он добије накнаду. Сирома нема откуд да осигура, ни страда. Зар и ово није добро за спротивну?

Кад је дети праћина, богаташи узму кола и отиду у шетњу, а сирома не може него кад пође на рад мора да трпи праћину.

На свету тога ја сам хтео да кажем, да је ово баш корисно по спротивну. Према томе, ја би замерио сваком господину, који говорећи против ових потреба, кобајаги брани спротивну, док међу тим они на против нападају на спротивну. (Чује се: нема тога).

Никола Х. Поповић. Који је то, што је говорио. То су уображења лична.

Младен Тодоровић. Г. Борисављевић је говорио да се наплаћује на хлеб. Спротивна највише троши хлеба, а друго једу врло мало.

То у извештају нема.

Даље један говорник рече: „по каквом праву можемо забранити једном човеку да црпи воду из свог бунара.“

Ако ми оставимо на вољу сваконе, онда ће се пријавити повећи број таквих, који ће казати: не треба ми вода. Ви знате, да свака кућа има и нужник, а где има и бунар, ту је земља набушена и водо покварена и поштo нема друге воде, то ће онда прости општинску воду на штету општине.

То сам имао да кажем баш у корист спротивне.

Милинко Јосимовић. Ја сам хтео, да обратим пажњу, да се не води дебата у овоме правцу. Овде не треба водити дебату о томе. да ли су ове и ове ствари потребне. То је свршено, и то свако зна. Не треба потрошти ни то, да ли нам треба електрично осветљење или не треба. То долази засебно. Не треба се упуштати ни у какве детаљности. Нису потребни ни тачни предрачуни, да се зна шта ће коштати водоводи, канализација итд. Од пријике зна се да ће коштати 12 милијона

Питање је о томе, да ли можемо да се задужимо или не. Мислио би да се у томе правцу говори. (Чује се: Тако је).

Председник. Ја мислим господо, да је и сам извештај комисије у том смислу. Мени изгледа, да је и одбор и друга господа на конференције ушли, да је та ствар сасвим расчишћена по нас.

Те се ствари тачно коштање зна, када се потврђени уговор о зајму изнесе пред одбор.

Ово је само од пријике казано. За што је тако од пријике? За то, што комисија која буде радила на подизрење потребна, треба да зна с којом сумом располаже.

Ми би господо били незналице, кад би сада тврдили оволикo нам треба. То не могу ни стручни људи да кажу.

Ствар ону треба једанпут решити, а свака пара, која је потрошена, није бачена.

Ово се питање повлачи већ од 10 година и много је и новаца потрошено око тога, на зар би сада било право да све пропадне. (Није).

Колико ће шта коштати, знаће се тек онда кад се уговор прави, а сад не.

Милинко Јосимовић. Ја налазим да је и сам овај предлог у извештају дао повода овој дебати. У извештају није требало казати, на који начин да се наплаћу водоводи, нпр. од 1—3 паре, него је требало казати у општ да водовод може донети приход толики и толики.

Председник. Што се тиче начина, како ће се та ствар извршити, то је ствар одбора. Ми овде не радимо за наш рачун него за све и кад год има могућности да позовемо наше људе, онда ћемо их опет позивати. Дакле овде је предлог учињен начелно, како би се могао изнети пред збор.

Др. Марко Лека. Овде је главно питање хоћемо ли ирио да решимо, да се задужимо са 12 милиона динара, шио што комисија предлаже, на после да приступимо извршењу претходних послова, који се на

зајам односе, али ћемо поћи природнијим путем, т. ј. прво да посвршавамо све претходне послове т. ј. увођење нових приходa и израђивање пројеката и предрачуна, па онда тек да се задужујемо.

Пера Видаковић. Г. председниче, немојте сваком ви да одговарате. Пустите нека други одговара. Ви напишите хоћете да говорите, а то чини збрку.

Стеван Јовтовић. Овде је говорено много, али о самој ствари није говорено. Да је прво финансијска комисија донела шта треба, ми бисмо знали одговорити јој шта треба. Овде нема ни пере, ни плана, ни рачуна. По моме мишљењу комисија треба да изнесе шта да се ради: колико има километра чега да се ради, па онда да склопи рачун и знати шта хоћемо. Треба да се има билине признања, давања и т. д. Тога свега нема.

Овде се прво тражи од вароши одобрење 12 милијона и чисто се каже, дајте ви, и ми ћемо нешто радити.

Ја мислим господо да не би требали о тоне трошити времена. Ми имамо доста стручних људи. Нека се изабере један шири одбор. Нека проштудира све. Нека направи план за школе: нека донесе тачан рачун, па тек онда да се приступи решењу.

Што се тиче кеја, то је дужност државе да направи. Београд не утврђује обалу само за себе, него за целу државу.

Ако требају оборе и магацини — антрепоти — то је искључиво посао акционарског друштва. Ми смо имали збор о томе и једанпут је под Владином решено и урачунато све да се у Макишу поставе оборе. Шта је било. Како је било после не знам?

Одвојите антропоте и кеј од тога, а за остало да решимо да се изиђи.

Што се тиче школа"ни дајемо данас толико кирије да се за те суме буџетом одређене, може отплата вршити без других трошкова.

Варошки суд дајте некоме за 40 година на неки направи и када одиграњујемо оно, што сад кирије плаћамо, имаћемо кућу за суд.

Тако исто и све оно што имамо у буџету за каљдрму, издвојите и подајте на отплату, па ћемо имати и каљдрму. Овде не разумем да ћемо имати каљдрму за годину дана, него поступно за неколико година. За водоводе и остало дајте рачун шта ће да кошта.

Што се тиче 12 милијона, ја мислим да би сви ми гласали за 15 милијона без да нам траже рачун, само да не тражите више. Обезбеђе се да не тражите више, на добро, али сумњам, да нескошта и 15 до 18 милијона.

Толико сам хтео да кажем.

Светозар Вотерић. Г. Јовтовић тражи да му поднесемо тачан рачун. Мени је доста смешно, кад један човек, који живи у Београду, овако говори и који је слушао, да се о српској железници писало од 1861.—1881. г. све се памтило и поднели тачни рачуни шта ће коштати, па на жалост коштала је прескупо, али то је тако морало бити, кад се непопштено ради и праве кућe — ту не помаже рачун (чује се: рађено је на памет). Није на памет него је требало поштено.

Димитрије Милојевић. Ја ћу бити кратак у моме говору.

Видим сада у чему се ствар састоји. Ми сви хоћемо зајам, али прорачун нам није добар. На лепо, ако није добар и ако комисија није написала извештај како треба-према нам је г. Лекo и г. Главинић лепо објаснио, онда да умолимо исту комисију и ако треба да узмемо још из грађанства спреме људе, на они да саставе поново једну комисију, која ће из овог извештаја узети оно што је добро, а оно што није одбацити и уметући још што треба, па нам изнети те да усвојимо.

Шта ћемо даље да радимо, овде немамо ни једног који то не зна.

Ми сви знамо да немамо воде, немамо осветљења, знамо да имамо и сувише пушине и држим да је мало 20 хиљ. динара годишње само на поливање да се утроши. Онде су многи говорили: „Јаја не треба." Ја то мишљење не делим и држим да треба да се задужимо. Пре је говорио т. Озеровић и вели, кад се будемо задужили, онда ће нам се престолница расељити. Па лепо. Нама једно не гине, и онако ће да се иселе кад немамо удобности. Иде господо да начинимо све, па ако се иселе онда нам неће жао бити, јер ћемо знати да бегају од добра.

Ми имамо једну улицу „Кнез Михајлову" и када буде поле леп дан често видим бечки „грабеж" — хоће свет да ужива. Ми имамо у Београду засађена дрва и шта видимо тамо. Све се исушило. Онде имамо ботаничара, који су те науке студирали. Свакоме је нужно зеленило и могли би све то знати.

Шта имамо ми у нашој варошки Покојни Николић да није ово мало засадио дрва ми би имали само прашину и песак. Дакле остављамо све на страну, па узмимо новаца за сада 12 милиона, који се неће утрошити све наједанпут, него поступно.

Шта нам је најпрвије прво: вода, вода и вода. Направимо водовод, па после редом. Г. председник је онномад казао приближно чим ће се за то платити интерес и отплата. Разуме се, да он тачно не може ни казати. јер кад би то могао он не би био Карађорђевић, него би био пророк.

После овога долази канализација. Да направимо и то и да уклонимо сирад из вароши: па после осветљење, за тим кеј, антропоте итд.

Задужимо се са 12 милијона и почнимо једанпут у 19. веку или у 12 часу остварење најнужнијих потреба.

Господа нека кажу да одбор није нарадио ништа. Ја имам петина стручњак, али кад је баш то тако недопоште, онда да молимо лепо тај одбор и грађане којима је до престонице на срцу, да дођу да размисле о томе, и ако нема ко да наради, онда нека општина плати људе, који ће то нарадити.

Г. предговорник Јовтовић вели да треба да се начини предрачун. Лепо, хоће ли он да дође да наради то бадава.

Ако тражите да се све стручно уради, онда треба да платимо стручним људима. Никад није скуп клинац, него плоча.

Ја као грађанин молио бих да ово примимо у начелу и да се општина задужи са 12 милијона, а ако што није јасно, онда нека се одреди комисија да то допуни. (Врло добро).

Живко Шекорац. Ја морам да будем кратак, пошто је г. Милојевић исказао све што би још имао да кажем. Само разлика је између мене и њега у цифри. Он тражи да се задужимо са 12 милијона а ја кад се то подели са 2. — Г. председник рече да неможемо да дођемо до стално цифре колико ће нам стварно требати, до год продузимачи не кажу своју реч. Ја би молио г. г. техничаре, који су компетенти, да кажу да ли баш хора да се чека на то да продузимачи кажу своју реч. Мени се чини то није нужно: стручни људи праве предрачун, па се лицитира од тога предрачуна на ниже. С тога ја мислим да онде треба умолити финансијску комисију да нам поднуси свој извештај нужним цифрама да нам каже колико нам је нужно да коју потребу да имамо, па онда да донесено решење о овој ствари шта ћемо предузети на првом месту и колико ћемо се задужити. Ако комисија треба каквo стручно мњење, онда да замолимо г. председника нека прибави кога стручњака, макар му се за то мњење што год и платило. —

У осталом, ако хоћемо даље да говоримо, молио бих да се чувамо пребацивања и пецкања. Ја говорим овде с тврдим убеђењем само оно што мислим да ће бити корисно за општину, али ми са нпак пребацују неке друге намере. Ја кажем писам за то да се задужимо одмах са 12 милијона, него са 6 милијона и да радимо постепено и не све на једанпут и све заједно. Ја тако налазим и свршена ствар. Може бити да грешим али то је моје тврдо убеђење, и молио би говорнике да поштују осетљивост других и. пр. прошлог пута један мој добар пријатељ и друг рече да ја хоћу некакав атентат да учиним, а мени

то није никад било у крви да атентате правим! Све што сам казао, казао сам са највећом жељом да приномогнем, колико могу оној ствари, и — то је све.

Алекс. Горњакаловић Овде је господо финансијска комисија пашла пред нас један програм, како да се направе ови радови. Најсдан пут пашли смо с тим да је једино да се реши само то: да ли треба се задужимо или не треба, јер другчије не можемо ни дићи до потребнога износа, него, говорено је само о томе на који начин да то буде. Но и мени се чини да овде прво свега треба знати шта ће нас коштати шта? Није дакле потребно ово, што нека господа захтевају, да се има на какви предрачун предрачун. За дакле у томе заиме рам комисији, што није то дата бар онако у опште пашла као што је то викнадно учинио г. председник на прошлом састанку. Као што је г. председник показао нама ће стварно да треба више од 12 милијуна: а осим тога и она сума, која је прорачунata за амортизацију онога дуга није тачно прорачуната. Тако над се рачуна да се добије 90 за 100 — онда ће требати да се задужимо не са 12 него са 13 милијуна и 800 хиљада и онда амортизационога стања неће бити 720 него 780 хиљада годишње.

Но да то оставимо на страну, јер то се да лако исправити, па да потледамо какви се приходи скашавају у изгледа за покриће ове амортизационе своте. Комисија прво прорачунава шта ће трошити воде и рачуна да имамо 33.000 локала. Г. професор Јосимовић говорећи о овоме, са правом је замерио, што се овде одређује од 1—3 паре од локала да се паплаћује за воду — али кад је то ушло у пројект и кад се такав предлог поднеси, онда треба о томе и да говоримо. Прошлога састанка, један од говорника — чини ми се г. Младен Тодоровић рече, како се у локал рачуна соба и кућа онда нема 30.000 локала. На тога се један да је овде за локал узета и соба, и кућа, и шпаја, дакле, свако нарче одељења у кући; и кад се тако узима, онда је умесно што ми кажемо да је то скупо за спротиву. Узмите само два одељења у рачуна, само собу и кућу где живи једна спротиња породица, то се рачунају два локала, и на то ће та спротиња породица да плаћа годишње 14·40 динара за саму воду. То је читава пореза. И кад је тако, опет се нама од стране г. Тодоровића пребацује да се не ст рамо за спротињу! Ја то констатујем као факт а ви оцените господо је ли могуће захтевати од таких људи за саму воду да толико плаће. Кад је тако за воду, а шта ће мо за осветљење, канализацију и т. д.? Колико ће онда плаћи да се плаћа? Дакле погрешка је у томе што се узимају локали — јер ако се узме соба и кућа, да се не плаћа, онда нећемо добити суму колика нам треба. Погрешно су сграчунати и јавни локали. Ту се каже да има у Београду 323 јавна локала, т. ј. толико има механа, пивана, апчинница и т. д. То ће може бити да су се у том броју рачунали сви локали, — дакле то је погрешно, а сем тога овде је и та погрешка учињена што нигде није предвиђена она сума од 314.000 што плаћамо за воду данас. Исто тако није предвиђена ни она сума што се данас даје на школске кирије и на друге кирије, а најзад и што се троши на осветљење. То су све суме које и данас стоје у буџету. Г. Главинић је нанео један рачун, у који је сумњам, пошто каже да 160 динара долази годишње на једну пор- главу да осветљење. Но оставимо то — главно је да у предрачун треба да уђе све што се троши и све што треба још да се да. Онде се прелази преко свега тога на се каже што год не може да се подмири редовним приходима општинским то ће пасти на терет прихода од потрошарине! Ја сам у прошлом говору објасњо шта је потрошарина — она је изгласан Октро-а, од кога се куртулисана цео образовани свет. Питајте све оне општине где постоји тај Октро-а сваки ће вам казати да се радо куртулисали њега само да се може. То је приход од једне најнеправеднје порезе на свету. Пореза треба да је прогресивна, да се најплаће од онога који има и да расте према ономе који више има — док шта је Октро-а? Он је најдаљи систем пореза-вања, он удара највише на оне који су спротиња, што је ко спротиња то јаче осећа ову порезу и фактички он је више плаћа, плаћа је више 5—6 пута од богатије класе. И онда шта значи то? Значи да ће те ни, који уводите Октро-а у кратком времену после такве порезе да расеље спротињу на Београда а уз њу и остале спромашне класе грађанства; јер ова спротиња, која се сада насељава око трговишта, по сиглеовину и само даље, она ће онда да иде још даље ван оне границе где та пореза влада; и на тај начин куће богатијих људи у којима се спротиња настањују, остаће у варошн празне. Поврх свега господо стоји још и ово: да је овај начин порезе једна од најскупљих на свету. — Прикупљање те порезе односи 40 на и 50% на своје трошкове. То се зна и то је доказана стчар.

Шта дакле да радимо? Треба да нађемо други приход. Нека се усвоји трошарина, али нека се каже да неплаћају они који плаћају порезе и прирез 30 динара годишње, а ним пре ће ту суму да плаћају, али опет не на обпталишта, не на локале, него на количини утрошене воде. Осим тога ко хоће да има кола, ко хоће да има више млађих неза плати и на то. Дакле имате билијаре; имати карт ', имате друге луксузне забаве и т. д. — имате најзад и пестарину, која данас постоји ма и незаконо

Према ономе предлог мој своди се на то: да овај извештај нађа прешпарати, да га нађа дотерати тако да се пређе на плаћање других пореза осим тро шарине, која се мном скупа нашушта.

(свршиће се)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

[1]Чл. 18

Одговорност господара грађевине, предузимача и пројекта исте

Господар грађевине и извршилац исте (предузимач) узајамно су одговорни за вршење полицијско грађевинских прописа овог закона.

Кад се нађе, да је при каквој грађевини урађено што противно грађевинским прописима овог закона, или против особитих у договори означених услова, или да је грађење отпочето без претходне пријаве и добивене дозволе, или да су у пријави поднесени планови нетачни или, да се при грађењу одступа од одобрених планова или опи.са у пријави без претходне дозволе или да је материјал употребљен за грађевину хрђав, или да се у опште не врше наређења овога закона прописана у интересу сигурности имања, живота и здравља, људи и домаћих животиња, као и чистота, — општинска власт казниће у сваком таком случају како господара грађевине, тако и предузимача од 50 до 200 динара, у колико се на поједини случај не би могла да примени глава XXXIV. општег казненог закона од 29. Марта 1886. год.

Поред казне општинска власт обуставиће даље грађење и наредити да се учине нужне измене или да се поруши што је већ изграђено, или да се изврши што год што је пропуштено извршити.

Осим тога господар грађевине или предузимач сносиће све трошкове за преглед грађења и за нарочити надзор, ако би и овај због кога

грађевинског иступа био потребан по нахођењу власти.

Сам предузимач одговоран је за несреће, које би потекле са недовољно смотрености његове, па би при грађењу били повређени радници, суседи или друга која мимопролазећа лица. По овим се не искључује одговорност и других лица, ако и до ових буде у томе кривице.

Чл. 19.

Надлежност власти за извиђање и суђење иступа против грађевинског уређења.

Иступи за које је одређена казна предходећим чланом 17. овог закона, општинска ће власт извиђати, судити и своје пресуде извршивати. Противу пресуда моћи ће се жалба најављивати у свему као што је то код других иступа предвиђених општим казненим законником.

Чл. 20.

Трајање дозволе.

Ако господар грађевине за једну годину, од дана прибављеног решења о дозволи грађења, не отпочне грађење, доцније неће моћи грађењу приступити без нове дозволе.

Члан 21.

Таксе.

Поред такса, које су законом о таксама од 10. Јуна 1884. год. по струци министарства грађевина опредељене и поред таксених марака које су тим законом одређене, сваки господар грађевине дужан је у корист општинске касе у напред платити:

1., један динар од 1000 према вредности грађевине. Ако је вредност испод 1000 динара плаћа се такса као и на пуну хиљаду.

Где нема предрачуна и где би се показало да је исти нетачан, вредност грађевине одређиваће грађевинар.

2., Када се преиначавају старе грађевине (н. пр. подиже се нов спрат и т. д.) плаћа ће се половина горње таксе.

Ова такса неће се наплаћивати при малим оправкама, које у суштини не мењају постојећи вид грађевине.

3., За прављење планова за грађевине дужан је господар грађевине да плати инжињеру или архитекти, који је план састављо, ако не би било иначе међусобне погодбе, следећу таксу:

Ситуациони план	Сума коштања грађевина у динарима						Износак у процентима од % у динарима						
	до 2000	2000 до 5000	5000 до 10000	10000 до 20000	20000 до 40000	40000 до 80000	80000 до 160000	160000 до 300000	до 2000	2000 до 5000	5000 до 10000	10000 до 20000	20000 до 40000	40000 до 80000	80000 до 160000	160000 до 300000	
За скицу	1%	0·8	0·7	0·6	0·5	0·4	0·3	0·2	0·1								
За нормални планове	2·2	2·0	1·8	1·6	1·4	1·3	1·2	1·1	1·0								
Зависна дел. предрачуна и специјални надзор	1%	0·9	0·8	0·6	0·4	0·3	0·25	0·2	0·1								
За извршење грађевине	5·0	4·5	4·0	3·5	3·0	2·5	2·0	1·5	1·2								
За све планове заједно	9·2	8·2	7·3	6·3	5·3	4·5	3·75	3·0	2·4								

(наставиће се.)

ИЗВЕШТАЈ СТАТИСТИЧКОГ ОДЕЉЕЊА

(свршетак)

С тога сам мишљења да би за општину од неоцењене користи било, кад би у најкраћем року предузела нов попис људства (у вези са пописом заната односно занимања, зграда и стоке) јер тек на основу његових тачних података моћи ће се исправно решити питање о довођењу воде и других великих предузећа, које општина намерава да изврши.

Трошкови око пописа изнели би од прилике до 3000 динара, а са овим издатком постигло би се велике уштеде, јер би општина имајући тачан попис постигла сигурну основицу својим будућим радовима а не би се морала упуштати у експерименташа која су иначе незбежна и много коштају.

Ако општински одбор прими предлог, да ће онда одмах израдити предрачун и поднети већ састављену пописну листу и нужна упутства за попис, који би се имао извршити за један дан по новом начину, помоћу обучених бројача, какве је недавно прошлазо интернационални конгрес једнообразно за све културне државе.

Са нарадом пописа од 1884. год. у исто време прикупљао сам недељне податке о кретању људства (венчавања, рађања и умирања,) о боловању и упрошћа смртности и нетеороложке белешке са којима сам мислио отпочети недељне публиковање статистичкога одељења у општинским новинама. Но моја се намера није могла остварити прво за то, што материјал о кретању људства, који су свештеници по дужности својој поднесли одељењу, није стизао на време и није био тачан. Ово задоцњавање и нетачност објасниће је г. протојереј београдски актом својим од 6. Јуна 1888. г. № 753. у коме — другим речима — вели, — да неки г. г. свештеници београдски нису ни толико писмени да исцрне један најобичнији бланкет и да због тога нису у стању давати податке онакве, какве се од њих траже (!)

Но други и главни узрок због кога сам морао одустати од прибављеног плана и одложити издавање недељних билетена за другу годину лежи у томе што штампар који је израђивао општинске новине није пристао да статистичке таблице у лист улаже поштo њихов слог знатно више коштa.

За ову годину рачуна су годишњи прегледи из групе следећих радова статистике

а, статистику: општинске територије;
б, „ кретања људства;
в, „ пијачних цена, намирница и надница;
г, „ нетеороложке;
д, „ грађанских спорова;
ђ, „ криминалитета и полицијских преступа;
е, „ самобрађа;
ж, „ трговинске (увоза, извоза и провоза);
з, „ поште и телеграфа;
и, „ пастаје;
ј, „ добровољних установа и старања о сиротињи;
к, „ општинских и државних дајаца;
л, „ општинске финансије;
љ, „ наборног кретања;
м, „ пољевине;
н, „ извршених забрана код општинског суда и полиције;
њ, „ закланог стоке на пијаци, кланици и кожарама и
о, „ приватних удружења.

Из групе периодичних радова израђен је попис људства од 1884. год.

И најзад за трупе трећег предмет је и завршен, по напијатини господина председника, попис зграда и станова, који прилажем под $^{1}/_{2}$. Он је имао да послужи општини у извесној цељи; с тога овај попис није обухватио и оне моменте који се односе на начин становања, насељености зграда и годишње кирије — на којих би се, дакле могао дознати, како стоји становништво престонице у томе погледу. Попис је завршен са 10 бројача (нижих органа општинских) за 15 дана а трошкови око пописа износе свега 20 дин.

На завршетку овога извештаја сматрам за дужност још да напоменем, да од горе набројаних радова неки још нису потпуно сређени с тога, што власти које су позване да дају статистици материјал, нису овај на време слале

Годишњи статистички извештаји не могу се у опште подносити одмах по свршетку године јер подаци за минулу годину тек се прикупљају и долазе статистици на разраду по завршетку године.

18 Марта 1889. год.
у Београду.

Шеф статистичког одељења општине београдске
др. Драгиша М. Ђурић.

ПРАВИЛА

за издавање дућана и пијачких места под закуп и за одржавање реда и чистоће у новој пијачној згради на „Цветноме Тргу“

I

О дућанима и месарима.

Члан 1. У сва четири дућана нове пијачне зграде продаје се само говеђе месо.

Сваки два дућана имају заједнички улаз у ледењице, и то за дућане Бр. 1. и Бр. 2. улаз је на дућана Бр. 1., а за дућане Бр. 3. и Бр. 4. улаз је из дућана Бр. 4.

Ледењице иду уз дућане. Оне се пуне ледом о трошку Друштва.

Ходницима ледењица имају право да се бесплатно служе и свакидашњи месари који држе дућане у старој згради на пијаци, као и пијачице за остави меса и др. Тога ради њима се допушта, да према своју потребу имају слободан пристуи у дућане Бр. 1. и Бр. 4. зарад сналажења у подруме ледењица.

Члан 2. Дућанима је закупна цена . . . . динара месечно, с бесплатном употребом ледењице преко лета.

Месари морају имати сваки довољно изобиље меса. Месо се неће продавати скупље, но што се продаје на Великој Пијаци. Мера мора бити тачна.

Сто на коме се мери мора стајати на видном месту и лако приступном за свет који купује.

Члан 4. Нигде по дућанима не смеју се побијати клинци за вешање меса. Закупац сваког дућана мора, о свом трошку, начинити чивилуке за вешање меса, по пропису које добије од Друштва.

Распоред чивилука, њихова, столова и свега месарског прибора мора бити такав; да свет који пазарује може лако приступити и кретати се у дућану.

Члан 5. Како дућани, тако и све што је од прибора у њима, морају се сваког одржавати у највећој чистоћи. Тога ради морају закупци, поред осталог, цлати прозоре сваких 15 дана један пут, а према потреби и чешће.

Да би у дућанима било светлости сваког довољно, не смеју се пропори њихови заклањати. Преко лета кад је сунце, допушта се употреба завеса.

II

О пиљарима и пиљарским местима.

Члан 6. У новој пијачној згради има 19 пиљарских места, која су нумерисани редом од 1 до 19.

Она постоје у линији између ступова зграде и пружају се у правцу попречних зидова дућана месарских.

Четири тезге у четири њошка зграде најпре су. Оне су под бројевима: 1., 10., 11., и 19. Тезга под 17. најмања је. Остале тезге (2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 12., 13., 14., 15., 16. и 18.) долазе у средње и све су једнаке по величини. Облик прве четири тезге јесте облик слова: Г., а остале имају облик правоугаоника.

Прве четири износе у ширину, при улазу, 3 метре, а све остале широке су по $2_{,50}$ метра осим тезге бр. 17., која је само 1 метар широка. Свима је висина 70 см., а дужина $3_{,0}$ метра, осим тезге бр. 17., која је само $2_{,0}$ м. дугачка.

Тезге се постављају у линији фронта ступова. Између тезге и тезге мора бити растојања по $1_{,50}$ метар. Од зида с уздужне стране и од зида с леђа мора бити толико исто растојања, изузимајући случај кад се подижу поред зида полиције и ормани (в. члан 10.).

Члан 7. За пиљарице остављају се четири места у ходнику између месарских дућана.

Члан 8. Према важности и удобности места, и цене су пиљарским местима различне.

У тезге првог реда долазе тезге под бр. 1. и 19. Њихова је цена по . . . . динара месечно.

У другом реду долазе тезге под бројевима 10., 11., 2. и 3. Њихова је месечна цена по . . . . динара, с тим да тезга 2. 3. иду заједно за исту цену.

Исто тако иду заједно тезге 16. и 17, и за њих две цена је месечна . . . . дин.

Особено место заузима тезга бр. 18. Њена је закупна цена по . . . . динара на месец.

Све остале тезге иду у трећи ред и издају се све по две под закуп, изузимајући, ако поједини пиљари желе по једну тезгу да имају. Када по две узимају под кирију закупна је цена по . . . , динара на месец, а кад по једну, онда је месечна кирија сваког по . . . . динара.

Пиљарице за своја места у згради не плаћају ништа.

Члан 9. Тезге су начиње о трошку Друштва.

Члан 10. Пиљарима није допуштено нигде побијати клинце у зид за вешање на каквих предмета. Допуштено је само гвоздити уза зид полиције или ормане за држање ствари за продају.

На полиције ни ормани не смеју бити шире од 50 см., како би продаја између полице и тезге заиста најмање један метар.

Подизањем полица или ормана не смеју се прозори заклањати.

Што се њихове зграде тиче, та мора бити по пропису који закупци од Друштва добију.

Члан 11. Предмете који јако заударају, као што су: шпесо кунус сир итд., не смеју ни пиљари ни пиљарице држати у новој згради у већим количинама, већ само онолико колико је потребно за дневну продају.

Несугласности у том погледу пресуђује сваког управни одбор Друштва.

(свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Цветни трг. Приликом полагања темеља новој пијачној згради на Цветноме Тргу, проговорили смо неколико речи о успешноме раду врачарскога удружења и показали од колике је користи његово установљење најпре по Врачар и Врачарце, а за тим и по целу нашу варош.

Данас доносимо од Управе удружења прописана правила о издавању дућана и пиљарских места под закуп, и одржавању реда у новој пијачној згради, која је тако брзо и према нашим приликама врло лепо сграђена.

Има грађана који не досиевају шестари по свима крајевима варошн

те још нову зграду нису видели, а међу тим од оних које нут донесе Цветноме Тргу, многи застаје са правим дивљењем кад чује да је врачарско удружење подигло зграду из извора, које је умело створити својим заузимањем.

Да су се врачарци снебивали и чекали да из редовних извора општине, представништво вароши само извршује све оно што је у вароши потребно и могућно остварити, морало би још много проћи докле дође на ред да се на Врачару диже оваква пијачна зграда, каква је врачарско-удружење саградило, поред осталих корисних послова, које је за напредак врачарског краја површавало у краткоме времену досадањег свог рада.

Далеко је од нас помисао да овом белешком нижемо коме похвале. Заслужено само пред једним успехом приватне грађанске иницијативе, смело тврдећи да ће напредак наше вароши тећи много брже и сналажније ако и само грађанство буде увек живо помагало остварење потреба варошких.

— **Приступила раду.** Новоизабрана шира комисија, која има да разради питање о извршима за извршење — финансирање великих послова, имала је први састанак у уторак, 14. ов. мес. на коме се је конституисала избрав за председника — председника општине г. Ж. Карабиберовића, а за деловођу — одборника г. Миливоја Јосимовића. Техничари из комисије узели су одмах у посао техничку страну задатка комисијског, а председништву општине препоручено је да прибере потребне финансијске податке. Чим ово двоје буде урађено, комисија ће прећи већању у пленуму.

— **Седница.** Одбор општински имаће редовну седницу у понедељак 20 ов. мес. у 5 час. по подне. На дневном су реду ови предмети.:

а.) Одговори председништва на питања из ранијих седница;

б.) Лицитације;

в.) Акт конзисторије о измештању данашње или само грађењу нове цркве Св. Александра Невског;

г.) Акт г-ђе Марије Јанковићке о отварању завода за неговање и васпитање раденичке деце

д.) Акт Управе вар. о кафанскоме праву, које тражи Љубисав Липанин;

ђ.) Акт М. О. Марковића и компаније о датом земљишту, у службености;

ж.) Молбе и уверења.

ДОПИСИ ГРАЂАНА*)

15. Нов. 1889.

Година по годину пролази а ја као грађанин не увиђам да наши општински послови теку толико на боље да смо у стању бити задовољни. Не спадам у ред оних, који општи несуисх намерно а и неправедно приписују у грех појединим личностима из управе општинске, према своме расположењу. Тако исто не мислим да би било правилно ако би кривицу тражио у томе, као да представништво (не данашње, него у опште ма које и раније) није хтело штитити довољно и вољно општинске интересе. Нисам ни од реда оних грађана, који у лутњи својој не воде обзира, него свакоме и прекоштампе и у грађанству сву одговорност онако од ока на *„општинску власт“* не питајући никада за узроке ни у чему.

Али и ако не спадам ни у један од обележених редова, опет се много пути слажем с њима, кад ми се учини да без оштрих јавних прекора, без крајњих мера, код нас стварно никад не полазе на боље. Све се дакле чека да нас неко присиљава, да нас нагони на оно што се вољно и редовно треба разумно и својски да ради.

*) Уредништву, као и самој општинској управи, жели бити само по нам над грађани у оцењивању општинских прилика изразите гостопримство у општинскоме листу, коме и јесте дужност да свестраностраних све оно што може потпомоћи уважење општинских послова. Овоме допису радујемо се у толико више, што је он један на први скорашњи поклич, и тиме долаи да ће се грађани у будуће сви те већма интересовати за општинско пословд.

То је цела истина да би у нашој општинској администрацији много шта могло ићи на боље и при данашњим приликама и ако су нам недовољна средства. само кад би се хтело да води озбиљна и постојана брига о ономе што се ради, да се увек ради онако како је најкорисно.

Али на жалост тога постојаног и разумног рада у једноме, одређеном правцу, по несрећи код нас нема. Ми чекамо да посвршавамо велике задатке а са ситницама просто угнибљујемо се из дана у дан све више. Међу тим ја мислим да камен на камен ваља ређати и да се тек после ситних и редовних — текућих послова, могу свршавати добро и корисно, већи, повремени задаци и радови.

Има доста година како се ја интересујем за послове општинске И како београђанина по рођењу и као сталног грађанина ове вароши по положају, не само не може да ме се не тичу прилике нашег јавног и општинског живота, него на против, ја сматрам да у њима лежи велики део и мојих личних користи и да већ и само по томе имам поред права грађанских нераздвојно и дужност, да с једне стране, помажем опште јавне и друштвене послове, а с друге опет и да изричем замерке свему ономе што не налазим да се добро и опште корисно ради.

С овог гледишта ја сам увек посматрао радњу општинског представништва; ценио поступке органа општинске службе; проучавао и локалне прилике и повремене радове, и из свега тога извлачио мерило за своје држање и кретање. Бивало је да сам дизао свога гласа кад сам нашао да што општинској управи приметим, али морам признати остајало је то често без успеха Знам да нема места захтевању да мишљење и примедбе сваког грађанина буду уважавано и усвајане, али тек с правом се може тражити да се за зеленим столом општинског већа озбиљно узима у оцену оно што грађани о општинским пословима исказују.

Не један пут пролазило се олако на дневни ред и преко ствари које су могле само изгледати од малог значаја, али у таквим приликама последице су толико штетније што су могле бити сасма избегнуте. Имао бих да наведем више примера, како општина није сматрала за потребно да узме у решење поједина питања и после изричних молаба и захтева многих грађана, па се тако исто поступало чак и у приликама кад су предлагане и писмене представке управо формални предлози.

Устежем се овог пута од набрајања неких од таквих случајева само за то, што би према заинтересованости мојој у појединим од тих, изгледало да то и јесте цељ овоме моме дошцу. Остављам факта за други пут, а овде у опште само тврдим да су поједини послови заносмарени на и сасма напуштани најпре и највише због несистематске радње општинске управе, ако не и просто због — по нечијег нехата.

Делим ове погледе које је уредништво недавно истакло у почетку своме на грађане, и верујући да од дана самоуправе настаје нова ера у животу и престојање општине, мислим да нам се свима (а најпре и највише данашњем представништву) ваља састарати да се у будуће занета опази разумнији и кориснији правац у пословима варошким и целокупној администрацији општинској, па ће се лако надокнадити и исправити оно што је раније трешено и напуштано.

Нада у то, повод је овим редовима. Молим да ми се даде места у самоме општинскоме листу, а буде ли ми допуштено, у скоро и по какад, писаћу и о ономе, чему је овај дошнс само приступна реч.

Д.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

— **Американски.** У Вашингтону је образовано једно друштво за шехрану становништва. Оно разашиље два пут дневно на све стране варошки огромаи број кола, натоварена са укусним јелима и то по врло јефтину цену, бринући се да задовољи захтеве и гурмана прве врсте, као и захтеве најобичније радничке породице.

Каквих ли ти још друштава у Америци нећеш бити!

Насељавање. „G. K. Z.“ јављају, да се из околине панчевачке исељавају многе фамилије у Србију. Једна партија исељеника из села Старчева прешла је ових дана у Београд.

Тарифа по зонама. Ту скоро одбор вечне општине решио је да се учини представка влади за увођење тарифе по зонама и на аустријским железницама. Успех ове спуштене тарифе у Угарској се показао врло велики а од тога је и Будимешта видела знатне користи. То и даје повода вечном одбору да предузме решени корак, јер ће спуштена тарифа учинити да буде увек много већи долазак странаца у Беч, а од тога колика ће бити добит по вечније, сто ови умеју да израчунају и да на своји интересима одмах и раде.

По извештају угарскога министра трговине Барошa, трошесечна тарифа по зонама показала је следеће резултате. Од 1. Авг. до 31. Окт. издато је свима станицама Угарске 3,324.330 путничких карата. У истом времену лањске године издато је 1,276.000 карата. За време трошесечне тарифе по зонама предато је 196.000 колета пртљага док у истом времену лане 140.000. Приход за време зонске тарифе износи 3,027.000 а у истом времену лањске године 2,569.000. Од пртљага виша прихода износи 73,224 форината.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

од 30. окт. до 5 нов. о. г.

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	85
б.) пресуда изречено	55
в.) забрана одобрено	39
г.) уверења издато	39

II. Изврше одељење:

а.) пресуда извршено	78
б.) забрана удјействовано	79
в.) уверења прибављено	12
д.) ствар обезглашена	1

III. са кланице:

Заклато:

бивола	2
а.) волова	120
б.) крава	54
в.) телади	20
г.) оваца	184
д.) оваца	33
ђ.) јагњића	25
е.) свиња	286
ж.) прасади	322

Примедба: Наплаћено је аренде 6014 дин.

Кријумчара проказано 1.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 7. новем. прешло је преко општинске кантаре:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
25,410	Бршна пшеничка	18·50
3,280	Бршна кукурузна	14·—
100,774	Пшеница	13·25
71,806	Кукуруза	10·50
295	Раж	10·—
	Крупница	—
23,776	Јечма	12·—
16,157	Овса	12·—
	Кукуруз нови	—
3,371	Шасуља	21·50
30,791	Кромпира	8·50
18	Артишока	18·—
7,604	Црна лука	9·—
	Бела лука	—
8,787	Лука аршлаше	6·—
21,234	Јабука	12·—
7,282	Крушака	9·—
2,360	Орија	18·50
	Грожђа	—
	Шљива сировик	—
522,739	Сувих шљива нов.	19·—
126,550	Сена	5·50
7,230	Сламе	3·—
	Шљива сувих стар	—
5,656	Шпинарк	36·—
567	Кајмака	110
1 142	Сира	90·50
	Лоја топљена	—
108	Масти	110
543	Сува меса гов.	—
41,380	Свиња дебелих	75·—
36,975	Креча	3·40
576	Катрана	18·—
565	Јарме кукурузне	14·—
757	Рибе сушке	100
	Варива зелена	—
	Разна воћа	—
	Лимуре (траве)	—
Литара		
87,713	Вина црна	18·—
5,091	Вина бела	23·50
29,347	Ракије шљ. јеке	27·—
101	„ „ луте	45·—
	„ воћне јеке	—

Примедба. Наплаћено је за ове кантарије 3,027·65 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 47 НЕДЕЉА 23. НОВЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ УЈЕДНАРУТ НА ТАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље за годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управнику за општин. суд а све дописе преко надлежне на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ГРАЂАНСКИХ СПОРОВА КОД СУДА ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА У 888. ГОДИНИ.

СПОРОВИ О:	Свега пређашњег спорова	Расправљено је у току године: пресудом	поравнањем	одбацајем	СВЕГА	Измирили се ван суда	Остало непресуђено за идућу годину	ВРЕДНОСТ СПОРОВА: расправљених дин.	п.	намирених ван суда дин.	п.	остало не расправљено за идућу годину дин.	п.	СВЕГА дин.	п.
Аренди (закупу)	199	138	2	34	174	22	3	6689	42	533	82	146	—	7369	24
Забрани	90	42	—	12	54	31	5	4706	30	2457	68	507	—	7670	98
Дугу и зајму у новцу	651	438	3	10	451	157	43	27065	—	9178	22	2457	65	38700	87
Заради	408	304	2	18	324	69	15	19059	66	3014	37	376	90	22450	93
Кирији	326	269	7	11	287	27	12	20090	19	1232	55	793	—	23015	74
Куповини и продаји	705	446	3	17	466	182	57	27001	66	9713	21	3495	82	40210	69
Најму (закупу)	109	89	2	7	98	7	4	6151	65	417	90	115	80	6685	35
Накнади штете	98	76	1	16	93	3	2	8203	17	260	—	66	20	8529	37
Ортаклуку	17	16	—	—	16	1	—	1471	95	160	—	—	—	1631	95
Поправљају капире	16	15	—	—	15	1	—	757	50	60	—	—	—	817	50
Полској штети (потрици)	1	1	—	—	1	—	—	20	60	—	—	—	—	20	60
Својини	115	80	1	9	90	22	3	5495	30	1955	15	249	—	7699	45
Службености	2	1	—	—	1	1	—	—	—	36	—	—	—	36	—
Уговору	53	40	—	2	48	5	—	1816	50	450	—	—	—	2266	50
Остали	6	4	—	2	6	—	—	325	—	—	—	—	—	325	—
Упропашћењу стоке, ствари	1	1	—	—	1	—	—	24	—	—	—	—	—	24	—
СВЕГА:	2797	1966	21	138	2125	528	144	129777	90	29468	90	8207	37	167454	17

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(продужење)

Полазећи са гледишта, да најпре ваља утврдити какав је калдрма за Београд одиста потребна и целисходна, од каквог материјала, од колико прста, са каквом подлогом и на који начин израђена; као што је већ речено, одбор општински не могавши се упустити у детаљитично решавање овога предмета, одредио је потписану комисију, са задатком да поднесе своје мишљење о целокупном питању и да предложи основу за даљи рад по питању о калдрмисању варошких улица.

II.

Са обзиром на то, што се, од стране управе општинске, као и од стране одбора, до сада ово питање решавало, без најмањијег обавештења о каквоћи и цени разних врста калдрме у опште; као и са обзиром на то, што питање о калдрмисању варошких улица није нигде до данас потпуно решено, већ се у свима већим варошима непрестанце чине покушаји са разним системима — сматрано за нужно, да у кратко упознамо најпре одбор општински са тим питањем на тек онда да изнесемо и наше мишљење.

*

Од добре калдрме тражи се, да испуни следеће услове:

1. Површа по калдрми мора да је еластична, пријатна, без велике ларме и без јаких потреса. Ово је потребно за угодност самога слобрађаја, у интересу мањега кварења коња, кола и за то, да зграде не би биле изложене јаком потресу.

2. Калдрма треба да је таква, да не чини стоци никакве тешкоће при ходу, касању и теглењу терета; јер иначе велики део снаге трошио би се на савлађивање самих тих тешкоћа и отпора.

3. Калдрми мора да одговара захтевима хигијене; те прежа томе мора да се гради од чврстог материјала, који не даје велику

правину и блато, и који дозвољава лако одбрањавање чистоће. Исто тако калдрма мора бити такве конструкције, да не задржава воду по површини, нити да је пропушта у земљу, те тиме и подлогу да квари

4. Од калдрме се тражи да се може у свако доба брзо и лако опрашити, а укупно одбрањавање да је јефтино

5. По себи се разуме, да калдрма мора бити толико стална, да може да издржи терете, којима је према начину и величини саобраћаја изложена. И напад

6. Грађење саме калдрме не сме да је скупо.

На све ове захтеве у разна времена није се обраћала довољна пажња, те тако и видимо, да су у средњем веку и све до почетка овога столећа, све варошки задовољавале се калдрмом од ломљеног камења, као што је и ова наша данашња калдрма. У опште, натоварене улице калдрмом најстарији је начин калдрисања, а стари су Римљани, сем улица облагали каменом и своје друмове, који су поглавито за војске цељи грађени.

Упоређај саобраћај као и разноврсна свест о томе, да је са здравственога гледишта преко потребна и чистота варошких улица, учинили су, те се све више тежи да се нађе начин калдрисања, који ће свима мало више наведеним условима што потпуније одговарати.

На тај начин постале су разне врсте калдрме, а можемо их у главноме овако поделити:

1.) Калдрма од природног камена, и то:

а.) тесаног,

б.) тесаног и ломљеног упоредо.

в.) ломљеног,

г.) дробљеног (која се калдрма често погрешно назива и макадамом);

2.) Калдрма од вештачког камена, и то:

а.) керамита, или по нарочитом начину печених тврдих цигала,

б.) обичних цигала, натопљених у смоли или асфалту, и

в.) цигала од згуре.

3.) Калдрма од асфалта, и то:

а.) ливеног,

б.) ваљаног, и од

в.) плоча асфалтних;

4.) Калдрма од дрвених трупчића;

5.) „ „ бетона;

6.) „ „ гвоздених плоча;

7.) Калдрма од гуме, хартије, стакла и другог већег материјала.

Од свију тих врста до сада је најбоље испитана и опробана калдрма од природног камена, асфалта и дрвета; те се те врсте данас највише и налазе у употреби. Остале калдрме, као недовољно опробане, нећемо према томе овде ни узимати у претрес.

* * *

А. Калдрма од природног камена.

а.) Калдрма од тесаног камена.

Камење, које се за ову калдрму употребљује, мора или више правилно је обрађено, у облику паралелопипеда, коцке или зарубљене пирамиде, а горња му површина има 100—600 квадратних сантиметара

То се камење не полаже непосредно на природно и уравњено земљиште улице, већ се усађује у нарочиту подлогу, која може бити од песка, шљунка или ситно раздробљеног камена, а у новије доба полаже се и на подлогу од бетона или на макадам. Према већем или мањем саобраћају и према сталности земљишта, употребиће се једна или друга од тих подлога, а у опште дебљина подлоге износи 10—40 см

Испрва се састојала та подлога из једнога слоја песка у дебљини од 15—30 см. Међу тим при већем саобраћају показало се: да се поједино камење у таквој подлози расклимата; да на састављена између камења продаја воде; да се услед тога та вода цеди кроз подлогу, па и сама земљиште киша и омекшава; да се, услед оваквог омекшавања, под теретом земљиште неједнако слеже, те и калдрма неравна постаје.

Да би се ово избегло, отпочели су доцније у неким варошима градити подлогу од материјала, који не пропушта воду, те је камење полагано на макадам или бетон.

Према извештајима из Париза, где се, као и по другим великим варошима, и данас чине покушаји са разном калдрмом показало се међу тим поменути начин као „са свим непрактичан.

Тако директор грађевинских радова у Нарвају, г. Алфанд, у своме извештају од 1886 год., вели:

„Калдрма на подлози од бетона показала је веома хрђаве резултате.

Камен притискује на подлогу и потискује је ка тротоарима, а преко ових и ка зградама, тако да су зграде при пролазу терета изложене јакоме потресу.

Осим тога под теретом камен се налази, између точкова и тврде подлоге од бетона, као између чекића и наковња, па се с тога брзо троши."

Да би се оваква нелистичност калдрме отклонила, тврде сада, по улицама са веома живим саобраћајем, такву калдрму са подлогом, где између бетона и камена има слој песка. Међу тим и земљиште и слој песка сабија се, колико је могућно боље, употребљујући мељаве или ваљане (песак се сабија у овлаженом стању). Састоји између камења залију се цементом или асфалтом, како не би вода у подлогу продирала.

Оваква је начин калдрисања тесаним каменом данас јако распрострт, а употребљен је у Бечу, Пешти, Букурешту, Минхену, Дрездн, Бреслауу, Франкфурту и другим на општима.

На каквоћу ове калдрме знатно утиче материјал самога камена, облик и величина појединог камена, размак њихов на саставу, као и начин рељања.

Што се тиче материјала, он мора да има довољну чврстоћу (јачину), и сем т та не сме да се знатно крупи или да се гладна под покретним теретом.

Величина и облик појединог камена знатно су различити у разним варошима, а често и у једној и истој варошн.

То долази отуда, што по разним местима употребљени материјал није и не може да буде један и исти; што је различито мишљење о утицају ширине појединога камена на лакши или тежи ход коња, и на брже или спорије кварење камена; и што постоји различито мишљење и о томе, може ли се и у колико трајаштност калдрме продужити превртањем појединога камена.

Пређе се мислило, у колико је поједино камење шире, да ће калдрма у толико дуже задржати равни облик; те су с тога и биле у употреби велике плоче или коцке. У току времена показало се међу тим, да се више камења, од удара коњита и точкова, у скоро тако обију, да појединко камење добије кугласт а цела калдрма са свим неравни облик

На тога узрока почело се доцније употребљавати камење мање ширине, и превладао је принцип, да ће калдрма бити у толико боља, што су поједини редови ужи, дакле у колико је ширина камена мања. Но како је обрада камена у толико тежа и скупља, што су димензије мање; то, из практичких обзира, не ваља употребити ни камење са свим мале ширине (као минимум узима се 8 см). Најбоље је камење ширине 10—12 см., са 2—3 пута толиком дужином, а висином од 20 см. за меки и 15 см. за тврди камен. У опште што је камен тврђи и крхкији, теже се ради; те ће се у таком случају и веће димензије задржати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О санитарном контролисању јела и пића и других предмета од утицаја на здравље људско

У одбору наше општине први пут је о том контролисању покренуто питање при решавању о буџету за прошлу годину.

Пошто без сумње не може више дуго трајати а да се ово важно питање опет и то с успехом не покрене, то смо сматрали за дужност, да о њему сад, када се буџет за идућу годину спрема, проговоримо неколико речи.

Од најкада познато је, да извесни продавци, да би што лакше до веће добити дошли, мешају с храном и пићем извесне продукте од мање вредности а поред таквих фалсификованих срестава за живот налазе се још и иначе по трговинама предмети на продају, који су тако израђени да приликом употребе могу бити од велике опасности на здравље човечије. О томе се увек више мање водило рачуна и тражило се, да се санитетско-полицијским ревизијама у колико је могућно спречи продавање и држање фалсификованих и укварених срестава за живот, као и других, по здравље шкодљивих предмета.

И код нас постоји нека врста санитетско-полицијске контроле, но према начину како се врши, она је још на најнижем ступњу. Истина, ту санитетско-полицијску контролу врше код нас лекари, али и поред најбоље воље сами лекари нису у стању да је врше онако како потребе изискују, јер немају тога стручног знања да докажу да ли је н.пр. млеко чисто или фалсификовано. Да ли у вину има каквих шкодљивих материја, да нису извесни предмети за потрошњу обојени каквом шкодљивом бојом или да не садрже иначе каквих по здравље шкодљивих материја, да није фалсификовано брашно, маст, зејтин, бибер и т. д. Лекари, вршећи према нашем санитетском закону, санитетско-полицијске ревизије, могу само да обрате пажњу на све што је ма у колико сумњиво, па те сумњиве предмете да упуте хемичару на анализу. Једино хемиском анализом може се сазнати да ли је састав извесног предмета онакав какав треба да буде или није и тек на основу хемиског прегледа, може се оценити квалитет прегледаног продукта. Овде нам се намеће питање, на зар наши лекари, који врше санитетско-полицијске прегледе, не траже помоћи код наших државних хемичара? На најпоузданије њихова знамо, да не траже. А зашто? Зато, што ми немамо за целу државу свега два хемичара, који су толико оптерећени редовним пословима, да и кад би се лекари на њих и обраћали, државни хемичари не би у стању били, да све те послове савладају.

И с тога као што напред напоменусмо, санитетско-полицијске ревизије у извесном погледу, још су код нас на најнижем ступњу. —

У другим земљама предузимају се најенергичније мере односно тих санитарно-полицијских прегледа. Нарочити законски прописи доносе се о томе и богато уређени заводи подижу се нескључиво за хемиско испитивање хране и других предмета од утицаја на здравље људско. У Швајцарској н. пр. не само да сваки округ но и веће вароши имају свога нарочитога хемичара и хемичарског помоћника. —

Није потребно нарочито доказивати од колико га је великог значаја увођење извесних санитарних установа. Из статистичких података најјасније се види, да се увођењем нових санитарних установа, здравствено стање знатно побољшава и крајњи је резултат тај, да је број смртних случајева бивао све мањи.

Са санитарним установама сматра се Енглеска да је најбогатија а од каквога су утицаја санитарне реформе у Енглеској, навешћемо за пример Лондон. У седамнајстом столећу, кад у Лондону није било више од једнога милијуна душа, просечно умирало је год. 42 од хиљаде, а данас, кад више од 4 милијуна станују у тој огромној вароши, број смртних случајева спао је на 21 од хиљаде.

Код нас је умирање у тој мери као што је некад било у Лондону т. ј. 40 од хиљаде. Ово је довољно па да се увиди, како је поље санитарних установа код нас огромно и да не би требало пропустити ни једну прилику а да се не учини оно што је по здравље грађанства корисно, бар оно, што се према нашим приликама може лако остварити. —

Да увођење строжијега контролисања свега онога што се продаје за јело и пиће и што својом употребом може бити од утицаја на здравље човечије, да таква једна установа не може остати а да се не опази повољнији резултат на здравствене односе, о томе нема сумње

Организам човечији може се лепо сравнити с једном хемиском фабриком. Као год што се у организму човечијем храна прерађује у крв и т. д. тако од прилике и у хемиским фабрикама разни материјали у виду сировина или готових фабриката служе за произвођење главнога продукта извесне фабрике. Од квалитета употребљенога материјала зависи какав ће главни продукт испасти. И сваки бољи фабрикант знајући то, стара се да сачува своју фабрику од рђавога или фалсификованога материјала а да би то постигао он не жали да плаћа нарочитог хемичара, који се специјално бави анализањем материјала, који се у фабрику уносе и прерађује.

Било би врло лепо, кад би се сва животна средства и други предмети од утицаја на здравље људско могли на тај начин хемиски прегледати, но то већ у

толикој мери не би било потребно, нити би се могло извршити.

Довољно би било да неке општине имају свога хемичара те да се и код нас једном санитетско-полицијске ревизије отпочну вршити онако како ваља и како се исте у други м земљама врше.

Општина наша требала би давно да своје санитетско одељење понуди само једним хемичаром, који би се искључиво занимао испитивањем свију сумњивих срестава за живот као и с испитивањем и других предмета од утицаја на здравље људско.

Ова санитарна установа може се у Београду лако и с малим трошком увести, јер овде постоји врло добро уређена државна хемиска лабораторија, која је под министарством унутрашњих дела и г. министар без сумње допустио би да и општински хемичар може под извесним условима радити у државној лабораторији.

Под тако повољним приликама био би велики грех, ако општина београдска не би што пре приступила увођењу једне такве корисне санитарне установе, коју ће грађанство без сумње с одушевљењем поздравити.

М. Т. Л.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 10. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

(свршетак)

М. Цукић. Сматрао извештај је овај непотпун и немогуће је да се по њему са успехом ради и до резултата дође.

Допустите да изнесем само неколико позиција, неколико наука, из којих ће те видети да је занета овако као што ја мислим; а у исто време видиће те и пут којим би се најбоље дошло до каквог резултата. Ја ћу да напоменем неке недостатке из којих ће се видети да је ово питање суд и само теже него што на први поглед изгледа.

Да пођемо тим путем како је требала комисија да ради, ако је добила свршене радове од техничке комисије. Техничка комисија је требала да поднесе свој рад овој финансијској комисији и да каже ово има да се уради и то ће да кошта толико и толико. Ил. пр. комисија за каљдрме, кад је добила задатак да о томе ради, она је имала да испита све радове о томе, да види је ли сл ли они једне природе или разне и т. д. и према томе да сведе цифру потребну за извршење тих радова. За тим се финансијска комисија да се побрине о начину исплате. Ове су све установе најпаче природе економске. Ту су намирења равних потреба становништва и онда треба наћи начин како ће се трошкови подмирити. За сад рекао између ових 7 тачака, које су овде поменуте, има свега три врсте радове. Да се подигну зграде за школе и за варошки суд: то су установе, које апсолутно неће давати никакна прихода. Отуда ће наравно бити морале добити отуда ће бити користи друге природе, али новчане користи отуда се не може имати. На те установе има да се потроши а да се не тражи прихода. Антрпоти — и ту ће се потрошити, али отуда већ може бити неке користи и новчане.

Друга врста ових радова или установа, то су водоводи, канализације, клаонице и т. д. где ће да се наплаћује извесна такса за употребу тих установа. Треба врста установа то би биле антрпоти од којих би било користи не само за нарочиту ону него за целу земљу и према томе та врста потреба спада у потребе целе земље и земаљске трговине.

Господо, познато је у опште у финансијској практици да се установе прве врсте, као што су подизање школа и судова врло тешко намирују зајмом. Намиривати нешто зајмом, који траже годишње отплате, а не добијати апсолутно ни једне паре прихода од тога то је неразумна ствар. Практика је дакле да се такве потребе намирују једном за сваки од чега више не тражи рачуна. То би требало подмирити дакле једном прирезом.

Друга врста ових установа као што су водовод и канализација оне одиста доносе неке користи економске — више службу јавну, користе у здравственом гледишту — али дају и прихода. Те врсте установа подмирују се дакле паллагом неке таксе за њихову употребу.

Долазимо на трећу врсту потреба општинских, као што су антрпоти и клаонице, где општина ствара једно индустријско предузеће. Ту се код тих установа нигде не налази да мора употребљавати или трошити оно што му те установе пружају, него стоји свакоме на вољи да се њима послужи.

У сваој овој разлици између општинских установа, ја мислим да ће бити разлике и у њиховој финансијској основи.

Не можемо на истој основи казати: нама треба 12 милијуна и с тим новцем да правимо и школе и судове и антрпоте и водоводе и све друго — довољно то прихода или недовољно

Не, ја мислим да и финансирање за школе и судове мора бити једне врсте: финансирање за водовод и канализацију мора бити друге врсте, а за клаонице и антрпоте треће врсте.

Код би дакле комисија која је на опоме радила све то имала у виду, онда небн тражили 12 милијуна. Нама не треба 12 милијуна зајма, него треба шест мање. Ено зашто? Антрпоти и клаонице то су предузећа акционарска и то треба да се оставе каквом акционарском друштву у земљи да оно те установе подигне и експлоатише Дакле суму на ове потребе треба на рачуна избацити. Школски судове махом не подижу се зајмом већ прирезом. И то би на тај начин, мислим, било боље да се једном за сваг да намири.

Економске установе као што су водоводи и канализације, оне би могле да се намире зајмом, и оне би дакле гарантије за њи најбоље тога ради сводиле приходима. Дакле у том погледу извештај комисије није потпун што није водо рачуна о разноликости потреба које треба да се подмире и о разноликости начина за исплату. —

Даље налазим господо, да је извештај ове комисије непотпун што нису расветљене све могућности, које се могу појавити при намирењу ових потреба. Узимо господо пре свега ово: нашле онако одбор општински пред збор и онда може да се нађе ко који ће рећи: на добро, а за што ви нама не изнесете могућности да ми све то сопственим средствима намиримо? Овде то није објашњено и показано. И то тако није довољно разложено ни то, за што је потребно да се ови радови извршс што пре. — То су све празнине на које се може на збору ударити.

На послетку да кажем и то, овакав финансијски извештај нема и ту нану да се њиме не може наћи ни пред кога објашњ ног заједавца, јер се овде не каже ни приближно на која начина се мисли да намирује годишње отплате зајма. То је овде само узгред поменуто говорећи о таксама на локале. Но то није довољно. Треба о томе израдити цео план те да се зна какав ће и колики ће приход дати те установе

Ово је господо све што сам могао за сада казати у овоме, и ја се потпуније придружујем предлогу г. Борисављевића да би требало у најкраћем року овај извештај или управо предлог општински допушти и тако допушен у свима детаљима изнети и показати како би се могло да постигне корист резултат у намирењу ових општинских установа.

Милутин Марковић. Ја узимам господо по други пут реч да говорим о овом важном питању; али пре тога допуштите да исправим говор г. Марка Лека, који рече да је комисија штедрала оно питање 10 месеци. Г. Марко, као одборник не би требао ово да каже зато што зна да је готово сваки одборник у неколико комисији одређен, а осим тога он као одборник зна и то да је комисија, која је радила на најважнијему воде поднела свој извештај тек крајем месеца Априла или у почетку Маја ове године, а од тога времена, свакоме је познато да је настала летња сезона када су неки од одборника одсуствовали, а они, који су овде били, морали су да раде друге хитне послове општинске. Са тога напоменућу да се зна да комисија она није радила 10 Месеци као што г. Ма, ко сасвим погрешно рече.

Сад односно саме ствари да кажем неколико речи. Већина г. г. предговорника и раније на првом састанку, и данас говорили су о овоме предмету, али су се врло јако удаљавали од ствари саме. Овде није главно питање колики ће бити предрачун и да ли је готов или свију оних предузећа општинских или није, и на који ће се начин све то извршити. То није главно питање. Главно питање које је комисија имала у задатку било је то да промисли на који начин да се начини зајам за остварење оних потреба и да приближно каже: колики ће зајам требати за то. Комисија није имала у дужности, нити је по саставу своме могла да износи планове и појединце предрачуне шта ће коштати водовод, шта канализација шта ће коштати школе, шта ће коштати осветљење и т. д. Комисија да би могла дати своје мишљење о количини зајма она је сваковако добила приближни извештај од оних стручњака који су били у комисији за водовод, и шта ће друге потребе коштати, те је по томе приближном рачуну изнађена она сума као што је то председник г. председник овде показао. А што се тиче тога рачуна и тога питања: колико ће нам зајма требати за намирење оних потреба које обухвата извештај, ја мислим да се комисија није преварила. Да нам неће коштати више од 12 милиона, све то, може се узати и по томе, што и сами одборници и други г.г. говорници знају, да и у садашњем буџету има неких сума које се могу да употребе на оне потребе као што су и до сад употребљаване. — Но баш и да затреба нешто више, то ће се подмирити из обичног прихода општинског.

Ја сам господо напоменуо и у прошлој седници да општину коштају досадања претходни радови не на 200 него 300 хиљада динара, — ноћев од кметства г. Владана Ђорђевића па до сада. Осим тога дат је на пароду и план за водовод, који не може да кошта мање од 15—20 хиљада динара.

Предрачун за главни водовод коштаће вальда на 14.000 — предрачун за школе планоношна кошта ће најмање 20.000 (Чује се: а, не, не) Хоће, хоће. Све то што претходно треба да се уради па да се на сама предузећа пређе хоће да нас коштаће још најмање 200.000 динара, а можда и 300.000 колико смо до сад већ дали. На после свега тога трошка, ако се предходно не побринемо за зајам, може да нам неће ово што сад изнашли, да се каже на шта ће нам то — то нама не треба: и онда може да се каже: противни смо томе, ми хоћемо да пијемо воду на наших бунара — (Х. Поповић: то нико није казао). Онда ће да буде питање а зашто смо дали оних 5 или 600.000 динара на предходне радове? Зар је општина тако богата да не треба о томе водити рачуна? Ја мислим да то не смемо радити. Ја као члан комисије и грађанин нароши, не би то смео.

Дакле господо, сви, који су говорили о овој ствари они су сви рекли како извештај није тачан и како није казано шта треба; мој друг г. Борисављевић наподио је како је трошарина застарели и неправедни начин порезе и т. д. Ја господо и сама комисија није предложила трошарину што је воли и што налази да је то неко добро, него је морала да је изнесе што нема другог извора од куда би општина могла да стече потребну јој годишњицу за зајам. Ако налазите да има што боље и мудрије, изволите изнети; комисији пзнешни оно није ником запушила уста да не може сваки начина како би општина уредила подмирила своје потребе. Ја бих молио г. г. одборнике и г. г. чланове ове скупа да о томе кажу своје мишљење а комисија је казала своје, на које буде боље то да усвојимо. На последку није ни лепо говорити како ово невала, а нескажати шта боље има. (Чује се: говорио је). Ја над напомињем ово да господа нису казали шта има боље, поимам се на све који су овде присутствовали. Ми смо господо ову ствар имали на јавност пре месец дана и сваки је до сад могао да размисли и да изведе какав рачун па да с рачуном у руци покаже што год боље и корисније и да докаже да је наше следиште погрешно. То је био дужан сваки да учини ако не раније а онд данас кад је овде дошао да о томе говори. — То је што сам имао да кажем.

Светозар Карапишић. Ја сам узео реч само због тога што сам из говора г. Цукића видео да смо ми, радећи, у овој комисији, нашли пред собом рад неке техничке комисије и неке предрачуне о оним установама.

То нестоји господо, Г. Главинић је опомао казао да ви нисмо ни познали да у овој комисији нарадимо какве предрачуне. Међутим зна се, као што је казао и г. Маленић, како смо ми већ отповели на водовод у радимо, и око тих припремних радова потрошено је већ доста новаца, те и не може се више да одуговлачи бар са водоводом и канализацијом.

Што се тиче онога што се вели да ону ствар нашове комисија преради — зна се како те ствари иду. Ми смо у овој комисији имали одређене грађане из нароши, који су као стручни финансијски људи позвани да дођу на нико није хтео доћи осим једног г. Предића. Кад тако радимо што да се чудимо што се 10 месеци ради на ономе питању? Осим тога нека се донесе протокол наше радње одборске на ће те видети у колико комисија има да ради сваки од одборника; често у један дан имамо да идемо у две комисије. Зато не треба да се чудите што се одуговлачи; а хоће ли се примити ово што је комисија после дугог размишљања изнела, то је ваша ствар.

Недељко Стевановић. Мени се чини да смо доста о ономе говорили. Ствар ова не треба више да се одлаже. Толико се пута на томе радило и сви признајемо ове потребе на што онда да не почнемо да их подмирујемо? То треба једанпут свршавати иначе њихово и нзд добити чисте воде у нароши, а нама треба вода. Што веће да је скупо није скупо нити би било скупо да нисмо воде, али је сад скупо што плаћамо а њијемо ђубре у води, што нисмо ни школе, ни осветљења. С тога сам ја мишљењ да се што пре отпочне отварати рад а да се можемо излишног разговора. Ствари ову нису никако за одлагање и ја ћу гласити за извештај комисије да се једном ове потребе нароши подмире.

Ал. Борисављевић. Да одговорим на предговор г. Марковића имам да кажем само ово лико: нама се не износе овде иморе, а кад тога нема како можемо говорити је ли што добро сачувано и треба ли још што додати или одузети и т. д. Дајте нам господо дати колико имате станова у Београду, колико имате јавних локала, колико имате биљијара, колико каруна, колико сувишних служитеља а себарица, и т. д. и т. д. То се тако ради — на онда да се разговоримо. Онако ми смо са најбољим намерама да се помогне општој ствари нпак казали

све што се прена оваком извештају могло да каже.

Др. Марко Леко. Милутин Марковић не разуме добро кад каже да сам ја погрешно што сам рекао да је финансијска комисија пре 10 месеци изабрана. Ја нисам одкад је фактично почела да ради; али знам — и о томе се могло сваки уверити из протокола одборског рада — да је та комисија изабрата 12 Новембра 1888 г. Од тога дана до сада прошло је 10 месеци. Дакле је сам казао како је у стварн. И то се зна да г. председник није сазивао ту комисију као што треба него је чекао да га због тога ми овде интерпелирамо и за то он треба да одговара. Нећу погрешити ако кажем да је него овај елаборат и најадно сам г. председник и да га је комисија успољала оспољајући се једино на финансијске знање нашег г. председника. У томе лежи сва питања.

Г. Милутин Марковић требало би да је мало искренији; и ми не треба овде на личних обзира да губимо из вида саму ствар. Правилне овога оваквог рада тиме, што смо се већ задужили вршећи нужне претходне послове на подоводу и т. д. — сасвим је не основано. Нама ако треба да трошимо на претходне радове, задужићемо се колико за то требало буде, — ако се ти радови не могу друкчије из редовних прихода да исплате — али питање је овде о главној ствари, која по свему што је већ речено није од стране комисије написана тако, како треба и како смо очекивали. У томе је ствар.

Милутин Марковић. Ја ћу да кажем г. Борисављевићу на ово што вели да у извештају нашем нема колико нама локала. Ја мислим да то има у извештају али г. Борисављевић није добро учено. Што се тиче обрачуна колико да се плати интерес, то се може поправити ако је каква толики интерес да не одговара закону.

На говор г. Лека имао бих да кажем само још то да он није не разумео или није хтео да не разуме. Ја сам казао да комисија није могла да ради дотле док комисија она која је одређена за истраживање поље није поднела свој извештај одбору; а кад је поднела извештај онда није могла да каже прецизно оволико и оволико ће требати на с тога и она комесија финансијска није могла друкчије да поднесе извештај него тако као и они, т. ј. да приближно каже шта ће коштати напређење ових потреба и према томе колики зајам треба општина да закључи. — Што се тиче осталих навода г. Лекових и они су сасвим неосновани и на пачет исказани. Комисија је радила како је она знала, а извештај њен није ствар самога председника, него је тај извештај писао члан комисије г. Светозар Милојевић, као лице стручно, које је кадрое да ради на овоме, даље и у томе нема ни најмање места замерању г. Леки.

Др Марко Леко. — Ја морам опет да кажем да је финансијска комисија изабрата онда кад је комисија за подоход поднела први свој извештај. И то 12 новембра прод. А овај датум који помиње г. Марковић односи се на извештај техничкога одбора. Онда је ако се не варам г. председник овде интерпелисан што не сазива изабрату финансијску комисију. Ево општинских новина где је то све питањано и о томе се може сваки уверити. (Жагор)

Председник. Жели ли господо још ко од грађана да говори (не јавља се нико) — Сад оглашујем да је конференција престала.

Жели ли г. г. одборници да продужимо сад рад, или да оставимо за другу седницу, (вичу: доцкан је већ).

Добро господо пошто ће требати да се подуже забавимо, јер је важно питање, онда да завршимо данашњу седницу.

—

Састанак је трајао до 8¼ часова по подне.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама

држан 29. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне.

Били: председник Живко Карабиберовић; одборници: К. Д. Главинић, Пера Видаковић, Марко Веснарић, Милинзој Јосиповић, Милор. Д. Јанковић, Дим. Тирковић, Никола Поповић, др. Марко Леко, Милован Марковић, Милутин Марковић, Никола Х. Поповић и Никола Милишић.

I.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен.

Коста Главинић. Г. председниче, пре но што се пређе на дневни ред, ја бих молио да учиним неколико питања.

Прво је питање у томе: шта је учињено са одлуком овех степеница што воде на Саву?

Ми смо два пут о овоме говорили онде на до сада још ништа није учињено, и степенице стоје неоправљене. За што се то не ради?

Председник. О томе ће знати г. Смедеревац општински инжинер. Он ће нам на то питање одговорити

Инжинер објашњава да је држана лицитација, али нико није хтео доћи да лицитира и тако је на томе остало.

Председник. Кто господо, у чему је ствар. Г. инжинер зваће све предлоге и који се од њих буде прихво, поднеће се пред одбор.

Коста Главинић. Молим да се с тим похита, јер настаје зимске доба.

Друго је питање: у буџету нашем стоји 30 хиљада динара за исправку друмова.

Шта је с тим оправкама, да ли се што мисли учинити пре ове зиме?

Председник. И ту је држана лицитација па ни један није хтео да предузме набавку шљунка. Кад ни један није од дуварантата хтео да се прими, ни ја нисам могао ништа учинити. Шљунак је скуп 7½ динара, с тога смо наредили да се подели лицитација на мање суме не би ли се могли помоћи.

Што се тиче овога главног друма, који је у средини вароши, тај морамо правити по нивелацији, а пошто би се морала кадрма кварити, то се сад не може извршити због зиме у коју улазимо. Највећа сума од тих партеије у буџету — потрошена је на друм између железнице и Саве.

Коста Главинић. На нивелацију улице краља Милана не може се чекати, јер ће прећи 2—3 године до извршења нивелације пошто немамо земљу за насипање. А осим тога комисија одређена за кадарму, у свом извештају водила је рачуна и о тој улици и она је казала да се та улица мора надзидати; а кад ће то бити? Са оправком исте мора се изнова похитати и не сме се одуговлачити због тога што је скупа израда. Треба опет пробати све да се друм поправи, па ако се не може, онда нашим и казати публици за што не може.

Треће питање: У буџету има једна партија одређена за друмске чуваре. Ја нигде не видим ни једнога чувара, а видио сам да стоји на средини топчидерског друма једна велика гомила шљунка не растурена.

Председник. Друмски чувари ће бити кад се изврше поправке друмова. Ако желите сада ми могли узети само једног за топчидерски насип.

Што се тиче нерастурења шљунка, то ни је непознато, и не могу да појмим да шљунак стоји нерастурен, јер тако последњих пролаће сам надзорника и и шеста грађев. одељка још и њега другови.

Лично ћу лак уверити се и ако је тако наредити да се одмах растури по рупама.

Коста Главинић. Ја нисам као је то познавање дужности своје од стране општинске управе. Има више од 2 месеци како дели тај шљунак на гомиле и нико од општинске управе то не види. Држим, да сами одборници нису дужни да иду по друмовима и на све стране па да гледају шта где не ваља.

Ми који смо приликом решавања буџета застушали досадашње плате општинског

персонала, надам смо се да ће од сада боље ићи и да ће сваки од персонала општинског водити већу бригу о општинским пословима, на сада изгледа, да смо се у томе преварили. Право да кажем, ја сам већ голубови и трпељив, па сам трпио, али више нећу, него морам опет казати, да се неради како смо очекивали, те изгледа да се многи послови општински више исто онако нерадно као и до сада.

Има разна корисних решења одборских који се никако и не извршују. Докле ће то тако бити?

Председник. Досета треба по правилу да воде бригу инжињер, одборници и кметови. Ја лично не могу да знам, и мислим да они то знају.

Пера Видаковић. И ја имам једно питање.

Никола Х. Поповић. Ја мислим да је ово напредна седница и не би требало сад та питања дозвољавати.

Пера Видаковић. Г. председниче. Крај рачунске године приближује се, а будет још није напешен пред одбор. У колико се опомињем раније је донета и одборска одлука у ком се месецу мора будет пред одбор пазети, како би се на време одобрило и како се не би трошило идуће године на рачун старог буџета.

Председник. Пре краја овога месеца пазеће се. Та тиме се господо реди.

Пера Видаковић. Ја бих молио, да се строго реди по одборским одлукама те да не излази као да је одбор девета руша на спирали и да не изгледа да су те одлуке само мртво слово на хартији.

Председник. Добро. Пазеће се.

II.

Председник. Има неколико уверења који се траже о владању и иновизме стању пазесних лица. Чујте. (Секретар чита)

За Стојана Додића: непознат; за Љубомира Убљанића бив. практиканта: доброг владања, сиротног стања; за Живка Мићошевића кодара — нарочито: непознат, за Перу Божића ковача: доброга владања сиротног стања; за Фидина Стефановића бозаџију: непознат; за Настаса Николића тањиришта: непознат; за Сашу Карића слугу, Стевана Јаковљевића трг. агента, Милана Марниковића, Обрена Вучића келнера, Јакова Октојића терзију, Светозара Пешића шлосера, Арсу Николића разносача пошта и Милорада Клајића касапина: непознати; за Мијаила Јанковића кафеџију код „пауна“: доброга владања и доброга стања; за Лењу удову Лазара Крстића, Равојла Симића шпекуланта и Косту Николића контролора општинског: доброга владања, а сиротног стања.

Тачка уверења.

за Лазара Крстића, Христину Радовић, Милана Јовановића, Љубицу Јанковића, Миливоја Гашића, Живојина Ђорђевића, Димитрија Јовановића, Живојина Протића, Миливоја Димитријевића, Милана Обрадовића, Милана Ђорђевића, Војислава Милошевића, Ђорђа Карајовановића, Бошка Богића и Милића Савића. Изјављено: сиротног стања.

III.

Пошто смо господо с овим свршили, прелазимо на дневни ред.

На дневном реду је извештај финансијског одбора, који је до сад трећи пут био на дневном реду.

Има реч г. Пера Видаковић.

Пера Видаковић. Од доласка онога злогласнога Бонтуа у нашу земљу, милијони остадоше општа сума за моје земљаке.

Да је са г. Бонтуом доцније нешто благостање у овој земљи, да се не би чудно, али по несрећи онај тај случај и ја се морам чудити, како сада моји земљаци и другови овде лако пагињају десетине милијона динара.

Узрок нашем неуспешном послу лежи у томе што су и наши претходници хтели на сада и ми хоћемо од једанпут све да остварамо, а нико неће да се задовоји са оним што је може. Почињући од једног једини губи се и оно што нам је нужно и од прве потребе.

И сам г. председник комисије признао је, да је извештај непотпун и с тога је исти непуњено објављивању га на дугачко и на широко у прошлој седници.

Већина говорника потврдили су да је извештај непотпун, па и сам г. Главашић признао је то, али нели, немојте га одбацити, нађи ће се људи увређени, а међутим неће се да опомене да је много и много извештаја комисијских, нешша одборска одбацила, на се о њи није нашло тада потребно да на осетљивости на сирах чланова комисије брани тај извештај с тога гледишта, да се људи не нађу увређени: него је пустио да се одбаце. Тако и пр. онај извештај, који је био против одклоњања доњег градског поља, где су људима куће потконуле и остале као неке чуке.

Дакле господо, к а сам председник комисије признаје да је извештај непотпун и у том извештају признаје да се запета неће одмах тих 12 милијона задужити, него ће се то вели постепено изузимати за пазеви број година, — зашто се онда тражи да се задужимо са 12 милијона. Зашто не би тражили мању суму са којом се неку задовољити семо оне потребе, које су најнужније пир. водоводи и школе. За што да се тражи сума и за канализацију, осветљење и т. д. и за уклоњење са дрекавом у грађењу литрота и утврђивање обале.

Фантички ми не можемо све ове потребе за 12 милијона динара ни одмети од једанпут,

Држим само грађење водовода и школа трајаће 3 године, па на што одједанпут 12 милијона. За што не би предложили да се учини један зајам од 2—2½ милијона те да се направе водоводи и осн. школе. Немојте мислити, да ово неће бити доста.

Прошле јесени кад сам био у престоници наше браће Хрвата у леноме граду Загребу добротом поштованога господина Худовског пароџског саветника поред осталих знаменитости видио сам и њихов водовод, који је од прилике онакав, као што ми мислимо градити и ко и их је у прво време коштао 290.713 форината. Ево нам господо и плана и њихов да се уверите. Дакле кад је могао такав водовод да се направи за 600 хиљада динара, онда ће моћи и код нас на ма и са мало већом ценом, макар да кошта до 1½ милиј и.

Поред коштања водовода и плана ја сам добио тамо и је ан ценовник и наредбенік за употребу воде. Не треба господо да ми измишљамо како ћемо да наплаћујемо ту употребу воде од наших грађана. Једни предлаже по квантуму утрошене воде, други по броју соба. Зашто да се ми мучимо кад су људи нашли шта је најбоље. Ево један ценовник за употребу воде у граду Загребу где је одређена цена по квантуму воде и по броју лежаја и ту се наплаћује и по нужноме квантуму и по броју соба. На пример: овде стоји да једна соба са кућном има права да утроши 150 литара воде. За човека који живи у једној соби и кући то је доста и за то плаћа годишње 1 фор. и 80 крајцара. То је 4 динара. После у томе је ценовнику одређено да се собе испод 10 кв. метара не рачунају у собе. Има људи који живе у самој колиби или јазбини. Ти не плаћају ништа. После одређени су људи за лонале од спекулације и неће такве итд. За што се не би користили и ми тим пекуетвом, него изнесимо по нешто те да се каже као да је то нешто ново.

Ја сам противан да се овај извештај комисије онакан какан је усвоји, но да се он одбаци и после да се предузме кој ак да се нешто створи што може да нађе одзива под грађанства када се на збор изнесе (Чује се: врло добро).

Мајко Болзарић. Да би одбор што извесније решио ово питање о општинским пословима, он је претресао до сада то питање у двема одборским седницама, и у двема конференцијама, у којима је доста велики број грађана учествовао.

Све што смо чули у тим конференцијама своди се на ово:

1.) Сви признају потребу свију предложени послова:

2. Сви увиђају да се ти послови не могу извршити са општинским приходима, следствено;

3.) Сви се слажу у томе да се они изврше зајмом.

Али неки бојећи се количине самог зајма, други бојећи се начина којим се предлаже исплата зајма, износили су своје мисли о томе како да се општини олакша.

Ја ћу укратко да изнесем оно што се главноме говорило у тим конференцијама, па ћу казати, шта ја о томе мислим.

1.) Неки од говорника у конференцији предлагали су да се сви предложени општински послови поделе у две категорије: на послове који се рентирају и на послове који се не рентирају, па да оне послове, који се не рентирају сама општина предузме, а оне друге послове што се рентирају, да уступи каквим акционарским друштвима да их она изврше.

Може бити да се тако деле и извршују општински послови по другим варошима, али уводити такав предлог ја мислим да би значило радити против општинских интереса.

Зар да општине београдске теретом свију својих грађана без разлике сваки само водовод, канале и зграде општинске, све послове који се не рентирају па да то сви грађани и нестрађани ове вароши уживају, а плаћа да не плаћају; а о тако послове, као што су кладрма, осветљење, антрепоти и кеј по дови који се не само сами исплаћују, већ доносе и сигуран приход, зар те послове да дамо акционарским друштвима да се већином страници тим приходима користе. То не би требало никако да буде, него и те послове треба да предузме општина, јер са приходима, које би од њега имала, она би могла да олакша терете грађанима на оне друге послове који се не рентирају.

Сем тога познато је да свако акционарско друштво преценује увек трошкове око таквих послова само за то, да би добили право да наплате већу таксу у своју корист а на штету грађана и трговаца, који морају те таксе да плаћају. Код акционарских друштава послови што коштају милион рачунају се да коштају 2 милијуна. Дакле ја сам за то, да општина предузме све предложене послове без разлике а не само по једне.

2.) Неки су опет предлагали у конференције, да се сви општински послови поделе на важније и мање важне, па да се постепено према важности и изврше.

Ја и на ту поделу не би пристао и то на ових разлога:

Ја сматрам да су сви послови, који су предложени, подједнако важни. Водоводи канали и зграде важни су, јер се без њих више не може ни опстати; а они други толико су исто важни, јер, као што сам споменуо, они не само што неће пасти на терет грађанима, већ ће својим приходом олакшати овај терет што грађани сносе за извршење оних послова што се не рентирају To је једно, а друго, у колико су они први послови нужни за здравственост, толико они други опет служе на одлакшање трговини Има још и овај разлог за неке делове наше вароши, као што је н. пр. дунавски крај, који има доста чесама и бунара, а нема кладрме ни осветљења, за њих је много важније осветљење и кладрма. него што су водовод и канали. Шта више кад буде водовод готов, онда ће се некладрмисане дорћолске улице подизати, да не би прашина летила до горњих улица, те ће тако бити вечито блато и нечиста влага по становима, а отуда и сва оне болести које влага проузрокује. То исто преди и за Палилулу, Врачар и Експедован.

Да би се дакле задовољили подједнако грађани што живе по свима крајевима Београда, ја сам за то да се сви предложени послови предузму и сви се у најкраћем року, рецимо за 5—6 година.

3.) Неки се у конференцији против увођењу трошарине наводећи да је то средњевековна установа, која истина постоји у свима европским варошима, у некима и од пре 100 година, али да по неке вароши одавна покушавају да се те установе опросте. Осим тога наводили су да је администрација такве установе сувише скупа.

Истина је да је та установа стара и ружна, да над би се она увела и код нас у оном облику у ком је уведена на западу, да би била и за нас скупа; али ми се налазимо питање: како може бити да вароши, које се толико боре против таке остареле установе, не нађоше другу бољу, јефтинију и згоднију да ону замене, већ трпе још ону и ако су уверени да не пада. То је за то што је тешко наћи згодан намет, који би се ма коме досао, па ма под колики се облином он плаћао.

Ми се налазимо сада баш на ономе степену на коме су биле те вароши када су увађале ту трошарину и кад оне нису са том установом пропале мислим да се се немамо ни ми бојати да ћемо од ње пропасти

Ја сам за то да установимо трошарину са јефтинијом администрацијом, а чим веће вароши буду износиле што боље и корисније, онда ћемо и ми напустити трошарину. на ћемо заменути с оним што буду они изнашли као боље. Али никако не мислим да чекамо док се што боље од трошарине не пронађе

4.) Најпосле неки су предлагали у конференцији и то, да треба послове један о један да се свршавају и за сваки посао који би се предузео, закључни састанци, наведени како ће сваки доцнији зависам бити јефтинији.

На тим се предлогом не слажем. јер не верујем да ће свака другу зајам бити јефтинији од првог. као што ни зајам на другом степену интабулације не може бити сигурнији ни јефтинији од зајма на првом степену а још мање верујем да ће зајам на трећи и четврти степен интабулације бити још јефтинији од првог.

Ја сам за то, да се по предлогу комисије направи зајам од 12 милијона, али с тим, да се он прими у роковима према предрачуну предузетих послова а најдаље до 6 г., да не би плаћали узалуд интерес на лежећи капитал. Ако тако не учинимо тешко ће шта бити од наших општинских послова. јер сам уверен, да чим један од тих послова свршимо, тешко ћемо се наканити на други нов дуг и нов посао.

С тога предлажем овако:

1.) Да од збора тражимо да одобри да се може закључити зајам од 12 милијона;

2.) Да интерес песне прећи 6 проц., а курс не нижи од 100;

3.) Да се уговори да се зајам не сме узети од једанпут, већ у роковима према предрачуну предузетих послова а најдаље за 6 година;

4.) Пошто се то одобри а пре но што се зајам закључи да се изради тачан и детаљан план за амортизацију; затим

5.) Да се образује стручна комисија, која ће распоредити суму зајма тако, да с њом оногући остварење свију предложених послова: на послетку

6.) Да се према томе распореду и у напред одређеној суми за сваки посао израде планови и предрачуни за њихово извршење.

Живан Бугарчић. Господо, но може мислиће ми а и други ви, оседлало нам је пред очима доклеје ова земља доведена, сви знамо да је земља натоварена милијонима, и да ми данас проричемо анатеме, над оним људима, који су земљу довде довели. За то ја мислим да треба да се бојимо да не дође још горе у општини београдској. Ја мислим да је то врло незгодно да се закључи зајам од 12 милијона динара. Ја сам мишљења господо, да би било боље да уведемо трошарину, т. ј. да постанемо берам. само не смемо увести берам ни за еспапе, који се транспортују за унутрашњост, а што се тиче глава за варош, на то све да уведемо трошарину. Ја замишљам да је дако сваком сиромаху што ће се годишњи једна или две паре на једну килу брашна, а исто тако и оном, који ће плаћати 3—4 паре више на килу белога брашна. Сваки сиромах ће разумети, да је

скупље брашно за две паре, и њему је лакше плаћати, него кад се накупи за годину 30 и нешколико динара. То је најсигурније. Ја се страшим, господо, да ове наше станове не би сиротиња напустила, и онда се човек мора пећи у чуду, шта ће да ради с тим кућама. Ја могу да кажем то, мени се чини, да још ова варош није за то задужење. За то би било мишљења, да ми гледамо да поправимо приходе нешто од трошарине, нешто од брашна, а нешто и на плати јер председник може бити и са 6000 а не са 12 хиљада динара. чланови могу бити са 3000 динара а не са 6000 дин. итд. Овде треба уштедити 50.000—60.000 динара за кварире школске и подићи за годину дана школе.

Овај нам Београд још и није за такве уређење Зар за то, што има у централном месту једну кућу, која не кошта 150 дуката, хоћемо да му доведемо воду од 500 дуката. За то нелим ова варош није за то уређење, него постепено, како се креће варош, тако постепено и да је уређујемо, на кад за 20 година буде лакше за то уређење, онда да га и извршимо. Ко не воли уређење, ко не би желео, да Београд достигне Париз, али бојим се да не ушљемо у ону погрешку Ја мислим да је страшно задужити се 12.000.000 дин. Ми треба да гледамо да створимо приходе, па према нашим приходима да се крећемо. Ја замишљам, господо, да је страшно 12 милиона, и мени се чини да неће бити то доста, него ће требати 20 милиона, и кад задужимо 20.000.000 Београд, онда то није могуће да се направи, и ми ћемо направити несрећу у овој варошн, јер кад доведено да наш сиромах бега сам рејона и да остаћа наше куће, онда шта смо урадили. Ми смо онда упропастили Београд. Ја мислим да је боље да буде постепено уређење, куд ћеш му ти довести воду у чатрљу, кад не кошта 20 дуката. То треба постепено да иде, и како се варош креће, тако и ми да радимо. Решење како хоћете, али ја одајем мишљење, ја писам за задужење.

Не само што ће нам остати прави квартир, него ће и друго нешто бити. Решимо ема сад нешто радње неки сиромах, мало кафане, мало бакалнице, и сутра ако буде принуђен да плаће, онда с ким ћемо ми да радимо? — да затворим ја моју кафану, овај бакалин његову радњу, итд., немојте господо, шта ћемо онда радити.

(српски ск)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(наставак)

Гореналожену таксу дужан је господар грађевине да плати, ако планове већим делом усвоји и грађевину по истим подиже; ако пак предложене планове или нацрте из оправданих узрока не усвоји, онда ће у томе случају платити само половину од горњих такса. Сиорове ове природе пресуђивање коначно грађ. савет.

Ако би инжинјер или аркитекта ради означених послова путовао ван свога сталног места пребивања, онда је господар дужан да му плати поред означених такса и све путне и подвозне трошкове, који су законом о чиновницима г. раб. реда утврђени.

3., за обележавање регулационе линије и нивоа дужна је општина потребну послугу дати, а господар грађевине плаћиће за инжинјера општинској каси 5.00 дин.

4., За снимање и израду ситуационих и осталих планова ради постројења водовода, за пример земљишта и састав ситуационих планова од истих наплаћиваће инжинјери од господара имања поред путних трошкова свега дневно 14 дин.

Прављење регулационих планова вршиће се по погодби.

5., Вештацима, које општинска власт према наређењима овога закона буде позвала за оцену каквог питања, дужан је господар грађевине да плати дневно 6 дин., а поред тога путни и подвозни трошак по тач. 2. ов. члана.

6., Све ове таксе ће наплаћују се при подизању државних и општинских грађевина.

7., Све ове таксе имају се искључиво употребљавати на уљепшавање вароши

II.

Прописи за јавни саобраћај.

Чл. 22.

Регулациона линија и ниво.

Зграде и ограде са стране улице морају се постројавати у реду по одобреној регулационој линији и одобреном нивоу улице.

Ако има већ одобрених плана регулације и нивоа за коју улицу, дужан је општински инжинјер да најдаље за три дана од кад власт грађење дозволи, обележи према плану регулационој линији и ниво за дозвољену грађевину у тој улици, и да исту линију однесе из сталне тачке и обележи је како на оригиналу тако и на копији ситуационог плана, и да ово потписом својим одобреном плану регулације и нивоа улице обележи линију регулације и ниво улице за какву грађевину, предузимач се мора најстрожије те тако обележене линије и нивоа придржавати.

О свом раду при обележењу регулационе линије и нивоа за какву грађевину, општински инжинјер је дужан да устроји нарочити протокол, кога ће форму прописати општински суд.

Члан 23.

Калдрма.

Којим ће се редом улице калдрмисати и са каквим материјалом, то решава општински одбор, по саслушању мишљења грађев. савета. Ако општински одбор не би делио мишљење грађевинског савета, онда ће бити онако, како то министар грађевина одлучи.

Трошкови за грађење нове калдрме наплаћују се на следећи начин:

1., Грађење нове калдрме заједно са потребним планирањем у улицама до 10 м. ширине пада на терет господара плацева у тој улици, тако, да је сваки дужан да плати калдрмисање и планирање за половину улице а у дужину колико му плац износи.

2., За улице од 10—15 м. ширине сви трошкови око вишка преко 10 м. ширине падају на терет општинске касе.

3., За улице од 15—20 м. ширине једну трећину трошкова сноси општинска каса, а две трећине господари плацева.

4., За улице преко 26 м. ширине нада половина на господара плаца а половина на општину.

5., Калдрмисање пијаца и отворених простора врши сама општина о свом трошку. Но приватни притежаоци на тим местима дужни су поред својих имања начинити о свом трошку калдрму на ширини од пет метара.

Сва јавна места и пијаце морају се у року од једне године дана од када овај закон ступи у живот или калдрмисати или шосирати или претворити у паркове. Остаје раније досадањи закон односно такса за калдрму, са додатком да општина у варош Београду на свима улазима у варош може наплаћивати и калдрмију од оних, који у варош кола ућу, а не припадају општини. Приход овај од калдрмије употребљаваће се искључиво на калдрму.

Чл. 24.

Оправка и преправка калдрме.

Оправке на постојећој калдрми врше се о трошку општин. власти.

Чл. 25.

Тротоари.

Сваки господар плаца у већ регулисаним улицама дужан је да за годину дана од када овај закон у живот ступи, начини пред својим имањем тротоар о своме трошку.

Грађевински савет са општинским одбором прописаће какав се материјал сме за тротоаре употребити, као што ће исто тако прописати и ширину и нагиб тротоара. Ширина несме бити већа од $^1/_6$ ширине улице, нагиб опет не сме превазићи $^1/_{12}$ део тротоарске ширине.

За тротоаре у Београду не сме се употребити цигла ни ломљен камен.

Потребне наредбе за одводење воде из авлија на улицу издаваће општински суд.

(наставиће се)

ПРАВИЛА

за издавање дућана и пиларских места под плаци и за одржавање реда и чистоће у новој пијачној згради на „Цветном Тргу"

III.

О сељацима и сељанкама

Члан 12. Сељаке и сељаци, који доносе у мањим количинама на пијацу разне животне намирнице на продају, имају право саме слободан и бесплатан пристуи у зграду.

Њихова су места по средини зграде испод сломена, у два реда, окренута леђима један другом, и у ширини до два метра.

Ради боље удобности, за њих су начињене, о трошку Друштва, нарочите клупе за седење.

IV

Опште одредбе.

Члан 13. Закуп дућана или пиларске тезге рачуна се шестомесечно, и то: од 1. Новембра до краја Априла и од 1. Маја па до краја Октомбра сваке године.

Погођена кирија плаћа се месечно и то у напред.

Члан 14. Више дућана не може ни једно лице под закуп узети, на макар и ортака имало. Пиларе могу узети под закуп највише две тезге средње величине (в. члан 6. ових Правила).

Члан 15. Закупци у новој згради дужни су да своје дућане или своја места одржавају свакад у највећој чистоћи.

Светлиште (бубре) мора сваки одмах да изнесе из зграде и баца на место које је за то одређено.

Сва просторија у згради мора се сваки дан чистити. Осим места које заузима који закупац у новој згради, сваки је од њих обавезан да чисти сваки дан и половину ходника, између стубова по средини зграде.

Чишћење прозора и праће патоса у целој згради, осим дућана, биће о трошку Друштва.

Члан 16. И осветљење средње зграде иде на рачун Друштва. Лампе се пале зими у . . . сата изутра и у . . . сата после подне, а гасе се изутра најдоцније у . . . часова, а у вече у . . часова.

Члан 17. Зграда се затвара дети у . . . а чими у . . . часови у вече. Отварање је дети у исто доба, као и зими.

Кључеве од врата с Крагујевачке улице држи један месар, кога сви месари изберу, а кључеве од других двоје врата држи један пиљар, кога сви пиљари изберу. Све ово биће са знањем и пристанком управног одбора.

Онај коме је поверено држање кључа може бити свакад прен изутра на лицу места, а последњи у вече, кад се зграда затвара.

За сваки случај начињени су од свих трију врата и резервни кључеви, који се налазе у друштвеног повереника, кога управни одбор одреди.

Члан 18. Ко шта на згради и од њеног намештаја поквари, мора одмах, о свом трошку, оправити онако како је шта било.

Ако то не уради у року који му се одреди, оправку ће извршити одбор на његов рачун. У том погледу нема места суђењу.

Члан 19. Сваки је закупац дужан да уговорену кирију плаћа на време, т. ј. прног сваког месеца. Ко ће би платио уговорену кирију у том року, остављa му се почек од десет дана, с тим да се за сваки дан почека наплати од њега у име казне, по пет пара (динарских) на сваки динар уговорене кирије која припада за цео тај месец. Ономе, који и у том року своју обавезу не испуни, отказује се закуп, а неплаћена кирија и казна наплаћује се судским путем.

Члан 20. Сваком закупцу, који се не придржава ових Правила, Друштво је у праву да откаже закуп у свако доба, без суда и без икакве накнаде штете.

27. Октобра 1889.

у Београду.

Управни одбор
Друштва за Улепшавање Вратара.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Свршен. Пројект за извршење новог водовода, који је по уговору имао израдити г. Смрекер из Мањхајма, свршен је и ово дана поднесен општини.

Одбор је у последњој седници изабрао комисију од четворице познатих наших стручњака (види одлуку бр. 270.) да прегледа пројект и даде мишљење да ли је израђен тачно по уговору и програму који је раније прописала стална техничка комисија.

Ово је последњи од претходних послова на водоводноме питању, и тако чим комисија изврши преглед и пројекат буде примљен, моћи ће се — с пролећа — приступити и самом грађењу водовода. Дотле пак одбор ће се састарати да се потребне суме за посао ставе на расположење.

Постављен. За марвеногa лекара општинског постављен је г. Франц

Ген доморадац, и он је, по одобрењу избора од стране Господина Министра унутрашњих дела 23. ов. мес. уведен у дужност.

Статистика спорова. Данас доносимо прву статистичку таблицу, к ја садржи преглед грађанских спорова код општинскога суда у пр. години. Тако ћемо исто пустити у лист преглед и свих осталих до сад посршаваних год. послова статистичког биро-а наше општине.

Од ове године, моћи ћемо доносити редовно текуће статистичке радове у недељним и месечним прегледима, што до сада нисмо били у стању чинити због већих трошкова, којих стаје издавање листа када у њ улазе и таблице; пошто се њихов број скупље плаћа.

Сем овога, општински је одбор одобрио да се статички радови и засебно штампају у *годишњацима* али прва таква пошаће ће пошто се претходно изврши предложени попис људства, о чему ћемо преговорити у идућем броју.

Ноћни чувари. Поводом захтева варошке управе да се број ноћних чувара увећа, општински ће одбор узети то питање у решење на првоме састанку.

Наређено је да се дотле спреми извештај о томе како су се до данас ноћни чувари расподељивали, јер се с многих страна тврди да данашњи број ноћних чувара није релативно недовољан, него се они не расподељују на службу тако како ће сви крајеви варошки у свако доба бити подједнако обезбеђени.

Ноћни чувари стају општину знатних сума, али ипак одбор ће учинити све да у овоме погледу јавна сигурност буде већма ујемчена.

Проширачено. За пожарну чету имају се набавити још десетак коња. Набавку ову комисија није могла извршити од домаће расе, јер од до сада нуђених није их било довољно са прописаним условима.

Не допуштајући да се набавка учини са стране, одбор је одобрио да комисија промени услове и тако и ових десетак да купи у земљи.

Обраћамо пажњу оних који имају и жеље продати коње, да се општ. суду одмах са понудама обрате.

Ураок. Прошле ноћи нису се могли палити улични светиљци због пренеликог ветра.

ОДЗИВ ШТАМПЕ

„Напредовање Београда.“ Под овакви насловом в. канцелиста „Седмичног“ донела је недавно ову белешку:

Београд је, од како је почашћен од Турака, тако лепо напредовао, да га не би познао, који га од турске владавине на овамо није видео. Данашња плаза пак чини особите напоре, да га уздигне на ступањ европских модерних варошн и престоница.

Варошке власти сада баш претресају питање, да се сва варош инвелише, канализе и каздрмише, да се спроведе водовод, да се осветли електрицитетом, да се дунавска обала утврди каменом, да се сазидају антропта, да сазидају основне школе, варошки суд и клаиицу. Рачуна се да ће требати за инвелисање пола милиона, за канализање три милиона, за водовод два и по милиона, за фабрику електричиога осветљења по милиона, за утврђење дунавске обале (ће) и антропте два милиона, за зидање основних школа, зграде за варошки суд и за варошку клаиицу два милиона, снега дакле двапаест милиона динара. Варошка управа мисли да ту своту дигне у зајам, а амортизацију да покрије порезом на локале и трошарином. Та свота изгледа да је велика и да ће грађанству тешко пасти да је намари, али је то само привидно, јер таки трошкови управо нису трошкови, него су текиво, које ће богато да врати утрошени капитал и кажите и још много позитивни користи да принеси. Општинска ће се управа на те грађевине морати узимати само неколико година, а после ће се саме исплаћивати и тако варошн и грађанству трајно користити. Таким продуктивним предузећима треба грађанство да се радује и да их свом снагом својом помаже и унапређује.

„Одјек“-са поздрав. У своме 182. броју „Одјек“ је донео реферат са пројог састанка новоизабране одборске комисије, која има у задатак питање о изворима за извршење резорама у престоница. Тај реферат завршен је овако:

...По своме плаиа, да је мешовитој комисији дужност да нарели стилан план свих послова, који су потребни Београду, не само у данашње дане, него и у далекој будућности. Тај с план има извршавати редом и по поједи број година како су то радиле многе варошн, које зовемо данас уређеним и лепим. Ми желимо, да престоница Србије буде уређена боље но што је, и да буде лепа.

Ми морамо бити на чисто и с тиме, да ће задовољење тих наших захтева тражити од нас и неке жртве. Не хтедиемо ли ништа жртвовати, морамо се задовољити са оним што имамо. Боље је напред одлучити се на једно, него се кајати, да можемо имати све што желимо а са данашњим жртвама. Ми и данас неке ствари купујемо, нпр. воду, од неколико стотина сакапија. Њу ћемо куповати и после, али од једног сакапије, много јевтиније, колико хоћемо и у свако доба. Тај сакапија зиаће се водовод општински.

Тако је с малом разликом и са другим предузећима.

Радити ваља, па ће се постићи све. Ми очекујемо жељно видљиве доказе многих разговора, ми очекујемо рад.

Он ће говорити најбоље, ко је погодио прави пут, а ко је лутао и још лута.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 20. ов. мес. општинска је одбор:

Бр. 266 — Решио да се набавка коња за пожарну чету, у колико до сада није учињена, извриш само од коња домаће расе а ради могућности за то, оплашћена је комисија да прими обичније коње;

Бр. 267 — Одлучио да комисија од гг. одборника: Николе Х. Поповића, Н. Вулковића, Н. Р. Поповића и ов. ади И. Д. Николића констатује кад је извршен последњи пут преглед радње Х. Живковића, докле је био чланак општински, и ко је сем њега одговоран за накнаду штете;

Бр. 268 — Прешао на дневни ред преко интерпелације г. Милорада Д. Јанковића, којом је упућено да водовод у београдској улици стоји отворен и у њ нечистоћа улази, пошто је комисијским увиђајем констатовано да је тврђење интерпелантово неоснивано;

Бр. 269 — Изјавио да је задовољан са одговором председништва на интерпелацију г. Ник. Х. Поповића из ранје седнице, одобрив уједно да се у болничкој улици може насути до 600 куб. м. ташмајданског песка по 0·80 дин. м.³;

Бр. 270 — Решио: да комисија од г г. Мише Марковића инспектора мин. грађевина, Тодора Селесковића, инжењера војних техн. завода у Крагујевцу, Милана Младеновића инспектора мин. грађев. и Милоша Дамјановића одборника, изврши преглед пројекта који је за нови водовод израдио г. Сиреклер из Манхајма и да одбору

подносе мишљење одговара ли израђени пројект прописаном програму и уговору са општином;

Бр. 271 — Решено да се распише друга лицитација за закуп тамнажданских пећина;

Бр. 272 — Одлучно да комисија од г.г. Др. Ђ. Димитријевића, Марка Велизарића и Н. Г. Поповића даде мишљење о молби г-ђе Марије Јанковићке за оснивање завода ради чувања рађеничке деце;

Бр. 273 — Прешло на дневни ред преко молбе г-ђе Данице Н. Стокића пошто није никаквим документима потпређена;

Бр. 274 — Решено да се за поправку кантарске зграде на марпезној пијаци држи друга лицитација, а план да се прекроји према мишљењу г. г. одборника Св. Вторића и Ђ. Николића (и оних грађана које ови као знаоце по послу означе као њиву за израђени план није подесан;

Бр. 275 — Изабрао комисију од г.г. Н. Х. Поповића, В. Витороића, Светозара Вторића, општ. економа и једног мењовског помоћника да даде мишљење може ли се што по молби Д. Јездића учинити;

Бр. 276 — Закључио да се цуње седнице узме у решење питање о ноћним чуварима.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

од 5. до 19. новембра о. г.

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	251
б.) пресуда изречено	91
в.) забрана одобрено	61
г.) уверења издато	71

II. Извршне одлуке:*)

а.) пресуда извршено	57
б.) забрана удостоверено	24
в.) уверења прибављено	3

III. Са кланице:

Заклато:

а.) волова	238
б.) крава	98
в.) телади	57
г.) оваца	161
д.) оваца	87
ђ.) јагњади	45
е.) свиња	550
ж.) прасади	301

Примедба: Наплаћено је 10 557 дин. на на име пренде.

Кријумчара проказано 12.

*) Подиет је извештај од 5 - 12 нов. т. г.

ЈАВНЕ ШИРИНЕ И УЛИЦЕ

које општински поклапшенник чисти.

а.) Велика пијаца;

б.) Мала пијаца;

в.) Марвена пијаца;

г.) Топшијска пијаца;

д.) Палилулска пијаца;

ђ.) Зелени венац;

е.) Цветни трг;

ж.) Простор око теразиске чесме са олучина и каналима;

з.) Велики басамаци;

и.) Део савске улице од царшарије до савске полиције;

ј.) Мали басамаци, у високој улици;

к.) Простор око споменика кнеза Михаила са сваје страна, са ћирајевском станицом;

л.) Део војничке улице који запушају рибарнице; као простор еде се лети продаје риба;

љ.) Део Дубровачке улице и део Спасовске улице испред општинскога имања.

У колико нису ова места по себи ограничена, она се границе овако:

Велика пијаца: чисти се цео калдрмисан простор са делом калдрме испред велике школе до Диверове шпотеке, а тако исто и цео простор, сада некалдрмисаног земљишта око парка и у опште еде продаваци са колима и произвођачи стоје;

Мала пијаца: чисти се цео калдрмисани простор све до дућарских плацева;

Марвена пијаца: цео простор калдрмисане пијаце са половином калдрме и улица са сваје страна;

Топшиска пијаца: цео простор, с једне стране до споменичке улице, ас друге стране дуж топшиске касарне, с треће поред кафане Живка Јовановић, и са четврте стране тела дужина пијаце са половином калдрме и улице (коловозичке) где стоје сељачка кола;

Палилулска пијаца: цео простор некалдрмисане пијаце са сваје страна до путова и приватних имања до калдрме пред палилулском касарном;

Зелени венац: чисти се цео калдрмисани простор са сваје страна с половином калдрме до кафане „Америке;"

Цветни трг: чисти се цео простор, заједно са делом који је под зградом.

Остала места: (под ж, з, и, ј, к, л, љ.) по себи су обележена.

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденице ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу, да таксу плате и одобрење добију.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 8. до 33. новем прешло је преко општинске кантара:

ТЕЖИНА	Чега	10% кроме тара дина
килогр.		дин.
19,260	Брашна пшеничка	18·50
6,167	Брашна кукурузна	14·—
232,232	Пшенице	13·25
94,756	Кукуруза	10·50
480	Раж	10·—
816	Крупника	12·—
20,956	Јечма	12·10
43,131	Овса	12·46
	Кукуруз нови	—·—
10,925	Пасуља	21·—
56.795	Кромпира	8·50
443	Арпашика	18·—
10,009	Црна лука	10·50
76	Бела лука	30
6,660	Лука арпаџике	6·—
41,053	Јабука	14·—
24,757	Крушака	18·—
27,093	Ораја	19·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
558,552	Сувих шљива нов.	20·50
113,250	Сена	5·50
12,830	Сламе	3·—
	Шљива сувих стар	—·—
568	Коре брезове	12·—
2,523	Кајмака	120
1 320	Сира	70·—
1,242	Лоја топљена	—·—
743	Масти	110
1,839	Сува меса гов	180
138,363	Свиња дебелих	75·—
61,920	Креча	3·40
2,080	Катрана	18·—
	Јарне кукурузне	—·—
640	Рибе фришке	120
163	Кувуса киселa	17·50
102	Сланине	120
737	Ћумура дрвена	7·—
Литара		
297,205	Вина црна	18·—
20,558	Вина бела	25·—
44,796	Ракије шљ. мене	25·50
100	„ „ луте	35·—
330	„ комове мене	36·—

Примедба. Наплаћено је на ове кантарије 4,372·45 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 48. НЕДЕЉА 3. ДЕЦЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ПОШТОМ НА ТАВАН
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати управитељу ов. општин. суда а све преписе шаљу на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ПРОПИС

ЗА ИЗБОРЕ ОПШТИНСКИХ ЧАСНИКА У БЕОГРАДУ

Г. министар унутр. дела од 27. т. м. ПНр. 17178. изводео је наредити следеће:

Чланом 91. законом о општинама који је 25. ов. мес. ступио у живот, наређено је, да се први избори по овом закону извршс у току месеца Децембра ове године, у свим оним општинама које не мењају свој обим. Па како и општина београдска долази у ту врсту општина, и како је другим и трећим ставом првог одељка члана 12. истог закона наређено, да се у Београду врше избори по одељцима (кварговима), и да начин тога бирања пропише министар унутрашњих дела, то овлашћен овим законом прописујем:

А.) Први избори за општинске часнике у Београду извршиће се према прописима новога општинског закона у току месеца Децембра.

Б.) Начин бирања за општинске изборе у Београду, у опште биће од сада овакав:

а., Списак бирачки саставиће се за сваки одељак (кварт) тако, да у списак уђу сви они који према закону о општинама имају право гласања, а плаћају порезу у дотичном кварту.

б., За ове прве изборе бирачки одбори, по кварговима, биће састављени према члану 91. закона о општинама тако, да ће на дан избора 30 гласача, кад дођу у 8 сахати или мало доцније ако дотле не буде на окупу 30, изабрати четири лица за бирачки одбор. Председник сваком таком бирачком одбору биће један одборник, кога одбор изабере из своје средине. Овај избор одбор ће учинити раније тако, да се у огласу којим се одређује дан избора означи и име одборника који ће у ком кварту бити председник бирачког одбора.

Најстарији по годинама од ових одређених председника, кога ће одбор такође при изб ру самом означити и у огласу споменути, биће председник главног бирачког одбора, у који улазе као чланови сви председници бирачких одбора

По свршеном избору председници бирачких одбора носе одма запечаћена акта у општину, и ту их предају одређеном председнику главног бирачког одбора

Главни бирачки одбор, по пријему изборних акта, одмах приступа пребројавању гласова и по свршеном послу објављује резултат избора.

Раду главног бирачког одбора имају права присуствовати сви чланови бирачких одбора.

Ако се, према резултату, покаже, да се мора чинити ужи избор, онда ће се поступати даље у свему по одредбама закона с тим, да и за ужи или накнадни избор буду исти председници бирачких одбора.

в., Према члану 19. општински ће суд, најдаље до 7. Јануара идуће године, а после и сваке године, сазвати збор да изабере 8 лица и 2 замењеника за сваки одељак, од којих ће општински одбор после коцком за сваки случај бирати бирачки одбор за тај одељак.

Избор ових лица вршиће се у сваком кварту самостално. Бирачки одбори за први избор ових лица биће они исти, који и за први избор општинских часнпка. Изборна лица сваки ће бирачки одбор саопштити писмено, преко председника општинског суда општинском одбору који ће од тих после коцком бирати бирачки одбор кад затреба. (чл. 19.)

Председник бирачког одбора, у свакоме кварту, биће један одборник кога одбор општински коцком одреди.

Остали поступак остаје исти онај; као и за ове прве изборе, који ће се у току овог месеца извршити с тим изузетком, што ће у главном бирачком одбору председавати увек председник општинског суда, кад год није у питању било његов избор било каква ствар која се лично њега тиче.

У таком случају, у главноме бирачкоме одбору председава годинама најстарији одборник.

Председник главног бирачког одбора, председници бирачких одбора, као и сви чланови бирачких одбора увек ће се у огласу којим се збор сазива, поимснце означити.

Избор општинског одбора има се *извршити такође у току месеца Децембра* по тако, да се одбор не бира пре но што се изврши и коначно расправи избор председника, кметова и кметовских помоћника.

При овим изборима, на послетку ваља имати на уму још околност, да пошто је друго полугође ов. г.

продужено до првог Јануара по закону о изравнању рачунске године с календаром, право гласања према члану 14. закона о општинама, имаду сви они грађани који су плаћали порезу за прво полугође ове године.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(продужење)

Сем тога, како се камен брже гладча, не сме имати веће у ширину, а и што је која улица стрмија, и уколико је спобраћај већи, већа и ширина појединог камења да је мања.

Дакле, данас употребљено камење за коцкасту калдрму, није управо коцкасто, већ паралелопипедно (са већом дужином од ширине и висине) и највише је употребљен тако звани парички облик или формат (ширина просечно 10 и дужина и висина 16 см.)

Димензије употребљеног камена у главним варошима следеће су:

варош	камен	ширина	дужина	висина
Лондон	гранит	(7,5—9,0)	(15—38)	(15—23) см.
Париз	гранит (камење са пругом средином)	8 10 15 13 17	14 16 15 20 17	(16—17) см.
Беч	гранит	(17,4—19,4)	(17,4—19,4)	(17,4—19,4) см
	(камен калдрме, дат са стране „доскрајњег“)	(14,8—16,8) (12,2—14,2)	(14,8—16,8) (22,7—25,7)	(14,8—16,8) „ (17,4—21,4) „
Минхен	гранит	19	19	19 „
Париз	—			
главне улице		(12—15)	18	18 „
споредне „		(9—12)	15	15 „
Брисел	гранит или трахит	18	18	18 „
Варшава	—	18,4	18,4	18,4 „
Штутгарт, Мајнц, Ахен и Келн		имају варошки облик камена		

У Базелу, где има доста стрмих улица, а камен се брзо гладча, као и у Штутгарту, ширина камена не прелази 12 см.

Што се тиче ширине састава, или разнака појединога каменва у калдрми, и она има знатан утицај на пријатност вожње и трајашност калдрме.

Јер у колико је тај размак већи, искуством је доказано, да ће се у толико брже окрњити ивице појединог камења. То чини уједно, те камење добија округласт облик, а цела калдрма постаје нерамна, тако, да ће бити много више ларме и потреса при вожњи, а услед овога последњег, коњи несигурно ноге и више се воре, па се и кола брже кваре.

Размак појединог камења према томе треба да је што мањи.

Најзад, што се тиче ређења појединог камења, ту долази питање, да ли је боље да појединп редови иду управо на правац улице, или косо према истоме?

Из најпре полагани су редови управо према правцу улица, а доцније ушло је у обичај, да се ти редови дијагонално (косо) слажу. Мислило се, да је камење на тај начин мање квару изложено, пошто правац кретања, дакле и удара коњских и наплатака од тачкова долази косо према ивицама појединог камења.

Но како са друге стране, при косом полагању на пету дужину пута, и кола и коњи у правцу кретања много чешће додирују ивице камења, увиђело се, да се горња корист не постизава, док се на против кретање стоке и кола отежава, клањем чак у једну, час у другу страну, услед чега се једно и известан део снаге непотребно троши.

Осим тога, при описаном начину полагања, на ивицама дуж пешачких стаза потребно је камење троугласте или петоугласте горње површине, а и ређање је теже, што и једно и друго целу калдрму поскупљује.

Са обзиром на све ово, данас је опет у обичају полагање камења у редове управне на правац улице, а само на раскрсницама употребљују се дијагонални редови ради правилније везе улица на њиховом спајању.

в. Калдрма од ломљеног камена.

За ону калдрму употребљује се ломљен камен, као што се на макдама добија, при чему се само бира камење од приличе једне величине, а што равнијом горњом површином, и у колико је могућно паралелним површинама ојако и одо. Величина горње површине треба да је најмање 150 а највише 300 квадрат. сантима., а стране најмање 5 и највише 25 см. дужине.

Камење нала ређати тако, да спојени буду што ужи, и да не долазе у продужењу један према другом. Камење у једном реду треба да је приближно једне величине. Земљиште и подлога од песка морају добро да се сабију и набију. Камење мора да се што чвршће у песак усађује, правилно наиђу камења да се испуне. калдрма олго да се засне песком у висини 1—2 см. и добро да се набије.

Овако завршена калдрма јевтина је, а може са свим добро да послужи, нарочито по варошима и улицама, где није велики спобраћај терета. У таквим случајевима и трајашност је доста велика. Са обзиром на све то, не може та калдрма ни данас да се одбаци, а нарочито је корисна за варош, које не обилују трошком. На одиста и у напредњим државама много варошн и данас имају и граде још тако калдрму.

Ова је калдрма нама и сувише позната, јер су у Београду ове калдрмисане улице и најбеље и најмање сабраћаја, у највећем и најмањем паду, по једноме принципу и по једнаи начин.

Међу тим, хрђаво искуство, које смо ми са том калдрмом учинили, не сме да се приписе самом систему калдрмисања, већ једино немарном и примитивном начину одржавања и грађења наше калдрме.

в. Мошената калдрма од тесаног и ломљеног камена.

Са обзиром на то, што је парада правилно отесаног камена скупа, у многим мањим варошима, а и у већим за улице мањег сабраћаја, употребљена је са успехом калдрма од тесаног и од ломљеног камена, једна до друге, тако, да је само средина на извесну ширину правилним каменом обложена. Тиме се укупни трошкови за калдрмисање знатно смањују, а потреби је ипак одговорено, пошто терет иде обично средњим делом улице, док површина лево и десно у главноме служи колима за мимоилажење и стајање. И при оваком начину калдрмисања, одуци поред пешачких стаза, граде се од тесаног, а не од ломљеног камена.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

БРОЈНО СТАЊЕ ЂАКА

У БЕОГРАДСКИМ ОСНОВНИМ ШКОЛАМА ОД 1883. до 1889. ГОД.

ОСНОВНА ШКОЛА	1883					1884					1885					1887					1888					1889				
	БРОЈНО СТАЊЕ ЂАКА У																													
	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА	I. РАЗРЕДУ	II. РАЗРЕДУ	III. РАЗРЕДУ	IV. РАЗРЕДУ	СВЕГА
	МУШКА																													
Код Саборне цркве	67	72	76	50	265	59	49	59	55	222	58	53	55	57	223	42	54	59	43	198	66	46	63	67	242	66	68	48	76	258
Теразијска	100	89	69	45	303	90	95	82	55	322	98	83	104	91	376	77	71	101	102	351	96	80	95	113	384	102	88	77	125	392
Врачарска	59	45	39	24	167	80	55	56	48	239	57	78	59	62	256	107	87	66	60	320	114	91	100	76	381	133	122	113	117	485
Савска	49	42	48	30	169	46	50	43	42	181	39	44	51	38	172	34	33	42	34	143	42	33	37	41	153	34	45	35	36	150
Палилулска	60	63	43	38	204	70	51	62	42	225	60	65	55	60	240	74	46	56	67	243	58	60	40	53	211	46	59	45	58	208
Дорћолска	47	32	27	26	132	40	29	39	24	132	46	46	73	54	219	43	41	55	62	201	48	35	69	60	212	48	40	66	57	211
На Јалији	32	26	28	24	110	23	28	20	30	101	32	31	—	—	63	32	24	—	—	56	33	27	—	—	60	39	30	—	—	69
																зв. 6	зв. 4	зв. 5			зв. 8	зв. 7	зв. 2	зв. 2		зв. 3	зв. 4	зв. 4	зв. 1	
У Топчидеру	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	3	6	36	8	7	3	5	37	8	9	8	4	41
свега:	414	369	330	267	1350	408	357	361	296	1422	390	400	397	392	1545	424	363	387	374	1548	468	389	409	417	1683	479	461	356	474	1814
	ЖЕНСКА																													
Код саборне цркве	55	50	36	35	176	67	58	40	45	210	60	53	50	46	209	46	47	43	40	176	44	52	45	39	180	48	49	49	45	191
Теразијска	58	48	46	31	183	43	42	40	47	172	53	45	42	45	185	55	60	59	46	220	56	41	55	45	197	47	52	49	48	196
На зап. Врачару	38	25	15	14	92	47	33	27	17	124	47	36	46	27	156	36	51	36	35	158	52	48	55	48	203	51	62	33	53	199
						зв. 2					зв. 1	зв. 5				зв. 1										зв. 4				
На вет. Врачару	37	23	10	15	85	33	29	23	15	102	25	27	26	22	104	36	25	20	27	109	25	30	16	17	88	44	32	26	15	121
Савска	52	36	19	15	122	37	44	37	19	137	36	38	40	27	141	37	31	30	23	121	25	34	22	23	104	24	17	34	22	97
Палилулска	68	30	15	15	128	59	44	23	12	138	53	46	48	29	176	43	43	42	23	151	32	37	51	52	172	47	33	45	38	163
Дорћолска	56	11	21	8	96	53	33	12	—	98	52	43	29	—	124	58	35	52	32	177	51	42	36	46	175	40	35	36	41	152
На Јалији	28	21	18	13	80	47	27	19	16	109	38	28	24	19	109	26	21	15	19	81	27	15	17	13	72	25	23	15	13	76
																зв. 2		зв. 3.												
Вежб. п. жен. школе	26	21	21	23	91	19	33	26	22	100	37	26	40	26	129	40	32	39	29	145	м. 1	м. 3	— м. 3		7	39	40	30	33	142
свега:	419	265	201	169	1053	407	343	247	193	1190	402	345	345	241	1333	380	345	330	274	1329	313	302	297	286	1196	369	343	317	308	1337

Прим. Услед рата српско-бугарског није било ревизије за основне школе у 1886. год., с тога нема података.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 20. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне.

(свршетак)

Милисије Јосимовић. Ја ћу одмах у почетку да кажем да се не могу сложити са г. Марком Велизарићем јер не могу да нађем у овом моменту никаква оправдања да 12,000.000 треба да се задужимо и да за 12,000.000 можемо да се задужимо. У начелу се ваше слажем с г. Видаковићем.

Шта ће нас коштати водовод, то ће најбоље да покаже наш план и наш предрачун. Од водовода се тражи да да извесну количину воде, која је потребна за становништво укупно и са обзиром на меру утврђену за поједине, и кад се сва претходним радовима дође до предрачуна, онда ћемо знати, шта Београд треба и може да кошта водовод. Дакле загребачки ½ милиона нису меродавни за нас. Ја ћу њима да ће наш водовод да кошта 2 милиона динара. Ниje питање на који ћемо и чим напајкакнати воду. Зец је у шуми господо, ражањ нам још не треба. Зна се како други људи напајкују. Као што је г. Видаковић узео за пример Загреб, тако има свакако других варошиа, које се служе једним или другим начином напајкивања воде. Да не би то и даље чинило овде збрку, ја ћу да кажем, да ћи 8—10 начина, на који се може напајкује. По свакој том начину напајкује се засебно употреба воде за пушионице, писоаре, кунатила, баште, итд. у опште за све што не спада у чисто домаћу потребу, а за домаћу потребу има различних начина, како с' то врши: или по процепту кирије или по површини станова или по броју соба. По сваком начину тежи се да сиротиња што јефтиније дође до воде. Одреди се једна минимална количина, која је сваком човеку потребна, одреди се извесна површина собе, која не плаћа или најмање плаћа, а за сваки већи потрошак или за веће просторије разуме се више се плаћа, и то по нарочито утврђеној тарифи. Али ми не можемо овде да решимо и не треба ни да говоримо о томе који је начин пробитачнији, да ли по количини воде или по површини станова или по броју соба. То је питање које треба доцније претресати. Моћи ће парадити правилници за то, а то је дужност ужих одбора. Они ће бити дужни да на наш захтев поднесу своје мишљење, па ћемо онда овде о томе решавати. Оволико сам мислио да је нужно да г. Видаковићу захвалим у интересу даље дебате, а сад ћу да пређем даље на ствар.

Ми смо видели, господо, на конференцијама, да нема готово никога, који је противан мишљењу које постоји у одбору, а то је да треба збиљски што да уредимо за остварење неодложних варошких потреба. Ако оставимо да се сама варош Београд уређује, као што вели г. Бугарчић, она ће се сама уређивати као и за прошлих 50 година, а ми сигурно не можемо желети да и у будуће тако остане. Међутим слажем се потпуно са г. Видаковићем г. Бугарчићем да ово није сетва ствар да није мала ствар. Ја сам и пре кад сам имао прилике, увек наговестио да нико и бољи од нас није могао од један пут све да изврши, па нећемо ни ми моћи. Осим тога ништа друго човек да не погледа, него данашњи буџет, који износи близу 750.000, па да види колико се сада трошни у ове ћупутета за отплату дуга. Тражи се преко 700.000 динара. Тражи се другим речима да сторимо од једанпут једне толико трихода колико га је досада било. На један пут удвојити приходе заиста није лака ствар. Па шта можемо и треба да урадимо?

Ми треба да гледамо да извршимо само оно, што одиста општина мора да изврши, њој спада у дужност што је пређа потреба и што она може да изврши. Па и те радове ако није могуће од један пут извршити, да општина изврши у извесном низу година. Дужност нам је при томе једнако да нађемо начина да не проће одвеј много времена до коначног подизања свију тих потреба, и уједно да се трудимо да приходе увећамо, а нешто то није могуће од један пут учинити, да поступно дођемо до тога стања да имамо и боље приходе.

Ја заиста сажаљевам што је извештај наше комисије тако празан, и одиста тешко је за основу њега дати своје мишљење. Ствар пре свега није тако страшна као што по том извештају изгледа, нити ја налазим да је потребно, да се уза свих 12,000.000 динара. Тачнор предрачуна сад не може бити, но може приближно да се каже овако. Водовод ће да нас кошта 2 милиона, канализација 3 милиона, калдрма 3 милиона, нивелација ½ милиона, школе ½ милиона, клиника и суд ½ милиона, осветљење ½ милиона, а кеј и антрепоти 1½ милион. То би било свега 11,500.000 Када би дакле узели, да се зајам чини под условима који су предложени у извештају финансијске комисије, сума од номинално 13 милиона у округлој цифри била би сасим довољна за извршење свију поменутих послова. По моме мишљењу дакле неоправдана је бојазан, да би нам за то требало два пут толико новаца. Али сад ја даље налазим, да кеј и анг, нити нису ствари општинске. Подизање те потребе спада више у дужност државне и трговинска самим и најприроднији би било по нашем мишљењу да какав трговачки одбор склапањем акционарског друштва у земље створи могућност за што брже и сигурније подизање исте, јер општине немају дужност да своји буџетом подижу трговину. Ако би била у стању београдска општина и то да чини, то би било корисно и требала би да учини, али као више, онда треба да узмемо нож за секцирање те да режемо на предлога све оно што за нас није обавезно. Исто тако осветљење не сматрам ни за толико хитну ствар, да би се морало одмах градити, а на послетку као што сам више пута овде говорио, такво предузеће могли би дати и приватном Друштву или предузимачу у концесију под извесним и што повољнијим условима за нас. На тај начин ако овај 1½ милион за кеј и антрепоте и ½ милиона за осветљење одвојимо, то већ за 2 милиона смањује укупну суму. Дакле место 11½ милиона на тај начин треба нам само 9½ ефективно. Сад кад само то можемо све послове у један пут да вршимо, већ и због техничке немогућности и што нисмо спремни да их можемо отпочети, онда можемо да поделимо посао тако, да сад предузмемо само водовод и школе као што је казао г. Видаковић. За то смо већ сада спремни јер смо за водовод све потребне предрадње извршили а за пројектоване школе нису потребне велике студије

Ја ако би поред водовода и школе узели одмах у посао и суд и клиницу, онда би нам за све то требало 8¼ милиона ефективно или 4 милиона номинално. За ових 4 милиона номинално, дошиље могли би да извршимо нивелацију, тим нисам би да отпочнемо канале и нисам би да отпочнемо да градимо белу калдрму. За оне послове укупно треба 6 и по милиона ефективно или 7¼ номинално, па и тај новац не треба нам на један пут. Свега дакле нама не треба више од 10 милиона ефективно или 11,250.000 номинално.

Ако дакле на тај начин посао отпочнемо требаће нам у почетку само сума од 4 милиона номинално. По оном рачуну као што га финансијски одбор износи, за то би т. з. добро ануитета највише до 280.000 динара. То би била новчана садашња буџета за 35 од сто, и сад за толико требало би и да набавимо нових извора.

Да нам у опште не треба оволико нових прихода као што се тражи, може се увидети следећим резоновањем. Пошто смо узели за ових 4 милиона и у року од 3 године дана извршили водовод, школе, суд и клиницу, онда после тога времена можемо приступити канализацији, нивела-

пији и калдрмисању вароши. Потребне суме за извршење оних послова вршиће се постепено, по реџете да узимо после 3 године за то праличио једну суму од 5 милиона динара. За то би нам требало унутрета најпре до 350.000 динара. Међу тим наш ће водовод онда да ради и имаћемо од њега известан приход, на који начни о томе нећу да говорим, али стављам, да ће водовод тада да доноси 250 хиљада динара. Међу тим и за калдрму имаћемо у буџету две године једну од 95.000 и једну од 30.000 динара, на ако и оних 125.000 динара додамо дохотку од водовода, онда то износи 375.000 дин. Дакле имаће покривен унутрет за 5 нових мили, она. За тим ако хоћете даље кроз 3—4 године да узмете и ресто од $2^1/_4$ милиона онда за то треба унутрет од 140 хиљада динара. Али сад, узимо да канали буду готови, па и ту да се наплаћује нека такса, и узимо да ће бити добити 120 хиљада динара, онда управо за последњу рату дуга треба само 20 хиљада динара нових прихода. Дакле ако се на овај начни будемо задужинали у току од 6 и више година, имаћемо снега да створимо 280.000 више 20 000 равно 300.000 нових прихода, на да нам у току од 5—10 година извршимо све што сно навели, па и све што тражи финансијска комисија, сем која, интрот, и осветљења. Остало би нам додиште само увећање прихода за још 150.000 динара. колико можемо рачунати да ће бити потребно за редовно одбрзавање канала и калдрме.

Ја сам све оно господо казао само с тога, да докажем, да има могућности да се изврши што тражимо. Сад на који начин то треба извршити, ја мислим да треба мало озбиљније студије, него што је она, коју нам је панела финансијска комисија. Питање то, на који начни да се створе нови приходи, да ли трошарином, прирезом и каквим прирезом, не може да се реши просто разговором наших овде, него за то треба да имамо мишљење људи, који су познати да о томе свој суд дају и који ће нам дати на то предмету једну озбиљну студију, један извештај на основу којега ћемо моћи и ми стварно да разумемо и да оценимо да је фактички могућно да се приходи увећају, и да ће увећају за суму која је нама потребна.

Дакле шта би ми према свему овоме могли да урадимо? На основу овога извештаја комисије, ја мислим да не би могли изаћи пред збор и тражити зајам. Бојим се, и ако је цео свет уверен, да треба све послове да предузмемо, само за то што нисмо довољно јасно обавештени и што нисмо били кадри и наше грађане да обавештимо, да ће стварно при сласаљу пропасти и тако за дуже времена бити опет компромитовања. Не остаје дакле ништа друго, него да образујемо једну комисију од стручњака, на макар и да платимо за тај рад, као што су нанесена господа најкорисније предложила, па да одредимо рок до кога доби та господа да нам поднесу извештај о томе, на који начни да се ти нови приходи створе, па да нам уједно предложе и законске предлоге, ако буде потребно каквих закона за увођење тих нових прихода. Све то мислим да не би трајало дуге времена, и мислим да би до нове годишње могли бити на чисто с тим питањем, на онда да изађемо пред збор и да тражимо што нам треба.

Али ја ћу овде да се дотакнем онога што мене номенално највише занима. Ако не будемо у стању да до реченога времена укупно питање решимо, а биће нужно да се пре тога занимамо питањем о водоводу, онда ја мислим да привремено изађемо пред збор с тим предлогом, да се водовод отпочне и да се привремено општина ради тога задужи код Народне Банке за суму, која буде потребна за прву годину дана, дакле највише за 1 милион динара

То је што сам имао да кажем (Вичу: врло добро).

Милорад Д. Јанковић. Господо, ја имам да замолим финансијском одбору што је предложио суму од 12 милијона. Ми смо још мали, и ја мислим да би најбоље било да узмемо 5—6 милиона динара за водовод и нешто за калдрму. А што се тиче школа за то има овде предузимача, који ће да начине на отплату, а тако исто и суд. А за кој и питрште, то можемо причекати мало, и мишљења сам тога да не узимајо 12 милијона дин. него највише 6 милиона дин.

Што се тиче трошарине о којој је особито говорио г. Бугарчић и напоменуо, да би се могло да наплаћује по 2 паре од киле брашна имам ово да приметим. Кад би се то успоставило, онда би један сиромах имао да плаћа 7 динара годишње, а ако има жену и неторо деце, онда би имао да плати 51 дин. годишње, ако једе при лебац, и друго ми би закрштали сиромаху да слави Божић, Ускрс и славу, јер би му не могуће било да још више плати за беди лебац у те празничне дане. За то сам ја о судно противан томе, а могу се сложити с тиме да подлегне трошарини пиће, деликатесе, али никако лебац, јер трошарину можемо ударити на ово што може да троши богаташ. Како можемо ми ударити на сиромахи, ма би учинили да би онда се они населили на вароши, а остали би богаташи. Ја сам за то да се ударе трошарина на луксузне ствари и никако на најнужније потребе, а друго сам за то да се задужимо највише 6 милиона.

Димитрије Ђурковић. Ја имам то да кажем, да нисам никако за то да се задужимо 12 милијона динара него само 6 милијона динара ако што рече брат Милорад, и за ових 6 милијона ја држим да је нужно прво да видимо одакле ћемо добити интерес да их отплаћујемо. Главно је да нађемо начин откуд ћемо отплаћивати, на тек се онда можемо задужити. Ми знамо како је наша држава радила, она се тако исто задуживала, постављала нове приходе, али код је дошла година дана она нема да плати интерес, и онда дај нам зајам. Ја се бојим да не буде тако и код општине. Главно је да нађемо изворе, јако ћемо наћи зајма Ја држим да нам је најнужније да прво сиријано водовод, канализацију и школе, а за ово друго после ћемо постепено узети у посао. Главно је да видимо прво какве ћемо приходе имати, и ако ти приходи не буду велики и терет-ни, ако их можемо сносити, онда јако ћемо правити и веће дуг; јер као што рече г. предговорник може свет да се расали, и ми можемо једнога дана видети да не можемо да плаћамо интерес.

За то сам мишљења да не износимо ни пред збор наше од 6 милијона динара, а још би пре ваљало да нађемо изворе, јер без тога не можемо се упустити ни пред збор, а нећемо наћи ни зајма.

Никола Р. Поповић. Ја сам био на днема седницама одборским и тако исто и на обема конференција, на којима се водио разговор о пројекту финансијске комисије за задужење општине; и слушао сам говорнике и на једној и на другој седници, слушао сам у толико пажљивије, у колико имам мање стручне спреме за овај посао, и напао сам да њекеју мишљења комисије многих одборника, а тако исто и конференције има 3 главне разлике. Прва је разлика у томе, што финансијска комисија тражи да се уведе потрошарина — онтрол — а не назује ни у начелу на које ствари уводи потрошарину, а које ослобођава, а за то веле стручни људи да је у другим варошима одбачена потрошарина, а замењена бољим изворм. Друга је разлика у ономе што је г. Марко Леко у једној одборској седници казао, да је б од сто рачунски скупља интерес и отплата него што управа фондова даје, а финансијска комисија вели да је то повољан услов Како после тога нико од стручњака није загазио у то питање, то је и за мене сад остало ово нерешено питање. Трећа је разлика у томе што финансијска одборска комисија није у свој извештај унела оно што се данас фактички троши по буџету општинском на све установе, које се споменуше у извештају финансијском.

(Ова су разна мишљења довела у судар мишљење финансијске комисије са мишље

њем појединих говорника у одбору и конференцији. И то не управо гони да морам да гласам против извештаја финансијске комисије и против задужења на овом основу како га финансијска комисија предлаже. Али, с друге стране, ја знам да општина има веома важних и нужних потреба, као што је подизање основних школа, водовод, канализација, и кад и ја сам то признајем да је нужно и да те потребе не треба одлагати, онда мора да се прибегне нечему другоме на да се опет она ствар повољно реши, да се нужне потребе општинске и за даље не одлажу. Све је ово т. Јосимовић исказао у своме говору, и кад се са онога земљишта неће у овом питању, онда извештај комисије о задужењу није ништа друго него као неки предрачун прихода и расхода нужних потреба, то јест колико ће да пошта једна, колико друга потреба, и према томе да се види колико се треба задужити, колико ће се плаћати интереса и отплате, итд. и за то имају право она господа одборници који и на пређашњим састанцима а тако исто и данас траже, да се ово питање на другој основи реши, и да се одмах не пређе сви послови који се траже у овом извештају, него најнужнији и најпотребнији, дакле постепено. Ето то су разлози, који ме руководе у овом питању о задужењу да гласам против извештаја оваквог какав је. У исто време волим другу комисију да тачније прочи овај рад, као што је казао г. Јосимовић, а ако буди неће бесплатно да ради на томе извештају онда сам и за то да се плати.

С тога ћу као одборник гласати против; а ако би се овај финансијски извештај изнео пред збор оваким какав је, онда не само да ћу гласати против, но ћу подејствовати и код грађана, да и они гласају против.

Пера Видаковић. План водовода Загреба са рачуном коштања нешто више од пола мил. дин., ја сам донео вечерас с тога, да би неко они мишљење, које је постојало да ће нас подовод коштати много милијона, и сами чланови комисије парчили су се да ће коштати 2 и по до 3 милијона дин. Вечерас видим г. Јосимовић понушта мало, па каже коштаће до 2 мил. Као што он не може да каже извесно колико ће да кошта, тако исто ја сам нашао, колико водовод Загреба кошта и према томе да неће ни наш водовод много више коштати. Ценовник сам донео да докажем, да не треба много да мислимо о томе него да покушимо сва нарећења и ценовнике европских подовода и да узмемо из истих оно што је најбоље, и у место да ми се каже хвала, ово ми се замера.

Ја, господо, нисам хтео ништа моје да протурим и измислим, него сам хтео да кажем пут и начин, како ћемо се помоћи, да дођемо до онога што је најбоље и најкорисније. Ако ми изнесено овакав предлог финансијске комисије пред збор, он ће пропасти. Нико неће да одобри да се задужимо од једанпут 12 мил. дин. Лако ће то одобрење да се добије и не само за 12 милиона него и за 20 милиона, само ако се пред милиони, који се задужењем добију, корисно употребе, ако се тај новац паметно утроши да можемо са светлим образом изаћи пред грађане. И онда ће нам грађани у будуће врло радо одобрити други зајам, а стране капиталисте стећи ће веру у наш солидан рад тако да можемо са повољнијим условима добити други зајам.

Коста Главинић. Г. Видаковић употребио је згодну прилику да и мене нађе закачи, али ја налазим да су врло различне ствари: извештај све финансијске комисије и извештај оне комисије за откопавање доњег градског поља, и да је са свим неумесна његова примедба којом ме је хтео да пецне.

Ја нећу да се упуштам у полемику са г. Видаковићем, но хоћу да говорим о самој ствари, али морао сам да исчиним са оним уводом, јер је и он са својим уводом мене дарнуо.

О свему што је г. Видаковић говорио, одговорио му је по струци г. Јосимовић и ја се потпуно слажем са говором г. Јосимовића. Ко је овако ушн и слушао што сам казао, могао је да види и да разуме, да и ја нисам за потпуно усвајање извештаја финансијске комисије. Ја сам у одборској седници био противан да се зове конференција док не пречистимо она питања с којима треба да смо на чисто, пре конференције. Ја сам знао да ће да пађе ствар како што је и нашла, и ја сам хтео да то избегнемо и да изнесемо извештај у оваквом облику, као што га можемо изнати и пред збор грађана и да цела ствар ухвати са свим други правац. Ја сам у мом говору рекао, да ми треба да одредимо минимум задужења, да послове морамо извршити по потреби и нужности, и да их не можемо сарширити поред најбоље воље за краће време од 10—12 година. Ја сам све то рекао, и на то неће да се обзире г. Пера Видаковић и они који говоре против извештаја. А за цело да сно о извештају комисијском говорили у седници, и ја бих га другчије нападао. Ја сам сматрао извештај комисије као наш на кад је он изнет пред грађане сматрао ам за своју дужност, да браним у извештају оно, што сам нашао да т ба браним, а нисам хтео ни дозволити да нам се каже: да нисмо ћели ништа о самој ствари мислили, и да у опште нисмо ништа обављали ни радили. Ја сам као што рекох ких мора у неколико да брани извештај комисијска али нигде нисам казао да треба примити извештај комисијски потпуно. За мене је оно начелно питање: можемо ли подмирити оне потребе годишним приходима и треба ли на овај начин да учинимо зајам као што комисија предлаже? Ја сам казао све те детаља да решимо прво на онда да изађемо пред збор.

Господо, овде је било говора различних и види се у главноме да с' сви слажемо. Г. Бутарчић се бојао, ако паплаћујемо коју од грађана, да би спромашне грађане оптеретили, и да би учинили, да напусте станове, и да се после из вароши

Г. Милорад врло добри је показао да би много горе било кад би ударили порезу на дебак, као што се чини г. Бутарчићу згодније, јер на дебак плаћа би свака душа да плати по 4 паре, а то износи годишње 12—14 динара од душе.

Господо, ја сам у овим мојим недајима, које сам овде изнесно, хтео да покажем очигледно да Београд сад запета плаћа много, али да нема куде од тога. Ја сам спомењуо да је доктор Владан израчунао да Београд плаћа болести и смрти на 6,000000 дин. годишње пореза. Господо, ако будемо у стању да подигнемо хигијенске установе и смањимо умирање од 40 на 30 по хиљади можемо да уштедимо 1 и по милиони динара што плаћамо на страну за декоше, мртвачке сандуке, покриве и томе подобно.

Ми не можемо узети 12 мил. динара у један пут него као што рече г. Јосимовић прво потребе да подмиримо, па онда де идемо даље. Ја се потпуно слажем са г. Милорадом да школе можемо начинити и на оплату. Све су то начини, које треба после детаљно испитати, и које смо ми требали прво да пречистимо овде у седници, а не да изнашимо пред конференцију и да се брукамо као што смо се обрукали

Димитрије Ђирковић. Ја мислим да се реши. Ово је трећи дана како се говори.

Др. М. Лекс. И ја сам баш мислио то да кажем што рече г. Ђирковић. Она тема о којој говоримо, она је тако интересантна да би се могло дуго и много о њој говорити, али крајње је време, да се пре-тане. У извештају комисије има известан предлог и главна мисао у томе предлогу је то, да се пре свега одобри зајам. То се тражи у финансијском извештају. Међу тим већина је одбора за подмирење тих потреба и увиђа да се друкчије не могу подмирити него зајмом, али већина је за то да пре него што учинимо зајам да се претходно прибаве закони и поспремавају сви послови који треба да претходе зајму. За то бих молио г. председника, да једном изчесе предлог финансијске комисије на

гласање. Ја мислим да је то питање одавно сазрело.

Председник. Нема сумње да је сазрело, али мислим да је ред, да дам реч говорницима, који су се јавили.

Пошто нас мало има који смо били у комисији, ми нисмо примили на се никакву силу, него само предложили, а ви сте за то да претресете и регулишете све то. И сам се слажем са г. Ђирковићем да заиста не можемо ни тражити, ако не нађемо начин, како ћемо да осигурамо приход. Ми смо казали 2—3 начина, можемо прирезом, можемо за сада трошарином, и кад буду готови поједини послови као подвоод, онда ће нам и то донети неки приход. И онда кад тражимо зајам, треба да имамо обезбеђење. За трошарину министар треба да нас овласти указом јер закон о потрошарини постоји у нашој земљи, и по предлогу овоме ми имамо цифру да би имали 210.000 дин. прихода, годишње. Код нас постоји потрошарина на говеђину, на свињско месо, само није праведна. За што на примеру да плати 26 дин. а на једног брава од 200 кила да плаћа само један динар. Кад се зове трошарина и још други приходи, које нађемо, онда се можемо задужити, Али главно је имајте на уму да се ми не ћемо упуштати ни да се задужимо док нам збор не одобри.

Пера Видаковић. Извештај сад овде у одбору не може пропасти, него ми ћемо га примити или одбацити.

Председник. Да ли желите још да се говори или да се реши. Још има пријављених говорника. (Вичу: да се реши, други: да се говори.)

Никола Хаџи-Поповић. Овде се једнако говори о једном истом, за то ја мислим да треба ставити на гласање, хоћемо ли још да говоримо или не.

Милов. Р. Марковићевић. Ја сам укратко реч и хоћу са неколико речи да изнесем своје мишљење у опоме питању, које смо ми сви овде без разлике одлазили за врло важно и око кога смо се питали не само 5—6 пута разговарали у седницама и конференцијама, него око кога ћемо се питања разговарати још дуго и дуго док не дођемо на коју ствар до извршења.

Ја сам водећи рачуна о свачијем мишљењу водио за себе прибележку о томе и оценио са мога гледишта, чији су разлози јачи и бољи, и хоћу да, изнесем до каквог сам сад закључка дошао овде.

Пре свега једаи је поменуо да се о овим питањима можемо разговарати и неспутити разговори да се морамо ограничити на начелне ствари. Сви ми признајемо потребе оне, које су изнесене у извештају финансијске комисије, али немамо те потребе и стањамо да су једне прече, далеко важније и њих морамо ставити на прво место, а друге потребе узимано да су такође важне, али да их морамо донекле пренти, јер све те потребе не можемо у један пут да извршимо. Како те потребе стоје, ја мислим да ће се сложити самном већина, изложио је г. Јосимовић много детаљније, опширније него што би ја сад требао да се упуштам у оцену. Пре свега на дневном реду стоји нам то, да се водовод гради, ми смо у то већ загазили, и практички треба да ућемо у посао. Даље то питање стално је г. Јосимовић на прво место, и ми знате да је оно ту, и да га морамо с пролећа израђивати. Тако исто долазе друге потребе као школа, даље суд и клиника. То су потребе, које непрестано стоје на дневном реду да их извршимо. Према тим потребама он је изнео приближан рачун, шта ће оно коштати, и завршио је све то да ми сад не можемо да изнесемо ову ствар пред збор, за то што нисмо довољно проучили оно питање о изворима, како ћемо да покривемо остали део, који се то питање да пречисти, и у начелу да решимо, да морамо подићи водовод, да морамо одмах приступити том извршењу и оних потреба, како је он само означио, а за приходе он каже да их проучимо, па пошто их проучимо, онда да то све заједно изнесемо пред збор на одобрење. Не можемо ми то одједно. С тога ја мислим да је најцелисходније да г. Јосимовић формулише његов предлог, који се чини да је најсвестранији, и предлог да усвојимо. Више ништа немам да кажем него само то, да не одобримо неколико задужења у први мах, и о томе, да ли ћемо увести трошарину или друге приходе, то само питање заслужује особите студије као и оно питање што износи г. Лека није незнатно: да ли ћемо прво да имамо чиме располажемо па онда да приступимо ономе послу. Ми морамо знати и једно и друго да би могли нешто да радимо.

Марко Белимарић. Не разумем готовост оних који пристају да се задужимо за оне послове, који не доносе прихода и који највише падају на терет грађана, а боје се да се задуже за оне послове, који не само да се сами исплаћују него ће и користи да доносе. Ја бих волио да се на то питање одговори, па онда да се каже, које послове хоћемо да свршимо, и за што нећемо баш оне који нам још и прихода доносе.

Никола Вулковић. Немојте сматрати да су антрпоти сигурни приходи. Пешта је правила антропоте, па су празни.

Милан Марковић. Ја сматрам да је се г. Јосимовић дотакао свију ситница. Сви признајемо да су ове потребе нужне, и као све у један пут извршити, него поступно, па у току више година да се то реди. Тако смо у почетку самога рада почели да говоримо. И кад тако ствар стоји, онда да усвојимо предлог г. Јосимовића, који је тако детаљно изложио ствар, а он каже да се најпре одреди комисија, која ће изнаћи начин, како да се покрију расходи.

Милутин Марковић. Ја ћу да кажем само неколико реча. Из данашњих разговора у одбору некако се погрешно разуме нашим извештај, који је комисија донела. Комисија није нашла онај извештај као свршен него изношења тај извештај, она га је поделила на извесне делове и каже: да сви ти радови, које треба општина да изврши, могу да коштају толико и толико, а казала је да је тај приближни рачун састављен према мишљењу људи, који су више мање стручни, и који су баш ови послови. То је начелно задужење. Сада ако се хоће да мисли о извештају и ономе што радимо данас онда не треба навести то, да се тиме, што се решава о количини решава и о самоме задуж и да се решава и сама тарифа. Комисија је то одвојила; она је одвојила зајам за себе, а одвојила је засебно тарифу, како ће да подигни зајмитет. Комисија је сматрала да ово двоје поднесоб долази, а начелно је нашла, и каже: од приликс овим и овим да се покрије зајам. Даље тежиште извештаја одборског састоји се само у начелноме предлагању и све остало задатак је детаљне и одељите наименице студије и по том специјалног решавања. Даље ја мислим да је у том погледу опозиционог мишљења у одбору рђо погрешно. Ја нећу тиме да браним сам извештај, јер и међи ће бити најповољније оно, што се каже, да је за интересе оне наше најбоље. И мој друг г. Јосимовић казао је у главноме, да ће сви радови коштати 12.000.000 дин. после је редуцирао, и нели не треба нам осветлење, не требају нам антрпоти и ће, и онда је приближно исто другу цифру, али у главноме и он се слаже односно приближног рачуна са финансијском комисијом.

Друго питање хоћемо ли све послове од један пут да вршимо или не? — И оном питању комисија није ћутала него је изнела да ли је боље, да општина све послове предузме у један пут. Ирво то је апсолутно немогуће. Друго мислим да ови послови који су најпше средни међу собом морају се вршити једновремено. На пример ја мислим да неће моћи остати и да ће бити рђо непрактично ако усвојимо оно гледиште, да Београд треба да сирши најпре водовод, па онда канализацију. Господо имајте на уму то да и водовод и

каналн треба да иду једним улицама и хоће допопити да се 10 година рође једнако по улицама и непрестано спречава саобраћај. За то мислим да би било најпрактичније да се водовод и канализација сврше једновремено, а кад то сврше онда долази калдрма. Ја мислим да би било непрактично ако би се узело као што г. Јосимовић каже, да се под средњих пословна један почне сад, а други после 15 година.

Даље с тога гледишта комисија је мислила и казала, да се укупан тај зајам може у року од 5—6 година употребити, а комисија није ни мислила, да се цео зајам у један пут узме. Али кад се зајам закључује, треба да се има на уму да га добијемо под повољним приликама. Може се зајам закључити тако, да ове године добијемо 2 милиона, друге године 3, а реско да се у извесном броју година узме. —

Такав се зајам може закључити. За ово мишљење ја мислим да је природно и логичан је закључак тај, да ми закључујући један зајам од 5 или 6 милиона, на други пут још 4 да нећемо моћи добити други зајам под условима као што дође први, јер први зајам нисмо покрили извесним приходима, и он је имао гаранције, а други задобиван већ нема толико гаранције. То нас је руководило да смо изнели овакво гледиште, као што је у извештају комисијском. Но и ја велим о извештају комисијском, да није се толико на саму ствар обзирало колико треба, и ја немам ништа против тога да се одбаци, и ја ћу гласити за то

Но друго је питање што је и у повереницима и у досадашњим седницама, каква је основа наиесена. На пример вечерас се говори да се одбаци извештај комисије, и над то буде, шта долази на ред. Ништа, долази оно што је и до сада било на дневном реду.

О приходима мислим да су они узети онако, како су најприходнији, и сва гледишта која су изнесени нису ништа ново донели, сем овај начин да се наплаћује као што рече г. Бугарчић по 3—4 паре од брашна Ја никад то не би примио. Даље ја бих молио г. г. предговорника, који су против овога извештаја говорили, да изнесу своје гледиште и да кажу на чему ћемо да свршимо и шта ћемо да узмемо да радимо, јер ја ћу да напоменем то, да општину београдску ова истраживања до сада коштају око 300.000 динара. Ја не би био противан, да се да још 400.000, кад би се то остварило, јер је се бојим да ће после свега тога доћи питање, да ли је баш нужно, да та питања свршимо и да то остваримо. Ако буде већина против тога, онда да ли би у том случају било оправдано, што је пре тога потрошено 600—700 динара. Ја мислим не би. И с тога гледишта ја бих био за то да приступимо начелном решењу овога питања па после да приступимо настојењу нарадн сваког посла, како најмо за најбоље да ћемо одговорити захтевима варошн

Никола Х. Поповић Г. Марковић је казао, да сам ја рекао у мом говору, да ће доћи такав закључак одбора, да ништа не радимо. Није тако у том говору изнесено. Ја сам казао како да се поступно развија ц иходи општински и с тим приходом да се отварају установе општинске, па кад се даље развија приходи, онда да идемо даље, и најпосле писан био противан ни да се задужимо у своје време кад будемо добили такан приход да смо кадри да плаћано интересе и отплату.

Тако је у мом говору речено а никако да сам ја противан свакоме задужењу (Чује се: да се реши) И ја велим да се ова ствар једанпут реши.

Никола Милишић. Ја чујем од многих говорника, да је на одиет Бугарчићев предлог, а на против ја налазим да није на одиет. У Београду долазе странци, сељаци и ц цела Србија. Ту би било велике олакшице; јер сви који дођу морају јести. Ако остане на локале да један спрема грађани плаћа по 12 динара, то би тешко пало на сиротињу.

Никола Р. Поповић. Молим стављене једном питање на решење Много се изгубило г. председниче, у појашњењу истих ствари.

Председник. Молим не треба хитати. Ето г учитељ Поповић рече односно процента — интереса да је чуо, да је скупља но код управе фондова, а није чуо да је објашњено, па треба да објасним. Нестоји да је интерес 6% него је 5,55 и т д.

Др. Марко Лека. На ово што г. председник рече имам да одговорим следеће: као што сам већ једном приликом напоменуо ја сам умолио г. Предића да ми израчуна који су услови зајма повољнији, да ли они код управе фондова или они које нам финансијска комисија предлаже На ово питање г. Предић није ми могао одмах одговорити, јер вели да се то по некој формули мора израчунати, и г. Предић је био тако добар да ме о томе писмом извести у коме вели: да код управе фондова износи интерес 6 процента, а по предлогу комисијском налази нешто мало више, 6 и једну трећину процента. По томе су услови код управе фондова много повољнији, од оних, које нам комисија предлаже.

Кад сам то изнео писам мислио о томе, да ли је зајам, који комисија предлаже скуп или јевтин — у то се ја не разумем, него сам то само изнео да покажем, како се предлог комисије не слаже са законом о трошарини.

У осталом ја мислим, да се ми сад излишно задржавамо око зајма, кад је већина за то, да се засада не приступа зајму. Молим г. председника да једном изнесе то за решење. (Чује се: да се реши)

Председник. Прво је питање о томе хоће ли се градити водоводи и остале потребе општинске предузећа.

Милован Р. Маринковић. Ниче тно ми усвајамо предлог комисије да се задужимо; а друго је питање колико да се задужимо.

Пера Видаковић. На дневном је реду извештај комисије. Питање је сада овако, пр ма ли одбор извештај или га не прима, па ако га одбаци, онда тек настаје друга питања.

Председник. Ја у име финансијске комисије позвачим извештај комисијски натраг.

Никола Х. Поповић. То сад не можете. То није ваше ваше.

Светозар Карапошић. Наш извештај је израђен услед одборског решења, и овај извештај комисијски, то је наше мишљење. Ми смо тај извештај поделили на три дела. Прво говоримо о потребама, другу како да се дође до новца за извршење послова, и треће о изворима, ако да се осигура интерес и отплата. Сад ако смо ми, господо, овај извештај поделн такав, да је он саста за одобрење, онда, нека се одобри: или да се каже шта треба да буде у њему, треба ли да буде да у првом делу не стоји ни једна од ових потреба. Али пошто сви признајемо да су ове потребе нужне, онда о томе не може бити говора. Сад долази како да се дође до новаца и како да се извршне ови послови. Ми смо казали да је једним пут задужење, и то је већина признала. Треће ми смо казали и изворима, и напоменули које изворе мислимо и ако сад на жалите, да одредите накнадно једну комисију која ће те изворе нарочито да испита и означи, ја мислим да ни један неће бити противан томе.

Сад ја мислим да је нужно да говорим о ова три дела, и које хоћете прво да решавамо: да ли о потребама и ако не успоставите моменте, да кажете оне и оне потребе нећемо, и онда добро, ми немамо ништа против тога Ако одбор држи да ову или ону потребу треба прво да подигнемо, онда нека и тако решење, доста доћи, и кад то решимо онда да идемо даље Госп. Ђирковић је казао, да би он најпре волео, да се прво о изворима и приходима реши, да видимо колико они могу да доносе, ни онда да се упустимо у задужење и да решавамо које потребе да изградимо. И томе ни писмо ништа противни. Нека реши одбор да хоће прво о изворима да говори, па нека се састави једна комисија за то, Овде су сва господа признала потребе и начине како да се до ће до новца. За изворе на прилику имамо

одобрену трошарину. Што су нека господа говорила да то није нужно, није оправдано. Господо, све вароши, што су подигнуте у свету све су се с тим навео̂м послужиле, а кад престане потреба, разуме се да су престали и извори, па тако ћемо и ми радити. Ка се један пут тај рад исплати и остане одужен водовод, онда се то све скида, а оно ми нећемо дозволити да се мало плаћа дозвиђење наших мајки.

Даклe молим вас да решите о коме ће делу да се говори.

Др. Марко Лекс. Онде у комисијском извештају формалних предлога, којих треба се придржавати (чита из извештаја предлоге).

Миливоје Јосимовић. Ја ћу да формулишем предлог како ја мислим. Али ја напре хоћу да кажем 2—3 речи, за то што је г. Милутин Марковић нарочито ударио гласом на то, да треба канале и водовод једновремено извршити. То је тако као што он замишља и удесиште и корисније, само ако може да се изврши. Ми то нисмо у стању просто и за то, што за пројектовање и грађење канала нисмо до сада били у стању да спремимо све што треба, а сем тога и кад се почну радити канали неће моћи бити готови у кратком времену, и тешко је наћи вароши, која је такав посао за кратко време извршила. Кад не би ништа радили на водопод ни канале, ми би остали још за 20—30 година овако. А ако прво изградимо водовод, а канализацију после 5 година, ми би извршили оно и што треба и што можемо да извршимо.

Друго што се тиче предлога финансијске комисије говора се своде на то, да је тамо у начелу само исказано мишљење о целој ствари. Међу тим извештај комисијски завршује се једним формалним предлогом, и ми налазимо да на основу тога извештаја, који није ни најмање јасан, не можемо изнети став пред збор и ако је то намера била. Дакле ја бих овако формулисао предлог. Прво да се питање о зајму потребном за извршење санитарних и других потреба на основу поднесеног извештаја комисијског не може изнети пред збор. Друго да се одреди једна комисија са овакиим делокругом: да поднесе детаљан извештај и предлог о томе, на који начин да се те потребе општинске изврше, у ком року и на који начин да се за то створе потребни приходи заједно са свим оним, што је потребно за остварење тих прихода. И трећа тачка: Ако став о овом зајму не буде сврела за решење до онога доба, кад треба да се реши став о водоводу, да се онда засебно изнесе питање пред збор да се може привремено задужити општина код народне банке за 1 мил. динара за грађење водовода.

Марко Велизарић. Шта ћемо да радимо, ако усвојимо овај систем да се канал тако сагради, да у истом има места и за цеви од водовода, за печистоћу и за осветљење. Ако би се усвојио такав систем, онда не би ни могло бити говора о томе да се најпре водовод начини, већ би се морало усвојити да се сва та три посла уједно сврше.

Коста Главинић. Ове су ствари чисто стручне, и зна се шта се у Београду може да начини, а шта не може. То може што је поменуо г. Велизарић за буде у великом главном каналу а у споредним не може. Београд ће имати мало главних канала, а средних врло много. Ми при најбољој вољи да све сврши не можемо. Ја налазим само једну ману овом предлогу г. Јосимовића што ако хоћемо да тражимо за сам водовод привремено одобрење, онда ће тога да пречистимо питање, како ћемо тај дуг да плаћамо за оно време, док водовод не почне да ради, јер кад он почне да ради ми ћемо имати од њега наше са свију страна. Али ми можемо да се помогнемо, док њега радимо; ми морамо да нађемо за то време повлаш за интерес. Прво дакле ако хоћемо да усвојимо овај предлог сад морамо да пречистимо и то питање одакле ћемо наћи средстава, да тај припремени интерес плаћамо.

П. Видаковић. Ми опет одосмо далеко од главне ствари. На дневном реду је комисијски извештај. Комисијски предлог онако гласи: (чита). Сад да решимо примамоли овај извештај или не, па ако га не примамо, онда ћемо казати даље што треба, донети закључак да одредимо комисију и кажемо шта да комисија уради. То ставите на гласање.

Председник. Дакле примате ли предлог комисије или не? — (Непримамо). Дакле свршена ствар. Чује се: хоћемо да се гласа).

Само ја кажем да је непрактично, да чинимо трошак а да не кажемо за што се чини тај трошак.

П. Видаковић. Је ли решено ово?

Председник. Није решено.

Светозар Боторић. Није решено, гласање нека буде. Лепо је казао г. Милован Марковић да донесемо онакав закључак у начелу: примамо ли да се задужимо и после да изведемо поједине тачке на основу чега да правимо зајам.

П. Видаковић. Ви сте саопштили да је решено.

Председник. Ја сам питао, и изгледа ми да сви желите да се одбаци. (Чује се: није решено).

Ж. Бугарчић. Нека се реши и да се прими овај извештај, али ја нам кажем да га нећемо примити због.

Председник. Ја и не говорим о појединостима него у начелу. Дакле хоћете ли да решите да ли се у начелу прима извештај, а начело је његово да се те грађевине изврше, а после друго је на дневном реду, да се то мора извршити зајмом.

П. Видаковић. Ко каже да прима овај извештај, он каже да прима овај закључак. Немојте сад да нам другу говорите.

Председник. Комисија завршујући свој извештај предлаже да се изволи решити.

Онде имамо пред нама један предлог, и нека господа веле да гласају да ту начелу прихе, а нека господа веле да га одбацимо. Дакле ко и прима у начелу казаће за, а који је противан, он ће казати против. (Жагор).

Светозар Боторић. Молим вас формулишите овако, као што је казао г. Милован Марковић да се у начелу прима, а после да се одреди комисија, која ће да изради план на основу чега да се задужимо.

Председник. Молим вас ко каже у начелу прима, није казао да прима у појединостима.

Миливоје Јосимовић. Ја мислим да треба ставити на гласање, да ли се предлог финансијске комисије усваја или не.

К. Главинић. Најлакше ћемо решити ако ге стане на гласање прима ли одбор онакав извештај какав је, на онда даље разговарати.

Председник. Овакав какав је ни сте казали да не примате. То је питао г. Видаковић, и он каже не примамо, ми сам и ја казао да не примам. Али да ставим на гласање.

Дакле, које за то, да се прими предлог као што је, тај нека седи, а ко је за то да се не прими тај нека устане (Већина устала).

П. Видаковић. Сад долази предлог г. Јосимовића.

Председник. Дакле даље да се разговарамо. Сад треба још једном да замолимо г. Јосимовића да прочита те потребе, на ако се усвоје, онда да видимо шта морамо прво да извршимо.

Ја мислим да смо ми сви званични људи овде. Ја њима да нам напомене да сем свега треба да се изврши и нивелација, јер има људи који праве куће, и то не може да остане. Друго власт каже још пре 2 године да морају клапице да се иселе из Београда. Дакле и то је питање, које мора однах да се реше. Школе и сами кажемо да морамо да градимо. С тога нека г. Јосимовић каже.

Миливоје Јосимовић. Ја сам казао како да се изврши став, један пут сам предложио што сам имао. Немојте ви мени сад предлагати, да ја нешто друго предлажем.

Председник. Комисијски предлог није прихваћен, и сад свршимо посао Ви сте

предложила 6, а г. Јосимовић предлаже 4 милиона.

Ж. Бугарчић. Госп. Јосимовић је по мом мишљењу најбољи предлог изнео, и за то ја мислим нека се одреди комисија у коју ће и он да уђе, па нека ствар паради.

К. Главинић. Ми смо се овде направили прилично смешни. Ми смо изабрали комисију пре неколико месеци, ставили јој нешто у задатак, и данас излази: да нисмо знали, за што смо је одредили. Пре него што се одреди комисија, одреди јој се посло.

Раденко Драгојевић. Ја мислим грађанство је у нељини да хоће канализацију и водовод, и сваки који има кућу, он неће ни воду без канала.

Милутин Марковић. Ја бих имао да реким само. Да баш и овом предлогу г. Јосимовића требало даље говорити. Као што је потребно, да имамо, канале, водовод и осветљење, тако исто потребан је за Београд и антипоти и обора. Хоћемо ли ми да стварамо само оно, што нам годи животу, а не и оно што треба и трговини да подмири. Зар хоћемо да нас и Земун претекне Ја мислим да то питање не можемо да одвојимо.

Марко Леко. Ми смо сад решили да овакав извештај као што је не усвајамо, значи дакле да га нисмо сасим одбацили и да има да нам послужи као полазна тачка за даљи рад.

Од предлога, које нам је комисија поднела, као што сам већ напоменуо, могли би усвојити једино употребне трошарине. Одбор би дакле имао да реши пристаје ли на то, да се уведе трошарина, и ако он то усвоји, онда да се приступи парцијалној устројства и тарифе трошарине, а комисија која би то имала да уради парално неће бити забрањено да размисли и о другим изворима ако се могу пронаћи. Дакле мислим да вечерас донесемо одлуку, о употребу трошарине у Београду.

Милов. Р. Мариновић. Молим вас објасните нам у што време, шта ће нам трошарина.

Свет. Боторић. Нека ми не замери доктор Марко Леко, нашли чудан смисао у говору његовом. Он је био први да се извештај одбаци целокупан после толиког нашег рада. Толико су изнесена господа радила с планом, да су донели закључак да цео одбор не вреди ништа. После таквог решења г. доктор узима опет овај извештај, па каже оне су ствари добре, а у начелу неће.

Ја мислим то значи поништити ону комисију и ону седницу. Г. доктор после овога извештаја, који он одбија треба да изнесе свој пун предлог, па и о њему да говоримо.

Раденко Драгојевић. Ја имам г. Марку да кажем, ја сам био на свима седницама и конференцијама, и он каже, треба да видимо, шта треба да се наплаћује. Ја кажем и сваки грађанин ће казати, за што ми се наплаћује.

Др. Марко Леко. Г. Боторић није ме разумео и жао ми је што ме је овако страсно почео да напада као да ја имам какве ће намере. То је врло погрешно. Ми нисмо решили да се извештај комисије у свему одбаци. То не може ни бити. Он седи овде и нема шта смо решили. Овде је решено, да се овај извештај не усвоји овакав какав је а тако нам не може забранити, да ти узмемо као основ за даљи рад.

Марко Велизарић. Није одбачен са свим.

Светозар Боторић. Овде је мене г. Марко Леко упредио, казао ми је као одборнику да не имам шта је решено. Молим председника да ме узме у заштиту.

Др. М. Леко. На предлог г. Главинића овај извештај није усвојен овакав какав је. Решено је дакле овако као што сам и ја казао.

Свет. Боторић. Стенографске белешке нека говоре, ја знам шта је решено.

Председник. Ми као чланови комисије сматрамо да је овај наш предлог одбачен.

Коста Главинић. Кад сам формулисао мој предлог казао сам: „спакан, какав је" да се прими али одбаци.

Извештај комисијски предлаже зајам, и ја налазим да треба да се задужимо, а колико ће зајма да буде? то је друга ствар. Предлог комисијски каже: да се удари такса на воду, на канале, и да се уведе трошарина. Ја налазим дозволите ми на мах — да сиети Петар онде дође, нећемо наћи згоднијег начина, него да платимо ово што употребимо. Дакле морате да усвојите у том погледу предлог комисије, а сем тога, мораћемо усвојити, зајмено и трошарину.

Председник. Кад сам ја детаљисао питање, и питао хоћемо ли ово или оно, онда одбор каже не прима се, и кад се не прима онда је свршена ствар, да се не прима.

Мил. Јосимовић. Ја не знам на што ова дебата сад. Ми кад смо дали комисији овај посао, ми нисмо казали, да нам донесе само предлог да се задужимо, него да нам каже, на који начин да се финансирање изврши и како дуг да се оствари. Кажено одбачен извештај. На добро, за што сад да се даље разговарамо о томе. Ја мислим да не треба то никога да вређа, јер други пут се може одбацити мој предлог, трећи пут другога.

Онде је главно да се по овој ствари што уради, а не да се води разговор о томе, да ли се из старог извештаја може што извући, и да ли наш поступак садржи увреде према бившој комисији или не.

Господо ја мислим да свршимо данас овај разговор, и држим да треба одмах да бирамо нову комисију, али поштено видим, да многа господа нису вољна више да раде. онда да до идуће седнице размислимо о томе шта треба да се уради, после да размислимо и о избору лица, а сад да идемо кући. (Са више страна: врло добро, врло добро.)

—

Састанак је трајао до 8 часова по подне.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 24. Октобра 1889 год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Били: председник Живко Карабиберовић; чланови одбора: г. г. Никола Х. Поповић, Др. Марко Т. Леко, Свет. Карапешић, Милован Р. Мариновић, Милош Обреновић, Петар Д. Видаковић, Живан Бугарчић, М. Велизарић, Коста Д. Главинић, Р. Драговић, Ђорђе Николић, Стојко Петровић.

I.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен.

Изволите чути протокол од 28. Септембра ове године. (Прочитан.)

Има ли ко шта да примети? (Нема.)

Коста Главинић. Имам неколико питања.

Председник. Изволите.

Коста Главинић. Какво је мишљење дала комисија о мајдану под винограда г. Ђ. Симића што га је г. Јосимовић тражио.

Председник. Комисија је дала мишљење да се дозволи и он већ тамо ради.

Никола Х. Поповић. Молим вас г. председниче, ниста је са недостатцима, које су учинили општински званичници и шта је с тим људма, са Х. Живковићем и рачуновођом?

Председник. Обе су ствари пред судом. Данас сам чуо за рачуновођу Станковића да је на железници ухваћен и у притвор стављен.

Никола Х. Поповић. Је су ли обезбеђене штете; треба да знамо колике је штета и да нам кажете: осигурано је и. пр. оним и оним.

Председник. Односно штете што је рачуновођа учинио, ствар је пред нашим адвокатом и он ради шта треба по тој ствари. Односно штете учињене од Х. Живковића то је пред судом и још није штета

констатована, а кад се сврши онда ће се видити шта ћемо. Чланови комисије казали су ми онда да односно штете, Х. Живковић није хтео да одговори.

Пера Видаковић. Често падају питања овде, шта је с овим и с оним. Ова питања не би падала кад би се ушило оно што закон наређује.

Има само у закону да одбор од времена на време одређује комисију да прегледа рачуне општинске у току године. Овде досад никако није одређивана комисија. За што то? Сеоске општине на одређују комисије и прегледају рачуне, а у овој општини нико.

Председник. Ово је друга ствар што каже г. Вашковић. Има једна комисија која је одређена не само за рачуне, почев од 1884 па на овамо. Шта је она урадила ја не знам. Мислим да су чланови те комисије г. Лека и г. Милојевић.

Др. Марко Леко. Г. Милојевић је председник те комисије, но он нас по одавно није позивао на састанак. С прегледањем рачуна одцовлено је и нешколико смо се пута састали, па се онда престало, и има од тога времена више од 3 месеца како се нисмо састајали. За сам једном приликом казао нашем рачуновођи да ниште г. Милојевићу да нас позове, нешто да ли му је писао.

Председник. Што се тиче овога што г. Пера каже, сад новцем рукују кметови, а не рачуновође. Сад ако хоћете одредити комисију на своје средине, па нек прегледају сваког месеца. Право је одборско да то одреди и ви изволте одредите, а ја ћу звати сваког месеца пред за преглед.

Милан Ганковић. Одредите господо, одредите. Можете кад год хоћете.

Пера Видаковић. Не треба нам то твоје одобрење прошчено. — (Жагор.)

Милан Ванковић. Нешој ти мене да учиш како ћу ја да говорим. — (Жагор.) Писам ја од оних што те могу да трпе. Писам ја твој слуга. Нешој да мислиш г. Перо, да сам ја твојом милошћу овде дошао. — (Жагор.) — Признаш ти мало!

Пера Видаковић. Ја ја не тражим ништа друго но оно што је по закону. Немаш ти право што се љутиш. Необзирем се ја на личности које с новцем рукују, само хоћу да се врши закон.

Милан Ванковић. Ја и ја писам за то да се закон не врши. Исто то и ја кажем и баш зато велим: нека изволи комисија кад год хоће. То је и у интересу самих рачунополагача.

Коста Главинић. Г. Председниче ја мислим да треба да прекинете ову расправу.

Ја имам још једно питање. Ја сам сазнао, да код болнице бив. општинске, сада државне постоји једна комисија, која је одређена од министра унутрашњих дела, да констатује имовно стање болнице. Да је та комисија тражила извештај шта је урађено са 10 хиљ. дуката што је завештао општини Тома Вучић Перишић. За што није одговорено ништа о тако важној ствари и до кога је кривица?

Председник. Ја сам добио јуче и председао г. Гопсијеровићу, управнику болнице. Поштрио сам ранице издату наредбу да се претури све у архиви и што се односи на ту ствар да се нађе а нешто је већ нађено. Држим да ће добро било да вам прочитам шта тражи та комисија.

Ја као неправним писам смео да одговорим ништа да не би општину довео у какав неугодан положај. Ја сам чак писао и питао Башкалфића, јер је он тада био рачуновођа и он је дао неке објашњења.

Сад треба једна привичка комисија да се одреди од вас, да види, шта је урађено. Види се да је послато све државној власти још 1860 год. Молио бих да се та привичка комисија одреди

Коста Главинић. Ја сам видео на акту од 12 Јуна да је примљен и заведен 12 Јуна. Исд 20 Јуном стављено је решење председника општинског, да архивар Милан Петровић изнађе та акта и лично председнику поднеси извештај. Држим да треба да се зна, да ли је тај чиновник шта радио по томе. Овако ни вечно тражимо обавештења и вечато дангубимо око једних и истих ствари.

Никола Х. Поповић. Још кажете како сте добили председнид. То је жалос о стање кад мора председник да добија председнида да ради оно, што сам треба да ради.

Председник. Сви сте од пре толико година и знате, да је горела архива. Нашо се траг да је послато власти. Сад нам треба да тражимо књигу о томе. Какав би био онај кмет, који би дао доказе против општине. Као што реко читаи је о томе и Башкалфић и он је казао, да је била књига о целом стању ствари.

Никола Х. Поповић. Ниште се одреспрали добро. Може бити он је одговарао за ту ствар.

Коста Главинић У току од 20 Јуна требали сте ту ствар ставити пред одбор те да он донесе одлуку. Какав је тај чиновник општински, кад он за толико време не може да нађе акта.

Председник. Не може се лако ни пронаћи, јер је архива на тавану, тако је ранице размештена. Да има књите вољда би се нашло лакше, али оне нема.

Милован Р. Маринковић. Три месеца то је много како се тражи, на опет ништа.

Председник. Али ту је радно још старе чиче Паиле и онај и онај, и они су те ствари руководили. Башкалфић прича како су те паре давате под интерес. То је стара ствар, и ја не м гу да знам и да изнесем оно што нема, и што није ни познаћено.

Никола Х. Поповић. Комисија има акт општинског суда, на коме су потписали власт и још 30 грађана како примају 10 хиљ. дуката од Вучића.

Председник. На шта ћу ја кад не може да се нађу сва акта. Може бити, да је тада био обичај, да се оријналан акт шаље државној власти, на је с оним тако био

И. Х. Поповић. Концепт је код нас и нумере су цпоране. Да ли је нађена књига где су заведене те паре.

Председник. Није нађено и књига је може бити код власте.

Оно што је нађено нанеће се пред привичну комисију да она каже, шта се може одговорити, а шта не.

Коста Главинић. Дужност је председништва, да му је архива у реду, а кад то није оно је требало то да изнесе пред одбор на да му се да чиновник нарочити, да та.о неуредну архиву уреди

За осуђење то што се за скоро пуна 4. месеца не може да нађе ништа По најзаплетенијим архивама може се казати после два месеца тражења, има ли ли нема.

Председник. Молим вас г. одборниче, дођите на да вам покажем, како стоји архива. Кад неноже одмах да се нађе шта ћу ја.

М. Р. Маринковић. Г. Главинић само каже како је тај чиновник архивар небрежљив.

Председник. На јесте нешто нађено, а нешто није. С тога и хоћу ја привичку комисију, да ми каже, шта ћу да одговорим.

Коста Главинић. Нека се за сад ова ствар сврши на овоме и молита да се пред одбор изнесе. Међутим правац се на оно што је предложио г. Видаковић, да се одреди комисија; која ће прегледати рачуне. Нико нема се ненађе упрећен. То је наша дужност.

Председник. Изволте одредите 4—5 лица, на нека прегледају депозитну касу сваког месеца.

Никола Х. Поповић. Ја би молио г. председника да нам покаже закон о контролисању општин. рачуна. Нађите тај закон да видимо на онда да одређујемо, јер може бити, да ће бити председник дужан да контролира касе. Одбор прегледа рачуне на крају сваке године, а председништво прегледа касе. Ту може да дође до одговорности. Ту треба да знамо, који су прегледали рачун, а који нису, јер за онога Х. Живковића ту ће други одговарати, а

за Станка су тројица одговорна. Шта је са оним што је проневерио извесну суму новаца, па је опет задржан у општинској служби. Такви се људи не дуже. Који је тај.

Председник. Има два извршиоца и они су се с тим кредиторима исправили. То је приватна ствар. Тако сам чуо а нез нам позитивно., да ли је тако или није.

Никола Х. Поповић. И ви допуштат да се он може равнати са кредиторима

Председник. Кажем вам да сам тако чуо а позитивно не знам.

Молим вас г. одборниче, ви ће те знати пољда што, да се за 60—70 динара немогу наћи капаците ти за извршиоце, него су то спрати људи, и кад нема ничије жалбе да су му паре упропашћене немамо ни ми шта предузимати Сваки од њих има јемство, нити се у службу сада прима ко без јемства.

Никола Х. Поповић. Кад му се контролира радња сваки дан и месец онда не може да проневери.

Председник. Сад има имота који прима све што се има извршити. Он му даје на извршење и после прими новац од извршења добивени и предаје коме треба.

Живан Бугарчић. Ја мислим да онога код кога буде дефицит треба одмах истерати, те да то служи за углед другима.

Тока Николић. Ја сам се разговарао о томе са Нацком, и он каже, да је извршитељ Светозар Павловић утајио хиљаду и неколико динара, на кад су га ухватили, он је довео неке људе, те су положили све, сем 300 динара, па је после пашао јемце и после опет задржан у службу за то да се и са њега одузи.

Марко Велизарић. Тим што се он приватно исправио, није у исто време и кривицу своју опрандао, јер би по закону морао бити још и кажњен

Тока Николић. Мени је Нацко казао, да кад тај Светозар буде одузиго ту суму, да ће га онда одустити, а с те је дужности смењен и сад ради у пријавници тако је исто било и са неким Живком, који је по измирењу дефицита одустао.

Председник. Молим вас, изберите комисију.

Коста Главинић. Све оно што се сада износи, даје доказа, да треба контролисања. Предлог Видаковића треба да се прими.

Председник. Нема сумње господо. Изволте одредити комисију и онда мени је у дужност да зовем сваког месеца Изволте кандидирају. (Кандидираиу Тошу Мијајловића. Марка Велизарића, Светозара Карапешића, Милана Ж. Маринковића и Николу Вулковића. Лепо господо. Они ће сваког месеца прегледати депозитну и главну касу. (Јесте.

Свет. Карапешић. Само треба да знамо, ко ће водити бригу да нас зове.

Председник. Ја ћу вас звати. (Добро).

III.

Председник. Молим вас чујте, траже се уверења о владању и стању извесних лица. (Секретар чита)

Никола Х. Поповић. Молим вас прво да знамо, на чему се сврши са знаничницима што су новац проневерили?

Председник. Што се тиче Х. Живковића он је под судом; а што се тиче другога и то рачуновође Станка против њега је дата тужба државној власти. О том води бригу адвокат општински.

Никола Х. Поповић. Ви као председник дајте нам извештај о томе, колика је штета и чиме је и каквим средством обезбеђена.

Коста Главинић. У једној од првих седница треба да нас о том известите.

Председник. Добро. Добро. Ово се код Станка нашло кад се књига примала. Он је после побегао, па после се чуло. да се је турчио и сад је ухваћен.

Тока Николић. Ја бих молио да се тај рачун види, јер људи имају приватни из депозитне касе своје новце и непрестано питају, кад ће да приме тај новац. Људима се продаје оно што му је најмилије на њве, а они ове паре не могу да приме.

Председник. Давато је сваконе који је донео доказа. Колико је новаца у депозиту било, види се на књига. Ви тражите, да констатујем колико. Ја ћу се потрудити да сазнам од комисије пак ћу вам одговорити.

Светозар Карапешић. Још није за Х. Живковића код суда свршено. Ми смо још онда говорили, да би требало да се одреди комисија, која ће све рачуне да прегледа, јер има доста и незавелених ствари. Ми смо казали, да је општини дефицит само за то, што је толико на књигама нађено, а може бити да има и више.

Председник. Даље остаје на томе да вам поднесем извештај шта је урађено.

Коста Главинић. Овде је за нас све одборнике непријатна ствар, што је пре 9 месеци констатована штета, а ми у одбору ништа не знамо.

Ми желимо да нам се то изнесе, и молио би само још ово: Недао Бог да се деси то, или и најмање проневерење да се одкуда деси, треба да се извести одбор, а не да нас свет напада на улици: „Ово се краде ово се и ово ради, а ви незнате".

Председник. То су све старе ствари. Ја ћу послати писара једног код варошког суда да копира списак и онда ћу извести и казати, колико је. У исто време молим да одредите једну суму да се људма исплати.

Никола Х. Поповић. Било би добро, да суд објавни преко новина, на да људи виде и да дођу.

Председник. Код г. Нацка долазе људи на нека их побележи.

Та ствар није за јавност. Срамота је за целу општину Међутим таквих ствари има свуда, а не само код нас.

Пера Видаковић. Имам ја у Параћину једно приватне, од 9 година, које је потрошио овај Мијовић на још општина не даје.

Председник. Дакле молим вас да пређемо на дневни ред.

Изволте чути уверења (Секретар чита)

За Јулијуса Мијајловића — позитивно: Непознат; за Стојана Кртића звања нопе — Позитивно: непознат.

Ћачка уверења:

Персида Рајковић; Душан Рајковић; и Милица Дамјановић ђаци, позитивно: спротивског стања.

IV

Председник. Ево сад господо извештај о лицитацији за пубок.

Остала је на Кости Панићеви за 28000 динара с годишњим роком плаћања.

Добро се сећате, да смо ту скоро имели овде у седници једно писмо Панићевино, којим је тражио, да се у условима лицитације стави и објасни како се разуме онај пубок што нада код војске. Ја сам дао нашем правозаступнику и члановима суда и они су нашли да су могли да објасне ту ствар и наш је правозаступник према томе и саставио услове. Одобравате ли? (Одобравамо).

V

Председник. Ми смо досад наше возове давали под преду годишње да нам се оправи шта треба и то: коларски браварски и тапецирски посао, један од стручњака казао ми, да би та радња боља била, кад би поделили ове послове, ја сам то усвојио и поделу извршио у две лицитације.

Сад изволте чути резултат лицитације за коларски и кочнчки посао. (Секретар чита извештај). Као што видите резултат је скупљи.

Никола Х. Поповић. За колико је скупље? Дајте услове да видимо, шта има да ради.

Председник. Скупље је за 1800 динара. Обадва посла су била за 3169, а било је снега 1650 дин.

Никола Х. Поповић. То је велика разлика Дали су имали у виду и нова кола. (Секретар прочита услове).

Милош Обрнежевић. Овај лицитант досеча је у прошлој години био много јевтинији али ено за што. Сва кола која данас постоје њих је узео један предузимач. Нико управо није водио рачуна шта се оправља и како се оправља. Како су оправљена, тако су и дотерана да кола не пређе данас пошта.

Пошто сам ја пазио на лице места и сва кола прегледао видео сам да ће се кола шта оправљати и то боље него досад, па и ако је скупље. У уговору сам уметао 2—3 тачке више ради веће сигурности за добру оправку. Сад треба да се одреди према уговору комисија из одбора и да јој се нареди да прегледа кола и да кажу све шта треба да се оправи а и време да се одреди докле да оправи, па после да се контролише: је ли све урађено како треба и да ли је на време.

Досад су давата кола на оправку на стоје код њега по 2—3 месеца и тако пређе време да се кола неупотребљују те се мање и кваре, на мање и оправља, а и оно што оправи, не учини како треба.

Сад ако се овако ради, онда ћемо за годину дана имати сва у пребијтном стању. Ако се не успоји овако кола ће бити неоправна и пропашће, а истина цена ће бити јевтинија.

Према овоме дакле садања цена није скупа. На послетку одбор нека не одобри кого нека држа још једну лицитацију.

Пера Видаковић. Овакав начин држања лицитације од ока, никад не води ка добру. Ми немо сад прегледати, прописали смо строге услове на опет ништа неће бити. Немогућно ми њега натерати да изгуби. Најбоље је држати лицитацију од парчета. То ће знати и г. Милош Обрнежевић. Тамо се зна и једна кашлата по ово, једна главчина по ово и т. д. Нека се направи цеповник, на од те цене нека се држи лицитација ко хоће више.

Ја сам имао прилике да видим једнога дана да општина има једног красног коња али уразли му пашци у колене. Питао сам зашто се не поџује, на вели неће мајстор да направи док не одпадне, а да се плаћа на комад, онда би он казао да се и оно уради.

Милош Обрнежевић. Истина госп. Видаковић има у неколико право што каже: али ово што сам ја имао на уму. Кад би се то успоило, онда би требало имати нарочит број људи, који би посведневно водили књиге и кад прима и кад предаје, и опет се зна како би плаћило. Овако као што ја кажем једна комисија у једном месецу прегледа и она зна према уговору шта се имало да оправи.

Никола Х. Поповић. Ово изгледа по говору г. Обрнежевића, да би ми у течају једне године добили кола сасвим оправна, али опет у пракшци боље је ово што предлаже г. Видаковић.

Коста Главинић. Ја писам стручан, али ми се чини, да је овај предлог г. Видаковића користан. Из говора г. Обрнежевића видим, да се не види рачун, колико се фактички, кола оправљају, па с тога држим да то исто може и овде да наступи. Ми не знамо, можда се плаћало двапут више но што се у стварн оправљало. С тога пристајем на предлог г. Видаковића и у исто време молим г. Председника, да изда наредбу да се води ст, ог рачун, шта се оправља, колико се оправља и шта се плаћа. Сад ако стручњаци кажане, да треба ову лицитацију примити, ја писам противан, а за убудуће, да се успоји предлог г. Видаковића.

Председник. Било овако као што каже г. Видаковић било опако, као што каже г. Обрнежевић, још 5 дана има на треба да стуни у живот ово или оне.

Ако се прими ово што стручњак каже онда у току године могли би имати преглед шта се урадило и шта фактички кошта. Да су возови нови онда би било што друго. Ја мислим да се може примити ова лицитација кад стручњак каже, да није претерано и скупо.

М. Вељковић. Баш зато што се возови сада налазе у тако хрђавом стању, да кад би оправку морали плаћати комад по комад плашило би можда само ова оправка много више, од лицитиране суме, то сам и ја на то да се сад ова лицитација прими, а за убудуће, да се прими Видаковићев предлог.

Никола Вулковић. Ја мислим, пошто су мајстори подпали, какве реперације има да се направи опш би пристали на јевтинију цену кад би могли. С тога сам да се ово сад прими овако и одобри лицитација, а доцније да се држи лицитација, од парчета. Но и онде може бити злоупотребе само треба држати јаку контролу.

Ђока Николић. Оно, ако се урадн као што треба као што су данас возови, не само да неће зарадити него ће изгубити. Ено сам г. Кнежевић, кад један врло вредан мајстор не би ово урадио ни за 2 хиљаде динара. Тако исто и онај, који има да тапацира и лагира кола, и он има 50 дуката оправке да учини.

Др. М. Лпко. Ја потпомажем овај предлог, и мишљења сам да се успоји лицитација, само би питао, како је председништво могло да допусти да се општини ки возови тако покваре да по мишљењу стручњака као што сад чули готово не вреде ништа и ако је до сад општина трошила на оправке и то је опет једна жалосна слика на наше општине, како се на општинску имовину зна.

Председник. Извините г. Леко. Комисије су сваки прегледале, и увек казале да је добро урађено и да се прими. Према оном таком мишљењу, шта се више може.

Др М. Лпко. Дужност је председништва да води надзор над одржањем општ. имовине.

Председник. Покажите молим вас где је та дужност прописана да председник буде у стању доспети сам на све на и за најсићушније ствари. Ви увек само председника на среду.

М. Обрнежевић. Што се тиче сатлерског посла ето зашто је скупље. Казано је у уговору, да он мора у години дана двапут да лагира. Тако исто да мора и да оварба. Сад на оним великим колима он мора да потроши 40 дуката нерачунећи његов труд. Овај други занатлија такође мора да лагира. Даље у говору стоји и то ако дођу још која нова кола, да и она улазе у тај рачун дакле према томе ниједанм не може јевтиније ако мисли да ради као што се пропису је.

Председник. Ако примате ово, онда одмах одредите комисију од стручних људи.

Свет. Карапешић. Да ли се ту рачуну и мртвачка кола?

М. Обрнежевић. Јесте. А она нала кола одмах долазе на оправку.

Н. Х. Поповић. Поменуло се овде то, да ће у течају године бити сва кола оправна — па кад је тако онда да успоимо лицитацију.

М. Обрнежевић. Само ако се ради по условима.

Н. Х. Поповић. Па дајте да видимо те услове (секретар прочита).

(свршиће се)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(наставак)

Испусти над улицом и грађе испод и над улицом.

Чл. 26 У ваздушноме простору над улицом од 2·5 метара висине над тротоаром (калдрмом) не смеју се никакви стамени (тврди) делови грађевине напред испуштати, као н.пр. прозори и оквири, предкровови, ступови, басамаци, фирме, лампе, Фењери, преграде и т. д.

Изузимају се од тога баши (сокли) и портани, који могу до 15 мм. преко дате линије на поље излазити.[1] За

сваки већи испуст ове врсте мора се тражити нарочито одобрење од грађевинског савета. Висина банака (сокли) ни у којем случају не сме 1·5 м. превазићи. Исто тако изузимају се и гесимсови и украси било од малтера било од цемента и т. д. од којих последњи могу само за 0·10 м. изван регулационе линије испуштени бити; за већи испуст мора се нарочито одобрење тражити.

За све ове испусте ван регулационе линије у соклу по стаментима, ризелиту, које испусти превазилазе 0·15 м. мора господар плаца свој пристанак написмено изјавити: да ће општини по оцени заклетих вештака процењену вредност за заузете земљиште платити.

Предкровови, веранде, балкони и еркери, могу се преко висине од 2·5 м. правити али само под овим условима:

1., Балкони и еркери морају бити од несагоривог материјала и на најмањим или гвозденим носачима постављени;

2., Са предкровова, балкона, еркера или веранда мора се вода спроводити кроз олуке и кроз зид фасаде;

3., Балкони и еркери морају имати нагласе од гвожђа или парапетне зидове;

4., Балкони, еркери и веранде могу се само за 1·5 испод фасаде испуштати, рачунајући у то и дебљину нагласа; осим тога од суседа ограде морају бити удаљени најмање 3 м.;

5., Еркери се не могу правити у улицама ужим од 10 м.

6, Покретни предкровови, прозори и врата, капци што се с поља отварају, морају бити на висини од 2·50 м. тако, да се испод ових може слободно пролазити;

7, Преко улице у виду вијадукта не сме се зидати;

8., Темељ грађевине као и подпорни зидови могу постепено улазити под површину улице и преко регулационе линије. Подрумски прозори могу бити испуштени у хоризонталном правцу у тротоар до 50 м. од регулационе линије; но у том случају сви прозори морају бити затворени гвозденом решетком, са пречагама највише 3 м. размакнутим. Решетка мора бити подигнуо у једној истој висини са тротоаром.

Подрум не сме имати са улице улазак.

Према указаној потреби због водовода или осветљења, дужан је господар грађевине горепоменуте испусте о своме трошку уклањати или преправљати.

Заграде.

Празни плацеви и баште од стране улице морају бити ограђени.

Висина ограде не сме бити мања од 1·2 м.

Врата и капије са стране улице морају се тако наместити, да се унутра отварају.

Жива ограда може се само по дозволи општинске власти поставити.

Према суседноме плацу мора се подићи ограда зидана, од густе тарабе или гвоздене конструкције. Висина ове ограде на равноме земљишту не сме бити већа од 2·30 м.

Ако је положај плаца такав да се вода слива на суседне зграде и ограде, онда је господар грађевине дужан да планира земљиште и поред суседних зграда или ограда да озида зид било каменом било циглом до оне висине и дубине, која је потребна да земља која је услед планирања насута, никако не додирује суседне зграде и ограде. Воду пак дужан је да спроведе тако, како иста не би наносила штету суседним имањима. Ако би висина оваког зида прешла 2 м. онда се вишак има о заједничком трошку господара имања и дотичнога суседа извршити; или ако се може вода кроз суседне плацеве спровести сопственици плацева дужни су допустити да се то спровођење воде изврши о трошку господара плаца из кога се вода пропушта; а ако и суседи хоће да и своју воду уведу у исти канал, онда да трошак буде заједнички.

Спорове ове природе пресуђује грађевински савет. Против ове пресуде нема места никакној даљој жалби.

(наставиће се.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Општинан. Закон о општинама изашао је и у засебним књижицама и може се добити у државној штампарији по 0·50 дин. примерак.

Одложен. Редовни састанак општ. одбора који је био сазван за 29. пр. мес. није држан због болести г. председника општине.

Исправка. Одлуку коју смо саопштили у прошломе броју о избору комисије за преглед Смрекеровог водоводног пројекта ваља тако разумети да се изабрана још четири стручњака придодају сталној техничкој комисији јер је другом алинејом §. 13 уговора са г. Смрекером предвиђено да оцена израђеног пројекта припада „пододбору за извршење водовода“, који се може попунити и другим признатим инжињерима.

Седница. Одбор општински имаће своју редовну седницу у понедељак 4. т. м. са овим дневним редом:

1., Одлуке о зборовима за нове изборе општинских чланова;

2., Реферат о новоме закону општинском;

3. Акт управе вар. Београда да се број ноћних чувара повећа;

4., Избор поротника за 1899. год.

5., Лицитације општинске;

6., Акт Марка О. Марковића и компаније о службености са општ. земљом;

7., Питање управе вар. Београда може ли се дати кафанско право Љубисаву Лишанину;

8., Акт конзиторије београдске о зидању нове или премештању дорћолске цркве;

9., Молба Лазара Ђорића кројача;

10., Молба Руже Табаковића о чишћењу кривања;

11., Молбе и уверења.

Исправка. У 47. броју овога листа на стр. 142. а трећем реду одозго у место: „Милутин Марковић не разуме добро вад каже“, треба да стоји: „г. Милутин Марковић каже.“

ВОЈНА ОВЗНАНА

До нижеименовани обвезници сталног кадра регрутовани су од стране VII. пуковске окружне команде у 1889. години а неки им се место пребивања:

Миливоје С. Поповић, Милан А. Костадиновић, Ђорђе М. Стопаревић, Милан К. Стојановић, Милан М. Радисављевић, Светислав В. Стаменковић, Велимир Н. Тодоровић, Петар Г. Дамњановић, Петар Ђ. Стевановић, Владимир М. Ђорђевић, Милутин В. Мариновић, Милан Т. Дукановић, Јован М. Јовановић, Драгомир С. Крстић, Ђорђе А. Петровић, Никола Р. Јовановић, Стеван Д. Ристић, Спиридон Ђ. Терзић, Светолик М. Миловановић, Мила Ј. З. Живковић, Младен Ј. Тодоровић, Арсеније Ј. Јуришевић, Милан Ђ. Анастасијевић, Мијајло Т. Тасић, Милорад Н. Алексић, Крста М. Кузмановић, Спасоје С. Поповић, Јован С. Тодоровић, Ђорђе од непознати родитеља, Ђорђе Ј. Сергијан, Милорад Н. Тодоровић, Коста Ј. Савић, Никола М. Петровић, Петар Д. Радисављевић, Драгутин Т. Ђорђевић, Живан Ј. Миленковић, Милан Р. Јовановић, Родољуб Ђ. Будић, Манојло С. Стојановић, Драгомир Ј. Поповић, Мијајло В. Лазаревић, Петар Аранђел, Јован М. Николић, Петар С. Матић, Милан М. Петровић, Димитрије од непознатих родитеља, Милутин А. Тасић, Милан Т. Станојевић, Мијодраг Љ. Илић, Драгутин Р. Узуновић, Драгутин М. Николић, Драгутин од непозн. родитеља, Милан Ј. Гајић, Душан Д. Стојановић, Милорад од непознатих родитеља, Никола Т. Цветковић, Милан К. Белодедић, Тајра Ђ. Пајић, Милан Ђ. Лазаревић, Милета од непознатих родитеља, Александер Ф. Ераснјанског, Стеван М. Радојковић, Сретен М. Анђелковић, Ђорђе Т. Илић, Чедомир Р. Ракић, Ђорђе Ж. Алимпић, Светислав С. Николић, Драгољуб С. Томић, Велимир А. Поповић, Аранђел Д. Радовановић, Витомир А. Стевановић, Димитрије Т. Живановић, Светислав С. Бељановић, Душан М. Рашић, Милан од непознатих родитеља, Живко Ђ. Јовановић, Коста Д. Дукић, Драгољуб Ј. Андрејевић, Драгутин Д. Савсеновић, Љубомир Т. Милошевић, Лазар Ј. Зарић, Тома Р. Јанковић, Милутин Недељковић, Велимир И. Поповић, Веселин М. Татић, Мић. Т. Белошевић, Милан С. Радовановић, Владимир М. Стевановић, Ђорђе Д. Живанчевић, Војислав Н. Димитријевић, Никола Д. Михајловић, Мијајло В. Вељковић, Сима Ђ. Андрејевић, Милан С. Рајић, Ђорђе С. Спасић, Владимир С. Петровић, Милош С. Увалић, Милорадеп Љ. Ђорђевић, Драгомир М. Иванович, Светислав К. Станковић, Филип П. Ђорђевић, Мијајло Ј. Миланковић, Коста Ф. Ристић, Војислав В. Ивковић, Љубомир П. Радосављевић, Младен Д. Стевановић, Илија Ђ. Стевдјић, Миливоје С. Пантић, Стеван П. Маринковић, Радивоје М. Богдановић, Војислав Ј. Огњановић, Милан Д. Јанковић, Милан Ј. Петровић, Крста С. Живковић, Богосав А. Димитријевић, Кузман К. Новаковић, Мијајло Б. Марковић, Јован М. Перић, Војин И. Николић, Мијајло С. Марковић, Мијодраг П. Тодоровић, Никола А. Стојановић, Игњат од непознатих родитеља, Благоје од непознатих родитеља, Гершон Ј. Пучни, Хескија М. Албахари, Стеван П. Стевић Стеван Ј. Вилић, Рудолф Ђ. Милер, Стеван Ј. Лешк и Владимир Д. Протић — сви из Београда; Богољуб К. Живановић из Сланца, Милош Рад. Станковића из Жељезника, Радосав Павла Јовића из Княжевца; Никола Мијајла Алексића из Княжевца,— сви среза врачарског; Димитрије Станка Миланковића из Гроцке, Јован Димитрија Анђелковића из Гроцке. Јован Јефте Безана из Гроцке, Сима Делибашић цигански из М. Пожаревца, Обрад Ђорђевић. — из М. Пожаревца и Драгутин М. Сарић из Гроцке сви среза гročанског; Светислав од оца непозатог из Поповића и Живко Пет. опић из Рогаче оба среза косанског; Јован Луке Ђорђевића из Цветовца Милош од оца непознатог, тишлера из Прогореоца и Радивоје Стевана Марковића цигаиина из Аранђовца, сва три среза колубарског; Василије Стевана Марковића, Јохан Илије Јовановића. Михајло Ђорђа Михајловића сва тројица цигани из Мислођаца, Јевта Јокимовић из Ердетовине, а репрутован у Остружници, Живко Јована Радојчића из Аранђела, Живота Петра Стојановића, Матија Стевана Мијајловића, Василије Симе Лукића сви цигани из Вранића, Василије Милана Тодоровића циганина, Милан Пан. Стаиковића оба из Мељака, а сви предни окр. београдског; Радосав Косте Чолаковића, Лазар Миличка Блажића слуга, Станко Марина Васића циганина и Ђорђе Б. Радисављевић цигании сви из Дубоке и Стеван Живка Недовића из М. Орашја среза подунавског округа смедеревског и Милија Радивоја Стевановића из В. Крсне среза јесеничког окр. смедеревског.

Сви горепоменовани обвезници сталног кадра имају одмах овој команди престати ради лекарског прегледа ако не желе да их поштену последње чл. 14. закона о устројству војске од 1. Новембра 1886 г. који гласи: „ко у своје време набеге служ'у у сталном надру, служиће над год се ухвати до 30 године без обзира на задружно стање три године, и после према старости годишама у позивима; а за време од кад је рекрутован, па док се не ухвати плаћаће задруга обвезника целокупни лични његов порез као војницу. На случај пак, да је може од напред именованих рекрута по месту становања ближа која друга оружна команда, може се исто ради лекарског прегледа пријавити. но у томе случају нека јој каже, да се уељед потраживања јавља. Пуковске окружне команде моле се да ове обвезнике, над јој се пријаве, лекарски прегледају и оцену способности са назначењем места и становања и запишања овој команди доставе; властима среским и општинским препоручује се да свака у кругусног реона наведе пребивање обвезнике потраже, на пронађење ако односно најближој пуковској окружној команди, спроведе.

Бр. 6838. Из канцеларије VII. (београдске) пуковске окружне команде, 20. нов. 1889. год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40	дин.
б). за неуздан шпархерд	0,40	„
в). за уздан „	0,80	дин.
г). за нелики уздан шпархерд у гостионици	1,00	„
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40	„
ђ). за чишћење простог димњака	0,20	„
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са нећима	0,20	„
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са нећима	0,40	„
з). за нељење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50	„

II. ИЗВОЗЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кућу или мањи дућан са собом	0,20	„
б). 2—3 собе са кућном или већи дућан са собом	0,60	„
в) 4 и више соба са кућном или гостионица са кућном без штале	1,00	„

III. ПРАЊЕЊЕ ПОМЈЕЈАРА И ЧУЧИЊИКА:

а). од кубног метра	12,00	дин.
б). од акова	0 60	„

IV. ПЕСТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3	дин.
б). марка за кућу	6	„
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене		

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7	дин.
б) гроб за одрасле	12	„
в). мала гробница	555	дин.
г). нека гробница	967	„
д). велика гробница	1207	„

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90	дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90	„
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90	„

НАРОДНА БАНКА

Од 20. Новембра 1889. до даље одлуке овакав је интерес:

I.

а.) за есконт меница у сребру 6%
б.) за зајам на залоге у сребру 6%

II.

а.) за есконт меница у злату 8%
б.) за зајам на залоге у злату 8%

Бр. 7791.
16. Новембра 1889.
у Београду.

УПРАВА
привил. народне банке.

РАСПОРЕД

по коме ће од 1. ов. месеца поплашћеници наносити ђубре из дворишта варошких.

I. Кварт Варошки.

Понедоонником. Улице: Ноћајска, Коса Ноћајска, Соколачка и Рајићева.

Уторником. Градско поље, Дубровачка, Кнез Лазара и Спасовска.

Средом. Јеленска, Златарска, Косанчићев венац, Богојављенска.

Четвртком. Вук-Караџићева, Лепеничка, Љубичина, Топлички венац.

Петком. Кнез Михаилова и Милановa.

Суботом. Велика Пијаца, Васина, Добрачина, Доситијева и Луговићева.

II. Кварт Теразијски.

Понедоонником. Улице: Кастриотова, Два јаблана, Косовска.

Уторником. Скопљанска, Царигradска, Телеграфска и Космајска.

Средом. Краљ-Миланова и Дворска.

Четвртком. Маркова Призренска, Балканска.

Петком. Министарска и Абаџиска.

Суботом. Зелени Венац и Ломина.

III. Кварт Врачарски.

Понедоонником. Улице: Београдска, Фишекџијска и Милутинова.

Уторником. Крупска и Урошева.

Средом. Ресавска и Крагујевачка.

Четвртком. Цветна и Железничка.

Уторником. Крупска и Урошева

Средом. Ресавска и Крагујевачка

Четвртном. Цветна и Железничка

Петком. Кнез-Милошева, Фрушкогорска и Смоленичка.

Суботом. Сарајевска и Писарска

IV. Кварт Савамалски.

Понедоонником. Улице: Поп-Лукина и Лимска

Уторником. Савамалска и Сереска

Средом. Ломина и Пиварска

Четвртком. Висока, Поцерска и Пречеданска

Петком. Јаворска и Космајска

Суботом. Гаврилова, Једренска, Богојављенска, Сарајска, Мајданска, Мало Пијачка и Краљевића Марка.

V. Кварт Дорћолски.

Понедоонником. Улице: Градско Поље и све остале безимене улице

Уторником. Југовића Велика Пијаца, Ноћајска, Глувачка и Симина

Средом. Јевремова, Горња и Доња Јованова и Војничка

Четвртком. Которска, Дунавска и Душанова

Петком и Суботом. Јеврејска Мала

VI. Кварт Палилулски.

Понедоонником. Улице: Фишекџијска, Марсена Пијаца, Косовска и Два јаблана.

Уторником. Тимочка, Поштанска, Кондина и Скопљанска

Средом. Школска, Два голуба и Кастриотова

Четвртком. Хиландарска, Милетина, Цетињска и Зетска.

Петком. Свадарска, Доња и горња и Видинска

Суботом. Болничка, Вишњичка, Палилулска кнјаза Ратарска, Изворна, Букина и Тежачка.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

од 19. до 26. новембра о. г.

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	96
б.) пресуда изречено	50
в.) забрана одобрено	35
г.) уверења издато	35

II. Извршно одељ.:*)

а.) пресуда извршено	138
б.) забрана удејствовано	56
в.) уверења прибављено	30
г.) страних аката извршено	5

III. Са кланице:

Заклато:

а.) волова	115
б.) крава	85
в.) телади	38
г.) оваца	9
д.) оваца	52
ђ.) јагњаца	10
е.) свиња	195
ж.) прасади	316

Примедба: Наплаћено је 5.768 дин. на на ове аренде.

Крађумчара проказано 12.

*) Подиет је извештај од 12—26 нов. т. г.

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденицe ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу, да таксу плате и одобрење добију.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 23. до 26. новем прешло је преко општинских капија:

ТЕЖИНА	Чега	10 н просечна цена
КИЛОГР.		дин.
6.240	Врашна пшеничка	18·60
	Врашна кукурузна	—
5,209	Пшенице	3·50
2,795	Кукуруза	10·50
64	Раж	10—
	Крупника	—
428	Јечма	12—
647	Овса	12·50
	Кукуруз нови	—
2,764	Пасуља	22—
7.747	Кромпира	8·50
284	Арнаутика	19—
1,300	Црна лука	10·50
	Бела лука	—
	Лука зеленаче	—
3,574	Јабука	15—
	Крушака	—
10,411	Ораха	19—
	Грожђа	—
	Шљива сирових	—
71,190	Сувих шљива нов.	20·50
8,150	Сена	5·50
2,750	Сламе	3—
	Шљива сувих стар	—
248	Кајмака	120
181	Сира	50—
6,431	Јоја товљена	90—
1,080	Јоја нетовљена	65—
56	Масти	110
674	Сува меса гов.	105
5,483	Свиња дебелих	80—
11,340	Креча	3·40
916	Катрана	13·50
	Јарме кукурузне	—
309	Рибе фришке	100
200	Сочива	30—
124	Лука	10
316	Кудеље	70—
Литара		
19,127	Вина црна	17—
	Вина бела	—
1,518	Ракије шљ. меке	24—

Примедба. Наплаћено је на ове капарије 389·85 дин.

Власник Општина Београдска | Штампарија Народне Радикалне Странке | Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 49. НЕДЕЉА 10. ДЕЦЕМБРА 1889. ГОД. ГОДИНА VII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЛЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату нека свако уплаћује на општин-ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

†

ТАНАСИЈЕ Ђ. НАУМОВИЋ

КМЕТОВСКИ ПОМОЋНИК И ТРГОВАЦ БЕОГРАДСКИ

Преголема несрећа задесила је честиту породицу, дубока туга притисла срца пријатеља, тежак бол испунио душе другова, истинска жалост обузела многобројне познанике — услед ове напеваше и преране смрти. За колегијум општинске управе смрт Танасија Наумовића толико је осетнија што је он део терета, своју дужност, отправљао искреним познавањем другова, а сталношћу карактера, благошћу срца, преданошћу јавним интересима, и другим својим личним особинама, умео све то више тећи општег поштовања и љубави.

Није заслуга јеничајних људи, ако се творевинама духа и ума њиховог свет диви; али је заслуга сваког оног обичног човека, који срцем и разумом, радом и целим држањем својим, диже себи храду истинскога уважавања својих знанаца, који и у најтежим приликама, посред свију животних искушења уме себе провести овом узком стазом до тачке, на којој тек може бити озарен светлошћу правих грађанских врлина, које нису тако обична ствар у данашњем људском друштву.

Танасије Наумовић припадао је реду оних људи које је матица животна увукла у вртлог друштвене борбе врло рано: нејачак, без оца, он је од првога детињства морао осетити да се нема на кога наслањати и само се материнској разборитости и великој нежности њеној има приписати, што је у раним самосталним корацима, првој младости својој, умео да бујност свога срца помири са дужностима човека, да не удари странпутицом, да се бори с чашћу за самоодржање и да себи створи и обезбеди скроман положај у друштву. Као млади и самостални трговац, он је врло рано у најозбиљнијим грађанским улогама и смео и умео да прими терете под којим су маљисавала и много искуснија плећа, а у политичкоме држању да дође себи стално правац, од првог дана, кад је осетио да је појединац само чинилац опште моћи, и да за то по друштво у коме живи, за кругове с којима се слаже, није све једно да ли ће један грађанин бити активан у јавним пословима или правити се немаран у свему што не спада у уски круг личних циљева: себичне користи и интереса. Ето за што Танасије врло рано улази у грађанске, патријотске и партијске покрете; ето зашто је важио као грађанин много; ето за што је у двадесетим годинама својим стекао и признање великог уважавања од стране суграђана, до каквог се лако не долази и много дужим животом. И да којом срећом није страховита болка немилосрдно прекрижила живот овом младом човеку, тако пуноме сваке снаге и поштене воље, он би несумњиво много више послужио својој околини као вредан грађанин, примеран политички карактер, патриотичан син у свима приликама и ваљан кмет, који одличним појмљењем свога положаја, прибран дужност грађанскога поверења, то да очува, толико се старао, да је у недугом времену свога кметовања неколико пути давао израза речима: „помажући другове, и колико лично могу, све ћу учинити, па и имање своје жртвовати, само да послови општински пођу на боље, а да тако исто ником не дадем права рећи да сам на овоме месту и за часак седео са пристрасношћу."

Ето такав је био Танасије Ђ. Наумовић.

* * *

Једница ће свога жалити остарила мајка, добра домаћица оплакиваће изгубљеног мужа, а ми на овоме жалосноме леску искрено тугујући, незаборављу предајемо успомену на покојника — деце његове ради.

* * *

Погреб п. Танасија Ђ. Наумовића извршен је 5. ов. мес. а пратили су присуствовали: министар унутрашњих дела г. Коста Таушановић, председник Нар. Скупштине г. Никола Пашић са више нар. посланика, Општински Одбор, Председник трговачке омладине г. Тодор Ј. Михаиловић. Учешће грађанства са Дорћола и других крајева било је врло велико. Положени су ови венци: „Главнога одбора радикалне странке", „Другова — кметова", „Особља општинскога суда", „Тргов. Омладине", „Дорћолаца — као своме кмету" и још неколико од личних пријатеља.

Пред пријом је одборник општине београдске г. Никола Р. Поповић, управитељ осн. школа, изговорио ову реч:

Тужни збор,

Јучерашњи дан донео је знањима, пријатељима и сродницима тужну и жалосну вест, да је Танасије Ђ. Наумовић трговац и кметовски поћошник суда општине београдске, преминуо. Јучерашњи је дан био најцрњи дан породици покојниковој; дан, који је оказастио и у црно обукао ону стару самохрану мајер, и добру супругу, и невину децу покојникову! Тај је дан, тужни скупе оставио у душама покојникове породице траг, који ће у свести обнављати само тугу, горчину, јад и бол; обнављаће оно, што мајери, жени и деци сриће нара, што ни не да ни једнога дана у будућности њиховој мира и спокојства. Јучерашњим даном изгубили су онога, који храбри и одржава децу, који кућу чува.

Смрт је страшна реч за сваког. Смрт одузима све. Она нема срца, нема душе, па за то нема ни милости. Она је ледина од леда. Она је груба. Али она је и закон за све нас, јер ће доћи ред на сваког. Али је смрт најстрашнија за мајер, јер јој је одузела јединца сина: рањеника, удавницу, понос, похвалу и славу; одузела и уништила мајери најдрагоценију и најнежнију тековину овога света. Најстрашнија је и за жену, која је изгубила доброга мужа и заштитника свога: за децу, која су изгубила милостиног оца, који је над њима лебдио дан и ноћ, у чијим је грудима увек одјекивало њихово добро као и њихово зло.

Такав син, отац и муж није могао остати као такав само у својој кући. Покојник је те своје особине, те врлине, које красе сваког и старог и младог, пренесао и даље од куће. Он је био и добар друг и искрен пријатељ, и милостан и добродушан човек. Зар је мало оних покојникових другова и пријатеља који су и јуче и данас, који ће још за дуго по сто пута уздахнути чувши на смрт покојнику, ценећи његове врлине и велики губитак у покојнику? Зар је мало оних покојникових познаника, који су и јуче и данас са сузним и плачним очима хитали да се бар са хладним телом покојниковим последњи пут поздраве: да кога и њихова топла суза кане на хладно тело покојног Танасија: да му кажу сви да су га волели, да га жале, али да му помоћи не могу, јер помоћи нема.

Ладно тело нашег доброг Танасија уверило је покојникове другове да су изгубили одличног друга; уверило је пријатеље да су изгубили смрћу нашег доброг Танасија свога искреног и ретког пријатеља; а слабе и немоћне уверило је да су изгубили заштитника и помагача свога у нужди.

У ладним грудима покојниковим више не куца срце, које даје милости, које сажалења, које брише сузе бедним и сиромашним; у његовој се души угасила моћ, која је до јуче гласно говорила и својој породици и својим друговима и пријатељима, „човек је створен да чини само добро, а чињења то одужује друг богу и људима." Свега је тога нестало са смрћу драгога нам Танасија! На ко више да плаче и запева, да задикује и да се у прво завија, да до века тужи и да бољест болује? — Да ли мати, жена, деца рођаци, нам другови и пријатељи покојникови? И једни и други. И за једне и друге сада је све изгубљено. О, колику је тешку реч рекла друговима мати покојникова јуче рекла: „Зар ти Никола твоје Нацку до неких вилиње; зар ти да му склоним очи; зар ти да га положим на сто."

На што тако рано да плачемо, да уздишемо? За што мати да губи своја једница и рањеља у 29. години, у најлепшем цвету младости, у добу када треба тек да живи, на радост и утеху матери своју? За што жена да губи супруга свог у 10. години брачнога им живота? За што деца, четворо на броју: сву једно другом до ушију, да губе милост очеву, да губе упуте и савете његове? да га тек по слици познају? Ено зашто?

Покојник се родио 13. Јануара 1861. год. у Београду. Као мален Танасије је остао родитељима својим једини: сне и сва. Родитељи су над њим лебдили и чували га као зеницу у оку своме. Сваки његов ма и мали удах за родитеље његове био је нож, који им је срце нарао. Родитељи су били срећни, јер су дожинели да им је једини ћак у основној школи. Али и та је срећа била ону покојниковом Борђу за кратко. Јер отац Борђе остави сина свога једница и 9. година, и оде тамо где ће му и једница. Судбина је хтела да и деца Танасијева познају ону своју тек по слици. Танасије остан тако рано без оца прихватила га је мати његова и очинским рукама и очинским срцем, и дожинела је, да јој једини, срећа њена, сврши основну школу и нижу гимназију, оде у Београду; дожинела је да га и као трговца у пилолетности прогласа за пунолетног, да води трговину на своју руку, на своје часно име. Дожинела је и већу радост од тога, дожинела је снају и унучад; дожинела је да њеног једница, њеног рањеља, хиљаду грађана зволи и изабере за судију, да им праведу дели. И Танасије је вршио све те многе и разноврсне послове часно и достојанствено. Он се својим часним радом одужио и Богу и људима у својим младаним годинама.

Та страховита борба да очува образ и поштење родитеља својих; да сачува, ублажи и залечи раме матери својој, да одржи и да не само сачува оно што му је отац оставио, но и да и он што приреди и остави деци својој, рушило је мало по мало младалачку снагу Танасијеву. И при свој бризи и старању матере и жене му, јучерашњи дан донесе смртну косу, коју драгог нам Танасија повоси за навек, не гледећи да коси росу овога света.

Ето, тужни збор, колико беше јунаштва и карактера у овом сиромашном трговцу и судији. Ето за што жале другови и пријатељи покојникови! А сад на вечитом растанку са драгим нам покојником кажимо заједно сви: нека му је лака земља у којој ће боравити вечити санак.

Другу реч изговорио је кметовски помоћник г. Младен П. Тодоровић пред општинском кућом. Она гласи:

Драги Танасије!

Тешка је улога која је мени овом приликом у део пала. Она је у толико још тежа што ти ја као твој друг, морам у име моје, и у име мојих и твојих другова, опет тужно и последње „збогом" да кажем.

Танасије драги Брате!

Твоја изненадна смрт потресла је све твоје пријатеље, а глас који је као мува из „душанове улице" у општинску сд-

ницу долетео, да се одатле и на све крајеве Београда распростре:

„Нацко је умро!"

Тај глас дирнуо је не мило све твоје пријатеље, али је нас, твоје другове, ударцем грома потресао! Јер твоја лепа и блага нарав, доброта срца твога, рад твој у званичној дужности, као и веселост твоја у друштву, управо, цео твој живот и понашање, за ово неколико месеци са нама, учинило је такав утисак на нас, на твоје другове, да си ти био наш омиљени Нацко, и ти нам умре.

На шта од свега тога остављаш нами, твојим друговима? Ништа друго до успомену на тужно сећање за тобом.

Драги наш Танасије, добри друже и прави пријатељу!

Ти полазиш миру вечноме, полазиш тамо где нема злобе, зависти, пакости, тамо где су људи сви равни, како силни тако и слаби, како богати тако и сиромашни, али ти полазећи тамо где царство мира царује, теши се тиме, што полазећи на другшина земаљског где је царство себичности, остављаш само лепу успомену о себи — а то и јест баш оно за чиме сваки човек треба да тежи, јер умрети се једном мора али „благо оном ко довијек живи, имао се рашта и родити".

Ти мајко Танасијева и ти удовице!

Тежак је удес који је вас задесио, јер је једна изгубила сина у најбољем цвету његовом, а друга је опет изгубила брата и ранила деч[illegible], али чешће се тиме, што је наш добри Нацко, оставио својим делима, тапону успомену, међу добрим људима и познаницима, да ће се ти добри људи и пријатељи, сећати вас, сећати нејачи Нацкове, пак ће вам бити увек у рукопомоћи, да нашу и његову нејач очувате.

А ти тужни зборе, ви добри људи, не заборавите на вашег доброг сугрђанина Нацка; не заборавите да је покојник цео свој живот био посвећен добрим делима, сетите се целог свега тог кад вас покојникова породица на такву помоћ позове, па им немојте помоћ одрећи.

А сад, збогом драги Танасије, мир пепелу твоме!

†

У 11 часова пољу 7. ов. мес. преминуо је

ПОП ЈАНКО Т. ПУРИЋ

СЕКРЕТАР ВАНРЕДНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ, НАРОДНИ ПОСЛАНИК ЗА ОКРУГ РУДНИЧКИ.

Случај је учинио да општеуважавани покојник са челичног карактера и своје политичке прошлости, испусти своју душу у средини престонице, окружен пријатељима, поштоваоцима и друговима али ван дома и породице своје.

У изјаву саучешћа, записујемо да је и представништво престонице указало последњу почаст покојнику својим присуством при погребу.

Грађанству вар. Београда.

На основу члана 91. новог закона о општинама и прописа Господина Министра унутрашњих дела од 27. пр. мес. ПВр. 17.178, први избори општинских часника у Београду имају се извршити у току овога месеца.

Сходно томе и с обзиром на 22. члан истог закона, Одбор општине београдске у седници 5. ов. м. решио је да се на дан

Седамнајестог Децембра

држи

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и на њему изврши избор **председника, два члана суда и шест кметовских помоћника** за шест одељака варошких по другоме ставу 26. члана закона.

Ко може бити биран за председника, члана суда и кметовског помоћника, изложено је у 32-ом, 33-ем, 56-ом и 57-ом члану зак. о општинама.

Право гласања на општинском збору имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. год. непосредне порезе, а који нису под старатељством, или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви пунолетни задругари, ма сви скупа неплаћали 15 динара непосредне порезе, ако нису чланом 16 и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица која су ослобођена од плаћања порезе по чл. 61. тачке в. и г. закона о непосредноме порезу, што су постала неспособна за рад.

или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласања на општинскоме збору:

1. они, који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2. који се налазе под судским иследјењем за дела под 1 наведена;

3. који су нали под стециште за време док стециште траје;

4. који су под полицијским надзором; и

5. који ма колико дугују у име порезе осим текућег полугођа. Но како је друго полугође ове год. продужено до првог Јануара по закону о наравњању рачунске године с календарском, право гласања на овоме збору имају сви они грађани, који су платили порезу за прво полугође ове године.

Официри и војници сталнога кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинскога збора.

Доказ за довољно и уредно плаћени порез само је порезна признаница или оверен извод из књига у које се заводи плаћање порезе.

По другом ставу 3-ће тачке 22-ог ч ана закона на збору, може гласати само они бирачи, који су уврштени у азбучни списак бирачки.

Збор овај почеће у 8 часова из јутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати даље пуштање гласача на биралиште.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким, и то на овим местима:

а) за кварт варошки — у основ. м. школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б.) за кварт теразијски — у теразијској основ. м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за кварт дорћолски — у основ м. школи (душанова улица);

г.) за кварт савамалски — у основ. м. школи (савска улица, преко пута кварта);

д.) за кварт палилулски — у основ. м. школи (школска ул.) и

ђ.) за кварт врачарски — у основ. м. школи (крунска улица, Томанијe кућа)

За председнике бирачких одбора одређени су ови одборници:

Г. г. НИКОЛА Х. ПОПОВИЋ за кв. палилулски
ТОДОР Ј. МИЈАЈЛОВИЋ за кварт варошки
МИЛУТ. Ј. МАРКОВИЋ за кварт теразијски
СВЕТОЗАР МИЛОЈЕВИЋ за кварт врачарски
МАРКО ВЕЛИЗАРИЋ за кварт дорћолски
ДИМ. ЋИРКОВИЋ за кварт савамалски.

За председника главног бирачког одбора именован је председник палилулског одбора г. Никола Хаџи Поповић, као најстарији по годинама.

Објављујући све ово грађанима вароши Београда, општински суд позива их да учине преглед састављених азбучних спискова пуноправних бирача ради уверења да ли су сви способни бирачи у спискове уписани.

Спискови су изложена у благајноме одељењу.

Од стране Суда општине варошя Београда 6. Декем. 1889. АБр. 891.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ СЕТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама

држан 24. Октобра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне.

(свршетак)

П. Видаковић. Овај начин опраше позов не нађа као што се данас чини; а чини ми се исто тако ће нам бити у будуће. Ми ћемо имати овет опшине исте буџете са тим предзнаком као и до сада. Код нега ће позови лежати по неколико недеља па и по месец, два дана. Комисија неће наћи сваки пут кад треба и т. д. — Сад на успоредите како знате.

Председник. Ја вас молим да одредите стручне људе у комисију, а она ће надамо се вршити дужност баш како треба. Само да ли се прима ова лицитација?

К. Главинић. Ја примам, јер су ванста тежи услови но до сада и ниште не знати да се ради; али мислио би у исто време, да се од 1. Новембра ове године до 1 Новембра идуће године води белешка шта се даје на опраику те да можемо да ухватимо рачуна о тим опраикама. (Одобравање).

Председник. Добро господо — то може да буде. Дакле има ли ко да је противан овој лицитацији за позове?

П. Видаковић. Ја сам противан.

Председник. Има ли још ко?

Жив. Бугарчић. И ја сам противан кад се у условима није казало све шта има да се изради него у опште се вели репарације и знамо како те иде — неће ни да намени ону кожу на оџакеру него ће да закрпи, па то ти је репарација.

Председник. Има ли још ко да је против ове лицитације? (Нема)

Св. Карапешић. Ја не бих пристао само на ово да командир пошаље чете води ту неки надзор.

К. Главинић. Треба да се има нарочита књига где ће се заводити свака опраика да се зна у чему је и над је направена. Осим тога у ове услове треба да се стави и то да један члан комисије потпише требовање за опраику.

Председник. Ја не бих то примио јер би на тај начин ненашли услове једно страно, — него, можемо за комисију тако одредити и једног кметовског помоћника, а овај ће имати да надгледа те опраике. (Врло добро).

Дакле дајте три човека за комисију.

Бирају: Милоша Обреновићева Бока Николића и П. Видаковића.

П. Видаковић. Ја се не слажем у начелу са оним и за то не могу да се примим избора.

Р. Драговић. Нека буде Св. Боторић. (Врло добро).

Председник. Дакле изабрани су М. Обреновић, Ђ. Николић и С. Боторић.

—

Председник. Изволите чути другу једну лицитацију.

Секретар чита извештаје о лицитацији за набавку олова за кланице.

Председник. Стара је цена до сад била 85 а сад је на лицитацији пошпла 75 пара. Ту је било надметања јаког и остала је набавка на предузимачу или инвеститу који је и сада. (Прима се).

—

Председник. Изволите чути још једну лицитацију о давању општ. њиве под кирију.

Секретар чита протокол лицитације.

Председник. На овом земљишту досадњи закупац подигао је једну кућицу, и сада ако општина откупи кућицу, онда ће дати овај лицитант 240 динара — т. ј. 70 динара за кућицу.

Св. Карапешић. Онда боље да се откупи та кућица.

Н. Х-Поповић. Кућа је везана за земљу.

П. Видаковић. Ако узмемо кућу онда ће ту да буде и рачуна за оправке и за друго. Зато, нека остане то како је погођено за земљу; а за кућу нека се погађају.

Р. Драговић. Ја сам био у тој кући и она нема вредности али ми смо нашли поштo тај закупац плаћа 70 динара за њу да је узмемо, поштo стоји и то да нам је досадњи закупац остао дужан кирију.

П. Видаковић. То је кућа таква да је боље да је нема у општинском инвентару. Лептиње ће комтати.

Н. Х-Поповић. Кућа се може примити с тим условима да оправке врши сам закупац а не општина.

Председник. Дакле како мислите да примамо ову ствар? (Вичу: одобрава се лицитацијом без куће). Хоћете ли тако? одобравате ли лицитацију од 170 динара а с кућом нека ради досадњи закупац шта зна, нека је продa или да под кирију садњем закупцу; или нека је диже — шта хоће. (Вичу: врло добро) Усвајате ли тако? (Усваја се).

П. Видаковић. Ту кућицу треба одмах узети у попис за дугујућу кирију; а садњи закупац ће је узети, јер му треба.

Председник. Добро господо Сад изволите чути један акт г. Тасе Миленковића.

Секретар чита предлог да се улица телеграфска зове „Бељина".

М Велизарић. Као што знате, господо, ми смо одредили једну комисију, која ће да прегледа све улице. Према томе ту молбу би требало упутити тој комисији да је има у виду.

Председник. Ја мислим, из разлога који су овде наведени у молби, да би било праведније да ми примимо ово и да упутимо комисији с реферуком да изврши. (Прима се).

К. Главинић. Ја сам такође члан комисије која има да крсти улице. Та је комисија пооданно изабрана и ја имам да кажем да је комисија свој посао у главном свршила и само још има да поднесе извештај Ви ће те видети да је и сама комисија водила рачуна о тим појединим каква је и она. Она је дала имена неким улицама по људима који су стекли заслуге по престолницу, или је учинио какву заслужбину и т. п. И зато мислим ако се ова молба упути комисији, она неће имати ништа да приметн. (Прима се; прима се).

Председник. Сад имамо још предлог о избору комисије финансијске.

Св. Карапешић. Ја мислим да је сад доцкан да почнемо ту ствар; него да останимо за другу седницу и да о тоне промислимо. Истина ми би могли брзо бити готови кад би предузели ту ствар, али држим да треба да су ту и наши техничари сви. —

М Велизарић. Ја би нодно за реч. (Назволте).

Ено шта ја предлажем, ако хоћете ту ствар сада да ставите на дневни ред. Ја предлажем, да се комисији техничкој, која је тако брижљиво проучавала питање о води, и поднела нам опширно детаљан извештај; да тој комисији поверимо и овај посао. Она би имала да изнађе начина на који ће се ови послови уредити и извршити.

Прво би нам казала дакле на који начин треба који посао да се изврши; друго да она реши како да се изврши; треће да каже са рачуном колико ће шта да кошта; и напослетку да предложи изворе. (Врло добро).

Др. М. Лека. Ја не знам како је и стављено на дневни ред бирање ове комисије Овде није решено још: хоће ли се бирати комисија и како ћемо тај посао да предузимемо. Што се тиче финансијске комисије ова нам је поднела свој извештај и ако се не варам прошлог састанка решили смо да се извештај оцакан, какав је, не прима. Ја сам тако разумео. И на основу тога извештаја ја сам био сложан и предлагао да се приступи оним пословима који су потребни за увођење трошарине, ако се трошарина усваја. Дакле ми пре свега треба да приступимо израђивању устројства и тарифе трошарине; а за та посао ми немамо већ спремљен материјал у оним књигама општинским о том предмету. Тамо је израђено цело устројство и ми можемо узети у претрес тај материјал на основу и да на томе радимо, разуме се, ако усвојимо трошарину Због тога ја не налазим за нужно да бирамо нарочиту комисију за финансијске питање. Што се тиче техничке комисије ту бн могли да одредимо да каже најлакши и најпопуларнији начин на који ће одбор доћи до потребних пројеката.

Св. Карапешић. Ми смо сви чули да је свршено са извештајем оне прве комисије али на основу других предлога имали смо данас да изаберемо другу комисију за ова питања, а погланито за питање финансијско, које се не може никако забећи, јер од њега све зависи што имамо да радимо. Само ја мислим да би требало да идемо редом како су предлози у тој ствари поднашани Ја знам да је овде био извет предлог г. Н. Х-Поповића прво. Тај предлог треба прво и да пређемо и да видимо хоћемо ли га усвојити или не, па по том да пређемо на друге предмете. За то кажем да је данас доцкан да говоримо о овој ствари.

М. Велизарић. Ја мислим кад би усвојили предлог М. Лека опет би дошло до онога да чега смо већ дошли једном а то је: до никаквог резултата Скупљали смо се у три одборске седнице и две конференције па — резултат је био ништа. Зашто? Зато што се у великом броју тешко долази до резултата. За то ја сад и предлажем да дамо ову ствар једној стручној комисији на наше средине која ће нам реферисати о свему томе шта треба да радимо и како ће најбоље бити да се ови послови могу извршити.

К. Главинић. — Ми смо правили сед нице, говорили смо доста, али смо, по мом нахођењу, половину посла извршили. Ми нисмо примали извештај финансијске комисије онакав какав је али нисмо казали да нећемо да примимо извесан део истог извештаја. За мене је то најважније сад да решимо: можемо ли да подмиримо потребе редовним приходима или морамо чинити зајам. То је прво. Кад се то реши онда долази друго: усваја ли се да се сиутитет покрива трошарином и на који начин то да буде. На кад то свршимо, над та два капитална питања решимо, онда долази стручна комисија за извођење трошарине Јер да сада решимо о комисији а не знамо о чему ова има да ради, јесмо ли се решили на задужење нпд., то би била стара посла. Ми морамо да водимо рачуна и о конференцији. Ми смо видели да је овде било доста људи који су против трошарине, а било их је и против задужења, треба то да пречистимо. Треба да разми-

саднио можели се што учинити са прирезом, и колико с прирезом, колико са трошарином. — Осим тога ми се разминавамо и у томе, колико нам зајма треба. Неки су били за 6 милијуна, неки за 7, неки за 12. — Прво је питање: можемо ли да подмиримо потребе са редовним приходима или морамо да се задужимо. И кад решимо да морамо да се задужимо, онда тек треба да приступимо овим начинима исплате зајма и т. д. као што је комисија предложила, па да решимо шта од тога усвајамо и на основу чега ће нова стручна комисија да изради план за намирнавање тих потреба и за подмирење трошкова.

Мил. Јосимовић. Знам, али она комисија мени бар није објаснила довољно да је трошарина једини начин који може да оствари ово. То би требало да комисија испита.

М. Вемпварић. То питање мора да се добро испита, јер то ће морати и пред збор да дође.

Радивоје Драгојевић. Нека ми се не замери ако се удаљим мало од предмета Пре нас који су овде били и они су на овој ствари радили, али како су почели да раде? Прво су почели конаци правити, па су отишли неки да виде како се та послови воде у Берлину, у Лондону, Паризу и т. д. Шта сво од тога имали кајде а колико штете сви знамо. Ми сво сад дошли на ово место и хтели и нехтели морамо да урадимо нешто и бар ово што је Београду најпотребније то да свршимо На и ми шта радимо? Почели сво конаци Калемегдан, и почели смо одређивати комисије на кад ће до решења ни опет хоћемо комисије. Тиме се по може мишљењу само отеже ствар — ништа се не постиже. Незнам од куд се сад опет говори да напишеш ове комисије није одбачен. Одбачен је и као да није ништа ни било. Сад треба на ново да се ради. Али радимо господо — немогуће да само одуговлачимо ствар и да узалуд говоримо.

Др. М. Лека. Мене наследо врло чудновато да се ми препиремо о томе шта је решено! Ја се чудим да г. председник то трпи.

Председник. Ево шта је решено прошлог пута. Г. Јосимовић је стремио овај предлог још прошле седнице; али г. Мариновић је казао нека г. Јосимовић у идућој седници то изнесе, а нека се то стави на дневни ред да се може знати шта ће се претресати. То сте ви усвојили и отуда ово сад на дневном реду.

Милован Р. Мариновић. Молим вас, кад је изнето мишљење г. Јосимовића, ја сам говорио да би се могло усвојити, само он треба да то формулише као предлог и на томе је ствар остала.

Сад ми кад би се и даље разговарали о овој ствари, требало би знак да имамо више времена, а међутим ако погледамо на сахат, које је већ доба, наћићемо да опет ово питање сво некако доше долазило ред те не можемо да свршимо разговор како би желели и како треба о оном важном питању да буде. Јер зашта узимно само то питање о трошарини; ту колико се може навести разлога за, толико се може да наведе и против трошарине. С тога ја мислим да кад сталемо одређивати приходе ми се морамо сагласити на ово што је најбоље и најсигурније. Сваки човек кад хоће да гради кућу мора прекопано да се осигура са приходима, мора да зна колико има новаца у џепу. Ја не би пристао да се у нас уводи трошарина у ономе смислу како што је уведена у другом свету странам и како што су нам говорили овде у конференцији; него у оном смислу бољем, лакшем и правилнијем, т. ј. само на неке артикле. Али, не могу да се сложим са г. Лекон да ми то питање не можемо да обделавам и да разрадимо овде у одбору него да морамо то да поверимо некој комисији. Но напоследку ако се то хоће, онда на што нам нова комисија, него да прагнко ствар комисији овој, која је већ на томе радила, па да она преради свој предлог према ономе што је овде чуено и што је по најбоље. Не треба заборављати господо да ми имамо и други посдова да радимо. Зар организоване варошн Београда није важна ствар биш за оно наше предузеће? То је велико питање за оно наше предузеће да може да се изведе као што ваља. Не може се једнако насељавати и врачар, и енгелесован, и остала околина Београда, и да све то уђе у рачун за водовод, осветљење канализацију и т. д. Дакле то питање морамо претходно да расправимо, и комисија при своме раду треба да има у виду то што будемо по том питању о т. з. реону Београда решили.

Ја дакле предлажем ово: да се овај извештај врати комисији овој која постоји да та она прегледа према ономе што је и она онде објасниле и што је од других изнешено. Иначе не би се могао слежити са г. Вемпварићем да се то преда једној техничкој комисији. Ми би таквој комисији могли да ставимо у задаћу да изради програм за канализацију, за осветљење и т. д. јер то је технични посао, а да јој упућујемо оно финансијско питање то нити је нужно нити би она то питање, могла да прими на стручну израду кад то није њен предмет струке. То је други посао како ћемо да набавимо новаца, и како да се одужујемо?

Св. Карапшић. Ми не треба да говоримо о ствари која не постоји више. Ми смо онамад решили да се одбацује извештај финансијске комисије. и кад смо га одбацили што сад ћемо да правимо истој комисији да би могли попунити — као што предлаже г. Мариновић.

Мил. Марк. ковић. Ја сам тако одбачен да ништа не вреди. То се чуло и овде од свију говорника да у извештају томе има нешто што прилазимо да је тако. Али ми нисмо могли прочити овај извештај са свим на блок како је написан. него смо казали да га не можемо примити тако. Дакле ја мислим да ми овај предмет опет пратимо истој комисији да га проучава и ако јој треба још ко, (а ја мислим да треба јер н. пр. госп. Милојевић неће више моћи да долази) нека позове. У осталом ја држим да ту не може бити никакве замерке. Ако би смои прекинали да смо дошли онамад неку одлуку, која може да буде члановима комисије незгодна, ми то можемо поправити а поправљено већ ово што прављамо комисији истој ту ствар на прераду.

Др. М. Лека. Г. Мариновић мора бити да ме није разумео. Ја сам казао: ако би се усвојила трошарина онда да се на томе ради. Но у свој дебати видим да нема никакног практичнијег предлога за изворе финансијске, те с тога и ако и сам нисам пријатељ трошарине, опет држим да ћемо ћу сви морати да примимо, јер морамо да нађемо приходног извора за намирење оних потреба. Морамо је примити бар дотле док се не изврше претходни радови (Жагор... вичу: доцне је већ).

Господине председниче ви треба да знате да је ово једно важно питање, које грађанство јако интересује, и с тога, треба да нас сваки дан сазивате у седницу док се то питање не реши. Ја мислим да се не може ништи опраздњава кад се у 10 дана једном позива седница и кад се ово питање умеч на крају седнице износи.

М. Марјановић. То треба бар за идућу седницу ставити на прво место.

Председник. Ја знам да је то хитна и важна ствар, али шта ћу кад нам друге мање важне ствари одузимају време. Зато ћемо идућу седницу с оним питањем почети.

—

Састанак је трајао до 9. сах. по подне.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 6. Новембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне

Биће: председник Живко Карабибероњић; чланови одбора: г. г. Светозар Зорић, Д. Ћирковић, Милован Мариновић, Никола

Вулкићић, Гл. Јосимовић, Милорад Д. Јанковић, Никола Х. Поповић, Никола Д. Кнић, Мајко Т. Лекс, Никола Милишић, Раденко Драгојевић, М. Јовановић, М. Живојновић.

I.

Председник. Моја вас господо. Састанак је отворен.

Изволите чути протокол последњег састанка (секр. чита протокол редовног састанка од 24. октобра 1889. год.

Имали по шта да примети? (нема).

Раденко Драгојевић. Г. председниче, ја бих имао једно питање. (Изволите).

За школу на врачару није се водило рачуна, колика ће се количина дрва тамо употребити. Тамо има на 40. кв. дрва. Кажу да тамо има од три године дрва и кад се донесу нова дрва, онда се ова употребљују а стара стоје. То је штета по интересе општинске и треба наредити да се стара дрва прво употребе.

Сем тога на многим местима донешена су дрва и стоварена пред школом, а није наређено да се одмах исеку него стоје на сопаку и изложена су кишн. За што се то тако ради а нико о томе не води рачуна.

Тамо негде има једна фамулуска, која не обитава у школи, него нам школе у нарочи и њој се носе дрва школска и плаћа нам, тир. За што се тако ради?

Председник. Је ли с вама био и кмет у тој комисији за дрва?

Раденко Драгојевић. Био је кмет Танаско Наумовић и он је све то што сам вам сада казао, видео.

Председник. Он ми о томе ништа није казао. Хвала вам ја ћу то саслати и видити.

Раденко Драгојевић. Кад тамо има дрва онда није требало посећи дрва.

Председник. Разуме се господине.

Дим. Ћирковић. Ништа се није гледало да ли тамо има дрва и да ли треба, него су само носили свуда. То је штета.

Милан Ђачковић, кмет. Ја сам нешто још пре године дана и видео сам да има старих дрва, и рекао сам тада, да се прво стара дрва потроше. Сем тога, то би требало сами управници школа да воде рачуна о томе, и кад они то не чине, онда треба ми сами да пазимо.

Никола Милишић. Колико је мени познато за та дрва, то су само пањеви, који се недају трошити.

Председник. Г. Драгојевић је у овоме стручан и кад он каже да има, ја ћу послати кмета да све изиђи и ако буду пањеви, наредићу или да се исеку или да се прода за дрва.

Раденко Драгојевић. Односно пањева и ми сви имамо куће и купујемо дрва па међу свима биће и пањева, али за то нико се то употреби.

Председник Хвала вам господине што сте то покренули. Ја ћу наредити шта треба изволите сад чути траже се неки уверења о владању и имовини стања њесних лица. (Секретар чита) за: Косту Николића шпекуланта на тркалишту; Васу Петровића — Врбљанца Лазара Илића надничара са станом на тркалиште; Урошa Давидовића и Марију Вељковића пралју; Христину ж. Илије Дреновића, Јована Конуловића, Росту Николића шпара и Анђелију жену Ристе Николића.

Изјављено: непознати

Има неколико ћачких уверења. Чујте — (Секрет чита).

За Кузмана Никшевића: за Јелену и Зорку Убавкића; за Христину Тешића ученицу; за Радојину Тутуновића ћака реалце, за Петра Луговића великопоклца; и Љубомира Цветковића техничара. Изјављено: да су сиротног стања.

II

Председник. Молим вас господо. На зеленом венцу има један плац који је опш. дала под кирију где се дрва продају. До тога плаца а то је до писане окр. суда, има још један мали правап плац. Један шпар долазно ми је и тражио исти под кирију. Ја сам одредио и држао лицитацију и од изволите чути протокол те лицитације која је остала на Ђ. Иванишевићу за 144. динара годишње а за три године. У условима стоји, да закупац не сме друзати нити пракити дућан на том месту и према томе држим да треба одобрити ову лицитацију која нам доноси 144 динара. (Прима се).

III.

Председник. Вама је познато да су бакалници који воде доле на Сави велики и они мали покварени. За опраску неколико пута била је лицитација и није се никако могао постићи резултат. После сте одредили једну комисију од стручњака на нашег одбора да покуша како ће тај посао предати коме. Она је вршила писао. Опрашке степена према се Ф. Томпто за 1707. 63 динара а направке геледзара дрвених Август Тома по 6 дин. од куренског метра. Одобравате ли да овако поступимо и овим лицима послове уступимо?

Димитрије Ћирковић. Да ли је метузо у условима, да геледзери буду чисто од растовог или чамовог дрвета?

Јован Смедеревац. Јесте, од чисте растовине. (Чује се: један је предузимач сасвим се одселио одавде).

Председник Ја вас молим да ми одобрите, да се ово може учинити, а ако буде доста тај отпадо, наћићу за тај посао другога. (Одобрава се).

IV.

Ја сам био интерепедиран за набављање шљунка од г. Главинића. Неколико је лицитација било и нико није хтео да дође. Пре два три дана дошао је код мене г. Стеван Јосимовић, па је понудио сто кубних метара шљунка и тражио 5. дин. и ја сам се погодио с њим, да ми да на месту од станице железничке на до топчидерске по 4 динара.

Мој је предлог био да се одреде неколико одборника, па са инжинјером општинским да оду код каменара и где нађу да се погоде. Другог начина нема, г. инжинјер ми је говорио о неким ценама али ја нисам смео да пристанем никако. Каже: 6 $7\frac{1}{2}$ и 7 динара. То је скупо. Дакле мислим господо, да одредимо трећу четворицу, па нека они нађу и погоде се, јер зашто наши друзови невољају и морају се оправљати. Они би могли обићи све мајдане и погодити се с једним да донесе за овај крај који је њему ближе, а за други крај опет с другим где је овоме ближе и тако би јевтиније било.

Молио би вас да они одобрите, јер је сад време за ову набавку шљунка.

Светозар Зарић. Требало би покушати да се оде г. министру грађевине и нитс шљунак са линије. Држава треба да помогне општини пошто се зида, да они каменари немају више од сто кубних метара а не више ништа. Код Оспаницке има шљунка доста и неће бити скупља од 5 дина са подвозом.

Ми плаћамо по 80 п. динарских од кубног метра на месту а трансиорт је врло мали.

Јован Смедеревац. Колико сам ја дознао, мени је казано, да ће да кошта од вагона 3. динара и према томе плаћали рачун да би на станици коштало 4. динара.

Свет. Зарић. Ја мислим да један кубни метар и би коштао више од 2. динара.

Јован Смедеревац. То би било до станице, а после опет треба да се вуче.

Председник. Ја би вас молио, д-е Зорић и г. Јосимовић са нашим инжинјером оду код г. министра и надејствују, да се нашој општини као престоници да шљунак по коштању т. ј. онолико да плаћамо колико и државу стаје с подвозом. (Врло добро). Тако би најбоље било. Тај је шљунак бољи него други. Овај топчидерски шљунак за 2. године сам се истрошн у прашину, а речни шљунак неће тако да се истроши

Јован Смедеревац. Најбоље је да се узме овај тупани шљунак и најпре местне, па онда да дође речни шљунак Што се тиче овога шљунка тај се може добити јевтинији само онда, кад су мајдани пречући са истим, на морају да га ишчисте, а иначе над га они продају онда траже по 6—7

динара кубни метар. Дакле најбоље да идемо од маједна па до маједна па да купимо. Још јанске године ја сам напоменуо председнику, да треба друмове поправљати и на ту цељ спој и џипра од хиљада дин.

Председник. Молим вас господо, да примите овај мој предлог, па да замолимо за 3 хиљ. кубних метара од тога шљунка, па исто да стоваримо на нашем земљишту у бари пенешње. Ја мислим да ће ту количину радње примити.

Милинеје Јосимовић. За толику количину био би потребан приличан број возова, те је питање да ли би наша управа железничка за кратко време исте могла без иегодне ставити на расположење.

Председник. Не мора то бити у једанпут, него преко целе зиме. Држим да ће нам министар учинити с тим велику услугу (хоће). Ако сад овај предлог усвојите, онда би други предлог био, да се састави комисија, која ће нам од маједна до маједна и где које количине наће да их (купи, јер нам за наше друмове треба до 4 хиљ. кубних метара.

Дим. Ђирковић. Је сио ли ми утрошили сав новац за оне друмове одређени?

Председник. Овај други од железнице до Саве свршен је и то смо платили, а оно остало остаће.

Усвајате ли господо овај начин (усвајамо). За тучан шљунак да молимо господу Радења Драгојевића, Милана Дамјановића и Николу Вулковића те да са г. пајмањером општинским потраже шљунак по маједнима (усваја се). Дакле од речног шљунка да се набаци 2. хиљаде кубних метара, а остало колико нађу и то опет од прилике до 2 хиљаде кубних метара, јер ће нам требати до 4 хиљаде свега. (Усваја се).

V.

Председник. У предпрошлој седници која није била пуна изабрана је једна комисија за месечне прегледе општ. каса. Сад молим да ту одлуку оснажите. (Оснажавамо).

VI.

Председник. Имамо један акт од Управе вар. Београда о изједначењу рачунске године. Изволите чути тај акт који гласи:

„Г. Министар финанције под 29. т. м. КНр. 11674. издао је следећи распис:

„ Поднео сам Народној Скупштини на решење предлог закона о управљању буџетске године са календарском.

Предлог је једанпут читан у скупштини, и по томе у погледу је да ће се коначно и усвојити. По овоме предлогу:

1 Буџетска година почиње 1 Јануара а свршује се 31 Децембра.

2. Одредба ова важи од 1 Новембра ов. године.

3. Државни издатци за месеце: Новембар и Децембар 1889 год. чиниће се по буџету који важи од 1 Новембра 1888 до 1 Новембра 1889 г и то за сваки месец до једне дванаестине годишње суме овог буџета;

4. За покриће издатка за речена два месеца одређени су:

а. Приходи који су предвођени буџетом који важи за 1889 годину у колико сразмерно падају на та два месеца; и

б. Једна шестина непосредних пореза и приреза спољу облика, који ће се наплатити уз порезе и прирезе за друго полугође 1889 год.

5. Рачуни о приходима и расходима за месеце: Новембар и Децембар 1889 год. спојиће се и закључити заједно са рачунима за 1889 год.; и по томе ова рачунска година обухватиће 14 месеци.

Саопштавајући ово управи препоручујемо јој.

1. Да она не закључује своје рачунске књиге са 1889 год., нити да отпочиње уписивање рачуна у нове књиге за 1890 год. до даље наредбе, него и да рачуне за месеце: Новембар и Децембар уписује у књигу за 1890 год.

2. Да ово саопштење ради знања и управљања и свима државним надлештвима и заводима, што стоје под надзором државним, који су у кругу њеном, а парочито

3. Да зажеље општини у својој варошн да ће и она отпочети рачунати буџетску годину од 1 Јануара; и по томе да буџет прави од 1 Јануара до 31 Децембра 1890 год. а рачуне прихода и расхода за месеце Новембар и децембар да споји са рачунима за 1889 год. на истим основима као што ће то и државне благајнице учинити".

Предњи распис саопштава се томе суду с позивом да се по њему управља".

Ово се чита само знања ради молим вас да то примите к знању (Добро).

Дим. Ђирковић. Није то форме радно него се мора још ¼ порезе плаћати са два месеца.

VII.

Председник. Сад ћемо господо почети званично да говоримо о вар. рејону, о чему сио нас седнице говорили кад нас је у мањем броју било.

То је предмет који не трпи одлагања. Изволите чути наредни који гласи:

„Суду општине варошн Београда.

Према одборском решењу потписани изабрани да означе где и како да се тачно означи, сними и обележи реон варошн Београда и на који начин да се то најбоље постигне, спорazумеше ли се у следећем:

1. Да треба расписати стечај за израду ситуационог плана овог дела варошн Београда који долази у најобимнији реон сада у плану обележен, и сто метара даље од реона а што није у Халачијевим плановима снимљено.

2. Да сваки конкурент поднесе тачне документе да је у стању да изврши према захтевима науке овај рад.

3. Да се израдом ситуационог плана настави недовршени део Халачијевог плана и да сви делови који нема у Халачијевом плану тачно се сниме и уцртају. Сав рад да се изврши помоћу тригонглација и начином као што је Халачи радио.

3. У ситуациони план треба уцртати све улице и поједине куће у улицама на и оне које су расцртране да се нсзна у коју улицу спадају. Комисија ће на лицу места показати од којих тачака ће се још сто метара снимити.

5 Да се тригонгалационо ходе потпуно тачно нивелише а и поједине тачке у улицама и разним местима, које су на сто метара један од друге удаљене.

6. Планови да се израде у три размере 1: 500, 1: 2500 и 1: 10.000. Од сваког плана да се поднесе и једна тачна копија на платну.

Кад се све ово сврши и потписита комисија ситуациони план контролише, уцртаће тачан реон варошки, регулисаће улице и тек по том моћи ће се тачна нивелација извршити.

Докле год ситуациони план не буде готов неће моћи комисија реон обележити, као што је реон у свима цивилизованим варошима. А означи реон на ма да је и тачан као што је сада обележен не одговара реону варошком и по том никакна регулација неће се моћи извршити.

20. Септембра 1889 год.

У Београду

Чланови комисије

А. Клеменчић

Гргур Миленковић

Милош Дамјановић

Ј. Смедеревац

Ова је комисија господо била овлашћена да тај посао сама сврши и да сама нађе човека који ће да изради и план рејона. Као што видите та је комисија први део извршила, а други није, т. ј. није сама желела користити се нашим овлашћењем и сама лице тражити.

Милорад Д. Јанковић. Мени се чини, да је нека неправда учињена овим одређењем комисије. Комисија је раније била састављена од 10—12 људи да одреди рејон до улица. Одкуд је сад то остављено на ону четворицу и одкуд они могу то сами да раде. На и поред снега тога они опет ни су ништа урадили. Више иеде 30 очеју него 8.

Овде се по самом наведеном извештају ове комисије види, да они с тим, што се рејон неодређује хоће да казне поједине. Има већ година дана, како је министарство потпи-сало

рејон и сад напеданнут плански одбор, па каже: исправна тај рејон. Људи плаћају државни порез, а овако се исправедно плаше и не могу да знају како да се управљају. Сад је ли право да се ово одуговлачи, па комисија још каже да треба рата, те ће се и ту продужити још три године.

Ја сам мишљења, кад немогућно да прихвати план што је г. министар грађевине потписао, онда да одредимо комисију од 20 лица па да они кажу где, да буде рејон, и кад они кажу и видимо где је боље онда ту ставар да решимо.

Једнако се удара на тај рејон и само због једног парчета кварт се цео рејон. Нека плаће когод онде и нека каже шкади на енглезовцу и једни празан плац где се неправи.

Ми чувара господе ненамо по једног. Ја сам истина у варошки, али има тамо људи којима се деси и краће, шпанја се и отимање и шта још не је.

На наведених разлога не могу да прихвати тај предлог, већ сам ја да се ради по потписаном плану или да се ствар другачије уреди само с тим, да се поправи.

Никола Милинић. Ја предлажем да се неки план прави. Држим да је јасније начинити план кад се узме једна права линија, а то ће бити оно земљиште, што се зове Лаудинов шанац, а не овако преко кућа на укрпно.

Боље би било да се одреди једна стручна комисија од више лица, на ови да узму једну праву линију око Београда, и нека кажу, докле је на книт, и онда нек се зна шта је дошло унутра а шта је остало на њу.

Милисије Јосимовић. Мени чудновато изгледа, да се једна ствар по сто пута решава. Онда кад је било, говора о томе и решено да се студија тога питања и предлог за даљи рад по тој ствари повери овој комисији, ја до нас је више овде и сви знамо, за што је то тако решено. Решено је за то, што нам се није допао рејон као што га је бивши г. министар одредио.

Ми смо се тада основали на закон, који каже да је општина дужна да изради план своје варошки те да га поднесе министру предложи уједно и рејон варошки, а министар може да га одобри или измени. Ми пак не можемо ни прегледати рејон док се не сними сво земљиште варошко и док о томе немамо тачног плана. Треба прапити разлику између општинског земљишта или варошки и земљишта у варошки. За посао о којем говоримо потребан нам је план само земљишта у варошки

Н. Милинић. Ја разумем то да је потребно имати план; али треба и рејон да се одреди што пре, а после можемо чекати на израду плана и годину, две. Нрека је потреба да се каже: докле се може радити, докле смеш зидати куће а даље не смеш, треба једном да се забрани онима који чак око Чубуре подижу грађевине, или да им све каже да не сградају у рејон варошки; и да се рејон одма обележи, да држим да то може бити.

Милорад Д. Јакшовић. Ова је комисија одређена да нађи је ли план прављен и ако има какве грешке у плану то да исправи А што се тиче рејона ми о томе дуго водимо дебату. Знамо, да је прећа шња влада два пут вратила акта одобру и да није хтела да призна овај рејон који је одобр хтео. Најзад шта је било? Министар нађе да општина остаје пре своме он је потписео план докле да буде рејон варошки. Сад општина опет налази и каже да је тај план погрешан. Ако ми тако радимо, онда још 5—6 година неће остати та ствар, не решена: општинских хоће једну линију министарство другу, и тако нећемо једнако имати преписке. А зашто би то било. Ствар је већ ту и ако општина прими овај рејон, који је министарство означило и одобрило, онда можемо да знамо шта је рејон и можемо да исправимо неке ситнице, можемо да регулишемо улице према том плану, и можемо да забранимо даље подизање зграде и куће онима који су ишли из рејона. Ја дакле мислим да је најбоље да сад примимо овај рејон, па ако има неких других крпања или друга ситних нама у плану то да исправимо допуне; ер ако овај план о рејону који је од министра одобрен, не примамо сада него отпочнемо на ново преписку, онда неће остати без рејона још неколико година.

Д. Ђирковић. На оно што је казао г. Милинић да можемо сада да одредимо рејон ми сами, ни најда замишља да удаљи кочиће на да кажемо: докле је рејон — даље не смеш; на по том да прихвати план Али то не може да буде. Оне кочиће може ко за ноћ да повади, и онда класт нпак не би могла да спречи даље подизање зграде. Дакле вако је потребно и корисно да претпемо што пре да сврши ово план.

Н. Х-Поповић. Сасвим је тако као што каже г. Ђирковић и у ствари сада не може да се означи рејон ни овде ни онде него то има општина да реши, и да изради тачан план. На говор г. Милорада, који је казао да нпч један план и да се по њему ради, имам то да приметим, да су у томе плану учињене неке погрешке и за то је боље и забрањена сва стручна комисија и она је прегледала план па нам је сада поднела новопгиђ да треба да се изради тачан план Београда, а то нико неће да ради бадава. О томе дакле ни сада нисмо ни да решавано да се претходно израда плана предузме и изврши.

Светозар Зорић. Ја видим да је овде главно питање о приватној плаши. Као што сам чуо г. министар поднеће можда још сазивој народној скупштини предлог о томе да све општине праве своје катастре. Према томе са овом ствари не треба похитати јер ако то буде онда треба причекати на решење скупштинско па по том наједан пут предузети тај посао. Јер у опште ова наша плаиова захтевају издатака, и ако сад узмемо у израду овај план за рејон а после кратког времена морајнемо радити и катастер онда ће то бити дупли посао.

Милован Р. Марковић. Ја сам хтео г. Милораду да кажем само то, што је он рекао да је овде постајао неказан план — да у томе баш и јесте сва ствар што тај план није тачан и што га треба тачно израдити. Дакле на крају крајева плаши то да ми ако хоћемо да што пре знамо докле је рејон Београда, то што пре морамо и план од тога рејона да имамо, а то и јесте оно што нам комисија сада предлаже да успојимо, и ми то треба да примимо и да ставимо у дужност општ. суду завршење тога посла.

Председник. Ја сам о томе и приватно разговарао са господом, која су стручна оним стварима, и као што су ми они објаснили овај план ви нпао да кошта приближно новаца јер има доста на том да се ради; на с тога гг. која су били у овој комисији, и који су од стране одбора овлашћени да нађу и погоде човека који ће израдити план, нису хтели да узму на себе тај посао, него су нашли ствар пред одбор.

Мил. Јосимовић. Свакојако израда тога плана коштаће прилично, и због тога би требало одредити стечај за израду плана.

Д. Ђирковић. Само нпкако странцима да се то не даје да раде; јер ако ни нпсмо срећни да имамо за тај посао наших стручних људи — а ја мислим да их имамо онда нека стоји та ствар још тако као је.

Н. Х-Поповић. Ја држим да би требало начинити план целог атара општине београдске и у томе обележити докле је варошки рејон: јер онда ћемо имати од једном спрат и један и други посао и то ће се сврпшти брзпнпје.

Председник. Мени се чини господо да ће бити најбоље да ми сиђемо целу ствар на то да кажемо: да се сними цео атар београдски у колико га Холача није снимио, а дотиње кад се то уради да одредимо тачке докле ће варошки рејон бити.

Н. Вулповић. Ми господо нисмо једно а хоћемо да сврпшмо друго. Ми говоримо сад за неке радове, који ће можда чак дотиње имати да се раде. Ирно има да се тек поднесе предлог скупштини за катастар, а питање је хоће ли и кад ће то бити: затим је питање: хоће ли и како ће скупштина то усвојити и шта ће према

ћеме имати да се гради? Оставимо дакле ту ствар, па да видимо шта ће нас са овим шта нам је нужно да се сврши. Сад је пред нама питање о реону београдском. По моме мишљењу потребно је да с' што пре одреди једна стручна комисија која би од прилике и за време обележила једну линију и казала довде се може расчупати варош, даље не, па онда да се одмах приступи паради тога плана. Јер, господо, ако ми то не учинимо што пре, Београд ће да оде у недоглед, рашириће се још већма да заиста општина неће ништа моћи да учини. То треба да се што пре изврши: да се обележи линија варошиа, а доцније ако што треба да се мери и ван вароши, ради катастра, то се може лако извршити кад целу варош будемо већ изнели премерену. Сад треба напустити по моме мишљењу само једну линију око Београда и казати довде је варош, на свршен посао.

Председник. Ви знате господо да смо о овоме што спомену г. Вулковић разговарали и пре седнице, у конференцији, па стручњаци наши рекоше да није могуће одредите крајње тачке реона док се не изврши премер и не начини план да се зна како ће и у ком правцу ићи улице.

И. Вулковић. Онда да умолимо стручну комисију да прошири усл-ве за израду тога посла на да се што пре распише конкурс за ту ствар, а међу тим да умолимо г. министра да стане на пут подизању грађевина ван Београда.

Председник. И ја господо мислим да урадимо као што рече г. Вулковић: т. ј. да комисија наша изради услове за конкурс и да само поднесе суду да потпише и објави конкурс под тим условима. (вичу врло добро) Јесте ли сви за то? (јесмо) Дакле то смо свршили.

VII

Вама је познато господо, да нас је једни расанис пребацивао г. министра народне привреде о кантарији, био неправилно, јер би према њему изгубили свој највећи приход од кантарије. Познато вам је да смо о тој ствари донели овде једну одлуку пошто смо саслушали мишљење наших правника, и да је одређена једна депутација на одбора да под г. министра поради на тој ствари што треба па да нам донесе извештај. — Сад вас молим да чујете тај извештај.

Он гласи:

„Одбору београдске општине.

Подписани као изасланици од стране тога одбора, били су код г. министра привреде у циљу исправања оне разлике, која је настала између суда и њега поводом његове наредбе од 1 Октобра 1888 г. Бр. 1973 односно општинске кантарине, па су по дужни конверсисаљу о закону која се на ту кантарину односе, а подеб рачуна и олакшице која се има учинити оној роби која се одавде на страну извози као о једном услову уклањења наше трговине, дошли до овога споразума:

1., да сва роба која се на овај начин донеси преко 30 ока, подлежи искључиво мерењу општинским кантаром — сада кантаром — а по томе и плаћању такве општинске.

2., да овом мерењу а по томе и плаћању такође подлежи и она роба која се спента у магазине.

3., да се од свега овога не може ослободити никаква роба, па ма она била пренесена ланом или железницом или премерена и кантарина наплаћена у једној општини, у случају допошења робе у цељи препродаје.

4., Да се овога ослобода само она роба која је ма у којој општини у Србији премерена и кантарија наплаћена, а иста се овде у магацин на замештите и манипулацију пренеси, а не у цељу препродаје у оној варошн и назад.

5. Да такође за кантарину остану оне, које је законом прописано, ну за се оне рачунају по новој мери и плаћају по новој поичаној систему.

Према оваком споразуму општина би имала да у будуће премерава и наплаћује све кантаране, исто што је то и до сад по закону чинила, осим оне робе која би се на страну извозила или се не би овде продавала. Ну, како општина за сада никојим начином није обезбеђена у томе да та роба ивак не буде продавана овде, то је нужно да онај који докаже признаницом на коју општине у Србији, да је премерио раиу или ма који производ и кантарију платио а робу довози ради трговинске или манипулације за извоз тај ће пре уво у у нарош платити кантарију, као да ће исту препродавати, но ова ће му се кантарија вратити кад докаже да је робу извезо на страну.

С тога подписани предлажу да се како о свему напред казаноме, тако и о овом последњем уопште предлог господину министру привреде како би се ова ствар у овоме смислу регулисала и општина наставила мерење и наплаћивање кантарије.

30 Октобра 1889 г.

Београд

Милутин Ј. Марковић

Петар Д. Видаковић

Ђорђе С. Новаковић адвокат

Одн мишљење.

Не слажем се са г. г. Марковићем и Видаковићем само у томе, што они траже да смештач робе у магазине мора да докаже да му је роба премерена у ма којој општини, коју он за извоз или за сопствену потребу сирема: јер се може куповати роба и дутуре, па да се не мора мерити и што се тај њихов захтев не слаже са законом.

Ђ. С. Новаковић.

Д. Ђирковић. Господо, што се тиче робе која се на унутрашњости довози у Београд за извоз ја мислим да ту треба олакшати и гледати све што ће подејствовати да се та трговина пронуже што више у Београд и да се развије у већем размеру. Ту су шљиве, ту је жито, ити. Нећемо ни та зарадити кантаријом толико колико можемо да учинимо штете трговини на и самом Београду. За то би требало на сваки начин ослободити кантарије све наше сирове производе што се доносе из унутрашњости за извоз. То би било у интересу наше вароши и наше трговине. Јер, го подо, један трговац који има да извезе 30 или 50 ватона жита, тај рачуна и на једну пару, и узиче да не плати више него само један динар од ватона, опет ће он с тога м же бити нађи се побуђен да обиће Београд па да извезе своје товаре на Смедерево где неће ту кантарију да плати. На шта онда да радимо ми? Зато кажем да не треба да му се ти кантарија тражи и наплаћује кад је за извоз — а над се тим случајима и не жери. Нисмелетку ако но год траки да му се измери роба, онда тоне ће се наплаћивати ни ако не мери не треба да плати нити је право да плати. Ја мислим да је ово важна ствар за трговину, и да ће господа одборници престати на то.

Светозар Зорић. Општина београдска има много својих потреба за намирење, и она жора имати својих прихода којима ће те потребе да намирује. Хоћете ли кантарију задржати или ћете увести трошарину, која је десет пута терелиња — то је ствар о којој ће се морат једном да реши. Мени се чини да кантарија доноси општини на 100 хиљада динара — и по томе ако се тај приход напусти треба разиислити одмах чиме ће га заменити. Ово што комисија предлаже, ја мислим да је још најбоље што се овде може учинити.

Председник. Баш и комисија каже око што се односи за извоз, и чиме се трсује у велико, то је купљено шеће и онде премерено и наплаћена кантарија, на се овде неће ни наплаћивати.

Д. Ђирковић. Јест, али тражите признаницу да је платио кантарију; а колико ће то да отежава трговину.

Г. Јосимовић. Трговац купи храну од 50 других трговаца док напуни ватон и онда му треба 50 признаница. Је ли то могуће узети од сваког признаницу?!

Ник. Х-Поповић. А плаћа ли се ова кантарија у Смедереву?

Председник. Ја мислим да се плаћа.

Гл. Јосиповић. Ја бих био за то да се тај споразум са г. министром не прими и то за то, што по закону не треба него, кад се хоће да се наплаћује каква кантарија о чему треба да се донесе закон и да се тога ради поднесе предлог народној скупштини, док је на снази, и ја мислим да би се највише могло примити то да се плаћа пола од сто на све увозне робе на ове кантарије, а више ништа да се не наплаћује.

Председник. Сад то је друга ствар; што би народна скупштина решила ово би се свршило, али ово је споразум привремено док се ствар не уреди код нар. скупштине и владе.

Г. Јосиповић. А шта вреди тај споразум за онога који неће да плати по њему кад није основан на законуу? Закон јасно каже да се у то ime не плаћа.

Председник. Ви знате да је тај предмет био овде на дебати и да је онда већином гласова протумачено да по закону општина има то право да је одређена комисија да у томе правцу рада и да се споразуме са г. министром.

Г. Јосиповић. Ја се чудим како је министар могао да потпише такав споразум кад се коси са законом?

Председник. Ја вас не разумем г. одборниче како можете то тврдити, кад су наши правници прошетудирали закон и нашли да овај расиве министров није на закону основан и да општина има ово право. —

Рад. Драговић. Заиста ово је питање више пута покретано и кад је ова ствар сада овако уређена онда шта би ми сад могли још да радимо друго него да то примамо; само ми је жао да су они који су били у комисији обећали се да трговци дају неке признанице, јер ће то отежавати рад.

Председник. Али шта ће те кад може бити и таквих људи који ће и овде кутити на неће да плати кантарију. Мора се дакле држати неки доказ да је кантарија негде плаћена, јер има људи сваојаких.

Милов. Маринковић. Ми у овој ствари не можемо другчије да поступимо него овако како се комисија споразумела са г. министром народне привреде. Кад смо тим путем пошли, онда нека тако буде док се та ствар законом не прекине. (одобравање).

Г. Јосиповић. Моје је мишљење сасвим противно. Ако смо ми сигурни да је закон на нашој страни, онда треба да тражимо да г. министар тргне своју наредбу, а не да се споразумевамо да се ради овако или онако.

И. Вулисвић. Молим вас г. председниче ставите ствар на гласање.

Председник. Добро господо, да решимо ствар. Ко је за то да се усвоји ово што је комисија казала. (чује се: сви смо за то) — Усвајате ли то што комисија предлаже? (Усваја се).

Г. Јосиповић. Ја не усвајам.

Милован Р. Маринковић. Молим вас кад ћемо једном скршити оно питање финансијско? Сваки пут стављате то на последње место! Треба то питање на прво место да се стави за идућу седницу, коју можете сазвати за четвртак или петак.

Председник. Изволите сад о томе решити — оно је на реду. (Вичу: сад је доцне: 8 је сати прошло).

Добро, онда ће у идућој седници то бити на првом месту. Сад наводите чути још једну малу ствар о продаји леба из пијаца.

Секретар чита тражбу хлебара да се забрани продаја леба на вел. пијаци.

Председник. Полиција нас пита за мишљење о овој ствари. Но ја мислим да је у интересу грађанства да на пијаци има леба, и да не би требало да се забрањује продаја. (Вичу: тако је) — Дакле примате да да тако одговоримо (прима се.)

— Састанак је закључен у 8 и четврт сах. по подне.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(наставак)

Уклањање смећтаја.

Чл. 28. Све нове куће које не леже бар 2 метра далеко од улице морају имати са стране улице на страни лежеће или висеће олуке од метала или другог каквог несагоривог и од воде непробојног материјала, широке у пречнику 18 до 25 см.

На суседни плац или зграду не сме вода с крова капати или отицати.

Ако су олуци лежећи онда страја не сме бити шира од 35 мет.

Од олука са стреје одводиће воду олучне цеви — чункови — са полупречником одговарајућим потреби. Ове цеви — чункови — спровешће се низ или кроз зид куће, и допираће до канала улице, ригола или рупа тако, да вода отиче или на улицу или у авлију.

Резервоари за пужнике и помијаре морају бити озидани у цементу, малтерисани и натосани и морају бити удаљени од бунара најмање 4·5 мет.

Поступак при извршењу грађевина.

Чл. 29. Грађевински послови или при новим грађевинама или при оправкама или при рушењу грађевина са стране улица или на јавним водама, могу се предузети под следећим условима.

Предузимач је дужан:

1., Јавити на писмено општинској власти време, у којој ће рад отпочети.

2., Наместити видљиви знак за пролазећу публику, а ако материјал и скеле на пољу леже онда и ноћу околину добро фењерима осветлити.

3., При копању темеља поред улице земљиште сасвим добро утврдити.

4., Јавно земљиште испред регулационе линије не сме за скеле и слагање грађевинског материјала узети више од 1—4 м. и то свагда по одобрењу и мери, коју му да општинска власт. Одобрење ово важи, док се извесни делови на грађевини не довриле. Ако рад на грађевини застане дуже од 6 месеци, онда добивена дозвола престаје и господар грађевине мора како скеле тако и материјал уклонити ако не би међу тим нову дозволу од општ. власти добио.

5. Заузето јавно земљиште за скеле и материјал мора се чврстом најмање 2 м. високом тарабом оградити и вратима, која се изнутра отварају, снабдети.

Дозволу за привремени смештај материјала ван ограде даје грађев. савет.

6., На захтев власти дужан је предузимач да начини и пут који ће бити 1 м. широк и за пролазак удесан. Чим пак буде готов сврат при земљи, пут ће се поред куће поставити. Скеле над овим путем имају бити веома добро покривене.

7., Гашење креча, тесање камена и прављење малтера на улици, забрањено је.

8., При рушењу грађевине не сме предузимач рушевину на улицу бацати. Поред тога дужан је предузимач да рушевину водом прска.

9., Рушевина се мора одмах са грађевине склонити и при товарењу водом поливати, да се не би ни најмање прашина дизала.

10., По свршетку рада на грађевини предузимач је дужан улицу очистити.

Мера цигље.

Нормална мера цигље мора износити 29 см. дужине, 14 см. ширине и 6·5 см. дебљине.

Према томе има се ради лакшег срачунавања и рачунати дебљина зидова и то без малтера:

зид од ½ цигље (0·15 м.)
„ „ 1 „ (0·30 м.)
„ „ 1½ „ (0·45 м.)
„ „ 2 „ (0·60 м.)
„ „ 2½ „ (0·75 м.)
„ „ 3 „ (0·90 м.)

и т. д.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Седница. Услед немиле вести о смрти км. помоћника пок. Танасија Ђ. Наумовића, општински одбор на редовноме састанку 5. ов. мес. по изјави своје жалости донео је само одлуке о општинским зборовима — што се није дало одлагати — па је за тим прекинуо даљи рад.

Божићни прилози. Општински суд разаслао је грађанству, надлештвима и разним корпорацијама позиве и списове за прилоге, који се сваке године пред светле празнике Христова рођења прикупљају и деле најоскуднијим породицама.

Општинска је управа уверена да милосрђе Београђана и у овој приликн неће изостати, а ми на овоме месту назначујемо само да се прилози могу слати и непосредно благајни општинској. Одмах чим се скупљене суме поделе положиће се јавни рачун свију прилога.

Извештај. Пре неког времена општински је одбор поверио парочитој комисији да даде имена безименим варошким улицама и да измени називе оних улица које немају подесних имена, и комисија је ових дана свршила свој задатак. Извештај њен биће на дневном реду прве одборске седнице.

Шест помоћника. Новим општинским законом знатно је проширена надлежност општинскога суда услед чега ће и редовни послови бити много већи. С тога а и обзиром на 26. чл. закона о општинама одбор је нашао да сваки одељак у нашој вароши треба да буде заступљен са једним кметовским помоћником те да поред *председника* и два *члана суда* општ. управу чине и шест помоћника за шест одељака варошких.

До сад је било пет помоћника.

Месни одбор. Главни одбор за прикупљање прилога за косовски споменик, у својој седници од 23. пр. мес. изабрао је за чланове месног одбора за варош Београд: г. г. Петра И. Јовановића, Драгутина М. Настића, Јакова М. Алкалаја, Николу Д. Кики, Јову Јелкића, Милана Ж. Марковића, Косту Лазаревића и Настаса Кртића, трговца. — Ова господа опуномоћена су да могу примати прилоге за споменик косовским јунацима.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 5. ов. мес. општински је одбор:

а.) изјавио саучешће своје у жалости због смрти кметовског помоћника г. Танасија Ђ. Наумовића донев уједно одлуку да и он суделује на погребу;

б.) решио да се ради избора општински чланова дође зборови 17. и 31. ов. мес. и то први за избор председника, два члана суда и 6 кметовских помоћника, а други за избор нових одборника и заменика;

в.) изабрао председнике за бирачке извршитеље одборе и председника за главни бирачки одбор општинских зборова 17. и 31. ов. мес.;

г.) Доцнију одлуке бр. 266. и 267. протумачењем да се рад комисије има распростри и на приватне биљежа рачуновође Стаиха Ставојевића и да комисија треба да констатује ко је одговоран за накнаду штете не само од дана последњега прегледа него и за раније време.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 26. новем до 4. дек. пренло је преко општинских капија:

ТЕЖИНА	Чега	10% а. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
	Врашња пшеничина	18·60
	Врашња кукурузина	—
141,031	Пшеница	13·50
69,608	Кукуруза	10·50
283	Раж	10—
	Крупника	—
22,404	Јечма	12—
22,140	Овса	12—
	Кукуруз нови	—
8,935	Пасуља	23—
12,282	Кромпира	8·50
863	Арнаутка	18—
6,745	Црни лук	11—
1,329	Бела лука	30
	Лук арнаутке	—
8,459	Јабука	15—
17,751	Крушака	10—
3,740	Орања	20—
	Грожђа	—
	Шљива сирових	—
276,459	Сувих шљива нов.	21
47,029	Сена	5·50
5,805	Сламе	3—
38	Шљиварице	45—
582	Кајмака	120
294	Сира	90—
6,779	Лоја топљена	95—
	Лоја нетопљена	65—
916	Масти	110
172	Сува меса гов.	180
59,300	Свиња дебелих	80—
9,570	Кречa	3·40
	Катрана	13·50
	Јарме кукурузне	—
021	Рибе ошишке	90
	Сочива	30—
	Лука	10
	Кудеље	70—
Литара		
153,918	Вина црна	18—
37,126	Вина бела	20—
29,373	Ракије шљ. меке	24·50

Пенсеодба. Наплаћено је за ове канторије 2.071·75 дин.

Власник Општина Београдска — Штампарија Народне Радикалне Странке — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 50. НЕДЕЉА 17. ДЕЦЕМБРА 1899. ГОД. ГОДИНА VII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ЈЕДАНПУТ НА ТАЈАЊ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље за годину . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату као слати унутрашњем на општини суд а све нередовођење на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Грађанству вар. Београда.

На основу члана 91. новог закона о општинама и прописа Господина Министра унутрашњих дела од 27. пр. мес. ПВр. 17.178, први избори општинских чланова у Београду имају се извршити у току овога месеца.

Према томе и обзиром на 22. члан истога закона, Одбор општине београдске у седници 5. ов. м. решио је да се на дан

Тридесетпрвога Децембра

држи

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и на њему изврши избор *32 одборника и 16 заменика* према 4-ој тачци 53. и последњем ставу 58. члана закона о општинама.

Ко може бити бирач за општинског одборника или заменика наложено је у 56-ом и 57-ом члану зак. о општинама.

Право гласања на општинском збору имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. год. непосредне порезе, а који нису под старателством, или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона право гласања немају или су га изгубили. У задруги имају право гласања на збору сви пунолетни задругари, ако сви скупа неплаћали 15 динара непосредне порезе, ако нису чланом 16 и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица која су ослобођена од плаћања порезе по чл. 61. тачка в. и г. закона о непосредноме порезу, што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласања на општинскоме збору:

1., они, који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, иликоји су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана изе држане казне;

2. који се налазе под судским иследењем за дела под 1 наведена;

3. који су пали под стечиште за време док стечиште траје;

4. који су под полицијским надзором; и

5. који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа. Но како је друго полгоље ове год. продужено до првог Јануара по закону о изравнању рачуноке године с календарском, право гласања на овоме збору имају сви они грађани, који су платили порезу за прво полгоље ове године.

Официри и војници сталнога кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинскога збора.

Доказ за довољно и уредно плаћени порез само је порезна признаница или оверен извод из књига у које се заводи плаћање порезе.

По другом ставу 3-ће тачке 22-ог члана закона на збору може гласати само они бирачи, који су уврштени у азбучни списак бирачки.

Збор овај почеће у 8 часова из јутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати даље пуштање гласача на биралиште.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким, и то на овим местима:

а) за кварт варошки — у основ. м. школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б.) за кварт теразијски — у теразијској основ. м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за кварт дорћолски — у основ м. школи (душанова улица);

г.) за кварт савамалски — у основ. м. школи (савска улица, преко пута кварта);

д.) за кварт палилулски — у основ. м. школи (школска ул.) и

ђ.) за кварт врачарски — у основ. м. школи (крупска улица. Томанџе кућа)

За председнике бирачких одбора одређени су ови одборници:

Г. г. НИКОЛА Х. ПОПОВИЋ за кв. палилулски
ТОДОР Ј. МИЈАЈЛОВИЋ за кварт варошки
МИЛУТ. Ј. МАРКОВИЋ за кварт теразијски

СВЕТОЗАР МИЛОЈЕВИЋ за кварт врачарски
МАРКО ВЕЛИЗАРИЋ за кварт дорћолски
ДИМ. ЋИРКОВИЋ за кварт савамалски.

За председника главног бирачког одбора именован је председник палилулског одбора г. Никола Хаџи Поповић, као најстарији по годинама.

Објављујући све ово грађанима вароши Београда, општински суд позива их да учине преглед састављених азбучних списковa пуноправних бирача ради уверења да ли су сви способни бирачи у списковe уписани.

Списковi су изложени у благајноме одељењу.

Од стране Суда општине вароши Београда 15. Децем. 1889. АБр. 891.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 10. Новембра 1889. г. у Београду.

Почетак у 6½ часова по подне.

Присуствовали: председник Ж. Карабиберовић; чланови суда Милан Вапкопић; одборници: Димитрије Ћирковић, Милорад Д. Јанковић, Раденко Драгићевић, Милован Р. Мариновић, Никола Х. Поповић, Светозар Карапешић, Живан Бугарчић, М. Јовановић, Ђорђе Николић, Светозар Ботунац, Јован Ж. Ђурић, Др. Марко Т. Леко, Милош Обрекнезовић, М. Велизаревић, Никола Вулковић, Пера Видаковић.

Председник. Молим вас, господо, састанак је отворен.

Изволите чути протокол последњега састанка.

Никола Х. Поповић. Је ли ту казано да комисија о прегледу рачуна општинских поднесе извештај одбору. (Секретар одговара: није).

На сваки начин и то треба да се каже.

Председник. Добро г. одборниче, то ће се додати. Има ли ко још шта приметити? — Нема.

I.

Милорад Јанковић. Молим вас, ја имам да учиним једно питање.

Има један канал у београдској улици, а ту је и водовод. Мислим, да ће бити познато г. председнику да на томе каналу стоји просто једна плоча од гвожђа и ту се излива сва нечистоћа из пожираре. Ја сам напомињао шеснаест и шеснаесту, да се ту бетонира за један метар, али од свега тога ни до данас ништа нема. Ја сапетујем сваконе да не иде воду са те чесме, јер се ту пожираре излевају. Ја мислим да суд треба да поиди рачуна о својим инжењерима, и да треба обићи те чесме и надгледати. Оно је за осуду, ја не знам да ли је ово Романија, и има ли иде тога да у чесму се излевају пожираре. Кад се тако што дешава, онда да затворимо канале, и да их нема.

Председник. То је немогућа ствар. Ја бих молио одбор да одреди комисију да се то изиђи.

То би значило, да по нашим улицама иду и мушкици и пожираре и све. Ја знам да је у ономе стварі: кад је изведенија у тој улици завршена, дошло се до олука, где пролази вода. Ја сам нашао за нужно и наредио сам да се горе постави плоча од гвожђа да се осигура канал. Господо, ја нисам могао наредити да се канал осигура од пожираре, јер пожире не иду по улицама, а ко би то могао дозволити да се пожираре празнају по улицама. Ја тражим да се одреди комисија па нека изиђа то. Ово није Романија и то не може да буде. Г. одборнику је криво, што је одбијен кад је тражио да се направи каздрма поред његове куће. Ја нисам хтео то да учиним и сад вичe на нас. Извините, али морам тако да кажем када ствар дотле долази.

Милован Р. Мариновић. Молим вас, г. председниче, г. одборник вели, да је спрашао нажњу шесту и ништа после није урађено.

Милорад Д. Јанковић. Да вам доказем. Г. председник овде рече као да је за моју штар хтео да ми учини неку милост. Ја то нисам тражио. Да ја не говорих за мој интерес доказ је то, што та чесма није код моје куће но далеко од ње.

Да је тако, као што вам ја рекох, ја молим г. председника, нека се узму општинска кола, и да одемо тамо, а ја ћу платити кола, ако није истина иначе нека плаћа г. председник. Ја мислим да је то видео и г. Раденко, и да ће и он то посведочити, и што г. председник каже, да не иду пожираре у чесму то не стоји. Оне се испражњују на воље, и ја просто не смем да идем воду са те чесме, а ко хоће, нека се трује.

Јашто сам то суду, јавно сам инжењеру, чесмеџији и опет нико неће ништа да уради, а ту више ништа не треба, него да се за један метар оно бетонира. Сад, ако председник мисли, да ја неистину говорим нека ми докаже.

Председник. Ја сам био с вама и ви ми нисте то казали, него сте ми казали, да се поправи површина, да буде равна са површином где иду кола. Мени је непознато да тако може да буде, а ако се збила то десило, могли сте дати акт полицији.

На послетку ја примам да у другштину кога од другога одем на лице места.

Милован Р. Мариновић. Молим вас, г. председниче, ми хоћемо да обратите пажњу на ово, што он говори, па да се то поправи, ако заиста то стоји, а ми верујемо да је тако као што г. одборник каже.

Председник. Молим вас, ко би био за то, да се иду пожире. Молим вас, да одредите 3 одборника са нама, па да одемо и видимо.

Н. Хаџи-Поповић. Не мора одбор, него ви сами да то урадите.

Милорад Д. Јанковић. Ја видим да се овде слабо води надзор над мајсторима јер они раде како хоће, и ја ћу идуће седнице изнети о томе све што знам. Ја мислим да сам суд треба да обрати већу пажњу на контролоре, и друге своје чиновнике, па се не би могло онако што год дешавати.

Никола Хаџи Поповић. То је ако што сам ја у почетку бућета захтевао, да се означи шири круг рада сваконе чиновнику и кад би то имали, онда би ви то знали и могли би да контролишете.

Председник. Ја мислим шеф инжењерски дужан је све то да види.

Милован Р. Мариновић. Ево појавила се оваква ствар у одбору и ви не знате. То значи, да онај који је имао дужност да подгледа, није вас известио, то значи није радио како иала и да није одговорио своју дужности. Дакле, да прекратимо овај разговор, да донесемо одлуку да општински суд настане да с. ова ствар изиђи и пре седнице овога одбора, да нам каже шта је у ствари било.

Живан Бугарчић. Не само да одговори него и да уиче на одговор оне чиновнике, који нису вршили своју дужност.

Милорад Д. Јанковић. Још и да се каже.

Милован Р. Мариновић. Ја мислим да се задовољимо са овом одлуком, да се ставља у дужност општинском суду да ову ствар изиђи и да нам реферише на првој седници шта је урађено, јер зашто, ми не можемо онако узети ствар за у водоводе долази нечистоћа. С тога дакле доносимо одлуку и стављамо у дужност оп-

штинском суду да се то одмах предузреди и да нас извести прве седнице шта је урађено. (Устаја се).

II.

Никола Хаџи-Поповић. Молим вас још једно питање. Ја видим из извештаја председништва о раду одборској за 1885. г., да је задужена општина са 200000 динара. Ја вас питам, знате ли ви, је ли одобрено то задужење од надлежне власти.

Председник. Мени није познато ни да је задужена, ни да је задужење одобрено.

Никола Хаџи-Поповић. Читајте извештај Владавов и наћите оно место где се каже шта ћемо сад кад смо се задужили 200000 динара.

Председник. Е сада могу да вам одговорим.

Ви хоћете да знате како смо се задужили за плаиове. То је ствар регулисана, збор је решио да се 5 година наплаћује прирез за то и надлежна власт је то одобрила.

III.

Никола Хаџи-Поповић. Е сад, молим вас, да ми одговорите за онај извештај полиције, који каже, да ће се болничка улица да затвори ако се пут не направи.

Председник. Доиесена је наредба да се нивелација измени.

Никола Хаџи-Поповић. То је за видиску улицу. Али шта је са болничком улицом? Јер у акту се каже да ће се та улица да затвори, ако се пут не поправи. То је улица од мале вароше ка болници.

Председник. Добро видићу. Не знам шта је. Ја мислим, да сам нешто наредио и то сам вам причао; а то је да се направи тротоар па ћемо и средину.

Никола Хаџи-Поповић. Има 3 шуха стоје провале.

Милан Банковић. То не стоји, тога нигде нема.

Никола Хаџи-Поповић. Истина је. Еко наводите отиће на видити.

Милан Банковић. Јест стоје мале урвине али 3 шуха није истина.

Обрикожовић. Кад се уже равнина пута онда заиста има 3 шуха.

Председник. Ја ћу видети и одговорићу вам шта је учињено енжењер.

Милован Р. Маринковић. Кад кажете да се сећате тога акта онда и за оно да донесемо одлуку, да сам општински суд у идућој седници реферише шта је на томе рађено.

Председник. Добро нанећу.

Милош Обрикожовић. Ја не знам ни за какав акт од полиције, а знам за је општина била сама наредила пре два месеца да се тај пут насне. Ја сам за то био знат и енжењер ме је питао да ли пристајем на прављење тротоара, а даље ће се пасути

Дакле то није непозната ствар општини и председнику.

Председник. То знам да је наредба издата.

Жив. Бугарчић. Овде је врло жалосно стање кад се може да пређује да се једна улица затвори.

Председник. Када сам г. Обрикожовић каже да је питао, то знам да сам ја наредио, а што није рађено, то ћу ја сутра видети и њиме вам.

Дим. Кирковић. Истина ни наредите одмах, али ништа не контролишете да ли је то рађено. То је заиста жалосно, ви морате да водите рачуна о свакој вашој наредби. Шта то значи: пре два месеца сам наредио па после ништа

Милован Р. Маринковић. Примера ради у дошлу тоне да наведем ово: Било је односно неког изврштеља нешто питање, па сте нам казали да ћете нам то изнети, па и до сад то није урађено.

Председник. Ја сам то наредио и то би вам вечерас изнео, да члан није био спречен у дужности болешћу у породици.

Живан Бугарчић. Ја сам дошао да у нашој општини има нешто и готових новца.

Молим вас да нам идуће седнице објасните у каквом стању налази наша каса, да би знали шта ћемо се претати.

Председник. Ја мислим, да је то већ ствар свршена, јер г. Хаџи-Поповић доиуно је протокол, да комисија која прегледа рачуне општинске да донесе извештај у каквом стању стоји каса општинска.

Милорад Д. Јанковић. Ја бих молио да учините један мали предлог.

Председник. На добро ако хоћете 100 интерпелација, онда никада нећемо бити готови.

Молим вас да говоримо о ономе што је на дневном реду.

Милорад Д. Јанковић. Е на добро онда нећу да говорим.

IV.

Председник. Сада је на дневноме реду питање односно водовода и других јавних послова. Ви знате, да је одбор одбацио предлог финансијске комисије, и онда сте казали да се сазове седница да водимо шта ћемо радити даље. Г. Јосимовић је прочитао неке своје назоре и казао је да ће идуће седнице поднети предлог.

Никола Х. Поповић. О чему је та комисија имала да ради, о коме предмету?

Милован Р. Маринковић. Молим вас, нађа нећемо заборавити шта смо урадили, финансијска комисија поднела је предлог, у коме налазе, како мисли, шта да радимо са пословима који општину оптерећују најкраћем времену. Ми смо се дуго разговарали и у одборским седницама вечали и на нелетку писмо могли да се задовољимо са оним извештајем какав нам је финансијска комисија поднела и ми тај извештај писмо примили него одбацили. Сад остаје да одредимо други пут и начин шта ћемо да радимо.

Никола Хаџи-Поповић. Закон о народној трошарини 13. Јануара 1884 године прописује у члану другом ово: Краљевина нада овлашћује се, да може уступити било целокупно или почасно напрезање свих радова једном предузимачу или другоме под условима, који су прописани законом за јавно грађење. У тој цељи, краљевина нада овлашћује, да може закључити потребан уговор под условима који не могу бити тежи, итд.

Ја из овога изводим, да општина не може учинити какав корак, јер не видим да је њој дато право да она то ради.

Овде је нада овлашћена да она управља са општинским пословима и не ономе ја не знам, шта ми можемо према оваквоме стању ствари да радимо.

Милорад Д. Јанковић. Ја имам да упитам г. председника, да ли су готови они планови за водовод.

Председник. Нису још.

Милорад Д. Јанковић. Односно ових послова ја имам ово да кажем: што се тиче воде ми је имамо довољно, а оно што нам не достаје, то су резервоари и за то што нема резервоара, вода тече напоље. Друго, нема бронзаних цеви и због тога вода се не хвата са, него се расипа. Ја сам тога мишљења, да ми оправдано наше садашње канале за воду. Ми имамо воде довољно, главна је потреба за каналс, на посленку лако је сваконе купити сваку воде, али тешко је наћи да се цеви сака воде на помијаре. И нужнике треба чистити, за то велим, нама је главна потреба за канале.

Када би имали готове планове за канализацију и водовод, онда би прво требали да почнемо канализацију која нам је потребна као парче хлеба. Ми због немања канала страшно патимо. Нечистоћа се пресушни у њивици или у ручкачи и она после улази и у саме зидове куће. Наши нужници по периферији ретко су цементирани и за то улице се сва нечистоћа у зграду и кући вездуха. За то нама нама је главна потреба да ми имамо канале за спроводење нужника и помијара. Што се тиче водовода то нам није тако врло потреба. Ја ћу дати 60 и 80 пара динарски за сваку воде а и најсиромашнији човек може толико платити и неће мушката шкодити. Гледа на прилику не дозволавам својим кириџијама да сипају воду у помијару, јер више коштао избацивање помија, него што прими кирије. Ја сам за то, да се што пре направе планови за водовод и канализацију на

да онда прво предузимемо канализацију па после водовод. Ми кад направимо данашњи водовод имаћемо воде доста, и шта ће нам то да доводимо воду са белих вода. Ми само треба да направимо резервоаре, а ако буду надлежници и управници старали се као до сада, онда можемо довести 60 б. белих вода и опет нећемо имати пошта.

Ја ни мало да се залажем за 1 милион или 2 милиона динара да скршимо оно што је врло нужно па после ћемо видити како ћемо. Без планова не можемо радити ништа, нити можемо знати шта ће да нас кошта. Ја сам чуо од једнога мога пријатеља, који је био у Пешти, па каже, само њихови обори, у којима се свиње чувају, коштају 1,000.000 франака. Дакле прво да направимо једно, па онда друга; а ја држим да тр'ба најпре да извршимо канализацију, и кад грађанство види да смо добро учинили онда ће и све друго одобрити.

Милинко Јовимовић. Ми смо тако и почели да радимо, те један посао за другим да свршавамо. Међутим немојте се варати, да за 1 милион можемо извршити канализацију.

Милован Р. Марковић. Господ. Хаџи-Поповић каже је, да по оном члану закона, који је он навео, ми не би имали шта да предузимамо, да се саветујемо и да доносимо одлуке, јер вели, то је посао владе. Он је тако разумео онај члан и онда нашто би да ово што смо радили, само је једна дангуба. Ово што је законом овлашћена влада то не значи ништа друго, но да ми предлажемо влади, па да нам она то санкционише. Ми сами ни шта да урадимо, без државнога јемства не можемо ништа свршити. То је значај тог члана, како ја разумем. То сам имао да кажем односно господ. г. Хаџи-Поповића, који нам је прочитао онај члан.

Што се тиче мисли г. Милорада Ја коњика, ја држим да је он погрешно неке потребе поменио. Он тврди, да ми имамо воде довољно и излишно је, да радимо даље на водоводу. Ја мислим да је он те пословне поменио, јер ми треба да се сетимо да је одбор дочео одлуку, да се водовод гради. Ми имамо и данас воду, и каква је таква је, и колико толико је има, ми се можемо служити, и доћи ће потреба, да ми ту воду чувамо, јер нам треба приличне времена док не свршимо водовод. Ја пристојем на ту мисао да се садашњи водоводи поправе и да се вода не растура. То ни морамо и без рада на водоводу имати у виду. Али водовод је особита радња којој морамо поклонити не само времена, труда, него и трошка. Ово што смо потрошили 15000 дин., то је било на ту цељ, да се направе планови за водовод а ради се, кад буду готова, ми морамо да приступимо послу и да завршујемо. То је решено и тако ми морамо радити.

Друго г. Милорад је доводио у свезу канализацију са водоводом, говорио је о нечистоћи, напослетку закључио је с тиме, да канализацију извршимо пре него водовод, јер вели, о за нам је потребитија, него сами водоводи. Ја доиста налазим да је канализација врло важна радња и која може бити у свези са самим водоводом по систему, ако се такви услови, и може истовремено са водоводом да се изврши. То зависи од тога, какви се планови створе. Ја налазим да нам треба канализација и идем чак тако далеко, да нам у исто време треба и да би требали у исто време да извршимо код и водовод, да не би радили два посла. Само долазе техничари па кажу канализација то је особена студија, која тражи исто тако студију као што истражује и сам водовод, и на крају студије вели: долазе велики трошкови. И сада ми сто-Јимо пред тим питањем, како да нађемо приходе да све то скршимо и да све то подмиримо.

Ово, што је он навео, да ми треба да чувамо ону воду што је имамо, то је неминовно, нема разговора о томе, али главно је да ми стојимо пред тим питањем, чиме да покријемо издатке, које изискују ове велике потребе.

Милорад Д. Јанковић. Мени се чини да ме г. Марковић није разумео. Ја нисам био противан водоводу, него сам казао да се постепено ради. Ја сам казао да прво треба да се израде специјални планови за канал зацију и водовод, па ћемо онда видети колико ће нас једно и друго коштати. Ја сам казао, да су нам канали нужни у сваком погледу, али и за водовод нисам противан, него само држим да треба да свршимо један посао па онда други.

Др. М. Т. Лека. Да нас не би бунило оно што је навео г. Хаџи-Поповић, да кажем две три речи. Истина, стоји у закону да се влада овлашћује и т. д. али то је потекло услед познатога, одњеђ забавног рода у нашој општини, и за то се увела таква одредба да се влада овлашћује да може навести општинске послове посвршавати ако општина сама не би то учинила То не би требало дакле да нас буни, ми смо потпуно овлашћени, шта више тим законом и наглашен да што ће приступимо извршењу познатих послова.

На говор г. Милорада Јанковића односно канализације имам ово да кажем. Заиста је канализација потребна но без водовода не може ни она да буде, јер камо нам оволико воде, колико је потребно за одношење нечистоће из канала?

Председник. Г. Марко Леко прво је дело објаснио да је овај закон по нужди нашао, јер се видело, да општина неће никад ту ствар да реши, и казало се: ако случајно одбор реши, неће збор, а ми желимо да престанка буде као што вала. Дакле ако неби одбор а ни општински збор извршио што треба. онда је овлашћена влада да то изврши. То би била несрећа за нас, јер онда би само казали оволико и оволико хоћта, а ни наплате не платите. Има више од две године, како сам ја дошао овде, а има више од године дана, како су ова господа дошла у одбор, и нико нам није казао, да ми немамо прака што смо почели да радимо. Ова је влада волан, да нас потпомогне, ни само треба да радимо на ће нам сви казати хвала. Овај је закон против, ако нећемо да радимо у нашем интересу, а ми смо хвала богу овде и лакше нам је да ми радимо сами и да платимо, него да дође влада да она место нас тај посао предузме.

То је што сам имао да кажем да се не плашимо од овога закона.

Н. Хаџи-Поповић. Нека је и тако. Међутим министар у путничких дела 11. окт. 1884. године ставио је општини у дужност да се сама стара о целоме раду односно начина извршења закона о трошарини, а министар финансије 26. жетва 1884. год. ставио је у дужност општини, да се општина стара, да преузме ове радове што пре извршити. Дакле, молим вас, јесу ли ти радови извршени? и према томе о зајму не може овде бити говора, него о претходним радовима.

Дим. Тирковић. Хоћемо ли да изберемо другу комисију или да приступимо тражењу начина како да се приходи нађу.

Председник. То је ваша ствар. Ми смо један пут једно решили и треба да поштујемо нашу реч. Сад смо створили један костур, па зар сада то да бацимо. Један одборник а то је г. Милутин Марковић казао је, да смо потрошили 250—300.000 динара, на сво ни пуне 80.000 динара издали, па зар сада то да бацимо. Ми морамо наћи начина одакле ћемо платити и те ствари. Пошто ће скоро бити готови планови за водовод, нако би сад могли да почнемо да решавамо нешто друго, а и да се слажем да урадимо оно што каже г. Милорад да се постарамо да сачувамо ову воду, што је имамо.

Никола Хаџи-Поповић. Је ли готов закон о трошарини. Ја знам да је закон о устројству трошарине био поднесен влади на одобрење, и сада нема ништа од тога.

Председник То је ствар разбијена, јер ја вам гарантујем, да ће ова влада да о добри, ако ми израдимо како ваља. Ми само треба да радимо: а ако нећемо, онда влада има права да употреби тај закон. А имајте на уму да ова влада није та, да

она хоће да рукује, него да баш жели, да општина ту ствар руководи.

Д. Тирковић. Ја мислим, да ми треба да гледамо да избегнемо изворе, на према њима да се управљамо. Лако ћемо наћи зајма над којима један известан проход, и онда ћемо лако напредити да се праве планови и одмах касе у посао овај или онај предмет. Треба се уштедити господо, од куда ћемо плаћати анутитете. За то мислим да прво треба да њихово изворе.

Никола Хаџи-Поповић. Постојеће канале треба одмах да оправимо.

Председник. Па и за то треба нешто да се троши. 10 година има како ми покрећемо то питање о водоводу, и толико смо новац потрошили и сада не треба да застанемо.

М. Вемпарић. Ја мислим да ми не можемо никакав род предузети, нити ћемо се ми овде сложити, јер један хоће једно а други друго.

О изворима не можемо сада говорити, јер за то треба велике студије, и најбоље ћемо учинити ако ми то питање о изворима поверимо једној великој комисији, па да она све изнади и проштудира и изнесе нам готову ствар, и ми ако будемо имали примедбе да учинимо, ми ћемо их чинити.

Д. Тирковић. И ја сам тога мишљења, да би најбоље било да изберемо једну комисију, која ће да проштудира питање о изворима, па да нам изнесе, и ми што усвојимо, да сазовемо збор, да нам и он одобри, колико да се задужимо. Прво да узмемо у погао подовод и канализацију тако да се идуће године то изради. Дакле ја бих молио, ако г. г. одборници пристају, да изаберемо комисију која ће проштудирати трошарину односно прихода, па да нам каже: имаћемо толико и толико прихода и спрам тих прихода можемо се задужити толико и толико.

Што се тиче других великих послова, као што је осветљење, када ми нем. то може остати после 6 месеци.

Марко Вемпарић. Ја не знам за што ми не би дали тој комисији шири круг, па да нам она каже шта ће коштати појединц послови и како би се могли предузети, да нам поднесе реферат о свима овим пословима и да нам каже редом, који посао од мах да се почне, шта може да остане, како би дошније општину јефтиније рад коштао. Нека нам то комиси а све изради, па нека ради б недеља и два месеца.

Димитрије Тирковић. Ја нисам противан, но једна комисија јамела је нешто, али није све.

Др. М. Т. Лека. Ја нисам мишљења, да бирамо комисију, пре него што овде у одбору нека питања не решимо.

Пре свега ја мислим да се овде сложимо у питању на који ће начин бити најлакше да дођемо до нових прихода, тј. да ли посредним или непосредним порезом? — то питање требали би прво да решимо. Ако би усвојили непосредан порез, онда као што смо видели, грађанство би било врло јако интересено. Остаје дакле једини други начин да посредним прирезом дођемо до нових прихода.

То питање нала једном у одбору решити, па ако усвојимо посредну порезу у виду такозване трошарине, онда би тек имали да бирамо комисију с одређеним задатком да изради устројство и тарифу трошарине. Но како је тај посао као што знамо раније под председништвом г. д-ра Владана свршен, онда нам је комисија излишна и могла би одмах готово устројство и тарифу трошарине узети у проучавање.

Ако ли пак ко год од г. г. одбо, нема мисли да сем трошарине има и другога начина да се још лакше приходи општински увећају, онда треба то казети а могли би се рада тога обратити и нашим познатијим финансистама с молбом, да нам у овоме важном питању кажу своје меродавно мишљење.

Тако мислим да би требало радити односно финансијског дела овога питања, којиће сада занимамо, а што се техничког дела тиче ту мислим да решимо да се од техничкога одбора за подовод изврши мишљење како би општина по најбоље могла доћи до чужих пројеката и предрачуна за школе, плаћину итд.

Тај би пут по моје мишљењу био најкраћи и најбољи, кога би се у овом послу имали да придржавамо, тј. да у одбору одмах отпочнемо радити на трошарини а међу тим технички одбор да спреми што је потребно за израду пужних планова и предрачуна.

Кад тад мораћемо тим путем ићи.

Милован Р. Маринковић. Г. Марко Т. Лека је нашао да би ми могли особено да решимо неке ствари, које би служиле као основ за рад комисије какве, тако да је решимо начелно: шта ће бити прихода, на према томе да комисија ради. Међу тим, та питања третирана су и у конференцијама и овде у седницама одборским, и многи одборници и приватни грађани детаљно различна мишљења о тим изворима који су изнети, те се не можемо привилошити само једном извору, да сазо посредним данком опет трошино наше грађанство. Ми се можемо послужити посредним данком, али можемо се послужити мало и непосредним за изнесне послове, пир за ова предузећа, грађевине, које не доносе приходе. Дакле, ми можемо овде у седници у главноме да изнесемо појединс мисли, а комисији да ставимо у дужност да она све стране проштудира и да нам донесе готову ствар, па да видимо да ли можемо да примимо.

Да поверимо дакле студију једном ужем кругу људи, који ће прибрати све до данас изнесене мисли, размислити зрелачки и израдити детаљан план.

Светозар Вемпарић. Молим вас господо, слушао сам шире говорника и мени се најбоље допада предлог г. Милована Маринковића да изберемо једну комисију из средине одбора и грађана, од људи, који су познати као стручњаци у овим пословима. Ти стручни људи, пошто су чули наша разна мишљења да проштудирају детаљно сва та питања и да нам поднесу један предлог, на основу кога се можемо кретати и радити. Зашта ми не можемо овако сви да радимо, јер сви смо разнога мишљења. Један ће ово подовод да предузмемо, друга каздрму, трећи нешто друго, за то је најбоље да ми ову ствар поверимо стручним људима од знања и поверења, па да нам они саставе предлог и изнесу; и ако буде добар за одбор, биће и за грађанство. Ја бих био још и за то, да се тој комисији одреди дућурна док ради, јер бадава нећете нико да ради.

П. Вулковић. Ми смо ово питање сашлели као неки лавиринат. Моје је мишљење да је главна финансијска страна. Пречашњи извештај комисије и одобрен је с тога, што је она изнела предлог да се задужимо онолико, колико не можемо да платимо. Да би се то питање решило, и ја мислим да би најбоље било да изберемо једну комисију. Али најпре да сведемо све те потребе на што мању цифру, коју може Београд лако да плати.

Кад ово постигнемо онда ћемо наћи лако изворе, како да платимо. Ако ли хоћемо да се задужимо онолико, колико не можемо извора наћи, и ми се можемо 100 дана саветовати, на онет не пронаћи начина, како да платимо. Дакле, ја сам за то да изберемо једну комисију од стручни људи — инжењера и она да уђе у посао прво водовод и да нам предложи какав да не кошта више од 1,000.000 динара, на онда канализација да нас не кошта више од 10 милиона динара, и кад нам она такав извештај поднесе, онда ћемо моћи лако да се задужимо и да плаћено изворе да платимо. Али, ако мислимо да се много задужимо, ми не можемо наћи начина, како да платимо.

Живан Бугарчић. Ја сам слушао цео говор и мени се чини да је г. Тирковићев предлог понајбољи, да ми прво и прво увеземо трошарину и све оно што би нам донослило прихода, те да видимо колико прихода можемо имати

Ја држим, да би добро било да претходно, пре него што се комисија одреди, да сваки одборник понаособ донесе у седницу написано своје мишљење, да ми имамо комисија на углед, јер ми онде рано ни-

слично, а овако на оних подписених написаних мишљења одних би се видело шта је боље да ли прво да најмо приходе, или прво да се задужимо. Дакле врло би добро било да дошесе сваки своје мишљење написмено, јер овако напад не можемо да се објасњимо. На пеки та комисија према нашим мишљењима донесе један предлог, који би се могао примити.

Раденко Драгојевић. Ја хоћу односно цифре задужења да кажем две три речи.

Зашта и пређашњих седница много је речи и ако о цифри задужења, неки хоће да се задужимо 12 милиона, неки хоће 3, неки хоће 6, неки хоће само да предузмемо подвод и канализацију, е сад ми ако хоћемо да одредимо комисију, ми треба да јој означимо цифру задужења и она ће сарам те цифре моћи да ради, јер ако јој не кажемо ми хоћемо да се задужимо 3 или 6 милиона, иначе неће моћи ништа да ради.

Председник. Можемо ли ми одредити цифру, кад не кажемо шта хоћемо да начинимо.

Ја мислим, прво треба да се зна, шта шта хоћемо одмах да предузмемо те да се комисија може кретати у том кругу. Ми треба да дамо неки основ тој комисији.

Што каже г. Боторић да треба сваћије мишљење да се чује, то је лепа ствар, али ми морамо знати комисију, која ће своје мишљење да каже, а ми можемо казати и писару да напише мишљење сваког одборника и да на тога снега изиђе резултат.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим да овако уредимо. Да ми одредимо комисију да она изиђа и прорачуна, шта ће коштати водовод, на онда да направимо и плаћање на канализацију, ал те дне стварн да нам комисија каже, шта ће коштати, па за то да тражимо одобрење од збора. После, кад видимо шта нас коштају оне две ствари, онда можемо поступно даље. Ми неможемо све послове у једанпут да почнемо, јер би после наступало слушај, да не можемо трошкове да подносемо. Дакле најбоље је да прво предузмемо ова два посла водовод и канализацију.

Милош Обрикежевић. Ја мислим да је добро као што каже г. Вулковић, да се изабере једна комисија, која ће прочути одатле ћемо ићи напоре да платимо подвод и канализацију, да замолимо ту комисију да нам донесе извештај, како би могли добити одобрење и од збора. Када то будемо имали, онда ћемо видети приближно колико нам треба зајма и пошто и збор одобри онда можемо приступити раду.

Марко Белимарић. Ја писах за то, да се комисија ограничи само на прорачунавање ова два посла: водовође и канализацију.

Треба оставити тој комисији да она као с ручна, прочуи све општинске послове, који су поверени у предлогу финансијске комисије, па исшто сврши свој посао, да нама поднесе опширан реферат и план о начину извршења сваког посла, о њиховом коштању, о зајму и начину исплате и о реду по коме ће се који посао предузети. Кад будемо имали пред очима састављен план свију послова, онда ће нам лако бити, да се у одбору договоримо и решимо, које предлоге комисијске да одобримо а које да одбацимо. Врло би нецелисходно било, да за сваки посао наберемо нову комисију, тим пре што многа од тих послова стоје у врло тесној вези, а осим тога такав ред био би и тежи и дужи.

Милош Обрикежевић. Ја опет мислим да е боље онако како сам казао, да ужмемо прво најнужније потребе, јер ћемо лакше свршити, а онако отишли бн у бесконачност и сама комисија не би знала шта би прво студирала, па би непрестано тако стајало и никад не би дошли до резултата да се сад најнужније потребе направе.

Председник. Ја мислим да г. Велимарић има право.

Ако за што. Има неких предмета, који се не могу одлагати. Школе и канализација не могу се одлагати. Канализација и сад се ради. Ми морамо да радимо, јер смо почели и на извесним местима стоји готово земље да ће нам и полиција казати да је морамо довршити. Сем тога и људи с Дорћола веле да због кланице не могу остати тамо да живе, а тако и јесте, јер је она дочла већ у средиште тога краја, и никако више не може остати тамо.

Кад буде стручно, комисији то све стављено у задатак она ће знати шта је најнужније и исцртане свесрадно и дати свој извештај, а ми ћемо се према томе управљати и узети оно што можемо одмах извршити. Стручни су људи казали, да ће канализација Београда коштати пола милиона. Тако исто да ће коштати и школа пола милиона, прекда мислим, да ће школе, клиника и варошки суд коштати 2 милиона.

С тога би да било мишљења да комисија размисли о свима пословима и да нам она каже: који су послови најнужнији и који у првој реду да се предузму у извршење и онда ћемо ми извршити оно што је најнужније, а остало остављамо за доцније и над овако уређимо опет нешто оно што је казао г. Вулковић, а то је да се ограничимо према ономе, што можемо извршити. Од трошарине пир. можемо само од два артикла добити 360 хиљада динара. На пројекта трошарине можемо набрати оно што је најпрактичније и најлакше и свести трошарину само на неколико артикла. Кантаре општинске који постоје на пијацама морали би поместити на друмове, па би онда кантарџије могли пратити и кантарџијску и потрошарињску дужност. нпр на стоку и на шта то и сада имамо трошарину, а ни ситније и да не удараио трошарину, јер би онда морали пратити шпан оно Београда и то би нас прво много коштало. Боље је нека се по неки шверцер и прокуне него да се излажемо великом трошку, а и они који се по неки пут провуку са тим ситним артиклима утиваће то један пут или два-три пут, на када се ухвате он ће платити за све. Крупне ствари не могу се пронаћи

Ако би завели трошарину по овом спремљеном пројекту, онда би пошло трошка 300,000 динара годишње, а то би било много. С тога комисија треба да сведе трошарину само на неки број артикала, и онда ће бити добро. (Чује се: то је добро).

Светозар Боторић. Ја ћу бити кратак. Молим вас господо, да прећемо једанпут на решење. Изберимо комисију и станимо, јој у задатак да на пром месту поднесе извештај о водоводима и канализацији и да нам начина како то можемо исплатити и колико ће коштати. За друге предмете, кад будемо могли усвојити, ми ћемо усвојити јер неможемо ни свршити у један пут. Довста господо свет се плаши, кад види велику цифу, у и с тога ће темко са направљеним овим послова

Председник. Ово се може господо примити ни да се каже предсвемо за ово двоје: водовође и канализацију. А што се тиче пивелације то се мора плаћати.

Светозар Боторић. Што се тиче прањења школа, ја сам слушао од људи, да ни о томе закон да се оне морају направити до свршетка 1890 године. Када тај закон ступа у живот. По том закону ако збор неће да прави, министар просвете и црк. дела наредиће и ми онда морамо.

Живан Бугарчић. Мени ово нагледа чудновато. Све ово онамо, па идемо око тога да се задужимо. Ја сам напоменуо да сам донесемо своје писмено мишљење. Ја сам слушао, да у општини београдској има 6 — 700 хиљ. динара готових новаца и ако то стоји онда нам не треба задужење, на ваки је и 300 хиљ. опет нам мало жалн, на можемо завести трошарину, која ће нам донети 700 хиљ. ни нам опет неће требати задужење. Ми имамо одлазао како је држава прошла са задуживањем, на зар хоћете и варом да упропастимо. Зашто не би ударили трошарину по једну нару од киле на брашно, па би имали толико прихода да све постуно направимо шта нам треба. После ће нам доћи приход од водовода и тако иначемо пред очима с толиком сумом можемо располагати за направење других потреба.

Држим да је боље да плаћамо нашим новцем и да се кредемо колико можемо, и с тога сам против задужења.

Петар Видаковић. Пред нама претстављицима варошки Београда налази се једно питање о подизању варошких потреба. Ми смо давно и давно о томе питању слушали и говорили и напослс мени се чини да смо доста и обавештени. Али с тога, што нас има 32 одборника и 16 замењеника није могуће, да се то питање тако питању и детаљно у овако великом броју претресе па је нужно да се сазове ужи круг те да се он о свему постара и ради и тако рећи сажиже и пред нас изнесе.

Дакле не треба тој комисији ништа прописивати и не треба ту комисију бирати са стране нам одбора. Просто треба је изабрати из одбора. То је наша ствар. Наша је дужност, да се о томе брашно. Из наша леђи одговорност ако хрђаво урадимо, као и хвала ако добро урадимо.

Просто из овога одбора изберимо ужи круг да о том питању проштудира и да нам поднесе реферат. Разуме се после ћемо ми овде опет у целини све прегледати и опет ћемо о сваком питању о свакој ствари говорити.

Мислим да не треба око тога губити време него да изберемо комисију, на кад она сврши свој посао и нама поднеси свеђење, колику суму може нам Београд подићи и колико ће са суда предложити зајам на одобрење. (Тако је).

Светозар Боторић. Молим вас ставите на решење хоћемо ли да изабрано комисију? Ја видим да је овде већина одборника за комисију.

Никола Хаџи Поповић. Ја се слажем са г. Видаковићем да буде комисија, али само да комисија испита све потребе општинске и разуме се и приходе да констатује, који ће се плаћати интерес на зајам, да ли трошарином или како другојаче. Дакле ја сам за то да се комисији каже, шта да ради и шта је њена цељ — па онда можемо гласати.

Живан Бугарчић. Што се тиче комисија ја би био чак за то, да ми не жалимо труда као одборници него нека се образује неколико комисија и свака појединој нека поднесе своје мишљење, па онда да пратимо ово које је најбоље. Не треба само учени људи то да раде него да имамо удела сви у томе великом послу, јер се свију нас тиче.

Мил. Јосимовић. Ставите на гласање. Хоћемо ли једну или више комисија.

Марко Волизарић. Нема места да се одређују више комисија. Комисије за проучавање оваких послова, треба да су састављене из стручних људи, и таквих ми немамо сувише. Довољна је једна међовита финансијско техничка комисија.

Председник. Овде г. Бугарчић износи предлог, да буду две комисије. Сад да решимо прво то питање.

Милован Р. Маринковић. Сви смо за то, да се путем комисије ради даље, само је г. Марко једини, који хоће предходно још нешто да се уради, па и он сарађа са комисијом. Сад ја хоћу да бирамо мешовиту комисију састављену из људи који се разуму у техничким пословима и из људи, који се разуму у финансијским питањима, па тако удружени да заједнички дају своје мишљење. Сви се о питању комисије слажемо, само сад треба да се разговоримо у лицима која ће у ту комисију ући.

Председник. Знам господо, али г. Бугарчић отворено каже, да жели да има комисију од стручних људи и од грађана и сад треба да решимо, хоћемо ли са две комисије да радимо или са једном са више људи.

Ја ћу да ставим питање: Ко је за то да ради једна комисија тај нека седи, а ко хоће две комисије нека устане. (Сви седе само Бугарчић устаје). Дакле господо већина је за једну комисију. Сад изнесите предложене чланове.

Светозар Боторић. Пошто смо приступили избору чланова, ја молим да прочитам листу од лица, која би могла бити чланови те комисије. (Чита). Милојко Јосимовић, Свет. Карапешић, Димитрије Таировић, Милан Маринковић, Милутин Марковић, Коста Главашић, Др. Марко Лесо, Р. Предић, Светозар Зорић, Никола Вулковић, Бура Вајферт, Петар Видаковић, Григор Милеснић. Ту су ових 13 и председник београдске општине да буде 14-ти. Толико је било и у мајској комисији — одбору — за стварање народне банке на више крајева рачуна исано, него добро напредује.

Председник. У целој тој финансијској комисији свега је било двапут да су одлазили по 2-тројица, а иначе но један или двојица.

Марко Волизарић. Ја мислим да састављамо техничку и финансијску комисију на да оне о томе нећају.

Живан Бугарчић. Ја сам против те кандидационе листе и тражим да се изабере друга лица.

Председник. Овде сад има два предлога: г. Боторића и г. Велизарића.

Милован Р. Маринковић. Ја мислим да би било најбоље да из тих лица састављамо комисију и пошто ћемо онде говорити о личностима, то да седницу претворимо у конференцију. (Одобравање).

Председник. Седницу одборску претварам у конференцију. Господа стенографи нек не пишу. (После конференције).

Сад претварам конференцију у пуну седницу да свршимо ствар.

Ово је ствар прво нужна и што се нека господа плаше да неће крај збор проћи, ти је неосновано. Нека не проће. Онда сво бар ми сазнајући са себе одговорност. Г. Боторић је од предлоге узео већину од оних одбора: други је предлог био да се узму оба одбора, а г. Милојка је само промењено да господа из финансијског одбора ни су довољна и нагла би се та комисија покушти са неколико других личности. Сад како мислите.

Марко Велизарић. Да усвојимо оно, што г. Милојка предлаже, да се узоли и г. министар финансије те да нам он из свога министарства да два своја чиновника, који ће нашој комисији пратити у новој својој стручних радом.

Пера Видаковић. Кад се образује комисија она сама може да прикупи на стручне људе и да их узоли за мишљење. Дакле не треба о томе ништа говорити.

Председник. Прилазе ли да се обе комисије састане, па да заједнички раде у томе правцу у ком сво онде говорили?

Пера Видаковић. Неколе тако. Да изберемо комисију из одбора.

Светозар Боторић. У мом предлогу већина је чланова из техничке комисије и мало из одбора, сем ова три члана која су трговчића.

Председник. Ја имам једног члана у одбору који није ни једанпут дошао, и то је г. Никола Борђевић.

Мољо би да његово место попуните с. г. Вулковићем.

Никола Вулковић. Ја би предложио г. Николу Х. Поповића. Он човек од старе прашине.

Председник. Немам ништа ни против тога, али ја вас предлажем ово трговца.

Пера Видаковић. Кад смо решили да бирамо комисију, онда да бирамо.

Светозар Боторић. Ја сам имао један предлог, на сад изволите решити.

Никола Вулковић. Ја мислим да се о самим лицима споразумемо у конференцији. (То је већ било).

Свет. Боторић. Хоћете ли да прочитам поименце које сам предложио, па нека хоће узоште а нека неће неможе.

Светозар Карапешић. Ја мислим да треба да се реши прво то: Хоћемо ли да бирамо само људе из одбора нам са стране (чује се само из одбора).

Пера Видаковић. Одбор нека изабере из своје средине, а онај који буде изабран може да се саветује са људима и са грађанства.

Председник. Ја би био мишљења да узмемо целу техничку комисију, и ево зашто. У тој техничкој комисији има један лекар и кад буде говора о подземним канализацији и клапнци у колико је са санитетске стране нужно он ће давати објашњења

Пера Видаковић. Ако је до лекара, ми имамо одборника лекара г. Боку.

Председник. Имамо, али та ми не видимо овде.

Марко Велизарић. Мени не треба да замењено ниједног члана техничке комисије, нарочито г. Пачу-а, јер је он био више од 7 година шеф лекара ове општине и њему су наше општинске потребе и прилике боље познате него и једном од нас. Шта више, он је и сачинио неке пројекте, баш пројекат о новој кланици, што спада у најнужније општинске послове. Осим тога, сви чланови техничке комисије били су већ чланови у комисији за водовод и у овој за каландру; они су нам својим радом показали да имају и воље и знања за те радове, и заслужили су наше признање и нашу благодарност. Не знам дакле, коме би могло бити противно да баш они исте чланове изберемо.

Председник. Ја мислим да са из финансијског одбора изнесе онм који су са стране ван одбора и да на место њихово дођу одборници.

Никола Вулковић. Ја мислим да се оним људма које одбор изабере у исто време и почиње даље тим изборм, и с тога сам да их одбор изабере, а не да их изједначи одборници позивају и ушћују за савет, јер тада они неће то сматрати као обавезу стиар и да ће можда своје мишљење усмено и у кратко, а овако ће родити до свршетка (тако је).

Председник. Кад немамо две комисије не треба ништа да бринемо. Ја вас молим поцупте ми ту тројицу, па да се та ствар сврши.

Светозар Боторић. Ја видим да већина нас хоће да бира чланове само из одбора и онда у место ова два члана што сам ја узео са стране, кажите кога хоћете другог.

Председник. Господо, ја мислим да је примљено да остане техничка комисија (десет). Сад нека уђу још г. г. Вулковић, Видаковић и Милован Марниковић, а одступају г. г. Светозар Милојевић Никола Ђорђевић и Р. Предић је ли свршена ствар? (Свршена је).

Др. Марко Лека. Ја сам био противан бирању те комисије, у којој сам и ја изабран али кад је већ тако решено, онда бар да се одреди рок за које време комисија да сврши тај посо. Мишљења сам да је довољно 15 дана (више није).

Милован Марниковић. Та је мисао одбера. До 1. Јануара 1890. год. најдаље треба да изнесе свој реферат, а дуже никако да се неодлаже.

Др. Марко Лека. Ово што се од изабране комисије тражи може се лако свршити за 15 дана. На за што дуже да се тај посао протеже.

Светозар Боторић. Г. Председнику да се стави у дужност да он ову комисију сазове one недеље те да се конституише и она себи да изабере председника, који ће после одређивати дан седнице. (Прима се).

Председник. Добро господо ја ћу сазвати их одмах од идуће недеље.

Свет. Боторић. Ја сам још и за то, да се овој комисији одреди дијурна од стране одбора, јер има људи који кажу, да није право да тако тешке послове бесплатно раде (чује се: нећемо дијурне). Што се тиче рока то нећемо одређивати Комисију ће њена моралиа дужност иззивати да с послом буде што пре готова. (Чује се; Свршено је).

Председник: Сад ја имам да учиним један предлог. Ваша је познато да је одбор решио, да се набаве 20. кова и то из наше земље. Комисија ми је реферисала да није могла да извиши ту вашу жељу и предлажу да могу отићи до Новог Сада или где год са стране и коње набавити. Одобравате ли? (Одобравамо).

Напоследе чујем тражи се уверење о владању и имовном стању. (Секретар чита).

За Љубомира Игњатовића дућанског сурлжара. (Непознат).

Јован Берић дијурниста тражи уверење о сиромашном стању за своју децу — Јаке — Изјављено саротност стања.

Састанак је господо закључен.

Састанак је овај трајао до 8. сах. по подне.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б). за неуздани шпорхерд	0,40 „
в). за уздани „	0,80 дин.
г). за велики уздани шпорхерд у гостионици	1,00 „
д) за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0 20 „
е). за чишћење чупкова до 2½ метра уједно са већима	0,20 „
ж). за чишћење чупкова од 2½ метра на више уједно са већима	0,40 „
з). за пољење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗНОШЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кућу или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кућном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кућном или гостионица са кућном без шталс	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	12,00 дин.
б). од акова	0 60 „

IV. ПЕСТАРИНА:

а). марка за пијаче једном за свагда	3 дин.
б). марка за кућу	6 „
в). обнављање жигосање марке стаје половину цене	

V ТРОШАРИНА:

а). гроб за дечу	7 дин.
б) гроб за одрасле	12 „
в). мала гробница	555 дин.
г). већа гробница	987 „
д). велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденице ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу да таксу плате и одобрење добију.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Тако исто молимо примаоце листа из унутрашњости, да се пожуре с претплатом.

Нова претплата из унутрашности може се слати непосредно уредништу, али је боље предплаћивати се код поште.

БРОЈ 51. НЕДЕЉА 24. ДЕЦЕМБРА 1887. ГОД. ГОДИНА VII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ ГЕНЕРАЛУТ НА ТАВАНУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату вала слати уредништву за општи
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Непознати имена не примају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

а. Калдрма од дробљеног камена.

За утврђење друмова одавна је у употреби поред ломљеног и дробљен (уситњен, тучен) камен, који у разним слојевима, одо на више има различиту величину и обично доле долази крупнији а горе ситнији.

Најстарији начин потсисања друмова дробљеним каменом је макс величине зове се макадамисање, према имену америчког инжињера Мак Адама, коме се приписује постанак истога приписује. Међу тим у широј публици па и у неким техничким круговима под макадамисањем разуме се грађење друмова дробљеним каменом у опште.

Овај начин потсисања примењен је и друмова и на варошке улице, тако да данас готово и ма које највећи у Европи, где и најглавније улице нису биле или се и данас још не покривају макадамом.

Лака и јефтина поправа ове калдрме, као и жилна, без потреса и пријатна вожња по њој, учинили су, те је потсисање варошких улица таквом калдрмом веома брзо стекло много и јаких поборника, и у публици и међу техничарима.

Но како се показало, да је ова калдрма веома кратког века, да потребује много оправке, те да услед тога скупо стаје; као и са обзиром на то, што таква калдрма даје много прашине и блата, услед чега је она са свим несвесна и шкодљива по здравље: данас се већ свуда одбацује макадам као калдрма и замењује се другом.

У Берлину концем 1886. год. било је 69.684 m^2 такве калдрме за варошке улице.

б. Потсисање улица асфалтом

Калдрма од асфалта гради се на тај начин, што се на солидној подлози а на слоју бетона у дебљини од 18—15 см. образује 5—6 см. дебела кора од асфалта.

Ова се кора тако гради: да се асфалт истопи, па се спи на подлогу и по истој уравнава; или се загрејана прашина од асфалта посе по бетону, па се загрејаним пољима исеи и сабија (гвечи); или најзад подлогу се на подлогу готове плоче од асфалта, које се после само спајају.

Поштто је ова калдрма веома равна, лако се одржава у чистоти и пријатна је за вожњу; то се она, по великим варошима најпре усваја. Тако на крају 1886. год. имао је Париз већ 302.000 и Берлин 412.000 m^2 овакве калдрме.

Мана је међу тим, код те калдрме та, што је веома клизава, те се стопа по њој много клиза и пада.

Покушавано је, да се ова мана отклони, уразношем малих брадца или посипањем песка. Но ни једно ни друго није се показало као корисно. Такве се бразде веома брзо испиране или нагубе, услед растегљивости масе на мало већој температури, а песак опет скаче асфалт, проузрокујући брзо љускање истога.

в. Калдрма од дрвених коцака

Упоредо са асфалтом за потсисање улица и дрво улази све више у употребу, а нарочито у великим системи варошима. Тако крајем 1886. год. имао је Париз 355.000 а Берлин 58.000 квадратних метара овакве калдрме.

Калдрма се та састоји из коцака од растовог, буковог јасеног или кленовог дрвета, које се полажу на потсис од дасака, или на подлогу од бетона са слојем песка.

* * *

Вредност свију ових описаних врста калдрме, нећу ово оценити, тек пошто сваког од њих испитамо хубине и добре стране, те их и међусобно сравнимо, улећ пре томе у обзир и њихову цену.

У томе погледу нескучено, добивено по разним варошима европским, казује нам следеће:

I. Камена калдрма.

Материјал потребан за ову калдрму, где има камена, лако се добија и јефтинији је од сваког другог материјала, који ложе, према величини слобођања и према могућим издацима, да се уделава. Камена калдрма може дакле и лакше и брже да се сагради, но свака друга.

Међу тим, није ни сваки камен за употребу, а при томе, сем чврстоће, кртости и постојаности камена, долази у обзир и прашина коју даје, а ова је и непријатна и за здравље штетна.

Исто тако од свега материјала, који се за калдрмисање употребљује, камен је сразмерно најмање еластичан; те је вожња по њему тврда.

Особине и саме камене калдрме различите су, према начину калдрмисања.

а. Калдрма од тесаног камена.

Услед правилног облика камена површина је калдрме равна и пријатна за вожњу. Стока се по такој калдрми лако и сигурно креће, те може и велики терет да пуче. Овакав је калдрма у опште најтрајанија а трајањост јој се увећава и тиме, што се превртањем појединог камења, сваки камен може бар двапут да употреби, чиме се уједно и трошкови за преправку и одржавање знатно смањују. Прашина обично није велика а на такоју се калдрми лако чисти. Као прашина тако и блато.

Хуђе су стране те калдрме: што је грађење сразмерно веома скупо; што сваки камен не може да се обради и у опште тесање је камена и тешко и споро се прима: а при вожњи потрес и ларма већи су, но код калдрме од другога материјала.

(наставиће се)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 20. Новембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 4½ часова по подне

Председник Живко Карабиберовић; ном. кмет. Јован Антонијевић; Одборници: Др. Марко Т. Леко. Никола П. Михајловић, Никола Х. Поповић Милорад Д. Јанковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, Ј. Ж. Бурић, Јов. Илић, Ђорђе Николић, Светозар Боторић, Видоје Ваторовић, Н. Л. Милићић, М. К. Маринковић, Коста Д. Главинић, Петар Д. Видаковић.

Председник. Господо, састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Председник. Има ли ко шта да примети?

Светозар Боторић. Мени се чини, у колико се ја сећам, одбор није одборио да се учини набавка коња са стране. Јест било речи о томе, али одбор није то прихво.

Председник. Ја сам разумео да је то прихваћено.

Раденко Драговић. Ви сте казали, да се не може учинити набавка коња овде али одбор није прихво, да се набавка тих коња учини са стране.

Никола Хаџи Поповић. Ја знам, да је решено, да се иде и у Нови-Сад, да се још потребан број коња набави, пошто је комисија казала, да се не могу овде да набаве.

Раденко Драговић. Може бити да је то један калио, али ми нисмо така решили

Председник. Ја сам вам реферисао, пошто се не може овде да набави потребан број коња, онда, да их набавимо са стране

Патриотизам је лепа ствар, али кад се може да изврши, онда престаје све. Овде се нису могли набавити за то, што сви коњи, која су довођени комисија, нису били по пропису.

Светозар Боторић. Ја знам, да је то напоследку написано, и г. Раденко Драговић ставио је питање, од куд може бити то, да се не може у целој Србији набавити 9 коња и да се за то мора ићи преко. Многа су била одсудно противни томе, почели смо говорити (о томе), и нисмо никакав закључак могли донети.

Председник. Изволите господо, ја остајем и сад решите, ће ли се ти коњи набавити овде или са стране? Ја сам вам господо казао одо, што су чланови комисије предложили; но мој предлог није. Чланови комисије су дали своје мишљење да се коњи одавде не могу примити. Ја вам господо, да су комисији довођена по два коња, и комисија их није могла примити за то што не могу да се спаре,

Господо, ја нисмо у касарни да учимо коње из спрезање, нама требају спрежни коњи и потребно нам је да се што пре набаве.

Раденко Драговић. Ја разумем да треба наћи, али ту са цила преко. Није наведен никакав узрок, за што не могу да се набаве коњи овде, него хоће да се иде преко.

Милинко Јосимовић. Прихваћено је али није гласано.

Пера Видаковић. Ја, као члан комисије сматрам да је напета увреда члановима комисије, што је г. Раденко казао, да се тиме цила да се само иде преко.

Ми хемо опаким радом далеко дотерати. Ја сам опомињавши одлуку разумео да је одбор овластио комисију: да и са страним коњима може набавку подмирити и да ме је председништво позвало да преко иден ради набавке коња, ја би било ово одговорно:

„На одлуке одборске не види се да је комисија овлашћена да преко иде и нађи потребан број коња, а још мање да је одбор комисију умолио да то и направи. Напротив види се: да је поменутом одлуком комисија оплашћена да и са страним коњима може набавку подмирити а не само од домаћег соја као што је то одбор раније закључио

Ја молим одбор да донесе закључак да г. Раденко узме реч натраг, јер ако овако почнемо, онда сваког дана можемо један другога пребацивати вређати. Најмање би се што могло замерити овој комисији, јер је она заиста савесно свој посао свршила, посведочиће и г. председник, да смо на повик кмета 10 до 15 пута долазили и радили ово што нам је у дужност стављено. Дакле ја молим, да се реши да ли сматра одбор да је овим резима напесена увреда члановима комисије, и молим да се и не рад ништа друго пре него што се то реша.

Раденко Драговић. Ја нисам нимо на то да вређа никога и казао сам само за то што комисија, кад је мишљења да се тих 9 коња набаве са стране, није навела никакав разлог за што се ти коњи не могу набавити овде. А ја опет велим, да неће бити ни најмање корисно да се та набавка коња учини са стране, јер, и ако се оде преко, разуме се, опет треба отићи на неки пазар или у неку варош или на друго место а то све кошта мало новаца.

Пера Видаковић. Ја молим да се стави на гласање да ли одбор сматра да је напета увреда члановима комисије.

Раденко Драговић. Ја нећу да узме реч натраг, за то што комисија није написмено казала из каквих разлога не могу да се набаве ти коњи овде, него само то да се иде преко.

Пера Видаковић. Комисија је написала извештај и дала га у своје име кмету, а ја нисам ни то, крив што није подписан.

Ви хоће не сетити, кад је ова ствар написана пред одбор да је казано, да је апсолутно немогуће, да се овде набаве опаки коњи, какви требају за пожарну чету.

Никола Хаџи Поповић. Ја се сећам и онда сам ја, нитко има ли извештај о том, и одговорено ми је да има. После се покреше то питање, кад не може да се извари та набавка овде онда да се иде преко и да се набави, и кад је тако казано, онда ја дрекао да се не може наражавати г. Раденко тако опирно према закључку одбором

Председник. Зашто је одбор и одобрио да се набаве ти коњи се стране, и сматрао сам, да ово што је поменуто од двојице, тројице, да се не иде преко, да је то само из патриотског осећања учињена напомена. Чланови комисије нашета су савесно вршили свој посао и донели су закључак, да је апсолутно немогуће да се ти коњи набаве овде. Они су неће овластили да вам то успено саопштим, ако што сам је и учинио.

Раденко Драговић. Колико је било чланова у тој комисији?

Председник. Три члана.

Раденко Драговић. Јесу ли сва тројица подписи написмено, да се не могу коњи набавити овде?

Председник. На писмено нисам ништа добио. Ја имам обичај да вам раферишем ствар у кратко.

Светозар Боторић. Ја нисам мога да видим из Раденковог говора, да је он нешто личности и да је нешто на то да хоће вређа. Г. Раденко је прошле седнице кад је г. председник ишао то питање био противан, да се набавки коња учини са стране и казао је, од куда може бити, да се не може набавити 9 коња у Србији и питао је, за што није прочитан извештај те комисије због чега не могу да се набаве ти коњи овде.

Ове вечери није ни нимо нашао увређена на говор г. Радења и ја знам, да је и већина изјавила да се не иде преко за набавку тих коња, а вечерас се чита да је донесен закључак противан. И ја се слажам с г. Раденком да се прочитају акта те комисије, за што се нису могли набавити ти коњи овде, на ако има основа, да се напета нису могли набавити овде, онда би и било мало увреде за чланове комисије, а иначе је нема. Ја потпуно одобравам говор г. Раденка; он није никога вређао,

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 20. Новембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 4½ часова по подне

Председник Живко Карабиберовић; пом. кмет. Јован Антонијевић; Одборници: Др. Марко Т. Леко, Никола Н. Михајловић, Никола Х. Поповић Милорад Д. Јанковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, Ј. Ж. Бурић, Јов. Илић, Ђорђе Николић, Светозар Боторић, Видоје Виторовић, Н. Л. Милошић, М. Ж. Маринковић, Коста Д. Главинић, Петар Д. Видаковић.

Председник. Господо, састанак је отворен. Изволите чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Председник. Има ли ко шта да примети?

Светозар Боторић. Мени се чини, у колико се ја опомињем, одбор није одобрио да се учини набавка коња са стране. Јест било речи о томе, али одбор није то прихво.

Председник. Ја сам разумео да је то прихваћено.

Раденко Драговић. Ви сте казали, да се не може учинити набавка коња овде али одбор није прихво, да се набавка тих коња учини са стране.

Никола Хаџи Поповић. Ја знам, да је решено, да се иде и у Нови-Сад, да се још потребан број коња набави, пошто је комисија казала, да се не могу овде да набаве.

Раденко Драговић. Може бити да је то један казао, али ми нисмо така решили

Председник. Ја сам вам реферисао, пошто се не може овде да набави потребан број коња, онда, да их набавимо са стране

Патриотизам је лепа ствар, али кад се не може да изврши, онда престаје све. Овде се нису могли набавити за то, што сви коњи, који су донољени комисији, нису били по пропису.

Светозар Боторић. Ја знам, да је то напоследку написано, и г. Раденко Драговић стално је питао, од куд може бити то да се не може у целој Србији набавити 9 коња и да се за то мора ићи преко. Многи су били одсудно противни томе, почели смо говорити (о томе), и писмо никакав закључак могли донети.

Председник. Изволите господо, ја предлажем и сад решите, ће ли се ти коњи набавити овде или са стране? Ја сам вам господо казао одо, што су чланови комисије предложили; но мој предлог није. Чланови комисије су дали своје мишљење да се коњи одавде не могу примити. Ја знам господо, да су комисији донољена по два коња, и комисија их није могла примати за то што не могу да се спаре,

Господо, ми писмо у касарни да учимо коње их спиривање, нама требају спарени коњи и потребно нам је да се што пре набаве.

Раденко Драговић. Ја разумем да треба наћи, али ту са циља преко. Није наведен никакав узрок, за што не могу да се набаве коњи овде, него хоће да се иде преко.

Миливоје Јосимовић. Прилично је али није гласно.

Пера Видаковић. Ја, као члан комисије сматрам да је напета уврела члановима комисије, што је г. Раденко казао, да се тиме циља да се само иде преко.

Мн ћемо овакним радом далеко дотерати. Ја сам опомињавшу одлуку разумео да је одбор овлаштио комисију: да и са страним коњима може набавку подмирити и да ме је председништво позвало да преко идем ради набавке коња, ја би био ово одговорио:

„На одлуке одборске не види се да је комисија овлашћена да преко иде и набави потребан број коња, а још мање да је одбор комисију умолио да то и изврши. Међ напротив види се: да је поменутом одлуком комисија овлашћена да и са страним коњима може набавку подмирата а не само од домаћег соја као што је то одбор раније закључио

Ја молим одбор да донесе закључак да г. Раденко узме реч натраг, јер ако овако почнемо, онда сваког дана можемо један другога пребацивати вређати. Најмање би се што могло замерити овој комисији, јер је она заиста савесно свој посао свршила, посведочење и г. председник, да сам на позив кмета 10 до 15 пута долазили и радили ово што нам је у дужност стављено. Дакле ја молим, да се реши да ли сматра одбор да је овим речима нанесена увреда члановима комисије, и молим да се и не рад ништа друго пре него што се то реши.

Раденко Драговић. Ја нисам ништа на то да вређам никога а казао сам тако за то што комисија, кад је мишљења да се тих 9 коња набаве са стране, није навела никакав разлог за што се ти коњи не могу набавити овде. А ја опет велим, да нема бити ни најмање корисно да се та набавка коња учини са стране, јер, и ако се оде преко, разуме се, опет треба отићи на неки вашар или у неку варош или на друго место а то ће коштати много новаца.

Пера Видаковић. Ја молим да се стави на гласање да ли одбор сматра да је напета увреда члановима комисије.

Раденко Драговић. Ја нећу да узме мреч натраг, за то што комисија није написмено казала из каквих разлога не могу да се набаве ти коњи овде, него само то да се иде преко.

Пера Видаковић. Комисија је написала извештај и дала га у своје време кмету, а ја нисам за то крив што није подписан.

Ви хоће ме сетити, кад је ова ствар изнесена пред одбор да је казано, да је апсолутно немогуће, да се овде набаве онакви коњи, какви требају за пожарну чету.

Никола Хаџи Поповић. Ја се сећам и онда сам ја, питао има ли извештај о том, и одговорено ми је да има. После се покрене то питање, кад не може да се изврши та набавка овде онда да се иде преко и да се набави, и кад је тако казано, онда ја дректи да се не може изражавати г. Раденко како опоро према закључку одборском.

Председник. Зашта је одбор и одобрио да се набаве ти коњи се стране, и сматрао сам, да оно што је поменуто од двојице, тројице, да се не иде преко, да је то само из патриотског осећања учињена напомена. Чланови комисије зашта су савесно вршили свој посао и донели су закључак, да је апсолутно немогуће да се ти коњи набаве овде. они су мене обавестили да вам то усмено саопштим, као што сам је и учинио.

Раденко Драговић. Колико је било чланова у тој комисији?

Председник. Три члана.

Раденко Драговић. Јесу ли сва тројица поднели написмено, да се не могу коња набавити овде?

Председник. На писмено писам ништа добио. Ја имам обичај да вам рафератем ствар у кратко.

Светозар Боторић. Ја писам мога да видим из Раденковог говора, да је он изнео личности и да је ишао на то да кога вређа. Г. Раденко је рекао седнице над је г. председник изнео то питање био противан, да се набавка коња учини са стране и казао је, од куда може бити, да се не може набавити 9 коња у Србији и питао је, за што није прочитан извештај те комисије због чега не могу да се набаве ти коњи овде.

Оне вечери није се нико нашао увређен на говор г. Радења и ја знам, да је и већина изашла да се не иде преко за набавку тих коња, а вечерас се чита да је донесен закључак противан. И ја се слажам с г. Раденком да се прочитају акта те комисије, за што се нису могли набавити та коњи овде, на ако има основа, да се зашта нису могли набавити овде, онда би и било мало увреде за чланове комисије, и ништа је нема. Ја потпуно одобравам говор г. Раденка: он није никога вређао,

јер он просто тражи да се извршни раније решење одборско. Као што је познато, одбор је решио, да се ти коњи набаве у Србији, макар их много скупље платили. То је одборско решење остало у снази, ја не знам сад из каквих разлога пређи преко тога решења и донети противно да се иде преко, према томе ја не налазам да овде има увреде и дркања, да треба да остане у снази раније решење одборско.

Никола Милишић. Ја сам члан те комисије и сећам се да је неколико пута овде говорено и по новинама писано, да треба тај потребан број коња за општину по ценама набавити. Али тај број коња није се могао набавити овде, истина, много је коња доведено, али сви што су доведени нису били добри и способни за посао, који треба општини да служе. Што се тиче говора г. Раденка ја не сматрам да је он нашао коме увреду — бар ја тако разумем.

Миливоје Јосимовић. Ја мислим да треба преко целе ове ствари прећи на дневни ред. Комисија је свој посао свршила; казала да није могуће, да се коњи набаве овде. Ви сте питали да ли могу да се набави на где? — Комисија је казала да могу да се набаве преко, и већина је пристала на то. Поједини чланови одбора нису против тога протестовали, и тражили поименично гласање. Кад то није онда учињено, ја сматрам да је ствар свршена, и ја не знам шта то значи сваке седнице говорити о томе, да ли смо нешто решили или не.

Пера Видаковић. Пре свега мора се решити о увреди, коју је г. Раденко нашао чановима комисије, јер мислим и у будуће чланови одбора радиће по комисијама, и не треба да се опет овако што понови. Има тих речи: „цила се преко" има нађан што ита, што се може надопевати. Ко хоће да буде представник варошо Београда, представник ресадентације Краљевине Србије, тај треба да уме да се понаша, тај треба да промисли о ономе, што хоће да каже. Ако будемо овако говорили, ни њено лепо свршити. Ја сам вам пре кратког времена нашео једну ствар, и дсказао вам да је општини донесен фалификован извештај о цени брашна, и од стране извесне господе, једне седнице — кад ја нисам био у њој присутан — врло тешке речи су пале о тој ствари. И од онога доба до данас нико од вас не затражи, да се та ствар покида, и до... ко је нашао посао: ја или ко други? Тако исто и ова ствар је сличне природе. За то ја, што се мене лично тиче, тражим да се реши, а остали чланови нека ћутају шта хоће. На послетку ја имам права да тражим, да се реши да ли је речима цила се преко нашета увреда комисији? —

Миливоје Јосимовић. Доиста оне речи цила се преко могу и разно тумачити. О томе ми не морамо доћета решење, и сам г. председник може да изда укор ономе који је то казао.

Раденко Драговић. Молим вас није прочитан писмени извештај комисије и не треба да ми се да укор.

Коста Главинић. Ја нисам био прошле седнице и не знам шта је рађено; али знам за то могу да кажем коју о ономе што је захтевао г. Пера Видаковић. Ја се слажем са његовим мишљењем да сваки одборник треба да води рачуна о оном говору, али ја бих молио, да то буде правило, да то сваки чини. Код нас је ушла у обичај једна нездрава практика, по којој се често пута о извештају комисије говори те није овако урађено, те није ово и оно добро, и у опште, тражи се да комисије мисле овако како појединци хоће. Господо, комисија не може да ради и мисли увек онако како појединци хоће. Кад се комисији повери да прави какав посао, она та ради онако, како та разуме. Истина ја бих замерио овде за што није поднет извештај комисијски а пето тако и томе, кад се каже: „цила се преко". То се заиста може узети као увреда. Ми морамо чановима комисије да верујемо, јер кад их бирамо, ми имамо пере да ће они радити по својој савести; а ако ми не верујемо онда не треба ни да бирамо комисију. — Сад, к је казао „цила се преко"нека њиани је ли мислио тиме кога да вреда или не.

Пера Видаковић. Комисија је држала у више маха састанак, прегледала коње који су доведени и донела је закључак да се не могу набавити овде тј. да се ова потреба не може подмирити са доњашњи коњи коња. Што кмет који је радио у комисији није извршио ту ствар ја нисам крив и ја нисам сматрам за увреду што је казао г. Раденко. А што он каже ја нисам знао да је у комисији Пера Видаковић, то је све једно био ма ко. Истина и један одборник рече да и за то нијс то увреда: напоследку то је његова ствар, али за мене је увреда, и ја тражим да се о томе претходно реши.

Светозар Боторић. Ако сви чланови одбора нису подједнако право, онда мислим треба да се реши оно што сам ја тражио: јер сам прва управио питање да се каже: је ли цео одбор усвојио предлог комисије или није, ја сам то тражио и о томе није донесени писмена закључак. Г. Пера Видаковић у другом свом говору тражи да се реши је ли речима г. Раденка нанета увреда члановима комисије или не. Ја даље тражим да се прво мој предлог стави на гласање.

Председник. Ја молим г. Раденка да ове речи цила се преко, узме натраг и онда је свршена ствар.

Раденко Драговић. Ја повлачим реч натраг али и они треба да повуку реч натраг што на памет без акта предлажу.

Председник. Ја се позивам на част јесте ли решили већином гласова.

Раденко Драговић. Било је почето при крају седнице нешто о томе да се говори, али нисте ставили на гласање, да ли се прима или не.

Председник. Молим вас хоћете ли да гласимо за ту ствар.

Милорад Д. Јанковић. Ја бих био мишљења да се ти коњи за општину набаве овде, јер кад може пошта, приватни људи и тако даље да набаве коњи овде зашто да не може и општина београдска да набави само 9 коња.

Расписано је свуда на чак и Колу јахача и нису се могли набавити.

Ми употребљујемо неке ђаде коње од 80 дуката за вучење камена, песка, шљунка и т. д. а за што тако да радимо кад за такав посао могу да послуже и прости коњи а за пожарну чету можемо да набавимо нешто боље. Ми имамо толико фијакериста у Београду и од њих можемо набавити коње. Ми и да купимо доброг коња за општину то нам не вреди, јер се не чувају као што треба, пити се часте пити тимаре пити брашу кад треба, и за 10 година коњ не вреди ништа.

Дакле ми за општину треба да набавимо са свим јевтине коње и ако буду ђаде не мари ништа, а наравно за пожарну чету треба да се набаве бољи коњи.

Председник. Молим вас господо како да расчистимо ову ствар. Ја вам кажем да сам разумео да је већина решила да се прима мишљење комисије. Сад једни вели да није ова ствар свршена а други вели да је свршена. Ја ћу питати и једног одборника који су били на пеља кажу је ли ова ствар свршена или није, секретар ће проказати, и ко разуме да је ова ствар решена нека каже исте, а ко да није нека каже није. (На прозиву Раденко Драгојевић, Милорад Јанковић, Борђе Николић, Светозар Боторић, Илија Борђевић изјављују да није решено: Никола Хаџи Поповић, Миливоје Јосимовић, Пера Видаковић да је решено).

Коста Главинић. Ја нисам био овде кад се то питање изнело, то изгледа да није решено, но и ако је било решено, није решено као што треба, јер није прочитан извештај да се из њега види, да се коњи нису могли набавити за пожарну чету или за теретне општинске радове. А штета је, што ми због оваквог рада, за једам најобичнији посао, губимо толико време.

Председник. Начелно решење било је пре три месеца. Казано је да је потребно да се за општинске набаве 10—15 коња, за ватрогасна кола и друге потребе општинске онда је та ствар била рашчишћена и решено је да се ти коњи набаве овде, а ово је са свим ноп предлог изнет. Ја немам ништа против тога да нама не треба у фини коњи и господа су такве решила да се они набаве овде; али та комисија неколико коња је набавила, али није могла да набави више. Ја се нисам надао да ће ствар овако испасти, и сад не знам на чему је ствар. (Чује се: казано је да се реши.) Добро да спатримо да та ствар није свршена.

Милан Ж. Маринковић. Ја мислим ако хоћемо да будемо на чисто у овој ствари, а ако хоћемо да поклоњимо вере комисији, нека се прочитају акте те комисије.

Председник. Реферисаће ви, и молим г. Ј. Антонијевић, који је члан комисије.

Јов Антонијевић. Први пут кад се састала комисија доведени су коњи и прегледани, и од 20 се није могло набрати више од 2; то ја и г. Вока Николић, који је такође поћудно на отказ дао.

Ми кад нисмо могли да учинимо набавку овде онда смо донели закључак, који је изнесен одборској седници да се та набавка изврши куповином у оближњем каквом месту у Аустроугарској.

То је изнесено пред седницу одборску 17 августа, и онда је донесено решење да се поново позову они који имају коње на продају и да се набавка изврши у земљи да се расмотра у општинској, да се умоли Коло Јахачи, да нас известе могу ли се тамо коњи набавити, и по могућству да комисија Септембра кад је била трка оде у Шабац.

Светозар Воторић. Је ли комисија ишла у Шабац и је ли писано Колу Јахачи.

Кмет Антонијевић. Није ишла ни уврока, што људи кажу, да нема тамо коња, какве ми потребујемо, јер веле тамо се може наћи коња некњижене за јахање, и врло су скупи.

Према овом решењу одборској комисија је чинила што је могла и по последњу донели смо закључак да се набавка не може учинити овде него на страни где има великих продаваница.

Председник. Ја сам вам тако и реферисао. Више од 15 пута састајали су се чланови комисије, и само су могли једног коња купити. Ето ту је г. Никола и г. Вока г. Перу, на пека кажу они.

Коста Главинић. Ми се бакћемо овде 3 четврт сахата само за то, што није реферисано како треба. Ја не знам ко је за то крив. Овде треба да се зна чисто и јасно да ли треба они коњи да се набаве за пожарну чету или за друге потребе општинске.

Председник. И за пожарну чету и за радове општинске.

Никола Милинић. Ја мислим, господо да треба да презначимо услове, које је комисија ставила. По ону цену коју сте одредили, могу се коњи набавити овде али по онаким прописима, какве сте ставили не могу. Коњи за просте радове за вучење камена, и тоне слично могу се овде набавити, али услове треба изменити, да неби ни после одговарали. Измените услове, ми немо сам сутра набавити коње. Е, ал' кад ни хоћете да има 16 шака, да је здрав и не знам и оно и оно онда нема.

Коста Главинић. Кад сам признајемо да је рад комисије коректан, онда треба да је закључено, да нам напише и каже одбор: овакови коњи какви се траже не могу се набавити, ставите опакве услове на њено набавити, и онда је свршена ствар а не да се овако нађам расклапамо. (Чује се: Сасвим тако)

Пера Видаковић. Ја као члан комисије сматрам да општина не сме купити коње са манама, и кад несмо, онда се не могу мењати ни прописи. Ако хоћете да купимо коња, који ће само да се пене коњ да има главу, 4 ноге и т. д. онда може да се купи и за два три дуката. Има много људи који неће правити разлике између коња, који је плаћен 100 дуката и коња који је плаћен 10—15 дуката.

Сви желимо траже, да се човек нешто боље у њима разуме. По несрећи ми Срби имамо страст да говоримо о коњима. Једном приликом у одборској седници доне-ен је закључак да се шиње коју јахача да општина жели да набави коње на Србије, и да се иде на трку ради тога Господо то може да каже један лајик. Зашта господо, ја сам био раније у Шапу и кад је припремана трка, и видео сам какве коње доводе наши сељаци, донеду жедрења пријарената усукао се хао претпо и њих доводи какав Мирковић из Ступљева, и Самуровић из Пртавоте ради слога угледа и поноса. Ја сам се уверио да тамо има више коња за орадњу а не за нашу потребу да је комисија збиља ишла у Шабац, ја мислим да би и ова стекла то уверење, које сам и ја, а ја сам видео све што има тамо. Што комисију није нико звао да иде тамо, ја на знам за што је то. Ми имамо једнога члана комисије кмета општинског суда, који руководи ову ствар. Ми нисмо звати да идемо у Шабац. Није то лака ствар купити коње. Ја сам био напишена да набавимо здрове коња без мана, и да их најпре платимо до 40 дуката. Сад како хоћете, одбор може решита да му не требају здрави коњи и онда, можете такве коње купити за један сат, што какве коње продаје држава због старости због фуражи, и такве коње може општина купити за врло малу цену. Али шта ће она предити то ни сам знамо. Матор коњ изгуби месо чим је на раду, није дуранан, и никако не може да се поврати на снагу. Коње општина не треба да купи такве који ће да служи само 3 месеца него неколико година; општина треба да купи коње од 5 до 6 год. на да је служе 7—9 год., а ако се добро чувају онда 15 и 20. Сад то је ваша ствар и ви решите како хоћете.

Вока Николић. На ово што рече г. Видаковић да општина треба добре коње да купи, имам ово да кажем: Општина је купила од мене два коња. Господо боље да да сам их одмах на Кар буруу па да сам их убио, него што сам их дао општини безобразлуку. Кад сам их видео једна сам их тако познати. Ово ја мислим да доказује да општина не треба скупе коње да узима, него да купи коње од 25—30 дуката; а такви се коњи могу набавити овде. Ја сам чуо да је довољено комисији одавде много добрих коња, али чланови комисије нису хтели да их купе. Ја сам господо мишљења да се не иде преко, и да се у општине купују скупи коњи, него да се набаве коњи овде од средње цене.

Светозар Воторић. Ја имам да учиним једну примедбу на говор г. Видаковића г. Видаковић тражио је да један члан одбора уме реч натраг, које није никога имеповао, него је само казао „нашла се". Овде се прочита решење од 17. августа, да се комису два члана комисије у Шабац на трку, да поради на томе да се набаве коњи од домаћег соја према прописима. Г. Видаковић каже да тако само могу лајици решити, да се иде у Шабац, кад он зна да се тамо коњи не могу набавити. Ако је било уверење у речима Радета Драгомића онда зашто, још неће уверење ова у речима г. Видаковића кад он назива све чланове одбора да су лајици и да не познају стање у земље. Да тражим да он узме ову реч натраг, јер је стадио и срамно да он тако назива чланове одбора. Кад г. Видаковић може да каже, ко је одборник српске резадеције нора бити школовао, мора бити модерап да пази на своје речи, а међутим г. Видаковић као председник и као учен човек назива чланове одбора лајицима.

Пера Видаковић. Ја сажалавам г. Воторићу што није разумели оно што сам говорио. Један човек може знати све друго а не мора се разумети у коњима, и онда се каже да је он у томе лајик. Ја бу да нам доказао да ја нисам лајик зашто не би могао да каже, да се могу на трци шабачкој набавити коњи за теглење каква општини потребују. Ја могу писмено доказати да тамо људи доводе луцузне коње, као на пр какав Мирковић из Ступљева, који тражи за једног коња 150 ду-

жата и он нема потребе ни да га продаје.

Светозар Боторић. Добро што није подпео извештај комисије и што није тако казано, него се назива „борско решење „шуље".

Пера Видаковић. Није то шуља, не разумеш ти то.

Председник. То није на дневном реду, и о томе не треба да се говори.

Милан Ж. Маринковић. Ми нисмо дошли овде да се пиштимо.

Миливоје Јосимовић. Да објасним г. Боторићу. Узмите речник страних речи па на њега видети да ли ли није врећајућа реч.

Коста Главинић. Свака човек који се бави другим послом, у коме се не разуме, каже се да је лајик, на пр. ја сам лајик у познавању вина, у коњарству, и та реч није за увреду. Свакојако биће разлике између ове речи и онога што рече г. Раденко „шиља се да се иде на страну". Оканимо се господо личних заћевица, толики нас послови очекују. Главно је овде то што комисија није реферисала о свом раду и што није казала не могу се ови набавити па свршена ствар, и тако не би ствар довде дошла.

Раденко Драговић. Ја опет хоћу да кажем да нарочито за то нисте ни поднели писмени предлог, да не би нашло на отпор

Председник. Ја прекидам овај разговор. Ово је просто смаћа. Овде је предлог да се набаве код нас у Србији коњи онакви какви нам требају за наше послове, без обзира на извесне услове. (Врло добро).

Коста Главинић. Ја мислим ово питање сада да решимо. А ово питање што је изнео г. Ђорђе Николић односно не чувања општинских кова, то нека нам се ћутње седнице каже: за што се тако рђаво чувају општ. кови; људи који добро разуму како треба неговати кове, нек нам, као пријатеље, кажу, овако и овако треба да се поступа; даље, да се пропишу правила и после да се увек води тачна контрола да ли се по правилу поступа.

Председник. Ја мислим господо да је крајње време да се ова набавка изврши.

Ја сам чуо да одборници хоће да се набаве кови у Србији, и мислим да они разуму то, да се не мора гледати да има толико шака, не мора да је од 6 година и тд. него да буду обични наши кови, који се могу употребити на наше обичне општинске послове. (Јесте) Дакле да решимо ту ствар тако.

Пера Видаковић. Ја сам томе противан и молим да се на место моје одреди други у овој комисији.

Председник. Усваја ли одбор да се изврши набавка кова овде у Србији, а да се не мора строго пазити на услове који су прописани за ту набавку. (Усваја се).

Сад молим вас, изволите одредити друго лице за члана те комисије на место г. Видаковића.

Светозар Боторић. Ја предлажем г. Гвишу Јосимовића. (Усваја се).

Коста Главинић. Ја би молио ту комисију да она још једном прегледа све ове општинске па да само на место оних што су после неупотребљиви, друге узме.

II.

Председник. Сад изволте господо чути, траже се неколико уверење о владању и имовном стању извесних лица. (Секретар чита).

За Милана Живановића цариника — Непознат.

За г. Станка П. Станојевића бив. рачуновођу општ. суда. — Владања хрђавог, стања сиротног. За Јелину одовјену жичеву жену — — — — — — — — Непозната — За Ђорђа Максимовића бившег гостионичара — непознат — За Јована Урошевића служитеља при савској пошти — Непознат. —

За Ђуру Молеровића молерског калфу — Непознат. —

За Алберта Ђурића. — Непознат.

Качка уверења.

За Мијајла и Митра браћу Васића ћуке — сиротног. —

III.

Председник. Г. Наумовић похоћних прочитаће нам извештај о раду ове комисије која је примила рачуне од г. Х. Живановића. Молим да саслушате. (Прочитан).

Никола Х. Поповић. У течају ког времена су учињене злоупотребе.

Нацко Наумовић. За време његове службе. (Које године?) То се не зна пошто није заведено све у књиге, но то ће се сазнати при извиђају код пар. суда, а и у приликами кад се од куда што појави.

Јока Јкић. Знају ли ове комисије, које су одређиване да рачуне прегледа.

Председник. За време мога раније кметовања био је обичај. да један члан и одборник сваког месеца прегледају касу њено стање.

То је тако остало. Кад сам сада дошао на ово место примећно сам да је то престало и ја како сам затеко тако сам и продужио.

Сад како је г. Видаковић предложио, да се одреди једна комисија за преглед касе и књига — то се сада редовно одпочело сваког месеца радити.

Милан Маринковић. Имали случаја да је кадгод гледано и контролисано.

Нацко Наумовић. Има једном и то кад су прегледане књиге и рачуни и каса г. Крстића. То је чињено од полицијске власти и казано је тада да у депоз. каси није било злоупотребе. Сад је ли то било вредно ми не знамо.

Председник. Сад су се нашла акта да је од 1879 године било злоупотребе.

Коста Главинић. Ми господо не можемо овде да добијемо обавештења. Ја писам био у седници, кад је поднешен извештај комисије која је чинила извиђај над Боком Х. Живковићем. Не знам ни то, шта је она казала. Сад видим, да то питање није на чисто наведено и што је најглавније, није нам казано је ли само г. Бока крив или је још неко који је био дужан да прегледа његове рачуне.

С тога би предложио да се изабере једна мала комисија од 2 правника и једног неправника, да да они то прегледају и поднесу нам о томе свој реферат са мишљењем. Овај, који није контролисао и стајало му је то у дужности, нека да одговарс за накнаду.

Дакле, треба тога да нађемо.

Бока Николић. Да ли је сазнато право стање, колико је депозита упропашћено?

Нацко кмет. Фали 8 хиљ. дин. Сад даће ће још имати, но ће се у току рада сазнати. Г. Живковић је говорио, да има неки рачун о свима тим депозитима, но није га нашео. Сад да ли је то нашео код пар. суда то не знам, али гледаћу да се известим.

Бока Николић. Ја би молио г. г. одборнике, да одобре да се скина људма исплаћују из касе депозита за које поднесу доказа да су њихови поћи. Није право да чекају људи.

Нацко Наумовић. Људи се јављају. Што сам нашо одобрено нађао сам. Нека одбор донесе одлуку на чисто да се све исплаћује, па ће исплатити.

Коста Главинић. Г. Председниче шта је с којим предлогом?

Председник. Па изволте кандидирајте тројицу.

Коста Главинић. Ово је ствар коју треба што пре решити, јер нам пеличе рок нашем одборништву. Г. Бока Новаковић заузет је у Скупштини па не може да ради и овде, тако і сто и т. Милутина Марковић с тога би предложио г. Перу Видаковића г. Николу Х. Поповића и Николу Милишића.

П. Д. Видаковић. Немогу се примити пошто ћу ићи ускоро на један дужи пут.

Н. Хаџи-Поповић. Нису нужна тројица. Довољна су два члана. Ту ће факта да говоре.

Нацко Наумовић. Овде не би имала комисија много да ради. Она треба да види кад је тај посао почет и могла би да сврши за један дан.

Никола Милишић. Ја не могу због многих послова.

Коста Главинић. На пека буде г. Х. Поповић, г. Вулковић и г. Др. Марко Леко. Сад мислим да не треба више да дангубимо.

Др. Марко Леко. Ја мислим господо, да комисији коју сад бирамо треба ставити у задатак да у опште види, како је до најнеког дефицита поћена контрола, те да се пронађе има ли још до кога кривице што је до толикога дефицита дошло. (Тако је).

Коста Главинић. Пошто је ово мој предлог сматрам за нужно да га објасним: Ја мислим да је још неко крив што се ово десило и нама је нужно само да се познаће чијом је небрижљивошћу дефицит настао толики па је то и сушгина мог предлога.

Светозар Готорић. Ја примам нашу кандидацију. Само би још предложио да буде и општински адвокат.

Др. Марко Леко. Ја не могу да се примим за члана те комисије јер сам сувише оптерећен званичном дужношћу. Предлажем г. Николу Поповића управитеља основних школа на дорћолу (устаје се).

Председник. Дакле ови су кандидати г. г. Х. Поповић, Вулковић и Никола Р. Поповић и г. адвокат општински. Они да изволе устати и да кажу ко је још за.

Коста Главинић. Комисија да констатује ко је за врши преглед рачуна и који су криви за те дефиците П едседник пека ту комисију сазове што пре.

Председник. Добро господо ја ћу то што скоро учинити

IV.

Председник. Ваша је познато господо да сам ја примио да се уверим о интерпелацији г. Милорада Јанковић: односно водовода као да помиње у канал улазе. Ја и г. Банковић ишли смо на лице места и ено шта смо нашли. Изволите чути извештај.

Он гласи:

„Одбору општине београдске.

По интерпелацији г. Милорада Д. Јанковића одборника, изашли смо а инжињером и водоводџом у београдску улицу, да се лично уверимо, да ли заиста улазе помије и друга нечистоћа у водоводни канал и уверили смо се у следећем:

1. Да до сада, од како је калдрма рађена и прамљена у београдској улици није кишница и нашла течност одуком пролазила где је водоводни канал, јер још није опран песак са калдрме; него онако дежи као што га је предузимач разгрнуо.

2. Да је водоводни канал сазидан од цигље и да је и горе цигљом покривен.

3. Почем је канал изашао услед одкопавања на површину да је место цигље водоводџа покрио канал са гвозденим плочама, да се не би канал од терета проваљио.

4. Да су плоче на састављима са цигљом заливене цементом: тако да никаква течност не може у канал улазити.

5. Да је на средини улице над плочама набацан шљунак да не би кола преко њега пролазила.

6. Плоче се могу само силом и алатом одбити са канала, а ничим другим, као год и гвоздене цеви што би се могле покварити.

Према овом о овој интерпелацији нема баш ништа истине, и ми молимо одбор да овака интерпелација не падаја на јавност да се не би грађани смушали па ни говорили о оваквом чему кад баш о томе ништа истине нема.

Милорад Јанковић. Г. Председник дошао је на томе месту и позвао са собом члана општ. суда г. Банковића, дошао инжињера и два момка. Позвао је и мене па је *бу*даком расколао ово место. Ја нећу да кажем да ово навешће г. председниково није у истини, али онет кажем да је предходно донет песак и насипано. Питајте г. председника за што је наредно да се баца песак? То је јасно за што. Г. Смодеревац општ. инжињер двапут му је казао да ово треба да се оправи. Питао је и г. Чесмеџија за што је мутна вода, а он каже да не зна где је отворен канал. Какав је то чесмеџија који није у стању ово да зна.

Господа одборници нека нашу на томе месту на нек виде, може ли овако остати напоследку ја ћу одмах и лекарско уверење да ког ће се видети може ли се ова вода пити. Што се неће да тако зна некаква плоча то нема, а што се тиче плотне ту никакво јачине нема нити се оне могу цементом да састави. Ја сам се господо одужио мојој одборничкој дужности и савести, а ви радите како знате.

Председник. Г. Одборници је господа нашао на једног органа у присуству нашем. Ја сам одмах молио да се одреди комисија, а ви сте казали да идем ја, и према тој одлуци нашој ја сам све видио и уверио се да не стоји онако како г. Милорад наводи.

Он мисли да се са многим говором може ствар да претстави како не стоји. Кажите овде је ли плоча била поправана или је била сува. Ви сте г. Милораде казали да помије теку у канал, а то је сушта неистина. Што се деси да је кад год вода мутна, ви сваштате да то бива увек кад киша падне, због чега и јесте брига општине, да се водоводџи направе. Дакле господо чули сте шта је у ствари (чује се: да се пређе на дневни ред).

Г. Милорад је тражио да се пред његове куће калдрмише и кад ја то писам хтео по његовој жељи а без знања одбора учинити, онда је он нашао да ме за ово интерпелише, а жалосно је што се служи тако грубом неистином.

Милорад Јанковић. Ја писам г. председниче никад употребљавао општинска кола, а ни јесте за вашу улицу. Дакле немојте у мене да дирате.

Председник. Ја вас недирам већ кажем оно што јесте и шта је управ узрок за што ви на мене неправедно нападате.

Моја је дужност да вам одговорим, а што се тиче вучења камења наводите одређите комисију нек завиди је ли суду плаћено што је одобрио предузимачу општ. пола.

Пера Видаковић. Ја замерам г. Милораду. За што то није раније јавио кад је знао. што је до сад ћутао и кад му није по вољи учињено он сад тек износи.

Милорад Јанковић. Нека се одреди комисија за то.

*** Мил. Јосимовић.** Ако што имате г. Милораде поднесите тужбу. Ми немоћемо овде само о вашем пољу проводати време узалуд.

Коста Главинић. Ово што је сад изнешено нема никаква смисла. Жалосна је ово појава кад одборник неизнесе оно што зна раније, него ћути То је за осуду.

Међутим и да стоји ово што сад изнесе, там г. Милорад неправда свој поступак. Он је казао, да тамо учињу помије у водовод. Одбор није нашао за нужно да одређује комисију већ је то стављо у дужност председнику да се увери и поднесе реферат и он је са инжињером и инетом нашао и нашао да је све у добром стању. Према овоме постоји ово, што је казао г. Милорад. (Чује се: доста је о томе).

V.

Председник. Г. Никола Х. Поповић интерпелисао је због једне улице. Ја сам одмах изашао, и видио сам да г. Никола има право. Решено је да се улица нивелише и после тамишадзанским шљунком. Предузимача за ову ствар било је двојице и суд је одобрио да се купи и насне 600 к. м. по 0·80 дин. Улица је она између митрополитове баште и мале пијаре.

Никола Хаџи-Поповић. Ја сам задовољан са одговорим г. председника.

VI.

Пера Видаковић. У Августу месецу ја сам у једној седници приметио, да су одбору од стране органа општинског неисправне цене поднешене односно брашна. Доказао сам да је ценовник неистинит. да је нисно фалшификован, па о томе председник неизнесе ништа пред одбор. Шта је с тим и зашто се то досад не изнесе.

Председник. Изнеће се г. одборниче у идућој седници. (Добро).

VII.

Председник. Г. Јосимовић као председник техничке комисије поднео је један акт и пошто не траи одлагања, ја вам га износим на решење. Тиче се набора комисије за преглед водоводног пројекта.

По уговору за овај посао моту се придодати стални монополном пододбору и други инжењери. По томе управо и нема шта да се решава. То је раније решено. Сад вас молим да кажете колико и које инжењере да уколико да се придруже за преглед пројекта водоводу.

Светозар Боторић. Нека г. председник Јосимовић кандидује од своје стране кога мисли

Миливоје Јосимовић. Ја сам мислио да предложим г. Мишу Марковића инспектора, г. Тошу Селесковића нека за Крагујевац, г. Димановића и г. Милана Милашиновића инспектора.

Овој господи која буду чланови комисије а који нису одборници треба одредити хонорар, а г. Селесковићу још и путни трошак од Крагујевца довде и за повратак.

Председник. Ми смо једном имали комисију, која је прегледала нивелационе планове и плаћали смо 10 дин. за једну седницу. Мислим да би требало толико платити и овој комисији, а г. Селесковићу и путни трошак. (Усваја се).

VIII

Председник. Држана је лицитација о закупу оних наших пећина у ташмајдану. Као што видите сад је изашло мање и за једну и другу пећину, од лањске године.

Никола Милићић. Ја бих волео, кад би та комисија изнела и своје мишљење, за што је то морало пасти оне године мање. Нисам за то да се лицитација усвоји.

Јоца Илић. Разлози су ту што пећина није поправљена.

Председник. Комисија и недаје разлоге. Она само присуствује лицитацији, да не би било договора.

Никола Милићић. За што да изгуби општина 100. дин. Ево ја примам те пећине по старој цени па ћете видити како ће оне после платити и више.

Свет. Боторић. Да би задовољили г. Милићића ја мислим да одредимо другу лицитацију, па г. Милићић коме ће то донако бити нека лицитира. (чује се: да се лицитација ноћне од цене коју г. Милићић даје). Не ош ће знати, па нек се управља.

Председник. Јесте ли за то да се одреди друга лицитација? (јесмо).

IX.

Председник. Молим вас господо. Дао је стоја на дневном реду молба неке г-ће Јанковићке за отварање једне школе, управо заводе за неговање рађеничке деце. Она је прво поднела молбу г. министру просвете, г. министар управи вар. Београда, а ова нама. Изволите чути како њену молбу тако и шта г. министар наређује и шта опет Управа п. Београда. (Прочитано).

Никола Хаџи-Поповић. Ја мислим да постоји једна оваква школа на дорћолу. (Чује се: То је другојачије).

Коста Главинић. Ово је господо запета једно корисно подузеће, које би требало потпомоћи. Ова школа (забавиште) што је ова на дорћолу, у њој се примају поодрасла деца која још нису за школу, а овде се хоће да се примају сасвим ситна деца од сиромашних раденика на чување док родитељи преко дан раде, а у вече сваки свеје дете носи кући.

Ово је корисна установа и штета што то није и раније увођено код нас.

Ја мислим да одредимо једну комисију и предложимо би г. г. Др. Бошу Димитријевића, Марка Велизарића и Николу Р. Поповића, па нек они све то испитају и поднесу одбору извештај. (Усваја се).

X.

Председник. Има господо још једна молба Данице Стокића која моли за путни трошак да може ићи на страну ради школовања.

Ја сам јој одговорио, да ми у буџету немамо никакву суму на ову цељ одређену, а она опет моли да изнесем пред одбор.

Коста Главинић. То је лепо, но она није казала шта ће да учи

Пера Видаковић. На дајте јој нешто. Дајте једном свету, за што не би и њој дали.

Светозар Боторић. Нека поднесе документа шта је свршила па да видимо да ли је завод препоручује. (Тако је).

Председник. Дакле тако да јој кажем. (Јесте). —

XI.

Председник. Садања кантарска зграда на м нијеши има само две собе. Мени је реферисано да је та кућица трошна и да је мала, те је усљед тога начињен план за проширење направком нове зграде да би могле стати и четири ваге.

Садања кућица могла би се оставити на да служи за жигосање свиња, јер има случајева да много буде дотерано свиња и неможе под недрим небом да се сачека а није право ни да небе свет.

Лицитација је држана али није било лицитаната.

Ђока Николић. Кад је г. инжињер изашао ради овога посла он је код мене. Измерили смо где треба да буде кантарџинница, јер ова садања не може да остане, а неможе се за кантарџинницу ни оправити. За што је општини потребна и једна кућица за жигосање свиња, то се ова може поправити у неколико и за тај посао употребити. Сад ви изволте решити како знате.

Никола Хаџи-Поповић. Добро би било, да се то све споји уједно.

Ђока Николић. Неможе то да буде никако.

Пера Видаковић. Од каквог ће материјала та зграда бити?

Председник. Од дрвета.

Пера Видаковић. Ако није од дрвета, онда се не може ни правити нимуе. Ја бих предложио, да се стална зграда исправи. Може бити да ће се нијаце изместити ако усвојите трошарину. Ако се може нек остане за ову зиму овако како је.

Коста Главинић. Ово је заиста потребно, да се та кантарџиница уђеси како треба. Ко је прошао кроз Србију и видио како су тамо смештене те кантарџинице, тај би се морао чудити за што је ово код нас занемарено

Ово у пројекту било би лепо и одговарало би својој потрби.

Ако би било прелазање нијане и ова би се зграда могла пренети.

Светозар Боторић. Ја сам мишљења, да се држи друга лицитација, инжињерско одељење нека по нове неколико магазација да објасне како је коресније да се направи и када ће боље за употребу бити, па тако нека и план направи, јер ја сам слушао, да је овај план прављен пре 5—6 година.

Милорад Д. Јанковић. Ја сам противан да се прави кантарџиница и то с тога, што се предлаже прављење од дрвеначе која трули и што је цена врло скупа, јер се за ваљу цену може направити зида зграда и то зидана. Овде се предлаже врло мала зграда од 10 метара а скупа. Ја пристајем да за ту цену направим шупу зидану и много већу и згодницу. Решење је одборске седнице такво, да се кантарџиница где се само мери поправи и да се њом још служи. Мишљења сам дакле да се од дрвеначе напрана, већ зидана и ако се кад год преместа, нимаћемо бар цигла, а иначе ће све иструлити и тада ће општина само штету имати.

Пера Видаковић. Из узрока тога, што сада није време зидању, што ће сада настунити велики општински послови а држим да ће се успоштити и трошарина, те ће се морати кантари поставити на крајњим тачкама Београда, мишљења сам да се за сад препоручимо а на пролеће направљено много боље. Према томе да пређемо преко овога на дневни ред.

Др. Марко Т. Лека. Ја држим да би требало овај посао предузети парочито с тога, да би марвени лекар могао вршити како ваља контролу над свињама, које се онамо дотерују.

Председник. Црква палилуласка има неке дућане своје које даје под кирију. Ја сам питао једног контролора за ово и казао му да шта туторе црквене пошто би дали један дућан под кирију, па да се за време послужимо. Он је питао и одговорено му је 50 динара месечно, но да претходно питају конзисторију.

Ми смо дужни господо да створимо могућност санитету да може под заклоном

вршити преглед свиња и према томе ја би вас молио да дозволите да могу узети 1 дућан под кирију за 50 динара месечно.

Светозар Боторић. Мора се гледати неки начин, јер кантаријда не може да живи на зиму. Људи воде бригу и о свом иску, где ће се склонити од зиме, а како можемо ми тражити да неко врши своју дужност на зиму. То не би било ни човечно.

Председник. На зато сам и пазио оно на решење и кад се не може да трпи зима, мора се или оправити или нешто градити.

Ја ћу послати инжињера и нека он узме два одборника и види шта се може учинити на да ствар скршимо.

Светозар Боторић. Немојте тако да инжињер сам бира одборнике. (Чује се: Бока Николић и Св. Боторић).

Бока Николић. Ја сам једном био и више не могу да идем. Нека иде сад други.

Имам господо да вам приметим само то. У Београду је кантар доносио пређе 17 хиљ. динара прихода. Сада је приход од тога 70 хиљада динара. То је учињено с тога, што је наређено општинско мерење и правилно се мери. Овим начином како сада радимо, ми ћемо направити штете општини ако не створимо удобности за оне који с тиме раде. Овако пак како смо ми предложили држим да ћемо дотерати с приходом много више, јер ће бити једно склониште за људе и за стоку.

Садања зграда не може се оправљати. То је што нам напомену, ми гледајте да се општинским интересима нашим одуговлачењем не начини штета.

Коста Главинић. Ми хоћемо приход од наших кантара, а нећемо да потрошимо нешто мало за праљење боље и удобније зграде за кантарџијице. Сравота је да овако даље остане. Пројект поднесен добар је, и по њему направљена зграда може да траје 10—12 година а може се лако и пренети. Зграда од цигала коштаће много скупље а не може се сад ни направити.

Што се тиче цене на овој лицитацији, за ову зграду како је предложено, велика је, па би требало другу лицитацију одредити.

Светозар Боторић. И ја сам за то, да се држи друга лицитација.

Никола Хаџи-Поповић. Нека се спрви она зграда за сада, а доцније зидањено.

Председник. Па молим вас, при чему сад да останемо. Овде има мишљења: да се држи нова лицитација; друго, да се за сад одустане од онога предлога, а има их који предлажу да се за сада оправи — окрпи. —

Сада да гласамо.

Ко је за то, да се држи нова лицитација нека каже „за“, а ко је против тога нека каже „против“ (Настаје гласање.)

Гласало је господо 8 одборника „за“ и тако је већина за то, да се одреди нова лицитација.

XI.

Председник. Има још једна молба једног нашег грађанина Димитрија Јездића овд. која одавно стоји на дневном реду а односа се на накнаду коју моли од општине за то што му је потконано имање. (Прочитано).

Милорад Д. Јанковић. Да се одбаци, но што је откопавање рађено по нивелацијском плану.

Коста Главинић. Неугодно је ја овом приликом ја говорим с тога што сам већ више пута нападат због откопавања те улице.

У главном господо стоји ово што молилац наводи; али исто тако и други су куће потконане, на се људи не против томе. Ја знам да је и у жирајевској улици потконана кућа једном крајње сиромашном човеку, па је он оправио сам што је требало; тако исто и у београдској улици срушила се кућа једноме човеку услед нивелисања улице, па ти људи нису тражили накнаду од општине.

Овај молилац заиста је сиротиног стања, но то његово сиротно стање релативно је према другима. Он има одрасле синове, један му је син. чини ми се, адвокат, а други трговац, и има од куд да се издржава. Имање ово, према његовим годинама старости и није скоро његово, већ његових синова на би они могли оправити и штета неће му много изнети.

Истина овако је стање за молиоца незгодно, али, ако дамо накнаду овоме, тражиће после сви.

Да упутимо ову ствар једној комисији па нека она изнади све и нека нам каже може ли се шта учинити по тој молби.

Председник. Ја мислим да одредимо једну комисију те да она види шта би коштали подзиђивање. Треба господо да водимо рачун о човеку који је најстарији по годинама сада у Београду. Праведно је да чујемо његову молбу

Што он има синове, то је друга ствар. Нека каже комисија колико и толико или нека каже да се пређе на дневни ред, као она за добро нађе, тек само да дамо сатисфакције да се види да је његова молба у одбору цењена.

Светозар Боторић. Кад би одредили комисију бојим се да се не узме да смо му половину признали, па би онда и други тражили. Просто треба прећи преко тога на дневни ред.

Петар Видаковић. Ја не знам да ли тог човека његови синови потпомажу. Али како се опште види, да данашња генерација како се ожени тежи одмах себи, тешко је веровати да ће он од њих имати пристојно издржање. Ако је та кућа доиста његово једино издржање, он ће пропасти и онда општини долази на терет

Ја сам мишљења по призрења на његову старост, да му се нешто од општине помогне, те да му се осигура издржање.

Светозар Боторић. Нека поднесе уверење ако може да је сиротног стања, па да му дамо што год на име милости, а иначе нема смисла.

Председник. Ја мислим да одредимо комисију да ово изнади, јер господо иначе изгледали би као дивљаци према оваквој молби, кад би је одбацили.

Свет. Боторић. Што рече г. председник да би изгледали као дивљаци, ако би ову ствар одбацили, то се не би могло одмах на нас, него на оне, који су овакву нивелацију направили и одобрили.

Перо Видаковић. Ја нећу да говорим о самом стању које је ово одконавање изишло, јер ми знате да сно ми у једној комисији били дали мишљење да се не продужава одконавање. Мишљења је одвојила мишљење да се одконава и већина у одбору то је одобрила. То је сад свршена ствар. Сада само односно прилике у којима се тој старац налази, држим да би одбор требао нешто да учини. Друга је ствар да ли би то било корисно по општину.

Председник. Ја мислим да би добро било да му дамо неку сатисфакцију и да одредимо комисију, па она како нађе. Она може наћи да треба да му се да нека милост.

Светозар Боторић. Па нека поднесе молбу да му се помогне, а не овако.

Председник. Ја мислим да се каже комисији да она да своје мишљење, треба ли дати што овоме човеку.

Коста Главинић. Нека се одреди комисија ја сам уверен, да она не може наћи да јемчање изгубило вредност, већ мислим, да му је још подигнута вредност. Што он претп да тужи, тога се не треба бојати. Једанпут треба ту ствар реоко суда пречистите. Напелисање је ово планом утврђено.

Светозар Богурић. Да наберемо комисију. Ја предлажем за чланове те комисије г. г. Перу Видаковића, Ватрошића и Николу Х. Поповића. (Усваја се.)

XII.

Председник. Молим вас да саслушате један акт управе вароши Београда односно поћних стражара. (Секретар прочита).

Коста Главинић. Ја би молио да се овај акт прочита у идућој седници и тада реши. А г. председник на идућој седници да нам поднесе реферат, колико има поћних стражара и колико ви пре ту дужност. Колико се њих употребљују на другу дужност, где и на што? Ово тражим с тога, што сам извештен да се неупотребљују сви

стражари на ону дужност за шта су плаћени.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим да је у начелу решено да се врати још 20 стражара, па кад то стоји, онда сада треба да приступимо напредњу тога.

Председник. То је била погрешка, јер се хтело да врати још 20 стражара за исту буџетску цифру, па да се свима смањи плата — но то је после при претресу опет остало по старом. Дакле није решено.

Пера Видаковић. Господо. Не лези узрок, који управо наводи у малом броју стражара, него у храбром расположењу. Ми имамо довољан број стражара и кад би их употребили на службу како треба они би били довољна гаранција за одржање реда у вароши и за сигурност грађанске имовине од крвавих људи.

Ја сам имао прилике да видим; свуда код појединих посланства постављен је по један поћени стражар који само посланство чува. Држим, да општина није дужна више да осигурава посланства но своје грађане. Ако то чување захтева какви виши интерес то нек своји трошак цела земља. Ми морамо наше грађане чувати као и све остале на држави кад се одлучу ти поћени стражари што под командом појединих посланства чувају за све добро расподе на варошки да ће џепара тих стражара, којих има 100 биће довољна.

О томе треба да се одлуке седнице говори. Моје је мишљење да општина узме то сад у своје руке и она са тим рукује пошто их она и плаћа. За време владавине г. Христића тражено је, да се уступе општини поћени стражари на целокупно руковање, па нам нијс хтео уступити.

Светозар Боторић. Да усвојимо предлог г. Главинића.

Председник. У вадате ли онако како је предложио г. Главинић? (Устајамо).

Састанак је господо закључен.

Састанак је овај трајао до девет часова у вече.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 4. Децембра 1889. г. у Београду.

Почетак у 5½ часова по подне.

Били: заступник председника члан г. Милан Бапковић; одборници: г. г. Милорад Д. Јанковић, Живан Бугарин, Н. М. Милинић Никола Хаџи Поповић, Коста Петровић, Ђорђе Николић, Јован Ж. Бурић, Јован Илић, Григор Миленковић, Светозар Боторић, Раденко Драговић, Др. Марко Т. Леко, Марко Велизарић, Свет. Зорић, М. Јосимовић, М Милојановић, П. Д. Видаковић, Милан Ж. Марковић, Настас Крстић, Милутин Ј. Марјановић, Димитрије М. Ђорђевић, Коста Д. Главинић.

1

Заступ. Банковић. Господо, састанак је отворен. Наводите чути протокол последње седнице (Прочитан).

Заступ. Банковић. Има ли ко шта да примети?

Никола Хаџи-Поповић. Ја имам да приметим односно комисије за преглед злоупотреба кметовског помоћника. Онда сам ја поставио предлог и за рачуновођу, а о њему сад нема ништа казано, и тада је решено и односно рачуновође да се конституше ко је одговоран за рачуновођу. Дакле не треба да се каже од последњег прегледа, него да комисија конститује одговорност свију оних, који су одговорни. Дакле треба да уђе у протокол и преглед рођене Стапка рачуновође и да комисија има у задатку да пре и после прегледа који су одговорни.

Милорад Д. Јанковић. Ја имам да приметим на оно што је у протоколу речено да се прешло преко моје интерпелације на дневни ред. Нека је комисија била, ја сам видео, али нисам имао да је комисија. Та комисија нема да је моја интерпелација неоснована. Мени је господо задовољно. Овде је ствар расправљена, ја тражим да се исправи. Ја господо нисам ништа лажно прочитао, и ако, који су интересовали они су ушли у комисију. Ја молим господо нека се изабере друга комисија, на ће се видети да сам ја у праву.

Заступ. Банковић. Председник је нашао по решењу одборском и у друштву са мном, те смо заједно учинили увиђај. Уверили смо се да апсолутно ништа не постоји од онога што је г. Милорад изнео тврдећи да се помпиране у водоводни канал улевају.

Раније још кад је улица спуштана, наређено је и куцљено је одмах 6—8 плоча, па су те плоче метуте поред зидо: оне су цементиране и апсолутно никаква вода није могла да утиче и нешкоди помпе, које се и не налазе на улици.

Молим вас, одредите комисију, на ћемо се уверити да је тако.

Милорад Д. Јанковић. Молим вас, ако хоћете да исправите оно што пажете, да је моја интерпелација неоснована, нека се одреди комисија. јер и онда комисија није од одборника ни одређена.

Коста Главинић. Ја нисам био у седници, кад је решена та ствар, али сам био у првој после те седнице и онда је прочитан записник. у коме је стојало: да је одбор решио, да председник са секретаром иађе на лице места и уверя се је ли онако како је г. Милорад Јанковић казао.

Заст. Банковић. И секретару је наређено те је и он с нама ишао.

Коста Главинић. Ја не разумем, господо оцшгу радњу: или се мора веровати онима, које је одбор одредио, и онда да усвојимо оно, што нам је г. председник реферисао, или ако не верујемо, онда да кажемо, не верујемо онима, које смо ми изабрали и да одредимо нову комисију.

Заст. Банковић. Ја вас молим, да се поново одреди комисија.

Милорад Д. Јанковић. Ако пристајете да се учини исправка, онда не треба да се одређује комисија

Заст. Банковић. Ја не пристајем, то ви и хоћете, али се чудим како можете захтевати с чашу то, кад није истина оно, што сте тврдили.

Свет. Боторић. Не може се исправка учинити, док се не би на лицу места прегледало. За то нека се изабере комисија. Ја предлажем г. Милана Марковића, г. Косту Главинића и г. Марка Велизарића. (Питају за акта).

Секретар реферише да нема при руци акта јер је стварр у одбору још при читању извештаја решена. Подиеши је извештај и констатовано је да не постоји ово, што је г. одборник тврдио И пошто је сиршен говор о тој ствари, онда је решено, да је интерпелација неоснована, и да се прелази преко ње на дневни ред.

Милорад Д. Јанковић. Ја не признајем да је неоснована, а тврдим да је неосновано оно што је у протоколу казано.

Марко Велизарић. Ако би каква комисија требала, ја бих био мишљења да без г. Милорада не буде комисије.

Коста Главинић. Овде има г. г. одборника, који су били у седници када је та ствар решена, и они треба да нас увере, је ли ствар сиршена онако, како је у протоколу записано, и је ли г. интерпелант пристао на онако решење.

Свет. Боторић. У оној седници кад је г. Милорад интерпелисао г. председника о водоводу, онда је одбор прихватио ту ствар, и наредио је председнику, да он изађе са кметовским помоћником и секретаром да се увери о томе, и да се поправи што треба. На такву кандидацију пристао је и сам г. интерпелант.

Они су изишли на лице места, поднели извештај. Извештај је прочитан и примљен као исправан, и они веле г. Милорад био је задовољан с тим. Не да задовољно г. Банковића. опет можемо да одредимо нову комисију.

Никола Хаџи-Поповић. Ја знам да је овде дошло до крупних речи између г. Милорада и г. председника.

Коста Главинић. Хоћемо ли ми задовољити поједине или већину одбора? Кад је

одбор одредио те људе, задовољно се са референтом, и донео такву одлуку, онда за што не ново да бирамо комисију.

Никола Хаџи-Поповић. Ако хоћемо што да радимо, онда да изостанимо питања и интерпелације.

Милорад Д. Јанковић. Онда да радимо даље; не мора бити питања.

II.

Зачт. Вапковић. Непријатно ми је што баш жени паде у део да вам саопштим тужну вест, да је данас, после краткога боловања, од тешке болке преминуо члан општинске управе наш добри и цењени друг Тапајије (Шаћо) Наумовић, кметовски помоћник. (Сви присутни одборници устају са својих места и одавању се са: „Бог да му душу прости“)

(За овим је решено да се донесу само одлуке о збору, што се не може одлагати на да се прекине рад у знаку саучешћа).

Свет. Вогорић Пошто је покојни Тапајије био вредан члан радикалне партије а тако исто и као члан општ. управе, ја бих предложио, да одбор донесе закључак, да му набавимо један венац као свом колеги, као свом добром другу, за утеху његовој фамилији.

Заступ. Вапковић. Ја мислим да је то приватна ствар. (Чује се: тако је).

Свет. Вогорић. Нека уђе у записник да је то одбор решио, а ми ћемо платити венац.

Пера Видаковић. У начелу сам противан, јер је то по обичају туђих вера; то је дошесно са запада. Ја не бих рад био да се то одвајчава од стране одбора; а приватно се може поступити како ко хоће. Ја бих само рад, да се никако не да повода да се та једна навика одомаћи код нашег народа.

Свет. Вогорић. За што ми баш то овога пута да учинимо. Има и других прилика а сада нама свога друга да испратимо са знацима поштовања.

Пера Видаковић. Има сто других начина како ћемо одати пошту за дужном покојнику а не тим путем, за то што није наш него туђински обичај који се по нерешли одомаћио код нас. Даље ја сам рад да се са овога места то не чини.

Никола Хаџи-Поповић. Ја предлажем који сво овде и који смо колеги и тако исто и од општинских чланова да сами то учинимо.

Коста Главинић. Заиста, господо, сви који смо позивали пок. Ивића, признаћемо да је он заслужио и да је вредно да му се ода последња пошта.

Што се тиче одавања ове поште и ја се слажем са г. Видаковићем да не треба да копирамо ово што је са стране.

Ја мислим, баш данас кад се овако десило, згодно би било да се покрене једна ствар, која може бити корисна и треба неко да је покрене. Сва смо вољни, да дамо прилоге да се набави лек: венац и да се положи на мртвачки сандук.

Но господо, то није наш обичај него туђински.

Ја мислим да се споразумемо да на други начин то учинимо и то овако: нека да колико ко може да да, па да позовемо и општинско: персонал на давање улога и тим начином да заснујемо један мали фонд, који би се сличним уложима поступно и - шењао и корисно употребио за сиротињски дом или томе подобно.

Данас се, пак, господо, бацају хиљаде дуката на венце, који са стране долазе, а нико од тога нема ваљде.

Светозар Вогорић. Ја се потпуно слажем са г. Главинићем, но што каже г. Главинић о венцима да то и је наш обичај, ја видим око нас велике венце па нико не приклоње.

Пера Видаковић. Молим вас господо, ово је изузимање, овде су венци и шета блаженопочивше кнеза Михаила, ја говорим о томе, што се почело да уобичајава код нас.

(Остављено да се приватно поступи како се хоће, а предлог г. Главинића да се унесе у редовној седници).

III.

Милан Маринковић. Има ли ко да чисти оне сапске басамаке?

Председавајући. Онај коме је то дужност била да , ван, казнићу је са 20 дин. због нередовности и нарушено му је да чисти.

IV.

Председавајући. Сад нам вала да одредимо дан за избор председника, чланова суда, кметовских помоћника и одборника.

Никола Хаџи-Поповић. Ја мислим треба да нам саопштите да је закон општински ванпао и ступио у живот и по том закону да се изађу извршити избори

Зачт. Вапковић. Ради споразума о дану за изборе часнипштва и представништва претварам седницу у конференцију.

(После конференције)

Зачт. Вапковић. Предлог је да се прво реши то питање, колико ће бити помоћника по новоме закону.

Пера Видаковић. Ја не могу да се начудим што се представници варошки буне и мисле да опет морају остати помоћници по старом закону По староме закону није могло да се бира више него два кмета (2 члана суда) и кметов. помоћника колико је требало: 12, 13 и више. У данашњем закону најпрвпо стоји ово: Но потреби може се бирати за сваки кварт помоћник или кмет. Кад тако стоји, ја предлажем да се за варош Београд бира 6 кметова и један председник и онда сваки кварт имаће једнога кмета. Када имамо право да бирамо кмета, што да кажемо помоћника. Ваш ради равноправности треба сваки кварт да има свога кмета.

Коста Главинић По овом што предлаже г. Видаковић излази да би било општински суд заступљен само са 7 чланова, данас има 8 чланова: два члана, председника и 5 кметовских помоћника. Ја не разумем да ли је могуће да се увећају послови у општини па дуило а да се персонал смањи. Ја мислим да ће бити корисније да се бира председник, два члана и шест кметовских помоћника.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим господо, да се може регулисати ова ствар као што је казао г. Видаковић, али с тим, да се том броју додају још два помоћника, који ће се изабрати из из ког кварта

Пера Видаковић. Када се признаје потреба да се мора бирати већи број кметова, онда за што да не изберемо из сваког кварта по једнога, а после кметовски помоћници могу се бирати из кога хоћете кварта; друго, ако овако урадимо, онда ћемо дати већега задовољења сваком кварту, а има и других разлога, са којих ја то предлажем. У нашој варошн је доста људи који неће реелектирати на плату али ће за то гледати на сам углед места и мислите да ли да се приме или не. Због тога је лепше да бирамо за сваки кварт кмета а не помоћника, јер ће се за кметове сваком угледнија лица бирати.

Боље је да дамо једнака права свима а и самом закону општинском боље одговара да на сваком кварту бирамо по једнога кмета, а кметовски помоћници без ограничења да се могу бирати из ма ког кварта.

Светозар Зорић. Ја сам противан таквом предлогу да тако важни послови које општина саршава, падну на људе, који немају исту титулу и исто звање. Зна се господо, да су послови врло разноврсни и да за то и постоје 4 кат-горије чланова управе: председника, кметова, кметовски помоћници и одборници. Познато је даље да има послова, где треба да се потрчи. Шест кметова имали би и једнаку плату и једнаке претензије, међу тим послови су такви, да треба да буде дисциплине између председника, кметова, кметовских помоћника и дпих органа. Исправити их све са титулама, а тиме и са платама, то би било врло штетно по посао. Сруда где је год посао разнојен, тражс се чиновници разних категорија и онда се посао много лакше рши. Ја држим да би то била врло опасна практика рећи: ви сте сви кметови па хајде сада кметујте.

Светозар Вотерић. Ја сам противан предлогу г. Видаковића, што предлаже 6 кметова и једног председника. То би било немогуће остварити, јер би требало изједначити их с платама. Мени се чини да је много боље што је предложио г. Главинић да сва кварторна бирају по једног кметовског помоћника, поред тога још два кмета и председника, и ова два кмета и председник они ће да буду као централна управа и заповедаће овој шесторици по свима кварторима. Овај предлог је добар и с те стране што кметовски помоћници могу да буду и са мањом платом, а кад би узели 6 кметова, онда би морали свима изједначити плате, које би неравно морале бити неће, него кметовских помоћника. (Чује се: да се реши).

Пера Видаковић. Ја нисам да одговорим г. Зорићу и г. Вотерићу. Г. Зорић рече да би оних 6 кметова имали једнаке претензије па за што и да не буду са једнаким претензијама; зашто да не буде једнак онај на Сава-мале са онима на Дорћолабаш господо, ја држим да трећа да се на једнаке. Ја знам и пр да је један члан суда недавно издрао се на једног данашњега помоћника кметовског, како се то не чини ни према стоји. Он је свога друга наше пута маршировао на канцеларије. Тако је поступао г. Коста Томић према г. Младену, за цело само за то, што је Младен помоћник. Зар ни хоћете да један кмет на кварта теразијског не буде једнак са кметом на кварта сава-малског, дорћолског итд. Ваш то је главно чему се опире законом тежи, да сви имају једнака права: а што се тиче плате,— плата је друга ствар, ту одбор одређује сваке године произвољно приликом вотирања буџета.

Милут. Марковић. Ја нисам да је предлог г. Видаковића са свим неумесан. Он је последњим разлогом добро сам свој предлог. Он наводи да кметовски помоћници и кметови нису једнаки по праву и дужностима. Ја мислим да то не стоји. Даље рече г. Видаковић да има грађана и да ће нећаша за титулу да кметује. Ја мислим да у Србији ни за 50 година неће бити људи који ће бадава да служе, него сваки тражи награду. С тога гледишта не можемо тражити да сви изједначе у титулама, јер би онда морали изједначити и у платп.

Против предлога г. Видаковићевог стоји и то што он смањује број кметовала, а како се увећава посао, то без сумње мора да буде и већи персонал. Можда ће бити прилике да се увећа број чланова, пошто се увиди та потреба према увећаном послу. Али за сад ја мислим да само једног кметовског помоћника узмемо више, као што је казао г. Главинић, а тиме ћемо подмирити потребу за увећане послове, а задовољићемо и захтев да сваки кварт има свога кметовског помоћника. Према томе држим да треба да приступимо решењу овог питања и да усвојимо предлог г. Главинића; нама не смета садашњи закон да и доцније чинимо преиначења, јер према новом раду тек и сазнаћемо колико нам још треба персонала. Ми сада имамо да решимо најужасније питање: колико лица да има, које ће да престављају општинску власт. Ја мислим да усвојимо предлог г. Главинића. (Чује се: Да се реши).

Пера Видаковић. Ја нисам да се објасним са г. Милутином. Он изврће мој говор. Ја сам одговорио г. Зорићу, који је рекао да не треба да буду сви кварторски преставници са једнаким претензијама. Друго, ја нисам казао да се смањи број чланова. Ја нећу ништа говор да узимам у поломицу. За ово тражим и и одлазак а што се тиче њихове плате, то је ствар одборска.

Главна тешка питања лежи у томе како ће суд општински обављати ове општинске послове. Што се тиче броја на њихов је месту ја држим треба да буду заступљени сви кварторни и није право да не буду заступљени. Дакле нека су сви 6 кметовских помоћника, ко и се предлажу 6 кметова, а кметовских помоћника може се бирати колико се хоће. Доста су 40 година управљале овом општином себичне болтнице. Прво је да сад сваки кварт има свога члана и да сви кварторски кметови имају једнаке претензије.

Светозар Вотерић. Ја ћу бити сасвим кратак. Хоћу да одговорим г. Видаковићу. Он је казао мени и г. Зорићу како се можете пратити грађанима, кад чините неправду кварторима и дозвољавате да један кварт буде шесторак. Ја познам господо, како то може да каже, кад ви баш идемо да изједначимо кварторе, јер 6 кварторна бирање 6 кметовских помоћника, а два члана и председника неће да управљају на то где жене стално бирање цела варош, који ће држати целу управу. Ја мислим да не може бити правилнија подела по што ће та три лица бирати цела варош, не гледајући у ком кварту живе.

Милан Вапковић. Ја се потпуно слажем са г. Вотерићем који каже, да треба бирати 6 кметовских помоћника за 6 кварторна, јер доста ће тако бити правда задовољена, нећемо се огрешити о закон општински а биће и равноправности. Ја сам за то да се бирају два стална члана, који неће морати живети у овом или оном кварту, него могу да живе где буде. Тако је и потребно да буде, јер за судије је човек спреман способнији; тако исто и за члана, који ће чувати општинску касу. За то сам ја против предлога г. Видаковићева, и потпуно се слажем са г. Вотерићем.

Милутин Марковић. Ја би нисо само то да додам да по овом закону долазе одредбе се прут рада сваког чиновника, а нарочито треба имати на уму да је овим законом велика одговорност дата председнику и касеправнику. Одговорност је тако велика, да ће морати бирати човека, који ће и иновно одговарати за касу. За то мора бити неке разлике и у плати и у положају и не може бити једнакост. Ја мислим да ни можемо приступити решењу тога питања колико број лица да се бира и кога положаја.

Живан Бугарчић. Господо, што се тиче оне вечерашње расправе о кметовима и кметовским помоћницима види се да је леп предлог г. Милутина и г. Главинића, а види се да није рђав ни предлог г. Видаковића за то што ја видим да сам закон сам, да буде тање замењка него одборника. Онде се види по самом закону да су чланови кметови а помоћници њихове замењци, ја мислим да је потребан преса томе, да буде мање помоћника него чланова. Г. Видаковић је лепо разложио само што није допунио свој предлог с тиме да је потреба, да се избе у још два помоћника. Тад што се тиче расподела радње, онде ће бити старешина председник суда, њему морају бити подчињени сви и он ће наредити шта ће ко да ради, а што се тиче делокруга радње, то ће одбор сам определити шта ће ко да ради. Ја бих се сложио и са г. Видаковићем.

Пера Видаковић. На господо тешко напротив Београду кад он од оних 6 кметова неби могао да набере једнога, коме ће се поне ити каса.

Коста Главинић. Лепа је ствар равноправност али и она има својих граница. Г. Видаковић каже: нека се од њих шесторице одреди ко ће да буде касеправник а ко судија. Питање је ко ће да их одреди, јер сваки има права да каже ја хоћу то и то да будем а не ово, што му председник каже, али кад ви кандидујете и кажете то и те личности кандидујемо за чланове суда, и нагласите онога за касеправника, онда је цео збор казао ко ће шта да ради и сваки се мора да понаша по његовом.

(Чује се: врло добро).

Пера Видаковић. Овако у закону не стоји, законодавац није казао овај ће бити ово или оно, него каже кмета бирајте. Узмите закон па читајте, на нечеме никакве логике да буде: два кмета и 6 помоћника, помоћника треба да буде више него кметова.

Милан Вапковић. Ко је за то да се реши нека устане, а ко је за то да се говори нека седи. (Већина устаје).

Питање је сада ко је за то да буде избор за 6 помоћника и два члана разуме се, као и једног председника, тај нека седи, а ко је за то да буде 6 кметова нека каже против.

Светозар Ветерић. Питање је ко је за 6 кметова, а ко за 6 помоћника и два кмета.

Милутин Марковић. Први је предлог да буде избор за председника, два кмета и 6 помоћника, други је за 6 кметова и једног председника, и овај други предлог би са додатком г. Бугарчића да дође још два помоћника.

Светозар Ветерић. Прво је питање да се реши ће ли да буде избор за председника, 6 помоћника и два кмета, па ако тај предлог пропадне, онда долази на решавање предлог г. Видаковића и г. Бугарчића

Заст. Банковић. Ја ћу ставити овако питање: Ко је за то да буде избор за председника, два члана и 6 помоћника, тај нека каже за; а ко је за то да буде избор за 6 кметова и председника, тај ће казати против.

Милутин Марковић. Ко је за предлог да буде избор за два члана и 6 кметовских помоћника, он ће казати за, а ко је за то да буде избор за председника и 6 чланова тај ће казати против. (Настаје гласање).

После гласања

Заст. Банковић. Дакле 19 је глазало за и 3 против. Према тоне примљен је предлог да се бирају 6 помоћника, два члана и један председник. Сад господо треба да изберете 6 одборника за председнике бирачких одбора.

Милутин Марковић. Бирање биће по квартовима и зато треба у сваком одељку да буде по један председник бирачког одбора, а тај председник мора да буде члан одбора, а један од њих биће председник главног бирачког одбора.

Сад треба да изберемо по једног одборника за председника бирачког одбора у појединим одељима.

Михаи Банковић. Желите ли да ја кандидујем лица или ви да предложите. (Одговарају: Ви кандидујте) Изволите чути кандидована лица.

за Сењу г. Димитрија Бирчанина
за Теразије г. Милутина Марковића
за Палилулу г. Николу Хаџи-Поповића
за Дорћол г. Марка Великарића
за Врачар г. Светозара Милојевића
за Варошки кварт г. Тошу Михајловића
(Одбор усваја кандидована лица).

Милутин Марковић. Треба да одреди као што каже г. Великарић још трећину као заменике за случај болести.

Заст. Банковић. Ја сам још трећини назначио и ево ове предлажем:

г. Боку Поповићева
г. Милана Ж. Марковића
г. Милована Марковића професора.

(Одбор усваја и ова три кандидована лица).

Сад господо седницу закључујем и молим вас не заборавите да дођете сутра после подне овде у општину да идемо сви на пратњу нашем другу.

Састанак је трајао до 8 часова у вече.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

од 26. нов. до 10. дец. о. г.

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	169
б.) пресуда изречено	91
в.) забрана одобрено	
г.) уверења издато	51

III. са клаиница:

Заклато:

а.) волова	261
б.) крава	127
в.) телади	49
г.) оваца	1
д.) свиња	60
ђ.) јагњића	2
е.) свиња	596
ж.) прасади	518

Примедба: Наплаћено је 11.346 дин. на име аренде.

Крцумчара проказано 5.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденице ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу да таксу плате и одобрење добију.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 4. до 11. децембра прешло је преко општинских капија:

ТЕЖИНА	Чега	10-к просечна цена дин.
КИЛОГР.		
10,000	Брашна пшеничка	18·50
	Брашна кукурузна	— —
114,274	Пшенице	13·45
62,377	Кукуруза	10·55
150	Раже	10 —
	Крупника	— —
10.819	Јечма	12 —
15.166	Овса	12·4
	Кукуруз новог	—
5,099	Пасуља	23·50
8,336	Кромпира	8·50
659	Арнаутка	18 —
3,452	Црна лука	11 —
70	Бела лука	30
	Лука аранђаше	— —
4,461	Јабука	15·50
6.421	Крушака	16 —
8.210	Орђа	19·50
	Грожђа	— —
	Шљива сирових	— —
149,941	Сувих шљива пов.	22·50
66,520	Сена	5·50
1,365	Сламе	3 —
90	Шпинарке	45 —
197	Кајмака	12
826	Сира	75 —
	Лоја топљеног	95 —
	Лоја нетопљеног	65 —
410	Масти	11·
128	Сувог меса гов.	12·
41,378	Свиња дебелих	79·
13,200	Кречa	3·40
	Катрана	— —
148	Коре брезове	12 —
791	Рибе фришке	91
	Сочива	— —
	Репа	30 —
Литара		
146,057	Вина црна	18 —
43,835	Вина бела	20 —
7,540	Ракије шљ. меке	23·50
6 296	Ракије комове меке	24 —

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 1 800·15 дин.

†

У четвртак 28. ов. мес. даваћемо нашој предоброј и милој мајци

АСПАСИЈИ

удови почив. госпе м. Јеле

седмодневни парастос у цркви палилулској у 9 сати пре подне.

Молимо сроднике и пријатеље да наволе присуствовати овом тужном помену.

23. Децембра 1880. год.
у Београду.

Ожалошћени:
Синови, кћери, сестра и ост. родбина

Власник Општина Београдска | Штампарија Народне Радикалне Странке | Уредник Спасо Хаџи Ристић.